

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

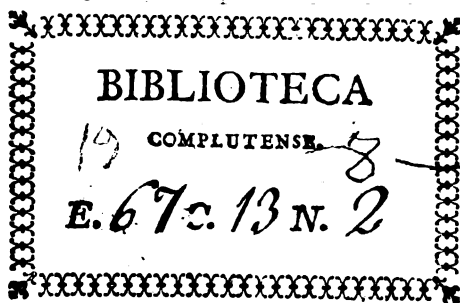
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

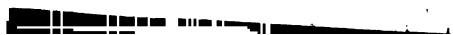
12-7

2

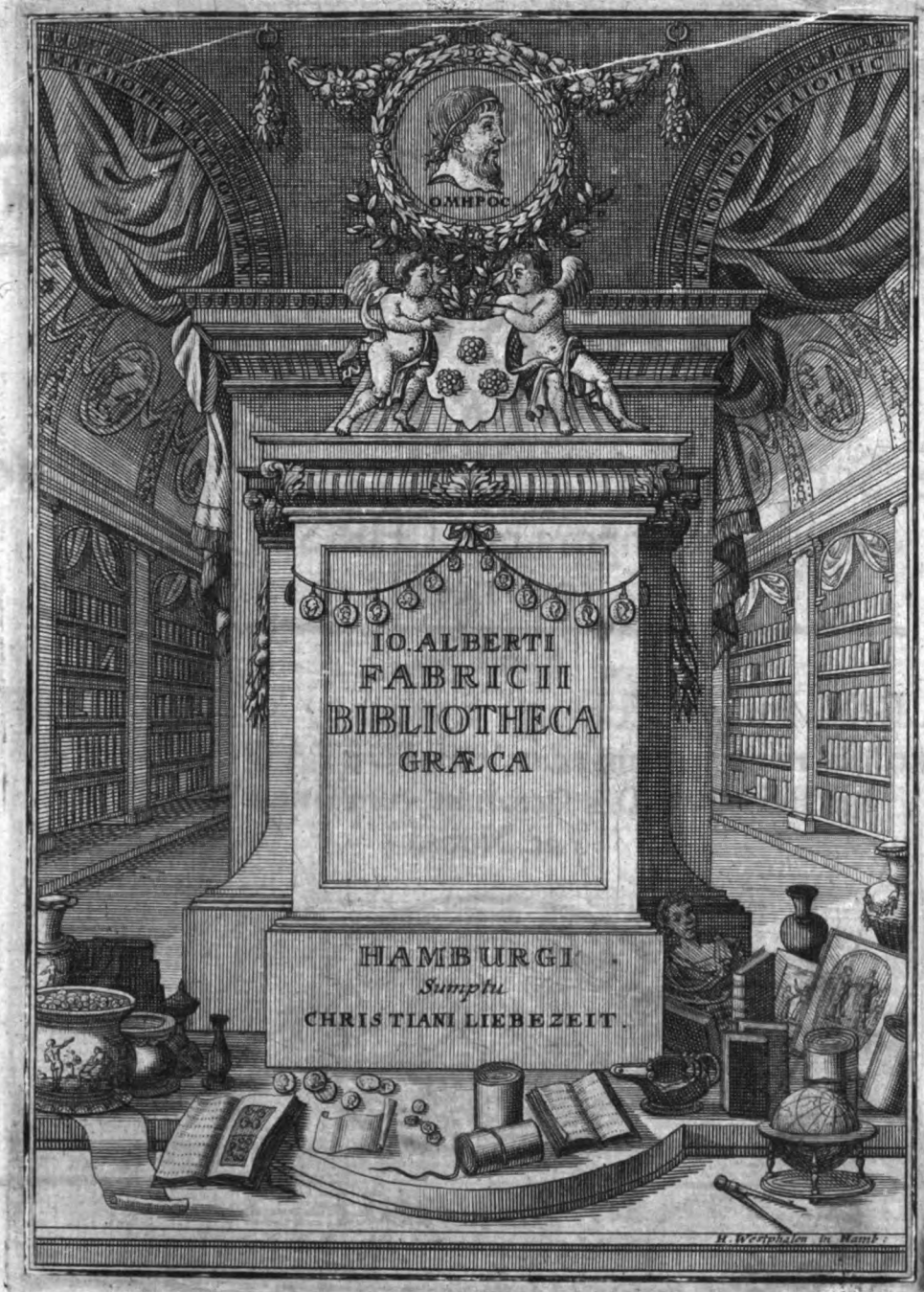
2

Nº 1

JO. ALBERTI FABRICII

SS. Theol. D, & Prof. Publ.

081
(38)

B53 f
x

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

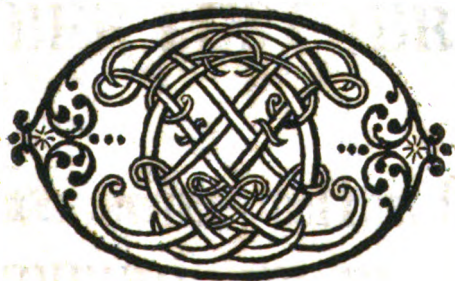
LIBER III.

De Scriptoribus qui claruerunt à Platone
usque ad Tempora nati CHRISTI Sospita-
toris nostri.

Accedunt

ALBINI Introductio in Platonem, & ANATOLII
quædam nunc primum edita, tum POETA VETUS de viri-
bus Herbarum Diis sacrarum, cum latina Versione
ac Notis.

HAMBURGI

Sumptu CHRISTIANI LIEBEZEIT,

Typis SPIRINGIANIS A. C. clc lcccvii.

JOHANNES FABRICIUS
22 Theol. D. & Prof. Publ.

EPICURAE

LIBER III.

Epistolarum quae claruerunt à Platone
Iusque ad Tempora nati CHRISTI Solpiz-

Accedunt
Iam Introductio in Platonicas, & ANATOLI
Iam nunc primam edam, tum POETA VETUS de viri-
bus Herbarum Dis tractatus, cum Latina Versione
et Notis.

ILLUSTRISSIMO
DOMINO
JOANNI MORO,
EPISCOPO NORVICENSI,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

 Iſi res foret teſtatiffima, &
omnium ore prædicaretur,
X 2 in-

inter universas hodie gentes nullam
esse, à qua majus pretium ponitur lit-
teratæ Græciæ, atq; eruditæ Antiqui-
tati, quam à Tuis Britannis, non au-
sus fuisssem, neque ipsi credo sustine-
rent, hunc Philosophorum Veterum
& aliorum eruditissimorum homi-
num Græcorum florem, quorum scri-
pta in hoc Volumine perlectus sum,
jubere trajicere mare æstuosum, atq;
in alium veluti Orbem procul hinc à
me ablegare. At enim jam ipsi per se
nullorū lubentius contendunt,
nusquā se sperant vel jucundius reper-
turos asylum, vel majore benevolen-
tia exceptum iri, quam in Anglia, quæ
uti cum maxime sub serenis Felicissi-
mæ ac Sapientissimæ ANNÆ auspi-
cius

ciis per omnem fere Europam terra mariq; laureas colligit de hoste potentissimo, ita domi motibus sopitis tuta ac quieta pacis pascitur fructibus, & pacis artes atque in his bonas litteras, quarum Græci Parentes sunt, colit tanto cum successu, ut omnes illis deditos, ubicunque terrarum vivant, singulariter obstringat sibi ac devinciat. In hac vero ipsa Anglia apud quem lubentius conquiescant, vel ad quem potius confugiant quam ad TE, **VIR ILLUSTRIS-SIME**, cujus infula nullo magis ornamento quam virtute, eruditione & singulari in doctrinam, Antiquitatem atque eruditos favore decoratur. Quæ res non modo Britannis Tuis amabilem colendumque Te reddunt, & peregrinis quotquot Britanniam adeunt venerabilem, sed earum gloria, perinde ut pulcherrimi Tui Musarum templi, sive instructissimæ quam quotidie magno delectu ac sumtu adauges Bibliothecæ, fama jam pridem etiam trajecit mare, ac vix quicquam est quoq; in Germaniæ nostra virorum eruditorum qui Angliam viderunt sermone celebratius, quam ut virtutes Tuas laudibus efferant Tuamque in illa dignita-

te humanitatem admirentur. Hæc cum & mihi cognita sit singulari beneficio, præsens volumen ad Te mittere volui meæ in Te observantiæ qualecumque pignus, quod si ea fronte suscipis qua soles eorum scripta qui à me in hoc libro referuntur, lætabor, & voti me summam consecutum putabo. Faxit DEUS, ut rebus prosperis atque integra valetudine quam diutissime floreas publico bono. Scripsi Hamburgi XII, Cal. Maj. Anni Christiani cło lcccvII.

Ad

Ad Lectorem.

EN Tibi, Lector Benevole, Historiam
Græcorum Scriptorum, eorum cum pri-
mis qui exstant, à me deductam usque
ad tempora geniti Sospitateris nostri
JESU CHRISTI. Eodem filo, quo cœpi superio-
ribus libris, telam hanc continuasse me, nec minore
studio usum in hoc esse reperies, quod pro æquitate
tua non, spero, improbabis. Saltem venam aperuisse
me confido ad pleniorē & accuratiorem notitiam
auctorum ejus linguæ, quæ res divinas & humanas,
omnium gentium antiquam memoriam, & discipli-
narum ac sapientiæ omne genus traditum accepi-
mus. Erunt forte, ut sunt varia hominum inge-
nia, qui videbuntur sibi Scipiones, si odio habebunt
nimium diligentem, volentq; multa me omisisse quæ
ut minuta vel nullius momenti ipsi adspernantur.
His me excusatum velim, licet non solis illis scripsi,
magis etiam reveritus judicia ceterorum, qui præter-
missa

) ( )

missa

missa mihi vel perperam posita imputabunt. Verum in hoc scribendi genere nemini contigit ita omne ferre punctum, ut nec lituræ nec supplemento locum faceret. Nam quod in Apollonio Rhodio reprehensum est à Criticis ἀδύνατον, in hujusmodi scriptione nunquam ut carperet labor reperire potuit, neque in præsentī, ut pulchre scio, est inventurus.

Volueram tertio hoc libro referre etiam Geographos, sed postea constitui eos subjungere horum principi Straboni, cujus insignem ac præclaram editionem jam debere cepimus præstantissimo & doctissimo Amelovenio: de Strabone autem qui sub Tiberio scripsit, locus erit dicendi libro IV, quem ne cum hoc ipso prodiret, modus voluminis prohibuit. Sequetur idem ut spero breviter, DEO ter Opt. Max. valetudinem suppeditante quintus quoque ac sextus, in quo postremo dissero de Megasthene, Beroso ac reliquis, quorum nomine Annii commenta sua præscripsi. Hoc monere visum, ne mirareris præteritos illos hoc libro à me, ad quem referre eas atas sua, qua vixere, videbatur.

Quæ singula sim in præsentī volumine persecutus, malo te, ipso inspecto videre, vel si paucis defungi placet, ex indice intelligere capitum, quem hoc loco infra subjeci.

INDEX CAPITUM

Libri Tertii.

- I. De Platone & ejus Scriptis editis perditisque & eorum quæ exstant editionibus atque interpretibus. Alii Platones. Scripta varia de Platone & Platonica Philosophia per classes digesta ac recensita.
- II. Albin Platonicus Introductio in Platonis Dialogos nunc primum in lucem edita è codice Holsteniano, adjuncta latina versione. p. 42.
- III. Notitia Platoniorum Academicorumque Philosophorum p. 52. & Platoniarum pag. 69. digesta ordine Alphabeti, cum variis observationibus.
- IV. De Xenophonte Atheniensi, ejusque scriptis editis ac deperditis, & vulgatorum editionibus atque interpretibus. p. 70.
- V. De Eudoxo & aliis quibusdam Astronomis antiquissimis quorum scripta interciderunt, tum de scriptis quæ tulere ætatem, Autolyçi Pitanezi, Aristarchi Samii, Hypsiclis Alexandrini, Theodosii Tripolitæ, Menelai, Hipparchi, Gemini Rhodii, Theonis Smyrnæzi, Cleomedis atque Achillis Tatii. Indices scriptorum in his auctoribus allegatorum. p. 79.
- VI. De Aristotele ejusque scriptis editis & horum editionibus atque interpretibus antiquis ac recentibus. Scripta varia de Aristotele & Aristotelica Philosophia per classes digesta ac recensita pag. 107. Inter alia exhibentur p. 130. seq. Variæ lectiones Codicis antiqui Bibl. Paulinæ Lipsiensis, è quibus multa loca libror. de Xenophane, Zenone ac Gorgia possunt emendari ac suppleri.
- VII. Scriptorum Aristotelis deperditorum Catalogus, digestus secundum ordinem litterarum, cum variis observationibus. p. 185.
- VIII. De scriptis Alexandri M. Regis Macedonum, & Catalogus scriptorum qui res gestas hujus Alexandri tradidere, tum de variis Alexandris qui Græce scripserunt. p. 203.
- IX. De Theophrasto Eresio ejusque scriptis editis & deperditis, de vulgatorum editionibus atque interpretibus, atque singulatim de Prisciano Lydo. p. 234.

- X. De Harmonicis Aristoxeni & scriptisq; ejus deperditis. Tum de scriptis Musici Aristidis Quintiliani, Bauchi, Dionysii & Alypii, Gaudentii & Manuelis Bryennii. Catalogus scriptorum de Musica & Musicis quæ vel perierunt vel MSta delitescunt in variis Bibliothecis. p. 257.
- XI. Catalogus Philosophorum Peripateticorum Ordine litterarum digestus, cum variis observationibus p. 271. & Anatolii inedita quædam p. 275. atque index scriptorum in Operibus universis Boethii allegatorum p. 283.
- XII. De Historia LXX. Interpretum quæ ambulat sub nomine Aristæ. De versione ipsa LXX. senum & aliis Græcis librorum Veteris instrumenti interpretibus, Aquila, Symmacho, Theodotione, de versione quinta, sexta &c. De Hexaplis, Octaplis, tetraplis Origenis, de ejusdem Asteriscis & Obeliscis quibus editionem LXX. interpretum in Hexaplis dispunxit. Specimen Hexaplorum Caput primum Genesios Hebraice Hebræis Græcisque litteris dupliciter descriptum cum Græca versione quadruplici, & asteriscis atque obeliscis. De editionibus Luciani, Hefychii, Eusebii latina Hieronymi de Græco, & Græca versione Hieronymianæ de Hebræo translationis. p. 215.
- XIII. Catalogus Philosophorum Cynicorum, digestus ordine litterarum, cum variis observationibus. p. 360.
- XIV. De Geometris quibusdam, Euclide præcipue ejusque scriptis editis ac deperditis, ac vulgatorum editionibus atque interpretibus, & index scriptorum à Proclo in commentariis ad Euclidem allegatorum p. 367. Num Euclides tractandus Theologo. p. 375.
- XV. Catalogus Philosophorum Stoicorum, digestus Ordine Alphabeti, cum variis observationibus. p. 386.
- XVI. De Lycophrone Chalcidensi ejusque Alexandræ editionibus atque interpretibus. De scriptis Lycophronis deperditis, & Index scriptorum in commentariis Tzetæ allegatorum ex editione secunda Jo. Potteri Viri Clariss. p. 416.
- XVII. De Theocrito & Græcis in eum scholiis, De Bionis Smyrnæi, Moschi Syracusii, Simmiæ & Dosiadæ Rhodiorum scriptis editis ac deperditis, de scholiis Manuelis Holoboli Rhetoris qui temporibus Michaelis Palæologi & Andronici filii vixit: De inscriptioni-

bus

bus Herodis ac Regillæ &c. Index scriptorum in scholiis ad Theocritum allegatorum. p. 428.

XXVIII. De Arati Solenlis Poemate edito & Græcis in illud Scholiis, variisque ejus interpretibus atque editionibus. De scriptis deperditis Arati. De Leontio qui Sphæram scripsit. De Eratosthene Cyrenæo ejusque scriptis editis ac deperditis. Index scriptorum in Leontii Sphæra, Scholiis ad Aratum, Hipparcho, Eratosthene & scholiaste Germanici allegatorum. p. 450.

XIX. De Callimacho ejusque scriptis & in eum scholiis editis ac deperditis, tum eorum quæ exstant Callimachi poemata editionibus atque interpretibus. Indiculus scriptorum in scholiis Græcis ad Callimachum allegatorum. p. 479.

XX. De Manethonis Ægyptii Apotelesmaticis horumque editione, nec non de Ægyptiacis ejusdem & aliis scriptis deperditis. Tum de aliis Astrologis Apotelesmaticis Græcis editis, Paulo Alexandrino & Hephæstionis Thebani, Vettiique Valentis fragmentis. De Maximo, Jo. Laurentio Philadelphensi Lydo & aliis Astrologis ineditis. Catalogus Astrologorum quorum nihil exstat & eorum qui Astrologiam Apotelesmaticam scriptis oppugnarunt. p. 494.

XXI. De Apollonii Rhodii Argonauticis eorumque Scholiaste & editionibus atque interpretibus. Scripta ejusdem Apollonii deperdita & de aliis Apolloniis, tum index scriptorum in scholiis Græcis ad Apollonium allegatorum. p. 520.

XXII. De Archimedis Syracusani, Apollonii Pergæi & Eutocii Ascalonitæ scriptis editis atque deperditis, editorumque interpretibus atque editionibus, & de inventis Archimedis. p. 543.

XXIII. Edvvardi Bernhardi Viri Clariss. Synopsis Veterum Mathematicorum, Voluminibus quatuordecim comprehendendorum. pag. 564.

XXIV. De Athenæo Mechanico, Apollodoro Architecto, Philone Byzantio, Bitone, Ctesibio & variis Heronibus eorumque scriptis, de Cestis Julii Africani & libro Anonymi sive Heronis tertii de toleranda obsidione. Francisci Junii Catalogus scriptorum de re statuarum ac pictorum. p. 587.

XXV. Ptolemæi Evergetæ I. monumentum Aduliticum cum Montfauconii Viri Clariss. versione & notis. De Cosmographia Christiana sub Cosmæ Indicoplevstæ nomine ab eodem Montfaucono edita

edita. **Locus** Photid de hac Cosmographia, qui doctissimum editorem fugit, illustratus. Index scriptorum in Cosmographia allegatorum, & Systema mundi ex mente hujus scriptoris, tabula inter incisa delineatum. p. 603.

XXVI. De Nicandro ejusque scriptis editis ac deperditis, editorumque editionibus & interpretibus atque scholiastis & Eutecnio paraphraste inedito. Index scriptorum in scholiis Græcis allegatorum, De Andromacho & aliis Theriaco scriptoribus deperditis. Poeta Vetus de viribus herbarum sacrarum cum versione & notis nunc primum editis Viri Cl. D. Jo. Rëndtorffii Hamburgensis. p. 617.

XXVII. De Apollodoro Atheniensi ejusque Bibliotheca & scriptis deperditis. De Antigono Carystio, Parthenio & Antonino Liberali. Indices scriptorum ab his allegatorum. De variis Apollodorus, Antigonis & Partheniis. 660.

XXVIII. E Francisci Vavassoris, Jesu Socii, libro de Epigrammate caput XVI. cum nonnullis observationibus de Anthologia sive floridis Epigrammatum Græcorum. De Corona Meleagri Gadareni. De collectionibus Philippi Thessalonicensis, Agathæ Myræni, Constantini Cephalæ & quinta, quæ (nec integra tamen) edita est, Maximi Planudæ. De iis qui Epigrammata antiqua jam olim ex inscriptionibus & monumentis publicis collegerunt. De Editionibus & interpretibus Anthologiæ, tum editionibus promissis Salmasii, Petri Menardi, & quæ brevi expectatur Viri Cl. Jo. Clerici cum Hugonis Grotii latina versione. Catalogus trecentorum amplius Poetarum qui Epigrammata Græca condiderunt, cum variis observationibus. 681.

XXIX. De Jesu Sirachide & aliis scriptoribus sacris qui non fuere in Canone Hebræorum, primorumve Christianorum. De librorum illorum interpretibus. De Psalmo CII. Psalterio Salomonis aliisque pseudepigraphis Prophetis, de quibus singularis liber promittitur Codici Apocrypho Novi Testamenti. responsurus. pag. 751.

XXX. De Polybio Megapolitano, ejus scriptis editis atque deperditis editorumque interpretibus. De Polybiis aliis. De Ænea Tactico. De Strategico Onofandri. Catalogus scriptorum aliorum Græcorum Strategicorum & de re militari, illorum quoque qui in Bibliothecis adhuc delitescunt, vel plane periire. 751.

XXXII.

XXXI. De Diodoro Siculo ejusque Bibliothecæ editoribus atque interpretibus. Auctores è quibus profecit. Catalogus Variorum Diodororum amplius triginta. 69.

XXXII. De Dionysio Halicarnasseo ejusque scriptis editis ac deperditis & eorum quæ exstant editionibus atque interpretibus. Index scriptorum ab hoc Dionysio allegatorum. Catalogus variorum Dionysiorum amplius sexaginta. 778.

XXXIII. De Epicuro & ejus scriptis. Catalogus Epicureorum & Cyrenaicorum, quibus accessere Mnesistratii. De Pyrrhone & Scepticis, quorum itidem, sed & Megaricorum sive Dialecticorum Catalogus subjicitur. De Eudæmonicis, Elpisticis & aliis hujusmodi sectis minoribus. De Eclectica Philolophia. 803.

In-

Indices scriptorum qui allegantur ab

- Achille Tatius, Isagoge in Aratum p. 105.
Antigono Carystio. p. 673.
Antonino Liberali. p. 679.
Apollodoro in Bibli. p. 664.
Athenæo Mechanico. p. 588.
In Boethii Operibus lat. p. 283.
Cleomede p. 105.
Cosmæ Topographia Christiana p. 613.
Diodoro Siculo p. 770.
Dionysio Halicarnassico. p. 788.
Eratosthenis Catasterismis. p. 463.
Eutocio Asalonita. p. 563.
Gemino Rhodio. p. 98.
Germanici scholiaste lat. p. 463.
Hipparcho ad Aratum. p. 463.
Hygino, lat. p. 464.
Julii Africani Cæstis. p. 597.
Leontio Mechanico p. 463.
Parthenio. p. 677.
Proclo commentariis in Euclidem p. 381.
In Scholiis ad Apollonium Rhodium. p. 533.
    ad Aratum p. 463.
    Callimachum. p. 490.
    Lycophronem p. 424.
    Nicandrum. p. 624.
    Theocritum. p. 440.
Theone Smyrneo. p. 102.

BI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

LIBER III.

DE SCRIPTORIBUS,

qui claruerunt à Platone usque ad
tempora nati CHRISTI, Servatoris
nostri.

CAPUT I.

De Platone & ejus scriptis atque in-
terpretibus.

Platonis nomen, ætas & vita. Alii Platonēs, circiter viginti. 1. De dictione ac Philosophia Platonis, moreque tradendi per Dialogos. 2. Scripta Platonis genuina, recensita secundum ordinem Tetralogiarum Thrasylli, adjunctis variis observationibus & interpretum veterum recentiumque notitiis. 3. Scripta Platonis dubia atque supposita. 4. Deperdita Platonis scripta. 5. Index Alphabeticus eorum qui in dialogis Platonis colloquentes inducuntur. 6. De editionibus operum Platonis Græcis, Latinis, Græcolatinis, & vernacularum linguarum aliqua vulgatis. 7. Scripta varia de Platone & Platonica Philosophia, in varias classes digesta & ordine recensita. 8.

A

PLA-

I.

PLATO (a) Aristonis & Periclyones F. è Colyttô pagô, Athe-

(a) Platonis nomen accepit à Socrate, ut Tzetzes affirmat, sive ut alii, ab Aristone Argivô Palæstritâ: vel (1) ob humerorum latitudinem Serv. in 6. Æneid. vel (2) ob latitudinem pectoris Sen. Epist. 58. ὅτι πλατύστομος. Tzetz. Chil. 6. Hist. 51. Chil. 11. Hist. 390. πλατὺς τὰ στήνα, Olympiodor. Hesych. illustris Suid. & Joh. Sarisberienlis VII. 5. polieratici, Vel (3) ob latitudinem frontis, Neanthes Cyzic. apud Laërtium-III. 4. Hesych. illustris, Olympiodor. vel (4) διὰ τὴν ἀρετὴν sive bonam *habitudinem corporis*, Alexander Polyhist. apud Laërtium, Apulejus de dogm. Platonis. Vel (5) propter πλατὺν sive copiosam atque apertum dicendi genus (*latitudinem* vocat Plinius lib. 1. Epist. 10.) Laërt. Hesychius illustris, Suid. Olympiodor. (6) Denique Timon in Sillis nomen Platonis perstrinxit, tanquam dictum à verbō πλατύνειν, quod est fingere ac comminisci: ὡς ἀνέπλασεν Πλάτων ἀνθρώπους θάυμαστα εἰδούς. apud Laërt. III. 26. Athenæum XI. p. 105. & Hesychium illustrem Sed & Antisthenes per convicium pro Platone dixit *Sarboneum*, dialogum edens, ita inscriptum. Laërt. III. 31. & VI. 16. Athenæus V. 20. p. 220. XI. ult. p. 507. Repetitur autem Sathonis nomen ab ὀψοκράτῳ σαθῶν unde ἀνδροκράτης apud Hesych.

Fuerunt & alii Platonēs in veteribus monumentis memorati; ac sedecim hoc nomine obfervasse se indicat Jonsius p. 12. de scriptoribus Hist. Philosph. licet quos, quōve in locō, non addit: Ecce verō (1) Plato priscæ commœdiæ Poëta, (2) Plato junior Poëtanovæ Commœdiæ, idem Epigrammatum scriptor. De utroque dixi libro 2. in notitiâ Comicorum. (3) Plato Thebanus magister equitum. de quō Plutarch. lib. de genio Socratis f. 78. (4) Plato Peripateticus Aristotelis discipulus Laërt. III. 109. Joh. Philoponus in 1. prior. Analyticor. (4) Plato Athenienfis, Dux sub Alexandrō M. apud Curtium V. 7. 72. (6) Plato Cynicus, apud Laërtium in Diogene VI. 26. neq; enim probo conjecturam Barthii XLII. 19. (7) Plato Praxyphanis discipulus (eiusdem, ni fallor, de quō Laërt. III. 8. & quem Epicurus auscultavit teste apud eundem X. 13. Apollod. rō) Laërt. III. 109. (8) Plato Sardinus Epicureus (diversus à superiore) de quō Cicero lib. 1. Epist. 2. ad Quintum fratrem. (9) Plato ex Lycaonis Arcadum Regis filiis: quinquaginta apud Apollodor. lib. 3. (10) Plato νομαῖος Πηλῶος Patria Gerasensis, Stephano Byzantino memoratus in Γεωγραφ. (11) Plato Stoicus Panætii discipulus Rhodius patria, teste Seleuco Grammatico apud Laërt. III. 109. (12) Plato Medicus, cultus catapotium refert Galenus lib. 7. de medicamentis κατὰ τόπον T. 2. edit. Basil. p. 264. (13) Plato, de quo inscriptio vetus apud Gruterum: M. ELPIDIUS PAMPHILUS PLATONI TATÆ SUIO, BENE-MERENTI FFCIT. Tata Varroni adud Nonium est Pater. Hoc loco videtur senare senex Patris instar colendus, adde Martial. I. 201. & Scaligeri Læction. Aufon. lib. 1. c. 29. (14) Plato Martyr, Ancyra sub Maximiniano, de quo Martyrologia ad 22. Jul. (15) Plato præfectus Urbi apud Victorem Tununensem in Chronicō, sub Consulatu Probi A C 513. Anastasii Imp. 13. (16) Plato Pater Johannis VII. Pontificis Maximi, natione Græcus, teste platina in Johannis vita & Onufrio Panvinio in Chronicō Rom. pontificum ad A 705. (17) Plato Abbas Monasterii Studitarum, cui sub Constantino Copronymo successit Theodorus Studites. Vide Acta Sanctor.

Atheniensis : primum avi sui nomine dictus *Aristocles* (b). Natus est sex post Isocratē annis, die VII. Thargelionis, Olympiad. LXXXVII. 3. (c) (ante Christum ccccxxx.) Archonte Apollodoro. Anno æta-

A 2

tis

Æor. T. I. Maji, Menologium Canisianum 11. Nov. & 4. April. Baronium Ad. A. C. 795. T. 9. Annal. His si annumeres Platonem nostrum jam habebis Platones non sedecim, sed duodeviginti. Præterea recentiores, Platonem Tiburtinum qui Albategnii librum de scientiis stellarum & Sphærica Theodosii Tripolitæ ex Arabico latine transtulit: Matthiam Platonem, gente Germanum, cujus meditationes de libro vitæ prodierunt Ambergæ 1619. 12. Sed si ad tam nova descendere volumus, nullus finis Platonum esset, ut rectè Marquardus Gudius in Epistola ad Menagium, cujus utriusque observationibus plerosque hosce Platones debere me libens profiteor. Nescio, sitne hoc loco etiam à me afferendum, quod Eratosthenes Cyrenæus dictus est δέντερον ἢ νέον Πλάτωνα, teste Svida: quod Alexander Seleucienis Ciliæ sub Antonino Pio clarus (de quo Philostratus in Sophistis) per ignominiam vocatus est Πηλοπλατών, quasi Platonem quidam ex lutō conflatus ac compositus: Quod Philonem vel alterum vel secundum Platonem Judæum pronunciarunt Critici, ut tradit Hieronymus Epist. ad Magnum Oratorem, & tritum confirmat proverbium ἢ Φίλων πλατωνίζει ἢ Πλάτων φιλωνίζει, quemadmodum vicissim Plato Numenio apud Clementem 1. Strom. p. 342. & Eusebium XI. 10. præparat. audit Μαῦσος Ἀττικίζων. Et quod Georgius Gemistus Platonis Zelo se vocari amavit Plethonem, ut saltem quam proxime ad nomen accederet Platonis, quod ex Manuele Peloponnesio & Georgio Chariandro retulit Allatius de Georgiis p. 383. 384. Quod denique Prosper Mandosius in theatro Archiatrorum Pontificis Romani p. 70. narrat, Franciscum Columbū Medicæ artis scientia clarum tanto amore profecutum fuisse scripta ac Philosophiam Platonis, ut eum semper in ore habuerit, & ipse Platonis cognomentum tulerit, quo posteri ejus per multum temporis fuerunt insigniti.

- (b) Pro Aristocle vitiosè legitur *Aristocles* apud Sarisberiensem. VII. 5. Policratici, & Boethium in lib. Aristotelis de interpretatione p. 309. quod è Laërtio III. 4. & 43. Sexto Empirico, ex Anthologia & aliis obvium est emendare. Pro Periclyone Platonis matrem Potonem nonnulli vocarunt teste Laërtio, quod Sororis nomen esse testatur Suidas è Laërtii III. 4. Amphiclyonem vocat plus simplici vice Origenes contra Celsum, facili in præpositionibus ἀμφὶ & περί, ex quibus utrumque componitur permutatione, qualem & in aliis nominibus propriis memini me observare. Quod verò ab Apolline compressam tradunt periclyonem, Aristone interim per somnium jussu illa per decem menses abstinere, indeque natum Platonem, ut narrant scriptores à viris doctis laudati ad Laërtii III. 2. perinde credat qui volet, ut apes mel in ejus admodum pueri os congestisse, quod scribunt Cicero 1. divinat. Plinius XI. 9. Valerius Max. 1. 6. Aelianus 10. 21. Var. Fuerunt, qui Thebis natum esse platonem traderent, in loco, cui nomen Cynocephalos. Vide Tzetzæ Chiliad. XI. hist. 390. Sed scriptores præstantissimi conveniunt patriâ Atticam fuisse.

- (c) De die, quo in lucem editus fuit, constat testimoniis tum aliorum, tum maxime Plutarchi, qui VIII. 1. sympos. testatur die VII. Thargelionis Genethlia Philosophi celebrata, quæ Πλατωνία videntur appellari Porphyrio in vita Plotini, ubi se carmen solenni illo die recitasse de sacro connubio memorat apud Eusebium X. 3. præparat. A

Lon-

tis vigesimo, Olymp. XCII. 3. Valere iussu Athletica, pictoria, & Musices (d) poëtricesque studio, quibus hactenus operam dederat, atque ut Aelianus III. 27. Var. tradit, etiam militia, coëpit audire Socratem Philosophum, qui nocte priusquam ad se à patre deduceretur, vidit Cygni pullum (e) ex arâ quæ in Academia Cupidini consecrata fuit, volasse atque in gremiò suò resedisse : & postea olorem illum pennis cœlum petiisse, canore musico auditus hominum Deorumque mulcentem. Addit Origenes (f) Platonem ipsum tertio se oculo auctum sibi visum. Socrate circa Olymp. XCV. 1. (g) defuncto, cum interim Cratylum Heracliti discipulum & Hermogenem Parmenidium (h) Philosophum sectatus esset, annos natus duo de triginta varias regiones adiit, Euclidem Megarensen (i) Theodorum mathematicum, tum Pythagoricos (k) Archytam, Philolaum, Eurytum, Timæum Locrum, Echecratem, Acrionem aliosque accessit, & Prophetas (l) Ægypti frequentavit, nomine

Longino quoque celebrata Πλατωνία referuntur, etsi cōdices quidam in eo loco malè Πλατωνία referunt. Eodem die natus Carneades, & ut nonnullis traditum, Delius ipse Apollo, ἰσδομαγέτας inde appellatus: Prædie illius diei, ut supra observatum, Socrates Philosophus lucem vidit. De anno pugnant veteres scriptores. Ego secutus sum Athenæum, cui Plato natus Archonte Apollodoro, qui post Euthydemum fuit. Vide lib. V. Dipnosophist. p. 217. De aliis sententiis consulendi Chronologorum filii, & quæ notata viris doctis ad Laërtii III. 3. Gudioque in Epist. ad Menagium, Thema natalitium Platonis è veterum scriptis profert Julius Firmicus lib. 1. Astrolog. *heroscopante aquario, sole in piscibus, luna in geminis*: quinto circiter die à novilunio. Falsum esse contendit Scaliger Præfat. ad Manilium, sed ibidem annus natalis Platonis (in editione saltim Manilii, qua uter Argentoratensis) vitiosè editur annus primus Olymp. LXXXIII. Nam ex Scaligeri notis in Chronicon Eusebianum constat eum scripsisse LXXXVIII. Vide etiam Caroli ratini dissertationem de numo, cujus una facie effigies Augusti Imp. altera exstat Platonis. Ut Plato *Philosophorum Homerus* vocatur à Cicerone, ita Virgilium *Poëtarum Platonem* dixit Alexander Severus, teste Lāmpridiō c. 31.

- (d) In Musicis audivit Draconem Atheniensem & Metellum Agrigentinum teste Plutarcho p. 1136. de Musica.
- (e) Apulejus de dogmate Platon. Laërtius III. 5. Pausanias in Atticis, Origenes 6. contra Celsum, Olympiodorus in vita Platonis: Tertull. de Anima c. 46. *Cygnus de sinu Socratis demulcens homines, discipulus Plato est.*
- (f) Origenes 6. contra Celsum p. 280.
- (g) Supra lib. 2. c. 23. §. 30.
- (h) Laërt III. 6.
- (i) Laërt. II. 106.
- (k) Cicero V. de finibus, Augustin. IV. 8. de Civ. Dei & III. 11. contra Academ. & Hieronymus Apologia contra Rufin.
- (l) Eusebius XI. 8. præparat. observat Platonem tum in Ægypto versatum, cum Hebræi patria secundo pulsū Persis dominantibus in Ægypto degerent.

minetenus Sechnuphidem Heliopolitam. (m) Ex Ægypto reversus Deliis exposuit sensum oraculi (n) quod Græcos iussit aram, quæ in De-lo erat, cubica ratione duplicare. Inventum aliud Platonis de agro meti-endo refert Vitruvius XI. 1. Ter adiit Siciliam (o) varia fortuna, & mo-dò gratiam modò indignationem utriusque Dionysii expertus. Rem-publicam gerere noluit (p), consiliis tamen adfuit Dioni & multis viris principibus: Archelao etiam Macedonia Regi charissimus, licet de eo non æque meritis præclare, (q) Philippum quoque Macedonem Per-dicæ primum commendavit, qui provinciæ ab hoc præfectus copiisque auctus regnum post ejus obitum invasit.

II. Dictione usus est peramœnâ, ut non defuerint, qui dice-rent Jovem (r) ipsum, si Atticè verba facere vellet, non aliter locutu-rum, & Cicero in Oratore c. 3. Platonem appellet *non intelligendi solum sed etiam dicendi gravissimum auctorem*. Idea sermonis ejus inter poëma & prosam media est, ut notavit Aristoteles apud Laertium III. 37. & licet abest à versu, tamen quod incitatus fertur & clarissimis verborum lu-minibus utitur, potius poëma putandum aliquibus visum est, quam Co-micorum Poëtarum, (s) apud quos, nisi quod versiculi sunt, nihil est aliud quotidiani dissimile sermonis. Apopthegmata quædam ejus re-fert Laërtius III. 38. sq. præ cæteris narrans rogatum num & ipse instar cæterorum Philosophorum memorabile aliquod dictum esset ad poste-ros transmissurus, respondisse, *prius esse opus, ut nomen ac celebritatem sibi comparet; tunc enim futurum, ut facile quamplurima ipsius memorentur*. Di-citur idem gratias egisse Deo, quod homo non bestia, (t) quod Athenis, & quod tempore Socratis natus esset.

Diem obiit supremum prætore Theophilo Olymp. CVIII. 1.

A 3

ter

(m) Clemens 1. Strom. p. 303. Jeremiam quoque prophetam à Platone auditum scripserat Augustinus II. 28. de doctrina Christiana. Sed præter rem scripserat, ut ipse fa-tetur II. 4. retractationum. Cæterum fuere, qui occasionem suscipiendi in Ægyptum itinervis Platoni fuisse scriberent, quod oleum ibi voluisset vendere, ut narrat Pla-tarchus in Solone p. 79.

(n) Plutarchus de genio Socratis c. 179.

(o) Ad Laërt. III. 18. seq. Plutarchus Dione, Athen. XI. p. 507. Syncellus p. 259.

(p) Laërt. III. 23.

(q) Athenæus XI. p. 506.

(r) Ammianus XXII. ult. & ibi Vales.

(s) Cicero in Oratore c. 20. adde Themistii Orationes p. 319. edit. Harduini.

(t) Belli Resp. ad quæstiones hominis è provincia T. I. p. 138. Nov. Rep. letts. 1703. T. 2. p. 165. Vide Lipsium ad Senecæ Epist. 58.

CCCXLVIII. ante Christum, Philippi Maced. XIII. (u) anno (x) ætatis 81. Successore in Academia relicto *Speusippo*, septem annis ante natum Olympiade CIX. 3. Epicurum, ut Auctor Apollodorus apud Laërtium X. 15.

Primus *dialogos* & Analyticam Methodum philosophandi introduxisse quibusdam visus est, ut legas apud eundem Laërtium III. 24. Sed dialogorum inventorem negat Athenæus XI. p. 505. cum Alexamenes Tejus ante eum Socraticos dialogos ediderit, teste Aristotele *περί ποιητικῶν*, & Zeno Eleates dialogos scripserit prior. (Laërt. III. 48.) At expolivisse hoc genus scribendi Platonem, nemo dubitat. Confer, si placet, Caroli Sigonii librum de dialogo ad Joh. Moronum Cardinalem, Venet. 1562. & Lips. 1596. 8. & Georgii Paschii Professoris Kilionensis diatribam de usitata, veterum exemplo, ratione tradendi per dialogos. Kilon. 1700.

In naturali Philosophia Pythagoreos atque Heraclitum, in morali Socratem, in Dialectica Zenonem ac Parmenidem Eleatas sequitur. Confer, quæ viri docti ad Laert. III. 8. & quæ notavi supra lib. 2. c. 13. ubi inter Pythagoricos Platonem recensebam.

III. Scripta Platonis (y) persequar eo ordine, quo secundum *Thrasylli tetralogias* (vid. Laërtium III. 56. seq.) digesta leguntur in editione græca *Aldina & Basileensi*. Neque alium videtur amplexus fuisse Varro, qui libro VIII. de lingua lat. non nihil è Phædone Platonis proferens allegat

(*) Hermippus apud Laërtium III. 2.

(*) Laërtius III. 40. Athenæus V. p. 217.

(*) Quo facilius possit notitia de singulis scriptis à lectore repeti, adposui catalogum illorum alphabeticum, subjuncto numero unicuique secundum ordinem suum adscripto.

Acephalus 42.
Alcibiades I. & II. 13. & 14.
Alcyon 41.
Anterastæ 16.
Axiochus 43.
Charmides 18.
Clitopho 29.
Cratylus 5.
Critias 32.
Crito 3.
Definitiones 48.
Demodocus 45.
Epigrammata 37.
Epimenides 47.
Epinomis 35.
Epistolæ 36.
Erixas 40.

Euthydemus, 21.
Euthyphron 1.
Gorgias 23.
Hipparchus 15.
Hippias major & minor 25. & 26. Poëmata varia 52.
Hirundo 46.
Jon 27.
De Justo 50.
Laches 19.
De Legibus 34.
Lysis 20.
Magiarum institutionem lib. 51. Testamentum 38.
Menexenus 28.
Meno 24.
Midon 39.
Minos 33.
Parmenides 9.

Phæaces 44.
Phædo 4.
Phædrus 12.
Philebus 10.
Poëmata varia 52.
Protagoras 22.
De Rep. 30.
Sisyphus 42.
Socratis Apologia 2.
Sophista 7.
Symposium 11.
Testamentum 38.
Theætetus 6.
Theages 17.
Timæus 31.
De Vacca 51.
De Virtute 49.

legat Platonem in quarto. Consule Petrum Victorium XVIII. 2. Var. lect. Diversum ordinem secuti sunt alii, quorum sententias vide apud Laertium III. 50. & 62. Franciscum Patritium de Dialogorum Platonis Ordine, & Sam. Petitem IV. 2. Misc.

TETRALOGIA I.

I. ΕΡΘΥΦΡΩΝ ἢ περὶ ὁσίᾳ, πειραστικός. De vera & falsa pietate, sive de justitia adversus Deos. Hic dialogus est inter decem illos, quos *Andreas Dacierius* eleganter Gallicè vertit, & præmissa Platonis vita atque in Philosophiam ejus introductione edidit Paris. 1699. 12. hoc ordine: Alcibiades I, & 2. Theages, Euthyphron, Apologia Socratis, Criton, Phædon, Laches, Protagoras, & rivales sive ἀντιπασαί. Ante Dacerium *Maucrey* (a) Gallicè reddidit Euthyphronem, Hippiam & Euthydemum. Italicè Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem, Phædonem, ac Timæum, transtulit notisque illustravit *Sebastianus Ericius*.

II. ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ, ἡθικός. Socræsis Apologia ad Judices, contra accusationes Anyti, Melitici & Lyconis, Vide Laërtium II. 39. Ex quo discēs falsos fuisse eos, qui cum Themistio Orat. XXIII. p. 269. accusationem Socratis à Polycrate scriptam putarunt eandem esse, qua Melitus & Anytus in judicio adversus Socratem usi sunt. Polycratis enim oratio (qua in primis ille sibi placebat, teste Isolemate in Orat. de laude Busridis,) scripta demum est pluribus post Socratis mortem annis, quia, ut probe observatum Favorino, in illa mentionem fecit murorum à Conone instauratorū, quod factum est Olymp. XCVI. 1. Confer Jonsium de scriptoribus Hist. Philosophicæ p. 36. 37. Præter Platonem pro Socrate scripserunt Demetrius Phalereus, Galenus, Libanius, Lysias (b) (qui vivo Socrati apologiam pro eo scriptam exhibuit, sed ut illa uteretur, neutiquam potuit persuadere: Vide Menagium ad Laertium II. 40.) Plutarchus, Theon Antiochenus Stoicus, Xenophon & Zeno. Horum omnium scripta exceptis Libanii, Xenophontis & Platonis periere. Contra Colotæ Epicurei calumnias Socratem etiam tuetur Plutarchus p. 1117. Rectene Socrates se non defenderit in judicio, disquirat Maximus Tyrius diff. XXXIX. De Platonis Apo-

(a) Mr. de Maucrey dans ses œuvres de prose & de poésie T. 1.

(b) De hac pro Socrate Apologia videtur accipiendus locus Plutarchi lib. de auditione p. 40. ubi ait Platonem rescripsisse orationem Lysiae, sive argumentum à Lysia in oratione tractatum de novo tractasse. Idem p. 45. Καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τὸν Λυσίᾳ λόγον ἔτε κατὰ τὴν ἔφεσιν ἐπαίνων καὶ τῆς ἀταξίας αἰτιώμενον, ὁμοίως αὐτῇ τῇ ἐπαγγελίᾳ ἐπαῖν, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ προγγύως ἐκείνου ἀποτέ-
τόρνεται.

Apologia disertā licet & eleganter scripta Cassius Severus apud Senecam patrem præfat. libri 3. *Eloquentissimi viri Platonis oratio, quæ pro Socrate scripta est, nec patrono nec reo digna est.* Non patrono quidem, qui sciret Magistrum suum illa neutiquam indigere: Nec reo, qui iniquitatem inimicorum suorum indignam responsione habebat. Græcè seorsim prodiit Argentor. 1540. 4. & 1591. 8. cum præfatione Mich. Boschii de Vita Platonis: Et cum versione & scholiis Elzomii Rudingeri Norimb. 1591. 8. Initium hujus Apologiæ illustrat Johannes Clericus in arte Critica T. 1. p. 165. 196. Alium locum ingeniose tentatum vide si placet in Ephemeridibus literariis Berolinensibus A. 1698. p. 361. Gallicè Apologiam vertit post Antonium Verderium, qui versionem suam memorat p. 81. Bibl. Gallicæ, & Girium, cumque notis edidit Andreas Dacierius, Italicè Sebast. Erius, ut paulo ante in Euthyphrone dixi. Hieronymus quoque Cardanus accusationem Socratis scripsit, idem, qui volumine singulari laudavit Neronem. Cardano pro Socrate respondit Georgius Raphelius, Hamburg. 1696. 8.

III. ΚΡΙΤΩΝ ἢ περὶ πρακτῆς, ἡθικός. De eo quid agendum, Socratis in carcere ex somno excitati cum Critone disputatio. Inscribitur etiam in editionibus, περὶ δόξης ἀληθῆς καὶ δικαίης, & egregiè docet vulgi opiniones contemnere, calamitates ferre patienter, inimicos non ulcisci, animo esse erecto ad sola honesta & æterna. Est & hic dialogus inter eos, quos præter Girium Gallicè vertit & notis illustravit Andreas Dacierius. Italicè Sebast. Erius. Græcè Gorgias & Crito seorsim excusi sunt Argent. 1541. 4.

IV. ΦΑΙΔΩΝ ἢ περὶ ψυχῆς, ἡθικός. De animi immortalitate, quam variis argumentis confirmat, licet fatetur planè certam demonstrationem afferri in præsentī vita vel plane non posse, vel difficillimè posse, εἰ μή τις δύνασθαι ἀσφαλέστερον ἢ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρῳ ὀχήματι ἢ λόγῳ θεῖα πνὸς διαπορευθῆναι, nisi detur firmitus securiusque nisi divino aliquo testimonio. Hunc Dialogum Platoni frustra abjudicasse traditur Panætius Stoicus, cujus sententiam eleganter refellit Epigramma lib. 1. Anthologiæ c. 44. p. 94. Εἰς τὸν Φαίδωνα διάλογον Πλάτωνος νοθεύουσιν ὑπὸ Παναίτιου.

Εἰ με Πλάτων ἔγραψε, δύω ἐγώ οἱ Πλάτωνε
Σωκρατικῶν ὁράων ἀνδρα πάντα φέρω.
Ἀλλὰ νόθον μ' ἐπίλυσσε Παναίτιος, ὅς ῥ' ἐπάλασσε
καὶ ψυχὴν θνητὴν, καὶ μὲ νόθον πλέσαι.

Nempe Panætius à Platone de animæ immortalitate dissentiebat, ut au-

stor

tor etiam Cicero 1. Tusc. qu. Ait igitur Poeta non mirum esse, si Phædo Platonis in dubium vocetur eb eò, qui ipsam negavit animorum immortalitatem. Sed fortassis falsus est Poeta, nec rectè cepit, quod apud Laertium 11. 64. legas à Panætio solos tanquam genuinos Socraticos admissos dialogos, quos edidissent Plato, Xenophon, Antisthenes, Aeschines: De Phædonis & Euclidis addubitatum, reliquos universos rejectos. Ex quibus verbis perspicuum est, Panætium non in dubium vocasse Phædonem Platonis, sed dubitasse, an dialogi à Phædone & Euclide editi verè Socraticorum nomen mererentur. Scripsit autem Phædo Eliensis teste eodem Laertio II. 109. dialogos Zopyrum, Simonem & forte alios, sed de quorum auctore ambigebatur, Niciam, Medum, Antimachum sive Senes, & Sermones Scythicos. Caterum hunc, de quo in præsentia agimus, dialogum Platonis Phædo ipse legit teste Athenæo lib. XI. p. 105. & negavit, se quicquam ejusmodi dixisse, qualia à Platone locutus fingatur. Idem Cicero, ne alios jam nominem, sine controversia adscribit Platoni. *Platonis*, inquit, *liber, qui est de animo, is alio nomine Phædon dicitur.* lib. 1. Tusc. qu. Et licet inter *Aeschinis* Socratici dialogos quoque fuit Phædo, si *Suidæ* credimus, falso sæpè atque incerto testi: Platonis tamen nomine hunc omnes laudant, Christiani præcipue scriptores, Tertullianus, Origenes, Eusebius & alii: Sed Ethnici quoque, græci & latini. Notum prætereà vel ex Flori IV. 2. 71. quod *Cato* antequam mortem sibi conscisceret, lecto noctu ad lucernam Platonis Phædone paululum quievit: tum circa primam vigiliam stricto gladio revelatum manu pectus semel iterumque percussit. Plures scriptores eandem rem narrantes, in notis ad *Florum* laudarunt *Johannes Camers* & *Freinshemus*. Simile quid apud *Ciceronem*, *Lactantium*, *Hieronymum*, *Augustinum* & alios legitur de *Cleombroto*, quem *Ἀμβροκιωπκὸν μετράκιον* vocat *Georgius Pachymeres* in diatriba de sex Philosophiæ definitionibus. In eum exstat *Callimachi* Epigramma lib. 3. Antholog. c. 33. quod occurrit etiam apud *Sextum Empiricum* p. 10. contra *Mathemat.* *Ammonium* *Hermeæ* in *Porphirii* *Isagogen* p. 6. alterum *Ammonium* in *γράμμα* & *Theodosium Alex.* in scholis ineditis ad *Dionysium Thracem*, ubi *Cleombroti* factò, qui post lectum Platonis librum de muro se præcipitavit (sive ut *Callimachus* ait, *ἤλατο εἰς αἶδον*, *desiliit in mortem*, *Sen. Epist.* 77.) oppositum legas *judicium Olympiodori Philosophi*, qui affirmavit jam pridem se à vita excedere voluisse, nisi de statu animæ ex Platonis Phædone certior redditus fuisset.

Εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδωκεν ἐρωτῶν,
Ἥδη λυγρὸν ἔλυσαι βίᾳ πολυκηδεῶν δεσμὸν.

Paulino tamen iudice, carmine adversus paganos v. 38. Platonis de anima liber *præter titulum nil certi continet incertum*. Certe ne Aristoteli quidem perſuasit, si credimus Theodorito lib. 5. *Θεοδωρίτου*.

Olympiodori hujus commentarius in Phædonem MS. exstat in variis Bibliothecis.

Procli in Phædonem intercidit, & latina *Apuleji* versio.

E recentioribus Phædonem illustravit *Sebastianus Foxius*, cujus commentarius vulgatus est Basileæ 1566. fol. Gallicè cum notis edidit *Andreas Dacierus*. Italicè *Sebast. Ericinus*. Nec prætereundum *Danielis Heinſii* Poëma eximium de contemptu mortis, cujus argumentum magnam partem petiit à Platone. Dum autem Plato immortalē animam esse defendit, ex altera parte incidit non modo in falsum dogma de animabus ante corpora præexistētibz, & de *μετεμψυχώσεσσι* quam recidivatum & reciprocum discursum animarum appellat *Tertullianus*: Sed & in alium incucurrisse videtur errorem haud levem, quod immortalitatem hanc, atque ut ita dicam, indestructibilitatem superstruxit dogmati de *αὐτοκινήσει* animæ, unde sequatur illam æternum esse & increatum motus principium, * quod soli Deo proprium est. Vide *Joh. Baptistam Crispium* de Philosophis caute legendis distribut. I. lib. 1. & *P. Baylii* librum Gallice editum sub titulo responsionis ad quæstiones cujusdam hominis è Provincia Tomo I. c. 12. Usq; adeo abest Plato ** & abfuit procul ab *Epicurī* opinione, animum nostrum natura mortalem

sta-

* Huc spectat illud *Arnobii* lib. 2. p. 47. *Animus qui immortalis vobis* (necessitate nimis essentia: qua ratione solus Deus habet immortalitatem I. Tim. VI. 16. non Dei conditis voluntate immortalem ipsi naturam tribuentis) *& DEUS esse narratur*. Rectius idem plato in Timæo: Θεοὶ Θεῶν, ὧν ἕγω δὴ μακροῦς πατὴρ τε ἔργων αὐτῶν γενόμενα πάντα ἐμῶν θεῶν.

** Platonem veluti suæ sententiæ faventem allegat *Dodvellus* in Dissertat. Epistolica Anglice edita Lond 1706. 8. de anima per naturam mortali p. 12. 59. 96. & in præmonit. p. 21. Sed adversarium ipse agnoscit p. 13. 60. & 66. ut probe observavit *Sam. Clarke* Epist. ad *Dodvell.* p. 25. Sane in Timæo etiam, ubi nihil non extrā Deum, atque adeo animas quoque natura dissolubiles docet plato, hoc neutiquam eo sensu intelligit, quæstrā Deo non ipsis data fuisset natura immortalis, quæ Viri Clarissimi sententia est, opinantis in solis illis, quibuscum sedus iniit Deus, animos ab ipso post fata conservari, præter naturam illarum, per ipsius omnipotentiam ad pœnas infligendas, vel per spiritum Christi in baptismo impertitum & ab anima hominis distinctum ad vitæ sempiternæ perfruitionem. Platonis contra Timæus animas dissolubiles fuisse innuit, nisi Deus qui eas progeniit universas immortales esse jussisset.

statuente, quam utinam hominibus incrustandam nuper reliquisset doctissimus & præstantissimus Dodvellus.

TETRALOGIA II.

V. ΚΡΑΤΥΛΟΣ ἢ περὶ ὀνομάτων ὁρθότητος, λογικός. Uterque titulus hujus dialogi exstat etiam apud Suidam in ὑπὲρ τὰ ἰσκαμμένα. Agit de recta nominum ratione, utrum φύσει an θεσει rebus imposita fuerint, & disputat quædam ὑπὸ θεοτέρας δυνάμει εἶναι ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων. In Etymologiis non raro infelicitè versatus est Plato, ut observatum Ægidio Menagio, qui Origenes linguæ græcæ edere voluit & c. 76. Anti Bailleti testatur se vix sex bonas Etymologias reperisse, cum simili studio Platonicas examinasset, quo Josephus Scaliger Varronianas. Idem p. 149. ad Laërtium: *Platonis in Cratylō sunt fere omnia Pseudetyma, pæce tanti viri liceat dixisse: sed de his alibi.* Scorsim excusus Philosophi Cratylus græcè & latinè 1527. Argentorat. 1541. 4. Gallicæ suæ translationis meminit Antonius Verderius Bibl. Gallicæ p. 81.

Procli Commentarius sive scholia MSS. exstant in variis Bibliothecis, ut alibi dixi.

VI. ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ ἢ περὶ ἐπιστήμης, πωρατικός. De scientia, siue adversus falso jactatam Sophistarum scientiæ comparandæ rationem: & veræ Philosophiæ studium propter ipsorum vanitatem, avaritiam, imperitiamque ac fraudes non esse negligendum. Inter alia in hoc dialogo perstringuntur obscura scripta Heracliti & Philosophi Heraclitei, ut in Phædone scripta Anaxagoræ.

Procli commentarius in Theætetum intercidit, nec minus *Luperci Berytii* liber περὶ τὰ πρὸς Πλάτωνι ἀλεκτρίων. Ad verba in Theæteto p. 77. edit. Basil. φαινόμεθα μοι ἀλεκτρίων. ἀγενὲς δίκην πρὶν νεκρῆναι, ἀπόδησαντες δὲ τὸ τῷ λόγῳ ἄδαν.

Locum ex Theæteto, quò Socrates confert Philosophum cum viro civilibus adstricto negotiis *Florus* gallicè transtulit *Claudius (Fleury)* ad calcem libri de delectu ac methodo studiorum.

VII. ΣΟΦΙΣΤΗΣ ἢ περὶ τῷ ὄντι, λογικός. De *Sophista*, quod ita differat ejus doctrina à vera sapientia, quemadmodum res falsa à vero ente. Conferenda elegans *Themistii* Oratio IV. (in *Harduini* edit. XXII.) qua Platonica κριτήρια Sophistæ sibi non convenire disputat.

Porphyrū commentarii * Boethio laudati interciderunt. Latīna *Petreji Tiaræ* versio prodit Lovanii 1552. 8.

VIII. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ἢ περὶ βασιλείας, λογικός. *De prudentia politica, ac de regno*, ejusque origine, fine, & quod Rex debet esse Pater ac Pastor populorum.

TETRALOGIA III.

IX. ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ ἢ περὶ ἰδεῶν, λογικός. Subtilis dissertatio *de ideis* & essentia rerum intelligibili. Fingit Parmenidem cum Socrate confabulantem, licet hoc temporum rationi adversari notavit Athenæus lib. XI. p. 505. & Macrobius lib. I. c. 1. Saturnal.

Exstat *Procli* Commentarius MS. Asclepiodoto inscriptus, & *Damascii*, teste Gesnero in Bibl. & Labbeo Bibl. nova MSS. *Marini* periit, & *Firmi* Castricii quoque ac *Galenī*, ut è Damascio in vita Isidori apud Photium p. 571. edit. Hæschelii colligo. Sane Galenus scripserat libros tres περὶ τῶν ἰδεῶν ἢ Πλάτων περὶ ἰδεῶν δόξαντας, ut ipse testatur de libris propriis T. 4. p. 368. Cæterum fallitur Menagius ad Laert. III. 58. affirmans Marinum putasse hunc dialogum inscribendum περὶ Θεῶν non περὶ ἰδεῶν. Potius sensus est Marinum adversus Procli sententiam contendisse, quod Platonis Parmenides non sit interpretandus περὶ Θεῶν sed περὶ ἰδεῶν. Ita Suidas & Photius. *Scipionis Agnelli* disceptationes de ideis, in tres libros distributæ, viderunt lucem Venetiis 1615. 4. Consule etiam, si placet, quæ de ideis ex Platonis mente disputat Seneca Epist. 58. & 65.

X. ΦΙΛΗΘΕΟΣ ἢ περὶ ἡδονῆς, ἡθικός. *De Voluptate*, quod nec in illa bonum hominis consistat, nec in *Φρονήσει*, sed in utriusque communicatione cum summo bono Deo.

Galenī liber περὶ τῶν ἐν Φιλήθῳ μεταβάσεων, tum *Eubulī* & *Procli* commentarius intercudit, nec minus *Marini* ab auctore ipso *Damisci* traditus. Exstat *Olympiodorī* commentarius MS.

XI. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ, ἢ περὶ ἐρωτικῆς, ἡθικός. *Convivium* sive *de Amore*. Ità vulgo hic dialogus inscribitur, tum in editionibus, tum apud Laertium, licet verum titulum Platonici Symposii esse περὶ ἀγάθῃ *ἀγῆανο* contendit Lambecius lib. VII. de Bibl. Vindob. p. 2. Sane de Amore tota est disputatio, quod per se nec bonus sit nec malus; optimus autem in bona ac divina unice feratur. Athenæus lib. 1. Dipnosophist. observavit numerum convivarum duodetriginta, Plures Anachronismos

* Vide Holstenium in *Porphyrī Vita* p. 54. cap. VI.

mos in convivio Platonis notavit Aristides Oratione II. Platonica T. 3. p. 475. 476. & Athenæus V. p. 187. 192. 216. seq. Confer Caulabonum ad Athen. V. 18. Aristophanem in eo Comice suggillatum, atque adeo sui in Comœdia profectus specimē editum à Platone, tradit Olympiodorus in vita ipsius p. 585. Diophanis defensio pro Alcibiade in Platonis Symposio memoratur à Porphyrio in Plotini vita c. 15. Cæterum apud antiquos vulgati moris fuisse in conviviiis eruditæ ventilaræ quæstiones, antequam psalteriarum, citharistiarum & saltatricum usus in illis obtineret, notatum post alios Apostolio VIII. 3. proverb. Latine vertit Symposium Platonis Janus Cornarius Basil. 1548. 8. Gallicè, additis etiam commentariis Lud. Regius Paris. 1569. 4. Johannis Pici Mirandulani in Platonis Convivium, sive potius in Hieronymi Beniveni carmen ad Platonis mentem compositum, libri III. Hetrusca lingua scripti leguntur inter Pici opera.

XII. ΦΑΙΔΡΟΣ, ἡ περὶ τῆς καλῆς, ἡθικῆς. *De pulchro falso ac vero*, ejusque amore, contra Lysiam. Vide Laertium III. 25. qui sect. 38. ex Aristoxeno refert, hunc primum fuisse ex iis, quos Plato scripsit, habere enim quæstionem in illo propositam nonnihil μειρακιώδης, sive juvenile. Eodem in loco Dicæarchus dicitur scribendi characterem in præsentī dialogo ὡς Φορπικὸν sive vehementionem reprehendisse, siquidem, ut Olympiodorus auctor est, totus spirat dithyrambum. Ita enim in Platonis vita: ὅτι τῆς διδυραμβῆος ὁ Πλάτων ἡσκητο, δῆλον ἐκ τῆς Φαίδρου τῆς διαλόγου πένυ πένοντο τῆς διδυραμβώδους χαρακτῆρος, ἅπ τῆς Πλάτωνος τῶτον πρῶτον γράψαντο διάλογον, ὡς λέγεται. Nonnullas etiam descriptiones ut alienas & supervacuas taxat Plutarchus in Erotico. Utrum Dicæarchus librum scripserit Φαίδρου περισσά, in quo superflua & Φορπικά Phædri notaverit Platonici, ut conjiciebat Simeo Bosius ad Ciceronis XIII. 39. ad Atticum, & Menagius p. 152. ad Laertium, valde incertum esse arbitror, & Reinesius III. 3. Var. Lect. putavit à Tullio potius respici Phædri Epicurei librum περὶ θειῶν, qui Phædrus memoratur apud eundem Cic. 1. de legib. & 1. de fin. Porro Athenæo judice Eb. XI. p. 505. Phædrus Socratis ætate vivus esse non potuit, ne dum in illo amari; Sed ejusmodi anachronismos jam plures in Platone observatos annotavi. Alii quædam in Phædro minus caste ac pudice & carpere non dubitarunt, è quibus illustris Nicolsonius in collatione cum Deista Anglice edita part. 2. p. 44. *A man finds there (in the Phædrus of Platon) so much of the ἐρών and the ἐρώμενον, with such odd allusions to those execrable vice, that one had need of a very virtuous thoughts and a very charitable*

be mind to allegorize all the strange metaphors of that discourse into à chaste meaning. Phædri amores Platoni obiectos notat etiam Laertius III. 29. & 31.

Procli commentarius in Phædrum, cujus meminit V. in Timæump. 329. intercidit.

Hermia sive *Hermæ Ammonii* commentariorum libri III. MSi exstant in variis Bibliothecis. Locum ex illis profert Allatius c. 8. vitæ Homeri, & alibi. Rhetorica præcepta & de Rhetoribus antiquis judicium ex Phædro Platonis excerptit & latine retulit *Bessarion* lib. 4. in calumniatorem Platonis c. 4. Platoniam de amore honesto doctrinam illustrat præter alios *Leo Hebraeus* tribus dialogis, qui ex Italico in alias quoque linguas translati leguntur, ut latinam, tum Gallicam à *Dionysio Sylvestro* Lugd. 1551. 8. &c.

TETRALOGIA IV.

XIII. ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ὁ ἢ sive Ἀλκιβιάδης ὁ μείζων, ἢ περὶ φύσεως ἀνθρώπου, de natura hominu, Μαιευτικός. Relpicit Meletius, cum in libro ejusdem argumenti Socratis librum περὶ φύσεως ἀνθρώπου memorat. Σωκράτης δὲ ἐτυμολογίας μᾶλλον μορίων καὶ ὀνομάτων ἐν τῷ περὶ φύσεως συγγράμματι αὐτῷ ὡς Γραμματικός, ἢ Φιλόσοφος συνεπάξατο. In hoc dialogo contendit Plato animum hominis esse hominem, corpus instrumentum animi. Confer. *Simplicium* præf. ad *Enchiridion* Epicteti p. 5.

Ex *Procli* commentario, qui definit in verbis Platonis p. 219. seq. edit. Basil. ὁ δὲν ἀρετῶν καλῶν, καθόσον καλόν, κακόν, ὡς δὲ τῶν αἰσχυρῶν καθόσον αἰσχυρόν, ἀγαθόν, & græce adhuc ineditus occurrit in variis Bibliothecis, fragmenta latine vulgavit *Marfilius Ficinus*.

Olympiodori commentarius MS. allegatur non uno loco à Rigaltio ad Onosandrum & à Sam. Petito IV. 2. Misc. ubi ex eo profert locum, quo Alcibiadem primum omnibus reliquis Platonis scriptis præmittendum contendit. Uterque, *Proclus* & *Olympiodorus*, è legato *Holsteniano* exstat manu exaratus in Bibliotheca hujus urbis Johannea. Uterque *Jamblichi* etiam commentarium laudat, *Olympiodorus* præterea *Damascii* & *Harpocrationis*. At *Jab. Bapstisa Camotii* ineditum commentarium habuit *Naudæus*, teste *Labbeo* Bibl. nov. MSS. p. 233. Gallice Alcibiadem priorem vertit *Tan. Faber* & notis illustravit A. 1666. & *Andreas Dacotius* A. 1699. 12. Paris.

XIV.

XIV. ἈΛΚΙΒΙΑΔΗΣ Β΄, ἡ περὶ προσευχῆς, μαγευτικῆς. *De voti*
sive precibus ad Deum, quod plerique nesciant quid orent, atque imprudentur sibi mala imprudentes, unde vehementer probat versus Poetae, qui exstant & in Anthologia lib. I. c. 31.

Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλά καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνέγκτοις

ἄμμι δίδε, τὰ δὲ δεινὰ καὶ εὐχομένοις ἀπάλεξον.

Da bona, sive rogere Deus, seu nulla rogere:

At mala, quantumvis poscentibus, usque negato.

Non minus laudat Lacedaemoniorum formulam, τὰ καλὰ Πιτῆ τοῖς ἀγαθοῖς ἴσθς Θεὸς δίδοναι αὐτοῖς, ut honesta sibi ac bona largirentur Dii. Neque vero Deum in precibus respicere pompam & munera, sed animum justum purumque sceleris.

A nonnullis Xenophonti esse tributum hunc dialogum, ex Athenæi XI. p. 506. testatur Muretus Orat. 6. *Antistheni* quoque suppositus dialogus quidam Alcibiades fuit à *Pasiphonte* Eretrico, ut est apud Laertium II. 61. ubi & inter *Aeschini* dialogos Alcibiades recensetur, ex quo locum affert Aristides Orat. I. *Platonica* p. 35. Inter *Euclidis* quoque *Megarici* dialogos *Alcibiades* fuit, ut testatur Laertius II. 108. Cæterum utrumque Alcibiadem sine controversia Platoni tribuit Laertius III. 51. & 59. è Thrasylo. Gallice & hunc vertit *Andr. Dacierius*.

XV. ἹΠΠΑΡΧΟΣ ἡ φιλοκερδῆς de lucri cupiditate, ἡθικός. Male editiones quædam περὶ φιλοκερδῆς. Ex hoc dialogo cum nonnulla attulisset Aelianus VIII. 2. Var. Hist. subiungit: λέγει δὲ Πλάτων τὰντα, εἰ δὴ ὁ Ἱππαρχὸς Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι. Ita legendum recte monuit Gesnerus & ad Phædrum p. 10. Tan. Faber, assentientibus Schefero, Kuhnio, & Perizonio, licet editi & manu exarati codices miro consensu addunt, sed inepte profecto vocabulum μαθητής. Docet in hoc dialogo Socrates Lucripetam quemlibet lucro velut bono alicui inhiare, sed illud demum laudandum esse lucri studium, quod non falsam lucri speciem capiet & appetat, sed ejusmodi lucrum prosequatur, quod verè sit utile ad finem & summum boni consequendum. Hipparchus juvenis Atheniensis, qui cum Socrate colloquens hic inducitur, diversus est ab Hipparcho Pisistrati F. de cujus studiis literarum & cæde per Harmodium & Aristogitonem, Ol. LXVI. 4. perpetrata adsparguntur hic quædam alibi non obvia. Gallice Hipparchum Platonis & Axiochum vertit *Steph. Doletus* Lugd. 1544. 12.

XVI. ἈΝΤΕΡΑΣΤΑΪ (Ita Laërt. III. 4. pro quo in vulgatis ἑξα-στῆς & in ipso dialogo) ἡ περὶ φιλοσοφίας, ἡθικός. *De Philosophia*, quod non

non sit proletaria cognitio variarum artium, adversus nescio quem, qui in hanc sententiam acceperat illud Solonis:

Γηράτω δ' αὖτις πᾶσι διδασκόμενός.

Commendat Socrates inter alia inscriptionem Delphicam, quæ præcipiebat σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην.

Gallice vertit *Andreas Dacierius*.

TETRALOGIA V.

XVII. ΘΕΑΓΗΣ, ἡ περὶ σοφίας, μαευτικός. *de Sapiencia*, cujus studiosus Theages Demodici F. Socrati in disciplinam dari se cupit, & à Socrate vincitur, quid Sapiencia sit, ignorare, neque sapientiam doceri à se, nisi dæmonio suffragante, posse.

Gallice vertit *Andreas Dacierius*.

XVIII. ΧΑΡΜΙΔΗΣ, ἡ περὶ σωφροσύνης, πειραγτικός. *Peramœnus*, qui post pugnam ad Potidæam habitus fingitur cum Charmide adolescente & Critia, *de temperantia natura & definitione*.

Latine vertit præter Ficinum, Cornarium, Serranum, *Angelus Politianus*.

XIX. ΛΑΪΧΗΣ, ἡ περὶ ἀνδρίας, *de Fortitudine*, μαευτικός. Disputat amorum disciplinam juvenibus honestis esse parum dignam, deinde disquirat de fortitudine, quid sit, vel potius, quid non sit.

Gallice vertit *Andreas Dacierius*.

XX. ΛΥΣΙΣ, ἡ περὶ Φιλίας. *De Amicitia*, μαευτικός. Hunc dialogum cum recitari audisset Socrates, adeoque illo adhuc superstiti (ante Ol. XCV. 1.) editum, exclamasse fertur, proh Dii immortales, quam multa de me mentitur adolescens. Laert. III. 35. Hinc Julius Cæsar Scaliger p. 13. Poem.

Vix unum verbum multis ex millibus ajunt

Quæ posuit (Plato) de Socraticis exisse favissis.

Cæterum in hoc dialogo docet Plato, Deum ipsum esse veræ amicitiae conciliatorem, neque illam reperiri nisi inter bonos, in quibus solis intercedit similitudo. Gallice Lyfidem Platonis cum Ciceronis Lælio & Luciani Toxari edidit *Blasius de Vigenere* Parif. 1579. 4. Ante Vigenarium verterat Gallice *Bonaventura des Periers*, (*Pererius*) inter cujus opuscula legitur Lugd. 1544. 8.

TETRALOGIA VI.

XXI. ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ, ἡ ἐρεπτικός, *contentiosus*, ἀνατρεπτικός. In hoc

hoc dialogo Socrates Eüthydemum & fratrem hujus, ætate provectiorē, Dionysodorum, patria Chios, domicilio Thurios, pollicitos docere virtutem, tantummodo Sophisticis interrogatiunculis auditores suos ludere ac suspendere notat. Docet idem bonum esse non divitias, libertatem, eruditionem, honores, potentiam, quin imo ne immortalitatem quidem, sed sapientiam recte his utendi. Hanc esse τέχνην βασιλικήν.

XXII. ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ, ἡ Σοφισαί, ἐνδεικτικός. Laudatur Gellio V. 3: In hoc dialogo Paralus & Xanthippus, quibus Pericles pater fuit, cum Protagora differunt, secundo adventu Athenis morante Olymp. XC. 1. quos multo ante infamis illa pestilentia Athenis absumpserat, ut notatum Macrobiolib. 1. Saturnal. c. 1. & Athenæolib. XI. p. 505. ubi refert Protagoram lecto hoc dialogo, dixisse, Platonem optime novisse ἰαμβίλειν h. e. criminari. Aliis objectionibus Athenæi lib. V. p. 218. quas probat Casaubonus V. 18. p. 386. respondere conatur Andreas Dacierius, qui Protagoram gallice transtulit. Inducitur autem Protagoras Abderites Sophista celebris, promittens Hippocratem Apollodori F. qui ei se in disciplinam dare volebat, artem civilem docturum; sed Socrates negat posse doceri virtutem, θεόσδοτον boni ac veræ voluptatis scientiam, cujus unius defectu peccant, quique peccant. Eleganter quoque explicatur dictum Simonidis, ἀνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπὸν, minusque probabile dictum Pittaci, χαλεπὸν, ἐσθλὸν ἔμμεναι.

Latina Ciceronis versio, cujus sæpe meminit Priscianus & Hieronymus, periit. Inter Critonis quoque dialogos Protagoras fuit, teste Laertio, II. 21.

XXIII. ΓΟΡΓΙΑΣ ἡ περὶ ῥητορικῆς, de Rhetorica, ἀνατρεπτικός. In hoc dialogo Socrates cum Gorgia & Polo Rhetore disputans, postquam contendisset Rhetoricam nihil aliud esse quam artem persuadendi in foro, cæterisque cætibus, non docendo accurate rei naturam, sed fidem qualemcunque faciendo oratione, δημιουργὸν πειστικῆς (ita pro πειστικῆς legit Sextus 2 contra Mathemat. p. 64.) ἀλλ' ὁ διδασκαλικῆς, contendit eam parum esse utilem artem aut præclaram, sed malam potius κολακείαν corruptricem Πολιτικῆς, nisi ad justum & bonum referatur: usum videlicet quendam & peritiam venustatis in dicendo ad voluptatem audientium, & ornandas oratione causas injustas, itaque pari passu ambulare cum Sophistica, ὀψοποιητικῇ & fucatoria sive κομμητικῇ, quæ & ipsæ voluptatem sectentur solam, corrumpantque νομοθετικὴν & Medicam artem ac Gymnasticen. Contrà adversus Calliclem probat nihil utilius esse studio Philosophiæ ac virtutis, & hanc veram artem civilem

à se exerceri solo, vel cum paucis aliis. Laudat Gellius, quem vide X. 22. & Cicero, affirmans Platonem in Oratoribus irridendis Oratorum summum videri.

Agricola quidam Corinthius, cum in Gorgiam Platonis incidisset, agrum vitesque deserens animum suum excolendum Platoni deinceps dedit, ut narrat Themistius Orat. XXIII. p. 295.

Gorgias ipse quidem, lecto hoc dialogo, dixit se nihil ejusmodi vel audivisse à Socrate, vel ad Socratem locutum esse, teste Athenæo lib. XI. p. 505. Idem Gorgias Platonem vocavit *ῥέον Ἀρχιλόχον*, ac si dicas aliorum criminatorem. At Athenæum, qui eodem loco Chronologicam hallucinationem commissam Platoni objicit, castigat Petavius IX. 39. doctrinæ temporum. Confer Casaubonum V. 18. ad Athenæi p. 217. Prodiit Gorgias Platonis separatim græcè Argentorat. 1541. 4.

Aristides Rhetor huic dialago opposuit Orationes suas Platonicas, quibus Rhetoricæ pariter & quatuor virorum, quos in extrema parte Plato perstringit, Cimonis, Miltiadis, Themistoclis & Periclis Apologiam est complexus. Erecentioribus *Hieronymus Cardanus anti-Gorgiam* scripsit. Exstat & in Gorgiam Platonis *Olympiodori* commentarius MS. ex quo nonnulla profert Allatius de scriptis Socratis p. 116. At *Hieroclis* duplex exegesis à Theosebio excerpta, cujus meminit Damascius apud Photium cod. CCXCII. p. 551. nunquam vidit lucem. Periit & *Tauri Berytii* commentarius laudatus Gellio VI. 14. & *Embuli*, memoratus Porphyrio in Plotini vita c. 20. Clauditur hic dialogus insigni descriptione divini judicii, cui post mortem animæ cujusque hominis subijcitur.

XXIV. ΜΕΝΩΝ, ἡ περὶ ἀρετῆς, πειρακτικός, *de Virtute*, an doceri possit, quod negat Socrates, divino eam munere contingere concludens. Neq; aliud esse scientiam, quam recordationem superioris vitæ, quod confirmat advocato passionis, è quo interrogat quædam Geometrica de dimensione quadrati. Meminit Cicero 1. Tusc. notatque eundem locum accuratius explicatum in Phædone.

TETRALOGIA VII.

XXV. ἸΠΠΙΑΣ, μείζων, ἡ περὶ τῆς καλῆς, *de Pulchro*, ἀναρρητικός. In hoc dialogo Hippias Eleorum ad Athenienses legatus, & Sophista celebris, post varia de se arrogantius commemorata, refert se

La-

Lacedæmone cum incredibili applausu dixisse de præceptis Nestoris, quæ dedit Neoptolemo, desideranti nosse pulcherrima vitæ instituta, quibus juvenis gloriam consequi possit. Hinc Socrates petit occasionem ex Hippia audiendi, quidnam sit quo aliquid est pulcrum, ac variis quæ afferuntur Sophistæ descriptionibus, ostendit rem acu, quod dicitur, neutiquam tangi, pulcrumque differre à decoro, ab utili, à bono, & ab eo, quod delectat, & à voluptate conjuncta cum utilitate.

XXVI. *ΙΠΠΙΑΣ ὁ ἐλάττων, ἢ περὶ τῶ ψεύδους, de Mendacio, ἀνατρεπτικός.* In hoc dialogo eundem Hippiam exagitat Socrates, & ostendit ex ejus doctrina sequi, quod inter mendacem & studiosum veri nullum sit discrimen, & minus peccet, qui mala facit de industria, quam qui invitus.

XXVII. *ἼΩΝ, ἢ περὶ Ἰλιάδου, πεπραγμένος.* Respicitur à Suida in *Διθυραμβοδιδάσκαλοι*, ubi ait exstare Socratis *λόγον εἰς τὸν Ἴωνα*. Idem ne sit Jon Ephesius, (cujus nomine dialogum inscripsit Plato) cum Jone Chio de quo libro II. in Tragicis à me dictum, vide disputantem Jonsium lib. 2. de scriptoribus hist. Philof. c. 13.

Quod in hoc dialogo & Poetis & aliis viris non paucis, per populi præcipue suffragia ad honores evectis, detrahat, tanquam *δυσμενής* & invidus perstringitur Plato apud Athenæum lib. XI. p. 506.

Inter Aeschinis quoque dialogos Jon fuit. Caterum Laertius IV. 31. ubi de Arcefila scribit: *Ἴωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήρησε νέος ὢν*, non respexit hunc dialogum Platonis, sed scripta Jonis Chii Tragici.

XXVIII. *ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ, ἢ ἐπιτάφιον, ἡθικός.* Exhibet Orationem in defunctos pro patria in variis præliis Athenienses, tanquam scriptam ab *Aspasia* * Milesia, dictam à *Pericle*, quem perinde ut Socratem illa Rhetoricam docuit. De hac Oratione Cicero in Oratore c. 44. qui sic probatam testatur, ut quotannis Athenis in panegyri recitaretur: & Synesius Dione p. 37. ubi confert Periclis orationem *ἐπιτάφιον* ejusdem argumenti, quæ occurrit apud Thucydidem lib. 2. Vide & Dionysium Halic. de Demosthenis vi in dicendo T. 2. p. 178.

TETRALOGIA VIII.

XXIX. *ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ, ἢ περὶ ἀνατρεπτικός, ἡθικός.* Inter dubios dialogos exstat in editionibus quibusdam Platonis, ut Serraniana; sed agnoscitur à Thrasylo apud Laertium III. 60. & à Laertio III. 50. testa-

* De Aspasia dixi lib. 2. c. 23. ad §. 31. De Pericle lib. 2. c. 26. ad §. 2.

to nonnullos Clitophontem primo loco posuisse inter Platonis scripta III. 62. In hoc Dialogo Clitopho Aristonymi filius rogatus à Socrate, cur Thrasymachum præferat, respondet, quod cum præclaras ab ipso (Socrate) exhortationes ad virtutem sæpius audisset, non potuerit ab eodem hæcenus percipere, qua in re virtus ipsa consistat, & quomodo feliciter in illius studio sit progrediendum, itaque si hoc vel ignoraret Socrates, vel docere se nollet, meritò se ad Thrasymachum vel alium quemcunque potius conferre se discendi causa. Quid vero Socrates Clitophonti responderit, non additur. Videndum igitur, an verè scripserit Patricius p. 338. discuss. Peripatet. solum Philebum, Minoa ac Critiam è Platonis scriptis truncos ad nostram ætatem pervenisse.

XXX. ΠΟΛΙΤΕΙΑ ἡ περὶ δίκαιου, βιβλίον δέκα, πολιτικός. *De optimo statu Reip. libri X.* Exordium hujus operis bis terque in cæris scriptum Platonis manu post ejus mortem inventum est, teste Euphorione ac Pannætio apud Laetium III. 37. unde Bessario colligit, quanto studio usus fuerit in pectenda sua & ornanda oratione. Idem Laetius ex Aristoxeno & Favorino notat totam fere Politicam Platonis fuisse in Protagoræ ἀντιλογίαις III. 37. & 57. Commemorat & Themistius Oratione XXIII. p. 295. Axiotheam Philosopham lecto quodam è Platonis de Rep. libro, tanto Philosophiæ studio inflammata fuisse, ut Athenas proficisceretur, & virili usâ veste Platonem aulcicaret.

Utrum Plato recte Homerum è Rep. sua ablegaverit, disputaverat olim Aelius Scapion Rhetor Alex. teste Suida. Confer quæ in hanc rem dixi lib. II. cap. 7. §. 10.

Epitomen Reip. Platonis libris duobus scripserat *Theophrastus* teste Laetio V. 43. Ea non minus temporum injuria amissa est, quam *Ciceronis* de Rep. sex libri, è Platone magnam partem repetiti, & *Commentarii* in Remp. Platonis græcorum scriptorum, *Manaschii* Alopecouneffii, *Onofandri* & *Potamonis* Alexandrini, quorum meminit Suidas. *Zenonis* Stoici contra Remp. Platonis opus *Plutarcho* memoratur lib. de Stoicis contradiçt. & *Numenio* apud Euseb. p. 732. seq. præparat, ubi Zenonem tanquam iniquum & imperitum Platonis oppugnatorem perstringit. De nonnullis, in quibus Plato ab *Aristotele* reprehenditur, exstat brevis diatriba *Uberti Folietæ* ad Antonium Vaccam Jctum edita Romæ A. 1574. 4. atque recusa in thesauro Antiquitatum Italiæ *Græviano* T. 1. p. 1237. seq. Jam pridem quoque ea quæ *Aristoteles* adversus Remp. Platonis scripsit, ad examen revocaverat *Eubolus* teste *Porphyrio* in *Plotini* vita c. 20. *Democritus* περὶ τῆς Πλάτωνος Πολιτείας Suid.

Suid. *Clarchi Solensis Peripatetici* περι τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτεία μαθηματικῶς εἰρημένων. Athen. lib. 9. *Diogenis Halicarnassensis* Musici, qui sub Adriano Imp. vixit, libri quinque περι τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτεία μαθηματικῶς εἰρημένων Suid.

Ex *Græcis* statem tulit *Procli* Commentarius, in quædam Politicæ Platonice loca. Nescio an etiam alii, quoniam in libris de Rep. interpretandis *Theon* uterque, *Plotinus*, *Proclus*, *Jamblichus*, *Marsilius Ficinus* hircum mulgere videntur Bodino in colloquio Heptaplomere MS. lib. 3.

Ex *Arabibus*, *Averroës* Paraphrasin Reip. Platonis composuit, quæ edita est latine, Jacobo Mantino Medico interprete, Venet 1552. 4. & inter Averrois Opera.

E recentioribus nominare juvat commentarium *Sebast. Foxii* Morzilli Hispalensis, Basil. 1556. fol. *Antonii Montecatini* Partitiones & Paraphrasin, Ferrar. 1554. fol. *M. Antonii Mureti* notas in librum 1. & 2. Ingolstadt. 1602. 8. *Iob. Scleidani* summam doctrinæ Platonis de Rep. & de legibus, Argentorat. 1548. 8. *Iob. Sozomenus* libros X. de Rep. è græco in latinum & è Dialogis in perpetuum sermonem redactum edidit Venet. 1626. 4. Politica Platonis & Aristotelis *Gallie* interprete *Lud. Regio* Paris. 1600. fol. Platonem de Rep. *Hebraicè* exstare MS. in Bibl. Vaticana, legas in *Julii Bartolocci* Bibliotheca magna Rabbinica T. 4. p. 353.

XXXI. ΤΙΜΑΙΟΣ ἢ περὶ Φύσεως, Φυσικός. De natura dialogus, qui *arx quadam* & *vertex Philosophia* est, si *Claudianum Mamertum* audimus lib. 2. de statu animæ c. 7. *Proclus* Theol. Platon. lib. 1. c. 7. Τὴν περὶ Φύσεως Πηγήμην σύμπαντον ὁ Τίμαιος περιέχειν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τῶν καὶ μικρὰ συνοραῖν δυναμένων. *Apulejus* in *Apologia*: *Plato Philosophus in illo præclarissimo Timæo, celesti quadam facundia universum mundum molitur.* Fingit vero *Socratem* disputantem de rebus naturalibus & universi constitutione cum *Timæo* Locro Pythagoreo, quos constat eodem sæculo non fuisse, ut ait *Macrobius* lib. 1. *Saturnal.* c. 1. Sed fallitur *Macrobius*, si verum est quod *Cicero* V. de finibus & 1. *Tusc.* *Hieron.* in *Apologia* contra *Rufin.* non longè ab extremo, aliique testantur *Timæum* hunc à *Platone* in Italia fuisse auditum. De hoc *Timæo*, quem è *Pythagoræ* magisterio *Astronomiæ* disciplinæ perfectè peritum vocat *Chalcidius* p. 75. pauca quædam dixi lib. 2. c. XIII. quibus in præsentem addere juvat, quod libellus illius *Dorice* scriptus περι ψυχᾶς κόσμου καὶ φύσεως adhuc exstat servatus à *Proclo* & commentariis suis in

Platonis Timæum præmissus, hinc cum Platone sæpius editus Græcè & latine *de anima Mundi & Natura*. Transtulit post versionem (an Ficini?) vulgatam primum Venetiis A. 1498. fol. *Ludovicus Nogarola*, cum cujus interpretatione & commentariis prodiit Venetiis 1555. 8. Recusus est eodem anno græcè & latine Parisiis eadem forma octava, & à *Thoma Galeo* cum eadem Nogarolæ versione & *Ioh. Serrani* argumento ac notulis editus iterum inter Opuscula Mythologica, Physica & Ethica, Cantabrigiæ 1671. 8. & Amst. 1688. 8. In præfatione edit. Cantabrigiæ. hæc inter alia doctissimus Galeus: *Timæus major, occasione hujus scriptum à Platone, potes dubitare, illustrioremne an obscuriorem reddiderit. Certe dum dialogum suum κτηνίζων καὶ βοσχυρίζων hanc Locro lucem dare studuit Plato, in nonnullis locis simplicem & rectum scriptorem amli superstitione corrupta. Erat animus quædam huc, quod facile fieri poterat, ex Iamblichō περὶ κοινῆς Μαθηματικῆς, Proclo, Syriano & Damascio (qui quidem & ipsi in maiorem Timæi commentati sunt, aliosque ejusdem commentatores, Crantorem, Longinum, Numenium, Origenem, Porphyrium, Severum, Taurum, sæpe multis verbis citant) sed in aliud tempus rejeci.* Denique Anglice verbum Timæi Locri opusculum est à *Thoma Stanlejo*, in cujus Historia Philosophica jam sæpius lucem vidit. Ex hoc porro Timæi libello Platonem concinnasse dialogum præsentem, jam pridem notavit Timon Sillographus apud Gellium III. 18. & Iamblichum ad Nicomachi Arithmetica p. 148. Proclus p. 3. *ὁμολογῆται ὡς αὐτῶν, ὅτι τῷ Πυθαγορικῷ Τιμαίῳ τὸ βιβλίον ὃ Πλάτων λαβὼν ὁ περὶ τῷ παντὶ αὐτῷ σύγκειται, τὸν τῶν Πυθαγορείων τρόπον Τιμαιογραφῆν ἐπεχείρησεν.* Synesius de dono Astrolabii p. 307 *Ἰταλίᾳ μὲν γὰρ πῶλαι τὴς αὐτῆς ἔχουσι Πυθαγόρειαι ἀκασαὶ καὶ τῶν πλεοναίμωνος Ἑλλάδος ἡ μεγάλη προσωγορεύουσι. Καὶ μάλα ἐν δίκῃ, παρ' οἷς χαίροντες μὲν ἐνομοθέτει καὶ Ζάλευκος, ἐσρατήγην δὲ Ἀρχύτας καὶ Φιλόλαοι, ὃ δ' Ἀγρονομικώτατος Τιμαίος ἐπολιτεύχεται καὶ ἐπρίσβου καὶ τὰλλα ἐπολιτεύετο. Ἡρ' ὃ καὶ Πλάτων ἡμῖν περὶ κόσμου φύσεως διαλέγεται.* Allegatur Timæus à Plinio II. 8. Hist. nat. (& in indice libri V. & lib. XVI. 22. Timæus Mathematicus, nescio, an diversus, plures enim fuere Timæi & præter Jonio p. 32. & 125. notatos. Timæus Crotoniata & Timæus Parius Pythagorici Iamblichō memorati in vita Pythagoræ cap. ult.) à Clemente Alex. V. Strom. p. 604, Theodoro lib. II. Therapeut. p. 36. & c. Suidas non satis accuratus scriptor Timæo Locro præter libellum hunc περὶ φύσεως tribuit Μαθηματικά & librum de Vita Pythagoræ. Sed de vita Pythagoræ merito ambigunt viri docti. Vide Jonium p. 32. Porro librum περὶ φύσεως respicit Syrianus, in XIV. Metaphys. ubi docet Pe-

ripa-

ripaticam Philosophiam Ocelli & Timæi vestigiis insistere. Timæus Platonis plurimos nactus est interpretes, quia omnium dialogorum huius Philosophi est obscurissimus. Cicero quidem 2. de fin. cum dixisset, obscuram orationem duobus modis sine reprehensione fieri, si aut de industria facias, ut Heraclitus: aut cum rerum obscuritas non verborum facit, ut non intelligatur oratio, *qualis*, inquit, *est in Timæo Platonis*. Confer Chalcidii initio commentarii & p. 420. Præcipue numerorum harmonicorum, qui in hoc dialogo tractantur, ratio plurimum caliginis habet, atque ab interpretibus Platonis intacta fere transmissa est notante Sexto Empirico lib. 1. contra Matth. p. 60. Inde in proverbium abiit Platonis * numeri. Idem Cicero VII. ad Attic. 13. *Ænigma Oppiorum ex Velia non plane intellexi, est enim numero Platonis obscurius*. Hieronymus lib. 2. comment. in Amolum: *Obscurissimus Platonis liber qui ne Ciceronis quidem aureo ore sit planior*. Idem præfat. ad lib. XII. in Ef. *Denique Timæum de mundi harmonia astrorumque cursu & numeris disputantem ipse, qui interpretatus est Tullius, se non intelligere confitetur*. Claudii Galeni libri IV. de iis, quæ in Timæo Medice dicta sunt, jam pridem interciderunt. Periere etiam commentaria in Timæum Platonis, scripta ab Adraſto Peripatetico (Porphyr. p. 270. in Harmonica Ptolemæi) Aeliano Platonico (id. p. 216.) Albino, Aristocle, Asclepiodoro, (Olympiodor. in 4. Meteorolog.) Clearcho, Crantore, Damascio, Dercyllide, Jamblicho, Longino, Numenio, Origene, (diverso ab Adamantio) Plutarcho Atheniensi, Porphyrio, Posidonio Stoico (Sext. p. 154. contra Mathemat.) Ptolemæo Platonico, Severo, Syriano, Tauro (Philopon. VI. 18. de mundi aternitate) & Theodoro Afinao, quos propemodum omnes laudat & hinc inde expendit Proclus.

In Bibliothecis latet Mich. Pselli eis τὴν Πλάτωνος Ψηφογονίαν. Vide Allatium de Psellis p. 87. & p. 91.

Ex editis græcis scriptoribus huc spectant Plutarchi liber περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ Ψηφογονίας & p. 1138. seq. lib. de Musica & Procli commentarius in Timæum, in quinque libros distributus, sed vix tertiam partem Timæi persequens Platonici. Latine versionis à Cicerone factæ non nisi fragmentum ad nos pervenit, quod illustrare aggressus est Georgius Valla ad calcem commentarii in Ciceronem de fato Venet. 1492. fol. & cum græcis Platonis confert Joach. Perionius ad calcem versionis Nicomacheorum Aristotelis Paris. 1540. 4. & Basil. 1542. 8. atq; H. Stephanus in Lexico Ciceroniano. Chalcidii quoque versio integra non est,

ac

* Vide quæ his illustrandis præter Chalcidii, & Procli p. 193. seq. Macrobius II. 2. in Iomnium Scipionis.

ac ne dimidium quidem dialogum refert, neque commentarius ejusdem Chalcidii (de quo in Bibliotheca latina, quemque emendationem edere, si tempus ferat, animus est) ulterius procedit quam translatio.

Recentioribus Timæum illustrarunt præter ea, quæ illustrandis numeris Platonice disputata sunt à Job. Keplero in Opere de Harmonia mundi, Seb. Foxius Basil. 1554. fol. Matthæus Fragillanus Bellovacus Paris. 1560. 4. Paulus Benius Rom. 1594. 4. Gallicè vertit illustravitque egregie Lud. Regius Paris. 1551. 4. cum nonnullis Isocratis, Demosthenis & Xenophontis. Italice Sebastianus Erius Venetus, cum notis, in quibus subinde etiam observat Marfilium Ficinum quædam non satis recte interpretari Venet. 8. Idem similiter illustravit Platonis Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem ac Phædonem. Confer. Lambecium lib. VII. Commentar. de Bibl. Vindob. p. 37. Spectat & ad Timæi locum insignem illustrandum Celsi Mancini Ravennatis synagoga Platonica, sive tractatus de modo quo fit visio. Ferrar. 1591. 4.

XXXII. ΚΡΙΤΙΑΣ ἢ Ἀτλαντικός, ἡθικός. Appendix veluti Timæi, diligentius persequens narrationem de *Atlantide Insula*, cujus in Timæo facta fuerat mentio. Per hanc Atlantidem Olaus Rudbeckius T. I. *Atlantica* c. 7. Sueoniam intelligit, argumentis variis & nonnulla veri specie lectori blandientibus, auctorisque * commendantibus ingenium. At plerique alii Americam innui à Platone existimant, quam sententiam novissime propugnavit Vir Clariss. Janus Bircherodius in Schediasmate de Orbe novo non novo Altdorf 1683. Exstat & Georg. Casparis Kirchmaieri τὰ μακρότερον Exercitatio de Platonis Atlantide Witteb. 1685. qui putat à Platone respici tractus extremos Africæ versus Austrum atque Occidentem. Submersam jam pridem terræ motu Atlantidem suam Plato haut uno loco diserte testatur, itaque operam & oleum forte perdunt, qui eam quærunt in terris hodie exstantibus, nisi tota sit fabulosa narratio, ac de industria conficta vel ab Aegyptiis Sacerdotibus, quod v. sum Mallincroto p. 95 paralipom. de Hist. græcis: vel à Platone ipso vel Solone, quod tamen non credo, etsi bella, quæ ante novies mille annos ab Atlanticis gesta Plato scribit, fabulis sine controversia accensenda sunt. Non absolutum esse hunc dialogum, sed à Platone morte prævento imperfectum relictum, dolet Plutarchus in vita Solonis, quem vide p. 96. & 92. Similiter Solon, cum λόγον Ἀτλαντικόν carmine Græcis explicare constituisset, sive quod aliud deinde maluit agere, sive præ senio & operis magnitudine deterritus, id facere omisit.

TE-

• Obiit Septuagenario major Upsalæ A. 1702.

TETRALOGIA IX.

XXXIII. ΜΙΝΩΣ ἢ πῶς νόμος, *de lege*, πολιτικός. In hoc dialogo, quem & ipsum volunt imperfectum ad nos pervenisse, præter disputationem de eo quid sit lex, continetur Apologia pro Minoë legislatore Cretensium, quem alii describunt tanquam Τυραννικὸν, βίαιον καὶ δασμολόγον, τεταρσύντες πᾶσι πῶς τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν Λαβύρινθον, καὶ πᾶσι θεοῖς συμβάντα καὶ Δαυδάλα, ut notat Strabo lib. X. p. 476. qui addit, difficile dictu esse, ultra sententia verasit.

XXXIV. ΝΟΜΩΝ ἢ πῶς νομοθεσίας, βιβλία ἰβ, πολιτικός. *De legibus opus* Socrati tribuit Salvianus lib. VII de Dei providentia p. 254. Videamus ergo, quas Socrates de pudicitia leges sanxerit. Uxorem, inquit, propriam nullus habeat, matrimonia enim cunctis debent esse communia -- De hac re 5 libros condidit, 5 memoria hæc pudenda mandavit. Olympiodorus in Platonis vita observat Platonem à Solone genus ducere, hujusque æmulatione legum libros & de Republ. scripsisse. Arcadibus, Cyrenæis ac Thebanis quantumvis rogatus leges ferre noluit, quia surdas eorum aures reperit ad æquabilem honorem & partitionem bonorum admittendam, ut referunt Aelianus II. 42. Var. Laertius III. 23. & Plutarchus ad principem ineruditum. Athenæus vero Platonem reprehendit, quod leges scripserit non hominibus, quales sunt, sed quales ipse finxit imaginatione, lib. VI. p. 508.

Ludovicus Castelvetrius scriptor acutissimus in commentario ad Aristotelis poetica Metrusca lingua edito p. 110. reprehendit Platonem quod has de legibus dissertationes uno vesperi factas dictasque fingat, properanti lectori vix intra quatrimum absolvendas, & tamen easdem in tredecim libros* dividere non dubitaverit. Sed ad postremum hoc responderi potest, divisionem librorum non esse à Platone ipso, verum à Philippo Opuntio. Vide quæ infra num. XXXV.

Aliud in Platone reprehendit Seneca Epist. XCIV. In hac re dissentio à Posidonio: non probo, quod Platonis legibus adjecta principia sunt. Legem enim brevem esse oportet, quo facilius ab imperitis teneatur, ut velut emissæ divinitus vox sit. Jubeat, non disputet. Nihil mihi videtur frigidius, nihil ineptius, quam lex cum prologo. Ad hoc quoque responderi potest, Philosophi simul partibus fungi voluisse Platonem.

Contra Platonis leges Perseus Stoicus scripserat libros septem, teste Laertio VII. 36. Passim quoque in leges Platonicas invehuntur veteres scriptores Christiani, eorumque exemplo Georgius Trapezuntius

D

in

* Annumerato Epinomide.

in comparatione Aristotelis & Platonis Venet. 1523. 8. contra quem operæ pretium est videre, quæ pro legibus Platonis vel excusandis vel defendendis scripsit Cardinalis Bessarion A. 1471. denatus, libro quarto operis, quod contra calumniatorem Platonis (ita Trapezuntium vocat) inscripsit, postea excudit Aldus Venet. 1516. fol. Idem Bessarion singulari libro reprehendit crassiores quosdam errores ab eodem Trapezuntio admissos in latina versione librorum Platonis de legibus. Aldus editionis suæ præstantiam in titulo commendat his verbis : *passim verba græci ipsius Platonis recitantur & emendata & cum suis accentibus. Nam in libris Romæ olim impressis desunt. Deinde à Bessarione sape argumento præmisso in latinum vertuntur. Postremo Trapezuntii tralatio eorundem verborum Platonis subiungitur, quod est perquam utile iis, qui græci literis instituntur atque ex græcis bonis bona latina facere volunt.* Trapezuntio, qui admodum senex obiit Romæ A. 1486. etiam in Epitaphio exprobratum legitur quod Platoni paulo acerbius insultavit :

*Hac urna Trapezuntii quiescunt
Georgii ossa, parum Diis amici,
Quod acri & nimium procace lingua
Platonem superis parem petiuit.*

Confer Allatium de Georgiis p. 378. Ut ad Platonem reverterar, ejus legem de communione uxorum vide quomodo purget Bessarion lib. IV. cap. 3. cui adde, si lubet, Mosellanum ad Gellii XVII. 2. Livium Galantem in comparatione Theologiæ Christianæ cum Platonica lib. 1. p. 26. seq. Cotelierium ad Patres Apostolicos p. 581. &c.

Aristotelis τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, sive tribus (ut Laert. V. 22.) sive duobus libris opus constituit (ut Anonymus à Menagio editus in Aristotelis vita) interciderunt, perinde ut epitome legum à Theophrasto concinnata.

Separatim excusi Platonis de legibus libri græcè Lovanii. Græcè & latine librum decimum inter dialogos selectos edidit Vir clarissimus Joh. Nort, Cantabrigiæ 1673. 8. In illo agitur de Dei existentia, providentiaque & ἀδωροδοκία, existimavitque Plato eum instar præcæmii legibus præmitti posse, *σχεδὸν γὰρ τὸ πρὸς ἡμῖν ὑπὲρ πάντων καλλίστου νομομακίων ἐστίν.*

Georgii Gemisti in 1. de legibus MS.

Antonii Montecatini Epitome librorum de legibus, legumque in ordinem redactarum. Ferrar. 1594. fol. Joh. Sleidani summa Doctrinæ Platonis de Rep. & legibus. Argentor. 1548. 8.

XXXV. ΕΠΙΝΟΜΙΣ ἡ νυνκτερινὸς σύλλογος, (ἡ φιλόσοφος) πολιτικός. Theoni p. 9. de locis in Platone Mathematicis vocatur *Πινόμειοι*. Vicissim Philo Judæus Deutoronomion Moſis (חוקי משה) Devt. XVII. 18.) vocat *ἐπινόμιδα* in libro, qui hæres rerum divinarum. Sed & Julius Cæſar Scaliger librum poſtremum Poëtices ſuæ inſcripſit *ἐπινόμιδα*, quali *acceſſorium munus*. Nam & ſtrenam *ἐπινόμιδα* dixit Ulpianus apud Athenæum, & recte quidem, ut notavit Caſaubonus lib. III. c. 18. Cæterum mirum eſt, quod Suidas, & ſolus, ni fallor, tradit, quod paulo ante dixi, auditorem quendam Platonis, *Philosophum* opus de legibus in duodecim libros diſtribuiſſe, & decimum tertium, (hanc nempe *ἐπινόμιδα*) loco acceſſorii, de ſuo addidiſſe. Quia res inſolens videri poteſt, & plura hujus diſcipuli Platonici ſcripta eo in loco recenſentur, en tibi ipſa Suidæ verba: φιλόσοφος ὃς ἔς τὴν Πλάτωνος νόμους διέειλεν εἰς βιβλίαις β'. Τὸ γὰρ ἴν' αὐτὸς περὶ τοῦτο λέγεται. Καὶ ἦν Σωκράτης καὶ αὐτὴ Πλάτωνος ἀκροῆς, ſχολάſας τοῖς μετεώροις. Ὡς δὲ κατὰ τὸν Φίλιππον Μακεδόναν, ſυνεγράψατο ταῦτα. Περὶ τῆς ἀποστάſεως ἡλίας καὶ ſελήνης, περὶ θεῶν β', περὶ χρόνων α', περὶ μύθων α', περὶ ἐλευθερίας α', περὶ ἐργῆς α', περὶ ἀνταποδόſεως α'. Περὶ λοκρῶν τῶν Ὀπυντιῶν α', Περὶ ἡδοῆς α'. Περὶ ἐρωτῆς α', περὶ Φίλων καὶ Φιλίας α'. Περὶ τῆς γραφῆς. Περὶ τῆς Πλάτωνος, περὶ ἐκλείψεως καὶ περὶ μεγέθους ἡλίας καὶ ſελήνης καὶ γῆς α'. Περὶ ἀſτραπῶν, περὶ πλανήτων. Αἰριθμητικά. Περὶ πολυγώνων ἀριθμῶν. Ὀπτικῶν β', ἐνοπρεμῶν β', Κυκλιακά, Μεσότητες, καὶ ἄλλα. Aliter Suidæ locum accepit Menagius ad Laertium p. 158. Sed nec emendatio viri præſtantiffimi mihi probatur hoc loco, neque interpretatio, quam nec ipſe ſecutus Menagius eſt p. 428. Miror viris doctis non animadverſum, quod Laertio idem Philoſophus III. 37. vocatur *Philippus*. Ait enim pleroſque arbitrari Philippum Opuntium leges Platonis ex cereis, in quibus auctor eas ſcripſerat, tabellis tranſcripſiſſe, & tertium decimum librum addidiſſe. Εἰποὶ τὲ φαſιν ὅτι Φίλιππος ὁ Ὀπυντιῶν τὰς νόμους Πλάτωνος μετέγραψεν ὄντας ἐν κηρῶ. Τὰς καὶ τὴν ἐπινόμιδα φαſιν εἶναι. Ejusdem Philippi inter Platonis diſcipulos mentio III. 47.

XXXVI. ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ' ἴγ, ἡθικά. *Epistola XIII.* de his aliisq; Platoni tributis dixi lib. II. c. X. ubi ſcriptores *Epistolarum* recenſebam. *Prima, ſecunda & tertia* ſcripta eſt ad Dionyſium, *quarta* ad Dionem Syracuſanum, *quinta* ad Perdiccam, *ſexta* ad Hermiam Eraſtum & Coriſcum Scepfios, *ſeptima* (liber pro *Epistola*) & *οὕτω* ad Dionis amicos: *nona* ad Archytam Tarentinum. *Decima* ad Ariſtodorum, qui Laertio eſt Ariſtodemus; *undecima* ad Leodamantem, *duodecima* iterum ad Archytam, & *tertia decima* ad Dionyſium. Ordo apud Laertium à vulgato ſic differt;

Vulg: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13.

Laert: 4. 5. 6. 10. 11. 8. 7. 8. 2. 1. 9. 3. 7.

Epistolis suis Plato solitus præfigere *ὑπεράψην*, ut alii *χαίρειν* vel *χαθῆν* vel *ὑπιάγειν*, vel *ὑπαίειν* vel *ὑλογῆν*. Vide Mericum Casaubonum & Menagium ad Laertii III. 61. Paulum Colomesium in observationibus sacris ad Act. XXXIII. 26.

XXXVII. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ. *Epigrammata* quædam Platonis leguntur apud Laertium III. 19. seqq. Apuleium in Apologia, Gellium XIX. 11. Athenæum, & in Anthologia veterum Epigrammatum.

XXXVIII. ΔΙΑΘΗΚΑΙ. *Testamentum* apud Laertium III. 42.

IV. SCRIPTA DUBIA vel SUPPOSITA PLATONI.

Quibus Asteriscus præfixus est, illa non exstant amplius, sed interciderunt.

* XXXIX. ΜΙΔΩΝ ἢ Ἰπποτρόφος. Laert. III. 62. è Thra-syllo.

XL. ΕΡΙΞΙΑΣ ἢ Ερασίστρατος. Laert. III. 62. Sed & inter *Aeschini* Socratici Dialogos à Suida refertur in *Λισχώνης*, apud quem duo diversi sunt dialogi *ἐρυξίας* & *ερασίστρατος*. In Platonis editionibus inscribitur: *ἐρυξίας ἢ περὶ πλάτων*. *Ἐν ἄλλῃ*, *Ερασίστρατος*. Sane uterq; in hoc dialogo cum Socrate colloquuntur, Eryxias Stricieus & Erasistratus. Tota autem disputatio est *de veris & falsis divitiis*. Latine vertit *Sebast. Corradus*.

XLI. ΑΛΚΥΩΝ *Leonti* Academico tribuitur à Nicia Nicaensi apud Athenæum lib. XI. p. & Favorino apud Laertium III. 62. atq; etiamnum exstat, non quidem inter Platonis opera sed Luciani T. I. p. 176. edit. Amstelod. Siquidem vera est conjectura elegantissimi Mureti Orat. IV. Dav. Hæschelii ad Catalogum MSS. Bibl. Augustanæ & Tan. Fabri p. 10. ad svavissimum fabulonem Phædrum. Integer titulus ibi est: *Ἀλκυὼν ἢ περὶ μεταμορφώσεως*, & totus versatur in admirabilibus Dei operibus celebrandis, cujus potentiam homines ne cogitando quidem assequi valeamus.

XLII. ΑΚΕΦΑΛΟΣ ἢ ΣΙΣΥΦΟΣ. Laertius III. 62. In Platonis editionibus inscribitur *Σίσυφος ἢ περὶ τοῦ βελύσουθα*. Suidæ & Laertio II. 60. inter *Aeschini* Socratici dialogos referuntur *οἱ καλόμενοι ἀκέ-*

ἀνέφατοι. Disputat hic dialogus, quid sit deliberare ac quærere, & quomodo hæc inter se differant. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

XLIII. Αἰόχος ἢ περὶ θανάτου, de morte non metuenda propter vitæ præsentis miseriam, & felicem animarum immortalitatem. Aeschini Socratici est, testibus Laertio, Harpocrate & Suida. *Marfilus Ficinus* latine vertit, ediditque sub titulo *Xenocratis* Platonici de morte. Sane inter Xenocratis scripta Laertius IV. 12. refert librum περὶ θανάτου. Lucem adspexit sapissime, & ad calcem librorum Ficini de veritate Religionis Christianæ A. 1507. Argentorati in 4. Latine transtulit etiam *Rudolphus Agricola*, cujus versio in quibusdam Platonis editionibus occurrit, ut in græco-latina Lugd. 1590. fol. & *Rayanus Vesdalus*, ex cujus versione una cum ipsius scholiis prodiit Colon. 1568. 4. Basil. 1577. 8. Gallice Axiochus & Hipparchus Platonis *Stephano Dolet* interprete, Lugd. 1544. 12. Laudat ex merito, sed Platoni perperam tribuit Theodorus Prodromus in *Amaranto* p. 441. seq. reprehensus eo nomine à Gilberto Gaulmino in notis p. 564. Prætereo recentiores ad Platonem auctorem referentes, ut Mich. Neandrum, virum optimum & doctissimum, in *Anthologico* græco-latino p. 400.

* XLIV. Φάτακες. Laertius III. 62. è Thrasyllo.

XLV. Δημοδόκος ἢ περὶ τῆς συμβαλέουσθαι, quinam ad consilium dandum idonei & fide digni sint habendi. Meminit Laertius III. 62. & Clemens Alex 1. Strom. p. 315. addens εἰ δὴ τῶν Πλάτωνος τὸ σύγγραμμα. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

* XLVI. Χελιδὼν ἐβδόμη. Laertius ubi supra, in cujus editionibus tanquam duo diversa scripta referuntur χελιδὼν & ἐβδόμη. Sed ita, ut feci conjungenda esse svasit H. Stephanus, licet fateor tituli rationem neutiquam me capere.

* XLVI. Ἐπὶ Μενιδῆς, Laertius III. 62. & allegatur sub Platonis nomine ab Eusebio X. præparat. 4. p. 471. & XI. 16. p. 534. Sed posteriore loco legendum *Epinomide* pro *Epinemide*.

XLVIII. Ὅροι, *Definitiones*, à Laertio non memoratæ, Platoni tribuuntur ab Ammonio in *παίδευσις*, sane ex Platone collectæ sunt. Sub *Speusippi* nomine edidit latine à se translata *Marfilus Ficinus*. Vertit etiam *Corradus* vir doctissimus. Equidem *Speusippum* ὅρας scripsisse testatur Laertius IV. 5.

XLIX. Περὶ Ἀπεθῆς, ἢ διδασκόν. Inter Aeschini Socratici dialogos refertur à Suida. Contendit, ut scpe alias Plato, Virtutem neque

neque disciplina neque natura comparari, sed *θεία μοῖρα* inesse illis, qui eadem præditi sunt. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

L. ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ. *de justo*, quid sit. Plures dialogos Platonem scripsisse, quibus conetur demonstrare, quid sit justitia; neque tamen quicquam potuisse proferre, quod sit perspicuum, aut quod lectoribus persuadeat, affirmat Isidorus Pelusiota lib. IV. Epist. 91.

Hunc quoque dialogum latine vertit *Corradus*.

LI. Platonis *de Vacca* supposititium, quod allegat Thomas Bradwardinus de causa Dei contra Pelag. & quos vocant *Institutionum libros* Magi circumferunt, expolos à Joh. Pico Mirandulano lib. I. in *Astrologos* p. 284.

V. SCRIPTA PLATONIS DEPERDITA.

POEMATATA. Laertius III. 4. seq. εἰς δ' οἱ καὶ παλαιοὶ φασὶν αὐτὸν ἰσομεῖς, καθὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἑλπίδων ἐν πρώτῳ περὶ βίων, καὶ γεωφυκῆς ἐπιμεληθείαι, καὶ ΠΟΙΗΜΑΤΑ γράψαι, πρῶτον μὲν ΔΙΟΥΡΑΜΒΟΥΣ, ἔπειτα καὶ ΜΕΛΗ καὶ ΤΡΑΓΩΙΔΙΑΣ. His *poemata Heroica* addit Aelianus, II. 30. Var. eaque à Platone igni tradita memorat, quod Homericis multum inferiora videret. Adde P. Victorium XXXVI. 13. Var. lect. & Isaacum Vossium de viribus rhythmi p. 53. τὰ πρῶτα ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησιν καὶ ἩΡΩΙΚΑ ἔγραφε μέτρα, εἶπε αὐτὰ κατέπερσεν ὑπερμεδῶν αὐτῶν, ἐπὶ τοῖς ὁμήρῳ αὐτὰ ἀντικρίων ἰσάμενος πολὺ ἡττώμενα. Non minus Tragedias quoque suas & dithyrambos commisisse flammis, cum Socratis Philosophia captus esset, præter Laertium III. 5. & Aelianum loco laudato refert Olympiodorus in Platonis vita: ἐποίητε δὲ καὶ τραγικὰ ποιήματα καὶ διουραμβικά καὶ ἄλλα τινὰ, ὅπερ πάντε κατέκαυσε τῆς Σωκράτους παρὰ τοῖς διωκριβῆς, εἰπώντι τοῦτον ἔω. *

Ἡ Φαῖσε πρὸς μολὶ ὧδε, Πλάτων νύ τι σῆο χατῖ? α.

Eustathius ad Iliad. Σ. p. 1202. Ὁ σοφὸς ἐκείνῳ, ἦν δὲ ὁ μέγας Πλάτων εἰς ποιητικὴν φασὶν ὁρμήσας, καὶ ἩΡΩΪΖΩΝ, κατέπερσεν αὐτὸν ἔγραψεν, ὡς ὁμήρῳ ἡττώμενα καὶ πολὺ. Εἶπε δὲ περὶ τῶν τραγωδιῶν καὶ μέλων ἀγωνισθῆναι, καὶ ἀκέραιας Σωκράτους καὶ καθάπαξ αἰρεθείας ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρήνης, ἀπεδύσασθαι δὲ τὴν φιλοσοφίαν, ἐφ' ἣ καὶ εὐδοκίμησε πᾶν. Apulejus de dogmate Platonis: *Pictura non aspernatus artem, tragædiæ & dithyrambæ se utilem finxit. Jamque carminum confidentia elatus certatorem se profiteri cupiebat, nisi Socrates humilitatem cupidinis ex ejus mentibus expulisset,*

* Simili parodia ex Iliad. Σ. 392. usus Metrocles apud Laert. IV. 95.

Et vera laudis gloriam in ejus animam inferere curasset. Gellius XIX. II. afferens distichon lepidissimum Platonis in Agathonem, addit hoc ipso eum adolecentem tragœdiis eodem tempore faciendis præfuisse.

Prætereo dubios dialogos deperditos, de quibus dixi num. 39. 44. 46. 47. 50. & truncos, de quibus num. 29. tum ἀγλαφὲς συγγραμμάτων Platonis, è quibus Aristotelem subinde profecisse notat Franciscus Patricius T. 3. discuss. peripatet. lib. 6. p. 345.

Dictum ejus, quo affirmavit, Deum αἰὲν γεωμετρῆν, in scriptis Platonis hodie non occurrit, exponitur à Plutarcho VIII. 2. Sympot.

Platonis scripta divulgasse & in Siciliam transportata vendidisse Hermodorum, ipsius auditorem, referunt Zenobius & Suidas in λόγος Ἑρμοδώρου ἐμπορεύεσθαι, atque Cicero XIII. 21. ad Atticum.

Vetustiores Platonis interpretes ad minimum LXV. reperire se ait Franciscus Patricius ante Ammonium Saccam, qui Alexandria vixit circa A. C. 200. Nec pauciores post illa tempora clari fuere. Horum plerosque commemoratos lector reperiet infra capite tertio. Pulchre autem observat Chalcidius p. 340. *Sententiis Platonis plene & diligenter elaboratis juniores Philosophos, ut non optimos haredes, paternum censum in frustra dissipantes perfectam atque uberem sententiam (non raro) in mutilas opiniunculas incidisse*; Similiter Numenius apud Eusebium XV. præparat. cap. 5. p. 729. queritur Platonem à suis Penthei instar hinc indeque misere distrahi.

VI. A PLATONE LOQUENTES IN DIALOGIS GENUINIS INDUCUNTUR.

Adimantus

Agatho

Alcibiades

Anytus Menonis F.

Apollodorus

Aristodemus

Aristophanes

Atheniensis hospes (Plato ipse, ut nonnullis visum, dissentiente

Laertio III. 52.)

Callias

Callicles

Cebes

Cephalus

Chærephon

Charmides

Clinias Cretensis

Clitophon Aristonymi F.

Cratylus

Critias

Crito

Cte,

Ctesippus	Megillus Lacedæmonius
Demodicus	Melesias
Diotima	Menexenus
Echecrates	Menon
Eleates hospes (Parmenides ut vi-	Minos
sum quibusdam, dissentiente	Nicias
Laertio III. 52.)	Pausanias
Eryximachus	Phædo
Euclides	Phædrus
Eudicus	Philebus
Euthydemus	Polemarchus
Euthyphron	Polus
Glaucon	Prodicus
Gorgias	Protagoras
Hermocrates	Protarchus
Hermogenes	Simmius
Hipparchus	Socrates
Hippias	Terpsion
Hippocrates	Theages
Hippothales	Theætetus
Ion	Theodorus
Laches	Thrasymachus
Lysimachus	Timæus
Lysis	

VII. EDITIONES PLATONIS.

GRÆCÆ.

Prima Aldina Venet. 1513. fol. cui præfixa Aldi ad Leonem X. supplicatio pro bonis literis promovendis. In hac, quantum ipse studium ad libros emendate excudendos posuerit, pluribus refert, atque inter alia de præsentis sua Platonis editione hæc scribit : *Esti opere in magno fas est obrepere somnum (non enim unius diei hic labor est noster, sed multorum annorum, atque interim nec mora nec requies) sic tamen doleo, ut, si possem, mutarem singula errata numo aureo.* Eidem editioni præfixum est perquam elegans Marci Musuri carmen elegiacum in laudem Platonis, quod ita probatum est Leoni Pontifici, ut ab eo non aliam, ut creditur, ob cau-

sam

sam Archi-Episcopus Epidaurensis crearetur. Vide Dan. Heinsii præfat. ad peplum epigrammatum græcorum, & Vossium de Poetis græcis p. 84.

Alterâ, Basileensis, apud Joh. Walderum A. 1534. fol. quæ editio eo maxime nomine est commendabilis, quod *Procli* commentarios eximios in Timæum & Remp. Platonis græce adjunctos exhibet, & indice locuplete in Platonem est instructa, castigataque à Simone Grynæo & Joh. Oporino.

Tertiâ, itidem Basileensis, apud H. Petri. A. 1556. fol. quæ, excerptis Procli commentariis, Walderianam exprimit, sed ad MSS. Codices ab Arnaldo Arlenio emendatam ac suppletam. Huic quoque *Musæi* carmen præfixum est, cum latina *Zenobii Acciajoli* Metaphrasi.

LATINÆ.

I. Ex versione *Marsilii Ficini*, qui eam Laurentio Medici inscripsit, Venet. 1491. fol. Dicitur Ficinus versionis suæ primum specimen ostendisse Marco Maluro, & ejus censuram rogasse. At hic inspecto Ficini labore, digitos atramento protinus immerisit, eisque prima Ficinianæ versionis pagina oblitterata, demonstravit, alia versione opus esse, hanc non nisi una litura posse emendari, ut refert Menagius T. 2. Antibaillet p. 157. Itaque Ficinus de novo rem majori studio adorsus, illam, quæ in omnium manibus versatur, composuit Platonis versionem, quæ post priorem, quam dixi, Venetam, & Florentinam Labbe memoratam editionem, sapius lucem vidit cum ejusdem Ficini argumentis Venet. 1517. fol. apud Phil. Pincium & Parisiis in ædibus Ascensianis A. 1518. fol. Basileæ apud Froben. ex recognitione Sim. Grynæi 1551. fol. tum Lugduni * A. 1557. fol. apud Antonium Vincentium, in qua editione accessere sex dubii Platonis dialogi è versione *Sebastiani Corradi*, quæ separatim viderat lucem Lugduni apud Gryphum 1543. 4l. Ab eo tempore iterum prodiiit Plato à Ficino versus Lugd. 1567. fol. & ex recensione Stephani Tremulæi 1592. 12. tribus voluminibus. In Ficinianis editionibus scripta Platonis exhibentur hoc ordine: Hipparchus, *Agassaj*, Theages, Meno, Alcibiades uterque, Minos, Euthyphro, Parmenides, Philebus, Hippias major, Lysis, Theætetus, Jo, Sophista, Politicus,

E

* Hanc editionem multis recenset Abbas Morlierius, Doctor Sorbonicus, in libro gallice A. 1703. edito, *Essais de littérature pour la connoissance des livres* T. 1. p. 348. seq. & T. 2. p. 3. sq.

cus, Protagoras, Euthydemus, Hippias minor, Charmides, Laches, Clitopho, Cratylus, Gorgias, Convivium, Phædrus, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Menexenus, De Republica libri X. Timæus, Critias, de legibus, Epinomis, Epistola XIII. dialogi nothi VI. Axiochus, de justo, de virtute an doceri possit, Demodocus, Sisyphus & Eryxias. His omnibus subjiciuntur *opoi* sive definitiones. De Ficini versione ita Joh. Baptista Crispus de ethnicis Philosophis caute legendis p. 307. *Jacobus Carpentarius in Platonis verbis exponendis negligenter uni Ficino fidem adhibet, qui potius, quid recte sentiendum, ex natura, quam ex Platonis fundamentis ubique offendit. Unde saepe numero ab ipso factum est, ut pueriliter admodum se ipsum primum, deinde cum plurimos in Platone interpretando deluserit, sive quod pudeat sui laboris in uno Ethnico interpretando, sive quod ita sensiat fortasse D. Thomam interpretatus, qui Aristotelis verbarum non ad Ecclesiam vel ad tolerabilem sensum trahit. Ludovicus Reginus, qui dialogos quosdam Platonis (Timæum, Symposium &c.) gallicè vertit & commentariis illustravit Paris, 1559. 4. in præfat. de Ficino loquens, se seroit temps perdu, inquit, de m^e arrester à reprendre ce personnage en tous les endroits où il a faulx traduisant Platon, mais plutot luy convenir rendre graces du labeur, qu'il a priu volontairement. - - Le bon Seigneur n'estoit gueres expert en grec ny en latin, & à faulx infiniment traduisant cet auteur, memement en telles difficultez qui dependent de la connoissance de l'antiquité ou de nature. J'en ay conferay avec Mr. G. Pelissier Eveque de Montpellier & à M^sr. Turnebus & Goupil Professeurs du Roy, & m^e a secouru chacun à son pouvoir. Ficini lapsus annotavit etiam Hetruscus Timæi & aliorum quorundam dialogorum interpretes Sebastianus Eriicius. Petri autem Nannii * judicio, è Ficini quidem traductione utique sentimus quid Plato velit, sed ita, ut si ipse Plato legeret, profuit non agnosceret. Ubi enim in latinis Heroica illa vis & subtilitas granditudoque, ubi illa beata nec tamen otiosa verborum luxuries?*

II. Ex versione Jani Cornarii, cum Ficini argumentis & commentariis Basil. 1561. fol. -

III. Pompeji Gargiliani versio quorundam dialogorum Platonis (mihi nunquam visa) ut obscura perstringitur à Jano Nicio Erythraeo, Pinacotheca I c. 69.

GRÆCOLATINÆ

I. Cum versione & argumentis Marfilii Ficini Lugd. 1588.

1590.

* Vide Gaddium T. 2. de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 144.

1590. apud Franciscum le Preux, & Francof. 1602. fol. apud Marnium & hæredes Aubrii. Exstant & græce ac latine cum Ficini versione excusæ dialogi Platonis quinque selecti de rebus divinis, hic nempe : Socratis Apologia, Crito, Phædo, liber decimus de legibus & Alcibiades secundus curante Johanne North Viro Clariss. Cantabrigiæ 1673. 8. In hac editione singuli dialogi in capita sive sectiones divisi sunt, laudatissimo & utilissimo studio, quod utinam primis operum Platoniorum editoribus in mentem venisset.

II. Cum versione nova & argumentis notisque utilibus ac perspicuis *Job. Serrani*, qui Regina Anglorum Elisabethæ tomum primum inscripsit, secundum Jacobo VI. Regi, tertium inclytæ Bernatæ Reip. Paris. 1578. fol. tribus Voluminibus, perquā nitide, ex *H. Stephani officina* & cum ejusdem animadversionibus, qui collatis prioribus editionibus & Codd. MSS. operam dedit, ut græca quam emendatissima exhiberet. Distribuit Serranus scripta Platonis in Syzygias sex, quarum primam secundam & tertiam primum Volumen complectitur. In prima Syzygia quæ cum prima Thrasylli tetralogia convenit, occurrunt, qui ad Socraticæ doctrinæ defensionem spectant, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito & Phædo. In secunda Syzygia dialogi Isagogici in universam Philosophiam, qui vel de vera Philosophia agunt, Theages, Erastæ, Theætetus: vel oppugnant Sophisticam, Sophista, Euthydemus, Protagoras & Hippias minor. In tertia dialogi λογικὸί, Cratylus, Gorgias, & Jo. Volumen secundum complectitur Syzygiam tertiam, sive Dialogos Platonis Ethicos generales Philebum, Menonem, Alcibiadem primum: Ethicosque speciales, Alcibiadem secundum, Charmidem, Lysidem & Hipparchum: tum Politicos, Menexenum, Politicum, Minoem, libros de Rep. ac de legibus & Epinomidem. Volumen tertium complectitur Syzygiam quartam, in qua dialogi Physici ac Metaphysici sive Theologici, Timæus, Critias, Parmenides, Symposium, Phædrus & Hippias major. Denique Syzygiam quintam, in qua Epistolæ XIII. & dialogi nothi (quibus immerito accensetur Clitupho) & definitiones. Leone Allatio judice p. 119. de scriptis Socratis, jure merito plerique hac nostra tempestate viri ingenui & docti ad Ficini interpretationem tanquam fideliozem, ad Serrani tanquam elegantiozem confugiunt. De eadem Serrani versione ita Illustris Huetius de claris interpretibus p. 280. *Sententiis contentus verba despexit, fidelem absque eo & perspicuam, quam pollicetur, conversionem præstaturus.* Claudius Fleurius diss. de Platone p. 289. *J'ay appris, non sans quelque surprise, que ce Jean Serranus dont le Platon est si estimé (soit à cause de Henry Estienne qui l'a imprimé*

(soit par quelque autre raison) est le même Jean de Serres qui a écrit l'Histoire de France sous le titre d'inventaire. Je ne connois point d'auteur à qui il ait mieux réussi de déguiser son nom. - - Sa traduction est plus latine que celle de Ficin, mais elle n'est pas si fidelle. Il abandonne la plus part des allegories & des mystères de Marsile, en retenant seulement quelques unes au besoin, pour expliquer ce qu'il n'entend pas. - - Reprehendit deinde Serranum Fleurium quod ordinem librorum immutaverit, & Analyti scholastica deformaverit scripta Platonis; hanc tamen ipse mox non diffitetur utilem lectoribus esse, quod facile per se quilibet æquus iudex æstimabit.

ITALICE

Prodiit Plato interprete *Dardi Bembo* Venet. 1601. 12. tribus Voluminibus.

Nonnulla Platonis etiam Italice verit *Sebastianus Ericius*, ut notavi supra num. XXXI. in *Timæo*.

GALLICE ET ANGLICE.

De Gallica versione dialogorum quorundam adornata à *Edwardo Regio* dixi paulo ante, ubi de latina Ficini interpretatione.

Gallice dialogos præcipuos Platonis perquam eleganter convertit *Andreas Dacerius* (ut retuli num. I. in *Euthyphrone*) & reliquos quoque editurum se in nupera Hieroclis editione est pollicitus. Ex gallica Dacerii versione promanavit Anglica A. 1701. sub titulo *Plato abridged*.

PERSICE ET HEBRAICE.

Platonis scripta *Persice* translata jussu *Chofrois Persarum Regis Justiniano Imp.* æqualis testatur *Agathias* lib. 2. Libros de Rep. translatos exstare *Hebraice* in Bibl. Vaticana, notabam supra num. XXX.

VIII. SCRIPTA VARIA DE PLATONE ET PLATONICA PHILOSOPHIA.

VITAM PLATONIS scripserunt è veteribus *Diogenes Laertius* libro III.

Olym-

Olympiodorus in prima praxi, sive prælectione ad Alcibiadem I.

(Ne jam de perditis dicam, *Porphyrus*, *Favorinus*, *Zosimo Alex. Clearcho*, *Aristoxeno*, *Hermodoro*, *Speusippo*, *Xenocrate*, &c.)

E recentioribus, editores atque interpretes Operum, *Marsilius Ficinus*, qui etiam Apologiam de moribus Platonis scripsit, *Andreas Dacervius* &c. tum *Casaubonus*, *Aldobrandinus*, & *Menagius* ad Laertium.

Video etiam memorari *Mieb. Boschii* vitam Platonis & pro Aristotele defensionem Argent. 1591. 8. quam non vidi. *Bembi* pro Platone Apologia, cujus meminit *Gaddius*, lucem haud vidit.

DISSENSUM AB ARISTOTELICA PHILOSOPHIA ostendere sunt conati, post deperdita scripta *Tauri Berytii* & *Attici* Platonici, *Georgius Gemistus Pletho* de Platonica & Aristotelica Philosophia differentia, Basil. 1574. 4.

Georgius Trapezuntius in comparatione Aristotelis & Platonis Venet. 1523. 8. *Mich. Apostolius* Gemisti contra Gazam *uregarmensis* MS. in Bibl. Bodlej. Apostolium impugnavit *Andronicus Callisti*, *Andronicum Nic. Secundinus*.

Bernardinus Donatus Veronensis de Platonica atque Aristotelica Philosophia differentia. Venet. 1540. 8. Paris, 1541. 8.

Franciscus Patricius discussionum Peripateticarum (Basil. 1581. fol.) Tomo III.

CONSENSUM PLATONIS CUM PHILOSOPHIA ARISTOTELIS, jam tum professus est se agnoscere *Antiochus Academicus*, ejusque auditor *Cicero* lib. V. de finibus, & alii passim: at singulari scripto docuerat

Porphyrus libris VII. sed qui pridem interciderunt (confer *Holsten.* de *Porphyrus* vita c. 8.)

Hierocles in libris de fato ac providentia, ad *Olympiodorum* Philosophum, libro præcipue sexto. Vide *Photium* Cod. CCXIV.

De eadem re commentarium promisit à latinis veteribus *Boethius* lib. 2. de interpretatione, sed qui elaboratus ab eo non videtur, certe lucem non vidit. *Bernardi Carnotensis* similem conatum laudat *Sarisberien* II. 17. *Metalogici*.

E recentioribus consensum Platonis cum Aristotele probare conatus est *Job. Pius*. (adde *Politiani* Miscellanea c. 1.)

Franciscus Patricius discussionum Peripateticarum tomo II.

Seb. Foxius libris V. Lovan. 1554. Paris. 1560. 8. *Witteb.* 1589. 8. Lugd. 1622. 8. Confer *Observat. Hallens.* T. 3. p. 268. seq.

Jac. Carpentarius Claromontanus Paris. 1573. 4.

Gabriel Buratellus, Anconitanus, in conciliatione præcipuarum controversiarum Aristotelis & Platonis 8. Venet. 1573.

Jacobus Mazonius Cæsenas libris II. præludiarum ad Comparationem Aristotelis & Platonis, Venet. 1597. fol.

Franciscus Diacetus,

Petrus Maassolus,

Symphorianus Champverius.

Addi his possunt *Paganinus Gaudentius* de dogmatum Aristotelis cum Platonis Philosophia comparatione Florent. 1639. 4. *Benjamin Coberus* in Exercitationum Platonicarum præludio, sive dialogo de Philosophia, pro iis qui Platonem cum Aristotele volumus conjungere. Spisæ 1605. 8. *Andrea Buchmanni* æquilibrium de superpondio divini Platonis cum Aristotele Paralelo, sive Aristoteles cum Platone comparatur Northulz 1629. 12.

D. Phil. Treunerus in diff. de Theologia Platonis & Aristotelis comparata, Jenæ 1690. 4.

Conferri placet *Jacobum Thomafium* Oratione XV. de Syncretismo Peripatetico, & *observationes Hallenses* III. 14. ubi etiam de *Job. Baptiste du Hamel* libris II. de consensu veteris ac novæ Philosophiæ discribitur.

PLATONEM CUM ARISTOTELE COMPARAVIT singulari & erudita diatriba gallice edita Philosophiam utriusque inter se contendens *Renetus Rapinus*.

HIPPOCRATIS ET PLATONIS DECRETA libris novem explicuit & inter se contulit, atque adversus aliorum sententias defendit *Galenus*, qui existant. *Telephus* quoque Grammaticus, Suida teste, scripserat περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος συμφωνίας. *Proclus* συμφωνίαν Ὁρφέως καὶ Πλάτωνος. Cum *Orpheo* consentire Platonem observavit & *Hierocles* libro quarto de fato ac providentia, & *Olympiodorus* commentar. in Phædonem, πανταχὲ καὶ ὁ Πλάτων προωδύται Ὁρφέως.

DE PLATONIS THEOLOGIA *Zenodoti* liber περὶ Πλάτωνος περὶ Θεῶν Suidæ memoratus intercidit. Exstant *Procli* libri VI. de Theologia Platonis, & συγχέωσις Θεολογική, in quam *Nicolai Mettovenfis* Episcopi animadversiones & Fratris *Berealdi* expositio MS. supersunt, illa græce, hæc latine. His addendus *Marsilius Ficinus*, cujus exstant Theologia Platonica libri XLX. de immortalitate animarum atque æterna felicitate & Theologiæ Platoniciæ Compendium T. 1. Opp. p. 671. - - 676. *Paulus*

Paulus Benius Eugubinus in Theologia Platonis atque Aristotelis Patav. 1624. 4.

Petrus Lescaloperius ad Ciceronem de Natura Deorum lib. 1. p. 49. seq.

Esaia Pufendorfii diff. à juvene scripta de Theologia Platonis.

CONSENSUM PLATONIS CUM CHRISTIANA RELIGIONE ostendere conantur præter Christianos veteres Clementem Alex. aliosque (quorum loca collegit *Mericus Casaubonus* de credulitate & incredulitate p. 122. seq.) tum recentiores *Augustinum Steuchum* Eugubinum in libris de perenni Philosophia, *Bessarionem* contracalumniatorem Platonis, *Gvil. Postellum* de Orbis terræ concordia, *Theophilum Galeum* in Atrio Gentilium Anglice edito & in Philosophia Generali, *Marfilium Ficinum* Variis scriptis, *Philippum Mornæum* libro de Veritate Religionis Christianæ, atque *Andream Dacerium* in diff. de Platone, notisque ad Gallicam dialogorum versionem passim, *Mutius Pansa* Pinnenfis in tractatu de osculo seu consensu Ethnicæ & Christianæ Philosophiæ, Marpurg. 1605. 8. qui plures hujus argumenti libros molitum se testatur p. 115. 291. 485. *Livius Galantes*, Ordinis Minorum, libris XX. de Christianæ Theologiæ cum Platonica comparatione, Bononiæ A. 1627. fol. quo in opere *liber primus* continet Platonis vitam & encomia, quibus præcipue veteres Ecclesiæ doctores eum maclarunt, tum quæ iidem in ipso damnavere, & quibus argumentis defendi possit. Liber II. III. IV. considerant dogmata Platonica de Deo. Liber V. VI. VII. de Angelis. Liber VIII. IX. X. de Creatione. Liber XI. XII. XIII. de anima. Liber XIV. XV. XVI. de Dæmonibus. Liber XVII. XVIII. XIX. de felicitate summa hominis. Liber denique vicesimus colligit dicta veterum Poetarum capitibus fidei Christianæ consentientia. *Petrus Calanna* in Philosophia Seniorum, sacerdotia & Platonica Panormi 1599. 4. *Franciscus Parricius* in Aristotele exoterico, ubi ostendere conatur Platonem cum Doctrina Christiana conspirare per capita XLIII. in quibus dissidet Aristoteles. Confer *Joh. Launojum* de Varia Aristotelis fortuna c. 17. *Franciscus de Vieri* in compendio doctrinæ Platonice quatenus cum Christiana fide conspirat. Italice A. 1577. 8. His adde quod Plato à Numenio dictus est *Moyse Atticissans*, & ab Hebræis plurima repetisse à multis creditur, quæ de re præ cæteris consulendus *Huetius* demonstrat. Evangel. proposit. IV. c. 2. §. 14. *Tob. Pfannerus* in Theologia gentili &c.

DISSENSUM PLATONIS A RELIGIONE CHRISTIANA
multi

multi etiam è veteribus Ecclesiæ Doctoribus satis perspicue observarunt, qui Platonem habebant *condimentarium hæreticorum*. Unde Bernhardus Epist. 109. de Abailardo : *dum Platonem probat Christianum, se probat Ethnicum*. Hanc in rem operæ pretium est legere, quæ scripsit

- X *Joh. Baptista Crispus*, Gallipolitanus, in erudito Opere de Ethnicis Philosophis caute legendis, Rom. 1594. fol. quo præcipue Platonis doctrinam de Anima ad examen revocavit, & p. 235. monet *Platonem tum præcipue cavendum esse, cum piis dogmatibus magis similis esse videtur*. Idem visum Cardinali Bellarmino, nam ut refert Malinkrotus de summo bono p. 4. *Platonicam Philosophiam Clemens VIII. Pontifex. Max. in Scholasticis propositum habebat reduxisset, nisi unius Cardinalis Bellarmini debortatione abspensus fuisset, quæ tamen repulsa si causam illius & rationes quibus illa persuasa sit perpendamus, plus gloriæ quam ignominia Platónico dogmati conciliavit, uti apud Fulgatum & Sylvestrum de Petra Sancta in vita prædicti Cardinalis videre est. Nec enim vel ipse Bellarminus præ Aristotelica ausus est Platonicam Philosophiam contemnere, ideoque non alio argumento usus est, quam quod præ aliis Gentilium Philosophis Sectis ad Christiana Religionis placita proxime accederet, ideoque ad seducendos homines & simplicitatem fidei corrumpendam majus ab illo periculum immineret*. Præterea de dissensu Platonis à Christianis dogmatibus egertunt
- X *Ehregot Daniel Colberg*, Professor tum Gryphisvvaldensis in Christianismo Platónico Hermetico, edito Germanica lingua Lipsiæ 1690. X *Frid. Christianus Bucher* Ecclesiastes Gedanensis *Platone Mystico in Pietista redivivo*, itidem Germanice, Gedani 1699. 4. X *Albertus Christianus Rothe* Ecclesiastes nuper Lipsiensis in *Trinitate Platonica* Lipsiæ 1693. 4. X *Joh. Henricus Feustkingius* de tribus Hypothesibus Plotini. Witteb. 1694. 4. X *Joh. Frid. Wucherer*, Meinungenensis in *diff. de defectibus Theologiæ Platonicæ*. Jenæ 1706. 4.

X Consulendus & *Sam. Parkers* in *Philosophiæ Platonicæ Censura* Anglice edita, *an account of the Platonic Philosophy*. Oxon. 1666. 4.

PLATONEM HEBRÆIS PHILOSOPHEMATA SUA NON DEBERE, ostendit Joh. Clericus Epistola Critica VII. Equidem Mosaicis è scriptis qui suam credit hausisse Philosophiam Platonem, idem fidem facile quoque habebit fabulæ de cadavere Platonis reperto tempore Constantini M. & Irenes cum tabella aurea in pectore cui verba insculpta : *Christus ex virgine nascetur, in quem ego credo. At soltu me iterum adspicies sub Constantini imperio & Irenes*. Vel quod à multis traditum est primum fuisse Platonem, qui apud inferos Christo prædicanti fidem habue-

habuerit. atque ab eo fuerit ex inferis liberatus. Vide Barthium ad *Aeneam* Gazaum p. 153. & Allatium de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 252. seq.

DE PLATONIS PHILOSOPHIA, (ne jam deperditos memorem, *Didymum*, *Dercyllidemque*) librum edidit *Georgius Acanthius Kelhaimannus*. Basil. 8.

Stephani Theupoli Patricii Veneti Academicarum Contemplationum libri X, quibus Platonis dogmata ordine explicata adversus Peripateticos vindicantur. Venet. 1576. 8.

Elegans de Platone ejusque Philosophia dissertatio, auctore *Claudio Fleurio* subjecta legitur hujus tractatui de delectu ac methodo studiorum, qui gallice lucem vidit Bruxellis 1687. 12. recusus ibidem 1706. 12. Confer Acta Erud. A. 1688. p. 370.

ETHICAM Platoniam conscripsit *Magnus Daniel Ormeis* Vir Clariss. Professor Altdorfius, Altdorf. 1696. 8. & ante eum *Chrysostomus Javellus* Canapicius, cujus exstat quoque epitome **CIVILIS** Platonis **PHILOSOPHIAE**, T. 1. Operum Lugd. 1530. fol.

POETICAM Platoniam *Paulus Benius* Eugubinus, Venet. 1622. Eidem **RHETORICAM** quoque Platoniam debemus.

De locis apud Platonem **MATHEMATICIS** præter deperditum *Philippi Mendai* opus, scripsit *Theo Symeon*.

Ὅ τις τὰς ἀπὸ Πλάτωνος παραβολὰς γεγενησας laudatur ab *Anonymo* de incredibilibus cap. IX. ubi non spernendum occurrit ex illo scriptore fragmentum super sensu fabulæ notissimæ de Narcisso.

EXAMEN PHILOSOPHIAE PLATONICÆ *Ludovicus de Morainville* d'Orgueville, presbyter Oratorii & Doctor Sorbonicus, Maclovii, (S. Malo civitate Gallicæ Celticæ) 1650. 8.

LEXICA PLATONICA scripserunt Olim *Boëtius*, *Harporation* *Argivus*, & *Timæus junior*, Platonici.

Recentioribus hoc loco memorandum

Iob. Baptista Bernardi Patricii Veneti Seminarium totius Philosophiæ Platonicæ, sive Index copiosus materiarum in Platone & Platonici occurrentium, Venet. 1582. atque inde Lugduni & Genevæ plus simplici vice in fol. Non ex lectione ipsorum Librorum, sed ex indicibus compaginatam hoc opus videtur *Morhofio* I. Polyhist. p. 244.

Platonis Gemma collecta à Nic. Liburnio, Basil. 8.

CAPUT II.

Albini Platonici Introductio in
Platonis Dialogos,*Nunc primum in lucem edita.*

Antequam de Platone dicere desinam, hoc loco inferere juvat
Albini Ilagogen in dialogos Platonis, descriptam ex codice Holsteniano,
adjuncta latina versione, quam ante aliquot annos composuit, Græcis li-
teristum operam ductu meo navans Juvenis egregius, JO. ANTONI-
US WINCKLERUS, Hamburgensis, JOHANNIS, & μακαρίτη, Rev.
Ministerii Senioris, Filius.

DE ALBINO PLATONICO

Testimonia.

Galenus de libris propriis, T. IV. edit. Basl. p. 372.

Τρία δὲ μοι βιβλία τῶν πρὸν ἐδόθη γεγραμμένα πρὶν ἐς Σμύρ-
ναν ἐκ Περγάμης μεταβῆναι Πλάτος τε καὶ Ἰατρὲς καὶ Ἀλβίνου τῷ Πλάτωνικῷ
χάριν.

Tertullianus lib. de Anima cap. XXVIII.

Quis ille nunc vetus Sermo — — Pythagoricus, ut vo-
lunt, quin & divinus, ut Albinus existimat, aut Mercurii fons
Ægyptii.

Cap. XXIX.

Hæc & Albinus, Platoni suo veritus, subtiliter quærit contrarie-
tatum genera distinguere, quasi non & hæc tam absolute in contrarieta-
tibus posita sint, quam & illa, quæ ad sententiam magistri sui interpreta-
tur, vitam dico & mortem.

Proclus Lib. II. in Platonis Timeum p. 67,

Ὁ γὰρ πλατωνικὸς Ἀλβίνος αἰετοῖ καὶ πλάτωνα τὸν κόσμον ἀγένητον
ὅτι γενέσθω ἐχεν ἀρχὴν, ὃ καὶ πλεονάζει & οὐκ.

Idem

* Fuit igitur Albinus æqualis Galenī, certe scripsit post Thrasyllum ac Dercyllidem, quo-
rum meminit cap. VI.

Idem Proclus Lib. V. p. 311.

Μόνον τὸν νοῦν ἀθάνατον διατηρῶντες, ὡς μόνον καὶ μένοντα καὶ ὁμοί-
μενον τοῖς θεοῖς, καὶ μὴ φθειρόμενον, ὥσπερ οἱ παλαιότεροι, καὶ ἔπειτα τῇ λέξει,
κρίναντες δι' ἧς ὁ Πλάτων φθείρει τὸν ἄλογον, θνητὴν αὐτὸν καλῶν, τὰς ἀπὸ
καὶ λέγων καὶ ἀλβίνους, καὶ τοιαύτας πινύς.

Jacobus Pamelius ad Tertullianum p. 378.

Albinus, cujus etiam meminit capite præcedente, Platonis
Magistri sui, uti loquitur Auctor, scripta interpretatur, scripsit Isagogi-
cum dogmatum Platonis, & alterum librum de ordine librorum ejus-
dem, qui Græce exstant Romæ in Vaticano, & Veneriis ad S. An-
tonium.

*Isagogen hanc Albini in Dialogos Platonis laudat etiam Petrus Alcyonius
in præfatione ad libros de exilio, Gerhardus Langbenius in Academia, sive notitia
scriptorum Platonice Philosophiæ, & Nic. Rigaltius ad Tertullianum p. 87. qui
cum hoc Albino confundit, alterum longe diversum hoc nomine scriptorem latinum,
cujus meminit Boetius lib. 1. de Musica cap. 12. & Cassiodorus cap. 5. de Mu-
sica: Apud latinos autem Vir Magnificus Albinus * librum de hac re
compendiosa brevitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romæ nos ha-
buisset, atque studiose legisset retinemus. Fallitur quoque auctor Pandecta-
rum Brandeburgicarum, qui Alcinoem esse suspicatur Isagoges quam hic edo au-
ctorem, cum verisimilius sit ἐπιτημὴν τῶν πλατῶν δογματῶν qua sub Alcinoi
nomine ambulat, esse hujus Albini. Verum de Alcinoi scripto infra libro IV.*

F 2

AA-

* Idem forte qui præfectus Urbi fuit A. C. 414. & 426. *cujus facunda commissa palatia
lingua.* Vide Labbeum ad excerpta Photii ex Olympiodoro T. 1. Hist. Byz p. 67.
Fuere & alii hoc nomine, ut Albinus ad quem scribit Lucilius poeta apud Lactantium
VI, 5. A. Posthumus Albinus de quo Vossius in Hist. Græcis & Latinis, Albinus junior
qui res Romanas carmine latino scripsit, e quo versus nonnulli afferiuntur à Prisciano
VII p. 741. Albinus Eremita, de quo S. Nili narrationem edidit possinus quem
vide si placet in notis p. 183. Albinus cujus librum de metris allegat Maximus Vi-
etorinus de carmine Heroico p. 1959. Alcuinus quoque à nonnullis appellatur Al-
binus. præterea alios Albinas in Hist. Romana obvios, de quibus Glandorpheus in
Ohomastico, qui tamen Albinos plebejam gentem cum Albinis confundit.

ΑΛΒΙΝΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ

Πλάτων^Θ. Διαλόγους.

I. Ὅτι τῶ μέλλοντι ἐπιβέβηται τοῖς Πλάτων^Θ διαλόγοις αὐτοῖς αὐτοῖς ἐπιστάδ^α αὐτοῦ ἔστο, τί πῶς ἐστὶν ὁ διάλογ^Θ. Οὗτοι γὰρ αὐτοῦ πῶς καὶ δυνάμειος γεγραμμένοι εἰσιν, ἅπτεχνικῶς γνωρίσαι βούλον τῷ γε γινώσκοντι ἀπείρως ἔχοντι. Ἀρτίως δὲ τῷ φιλοσόφῳ περὶ παντός ὑπὸ^Θ ἐν τῇ σκέψιν πιεμένοι, τὴν ὁσίαν τῷ πραγμάτ^Θ ἔχοντι. Ἐπειτα, τί τὸ δύναται, καὶ τί μὴ, περὶ ὅ, τί πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ περὶ ὅ μὴ. Λέγει δὲ ὁ δόξ. * Περὶ πάντας αὐτοῖς καὶ μία ἀρχὴ τοῖς μέλλοντι καλῶς βυλίοις, εἰδέναι περὶ αὐτῶν βυλὴ ἢ, παρὰ τὸ αὐτὸ ἀμαρτάνειν ἀνάγκη. Τὸς δὲ πᾶσι λαλῶν, ὅτι ἐκ ἑαυτοῦ τὴν ἑαυτοῦ ἐκαστοῦ, ὡς ἐκ ἐκ εἰδέναι, ** εἰδὲ ἐπὶ τοῖς ἐκ ἀρχῆς τῆς σκέψεως, προσελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδοῦναι. Ἐπειτα ἑαυτοῖς ἢ ἄλλοις ἐμολογῶν. Ἰνα δὲ μὴ τὸ πᾶσι πᾶσι ἐντυχάνοντες τοῖς Πλάτων^Θ διαλόγοις αὐτοῦ τὸ αὐτὸ, ὅπερ ἔφη, σκεψώμεθα, τί πῶς ἐστὶν ὁ διάλογ^Θ, εἰδέναι γινώσκοντες καὶ δυνάμειος εἰσι γεγραμμένοι. ἔστι τοίνυν ἐκ ἄλλοι πῶς ἢ αὐτοῖς ἢ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμεν^Θ περὶ τιν^Θ τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσοφῶν πραγμάτων, μετὰ τῆς περὶ αὐτοῦ ἡθοποιίας τῶν παραλαμβανόμενων ἀποστόλων, καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς.

II. Λόγ^Θ μὲν ἔν λέγεται ὁ διάλογ^Θ, καθάπερ ὁ αἰθρῶν ζῶν. Ἐπὶ δὲ ὁ λόγ^Θ ἐστὶν ὁ μὲν ἐκαστοῦ, ὁ δὲ αὐτοῦ, ἀκυσόμεθα τὸ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ μὲν ἐπὶ κατὰ τὸν αὐτοῦ λεγόμεν^Θ, ὁ δὲ κατὰ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, ἰδίαν δὲ διαλόγους ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, ὅθεν ὁ λόγ^Θ ἐξ ἐρωτήσεως εἶναι λέγεται. Τὸ δὲ περὶ τιν^Θ τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσοφῶν πραγμάτων πρόσκειται, διότι οἰκεία εἶναι δὲ τῇ ὑποκειμένη ὕλῃ τῷ διαλόγῳ. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία. Ὡς γὰρ τῇ θεωρίᾳ καὶ ὅλως τῇ ποιήσει οἰκεία ὕλη ὑποβέβληται τῶν μύθων, ὥτως τῷ διαλόγῳ ἡ φιλοσοφία, κατέστι πᾶς πρὸς φιλοσοφίαν. Τὸ δὲ μετὰ τῆς περὶ αὐτοῦ ἡθοποιίας τῶν παραλαμβανόμενων ἀποστόλων διαφορῶν ἐν τοῖς λόγοις ὄντων τὸν βίον, τῶν μὲν φιλοσοφῶν, ** τῶν δὲ σφιστικῶν, πᾶς οἰκεία ἡ δὲ ἐκαστοῦ ἀνατιθέ-
ναι. Τῷ μὲν φιλοσοφῶν τὸ γενναῖον, καὶ τὸ ἀπλὸν, καὶ τὸ φιλάλθες. Τῷ δὲ σφιστικῷ τὸ ποικίλον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ φιλόδοξον. Τῷ δὲ ιδιωτικῷ τὸ οἰκίον. Ἐπὶ τούτοις φησὶ καὶ (ὡς) τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς, καὶ μάλα
εἰκό-

* Plato in Phaedro. non longe a principio. ** in editis Platonis libris est: ὡς ἐν εἰδοτέσις ἐκ ὁμολογῶνται, κ. τ. λ. quod Ficinus vertit: sapientia ἰδίαν scientes in ἀντιστήσιν
principio non desistant.

ALBINI INTRODUCTIO IN Platonis Dialogos.

I. Volentem accedere ad Platonis Dialogos, decet prius nosse, hoc ipsum, quidnam sit Dialogus? Neque enim absque arte quadam & facultate scripti sunt, neque secundum artem judicare facile est, præceptorum imperito. Placet autem Philosopho, quamcunque rem consideraverit, naturam ejus inquirere, tum quid possit, vel non possit, ad quæ aptum natum sit, ad quæ minus. Ita enim ait: *In omnibus, fili, unicum est principium, iis, qui recta consilia inire volunt, probe intelligere, quid illud sit, de quo consultant, hoc quippe neglecto aberrare est necesse; plurimos vero illud latet, quod rei naturam ignorant. Ut igitur nesciunt, parumque sibi constant in principio disquisitionis, præcedentes quod par est consequitur, ut nec sibi ipsi nec aliis consentanea loquantur.* Ne itaque idem nobis accadat ad Platonis Dialogos accedentibus, illud ipsum, quod dixi, considerabimus, quidnam Dialogus sit? cum non sint sine arte quadam scripti. Est nempe nihil aliud, quam *Sermo constans ex quaestione & responsione de rebus civilibus vel Philosophicis, ita ut mores decentes tribuantur personis assumptis, & congruens Orationis adhibeatur compositio.*

II. Sermo de Dialogo dicitur, ut de homine animal. Cum vero sermo alius internus sit, externus alius, intelligimus externum, & quia hic iterum vel continua oratione procedit, vel quaestione constat & responsione, proprie Dialogi fiunt interrogando & respondendo, unde dicitur sermo constare ex quaestione & responsione. Verba, *de rebus civilibus vel Philosophicis*, adjecta sunt, quia conveniens Dialogi argumentum esse debet, quod est civile & Philosophicum. Quemadmodum enim Tragediæ vel universim artis Poeticæ congruens materia ex fabulis depromitur, ita Dialogi ex Philosophia sive rebus Philosophicis. Porro additur: *ut congruentes tribuantur mores assumptis personis.* Cum enim in Dialogis pro vitæ ratione varia hæ sint atque distinctæ, aliæ Philosophorum, Sophistarum aliæ, suos cuique mores tribuere oportet; Philosopho, ingenuitatem animi, simplicitatem, amorem veritatis: Sophistæ contra varios colores, mentis fluctuationem & vanum studium gloriæ. Ita & privato, rei domesticæ studium. Postea monetur *de accurata Orationis compositione adhibenda*, optime sane.

F 3

Nam

* Conf. Themistii βασιλικήν sive orationem XXI, qua diversos mores Philosophi ac Sophistæ ex Platonis mente describit,

εἰκότως. Ὡς γὰρ τῇ τραγωδίᾳ καὶ τῇ κωμῳδίᾳ τὸ οἰκεῖον μέτρον δεῖ (περὶ-
πτεοῦ καὶ τῇ) λεγομένη ἰσορία τὸ πλάσμα, ἅτως καὶ τῷ διαλόγῳ τὴν οἰκίαν
λέξιν καὶ σύνθεσιν ἔχειν, τὸ Ἀπῆκόν, τὸ εὐχαρεῖ, τὸ ἀπέριχεν, τὸ ἀνενδίδες.

III. Εἰ δέ τις λεγόμενος λόγος μὴ κατάπερ ἄπὸν, ἀδοξοῖται μὲν
ἀλλ' ἰσχυρῶς ἂν τέτων λέγοιτο. ἔτι καὶ διάλογος, ἐκ ἁρδᾶς ἂν λέγεται. Οὕτω γὰρ
τοῖς θεοῖς λεγόμενον. τῶν δυνάμεων ἀδοξοῖται τὴν ἰδιότητα τῶν διαλόγων,
ἀλλὰ πολλὸν δύο δημηγορίας κατ' ἐνδύμνησιν, ἀλλήλους ἀντιπεριγραμμένας.
Ἐπεὶ ἔτι δ' ἴσως ποτὲ εἰσι οἱ διάλογοι περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν
καὶ Πλάτων διαλόγους ἴδωμεν. Τυτὶς περὶ τῶν χαρακτήρων, ποῖσι τὴν αἰ-
σθησιν αἰσθάνεται, καὶ ποῖσι ἐκείνους ὑποδυναστεύοντες εἰς τὰς αἰρέσεις ἐστῆσαντο.

IV. περὶ μὲν ἔτι χαρακτήρων ὅτι δύο ὄντων, ὑψηλῶς καὶ ἡθητικῶς,
ὁ μὲν ὑψηλῶς ἡρώσει πρὸς διδασκαλίαν καὶ πράξιν ἐπ' ἀληθείας. Ὁ δὲ ἡθη-
τικὸς πρὸς γυμνασίαν καὶ ἀγῶνα καὶ ἐλεγχον ἐπ' ὑψους. Καὶ ὅτι ὁ μὲν ὑψη-
λῶς τῶν πραγμάτων σιχαίνεται, ὁ δὲ ἡθητικὸς τῶν περὶ τῶν.

V. Τῶν μὲν ἔτι Πλάτωνος διαλόγων ὑπάρχοντα τῷ μὲν Φυσικῷ
ὁ Τίμαιος, τῷ δὲ ἠθικῷ ἡ Ἀπολογία, τῷ δὲ λογικῷ Θέαιτης, Κρατύλος,
Λυσίς, Σοφιστής, Λάχης, Πολιτικός. Τῷ δὲ ἐλεγκτικῷ Παρμενίδης, Πρω-
ταγόρας, τῷ δὲ πολιτικῷ Κρίτων, Φαίδων, Μένων, Συμπόσιον, Νόμοι,
Ἐπιστολαί, Ἐπινομίαι, Μενέξενος, Κλητοφών, Φίλητος. Τῷ δὲ περὶ τῶν
ἑυδύφρων, Μένων, Ἴων, Χαρμοίδης. Τῷ δὲ μαιευτικῷ. Ἀλκιβιάδης, τῷ
δὲ ἀνατρεπτικῷ Ἰππίας, ἑυδύφρων, Γοργίας.

VI. Ἐπεὶ ἔτι περὶ τῶν διαφορᾶν αὐτῶν ὡς πύφυκε γένεσθαι, καὶ τὰς
χαρακτῆρας, ἐπὶ τούτοις λέγωμεν ἀπὸ ποίων διαλόγων δεῖ ἀρχομένους ἐπιτυχάνειν
ἐπὶ Πλάτωνος λόγῳ. * Διαφοροὶ γὰρ δύο καὶ γέγονασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν
ἑυδύφρων ἀρχοῦνται, οἱ δὲ τινες ἀπὸ τῶν Θεαιτών. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τετραλογίαν
ἀπλόντες αὐτοὶ, καὶ πέντε πρῶτον τετραλογίαν περὶ ἑαυτῶν τὸν ἑυδύφροντα
καὶ τὴν Ἀπολογίαν, καὶ τὸν Κρίτωνα καὶ τὸν Φαίδωνα. Τὸν μὲν ἔτι ἑυδύφροντα,
ἐπεὶ καὶ ἐπαγγέλλεται τῷ Σωκράτει ἐν αὐτῷ ἡ δίκη. Τὴν δὲ Ἀπολογίαν, ἐπεὶ
ἀναγκάζει αὐτὸν ἀπολογησάσθαι ὅτι τέτοις. Τὸν Κρίτωνα, διὰ τὴν ἐν τῷ
δυσμνησίᾳ διατριβήν. Ἐπειτα τὸν Φαίδωνα, ὅτι καὶ αὐτὸς τέλος ἐβίβη
λαμ-

* adde Laertium in Platone, Sect. 49. seq. & Proclum Theologiae Platon, Lib. I. c. 5.

Nam quemadmodum Tragoediae vel Comediae conveniens metrum aptari debet & historiae congruenter efficta oratio, sic quoque necesse est, ut sua quadam dictione ac compositione gaudeat Dialogus, Attica scilicet puritate & suavitate, ac ne quid abundet vel desit.

III. Quod si autem sermo quidam, qui hanc quam praescripsi speciem non praese fert, sed illa destituitur, nihilominus dicatur Dialogus, minus recte id fiet. Hinc, quae apud Thucydidem ab Imperatoribus ultro citroque dicuntur, proprie loquendo non dixerim Dialogum, sed potius duas orationes contrarii argumenti, sibi invicem oppositas. Postquam igitur quidnam sit Dialogus perspeximus, differentiam quoque Dialogorum Platoniorum consideremus, hoc est eorum notas sive characteres, quot sint summa eorum genera, & in quot singula illorum subdividantur.

IV. Characterum genus est duplex, alterum quod narrat, alterum, quod in inquirendo versatur. Character cui narrare est propositum, aptus est ad institutionem & tractationem demonstrationemque; veri: qui vero occupatus est in inquirendo, commode adhibebitur ad exercitationem & controversias, falsarumque opinionum refutationem. Qui narrat, res fere; qui inquit, personas tangit.

V. In Dialogis Platonis Timaeus pertinet ad naturalem disciplinam, ad Moralem Apologia, ad rationalem Theages, Cratylus, Lysis, Sophista & Politicus. Ad genus elencticum referendus Parmenides & Protagoras: Criton vero & Phaedo, Minos, Symposium, Leges, Epistolae, Epinomis, Menexenus, Clitophon, Philebus, ad disciplinam civilem. In tentatorio genere versantur Euthyphron, Menon, Ion, Charmides; in institutione Alcibiades, in confutatione Hippias, Euthydemus & Gorgias.

VI. Postquam ita & differentiam Dialogorum, quomodo distinguere debeant, & Characteres illorum consideravimus, adjiciemus insuper, a quibus Dialogis ad Platonis lectionem accessuros initium capere oporteat. Neque enim una est hac de re omnium sententia, sunt quippe, qui ab epistolis incipiunt, sunt qui a Theage ordiuntur. Alii dialogos Platonis in quadriloquia s. Tetralogias distrahentes volunt primo loco illam legi, quae Euthyphronem, Apologiam, Critonem & Phaedonem continet. Euthyphronem quidem, quia Socratem in jus vocatum perhibet, Apologiam, ob necessariam adversus impactas criminationes defensionem, Critonem propter sermones in carcere habitos, & Phaedonem, quia in illo Socrates excedit vitam. Hujus quidem sententiae Den-
cyl.

λαμβάνει ὁ Σωκράτης. Τῆς δόξης αὐτοῖς ἀερκυλλίδης, καὶ Θρασύμαχος. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι προσώποι καὶ βίων ὡς ἐπέσπον ἡ δαλκύναι τῶν δεινῶν. Ὅ ἐστι μὲν ἴσως χρησίμω πρὸς ἄλλο τι, ἢ μὴ πρὸς ὃ ἡμῖς νῦν βυλόμεθα, βυλόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ διάταξιν διδασκαλίας τῆς καὶ σοφίαν εὐρεῖν. Φαίνεται γὰρ Πλάτων καὶ λέγει μὴ εἶναι μίαν καὶ ἀερισμένην ἀρχήν, εἰκότως γὰρ αὐτὸς, τέλειον ὄντα τελείω ὑπάρχοντι κύνει. Ὡς περὶ γὰρ κύκλου μία καὶ ἀερισμένη ἐκ ἐστὶ ἀρχή, ὅπως αὐτὸς αὐτὸς λέγει.

VII. Ὅτι μὴν διὰ τοῦτο ὅπως ἐν καὶ ὡς εὐτυχὴν ἐπιτελέμεθα αὐτῶν. Ὅτι δὲ γὰρ οἱ δύο κύκλοι γράφονται ἀπὸ ἑνὸς καὶ ἐν σημείοις ἀρχόμενοι τις γράφεται τὸν κύκλον, * ἀλλὰ ἀπὸ ἧς ἂν ἑκαστος τῶν σχίσματος ἔχη μέρος, τὸν λόγον ἀρχόμενος ἐντυγχάνεται τοῖς διαλέγοις. Σχίσμας δὲ πλείους καὶ διάφοροι εἰσὶν ἡμῶν πρὸς τὸν λόγον. Ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ καὶ φύσιν, οἷον εὐφροσύνη, ἀφροσύνη, ἡ δὲ καὶ τὴν ἡλικίαν οἷον ὥραν ἔχων ἡ φιλοσοφία ἢ παραβολή. Ἡ δὲ καὶ σεραίρεται, οἷον φιλοσοφίας καὶ ἰσχυρίας ἕνεκα ἔχον, οἷον περὶ πλεονεξίας καὶ ἀμαθίας. Ἡ δὲ καὶ τὴν ὕλην, οἷον ἐπασχολῶν φιλοσοφία ἢ περιελεγκμένη. Ὡς τῶν περιελεγκμένων.

VIII. Ὅ μὲν γὰρ καὶ φύσιν εὐ πεφυκαῖς, καὶ καὶ τὴν ἡλικίαν ὥραν ἔχων ἡ φιλοσοφία, καὶ κατὰ τὴν σεραίρεσιν ἕνεκα ἡ ἀρετὴν ἀσκήσας περὶ τῶν λόγων, καὶ κατὰ τὴν ἔχον περὶ πλεονεξίας πῶς μαθήμασιν, καὶ ἀφικνέμενος διὰ τῶν πλείων περιελεγκμένων, ἀρξεται διὰ τῆς ἀλκιμίας πρὸς τὸ γενεῖναι καὶ δεινῶν καὶ γενεῖναι ἢ δὲ τὴν δεινότητα ποιεῖται ὥστε πρὸς τὸ γενεῖναι καλὸν ἰδεῖν, τίς ἐστιν ὁ φιλόσοφος, καὶ τίς αὐτὸς δεινότητος καὶ οὗτις πῶς ἐπιδείξει ὁ περὶ αὐτῶν λέγει. προσάγεται, δεῖται τῶν φαίδων ἐξῆς ἐντυγχάνειν, λέγει γὰρ ἐν τούτῳ, τίς ἐστὶ φιλόσοφος, καὶ τίς ἐστιν ἡ (αὐτῶν) ἐπιδείξις, καὶ οὗτις ἐπιδείξει ἢ ἀδύνατον εἶναι τὴν ψυχὴν δεινότητος τὸν περὶ αὐτῆς λόγον. Μετὰ τούτῳ τῇ πολιτεία δίδει ἐντυγχάνειν. Ἀρξάμενος γὰρ διὰ τῆς πρώτης παιδείας, ὑπογράφει πᾶσαν τὴν παιδείαν ἢ χρεώμενος ἀφικνέται ἂν πῶς οὗτις τὴν τῆς ἀρετῆς κλῆσιν. Ἐπειδὴ δὲ οὐ καὶ ἐν γενεῖναι τῶν θεῶν γενεῖται ὡς δύναται κτησάμενον τὴν ἀρετὴν ἐμοικωθῆναι αὐτοῖς, ἐντυγχάνουσα τῶν τιμαρῶν. Αὐτὴ γὰρ τῇ τῇ περὶ φύσιν ἰσχυρία ἐντυγχάνοντος καὶ τῇ λεγομένη φιλοσοφία καὶ τῇ τῶν ὅλων διατάξει αὐτὴν (ἀρξάμενος) τὰ θεῖα ἐναργῶς.

IX. Εἰ δὲ τις καὶ ἐν κεφαλῇ δύναται ἂν κατεῖναι τὴν προσήκουσαν τάξιν, τῶν διαλόγων, τῇ κατὰ Πλάτωνα διδασκαλίᾳ τῶν τῶν Πλατῶναι ἀεικνέμενος. * Ἀναγκαῖα γὰρ οὐκ ἐστὶν διατάξις γενεῖται καὶ τῆς αὐτῆς ψυχῆς καὶ τῶν θεῶν

* Hoc loco videntur quaedam exoidisse, quae in versione necunquē ē conjectura sunt scripta. ** Et hoc loco verba quaedam deesse videntur.

Syllides sunt & *Thrasylus*, qui mihi de personarum vitarumque ordine solliciti fuisse videntur, quod alii forte rei non est incommodum, nihil autem facit ad hoc, quod in presenti quaerimus. Nunc enim initium & ordinem disciplinae, quae in sapientia versatur, invenire studemus. Hinc dixerim sermonum Platoniorum unum definitumque initium non esse, sed universos coniectim integri perfectique circuli figurae esse simillimos. Ut enim circuli nullum certum ac definitum est principium, ita nec sermonum sive Dialogorum Platoniorum.

VII. Neque tamen propterea perinde erit ubicunque ordiri. Neque enim descripturus circulum a quolibet puncto circulum ducit, sed à quo ipsi maxime est ad manum: similiter etiam ut quisque Sermones hosce lecturus est affectus & compositus, ita ad alios quoque Dialogos primum sese conferet. Habitus vero nostri complures sunt & diversissimi. Alii respectu naturae, ut sunt ingenii dexteritas vel ineptitudo, alii respectu aetatis, ut aetas ad studium Philosophicum matura vel iam effusa: alii ratione electionis, ut qui se dat Philosophiae vel Historiae; alii progressum ratione, ut qui jam profecit, vel adhuc rudis est: alii respectu generis vitae, ut cum hic Philosophiae navat operam, alter negotiis civilibus distrahitur.

VIII. Qui igitur felici ingenio & aetate ad Philosophiam maturus gaudet, tum ratione electionis propterea accedit ad Platonis libros ut in virtute exerceatur, nec non variis jam disciplinis imbutus est, & à negotiis civilibus liber, ab *Alcibiade* faciet initium, ut illuc convertatur electaturque animus, & intelligat quantum adhibendum sit curae & industriae ad optimū exemplar assequendum, videndumque quis sit Philosophus, quae ejus curatio, & qua in re sermones ipsius versentur: hinc statim ad *Phaedonem* se conferet, in quo docet Plato, quisnam Philosophus sit, qua in re sit occupatus, & de immortalitate animi disputans sermonē de illa prosequitur. Inde accedet ad *Libros de Rep.* in illis enim à prima usque institutione omnem depinxit doctrinam, quae quisquis utitur virtutis sibi possessionem acquirere potest. Post haec, si quidem virtutis possessorem, rerum divinarum scientiam pro virili comparare ac ceteris conjungere, seque illis assimilare decet, *Timeum* adire fas erit, in quo historiam naturalem & Theologiam, totiusque universi ordinem ac structuram cognoscentes strenue nobis res divinas revocabimus in memoriam.

IX. Quod si vero quis summatim congruentem Dialogorum ordinem perspicere cupiat, Platonice disciplinae futurus sectator, ex

G

Pla-

θῶν, καὶ τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ τῆ καλλίστης νῦν τυχεῖν, δὲ πρῶτον ἐκκαθαίρει τὰς
 ψευδῆς δόξας τῶν ὑπλήψεων. ἔστι γὰρ οἱ ἰατροὶ νεομύκασσι πρότερον τῆς σω-
 φερομένης τροφῆς δοσιταῦσαι τὸ σῶμα δύνασθαι, εἰ μὴ τὰ ἐμπόδι ζῶντος ἐν τῇ
 τῷ πεινῶντος. Μετὰ δὲ τὸ ἐκκαθαίρει ἐπιγίγειν, καὶ προκαλεῖσθαι δὲ τὰς φυσικὰς
 ἐννοίας καὶ πάντας ἐκκαθαίρειν, καὶ ἐνερμῆς δοσιφαίνειν ὡς ἀρχάς. Ἐπὶ τῇ
 τοῖς ὡς πρῶτον σκευασμένης τῆς ψυχῆς, δὲ αὐτῇ τὰ ἐκείνη ἐμπόδι δόγματι κα-
 τὰ πλεονῶνται. Ταῦτα δὲ ἐστὶ, φυσικὰ καὶ θεολογικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ πολι-
 τικά. ἵνα (δὲ) τὰ δόγματα μὴ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἀναπύραται, δεήσει ἀπο-
 δοθῆναι τῷ τῆς αἰτίας λογισμῷ, ἵνα τις βεβαίως ἴχηται τῷ προκαμένῳ σκοπῷ.
 Ἐπὶ ταῖς δὲ πρῶτον τὰ ἀπαραλόγιστον, ἵνα μὴ ὑπὸ πηλ. Σοφιστῶν πρὸς
 ἀσχετῶν τρεῖς μὲν ὅτι τὰ χεῖρον τῇ αὐτῶν διαίτασι. ἵνα ἂν ἐκβάλλω-
 μεν τὰς ψευδῆς δόξας, δεήσει ἐντυχάνειν πλάττω. τοῖς τῷ πρῶτον χα-
 ρακτικῷ διαλόγοις, ἴχουσι τὸ ἐλεγκτικὸν καὶ τὸ λεγόμενον καθολικόν.
 ἵνα δὲ τις τὰς φυσικὰς ἐννοίας εἰς φῶς προκαλέσῃτο, τοῖς ἑμμετρικῷ χα-
 ρακτικῷ διαλόγοις δεήσει ἐντυχάνειν. Τὸτο γὰρ ἐστὶν αὐτῷ, ἴδιον. Εἴς
 ἐν ταῖς ἐπὶ μὲν τὰ φυσικὰ δόγματα, ἐπὶ δὲ καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ τὰ πολιτικά
 καὶ οἰκονομικά, ὧν τὰ μὲν ὅτι θεωρεῖα καὶ τὸν θεωρητικὸν βίον ἴχου τὴν ἀνα-
 φέρειν, τὰ δὲ ὅτι πράξις καὶ τὸν πρακτικὸν βίον. Ἄμφω δὲ πάντως ὅτι
 τῇ οἰκωθῆναι θεῶν. ἵνα δὲ τὰ δεδόντα ἡφυκτε ἡμῖν ὑπάρχῃ, τοῖς ἑμμε-
 τρῷ χαρακτικῷ διαλόγοις, ἐπὶ καὶ αὐτῷ ζητητικῷ, δεήσει ἐντυχάνειν.
 ἴχουσι γὰρ τὰς περὶ διαιρητικὰς καὶ ὁριστικὰς μεθόδους, καὶ πρὸς ἐν ἀναλυτικῶς καὶ
 συλλογιστικῶς. Δι' ὧν τὰ μὲν ἀληθῆ δοσιδοκίμωται, τὰ δὲ ψευδῆ ἐλέγχονται.
 Πρὸς δὲ ταῖς ἐπὶ δὲ καὶ ἀπαραλόγιστος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν εἶναι, τοῖς ἑμμε-
 τρῷ χαρακτικῷ διαλόγοις ἐντευξάμεθα. Ἐν οἷς ἐστὶν ἐκμαθῆν ὅπως τοῖς ἐπὶ αὐτῶν
 τῶν σοφιστῶν, καὶ ὅπως καὶ ὅπως τρόπον πρὸς φέρειν κακουργῶσι πρὸς
 τοὺς λόγους.

••• (o) •••

†

Platonis ipsius doctrina hoc faciet quam optime. Cum enim contemplatores fieri debeamus animi nostri, rerumque divinarum, ipsorum denique Deorum, & bonam mentem nobis comparare, ante omnia animus à mendacibus ac falsis opinionibus & præjudiciis purgandus erit. Neque enim Medici prius corpus ex assumptis cibis emolumenti quicquam capere posse existimant, quam impedimenta ex illo ejiciantur. Peracta purgatione insitos sensus naturales excitari provocarique oportet, tum & illos sinceros & ad judicandum aptos reddi tanquam principia. Præparatus hunc in modum animus, convenientibus imbuendus est doctrinis, quarum ope perficiatur, qualia sunt de rebus naturalibus, divinis, moralibus ac civilibus. Hæc vero ne excidant sed fixa inhæreant animo, necesse erit revocari singula ad rationem, ut à præfixo scopo minime aberremus. Hinc contra falsas ratiunculas animus muniendus est, ne à Sophista aliquo abducti animum in deteriora flectamus. Ut igitur falsas opiniones ejiciamus, fas est ut ad tentatorii generis Dialogos Platonicos nosmet applicemus, quippe qui in redargutione & purgatione versantur. Ad provocandos vero in lucem sensus naturales institutorii characteris Dialogis erit opus, horum enim propria hæc est virtus, siquidem Physica, moralia, civilia & œconomica præcepta continent, quorum alia ad Theoriam vitamque contemplativam, alia ad actionem & vitam activam referuntur, in eundem quidem finem utraque, ut Deo similes reddamur. Hæc, in animo recondita, ne exolescant, necesse fuerit ad Logici characteris Dialogos, qui & ipsi sunt generis inquisitorii, facere accessum. In illis enim continentur methodi per divisiones & definitiones, tum per Analysin & Syllogismos, quibus & veræ demonstrantur sententiæ, & refutantur falsæ. Præterea ne Sophistarum ratiunculis decipiamur, demonstrativi generis Dialogos tractabimus, qui nos, quatenus audiendi sunt Sophistæ, qua ratione quemque in modum cavillationibus ipsorum occurrere oporteat, optime edocebunt.

CAPUT III.

Notitia Platoniorum digesta
Ordine Alphabeti.

Adimantus Platonis frater. Laert. III. 4.

Ejus Filius ibid. III. 41.

Aelianus Platonius, cujus commentarios in Timæum Platonis laudat Porphyrus in Harmonica Ptolemæi p. 216. Proclus &c.

Aeschines Neapolitanus, Academicus, Melanthii Rhodii discipulus, Clitomachi condiscipulus. Laertius in Aeschine II. 64. Plutarch. an seni gerenda Respubl. p. 791.

Agapestor sive *Agamestor*, de quo vide Plutarchum lib. I. sympot. quæst. 4. p. 621.

Albinus, de quo dixi capite superiore.

Alcinous, de quo infra lib. IV.

Alexander Seleuciensis Cilix, Peloplaton dictus, discipulus Favorini ac Dionysii Milesii. Philostr. 2. de Sophist. p. 568.

Amelius Tuscanus, proprio nomine Gentilianus. Vide quæ ad Eunapium.

Ammonius Alexandrinus, Plotini & Origenis præceptor. Porphyr. vita Plotini.

Ammonius junior, Hermæ F. Procli discipulus, de quo infra lib. V.

Amyclus sive *Amyclas* potius, Heracleotes, Platonis discipulus, Laert. III. 47. Aelian. III. 19. Var.

Annicerius Aegineta, qui Platonem à Dionysio ejectum emit, atque hoc facto nomen sibi compa.avit, obscurus alioqui futurus, ut ait Syn-cellus p. 259.

Antiochus Philonis auditor. Vide Augustinum II. 6. contra Academicos & III. 18. ubi scæneum Platonium vocat, & Mnesarchum quoq; Stoicum ab eo auditum refert, quod testatur etiam Eusebius XV. 9. præparat. è Numenio. Claruit circa Olymp. CLXXV. Hunc Cicero audisse se refert, quintæ auctorem Academiæ (Sextus I. Pyrrhon. Hypotyp. c. 33.) quem secum habuit L. Lucullus, cum in Asia quæstorem & post aliquot annos Imperatorem ageret. Confer

fer Ciceronem IV. Acad. quæst. & Augustinum XVIII. 3. de Civ. Dei.

Antonius Rhodius, Porphyrii & Amelii sub Plotino *αμφότεροι*.

Apolloniades Platonis servus, Laert. III. 42.

Apollonius Syrus Platonicus. Spartian. in Hadriano c. 2.

Mich. Apostolius de quo lib. V.

Arcefilas Piranzus Crantoris discipulus clarus circa Olymp. CXX. auctor mediæ Academicæ, & Epicuri ætate ad invidiâ illius Philosophi peramatus magnique habitus, ut notat Plutarchus contra Colotem p. 1121. Vide & Augustinum II. 6. contra Academicos & III. 17. ubi Zenonis Stoicorum Principis sub Polemone condiscipulum & postea adversarium fuisse Arcefilam refert. Confer Ciceron. 1. Acad. quæst. Audivit & Theophrastum, Diodorum (Cronum) & Pyrrhonem, ut notat Numenius apud Euseb. XV. præpar. p. 279. seq. ubi plura de Arcefila lectu digna. Verisimile aliquid (cum Carneade) posuit, sed nihil esse certum, ut notat Hieronymus 2. in Rufin. adde Lactantium III. 4. seq. & 6. & quæ ad Hesychium illustrem Meursius, & ad Laerium IV. 28. seq. viri docti. Ex eodem Laertio IV. 29. & Plutarcho de fortuna Alex. cognoscimus nullum librum ab Arcefila scriptum esse, licet *epigrammata* ejusdem quædam refert. IV. 30. seq. & *testamentaria* memorat IV. 43. & *Epistolam ad Thaumasiæ* necessarium suum exhibet 44. Hinc patet illud *αποσφύρα* IV. 38. non posse accipi de librorum inscriptionibus, ut facit interpres, sed quod solum è Regibus Eumenem accesserit & cum eo locutus fuerit Arcefilas. *αελοβόταν* fuisse notavit Phanocritus apud Athenæum VII. p. 276.

Pro Archelao in latina versione Philopœmenis Plutarchi p. 366. reponendum nomen Arcefilæ, ubi legitur Demophanem & Eudemum Megapolitanos, ipsius in Academia familiaræ fuisse.

Archestratus Phrearius Laert. III. 41.

Aridelus Arcefilæ æqualis, cujus mentio Laert. IV. 41.

Aristides Locrus Platonis discipulus. Plutarch. Timoleonte. p. 238.

Aristides Quintilianus, de quo infra in Musicis c. IX.

Aristippus Cyrenæus Lacydæ auditor. Numenius apud Euseb. XVI. præparat. p. 736. diversus ab Aristippo antiquiore Socratico, itidem Cyrenæo, de quo dixi lib. II. c. 23. §. 33.

Aristo Platonis Pater.

Aristocles Messenius (licet Peripateticus secta) scripserat *πέντε σπουδαία*

- Περὶ Ὀμηροῦ ἢ Πλάτων**, teste Suida. Plato quoque, antequam Platonis nomen adscisceret, dictus fuit Aristocles.
- Aristodemus** Aegienfis, Plutarchi æqualis, qui in limine libri adversus Colotem vocat illum τὸν ἐξ Ἀκαδημίας & ναρθηκοφόρον, ἀλλ' ἐμμανέ-
σαντον ὀργιστὴν Πλάτωνος.
- Aristonymus** ad Arcades Reipubl. constituendæ causâ à Platone missus. Plutarchus adversus Colotem p. 1176.
- Aristoteles** Stagiritæ Platonis discipulus fuit, sed propriam deinde condi-
dit sectam, de quo infra cap. VI, seq. Quare à Platone factus fuerit
alienior, dicet Aelianus III. 19. Var.
- Asclepiodotus** Alexandrinus Procli discipulorum optimus, Damascii ma-
gister. Vide Ionsium III. 18. *Commentarius in Platonis Timæum* alle-
gatur ab Olympiodoro in IV. Meteorolog. Multa de hoc Ascle-
piodoto & diligenti ejus naturæ inquisitione Suidas, qui Asclepio-
doto quoque Medici meminit in Σωκρατής. Sed alius, qui sub Dio-
cletiano vixit, & ejus res consignasse videtur, ut conjicere licet è Vo-
pisco in Aureliano c. XLIV.
- Asclepius** Trallianus, Ammonii Hermæ discipulus.
- Aspasii** commentaria in Platonem memorat Porphyrius in vita Plotini.
- Asphenagoras**, cui Boethus inscripsit librum περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι διπο-
ρευμένων λέξεων. Photius cod. CLV.
- Atticus** Platonicus Philos. sub M. Aurelio Antonino claruit teste Syncel-
lo p. 353. Ex ejusdem adversus Aristotelem disputationibus loca
præclara servavit Eusebius XV. 4 -- 9. præparat. & 12. & 13. At-
tici Platonicæ ὑπομνήματα memorat Porphyrius in vita Plotini.
- Cardinalis Bessarion**, de quo libro V.
- Chætus** Platonis Servus, Laert. III. 42.
- Bionis** Borysthenitæ vita inter Academicos recensetur à Laertio IV. 46.
seq. licet sect. 51. ait eum τὴν ἀρχὴν h. e. omnino τὰ Ἀκαδημαϊκὰ
παρατηροῦναι, Cratetis Academicî factum primum auditorem IV.
23. tum Theodori Athei, denique Theophrasti Peripatetici. De
hoc Bione fufe Clariss. Baylius in Lexico. Xenocrates eum re-
sponso indignum habuit teste Laertio IV. 10. Vide & Numenium
apud Eusebium XIV. præparat. p. 731.
- Boëthius**, cujus λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴν & περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι διπο-
ρευμένων λέξεων refert Photius cod. CLIV. Nescio idemne Boe-
thus, ad quem de anima rescriptit Porphyrius teste Eusebio XIV.
10, XV. 11. & 16. præparat. Evangelicæ.

Byr-

Byrson Academicus Platonis auditor, quem perstringit Ephippus Comicus apud Athenæum XI. p. 599. Alius Byrson sive Bryson Pythagoricus, de quo supra lib. I. c. 13.

Caj Platonici συγγράμματα memorat Porphy. in vita Plotini.

Callimachus quidam Platonis amicus Laert. III. 43. 43.

Callippus Atheniensis Platonis discipulus Dioni familiaris Athen. XI. p. 508. Laert. III. 46. Plutarch Dione & Timoleonte. Suid.

Carneades Cyrenæus Olym. CXII. 4. defunctus, nihil scripsit, præter Epistolas, & in his quandam ad Ariarathen Cappadociæ Regem. Vixit annos XC. vel saltem LXXXV, eloquentia nulli secundus, & ~~ἐν~~ assertor adversus Chrysippum strenuissimus. Tertiæ princeps Academiæ, successor Hegesini Pergameni, adversus Zenonem Stoicum scripturus, sive (ut rectius Valerius Max. VIII. 7.) disputaturus, cerebrum ellebro purgavit, teste Gellio XVII. 15. De eo vide, quæ viri docti ad Laertium IV. 62. seq. Plutarchus Catone Majore p. 349. Cicero, Sextus Empiricus, Numenius apud Eusebium XIV. p. 736. seq. præparat. Augustinus III. 17. contra Academicos seq. Atheniensem vocat Synesius f. 19. & Philostratus 1. Sophist. p. 490. quia Athenis docuit, Suidas autem à Cyrenæo Carneade (quem perinde ut Helychius Illustris vocat *λίβων*, forte propter Clitomachum ejus discipulum) perperam distinguit, & Anaxagoræ discipulum vocat, scilicet, quia sceptices princeps creditur Anaxagoras. De ætate Carneadis vide Petavium c. 8. Exerc. Miscell. Gassendum IV. 8. de vita Epicuri, & Jonsium II. 14. De Carneade ejusque dogmatis Baylium in Lexico. Orationem ejus pro Philosophis Romæ habitam in Senatu, ex ingenio confingere reddereque ausus est Græco Stylo Petavius p. 217. Orat. Imaginem Carneadis exhibet editio Laertii Westeniana, aliam præterea Gronovius T. 4. thesauri Antiqu. græc. litera u. Fuit & Carneades Cynicus, de quo Eunapius: tum Carneades frigidus poeta elegiarum, cujus Laertius mentionem facit. De Carneade Epicuri æquali & familiari, quem à nostro esse diversum, non usque adeo constat, neque ego credo, vide, si placet, Jonsium.

Censorinus Academicus, cujus meminit Alexander Aphodisensis lib. I. c. 13. questionum & solutionum.

Chabrias & Phocion Imperatores fortissimi Atheniensium, ex Academia prodierunt, teste Plutarcho adversus Colorem p. 1126. Phocion Platonem primum, dein Xenocratem audiivit, idem in Phocione p. 743.

Cha-

Charon Pelleneus, Platonis & Xenocratis discipulus, Athen. XI. p. 109. —
Charmides Clitomachi discipulus, quem nonnulli cum Philone quartæ faciunt principem Academiæ. Vide Sextum lib. I. c. 33. Pyrrhon. Hypothef. & Euseb. XV. præp. p. 726. Ciceronem Oratore c. 16.

Chion Heracleensis. Vide, quæ dixi lib. I. c. 10. §. 5.

Clearchum in *Platonis encomio* laudat Laertius III. 2. Pleron. 1. in Jovianum.

Clemens Alexandrinus in scriptis suis satis testatur Platonis se dogmatibus favere. Confer Albertinum de Eucharistia p. 266. sq.

Clementem ad quem scripsit Plinius lib. I. Epist. 10. pro Platonico Philosopho sine causa habet Baronius ad A. C. CIX. 53.

Clitomachus Diogneti F. Carthaginienſis (Max. Tyrio inde diff. XXIX. p. 294. *λίβυς*) patria lingua Asdrubal, Carneadis discipulus atque in Athenienſi ſchola (curiam vocat Symachus X. 25. Epist.) ſucceſſor, & ſcriptor voluminum ultra CCCC, in quibus Magiſtri ſui poſitiſſimum dogmata illuſtravit. Vide Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 739. Laertium IX. 67. Ciceronem IV. Academ. quæſt. qui cum ad Lucilium Poëtam & L. Cenſorinum ait ſcripſiſſe (qui Anno U. C. DCIV. Conſul fuit) memoratque ejus *quatuor libros de ſuſtinentiſſis aſſenſionibus & conſolationem ad captivos ciſes ſuos* poſt patriam à Romanis everſam. *Primum* ipſius *de ſectis* librum laudat Laertius in Ariſtippo II. 92. De Atheiſmo ei imputato vide Reineſii Var. Lect. III. 6. p. 444. ſeq. De Clitomacho etiam diligenter agit Joſius II. 14.

Coriscus Scepius, Platonis diſcipulus. Laert. III. 46. Cum Socratem prius audiſſet, teſte Strabone lib. XIII. p. 608. Ad Eraſtum & Coriſcum exſtat Platonis Epiſtola.

Crantor Solenſis, Polemonis auditor Laert. IV. 17. & prius ſub Xenocrate con-diſcipulus id. 24. *πρὸς Πλάτωνα ἐξηγητής* teſte Proclo 1. in Timæum. Cratetis Athenienſis amicus & Arceſilæ. Vide Laert. IV. 22. Eusebium præparat. XIV. p. 731. Commentaria ad tres myriades *σικω* ſive verſuum 30000 reliquiſſe, quorum nonnulla ad Arceſilam referebantur, præterea poemata compoſuiſſe teſtatut idem Laertius IV. 24. & 25. Eſcriptis ejus nullum celebrius libello brevi ſed aureolo, ut ait Cicero in Lucullo, quem fecit *de tuſcu-lana*. Laert. IV. 27. Allegatur à Cicerone, Tuſc. Plutarcho conſolat. Ad Apollon. Ex Crantoris commentariis locum aſſert Sextus X.

X. contra Math. p. 447. seq. Fuit & alius Crantor Comicus, Stobæo laudatus.

Crates Tarsensis. Laert. IV. 23.

Cronius Pythagoricis & Platonis à Porphyrio accensetur in vita Plotini.

Damascius Syrus, de quo libro V.

Delius Ephesius, Platonis amicus, qui Alexandrum M. ad bellum contra Persas suscipiendum maximè est adhortatus, teste Plutarcho p. 1126. contra Colotem

Demetrius Platonis amicus Laert. III. 43. & discipulus, patria Amphipolites. id. III. 46.

Alius *Demetrius* Platonicus, qui vixit tempore Ptolemæi undecimi, cognomento Dionysii, memoratus Luciano lib. de calumnia, & forte Marco Antonino VIII. 25. Nam Gatakerum puto falli, qui Demetrium Phalereum ab Antonino innui suspicatur.

Demochares Arcefilæ familiaris. Laert. IV. 41.

Democritus junior, cujus meminit Porphyrius in vita Plotini.

Damophanes Megapolitanus, Arcefilæ discipulus, Plutarch. Philopœmene p. 356.

Demosthenes Rhetor, Platonis auditor. Laert. III. 46. & II. 108. Confer Dionys. Halic. & Epistolas Demosth. Sunt qui referunt à Platone dimissum, quod nimius verborum captator esset. Anonymus Schol. in Aristotelis Rhetor. lib. 3. p. 51. Ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτων ἀπεδίωκε τῆς αὐτοῦ διατριβῆς τὸν Δημοσθένην ὡς ἡερολέξην.

Dercyllides ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῆς πλάτωνος φιλοσοφίας laudatur à Porphyrio apud Simplic. in 1. Phys. Idem opus puto respici ab Albino in Isagoge cap. VI. Scripsit & in *Timeum* Platonis, Proclo teste. Alius Dercyllides Lacedæmonius ad Pyrrhum legatus, cujus dictum refert Plutarchus Apophthegm. Lacon. & Stobæus Serm. 7. unde emendandus Maximus, apud quem male editum est κερκυλίδας.

Didymus Arejus, πηφανὴ καὶ σοφισμάτων λύσεις libri 2. Suid. πρὸ τῶν ἀρισκόντων Πλάτωνι. Euseb. XI. 23. præparat.

Dio Syraculanus inter Platonis discipulos refertur à Laertio III. 46. Confer Plutarchum in Dionis vita, & contra Colotem p. 1126. *Ælium* III. 4. Var. & 17. Inter eos, qui Symposia sive λόγους ὡς καὶ πινυγεγραμμένους literis consignarunt, refertur ab eodem Plutarcho in limine quæstionum Convivialium. Idem testatur Callippum in-

H

ter-

terfectum esse eodem pugione, quo Dionem, amicitiam simulans interfecerat. p. 553. de sera Numinis vindicta.

Diocles Cnidius, & cujus διατριβαῖς nonnulla de Arcesila profert Numenius apud. Euseb. XIV. præparat. p. 731.

Dionysius Areopagita, de quo libro IV.

Dionysius Halicarnassensis junior.

Dionysius Platonis Servus. Laert. II. 42.

Dominus Laodiceus sive Larissæus Syrus Syriani discipulus, de quo Marinus in vita Procli c. 25. Damascius in vita Isidori apud Photium, & ex utroque Suidas. Scripsit ὅλην πραγματείαν καθαρπικὴν τῶν δογμάτων ἑκ Πλάτωνος. Alius Dominus Chronographus, qui frequenter in Malalæ Chronico allegatur, & Clarissimo Bentlejo videtur fuisse Episcopus Antiochenus, & Historiam ab orbe condito deduxisse ad tempora Justiniani, pag. 73. Epist. ad Johann Millium.

Ecdemus Megapolitanus Arcesilæ discipulus. Platarch. Philopœmene pag. 356.

Eraſtus Scepsius Platonis discipulus. Laert. III. 47. Eraſtum, & Coriscum (de quo supra) Socraticos vocat Strabo lib. XIII. p. 608.

Eratosthenes Cyrenæus (Stoicus) ἐν τῷ Πλάτωνικῷ laudatur à Theone Smyrnæo. Δεύτερον sive νέον Πλάτωνα dictum refert Suidas in ἐρᾶσοθ.

Eveon Lampſacenus Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Evagon Lampſacenus Platonis discipulus. Athen. XI. p. 508. Idem cum Evæone jam memorato, sed utra scriptura præferri debeat, incertum est.

Evander Phocensis, Lacydis Successor, ut Evandro successit Hegesinus. Vide Ciceronem Lucullo, & Laert. IV. 60. Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 736.

Eubulus Athenis Platonis διάδοχος. Porphy. vita Plotini, qui συγγραμμάτων ejus quædam περὶ Πλάτωνικῶν ζητημάτων Romam missa memorat.

Euclides, cujus meminit idem Porphy. in vita Plotini.

Eudorum Academicum in Categorias Aristotelis scripsisse testatur Simplicius in Categ.

Eudoxus Cnidius Platonis auditor, Astrologus insignis, de quo dixi infra c. V. Platoni in Ægyptum proficiscenti comes fuit teste Strabone lib. XVII. Platonem audisse testantur Sotion apud Laertium VIII.

VIII. 86. Cicero, Plutarchus alique, sed postea τὴν ἀρχὴν αὐτὴν περιέψατο, omnino ipsum missum fecit. Laert. VIII. 87.

Euphrates Oreites, quem Plato misit ad Perdiccam commendaturus Philippum, qui postea Rex fuit Macedonum. Athen. XI. p. 506. Idem p. 508. non εὐφραΐς appellatur sed εὐφρατῆς.

Euphrates, quem laudat Plinius lib. I. Epist. 10. non Platonicus fuit, ut visum Baronio ad A. C. CIX. 53. sed Stoicus, licet Plinius cum ait Platonicam illam sublimitatem & latitudinem disputando effingere.

Eurymedon Myrrhinusius, Platonis amicus. Laert. III. 42. 43.

Favorinus Arelatensis Gallus, Hermaphroditus & Eunuchus ἀκόλας * quem paulo ante suam ætatem claruisse testatur Lucianus in Eunuchō T. I. p. 483. seq. Καὶ πῆς Ἀκαδημαϊκὸς Εὐνὺχς ἐκ Κελτῶν ὀλίγον πρὸς ἡμῶν εὐδοκίμησας ἐν τοῖς ἄλλοις. Sub Trajano nimirum & Adriano illi invidente floruit, ut notatum Suidæ in Φαβωρ. & Ἀδρ. Confer Spartianum in Adriano c. XV. Dionem lib. LXIX. in Excerptis Peiresc. p. 713. Syncellum p. 350. Dionis (Chrysostomi) discipulus & Epicteti (Gell. XVII. 19.) etsi utriusq; valde dissimilis fuit: familiaris Herodis Attici, quem Bibliothecæ suæ & domus, quam Romæ habuit, heredem reliquit. Polemonis Smyrnæi Sophistæ æmulus, ut traditum Philostrato I. de Sophist. p. 493. sq. Plurima composuisse Suidas auctor est, & scriptorum multitudine cum Plutarcho Charoneo contendisse. De amicitia, quæ inter utrumque intercessit, testatur liber de primo frigido, quem Favorino Plutarchus inscripsit: & inter deperdita Plutarchi memoratur à Lampria ἐπιστολὴ πρὸς Φαβωρίνον περὶ Φιλίας. Sed & Favorinus librum scripsit, cui titulum fecit, Plutarchus. E plurimis Favorini scriptis hæc in veterum scriptis laudantur:

Πρὸς Ἀδριανὸν περὶ τῆς κτηνητικῆς φαντασίας. Galen. T. I. p. 6. libello περὶ αἰρέσεως διδασκαλίας.

Περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Διαθέσεως. infra in πλάτωνα.

Ἀλκιβιάδης Galen. T. I. p. 6.

Ἀπομνημονευμάτων libri sexpe laudati Laertio, qui quintum allegat III. 40.

VIII. 12.

Πρὸς Ἀρίστωνα περὶ τῆς κτηνητικῆς φαντασίας. Galenus T. I. p. 6.

Ἐπὶ τῷ αἰώρῳ λόγος. Philostr. p. 495.

Δόγος ὑπὲρ τῶν βαλανσίων. Philostrat. loco laudato.

Γεωμελογικά. Suid.

H 2

πεί

* Confer Muretum X. 11. Var. Lect.

Περὶ τῆς διαίτης τῶν Φιλοσόφων Suid.

Περὶ τῆς κτλητικῆς Φαντασίας πρὸς Δύσωνα. Galen. T. 1. p. 6.

Πρὸς Ἐπικτητον. In hoc introduxerat Onesimum Plurarchi servum cum Epicteto colloquentem. Meminit Galenus T. 1. p. 6. & contra scripsisse se testatur librum ὑπὲρ Ἐπικτήτου πρὸς Φαβωρίνον: de libris propriis T. 4. p. 367.

Ἐπιτομή πικρή. Stephanus in ῥοπαῖς.

Τὸν ἥλιον μὴ εἶναι κτλητὸν. Galen. T. 1. p. 8.

Κυρηναῖκα. Stephanus in Ἀλεξάνδρεια.

Μητρώον inter Favorini scripta male refert Vossius de Hist. Gr. p. 213. è male intellecto loco Laertii II. 40. Confer Jonsum p. 244.

Λόγος ὑπὲρ τῶν μονομάχων. Philostr. p. 495.

Περὶ τῆς ὁμήρου Φιλοσοφίας Suid.

Ἐπιτομή πικρή τῆς Παμφυλίας. Stephanus in ῥοπαῖς. Sed recte Holstenius post πικρή facit συγμῆν.

Παντοδαπῆς ἰσορίας libri, sive ut apud Stephanum in πλερίπλις, παντοδαπῆς ὕλης ἰσορικῆς, saepe allegantur a Laertio, qui octavum librum laudat III. 24. & VIII. 47. Ex Phorii cod. CLXI. ubi refert Sopatrum ad librum tertium Eclogarum suarum usum fuisse παντοδαπῇ ὕλῃ Favorini, colligas hoc opus digestum fuisse ordine litterarum.

Περὶ Πλάτωνος Suid.

Πλάτειαρχος, ἡ περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθήσεως. Galenus in libro contra Favorinum περὶ ἀρίστης διδασκαλίας T. 1. p. 6. ubi testatur eum in hoc libro concedere, quod detur aliquid βεβαίως γνωστόν.

Τὰ εἰς Πρόξειον Favorino supposita, atque indigna, iudice Philostrato pag. 495.

Προτεχνολογήματα ἑθνικῶν. Steph. in Ἀποφ.

Πυρρωναίων τροπῶν libri X. Gell. XI. 5. Hisce inter Philosophicas Favorini disputationes palmam tribuit Philostratus p. 495. sq. testatus eum his inter alia ostendisse, Pyrrhoneos quoq; licet de omnibus dubitantes, tamen posse iudicio civili experiri, & causas agere.

Περὶ Σωκράτους καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἑλληνικῆς τέχνης. Suid. Hunc librum impugnaverat Galenus in scripto, cui titulus, πρὸς τὸν Φαβωρίνον καὶ Σωκράτους. Meminit ipse de libris propriis T. 4. p. 368.

Fuit & alius Favorinus iisdem temporibus Peripateticus. Plutarch. VII. 10. sympot. & alius Rhetor latinus antiquior, è cuius Oratore, qua legem Liciniam de sumtu minuendo suavit, refert nonnulla Gel-

Gellius XV. 8. Sed ibi pro Favorini nomine Augurinum reponere malit Jacobus Gronovius, refragantibus licet veteribus libris.

Claudius Galenus, de quo infra lib. IV. præter opus etiamnum exstans *περὶ τῶν ὑποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων*, scripserat, ut ipse de libris propriis T. 4. p. 368. refert, *περὶ τῆς Πλάτωνος αἰρέσεως* librum I. *περὶ τῶν ἐν τῷ Πλάτῳ Τιμαίῳ ἱατρικῶς εἰρημένων* commentarios IV. *πρὸς τὰς ἑτέρας ἢ Πλάτωνος περὶ ἰδεῶν δόξαντας*, libros III. *περὶ τῆς καὶ Πλάτωνα λογικῆς θεωρίας. Πλατωνικῶν διαλόγων συνόψεως* libros VIII. *Περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων, Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν καὶ δυνάμεων.*

Georgius Corinthius. Themist.

Glauco Platonis Frater. Laert. III. 4.

Harpocratio Argivus Cæsaris (Augusti) familiaris, scripsit *ὑπόμνημα* in Platonem libris XXIV. & *λέξεις Πλάτωνος* libros II. Suid.

Hegesander Delphus ἐν τοῖς ὑπομνήμασι *περὶ τῆς πρὸς πάντα τὰ Πλάτωνος κακοηθείας λόγων*. Athen. XI. p. 507.

Hegesinus Pergamenus Evandro successit, ut Hegesino Carneades, teste Cicerone in Lucullo & Laertio IV. 60. Clementis Alex. codices 1. Strom. p. 301, vocant Hegesilaum & mediam Academiam in eo defecisse testantur.

Hegias Platonis Amicus. Laert. III. 43.

Heraclides Aeniæ Platonis discipulus. Laert. III. 46. Vide infra in Pithon.

Heraclides Ponticus Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Hermæas Syriani discipulus, de quo infra lib. V.

Hermodorus, qui Platonis libros apud Siculos divulgavit. Cic. XIII. 21. ad Attic. Zenobius, Vaticana appendix & Suidas in proverbio *λόγῳ σιν ἐρμόδωρ* ἐμπρένεται.

Hermophilus Philosophus cæcus, qui Theopompum Geometricam sine radio docuit, teste Claudiano Mamerto III. 11. de statu animæ.

Hestius Perinthius Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Justinus Hefychius. Infra in Numenio.

Hierius Procli discipulus, filius Plutarchi Atheniensis.

Hierocles, de quo supra lib. II. c. 12.

Hippothales Atheniensis, Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Hyperides Rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.

Jamblichus, de quo infra lib. V.

Isidorus Procli & Marini familiaris, Gazæus, cujus vitam scripsit Damascius

- scius apud Photium cod. CCXLII. Vide & Suidam in Συμμετρῶν ἱστορίᾳ &c.
- Iustinus Helychius**, Apameensis. Vide infra in Numenio.
- Lacydes Cyrenæus**, Arcesilai successor, novæ princeps Academiae secundum Laertium IV. 59. Attalo Regi Pergameno charus, obiit Olymp. CXXXIV. 4. ante Christum CCXLI. Meminit Plutarchus de dignoscendo adulatore p. 63. & Numenius apud Euseb. XIV. 7. præparat. ubi ab avaritia ἀπονομικῶς cognomentum tulisse, & à servis furibus dogmate ipsius, quo nihil comprehendere posse sentiebat, pulchre delusum commemorat.
- Leo** sive **Leonides**. Vide lib. I. c. 10. § 5. & hoc libro III. cap. 1. inter scripta Platoni supposita num. XLI.
- Dionysius Longinus**, de quo infra lib. IV.
- Iupercus Berytius** sub Galieno Imp. clarus Grammaticus, scripsit inter alia teste Suida περὶ τῆς παρὰ Πλάτωνι ἀλεκτρυονίᾳ, ad locum in Theæteto p. 77. edit. Basil.
- Eucyrgus** Rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.
- Lyficles Atheniensis**. Laert. in Cratete Atheniensis IV. 22.
- Manachmus Alopecensis**, Philosophus Plonicus, qui teste Suida scripsit præter alia Philosophici argumenti, libros tres in Politiam Platonis.
- Marinus Neapolitanus** Procli successor, de quo infra lib. V.
- Maximus Tyrius** sub Antonino clarus. Num etiam Verissimi Imp. Præceptor, cum Apollonio Stoico & Basilide Scythopolita? Ita videor mihi posse colligere è Syncello p. 351. Dixi de hoc infra lib. IV.
- Melantas**, cui Boethus Lexicon Plonicum inscripsit, teste Photio Cod. CLIV.
- Melantrius Rhodius**, cujus svavitatem prædicat Cicero in Lucullo.
- Menedemus** à Platone missus ad Pyrrhæos Reip. constituendæ causa. Plutarch. contra Colotem p. 1126. Eretrienfis, Platonis auditor Laert. II. 134. & Helych. Illustis.
- Mentor Bithynus**, Carneadis discipulus. Vide Laertium IX. 63. Numenium apud Euseb. XIV. p. 738. præparat.
- Metrodorus Stratoniceus**. Cic.
- Metrophanes Lebadiensis**, Rhetor, scripsit inter alia περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν Πλάτωνι, teste Suida.
- Mnesistæus Thasius**, Platonis discipulus. Laert. III. 47.

Ni-

Nicolaus Damascenus dicitur etiam Platonicus à Suida in Νικολ. Sed Peripateticum fuisse, præter Suidam ipsum consentiunt Plutarchus, Athenæus & alii.

Nigrinus, de quo Lucianus. T I. p. 21.

Numenius Apameensis Pythagoricis & Platonici à Porphyrio in Plotini vita accensitus scripsit libros περί τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διαστροφῆς, è quorum primo præclara fragmenta servavit Eusebius XIV. 5. seq. præparat. Περὶ τῶν Πλάτωνος ἀπορρήτων id XII. 5. è libro περί τὰ γαθὰ XV. 17. Plura ejus scripta memorat Origenes 3. contra Celsum p. 198. Ἑπτα, & περὶ ἀρεθμῶν, περὶ τύπῃ & τρίτον περί τὰ γαθὰ. Alius Numenius Grammaticus, qui inter Arati interpretes recensetur. Numenii Philosophi dogmata omnia edidit Amelius, qui inde centum fere libros commentariorum collegerat, teste Porphyrio, quos deinde dono dedit Justino Hefysbio Apameensi, quem filium adoptaverat. Fuit & Numenius Heracleotes, cujus ἀλιευτικόν, & περί δειπνῶν laudat Athenæus.

Olympiodori Platonici duo fuerunt, unus, ad quem Isidorus Pelusiota II. 256. Epist. Alter Damascio junior, cujus commentarii in quosdam Platonis dialogos exstant MSS. Fuit & tertius Olympiodorus Peripateticus, quem audyit Proclus. Vide quæ infra libro V.

Quosander, de quo infra cap. XXIX.

Origenes. Porphyr. vita Plotini, qui ejus librum de dæmonibus memorat. Vide, si placet, quæ scripsi ad Eunapium.

Alius *Origenes Adamantius* Christianus, sed in multis & ipse Platonissans, de quo infra lib. IV.

Pamphilus Epicuri Præceptor, cum Pamphilo Grammatico Alexandrino (ut fecit Suidas) non confundendus. Laert. X. 14.

Philippus Opuntius. Vide quæ supra c. I. inter scripta Platonis num. XXXV. Alius *Philippus Chollideus* Laert. III. 41.

Philo quartæ Academiæ auctor, Clitomachi discipulus, de quo Numenius apud Euseb. XIV. 9. præparat. Cicero eum audivit XIII. 1. ad familiar. itaque Philonis partes sibi sumpsit in libris Academicarum quæst. ut testatur IX. 8. Audivit etiam Antiochus teste præter alios Augustino, qui vocat *hominem circumspēctissimum, qui ad Platonis auctoritatem, Academiam, legesque revocare aduersarios cadentes jam cœperit*. III. 18. contra Academicos.

Philo Judæus, de quo libro IV.

Phocion, Atheniensium Imperator. Vide supra in Chabria & Cleone.

Phor-

Phormio ad Elcos à Platone missus Reipublicæ constituendæ causâ. Plutarch. p. 1126. contra Colotem.

Python Aenius, qui cum fratre Heraclide Thraciam Cory intersecto tyrannide liberavit, Platonis discipulus fuit teste Laert. III. 46. & Plutarcho contra Colotem p. 1126. Aliis Python: at apud Aristotelem V. 10. Politic. male Paron. Vide Menagii notas ad laudatum Laertii locum.

Gemistus Pletho, de quo libro V.

Plotinus, de quo, ut de *Plutarcho* Chæronensi, dixi libro IV.

Plutarchus Atheniensis, Syriani præceptor, de quo libro V.

Polemarchus Eudoxi familiaris. Simplicius ad 2. de cælo.

Polemo Atheniensis, Xenocratis auditor, quo viso & audito ad frugem rediit, & qui luxuria antea diffluerat, Philosophiæ operam dedit, ut præter Plutarchum & alios Menagio ad Laert. IV. 16. laudatos tradunt Cicero IV. Acad. qu. Arrianus III. 1. & IV. 11. Epictetearum, Themistius p. 92. Orat. Origenes III. contra Cels. p. 152. Choricus in laudatione Procopii Gazæi inedita, alique, Xenocrati successit in Academia Ol. CXVI. $\frac{2}{3}$ ante Christum CCCXV. Multa scripsisse Laertius IV. 20. & Suidas testantur, sed nullo ejus monumento ingenii nomine tenus laudato, & suo jam tempore nullum amplius existitisse Suidas affirmat. *Polemo* $\epsilon\upsilon\ \tau\omicron\upsilon\varsigma\ \pi\alpha\tau\epsilon\rho\iota\ \&\ \alpha\lambda\lambda\epsilon\gamma\epsilon\tau\alpha\upsilon\ \beta\iota\alpha$ allegatur à Clemente VII. Strom. p. 117. & forte ex eodem libro petitum, quod de beatitudine ex Polemonis sententia refert. II. Strom. p. 410. & quod Cicero IV. de finibus, Polemonem ait planissime summum bonum dixisse secundum naturam vivere, p. 109. Physiognomica quæ exstant alterius Polemonis esse videntur, ut dixi infra cap. VI. Discipuli Polemonis Atheniensis fuere præter Zenonem & Arcesilam (Cic. 1. Academ. qu. Euseb. præparat. XIV. p. 729.) Crates & Crantor, in quibus desit vetus Academia teste Clemente 1. Strom. p. 301. Alius *Polemo* Platonicus Plotini discipulus, de quo Porphyrius in Plotini vita.

Polis, cui Siciliam adnaviganti Plato exportandus à Dionysio traditus fertur. Syncell. p. 258.

Porphyrius, de quo dixi libr. IV.

Potamo Alexandrinus, Plotini discipulus, teste Porphyrio.

Priscianus Lydus Simplicii æqualis, teste Suida in $\pi\epsilon\rho\iota\beta\epsilon\tau\iota\varsigma$. Dixi de eo infra cap. IX. ubi de Theophrasto.

Procles.

Procles Xenocratis discipulus, cujus *librum de Isthmiis* allegat Plutarchus V.

3. *Sympos.*

Proclius, qui in Troade versatus est. Porphy. in vita Plotini.

Proclus Syriani discipulus, de quo infra lib. V. & ad vitam ejus à Marino scriptam.

Mich. Psellus de quo itidem lib. V.

Ptolemaeus Platonicus, qui scripsit in Timæum, teste Proclò.

Pythocles Arcefilæ familiaris. Laert. IV. 41.

Nicolaus Rhetor Plutarchi Atheniensis & Procli discipulus, de quo Suidas & Marinus in Procli vita.

Serapio Alexandrinus, Rhetor, qui deinde Philosophiæ operam dedit sub Plotino, ut refert Porphyrius in hujus vita.

Severus Platonicus, cujus *αὐτοβιογραφία* memorat Porphyrius vita Plotini. Scripsit in Timæum Platonis, teste Proclo, & librum *περὶ ψυχῆς*, è quo fragmentum apud Eusebium XIII. 17. præparat. Mentio Severi Platonici sæpius in Damascio de vita Isidori apud Photium cod. 242. Eum cum Severo Imp. perperam confundit Photii interpres A. Schottus.

Smerianus Procli discipulus. Suid. *Σαβῆς*. è Damascio in vita Isidori.

Simplicius Cilix Ammonii Hermæ & Damascii discipulus, de quo infra lib. V.

Sosthenes Platonis amicus. Laert. III. 43.

SPEUSIPPUS Atheniensis, Potonæ Platonis Sororis Filius. Laert. III. 4. & testamenti ejus una cum Gosthene & aliis curator. id. III. 43. discipulus, 46. Platoni successit Olymp. CVIII. 1. ante Christum CCCXLVIII. & Academiæ præfuit per annos octo, id. IV. 1. successore relicto Xenocrate, id. 2. & Suidas. Scripta ejus refert Laertius IV. 4. seq. versum 34075. * fuisse testatus, quæ Aristoteles post Speusippi mortem tribus talentis sive 2250. thaleris emit, ut præter Laertium narrat Gellius III. 17. In his fuerunt præter alia *Λυσίας*, *Κεφάλαια*, *Κλεινόμενα*, *Δελτία*, *Μανδράβηλα* πρὸς Γρύλλον & ὅμοια sive *definitiones*, quas viri docti easdem esse putant cum iis, quæ inter Platonis scripta leguntur, ut supra cap. 1. num. XLVIII. dixi. Definitionem beatitudinis ex Speusippi mente dat Clemens 2. Strom. p. 418. *Speusippi* librum, cui titulus

Πλάτωνα

* Non 43475. ut legas in præclara Wettsteniâna edit. Nam *εἴς* μ, γ' explicandum *μυριάδες γ'* porro 8 quatuor chiliades denotat.

Πλάτωνος περι δειπνῆς sive Περιδειπνον, ut Meursius legit. p. 1610. Bibl. Atticæ, laudat Laertius III. 2. nec absurde tum idem Meursius, tum Jonsius lib. 1. c. 10. suspicatur non aliud fuisse scriptum, quam Laertio IV. 5. memoratum Πλάτωνος ἐγκώμιον, quod videtur etiam allegare Hieronymus 1. Contra Jovinian. *Epistolam ad Philippum* Macedonia Regem, Athenæus XI. p. 506. *Epistolam ad Dionem* Plutarchus de amico ab adulatore discernendo p. 70. Speusippum ἐν τῷ περὶ Φιλοσόφων Laertius in Parmenide IX. 29. Idem liber fuit, si Meursium audimus, qui Laertio IV. 4. vocatur Φιλόσοφος, sive ut scribendum conjicit, Φιλόσοφοι. Ibidem Laertius inter Speusippi scripta etiam memorat librum περὶ Φιλοσοφίας. Sed & μαθηματικόν, ἐ quo petita videntur, quæ Speusippum laudans refert Proclus 3. in Euclidem p. 50. Vide eundem lib. 2. p. 22. Libellum de numeris Pythagoricis auctor Theologumenon Arithmeticæ p. 61. καὶ Σπείσιππος ὁ Ποτῶνης μὲν ὑπὸ τῷ Πλάτωνος, διαδοχὸς δὲ Ἀκαδημίας ὧς Ζενοκράτης ἐκ τῶν ἐξαυρίτου σπουδασθιστῶν αἰὲ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιστα ἢ τῷ Φιλολάῳ συγγραμμάτων βιβλιδίων πινυτάς γλαφυρόν, ἐπέγραψε μὲν αὐτὸν περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν. Etiam in aliis dogmatibus vestigia Pythagoricorum pressisse Speusippum constat ex Aristotele lib. 1. Ethic. Nicomach. cap. 6. ad quem locum Eustratus vocat Speusippum Θεολόγον, sive ut interpretes, qui de divinis apud grecos scripsi. Speusippum ἐν δευτέρῳ ὁμοίῳ Athenæus II. p. 61. III. p. 86. & 105. VII. 303. 308. 313. 319. 327. 329. IX. 369. 391. ἐν πινυτῷ IV. p. 133. Idem opus respicitur IV. p. 301. (neque ullum fuit ejus de piscibus scriptum, ut ex interprete male intellecto auctor indicis) II. p. 68. VII. p. 324. ubi Speusippus allegatur. Speusippum ἐν τῷ πρὸς Κλεοφῶντα πρώτῳ Clemens Alex. 1. Strom. p. 367. Allegatur etiam Speusippus à Theophrasto in Metaphys. Dionysii Tyranni literas ad Speusippum, quibus avaritiam & voluptates ipsi exprobat, profert Athenæus VII. p. 279. Plato apud Plutarchum p. 71. de dignoscendo adulatore, dixit vitæ se suæ exemplo maxime emendasse Speusippum.

Synefius, de quo dixi libro V.

Syrriana, quo de ipso etiam lib. V.

Taurus Berytius, sub Antonino Pio clarus. Syncell. p. 311. Scripsit περὶ τῆς τῶν δογματικῶν διαφορᾶς Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους Suid. item de dissensu Platoniorum à Stoicis Gell. XII. 5. Commentarium in

in Gorgiam id. VI. 14. in Platonem Philopon. VI. 18. de mundi æternitate.

Telecles Phocensis, cui & civi ejus *Euandro* vivus Sholam tradidit *Lacydes* Laert. IV. 60.

Theo Smyrnæus, de quo infra cap. IV.

Thea item Alexandrinus, de quo infra lib. V.

Theodorus Atheus, Cratetis Atheniensis auditor, auctor postea Sectæ *Theodoreæ*. Laert. IV. 23.

Theodorus Asinaus, quem Proclus se audisse testatur 4. in Timæum p. 246. & alibi.

Theodatus Athenis δαίδοχος. Porphy. vita Plotini, ubi memorat ejus in Philebum & Gorgiam, & de his quæ Aristoteles Platonis Reip. opposuit.

Theomedon cum Eudoxo Athenas venit Platonem auditurus. Laert. VIII. 86.

Theophrastus, qui Aristotelis postea successor fuit, Platonem prius audit. Laert. III. 46.

Theopompus Chius ἐν τῇ καὶ τῇ Πλάτωνος διατριβῇ. Athen. XI. p. 508.

Theosebius Hieroclis discipulus, Præceptor Isidori Gazzi. Damascius apud Phot. Cod. 242. p. 511. Suidas ἐν ἐπίκτῳ. Fallitur enim Mericus Casaubonus, qui per Theosebium ibi intelligit Marcum Antoninum Imp.

Thrasippus Platonis amicus. Laert. III. 43.

Thrasylus. Schol. Iuvenalis VI. 576. & quæ viri docti ad Svetonii Tiberium. Jonsius lib. III. c. 3. de scriptoribus Hist. Philosoph. ubi & plures Thrasyllos recenset. Videtur autem hic ipse, qui Platonis libros (ut Democriti quoque) digessit in tetralogias.

Timæus Cyzicenus Platonis discipulus. Athen. XI. p. 509. Alius *Timæus junior*, qui ad Gentianum scripsit Lexicon Platonicum, memoratum Photi cod. CLI.

Timolaus Cyzicenus Platonis discipulus, Laert. III. 46. Num idem cum Timæo jam memorato?

Tychon Platonis Servus. Laert. III. 42.

XENOCRATES Chalcedonius, Platonis discipulus. Laert. III. 46. Aeschini ab eo subtractus. Athen. XI. p. 507. itineris in Siciliam Comes, Laert. IV. 6. & 11. valdeque probatus Platoni: Aelian. III. 19. Var. post Speusippum Academiæ præfuit ab Olymp. CX. 2. per annos quinque & viginti, hoc est usque ad Ol. CXVI. 3 (ante Christi

stum CCCXV.) relicto successore Polemone Laert. IV. 3. & 14. obiit anno ætatis LXXXII. ut idem Laertius, at Lucianus LXXXIV. Meursius CIII. quem vide IV. 12. de Archontibus Atheniensibus. Imaginem Xenocratis alino * vehentis, itemque aliam in Laertio Wettsteniano etiam obviam, habes tomo secundo Thesauri Antiquitat. Græcar. Gronoviani. tab. XCI. De vita ejus & dogmatis confer, si placet, Lexicon Baylii, & notas Viror. doctor ad Orat. Cic. pro Balbo c. 5. T. V. p. 528. Scripta ejus bene multa refert Laertius IV. 11 -- 14. in quibus καλὴ κλῆς, περὶ τῆς Παρμενίδας, Ἀρχίδημου, κεφάλαιον (pro quo forte legendum κεφάλαιον, ut supra in Speusippo) Πυθαγόρεια, πρὸς Ἀρύβαν, πρὸς Ἡφαιστίωνα, & περὶ θανάτου, de morte: quod scriptum Ficinus existimavit esse dialogum hujus argumenti Axiochum, qui inter Platonis scripta legitur & ab aliis tributus est Aeschini Socratico. Animam definivit αἰριθμὸν ἐαυτὸν κινῶντα, ut legitur in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. In dialectica tractatione initium fecit ἀφωγῆς sive vocis consideratione, quo nomine reprehensum narrat Porphyrius ad Música Ptolemæi. p. 193. Præcepta de regno à Xenocrate petiit Alexander M. teste Plutarcho contra Colotem p. 1126. & Laertius inter Xenocratis scripta refert συχὴν πρὸς Ἀλέξανδρον περὶ βασιλείας. Vitam Platonis scripsisse testatur Simplicius, uti Laertius libros duos composuisse περὶ μαθητῶν de discipulis, tum de Geometris, περὶ Γεωμετρῶν libros quinque. Συμποτικὰς νόμους memorat Athenæus V. p. 186. Inter Theophrasti scripta etiam τὴν τῆς Ξενοκράτους συναγωγὴν memorat Laertius V. 47. Diverfus ab hoc Xenocrates fuit Medicus, qui de percipienda ex animalibus utilitate περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ζωῆς ὠφελείας (Clementi Alex. 1. Strom. p. 717. περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ζωῆς τρεφῆς) libros scripsit, quorum primum laudat Galenus X. de simplic. T. 2. p. 132. Aphrodisiensis hic fuit teste Artemidoro IV. 24. Onirocrit. ubi idem opus respicit, quod facit etiam Aetius Te trab. I. lib. II. c. 83. Vixit sub Tiberio Imperatore, ut ex eodem Galeno colligo p. 130. ὁ Ξενοκράτης ἀνδρῶν ἐπὶ πλείων γεγονώς ἀλλὰ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀπηγορευκῆς ἀνδρῶν ἐδόκει. Ex hoc Xenocratis opere Oribasius II. 58. collectan. Medic. (quæ latine tantum exstant è versione Job. Baptista Rosarii) servavit locum prolixum de alimento ex aquatilibus. Græce minus integrum edidit cum versione sua & Scholiis Conradus

Ob tardius ingenium, quod in eo notaverat plato.

dux Gesnerus, junctum Jani Dubravii Olmocenſis Episcopī libris de piscinis & piscium, qui in eis aluntur, natura, Tiguri 1739. 8. Integrius exſtat in codice MS. Bibliothecæ Johanneæ hujus Urbis Hamburgensis, ne de Vaticana & Regis Galliæ Bibl. dicam, de quibus vide Labbeum Bibl. Nov. MSS. p. 174. & 127. Nescio an cum hoc confundendus sit *Xenocrates* Ephesus, quem de gemmis egisse docet & nuperrime scripsisse affirmat Plinius XXXVII. 2. Sane pro eodem habuit Labbeus p. 174. Xenocratis librum *περί λίθων* in Vaticana adhuc superesse testatus. Fuit & Xenocrates, cujus *πρῶτον χρονικὴν* allegat Etymol. Magnam in *Ἀριστοφάνει*. Et Philosophus hoc nomine, cujus *ἐκδοκαστικὸν διαβήματα* de signis domi apparentibus (Confer. Casaub. c. V. loction. Theocrit.) laudat Suidas. Xenocratis *ἐλεγίων* sive Epigramma in Imaginem Mercurii exſtat IV. Antholog. c. 12. nescio, an illius Philosophi hoc nomine, quem Elegias non satis feliciter scripsisse ait Laertius IV. 15. Idem memorat Xenocratem Tacticum perantiquum, tum statuarium hujus nominis discipulum Tificratis, ut è Plinii XXXIV. 8. constat, qui de toreutice scripsisse traditur in indicelibri XXXIII. & de pictura, XXXV. 10. Præterea Xenocratem juniorem Chalcedonensem, auctorem *λόγος Ἀρσινθητικῆς*, & alium auctorem *ἁσμάτων* Aristoxeno antiquiorem. His denique accedit Xenocrates Agrigentinus Isthmionica, quem celebrat Pindarus Isthm. Od. 2.

Zenodorus Procli discipulus. Damascius apud Photium Cod. CCXLII.

Zetibus Theodosii Philosophi gener, Plotino familiaris. Porphy. in vita Plotini.

PLATONICÆ.

Edessa uxor Hermiæ, de qua Suidas.

Ampliclia Aristonis filia, filii Jamblichi uxor, quæ Plotinum audivit, teste Porphyrio in Plotini vita.

Arria. Galenus sive quisquis auctor, c. 2. de theriaca ad Pisonem, T. 2. edit. Basil. p. 485.

Agrippa, Platonis serva. testamento ejus libera dimissa. Laert. III. 42.

Axiolbea Phlasiæ, Laert. IV. 2. & III. 46. Clemens IV. Strom. p. 523.

Thermistius XXIII. p. 295.

Carchia de qua Corradus ad Cic. XII. 51. ad Attic.

Gemina mater & filia, quæ Plotinum auscultaverunt teste Porphyrio.

Hypatia Alexandrina Isidori Philosophi uxor, filia Theonis Alex. de qua Socrates. VIII. 15. Hist. & Menagius in Hist. mulierum Philosopharum, qui tamen fallitur cum Hypatiâ à Salmasio Hippiam vocatum scribit: Salmasio enim sermo est de Hippia Sophista, cuius solertiam in omnigenere opificii celebrat Apulejus in floridis.

Lasthenia Mantinea ex Arcadia, Laert. IV. 2. & III. 46. Clemens IV. Strom. p. 523. Athenæus VII. p. 279. ubi male Σαρδικῆς pro Αρκαδικῆς & XII. p. 546. ubi Speusippo peramatum notat è Dionysii tyranni ad Speusippum Epistolis.

His adde foeminam (nisi Arria est, de qua supra) cui Laetius vitas Philosophorum inscripsit & Φιλοπλάτωνα vocat, III. 47. tum Theodoram, cui Damascius inscripsit vitam Isidori. Phot. cod. 181.

CAPUT IV.

De Xenophonte Atheniensi.

De Xenophontis vita atque aetate 1. Scriptorum ejus editorum notitia, cum variis observationibus. 2. Supposita illi scripta. Scripta item deperdita, & interpretes ejus deperditi. 3. Editiones. 4.

XENOPHON Grylli (a) F. Erchieus ex tribu Ægeide Atheniensis, natus est Olymp. LXXXII. Adultior factus Socrati se in disciplinam dedit, postea insinuavit se in amicitiam Cyri junioris, eique Olymp. XCFV. 4. adversus fratrem Artaxerxen profecto adfuit. Quamquam vero Cyrus in prælio isthoc interficeretur, Xenophon tamen qui decem millibus Græcorum (b) in auxilium illi missorum præerat, non

(a) Menagius p. 104. ad Laetium inter plures Xenophontes ab hoc diversos (quibus addendus Xenophon Solensis à cane adamatus teste Eliano lib. I. c. 6. de animalibus. & Xenophon Siculus ineptus Sophista de quo Philostratus p. 511.) refert ex Chronico Alex. sive Paschiali p. 168. Xenophontem Orzylai F. Sed pro Orzylai legendum Grylli. ut Menagius ipse pulcrè observat. p. 100. b.

(b) Plutarch Agésilao p. 600. Alii etiam prælio interfuit Xenophon. ubi victis Atheniensibus Xenophontem equo delapsum videns Socrates, qui jam ipse equum amiserat, Xenophontem in humeros receptum per multa stadia portavit atque eripuit, teste Strabone IX. p. 403.

nōn modo in cornu quo steterat, vicit, sed etiam exercitum suum ab hostium vi & insidiis tutum præstitit, domumque reduxit. Agesilao Lacedæmoniorum Regi percharus, quem etiam præceptis imbuir, teste Cicero 3. de Oratore c. 34. Ab Atheniensibus exilio damnatus est, atque in Scillunthio prædio Elidis, (c) tum in Lepreo, atque Corinthi (d) senectutem exegit, ibique historias, ad quas idoneum illum Isocrates (e) iudicaverat, & alia scripta per otium composuit. Dictione usus est, mel- le, ut ait Cicero, (f) dulciori, ita ut Musa atque apis Attica dictus fue- rit, & Musæ ipsæ Xenophontis ore locutæ viderentur, (g) atque ab Ari- stide (h) aliisque in exemplum styli tenuis sive simplicis elegantissimi ac vere Attici proponatur. In sapientiæ studio Socratis discipulus, atq; ut ait Eusebius XV. 61. præparat. ἑταίρων γνωριμώτατος fuit. Plato- nis amicus (i) potius quam amicus: elegantiarum (k) in armis præ- cipue studiosus. Uxorem habuit Philesiam, filios Diodorum, & qui in pugna Mantinenſi fortiter pugnans cecidit (l) avo cognominem Gryl- lum. Obiit Corinthi Olymp. CV. 1. (ante Christum CCCLX.) an- nos natus XC. ut testatur Lucianus in longævis, qui in libro de scribenda Historia T. 1. p. 630. brevi sed insigni elogio eum vocat δίκαιον συγ- γραφέα, idoneum ac dignum Historicum (einen rechtschaffenen Geschichts- Schreiber) ita enim malo reddere, quam iustum, ut p. 704. Ταῦτα ξίφη δίκαιον πολεμοκτίνων. Sic apud Sopatrum in Hermogenem p. 22. ex- trem. δίκαιος ῥήτωρ è Platone, quod mox exponitur ῥήτωρ ἀγαθός.

Scripta Xenophontis (m) hæc ad nos pervenerunt:

ΚΥ-

- (c) Plutarch. de exilio p. 603 & 605.
- (d) Laertius in Xenophontis vita lib. 2. Sect. 53.
- (e) Photius cod. 260.
- (f) Cicero in Oratore c. IX. & XIX.
- (g) Menag. p. 103. ad Laert. Attamen Helladius apud Photium cod. 279. p. 872. Xe- nophontem Ἀττικισμῷ νομοτίθην haberi vetat.
- (h) Aristides libro. 2. artis Rhetor. qui est περὶ ἀφελῆς λόγου.
- (i) Vide ad Laert. III. 34. Gellium XIV. 3. Athenæum XI. p. 504. seq. Ælianum III. 17. Var. Syncellum p. 355.
- (k) Ælian. III. 24. Var.
- (l) Laert II. 52 & 54. Ælian. III. 3. Var.
- (m) Laertius II. 56. ait Xenophontem scripsisse βιβλία πρὸς τὰ τετραράκοντα. Deinde enumerat solos illos libros, qui hodie exstant, & sane proxime accedunt ad nume- rum quadragesimum. sunt enim XXXVII. exceptis Epistolis. Menagius quatordecim sola superesse. perperam scripsit, neque enim Cyripædiam pro uno sed pro octo computavit libris Laertius, atque ita in aliis. Neque valde audiendus Suidas, qui ex Laertii loco obiter inspecto Xenophonti tribuit libros plures, quam XL.

ΚΥΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ de Cyri majoris, (qui Olymp. LVIII. 1. Craesum vicit) visa at disciplina libri VII. opus lectu dignissimum. Veteres quidem nonnulli, ut Aufonius c. XXIX. Panegyrici, & plures è recentibus assenserunt sententiae Ciceronis Platonem III. de legibus secuti, qui lib. v. Epist. 1. ad Q. Fratrem Cyri ille, inquit, à Xenophonte non ad Historiam fidem scriptus, sed ad effugientem iustitiam impetrat, cuius summa gravitas ab illo Philosopho cum singulari comitate conjungitur, quos quidem libros non sine causa noster ille Africanus de manibus ponere non solebat. Confer Menagii notas ad Laertii III. 34. p. 151. & Tho. Crenii T. III. Methodor. p. 379. Dissertatio autem Francisci Carpentarii, quam huic sententiae Ciceronis opposuit, edita non est, quod sciam.

Latine interprete Julio Gabriele Eughino cum ejus castigationibus prodiit Cyropædia Venet. 1569. 8. Laudat hanc versionem Thom. Crenius Vir Cl. parte XI. animadvers. p. 214. Deinde cum aliis quibusdam per Joach. Camerarium Paris. 1572. 4. apud Wechelum. Et ante hos Francisco Philelpho interprete. Bononiae 1520. fol. & in editionibus Xenophontis latinis ac Graecolatinis Basileensibus, & H. Stephani.

Græce excusa est Lovan. 1527. 4. & ex parte Lugd. Bat. 1623. 8. Integra Oxoniae è theatro Sheldoniano A. 1679. 12.

Græcè & Latine Lond. 1648. 8. Librum I, II, & V. latine etiam transtulit & notis illustravit Job. Caselius.

Gallice vertit Franciscus Carpentarius Paris. 1659. Amst. 1661. 8.

Italice, Jacobus Poggini Bracciolini. Florentinus, in Tusculano 1527. 8.

Anglice libros quatuor priores Franciscus Digby, posteriores Job. Norris Lond. 1685. 8. præmissa Xenophontis vita.

ΚΥΡΟΥ 'ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ de Cyri minoris expeditione in Asiam adversus fratrem Artaxerxen Ol. XCIV. 4. infeliciter suscepta libri VII. à Xenophonte editi sub nomine Themistogenis Syracusii (*) si credimus Johanni Tzetzæ Chil. IV. histor. 154. Sane Themistogenem de expeditione Cyri scripsisse affirmat Xenophon initio tertii libri de rebus Graecorum, cujus loci meminit etiam Suidas in Θημιστογ. addens eundem & alia scripsisse de patria sua. Huic expeditioni Xenophon ipse interfuit præclari ductis partibus functus, & in suo cornu victor: licet Cyrus, cui

(*) Hinc forte dubitabant Andreas Mafius vir summus commentario in Josue cap. 2. an hoc opus genuinus sit fœtus Xenophontis, quod ex Laertii II. 50, & 57. testimonio & ex stylo revincit Vossius lib. 1. c. 2. de Hist. græcia,

cui opem ferebat, vinceretur. Confer, quæ viri docti ad Ælian. III. 17. Var.

Ad imitationem hujus operis Xenophontei *Arrianus* Nico-
mediensis, *Xenophon junior* dictus, scripsit libros VII. ἀναβάσεως Alexan-
dri M. ut *Onesicritus* παιδείαν Ἀλεξάνδρου composuerat Xenophontem
imitatus, teste Laertio VI. 84. De eo, quod in hoc opere proœmium
nullum præmittat Xenophon, Vide Lucianum, quomodo scribenda hi-
storia sit, T. 1. p. 618. Latine vertit hos libros *Romulus Amuseus*, ad Lud.
Avilam Caroli V. Imp. cubicularium, Bonon. 1533. fol. & *Janus Lascaris*.
Gallice *Claudius Seiffelius* Paris. 1529. fol. è latino (ut ipse profitetur) *Jani*
Lascaris. Novissime *Nicolaus Perrotus Ablancurtius*, Paris. 1648.8. quam
versionem Menagius p. 103. ad Laertium ita celebrat, ut Xenophon-
tem ipsum (cujus sermonem Gratia finxisse dicuntur teste Quintiliano
X. 1. Inst.) elegantia vicisse illi videatur Ablancurtius. Italice trans-
tulit *Ludovicus Dominicus*, Venet. 1547.8.

ΕΑΑΗΝΚΩΝ, de rebus Græcorum libri VII. historia annorum
XLVIII. deducta ab Olymp. XCII. 2. ut notavit etiam Diodorus Sic. lib.
XIII. p. 352. & lib. XV. p. 504. Primores quidem libri duo historiam
belli Peloponensiæ ab anno XXI. in cujus Augusto ineunte Thucydi-
des desinit, usque ad finem perducunt, ad captas nempe à Lyfandro
Athenas, Ol. XCIII. 4. Reliqui quinque libri complectuntur rerum
Græcarum & Persicarum Historiam continuatam ad pugnam usque
Mantinentem, qua victi ab Epaminonda (o) sunt Spartani Ol. CIV. 2. Hoc
Xenophontis opus ἀκρίφαλον esse, ac præter proœmium desiderari histo-
riam biennii à fine ætatis anni XXI. belli Peloponensiæ ad exitum æsta-
tis anni XXIII. contendit Usserius in Annalibus ad A. Per. Jul. 4303. &
ante Usserium Sam. Petitus lib. I. Obf. c. 12. Petavio aliter visum, hic
enim lib. X. de doctrina temporum c. 29. Xenophonti parachronis-
mum biennii impingit. Ab utraque sententia alienus est *H. Dodwellus*,
cujus Annales Xenophontei cum Thucydideis Oxon. 1702. 4. excusi
his libris nostri scriptoris eximiam lucem afferunt. In illis perinde, ut
diff. VIII. de Cyclis p. 342. negat hiatum inter Thucydidem ac Xeno-
phontem intercedere, nec Xenophontem in annorum ratione halluci-
natum, sed Olympiadum, tum Atheniensium Archontum, & Ephorum
Lacedæmoniorum notationem Xenophonti additam esse ab aliena
manu, quod observatum etiam Marshamo Canonis Chronici Sæc. XVI.
capite, de prima Olympiade p. 487.

K

Hos

(o) Graviter errat Vir doctus lib. I. c. 1. de Hist. gr. qui Cyripædiam in hoc tempore desi-
nere aliud agens scribit.

Hos libros Xenophontis, sub titulo Paralipomenon, Thucydidi Grace subiecit Aldus, Anno 1502. fol. prodierunt & Græce Lovanii 1529. 4.

Compendio latine complexus est Leonhardus Arctinus in commentario rerum græcarum, ad equitem Angelum Acciarolum Lips. 1546. 8. & in Gronovii thesauro Antiq. Græcar. Tom. IV.

Integros vertit Bilibaldus Birchbeimerus editos cum præf. Thomæ Venatorii. Prodiit & Gallice: Histoire de Thucydide & Xenophon par Nic. Perrot d'Ablandcourt Paris. 1671. 8. tribus Volum. Italice: Delle Guerre de Greci libri VII. tradotti dal idioma Greco nel Italiano da Francisco di Soldo Strozzi, con la correptione, alla traductione di Lodovico Domenichi. Venet. 1550. 4.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ, De Rep. Lacedæmoniorum, quem librum Xenophonti nostro abjudicavit Demetrius Magnes (qui de Homonymis scriptoribus librum composuit) teste Laertio II. 57. Grace lucem vidit cum Aristotelis Ethicis, Politicis & Oeconomicis, Basil. apud Joh. Walderum. 8. Prodiit & separatim Amst. 1647. 8. Latine vertit Franciscus Philelphus Bononiæ 1502. fol. & in editionibus latinis ac Græcolatinis Basileensibus, atque H. Stephani. Post Philelphum transtulit & notis illustravit Joach. Camerarius, præmissa Xenophontis vita, Lips. 1543. 8. Paris. 1572. 8.

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ, De Rep. Atheniensium. Grace hoc opusculum, non ut in editionibus Operum Xenophontis integrum, sed mutilum, nescio quomodo extrema parte libri Xenophontis περί πειρασίων adtexta, excusum est post Aristotelis Ethica, Politica & Oeconomica, quæ sine temporis nota prodierunt apud Joh. Walderum, Basileæ in 8.

Latine vertit & notis illustravit Joach. Camerarius Lips. 1543. 8. transtulit & Seb. Castellio, cujus versio in editionibus Xenophontis Basileensibus atque H. Stephani occurrit. Exstat & liber uterque Xenophontis, de Lacedæmoniorum & Atheniensium Rep. Gallice interprete G. P. apud Federicum Morellum Paris. 1579. 8.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ ΣΩΚΡΑΤΟΣ Commentariorum de dictis & factis Socratis libri IV. ad quorum imitationem Xenophon junior sive Arrianus Nicomediensis scripsit libros quatuor ἀπομνημονευμάτων, Magistri sui Epicteti. Ita autem vocavit Xenophon, quæ ex sermonibus Socratis annotavit. Laertius II. 48. καὶ πρῶτον ἐπισημειώμεν ὅτι λέγομεν, αἰς ἀνθρώπους ἡγάγεν ἀπομνημονεύματα διηγεώμενος. Hephæstionis librum περὶ τῆς παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν ἀντιφώνου, quem per

per plagium ille sibi attribuerat, memorat Athenæus XV. p. 673. Etiam sancta Evangelia de dictis & factis JESU CHRISTI Servatoris nostri, Justinus Martyr Xenophontis vocabulo plus simplici vice appellat ἀπομνημονεύματα, ut observavit H. Dodvvellus diff. 1. ad Irenæum §. 40.

Prodierunt hi libri *Grace* Paris. 1559. 4. & ex *Job. Caselii* recensione Rostoch. 1589. 4.

Latine vertit *Bessarion* Cardinalis Nicænus ad Julianum Episcopum Cardinalem Tusculanum Lovan. 1533. 3. quæ translatio occurrit in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani. *Job. Caselius* Rostoch. 1576. 4.

Gallice, *Franciscus Carpentarius*, qui vitam quoque Socratis scripsit. Paris - - - & Amst. 1699. 12. *Germanice* è Carpentarii liberio-
re versione *Christianus Thomasius*, Halæ-Sax. 1693. 8. *If. Faustii* dissertatio præside D. Jacobo Schallero in IV. libros memorabilium Socratis lucem vidit Argentorati A. 1650. Herculis cum voluptate & virtute colloquium ex libro secundo Xenophontis, latino carmine expressit *Job. Stigelius* Rostoch. 1591. 8. Græco *Petrus Ivarus Borrichius* Lugd. Bat. 1595. 8.

ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ, *Apologia Socratis ad Judices.*

Latine vertit *Leonb. Aretinus*. Bononiæ 1502. fol.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ *Convivium Philosophorum.*

De iis quæ adversus temporum rationem in hoc libro finxisse Xenophon arguitur, vide *Casaubonum* V. 17. ad Athenæi V. p. 216. Idem Athenæus alia quædam in Xenophontis convivio reprehendit V. p. 187. seq. Prodiit separatim

Grace Lovan. 1530. 4. Haganoæ 1531. 8.

Latine vertit *Jannus Cornarius* Basil. 1548. 8. & *Job. Ribittus*, cujus versio exstat in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani.

Gallice, *Tan. Faber*. Salmurii 1666. 12.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, *Oeconomicus liber*, quem à juvenese translatus testatur *Cicero* 2. Officior. c. 24. Ex versione illa cujus meminit & Hieronymus 2. in *Rufin.* servavit quædam Cicero ipse lib. de senectute, *Columella*, *Macrobius*, *Donatus* & *Priscianus*, quæ cum Græcis Xenophontis collata videre licet post H. Stephani *Lexicon Ciceronianum* p. 44 - 49.

Hic liber *græce* excusus est cum *Aristotelis Ethicis*, *Politicis* & *Oeconomicis*, Basileæ apud *Joh. Walderum* 8. Allegat præter alios *Stobæus* *Serm.* 83. ubi & *Brysonis* & *Hieroclii* *Oeconomicum* laudat.

E recentioribus *latine* vertit *Raphael Volaterranus*, dicavitque Titæ Minutiæ. Exstat ad calcem commentariorum urbanorum Paris. 1515 fol. & in editionibus Xenophontis græco-latinis Basileensi & H. Stephani.

Gallice Stephanus Boetius Paris. 1572. 8.

ἈΓΗΣΙΛΑΟΣ, de Agésilai Regis Lacedæmonior. laudibus, de quo Thucydides, Nepos, Plutarchus, Justinus & alii. Cicero V. Epist. ad Luccejum 12. *Nec minus est Spartiates Agésilas ille perhibendus, qui neque pictam neque fictam imaginem suam passus est esse, quam qui in eo genere laborarunt. Unus enim Xenophontis libellus in eo Rege laudando facile omnes imagines omnium, statuasque superavit.* Confer Plutarchum in Pompejo f. 663. Themistium Orat. 2. p. 27. edit. Harduini.

Latine vertit Franciscus Philelphus. Bononiæ 1502. fol.

Gallice, Franciscus Carpentarius, ad calcem Cyropædiæ. Paris. 1659. Amst. 1661. 8.

ἸΕΡΩΝ ἢ Τύρῳ, Dialogus Simonidis cum Hierone primo (qui fratri Geloni in tyrannide succedens Syracusas in potestate habuit ab Olymp. LXXV. 2. ad LXXVIII. 2.) docens miseram esse præ privatis Tyrannorum conditionem: & quæ facienda sint tyrannhis, ut minus miseri sint, & à subjectis suis non diligantur sed amentur.

Latine vertit Leonb. Aretinus. Bononiæ 1502. fol. & Erasmus, Basil. 1530. 8. & Tomo IV. Opp. Erasmi, atque in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani. *Gallice* Jacobus Miffant. Paris. 1550. 8.

ΠΟΡΟΙ ἢ περὶ ποσῶν. De proventibus argentifodinis & vectigalibus terræ Atticæ, commerciisque promovendis & augendis Reip. redditibusque atque civibus. Male περὶ πόρων interpretes Laertii II. § 7. reddit de *feminibus*, quasi περὶ σπόρων legisset. *Latine* per Joach. Camerarium Paris. 1572. 4. Transtulit & Joh. Ribistas, cujus versio in edit. Xenophontis Basil. & H. Stephani.

ΠΕΡΙ ἵΠΠΙΚΗΣ, de re equestri. In hoc Xenophon testatur se scribere, quæ Simon * (Atheniensis in suo *de equitatu* libro, quem laudant Plinius II. 4. Hippiatrica & Suidas) minus perfecte tradididerat.

Transtulit Joach. Camerarius Paris. 1572. 4. Joh. vero Leunclavius bis; prior versio Taurini edita, altera in editione Sylburgiana exstat græcis ad latus adjuncta, priore rejecta ad libri calcem.

ἵΠΠΑ-

* Suidæ Simon, in Ἀΐουτοῦ & Κίμων, male. Vide eundem Suidam in τεύχε, & Meursium Bibl. Atticæ p. 1461.

ἹΠΠΑΡΧΙΚΟΣ, de *præfectura* sive *disciplina equestri*, ad filium, equitum Athenis præfectum. Latine vertit & notis illustravit Joach. Camerarius, Lips. 1543. 8. At Job. Ribitti versio occurrit in editionibus Xenophontis Basil. & H. Stephani.

ΚΥΝΗΓΗΤΙΚΟΣ, de *Venatione*. Themistius Orat. 9. non nihil ex hoc Xenophontis majoris libro laudans, auctorem vocat τὸν πάντα σὺ-
φόν. Quæ vero auctor prætermisit, supplevit Xenophon junior sive Arrianus Nicomædiensis in libro ejusd. argumenti, de quo infra suo loco.

Latine vertit Omnibonus Leoniceus, Bononiæ 1502. fol.

Quædam FPISTOLARUM Xenophontis fragmenta à Stobæo servata, è Conradi Gesneri versione editioni suæ adjunxit H. Stephanus. Illas ad Æschinem & Critonem transtulit etiam Job. Caselius. Locum ex Epistola ad Æschinem profert Eusebius XV. 12. præparat.

De aliis EPISTOLIS Xenophonti tributis & ab Allatio editis dixi lib. 2. c. 10. §. 35.

Thucydidis quoque historiam à Xenophonte nostro in lucem prolatam dixi lib. II. c. 25. §. 5. (è Laertii II. 57.) & Scholia Græca in Thucydidem, à nonnullis tribui nescio cui Xenophonti. Ibid. §. 6.

III. Supposita Xenophonti.

Prætereo libellum Xenophontis nostri nomini suppositum ab Annio Viterbiensi, qui inscribitur ÆQUIVOCA, & latine prodiit cum aliis ejus furfuris scriptis, & Annii commentariis, Romæ 1499. 4. Vide si placet quæ de his dicta sunt in Bibliotheca latina.

Xenophontis scripta deperdita.

Βίοι Φιλοσόφων. Suid. in Ξενοφῶν. nisi tamen falsus Suidas, Vide Jonsium lib. 1. c. 7. Menagium ad Laert. II. 48.

Περὶ ἀληθείας. Pollux. VI. 33.

Τέχναι ἑμπορικαί Pollux ibid.

Ἀναμνησεις vero τῶ ὅλων Stephano Byz. in ὠρωπὸς laudatæ sunt Xenophontis Lampfaceni, Geographi, Plinio plus simplici vice ac Solino memorati. *Periplus* vocat illud opus Plinius III. 48. Hist. & Valerius Max. VIII. 13.

Interpretes Xenophontis deperditi.

Longini πὶ περὶ Ξενοφῶντος, & quod Suidas memorat Zenonis Citiei ὑπόμνημα εἰς Ξενοφῶντα, itidem intercidit, perinde ut Heronis ὑπόμνημα & Ἀλφί Harpocratonis περὶ τῶ περὶ Ξενοφῶντος πῆξιων, & Hephæstionis liber de Antiphonte, cujus mentio apud Xenophontem in libris de dictis & factis Socratis.

IV. Editiones Xenophontis.

GRÆCÆ:

Venetiis apud Aldum A. 1525. fol.

Florentiæ apud hæredes Juntæ A. 1527. fol. quæ editio è codice Vincentii Rustici emendata fuit in Bibl. Petri Francii.

Ex recognitione *Seb. Castellionis*, cum indice locuplete & *Phil. Melancthonis* de Xenophontis laudibus præfatione. Basil. 1540. 8. 2. Volum. apud Isingrinium, & Halæ Suevor. apud Brubachium.

Henr. Stephani A. 1561. è Bibl. Huldrici Fuggeri fol. quam editionem nitidissimam è MS. Parisiensi à viro docto castigatam habuit Petrus Francius.

LATINÆ.

Pleraque Xenophontis scripta ex variorum interpretatione, cum præfat. *Philippi Beroaldi*. Bononiæ 1502. fol.

Xenophon è variorum translatione, cum præfat. *Andrea Crasandri*, Basil. 1534. fol. & ibidem A. 1545. fol. apud Isingrinium, quæ plenior est editio & elegantior, cum præfat. *Albani Torini* Vitodurani, recusa deinceps A. 1550. 8. & Lugd. 1551. 12.

Ex versione *Job. Leunclavii* per *Æmilium Portum* recognita. Francof. 1595. 8.

GRÆCOLATINÆ.

Basileensis A. 1568. fol. apud hæredes Nicolai Brylingerii, cum variorum interpretatione. Apud eundem Nic. Brylingerum 1559. fol. excusæ sunt *Job. Brodei* Turonensis notæ in Xenophontem.

Cum versione *Job. Leunclavii* Basil. 1569. apud Tho. Guariniũ, quæ editio dicata Johanni Calimiro Comiti Palatino ad Rhenum: & 1577. fol.

H. Stephani A. 1581. fol. græca exhibens separatim excusa cum variis lect. in margine & notis Stephani ad calcem voluminis reiectis. Latina itidem separatim è variorum interpretatione, cui præfigitur H. Stephani Oratio de conjungendis cum Marte Musis exemplo Xenophontis, & Epistola tertia Chionis à Stephano latine versâ.

Ex recensione tertia, & cum versione, notis, glossis, ac Chronologia *Job. Leunclavii* Amelburni, Francof. 1594. (quibusdam exemplaribus præfixus numerus 1596.) fol. apud Wechel. cura Frid. Sylburgii

gii, qui Leunclavio jam defuncto præfationem operi præfixit. Adjectæ sunt *Emilii Porti** in totum Xenophontem annotationes, & index græcarum vocum phrasiumque, cum latina interpretatione: Præmissa etiam Xenophontis vita à Leunclavio scripta, tum vocabula Xenophonti vel peculiaria, vel cum Herodoto ac Thucydide sic communia, ut poetica magis sint, collecta ordine Alphabeti ab H. Stephano.

Parisiensis A. 1625. fol. quæ Wecheliam ad verbum refert.

Oxonienſis Anni 1703. 8. è theatro Sheldoniano, quinque voluminibus, edente *Eduardo Wells*, qui eam IV. tabulis Geographicis ornavit, dicavitque illustri Viro H. Aldrich. Leunclavii versionem paucis in locis castigatam non ex adverso græci textus collocari fecit, sed singulis paginis, ut in Thucydide Hudsoniano & aliis quibusdam libris factum, substravit. Græca nitide excussa sunt, & capitibus sectionibusque ab editore distincta. Tomus 1. exhibet Cyropædiam, secundus Cyri junioris Anabasin, tertius libros de rebus græcorum cum Chronologia Xenophontea *H. Dodwelli*. Quartus Apomnemoneumata & Apologiam Socratis, tum Oeconomicum & fragmenta Oeconomicorum Ciceronis. Quintus scripta reliqua, de requeſtri, de magisterio equitum, de venatione: Epistolarum fragmenta, Veterum de Xenophonte testimonia, Regum Persicorum ad Xenophontis Hist. spectantium seriem Chronologicam, ac denique indicem rerum ac verborum.

Gallica versio Pyrami de Candole. Coloniae 1613. fol. Cyropædia per Jacobum Contestium Vintemillium. Paris. 1547. 4.

Italica Marci Antonii Gandini. Venet. 1587. 4.

CAPUT V.

De Eudoxo, & aliis quibusdam Astronomis antiquissimis.

Theophrasti & Eudemi Historia Astrologica. 1. *Recentium scriptorum de hoc argumento commentationes.* 2. *Brevis historia Mythica Astronomiae.* 3. *De Hesiodo, Thalete, Phoco Samio, Pythagora, Empedocle, Oenopide, Bolo, Philolao, Timæo, Niceta, Pythagoreis.* *De Anaximandro ac Democrito.* 4. *De Matriceta ac Cleostrato Tenedio.* 5. *De Harpalo.* 6. *De Metone ejusque præceptore Phaino.* 7. *De Euclemone, Nautele,*

Mne-

* Francisci Porti commentarius in varia Xenophontis opuscula lucem vidit Morgii A. 1586. 4.

Mnesistrato, Alcmaeone, Astere, Philippo Medmaeo atque Epigene Byzantio. 8. De Eudoxo ejusque scriptis. 9. De Helicone ac Callippo Cyzicenis. 10. De Aristotele, Theophrasto, Aristyllo ac Timocharide, & Dosithéo Coloneo. 11. Magna Syntaxis Ptolemai & parvus Alexandrinorum Αστρονόμῳ. 12. De Euclide & AVTOLYCO Pitanao. 13. ARISTARCHO Samio. 14. HYPsicLE Alexandrino. 15. THEODOSIO Iripolita. 16. MENELAO. 17. Arato, Manethone, Conone. 18. De Archimede, Eratosthene & HIPPARCHO. 19. Diogenysii Petavii Uranologium. ibid. De GEMINO Rhodio. 20. De Areta Dyrrbachino, Charimandro, Andromacho, Sosigene, Agrippa & THEONE Smyrnaeo, Theone item & Pappo Alexandrinis. 21. De CLEOMEDE ac Proclo. 22. De ACHILLE Tatío ac Theodoro Meliteniata. 23.

JAmpridem Plinius indiligentiam scriptorum in annotandis Astronomorum veterum inventis & observationibus indignatus est jure merito, cum contrà tot exstiterint passim, qui dehonestamenta ac faces generis humani Tyrannos, barbaraque eorum & truculentia gesta celebrarent, ac cum magno studio posteris traderent. *Non sumus profecto, inquit, grati erga eos, qui labore curaque lucem nobis aperuere in hac luce: miras ingenii humani peste sanguinem & cædes condere annalibus (a) juvat, ut scelera hominum noscantur, mundi ipsius ignaris.* lib. II. Hist. Natural. cap. 9. Magis etiam lugenda nobis est jactura scriptorum hujuscemodi, si quæ etiam fuerunt, paucissimorum qualis à veteribus celebratur *Theophrasti (b) atque Eudemi (c) Rhodii Αστρολογικῆ ιστορίας*, quibus perditis accidit fæne, ut perexiguam plane memoriam habeamus de felicibus illis animis, divinisque eorum observationibus,

- - - quibus (d) hæc cognoscere primis,
Inque domos superas scandere cura fuit.

II. Pauca omnino sunt, licet non indiligenter ex Antiquitate conquisita, quæ de hoc argumento congestere Petrus Gassendus (e) in prolegomenis ad vitam Nobilissimi Tychonis, Vossius de scientiis Mathematicis cap. XXII. seq. Lucius Barettus sive Albertus Curtius in Cæ-

(a) Conter Senecæ præf. ad lib. III, Quæst. Natural.

(b) Laertius V. 50. & videtur respicere, Theophrastum laudans, Simplicius in 2. de cælo.

(c) Laertius I. 23. Theo Smyrnaeus, Clemens I., Strom. p. 302. Proclus ad Euclid. Simplicius &c.

(d) Ovid I. fastor. 297.

(e) Tomo V. Opp.

Cœlesti Historia, Bullialdus in *Prolegomenis ad Astronomiæ Philolaicæ fundamenta explicata atq; asserta*, & Joh. Hevelius præfat. ad *Tom. priorē Machinæ Cœlestis*: neq; horum industriæ multa adjici a me posse intelligo. De antiquioribus tamē Astrologis, illis præcipue quorum vel scripta vel inventa præclara celebrantur, nonnulla hoc loco referre, instituto meo congruens esse existimavi, etiam post editos Catalogos Astrologorum, quos dederunt Henr. Ranzovius, Lucas Gauricus, Henricus Brucæus, Christophorus Clavius, Josephus Blancanus, & Vir. Clariss. Edwardus Sherburne.

III. Tanquam incerta admodum prætereo, quæ uri de Adami, Henochi, Noemi, Abrahami & aliorum Patriarcharum, (f) ita de Astronomica scientia feruntur vel *Andubarii* (g) cujusdam, qui circa Phalegi tempora Indis primus Astronomiam scripsisse traditur, vel *Ægyptiorum Hermetis* (h) sive *Theutis*, *Æsculapii*, *Anubii*que: *Helii*, *Heliadarumque Rhodiorum* (i) antiquissimorum, à quibus *Ægyptii* ipsi astrorum scientiam accepisse dicuntur, licet *Ægyptios* primos cœlum scrutari & metiri ausos ait Macrobius lib. I. c. XXI. in somnium Scip. vel *Urani* (k) sive *Calii*, siderum observatoris præcipui, qui postea *Olympus* dictus fuit: vel *Atlantis Phrygis* (l) qui Sphæram reperit primus, vertice cœlum dictus propterea contere: (m) *Japetique & Hesperii*, Atlantis F. tum *Saturni*, *Titanis*, *Cephei*, *Atreique*, qui primus (n) rationem Eclipses Solis apud Mycenæ observasse, & septem errantia sidera motu contrario totius cœli gyrationi ferri (o) primus notasse traditur: vel *Hyperionis* (p)

L

qui

(f) De his dixi in libro de Pseudepigraphis Prophetis.

(g) *Chronicon Paschale* p. 36. ἐν τοῖς χρόνοις τῆς πυργοποιίας ἐν τῷ γένει τῷ Ἀρδαξιδῶν ἀνὴρ τις Ἰνδοὺς ἀνεφάνη σοφὸς Ἀστρονόμος ὀνόματι Ἀνδύβαριος καὶ συνέγραψε πρῶτον Ἰνδοὺς Ἀστρονομίαν. Gemina legi apud Cedrenum & in *Chronico MS.* Simeonis Logothetæ, jam notavit Cangius in notis.

(h) Arnob. 2. adversus Gentes p. 92. Et quæ de Hermetis Astrologica scientia notavi supra lib. I. c. XII. §. 9. Anubii mentio apud Julium Firmicum. Confer Marshamum Canonis *Chronici* p. 480. edit. Lipsienf.

(i) Diodorus Sic. lib. V. p. 227. Vossius de scientiis Math. p. 144.

(k) Diodorus p. 221.

(l) Diodorus Sic. lib. III. p. 135. IV. p. 163. Piniuss II. 8. Hist. & 56. Heraclitus c. 4. incredibil. Suidas in Ωχ, Isidorus III. 24. Orig.

(m) Euripides Jone sub init. Sidonius Panegyrico Aviti v. 4. Aristoteles II. 1. de Cœlo, Pissides Hexæm. v. 126. seq. Confer Lambecii prodromum Hist. literariæ p. 131. seq. Obiter nota, quod Atlas Manichæorum de quo Epiphanius T. 1. p. 639. est sidus Saturni.

(n) Hygin. Fab. CCLVIII. Servius ad Æneid I 572. Schol. Horatii Cruquianus p. 625.

(o) Joh. Philoponus in 1. Meteorolog. p. 182. Achilles Tattius *Magoge in Aratum* c. 1.

(p) Diodorus Sic. lib. V. p. 231.

qui Solem, vel *Eudymionis* Caris (q) qui lunæ cursum diligentissime fertur esse contemplatus: vel *Chironis* (r) denique, ejusque filia *Hippes*, (s) præterea *Zoroastris*, (t) *Orpheique*, (u) & ab Atlante edocti *Herculis*, (x) tum *Hofstania*, (y) *Astræi*, (z) *Promethei* (a) atque *Pelamedis*. (b)

IV. De HESIODI ἀστρολογικῆ βιβλῷ dixi lib. II. cap. VIII. §. 17. Præter quem primus de re Astrologica inter Græcos scripsisse traditur THALES Milesius, ναυπηγὴν scilicet Ἀστρολογίαν (quam alii ad PHOCUM Samium auctorem retulerunt) & ὡς ἐξ ἀποπῆς καὶ ἰσημερίας, de Solstitio & æquinotio. Alii nihil scripsisse Thaletem contendunt, ut notavi lib. I. cap. XXXV. §. 3. Prædictas ab eo eclipses, (Plin. II. 12. Hist.) & alia quædam inventa ejus Astrologica refert Laertius lib. I. sect. 23. & 24. (ad quem conferendæ virorum doctorum, Menagii præsertim, notæ) & Achilles Tatius in Isagoge ad Aratum. De PYTHAGORA, qui terram circa solem moveri tradidit, dixi lib. I. cap. XX. §. 9. Idem Observavit eandem esse stellam Hesperum ac Luciferum, teste Laertio VIII. 14. & dari Antipodas. id. 26. EMPEDOCLIS Pythagorei Sphæram exhibui lib. II. cap. 12. ac de Pythagoricis cæteris qui Astrologicam disciplinam illustrarunt, OENOPIDE, BOLO, PHILOLAO, TIMÆO, NICETA &c. egi cap. XIII. De ANAXIMANDRI Milesii inventis Astronomicis videndus idem Laertius II. 1. & 2. ubi docet Sphæram quoque construxisse, & Gnomonem solarium atque horoscopia composuisse. Confer si placet Vossium de scientiis Mathematicis p. 146. seq. & quæ notavi supra lib. II. c. XXIII. §. 8. ac quæ de DEMOCRITO §. 5.

V. De MATRICETA Methymnæo, CLEOSTRATO Tenedio, ac PHAINO Atheniensi præceptore Meronis, non prætereundus locus Theophrasti in libro de signis aquarum ac ventorum: διὸ καὶ αἰχμαῖροι γηγένηται καὶ τῶν ἄστρονομῶν, οἷον ΜΑΤΡΙΚΕΤΑΣ ἐν Μηθύμνῃ ὅπου ἔστι Λεπτόμυρα, καὶ ΚΛΕΟΣΤΡΑΤΟΣ ἐν Τενέδῳ ὅπου ἔστι Ἰδης, καὶ ΦΑΕΙΝΟΣ Ἀθήνησιν

(q) Harduinus ad Plinii Hist. II. 9. p. 159. Tzetzes Chil. II. v. 877.

(r) Clemens I. Strom. p. 306.

(s) Cyrillus Alex. IV. contra Julian. p. 134. edit. Illustris Spannhemii.

(t) Suidas in Ἀστρολογίᾳ, & quæ notavi supra lib. I. c. XXXVI. §. 1.

(u) Supra lib. I. c. XX. §. 7. seq. Meminit & Orphei inter Astrologos Julius Firmicus.

(x) Clemens loco laudato. Tzetzes Chil. II. Hist. 399.

(y) Suid. in Ἀστρολογίᾳ.

(z) Aratus v. 98. Confer. Achillem Tatum loco laudato.

(a) Æschylus Prometheo v. 456. seq.

(b) Sophocles apud Achillem Tatum c. 1. Isagoges in Aratum.

ση δ' αὖτε ἔλκεται βῆσι καὶ πρὸς τὰς ἑσπέραις συνᾶσι, παρ' ἧς ΜΕΤΩΝ ἀκρίβειαν τὴν
 ἑνὸς δέοντα εἰκοσὶν ἐνιαυτὸν συνέταξε. Ἡ δὲ ὁ μὲν Φαινὸς μετ' οὐκ Αἰθ' ἡ-
 νησι, ὁ δὲ Μῆτωσ Αἰθ' η' αὐτῶν. Καὶ ἄλλοι δὲ ἔτι τὸν τὸν πρὸς τὴν ἡσυχολόγησιν.
Cleostratus quidem iste, primus, ut ferunt, auctor ὀκταετηρίδου sive periodi
 ὀκτοῦ ἀννῶν fuit teste Censorino, XVIII. de qua agunt Scaliger II. de
 emendat. temporum p. 64. & Scaligerum oppugnans Petavius II. 2.
 seq. magni operis Chronologici, tum H. Dodvrellus de Cyclis Græcorum
 p. 180., qui Octaeteridem primā Cleostrati auspicatur ab Olympiadis
 LIX. initio, ut Scaliger ab Olympiad. LXI. Apud Vossium autem de
 scientiis Mathematicis c. XXXII. §. 11. p. 151. perperam editum est
 Octaeteridem illam fuisse annorum cō cō cxxxii. pro dierum cō cō
 lō cccccxii. Plinius II. 8. Hist. *Obliquitatem signiferi intellexisse, hoc est re-*
rum fores aperuisse Anaximander Milesius traditur primus Olympiade LVIII. Si-
gna deinde in eo CLEOSTRATUS, & prima arietis & Sagittarii. Sphæram
ipsam (sine Zodiaco & signis) ante multo Atlas. Male ex hoc loco Plini-
 nii Rob. Stephanus (c) affirmat Cleostratum primum de signis cœlesti-
 bus scripsisse. Hyginus lib. II. Poetic. Astronom. cap. 13. *Hos autem*
bædos Cleostratus. Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse. Perperam
 Leostratus vocatur à Cornelio Vitellio T. 1. facis artium Gruterianæ p.
 644. & Nicolao Loensi VIII. 22. Epiphyllidum, id, T. V. part. 2.
 p. 616.

VI. Cleostratum secutus est HARPALUS, de cujus *Octaeteri-*
de dierum cō cō lō cccccxlv. consulendi Scaliger II. de emendat. tem-
 porum. p. 66. seq. Petavius II. 4. seq. doctrinæ temporum, ac Dod-
 vrellus de Cyclis diff. III. sect. 30. qui contra veterum, ut videtur, testi-
 monia *Heccadecactericum* Cyclum Harpalo tribuit, initio capto à die sexto
 Februarii Anno Romæ conditæ CCLXIII. Olympiad. LXXI. 1. Me-
 minit Harpali Plinius indice libri XVIII. Censorinus cap. XVIII. &
 XIX. (qui testatur annum fuisse Harpalo dierum CCCLXV. & hora-
 rum æquinoctialium XIII. (d) Avienus in Arateis ptognosticis v. 44.
 qui *Cyclum novem annorum* ab Harpalo inventum docet, non novem so-
 lidis constantem annis, sed nono quoque anno redeuntem in orbem.
 Alius fuit Harpalus ἐδιδόκειτο Alexandri M. de quo evolves, si placet,

L 2

Le-

(c) In elucidario, cujus est mihi editio Colonienfis A. 1543. 8. Idem de Cleostrato
 legas in Caroli Stephani dictionario etiam postremæ editionis à Nic Loydio
 recensitæ.

(d) Scaliger legit XII,

Lexicon clarissimi Baylii. Hujus mentio apud Plutarchum III. 2. Sympol.

VII. METON Leuconeus Atheniensis, Pausaniae F. discipulus Phaini (e) Athenis praeclarum *Enneadecateridis* inventum edidit, auspiciatus à Solstitio sive die XIII. mensis *Scirophorionis* (qui Junio & Julio responder) Olymp. LXXXVI. 4. teste Diodoro Sic. XII. p. 305. Meminit Aristophanes avibus v. 998. & Aratus *Διοσημέσιον* v. 21. ad quæ loca adeundi Scholiastæ. Videndus & Tzetzes XII. hist. 399. & quæ viri docti ad Ælian. X. 7. Var. Andreas Schottus ad. appendicem proverbiorum Vaticanam p. 296. Nic. Loensis VIII. 22. Epiphylidium, T.V. facis Artium Gruterianæ parte 2. p. 613. seq. & Aldus Manutius Pauli F. de quæsitis per Epist. lib. I. quæst. 6. T. IV. facis Artium p. 104. seq. qui è Livii lib. I. c. 19. contendit Enneadecateridem hanc diu ante Metonem perspectam fuisse *Numæ Pompilio*. Sed alius omnino ille Numæ Cyclos fuit, ut jam animadversum Viris doctissimis. At de Metonis Cyclo dierum 6940. præ cæteris consulere operæ pretium est. triumphos Chronologiæ principes Scaligerum II. de emendatione temporum p. 72. seq. & lib. V. p. 409. Petavium lib. II. c. 9. seq. de Doctrina temporum & Dodvvelum diff. I. de Cyclis, qui usu civili etiam probatam Metonicam Enneadecaterida fuisse disputat, & de majore ejus *Perioda ætææ* CLII. conjecturam suam affert p. 59. seq. *Δωδεκατηρίδας* per errorem Metoni tribuit Tzetzes Chil. II. v. 884. De *Horologio* Metonis *Solari* vide si lubet Scaligerum ad III. Manilii p. 22. Salmasium ad Solin. p. 740. seq. & Petavium VII. 8. diff. Uranolog. Solstitia à Metone observata & inscripta columnis memorat Ælianus X. 7. Var. Vide & Ptolemæi magnam Syntaxin III. 2. p. 62. & quæ de apparentiis siderum à Metone notatis refert idem Ptolemæus in *Φάσεις ἀπλανῶν* & Geminus c. ult. Isagoges. Adhuc in vivis fuit Meton Olymp. XCII. 2. cum in Siciliam solveret classis Atheniensis. Vide Ælianum XIII. 12. Var.

VIII. Metonis æqualis fuit EUCTEMON Atheniensis, cum quo Solstitia observavit circa Olymp. LXXVII. 1. Adde si placet Ptolemæi magnam Syntaxin III. 2. p. 62. & ejusdem *Φάσεις ἀπλανῶν*, è quibus constat cum Athenis & in Cycladibus inque Mecedonia ac Thracia astris con-

(e) Theophrastus in loco laudato paulo ante §. 1. Mentio hujus Phaini etiam apud Vitruvium IX. 7. At enim Aratus v. 741. *Ἐννεακαίδεκα κύκλῳ φαίνει ἡλείου* non tribuit Enneadecateridem Phaino Eleo Metonis præceptor, ut miror legere Salmasium p. 641. ad Solin. Neque enim Eleus fuit Phainus, sed legendum *ἡλείου* *Quærens, splendidi solis*. Confer Petavium VI. 9. diff. ad Uranolog.

considerandis operam dedisse. Vide & Gemini Ifagogen c. XVI. Meminit Euctemonis hujus præter Plinium Vitruvius IX. 7. ex Josephi Scalligeri emendatione, (cum antea legeretur Eudæmon) & Avienus in ora maritima v. 40. 3; 7. 350. &c. Alius Euctemon Rhetor. apud Senecam controversi. Inter perantiquos Astrologos etiam à Censorino cap. XVIII. memorantur NAUTELES, & MNESISTRATUS, dubito an idem, à quo Mnesistratios Philolophos voluptatis patronos dictos refert Athenæus VII. 5. Æquinoctia ab ALCMÆONE & Menone (leg. Metone) observata laudat Simplicius in 2. de Cœlo sect. 46. Hunc eundem existimo Alcmæonem de quo dixi inter Pythagoreos lib. II. c. XIII. ASTER quidam, cum quo PLATO Astrologiæ operam dedit, memoratur apud Laertium III. 29. PHILIPPUS Medmeus (è Medama Bruttiorum opido) Italus, Platonis discipulus * qui in Peloponneso & Locride sidera diligenter contemplatus est, ut patet ex observationibus ejus quibus usi Hipparchus, Geminus, Ptolemæus. Laudatur & à Vitruvio IX. 7. Plinio, Plutarcho quod non liceat svaviter vivere secundum Epicurum p. 1093. Confer Petavii Uranolog. diff. IV. cap. IX. De ventis scripsisse testatur Stephanus in μέθμα. Antiquioribus hisce Astrologis jungendus etiam EPIGENES Byzantius Gnomonicus est, qui apud Chaldæos affirmabat se studuisse, & de Cometis nonnulla tradidit. (Sen. VII. 3. Nat. quæst.) tum retulit Babylonios Icccxx. annorum observationes laterculis coctilibus inscriptas habuisse (Plin. VII. 56. hist. qui *auctorem gravem imprimis* appellat.) Laudat semel iterumq; Censorinus. Alius (1) Epigenes Rhodius qui de re rustica allegatur à Varrone & Columella. (2) Epigenes Atheniensis coactus *τηνερχεῖν*, de quo apud Suidam. (3) Epigenes Comicus & Tragicus, patria Sycyonius de quo dixi lib. II. cap. XIX. Epigenem quendam Socraticis accenset Jonsius p. 84.

IX. EUDOXUS Æschinis F. Cnidius, Archytæ Pythagorei, Philistionis Medici ac Platonis auditor, Astrologus non minus insignis quam Geometra, Medicus & legislator inclytus fuit, circa Olympiad. CIII. De eo *Phanocriti* liber Athenæo VII. p. 276. laudatus intercidit. Consulendus interim Laertius VIII. 76. seq.

Eudoxi *Ἀστρονομία δι' ἐπῶν* à Suida memoratur, qui in eo fallitur quod Eudoxum Poetam facit, nam quæ ex eo allegat Hipparchus, profla decurrunt, & Aratus qui *Phænomena* versibus scripsit, Eudoxum potissimum

L 3

(*) Proclus 2. in I Euclidis p. 19. Φίλιππος ὁ Μεδμαῖος Πλάτωνος ὦν μαθητὴς καὶ ἔπ' ἐκείνους προτραπείς εἰς τὰ μαθήματα Meminit ejus iterum p. 80.

num secutus est, jussus ab Antigono Rege Ἐνδοξον ἑνδοξότερον, facere, hoc est profam ejus carmine reddere amœniorem. Idem Hipparchus lib 1. in Aratum testatur duos libros Eudoxi nomine existisse, in multis invicem conspirantes, quorum uni titulus ἑνδοξον, (κατόπῃρον auctori Vitæ Arati) alteri Φαινόμενα. Respicit idem opus Eudoxum laudans Geminus, & Vitruvius IX. 7. Ptolemæus in Φάσεσι ἀπ' ἀνῶν, Avienus in Arateis Phænomenis v. 53. & 102. De Cometis nihil tradidisse notat Seneca nat. VII. 3. quæst.

Eudoxi *Octaeteris* sive *periodus octo annorum*. Laert. VIII. 87. Censorinus c. XVIII. Suidas &c. Respicit & Lucanus X. 187.

Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.

De Eudoxi *Octaeteride* agunt Scaliger ad Manil. lib. I. v. 69. & II. de emendat. temporum p. 67. Petavius ll. 6. de doctrina temporum, & Vossius de scientiis Mathematic. p. 153.

Scripsit & Eudoxus *Γεωμετρύμενα* teste Laertio VIII. 88. & Proclo 2. in primum Euclidis p. 19. Sed & liber quintus Geometræ Euclidis in Codice Mazariniano refertur ad Eudoxum, ut testatur Menagius ad Laert. p. 391.

Etiam *de Musica* scripsisse non nihil, conjicio è Theone Smyrneo, qui p. 94. ex Eudoxo refert rationem consonantiarum numeris comprehendendi, & graves vel acutos tonos dependere à tardo vel acuto motu. Ex eodem fortassis opere Jamblichus in Nicomachi Geraseni Aritmeth. p. 11. refert definitionem numeri, quod sit $\pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\varsigma \acute{\omega}\rho\iota\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\nu$ & p. 142. sententiam de medietatibus proportionum.

Γῆς περίοδος, cujus operis *liber septimus* laudatur à Porphyrio p. 183. de vita Pythag. *οἰκάνω* ab Harpocrate in *λιπαρά*. Idem opus respicit nec raro reprehendit Strabo: tum Plinius Eudoxum laudans libris II. IV. V. VI. VII. &c. & Athenæus allegans τὴν τ' ὡς τὸν ἑνδοξον *ἰσορίαν*. Confer de hoc opere Meursium ab Apollinii Dyscoli c. 24. Vossium de Hist. Græcis lib. I. c. 6. & Menagium ad Laertium p. 292. Agathemer lib. I. ἐξ ἧς *Δημόκριτος καὶ Ἐνδοξος καὶ ἄλλοι πῆρες γῆς περίοδος ἐπεαγματούσαντο*.

Tribuuntur & Eudoxo nostro *κυῶν διάλογοι*. *Canum dialogi* sive ut interpres, *Cynicorum*, nisi locus corruptus, apud Laertium VIII. 89.

Leges Milesiis tulisse Eudoxum, affirmat Theodorus IX. *θεραπειν*, Cnidiis Laertius & Plutarchus contra Colotem. Hic est Eudoxus qui opta-

oprabat Phaetontis instar à Sole conflagrare, modo ejus naturam proprius sibi contemplari daretur, ut refert Plutarchus libro quod non sva- viter liceat vivere secundum Epicurum p. 1094.

Fuit & alius Eudoxus Cnidius junior Medicus, Laert VIII. 90. Eudoxus Rhodius, cujus librum novum Historiarum a Negat Etymolog. magnum in *Αδελφίας*. Eudoxus Cyzicenus, de quo ut de Rhodio Vossius p. 29. Hist. Græc. Eudoxus denique Siculus Comicus, cujus Nauclerum laudat Pollux VII. 33.

X. Eudoxo Cnidio jungendus HELICON Cyzicenus Platonis discipulus, qui Dionysio Regi defectionem Solis prædixit, atque inde donatus ab eodem est talento, ut refert Plutarchus in Dione p. 966. præterea CALLIPPUS Cyzicenus, qui Olymp. CXII. 3. (ante Christum cccxxx.) in Hellesponto observavit phases inerrantium stellarum, teste Ptolemæo cujus vide *Φάσεις ἀπλανών*. POLEMARCHI Cyziceni, qui Eudoxum audiverat, discipulus hic fuit, & Athenis cum Aristotele verſatus Eudoxi inventa emendavit ac supplevit, teste Simplicio in 2. de cælo sect. 46. De Callippi periodo Attica solstitiali annorum LXXVII. memorata Censorino c. XVIII. qua Metonis enneadecaeteridem emendavit, facto periodi initio à solstitio sive die XXIX. Junii Olymp. CXII. 3. adeundi Scaliger emendationis temporum lib. II. p. 84. seq. & lib. V. pag. 421. seq. & Isagog. Canonum lib. I. c. VIII. & lib. III. c. VIII. Petavius doctrinæ temporum II. 16. seq. & X. 30. Dodvrellus de Cyclis Græcorum diff. 2. Tertiæ Callippicæ periodi anno quadragesimo (hoc est Olymp. CLIX. 3. ante Christum CXLII.) Hipparchum aliquas fecisse observationes refert Ptolemæus magnæ Syntax. V. 3. p. 111. & VII. 2. pag. 167. Alius fuit Callippus Atheniensis, Platonis discipulus, de quo supra cap. V. idem cum Callippo Rhetore cujus meminit Aristoteles in Rhetoricis. Alius denique Callippus Corinthius, discipulus Zenonis Citiei.

XI. Quæ ARISTOTELES & THEOPHRASTUS scripserint Astrologicæ scientiæ illustrandæ, dictum à me infra est capitibus tribus proximis. In præſenti memorandus venit ARISTYLLUS & TIMOCHARIS, quorum hic Alexandriæ anno periodi Callippicæ primæ (f) XLVII. hoc est Olymp. CXXIV. ante Christum CCLXXXIII. observationes suas instituit. Utriusque *Τηρήτεις ἀπλανών* etſi nec satis (g)

XI.

(f) ptolemæus p. 169. Τιμόχαρις μὲν ἀναγράφει τηρήσας ἐν Ἀλεξανδρίᾳ τὰντα τῷ μὲν ἔτι τῆς πρώτης κατὰ Κάλλιππον ἐκκαίεβδωμνηκονταετηρίδος &c. Hinc emendandus Vossius p. 155. de scientiis Math.

(g) Id. p. 164.

distinctas neque explicatas neque fide dignas (*b*) satis habuit Hipparchus, & ex hoc Ptolemæus, qui iis utitur libro VII. magnæ Syntax. Hos secutus est DOSITHEUS Coloneus Atticus, qui Oëtaeridem Eudoxi emendavit, ita enim intelligendus videtur Cenforinus c. XVIII. Hic Dositheus in Colono Atticæ circa Olymp. CXLV. 1. (ante Christum CC.) apparentias stellarum inerrantium observavit, quas ex eo notarunt Geminus c. ult. Ifagoges, & Ptolemæus in *Φάσει απλανῶν*. Laudat hunc Dositheum etiam Plinius lib. XVIII. Hist. c. 31. Archimedes vero ipsi (ut videtur) librum de lineis spiralibus inscripsit. Fuere & alii Dosithei, ut Historicus, cujus libros rerum Sicularum, Lydiacarum & Italicarum laudat Plutarchus, ut jam Vossio animadvertum, tum Dositheus ad quem scribit Julianus Imp. Epistola XXXIII. Ne dicam de Dositheo (uno an duobus) hæresiarcha Samaritano, quem ante Simonem Magum commemorat pseudo Clemens I. recognitionum p. 21. ac de Dositheo Grammatico Græco recentiore, de quo infra in Grammaticis pauca.

XII. Temporis ratio nos jam pridem deducit ad scriptores qui in parvo Alexandrinorum Astronomo comprehendebantur. Præter enim magnam Syntaxin Claudii Ptolemæi, qui observationes suas instituisse se testatur anno secundo Antonini Pii (Christi CXXXIX.) præter hanc, inquam Ptolemæi *σύνταξιν*, de qua infra lib. IV. suo loco dixi, & quam *μέγαν Ἀστρονόμον* appellabant, Alexandrinis in pretio fuit alter Codex dictus *μικρὸς Ἀστρονόμος*, sive ut è Pappo Vossius (*i*) observat, *μικρὸς Ἀστρονομύμων*, (Arabibus *tractatus intermedii*, inter Euclidis elementa & Almagestum Ptolemæi) in qua collectione continebantur hi libri:

Theodosii Tripolitæ Sphæricorum libri III.

Euclidis Data, Optica, Catoptrica ac Phenomena.

Theodosii Tripolitæ de habitationibus & noctibus ac diebus libri II.

Autolyçi Pitanaei de sphaera mota, & libri II. de ortu atque occasu stellarum inerrantium.

Aristarchi Samii de magnitudinibus & distantis Solis ac Luna,

Hypsiclis Alexandrini Ἀναφορικός sive de ascensionibus.

Menelai Alexandrini Sphæricorum libri III.

Hi

(*b*) Id. p. 168. διὰ τὸ μήτε τοῖς τηρήσεσι ἢ περὶ τὸν τιμύχαμον ἐξιοπίστευσι εἶναι, πάντων ὁλοσχερῶς ἐλημμένους.

(*c*) Lib. de icicantiis Math., c. XXXIII, §. 18, p. 163.

Hi libri, vel plerique horum, Græce junctim MSti occurrunt in quibusdam Bibliothecis, & Arabice quoque exstant è versione Thebiti, ut docet Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. & 256. universos Arabice versos memorans, excepto Hypsiclis ἀναφορικῆς, quem translatum ex Oriente secum attulit Jacobus Golius. (k)

XIII. Cum de Euclidis scriptis infra egerim singulari capite, de reliquis in præsentī dicere operæ pretium est, ac primum de AVTOLYCO Pitanaeo, ex Æolide, Mathematico, præceptore Arcesilai qui Theophrastum deinceps audiit teste Laertio IV. 29. unde de ætate Avtolyci constat, successit enim Aristoteli Theophrastus Ol. CXIV. 3. ante Christum 322. Laudant Avtolycum Pappus in Mathematica collect. Simplicius ad Aristot. de cœlo 2. comment. 46. Joh. Philoponus ad Phyl. lib. 2. aliique. Liber ὡς ἐκ κινήσεως σφαίρας Græce & latine editus à Conrado Dasypodio est Argentorat. 1572. 8. Et latine ex versione & cum commentariis Francisci Maurolyci Siculi, Abbatis Messanen- sis, Messanæ 1558. fol. qui Theodosii libros & Euclidis Phænomena ad- didit. Exstat & latine, cum scholis antiquis, Josepho Auria interprete, cum Maurolyci annotationibus Romæ 1587. 4. Habetur præterea latine in Synopsi Mathematica Marii Merfenni p. 243. Paris. 1644. 4.

Libros II. de vario ortu & ocaſu ſiderum inerrantium Græce & la- tine itidem edidit Dasypodius, Argentorat. 1572. 8. Latine præterea collatis quinque MSS. 5. Varicanis Avtolycum & græca ad eum Scholia vertit Josephus Auria Neapolitanus. Romæ 1588. 4. Transtulit & Gal- lice P. Forcadellus Paris. 1572. 4. Ex Avtolyco etiam pleraque in suum de expetendis & fugiendis rebus opus transtulit Georgius Valla Placen- tinus Libro XVI.

De Aliis Avtolycis tribus antiquioribus vide si placet Leopar- dum XIII. 5. emendationum, quibus addes Avtolycum Areópagitam, de quo Suidas.

XIV. ARISTARCHUS Samius æqualis fuit Cleanthis Stoici qui Zenoni successit Olymp. CXXIX. ante Christum 264. Re- fert enim Plutarchus Aristarchum à Cleanthe impietatis accusa- tum, quod terram moveri docuisset, lib. de facie in orbe lunæ p. 923. ὥστε ἀείραρχον (l) ὅτε δὲν Κλεάνθης τὴν Σάμιον ἀσ-
M βείας

(k) Vide Catalogum MSS. Arabicorum à Golio allatorum num. 14. in 4.

(l) Ita legendus ille locus, non Ἀρίσταρχος Κλεάνθης. Confer Menagii notas ad Laertii VIII. 85. p. 389. Eudoxo juniorem Aristarchum etiam ex Archimede colligas. qui hunc Eudoxo p. 121. postponit. Ut adeo erraverit Fromondus & Simlerus qui lon- ge antiquiorem faciunt apud Vossium c. 33. de scientiis Mathemat. §. 1. p. 157.

βίαις περκαλέσθαι τὰς ἑλλήνας ὡς κινῶντα ὁ κόσμος τὴν εἰς αὐτὴν, ὅτι φαινόμενα σώζαν αὐτὰ ἐπεὶ ἄνθρωποι, μένειν τὸν ὕμνον ὑποτιθέμενοι, ἐξαλείψουσιν δὲ καὶ τοῦτο κύκλου τὴν γῆν αἶμα καὶ πᾶσι τὸν αὐτῆς αἶθρα διανεμήνῃ. Meminit Aristarchi Samii etiam Archimedes in Pfammite p. 120. 121. 126. & 127. edit. Græcæ Basil. Varro apud Gellium III. 10. (ubi pro Aristide Samio uti in Joh. Pici operibus p. 377. pro Astaxarcho legendum Aristarchus) Vitruvius lib. I. c. 1. & lib. IX. c. 4. & c. 9. quo in loco horologiorum genera ab eo reperta refert. Sextus Empiricus IX. adversus Mathem. p. 410. Plutarchus quæst. Platonice. p. 1006. & lib. de facie in orbe lunæ p. 932. 938. & 925. ubi laudat Ἀρίσταρχον ἐν τῷ περὶ μεγάλων καὶ ὀπίσθεν μαζῶν, in libro de magnitudinibus & distantis solis & lunæ, lectum etiam Pappo Alexandrino lib. VI. Collectionis Mathematicæ, propositione 38. seq. Hic ipse est liber, qui solus ex Aristarchi scriptis ad nos pervenit, latine versus à Georgio Valla Placentino Venet. 1498. fol. deinde à Federico Commandino cum ejusdem notis Pisauri 1572. 4. Denique à Joh. Vallisio Græcè è codice H. Savilii, qui è Vaticano suum descriplerat, editus Oxoniæ 1688. 8. additis Commandini versione & notis, suisque ipsius animadversionibus. Recusa est hæc editio Græcolatina in tomo tertio operum Wallisii Oxon. 1699. fol. Exstat & MSta hujus libri versio Arabica duplex.

Qui sub Aristarchi Samii nomine prodiit veluti è Græco translatus liber Parisiis 1644. 12. ab *Egidio Persona Robervallio* editus, iterumque A. 1647. 4. à Mario Merfeno suarum observationum Physico Mathematicarum tomo tertio insertus, *De Mundi Systemate, partibus & motibus*, (ne cui id fraudi sit) à Robervallio (m) confectus est ingenii forte sui exercendi gratia, quo ostenderet, quomodo ex principiis quæ Aristarchi fuisse putat, deduci non incommode possint, saltem cum illis non male cohereant pleraque ex inventis nuperis, præterito seculo detectis: uti postea *Franciscus Jessop* armiger propositiones Hydrostaticas ad illustrandum Aristarchi Systema destinatas vulgavit Londini 1687. 4. Verum hoc saltem, notante Wallisio, haud satis in Robervalliano Aristarcho coheret, quod ex Solis circa suum axem motu deduci t ille plurima, quem immotum plane, testante Archimede, statuit Aristarchus. Sed & quæ de *Æolipilis* * habet, aliaque multa quæ legenti passim occurrent, novitium opus esse satis indicant. Aristarchi *predictiones Mathematica de planetis* memorantur in Labbei Bibl. nova MSS. p. 110. 119.

De

(m) Menagius loco laudato, Bailletus des auteurs déguisez p. 529.

* Mentio harum apud Vitruvium lib. 1. c. 6.

De aliis septem vel octo Aristarchis dixi infra libro quarto, ubi inter Grammaticos celeberrimo Aristarchum Alexandrinum. Jam suffecerit annotasse, à pandectarum Brandenburgicarum scriptore male Aristarchum nostrum Samium confundi cum Aristarcho Tragico.

XV. HYPsicLES Alexandrinus Isidori Mathematici, quem ipse magnum (*) vocat, discipulus fuit. De ætate ejus constat ex eo quod Suidas ait Isidorum sub Divis Fratribus floruisse (M. Aurelio & L. Vero qui fuerunt ab A. Christi 160. ad 169.) Itaque quis non miretur Vossium (o) eo ipso loco quo Suidæ sententiam laudat, tamen tradere Isidorum claruisse sub Ptolemæo Physcone. Sed doctissimi etiam viri dormitant aliquando, & inhumanus sit qui eis hoc nomine insultandum, & qui hoc eis propter infinita alia egregie observata non libenter condonandum putet. Hujus itaque Hypsiclis *Anaphoricus* sive *de ascensionibus liber* Græce & latine cum Jacobi Mensellii versione lucem vidit una cum Opticis Heliodori, Parisiis apud Cramoisiū A. 1657. 4. curante Erasmo Bartholino. Idem Hypsicles auctor creditur libri XIV. & XV. *Elementorum Euclidis*, quæ de re vide si placet quæ dixi infra in Euclide.

XVI. THEODOSIUS Tripolites diversus fuit à Theodosio Bithyno (p) qui horologii solaris ad quodcunque clima apti inventor celebratur Vitruvio IX. 9. & Straboni lib. XII. p. 566. ubi ipsum & filios ejus Mathematicos fuisse testatur. Tripolites enim Theodosius Suida teste scripsit commentarios in Theudæ sceptici Laodiceni capitula, quem Theudam è Laertio IX. 119. colligitur circa Trajani tempora & paulo ante vixisse. Neque Theodosii meminit neque evolvisse ejus scripta videtur Ptolemæus, licet hunc ex illis profecisse tradunt Pena præf. ad Sphæricorum libros, & Vossius p. 160. de scientiis Mathematicis. At laudant Theodosium ejusque scripta Theo ad Ptolemæum, Pappus Alexandrinus in sua *συναγωγή*, Proclus in Hypotyposi Astronomica p. 7. & ante hos Laertius IX. 70. Exstant hujus Theodosii *Σφαρειαὶ* *Sphæricorum libri III.* Græce editi à Johanne Pena Regis Galliarum Mathematico, qui ad calcem voluminis versionem suam latinam subjecit. Paris. 1557. 4. Ex Penæ versione postea cum sphaera Avtolyci, Phænomenis Euclidis, & suis ipsius Sphæricis recudicuravit Franciscus Maurolycus, Messanæ eodem anno 1558. fol. & cum demonstrationibus

M 2

ac

(*) Hypsicles ad librum XV. Euclidis proposuit 50.

(o) Voss. de scientiis Mathematicis. c. 54. §. 6. p. 328.

(p) Eundem putant Joh. Pena præf. ad Sphærica & Vossius c. 16. p. 58. Sed merito aliter visum Menagio ad Laert. IX. 70. p. 429.

ac scholiis suis *Christophorus Clavius*, adjunctis tabulis Sinuum & Tangentium doctrinaque triangulorum Sphæricorum. Romæ 1586. 4. Sphærica Theodosii ab *H. Barrovo* demonstrata Lond. 1675. 4. Arabice quoque occurrunt in variis Bibliothecis, sed & latina ex Arabico interpretatio lucem vidit interprete *Platone Tiburtino* Venet. 1518. Verum in hac versione definitiones & theorematum multiplicata sunt, demonstrationibus vicissim mutilatis, ita ut aliud prope opus esse videatur. Vitellionem in Opticis suis (qui medio sæculo post Christum decimo tertio scripsit) Theodosii nostri principiis instituisse, ab eodem Pena observatum.

Περὶ νυκτῶν καὶ ἡμερῶν, de diebus ac noctibus libri II. latine tantum prodierunt ex interpretatione *Josephi Auria* cum Scholiis antiquis & figuris. Rom. 1587. 4. Ediderat etiam latine *Conradus Dasypodius* Argentorat. 1572. 8. Græce exstant in Bibl. Regis Christianissimi, ne de Arabica versione dicam.

Liber *πρὸς οἰκήσεων*, de habitationibus, curante eodem *Josepho Auria* vidit lucem latine tantum Rom. 1587. 4. Et ex *Francisci Maurolyci* versione una cum Sphæricis, de quibus jam dixi, Messanzæ 1558. fol. tum in Synopsi Mathematica Marii Merseenni p. 246. Græce & Arabice etiamnum delitescit in Bibliothecis.

Perdita Theodosii scripta hæc sunt:

Σκεπτικὰ κεφάλαια. Laertius IX. 70. Suid. in *Θεοδοσίῳ* & *Πυρράνῳ*,

ἵπμνημα εἰς τὰ Θεύδα κεφάλαια. Suid. *Θεοδόσ*,

ἵπμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους ἐφόδιον. id.

Διαγεγραφαὶ οἰκιῶν ἐν βιβλίοις γ'. id.

Ἀστρολογικὰ id.

Post hæc scripta Theodosii Philosophi memorat Suidas & alterum hujus nominis, quem Tripolitam vocat & carmen Heroicum de Vere, aliaque varia scripsisse refert. *Θεοδοσίῳ*, *ἔγραψε δὲ ἐπῶν εἰς τὸ πορ*, καὶ *ἔπρα διὰ φῶρα*, ἦν δὲ *Τριπολίτης*.

XVII. MENELAUS patria Alexandrinus fuit teste Pappo lib. 6. collectan. Mathemat. proposit. 56. & Proclo in Euclidem p. 90. Geometra vocatur à Ptolemæo lib. 6. magnæ constructionis p. 170. ubi ait cum observationes Astrologicas instituisse Romæ anno primo Trajani Imp. qui respondet anno Christi XCVIII. Eundem non dubito esse Menalum Mathematicum quem colloquentem inducit secum Plutarchus lib. de facie in orbe lunæ p. 930. Ejus *III. libros Sphæricorum* sive de figuris Sphæricis ex Arabico nescio quo auctore latine edidit in Synopsi Mathematica Marius Merseennus Paris. 1644. 4. pag. 205. seq.

Hes

Hos Menelai libros (Merfenni verba agnoscis) cum ego in antiquis ex membrana codicibus invenissem, conatus sum eos, quoniam corruptissimum erat exemplar, emendare ac restituere, nec non quam plurimis tum necessariis tum argutis adaugere propositionibus. Arabicum codicem manu exaratum memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. Meminit hujus Menelai etiam Pappus lib. 4. propof. 30. De Menelao Ægeo Poeta, & Menelao Anæo ex Anea Cariæ civitate Peripatetico atque historico, vide si placet Vossium in Historicis Græcis p. 388.

XVIII. Post scriptores in parvo hoc Alexandrinorum Astronomo comprehensos, redeundum est ad seriem temporis, quam recensio illius tantisper interruptit, ubi occurrunt primo loco qui sub Ptolemæo Philadelpho claruerunt Poetæ, ARATUS Phænomenon scriptor & MANETHO, quibus singularia capita suo loco infra destinavi, & cum Arato plures ejus interpretes, cum Manethone alios Græcos scriptores Astrologiæ Apotelesmaticæ, quam potui diligenter recensui. Horum æqualis fuit CONON Samius (q) cujus observationes Astronomicus in Italia factas memorat Ptolemæus libro de apparentiis fixarum. Comam Berenices ab eo inter sidera relatam celebrant Callimachus apud Scholiasten Arati, Catullus, Hyginus II. 24. poetic. Astronomic. & Theo in Aratum. Epigramma vetus p. 550.

E Beroniceo detonsum vertice crinem

Retulit esuriens Græcus in astra Conon.

Non minus nomen sibi comparavit Geometrica scientia, quo nomine vehementer laudatur ab Archimede præf. de lineis spiralibus, & præfat. de quadratura parabolæ, qui ipsi familiarem fuisse se, & hæc ipso jam defuncto scripsisse testatur. Scripta Cononis ad Thrasydemum allegat Apollonius Pergæus lib. IV. Conicar. sect. Laudatur & à Pappo IV. 19. Alius fuit Conon, qui Archelao Philopatori Cappadociæ Regi, (Antonio adversus Augustum faventi) inscripsit διηγήσεις sive narrationes fabulosas quinquaginta, quarum argumenta servavit Photius Cod. CLXXXVI. & cum Apollodoro Græce ac latine edidit Tho. Galeus Paris. 1675. 8. Ex iisdem Nic. Damascenum quædam in suam παραδόξων ἐθὰν συναγωγήν derivasse, refert idem Photius Cod. CLXXXIX. Neque alius fortasse Conon fuit quem de Italia scripsisse Servius testatur ad VII. Æneidos, & ἐν τρίτῳ περὶ τῆς ἡσιμιάδος & ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ laudat Schol. Apollonii: quemq; Judæorum fecisse mentionem scribit Josephus 1. contra Apionem p. 1051. Omitto Cononem Atheniensium ducem inclý-

M 3

tum

(q) Vide If. Vossium p. 258, ad Catullum,

tum de quo proverbium *πέλεμ' ὅτι Κόνωνι μελήται*, ejusque nepotem, Timothei F. de quo Nepos in Timotheo, tum Cononem fratrem Zenonis Imp. de quo Galeus suspicatur intelligendum Stephanum Byz. in *Ψιμάδα*.

XIX. De ARCHIMEDE Syracusano & admiranda ejus Sphæra tum de ERATOSTHENE Cyrenæo dixi infra capitibus peculiari-
bus. Jam celebrandus mihi HIPPARCHUS patria Nicænus è Bithynia (teste Strabone ac Suida) quique in Bithynia observationes siderum instituit, ut refert Ptolemæus in extremo libri de apparentiis inerrantium. Idem tamen Hipparchus in Rhodo etiam observasse nonnulla se scripsit, teste eodem Ptolemæo lib. V. magnæ Syntax. p. 112. unde Rhodium Hipparchum à Bithyno male fortassis distinguunt viri quidam docti, ut Gassendus T. V. Opp. p. 377. Ricciolus &c. Floruit Hipparchus Olympiade CLIV --- CLXIII. (ante Christum CXXVIII --- CLXII) pro-
ut ex Ptolemæi lib. II. & III. Syntax. pulchre observatum Vossio de sci-
entiis Math. p. 158. seq. *ἀνὴρ φιλόπνεος τι ὅμῳ καὶ φιλαλήθης* eodem Ptolemæo judice lib. III. p. 59. (quod Hipparchi elogium è Ptolemæo repetit Theodorus Meliteniota præmio Astrologiæ,) *nunquam satis laudatus, ut quo nemo magis approbavit cognationem cum homine siderum*, Plinio II. 26. Hist. Plurimum certe ipsi debet Astronomia, tum quod plurima æquinoctia quam potuit diligenter à se observata, tum imprimis catalogum plurimarum fixarum secundum longitudinem & latitudinem plurimasque Eclipsium vetustissimarum observationes à tempore Mardocempedi reliquerit: Ad hæc periodum Callippicam (r) correctio-
rem adhibuit, & cum latitudinem lunæ variam, nodorum anticipatio-
nem, tum eccentricitatem motumque lunæ circa apogæum segniorem, ad perigæum vero citatiorem animadvertit, Hypotheses & tabulas no-
ctuum condidit, quibus *utriusque sideris cursus in sexcentos annos præcinnuit, menses gentium, diesque & horas, ac situs locorum & visus populorum* (Ptolem. Geograph. lib. I. c. 4.) *complexus, evo teste, haud alio modo quam consiliorum Natura percipere*. (Plin. II. 12. Hist.) Pro reliquis etiam planetis tabu-
las constructurus, si idoneas à Chaldæis, Babyloniiis, Ægyptiis, Græcisq; obtinuisset observationes. Sic ut primus fere fuerit, notante Hevelio, qui limen ostii tetigerit, & solidiora Astronomiæ jecerit fundamenta. Scripta ejus hæc apud veteres celebrantur:

1. *περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀναγραφαί*, quas laudat & sequitur Ptole-
mæus.

(r) Confer Scaligerum 2. de emendat. temporum p. 108. seq. Baylium in Lexico, ubi de Hipparcho, & Rev. Joh. Andreæ Schmidii de Hipparcho ac Theone diatribam.

mazus libro VII. Syntax. Equidem ἐνθις ἀστερισμῶν sive liber asteris-
morum quem sub Hipparchi nomine Græce edidit Petrus Victorius, Flo-
rentiz 1567. fol. legitur fere ad verbum in Ptolemæi Syntaxi VII. p. 172.
seq. atque ideo a Petavio prætermisus est in Uranologio, sed ex Hippar-
chi observationibus haud dubie à Ptolemæo depromptus. Suidas quoq;
inter Hipparchi scripta memorat, περὶ τῶν ἀπλανῶν συντάξεως καὶ ἑξ-
μεσγμῶ (statione) & eis τὰς ἀρίστους, (Voss. ἀστερισμῶς.) Servius in 2.
Georgic. Hipparchus scripsit de signis, & commemoravit etiam, unumquodque
signum quot claras, quot secunda lucis, quot obscuras stellas habeat. Plin. II. 16.
ausus rem etiam Deo improbam, annumerare posteris stellæ, ac sidera ad nomen
exprungere.

2. περὶ μεγέθων καὶ ἀποστημάτων, de magnitudine & distantia Solis
& luna. Pappus Alex. VI. 38. Chalcidius p. 181. Hipparchus in eo opere
quod scribitur de secossibus atque intervallis Solis & Luna docet magnitudinem So-
lis 1880. partibus potiorē esse quam terram, terram vero demum 27. partibus
potiorē esse quam lunam.

3. De duodecim signorum adscensione. Pappus IV. 59. & videtur re-
spicere Ptolemæus Hipparchum laudans libro de apparentiis inerran-
tium & lib. 1. Geograph. cap. 4. ubi ait eum paucarum civitatum ἑσά-
ματα & βορείς πύλα sive elevationes poli Borealis & οἰκήσεις sive habita-
tiones iisdem subjectas parallelis tradidisse, nisi hoc potius fecit in
opere quo examinaverat Eratosthenis Geographiam, de quo infra
num. 9.

4. περὶ τῆς πλάτης μηνιαίας τῆς σελήνης κινήσεως. Suid. Chal-
cidius in Timæum Platonis p. 177. Luna, ut observat Hipparchus, decem
utrinque momentis devia (in signifero) reperitur.

5. περὶ μηνιαίου χρόνου. Galenus 3. περὶ κρείσμων ἡμερῶν T. 3.
Opp. p. 445. ὅτι δὲ ὁ μηνιαῖος χρόνος ἢ πλείως τελέσσοντα ἐστὶν ἡμερῶν,
ἀλλ' ἡμιτύπη καὶ τῷ περὶ τοῦ μῆνα ἡμέρας, ἵππάρχῳ μὲν ἀποδίδεται δι-
εὶς ὅλην βιβλίῳ.

6. περὶ ἐνιαυσίου μεγέθους. Ptolemæus VII. 2. p. 167. magnæ
Syntax.

7. περὶ τῆς μεταπτώσεως τῆς τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν σημείων. De mu-
tatione punctorum solstitialium & æquinoctialium liber, Ptolem. III. 2. magnæ
Syntax, p. 60.

8. τῶν Ἀράτι καὶ Εὐδόξῃ Φαινομένων, ἐξηγήσειν, βιβλία γ'. Enar-
rationum ad Arati & Eudoxi Phenomena libri III. quos auctor dicavit
Eschrio.

Æschrioni, (s) etiamnum exstant, & Græce primum editi sunt à *Petro Vi-*
torio (t) è Bibliotheca Cosmi Medici, Florentinorum ac Senensium
 Ducis, Florentiæ 1561. fol. tum Græce & latine cum *Dionysii Petavii* (u)

ver-

- (s) *Æschrionem* ἐν τοῖς ἐΦημερίσιν laudat Tzetzes VIII. hist. 198. deinde addit eum ge-
 nere fuisse Mytilenæum, qui ἐπη, & Ἰαμβύς & alia multa scripserit. Meminit &
 Suidas *Æschrionis* Mytlenæi ἐποποιῶν, quem Aristotelis discipulum atque Alexandri
 M. in itinere comitem fuisse affirmat. Sed hic antiquior est, quam ut ei Hipparchus
 librum suum inscribere potuerit: Antiquior quoque fuit, à quo tribus *Æschrionia*
 apud Samios (Herodot. III. 26.) & *Æschrion* Lysaniæ pater apud Laertium VI. 23. si
 Lysanias iste intelligatur Cyrenæus Eratosthenis præceptor, ut visum Jonsio p. 123.
 Nec minus *Æschrion* Agathoclis dux in Africa ab Hannone caesus Olymp. CXVIII.
 3. teste Diodoro Sic. XX. p. 764. quem cum superiore eundem male, ut existimo,
 idem Jonsius suspicatur. Fuit & *Æschrion* Samius, Ἰαμβοποιὸς Athenæo laudatus
 auctor forte ἐφεσίδου, cujus librum septimum allegat Tzetzes ad Lycophronem v.
 688. *Æschrionem* quoque nescio quem citat Plinius Hist. Nat. atque iuter scripto-
 res rei rusticæ Columella & Varro. Alius fuit, & junior haud dubie, *Æschrion*
 Pergamenus, Empiricus, Galeni præceptor, quem laudat XI. de simplic. T. 2. p. 148.
 edit. Basil. & Oribasius 3. Synops. at cum superiore eundem esse itidem male tradit
 decessissimus Jonsius.
- (t) *Petrus Victorinus* post Hipparchi libros, & (de qua paulo ante dixi) ἐκ τῶν ἀστρο-
 μῶν, in eodem volumine Græce edidit Achillis Tatii Isagogen in Arati Phænomena
 ex ejus libro περὶ τῶν παντῶν, & de genere Arati atque vita commentariunculum ne-
 scio cujus scriptoris, tum aliam quandam Isagogen in Aratum, quam itidem ex Achil-
 le Tatii mutuam alia exhibebant scholia: denique in eadem Arati phænomena
 dissertationem quæ incipit: τὴν μὲν δεῖξω τῶν φαινομένων, & Eratostheni vel Hip-
 parcho in diversis codicibus tribuitur, sed Petavio iudice eundem Achillem aucto-
 rem habet. Claudit librum catalogus eorum qui in Aratum scripserunt, sed in hoc
 multos commemorari qui Astronomica tantum utcumque attigerunt, licet de Arato
 illustrando nunquam cogitaverint, ostendi infra, ubi de illo poeta dicendi fuit
 locus.
- (u) *Dionysius Petavius* universa quæ à Victorio edita jam dixi recensuit in *Uranologio* suo
 sive appendice ad opus de doctrina temporum, latinaque versione donavit, ac præ-
 terea addidit (1) Gemini, de quo mox dicam, Isagogen cum versione *Edonis Hilderici*,
 (2) Ptolemæum de apparentiis & significationibus inerrantium. (3) Calendarium
 Romanum duplex, unum à Petavio collectum ex Ovidii fastis, Columella XI. 2. Plinio
 XVIII. 26 - 30 Alterum circa A. C. 325. compositum temporibus Constantini M.
 & à *Joh. Georgio Herwarto ab Hohenburg* pridem editum. (4) *Theodorum Gazæ* de
 mensibus, cum versione *Joh. Perrelli*. (5) Computum Ecclesiasticum & *Maximi*
 Monachi & Martyris qui A. 31. Imp. Heracii (Christi 64.) scripsit, & quem Græ-
 cæ ediderat notisque illustraverat Scaliger II. emendat. temporum p. 736. seq. 6)
Isaaci Argyri Monachi circa A. C. 1373. qui Oenæotæ Andronico suum dedicavit,
 editum pridem ex parte, latine à Jos. Scaligero IV. emendat. temporum p. 327. seq.
 tum integrum Græce cum versione & notis à *Jacobo Christmanno* Heidelbergæ 1611.
 4. & à Petavio nescio quare sine Epilogo recusum: (7) Computum alterum quem
 eadem

versione Paris. 1630. fol. in Uranologio, quod recusum est Amstelodami (licet titulus Antvverpiam refert) apud Georgium Gallet, 1703. fol. In hoc opere Hipparchus *Eudoxi*, & qui Eudoxum in omnibus fere est secutus *Arati*, & *Atali* Rhodii Grammatici qui in Aratum commentaria ediderat, errores castigat, quos in doctrina ἀπληρών admiserunt circa culminationes, coortus ac coocclusus astrorum.

9. πρὸς τὴν Ἑσπεροδίην καὶ τὴν ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ αὐτῷ λεχθέντι. *Adversus Eratosthenis Geographiam*. Meminit Strabo & laudat lib. 1. p. 7. At lib. 2. p. 79. atque aliis locis reprehendit tanquam iniquiorem ac severum nimis Eratosthenis adversarium. In plures libros distinctum fuit hoc opus, nam liber secundus ab eodem Strabone allegatur lib. II. p. 69.

Præter nostrum qui laudatur & à Vitruvio IX. 7. M. Antonino VI. 47. &c. fuere & alii Hipparchi, ut (1) Hipparchus Pythagoricus, de quo dixi lib. II. cap. 13. (2) Hipparchus Syrus Gadatæ pater, qui sub Cyro majore vixit. Apostol. proverb. XX. 18. (3) Hipparchus Pisistrati F. Athenis ab Harmodio & Aristogitone interfectus Olymp. LXVI. 4. (4) Hipparchus Charmi F. Pisistrati cognatus qui primus Ostracismum teste Suida subiit. Confer Meursii librum de Pisistrato p. 56. (5) Hipparchus, quem colloquentem in dialogo cognomine inducit Plato. (6) Hipparchus veteris Comœdiæ poeta, de quo dixi lib. II. c. 22. Suidas male eum ait scripsisse πρὸ γάμων, nam de nuptiis Deorum scripsit alter Hipparchus Stagirita, de quo statim dicam. (7) Hipparchus histrio, cujus meminit Demosthenes. (8) Hipparchus Eretriæ Tyrannus. Suid. (9) Hipparchus Stagirita, Aristotelis γνῶριμος & cognatus, quem Suidas ait scripsisse πρὸ ἀρῶν καὶ θήλυ πρὸς τοῖς, καὶ τίς ὁ γάμος; idem

N

eidem Isaaco tribuit Petavius in lucem protractum è Bibliotheca Regis Christianissimi: (8) S. *Andrea* Hierosolymitani Episcopi Cretensis Methodum investigandi Cycli solaris & lunaris, Paschatisque: cum versione Petavii. (9) Anonymi fragmentum de Paschate, Græce, in quo *Petri Alexandrini* (circa A. C. 300.) fragmentum de Paschate, quod Hebraei nique ad *everfionem Hierosolyma* constanter die decimo quarto mensis primi Pascha celebraverint, & aliud *Hippolyti Perinensis* (circa A. C. 220.) itemque *Apollinaris* Episcopi *Hierapchirani* (circa A. C. 170.) quod *Christus antequam pateretur non comederit Pascha typicum*, quæ postea du Fresnius cum Chronico Paschali edidit, pluraque hujus argumenti adjunxit. Paris. 1688. fol. Adjunxit & Petavius notas ad Geminum & Hipparchum, itemque octo libros dissertationum. quorum Octavo, Maximi præcipue atque Isaaci Argyri computi illustrantur. Inserit quoque p. 481. edit. Paris. (Amst. p. 216.) Actii parapegma sive caput 163. ex libro 3. retrahibili 1. quod est περί ἐπιστημοσύνης ἀρίτων.

idem forte de quo in testamento Theophrasti mentio apud Laert. V. 51. & 55. (10) Hipparchus Dux Atheniensium tempore Demetrii (Phalerei) Polyzen. V. 17. 1. (11) Hipparchus de quo apud Svetonium in Vespasianoc. 13. *quid ad Caesarem, & Hipparchus HS. millies habet?* (12) Hipparchus qui contra Chrysippum scripsit teste Plutarcho VIII. 9. sympos. (13) Hipparchus auctor *Ἰλιάδος Αἰγυπτιώτης* carmine Heroico, cuius meminit Athenæus lib. III. p. 101. & IX. p. 303. Apud Nemesium vero p. 55. pro Hipparcho Metapontino Hippasii nomen reponendum. Vicissim apud Jamblichum de disciplina Pythagorica libro III. in versione Scutellii p. 64. pro Hippaso legendum Hipparchus, è Clementis V. Strom. p. 575.

XX. Post Hipparchum GEMINUS (ΓεμῖνⓈ Proclo) commemorandus, qui in insula *Rhodo* scripsisse se testatur (cap. 1. & c.) annis CXX. post Isidis festum hyberno solstitio celebratum, (cap. 6.) quod accidisse Petavio videtur Olymp. CXLV. 4. unde concludit Geminum scripsisse Olymp. CLXXV. 4. Ante Christum LXXVII. Guillemo autem Bonjour, Tolosano, antiquior videtur, & referendus ad Olymp. CLX. 4. ante Christum CXXXVII. in dissertatione de nomine Josephi à Pharaone imposito. Rom. 1696. * Equidem Posidonius, qui Ciceronem in Rhodo docuit, è Geminio nonnulla profert de Physicæ & Astrologiæ discimine, apud Simplicium in 2. Phys. sect. 10. Exstat Gemini libellus insignis *εισαγωγή εἰς τὰ Φαινόμενα* ** sive *elementa Astronomia*, quæ cum versione sua edidit atque Electori Saxoniae Christiano dicavit *Edo Hildericus*. Altdorf. 1590. 8. recusa Lugd. Bat. 1603. 8. & cum eadem versione & Petavii notis in Uranologio Petaviano Paris. 1630. & Amstelod. 1703. fol. Usus est Petavius MSto codice eximio licet recentij, & variis præterea lectionibus quas ex Oxoniensi codice adnotaverat Henricus Briggsius, Logarithmicæ Nepperianæ illustratione celebris. Laudat Geminus

Aratum C. 4. 5. 6. 11. 14.

Aristotelem C. 14.

Boetium Philosophum ἐν πλείεσσιν βιβλίοις τῆς ἀρετῆς ἐξηγήσας C. 14.

Chaldaeos C. 1.

Cleantem Stoicum. C. 13.

Cræ.

* Vide Acta Eruditor. 1697. p. 9. seq.

** Hinc inter Arati interpretes refertur Geminus in Catalogo Græco eorum qui in Aratum scripserunt, de quo vide infra in Arato.

Pythagorikos, quos ait πρώτους προσεληλυθίκα πῶς ταύταις ζητήσῃ cap. 1.

Isagogicum Astrologiæ, *Ptolemei nomine editum, & ex Arabico ab Abrahamo de Balmes conversum*, Usserius c. VI. de Macedonum & Asianorum anno solari, non aliud esse notat quam Gemini Isagogen in Phænomena, *cujus*, inquit, *editionem ex codice, quem Vienna à Job. Sambuco Sevilienus noster nactus est, expressam non solum cum Arabico isto Isagogico, sed etiam cum alio MS. Græco. & Vaticanæ exemplaris d'Allegre Picus ab eodem præstantissimo viro acceptis diligenter contulimus*, quod ideo monendum duximus, ne quis erratum putaret, si quid à libro edito varians in nostra Ephemeride deprehenderet. Exstat & Gemini liber MS. Oxoniæ inter codices Baroccianos Sayilianosq; ac Vindobonæ in Bibliotheca Cæsarea teste Lambecio VII. p. 6. In Procli libro de Sphæra, pleraque è Geminio petita sunt. Decies amplius Geminum laudat Proclus ad Euclidem, Geometricum aliquod, ut videtur, illius scriptum respiciens. Josephum autem Blancanum fugit ratio, qui p. 52. Chronologiæ Mathematicorum, præceptorum Procli Lycii Geminum hunc fuisse scribit. Viderint & alii de Catalogo Barocciano, in quo Geometrica Gemini scripta memorari ait Vossius p. 57. de scientiis Mathematicis. Nam in Catalogis MStorum Angliæ & Hiberniæ qui Oxon. 1697. fol. lucem viderunt, nullam eorum mentionem reperio. Dicitur autem, ut idem Vossius p. 329. è Blancano ait, opus condidisse de ortu (compositione) linearum spiraliū, conchoidarū, cissoidarū, & earum affectionibus, & de ordine Mathematicarū (disciplinarū.) Fuit & alius Geminus Tyrius, cujus Onirocriticon libros tres memorat Artemidorus II. 49.

XXI. Astronomiam scriptis quoque illustrarunt POSIDONIUS

NĪUS, de quo infra in Stoicis dicam, & ARETAS Dyrrhachinus, laudatus Cenforino c. XVIII. & XXI. tum CHARIMANDER, è cujus libro de Cometis nonnihil profert Seneca VII. 5. Nat. quæst. DIO item Neapolites, cujus mentio apud Augustinum XX. 8. de Civ. Dei, atq; ut videtur apud Cenforinum c. XVIII. qui cap. XIX. meminit & APHRODISII cujusdam, sive, ut alii Codices, APLYRODII, vel quod Modius præfert, ALPHRODIL. His addes SOSIGENEM (*) Ægyptium, sectæ Peripateticum, qui in libros Aristotelis de cælo commentatus est teste Simplicio in lib. 2. comment. 46. & à Julio Cæsare adhibitus ad anni emendationem, de quo Plinius XVIII. 25. *Et Sosigenes ipse trinis commentationibus, quanquam diligentior esset cæteris, non cessavit tamen addubitare ipse semet corrigendo.* Proclo in Hypotyposi Astronom. positionum p. 45. laudatur Σοσιγένης ὁ Περὶπατητικός ἐν τοῖς ἐπὶ τῷ ἀναλυστῶν de revolutionibus. ANDROMACHUM Crentensem, quem theoricæ Planetarum primum in vulgus edidisse ajunt, Neronis Imp. Archiatrum, de quo infra lib. VI. in Medicis. AGRIPPAM denique, qui observationes Astronomicas instituit anno duodecimo Domitiani Imperat. (Christi XCII.) teste Ptolemeo VII. 3. magnæ Syntax. p. 170. Mentio hujus Agrippæ etiam in Procli Hypotyposi, perinde ut Menelai ac Timocharidis, de quibus supra. Verum missis hisce, quorum scripta perierunt, pergimus ad THEONEM Smyrnæum, cujus nomen perstrinxit leviter Suidas, Θεών, Σμυρνάϊος, Φιλόσοφος. *Affirmare vero ausim, inquit Ismael Bullialdus, vir doctissimus, eum esse, quem lib. 1. in Timæum vocat Proclus Theonem Platonicum, quique de Solonis & Platonis Genealogia quadam scripserat. Ipsumque Claudio Ptolemæo ** antiquiorem esse putarem. Verisimile est enim, si posterior Ptolemæo florisset, non obmissurum fuisse illius viri summi in Mathematicis auctoritatem, idque præsertim, quando in Musicis Aristoxenum reprehendit, eosdemque in eo errores circa toni divisionem ac Ptolemæus detegit. Thrasyllo vero, quem citat, posteriorem esse, nempe sana mens dubitaverit. Medium itaque floruisse Theonem concludere possumus, videlicet inter Tiberii Cæsaris ætatem, cui inter familiares adfuit Thrasyllos; & tempora Antonini Pii, quo imperante claruit Ptolemæus, inter annum videlicet Æræ Christianæ XX. & CXL. Et circa erroris suspicionem affirmare licet, eum esse, cujus observationes cælestes stella-*

7N170-

* Alius Sosigenes Archon Athenis Olymp. CIX. 3. & Sosigenes præfectus Phœnicæ classis sub Eumene, Polyæn. IV. 6. 9.

** Fallitur certe Josephus Blancanus, qui ad Sæculum à Christo nato XI. vel XII. rejiciendum putat, in Chronologia Mathematicorum p. 57.

rum Mercurii & Veneris exstant apud Claudium Ptolemaum, qui illum Theonem Mathematicum vocat lib. IX. *Mathematica Syntaxeos* cap. 9. & lib. X cap. 1. Quem etiam Theon Alexandrinus Ptolemai commentator appellat Θείων μαθηματικόν. Valde etiam mihi probabile videtur Theonem illum, quem Plutarchus libello de facie in orbe Luna induxit de maculis illis multa docte differentem, (forte & Theonem cujus meminit libello de Ei apud Delphos p. 386.) esse Smyrnaeum nostrum, quippe in Mathematicis eximie eruditum fuisse constat, & in tempora supra nobis memorata incidit, Plutarcho coetaneus, imperantibus Trajano, & ejus successore Hadriano, Augustis. Scripsit de quatuor Mathematicis disciplinis Compendium in Platonis libros, ut titulum libri profert Bessarion lib. I. contra calumniatorem Platonis cap. VIII. & Theo ipse p. 183. ἡμῶν δὲ ἐξαρκεῖ καὶ τὸν πυθαγορεῖον λόγον συνόψεως ἕνεκα τῆς μαθηματικῆς τοπωδίας αὐτὰ ἡθροικέναι καὶ ὁπτιομικῶς. Sive ut in MStis Codicibus inscribitur: περὶ τῆς μαθηματικῆς χρήσεως εἰς τὴν ἑσπερίαν ἀνάγνωσιν, De iis qua in Mathematicis ad Platonis lectionem utilia sunt. Nam ut p. 177. recte ait, ἀναγκασιώταται εἰς τὰ πλατωνικά ἢ τῶν θεωρίων. Adde p. 184. & p. 188. In his singillatim egit de Geometria, Arithmetica, Musica, & Astronomia, ac denique subjunxit tractatum de Harmonia Mundi, ut ipse testatur p. 73. καὶ δὲ τὸν περὶ πάντων τῶν μαθηματικῶν λόγον πλεοναῖον ἐπιζομεν καὶ τὸν περὶ τῆς ἐν κόσμῳ ἀρμονίας λόγον. Confer p. 150. seq. Atque ea quidem quae de *Arithmetica* & *Musica* Theo scripsit, laudatus Bullialdus Graece edidit è codice MS. Thuano (collatis quatuor Codicibus Bibliothecae Regiae) versioneque latina atque eruditis notis illustravit, Paris. 1644. 4. Latine verterat ante Bullialdum Antonius Gogava sive Gogavinus Graviensis, teste Gesnero, sed non edita est ejus translatio, neque magnum operae pretium est eam in lucem proferri, siquidem ea est quam inter libros Holstenianos evolvi MStam in Bibliotheca hujus urbis Johannea. Neque enim ulterius procedit quam Bullialdus, neque cum hujus versione conferri vel accuratione vel elegantia meretur. Josephus quoque Auria in praefat. ad Theodosium Tripolitum promissit se Theonem è codice Bibl. Vaticanæ latine à se redditum editurum in lucem, sed nec hujus interpretatio lucem vidit, neque Arnoldus Arlenius in lucem protulit scripta Procli, Hermiae, Damascii, Olympiodori, ac Theonis Smyrnaei, quorum spem lectori fecit Basilius Amerbachius praefat. ad Graecam Platonis editionem A. 1556. Cæterum spero fore ut ea quae de *Astronomia* ab eodem Theone p. 145. seq. & 188. promittuntur, vir aliquis doctus tandem in lucem proferat, cum non modo If.

Vossius Bullialdo testatus sit in Bibliotheca Ambrosiana Mediolani ex-
stare Theonis tractatum de Astronomia, in quo plura egregia animad-
vertit : Sed & Labbeus in Bibliotheca nova MSS. p. 191. refert in Biblio-
theca Caroli de Montchal fuisse Theonis Smyrni $\tau\omicron\ \alpha\iota\varsigma\ \tau\omicron\ \mu\alpha\theta\eta\mu\alpha\tau\iota\kappa\omicron\ \kappa\omicron\upsilon\sigma\iota\mu\omicron\upsilon\alpha\iota\iota$ de cœli & terræ figura ex astrorum motu. Incipit: $\omicron\pi\ \pi\alpha\varsigma\ \delta\ \kappa\omicron\sigma\mu\omicron\varsigma$. Definit: $\tau\alpha\ \epsilon\lambda\alpha\chi\iota\sigma\tau\alpha\ \kappa\omicron\sigma\mu\omicron\upsilon\alpha\iota\iota$. Bullialdus quoque ad cal-
cem MSti codicis librorum Cleomedis reperit Theonis Smyrni quod-
dam è tractatu de Astronomia fragmentum, quod edidit p. 189. Idem
p. 192. notat *Psellum & Georgium Pachymerem* in Compendio quod
uterque composuit quatuor disciplinarum Mathematicarum, Theonis
vestigii instituisse. Allegantur à Theone

Adrastus Peripateticus $\gamma\iota\upsilon\epsilon\mu\omicron\tau\eta\varsigma\ \pi\epsilon\tau\iota\pi\ \alpha\iota\omicron\mu\omicron\eta\alpha\varsigma\ \kappa\alpha\iota\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\upsilon\iota\alpha\varsigma\ \delta\iota\epsilon-$
 $\xi\iota\omega\iota$ p. 78. 94. 97. 113. 117. 167. 169.

Archytas 27. 30. 94. 98. $\epsilon\iota\ \tau\omicron\ \omega\epsilon\iota\ \delta\epsilon\kappa\alpha\delta\omicron\varsigma$ 166.

Aristoteles $\epsilon\iota\ \tau\omicron\ \pi\upsilon\theta\alpha\gamma\omicron\epsilon\mu\alpha\ \kappa\alpha\iota\ 30$.

Aristoxenus 83. 87. 102.

Δημοσθενικός λόγος. 112.

Empedocles 19. $\epsilon\iota\ \kappa\alpha\theta\alpha\omicron\mu\omicron\iota\varsigma$. 162.

Eratostrhenes 129. 165. 168. 169. 137. $\epsilon\iota\ \tau\omicron\ \Pi\lambda\alpha\tau\omega\iota\kappa\omega\ 2$. 127.

Evander referens $\epsilon\iota\ \sigma\eta\lambda\eta\ \Delta\iota\gamma\upsilon\pi\tau\iota\alpha\kappa\eta\ \epsilon\upsilon\epsilon\iota\sigma\kappa\iota\sigma\theta\ \chi\epsilon\alpha\phi\eta\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\omega\varsigma\ \kappa\acute{\alpha}\rho\omicron\tau\eta\ \kappa\alpha\iota\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\iota\sigma\tau\eta\varsigma\ \rho\acute{\epsilon}\alpha\varsigma$. 164.

Eudoxus. 94.

Herophilus. 163.

Juxta Hesiodum $\alpha\varsigma\tau\omicron\nu\omicron\mu\omicron\tau\eta\varsigma$. 11.

Hippasus Metapontinus, Pythagoricus. 91.

Lafus Hermionensis. 91.

Λιβυκός λόγος. 112.

Λυσιακός λόγος. 112.

Οἱ νεώτεροι (Musici) 98. οἱ παλαιοί. 101.

Oraculum de duplicando Cubo. 3.

Ὀρφικοί ὄρκοι. 164.

Peripatetici, quot modis dicant λόγον. 112.

Philolaus 27. $\epsilon\iota\ \tau\omicron\ \omega\epsilon\iota\ \Phi\upsilon\sigma\iota\kappa\omega\varsigma$. 169.

Plato in *Πινυμίδι*. 3. sive *Πινυμίδι*. 9. 131. de Rep. 4. 5. 12. 16. in *Phi-*
lebo 28. in *Timæo* 150. 162. Pythagoricos passim sequitur. 15.

Pofidonius.

Pythagorus. 88. 147. Aurea carmina. ibid.

Pytha-

Pythagorici. 7. 15. 26. 72. 74. 79. 87. 151. 161. 183.

Thrasyllus 133. 137. 145. *ὅτι τὸ ἐν ἐρωτημασθητῆς λέγων ἀρμονίας 74.*

Timotheus 165.

Tragedia. 5. Versus: πολλὰς δὲ βροτῆς τῶν αὐτῶν ἀναιμον ὤλισσεν. 75.

Testatur Gösnerus se in Catalogo Bibliothecæ cujusdam Italicæ invenisse hunc titulum: *Theonis Smyrnei Theologumena & Mathematica Platonis*, sed nemo hactenus fuit qui Theologumena Theonis in lucem produceret, neq; Theologumena Arithmeticæ quæ exstant, Theonis videntur esse, de quibus dicam infra in Nicomacho Geraseno. Theonis Platonici effigiem post Jac. Sponium exhibet Gronovius T. 3. thesauri Antiqv. Græcar. litera ffff. Porro fuerunt & alii Theones atque in his de re Astronomica meritis non male THEO Alexandrinus, de quo ut de PAPPO Alexandrino dicendi locus erit alibi.

XXII. CLEOMEDES quando vixerit, non audeo certo affirmare, neque enim video quibus eum argumentis sub Theodosio secundo circa A. C. ccccxvii. claruisse affirmant viri docti, cum forte Claudio Ptolemæo, cujus alioqui meminisset, sit antiquior, de cætero Stoicorum dogmata videatur amplexus. Exstant ejus *κυκλικῆς θεωρίας μετρώων Considerationis Cyclicae * meteororum libri II.* Ubi meteora non sumuntur eo sensu, quo Physici accipere solent, pro iis quæ infra lunam gi-gnuntur, & Clementi Alex. atque Achilli Tatio vocantur *μετέωρα*, sed pro rebus cœlestibus, cœloque & stellis, quo sensu *μετεωρολογικὴν πραγματείαν* dixit Strabo lib. 1. p. 8. ad quem locum consulendæ If. Casauboni animadversiones. *Græce* primum editi sunt Cleomedis libri Parisiis apud Conradum Neobarium 1539. 4. *Latine* vertit *Georgius Valla* Placentinus, cujus translatio vidit lucem Venetiis 1498. fol. & cum Aristotelis ac Philonis libellis de Mundo Basileæ apud Joh. Walderum 1533. 8. *Græce & Latine* cum eadem Vallæ versione, Sphæra Procli, Arato & Dionysii Periegesi: Basil. 1547. 1561. 1585. 8. Denique emendatius cum nova versione & commentariis *Robertii Balforei* Scoti, Burdigalæ 1605.

4.

* *Cyclicae* i. e. *Sphæricæ*. Unde hunc librum *Sphærica Cleomedis* vocat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 112. Possit & *κυκλικὴ θεωρία* dici eo sensu, quo Astronomia pertinet ad disciplinas Cyclicas, ut Marcianus Capella vocat, sive ad Cyclum illum & orbem disciplinarum. Vide Wqverii Polymathiam c. 24. & Allatium ad Georgium Acropolitam p. 243. Scholia MSS. ad Dionysium Thracem: *Ἐγκύκλιος δὲ εἰσὶν τέχναι αἰς ἐννόιας* (forte *ἐννοίας*) *λογικὰς καλῶσιν, οἷον Ἀστρονομία, Γεωμετρία, Μουσική, Φιλοσοφία, ἱατρική, Γραμματική, ῥητορική.* *Ἐγκύκλιος δὲ αὐτὰς καλῶσιν, ὅτι τὴν τέχνην διὰ πάσων αὐτῶν ὀδόνοντα τὸ χρεώδες αὐτῶν ἐκείνης εἰς τὴν αὐτὴν εἰσάγειν διδάσκουσι.*

4. Joh. Andreas Bosius ὁ μακαρίτης in Epistola ad Marqv. Gudium data medio Octobri A. 1659. refert se Cleomedem cum membranis MSS. (Lipsiensibus ni fallor) contulisse, licet media sui parte mutilis, quæ multas Ralforei conjecturas confirmant, plures vero ab eo relictas mendas plane sarcire possint. *Johannis Pediasimi* Diaconi & alia incerti scholia Græca MSS. in Cleomedem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 119. 190. Allegantur à Cleomede (cujus librorum Codex MSus non contemnendus asservatur etiam Wittebergæ, in Bibliotheca publica) Aratus p. 432. 398. 457. edit. Basil.

Aristoteles p. 309.

Berolus p. 491.

Canonici *Κανονικοὶ* Mathematici qui Canones Astrologicos & παραπλεγmata condiderunt, Eclipses prædixerunt. p. 536.

Contra Epicurum, solem non esse tantillum ut, oculis nostris videtur, p. 425. 467. 472. vitia ejus in dictione perstringit, p. 474. seq. ridet illum cum Pythagora Socrate atque Heraclito se consententem, p. 475.

Eratosthenes. 395. 400. & 454. ubi de ambitu orbis terrarum ex mente Eratosthenis, quod continet stadia 250000.

Heraclitus. 418. 475. *Χαλκιδεύου Φυσικῶν*. 305.

Hipparchus p. 459. quo loco Solis diameter ex Hipparchi mente æquatur 1050. diametris terræ: ex sententia Posidonii, 3000000, Cleomedis ipsius 10000.

Homerus. 414. 442. 473. 522.

Posidonius (è quo p. 541. plurima petiisse se fatetur Cleomedes) p. 360. 361. 362. 363. 364. 395. 396. 397. 400. 424. 430. 452. 500.

Pythagoras. p. 475.

Pytheas Massaliota. p. 372.

Socrates p. 475.

Λόγον suum περὶ τῆς ὀπὶ τὰ μέσον Φαράς τῆ βασιλῆων de graviumensione ad centrum promittit p. 310. 318. 320. Allegat præterea librum primum ephicherematum p. 424. *περὶ χειρῶν* δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῷ ὀπὶ χειρῶν. Librum primum *χολικῶν*, p. 478. Λόγον περὶ σελήνης pag. 481.

Composuit quoq; Astronomica quædam PROCLUS Lycius, sed deejus scriptis alibi, quæ satis sunt, dixi.

XXIII. Superest ut de ACHILLE TATIO nonnulla subjungam, patria Alexandrino, incertæ itidem ætatis scriptore, qui in quibusdam

dam codicibus Suidæ *Στατίος* appellatur, postrema litera nominis *Ἀχιλλεύς* perperam repetita. Ethnium primum, hinc Christianum ac demum Episcopum fuisse, eidem Suidæ credet qui volet. Præter alia, de quibus libro quinto inter Eroticis scriptores egi, scripsit librum *περὶ σφαίρας*, cuius pars hodieque exstat sub titulo: *ἐκ τῆ Ἀχιλλεύς πρὸς ἀντιφάσην εἰς τὰ Ἀράτη Φαινόμενα*. De hoc Aldus Manutius quaesit. per Epist. VI. *Est etiam nondum divulgatus Achilles, quem prudentissimum * Julius Firmicus appellat, cuius quidem, quod ex ejus recondita doctrina cognoscitur, antiquus.* Eruditum hunc librum, sive fragmentum insigne, libri primus *Græce* vulgavit *Petrus Victorius* ex Bibliotheca Medicea, cum Hipparcho & alijs quibusdam, Florentiæ 1567. fol. deinde vertit, atque in Uranologio suo *Græce ac Latine* vulgavit *Dionysius Petavius* Paris. 1630. fol. recusio Amst. 1703. fol. Caput primum est *περὶ τῆ παντός*, unde Gesnerus in Bibl. Tatium hunc ab Achille Tatío *ἐρωτικῶν* scriptore adversus Suidæ sententiam distinguens, integrum scriptum vocat *librum de universo*. Ecce vero tibi Catalogum scriptorum qui in hac Isagoge Achillis ad Aratum laudantur:

Adrastus Aphrodisiensis cap. 16.

19.

Adrastus Peripateticus c. 19.

Egyptii. c. 17. 23. Sphæra Egyptia 39.

Æschylus ἐν Ἀρχιμήδωνι, c. 1. ἐν Προμηθεῖ c. 1.

Anaxagoras c. 2. 11. 13. 19.

Anaximander c. 5. 19. 33.

Apion Plistonices. c. 1.

Apollinaris c. 19.

Apollonius Rhodius. c. 3.

Aratus apud Antigonium Macedonia Regem versatus, c. 35.

ἐν τοῖς Φαινομένοις, c. 29. & passim. ἐν τῷ Πηγεαφομένῳ καὶ νόμῳ c. 15. 16. 19.

Οἱ Ἀρχιμήδεις c. 4.

Aristophanes c. 1. ἐν νεφέλαις c. 4.

Aristoteles Stagiritæ c. 2. 3. 4. 5.

ἐν δευτέρῳ περὶ ἕραν c. 5. 13.

περὶ ἀνέμων c. 31.

Astræus siderum observator. c. 1.

Atreus - - c. 20.

Callippus c. 19.

Callimachus c. 1. περὶ ἀνέμων, c.

33. de Coma Berenices. c. 14.

Chaldæi c. 18. Sphæra Chaldaica

c. 39.

Chrysippus c. 4.

ἐν τῷ περὶ μετεωρίων καὶ θεῶν c. 13.

Cleantis c. 12.

Conon Mathematicus c. 14.

Crates Grammaticus c. 1.

Democritus c. 13.

Demetrius c. 34.

O

Dio-

* Achillis Tatii mentionem fieri à Firmico haud memini Cæterum meminit Achilles Hypsiclis, Claudio Ptolemæo junioris, vel saltim supparis, & ipsius Ptolemæi.

- Diodorus Alexandrinus Mathematicus** c. 2. 5. 9. 14.
Empedocles c. 4. 5. 6. 11. 16. 21.
Epicurus Athenienſis c. 3. 5. 8. 19.
ἐν τῇ περὶ Ἡρόδοτου Πιπυλῇ c. 13.
ἐν τῇ περὶ ἀνέμων. c. 33.
Epicurei c. 9. 13.
Eratosthenes c. 29. 31.
ἐν τῷ ἔργῳ c. 16. 28. 29.
ἐν τῷ καταμετρισμῷ c. 24.
ὅκτω κριδαστηρίαι c. 19.
Eudorus Philosophus c. 2. 13.
Eudoxus c. 19.
Euripides c. 19. 20.
Heraclitus c. 3. 19. 21.
Hesiodus c. 3.
Hipparchus c. 19.
Hypſicles c. 16.
Homerus. c. 1. 5. 6. 21. 22. 28. 35.
Mathematici c. 9. 14.
Meton c. 19.
Metrodorus Epicuri Magister
c. 5.
Musici (Aristoxenus) c. 5.
Neoptolemus ἐν τοῖς Φρυγίαις
Φωναῖς c. 5.
Neoptolemus Parianus ἐν τοῖς
χθονίαις c. 22.
Oenopides Chius c. 24.
Orion c. 19.
Orphicæ. 4. *ἐν ταῖς Ὀρφικαῖς μυσ-*
ταῖς c. 6.
Parmenides de Zonis c. 31.
Pherecydes Syrius c. 3.
Philolaus c. 19.
Pindarus c. 14.
Plato c. 3. 11. 12. 19.
ἐν πολιτικῇ c. 5. 21.
ἐν πρῳῳῳ c. 5. 13. 14.
Polybius c. 31.
Posidonius Stoicus c. 10. 13. 31.
Ptolemaeus c. 19.
Pythagoras c. 5.
Pythagorici c. 6. 10. 16. 18. 31.
Socrates c. 3.
Sophocles c. 1.
ἐν παλαμήδῃ c. 1.
Stoici c. 2. 5. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 19.
Thales c. 1. 3. 11.
Thraſyllus c. 16. 19.
Xenophanes c. 4. 11.
Zeno Citicus c. 3. 5.

Sunt & alii nonnulli scriptores Græci, qui Astronomiam illustrarunt scriptis, ut **THIUS**, & **THEODORUS MELITENIOTA** à Bulſiardo editi, **JOHANNES** item **PHILADELPHIENSIS** **LYDUS**, tum **PELLUS**, aliique: sed tempus est ut his in alium locum reſectis, ad antiquiorem ætatem pro instituto meo revertar, & de principe Philoſophorum **Aristotele** dicere perſequar.

CAPUT VI.

De Aristotele Stagirita, Ejusque
scriptis editis.

*De Aristotelis vita atque atate. Scriptorum ejus, vel ipsi tributorum qua exstant
notitia Critica, cum Variis observationibus, & interpretum principu-
rum commemoratione. Scripta Logica. 1. -- 5. Rhetorica. 6. 7.
Poetica. 8. Physica. 9-- 23. Physiognomica. 24. Problemata. 25. Me-
taphysica. 26. Mathematica. 27. 28. Ethica. 29-- 32. Politica. 33.
Oeconomica. 34. Peplus & alia quadam. 35. Philosophia secundum
Egyptios, qua sub Aristotelis nomine exstat latine. 36. Alia Aristotelis
tributa, qua latine tantum leguntur. 37. Aristotelis Operum editio-
nes. 38. Varia scripta de Aristotele ejusque Philosophia. 39.*

Indicem scriptorum in Aristotelem ejusque interpretes dare animus est libro quinto.

ARISTOTELES (a). natus est Stagiris Macedoniæ, (b)
Olymp. XCIX. 1. (c) Prætor Diotrephe, ante Christum
CCCLXXXIV. Patrem habuit Nicomachum Medicum Amyntæ Re-
gis, (d) qui Alexandri M. avus fuit, matrem Phæstidem. Educati-
onis illius curam post parentum obitum gessit Proxenus Atarnensis. (e)
Hinc literis humanioribus imbutus, ad Philosophiam jussu Oraculi (f)

O 2

se

- (a) Fuere multi hoc nomine, nam duos & triginta recenset Joh. Jonsius in diff. 1. de Phi-
losophia Peripatetica (quæ prodiit Augustæ Gambriuviorum sive Hamburgi A. 1652.
4.) & lib. 1. de Scriptoribus Hist. Philosoph. c. 12. E Jonisio Menagius ad Laertii
V. 35.
- (b) Alii ad Thraciam referunt, minus bene. Vide Nunnesium ad Vit. Aristotelis latine
ab Anonymo scriptam.
- (c) Dionysius Halicarnass. Epistola ad Ammzum p. 121. Apollodorus apud Laert. V. 9.
Andreas Schottus in vitis comparatis Aristotelis ac Demosthenis. Augustæ Vindel.
1603. 4.
- (d) Ammonius sive Philoponus in vita Aristotelis.
- (e) Id. Philoponus, Alterius Proxeni Boeoti qui Xenophontem Cyro juniore commendavit,
mentio apud Laert. II. 49.
- (f) Idem Philoponus.

se contulit, & ab anno ætatis decimo septimo (g) (Olymp. Cf. 1.) frequentavit Platonem. Cui cum industriam singularem (b) sed non item probasset præficiens (i) ac liberius ingenium & delictiorem corporis cultusque curam (k) Aristoteles ab eo discessisse, atque ipse Scholarum Athenis condidisse, vel expulso Platone, in ipsa ejus Peripato, (l) vel saltem in Lyceo (m) traditur. Alii (n) Platone superstite negant hoc accidisse, sed Aristotelem illius fuisse auditorem per annos viginti (o) usque ad defunctum scilicet Platonem Olymp. CVIII. 1. Anno ætatis Aristotelis XXXVII. Ad Philippum Regem venit relicta Academia. Anno ætatis suæ XLII. atque ALEXANDRI Magni, quintum decimum annum agentis, studiis est præfectus Olymp. CLX. 2. (p) eumque erudit per quinquennium, (q) hoc est usque ad Olymp. CX. 3. ætatis XLVII. Philippus Alexandri Pater interfectus fuit Olymp. CXI. 1. hinc Alexandro M. movente in Persas, reversus Athenas est Aristoteles Olymp. CXI. 2. anno ætatis quinquagesimo, ibique per tredecim (r) annos in Lyceo docuit. Gratia Regis utriusque usus est singulari, ut Philippus Stagiram ipsius patriam à se prius everfam Aristotelis precibus instauraverit, (s) & Alexander incredibiles sumtus (t) impenderit, quo felicius naturæ arcana scrutari Philosophus posset: eumque habuerit Parentis prope loco, donec affectus hic sub extremum vitæ (u) per

(g) Dionysius Halic. Laertius V. 6. & Syncellus p. 258. Apud Philoponum legas per triennium Aristotelem etiam fuisse discipulum Socratis, sed error est, cicutam enim biberat Socrates Olymp. XCV. 1. duodecim annis ante Aristotelem natam

(b) Unde Plato domum Aristotelis appellabat domum Anagnostæ, teste Philopono.

(i) Ælianus III. 19. Var.

(k) Laert. V. 1.

(l) Eusebius præparat. p. 791. Ælianus loco laudato.

(m) Philoponus, qui tamen hoc refellit.

(n) Philoponus in Vita Aristot. quæ præfigitur Ammonii sive Philoponi commentariis in Categorias.

(o) Apollodorus apud Laert. V. 9.

(p) Plutarch. de exilio p. 603.

(q) Apollodorus ibid.

(r) Justinus XII. 16. Hist.

(s) Laertius V. 4. & 5. & 10.

(t) Plutarch. in Alexandro & contra Colotem p. 1126. Dio 2. de regno p. 26. Ammonius sive Philoponus in vita, qui addit, Stagiritas in ejus honorem Ἀριστοτέλει quotannis celebrasse.

(u) Plinius VIII. 16. Hist.

(u) Plutarchus Alexandro p. 668. Laert. V. 10.

per suspiciones de Callisthenis conjuratione refrixit. Denique post Alexandri mortem, quæ accidit Olymp. CXIV. 1. & cujus auctorem Antipatro fuisse Aristotelem, venenumque (x) quod illi daretur parasse, nescio quam vere à nonnullis traditur, aliis de causis sycophantias Atheniensium (y) pertimescens exsulatum concessit Chalcidem (z) Eubææ metropolin, ibique aconito haulto discessit è vita, eodem quo Demosthenes anno Olymp. CXIV. 3. ætatis LXIII. ante Christum CCCXXII. successore Athenis relicto Theophrasto.

SCRIPTA ARISTOTELIS, QUÆ EXISTANT.

I. LOGICA.

I. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ, *Categoria* sive *Prædicamenta*; hunc enim titulum fuisse (non *περὶ κατηγοριῶν*, vel, ut Laertius V. 26. *κατηγοριῶν*) testatur Simplicius. Confer Ilidorum II. 26. Orig.

Dubitatum fuit à nonnullis, num Aristotelem auctorem agnoscat hic libellus, præcipue cum & alius exstaret liber *κατηγοριῶν* ab isto diversus, sub Aristotelis nomine, eodem numero *τῶν*, ut Adrastus apud Simplicium refert, & meminit Ammonius, Boethiusque. Franciscus Patricius (qui exceptis Mechanicis & libro de dogmatibus Zenonis Xenophontis & Gorgiæ, omnia, quæ hodie exstant, Aristoteli supposita esse suspicatur) libro *Categoriarum* objicit T. 1. discuss. Peripatet. p. 21. quod alibi in scriptis Aristotelicis, ubi *Categoriarum* mentio fit, non allegetur, etiam ubi decem *κατηγορίας* memorat, ut 1. Topic. c. 7. Addit Felix Accorombonius, quod in eo multa reperiantur, quæ non consonant iis, quæ in *Metaphysica* Aristoteles confirmat. Ludovicus Vives lib. 3. de causis corruptarum artium p. 99. ait, Pythagorici illum, nescio cujus, vel Megarensis esse sibi videri. Vivem ni fallor secutus Jonsius p. 4. *Auctor libri de categoriis*, inquit, *quicumque Platoniorum vel Pythagoricorum is demum fuerit*. Ac verum quidem est,

O 3

Py-

(x) Plutarch Alexandro p. 707. Arrianus, Plinius &c. Vide patricii discuss. Peripatet. lib. 1. qui est de vita Aristotelis p. 6.

(y) Ælian, III. 36. var.

(z) Strabo X. p. 443. Laertius. V. 5. Anonymus auctor Vitz à Menagio editus, Hesychius Illustris, & Suid in *Ἀριστοτέλης*.

Pythagoricos, & in his *Archytem* libro ὡς παρὰ τὸν scripsisse de decem prædicamentis, ante Aristotelem: sed ideo nolim Aristoteli librum hunc abjudicare contra diserta veterum testimonia, quæ produxit Vossius de natura Logicæ c. 10. Maxime notandus locus Ammonii p. 13. Εὐκρίτης ὁ ὑπὸ τῷ ἐξηγητῇ, κατηγορεῖν μὲν ἐπὶ ἑνὶ γήσιον ἔχειται, ἀναλυτικῶν δὲ τὸ πρῶτον. Εὐκρίτης δὲ ἐκ τῶν νοημάτων καὶ τῶν φερόμενων, καὶ τῶν αἰτιῶν πῶς ἀλλὰ πρᾶγματι μνηστέον ἐστὶν βιβλίῳ τὸν φιλόσοφον. Inter hos interpretes sive exegetas fuit etiam *Andronicus Rhodius*, qui tamen suspicatus est partem tertiam, quæ agit de postprædicamentis, à capite 10. ad finem libri, ab alio esse adjectam. Τινὲς μὲν γὰρ, inquit *Simplicius*, αὐτὸν καὶ Ἀνδρόνικόν ἐστιν, ὡς δὲ τὴν περὶ τὴν βιβλίον περὶ τῶν φερόμενων πρὸς πάντα. Confer *Boethium* præf. libri IV. in *Categ.* Falsitamen sunt, qui cum *Cœlio Secundo Curione Andronici* paraphrasin, non *Aristotelis* ipsius scriptum habere nos opinantur. Scripsere κατηγορίας & περὶ εἰρησίας & ἀναλυτικῆν etiam *Aristotelis* exemplo *Eudemus* & *Phaenias* & *Theophrastus* Peripatetici, teste *Ammonio*, ibid.

In *Aristotelis* κατηγορίας commentati sunt è græcis, qui exstant* & editi leguntur, *Porphyrius*, *Ammonius* *Hermæ* *F. Simplicius*, *Michael Psellus*, & cujus libri tres questionum in *Categorias* latine tantū editi sunt, *Dexippus*, in quibus respondit ad ea, quæ adversus *Categorias* disputavit *Plotinus* *Ennead.* VI. lib. 1. 2. 3. *Johannis* vero *Philoponi* commentarius *Ammonii* ὑπομνήματα in editis permixtus, ab eo distinctus legitur in *MSto* Codice eximio *Bibl. Cæsareæ*, qui etiam vitam *Aristotelis* *Ammonio* tributam ad *Philoponum* auctorem refert, & præterea exhibet synopsis κατηγορεῖν à *Photio* concinnatam. Eadem *Photii* Synopsis & Scholia *Joh. Damasceni* *MSt* sunt in *Bibl. Regis Galliæ*, teste *Labbeo*, qui eramp. 114. *Bibl. novæ MSS.* memorat *Georgii Scholarii* prolegomena in quinque Voces, *Categorias*, & de interpretatione, tum p. 115. *Sophonia* *Monachi* in *Aristotelis* *Categorias*, tractationem de *Homonymis*, *Synonymis*, *Paronymis*, *Heteronymis*, *Polyonymis*; & p. 201. *Anonymi* græci in *Categorias* commentarium *Davidis* cujusdam commentarios græcos in *Aristotelis* prædicamenta & quinque voces *Porphyrii*, *Venetis* in *Biblioth. Sanctorum* *Johannis* & *Pauli* *Mstos* indicavit *Gesnerus*. *Mich. Pselli* ἐξηγήσειν *MS.* eis τὰς κατηγορίας, quæ incipit: τῶν πραγμάτων, τὰ μὲν ποιῶν &c. *Allatius* de *Psellis* p. 85.

Perie-

* Editiones indicavi, ubi de singulis egi, suo loco. De perditis dictum infra in notitia Peripateticorum.

Perierunt *Andronici Rhodii* & *Themistii* Euphratae Metaphrasis, tum & liber a Suida laudatus de Icopo & inscriptione Categoriarum. Commentaria *Adrastii* (qui Categorias vocabat *Ante Topica*, testante & improbante Porphyrio) *Alexandri Aphrodisiensis* & *Alexandri Aegaei*, *Aspasii*, *Boethii*, *Sidonii*, *Hermi*, * *Lucii*, *Maximi*, (qui Jamblichi discipulus fuit & Alexandrum Aphrod. in plerisque erat secutus, teste Simplicio) *Nicestri* & *Pascherii* Rhodii, & quae adversus Categorias scripserant *Atbenodorus* & *Cornutus* Stoici.

E latinis exstant *Severini Boethii* libri IV. quos Consul scripsit, & praef. lib. 1. affirmat se alium praeterea commentarium componere proposuisse de iisdemategoriis ad doctiores, in quo ad scientiam Pythagoricam perfectamq; doctrinam introducere illos voluit. Sed nunquam lucem vidit alter ille commentarius. Sub *Augustini* quoque nomine ad Adeodatum legitur liber de decem Categoriis, sed quem inter spuria Tomi primi rejecerunt nuperi editores Benedictini. Auctor forte est *Vegetius Praxetanus*. Themistii quidem magisterio usum se testatur, quem suae aetatis egregium atque eruditum Philosophum vocat c. 3. & 22. Memorat & Augurium c. 12. & inter doctissimos habere se ait, qui primus latine dixit praedicamentum *Situs*, quod auctor libri vocat *jacere*.

Averrois ** Arabis (Ebn Rhod) qui seculo XII. floruit, Commentarius in Categorias latine versus à Jacobo Mantino Judaeo, exstat tomo primo ejus operum.

Latine verterunt Categorias è recentioribus *Job. Argropylos* Byzantinus, *Jac. Ludovicus Strebans*, aliiq; , quos infra post num. 5. laudavi, ubi & memoravi versiones, Hebraicam, Gallicas &c. Commentarios item selectos Virorum doctorum, *Jac. Sebeggii* &c.

II. ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ, de Interpretatione nominum & verborum, atque adeo enunciationum vi ac significatione liber Acromaticus, Grammatica veluti quaedam *** Philosophica, quam cum scriberet Aristoteles, non in atramento, **** sed in mente calamus tinxisse

(τόν

* Apud Boethium s. in Categor. p. 151. pro Hermia suspicor reponendum nomen *Hermi*. Hic est Herminius ad quem Demonax apud Lucianum T. 1. p. 870. ἀλῆθῆς ἡ δὲ καὶ κατηγορεῖται.

** De Averroce praeter Hendreichium in pandectis Brandeburgicis consulendus Nicolaus Antonius T. 2. Bibl. Veteris Hispaniae p. 240. seq. Scripta ejus ex Arabico Hebraice atque inde demum latine versa esse notat Rich. Simon supplemento ad Leonem Mutinensem p. 104. adde Possevinum XII. 16. seq. Bibl. qui quam male versa sint & edita, adnotat.

*** Une espece de Grammaire raisonnée. Rapini reflex. sur la Logique p. 735.

**** Sic Basilium ait Nazianzenus, non in atramento sed in Spiritu S. calamus, cum scriberet, tinxisse,

(τὸν κάλαμον δορυβάται εἰς νῆα, Suid. in Αἰγιστ.) ait Isidorus II. 27. Orig. Ut mirum sit iudicium Francisci Sanctii, qui lib. 1. Minervæ c. 5. librum hunc indignum profecto Aristotelis nomine esse affirmat. Sed & nonnulla huic libro objicit Patricius discuss. Peripater. Tom. 1. lib. 3. p. 21. Ac pridem eum Aristoteli abjudicavit Andronicus Rhodius (teste Ammonio & Boethio) sed ab hoc dissentit Alexander Aphrodisæus, qui inter alia hoc argumento confutavit Andronicum, quod Theophrastus ut in aliis solet cum de similibus rebus tractat, in libro de affirmatione & negatione eisdem aliquibus verbis fuerit usus, quibus in hoc libro Aristoteles usus est, & levius ea tangit, quæ ab illo dicta ante cognovit. Alexandro accedit Ammonius Boethiusque & tota Peripateticorum Schola, nisi quod partem postremam (cap. 14. seq.) à juniore quodam adjectam suspicati sunt Porphyrius & Ammonius. Meminit inter Aristotelis scripta etiam Laertius V. 26.

Exstant in hunc librum è græcis editi *Ammonius*, & huius vestigiis insistent *Magentinus* Metropolitæ Mytilenæus, tum *Mich. Psellus*, cujus Paraphrasis græce & latine lucem vidit. Alias ejus ineditas *ἐξηγήσεις* in eundem librum memorat Allatius de Psellis p. 86. *Job. Philoponi*, (cujus etiam Psellus meminit), scholia manu exarata habentur in Bibl. Vindobonensi, quemadmodum in Bibl. Regis Christianissimi, Commentarius *Photii*, teste Colomesio de Photii scriptis: itemque *Georgii Scholarii*, ut notavit Labbeus Bibl. MSS. p. 316. qui & *Johannis Isali* commentarium MS. in librum de interpretatione memorat p. 113.

Perierunt commentaria *Aspasii*, *Alexandri* Aphrodisiensis, *Galenii*, *Hermيني*, *Porphyrii*, quem excellentissimum expositorum Boethius vocat, seque secutum præ cæteris testatur; & *Syriani Philoxeni*.

E latinis veteribus huc spectat *Apuleji* liber, qui à Colvio editus est sub titulo *περὶ ἐρμηνείας* sive de Syllogismo Categorico, in quibusdā editionibus inscribitur: De Philosophia rationali. Inter *Severini Boethii* Opera duplices commentarii in hoc Aristotelis scriptum exstant. Minores sive primæ editionis, libris II. & majores sive secundæ editionis libris VI. quibus biennium fere commentando se insumpsisse testatur præfat. libri ult. Addi quoque debet ejusdem Boethii introductio ad libros Categoricos, tanquam breviarium, quod promisit præf. libri IV. & commentariis subjicitur.

Ex Arabibus *Averroes*.

E recentioribus præter *Thomam Aquinatem*, *Jacobum Schegkium*, *Augustinum Niphus*, alique, de quibus infra post num. 5. Lati-

Latina *Joh. Argynropuli* versio in antiquis latinis Aristotelis editionibus occurrit.

III. ΑΝΑΓΓΕΛΙΚΩΝ προτέρων βιβλία β', ὑστέρων βιβλία β'. *Analyticorum priorum libri duo, Analyticorum posteriorum libri totidem*, Acroamatici. Galenus de libris propriis T. 4. p. 367. innuit veram & antiquam inscriptionem Analyticorum priorum fuisse *πρὶ συλλογισμῶν*, quod confirmat & Boethius 2. de interpret. edit. primæ p. 253. *scripsit autem duos resolutiores libros de Syllogismo*. Posteriorum Analyticorum antiquum titulum idem Galenus indicat fuisse *πρὶ δεικνύσεως, de demonstratione*. *Ἐπεξεράφασιν δ' αὐτὰ σχεδὸν ἅπαντες οἱ τῶν Ἀναλυτικῶν προτέρων, ὥσπερ καὶ δευτέρων. Τὰ δὲ πρὶ δεικνύσεως αὐτῶν ὁ Ἀριστέλης τῷ μὲν προτέρῳ ὡς πρὶ συλλογισμῶν γεγραμμένων μέμνηται, τῷ δὲ δευτέρῳ ὡς πρὶ δεικνύσεως*. Equidem Analytica, quorum meminit Aristoteles VI. 3. ad Nicomachum, diversa fuisse ab iis, quæ hodie habemus, contendit Samuel Petitus II. 2. Observat. p. 175. seq. Et Laertius V. 23. memorat priorum Analyticorum libros octo: (vel novem, ut Patricius, vel decem denique, ut H. Stephanus in codice suo reperit,) & Ἀναλυτικῶν ὑστέρων μεγάλων libros duos. Quid quod Ammonius in *Categorias* p. 13. testatur Ptolemaei Philadelphi tempore repositos in Bibliotheca Alexandrina quadraginta libros Analyticorum. *ἀμέλει φασὶν ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὐρεθῆναι Ἀναλυτικῶν μὲν τεσσαράκοντα βιβλίας - ἐκείνη δὲ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν τεσσάρων εἶναι γήσια τῷ Ἀριστέλει*. Philoponus in 1. *Analyt.* p. 4. *φασὶ γὰρ ὡς τεσσαράκοντα εὐρεθῆναι τῶν Ἀναλυτικῶν βιβλίας ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις, καὶ τὰ τίτλους μόνον αὐτὰ ἐκείνηται, εἶναι Ἀριστέλους, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀμφοβαλλέν*. Rationem tituli Ἀναλυτικῶν reddit idem Philoponus dicto loco, & Vossius de natura Logicæ c. 12. Videndus & Josephus Blancanus *Jesu socius* in locorum Aristotelis, quæ ad Mathesin pertinent, expositione, quam cum dissertatione de Mathematicarum natura & Chronologia clarorum Mathematicorum vulgavit Bononiæ A. 1615. 4. Non infcite de his libris, Aristotelem laudans, Jacobus duPortus p. 223. poematum.

*Quando ergo in Logica primas tulit atque secundas,
Rite priora ille & posteriora dedit.*

Nec immerito Vossius reprehendit Proclum, qui scholiis ad Platonis Cratylum Aristoteli vitio vertit rem imprimis dignam laude, quod Analytice ejus nimis sit perspicua & à quovis non plane hebetæ ac stupido possit intelligi. Contra Petrus Ramus, acutus sane & disertus

sed nimis acerbis Aristotelis insectator, libro septimo scholarum dialecticarum, in Analyticis hinc assiduam obscuritatem queritur & reprehendit.

Exstant è græcis commentatoribus editi quidem in primum priorum Analyticorum, *Alexander Aphrodisiensis*: (qui vero in librū secundum circumfertur MS. non est Alexandri, iudice Andrea Schotto in vitā Aristotelis p. 155.) in utrumque *Leo Magentinus* (ex *Ammonio*) & quem Leo fere sequitur *Job*, *Philoponus*, ut *Anonymi* * de Syllogismis, & *Nili*, qui latine tantum exstat, de ratiocinationibus libellum præteream.

In posteriorum Analyticorum libros utrosque *Themistius* & *Job*, *Philoponus*, in librum secundum *Eustratius*, *Anonymus* & qui latine tantum editus est *Mich*, *Pfellus*. *Nicomedia* (an Pergameni Rhetoris, de quo Philostratus p. 587.) Scholia in priora Analytica fuisse in Bibliotheca Strozzea, testatur Frisius in Gesneri supplemento. *Theodori Prodromi* in posteriora, Romæ in Vaticana exstare jam notavit *Conradus Gesnerus*. *Johannem Tzetzen* in Analytica priora memorat *Index Interpretum*, Aristotelis operibus subiectus, in edit. Du Valliana.

Georgii Scholaris ἐξηγητικὸν MS. in Aristotelis Analytica laudat *Leo Allatius* de Georgiis p. 406. quem de *Georgii Pachymeris* Paraphrasi & expositione in plerosque Aristotelis libros vide p. 366. seq. Perierunt *Theophrasti* Analyticorum libri, & *Ἀναλυτικῶν* compendium, & *ἡ συνλογισμῶν λύσις*, *Eudemis* & *Porphirii* scripta, quibus usum se libro 2. de syllogismo Categorico testatur *Boethius*. *Galemi* libri VIII. in Analytica priora, & XI. in posteriora, *Themistius* in priora, *Apollinaris* in primum posteriorum MS. dicitur exstitisse Venetiis, *Theodorus Prodromus* Romæ, *Georgii Gemisti* Paraphrasis apud *Hurtadum Mendozam*.

Interciderunt scripta *Albini*, latini scriptoris, & *Vegetii Prætextati*, qui *Themistium* fere secutus Analytica latinis auribus exposuerat teste *Boethio*.

E latinis exstat idem *Boethius*, qui quatuor Analyticorum libros latine vertit, & priores duos libris duobus de Syllogismo Categorico illustravit, in quorum calce promittit Analytica sua, quæ lucem non viderunt. Subiecit & idem *Boethius* libros binos de Syllogismo Hypothetico ad *Symmachum*, librum item de divisione, & alium de definitione.

Averrois commentarium, Arabis scriptoris, in Analytica priorum

* Sic libellus de Syllogismis separatim editus est Græce & latine cum notis & disputationibus *Mich*, *Wolffii* Professoris Jenensis. Jenæ 1621. 8. Græce subiecit *Philoponi* in priora Analytica, Commentariis.

priora habemus è latina versione *Johannis Francisci Barana.*

Erecentioribus utraque Analytica interpretatus est præter *Jac. Ludovicum Strebauum, Jacobus Schegkium* Tubing. 1570. fol. priora *Augustinus Niphus, Job. Baptista Monlorius*, posteriora *Jacobus Zabarella, Paulus Crellius* aliique de quibus post numerum 5. *Argyropuli* versio exstat in antiquis editionibus latinis. Vertit & priora *Simon Simonius* Lips. 1573:4.

IV. ΤΟΠΙΚΩΝ βιβλία η. De locis unde argumenta probabilia petuntur, libri VIII. Exoterici. Allegantur ab Aristotele ipso lib. 1. prior. Analyticor. c. 1. καὶ ὡς περ ἐν τοῖς τοπικαῖς εἰρηται, & lib. 1. Rhetor. c. 2. Φανερὸν ἐκ τῶν τοπικῶν, licet *Patricius T.* 1. lib. 3. discuss. Peripatet. p. 21. negat in libris quos habemus reperiri ea, quæ ibi allegantur, quod tamen accuratius insipienti falsum videbitur. Objicit ibidem, quod *Cicero* in Topicis ait Trebatium obscuritate ab Aristotelis Topicis rejectum esse, cum *Simplicius* contra testetur, συφέρωνται, sive clarissime Aristotelem tradere Meteora & Topica. Sed Trebatio ob plures rationes obscurum esse potuit, quod *Simplicio* respectu aliorum obscuriorum fuit admodum perspicuum. Liberius quoque, ut solet, versatus est in interpretandis Aristotelis Topicis *Cicero*, perinde uti è græcis *Themistius*, ut operam mihi videatur lusisse *Antonius Quærens*, qui (teste *Allatio* in apibus urbanis p. 45.) probare singulari libro conatus est, Topicorum libros, qui exstant, non eos videri, è quibus *Cicero* ac *Themistius* suam locorum enumerationem desumserunt. *Samuel Petrus Vir* eerte doctus, sed in conjecturis suis sæpe præfidentior atque inde infelicioior II, 2. observationum p. 172. seq. contendit libros nostros Topicos à *Laertio* memoratos esse sub aliis titulis, hac ratione:

Τὰ πρὸ τῶν τόπων Topicorum quæ exstant liber

Ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν ζ'

Τοπικῶν πρὸς τὰς ὁρὰς α', β'

Εἰσαγωγὴς καὶ ἀποκρίσις α'

	1.			
2.	3.	4.	5.	
		6.	7.	
			8.	

Exstant è græcis commentaria *Alexandri Aphrodisæi*, periit *Themistii* commentarius è quo nonnulla servavit *Averroes*. *Johannis vero Itali*, qui *Mich. Pelli* discipulus fuit, in librum II. III. & IV. manu exaratus occurrit in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi, ut notatum *Lambecio*, quem vide lib. IV. p. 322. seq. & lib. VII. p. 257.

E latinis, *Ciceronis* Topica huc spectant, quæ libris septem exposuit *Boethius*. Exstat & ejusdem *Boethii* latina Topicorum Aristotelis interpretatio, qui & commentariorum suorum (sed quæ lucem non

viderunt) meminit in extremo libri quarti de differentiis Topicis. Idem libro II. p. 871. seq. Themistii locorum partitionem confert cum Ciceroniana. Libros quatuor Boethii de differentiis Topicis recensuit ad vetustas membranas Johannes Voegelinus, & ad tres priores Metaphrasin græcam sive Scholia græca Anonymi adjecit, Augustæ Vindel. 1608. 8.

Ex Arabibus *Averroes*, è latina versione *Abrahami de Balmes* & *Jacobobi Martini*.

E recentioribus *Antonii Demochari* sive *Democharis*, Theologi Sorbonici Hypomnema. Paris. apud Simonem Colineum 1534. fol. Jac. Schegkii Commentarius Lugd. 1584. 8.

V. ΠΕΡΙ ΣΟΦΙΣΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ βιβλία β'. De Sophisticis Elenchis sive argumentationibus libri II. exoterici. Libris Topicis ab ipso, ut videtur, Aristotele subjecti, ut Samuel Peritus lib. II. cap. 2. Observat. p. 173. colligit ex capite ultimo libri posterioris Elenchor. A Laertio non memorantur, unde Patricius p. 23. alia insuper causatus, Aristoteli eos abjudicat.

E Græcis commentaria exstant edita quidem *Alexandri Aphrodisiæ*, quem PseudAlexandrum vocat Andreas Schottus, & inedita *Johannis Philoponi*, quæ fuerunt etiam apud Thomam Reinesium. Sed & *Mich. Pselli* prolegomena in Sophisticos Elenchos, quæ Msta sunt in Bibl. Regis Christianissimi, Allatius memorat p. 86. libri de Psellis, testatus ea in alio codice tribui *Michaeli Ephesio*, quem à Psello diversum esse contendit p. 40. seq. In Bibliotheca Hurtadi Mendozæ fuerunt Mich. Ephesii & *Stephani* Philosophi in Elenchos commentarii.

Scriptis & *Galenus* librum περὶ τῶν ἐν τῇ λήξει σοφισμάτων, qui occurrit T. 2. edit. Charterii p. 73.

Latine vertit libros Aristotelis de Sophisticis Elenchis *Boethius*, cujus interpretatio inter ejus scripta sæpius edita legitur.

Arabis *Averrois* commentarium latine vertit *Abraham de Balmes*, T. I. Opp.

E recentioribus illustrarunt *Augustinus Niphus*, qui *Isermini* nonnulla, veteris commentatoris Boethio laudati, legisse se testatur: tum *Joach. Personius*, *Joh. Habichorstius* Colon. 1556. 8. aliique mox memorandi. Transulit & *Nic. Faventinus*.

* * *

Alpharabii commentarium Arabice MS. in Logicam Aristotelis memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 255.

ON-

ORGANUM.

Scripta Logica Aristotelis hætenus recensita junctim excudisse solent (præfixa *Porphirii* Isagoge in *Categorias* de qua infra lib. IV. in *Porphyrio* dixi) sub titulo *ORGANI*, quia notum est dialecticam à Philosopho appellatam esse *ὄργανον ὀργάνων*, instrumentum instrumentorum; & in *Academiis* quibusdam, ut in patria mea *Lipsiensi*, qui rationalem disciplinam profitentur, *Professores Organi* appellari solent.

Latine prodit cum commentariis *Themistii Ammonii* & *Boethii Paris.* 1511. fol.

Græce separatim excusum est *Basilææ* 8. Prima editio *Aldi A.* 1495. fol.

Græcolatina editio optima est, quæ ex *Julii Pacii* à *Beriga* recensione cum ejus versione & scholiis prodit. *Francofurti* apud hæredes *A. Wecheli A.* 1598. 8. Longe hæc præstat priori ejusdem *Pacii* editione *A.* 1584. quæ repetita *A.* 1592. quamq; cum uno codice *MS.* & veteribus editionibus contulerat. Sed ad illam *Anni* 1598. adornandam usus est quinque præterea codicibus *Palatinis*, & versionem suam multis in locis recognovit, & à capite tertio octavi libri *Topicorum* prorsus novam fecit. *Pacii* translationem in *græcolatina* sua *Operum Aristotelis* editione retinuit *Guilelmus DuVall.* Sed in editionibus cæteris *Græcolatinis* occurrit *Nicolai Grucii* interpretatio sive recognitio interpretationis *Joachimi Perionii.* Prætereo versiones *Antonii Gouæani*, *Joh. Hospiniani* &c.

Gallice *Organum Aristotelis* interpretatus est *Philippus Canajus de Fraxinis*, cujus *Paraphrasin* commendat *Rolandus Maresius* p. 46. epist. & *Possevinus* XII. 4. *Bibl. select.*

Liber Categoriarum, de interpretatione, *Analytica* & *Topica Hebrææ* ex *Arabico* versa exstant *MSS.* in *Bibl. Vaticana*, teste *Bartolocio Bibl. Rabbinicæ* T. 1. p. 480. cui adde, quod *Labbeus Bibl. nova MSS.* p. 202. testatur in *Bibliotheca Caroli de Montchal* fuisse *Logica Aristotelis* per *Abuchamad*, *Ebraice*, & desisse in tractatu de locis *Topicis*, similiter glossam *R Moysi filii Josuæ filii Mar David*, quæ desit in tractatu de demonstratione.

Commentarios recentium scriptorum in *Organon*, & *Logica Peripateticæ* scriptores enumerare difficile fuerit & plenum tædii, ut si quis telas araneorum percensere aggrediatur. Solent etiam in edi-

tionibus quibusdam Aristotelis, DuValliana præcipue & in Possevinæ Bibl. selecta XII. 4. seq. Pauli Bolduani Bibl. Philosophica p. 440. sq. satis prolixi catalogi, utinam perinde distincti & accurati exhiberi eorum, qui in libros Aristotelis scripserunt. In præsentī itaque suffecerit laudasse Organī Aristotelici illustratores præcipuos, Jacobum Fabrum, Franciscum Toletum, Collegium Conimbricense, Jacobum Schegkium, Jacobum Carpentarium (Parisi. 1564. 4.) Petrum Ramum (cujus libri XX. Animadversionum in Organum Aristotelis emendatiores prodierunt Francofurti apud Andream Wechelum 1581. 8.) Augustinum Niphum, Antonium Bernhardum Mirandulanum, Zachariam Ursinum, & qui Aristotelem adversus Ramum defensitarunt Johannem Casum & Balthasarem Keckermannum.

Epitome Organī Aristotelici græce & latine exstat auctore Georgio Pachymere Diacono, cum versione Phil. Bechii, Cantabrigiæ 1666. 8. itemque altera Nicephori Blemmyda, cum versione Joh. Voegolini, Augustæ Vindelicor. 1605. 8. & tertia Mich. Pselli libris V. cum versione Eliæ Ehingeri Witteb. 1597. 8. quarta Joh. Damasceni, inter ejus opera sæpius excusa ex versione incerti: quinta Gregorii Aneponymi cum versione Joh. Voegolini, Augustæ Vindel. 1600. 8. & sexta denique Gerardi Mathisii Colon. 1569. 8.

E Latinis huc spectant Martiani Capellæ Liber IV. Cassiodori de disciplinis caput III. Isidorus II. 22. seq. Orig. Johannis Sarisberiensis Metalogicus, &c.

II. RHETORICA.

VI. ΤΕΧΝΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ βιβλία γ'. *Artis Rhetoricæ libri III. Acroamatici. Sextus Empiricus 2. contra Mathematicos. p. 66. laudat Aristotelem ἐν τῷ πρώτῳ πλυνῶν ῥητορικῶν.* Dionysius Halic. de nominum compositione p. 29. ἐν τῇ τρίτῃ βιβλίῳ τῆ ῥητορικῶν πλυνῶν. Et Epistola ad Ammæum p. 122. ἐν τῇ τρίτῃ βιβλίῳ τῶν πλυνῶν. Quintilianus II. 17. *Aristoteles, ut solet, quarendi gratia quadam subtilitatis suæ argumenta excogitavit in Gryllo, sed idem & de arte Rhetorica tres libros scripsit &c.* Post Topica & Analytica hoc opus composuisse observat idem Dionysius epist. ad Ammæum p. 121. De aliis ejus Rhetoricis scriptis vide Menagium ad Laertii V. 24. Non enim plane certa mihi videtur Jonsii conjectura, qui caput sextum & septimum libri primi Rhetoricorum putat respici ab eodem Laertio, cum inter Philosophi scripta refert librum περὶ συμβουλίας.

Insignis horum librorum editio græca Parisi. 1562. 4. ex officina

na Guil. Morelli, cum notis. Prodierunt & græce Basil. 1529. 4. & Paris. 1549. 8. apud Vascofanum. Aristotelis Rhetorica cum scholiis Gregorii Nazianzeni mand exarata legisse se testatur Erasmus Adagio : *sestina lente*. Paraphrasin græcam doctissimam & antiquissimam ineditam memorat Labbeus p. 732. Bibl. novæ MSS. & p. 106. *Affassi* commentarium. Sed & Stephani scholia græca in Rhetoricam Aristotelis memorari video in Frid. Sylburgii catalogo MStorum Bibl. Palatinæ p. 20. Eadem Scholia græca Stephani in librum 1. & 2. memorans Labbeus p. 271. testatur præterea in codice Regis Galliæ centesimo primo occurrere scholia MSS. Græca editis ad extremum libri tertii trium foliorum accessione auctiora. Nimirum Conradus Neobarius Typographus Regius græce edidit Paris. 1539. minoris folii forma & Georgio Selvæ Episcopo Vavrensi dicavit scholia succincta & erudita nescio cujus scriptoris sub titulo : *εις την Αριστοτέλους ῥητορικὴν ὑπόμνημα Ἀνώνυμον*. Neq; tantum extrema parte mutila sunt, ut jam dixi, sed initio quoq; desideratur commentarius in caput primum & dimidium secundi : Auctor autem minime est *Alexander Aphrodisæus*, ut ex eo, quod Daniel Barbarus Alexandrum subinde in commentariis suis laudat, conjiciebat Gesnerus in partitionibus Rhetoricis titulo 2. Nam certum est, auctorem, quisquis fuit, Constantino & Basilio Magno fuisse juniorem & Christianum, atq; ut videtur Constantinopoli scripsisse. p. 25. habet quædam de more judiciorum Constantinopoli peregrinis iniquiore. p. 18. b. memoratur ipsi ὁ ἐν τῇ νῆα ῥώμῃ παύσιον μὲν τὸ ἔσθ' οὐσίας ναός. Pag. 13. b. 50. 52. 60. allegatur Hermogenes & p. 13. b. Minutianus. pag. 32. b. mentio Metropolitaram & ῥητορίας sive muneris docendæ Rhetoricæ. pag. 42. allegat proverbialia Zenobii è Tarrhæo collecta p. 50. Καὶ νῦν οἱ ἀναγιγνώσκοντες τὰ μαρτυρογραφία. pag 70. b. Χρεῖα δὲ μᾶλλον Φωνῆς μεγάλης, ἵνα πῇ μὲν ὑποκρίνηται πρὸς Τυραννικὰς Φωνάς, πῇ δὲ πρὸς γυναικείας, πῇ δὲ πρὸς ἀνειμένους, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ὑποκρινομένους ἐν τῇ ἀγίᾳ σοφίᾳ (intelligitur sepulchrum Constantini M. vide Cangii Constantinopolin Christianam p. 108.) ἀναγιγνώσκοντας. Magni Basilii meminit p. 60. b. & p. 57. εἰ μὲν εἴπῃς, ὅτι ἐμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις τῶν λόγων αἰεὶ περὶ τοῖς ὁ μέγας Βασίλειος, ἑαυτὸν ἡμῖν νῦν περὶ τῆς ὑποθέσεως. pag. 61. Χρῆσθαι γεννάται, δοξάσατε, χρῆσθαι ἐξ ἑρᾶν, ἀπαντήσατε. Alterius Scholii à se repertim mentio in librum 3. pag. 64. c. εὖρον δὲ καὶ σχολίον λέγον, ὅτι ἐκ τῆς Ἰσκαρίας ἐστὶ τὸτο. Similiter p. 70. & p. 65. b. εὖρον σχολίον τοῦτο &c. atque iterum eadem pagina : εὖρον σχολίον, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι ἰδίαι εἰσι τῆς Δημο-

Δημοκρατίας. Utitur & quandoque Vocabulis græco-barbaris, ut pag. 68. b. verbo *μυκηρίζεν* & *τῶν τριζιζεν* pro *ψαλίζεν*. pag. 73. *Δομίστιον* ponit pro eo qui in Ecclesia psalmum præit cantoribus, qui locus addendus Cangio in glossario græco p. 321.

Versionem *latinam* MS. Rhetoricorum Aristotelis, auctore *Guilielmo* (Dorotheo, Veneto, ni fallor) Labbeus testatur existare in codice 660. Regis Christianissimi. In antiquis Operum Aristotelis editionibus latinis, ut Veneta 1496. fol. Rhetorici libri desiderantur, qui è veteri translatione prodire Lipsi. 1504. fol.

E recentioribus multi sunt hoc opus interpretati, *Petrus* cum primis *Victorius*, addito commentario luculento Venet. 1548. fol. Basil. 1549. fol. ad Cosmum Medicem, *Hermolaus Barbarus*, cujus versio posthumam cum *Dan. Barbari* commentario lucem vidit Basil. 1545. 8. & cum comment. *Martini Borrhai* ibid. 1555. fol. *Georgius Trapezuntius* Paris. 1540. 8. Basil. 1534. 8. *Carolus Sigonius*, Bononiz 1565. 4. Helmst. 1634. 8. & *Job. Caselio* curante, Rostoch. 1577. 8. *M. Antonius Majoragius* cum erudito commentario Venet. 1572. 1591. fol. *Job. Sturmius* Argentorat. 1570. 8. *M. Antonius Muretus* * (qui libros duos primores tantummodo transtulit) Rom. 1585. 8. *Antonius Riccobonus*, cum cujus versione & paraphrasi prodierunt Aristotelis Rhetorica Venet. 1579. 8. & Francof. 1588. 8. apud A. Wechelum, Græce & latine. Eadem versio retinetur in editionibus Operum Aristotelis Græcolatinis, etiam DuValliana Tomo III. Præterea libros Rhetoricorum interpretati sunt *Jacobus Carpentarius* Paris. 1572. 4. *Emilius Portus*, additis *Francisci Porti* commentariis, Spira 1598. 8. *Pauli Benii* Eugubini commentarii prodire Venet. 1624. fol. *Christophorus* quoque *Schraderus*, Helmstadii decus, Aristotelis Rhetorica cum Mureti versione libri 1. & 2. ac Majoragii libri 3. græce & latine, distinctis in minutiores sectiones singulis capitibus, edi curavit Helmst. 1648. & 1672. 4. ac perspicuis præterea doctisque commentariis illustravit, qui inscribuntur *de Rhetoricorum Aristotelis sententia & usu* ibid. 1674. 4. *Job. Baptista Pigna* Ferrariensis commentarii, in quibus, ut ille ipse ad Horatii artem Poeticam scribit, ex scriptoribus optimis græcis & latinis omnis generis, exempla adjunxerat, lucem, credo, non viderunt. Cum Paraphrasi & Analytica Methodo *Theodori Goulstoni* prodire Aristotelis libri III. Rhetoricorum græce & latine Londini 1619. 4. *Antonii Bernhaldi Mirandulani* in librum III. Bonon. 1595. 4.

Itali-

* publicis etiam prælectionibus illustrasse hos libros patet ex Mureti Oratione VII. (edit. Thomasi VIII.) Voluminis 2.

Italice, Alexandro Piccolomineo interprete Venet. 1571. 4. Editi fuerant & eadem lingua Florentiæ 1549. 4.

Gallice interprete Roberto Stephano, ejusdem typis, Paris. 1529. 8. & recens per Cassandrum * Paris. - - - ac pluribus in locis ab auctore emendata ibid. 1675. 12. 1685. Amst. 1678. 12. *Carpentarii* versio & commentarius ineditus memoratur in ejus elogio, quod exhibent Ephemerides Parisienses A. 1702. 31. Julii.

Anglice Lond. 1686. 8. iisdem auctoribus, qui Artem Cogitandi Gallice verterunt. Cæterum falluntur hi, cum libros istos tres inscribunt Aristotelis Rhetorica *ad Theodectem*. Nam illa in his libris allegantur libro III. c. 9. αἱ δ' ἀρχαὶ τῆ περὶ δὲν χερδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκτικοῖς ἐξηριθμηται, quæ verba in illa versione p. 188. male sunt omiſſa.

Prætereo *Alpharabii* Arabis declarationem in Rhetorica Aristotelis latine editam cum *Ægidii Columnæ Romani* in eadem commentario Venet. 1481. fol. *Averrois* commentarium *Abrahamo de Balme* interprete T. 2. Opp.

VII. ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣ ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΝ βιβλίον α'. Rhetorica *ad Alexandrum* liber, Exotericus, quo continentur præcepta civilium & judicialium orationum. Hunc Aristoteli abjudicant duplici nomine viri docti, quod ΠροσΦωνητικῶ προœmio ** utatur, & quod Laertius ejus non meminit. Itaque auctorem volunt *Anaximenem* Lampſacenum Rhetorem Aristotelis æqualem. Ita Petrus Victorius, Robortellus, Nunnellius, Muretus p. 285. Orationum (edit. Jac. Thomasi) aliique apud Menagium p. 71. ad Laertium, qui his assentitur, perinde ut Andreas Schottus in vita Aristotelis p. 164. Vossius de Rhetoricæ natura p. 63. & de Hist. græcis p. 57. Non videntur tamen plane explorata esse hæc argumenta, & pro Aristotele auctore facit, quod liber de mundo idem ipsius est, ut infra apparebit, qui habet προοίμιον ejusmodi: & Laertius alia etiam Aristotelis in Catalogo suo prætermiſit, & in hoc libro c. 1. auctor sibi tribuit τίχνας τῶ Θεοδεκτῆ γεαφείας, quas Aristotelis fuisse, Laertius & multi alii testantur, & constat ex testimonio Aristotelis ipsius paulo ante adducto lib. III. Rhetor c. 9. Equidem Patricius præterea objectat doctrinæ diversitatem & styli, aliaque ut ait mul-

Q

ta

* Laudatur Cassandri versio à Epilavio Despræo, Fureterio aliisque apud Bailletum T. 3. judiciorum de Scriptoribus p. 626.

** Dan. Heintius p. 622. Oration. *Aristoteles nunquam προσΦωνητικοῖς προοιμίοις ἐβῆσεν, neque dedicare libros suos soles, unde liber Rhetoricorum quoque ad Alexandrum ut inter Aristotelica ἀπεδύται & rejicitur.*

ta per quæ à prioribus tribus hic discrepare liber ei videtur T. I. discuss. Peripatet. lib. 3. p. 25. Sed nec multa illa nominat, & doctrinæ diversitas aliqua intercedit fortassis, at contrarietas nulla, nec styli ita magnum est discrimen, ad Regem præcipue scribentis, ut alium auctorem necessario arguat, vel audiendus sit Dan. Heinsius, quip. 563. Orat. Critica plane auctoritate, *nemo tam est imperitus*, inquit, *qui Alexandri Macedonis ætate scriptum persuadere aliis aut sibi possit*, multo minus γνήσιον ἔπαυτος ἀνὰ τὸ πικνόν.

Latine vertit, ne de Job. Marinelli expositione Venet. 1578. 8. edita dicam, *Franciscus Philephus*, cujus versio occurrit in Græcolatinis Operum Philosophi editionibus, etiam DuValliana Tomo III. *Anglice* prodiit cum tribus libris Rhetoricorum, quos dixi lucem vidisse Lond. 1686. 8.

III. POETICA.

VIII. ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ βιβλίον α'. *Liber de arte poetica* (primus forte ex tribus) quo præstantissima Epici carminis & tragædiæ præcepta traduntur. Sane Laertius II. 46. & Plutarchus libro de Homero laudant Aristotelem ἐν τέττ' ᾧ περὶ ποιητικῆς, ubi male viri docti Castelvetrius, Nunnesius & Vossius jubent reponere περὶ ποιητῶν. Nam & Boethius in limine libri primi majorum commentariorum in librum de interpretatione p. 290. allegat Aristotelem *in libris, quos de arte poetica scripsit*. Libro secundo videtur egisse de Comædia, Dithyrambice, Nomorum Poësi, Satyra, Auletica & Citharistica: tertio vero, ut nuper editor conjicit, tractabat de animorum purgatione à pravis affectibus, deque emendatione morum, utpote poeticæ imitationis recte institutæ præcipuo apud veteres ac proprio fine. Sane illud argumentum in Poeticis se tractasse innuit Aristoteles VIII. 7. politic. uti de variis ridiculorum generibus in eodem opere egisse constat ex III. 26. Rhetor. Simplicius quoque in Categorias profert ex Aristotelis de poetica definitionem Synonymorum, quæ in edito libro non exstat. Etiam alium quendam *Aristotelem Cyrenaicum* περὶ ποιητικῆς scripsisse testatur Laertius V. 35. Sed nostro Stagiritæ Aristoteli, quem & ipsum de poetica egisse idem Laertius notavit, liber præsens tribuitur ab Ammonio, Simplicio, Hermia, aliisque veteribus, ut notatum Vossio de artis Poeticæ natura c. V. sect. 5. p. 29. qui p. 27. seq. agit etiam de

Cris-

Cicero, *Socratis* æquali, *Zenone* Citico & *Democrito*, qui itidem de Poetica arte scripserunt, ut longo post tempore fecit *Proclus*, è quo *Chrestomathia* servata à *Photio* cod. CCCXXXIX

Græce cum libris *Aristotelis* Rhetoricis excusa ipsius Poetica Venet. apud Aldum 1508. fol. & Parisiis apud Guil. Morellum 1555. 8.

Averrois expositio latine *Jacobo Mantino* interprete.

Græce & latine *Aristotelis* Poetica lucem vidit cum versione & *Commentariis Francisci Robortelli* Utinensis, tribus MStis codicibus usi: addito ejusdem commentario in *Horatium* de arte Poetica & dissertationibus de *Satyra*, *Epigrammate*, *Comœdia*, *salibus*, & *elegia*: Florent. 1548. fol. & Basil. 1555. fol.

Cum versione & commentariis *Petri Victorii* - - - & 1573. fol. Florentiz.

Cum explanatione *Vincentii Marii* Brixiani (qui *Robortellum* frequenter sequitur) & *Barthol. Leonhardi* Veronensis, Vener. 1550. fol.

Ex *Antonii Riccaboni* versione Venet. 1579. 8. & 1584. 4. & Patavii 1587. 4. Neque alia translatio servata in græcolatinis *Aristotelis* operum editionibus, etiam in postrema *DuValliana* Tomo IV.

Cum versione & notis *Dan. Heinsii*, & ejusd. libro de *Tragœdiæ* constitutione. Lugd. Bat. 1611. 8. & 1643. 12. Contendit inter alia *Heinsius* caput septimum & tertium decimum fuisse transposita, & in alienum locum reiecta à librariis.

Cum *Commentariis Pauli Benii* Eugubini. Patav. 1613. fol.

Cum versione *Theodori Goussioni*, notis *Analyticis* illustrata. Lond. 1623. 4. & additis *Frid. * Sylburgii* ac *Dan Heinsii* integris, aliorumque selectis animadversionibus, Cantabrig. 1696. 8. Confer *Acta Erud. Anni* 1697. p. 377. seq.

Frid. Rappolti observationes Lips. 1687. 12. Prætereo quamplurimos alios scriptores, qui de arte Poetica singularibus libris agendum in se susceperunt, & magno numero recensentur à *Bailleto* T. 4. judiciorum de scriptoribus.

Italice cum commentario eruditissimo ** *Ludovici Castelvetrii*

Q2

Mu-

* In *Clariss. Neocori* Bibl. novorum librorum A 1697. p. 94. *Sylburgii* editio prodiiisse legitur typis *Wecheliani* A. 1487. (error est typographi 1584.)

** Cum incendio correptas sensisset ædes suas *Castelvetrius*, nihil prius exclamavit quam

Mutinensis Basil. 4. & Viennæ Auftriæ, quam meliorem editionem esse ait Menagius, ego nunquam, ut viderem, consequi potui.

Alexandri Piccolomini Commentarius itidem Italice editus prodit Venet. 1575. 4.

Gallice cum notis elegantibus atque eruditis *Andrea Daceril* Paris. 1692. 12. Confer Acta Erud. A. 1692. p. 560. *Nicolai Petri Boscii* interpretatio lucem nondum quod sciam adspexit, cujus mentionem fecit Vignolius Marvillius personatus scriptor T. 1. miscellaneorum Historico literariorum. p. 211.

Hispanice cum commentario *Josephi Antonii Gonzalez de Salas*, Madriti 1633. 4.

Anglice Rimero interprete, cum Renati Rapini Observationibus Poeticis, è Gallico in idem idioma translatis, Lond. 1674. 8.

IV. PHYSICA.

IX. ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ ΒΙΒΛΙΑ ἡ *Physica auscultationis* five *doctrina Naturalis* libri VIII. Acroamatici, quorum primo agit περὶ ἀρχῶν five de principiis, in secundo de natura, fortuna & casu, in reliquis libris de affectionibus generalibus corporum, præcipue de motu, cujus doctrinæ compendium ex Aristotele persecutus est binis de motu libris *Proclus*. Ac libros postremos Physicæ auscultationis respicere videtur Aristoteles, cum lib. 1. de cælo c. 7. τὰ περὶ κινήσεως allegat, quem titulum iisdem Andronici ac Simplicii auctoritate vindicare conatus est Jacobus Schegkiius. Laertius tamen V. 23. distinctum Aristotelis opus memorat libros duos de motu, & constat Aristotelem perinde ut ejus discipulum Theophrastum idem argumentum quandoque sapius tractasse. Libro sane quarto de cælo, locum de motu ex Physica auscultatione allegans non τὰ περὶ κινήσεως, sed πρώτας λόγους vocat, ut notavit Simplicius scilicet. 14. ad libr. IV. de cælo. *Nicomachus* quoque Stagiritæ Aristotelis filius, teste Suida, præter Ethicorum libros sex, scripserat περὶ τῆ φυσικῆς ἀκροάσεως ἑπτὰ τοὺς αὐτοῦ, & *Xenocrates* Aristotelis æqualis scri-

al Poetica, al Poética, ut hoc potissimum ingenii sui præstantissimum monumentum flammis eriperent. Refert Menagius in Menagianis T. 2. p. 82. Confer, quæ de Castelvetro acuto sed paulo acerbiori Critico notata sunt à Teisserio in elogiis Thuaneis, Morerio, Bælioque in Lexicis, Gaddio T. 1. de scriptoribus non Ecclesiasticis, p. 182. & à Bentlejo prolegom. ad Apologiam dissertationis de epistolis Phalaridis pag. 102. sq.

scripserat *Φυσικῆς ἀκουστικῆς* libros sex, teste Laertio IV. 13. *Justinus Martyr* in dogmatum Aristotelicorum everfione, qualis hodie liber ille exstat, impugnat libros octo Physicorum & libros quatuor * de cœlo, ut Photium, qui cod. CXXV. duos tantum primos Physicæ auscultationis libros impugnatos à Justino fuisse affirmat, codicem minus integrum habuisse notet. Clariss. Joh. Ernestus Grabe T. 2. Spicilegii Patrum p. 152. *Galenus* quoque in libris *ὑποθετικῆς*, qui interciderunt, omnes Aristotelis demonstrationes, quæ in libris Physicis exstant, excusserat, unde Aristotelis *ἐξηγητικῆς* dicitur à Themistio in 1. de anima, observante Petro Petito apud Menagium p. 208. ad Laertium.

In libros octo physicæ auscultationis exstant è græcis eruditissima commentaria *Simplicii*, & *Themistii* Paraphrasis: & quæ latine tantum è Camotii versione edita sunt *Mich. Pselli* commentaria, & Paraphrasis *Theodori Metochita*, Gentiano Herveto interprete. In libros quatuor primores lucem vidit Græce etiam *Johannis Philoponi* expositio. *Anonymi* Synopsis Græcam MS. memorat Labbeus Bibliothecæ novæ MSS. p. 116. *Mich. Pselli* argumenta & considerationes sive *ὑποθέσεις* in librum VI. & VII. MSS. græce in Bibl. Cæsarea, teste Nesselio IV. p. 66. Confer Allatium de Psellis p. 66.

Ex Arabibus *Averrois* commentarius exstat, subinde laudantis Præceptorem suum *Avempace*, habetur autem ex latina versione *Jac. Mantini* T. 4. Opp. & cum *Tiberii Bacileii* lectura, Papiæ 1507. fol.

Latine Physica Aristotelis post veterem interpretem verbum verbo inepta quædā, ut ait *Vicomercatus*, fideliter tamen reddentem vertit & Petro Mediceo dicavit *Job. Argyropulus* Byzantius, cujus versio occurrit in editione latina Operum Aristotelis Venet. 1496. fol. aliisq; etiam in Græcolatinis, excepta Duvalliana. *Francisci Vatabli* paraphrasis & annotationes Paris. 1530. fol. *Augustini Niphi* expositio Venet. 1519. fol. *Gualteri Burlai* ibid. 1589. fol.

Græce editi sunt libri Aristotelis physici eleganter & emendate à *Gvil. Morellio* cum notis. Paris. 4.

Cum versione & commentariis *Francisci Vicomercati* Mediolanensis prodierunt Paris. 1550. fol. ad Henricum II. Galliarum Regem.

Cum commentario *Comimbricensium* Philosophorum. Colon.

Q3

1800.

* E quarto quidem nihil affert Justinus vel quisquis auctor, sed tantum è primoribus tribus. At. p. 137. pro *ἐκ τῶν πρώτων λόγων* legendum *ὀγδόων*. Justinus enim scripserat *ἐκ τῶν* quod in his Aristotelis Physicis perinde ut in Homeri libris non denotat numerum nonum sed octavum. Confer quæ infra post num. 15.

1600. 4. ut alias editiones omittam, nec dicam de commentariis *Aegidii Romani*, *Thoma Aquinatis* &c. Nam hodie equidem, quis leget hæc?

In editione Operum Aristotelis græcolatina DuValliana adjuncta occurrit *Julii Passi* translatio.

X. ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ ΒΙΒΛΙΑ Δ'. *De calo libri IV.* quorum primus agit de mundo & corporibus circulariter mobilibus, quæ incorruptibilia * esse existimat Aristoteles, secundus de sphaeris celestibus ac stellis: tertius de Simplicibus corporibus, quæ sunt sub luna, sive de quatuor elementis, & quartus de gravitate ac levitate. Hos libros non de cælo sed de mundo potius inscribi debere existimabat *Alexander Aphrodisæus*, cujus commentarius frequentissime laudatus à *Simplicio* intercidit, non minus quam *Syriani* & *Ammonii*.

Exstat è græcis in hos libros eruditus *Simplicii* commentarius, & quæ latine tantum prodiit Metaphrasis *Theodori Metochitæ*. *Damascii* parebolæ in librum I. Labbeo p. 112. Bibl. nov. MSS. memoratæ necdum viderunt lucem. Paraphrasis *Themistii*, quæ latine prodiit Venet. 1474. fol. non è Græco translata est sed ex Hebræo, per *Moysem Alatinum* Spoletinum.

E recentioribus juvat laudare editionem græcam Parisiensem *Guil. Morellii*, cum notis, tum *Thoma Aquinatis* commentarios, præterea *M. Antonii Majoragii* Paraphrasin Basil. 1554. fol. Commentaria *Constantinicensium* Philosophorum, Colon. 1600. 4. & *Iob. Lud. Havemantæri* Franc. 1605. 8. *Augustini Niphi* expositionem Venet. 1525. fol.

In græcolatinis Operum Aristotelis editionibus servatur latina versio *Johannis Argyropuli*. In Chinensem sive Serum linguam translatus hos libros à *Roderico de Fiquyredo* A. 1625. legas in Bibliotheca Jesuitica Nathanaelis Sotvelli.

XI. ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ ΒΙΒΛΙΑ Β'. *De generatione & corruptione libri II.*

E græcis exstant commentaria *Iob. Philoponi*, & quæ latine tantum vidit lucem, *Theodori Metochitæ* Paraphrasis. Spectat & huc *Alexandri Aphrodisæi* de missione liber, qui cum ejus commentariis in Meteor-

* Aristotelis dogma de æternitate Mundi singulari opere oppugnaturum se promissit *Iob. Philoponus* in libro erudito ejusdem argumenti adversus argumenta Procli, VIII. 6. X. 5. & XIII. 1. Confer XI. 9. seq. ubi paucis & obiter contra Aristotelem disputat.

teora prodiit. Epitomen *Michaelis Pselli* in Bibliotheca Casarea exstare legas apud Vossium de Philosophia p. 29. è Verderio, ut suspicor, vel Israele Spachio hoc scribentem. Sed in Lambecii & Nesselii catalogis hoc non invenio.

In græcolatinis editionibus Aristotelis habetur latina versio *Francisci Vatabli*; Paraphrasis *M. Antonii Majoragii* prodiit Basil. 1554. fol. Vertit præterea *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. 4.

XII. ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ βιβλία δ'. *De meteoris* * libri IV. Horum primum nonnulli olim abjudicarunt Aristoteli, quorum argumenta affert ac refellit Olympiodorus. Librum quartum Aphrodisæus, & cujus perierunt commentaria *Ammonius*, subjunxerunt eodem Olympiodoro teste libris duobus de generatione & corruptione. Idem Aphrodisæus lib. 3. *ἀπορῶν καὶ λύσεων* c. 14. ἐν τῷ ὀκτώκωφον μὲν περὶ μετεωρολογικῶν, ὅντι δὲ μάλλον οὐκ αὖ τῇ περὶ γενέσεως καὶ φθορῆς πραγματείᾳ. Exstant è græcis *Alexandri Aphrodisæi* (sive alterius & vetustioris auctoris, ut videtur A. Schotto p. 157. Vitæ Aristotelis & Petro Victorio XXV. 22. Var. lect.) commentaria & *Olympiodori* (sed libri secundi & quarti extrema parte mutila) & *Iob. Philoponi* in librum primum neque illum integrum, tum paraphrasis *Theodori Melobita* ex latina Gentiani Herveti interpretatione.

In græcolatinis editionibus Operum Aristotelis occurrit versio latina *Francisci Vatabli*.

E receptioribus post *Conimbricenses* non prætermittendus *Nic. Cabri* commentarius Rom. 1646. fol. & *Francisci Vico mercati* Paris. 1556. fol. *Augustini Niphi* Venet. 1531. fol. Vertit & *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. & *Iob. Genesius Sepulveda* Paris. 1532. fol.

XIII. ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΟΥ, *De mundo* liber, exotericus, sive Epistola de universo ad Alexandrum. In Codice Dan. Heinii inscribatur περὶ κοσμοποιίας. Sed verus est titulus ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ, ut è Stobæo notavi lib. II. c. 10. §. 17. neque dubi-

* *Μετεωρολογικὴ πραγματεία* à veteribus scriptoribus interdum accipitur pro parte Astrologiæ, ut docet H. Casaubonis ad 1. Strabonis p. 7. Sed Aristoteles in his libris agit de Meteoris, quæ infra lunam gignuntur, quæ *μετέωρα* vocat Achilles Tatius Iliadæ in Aratum c. 32. De iisdem disputat & Seneca in quæstionibus naturalibus, qui Aristotelem plus simplici vice laudat. *Theophrasti περὶ μετεωρίων* librum IV. allegat Plutarchus in quæstionibus græcis. At Lactius & Olympiodorus περὶ μετεώρων

dubito hoc scriptum inter γήσια Philosophi monumenta referre, tum ipsius Strobæi auctoritate, tum Demetrii lib. de elocutione c. 253. & Apuleji, qui latine propemodum ad verbum convertens, *Aristotelem prudentissimum & doctissimum Philosophum*, & *Theophrastum* sequi se ait. Præterea Justini Martyris in Adhortatione ad Gentes p. 6. *Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ πρὸς Ἀλεξάνδρον τὴν Μακεδονὰ λόγῳ σύντομόν ἔνα τὸ αὐτῷ φιλοσοφίᾳ ἐκτεθέν* ὅρον. Joh. Philoponi de mundi æternitate contra Proclum VI. 18. duobus in locis: ὡς *Φησὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ κόσμου λόγῳ ὡς ἐκ θεῶ πάντων* &c. Auctoris denique vitæ Aristotelis à Menagio editæ, qui inter ejus scripta refert librum *περὶ κόσμου γένεσιως*. Prætereo tanquam non satis explorata nec diserta Ciceronis, Origenis, Theodoriti & Themistii testimonia (de quibus vide, si placet, Naudæum diatriba de fato §. XVIII.) & recentiora suffragia Thomæ Bravvardini lib. I. de causa Dei contra Pelagium c. 29. Bessarionis III. 10. contra calumniatorem Platonis, & Arsenii Monembasiæ Archi-Episc. in limine Apophthegmatum. Fateor addubitalle Proclum lib. V. in Timæum p. 322 ὡς *πρὸς Φησὶ πάλιν Ἀριστοτέλης, εἴπερ ἐκείνῳ τὸ περὶ κόσμου βιβλίον*, & longe plurimos è recentibus abjudicasse audacter Aristoteli, ut faciunt Muretus II. 8. Var. Lect. Scaliger uterque, Isaacus Casaubonus, Salmasius p. 1247. ad Solin. Dan. Heinsius p. 25. seq. ad Maximum Tyrium, Menagius ad Laert. p. 203. 323. Vossius de scientiis Math. p. 272. & de Philosophia p. 28. Naudæus loco laudato, & nuper D. Philippus Jacobus Spenerus * *ὁ μακαρίτης*: vel *Theophrasto* tribuisse, ut Petrus Alcyonius præf. & nonnulli apud Cœlium Rhodig. VIII. 16. vel *Nicolaο Damasceno*, ut P. Victorius XXV. 13. Var. Lect. Nic. Loensis VI. 12. Epiphyllidum & Simon Portius apud Jac. Thomassium c. XI. Physicæ quæst. 15. & Dan. Heinsius in dissert. qua multis argumentis hoc scriptum Aristoteli eripere

* Verba ejus hæc sunt præf. ad Tabulas in Hodosophiam Dannhauerianam D. 3. b. *Nonne ego ab illo tempore, quo juvenis non indigenti opera libros Philosophi evolvebam, non valde me ipso delectatum, quod male me haberet, dum minus in eo invenirem, quod aliquam Theologiam naturalem sciperet, quam in multis aliis antiquorum Philosophum divinitatis alicujus studiosioribus, cujus tam rara in operibus satius diffusis vestigia conspiciuntur, si librum de mundo excipias, qui ob id præ aliis placuit, sed post alias ex hac etiam causa Aristoteli abjudicandus. Simile judicium Iusti Lipsii lib. 1. de constantia c. 18. Et talis in divinis ubique fere Aristoteles est: libellum illum de mundo excipio, qui totus aureus ab alia mihi videtur & celesti aura. Melius tandem consultum sub finem vitæ hunc librum conscripsisse Aristotelem existimat Gallendus de Physiologia Epicuri p. 369.*

re summo studio conatur p. 563. Orat. vel *Anaximeni Lampfaceno*, eidem, cui Rhetorica ad Alexandrum adscribi supra dixi: vel denique *Posidonio* Stoico, ut Thom. Gianinus & Thom. Aldobrandinus ad Laertii VII. 138. 152. Adde Gassendum T. 1. Opp. p. 145. Vicissim Aristoteli librum hunc vindicant præter testimonia veterum paulo ante laudata veterumque codicum auctoritatem Petrus Petitus II. 19. Obs. (qui Aristotelem in exotericis scriptis ulum proœmio observat & Ciceronis IV. ad Atticum 16. & nihil in illo libro contineri, quod placitis Aristotelis non sit consentaneum, contendit:) Elmenhorstius ad Apulejum de mundo, & Fortunius Licetus in Allegoria Peripatetica, Joh. Philippus Pfeifferus singulari dissert. Regiomonte Anno 1667. tum qui commentariis & notis librum illustrarunt, *Olaus Wormius* Rostoch. 1577. 8. *Joh. Langius* Francof. 1601. 8. & *Bonav. Vulcanius*, qui Græce cum veteri *Apuleji* & recentiore *Guil. Budæi* versione edidit, scholiisque & castigationibus in contextum græcum & interpretum utrumque illustravit, subjuncto Gregorii Cyprii encomio maris, & Pauli Silentarii Jambicis quibusdam, Lugd. Bat. 1591. 8. Prodiit Aristotelis liber de mundo cum Budæi versione & *Sim. Gryni* scholiis, additis *Cleomedis* & *Philonis* Judæi libris ejusdem argumenti, Basil. 1533. 8. Budæi versio exstat etiam in græco-latini operum Aristotelis editionibus. *Petri Alcyonii* interpretatio prodit ib. 1546. 4. inter alia Aristotelis scripta ab eodem translata, Transulit & *Joh. Genesius Sepulveda*. Paris. 1548. 4.

XIV. ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΒΙΒΛΙΑ γ'. De anima libri III. quorum primo veterum Philosophorum hoc de argumento sententias ad examen revocat, secundo agit de anima sensitiva, tertio de rationali.

Perierunt *Alexandri* Aphrodisæi & *Plutarchi* Nestorii F. commentaria Simplicio laudata, & quæ de anima scripserant *Theophrastus* à Themistio allegatus, *Porphyrus* & *Jamblichus*.

Intercidit quoque Aristotelis ipsius dialogus *Eudemus*, qui de anima agebat, & ab eodem Simplicio plus simplici vice in testimonium citatur.

Exstant è græcis commentaria erudita *Simplicii* & *Joh. Philoponi*, tum *Themistii* paraphrasis Lud. Nogarolæ commentario illustrata, & cujus versio latina sola *Herueto* auctore prodit, Metaphrasis *Theodori Metochiste*. In *Alexandri* quoque *Aphrodisiensis* libris quatuor ἀπορῶν & λύσεων quædam librorum de anima loca illustrantur.

In editione græco-latina Casauboniana & aliis quibusdam oc-

currit versio Job. Argyropuli, In Du Valliana Tomo II. Julii Pacii. Commentaria Petri Martinesii Tolerani prodire Segunti 1575. fol.

XV. PARVA * NATURALIA, libelli XI.

(a) ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ (sive potius ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΩΝ) ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΩΝ, *De sensu, sive sensorii & rebus sensibilibus.* Laudat hunc librum Porphyrius ad Ptolemæi Harmonica p. 328. & respicit Priscianus Lydus in commentario ad Theophrastum de sensu.

Exstat è græcis commentarius Alexandri Aphrod. & Metaphrasis quæ latine duntaxat prodit Theodori Metochita.

In græco-latini editionibus Operum Aristotelis occurrit hic liber & quatuor proxime sequentes cum latina versione Francisci Vatabli.

(b) ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΣ, *De memoria & remissione.* allegatur à Stobæo & aliis.

Exstant è græcis Scholia Mich. Ephesii, & Themistii Paraphrasis, & latine tantummodo edita Theodori Metochita.

(c) ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ ΚΑΙ ΕΓΡΗΓÓΡΣΕΩΣ, *De somno & vigilia.* Cum superiore libro tanquam unum scriptum allegatur à Suida in *μνήμη.* Exstat è græcis Themistii Paraphrasis, Scholia Mich. Ephesii, & latine tantummodo edita Metaphrasis Theodori Metochita.

Græce & latine prodit hic libellus, & duo proxime sequentes, cum versione Nicol. Leonici Thomæi, subjuncto Hippocratis libro de insomniis, Jul. Cæs. Scaligeri commentariis illustrato, Græss. 1610. 8.

(d) ΠΕΡΙ ΕΝΤΥΠΝΙΩΝ, *de insomniis.*

Exstant e græcis Themistii paraphrasis, & Mich. Ephesii Scholia, & versio latina paraphræcos Theodori Metochita.

(e) ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΥΠΝΟΝ ΜΑΝΤΙΚΗΣ, *de divinatione per somnum.*

Exstant è græcis Themistii Paraphrasis, & Scholia Mich. Ephesii, & latina versio Paraphræcos Theodori Metochita.

(f) ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ, *de communi motionis animalium causa.* Græca emendatius edidit Florentiæ Thomæus, & Parisiis Guil. Morellius.

Exstant & è græcis Scholia Mich. Ephesii, & cujus latina versio duntaxat lucem vidit, Theodori Metochita Paraphrasis.

In Græco-latini operum Aristotelis editionibus habetur latina ver-

3. Parva Naturalia vertent Petrus Alcyonius Basil. 1546. 4. Job. Genesius Sepulveda Paris. 1532 fol. Commentaria Augustini Niphi prodierunt Venet. 1523. fol. Petri Pomponatii commentarium MS. habuit Naudæus teste Labbeo p. 234. Bibl. nov. MSS.

versio *Nicolai Leonici Thomai*. Transtulit & *Petrus Alyonius*, cujus versio edita cum Gazæ historia animalium Basil. 1534, fol.

(g) ΠΕΡΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΒΙΟΤΗΤΟΣ, *de longitudine & brevitate vite*.

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesi*, & cujus latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitæ*.

In Græco-latinis Aristotelis operum editionibus hic & proxime qui sequuntur libelli duo occurrunt cum versione *Francisci Vatabli*.

(h) ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΓΗΡΩΣ, ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ, *de juventute & senectute, vita & morte*.

In hoc libro allegantur libri de anima & de partibus animalium. Alium Aristotelis librum de vita & morte laudat Apollonius c. 26. Hist. commentitiæ.

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesi* & latina versio paraphræsis *Theodori Metochitæ*.

(i) ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΝΩΣ, *de respiratione*.

Exstant è græcis scholia *Mich. Ephesi*, & cujus latina versio tantum prodiit, Paraphrasis *Theodori Metochitæ*.

Versus XXV. Empedoclis, qui cap. 7. afferuntur, latina Metaphrasi præter *Vatulum* donavit *Josephus Scaliger*.

(k) ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΠΟΡΕΙΑΣ, *de animalium incessu sive gressu communi* liber. - Emendate edidit Guil. Morellius Parisiis, & Florentiæ Nicolaus Leonicus Thomæus.

Exstant è Græcis scholia *Mich. Ephesi*, & cujus latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitæ*.

In Græco-latinis Operum Aristotelis editionibus occurrit latina interpretatio *Nic. Leonici Thomai*.

(l) ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, *De spiritu Animal* libellus, cum Anonymi interpretis latina translatione legitur in editionibus græcolatinis Operum Aristotelis. Aristotelis esse negat Hier. Mercurialis II. 12. Var. lect. & Sylburgio stylus Alexandrum potius Aphrodiseum, aut alium quam Aristotelem refert. Perplexissimum librum sæpe vertisse se, sæpe versionem concepsisse, tandem etiam commentariis illustrasse testatur *Julius Caesar Scaliger* Exerc. CCLXXIII. Vertit etiam & illustravit *Daniel Furlanus* cum scriptis quibusdam Theophrasti. Hanov. 1605. fol. Ac Menrsius existimat hunc ipsum esse librum οὗ τοῦ πνεύματος, quem inter *Theophrasti* scripta memorat Laertius V. 45.

Quæ hæcenus recensui scripta Physica (excepto libro de mundo) apud Laërtium V. 26. memorari videntur sub titulo *Φυσικῶν καὶ φυσικῶν βιβλία 14*, qui numerus XXXVIII. confirmatur etiam ab Anonymo Menagii. Sed Casaubonus suspicatur legendum καὶ *Rerum naturalium ordinis litterarum scripti libri XXIV.* Rationem inscriptionis illustrat Coelius Rhodiginus XVII. 17. Ingenia illi inenarrabili Aristoteli, qui ex nobili lectio- nis multijuga variancis quæ cura est à Platone agnoscere nuncupatus, tria Philo- sophie munia suscepta pertractataque sunt, Physicum, Metaphysicum, Morale: sed ita, ut Alphabeticis tribus omnia sit complexus: nam Physicorum libri elementa implent omnia, siquidem octo leguntur de rerum naturalium principiis, de cælo ac mundo quatuor, de generatione ac corruptione duo, de meteoris quatuor: de anima historia tres, de animalium moribus unus, & duo qui parva, ut modo dicitur, naturalia complectuntur. Hinc vero sententia vetus suffragatur articulatio, in qua more Homérico ita enotabatur librorum ordo, ut Physicorum diceretur ** alpha, qui primus; beta, qui secundus; & deinceps. Quam rationem in Moralibus item est secutus. Nam ni demutillati forent temporum incuria, ac præcursati, plenum litterarum numerum in Ethicis, Politicis, Oeconomicis agnosceremus. Id ipsum & in Metaphysicis consequemur, nisi etiam deperita esset vetustas. Quæ autem de Plantis aut de animalibus tanto sunt concinnata Philosopho, jam elementa non sunt, sed velut ex elementis coarsata syllaba, in quam seriem venimus & magna moralia. Omnia vero hæc, problemata & Rhyssomica addiditatio consequen- tur, quæ ab elementis distita longe sunt. In omnia alia abijt Samuel Petitus, qui V. 8. Miscell. per *Φυσικῶν καὶ φυσικῶν* putat à Laërtio intelligi opus quo veterum Physicorum ordine litterarum digestorum opiniones re- censitæ fuerunt & ad examen revocatæ, & cujus fragmenta hodie super- sint libelli de dogmatibus Xenophanis, Zenonis & Gorgiæ. Merito non probatur hæc Petiti suspicio Jonsio p. 56. de scriptoribus Hist. Phil. nec Menagio ad Laert. p. 196.

XVI. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ἹΣΤΟΡΙÆ βιβλία 1, Historia de animalibus li- bri 8, quorum primi quatuor agunt de partibus, sensu, memoria & aliis affectionibus hominis & animalium omnis generis: tres proximi de eorum ortu, octavus & nonus de vita, & decimus de causis sterilitatis. Plura volumina de animalibus scripserat Aristoteles, ad quinquaginta fer- me, teste Plinio, vel (ut Antigonus Hist. commentitiæ c. 66.) ad septua- ginta. Plinii locum adscribam ex VIII. 17. Hist. *Aristoteles diversa tradit;*
vir,

* Nisi subintelligendum vocabulum *περοθρομαίων*. Vide quæ infra num. XXV.

** Sic Theophrastus scripserat *ἄμυν κατὰ φύσιν*, n. d. Laert. V. 44.

vir, quem in his magna secutus ex parte, praefandum reor, Alexandro Magno Rege inflammato cupidine animalium naturas noscendi, delegataque hac commentatione Aristotelis, summo in omni doctrina Viro, aliquot millia hominum in totius Asiae Graeciaeque tractu parere iussa, omnium quos venatus, aucupia, piscatusque alebant, quibusque vivaria, armenta, alvearia, piscinae, aviaria in cura erant, ne quid usquam gentium ignoraretur ab eo; quos percontando quinquaginta ferme volumina illa praecleara de animalibus condidit.

Athenaeus IX. p. 398. refert Aristotelem in sumtus huic operi necessarios ab Alexandro accepisse talenta octingenta, hoc est summam (non 480000, ut est in Chevræanis T. 1. p. 214.) sed 600000. amplius thalerorum, unde πολυτάλαντος πειραματεία audit eidem Athenæo.

Quod vero ad numerum librorum attinet, praeter hos decem alii etiam ex editis ad hoc argumentum spectant, vel jam ante memorati, vel mox recensendi: de partibus animalium IV. de generatione V. de incessu I. de motu I. de spiritu I. Neque diversa ab his contineri suspicor in libris XIX. de historia animalium, quos ex Arabico in latinum translatos à Mich. Scoto memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 201. vel in libro XII. XIII. XIV. & XV. quos Arabice ex Oriente secum attulit Jacobus Golius.

Caterum longe plures interciderunt, quorum speciales quosdam titulos notavi infra capite proximo, ut sunt, Ανατομῶν libri VIII. Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν. I. περὶ τῶν ζώων ἡθῶν. Περί τῆ μυθολογούμενων ζώων, ὑπερὶ τῆ συνθέτων ζώων, ζῴων καὶ περὶ ἰχθύων, περὶ θηρίων, περὶ ζωῆς καὶ θανάτου diversus ab eo quem habemus, &c. Laertius novem tantummodo libros περὶ ζώων memorat V. 25. & novem duntaxat libros vertit, qui post G. Trapezuntinum * hoc opus interpretatus est Theodorus Gaza Thessalonicensis.

Confer Vossii lib. de Philosophia p. 34. Decem libros agnoscit Anonymus vitae Aristotelis scriptor graecus, quem Menagius edidit. De ordine iterum turbat nos Samuel Petitus, qui p. 145. commentarii ad Leges Atticas ita scribit: Harpocratio in ἐβδομευομένῃ laudat Aristotelem in nono historiae de animalibus, quod videri possit μνημονικὸν Grammatici fuisse ἀμάρτημα, nam ea habentur VII. 12.

Verum nullus dubito plures fuisse libros Aristotelis περὶ ζώων ἱστορίας, quam Graeco hodie existit, & certe apud Arabes supersunt ad novendecim (potius mihi persvadeo illos XIX. ut jam innuebam, esse libros X.

historiarum, & libros IV. de partibus, ac libros V. de generatione animalium) tum etiam in unum coaluisse librum, qui olim apud veteres duo erant. Nam ne

R 3

puto

* G. Trapezuntii vestigia passim legere, licet dissimulet, Theodorum, notat Politianus cap. XC. Miscell.

puto primus liber generalia illa complectebatur tantum, quæ sex primis capitulis ad hæc inque verba: Ταῦτα μὲν ἐν τῷ τῶν ζῴων εἶρηται ἕως ὅτου τὸ πρῶτον, γινώσκοντες χάριν. Hinc incipit liber secundus, cujus argumentum τὰ ἐν ἀνθρώποις μέρη. Sequitur secundus, ut vulgo editur, qui veteribus tertius fuit. Tertius vulgati ordinis est quartus veterum, sed quartus, qui vulgo censetur, in duos partes distribuiendus est, quorum prior, qui quintus est, veteribus septem primis capitulis definitur. Ab hac verò clausula alter, qui sextus est, incipit: τὰ μὲν ἄλλα &c.

Cum Aristotele περὶ ζῴων Artemidorus conjungit Aristophanis in Aristotelem ὑπομνήματα II. 14. Onirotitic. respiciens haud dubie compendium, quod ex Aristotelis libris de natura Animalium composuisse Aristophanem Byzantium testatur Hierocles in Hippiatricis p. 4. Nec optima fide in hoc labore Aristophanem versatum esse, ex eo ipso Hieroclis loco observat Maussacus ad Aristotelem p. 1246. Allegatur Aristoteles ἐν τῇ περὶ ζῴων πραγματείᾳ ab Eratosthene c. 34. Catasterism. aliisque innumeris, quemadmodum vestigia ejus diligentissime legunt, qui de animalibus post ipsum scripsere, Plinius è latinis & Albertus Magnus: ex Arabibus Avicenna, è græcis Aelianus, Oppianus, Emanuel Philæ &c. ne de perditis loquar, Theophrasto, Eudemo &c. & aliis infinitis, oportu- niore fortassis loco à me recensendis. Tantum adscribam in præsentì verba Artemidori lib. IV. c. 24. Onirotit. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῆς Αἰσχρολόγας περὶ ζῴων, καὶ Ἀρχιλάου, καὶ τῆς Ξενοκράτους Ἀφροδισιέως Ὠρεάνηκος ὑφ' ἑκάστου τῶν ζῴων θεωρεῖται, καὶ τὰ ἐκαστὸν φοβῶνται, ὅ, μάλιστα χαίρουσι, οἷς συντάξας καὶ θεωρεῖται ἀναπαραλαβάνουσι, ὅ, μάλιστα καὶ κόρος ἐν τρίτῳ τῆς αὐτῆς συντάξεως κεχρηται ὅτος, ὃ ἐγὼ καίπερ εὐερίδως τὸ ὄνομα ἐκ Περικλήσου- μαι. Michaelis Ephesii Scholia (nec dum edita) in hos Aristotelis libros memorat hinc inde Augustinus Niphus in suis commentariis.

Græce Aristotelis Historia Animalium vulgata est cum aliis quibusdam libris Philosophi Physicis Venet. apud Aldum 1503. fol. Tum Florentiæ, curante Nicol. Leonico Thomæo 1527. 4.

Latinam versionem Georgii Trapezuntii Politiano laudatam non vidi. Translatio librorum novem per Theodorum Gazam qui Nicolao V. illam dicaverat, prodiit Venet. 1476. fol. Basil. 1533. fol. Libri decimi interpretatio & in eum commentarius auctore Julio Cesare Scaligero Lugd. 1584. 8.

Denique libri decem græce & latine à Julio Cesare Scaligero emendati, novaque versione & luculentis commentariis illustrati prodierunt post

post auctoris fata, edente *Philippe Jacobo Maussaco*, quem ad hunc laborem suscipiendum *Fabrizius Peirescius* ** instigaverat. Prodiit opus ab eruditis tunc anxie desideratum Tolosæ A. 1619. fol. cum nonnullis ejusdem Maussaci animadversionibus ad calcem voluminis rejectis. Non pauca Aristotelici operis illustrant *Conradus Gesnerus* & *Ulysses Aldrovandus* in voluminoso uterque opere, quod de animalibus condidit.

In latinis antiquioribus Aristotelis editionibus hi libri de historia animalium, plane desiderantur. In aliis Gazæ interpretatio occurrit. In græcolatinis libri novem adjunctam habent Gazæ, decimus Scaligeri translationem.

XVII. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΜΟΡΙΩΝ βιβλία δ'. *De partibus animalium*, earumque causa ac ratione, ** libri IV. Emendatius græca edidit Florentiæ Nic. Leonicus Thomæus.

Exstant è græcis scholia *Mith. Ephesii*. Cui nonnulli addunt *Danielum Cretensem*, sed adhuc ineditum. Ex Arabibus *Averroem*, qui inter alia Aristotelem adversus Galeni objectiones defendit.

Latine vertit *Theodorus Gaza*, cujus versio occurrit in Græcolatinis Aristotelis Operum editionibus. Librum primum interpretatus quoque est *Leonicus Thomæus*.

XVIII. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΓΕΝΕΣΕΩΣ βιβλία ε'. *De generatione Animalium libri V.* quos & ipsos Nic. Leonicus Thomæus emendatius græce edidit.

* Egræcis exstant Scholia *Job. Philoponi*. Ex Arabibus *Averroes*, qui Aristotelem suum itidem tueretur adversus Galenum.

Theodori Gaza versio exstat in græcolatinis Aristotelis editionibus.

XIX. ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ βιβλία β'. *De Plantis libri II.* memorantur à *Laetio V. 25.* & de Plantis scripsisse se testatur Aristoteles ipse sub extremum libri de brevitate vitæ, & initio libri quinti Historiæ de animalibus. Allegat & *Athenæus XIV. p. 652.* At qui hodie exstant libelli duo de Plantis sub Aristotelis nomine, græce à recentiore quodam (*Musuro*, vel *Lascari*, vel ut *Simoni Grynæo* visum *Theodoro Gaza*, vel potius *Maximo Planude*, ut suspicatur *Caspar Scaliger* p. 26. in lib. 1.) translati sunt

* Gassendus in peirescii vita lib. 3. ad A. 1619.

** Lib. 2. c. 1. ἐκ τῶν κεν ἐν μαρίων καὶ πτόρων συνέστηκεν ἕκασον τῶ ζώων ἐν ταῖς περὶ ἀντικύων δευτέρωτα καὶ ἀφ' ἑστέων. Δι' αὐτῶν δ' αὐτῶν ἕκασον τῶ ζώων ἔχει τὸν τρόπον, ὅτι σχεπτίον νῦν, χωρίσαντες καὶ αὐτὰ τῶ ἐν ταῖς ἰσορίαις εἰρημένων.

sunt è latino Galli nescio cujus, qui ex Arabico illos transfulerat, quæ Arabica versio ex altera priorè latina fuerat concinnata, ut procerum græcum libris hisce præfixum perspicue docet. Ἀλλὰ πρὸς Κέλτος τὸ γὰρ ἐκ τῶν Ἀραβικῶν λαμβάνων εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακατασκευάζει &c. Non mediocrem vero auctor græcæ versionis fatetur corruptionem huic opusculo illatam, διὰ τὰς συνεχὰς τῶν μετακατασκευαστῶν μεταβολὰς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τὰς Ἀραβικὰς ἐκείθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀραβικῶν εἰς τὴν ἑλλῆν, καὶ εἰς ἡμᾶς (ἑλληνας) ἐκ τούτων ἔτι ὄσχατον. Hinc latinis frequenter in his libris obvii, & Romæ mentio lib. I. c. 7. Sed & res ipsas earumq; tractationem non mediocriter ab Aristotelis rationibus dissidere contendit Julius Caesar Scaliger, cujus eruditi in hos libros commentarii lucem viderunt A. 1566. & Marpurgi 1598. 8. *Jubane sine*, inquit, Sylburgius, *an multa recentioris Arabiæ, peritiores judicent.* Menagio judice sunt centones male assuti è locis variis Aristotelis, & libro primo historiarum plantarum Theophrasti. Memorantur hi libri ab Averro lib. I. Physic. cap. I. Sed Alexander Aphrodisæus in lib. de sensu & sensili c. 4. jam sua ætate negabat existare scriptum Philolopi de Plantis.

In antiquis latinis editionibus exstat * vetus translatio Anonymi ex Arabico facta & Rogero cuidam dicata, nec in duos libros distincta, sub titulo libri *de vegetabilibus*. Eandem versionem sed quibusdam mutatis, video comparere in græco-latinis editionibus Operum Aristotelis.

Græcè primum prodierunt Basileæ 1539. 8. ad calcem Geoponicorum, ex officina Roberti Winter, cum præfatione Simonis Grynei. Deinde cum operibus Theophrasti, ibid. 1541. fol. Hinc in græcis & græcolatinis Aristotelis editionibus. Jam enim comparent in Isingriana Basil. 1539. fol.

XX. ΠΕΡΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ α', *de coloribus liber*, magna eruditione refertus, siue Aristotelis sit siue Theophrasti, ut sentit Mercurialis III. 13. Var. lect. vel Stratonis Lampfaceni, ut visum H. Conringio in epistola ad Rachelium, & Patricio p. 44. discuss. Peripatet.

Exstant in hunc librum Michaelis Ephesi Græci scriptoris Scholia, sed latine tantum edita. Meminit & Pachymeres Simone Portio notante, & Plutarchus, qui bina de coloribus volumina ad Aristotele scripta

* In iisdem editionibus præcedit alius libellus, qui inscribitur *de Plantis*, sed male: est enim pars libri de coloribus. Incipit: *in omnibus autem plantis principium colorum herbarum est.*

pta testatur. Latine vertit præter antiquum interpretem (cujus versio in editione latina Veneta A. 1496. male discerpta est in libros duos, quorum alter perperam inscribitur de plantis) *Calius Calcagninus*, cujus interpretatio occurrit in Græco-latinis Aristotelis editionibus, DuValliana quidem T. 2. p. 793. sq. Florentiæ emendatum edidit cum aliis quibusdam Physicis Philosophi scriptis græce Nicolaus Leonicus Thomæus. Deinde *Simon Portius* Neapolitanus græca cum duobus MStis contulit, versione nova & commentariis illustravit, Florent. 1548. & Paris. 1549. 8. testatus phrasin sibi potius videri sapere Theophrastum, quam Aristotelem.

XXI. α. ΠΕΡΙ ἈΚΟΤΕΤΩΝ, *De audibilibus, sive de his, quæ sub auditum cadunt*, libellus servatus à *Porphyrio* in commentario ad Harmonica Ptolemæi p. 246 - - 254. edito græce & latine T. 3. Opp. Joh. Wallisii. Oxoniæ 1699. fol. Idem Porphyrius p. 231. testatur πᾶν τὸ σύγγραμμα, totum librum * se commentario suo inseruisse. Latine primus vertit *Antonius Gogavinus* Graviensis ad calcem Harmonicorum Ptolemæi, Venet. 1562. 8. Græce primus edidit *H. Stephanus* cum Sotionis quibusdam, & libro Aristotelis de admirandis auditionibus, & altero de lineis infecabilibus Paris. 1557. 8. Deinde *Franciscus Patricius* græce integrum inseruit libro sexto tomi 1. discussionum Peripateticarum p. 85. seq. & latinam suam versionem p. 90. seq. subjunxit, quam servarunt curatores editionum græcolatarum Aristotelis ante DuVallium, qui T. 2. p. 783. hunc libellum exhibet cum versione *Adriani Turnebi*, sed male inscribit *fragmentum*, cum sit liber integer. Denique cum Porphyrio denuo latine transtulit vir, quem dixi, præstantissimus *Joh. VValisius*. De Abulpharajo celebri Philosopho ac Medico refert Gabriel Sionita c. 2. de urbibus & moribus Orientalium, quod librum Aristotelis de auditu, inventum in Harran Mesopotamiæ urbe, quadragies perlegit, & eidem libro superscriptis: *Vellem iterum legere*.

β. ΘΑΥΜΑΣΙΩΝ ἈΚΟΥΣΜΑΤΩΝ ΣΥΝΑΓΩΓΗ. *Liber de admirandis narrationibus*. Græce post Thomæum aliosque emendatus editus ab *H. Stephano*, cum libro superiore, Paris. 1557. 8. Multa ex hoc refert, Aristotele auctore laudato, Antigonus Carystius Histor. mirab. cap. XXXI - - CXXVII. Allegat & Athenæus XII. p. 541. Suidas

* Solenne fuit Porphyrio integros aliorum tractatus suis inferere commentariis. Sic commentariis in Platonis Sophistam inferuerat Andronici Rhodii librum de divisione, teste Boethio lib. de divisione p. 638.

das in *κοτίνω*. Stephanus Byz. in *τῆνος* & alibi. Sed in *γαλωνὶ* male quædam editiones & in his Berkeliana habet, *πῖμπη* *ἐπὶ θαυμασίων ἀκυσμάτων*, cum illud *πῖμπη* à Xylandro recte sit expunctum. Etiam Laertius, Patricio iudice, per *συναγωγῆς α, β*, V. 25. hoc scriptum intelligit, Meminit & *θαυμασίων ἀκυσμάτων* inter Aristotelis scripta Anonymus Menagii. *Si qua conjectura venia*, inquit H. Dodvellus diff. de ætate peripli Hannonis cap. 21. *crediderim hoc opus è variis Aristotelis operibus collectum esse à discipulo & successore illius Theophrasto, verbis nonnunquam suis, nonnunquam ipsius Aristotelis.* Aristotelis esse negat præter Erasum Philander ad Vitruvium VIII. 3. idque se multis posse demonstrare argumentis, Jonsius p. 176. Vossius de Hist. græc. p. 514. Joh. Bodæus à Stapel ad Theophrastum p. 214. &c. Etiam Theophrasti esse, è Plinio observasse visus est sibi Joh. Camers ad Florum. Contra tamen Julius Cæsar Scaliger ad eundem Theophrastum de causis plantarum pag. 325. *Commentarius de miraculis auditis, Aristotelis est, non Theophrasti. Est enim illius notareus stylus.* Liber ipse genuinus Aristotelis, sed fragmentum, quod ad calcem hujus libri legitur, *ὑπεβολιμαῖον* est Maussaco in limine notarum ad Plutarchum de fluminibus, ex quo multa in illud congesta & inde avulsa esse observat.

In editionibus græcolatinis Aristotelis occurrit incerti auctoris latina interpretatio.

XXII. ΠΡΟΣ ΤΑ * ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ ΖΗΝΩΝΟΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ ΓΟΡΓΙΟΥ, *Adversus dogmata* quædam physica ac Metaphysica *Xenophanis, Zenonis Eleata & Gorgia*, libelli tres, græce tantum leguntur in editione græcolatina Aristotelis Lugdunensi Casauboniana: Sed in cæteris exstant cum latina versione *Job. Bernardi Feliciani*, ut in Duvalliana T. 2 p. 834. seq. Vertit etiam latine *Arnoldus Ferronus* Burdgalensis, Lugd. 1557. 8. Franciscus Patricius T. 1. discuss. Peripatet. p. 26. & 34. hos solos libros & Mechanica, quod Aristotelis sint, omnem controversiam effugere existimat, licet merito dubitari ait Jonsius p. 56. Meminit inter scripta Philosophi Laertius V. 25. & Anonymus Menagianus. In editis græca admodum sunt corrupta, & hinc inde etiam manca, quæ suppleri & emendari possunt ex codice MS. eximio Bibliothecæ Paulinæ, quæ est Lipsiæ in patria mea, ex quo hoc facere pridem insti-

* Hanc inscriptionem probat librorum argumentum. & Laetii Anonymique Menagiani auctoritas, & quod similiter Philosophus scripserat *πρὸς τὰ Μετίσση, πρὸς τὰ Ἀλκμαίων* &c. Itaque omisi titulum, qui in editionibus & Codice Lipsiensi, *περὶ Ξενοφάνους, περὶ Ζήνωνος, περὶ Γοργίου.*

instituit Jenensis Academiae lumen *Job. Andreas Bosius*, sed his ejus conatibus, ut egregie, quam parabat, Josephi editioni fata intercesserunt. Habeo & ipse lectiones ejusdem Codicis, quas mecum olim pro sua in me voluntate communicavit civis meus charissimus idemque doctissimus *Godfridus Olearius*, atque hoc loco pace ipsius, in lectoris usum integras inserere non dubitavi.

*Varia lectiones Codicis Bibl. Paulina Lipsiensis, cum Is. Casauboni editione libri Aristotelis de Xenophane Zenone
& Gorgia collati.*

Primam partem hujus libri non *περὶ Ξενοφάνους* uti Casaub. editio habet, sed *περὶ Ζήνωνος* inscribit MS. secundam contra inscribit *περὶ Ξενοφάνους*, quae repudianda procul dubio est lectio.

Ed. Cas.

Pag. 752. col. 1.

v. 3. πάντα δι' ἀμφοτέρω.] πάντα ἀμφοτέρω.

ibid. lacuna suppletur verbo *μενέω*.

5. *περὶ παρῆχην*. εἰ τῷ πινῶν] *περὶ υπέρχην*. εἰ ὄντων πινῶν

6. ὃ δὴ] εἰ δὴ

7. ἡ δ' ἐν] καὶ ἐν

9. ἐν εἶναι] ὄν εἶναι

10. πλέον] πλείω

ib. *πύραται*] *πύρ* . . . *λίαν*

ib. ὁμοιον] ὄν ὁμοιον

11. πάντα] πάντη

ib. ἀνόμοια] ἀνόμοιοι, *ἐπὶ ἐν γένει*] *ἐπὶ εἶναι* f. *ἐν γένει*

12. μέτριοι] ἀμέτριοι

13. ἐπὶ] εἰς π

pag. 752. col. 1.

ibid. *ὑποχωρήσαν* δε, *ἀναγκ.*] *ὑποχωρήσαν* δε *ἀνάγκ.*

14. *δοξαοῦ*] *δέξαοῦ*

15. τοιούτων δε ὄντων ἀνωδύνων τε καὶ ἀνάληγτων ὑπὸς . . . καὶ ἀνο-
θον εἶναι] τοιούτω δε ὄντ' ἐ, ἀνωδύνων τε καὶ ἀνάληγτων, ὅτις τε καὶ ἀνο-
σιν εἶναι.

18. μή ὄν] ἐν

20. πολλὰ] πολλὰ τε καὶ

23. *χωρίζοντων*] *χωρίζοντα*

24. τὸ ὑπ' ἀλλήλα] πρὸς ὑπ' ἀλλήλα

25. ἔτον δε τὸν τρέπον] τέτων δε τῶν τρέπων.

27. ταῦτα] ταῦτα

28. ἀπαται] ἀπαταῖ

29. ἀναιρεῖ] ἀναιρεῖν

ibid. ἀλλ' αἰδίου] ἀλλὰ ἐν αἰδίῳ

30. αἰ] αἰ

ibid. ὁ βέβαιον] εἰς βέβαιον

31. ἐξῆν] ὅθεν

34. ὅστις] πάντις

ibid. εἰ δε μή] εἰ δε μή ἤν

S 2

pag.

pag. 752. col. 1.

v. 35. 36. ὁπιδέξαι τὰς τιαύτας
πιοτήτας μάλισσιν] ὁπιδέξαντα τοι-
αύτην ποιότητά ἢ τὰς μάλισσαι, distin-
ctio vero non post ὁρῶς sed post
δοκῶσας ponitur.

40. πολλὰ γίνοιτο γ' ἀν' ὅν] πολλὰ γί-
νη. τὸ γ' ὅν

ibid. ὅπ' ἐστίν] ὅπ' ἐστίν, forte ὅπ' ἐστὶν,
simili enim modo etiam supra
in pro in scriptum reperi.

43. ἔχοντες] ἔχοντες

44. post ὑπολήψεις ταύτας ista
adduntur in MS. καὶ ὡς ἂν ἔ-
ρεται ἂν εἶδεν ἐκ μηδενὸς πολλὰ δὲ

pag. 752. col. 2.

v. 2. συμβαίνειν ἂν, πῶς εἶναι] συμ-
βαίνει ἐναντίας εἶναι.

3. βέβαιον] βέβαια

ibid. λαμβάνεται] ὑπολαμβάνε-
ται

18. post τὰ γινόμενα additur in
MS. εἰ δὲ γ' ἂν ἐπὶ αὐτοῖς ἄπαντα γί-
νοιτο.

20. ἐάπων] λεκτίων

21. αὐτὸ] αὐτὰ

22. ἐπεὶ γ' ἀπὸ τῆς πῶς ὡς ἐκείνῃς ἔ-
η] ἑτέρον γ' ἂν ἐπὶ τῆς ὡς ἐκείνῃς
εἴη.

23. ἀνακάμπτει] ἀνακάμπτειν

28. κειμέναι] κειμέναι

29. distinctio post ἐκείνον poni-
tur, post προσεγερῆσαι omittitur:
particula quoque in non com-
paret.

30. ἅπαντα] τὸ ἅπαν

32. ἐπὶ ἅπαντα] ἐπὶ ἡ ἅπαντα

pag. 752. col. 2.

ibid. πρὸς ἐν αἰδίον] πρὸς ἐν αἰδία
εἴη, praeterea adduntur ista: ἀλ-
λὰ γ' ἔμιν εἶναι ἢ, ὡς ὅπ' ἔμιν καὶ
κειμέναι διαλέγεται. εἰ γ' φησι μὴ
εἶναιτο. ἐξω γ' αἰδίον εἴη

36. ταῦτα] ταῦτα

ibid. ἐκ τε] ἐκ τῆς

37. ἀρρηκτον] ἀρρηκτον

38. ὅπ' καὶ τις αἰεί. ἐρεῖ γ' ὅμως.
τῶν ὄντων] ὅπ' καὶ τις αἰεί ἐρεῖται.
ὅμως τῶν ὄντων

41. διάλλαξις] καὶ διάλλαξις

ibid. ὀνομάζεται] ὀνομάζεται

42. προσεῖδαν] εἰ πρὸς εἰσὶν

ibid. ὅτι] ὅτι

ibid. ὅπ'] ὅπ' ἔμιν

43. ὡς τὸ πρὸς γ' ἂν] ὡς τὸ πρὸς
γ'

ibid. ἐπαρξίς ἴστο] ἐπαυξησίστο.
Verlum Empedoclis hic recitari
pater, qui tamen nec prout in
editis, nec prout in MS to legitur
commodum fundit sensum.

46. φθίρεαθ. πλὴν καὶ εἶναι] φθί-
ρεαθ. πάλιν καὶ εἶναι.

47. ἢ ἐν. ἢ εἰ] ἢ ἐν εἴη.

ibid. εἴη ταῦτα] ταῦτα φησι.

pag. 753. col. 1.

v. 10. πῶς] πῶς

ibid. post γίγνεαθ adduntur ista:
καὶ διαλυεαθ εἰς σώματα, ἔτι γ'
ἀνελύμενα καὶ ἴσα γίγνεαθ

11. εἰ τι μᾶλλον] εἰ omittitur

15. γίγνοιτο] ἤρξατο

21. πᾶν εἶναι] πᾶν, ἐν ὄν

pag.

pag. 753. col. 1.

v. 24. in MS. post ἀκίνητον exigua
quædam lacuna est, post illam
autem sic legitur: καὶ ὡς
αὐτὸς

25. εἰ τὰδε] εἰ omitt.

26. εἶναι ἔχ' ὡς ἀλλ' . . . . . ἀλλ'] in
MS. ita: εἶναι ἔχ' ὡς ἀλλ' . . . .
ἔνι.

28. πρὸς αὐτὸ] πρὸς τὸ αὐτὸ

29. γῆ] γῆ

30. ἡ εἰπ] εἰ omitt.

ibid. ἔτ'] ἔτ'ως

33. ἀνομοίαν ἀμερῶν] ἀνομοιο-
μερῶν

ibid. ἔτ' ὡς εἶναι] γινέσθ'

34. ἀπασαν γῆν] ἀπαν γῆ

38. ἔχον] ἔχοι

39. πολλὰ omittitur & mox
pro ἐὰν ἀριθμὰ legitur ἐν ἀριθμῷ

42. ἀδύνατα] ἀδύνατον

43. ἀπειρονα] ἀπειρα

44. ἔδεν] ὀλίγον

46. εἰ δὴ δὲ] εἰ δὴ δὲ

47. ὄντ'] ὄντ' ἐν

52. μὴ] μὴ

ibid. διὰ τὸ καὶ ἐν τούτῳ] διὰ τὸ καὶ
ἐν τούτῳ.

53. πῶς γὰρ αὖ] πῶς γὰρ ἦν

ibid. ὅτων; ἢ τί κείνῳ μὴ ὅλον αὖ οἶόν τε
εἶναι] ὅσον ἢ τὸ μὲν ὅλον αὖ οἶόν τε
εἶναι.

55. κινεῖται] κινεῖσθ'

56. τὸ γὰρ] ἐτό γὰρ

59. ἴσως] ἦσσαν

60. lacuna suppletur his verbis: αὐτὸ
αὐτὸ

pag 735. col. 1.

v. 63. κινέμενα] κρινόμενα

65. ὡς ἐν] ὡς ἔν

66. ὅτι ἐν εἰς] ὅτε ἐν

67. καὶ εἰς τὸ πρ.] καὶ εἰς τὸ πρ.

68. ἢ ἀλλοίωσιν] ἢ ἀλλ.

69. ἔδεν omitt.

73. post ἀκίνητον additur εἰ
ἐν

74. post ἐτεροῦσθ' additur καὶ
ὄντα

pag. 753. col. 2.

V. 6. φέρεται] φαινέσθ'

7. μιγνυμένῳ] ἔμιγνυμένῳ

9. ἀπαντί] ἀπαντι

11. Ζήνων] Ξενοφάνης

14. ὁμοίων) ὁμοίᾳ

15. ἀνομοίαν) ἀνομείᾳ

19. ἡμοίους) ὁμοίως

20. εἰ ἀνόμοιον) τὸ ἀνόμοιον

21. τὸ ἔκ ἐκ ὄντ'] γινέσθ'] τὸ ἔκ
ὄντ' ἐκ ὄντ' αὖ γινέσθ'

23. προσήκειν αὐτὸν) αὐτὸν προσή-
κειν εἶναι

24. αὐτὸν εἶναι) αὐτῶν εἶναι

26. κρείττην) κρείττην

29. θεὸν) τὸ θεῖον

32. εἰα μόνον) εἰα ἄρα εἶναι μόνον

37. ἀπειρον γὰρ τὸ μὴ εἶναι) ἀπει-
ρον μὲν ὁ μὴ εἶναι

41. περανεῖ) περανθεῖν moxque
sequens ἐν omittitur

46. ἡρεμῶν γὰρ) ἡρεμῶν ἢ καὶ

52.) καὶ εἰ τὸ γινόμενον γί-
νεται

pag. 753. col. 2.

ἡ γένεσις ἐξ οὗτος) τὸ γινόμενον καὶ
ἐκ τῆς γένεσις ἐξ οὗτος

v. 154. ἡ καὶ) ἡ καὶ

55. ἡ ἀνομιάν) ἡ καὶ ἐξ ἀνομιάν

56. ὅτι) ὅτι. In eodem versu
ἐπεὶ ἀπαντᾷ MS. non agnoscit.

57. ὅτι κρείττον) ἐπὶ κρείττον

59. καὶ omitt.

62. ἐπεὶ γὰρ) ἐπεὶ τοι γὰρ

63. ἀλλὰ διὰ τὴν) ἀλλὰ τὴν διὰ

67. οἶονται) οἶοντι

69. 70. ἔτο δὲ τινεῖν αἰσάνκη ἐν
πᾶσι πάντες) ἔτο δὲ τινεῖν αἰσάνκη
ἐν τοῖς πᾶσι πάντες

70. ὅρα ἴσως ἔτο βέλ.) ὅρα, ἀλλ'
ἴσως ἔτο βέλ.

pag. 754. col. 1.

v. σῶμα γὰρ καὶ ἔχων) σῶμα γὰρ ὡς
καὶ ἔχων

7. ἐγγίγνεται) ἐγγίγνεται

8. ἀν μὴ) εἰ μὴ

ibid. ἔσον) ἔσον

10. ἀπέχειν) ἀπέχει

ibid. post σφαιροειδὲς ὅν adduntur

ista ἔτο γὰρ ἐπὶ σφαιροειδὲς ὅ

ibid. pro πυρός leg. πῦρ

11. διαφορεῖ) διαφέρει

ibid. ἀπὸ τῶν) ἀπὸ τῶν

12. ταῦτα λεχθῆναι ἔοικε) ταῦ-
τα ἀν λεχθῆναι καὶ ἔοικε

13. post τόπον additur γὰρ ὅν

ibid. αἰσθάνονται. ἀντὶς ἀμφω) αἰσθάν-
ονται γὰρ ἀμφω

14. ὅπη διανοητὰ) καὶ διαν.

15. πάντες omittitur

pag. 754. col. 1.

v. 16. post ὅν additur οἶμαι, con-
tra mox ὅν omittitur

18. post ἔχων ἐπὶ additur ὅσων

29. ἴσον omitt.

32. σχῆν) ἔχων

ibid. post πεπεραίνθαι additur πρὸς τι
συνάπην, τοῖς δὲ πεπεραίνθαι μὲν,
μὴ μέτοι πρὸς τι πεπεραίνθαι

35. κινεῖσθαι) τῷ κινεῖσθαι

ibid. μὴ τὸ ἴσον, ὡς περ) τὸ μὴ ἴσον,
ὡς περ

37. τὸ ἡρεμῆν) τῷ ἡρεμῆν

38. ἐπὶ) ἐπὶ

40. ὅτι τῷ) ὅτι τὸ

41. ὅπερ καὶ) ὅπερ καὶ

lin. 43. ἀποφασίη τοῦ ἐλεχθῆναι) ἀπο-
φασίη τοῦ ἐλεχθῆναι

44. μεταλαμβάνει) μεταλαμβάνει
βάνων.

45. μὴ ἐν) μὴ ἐν

47. ποικύτας δὲ φάσεις ὅν) πᾶς
αὐτὰς δὲ φάσεις ὅν.

ibid. πληθὺς, ἡ καὶ μὴ, ὡς ἡ) πληθὺς
ἡ μὴ ὡς ἡ

49. σῶμα, ἡ) σῶμα ἡ

51. καὶ) καὶ

ibid. αὐτός) αὐτός

52. ἔκφυλθεν ὅν) τὰ . . . . κύκλῳ
φε . . . . θέν

53. φῦσι) φῦσι

54. εἰ πῶ) ἡ omitt.

56. μηδαμῶς) μηδαμῶς γὰρ

61. ἄλλω) ἄλλω

65.) ὅτι

68. γὰρ μὴ εἶη) μὴ omitt.

71. ἡν omitt.

pag.

pag. 754. col. 2

- v. 4. ἐστὶ τὸ αὐτὸ) εἰ τὸ αὐτὸ,
 7. post γὰρ additur καὶ
 8. εἰ τὸ) ἢ τὸ & mox ἐστὶν omitt.
 9. ὡς περὶ) ὡς περὶ
 10. ὄντ' & δ' ἐκ ὄντ') ἄντοι' &
 μὲν, ὄντ' & δ' ἐκ ὄντ')
 ibid. τὰ δ' ἐκ ἀλλ.) τὸ δ' ἐκ ἀλλ.
 11. τὰ ἀμφω) τὸ ἀμφω
 12. lacuna suppletur voce ὅτι
 14. τῶ ὄντι) τῶ μὴ ὄντι
 ibid. καί ἐστιν, ἐπὶ εἰ δέ) καί ἐστιν ἐπὶ
 εἰ)
 16. πρότερον) πρότερον
 17. τότε μὴ ὄν ἐστὶ) τότε μὴ ὄν ὄν
 ἐστὶ
 22. τὸ αὐτὸν μὴ ὄν) τὸ αὐτὸ τὸ μὴ
 ὄν
 25. ἢ μὴ γενόμενον εἶναι) ἢ γινόμε-
 νον εἶναι, omiffa negatione.
 29. μηδαμῶ, δέον ἔστι) μηδαμῶ ὄν
 ἔστι
 30. τὸν ἔχον) γὰρ ἔχον
 33. ἔδεν ἂν ἐκ μηδενός ἂν γενέσθαι,
 εἰ δ' ἐστὶ τὸ μὴ ὄν hęc MS. non
 agnoscit.
 ibid. ἐκ ὄντ') ἐκ μὴ ὄντ'
 34. διὰ ταῦτα ἔδ' ἐκ μὴ ὄντ'
 hęc MS. non agnoscit.
 36. ἐν ἢ) ἐν ἢ & paulo post pro
 εἴτε μὴ ἐν leg. εἰ τὸ μὴ ἐν
 37. ἐν μὲν) ἐν μὲν
 38. ἐν σχομένον) ἔχομεν. Post hanc

pag. 754. col. 2.

- vocem autem in MS. iterum la-
 cuna, & postea sequitur : γε τῶ &
 Ζηνων &c.
 v. 38. inter ἂν & εἶναι vacuum de-
 nuo in MSo invenio spatium
 quemadmodum & inter μὴ &
 μήτε
 40. ἔδ' ἂν) ἔδ' ἐν ἐστὶν
 41. ἐκ ἂν εἶη) ἐκ ὄν εἶη
 ibid. κινεῖται, καὶ εἰ) κινεῖται καὶ ἐν
 43. πάντα) πάντως
 46. δέ) δέον
 50. μάλλον ὁρώμεν) μάλλον ὁ-
 ρῶμεν
 51. ἐκείτο) ἐκεί
 54. ὥς καὶ εἰ) ὥς εἰ καὶ
 ibid. ἡμῖν γνωστὴ εἶναι) ἡμῖν γε ἀγνωστὴ
 εἶναι
 ibid. εἰ τὸ γνωστὸ) εἰ τὸ καὶ γνωστὸ
 54. Φασί) Φησὶ
 ibid. εἴποι) εἴπα
 57. εἰ ἂν τις μετενοοῖ) ὁ ἔστι τις μὴ
 ἐνοοῖ
 59. posteriorem lacunam MS.
 non agnoscit, in quo sic legitur :
 ἔλεγει τὸ χρῶμα ἀλλὰ λόγον. ὥς
 ἔδε &c.
 61. ἀλλ' ἀκύνει) ἔδ' ἀκύνει
 65. εἴτι ἐν) εἴτι ἐν
 68. ἀχολὴν ἀλλο) ἀχολὴν ἀλλο
 ibid. ἐν ἐστὶ) ἐν ἐστὶ
 70. λακτὰ) λόγους.

XXIII. ἈΝΕΜΩΝ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΓΟΡΙΑΙ, *Ventorum cer-
 tis regionibus vel opidis attributorum loca & appellationes*, Fragmentum
 ex opere Aristotelis περὶ σημείων χειμῶνων, *de signis tempestatum*, quod me-
 morat

morat Laertius V. 26. In editione græco-latina Aristotelis Casauboniana Lugdunensi tantum græce exstat. In cæteris legitur cum versione *Job. Bernardi Feliciani*, ut in DuValliana novissima T. 2. p. 848. seq. Pro genuino Aristotelis fortu habent viri docti, ex his Christophorus Cellarius in Notitia orbis antiqui lib. I. p. 30. & Salmasius ad Solinum, ubi de ventis differit. Occurrit & inter Theophrasti opera, p. 244. editionis græcæ Oporinianæ.

PHYSIOGNOMICON.

XXIV. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΟΝ, de Physiognomia liber, cujus veluti compendium quoddam exstat lib. 2. Analyticor. prior. capite ult. Memoratur à Laertio V. 25. Stobæo, &c. In editionibus Græcolatinis, etiam novissima DuValliana T. 2. p. 640. legitur cum versione incerti. Translulerunt præterea latine *Andreas Lacuna* Paris. 1535. 8. *Jodocus Willichius* Witteb. 1538. 8. Illustrarunt *Franciscus Sanchez*, *Camillus Baldus* &c. *Polemonis* * & *Adamantii* libros ejusdem argumenti in græca sua Aristotelis editione subjunxit Sylburgius. Tractarunt Physiognomica etiam *Averroes* T. VII. Opp. *Albertus Magnus* lib. 1. de animalibus, ut recentiores præteream, *Job. Baptistam Portam*, *Guil Gratarolum* (de quo *Bælius* T. 2. Lexici p. 1380.) *Job. Evelynum* (Act. Erud. 1698. p. 338.) aliosq; quos refert in Bibl. Philosophica Martinus Lipenius p. 1166. seq.

PROBLEMATA.

XXV. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ Τμημάτων λη* *Problemata* sive questionum omnis generis, cum responsionibus non minus acute plerumq; quam modeste propositis, *Sectiones XXXVIII.* majorem partem physici argumenti, nonnullæ etiam Medici, ut Sect. I. & Mathematici, ut sect. XV. & Musici sect. XIX. & Philologici sect. XVIII. & Ethici sect. XXVII. - - XXX. Scripserat Aristoteles *Problemata Physica*, quæ laudantur ab Apollonio Hist. mirab. c. 7. 9. 21. 22. 28. 37. & 51. Gellio XIX. 4. 5. 6. Plu-

* De his infra, num. 38.

** Apud Laertium V. 26. una serie memorantur : φυσικῶν κατὰ σοφείαν λη', ἐπιτεθειμένων προβλημάτων α' β'. Forte igitur & post φυσικῶν subintelligendum vocabulum προβλημάτων. Ita inanes fuerint conjecturæ virorum doctorum super illo loco, quas attuli supra post, num. XV.

Plutarcho VIII. 10. Sympos. Athenæo &c. horum plures fuere libri, nam septimum allegat Gellius III. 6.

Scripserat & *Problemata Encyclia* (*questiones orbiculares*, sive ex orbe universo liberalium disciplinarum petitas, vocat Tiraquellus de legibus connubial. p. 338.) quæ ab eodem Gellio laudantur XX. 4. Horum duos libros fuisse testatur Laertius V. 26. qui eodem loco addit, totidem libros *Προβλημάτων περιβλημάτων*, totidemque *περιβλημάτων ἐκ τῆς ἀποκρίσεως* ab Aristotele scriptos fuisse.

Non pervenisse ad nos universa hæcce problemata, certum est, quia Aristoteles ipse non uno in loco testatur se in problematis quædam tractasse, quorum in his, quæ exstant, nulla fit mentio, ut ostendit Sylburgius in præfat. Deinde in illis frustra quæras, quæ ex Aristotelis problematis proferunt Athenæus, & quæ Gellius lib. I. c. 11. lib. III. c. 6. & XIX. c. 5. & 6. Vicissim leguntur in nostris VII. 3. quæ Gellius XIX. 4. profert è problematis Physicis: exstant itidem in nostris XXX. 10. quæ Gellius XX. 4. adducit è Problematis *ἐγκυκλίου*. Et quæ è Problematis Aristotelis adducit Galenus 3. in VI. Epidem. T. 5. p. 478. occurrunt in nostris V. 3. 1. Hinc colligo non habere nos integra problemata vel *ἐγκύκλια* vel Physica, vel denique *Προβλήματα* sive *penitus considerata*, neque rursus integrum ex his opus nos desiderare, ut opinabatur Meursius p. 1259. Bibl. Græcæ: nec denique Physica & *ἐγκύκλια* fuisse eadem, ut eidem Viro doctissimo visum fuit, neque auctorem Problematum, quæ hodie exstant, esse Theophrastum, quanquam & ipse problematum *συγγραφήν* scripsit pluribus libris, teste Laertio V. 45. & 48. & quæ de senibus difficulter sternutantibus è Theophrasto refert Plinius XXVIII. 6. in Problematis hodie leguntur XXXIII. 12. Præterea in libellis *περὶ λόγων*, & *περὶ ἰδρωτῶν*, qui exstant inter Theophrasti opera, multa eadem leguntur, quæ in problematibus, ut ex Aristotelis problematis conflatos dixerit Mercutialis lib. I. var. Lect. cap. 9. Verisimile itaque est ex universis Aristotelis pariter & Theophrasti & aliorum fortassis scriptorum * problematis hoc quale habemus opus conflatum fuisse, indeque fieri, quod notat H. Stephanus, *ut multa in eo sine repetita, quædam etiam ter posita mutatis tantum aliquot verbis: multa longe maximam styli differentiam inter se habeant, multa etiam ne mediocri quidem Philosopho, ne dum ipso Aristotele, aut omnium ejus discipulorum præstantissimo Theophrasto digna*

A Thoma Gazakero cap. IX. p. 494. Adversus, allegatur *Aristoteles an Alexander Trallianus* in problematibus. Videtur viri docti cogitationibus sese obtulisse, quod aliqui tribuerunt Alexandro huic Tralliano problemata, quæ exstant sub nomine Alexandri Aphrodisi.

inveniantur. Denique inde fieri, ut in MStis Codicibus, iis quidem, qui antiquitatem præ se ferunt, multa eorum, quæ in vulgatis editionibus leguntur, desideremus, quæ autem illic exstant, aliis plerumque ordine collocata reperiamus.

In editionibus græcolatinis occurrit latina versio Theodori Gaza, quæ prodierat Venet. 1493. fol. Basil. 1537. fol. &c.

Ex duplici translatione, antiqua & Gaza, cum expositione Petri Aponensis Patavini lucem viderunt Venet. 1505. fol. Verterat ante Gazam Georgius quoque Trapezuntius, cujus translationem reprehendit idem Gaza in præf. & Perottus. Vide Allatium de Georgiis p. 381.

Julii Gustavini Patricii Genuensis, Medici Pisani in primores decem sectiones. Lugd. 1608. fol. Lud. Septalii Commentarii, Francof. 1602. & 1607. fol.

Syllburgius in Græca sua Aristotelis editione problemata Alexandri & Cassii subjunxit. Quæ vero sub Aristotelis nomine sæpe edita sunt separatim latine cum problematis M. Antonii Zimara, etiam Astelodami 1650. 12. additis problematis Alexandri Aphrodis. Politiano interprete, & Jul. Cæs. Scaligeri problematis Gellianis, non sunt integra Aristotelis, sed ex Aristotele & aliis collecta. Idem dicendum de Germanica versione Basil. 1566. 8. Gallica Lugd. 1554. 8. &c.

Suidas in ματρίας. Επιστη εἴς τὴν καὶ περὶ τῆς Ἀριστοτέλους διπορίας. Casaubonus lib. 1. c. 16. ad Athenæum pro περὶ legit περὶ, & interpretatur in hunc sensum, Matream composuisse quaestiones ad Aristotelicas, hoc est, quæ cum Aristotelis problematis possint comparari. Alios problematum scriptores laudat Theophylactus Simocatta in extremo διπορίων φυσικῶν. Οὐ γὰρ τῆς Δημοκρίτου σφραγίζομαι πηγῆς, ἢ τὴν Ἀριστοτέλους εὐκλειαν ἰμάντῃ περιχράζομαι, ἢ δὲ πλωποδυτήσω ἔς Πλάτωνα, ἢ τὸ Ἰαμβελικὸν ἀντὶφαύτου κατελέγομαι, ἢ Πρόκλον, ἢ Γαληνόν, τὴς ἐν Ὀπισθίῃ κομίσας, ἢ Πλάτωνα, ἢ Σωκράτη (Σωτίωνα) ἐκ Ἀλέξανδρον, ἢ Θίοφραστον ἢ γινώσκας θάλασσαν, οἷον Ἀφλασόν, ἢ τὸ Ὀπισθίμης πλῆτον τὸ Πλεμπρον, οἷον Ἀμβροσια, οἷον Ἰμβροσίαν ἢ Δαρμάσιον ἢ τὸ Τιμαγένης Ἰσοκλέα. Non meminit Cassii, de cujus problematis dixi infra num. XXXVIII.

METAPHYSICA.

XXVI. ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΙΔ. *Metaphysicorum liber XV.* Acroamatici, quod opus ab Aristotele vulgatum indignatus fertur Rex Alexander, sibi soli hanc sublimioris sapientiae partem serva-

cam

tum cupiens. Sed respondit Aristoteles ἐκδεδωκέναι καὶ μὴ ἐκδεδωκέναι, vulgasse se, & non vulgasse: quia nempe non satis plene ac perspicue singula tradiderit. Ἀληθῶς γὰρ, addit Plutarchus hæc narrans in Alexandro pag. 668. ἡ μὲν τὰ Φυσικὰ πραγματεία πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν ἔχουσα χρησίμων ὑπόδειγμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἀπ' ἀρχῆς γέγραπται. Quorum verborum hic est sensus, in Metaphysicis non docere Aristotelem rudes, sed eruditos jam & Philosophia imbutos monere, & hoc primum statim scribentis fuisse institutum. Anno 2. Olympiadis CXI. scriptum esse ab Aristotele hoc opus contendit Sam. Petitus ad Leges Atticas pag. 64. Idem diversum quoque librorum ordinem probat, eo modo quo vides in hac tabella, ubi varias editiones inter se discrepantes cum Petiti sententia contuli.

Vetus & Argyropyli versio	Bessarionis	Græc.	DuVallii	Sam Petiti IV. 9. Misc. cujus rationes probantur Jac. Thomasio in Hist. Metaphysicæ c. X.
I.	I.	A τὸ μᾶζον	I.	V. περὶ ἀρχῶν α' Laert. V. 23.
II.	II.	A* τὸ ἐλάττον	II.	III. περὶ ὁπσιμῶν α'. Laert. V. 22.
III.	III.	B. 2.	III.	VI. περὶ ἀρχῶν β'.
IV.	IV.	Γ. 3.	IV.	IV. περὶ ὁπσιμῶν β'.
V.	V.	Δ. 4.	V.	I. περὶ τῶν ποταχῶς λεγομένων Laert. V. 23.
VI.	VI.	E. 5.	VI.	VII. } περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν
VII.	VII.	Z. 6.	VII.	VIII. } α' Laert. V. 22.
VIII.	VIII.	H. 7.	VIII.	IX. περὶ ὕλης
IX.	IX.	Θ. 8.	IX.	X. περὶ ἐνεργείας
X.	X.	I. 9.	X.	II. ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐναντίων Laert. V. 22.
XI.	XI.	K. ** 10.	XIII.	XIV. περὶ ὁπσιμῆς Laert. V. 23.

T 2

XIII.

* Hujus libri auctor quibusdam creditus *Rhodiensis* (Rhodius Bonæi F. Eudemæ frater) teste Joh. Philopono in *παραβολαῖς* ad *Metaphys.* p. 7.

** In hoc libro cap. 3 -- 9. multa repetuntur ex libro γ' & δ'. Quam ἀνακεφαλαιώσασθαι Aristotelis esse negat, utilem interim fatetur Vossius lib. de Philosophia p. 142.

XII.	XII.	A.* 11.	XIV.	XIII. <i>περὶ Φιλοσοφίας γ.</i>
deest				Laert. V. 22.
deest	XIII.	M.* 12.	XI.	XI. <i>περὶ Φιλοσοφίας α.</i>
	XIV.	N. 13.	XII.	XII. <i>περὶ Φιλοσοφίας β.</i>

Exstant è Græcis (sed universi latine tantum editi, in omnes hos libros quidem *Job. Philoponus* ex versione Francisci Patricii : In libros duodecim primores *Alexander Aphrodisæus* ex Joh. Sepulvedæ versione : (in libros XIII. ac XIV. fuit MS. in Bibliotheca Joh. Vincentii Philelphi sic A. Schotto in vita Aristotelis p. 166. Meminit & Possevinus XII. 29) & 29. Bibl. selectæ.) In librum XII. (Græcis XI.) *Theophrastus*, ex interpretatione Mosis Finzii. In librum III. XIII. & XIV. (Græcis II. XII. & XIII.) *Syrianus* ex translatione Hieronymi Bagolini. Græce supersunt in variis Bibliothecis, ut suo loco dicam.

Aleksi (Tralliani) scholia in VI primores libros ex ore Ammonii Hermæ excepta, MSS. occurrunt teste Labbeo pag. 113. Bibliothecæ novæ MSS. in codice scripto Venetiis ab Antonio Eparcho anno 1574. Idem testatur *Job. Baptista Camerius* (qui medio sæculo post Christum natum XVI. Venetiis floruit,) Scholia Græca inedita in librum XIII. *Metaphys.* fuisse in Bibliotheca Renati Moreau. Habetur & *Georgii Pachymerii* Epitome, & *Herennii Philoni* Commentarius MS. qui fuit in Bibliotheca Isaaci Vossii, & allegatur ab H. Dodvvello in diss. de Sanchoniathone p. 16.

Hebraice exstant *Metaphysica* Aristotelis in Codice 585. Regis Christianissimi, ut notat Labbeus pag. 279. Et cum commentariis *Averroës* ex Arabico Hebraice versis, in Bibl. Vaticana, teste Bartoloccio I. p. 481.

In editionibus Græcolatinis leguntur cum versione *Bessarionis*, ut Tomo II. DuVallii, qui notas & argumenta addidit. E recentioribus illustrarunt præter *Thomam Aquinatem*, *Scotum* & *Alexandrum de Ales*, *Petrus Fonsæ*, (qui tamen fallitur cum alios præterea libros octo de Philosophia prima ab Aristotele scriptos affirmat ex depravatis codicibus latinis Eusebii præparat. XIV. 17. seq. ubi ex Aristotelis libro octavo de Philosophia magnum fragmentum affertur, sed Aristoclis non Aristot-

* Hic liber Græce editus est emendatus Parisiis à Guil. Morello.

** Libri duo postremi quamvis Thomæ Aquinati haud lecti, & omitti in *Argyropyli* versione, tamen Aristoteli tribuantur à Syriano & Philopono, tam ab Aphrodisæo quoque. Aristotelis vero esse & ad hoc opus pertinere probat DuVallius etiam ex eo quod VII. 1. Philosophus ipse promittit, se dicturum de antiquis Mathematicis atque ideis.

ristotelis recte legitur in Græcis editionibus.) *Franciscus Suarez, Jacobus Cheyneus Scotus, Antonius Scaynus, Petrus Ramus, Jac. Carpentarius, & Christianus Dreierus* Philosophus ac Theologus Regiomontanus, cujus Philosophia prima ex Aristotele aliisque commentatoribus accurate conscripta lucem vidit A. 1644. 4.

Prætereo alios magno numero laudatos in Bibliotheca Philosophica *Ἐμακαρίη* Martini Lipenii, cui tamen cave credas memoranti inter alios Olympiodorum in Metaphysica Aristotelis Venetiis editum. Nam in Meteora quidem, in Metaphysica vero nusquam exstat Olympiodori commentarius.

Simplicius in lib. I. de anima text. 26. meminit suorum in Metaphysica commentariorum. Sed illa interciderunt.

SCRIPTA MATHEMATICA.

XXVII. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, *Quæstiones Mechanicæ, Αἰτιολογία τῶν Μηχανικῶν, ἐνεργείας* inscribitur apud Labbeum pag. 200. Bibl. novæ MSS. Laertio *Μηχανικόν α.* lib. V. sect. 26.

In Græcolatinis editionibus, etiam DuValliana postrema T. 2. p. 759. leguntur cum versione *Nic. Leonici Thomæi*. Interpretatus præterea est *Piccolomineus*, & illustravit *Josephus Blancanus*, præcipue vero *Henricus Monantholius* Medicus ac Methematicus Reginus, qui Græca recensuit, novamque versionem & commentarium addidit Paris. 1599. 4. Idem Monantholius hunc librum Aristoteli vindicat adversus objectiones *Francisci Patricii & Hieronymi Cardani* lib. de Proportionibus. *Bernardini Baldi* commentarius lucem vidit A. 1582.

XXVIII. ΠΕΡΙ ΑΤΟΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ. *De lineis infecabilibus* Hæber Laertio V. 42. memoratus, ac Græce primum editus inter nonnulla Aristotelis ac Theophrasti ab *H. Stephano* A. 1557. 8. Itaque in editionibus scriptorum. Aristotelis omnium vel quorundam quæ hunc annum antecesserunt, ut Florentina Leonici Thomæi, & Basileensibus legitur tantum Græca hujus libri Paraphrasis, quam Camotius in Veneta sua Aristotelis editione tribuit *Georgio Pachymera*, sub cujus deinde nomine in Sylburgiana & Græcolatinis comparuit, atque in his quidem cum latina versione *Jacobi Schegkii*. Liber ipse Aristotelis Græce tantum legitur in editione Græcolatina Lugdunensi A. 1550. fol. sed in cæteris infecutis, quemadmodum & in DuValliana postrema T. 2. p. 809. latinam versionem *Julii Martiani** *Rota* adjunctam habet. *Theophrasto* à quibusdam fuisse tributum testatur *Simplicius* in III. de Cælo comment. 8. & Joh.

T;

* Eadem *Rota* versio legitur inter opera Averrois tomo septimo, Venet. 1542. fol.

Joh. Philoponus in lib. 1. de generat. ac corruptione, quorum loca jam attulit Menagius ad Laertium p. 206.

SCRIPTA ETHICA.

XXIX. ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΩΝ *Ethicorum ad Nicomachum libri X.* Acroamatici, quos Nicomacho * ipsi (Aristotelis filio) tanquam auctori tribuit Cicero V. de finibus, atque ut videtur Laertius VIII. 88. At Samuel Petrus IV. 10. Misc. Nicomachum ne quidem natum fuisse contendit, cum hos libros scriberet Aristoteles, ut ipsi videtur circa Olymp. CXL unde consequitur nec ipsi dicatos fuisse, quod tamen præter Ammonium sive Philoponum in vita, affirmat uno ore totus veterum chorus. Sed nec de dispositione librorum quisquam facile Perito assenserit, qui videns à Laertio memorari ἡθικῶν libros V. & à Suida Nicomacho tribui ἡθικῶν libros VI. hoc unum & idem opus putat, & ad hoc quoque referendos esse titulos apud eundem Laertium librorum περὶ πρῶτου, περὶ ἡδονῆς & περὶ φιλείας, hoc pacto:

Ηθικῶν α', β', γ', δ', ε', οι ζ' ἕξ.

Περὶ πρῶτου α'.

Περὶ ἀρετῆς α'. οι ζ' δύο.

Περὶ φιλείας α'.

Περὶ ἡδονῆς α'.

Περὶ πρῶτου δευτέρου

Liber. I. Ethic. Nicom.

II. III. IV. V. VI. VII.

VIII. IX.

Libri X. prior pars.

Libri X. pars posterior.

Idem Petrus conjicit Nicomachum nonnulla in opere parenthesis interpolasse. Caput distinctionem ut in aliis fere Philosophi libris veteres codices habent nullam, sed librorum distinctionem præter MStos Codices confirmant interpretes Græci qui exstant. Exstat autem (1) *Paraphrasis* quam sine nomine auctoris primum Lugd. Bat. 1607. 4. deinde sub *Andronici Rhodii* nomine edidit cum latina sua versione Dan. Heinsius 1617. 8. reculam Cantabrigiæ 1679 8. Quanquam antiquissimi illius Andronici, de quo infra in Peripateticis dicam (& cui audacter tribuit Reinesius p. 312. Epist. ad Hofmannum) non esse, docet Salmasius ad Simplicium p. 227. seq. & *Olympiodoro* potius tribuendum

* Vide Menagium ad Laert. p. 203. & 391. De Nicomacho hæc habet Aristocles apud Euseb. XV. 2. παραπαρ. Μετὰ δὲ τὴν πυθιάδα τὸ ἑρμείν τελευτὴν Ἀριστοτέλους ἔγχευεν ἐκ πολλῶν Στωικῶν, ἐξ ἧς οὐδὲ αὐτῷ Νικόμαχος ἐγένετο. Τὸτα δὲ φασὶν ὁφθαλμὸν τραφέντα παρὰ Θεοφράστου, καὶ δὴ μετὰ αὐτὸν οὐκ ἀπὸ αὐτοῦ ἐν πολέμῳ.

putabat Naudæus in Bibliographia politica. * Sed & in Bibliotheca Cæsarea occurrit sine nomine auctoris, teste Nesselio parte IV. p. 7. & Heinſius affirmat Andronici Rhodii nomen in Codice suo adscriptum fuisse à manu recentiore atque indocta. Capitum distinctionem (diversam ab ea quæ est in editionibus Aristotelis) hic sibi tribuit quisquis fuit auctor paraphraseos VIII. i. recentior fortassis etiam Olympiodoro. Nam fuit quoque *Andronicus* quidam *Callistus* Philosophus Peripateticus Theſſalonicenſis, tempore Gregorii Palæologi, ad quem Epistola ejus exſtat in Codice Regis Gallicæ 955. teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 98. Idem p. 101. memorat Nicolai Secundini Epistolam ad Andronicum Callistum Philosophum, & p. 99. Cardinalis Beſſarionis ad eundem, & p. 112. Andronici Callisti Peripatetici de Phyſica ſcientia & fortuna, ejusdem diſiſiones Phyſicas, & librum *περὶ παθῶν*, de animi affectionibus, quæ itidem sub Andronici Rhodii nomine edidit David Hoefſchelius A. 1593. 8. atque paraphraſi Nicomacheorum deinde Heinſius ſubjunxit, cujus latinam verſionem elegantem non tamen ubique fidelem eſſe affirmat Samuel Rachelius introductione ad Nicomachea p. 136. Idem Labbeus p. 114. memorat *Job. Cantacuzeni* paraphraſin librorum ad Nicomachum, ſcriptam ſub nomine *Joſephi* ſive *Joſaphi* Monachi. Ejusdem Cantacuzeni in libros quinque, & aliam *Georgii Pachymeris*, quæ fuit in Bibl. Hurtaſi Mendozæ, laudat etiam Geſnerus. Eadem Pachymeræ Paraphraſis exſtat Mediolori in Bibl. Ambroſiana. (2) Exſtant *Commentarii Græcorum* in Nicomachea, Græce primum edita à *Paulo Manutio* Venet. 1536. fol. & latine verſa à *Job. Bernardo Feliciano*, qui interpretationem ſuam Cardinali Alexandro Farnesio inſcripſit, Venet. 1541. Pariſ. 1543. Venet. 1589. fol. & Sam. Rachelio curante Helmſt. 1662. 4. Felicianus alio codice uſus eſt quam Manutii editione, & in libros 2. 3. 4. duplicibus commentariis mutilis & diſuſis, quæ utcunque compoſuit, unde non mirum ejus verſionem à Græco edito hinc inde diſſidere, & quædam interdum in illa addi, alios quoque ſubinde auctores commentariorum ad ſingulos libros denotari, ut ex hac tabella patebit:

	Manut.	Felician.
In Lib. 1.	Eufſtratus (a)	Eufſtratus.

2. Confer Placcii *Ἡ μαχαίρα* librum de Anonymis ſcriptoribus p. 62. editionis primæ (ſecunda enim longe futura locupletior jam ſudat ſub prælis Hamburgeniſibus) & Bællii *Lexicon* T. 1. p. 252. editionis ſecundæ.

(a) Fuit hic *Eufſtratus* Metropolia Nicænus ſub Imp. Alexio Comneno, Sæculo poſt natum Chriſtum XII, circa A. C. 1117. clarus, cujus etiam commentarius in librum ſecundum

	<i>Manus.</i>	<i>Felicias.</i>
2.	Anonymus vel Aspasius. (b)	Eustratius.
3.	Anonymus	Eustratius.
4.	Aspasius	Eustratius.
5.	Mich. Ephesius (c)	Mich. Ephesius.
6.	Eustratius.	Eustratius.
7.	Aspasius. (d)	Aspasius.

- etiam posteriorum Analyticorum exstat & prodiit Græce Venet. 1534. fol. & latine Andrea Gratarolo interprete ibid. 1542, 1548. fol. Scripsit eruditam hanc Eustratiorum illustrationem senio jam confectus & morbis, in gratiam conjugis Imp. aut in gratiam cuiusdam Regine, Cypri forte, vel alterius. Præf. libri VI. *Εὐσταθίου βασιλῆος θεοσεβῆος, βασιλῆος φιλολόγου, βασιλῆος φιλόσοφου καὶ φιλόκαλου, ὅτι ψυχὴν δεῖ καίτοιγε ἡμεῖς ἐλεγεμαδαίς, καὶ γῆρας καὶ νόσους κατακαμπτόμεναι δεῖ.* Eustathium male appellat Franciscus Patricius. *Εἰς ἐξομολόγησιν* qua satisfacit pro erroribus quos in libris duobus adversus Armenios admisserat, servatur manu scripta in Bibl. Casarea, teste Nesselio part. 1. p. 422. Alia Eustratii scripta memorat Allatius, quem si placet vide H. 10. de consensu p. 629. Laudat hunc Anna Comnena XIV. Alexiados p. 453. *συμπαρήσαν δὲ τῷ Εὐσταθίῳ ὁ δὲ Νικαῖος πρόεδρος, ἀντὶ τῆς τοῦ Θεοῦ εὐφροσύνης ὅσα ἐδύναθεν αὐτὸν ἐπὶ ταῖς διαλέξεσι μάλλον ἢ οἱ περὶ τὴν σοφίαν καὶ ἀκαδημαίαν ἐνδεαυγίζοντες.* Alius fuit (1) Eustratius cuius mentio in Epistola XV. *Æneæ* Gazzi. (2) Eustratius Thaumaturgus de quo Bollandus IX Januar. (3) Eustratius presbyter CPol. de quo Photius Cod. CLXXI. & eruditissimus Caveus, qui eum circa A. C. 578. floruisse observat. Vitam Eutychii ab illo scriptam allegat Allatius lib. de interstitiis ordinum apud Græcos p. 151. Editum Græce & latine Papebrochius ad calcem Tomi 1. Apclis. Quemadmodum librum de vita functorum statu Photio lectum vulgavit idem Allatius de consensu utriusque Ecclesie circa purgatorium p. 319 - 581. Rom. 1655. 8.
- (b) Aspasio potius quam Eustratio tribuendos ducit commentarios in lib. 2. & 4. H. Conringius Epistola ad Rachelium p. 423. Hic est *Aspasius* celebris Peripateticus, cuius commentarios in Schola Plotini lectos testatur Porphyrius, & cuius discipulum audiisse se refert Galenus (qui sub Antoninis floruit) lib. de cognoscendis & curandis animi morbis, unde de ætate Aspasii constare potest. Ejus commentarios in plerosque Aristotelis libros, singulatim in lib. de interpretatione memorat Boethius p. 290. *Aspasius & Alexander sicut in aliis Aristotelis libris & in hoc quoque commentarios ediderunt.* Laudat deinde Aspasium p. 212. 291. 303. 316. 321. 333. 347. 356. 394. In libros Physicorum scripsisse constat è Simplicio, ut in Metaphysicorum libros ex Alex. Aphrodisseo: in Categorias è Galeno de libris propriis c. 12. Scripsit & in Platonem, Porphyrio teste.
- (c) Michaelen Ephesium multi eundem faciunt cum Mich. Psello, qui sæculo post Christum natum XI. claruit. sed distinguendos monet Allatius libro de Psellis p. 40. seq. & Michaelen hunc Ducam Parapinaceum Pselli discipulum fuisse conjicit.
- (d) Aspasii veteris Peripatetici esse dubitat Hermannus Conringius, propter mentionem *των ἀγγέλων.*

	Manut.	Felician.
8.	Aspasius	Aspasius.
9.	Eustratius (e)	Eustratius]
10.	Eustratius (f)	Eustratius] vel (e)
	secundum alios Mich. Ephesius.	

Intercedit *Andranti* περὶ τῶν ἐν τοῖς ἡθικοῖς Νικομαχείοις Ἀριστοτέλους ἀποβέβηκεν τῷ Ἀντιφρόνῳ ἐννοίας, quem librum *Hephestion* per plagiū sibi tribuerat, teste Athenæo XV. p. 673.

Ex Arabibus exstant commentaria *Averrois*, latine, *Jacobo Mantuano* interprete T. 3. Opp. Averrois Epitomen Ethicorum A. C. 1176. Arabice scriptam in Hebraicam linguam A. C. 1330, vertit Joseph ben Caspi, quæ versio MS. habetur in Bibl. Cæsarea. Aristotelis Ethica per Don Meier Medicum Regis Castiliæ A. C. 1405. Hebraice versa cum Commentariis R. Scem Tov fuit MS. apud Julium Bartoloccium.

Versiones latina Nicomacheorum feruntur quam plurimæ, 1. *Patru* quidem, cum Thomæ Aquinatis commentariis edita, ante quam alia verustior laudatur ab Alberto Magno.

2. *Job. Argyropuli*, qui Florentiæ hos libros illustravit commentariis, quos ex ore ejus collectos vulgavit *Donatus Acciajolus* Florentinus. Occurrit & Argyropuli versio in editionibus latinis Aristotelis Venet. A. 1496. Basil. 1548. fol. &c.

3. *Leonhardi Aretini*, cujus Isagoge in hos libros legitur.

4. *Ficetini cujusdam*, quam vidisse se testatur *Oberinus Gifanius*, qui hos libros eruditis commentariis illustravit. Francof. 1608. 8. *Vicentinum* vocat Jacobus Thomazius ὁ μακαρίτης, qui *Andrea* præterea *Trebatii* & *Andrea Bilii* meminit in Commonefactione de versionibus latinis Nicomacheorum, quæ subijcitur breviario & Analyfi eorundem editæ Lipfiz A. 1658. 8.

5. *Job. Bernardi Feliciani*, cujus versio exstat cum Græcorum commentariis in Nicomachea ab eodem Feliciano latine versis, de quibus supra, & in editione Aristotelis latina cum Averroë, Venet. 1562. 4. 1573. & 1592. & in editt. Græcolatinis in 8.

V

6.

(e) Aspasio tribuitur in Catalogo MSS. Bibl. Medicæ, sed perperam, cum auctor fuerit homo Christianus, p. 150. ὡς περ καὶ ὁ μέγας ἐν Θεολογίᾳ εἶπε Γρηγόριος. καὶ τῶν μεγάλων βασιλέων ἐπιταφίᾳ μία ψυχὴ ἐν δύο σώμασιν

(f) Rectius Mich. Ephesius habetur auctor Commentariorum in lib. IX. & X. nam Heraclitum civem suum vocat, & meminit commentariorum suorum in Sophisticos Elenchos physica ac Metaphysica.

6. *Joachimi Perionii* Paris. 1540. 4. & Basileæ 1542. 8.
 7. *Nicolai Gruchii*, qui Perionium emendavit. Paris. 1572. 4.
 8. *Adriani Turnebi*. Hujus si est illa, inquit *Rachelius* p. 146. *introducitur*, quæ olim Basileæ, 1563. & 1592. post Joh. Magiri commentariis aucta Francofurti prodit A. 1608. & 1627. fateor quod vim *Φερίτωνος* recte adsequatur in multis. Ea tamen illius est obscuritas, ac pene adfectata inæqualitas, ut discantibus parvo possit esse usui. Atque his causis adductus vix mihi persuadere possum illam esse Turnebi, idque tanto minus facere queo, quod ipse hanc operam literarum studio non sibi tribuat.

9. *Petri Victorii*. Florent. 1576. fol. cum commentariis quos octogenario major composuit.

10. *Dionysii Lambini*, cum ejus commentar. Basil. 1566. & additis *Theodori Zvingeri* scholiis atque argumentis 1582. fol. Lambini versio quoque exstat in Græcolatinis Aristotelis editionibus, Casauboniana & DuValliana utraque.

11. *Matthia* * *Bergii* Brunsvicensis, Professoris Altdorfini, qui Lambinianam interpolavit. Francof. 1591. Hanov. 1611. 8. Cum hac versione recudi hos libros fecit *Sam. Rachelius*, divisos in minores sectiones, & illustratos argumentis locisque parallelis, & introductione in Aristotelis Philosophiam moralem. Helmst. 1660. 4.

12. *Antonii Riccoboni*. Patavii 1593. 8. Hanov. 1610. 8.

13. *Tarquimii Gallutii Sabini* versio & commentarius Paris. 1632. & 1645. fol. duobus Voluminibus.

14. *Victorini Strigeli*, qui Paraphrasin potius perspicuam præcipuorum locorum, quam justam totius operis versionem dedit. Lips. 1572. 8.

15. *Petri Martyris & Joach. Camerarii*, quorum ille libros duos primores, initiumque tertii, hic reliqua absolvit. Ejusdem Camerarii commentarius posthumus in Nicomachea prodit Francof. apud A. Wechelium 1578. 4. Petri Martyris Commentarius, Tiguri 1563. 4.

16. *Jacobi Ludovici Strebai* versionem memorat Gesnerus, dubito an omnium librorum.

Librum *primum* transtulit etiam atque eximio commentario illustravit *Simon Simonius* Lucensis Genev. 1567. 4. Vertit & *Andomarus Talaus*, uti *quintum* præter *Melanchthonem* & *Vitum Amerbachium*, *M. Antonius* Mu-

* Berneggerum perperam vocat Bibliotheca Philosophica Martini Lipenii.

Muretus Venet. 1583. 8. cujus & notæ in libros decem Nicomacheorum prodierunt Ingolstadii 1602. 8.

Hebraice transtulit Nicomachea R. Meier circa A. C. 1405. quæ interpretatio adhuc superest manu exarata Romæ in Vaticana.

Italico sermone duas se versiones vidisse Gifanius testatur, unam Felicis Figliucci Senensis, paraphrasticam, Rom. 1551. 4. alteram Florentini cujusdam, verbum verbo exprimentem.

Gallica Paraphrasis Beneventani, dicata Regina Galliarum Margarithæ, lucem vidit Rothomagi A. 1544.

Commentarios jam memoravi Thomæ Aquinatis, Alberti M. Donati Acciajoli, Melanchthonis, P. Victorii, Mureti, Lambini, Zyvingeri, Gallutii, Gifanii & aliorum: quibus addi possunt *Jac. Schegkii* Basil. 1550. fol. *Rob. Balforeus*, Lugd. 1652. 4. *Eduardus Brerewood* Oxon. 1640. 4. &c.

Quanti fecerint jam pridem plerique hos Aristotelis libros, patet vel ex Apologia Augustinæ Confessionis, quam composuit Melanchthon, p. 62. *Andivimus quosdam pro Concione, ablegato Evangelio, Aristotelis Ethica contrariare. Nec errabant isti, si vera sunt quæ defendunt adversarii, (scilicet, per opera rationis nos posse justificari.) Nam Aristoteles de moribus civilibus adeo scripsit erudite, nihil ut de his requirendum sit amplius.* Christianis tamen virtutibus & gratiæ divinæ male cum Ethicis Aristotelis convenire, itaque ex illis non instituendos esse Christianos, * probe sensit D. Lutherus T. 1. Altenb. p. 178. Ethica Aristotelis cum Moribus Christianis contulit *Andreas Hyperius*, Lichæ, 1600. 4. De Aristotelicæ Ethicæ ab Historica & Poetica Ethicæ differentia liber *H. Stephani* prodit Basilæ 1590. 8. in qua multorum Aristotelis locorum fidelior interpretatio, quorundam & emendatio affertur, ad calcem Musæ Principum monitricis.

XXX. ΗΘΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ, *Magnorum Moralium libri II.* quæ Aristoteli ** vindicantur à Vossio lib. de Philosophia c. XVIII. §. 8. & in Græcolatinis editionibus leguntur cum versione *Georgii Valla* Placentini. Ad patrem Nicomachum scriptos esse ab Aristotele, nescio quo argumento, affirmant viri quidam docti. Requiro etiam rationem, cur magna moralia auctor inscripserit, cum sint breviora reliquis, & succinctius singula persequantur. Meminit Simplicius in Categoriis.

V 2

XXXI.

* Confer. Rev. Joh. Francisci Buddei diatribam de nævis Ethicæ Aristotelicæ.

** Dubitant de auctore Hugo Grotius ad Luc. VIII. 15, & Jonsius p. 4. de scriptoribus Hist. Philoſ.

XXXI. *ἨΘΙΚΩΝ ΕΥΔΗΜΕΙΩΝ*, *Moralium ad Eudemum* libri VII. ab aliis * *Eudemo* vel *Theophrasto* tanquam auctori tribuuntur, sed Aristoteli adscribunt codices antiqui, etiam Simplicius in Categor. & Favorinus apud Laertium V. 21. (nam quod ibi ex septimo Ethicorum profertur, septimo Eudemiorum legitur) Gemistus Pletho, qui post Nicomachea scriptos existimat, & velut in illorum supplementum atque emendationem. Eudemus vero cui hos libros Aristoteles inscripsit, non fuit Eudemus Cyprius, Ciceroni 1. de divinatione memoratus, qui prius occisus esse videtur: Neque Eudemus qui Archontis munere functus est Athenis Olymp. CVI. 4. ut suspicatur Sam. Petitus IV. 10. Misc. sed *Eudemus Rhodius*, auditorum Aristotelis post Theophrastum præstantissimus. In Græcolatinis Aristotelis editionibus leguntur cum translatione inserti, Basileæ pridem edita, quam *Leonbardo Aretino* ** perperam tribuunt Sylburgius & alii quidam. Prodierunt Ethica ad Eudemum & Magna Moralia cum Nicomacheis Politicisque & Aristotelis atque Xenophontis Oeconomicis Græce itidem Basileæ apud Joh. Waldærum, sine anni notatione, 8.

XXXII. *ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΚΙΩΝ*, *De virtutibus & vitiis* libellus, sive fragmentum servatum à Stobæo Serm. 4. in cujus prima editione Græca, Veneta 1536. 4. & prima Græcolatina Gesneriana integrum una serie legitur, sed in posterioribus per diversa loca distractum. Latine vertit *Simon Grynaeus* Basil. 1539. 8. cum cujus versione etiam occurrit in Græcolatinis Aristotelis editionibus, etiam Du Valliana T. 3. p. 387. Prodiit & additum Gemisti Plethonis libro de virtutibus, cum Iusti Velsii versione, Platonis Theæteto cum versione Adolphi Occonis, Nemesii de voluptate cum versione Nicassii Ellebodii, Platonis Axiocho cum interpretatione H. Wolfii & notis, Demetrio denique Cydonio sive Nemesio Emefeno de contentu mortis cum versione Raph. Seileri & H. Wolfii notis, Basil. 1577. 8. Exstat quoque separatim hic libellus cum

* Christianus Dreierus p. 347. Metaphys: egregius auctor, sive Theophrastus sive Eudemos fuerit, *Moralium Eudemiorum*. Franc. Patricius discussit, Peripatet. p. 25 & 49. *Eudemio* potius credendum esse, cum præsertim stylo & rerum aliqua diversitate sint ab *Nicomachio* differentes, à quibus videntur usurpasse quartum, quintum & sextum libros, qui idem ipsi sunt & rebus & verbis cum quinto, sexto & septimo *Nicomachio*. Sane *Ευδημεία* *Εθικά* dici possunt quæ Eudemum habent auctorem. Sic Alexander Aphrodisæus in 2. Topic. laudat *Ευδημεία* *ἀναλυτικά* ἢ *Ευδήμους* *ὡς ἀναλυτικά*, ut jam Nunnescio annotatum.

** Ab hac versione differt Aretini *liber de moribus* ad Galeotum, ex Eudemii excerptus qui legitur in Edit. latina Aristotelis Venet. 1496. T. 2. p. 123. Etiam *Liber de fornicis* qui in eadem edit. p. 348. exstat decerptus est ex Eudem. II. 8. & VIII. 14. seq.

cum versione ac præfatione *Pauli Sperlingii* Rectoris, in usum Scholæ *Nambergensis* A. 1638. Auctorem non esse Aristotelem, sed e Conciliatoribus Platonicis aliquem, existimabat *Jac. Thomafius* ὁ μακαρίτης Exerc. 2. de virtutibus quatuor Cardinalibus §. 4. *Alcibiadem* quendam esse auctorem, ex *Arsenii Monembasiæ* Archi-Ep. collectaneis observavit *A. Schottus* in vita Aristotelis p. 165. Equidem Aristotelis πραγματικὰ περὶ τῶν ἀρετῶν ab *Ammonio* explicatam memorat *Zacharias Mytilenes* Episcopus in Dialogo de æternitate mundi p. 207, sed videtur potius respicere librum secundum & sequentes *Nicomacheorum*, in quibus de virtutibus differit Philosophus.

XXXIII. ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ, sive ut *Laertius* V. 24. vocat, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ, *De Republica libri VIII.* Acroamatici, *Nicomacheis* ab auctore subjuncti, quod illorum extremum caput cum Politicorum initio conferenti patebit. Opus haud dubie præclarum, sed quod nec integrum, si viros quosdam doctos audimus, neque eo ordine quo ab auctore scriptum est, ad nos pervenit. Nam quod ad ordinem attinet, *Antonius Scainus* *Salodiensis* * in quinque quæstionibus ad octo libros de Rep. (quem librum non ubique obvium & *Heimio Conringio* quoque in causam quæsitum, mecum olim communicavit *Vincencius Placcius* ὁ μακαρίτης) quæstione prima p. 7. & 16. seq. non dubitat libros VII. & VIII. quibus de optima Politia agitur, præmissos fuisse ab auctore libris IV. V. & VI. qui sunt de rebusp. à rectissimo statu aberrantibus. Idem fere in mentem venit *Mureto* XIV. 14. Var. Lect. & *Hermanno Conringio* in Introductione lectu digna ad hos Aristotelis libros, editos *Helmstadii* 1656. 4. Idem *Scainus* p. 20. cum negasset librorum distinctionem esse ab ipso Aristotele, sed ab *Andronico Rhodio* vel alio prisco Philosopho profectam contendisset, observat verba postrema libri tertii supplenda esse ex initio libri septimi, hunc fere in modum: *Ανάγκη ἡ τῶν μέλων περὶ αὐτῆς (ἀρετῆς πολιτικῆς) ποιῆσαι τὴν περὶ αὐτῶν σκέψιν, διορίσαι δὲ πρῶτον &c.* Porro integrum non pervenisse ad nos hoc opus, sed

V 3

* Hic *Scainus*, quem male *Antonium Serenum* vocat *Bolduani* atque inde *Lipenii* *Bibl. Philosophica*, Paraphrasin in Politica edidit *Hetrusca* lingua, cum annotationibus quibusdam dubiisque, Romæ 1578. 4. Ejus quinque quæstiones vero prodierunt latine ibid. A. 1577 4. De prima & secunda jam dixi. Tertia disputat, ab Aristotele civilis facultatis doctrinam tradi potuisse, etsi Remp. ipse non administraverit. Quarta, Contemplativi non activi Philosophi personam gerere Aristotelem. Quinta denique, quod forma disciplinæ facili ac populari usus sit Aristoteles in opere Politico contexendo.

sed libros quosdam postremos desiderari, *testes sunt* (Gifanii verba agnoscis, Prolegom. in Aristotelis Politica p. 9.) & *vetus interpres, quicquid partes diligenter conquistas reperire se non potuisse ait, & Petrus Victorius, qui in lib. Rhetor. I. decem Politicorum libros* (è Laertio, πολιτικὰ α', β', * *præter octo libros πολιτικῆς ἀκροάσεως memorante*) adducit, & in notis ad hos libros ait eorum optimam & perfectissimam partem desiderari. Tum quia & Aristoteles ipse lib. I. Polit. c. ult. ait se posterius de virtute mulierum, & VII. 10. de servis explicaturum, quæ tamen neutra in hoc opere reperiuntur. Præterea, quod caput est & firmissimum argumentum, optima Reip. institutionem ad adolescentes duntaxat perduxit, quam tamen per omnes ætates deducendam monuerat X. ult. Nicomach. ut sua cuique officia & partes, suæque studia attribuerentur. Hæc vero multis idem Scainus quæstione secunda refellit, & docet nihil plane tanquam propriam ac legitimam partem Acroasibus Aristotelis Politicis deesse, quod vel ex professo se tractaturum, vel incidenti sermone indicaverit. Itaque & Cyriaci Strozza ** Patricii Florentini conatum supervacuum fuisse, qui duos libros ex ingenio suo Græca oratione Politicis Aristotelis veluti in supplementum subtexuit, quibus de bellica facultate, de principatu & de sacerdotio differit, ita, ut cum non pauca cumulet Poetarum loca, Aristoteli libenter concedat scientia & judicandi ac dicendi facultate.

Latine verterunt Politica Aristotelis post *Veterem interpretem* quo suis in commentariis Thomam Aquinatem usum esse constat,

Johannes Argyropulus,

Leonhardus Aretinus, cujus versio occurrit in antiquis latinis Aristotelis editionibus, etiam in Græcolatinis, octava forma editis.

Joachimus Perionius Lugd. 1556. 8.

Petrus Victorius, cum cujus interpretatione & commentariis lucem viderunt Florentiæ 1576. fol. & Basil. 1582. fol. qua in editione Lambini quoque versio adjuncta, & argumenta atque scholia, Tabularumque *Theodori Zwingeri,* tum fragmenta politica Pythagoræorum è Stobæo collecta, cum versione Joh. Spondani.

Jacobus Ludovicus Strebaut. Paris. 1542. cum animadversionibus ad versionis Perionianæ libros tres primores,

Job.

* Laert. V. 24. atque iterum 22. πολιτικῶν α', β'.

** Obiit Pisis A. 1565. ætat. 63. Vide ejus vitam in Tomo secundo Operum Aristotelis editionis postremæ DuVallianæ p. 461. ubi libri duo Strozæ leguntur Græce cum latina ipsius auctoris versione. Prodierant separatim Florentiæ 1562. Græce & A. 1563. 4 latine. Gallice interpretatus est Gvil. Morellus.

Job. Genesius Sepulveda ibid. 1548. 4. quæ omnium optima interpretatio Gifanio videtur, proxima Lambini, de qua mox.

Dionysius Lambinus cujus versio servata in Græcolatinis Aristotelis editionibus, Casauboniana & utraque Duvalliana, in posterioris quidem Tomo III. Etiam in Conringiana Politicorum editione Helmst. 1637. & 1656. 4.

Petrus Ramus, cum cujus interpretatione & argumentis excusa sunt Politica Græce & latine Francof. typis Wecheliani 1601. 8.

Paraphrases concinnarunt *Cælius Calcagninus*, inter cujus opera exstat Basileæ A. 1544. fol.

Daniel Heinsius, Græce & latine, nitidis typis, Lugd. Bat. 1621. 8. quæ editio recusa Jenæ 1660. 4. curante Severo Christophoro Olpio.

Commentariis illustrarunt, præter jam laudatos,

Job. Buridanus Philosophus circa A. C. 1340. celebris, in quaestionibus VIII. libros Politicorum, Oxon. 1640. 4.

Demetrius Acciajolus Venet. 1566. 8.

Jac. Faber Paris. 1516. fol.

Franciscus Robortellus Venet. 1552. 4.

Joachimus Camerarius Francof. 1581. 4.

Obertus Gifanius Francof. 1608. 8.

Paulus Benius Patav. 1613.

Phil. Scherbius Professor Altdorfinus, Francof. 1610. 8.

Mich. Piccartus in eadem Academia Professor Lips. 1615. 8. ut

omittam Theoph. Golium, aliosque.

Johannis Felden Analysis lucem vidit Helmst. A. 1654.

Gebb. Theodori Meieri ibid. 1660. 4.

Antonii Montecatini interpretatio & commentarius in librum 2. Ferrariæ A. 1594. fol. & in librum 3. ibid. 1598. fol.

Exstant & *Job. Sturmii* Scholia, *Martini Borrbai* sive *Cellarii* ac *Dionysii de Burgo* annotationes in librum primum.

XXXIV. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, de cura rei familiaris librum unum memorat Laertius V, 32. Hodie duo sub Aristotelis nomine leguntur, Priorem solum *Leonardus Aretinus* vertit & Cosm. Mediceo inscripsit, quæ translatio exstat in editione latina Operum Aristotelis, Venet 1496. fol. Supplevit vero ipse post caput sextum, sive addidit, quatuor capita de officio uxoris & mariti, quæ ex latino Aretini Græce postea vertit

Jaco-

Jacobus Tusanus, Aretinum in Græco illa codice reperisse ratus. Posterior, qui *Oeconomicorum* publicorum liber à nonnullis inscribitur, licet ejusdem argumenti videtur esse, non est tamen ejusdem generis, judice A. Schotto p. 164. *Vitæ Aristotelis*. Neque Aristotelem habere auctorem existimat Vossius p. 155. de *Philosophia*. Non possum, inquit, mihi persuadere, posteriorem ab eodem fonte esse. Neque enim verisimile sit Aristotelem tot voluisse congerere exempla, quibus Tyranni possent cives expilare. Respondent, adferre ea, non ut imitentur principes viri, sed ut doceat alios quid fieri soleat. Verum non est Aristotelici moris, in tam brevi libello tot condensare exempla, præsertim tam rei fide, quam, qui narrat, docet. Partem priorem hujus secundi libri non esse Aristotelis disputat quoque Samuel Petitus IV. 12. Misc. sed posteriorem existimat esse silvam exemplorum ab Aristotele collectam illustrandæ de divitiis *περὶ πλούτου*. Fragmentum strategematum vocat Erasmus.

Latine vertit utrumque librum *Joachimus Camerarius*, Francof. 1583. cujus interpretatio in Græcolatinis editionibus Aristotelis occurrit, ut Duvalliana postrema Tomo III. Transtulit & *Jacobus Ludovicus Strebæus* una cum *Oeconomico Xenophontis*, Paris. 1544. 4. non sine notis, & *Jacobus Faber Stapulensis*. Paris. 1506. *Bernardinus* item *Donatus* Venet. 1540. Epitomen concinnavit *Raphael Volaterranus*. Commentarius *Iohannis Cæsi*, (ejusdem qui *Sphæram Civitatis* scripsit) sive thesaurus *Oeconomix* prodiit Hanov. 1598. & 1610. 8. *M. Antonii Mureti* notæ cum ejusdem annotationibus in *Nicomachea* & *Xenophontis* ac *Platonis* quædam, Ingolstadii 1602. 8.

XXXV. ΠΕΠΛΟΣ five fragmentum *Pepli*, * Epitaphia Heroum Trojanorum. Græcorumque ultra quadraginta, distichis elegiacis composita, quæ sine nomine auctoris Græce primum ex codice Mediceo vulgavit ad calcem *Anthologiæ Epigrammatum Græcorum* H. Stephanus Paris. 1566. 4. Deinde Aristoteli vindicavit *Gvil. Canterus* & latino versu reddidit anno eodem, Basileæ 4. cum notis, & *Aufonii* Heroum Epitaphiis emendationibus, qui *Pepli* auctorem in plerisque expressit. Recusa est Canteri editio Antverpiæ A. 1571. 8. Hinc cum sua (qui prior Cantero reddidisse versu *Peplum* se testatur) & Canteri versione & *Aufonii* Epitaphiis edidit H. Stephanus ad calcem certami-

* De velo Panathenæicæ navis, quarto quoque anno instrui solitæ, cui victoria Palladis & Heroum res gestæ intextæ erant, vide *Diodorum* biculum XX. p. 757. (733.) Suidam in *πέντα*, Schol. Euripidis *Hecubæ* v. 469. *Lutatium* ad X. *Thebaidos* p. 342. & è recentioribus *Loensem* VIII. 23. *Epiphyllidum*, *Meursii* *Panathenæa* c. 17. seq. &c.

nis Homeri & Hesiodi & fragmentorum ex Matronis aliarumque Paro-
diis Homericis, Genév. 1573. 8. Ab eo tempore & in editionibus Antho-
logiæ, & cum Canteri versione in Græcolatinis Aristotelis editioni-
bus plus simplici vice prodiit, etiam in postrema DuValliana T. IV. p.
677. Cæterum Aristoteli vindicatur ex hoc loco Eusthatii in Iliad. β. p.
216. ἰστέει ἢ ὁ αὐτὸς Πορφύρεος, καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης σύγγραμμα πρᾶγμα-
τευσάμενος ὅπερ ἐκλήθη Πέπλος, γενεαλογίας τε ἡγεμόνων ἐξέτετο καὶ γεῶν
ἐκάστων ἀειδμὸν, καὶ ἑπιγράμματα εἰς αὐτὰς, ἃ καὶ ἀναγράφεται ὁ πορ-
φύρεος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον, ἀπλᾶ ὄντε καὶ ἄδεντι παχὺ καὶ φλεγμαῖνον
ἔχοντα. Δίσιχα ἢ πᾶς ὅλα ἐκείνα δίχα ἔρρηξεν εἰς τὸν Αἶαντα. Ἰστίως γὰρ
ὁ ἑπιγραμματοποιὸς ἐφιλοπρήσατο ἀπεραντίας ἐλθὼν τῷ πινυτῇ ἑπὶ μὲν τῷ
λαμπρῷ Αἶαντι πολολογῆσαι, τὴν δὲ ἄλλαν ἦτον σεμνυνῶν. Latine versio-
nis instar adscribam hæc Dan. Heinssii, ex præfatione, Peplu Græcorum
suorum Epigrammatum præfixa: *Summus vir omnique vel scientia vel eru-
ditionis princeps Aristoteles, cum Homerum assidue legeret, qui in ejus scriptis exsta-
rent Heroum genealogiam conscripserat, singulisque singula Epigrammata tribue-
rat, quæ duobus non amplius versiculis, excepto uno quod Ajaci dederat constarent.*
*In quibus mira erat simplicitas, nulla affectatio: dictio casta ac Græca, acumen ra-
rum, non quemadmodum Laertii putidum plerumque & ineptum: nihil occurrebat*
denique, quod Critici de eo judicant παχὺ καὶ φλεγμαῖνον. Quia autem in
Panathenaicis Minerva circumferri peplus solebat, in quo pugna Titanum, Deæ vi-
ctoria, ac eximia virorum magnorum spectabantur opera, ut anitatis omnia ac amæ-
nitatis parens, opus, in quo universa pariter Deorum ac Heroum gesta persecutus erat,
Peplum vocarat. E quo paucos illos versus, qui nunc Pepli nomine censentur, ex-
cerpserat Porphyrius. Nam de tota scripti ratione ac instituto quedam alibi, nondum
forte satis intellecta, dicemus. Vide etiam Sam. Petikum ad Leges Atticas p.
24. seq. Meminit & Pepli inter Aristotelis scripta auctor vitæ Anonymus
à Menagio editus. Aristotelis Pallium vocat Tripartita VII. 2. quod apud So-
cratem III. 23. & Nicephorum X. 36. est πέπλος, Gellio etiam, sed sine
Aristotelis nomine memoratus in præf. Alteri tamen cuidam Aristoteli
tribuit Joh. Tzetzes ad Hesiodum p. 3. Ἀριστοτέλης γὰρ, εἰ δὲ φιλόσοφος,
μᾶλλον ἢ οἶμαι ὁ τὴν πέπλον συντάξας ἐν τῇ Ὀρχομενίῳ, πολιτείᾳ.

ΣΚΟΛΙΟΝ Carmen, sive Pæan in Hermiam Eunuchum, de quo vi-
de si placet quæ dixi lib. II. c. XV. §. 18.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ, Epistolæ, de quibus dictum est lib. II. c. X. §. 17.

ΔΙΑΘΗΚΑΙ, Testamentum, quod descripsit Laertius lib. V. sect.

11. seq.

X

Præ-

Prætereo scripta ex Aristotele collecta, quales sunt ὅροι ἀπὸ τῆς ἡθικῆς καὶ πολιτικῆς qui in thesauro librario Augustissimi Imperatoris Msti exstant teste Nesselio IV. p. 149. tum manifeste supposita, ut quæ in eadem Bibliotheca servantur περὶ ἡθικῆς sive predicationes de Christi incarnatione, id. I. p. 230. & III. p. 37. quales qui ab Aristotele profectas sibi persuadet, idem nullo quoque negotio fidem adhibuerit fabellis Judæorum Aristotelem * Judæum Hierosolymitanum è tribu Benjamin ortum fuisse garrientium, vel affirmantium, ** quod omnis sapientia Aristotelis furtim ablata sit è sapientia Salomonis. Nam cum Alexander Macedo Hierosolymas sibi subegisset, Aristotelem, (si Judæis placet) præfecit thesauro librorum Salomonis. Ille vero quicquid boni in illis invenit, id omne suo ipsius nomine edidit, admixtis saltem quibusdam pessimis opinionibus, v. g. de Mundi eternitate. Aut denique nugantium, Aristotelem in extremo vitæ constitutum retractasse universam suam Philosophiam, eoque nomine Epistolam dedisse ad Alexandrum, quam Hebraice & latine exhibet Julius Bartoloccus T. I. Bibl. Rabbinicæ p. 475. è R. Gedaliæ Scialscéleth hakkabbála. Latine Johannes à Lent p. 6. Theologiæ Judaicæ. Aut persuaferit sibi Aristotelem quo tidie summo mane usum fuisse hac precum formula, quæ ab eodem Bartoloccio profertur ex Bibliothecæ Vaticanæ codice MS. cui titulus מוסרי הפילוסופים Eruditiones Philosophorum:

Terribilis, cujus domino me subjiciam,

Et Æternæ, qui nunquam (regnare) cessas,

Et auctor omnium rerum.

Libera me ab igne tuo magno.

XXXVI. Haud dubie quoque suppositæ sunt Aristoteli, qui latine sæpius prodierunt, Theologiæ sive ut lib. IV. c. 5. ipse auctor appellat *Mystica Ægyptiorum Philosophia libri XII*. quos ex Græco ut ajunt Arabice ab Abenama Saraceno translatos reperit Damasci Franciscus Roseus Ravennas, & Medico ac Physico Cyprio, Judæo, cui *Moses Rovas* nomen erat, transferendos tradidit, qui primus ex Arabico vertit, non Italice, ut plerique *** affirmant, sed latine, verum incondito & semibarbaro stylo

* Bartoloccus I. p. 471 seq. & Rev. Joh. Franciscus Rudeus de Philos. Hebræorum p. 165.

** Vide Jac. Thomasium de plagio literar. § 364. Theod. Hackspani dissertationem Lipmanno subjunctam p. 284. W. E. Tenzelii dialogos menstruos Anni 1689. pag. 1216. seq. Bartoloccium p. 474-480. Bælii Lex. in Aristotele nota B. C. J. usum descriptor. Hist. Philos. lib. I. c. 18. Joh. Morini Exerc. Bibl. c. p. 283.

*** Italicam fuisse Rovæ translationem existimavit præter Carpentarium & Franciscum Patricium in præfat. ad Mysticam hanc Philosophiam, Stephanus le Moyné prolegomenis ad Varia sacra, tum Vir. Clariss. Ioh. Gotlieb Hardt in exercitatione de hoc opo.

stylo, atque ut ait Petrus Nicolaus, *juxta Arabicum indigesto, ac ob imperiti-
am latinis & dictionem incompositam illucato*. Hæc interpretatio nun-
quam edita est quod sciam. Sed mox rursus, fere eodem tempore la-
tinitate, atque ut auctor ipse loquitur, *Romana exphrases toga* donati sunt à
Petro Nicolao ex Castellaneis, Medico ac Philosopho Faventino, cujus ver-
sionem Romæ A. 1518. 4. edidit & Leoni X. dicavit Franciscus quem
dixi Roseus. At Leo Pontifex in Epistola ad Roseum data 30. Dec. A.
1517. testatur gratum hoc sibi munus fuisse, & editionem scripti hujus
egregia doctrina referti suo hortatu à Roseo susceptam. Quanquam
vero latinam magis & compositam dictionem Petrus iste Nicolaus le-
ctori pollicitus est; tamen hujus quoque interpretatione nihil esse & in
verbis & in orationis compositione insulsius, affirmat *Jacobus Carpentarius*
Claromontanus Bellovacus, Philosophus Parisiensis, qui novam inter-
pretationem horum librorum condidit, scholiisque illustratam edidit
Parisiis 1571. 4. Cum vero Carpentarius iste, ut sermo tolerabilior foret,
Paraphrastes esse maluerit, Franciscus Patricius qui libros de Mystica
Aristotelis Philosophia recudi fecit in sua de universis Philosophia, Fer-
rariz 1591. & Venetiis 1593. fol. prætulit Petri Nicolai versionem licet
barbariusculam, *quoniam non tam sumus, inquit, delicati, ut verba sententiis
preferamus*. Carpentarii vero interpretationem, at sine scholiis, in
utraque sua Aristotelis editione expressit Guil. DuVallius. A. 1629. T. 2.
p. 1035. & A. 1639. T. IV. p. 603. seq.

In hoc opere, de Deo, λόγῳ, anima, universo, rerumque prin-
cipiis non Aristotelico more, sed ita fere ut in Hermetico Poemandro sit,
differtur, ut Platonicum potius aliquem quam Aristotelem auctorem
esse res ipsa clamet, quanquam Franciscus Patricius * in prolegomenis
X 2 ad

opere edita Lipsiæ A. 1688. §. VII. Verum rectius Michael Neander in eretematis
linguæ Hebrææ p. 358. versionem Romæ latinam inconditam appellat. Sane Petri
Nicolai verba à me adducta hoc perspicue videntur svadere.

- * Sententiam suam de his libris Patricius, qui eis plurimum tribuit, complexus est hoc ti-
tulo quem operi præfixit: *Mystica Ægyptiorum & Chaldaeorum, à Platone voco. tradi-
ta, ab Aristotele excerpta & conscripta Philosophia: Ingens divina sapientia thesaurus*.
Putat enim Aristotelem, qui ἀγὰρ Πλάτων Platonis meminit IV. 2. physic. ita hosce li-
bros ex Platonis qui per tredecim annos Ægyptiæ Sapientiæ studiosus fuerit, ore
collegisse, prout indies ab eo sermo de eis haberetur, & ita eos vel tunc in adversaria
congressisse. & postea nulla habita ordinatione perscripisse. Confusos igitur ob
eam causam videri esse, & in meliorem ac scientificum ordinem haud multo labore
posse

ad suam editionem, & Athanasius Kircherus in præfatione parænetica ad Obeliscum Pamphilium illud audacter tribuunt Aristoteli. Ac Thomas Aquinas libro de unitate intellectus Apologetico adversus Averroem (T. 17. Opp. Opusculo XVI. p. 99.) testatur se Aristotelis libros XIV. de substantiis separatis vidisse *Græce*, necdum in linguam latinam translatos, in quibus multarum quæstionum de Deo & animo explicatio contineretur, quæ in Physicis & Metaphysicis Philosophi scriptis non satis sunt expositæ. Arabi cuidam Philosopho tribuendum ratus est Petrus Ramus (quem sub Theffali Methodici titulo perstringit Carpentarius) præfat. ad Scholas Metaphysicas, & Eduardus Stillingfleetus responsione ad Cressy p. 8. Et sane Arabem scriptorem sapit quod XIV. 15. legitur: *Quare probatum quod Deus, cujus nomen exaltetur, creavit universum absq; consultatione seu cogitatione.* Verum hoc & alia ejusmodi non minus ab interprete Arabe addi, quam ab auctore proficisci potuerunt. Itaq; nihil definit Holstenius in notis ad vitam Pythagoræ à Porphyrio scriptam p. 68. *Vetus & incognitus auctor admirandi operis de divina sapientia secundum Egyptios.* D. Lutherus in Epistola data 7. Dec. A. 1519. *Attulis Doctor Johannes Hessus ex Italia Theologiam Aristotelis Mysticam, nuper in Syria, ut scribunt, repertam, hoc est per sycophantum aliquem somniasam, ut ego sentio, quo nobis hunc hostem Christi illustriorem factum specioso titulo adversus Christum diutius alant.* Vide & Observat. Hallens. T. VIII. p. 232.

XXXVII. In antiquioribus latinis Aristotelis editionibus, ut Veneta A. 1496. 1551. &c. occurrunt libelli quidam in Græcis & Græcolatinis editionibus haud obvii, quorum 1. est *De Nilo* sive de causis incre-

men-

possè digeri. *Quod & fecissemus*, inquit, *nisi mordacium hominum recensiones vereremur, idque non sine gravium veterumque auctorum exemplo fecissemus, qui Platonis dialogos in trilogias vel tetralogias, Plotini scripta in Enneades digesserunt.* Idem Patricius existimat Ammonium Saccam his libris usum fuisse, & Plotinum IV. 4. similitudinem duorum lapidum ex libri IV. c. 2. in librum suum de intelligibili Pulchritudine derivasse. Sane auctor vult videri Platonis fuisse auditor, ut lib. 1. c. 5. *Plato igitur olim dedit animæ plura attributa, quorum nos auriti fuimus testes. sed non scripsit ullum.* præter Platonem qui Philosophi nomine etiam hinc inde innuitur. allegantur Anticles lib. 1. c. 4 & 5. Pythagoricæ sectæ asseclæ, quorum opinio de anima quod sit harmonia refutatur III. 5. Attici quidam qui animam entelechiam vocaverunt III. 6. Sapientes Egyptii XIV. 14. & 15. Sapientes & Archifophi Babylonie X. 17. XIV. 3. 14. Auctor ait in Metaphysicis se de substantiis à materia abstractis egisse. XII. 7. & Metaphysica sua libros de anima, & de Natura laudat lib. I. c. 1. libros de anima iterum X. 10. Regis Babylonie mentio XIV. 13. Aristotelem porro auctorem esse horum librorum recte negat Paarius ipse in discuss. Peripateticis p. 26. qui nescio an æque feliciter conjicit auctorem esse Palaphatum, licet ab hoc Egyptiorum Theologiam scriptam fuisse Suidas adnotavit.

menti Nili, in quibus refertur iuter alia quid hac de re senserunt Thales Examii F. Milesius, Diogenes Nachythennus F. Apolloniates, Anaxagoras Hegefibuli F. Clazomenius, Athenagoras Arminisci F. & Nicagoras Cyprius. Neque quicquam video * cur hic liber non possit ad Aristotelem auctorem referri, præcipue cum inter Philosophi scripta Anonymus vitæ auctor à Menagio editus referat *περὶ Νείλου ἀναβάσεως αΐ*, & idem scriptum laudet Alexander Aphrodiscus in Meteorolog. Sane dignus erat hic libellus, qui emendatius descriptus ederetur ad calcem Herodoti, ubi veterum de Nilo testimonia collegerunt viri docti. *Aristonis* esse, quem de Nilo scripsisse testatur Strabo, vix crediderim, quoniam ille prolixius hoc argumentum fuit persecutus, neque Arabes Aristonis libros interpretatione dignos habuerunt.

2. Liber de proprietatibus elementorum, qui Joh. Pico iudice ** cujuscunque potius est quam Aristotelis, varia enim continet cum Philosophi dogmatibus pugnantia, v. g. de anno 36000. annorum, de diluviis, pestilentia & ventis è conjunctione planetarum in piscibus, geminis & signo Virginis orientibus. Memorat & Romam, & Arabum sectas, & ridiculam fabulam refert de Socrate in hanc sententiam: *Fuit in diebus Philippi Regis via in monte Armenia inter duos montes, & superveniebat ei in quibusdam momentis hora, qua non transiret super illam viam aliquis equitum & pedatum qui non caderet mortuus, quando erat inter illos duos montes. Interrogavit ergo de illo Rex Philippus quosdam sapientes suos, & nesciverunt causam illius, donec precepit Socrates ei facere fabricam altam. Fecit ergo ei, & Socrates posuit in ea speculum de chalybe. Apposuit ergo inspicere in speculo quod preparaverat oppositum duobus montibus. Vidit enim duos dracones magnos, unum ex hoc monte, & alium ex monte secundo, & unusquisque eorum apererat os suum adversus socium suum, & egrediebatur ex orificiis eorum vapor, & corrumpebat illam aerem. Et dum iterum Socrates sedebat aspiciendo in speculo, & consideraret dracones, transibant super illam viam equites. Vidit ergo Socrates eos cadentes de bestiis. Scivit ergo quod fuit illud propter vaporem qui fuerat egressus de ventribus draconum, & quod ille corrumpebat aerem illius loci. Festinavit ergo descendere ad Regem*

X 3

* Non tamen ex hoc libro petitur, quod apud Strabonem lib. XVII. p. 790. legitur Aristotelem imbres æstivos habuisse pro causa incrementi Nili. idque didicisse eum à Thrasylco Thasio.

** Joh. Picus lib. 1. contra Astrologos p. 284. cui præter Nunnesium de causis obscuritatis Aristotelis p. 47. assentitur utrumque laudans Jacobus Thomasin de Stoica mundi exustione p. 60. & 72. Eadem quoque sententia Francisci Patricii p. 26 lib. 1. discuss, periparet. Occurrit hic liber etiam in editione Operum Aristotelis latina cum Averrois commentariis, Tomo VII. p. 110. Venet. 1551. fol.

Et narravit ei, præcepitque exire in montem & videre quare interfecti sunt, salvatusque est locus, & non accidit in eo quod acciderat. Miratus est ergo Rex de sapientia Socratis, &c.

3. *Liber de Pomo, quod Aristoteles morti vicinus manu tenere, ejusque odore se recreare fingitur, atque interim de morte cotemnenda & animæ immortalitate amicos docere. Hunc librum jam Erasmus in præf. ad Aristot. recte judicavit Christiani esse scriptoris, meminit quoque Abrahami & Noæ, qui fuerint omnibus sapientiores. Equidem Manfredus * qui in præf. eum ex Arabico Hebraice pridem ab alio translatum latinam in linguam vertisse se ex Hebræo testatur, ait Aristotelem hunc in exitu vitæ suæ edidisse, quo probaret sapientes de hospitii lutei exitu non dolere. Etiam loquens & ad scripta sua provocans Aristoteles inducitur. Qui vult intelligere, inquit, Philosophiam, & esse sapiens, legat & addiscat octo primos libros (Physicorum) quos aggregavi, quousque perveniat ad librum de anima, & de ipso cognoscet - - - Et rationabiliter decet Philosophiam scire omnes hujusmodi rationes, ut sophistica non fallatur, nec verbis capiatur, & intelligat locos & propositiones in quibus sit ei sophisma: & in his libris est veritas omnium scientiarum, sed non sunt particularia. Et aggregavi quendam alium librum qui dicitur Metaphysica, & declaravi in eo quod firmamentum superius & stellæ non sunt de naturis quas videmus &c. Sed nemo facile erit haud obsecraris, qui lecto libro dubitabit otiosi esse hominis commentum. Exstat & Hebraice excusus Rivæ Tridenti sub titulo ספר החכמה una cum libro virtutum animæ. Etiam MStum occurrere in Vaticana, testatur Bartoloccus l. p. 482.*

4. *Liber de Causis, divisus in capita 32. Aristotelis non esse deprehen-*

* Verba ejus hæc sunt: Quapropter nos Manfredus divi Augusti Imperatoris Friderici filius, Dei gratia princeps Tarentinus honoris mentis Sancti Angeli Dominus & illustris Regis Conradii servi in regno Siciliae bajulus generalis - - cum corpus nostrum gravis infirmitatu adeo molestia maceraret, ut nulli de cætero posse corporaliter vivere crederemur - inter theologica & Philosophica documenta nobis occurrit liber Aristotelis, Principii Philosophorum, qui de pomo dicitur, ab eo editus in exitu vitæ suæ, in quo probat sapientes de hospitii lutei exitu non dolere - - quibus adstantibus diximus ut cum librum legerent - - quem librum cum non inveniretur inter Christianos, quoniam eum in Hebraico legitimus translatum de Arabico in Hebraeum, sanitate rehabitata ad eruditionem multorum de Hebræa lingua transulimus in latinam, in quo a compilatore quadam recitabilia inseruntur. Nam dictum librum Aristoteles non vocavit (non titulum de pomo indidit libro) sed vocatus ab aliis exiit, qui causam hilaritatis mortis suæ (Aristotelis) discere voluerunt, sicut in libri serie continetur. Occisus est Manfredus iste A. C. 1266.

henditur ea ipsa ratione, quod multa ab Aristotelis * dogmatibus diversa contineat, ut monuit Patricius p. 26. discuss. Peripater.

5. *Libellus de intelligentia* qui inscribitur, manifeste non est Aristotelis, sed cujusdam qui in Aristotelem est commentatus, & in librum de mundo præfatur.

6. *Liber de bona fortuna*, qui à Pomponatio de incantationibus p. 209. allegatur, & in iisdem antiquis latinis editionibus occurrit, nihil aliud est, quam cento confusus è locis quibusdam Eudemiorum Moralium, ut supra ad num. XXXI. notare me memini.

7. Sunt & alia quædam, non inter scripta Philosophi quidem edita, quod sciam, at quæ tamen sub ejus nomine feruntur. Ut quæ de lapide Philosophorum & de perfecto Magisterio occurrunt latine inter scriptores veræ Alchemiæ à Guil. Gratarolo collectos Basil. 1561. fol. & inter scriptores Artis auriferæ ibid. 1593. 8. in theatro Chemico, Ursellis 1602. 8. Tomo II. & Argentorati 1613. & 1622. 8. Tomo III. & V. Aristotelis de gemmis & de Alchemia Arabice MS. memorat Labbeus novæ Bibl. MSS. p. 255. Similiter sub Aristotelis nomine librum de regiminibus celestibus (de Astrologia, Arabice, Hotting. p. 255. Bibl. Or.) jactarunt nugivenduli, quos explodit Joh. Picus Mirandulanus l. 1. contra Astrolog. p. 284. Idem rejicit librum de secretis secretorum ad Alexandrum M. qui MS. exstat. in Bibl. Vaticana, unde iconē ingentis cornu stentorei exhibet Athanasius Kircherus in Phonurgia p. 140. Confer Morhofii stentorem hyaloclasten c. 7. & 14. Fuerunt & in Bibliotheca Renati Moreau teste Labbeo p. 215. Aristotelis secreta secretorum & Epistola de conservatione humani corporis, versa per nescio quem Nicolaum (eundem forte qui Myisticam Philosophiam transtulit, de qua num. XXXVI.) Platonis & Aristotelis Epistola de anima hominis, & quatuor temporibus. In catalogo MSS. Bibl. Augustanæ p. 51. inscribitur Aristotelis liber de arte vivendi, qui etiam dicitur secretum & regimen Principum. Est autem liber de servanda sanitate per medicinam & dietam. Exstat & Hebraice ex Arabico translatus sub titulo סוד מסודור, meminit Hottingerus p. 57. Bibl. Or. & Bartoloccius l. p. 482. Sed & Alexander Achillinus Medicus ac Philosophus, Bononiæ A 1516. fol. in lucem emisit opus septisegmentatum, in quo reperiuntur 1. Aristotelis secretum ** secretorum ad Alexandrum M. de Regum regimine, de Sani-

* In editione Venet. 1551 fol. inter Opera Averrois Tomo VII. p. 114. traditur ex Hebræo conversus, & Avempaci ab aliis, vel Alpharabio vel Proclo adscriptus.

** Michael Neander in Erotematis linguæ Hebræicæ p. 558. ejus libri meminit his verbis: Ari-

Sanitatis conservatione, de Physiognomia &c. cum prologo Johannis (qui transtulit librum) filii Patricii. 2. Aristotelis (Theophrasti potius) de signis aquarum, ventorum, tempestatum. 3. Ejusd. de mineralibus. 4. Alexandri Aphrodisiensis de intellectu. 5. Averrois de beatitudine animæ. 6. Alexandri Achillini Bononiensis de universalibus. 7. Alexandri Macedonis in septentrionem Monarchæ de mirabilibus Indiæ ad Aristotelem. Etiam Philippi secretum secretorum fuit in Bibl. Thuanea. Et Aristotelis *librum questionum Babyloniarum* memorat Guevarra Horologii Principum II. 17. At tempus est, ut missis supposititiis Aristotelis scriptis, editiones germanorum ejus operum recenscam.

XXXVIII. Editiones Operum Aristotelis

Græcæ.

1. Veneta Aldi Manutii 1498. fol. caractere luculento, quatuor voluminibus, una cum scriptis Theophrasti, & Philonis libro de mundo, atque historia Philosophica Galeno adscripta. Hæc editio elegantissima jam Erasmi ætate perrara fuit & caro pretio stetit. Nuper in auctione Gudiana venit quinquaginta marcis Lubecenlibus

2. Basileensis, emendante *Simone Grynao*, ex officina Joh. Bebelii, cum præfat. *Erasmi* A. 1531. fol.

Nonnullos etiam libros Aristotelis, Physicos præsertim, Græce recensuit *Nic. Leonicus Thomaus* Florentiæ 1527. 4. & *Guil. Morellus* Paris. 4.

3. Basileensis altera A. 1639. fol.

4. Tertia Basileensis *Conradi Gesneri* & *Sim. Grynai* studio recensita A. 1550. fol. apud Michaellem Isingrinium.

5. Aldina minor 1552. 8. cum Theophrasti Operibus, VI Volum. curante *Job. Baptista Camotio*, cum præfat. *Friderici Turisani*.

6. Francofurtensis, curante *Frid. Sylburgio* * Veterensi cum variis

Aristotelis liber de secretis secretorum ad Alexandrum M. per Joannem quendam filium Patricii à Græca lingua in Chaldæam translatus ex Chaldæa (Syriaca) in Arabicam, postea per Philippum quendam Clericum ex Arabica in latinam, impressus olim in Italia, quaternionibus 11. divisus per capita 24. Tractat autem primo de moribus officiis & virtutibus quæ Regem decent: deinde de corporis custodia, de hora eligendi in Astronomia: Alchimyistica quædam, & copiosius de sanitate tuenda. Postea de quatuor temporibus anni, de quatuor membris principalibus, de cognitione ciborum aquarum & vinorum, de balneis, de apertione venarum, de justitia, de electione bajulis, notarii, præpositi, de proceribus & eorum virtutibus, de forma præliandi de physiognomia

* Virum hunc sine ostentatione atque alios exagitandi libidine doctissimum & præclarissimum accu-

variis lectionibus, notis Criticis & indicibus locupletissimis apud A. Wecheli hæredes 1587. 4. quinque voluminibus. Editio nitida, emendatissima, locupletissima, in qua præter scripta Aristotelis græce usquam edita (excepto Pello) exhibentur *Theophrasti* (a) *Metaphysica*, *Characteres Ethici*, & *ἐκλογαὶ περὶ κόπων, περὶ ἰδρωτῶν, περὶ ὀδύνης, περὶ λειψυχίας, περὶ ἰλύγγων, & quem sub incerti auctoris titulo publicaverat Aldus, περὶ σημείων ὑδάτων καὶ ἀνέμων*, tum *Alexandri* (b) *Aphrodisæi Problemata*, & libellus, quod virtus non sufficiat ad beatitudinem: *Cassii* (c) *Jatrofophistæ Problemata* LXXXIV. Excerpta è *Sociione* (d) *περὶ*

Y

accuratisque veterum scriptorum editionibus immortaliter meritum fustulit lues epidemica Heidelbergæ die XVI. Februarii Anno 1596. (ætatis 60.) ut refertur in Abr. Sculteti vita p. 34. Discipulus fuit Laur. Rhodomanni, & Wechelianiæ ac Commelinianiæ typographiæ, quibus haud meliores Germania vidit, *ἐργασίας*. Vitam ejus & scripta petes, ubi libebit, è Melchioris Adami Vitis Philosphorum, Antonii Teisserii elogiis Thuaneis, parte 2. Pauli Freheri theatro, & personati Adolphi Clarmundi Vitis Clarorum virorum Germanice editis parte I.

(a) De Theophrasti scriptis vide infra cap. IX.

(b) De scriptis Aphrodisiensis Alexandri infra lib. IV. ubi & de problematis, quæ nonnulli tribuunt Alexandro Tralliano.

(c) *Cassius Felix* vocatur in MSto Codice quem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 49. ubi testatur in codice 1125. Regis Christianissimi exstare latinam Problematum Cassii versionem adornatam Ardabure & Asclepio sive Callepio Coss. Anno Christi 474. Et video præterea memorari Cassii Felicis, sub Claudio Imp. Medici libros duos de curatione morborum (Vide Conringii *Introduct. in Medic.* p. 53) Græce prodierunt Cassii problemata *Κασσίου ἰατροσοφιστῆς ἱατρικῆς ἀπορίας καὶ προβλημάτων περὶ ζώων καὶ τετραπόδων*. Paris. 1541. 8. & ibidem eodem anno latine in 4. interprete *Adriano Junio*, cum græci exemplaris castigationibus. *Quis hic scriptor fuerit*, inquit Junius præf. ad Cornelium Rhemnum, *quove temporum tractu vixerit, nihil equidem, ut ingenuè fatear, compertum habeo. Memorat Suidas Longinum cognomento Cassium, magni illius Porphyrii Præceptorem, qui quæstiones & problemata Homerica scripsit. Citatur & quidam Medicina scriptor Cassius Calpurnius, inter vero hujus sit auctor libri, an alius quispiam, & an is, quem Galenus IV. 7. & IX. 4. de compositione Medicamentorum secandum locos allat, nec semel Hippocratica, valim dubium silentio transire, quam temere asseverando ineptia notam incurvere. Certe quiquis tandem sit, ut non infima in re medica classis, ita lectione non perfunctoria sed sapienti iterata dignissimus est, adderem & aequali, cum veterum mulierum, nominis auctoritate, si aliorum censura præjudicium distare primus formidarem. Plerique viri docti, ut Hieron, Mercurialis III. 11. Var. lect. & IV. 13. Vossius lib. de Philosophia p. 94. & Daniel Clericus Hist. Medicinæ T. 2 p. 126 non plane certa conjectura hæc. Problemata tribuunt Cassio Medico, qui Augusti & Tiberii temporibus floruit, quem ingeniosissimum sæculi sui Medicum vocat Celsus præf. Idem IV. 14. & V. 25. plasma Cassii*

πρὸς πεπεμαῖν καὶ κρητῶν καὶ λιμνῶν ὡς ἀδοξολογούμενων, & ex Athenai (c) libro II. similia excerpta de aquis quibusdam & fontibus mirificis: Polemonis (f) & Adamantii (g) Physiognomica, & Melampodis (b) πρὸς πηλμῶν μαυτικῇ & πρὸς ἐλαίων ἔσώματ'.

Ver.

Cassii Colicum refert, quod laudat præter Galenum IX. 4. κατὰ τόπους Scribonius Largus compositione 120. uti antidotum compos. 176. & collyrium Actius tetra- bibl. 2. lib. 3. c. 99. Asclepiadis sectæ addictum problematum scriptorem observatum est Mercuriali, & laudat nominetenus Asclepiadem Cassius problemate statim primo, tum problemate 40. allegans ejuslibrum περὶ ἐλκῶν. Adr. Junii versio latina & castigations recusæ sunt ab H. Stephano inter Medicæ artis principes T. 1. p. 752. A. 1567. fol. Prodierunt & græce emendatiora cum nova *Conr. Gesneri* versione & Scholiis Tiguri 1562. 8. Hinc græce cum Theophylacti Simocattæ (de quo infra lib. V.) ἀπορίας φυσικαῖς & Epistolis è recensione *Bonar. Vulcanii* Lugd. Bat. 1596. 12. Denique græce & latine cum notis ab *Andrea Rivino* Lipsi. 1653. 4. Gesnerus in Bibl. notat unum duntaxat problematum Cassii librum excusum esse, *Veneriū*, inquit, alterum quoque haberi audio. In calce Msti codicis, Junio teste, legebatur aliquid de differentia αἵμυς & ψάμυς, quod veluti alienum rejecit merito Jac. Tusanus. Alius fuit Γέσιος sive Γέσιος ἰατροσοφιστής, ad quem Procopii Gazzi exstant Epistolæ, & cujus è Damascio meminit Suidas, tum Stephanus Byz. in Γέσιος Fuit & L. Annius Cassius Mithradorus Medicus, cujus mentio apud Sponium in Misc. eruditæ antiquitatis, ne dicam de Dionysio Cassio Uticensi, qui de re russica scripsit teste Varone & Columella, & cujus ριζοτομικὰ laudat Scholiastes Nicandri: tum de aliis Cassiis compluribus, de quibus Bælius in lexico, quibus addendus Cassius Maximus, cui Onirocritica sua inscribit Artemidorus.

(d) Ediderat H. Stephanus Parisi. 1557. 8. Confer Photium Cod. CLXXXIX. & Jonsum p. 166. qui Sotionem hunc sub Tiberio claruisse notat,

(e) lib. 2. p. 41 seq.

(f) Polemon hic, quisquis fuit, (Xenocratis enim discipulum Atheniensem vix credo) antiquior fuit Origene, qui ejus meminit lib. 1. contra Celsum p. 26. Εὰν δὲ καὶ ᾧ φυσιογνωμῶντων κρατῇ, εἴτε ζωπεῖρα, εἴτε Λόξα, εἴτε ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ, εἴτε εἰπὸς ποτ' ἂν τοιαῦτα γράψαντ' καὶ παρὰ γαίλα μὲν εἰδέναι τι θαυμασὸν οὐκ οἶα τοῖς ἡδέσι τῇ ψυχῶν πάντ' εἶναι τὰ σώματα. Albertus M. φυσιογνωμικὸν sive φυσιογνωμικῶν ἐγχειρίδιον tribuit Polemoni Rhetori, parum verisimiliter, libro 1. de animalibus: ut autem melius sciatur ea, quæ dicenda sunt, ponemus singulorum membrorum per se significaciones, sequentes auctores magnos hujusmodi artem, *Aristotelem videlicet & Avicennam, Constantinum ipsum, & ipsum quem commendat Aristoteles, Philemonem* (Philo quidam laudatur à Polemone) *Loxum quoque, & Palamonem* (Polemonem) *declamatores, qui Physiognomica perfectius ceteris tradiderunt.* Adamantius (de quo paulo infra) similiter testatur se Polemonis vestigiis insistere, sed quem existimaverit polemonem, non addit. Διὸ παραφράσαι μὲν εἰλόμην τὰ Πόλεμων καὶ κοινῷ τῷ λέξεως. In multis dictio adeo est impura, ut judice Sylburgio non Polemonis Atheniensis, sed hominis semibarbari esse videatur. Etiam εἰδολογὺς vocabulum, Christianum magis, quam Ethnicum Philosophum respicit, nisi à recen-

Versiones & editiones Latinae.

Latina versiones antiquæ Operum Aristotelis præter libros Logicos à Boetio conversos & inter ejus opera obvios, memorantur duæ, Prima quæ circa A. C. 1220. jussu Friderici II. Imp. * partim è græco, partim ex Arabico sermone composita est per viros lectos & in utriusq. lingue prolatione peritos, ut est apud Petrum de Vineis III. Epist. 67. Hujus versionis pars legitur in prima editione latina Operum Aristotelis, sed valde imperfecta & in emendata, licet vicissim supposititia quædã & in aliis plerisque editionibus haud obvia scripta complectente, Venetiis, non ex Aldi officina, ut habet Labbeus, sed per Gregorium de Gregoriis, expensis Benedicti Fontanæ A. 1496. fol.

Altera rogatu Thome Aquinatis è græco facta esse fertur (à Tho-

Y 2

ma

recentiore manu interpolatum Polemonis scriptum malis. Græce primum edidit Camillus Perusinus cum Aeliani Varii, Adamantio & Melampode Rom. 1545. 4. Latine vertit Nic. Petreus Corcyraeus cum Meletii & Hippocratis de structura hominis, Dioclis Epistola de tuenda valetudine ad Antigonium Regem, & Melampodis de nœvis Venet. 1552. 4. De polemone Atheniensi dictum superius cap. 3. De Polemone utroque Rhetore infra suo loco. De Polemone Periegete Panæstii discipulo & Timæi Historici adversario Vossius in Hist. græcis.

- (e) *Adamantii* sophistæ libri duo *Φυσιολογικῶν* è Polemone, ut ipse fatetur, magnam partem expressi & Constantio (illi opinor, qui Placidiam Honorii uxorem duxit, de quo Sozomenus IX. 16.) inscripti viderunt lucem græce primum cum polemone & aliis Rom. 1545. 4. deinde Paris. 1540. 8. apud Conradum Neobarium cum versione Jami Cornarii Basil. 1544. 8. Gallice per Job. Bonum Paris. 1556. 8. atque interprete puero duodecenni Henrico de Boyvin du Vaurony, qui Adamantium & Melampodem è græco gallice versum Cardinali Richelio dicavit Paris. A. 1656. 8. Videtur hic fuisse Adamantius gente iudæus *ἰατρικῶν λόγων σοφιστῆς*, qui tempore Attici Episcopi CPolitani Christianam amplexus religionem Alexandriam se contulit ibique sedem fixit teste Socrate VII. 13. Hist. Allegatur Adamantius (idem fortassis, confer Marfilium Cognatum IV. 17. Variar. Observ.) ab Actio Tetrabibl. I. 3. 163. II. 4. 27. & 31. & III. 2. 6. ubi de dentium curatione. Alia Adamantii medicamenta laudat Oribasius lib. 3. Synops. Adamantium *ἐν τοῖς περὶ ἀνέμων* allegat Schol. Hesiodi ad Theogoniam. Adamantii *liber de ventis* MS. in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 1213. teste Labbeo p. 112. Bibl. nov. MSS. Adamantii & aliorum de ponderibus & mensuris MS. id. p. 123.

- (b) De Melampode dixi lib. I. c. 15.

* Confer Leonhardum Aretinum IV. ult. & VII. 4. Epist. H. Conringii Antiquitates Academicas pag. 95. Vincentium Placcium de Anonymis pag. 53. seq. editionis primæ,

ma Cantipratano ** ut notat Alfonso Fernandes) A. C. 1271. quod ex Aventino lib. VII. Annalium p. 566. observat Jac. Thomafius *o piana-
ejus* in diatriba inserta observationibus Hallensibus T. VI. p. 160. & in commonefactione de versionibus latinis Nicomacheorum pag. 106. seq.

Sæculo decimo quinto Nicolai V. * Pontificis & Petri Medices auspiciis, tum privato etiam motu, *Leonardus Brunus Aretinus*, Anno 1440 denatus, *Georgius Trapezuntius*, *Theodorus Gaza*, *Job. Argyropulus*, *Georgius Valla*, & alii viri docti, elegantius & lucidius Aristotelis scripta è græco in latinam linguam transferre cœperunt. Hinc è variorum interpretatione prodierunt Basil. 1538. fol. 2. Vol. quæ editio à Simlero recensetur. Sæpius deinde recusa tum ibidem 1545. & 1548. fol. *Hieronymo Gemusao* curante, & 1563. fol. tum Lugduni 1542. apud Jacobum Juntam 8. & 1549. fol. ex officina Joh. Frelonii, cum indice locupletissimo : tum A. 1551. 12 decem Voluminibus, & 1580. apud Joh. Berion, 12. nec minus 1581. fol. apud Stephanum Michaelis, ex recognitione *Jac. Martini*, & Venetiis apud Octavianum Scotum 1540. 8. & apud Cominum de Tridino 1560. 8. & apud signum seminantis 1572. 12. & cum *Averrois* commentariis 1551. & 1562. fol. undecim voluminibus & 1575. 8. decem Voluminibus, & Genevæ 1608. Denique sine Averrois Commentariis Francofurti A. 1596. 4. paginis editione græcæ *Sylburgiana* respondentibus V. Volum. sed & Romæ 1668. 4. cum Paraphrasi & indice copioso *Sylvestri Mauri* Jesuitæ, sex Voluminibus.

Editiones Græco-latinae.

1. Cum Variorum latina interpretatione, & Variis lectionibus castigationibusque ab *Isaaco Casaubono* in ora libri adscriptis, qui in præf. *et si*, inquit, *non plus temporis est impensum, quam quantum partim opera vix aliquando interjungentes, partim aliæ occupationes nobis concedebant, spero tamen non defuturos gratos homines, qui nostro hoc labore se adjutum iri fatebuntur.* Lugd. 1590. fol. & Genevæ sive Coloniz Allobrogum. 1605. fol. Memorat Labbeus etiam editiones Genev. 1596. Lugd. 1597. & 1646. quas haud vidi.

2. Cum

** Vide Natalem Alex Sec. XIII. & XIV. c. IV. Artic. 4. H. Conringii introduction, in Aristotelis Politica c. 9. & Valerii Andreæ Bibl. Belgicam in *Gwil. Moerbecanus*, quem cum Henrico Brabantino & Thoma Cantipranto eundem facit,

* Bessario præf. ad versionem Metaphysicorum.

2. Cum variorum interpretatione latina Lugd. 1597. 8. duobus Voluminibus, apud Guil. Læmarium: & Genevæ 1607. 8. apud Sam. Crispinum 2. Vol. ex. *Julii Paci* recensione.

3. Cum Variorum interpretatione latina ex recognitione *Guil. DuVallii* Pontizarani sive Pontifarenfis, Regis Galliarum Ludovici XIII. cui opus inscriptum est, *Consilarii & Medici*, cum ejusdem Synopsi Analytica doctrinæ Peripateticæ & summa librorum Aristotelis, argumentis & variis lect. Paris. 1619. & 1629. duobus Voluminibus: & cum nova propædia ad Philosophiam aliisque nonnullis ab eodem DuVallio additis ibid. majoribus typis A. 1639. (exempla alia præferunt annum 1654.) quatuor voluminibus, fol. In his editionibus DuVallianis extat etiam Philosophia Aristoteli adscripta secundum Ægyptios (ut jam dixi num. XXXVI.) quæ in aliis editionibus desideratur.

Franciscus quoque Ximenius Cardinalis post illustre Bibliorum Complutensium opus insignem Aristotelis editionem fuit molitus, de quo sic Alvarus Gomecius libro secundo de rebus gestis Ximenii pag. 44. *Non satis animi sui magnitudini Ximenius ingens hoc Bibliorum edendorum opus esse arbitrabatur, ad huc alia secum volebat, quæ morte præventus absolvere non potuit. Nam ut Joh. Vergaram, aliosque complures, qui eo tempore apud eum vixerunt, dicentes audivi, Aristotelicorum voluminum editionem parabat, ut singula paginarum facies ternis columnis distinguerentur, quarum prima græca Aristotelis verba emendatissime contineret, media vulgatam translationem, extrema vero novam quandam & meliorem versionem: ut eis veluti commentariis scriptoris alioqui difficilis sensus abditi illustrarentur. Nam & earum disciplinarum cognitionem, quas in schola sua tractandas proposuerat, cum quoque auctoritatem per necessarium esse intelligebat. Atque ad novam illam versionem faciendam viros aliquot in Græciæ & Philosophiciæ literis doctissimos accersendos undecunque curasse. Huic rei inter alios qui adhuc conquirebantur, Johannes Vergara designatus est, qui diligenter Latinos fecit octo de Physico auditu libros, tres de anima, Metaphysicos vero quatuordecim. Hi Toleti in templi maximi Bibliotheca servantur. At cum Bibliorum editioni Aristotelica esset successura, atque illa nondum absolutæ Ximenius * è vivis sublatus sit, mortis præoccupantis injuria, quæ semper viris magnis periniqua & immatura accidit, præclari operis ingenti spe studiosos homines frustravit.*

De Aristotelis libris Syriace & Arabice redditis consulendus Hottingerus *Bibl. Oriental.* pag. 219. seq.

Y 3

Ara-

* Obiit ex præbito veneno die 8. Novembris Anni 1517. ætat. 80.

Arabico fere confectis, Julius Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 480. seq. & Rev. Joh. Franciscus Buddeus introductione ad Philosophiam Ebræorum p. 162. seq. In *Persicam* quoque & *Turcicam* translatos linguam, & *Tartaricam*, testimoniis Belonii, Adami Olearii & Bergeroni notavit Mottanus * Vayeras. Libros de Cœlo in *Tschinensium* linguam translatos supra §. X. retuli. Alias librorum quorundam Aristotelis versiones *Gallicas, Italicas, Hispanicas, Anglicas, Germanicas, Belgicas, Polonicas* partim suo loco memoravi, partim in Hendreichii pandectis Brandenburgicis & alibi inquirendas Lectori reliqui.

XXXIX. SCRIPTA DE ARISTOTELE ET ARISTOTELICA PHILOSOPHIA.

VITAM ARISTOTELIS scripsere è veteribus qui existant (1) *Dionysius Halic.* Epistola ad Ammæum pag. 121. seq. (2) *Laertius* libro V. (3) *Ammonius* ** *Hermæ* vel *Job. Philoponus* in prolegomenis Commentarii ad *Categorias*, (4) *Anonymus Latinus* *** quem eruditis notis illustravit, Ammonioque latine à se reddito subjunxit *Patrus Johannes Nunnescius*, (5) *Anonymus Græcus* quem pridem visum *Octaviano Ferrario*, nactus à *Philippo Lojaltæ*, vulgavit *Menagius*, illustravitque in extremo animadversionem ad Aristotelem *Laertii*. (6) *Hesychius illustris*. (7) *Suidas*.

Perierunt *Hermippus*, aliique Jonsio laudati scriptores de sectis vitisque Philosophorum.

E recentibus præter *Nunnescium* & *Laertii* interpretes laudandus *Andreas Schottus* in vita comparata *Demosthenis* & *Aristotelis*, atq; secundum annos Olympiadum digesta, *Augustæ Vindelicor.* 1603. 4. *Franciscus Patricius* discussionum *Peripateticarum* libro primo, quem virum omnium *Aristotelis* hostiū optime de *Aristotelicæ Philosophiæ* historia meritum esse affirmat *Conringius* *Epist. ad Rachelium*. *Hieronymus Gemensius* de vita *Aristotelis*, & ejus operum censura, *Gvarinus Veronenfis* & *Leonardus Aretinus* de vita *Aristotelis*, cui denique accedit *Job. Jacobus Benvetus*

* Vide *Bælii Lex. in Aristote.* nota K.

** Ammonio Saccæ hanc vitam tribuit Jonsius de scriptoribus Hist. Philos. pag. 182. perperam.

*** Ex Ammonio magnam partem translatus est & latinæ editioni Operum *Aristotelis* Vener. 1496. fol. præfixus. Neque enim *Nunnescius* eum primus in lucem protulit, neque *Damascius* est auctor, ut idem vir eruditissimus suspicabatur. *Nunnescii* institutio *Philosophiæ Peripateticæ* & *Oratio* de causis obscuritatis *Aristotelis* ejusque remediis cum vita illa *Aristotelis* duplici recusa est *Lugd. Bat.* 1621. 8. *Holstenio* curante: tum *Helmstadii* 1667. 4.

verus Basil. 1587. 8. Cum primis vero dolendum, non vidisse lucem Johannis Jönssii dissertationes reliquas de Historia Peripatetica, quarum prima tantum edita est Hamb. 1652. 4. in qua plures Aristoteles recensentur, & Peripatetica Philosophia nomen accepisse docetur à Peripato in quo Aristoteles docuit. In reliquis voluit Aristotelis vitam, mori em, vitia, virtutes, diligentiam &c. tum Antecessores ejus, eorumque sententias ex ipso, successores item & adversarios, denique libros ejus cum in genere tum in specie genuinos, spurios, deperditos & mutilos persequi. Orationes duæ Hermannii Conringii de Aristotele & ejus Philosophia editæ sunt Helmstadii 1633. 4. & laudantur ab Hugone Grotio Epist. 358.

DE PHILOSOPHIÆ ARISTOTELICÆ CUM PLATONICA consensu vel dissensu consulendi scriptores quos retuli supra cap. 1. §. ult. Rationem cur Plato Divinus, Aristoteles dictus fuerit Dæmonius, quod scilicet res naturales orbi lunæ subjectas, in quibus Dæmonum genus versari existimabant, diligentissime tractasset, exponit Besslerio lib. 1. contra calumniatorem Platonis c. 3. EFFIGIES Aristotelis varias ex antiquis monumentis ære descriptas exhibet Jacobus Gronovius Tom. 2. thesauri Antiq. Græc. tabula XC. Lambecius de Bibl. Vindob. T. VII. p. 77. & Grævius ad Hesiodum p. 90. edit. primæ. Platonis imagines vide si placet apud eundem Gronovium tabula LXXXIII. De Michaelæ Hospitalio, qui vilus est forma oris Aristotelem ex asse referre, differit Clariss. Bælius in Lexico nota. N.

DE FORTUNA SCRIPTORUM ARISTOTELICORUM quomodo in tenebris diu jacuerunt & in lucē deniq; fuerunt protracta, atq; emendata à Tyrannione Grammatico, nota sunt quæ scribunt Strabo XIII. p. 609. & Plutarchus in Sylla p. 468. Athenæus p. 3. Ammonius in vita Arist. & Suidas in τυραννίων, quæ loca illustravit idem præstantiss. Bælius ubi de Tyrannione agit. Andronici Rhodii πίνακας qui Aristotelis ac Theophrasti scripta in πραγματείας digessit, memorat præter Plutarchum loco laudato, Porphyrius in vita Plotini. Adraſtum vero Aphrodisiensem πρὸς τὴν τάξιν τῶν Ἀριστοτελικῶν Φιλοσοφίας laudat Simplicius in Categor. Occasionem varia Aristoteli scripta supponendi narrat Ammonius in Categor. his verbis: Πλεμᾶϊον τὸ Φιλάδελφον πᾶν ἐστὶ δακτύλου φασὶ πρὸς τὰ Ἀριστοτελικά συγγραμματα ὡς καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ, καὶ χρήματα δίδοναι τοῖς προσφέρουσιν αὐτῷ βιβλῆς, & φιλοσόφους, ὅθεν ἴνεις χρηματίζονται βεβλόμενοι ὀππρῆσθαι συγγραμματα τῶν φιλοσόφων ὀνόματι πρῶτον. Ἀμέλει, φασιν, ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὐρησθαι ἀναλυτικῶν μὲν πο-

πελάγοντα βιβλίας, κατηγοριῶν δ' δύο &c. Simplicius: ἐγράφη δ' πολλὰ βιβλία κατ' ἐκάστον μάλιστα τ' χρόνον, ὅτε πολλοὶ τ' βασιλέων (Ægypti & Pergami) πρὸς τὰς βιβλιοθήκας σπαράζοντες πολλὰ χρυσία τὰ ἀπεξηναρμήσθαι τ' βιβλίων ὤνουν.

De distinctione scriptorum Aristotelis in EXOTERICA, quæ populariter scripta Cicero V. de fin. appellat, & ACROATICA, videndi è veteribus Plutarchus in Alex. p. 668. Gellius XX. 5. Galenus initio libri de facultatibus naturalibus, Themistius Orat. p. 319. edit. Harduini, &c. Erecentioribus Octavianus Ferrarius in libris duobus de sermonibus exotericis & disciplina Encyclo, qui cura Goldasti cum hujus Epistola de Cryptica veterum Philosophorum disciplina ad Rudolph. Goclenium reculi sunt Francof. 1606. 8. Salmasius ad Simplicium in Epictet. pag. 228. seq. Melchior Zeidler in tractatu de gemino Veterum docendi modo exoterico & Acroamatico, Dialectico & Analytico. Regiomonte 1685. 4. Petrus Joh. Perpinianus Epistola ad Muretum, quæ inter Mureti Epistolas legitur lib. I. Epist. XL. Andreas Christianus Eschenbachius lib. de Poesi Orphica p. 4. seq. Joh. Henr. Meibomius Commentario ad Hippocratis iurandum p. 95.

DE ARISTOTELIS RELIGIONE præclare sentiunt Julius Cæsar Scaliger, qui Platoni etiam anteferre eum in divinis non dubitat Exerc. CCCLXV. Petrus Lescaloperius in Aristotelis Theologia descripta ad calcem commentariorum in lib. 1. Ciceronis de Natura Deorum: Joh. Jonsius de Scriporibus Hist. Philosophicæ p. 8. Fortunius Licetus in pietate Aristotelis erga Deum & homines & de Animarum rationalium immortalitate secundum opinionem Aristotelis, Patav. 1629. fol. Hieronymus Caprædonus Soncinas Ord. Prædic. libris tribus de Theologia Aristotelis Venet. 1609. 4. Antonius Sirmondus, Augustinus Niphus & Casp. Contarenus in libris de immortalitate animæ contra Pomponatium, Gerh. Joh. Vossius de Idololatria lib. 1. c. 10. & lib. de Philosophia p. 143. Christianus Dreierus p. 43. Metaphys. qui totam Philosophiam Peripateticam in Deum reduci in eoque ultimo acquiescere affirmat. Quid quod Colonia à Lamberto * quodam de Monte, chartis decem in folio edita est quæstio Magistralis, ostendens per auctoritates Scripturæ divinæ quid juxta saniorum doctorum sententiam probabilius dici possit de Salvatione Aristotelis Stagiritæ, A. 1487. Et notus est Johannes Zeifoldi liber de Aristotelis in illis quæ

* Gesneri Bibl. p. 475. Voetii diss. select. T: 2. p. 602. Balii Lex. in Aristote nota R.

ex lumine Naturæ innotescunt, cum Scriptura sacra consensu & ab ea apparente dissensu, Jenæ 1661. 4. De iis qui Judæorum sacra amplexum fuisse Aristotelem fabulantur; dixi supra §. XXXV.

Alii vicissim Atheis eum audacter adscribunt, ut Valerianus Magnus libro de Atheismo Aristotelis, A. 1647. & Hallenses T. VIII. Obs. 10. Quin imo Samuel Parkerus diss. 1. de Deo p. 65. Aristotelem *atheorum omnium Principem, atque ipso Epicuro apertiore religionis hostem* pronuntiat. Animorum ab eo negatam fuisse immortalitatem, integris libris contenderunt Petrus Pomponatius, & Simon Portius. *Dei providentiam usque ad lunæ regionem ais progredi, infra vero neque providentia scitis regi, nec angelorum ope consultiusque sustentari, nec vero demonum prospicientiam putat intervenire, proptereaque tollit omnem divinationem, negatque præsciri futura,* observante Chalcidio p. 345. Confer Tho. Campanellam de gentilibus non retinendo, Gemistum & Patricium in scriptis quo Platonis ab Aristotele dissensum demonstrare aggrediuntur.

Mihi quidem non videtur temere inter Atheos rejiciendus esse Aristoteles, esse mundum æternum à Deo naturaliter emanasse sensit, & multos docuit graves atque maximos errores, quorum vim si omnem penetrasset, vel confectiones universas fuisset amplexus, in *æthæra* forte potuisset incidere, vel saltem perinde omni se exsolvere religione, ut Epicurus fecit. Neque disputo quali ipse fuerit animo erga Deum, vel num omnem ejus conscientiam amoremque mente eliminaverit, in cujus operibus contemplandis per omnem fere vitam tam assidue fuit versatus. Hoc saltem affirmo, ex scriptis Aristotelis, qualia hodie exstant, hoc neutiquam constare, nec posse firmiter concludi Aristotelem fuisse Atheum, neque adeo Hippocratem, ex scriptis Hippocratis, quod conatus nuper est demonstrare vir acuti & acris ingenii. Nam quod non plura de Deo dixerit uterque, ferendum in Philosophis, qui rationes proximas rerum naturalium exponere volebant, non ad causam primam, quam præponebant, tanquam ad aram semper confugere, sive, ut Aristoteles Anaxagoram lib. 1. Metaphys. c. 4. eo nomine reprehendens loquitur, Tragicorum more Deum ex machina inducere ad explicandum argumentum. Ex eo autem, quod in idea Dei, vel modi quo ipse in creando aut operando utitur, peccaverunt, non magis licet eos adscribere Atheis, quam alios quoscunque, qui essentiam Dei aut attributa ejus describere, & rem homini incomprehensibilem æquare conceptionibus humanis satagunt. Quam primum enim aliquis conabitur

tur exponere quid sit Deus, quomodo produxerit ac conservet omnia, qua ratione inter sit mundo, illico alius, qui aliter sentit, clamabit ab hoc tolli Deum. Neque vero Tertullianus erat Atheus, cui Deus erat corpus, neque omnes Athei, qui Dei præscientiam vel infinitatem, quia capere non possunt, negant: neque Athei universi illi, quibus per suasum est à Deo homines ferri ad malum, nec denique Athei nos, qui Deum unum Patrem filium & Spiritum S. credimus, & hominem *consuetudinis* unitum Deo. Omitto dicere, quod infelix fortassis, religioni certe & humano generi parum utilis, nec honorificus labor est, principes ingeniorum & præstantissimos totius Antiquitatis viros, invitos trahere in societatem Atheorum, & universum Ethnicismum confundere cum Spinosisimo atque Atheismo, cum Apostolus quoque in Ethnicorum sapientibus non tam desideret cognitionem Dei, quam quod Deum, quem ex operibus cognoscebant, non tanquam Deum honore sunt super omnia persecuti. Rom. I. 21.

DE VARIA PHILOSOPHIÆ ARISTOTELICÆ FORTUNA librum singularem Parisiis ad Henr. Ludovic. Monmorium 1653. 8. edidit *Job. Launojus* Theologus Sorbonicus, recusum Hagæ Comitum 1656. 4. cuius summa hæc est: Capite I. ex Rigordo S. Dionysii Monacho in vita Philippi Augusti refert A. 1209. Parisiis in Concilio Senonensi Aristotelis libros flammis addictos fuisse, quod Almarico errorum ansam præbuerint, & novis erroribus dare imposterum queant. Capite II. profert testimonia duorum & viginti veterum Ecclesiæ Doctorum, * quibus subtilitas Aristotelica tanquam Evangelicæ ac piscatoricæ simplicitati adversa improbatur ac rejicitur. Justinus, Clementis Alex. Irenæus, Tertullianus, Origenes, Lactantius, Eusebius, Hermias, Basilii, Nazianzeni, Epiphanius, Theodori presb. Faustinus presb. Gregorius Batiensis Eliberitani Episcopi, Ambrosius, Chrysostomus, Hieronymus, Simplicianus Mediolanensis Episcopus, Augustinus, Cyrillus, Socratus, Theodorus, Genesius Gazæ, Nemesius, Sidonius Apollinaris, Mansueti Episcopi Mediolanensis, Beda, Rabanus Maurus, Remigius Lugdunensis, Leonis IX. Ermonensis, & Bernardus, quibus addit cæterum Episcoporum Ponti, Epistola ad Leonem

* Confer H. Ernestium in Sopho Asopho, & Ludov. Thomasiaum de Philosophia lib. 1. c. 17. Rectius tamen fortassis fecissent quandoque Sancti Patres, si, quod facere poterant respondissent ad argumenta, quam ut querentes de subtilitate, eamque Evangelicæ simplicitati etiam atque etiam opposcentes, speciem præbuisent detrectantium pugnam, aut Logicam disciplinam omnino repudiantium.

nem Thracem, & sextam Synodum. Capite III. Bernardum refert Abailardo dialecticā Aristotelis exprobantem, & Ottonem Frisingensem Trithemiumque eodem nomine illum arguentes, tum Galteri opus Abailardo & Lombardo oppositum. Narrat præterea à Roberto Corceone Parisiensi Theologo derideri eos, qui Philosophicas (hoc est Aristotelicas, nulla enim alia eò tempore Philosophia vigeat) propositiones in doctrina de Sacramento Eucharistiæ intrudunt.

Capite IV. profert constitutionem, qua idem Robertus à Papa Innocentio III. Academiam Paris. reformare iussus A. C. 1215. Aristotelis Metaphysicam & Physicam legere, vetuit, *Dialectica* ejus recepta in locum Logicæ S. Augustini, quam antea Lutetiæ traditam observat c. V. Capite VI. Gregorius IV. in Concilio Provinciali A. C. 1231. Aristotelis libros *Physicos* & *Metaphysicos* legi prohibet, *quosque examinati fuerint, & ab omni errorum suspitione purgati.* Quo ipso Concilii Senonensis decretum emolliendo confirmasse videtur Launojo cap. VII. qui notat Simonem Tornacensem sub idem tempus ob nimiam in Aristotele operam navatam hæreseos postulatum, alios itidem eodem nomine ab Odone reprehensos. Sanctum quoque Ludovicum Odonis æqualem Magistrorum commentarios, quos cum non libenter legisset notatur Gaufridus Bellilocus (Beaulieu) sanctorum Patrum libris postposuisse. Nihilominus Albertum M. & Thomam Aquinatem veritos Aristotelis libros etiam illustrasse commentariis, forte quod decretū illud nescirent, vel potius, quod interpretatione sua malis per Aristotelem male intellectum illatis optarent occurrere, Pontificis ipsius, ut videtur, indultu. At capite VIII. affertur Simonis, sedis Apostol. Legati, decretum, quo A. C. 1265. Aristotelis Physicorum & Metaphysicorum lectionem, non ut Gregorius IX. fecerat, addita clausula, sed simpliciter incedit.

Vicissim capite IX. occurrit instrumentum duorum Cardinalium, Joannis & Egidii, commissariorum ab Urbano V. ad Academiam Parisiensem reformandam missorum A. C. 1366. quo præter Organum Aristotelis permittitur, imo iungitur lectio *librorum de anima, de generatione & corruptione, de celo & mundo, parvorum naturalium & Metaphysicorum.* Capite X. A. C. 1387. à Facultate Theol. Paris. notatur Thomas Aquinas, quod in pluribus locis doctrinæ suæ ipse errarit ideo, quod principia Philosophiæ, sive potius verba quædam Aristotelis, ad conclusiones Theologicas nimis applicavit. Uti Clemens VII. tum Petrus

de Alliaco, Joh. Gerſon & Nic. de Clemangis, Pariſienſibus Theologis Philoſophiam Ariſtotelis exprobrarunt, Vincentius etiam Ferrerius inter alia his verbis: *Prædicare verba damnatorum, damnatio eſt: Dicit enim Hieronymus, quod Plato & Ariſtoteles in inferno ſunt.* Nicolaus tamen V. A. C. 1447. laudatur à Beſſarione, quod *omnium Ariſtotelis ſcriptorum* lectionem non modo probavit, ſed & juſſerit de integro latinitate donari. Orta & inter eundem Beſſarionem ac Marcum Ephēſium controverſia, quorum hic ex recentiorum Academiarum ſententia Ariſtotelem, ille ex veterum Eccleſiæ doctorum ſuffragio Platonem in Chriſtianis Scholiis præferendum eſſe contendebat. Capite XI. Guilelmus Cardinalis Totavillaus A. C. 1452. à Rège Carolo VII. ad Reformandam Academiam Pariſ. miſſus, præter libros à commiſſariis Urbani V. conceſſos etiam *Moralia* Ariſtotelis legenda ſtudioſis præcipit. Equidem antea quoque à Buridano & aliis lecta & illuſtrata fuerat Philoſophi Ethica, ſed primus, ut à Launojo cap. XII. obſervatum, auctoritatem publicam huic rei addidit Totavillaus. Tunc publicus Ethicæ leſtor Pariſiis fuit conſtitutus, quem ſingulis bienniis quælibet natio vice & ordine legebat. Subneſcit hiſce Launojus querelas de Theologicis quæſtionibus per Ariſtotelica Sophiſmata inſuſcatis, Hieronymi Hangeſti libro de Academiis contra D. Lutherum, Joh. Majoris, Jacobi Almaini, Jodoci Clichthovei (qui primus Theologorum Pariſ. contra Lutherum ſcripſit) Alberti Pighii, Melchioris Cani, Joh. Maldonati, Joh. Trithemii, Franciſci Rothomagenſis Archi-Epiſcopi, & Franciſci Rogerii, Archidiaconi Tulenſis.

E contrario Facultas Pariſ. Lutherum A. 1521. inter alia notavit eo nomine, quod Ariſtotelis moralem Philoſophiam cum Chriſti doctrina convenire negaſſet.

Capite XIII. De *Petro Ramo* agitur, cui Ariſtotelem oppugnanti ſeſe oppoſuit Antonius Goveanus, qui plures ſtatim ex Academiæ Magiſtris in ſuas partes traxit, ita ut poſt multas altercationes ad arbitros demum deveniretur, quos Ramus optabat Joh. Quintinum in decretis doctorem, & Joh. Bellomontanum, Artis Medicæ Magiſtrum: Goveanus Petrum Daneſium & Franciſcum Vicomercatenſem, quibus Franciſcus I. Rex proprio motu Joh. Salignacum Theologiæ Profeſſorem adjunxit. Ramus vero ab judicio arbitrorum provocavit, donec Rege omnem provocationem ulteriorem prohibente, libros ſuos arbitrio cenſorum ſubmittere eſt coactus. A quo tempore ſubtrahentibus ſeſe

Quin-

Quintino & Bellomontano, Ramus * solus relictus, ejusque libri damnati sunt, hinc Regis edictum, per quod Aristotelis scripta non dialectica tantum, de quibus præcipue cum Ramo lis erat, sed universa afferuntur & commendantur. Ait igitur Launojus cap. XIV. primum fecisse Franciscum Regem, quod nulli ante cum Reges vel Imperatores fecerunt, nam Philippum quoque Augustum igni tradita Aristotelis scripta vidisse, ac tacuisse. Capite XV. in nova reformatione Academiae Parisi. A. 1601. Aristotelis libri Logici, Ethici, Physici ac Metaphysici doceri præcipiuntur. Cap. XVI. Faculta Theologica Parisi. A. 1624. theses Anti Aristotelicas à Joh. Bitauto, Antonio de Villon & Stephano de Claves vulgatas notavit censura, Bitaudus vero cum reliquis duobus intra viginti quatuor horas Lutetia exire jubetur Scto, nec cuiquam, poena corporis proposita, permissum theses illas vendere vel in publicum protrahere, aut contra veteres & probatos auctores ulla dogmata tenere.

Capite XVII. leguntur loca veterum scriptorum Ecclesiasticorum qui favent Aristoteli, ut Hieronymi & Lanfranci Cantuariensis. Et quod Anatolium Laodicensem Episcopum, Alexandriae Philosophiam Aristotelis tradidisse scribit Eusebius VII. 26. Hist. Beda sententias ex Aristotele excerptas in unum corpus compegit. Petro Cellenimos disputandi Aristotelicus exprobratur à Nicolao S. Albani Monacho. Aristotelē laudavit & Rhodiensis Episcopus sessione quarta Concilii Florentini, & Pius II. Papa in bulla retractationum suarum. Johannes Sarisberienensis Aristotelis libros descriptos mitti sibi flagitat à Richardo Archidia-

Z 3

dia-

- * Quanti denique confliterit bono Ramo Aristotelem oppugnasse, narrat Thuanus lib. 52. Hist. ad A. 1572. ubi de nuptiis Parisinis: *Petrus Ramus in Verum nullus natus, cum diu binas literas, Vhilosophiam & postremo Mathematicas scientias in Prelae Schola, cui praeerat, & postea in Regio auditorio docuisset, postremo erroneam in Philosophicis doctrinam invenit, Aristotelem voco & scriptis importune oppugnans, quæ de re cum Jacobo Carpentario Claremontano magna controversia ei fuere, & antea majores cum Antonio Goveano & Joachimo Perionio. Tamen ex eo commendatione dignus fuit, quod ingenio, diligentia, assiduitate, & opibus etiam suis, quantum in ipso fuit, rem literariam juravit ac promovit, instituta Mathematicas professione, cui annum vestigal 15. librarum è facultatibus suis attribuit. Is à Carpentario amulo & seditionem adjuvante immixtis sicariis è cella in qua latebat extractus, & post depensam pecuniam inflatis aliquot vulnerebus per fenestras in aream precipitatus est, effusus visceribus, quæ pueri furentes magisterorum parirabie incisorum impulsu per vias sparserunt, & cadaver ipsum sentitio in professorum opprobrium diverberantes consumeliose & crudeliter raptaverunt.*

diacono Constantiensi Epist. 202. & Erecentioribus Melchior Canus X.5. Locor. Theolog. Thomæ Aquinatis sententiâ præfert Augustinianæ, quorum illa Aristotelis, hæc Platonis Philosophiam retinendam existimavit, ita tamen ut ne per divum Thomam, quod Audomarus quoque Talæus jure reprehendit, ex Aristotele Deus fieret. Aristotelis doctrinam retineri etiam voluit Antonius Bernardus Mirandulanus Cæsartæ Episcopus libro XXVI. eversionis singularis certaminis sect. 6. Franciscus vero Patricius (post Guil. Postellum qui in præfat. ad Justini Martyris eversionem Aristotelicorum dogmatum, dicatam Carolo Cardinali Lotharingo, bellum adversus Aristotelem velut hereticorum & Atheorum parentem suscepisse Justini lorica tectum ait) acriter adversus Aristotelicam Philosophiam disputavit tomo quarto discussionū Peripateticarum, A. 1581. & A. 1591. in nova de universis Philosophia, ut Gregorio XIV. (vaderet ablegandum esse Aristotelem, cum cum Platonis Philosophia contendit, & in tribus & quadraginta capitibus hanc ei præferendam, Christianæque Religioni propiorem esse contendit. Quæ publicus censor Jacobus de Lugo eatenus probavit, *ut minime negetur Aristotelis Philosophiam esse ancillam Theologiae.* Neque Patricius Gregorio ut Aristotelem Platone recepto proscriberet persuadere potuit, neque illud facere ausus est Clemens VIII. à Bellarmino monitus quod eo magis cavendus sit Plato, quo facilius possit, dum ad placita Christiana propius videtur accedere, erroribus subtilioribus præbere ansam & decipere incautos. Concludit Launojus, neque Platonis neque Aristotelis Philosophia in religione esse opus, cui sufficere debet divinorum scriptorum auctoritas, & quam ex Vincentio Lirinensi & Theodorito addit, Ecclesiæ Catholicæ traditio.

Quamquam autem ab illo tempore etiam late imperium obtinuit Aristotelis Philosophia, quæ Græcis primum, hinc Arabibus atq; inde Scholasticis doctoribus per plurimum jam pridem sæculorum spatium, probata fuit: tamen avorum Patrumque nostrorum memoria præclari quidam viri pulchre ausi sunt imperium ejus excutere, quod contra ipsius voluntatem (neutiquam enim sibi potius quam Naturæ rerum credi, aut nihil à posteris addi inventis suis voluit Aristoteles) plane in Tyrannidem abierat. Præ cæteris *Petrus Gassendus* hoc egit in Exercitationibus paradoxis* adversus Aristotelicos, monens hos ex germana Philosophia fecisse Sophisticam, & immerito Philosophandi libertatem sibi ipsis ademisse, apud ipsum vero Aristotelem innumera deficere, superfluere, fal-

* Gratianopoli A. 1624. 8. Hagæ Comit. 1656, 8. & Tomo III. Opp.

fallere & contradicere. Inprimis vero *Renatus Cartesius* pomœria sapientioris Philosophiæ quomodo pace Aristotelis feliciter proferenda essent laudatissimo exemplo demonstravit, qui de Aristotele, * *cum ille homo, inquit, tam felix extiterit, ut quæcunque olim sive cogitans sive incogitans scripsit, hodie à plerisque pro oraculis habeantur, nihil magis optarem, quam ut à veritate non recedendo, ejus vestigia in omnibus sequi possem.* Tantum optandum erat, ut multi ex Cartesii affeclis non pro libera & diligenti veritatis inquisitione, quam magister ipforum prævit, novam sectariam & æq; ut Aristotelicorum servilem, nec minoribus adeo difficultatibus ** obnoxiam Philosophiam cœpissent introducere.

COMMENTARIOS & INTERPRETES in Aristotelem Veteres Græcos recensuit *Philippus Labbeus* in brevi conspectu Aristotelis & Platonis Græcorum interpretum typis editorum. Paris. 1657. 4. Catalogi eorum qui in Aristotelem scripserunt, sed non satis distincti neque accurati leguntur in editionibus Græcolatinis Aristotelis, in Possevini Bibl. selecta, in Bibl. Philosophica Bolduani & Lipenii: in Hendreichii Pandectis Brandenburgicis &c.

Felici Accoromboni Nobilis Eugubini Civis Romani Commentarius obscuriorum locorum & sententiarum in omnibus Aristotelis scriptis, & controversiarum inter Platonicos, Galenum & Aristotelem examinatio lucem vidit Romæ. A. 1590. fol.

DE LOCIS IN ARISTOTELE MATHEMATICIS, *Josephus Blancanus* Mathematicum in Gymnasio Parmensi Professor librum vulgavit Bononiæ 1615. 4. cum diss. de Mathematicarum rerum natura, & Chronologia illustrium Mathematicorum.

ISAGOGEN ad lectionem Aristotelis, cum singulorum ejus librorum scopo & partitione scripsit *Mich. Piccartus*, Norimb. 1605. 8. recensam

* Cartesius Epist. de motu cordis ad Medicum Lovaniensem, quæ exstat in Beverovicii quæst. Epistol. p. 125.

** Suite du voyage du Monde de Mr. des Cartes p. 105. Les Poripateticiens ont aussi leurs difficultés, à résoudre, on n'en peut pas douter, mais fussent elles encore plus grandes de beaucoup qu'elles ne sont, tandis que les Cartesiens n'auront rien de plus intelligible à nous dire, si fait s'en tenir là & raisonner sur ce point particulier, comme sur toute la Philosophie un grand Ministre d'E'tat s'y a vingt cinq ans. On luy conseilloit de ne point faire apprendre à son fils aîné l'ancienne Philosophie, par ce que, luy disoit on, il n'y a dans cette Philosophie que des miseres & des folies. On m'a dit aussi, respondit-il, qu'il y a bien de fadaïses & des chimères dans la nouvelle: ainsi, continua-t-il, folie ancienne, folie nouvelle, je croy qu'ayant à choisir, il faut preferer l'ancienne à la nouvelle.

cusam I. Contr. Durrio curante A. 1660. 8. cum Epistola H. Conringii, qua non dubitat hoc scriptum præferre libris si exstarent Andronici Rhodii & Adraſti quos de ordine ſcriptorum Ariſtotelis condiderunt. Analyſin & Epitomen ſcriptorum Philoſophi compoſuere *Carpentarius, DuVallius &c.*

LEXICON Philoſophiæ Ariſtoteliæ, ut Platoniciæ & Stoiciæ, ſub titulo ſeminarii edidit *Job. Baptiſta Bernardus*, cujus viri mentionem feci ſupra in extremo capitis primi. *Petrus* quoque *Petiſus* Medicus Pa- riſienſis, Lexicon vocum Philoſophicarum Ariſtotelis concinnaverat, ſed illud lucem non vidit.

DE ARISTOTELIS DISCIPULIS ſcripſerat *Nicander* Ale- xandrinus, teſte Suida in *Λεξιῶν*. *Maximi* *ὑπομνήμα πρὸς Ἀριστοτέλην* quale fuerit non poſſum dicere. Memoratur à Suida.

ARISTOTELIS DETRACTORES è veteribus fuere *Cephi- ſodorus* Iſocratis diſcipulus, de quo dixi lib. II. cap. 26. in Iſocrate, *Timæus* hiſtoricus, cujus inveſtivam in Ariſtotelem improbat Polybius Excerpt. Peireſc. p. 46. *Eubulides*, Laert. II. 109. ejusque diſcipulus *Alexinus*, con- tra quorum criminationes videndus Ariſtoteles apud Eusebium XV. 2. præparat. *Epicurus*, qui Ariſtotelem traduxit in Epistola *πρὸς Πιττακούριον* apud Athenæum VIII. p. 354. *Dicaarchum* quoque his annumerat Themistiſtus in Sophiſta p. 285. Singulare præterea odium in Ariſtote- lem fuit *Caracalla* Imp. qui ſcripta ejus comburi juſſit, cum fidem habe- ret iis qui Alexandro M. venenum Ariſtotelis conſilio datam fuiſſe tra- diderunt. Vide Xiphilinum p. 329. ſeq. Antiquioribus Philoſophis, quos ſubinde impugnat Ariſtoteles, injuriam feciſſe, & vetuſtio- res illos rectius pleraque tradidiſſe contendit *Paganinus Gaudenſius* in diſſertatione exoterica de Ariſtoteleo veterum contemptu, edita Piſis 1640. 4.

EX ENCOMIIS in Philoſophum collatis juvat unicum, cui lubens aſſentior, adſcribere *Quintiliani* X. 1. Inſtitut. Or. *Quid Ariſto- telem, quem dubito ſcientia rerum, an ſcriptorum copia, an eloquendi ſuaſitate, an inventionum acumine, an varietate operum clariorem putem.* Caterum nimias & humanum captum ſuperantes laudes, quibus eum oneravit præter alios Averroës, merito exhibilat Malebranchius lib. 2. de inqui- rendâ veritate, cap. 7.

CAP.

CAPUT VII.

Scripta Aristotelis deperdita, digesta secundum ordinem literarum.

Περὶ πύραυλῶν, γ'. Laert. V. 22. Simplicius in I. de anima text. 26. ubi testatur Aristotelem in hoc opere Pythagorica Platonicaque περὶ τῶν ὄντων decreta à Platonis sermonibus memoriæ mandata tradidisse. Idem respicit Philoponus in IV. Physic. comment. 28. ἀρχαίφης ἔπλατωνον συγγραφάς perscripsisse Aristotelem testatus. Meminit & Suidas in αἰγυρίαι δαίμων. Vide infra, quæ de libris περὶ φιλοσοφίας. Anonymus Menagii & MStus Laertii codex Regius Parisiensis, περὶ αἰγυρίαι δαίμων. Nec melius Sam. Petrus, qui IV. 10. Misc. legit α, β'.

Αἰτια ποιητικά, sive αἰτίαι ποιητικά. Anonymus Menagii.

Περὶ τῆς αἰρέσεως καὶ συμβεβηκότων α. Laert. V. 23. & Anonymus Menagii.

Περὶ Ἀλεξάνδρου libros VIII. memorat Anonymus Menagii. Librum quintum sed non visum sibi allegat Eustathius ad Dionysii periegesin v.

1140. Ἀριστοτέλης ὡς φασιν ἐν πέμπτῳ περὶ Ἀλεξάνδρου.

Ἀλεξάνδρου ἢ ὑπερὶ δυνάμεων α. Laert. V. 22. Anonymus Menagii δυνάμεων. Idem Anonymus memorat librum Aristoteli falso inscriptum, cui titulus Ἀλεξάνδρου ἐγκλησία.

πρὸς τοὺς Ἀλκυονίδων α. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀναλυτικῶν libros quadraginta in Bibliotheca Alexandrina sub Aristotelis nomine repertos esse testatur Ammonius & Philoponus ad Categ.

Ἀνατομῶν, libri 60. Laert. V. 25. sive libri sex, ut Anonymus Menagii.

Ex aliorum narrationibus pleraque scripsisse, contendit Hieronymus Mercurialis 2. 10. Var. Lect. eorum nempe quos per totius Asiæ Græciæque regiones animalia alere & Aristoteli parere Alexander iusserat, quos percunctando, inquit Plinius VIII. 16. Hist. præ-

clara illa de animalibus volumina condidit. Anonymus Menagii inter ψευδεπίγραφα Aristotelis refert *Ἀνατομὴν ἀνθρώπου*, Menagius eandem esse putat succinctam & elegantem tractationem περὶ τῆς ἀνθρώπου μορίων quam *Petrus Laurembergius* Hamb. 1626. 4. cum versione sua edidit sub titulo: Anonymi Philosophi antiquissimi εἰσαγωγή ἀνατομική.

Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν α. Laert. V. 25. Anonymus Menagii, Apollonius hist. mirab. c. 39. Respicit ipse Aristoteles (Iudice Menagio) III. 2. hist. animal.

Περὶ συμβίωσης ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Anonymus Menagii.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς. idem.

Περὶ ἀνθρώπου φύσεως. Idem Anonymus.

Ἀπολογία. Athenæus lib. XV. p. 697 addens cautelam: εἰ μὴ κατέψευσαι ὁ λόγος. Titulus integer scripti: Ἀπολογία Εὐσεβείας πρὸς εὐρυμέδοντα & ab Anonymo Menagii inter Pseudepigrapha refertur.

Ἀπορημάτων ποιητικῶν α. Anonymus Menag.

Ἀπορημάτων Ἡσιόδη α. id.

Ἀπορημάτων Ἀρχιλόχου, Ἑυελπίδα, Χοιρίδα ἐν βιβλίῳ γ. id.

Ἀπορημάτων Ὀμηρικῶν Vide infra in Ὀμηρ.

Ἀπορημάτων Θέων α. id.

Προπαισεις περὶ ἀρετῆς, α, β, γ. Laert. V. 23. aut Ἐνστάσεις sive ἐπιστάσεις, α ut Ambrosius Laertii interpres & Anonymus Menagii.

Περὶ ἀρχῆς α. Laert. V. 23. quo in loco Samuel Petitus IV. 9. Misc. legēbat περὶ ἀρχῶν α, β. & exstare hodie putabat sub titulo libri I. & III. Metaphys. In Anonymo Menagii est περὶ ἀρχῶν ἢ φύσεως, α.

Περὶ τῆς Ἀρχυτῆς φιλοσοφίας α, β, γ. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἐκ τῆς Τιμαίης καὶ Ἀρχυτῆς α. sive τὰ ἐκ τῆς Τιμαίης καὶ τῆς Ἀρχυτῆς, Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀστρονομικῶν, α. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Ἀπαικτα β. Laert. V. 26. Male Casaub. πρὸς πικτά. Male etiam Anonymus Menagii διαπικτῶν β pro ἀπικτῶν. Alios ἀπικτῶν h. e. Miscellaneorum scriptores vide apud Wovveranum c. 13. Polymath. & Henr. Valesium ad Harpocrat. in παλαιότης.

Περὶ βασιλείας α. Laert. V. 22. Ammonius in vita. Anonymus Menagii, & Nunnesianus, cujus hæc sunt verba: Ut omnibus hominibus universaliter benefacere, scripsit Alexandro librum de regno, docens ipsum quæ-

qualiter oportet regnare: & in sanctum movit animum Alexandri ad faciendum, (leg. benefaciendum) quod dicebat: quod non benefeci aliquibus hodie, non regnavi.

περὶ τῶν βελτίων, α. Laert. V. 23, Anonymus Menagii.

Ἰπέρ' ὃ μὴ γινῶν. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Πρωτοκλ. Anonymus Menagii refert inter scripta Aristoteli suppo-
sita. Institut. Orator.

Γρύμ. Vide infra πρὸς Ῥητορικῆς. Laert. V. 25. Quintilianus
II. 12.

Πρόβληματι ἐκ τῆ Δημοκρατί, α, β. Lacrt. V. 26. Anonymus Me-
nagii.

πρὸς Δημόκριτον δ. Laert. V. 27. Tractatus fuisse videtur, licet Laertio
inter Epistolas male referatur.

**Διακρίσεις σφαιρικά, δ'. Laert. V. 22. Anonymus Menagii, sed unum
duntaxat libra numerans.**

Διακρίσεις, ἰδ. id. 23.

Διοιδετικῶν α. id.

Διακριτικὸν ὁ. id. 24. Simplicius in Categ.

Διάλογοι. Dio Chrylost. Orat. 13. de Homero & Basilus Epist. 167. qui docet eum mature à Dialogis scribendis destitisse, quod cum Platone paria facere non posset.

Ediatribis Aristotelis locus affertur à Stobæo Serm. 43. p. 303.

Διάφορα. Anonymus Menagii, nisi hoc vocabulum loco motum sit, & referendum ad ἐγκώμια, aut exciderit aliquid ad quod referri debebat. Vide supra in ἀπαιξ.

Διδασκαλία. Vide supra lib. 2. c. 19. in notitia Tragicorum, ubi de Aristotele.

Περὶ διχασιῶν, δ'. Laert. V. 22. Anonymus Menag. Demetrius de elo-
cutione sect. 28.

-Περὶ Ἀρχαίων, β. I. αερο. V. 24. Anonymous Menaz

Δακρυώματα, α, β': Lacr. V: 16. Harpocrat. in δρυμός.

Δικαιώματα πᾶσι vocat Eustathius in Iliadem p. 159. & Anonymus

Διονυσιακῶν ἀστικῶν καὶ Ληναίων προσημίων α'. Anonymus Menagii. Ceterum ut docet scholiastes Thucydidis, hymni apud veteres proemia appellabantur.

Νίκαι Διονυσιακῇ. Vide infra in Νίκαι.

Περὶ δόξης. Anonymus Menagii.

Τὰ ἑγκύκλια. Arist. I. I. Nicomach. c. 5. καὶ πρὶ μὲν ἔκαθ' ἡδονῶν βίη καὶ ἔπολιτικῇ αἰσ. Ἰκανῶς γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἑγκυκλίοις εἴρηται περὶ αὐτῶν. Puto falsos fuisse eos, qui teste Eustratio p. 10. existimaverunt ab Aristotele respici poemata quoddam Heroicū, in quo post certum numerum versuum subinde ultima verba primis responderint, atq; ideo opus inscriptum fuisse ἑγκύκλια. φασὶ τ' Ἀριστοτέλην εἶπεν ἵνα ἐκ θύρας Πύργου καὶ τινὰ ἀρμόδιον συμποσέμενα (leg. συμπονήμενα) ἐν ἐτέρῃ καὶ ἐτέρα θέσει παύσει, ὡς ἐκάστη δὲ αὐτῆς ηἰχέτο καὶ τὸ αὐτὸ κατέληγε, διὸ καὶ ἑγκύκλια ταῦτα ὠνόμασεν. Verius est, hoc opere comprehensas fuisse promissuas & exotericas de variis rebus disputationes, ad Encyclopædiam spectantibus. Hic enim sensus vocis ἑγκυκλίων, ut observarunt Wovveranus c. 24. polymathiz & Salmasius p. 240. ad Simplicium. Franciscus Patricius T. 3. discuss. peripatet. lib. 6. Jos. Scaliger sive Ivo Villiomanus adversus Rob. Titium III. 20. ἑγκύκλια Aristotelis problemata allegantur à Gellio XX. 4. ἑγκυκλίων duos libros memorat Anonymus Menagii & Laertius V. 26. Problematum saltem pars hodie exstat, ut supra in editis Philosophi scriptis notavi. num. XXV.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Anonymus Menagii.

Τέχνη ἑγκωμιαστική. id.

Ἐγκώμιοι λόγοι. id.

Ἐγκώμιοι πλεῖστοι. id.

Περὶ αἰδῶν καὶ γενῶν. Laert. V. 12. Anon. Menag. περὶ αἰδῶν.

Περὶ ἐκείνων α'. Laert. V. 24. Anon. Menag. περὶ ἐκείνων.

Ἐλεγκτὰ in Eudemum Cyprium, quorum initium: καλὴ τέχνη μητρὸς θυγατρὸς. Laert. V. 27. Anonymus Menagii. Olympiodorus commentar. in Gorgiam Platonis, & ex eo Patricius discuss. Peripatet. p. 94. seq. Bellarion contra calumniatorem Platonis lib. 1. c. 3. ubi versus aliquot latine redditi, in Platonis laudem.

Περὶ ἐναργείων α'. Laert. V. 12. Anon. Menagii. ἐκλογὴ τῶν ἐναργείων dicitur Aristoteli IV. 2. Metaph. & Sam. Petico iudice exstat hodie sub titulo libri X. Metaphys.

Εν-

Ἐνθυμημάτων ῥητορικῶν. Ἐνθυμημάτων αἰρέσεις (al. minus bene διατρίψεις) α. Laert. V. 24. Anonymus Menagii : Ἐνθυμημάτων ῥητορικῶν α. Ἐνθυμημάτων καὶ αἰρέσεων.

Ἐνστάσις. α. Vide supra in αἰρέσις.

Περὶ εὐθείας. Schol. Appollonii lib. 1: sed respicit partem operis πολιτικῶν quæ erat de Rep. Eubæorum.

Ἐξηγημάτων καὶ γένεσιν. Laert. V. 26. Aliæ edit. Ἐξηγημάτων. Anonymus Menagii Ἐξηγημάτων καὶ γένεσιν, id.

Ἐπη, quorum initium: Ἀγνοῖ θεῶν πρόσβισθ' ἑκατηβόλοι. Laert. V. 27. Anonymus Menagii.

Περὶ διαλεκτικῶν α. Laert. V. 12. Anonymus Menag. Samuel Petitus IV. 9. Misc. opinatur hos libros hodie existare sub titulo libri II. & IV. Metaphyl.

Ἐπεὶ ὁπισθίας, α. id. 23.

Ἐπιστολαί. De Aristotelis Epistolis deperditis pariter & iis quæ exstant jam dixi supra in Epistolographis lib. 2. c. 14. num. 17. & 38. Anonymus Menagii memorat Epistolas viginti. Laertius V. 27. Epistolas ad Philippum, Selymbriorum Epistolas, (hoc est ut intelligo, scriptas Selymbriorum nomine, quæ fuit urbs Propontidis :) Ad Aristonem, 1. Ad Hephæstionem, 1. Ad Mentorem, 1. Ad Philoxenum 1. Ad Themistagoram 1. Ad Democritum 1. Ad Antipatrum IX. Ad Alexandrum IV.

Ἐπομνήματα Ἐπιχειρητικῶν sive Ἐπιχειρηματικῶν (λόγος) vel ut alii Ἐπιχειρηματικά. γ. Laert. V. 23. Simplicius in Categor. Anonymus Menag. Ἐπομνημάτων Ἐπιχειρητικῶν, γ.

Ἐπιχειρημάτων. δ. Laert. V. 24. Anonymus Menagii.

Περὶ ἐρμηνείας ἱερῶν. Schol. Theocriti Idyll. 15.

Περὶ ἐρμηνείων. α, β. Laert. V. 22. & 29. Hesych. illustris, licet H. Steph. testatur eo in loco codices nonnullos legere ἱερωτικῶν. Anonymus vero Menagii hosce libros eisdem facit cum sophisticis elenchis qui exstant. Ἐλέγχων σοφιστικῶν ἢ περὶ ἐρμηνείων νικῶν.

Λύσεις ἐρμηνειῶν. δ. Laert. V. 12. Anonymus Menag.

Προπύσεις ἐρμηνειῶν. infra in περὶ.

Ἐρωτικός. α. Laert. V. 22. Sed Athenæo XV. p. 674. laudatur secundus liber ἐρωτικῶν, & Anonymus Menagii memorat ἐρωτικῶν libros sex. Forte ex hoc opere sunt quæ profert Athenæus XIII. p. 564.

Ἐρωτήσις καὶ ἀποκρίσις α, β. Laert. V. 23. Ex Sam. Petiti sententia

hic est liber octavus Topicorum exiis qui extant. *Cæterum πῶς εἰς ἐρωτήσεως* à Topicis distinguntur apud Laert. V. 29.

Εὐδημοῦ ἢ *πῶς εἰς ψυχῆς*. In Eudemum Cyprium, familiarem suum defunctum dialogus. Plutarch. in Dione & Consolat. ad Apollon. Proclus 5. in Timæum & in Phædonem ac Gorgiam. Vide Patricii discussiones Peripateticas lib. VII. p. 93. Respicit Cicero 1. de divinatio. Laert. V. 22. Inter alia in hoc dialogo confutaverat eos qui animum tantum habuerunt pro harmonia, teste Simplicio in 1. de anima text. 54. qui illius iterum meminit lib. 3. text. 1.

Περὶ εὐγενείας α. Laert. V. 22. Anonymus Menagii. Athenæus sub init. libri 13. ubi Codices quidam male *πῶς εἰς συγγενείας*. Angenuinum Aristotelis, dubitat Plutarchus in Aristide extremo. Sane inter Theophrasti scripta fuit etiam liber hujus argumenti. Sed in fragmento libri quod etiamnum inter opera Aristotelis existat & Stobæi Serm. 84. verba illa ad quæ Plutarchus respicit occurrere, annotatum est à Seldeno in præf. ad præclarum opus quod de titulis honorum edidit. Aliud fragmentum apud eundem Stobæum Serm. 86.

Περὶ εὐρημάτων. Clemens Alex. 1. Strom. p. 308.

Περὶ ἐνυχῆς α. Laert. V. 22. Simplicius in 2. de cælo, Anonymus Nunneshii & Menagii. Respicit Varro Eumedinibus apud Nonium in *miras*. Vide Scaligerum sive Ivonem Villiomarum adversus Rob. Titium IV. 13.

Περὶ τῶν ζώων ἡθῶν καὶ βίῳ. Athenæus VII. p. 181. & 307. Eadem leguntur tamen in editis de animalium Historia libris.

Ζῶικα. Apollonius c. 27. hist. commentitiæ, ubi hoc opus ab altera *πραγματεία πῶς εἰς ζῶων* distinguit. Vide infra *περὶ ἰχθύων* & eundem Apollonium, c. 28.

Περὶ τῶν μυθολογικῶν ζῶων α. Laert. V. 25. Anonymus Menag.

Ἐπεὶ τῶν συνθέτων ζῶων. Laert. V. 25. Anon. Menag.

Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου liber diversus ab edito. Apollonius hist. mirab. cap. 26.

Περὶ ἡδονῆς α. Laert. V. 22. & 24. Vel Aristoteles bis tractavit idem argumentum, vel quod hoc loco probabilius mihi videtur, eundem librum bis numeravit Laertius. Memorat & Anonymus Menagii.

Τέχνης τῆς θεωρίας *συμπεριγνή*. infra in *τέχνη*.

Θεολογούμενα. Macrobi. I. Saturnal. c. 18. nisi diversus à nostro Aristoteles intelligitur: nam velut à celebri illo Stagiritae eum distincturus, *Aristoteles*, inquit, *qui Theologumena scripsit, Apollinem & liberum Patrem ipsum eundemque Deum esse, cum multis argumentis asserat &c.* De nostro quidem Ammonius in vita: Τῇ δὲ Θεολογίᾳ εἰ καὶ μὴ ᾤεσθαι, ἀλλ' ἐν αὐτῇ ἐλλειπίς ἐπραγματίσασατο. ἔγδ' πρὶ ἐγκόσμου μόνον ἦδει, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερκόσμου. Julianus Epist. ad Themisium p. 265. Aristotelis dictum refert ὅτι μὴ μείον αὐτῷ προσήκει Φρονεῖν ὅτι τῇ Θεολογικῇ συγγραφῇ & καθελόντ' αὐτὴν πρὸς τῶν δυνάμειν, non minus ingentes se animos ob Theologicum quod elucubraret opus gerere posse, quam Alexandrum qui Persarum opes everterat.

Θέσεις Πιπχειρηματικῆς sive ἐπιχειρητικῆς κέ. **Θέσεις ἐρωτικῆς** δ'. **Θέσεις Φιλικῆς** β'. **Θέσεις περὶ ψυχῆς** α'. Laert. V. 24. & Anonymus Menagii, qui addit **Θέσεις πολιτικῆς** libris 2. Memoratur Theon quoque in progymnasim. **Θέσεις**, Aristotelis pariter & Theophrasti, de quo infra.

περὶ θηρίων de bestiis *Panematio*. Eratosthenes c. 41. Catasterism.

ἱατρικά Laert. V. 26. licet in antiquioribus editt. legitur **παντικά**. Anonymus Menagii: **περὶ ἱατρικῆς** β'. & postea **περὶ ἱατρικῆς** ζ'. Medicinæ operam dedisse Aristotelem testatur præter Anonymum Nunnesii & Ælianum IX. 22. Var. Plutarchus in Alex. qui hoc nomine gratum Regi fuisse affirmat. Etiam *φαρμακοπώλης* aliquando fuit Aristoteles, si vera sunt quæ narrat Ælianus V. 9. Var. Vide & infra in *συναγωγῇ*.

περὶ ἰδεῶν α' Laert. V. 22. an *ιδεῶν*? de quibus duos libros scripsisse testatur Syrianus in extremo commentarii ad XIII. Metaphys.

περὶ ἰδέας α'. Laert. V. 23. Anonymus Menagii, Alex. Aphrodiseus 4. in Metaphys. Scholiastes MS. ad Dionysium Thracem: *ἰεῶν δ' ὅτι οἱ ὄντι τῷ καθόλου καὶ αἰεὶ μόνων εἰσιν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης εἴρηκεν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, α' πρὸς τὰς Πλάτων* ἰδέας ἐστὶν αὐτῷ πεποιημένα.

Περὶ ἰχθύων. Athen. lib. VII, p. 302. nisi pars potius operis de animalibus respicitur.

Περὶ ἰχθύων ἢ ζώων. Athenæus VII. p. 286. 320. ubi refert quædam in Historia animalium haud obvia. Confer supra in *ζώικα*.

Περὶ πάλῃ α'. Laert. V. 24. Anonymus Menagii **περὶ κἀδδης**.

Κατηγοριῶν liber alter diversus ab eo qui exstat, Memoratur ab Adraсто apud Simplic. & Ammonio ad Categorias, sed pro spurio habitus. Vide Patricii discuss. Peripatet. T. 1. p. 20.

κῆμα. Eutocius ad Archimedem de Circuli dimensione ait plures hoc problema solvere conatos esse, uti non fugiat eos, qui Eudemii Historiam Geometricam legerunt, καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν μετασχόντας κηρίων. Idem Eutocius sub extremum libri laudat Porum Nicænum Philonis Gadarenfis discipulum ἐν κηρίοις. Commandinus utrobique legit κυρίων & κυρίοις male.

Περὶ κινήσεως α', β'. Laert. V. 23. Philoponus VII. 3. contra Proclum & Anonymus Menagii, qui unum duntaxat librum memorat. Sunt qui putant hos esse libros postremos φυσικῆς ἀκροάσεως, in quibus de motu agitur.

κορίνθιοι. Vide infra in Νήερινος.

Περὶ κυάμων. Laert. VIII. 34.

Κτίσεις sive Origenes urbium. Plutarch. quod non svaviter vivitur secundum Epicurum p. 1093.

κύκλι. à quo diversum opus περὶ ποιητῶν, γ'. licet Anonymus Menagii legit κύκλι ἢ ποιητῶν, γ'.

Καμικοί. Erotianus in Ἡρακλείης νόσῳ. Videtur fuisse pars διδασκαλίδων qua de Comicis egit. Confer Jonsum p. 55. de scriptoribus Hist. Philos. cui tamen non assentior, opus hoc juniori cuidam Aristoteli Grammaticotribuendum esse conjicienti.

Κυρήνη. Menagius ad Laertium p. 204. notat Aristotelem ἐν κυρήνῃ citari à Polluce IX. 6. Forte respexit descriptam ab Aristotele in opere πολιτικῶν Remp. Cyrenaicorum. Possunt etiam verba Pollucis ita intelligi, ut teste Aristotele affirmet tetrastatere aureum in usu fuisse Cyrenis.

Περὶ λέξεως καθαρᾶς α'. Anonymus Menagii.

Περὶ λέξεως, β'. Laert. V. 24. Forte iidem qui Simplicio ad Categorias: περὶ λέξεως, ut Clarissimus Menagius annotavit.

Περὶ λίθων ἐκ Magnete Laert V. 26. Galenus vel quisquis auctor libri de incantatione laudat Aristotelem in libro de lapidibus. Sic & Anonymus Menagii. Et Philippus Labbeus p. 255. Bibl. MSS. testatur librum Aristotelis de gemmis Arabice exstare MS.

Ἐγκώμιον λόγων. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha refert.

Μαζικός sive Μαζικόν. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha Philosophi referens, tum Laert. proœm. sect. 1. & 8. Plinius XXX. 1. Suid. in Ἀντισθένης, ubi testatur hunc librum ab aliis Antistheni, ab aliis tributum Rhodoni.

Μαζική

μαθηματικῶν. Laert. V. 24. Περὶ τῆς ἐν πῶς μαθήμασιν ὥστας. Anonymus Menagii.

Περὶ μακροβιότητος. Idem Anonymus.

Περὶ Μεγάρων. Laert. V. 24. & Anonymus Menagii. Unde non probo Meursii conjecturam qui apud Laertium μεθης pro μεγάρων scribe-
re jubet. p. 123. ad Hesych. illustrem, & ipse rectius de hac conje-
ctura sua ambigit p. 128. ad Apollon.

Περὶ μεθης. Apollonius Hist. mirab. c. 25. Athenæus. Macrobius VII. 6. Plutarch. III. 3. Sympot.

μεθοδικόν. Laert. V. 24. Περὶ μεθόδου Anonymus Menagii, qui inter Pseudepigrapha refert.

μεθοδικά η. Laert. V. 23. & 29. Hesychius illustr. Aristoteles ipse in Rhetor. & ex eo Dionysius Halic. Epist. ad Ammazum p. 121, 122.

Περὶ τὰς μελίσσων, α. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Μανίξιν, α. Laert. V. 22. Anonymus Menagii.

Περὶ μεταλλων, μονέριβλ. Olympiodor. in Meteor. 1. p. 5.

Περὶ πρῆξως scriptum suum memorat Aristoteles c. 3. lib. de sensu, nisi respicit locum lib. 1. de generat. & corrupt. c. 10. ubi de hoc argu-
mento egit, ut Menagio notatum p. 195. ad Laertium.

Μημονικόν, α. Laert. V. 26. Anonymus Menagii. Gellius IX. 8. περὶ τῆς μνήμης. Fragmentum apud Stobæum Serm. 25.

Περὶ μονάδος. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Περὶ μουσικῆς. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Plutarchus lib. de Musica p. 1139. ex Aristotele locum bene longum affert, quem ex
ejus libro de Musica peritum esse non dubitat Patricius discuss. pe-
ripitet. p. 76. Aristotelis problemata quæ ad Musicam spectant
& Averrois in Aristotelem de Musica MS. in codice Regis Galliar
2270. teste Labbeo p. 116. Bibl. novæ MSS.

Περὶ τῆς Νείλου ἀναβάσεως. Anonymus Menagii. Alexander in lib. Me-
teorolog. Videri possit hoc scriptum ætatem tulisse. Nam latine
in veteribus editionibus Aristotelis exstat libellus de Nilo, ut dixi
capite superiore §. 37.

Περὶ Κορίνθου, α. Anonymus Menagii & Laert. V. 22. ubi Meursius legen-
dum putat Κορίνθου. Sane Themistius Orat. IV. p. 121. (sive
Orat. XXII. p. 95. edit. Harduini) narrat Aristotelem in Dialogo
cui titulus Κορίνθου celebrasse Corinthium quendam agricolam
qui lecto Platonis Gorgia agrum colere desiit, & Platoni in disci-
plinam se dedit.

Περὶ νήσων De insulis singulari libro egisse Aristotelem incerta valde conjectura colligitur è loco Plinii IV. 12. ubi Aristotele auctore refert, Delon ita dictam, quod repente apparuerit enata.

Νῦκαι Διονυσιακαί five liber de iis qui in Dionysiis vicissent. Laert. V. 26. Certabant enim Tragici tetralogiis sive quaternione Tragœdiarum in Dionysiis, Lenæis, Panathenæis & Chytris. Vide Libanii argumentum in Orat. Demosthenis adversus Midiam, & quæ viri docti ad eundem Laertium III. 56. Idem argumentum nostra ætate illustrandum sibi sumsit Illustris Vir Ezechiel Spanhemius, cujus præclarum opus de Dionysiorum festo & Διονυσιοῦνικαῖς jam pridem expectamus. Nam Meursii quidem de iisdem Dionysiis liber singularis, cujus spem facit in Græcia feriata, una cum ipso auctore intercidit.

Νόμιμα Ῥωμαίων. Anonymus Menagii, qui illudere lectori videtur.

Νόμιμα βαρβαρικά five βαρβαρικῶν συναγωγή. Idem Anonymus, & Theophrast. Cicero. Varro 6. de lingua lat. Apollonius hist. mirab. c. XI. Aristotelem ἐν Τυρρηνῶν νομίμοις laudat Athenæus lib. 14. Vide & infra πολιτεία, tum Wovveranum c. 9. Polymathiz. A. Schottum ad Zenobii V. proverb. 25. & Jonsium p. 49. 50. ubi de aliis νομίμων scriptoribus.

Νόμων, δ. Laert. V. 26. Male apud Anonymum Menagii νομίμων δ. Respicit forte Gellius II. 12.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς. Anonymus Menagii.

Νόμος συνωπτικός five νόμος συνεπικῶν δ. Laert. V. 20. Anonymus Menagii & Proclus in præf. ad Remp. Platonis, ex emendatione Meursii ubi alioqui legitur συνεπικός. Sed Laertius & Anonymus potius ex Proclo emendandi. Sane Casaubonus ad Athenæum pro συνεπικός apud Laertium legit συνεσιαστικός, Jonsius p. 57. συμποτικός: & νόμος συμποτικός Leges convivales scripsisse Aristotelem dilerte tradit Athenæus XV. 5. & V. pag. 186. Adde quæ infra in συμποσιον.

Περὶ τὰ Ζενοκράτους. Laert. V. 25. Sed in codice MS. Florentino Laertii Ζενοφάνους. Ac sane exstat etiamnum libellus Aristotelis de dogmatibus Xenophanis, cui adde quod paulo ante Laertius memoraverat librum Anonymo Menagiano etiam notatum περὶ τῶν Σπυσιππῶν καὶ Ζενοκράτους φιλοσοφίας.

• Definitio legis apud Athenæum ex Aristotele: νόμος ἐστὶν λόγος ἀνθρώπων καὶ ἡμετέριον κοινῆς τῆς πόλεως, μὴνύων πᾶς, δεῖν πράττειν ἢ μὴ ποιεῖν.

ὅλου

Ὀλυμποῦκα. Laert. V. 26. VIII. 51. Anonymus Menagii.

Ἀπορημάτων Ὀμηρικῶν, libri sex, Laert. V. 26. sive septem ut Anonymus Menagii. Phrynichus in βασιλικῶν. Anonymus Nunnesii: *Aristoteles autem juvenis adhuc existens doctrinam eloquentia docebatur, ut declarans Homericam commenta scripta ab eo, & Iliadis dictamen quod dedit Alexandro.* Respicit & Plutarchus Aristotelem laudans lib. de audiendis Poetis p. 32. De ἐκδόσει Homeri Aristotelica quam ἐκ τῆς Νάξου vocabant, dictum supra lib. 2. c. 2. §. 12. τὰ Ὀμήρου ποβλημάτων memorat Ammonius in vita Aristotelis, & Anonymus Menagii libros decem ποβλημάτων Ὀμηρικῶν. Qui præterea inter scripta Aristotelis refert εἰ δὲ ποτὶ Ὀμήρου ἐποίησεν τὰς ἡλικίας βῆς, sive dissertationem de solis bobus ad Odys. α. v. 8. Etiam de Homero scripsisse testatur Plutarchus libro quod non sicciter vivi possit secundum Epicurum. p. 1095.

Ὀπτικόν. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Hunc Aristotelis librum à se lectum indicat Andreas Bellunensis Avicennæ interpres teste Nunnesio ad vitam Aristotelis. Verum apud Hesychium illustrem in Ἀλεξανδρίῃς non Ὀπτικὰ legendum sed Τοπικὰ, ut apud Laertium. V. 29.

περὶ παθῶν ὀργῆς. α. Laert. V. 23. Anonymus Menagii περὶ παθῶν ὀργῆς.

Ὀρεσμιῶν ἐπιλογία γ. Laert. V. 24. Anonymus Menag.

περὶ εἴψεως. α, β. Anonymus Menagii. Confer paulo ante Ὀπτικόν.

παθῶν. α. Laert. V. 24.

περὶ παιδείας α. ἢ παιδευτικόν. Laert. V. 22. & IX. 53. Anonymus Menagii.

παραβολαί, α. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Παραδόξων liber secundus laudatur à Plutarcho in Parallelis, p. 312.

Παροιμίαι. α. Laert. V. 26. Hoc opus reprehendit *Cephisodorus* (sive ut rectius scribitur *Cephisodorus* Ilocratis discipulus de quo supra lib. 2. cap. ult.) teste Athenæo lib. 2. p. 66. ubi Dalechampii versio emendanda. Vide Vigeri notas ad Eusebii præparat. Evangel. p. 75. Menagius ad Laertium p. 197. ex Andr. Schotti præf. ad proverbialia Græcorum ait Aristotelis παροιμίας citari à Zenobio, qua in parte virum doctissimum memoria fefellit. Respiciunt eodem notante Menagio Didymus in Odysseæ x. v. 19. & Schol. Apollonii lib. 1. p. 10. ubi de Ancæo. His adde Synesium qui in calvitiei encomio

comio p. 85. ex Aristotele proverbium definit *παιδείας φιλοσοφίας ἐγκατέλαμψε περιωρὴν διὰ συντομίας καὶ διέξοχα*. Videtur idem Aristotelis opus respicere Apostolius VII. 44. ubi de *πρὸς Dodonæo* & IX. 16. ubi de prov. *εἰς κόρακας*.

περὶ τῆς πάσχειν ἢ πικρύναι α. Laert. V. 22. & Aristoteles ipse IV. 3. de generat. animal. quamvis Jonsius putat respici lib. 1. de generatione & corrupt. c. 6. non librum singularem.

In Platonis laudem Orationem præclaram conscripsit Aristoteles, ut ex Olympiodori commentario in Gorgiam observat Bessario lib. 1. c. 3. in calumniatorem Platonis.

τὰ ἐκ τῶν ὁμῶν Πλάτωνος, α, β, γ. Laertius V. 22. Sed duos tantum libros numerat Anonymus Menagii. Aristoteles *ἐκ πλατωνικῶν* laudatur à Plutarcho in Colotem pag. 1118. Vide & Laert. III. 80. 109. *De Platonis Philosophia*. Syrian. in XII. Metaphys. p. 93. b.

περὶ πλάτων, α Laert. V. 22. Anon. Menag. qui *ἐγκάμιον πλάτων*, præterea memorat, atque inter pleudepigrapha recenset.

περὶ ποιητῶν α, β, γ. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. III. 48. VIII. 57. Macrobius V. 15. Saturnal. & Athenæus XL 15. Dialogum de *poetis* memorat Anonymus Nunnesii.

Ποιητικά. Laert. V. 6.

Πραγματεῖαι τέχνης ποιητικῆς. α, β. Laert. V. 24. Librum tertium *περὶ ποιητικῆς*. id. 2. 46. Plutarch. de Homero, *Libri de Arte Poetica* Boethius in 1. de interpretat. p. 290.

τὰ ἐκ τῆς (Πλάτωνος) πολιτείας α, β. Laert. V. 22. Proclus præf. in Platonis Remp. καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης *Ἰππευμένειον* πρὸς *πραγματείας* ταύτης ἔταξε. *Φησὶν Ἰππευμένειον πρὸς πολιτείας, καὶ ἐν τῷ συγγραμμῷ* (Meursius legit *συσεπτικῷ*) *ἔστιν αὐτῷ περὶ ἀγορεύειν τὸ τρόπον*. Vide *supra* *ἐν νόμῳ συσεπτικός*.

Πολιτεῖαι πόλεων ἑπ. Respublicæ urbium CLVIII. Laertius & Anonymus Menagii; (Respublicas CCL. numerat Anonymus Nunnesianus, sed Ammonitise Philoponi codices CCLV.) seorsimque gubernationes democraticæ, Oligarchicæ, Aristocraticæ, & Tyrannicæ. Laert. V. 27. unde apud Anonymum Menagii pro *πόλεων ἰδιωτικῶν* legendum *ἰδίως τυραννικῶν, καὶ δημοκρατικῶν, καὶ ὀλιγαρχικῶν*. Allegantur in Schol. ad Aristophanis Vespas v. 157. 642. Opus præstantissimum, in quo, ut ait Cicero 5. de finibus, *omnia fere*

fere cōνικαὶν non Græciæ solam sed etiam Barbaria mores instituta ac disciplinæ exposuerat. In his fuere præter alias, quarum ipsa etiam nomina nos fugiunt descriptiones Recip.

Ἀδραμύττην. Steph. Byz. in Ἀδραμύττειον.

Ἀθηναίων. Schol. Comici ad Acharnenses v. 233. ad Aves v. 1354. ad Plutum v. 278. Harpocrat. & Suidas in σερατιὰ. Zenobius prov. VI. 29. Hesych. εὐθύνας. Suid. in περίπολιν.

Αἰγινήτων. Athenæus VI. p. 272.

Αἰτωλῶν Strabo VII. 321.

Ἀκαρναίων Strabo VII. 321.

Ἀρεσγασιπῶν Pollux IV. 24. & IX. 6.

Ἀμβρακιωτῶν Steph. Byz. in δεξαμβραί.

Ἀργείων Pollux X. 46.

Ἀκαδῶν Harpocrat. in μέγιστοι.

Βοηθιαίων Plutarch. Theseo p. 6.

Γελωίων Schol. Pindari Pythionic. 1. p. 171.

Δηλίων Laert. VIII. 13. Athen. VII. p. 296

Εὐβοέων Videtur respicere Strabo Aristotelem laudans lib. X. p. 441. & 447.

Ηλείων Harpocrat. in Ἑλλασπία.

Ἡπειρωτῶν Steph. Byz. in Ἀμύνται.

Θεττάλων Athen. XI. p. 499. Harpocrat. in περαρχία.

Ἰθακησίων Tzetz. in Lycophr. v. 799. Eustath. ad Iliad. Θ. p. 700.

In toto opere hæc fuit quadragesima secunda, ut præter Scholiasten Comici docet Suidas in σκυτάλη.

Ἱμερταίων Pollux IV. 24. & IX. 6.

[Κάρων Apollonius Hist. mirab. c. 11.]

Κερκυραίων Schol. Apollonii IV. 69.

Κιανῶν Schol. Apollonii I. 34.

Κολοφωνίων Athen. XIV. p. 618.

Κροτωνιατῶν Athen.

Κυθνίων Harpocrat. in κύθιοι.

Κυμαίων Schol. Sophoclis in argumento Oedipi Tyranni.

Κυπρίων Harpocrat. & Suidas in αὐακίς.

Κυρηναίων Pollux IX. 6. Schol. Aristophanis ad Plutum v. 925.

Λακεδαιμονίων Harpocrat. in μέγιστοι, Eustath. ad Iliad. 1. pag. 741.

Bb 3

Schol.

Schol. Aristophanis ad Acharn. v. 319. Zenobius II. 24. proverb. Schol. Pindari Isthmionic. 7. p. 476.

Λευκαδίων Strabo VII. p. 322.

Λοκρών Clemens 1. Strom.

Μακκαλιωτών Athen. XIII. p. 576. Harpocrat. in μακκαλία.

Μεγαρέων Suid. Strabo VII. p. 322.

Μεθωναίων Athen. VI. p. 235.

Μηλίων Suid.

Ναξίων Athen. VIII. p. 348. Videtur respicere Plutarchus de virtute mulierum f. 254.

Ὀπαντίων Hesych. in ὀσπετῶν. Harpocrat. in Ἀμφίτῳ. Strabo VII. p. 322.

Ὀρχομενίων Pollux X. 38. Appendix Vaticana proverb. IV. 3. Tzetzes ad Hesiod. p. 3 b ubi de auctore dubitat & ad alium Aristotelem qui peplum scripsit, referendam arbitratur.

Πελληνίων. Harpocrat. in μασηρες.

Σαμίων Zenobius VI. 12. proverb. Apostolius XVII. 25. Schol. Comici ad aves v. 472.

Σαμοθράκης Schol. Apollonii.

Σικυνίων Pollux IX. 6.

Συβαριτών. Athen. XII. p. 520.

Συρακυσίων Athen. X.

Ταραντίων Pollux IX. 6.

Τεγεατών Schol. Aristoph. ad Nubes. Schol. Apollonii IV. 22.

Τενεδίων Steph. Byz. in Τένεδῳ. Schol. Comici ad Nubes v. 397. Apostolius XVIII. 28. proverb.

Τροιζηνίων Athen. 1.

Τυρρηνίων Athen. 1.

Φωκείων Clemens 1. Strom.

Fragmenta ex hoc opere collegit If. Calaubonus, quæ in recentioribus operum Aristotelis editionibus, & in editione Politicorum Heiniana Jenæ etiam repetita leguntur. Licet vero in notis ad Laertium idem Calaubonus testatur tantummodo gustum quendam se evulgasse, plenam syllogen cum accuratiore de scriptis Philosophi tractatione alii loco servasse : nunquam tamen locupletior

tior illa collectio adspexit lucem. Vide & Vossium de Hist. Græcis lib. IV. c. 9. & supra in δικαιώματα & νόμιμα. In itinere cum Alexandrum comitaretur Aristotereles in Asiatica expeditione hoc conditum opus Ammonius tradit: Ἀ μέλει καὶ συνώδουσιν αὐτῷ μέλει καὶ ἔσω τῶν βραχυμένων, ἐνθ' ἔφησε τὰς διακοσίας πεντήκοντα πέντε πολιτείας. Simplicius prolegom. in Categor. laudat γήσινας Aristotelis πολιτείας, quasi & spuriz sub Philosophi nomine ambulassent, ut observat Nunnescius, & de Orchomeniorum Politia paulo ante notabam. Alii, cum doctissimo Jonsio negant Aristotelem in Asiatica expeditione Alexandri comitem fuisse.

πολιτικῶν, α', β', Laert. V. 22. Codices vulgati. Pro quo MS. Regis Gallicæ πολιτικῶν α'. Anonymus Menagii πολιτικὸν, α'.

πολιτικά, α', β'. Laert. V. 24. Idem forte cum superiore.

περί τῶν ποσειδῶν λεγομένων ἢ καὶ πρὸς θεοὺς α'. πρὸς θεοὺς, α'. Laert. V. 23. & Menagii Anonymus, licet in quodam Laertii codice sint notati libri 6, non α'. Samuel Petitus IV. 9. Misc. putat hunc librum hodie extare & esse quintum Metaphysicorum. Aristoteles quidem περί τῶν ποσειδῶν λέγεται ἕκαστον egisse se περὶ πρῶτον testatur lib. 6. Metaphys. extrem. lib. 7. c. 1. & lib. 10.

περί ποταμῶν liber quartus laudatur à Plutarcho in extremo libri de fluminibus.

πρωτάσεις α'. Laert. V. 24. & 29. Hefych. illustr. Anonymus Menagii.

πρωτάσεις ἐρμηνεαί, δ'. Laert. V. 23. & qui unum duntaxat librum memorat anon. Menagianus.

πρωτάσεις περί ἀρετῆς. Supra in ἀρετῆς.

πρωτεπικός, α'. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. ad Themistionem Cypriotum Regem. Teles ap. Stobæum Serm. 93. Arsenius Monembasiz Archi-Episc. in Apophthegmatis, ubi de Zenone.

περί τῶν πυθαγορείων, α'. Laert. V. 25. Anon. Menag.

πρὸς τὰς πυθαγορείους, α'. ibid. Confer supra in ἄρχῃ.

Συλλογὴ τῶν τοῖς πυθαγορείοις ἀρεσκόντων libris pluribus, quorum secundum allegat Simplicius in 2. de cælo. & 4. Phys. Laudatur & Jamblichus c. 6. de vita Pythag. Aristoteles ἐν τοῖς πυθαγορείαις φιλοσοφίας, & Theoni Smyrναῳ Arithmet. c. 5. ἐν τῇ πυθαγορικῇ. Enigmata Pythagorica explicasse testis Hieronym. Apolog. in Rufinum. Pythagorica Apophthegmata Stobæus Serm. 41. Respiciat Plutarchus apud Gellium IV. 11, Laetius VIII. 19. 36. Porphyrius
vita

vita Pythag. Apulejus de Deo Socratis, *Ælian* II. 26. Var. Hist. Apollonius c. 6. Hist. mirab. Confer *Jonsium* p. 54.

Πυθαγόρας α. Laert. V. 26.

Πυθιοικῶν ἀναγραφὴ five ἑλεγχος α. Laert. V. 26. *Plutarch*. Solone p. 83. Respicit *Hesychius* in βιβλίοις.

Πυθιοικαὶ Μουσικῆς, α. Laert. V. 26.

Περὶ ῥητορικῆς, Γρύλλοι, α. Laert. V. 22. *Quintil.* 2. 17. *Anonymus Menagii* & MS. Laertii codex περὶ πολιτικῆς de politico dicendi genere ἢ Γρύλλοι. Idem *Anonymus*: περὶ ῥήτορος ἢ πολιτικῆς, hoc est de artifice λόγου πολιτικῆς & ῥητορικῆς πολιτείας, ut vocat *Dionysius Halicarnassensis*. Apud eundem *Anonymum*: περὶ ῥητορικῆς τῆς φυσικῆς ἢ Putolegendum, περὶ ῥητορικῆς. Τῶν μὲν τῆς φυσικῆς.

Ἐπιτομὴ ῥητορικῶν Laert. lib. 2. sect. 104.

Σημεῖα χειρῶν. Laert. V. 25. & *Anonymus Menagii*, apud quem male συμμαχίαι χειρῶν pro σημασίαι, ut doctissimo editori observatum. Ex *Aristotelis* περὶ σημειῶν superest fragmentum de loco & nominibus ventorum.

Περὶ τῶν Σέλων αἰσίων. α. *Anonymus Menag.*

Σοφιστής, α. Laert. V. 22. & VIII. 57. Respicit *Sextus Empiricus* 7. contra *Logicos* p. 139.

Περὶ τῆς Σπυσιππῆς καὶ Ξενοκράτους φιλοσοφίας. Laert. V. 25.

Περὶ σιγῶν. α, β, γ. Laert. V. 23. *Anonymus Menagii*. *Aristoteles* ipse c. 4. libri de sensu. Nec facile assentior *Jonsio*, qui non singulare opus innui putat, sed lib. 2. de generat. & corrupt. c. 2. 3. ubi περὶ σιγῶν.

Συλλογισμοί, α. Laert. V. 23. *Anonymus Menagii*.

Συλλογισμῶν α, β. Laert. V. 23. *Anonymus Menagii*.

Συλλογιστικὸν καὶ ὅροι, α. Laert. V. 23. live ut *Anonymus Menagianus*, συλλογιστικῶν ὅρων α. In his scriptis iudice Sam. *Petito* *Aristoteles* tradiderat ἐξηγητικῶς, quæ deinde in *Analyticis* posterioribus ἀκριβοματικῶς. Vide ejus observationes lib. 2. c. 2.

Περὶ Συμβολίας α. Laert. V. 25. *Anon. Menagii* περὶ συμβολῆς. Nec assentior *Jonsio*, putanti nihil aliud de hoc argumento scriptum ab *Aristotele* quam libri 1 *Rhetor.* c. 6. 7 licet hunc forte locum respicit *Philosophus* 1. *Rhetor.* c. 18. & lib. 2. c. 19.

Συμπόσιον, α. live περὶ συμποσίων ἢ συσσίτιον. *Anonymus Menagii*. Laert. V. 22. *Athenæus* lib. 15. p. 674. Respicit & *Plutarchus* initio

tio sympotiacar. quæst. & Macrobius VII. 3. Saturnal. Vide supra in Νόμῳ Συστατικός. Etiam συγγραμμάτων librostres inter Aristotelis scripta memorat idem Menagii Anonymus.

Συναγωγῆς α', ε'. Laert. V. 25. Non libri περὶ ἡγεμονικῶν ἀναγκαζμάτων intelliguntur, ut sensit Patricius, neq; opus de collectione syllogistica, quo sensu συναγωγὴ sumitur ap. Laert. V. 29. & Hesych. illustr. sed intelligitur συναγωγὴ ἱατρικὴ, ut Reinelsius p. 34. Var. Lect. observat ex hoc loco Galeni 1. ad Hippocr. de nat. hum. παρέστι τὰς ἱατρικῆς συναγωγῆς αἰσθάναι βιβλίας ὁππότερα μὲν ἀεὶ ἀπὸ τῆς ἀπολογιστικῆς ἢ ὑπὸ μένων γεγράφθαι. Διὸ καὶ μενώνεια (male Μηλωνεία apud Plutarch. VIII. 9. sympot. p. 733.) θεωρεῖσθαι ἐνίοι τὰ τὰ βιβλία.

Ταπτικά male annumerantur scriptis Aristotelis, neque ab Eliano Ταλκίκοι scriptores laudante omissa fuissent, siquidem exstiterent. Vide supra ἱατρικά.

Τελεταί. Schol. Apollonii lib. 4. p. 230.

Τεχνῶν συναγωγὴ, Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Τέχνη ἐγκωμιαστική. Anonymus Menagii.

Τέχνης α. idem.

Τέχνης ἡ Θεοδέκτης συναγωγὴ ἐν γ'. Idem. Aristoteles ipse Rhetor. ad Alexandrum c. 1. περὶ τῶν τεχνῶν βιβλίων, ὧν τὸ μὲν ἐστὶν ἐμὸν ἐν ταῖς ὑπὸ ἐμὲ τέχναις Θεοδέκτη γεγραμμέναις, τὰ δὲ ἕτερα ἐκ Κοράκου. Idem III. 9. Rhetor. αἱ ἀρχαὶ τῶν περὶ τὸν Θεοδέκτην ἐκ τῶν Θεοδέκτης ἐξηρίθμηται. Laertius V. 24. memorat librum non nisi unum τέχνης τῆς Θεοδέκτης συναγωγῆς, recte. Librostres Aristotelis Rhetor. Theodecti à quibusdam tributos docet Quintilianus II. 15. & Theodecti ab Aristotele ut pro suis ederet donatos narrat Valerius Max. VIII. 14. 3. Laudatur præterea Theodectes Rhetor à Quintiliano pluribus locis. De Theodecte Phaselite, qui Olymp. CXI. 2. jam obierat, vide Plutarchum Alexandro p. 674.

Τὰ ἐκ τῶν Τιμαίων καὶ τῶν Ἀρχυταίων. Vide supra Ἀρχυτ.

Τὰ περὶ τὸ πᾶν. Laert. V. 24. & Anon. Menagii. Ex Sam. Petiti sententia hic est liber. 1. Topicorum ex iis qui exstant.

Ὅροι περὶ τὰ τοπικῶν, ζ. Laert. V. 23. Idem Petitus legit πρώτων, & putat hoc opus contineri libris Topicorum quos habemus 2. 3. 4. 5.

Τοπικῶν περὶ τὰς ὁρὰς, β'. Laert. V. 24. Eodem Petito iudice sunt liber 6. & 7. Topicorum. Anonymo Menagii memoratur τοπικῶν περὶ τὰς ὁρὰς καὶ πᾶσι liber unus. Porro non puto editam Antonii

Cc

Qua-

Quærengi exercitationem, qua teste Allatio p. 45. Apum urbanar. disputavit quos habemus Aristotelis Topicorum libros non eos videri ex quibus Cicero ac Themistius suam locorum enumerationem desumserunt. Aristotelis *τόπαι* memorat Plutarchus lib. 1. Sympof. quæft. 2. p. 616.

Περὶ τραγωδιῶν. α. Laert. V. 26. Anonymus Menag.

Περὶ τύχης. α, β, γ. Anonymus Menagii.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Idem. Vide & supra in Διονυσιακῶν.

Ἱποψήκαι. idem Anonymus.

Περὶ Φιλίας, α. Laert. V. 22. licet H. Stephanus testatur in quibusdam cod. φιλοσφίας eo loco legi pro φιλίας. Anonymus Menagianus tres Aristotelis libros περὶ Φιλίας agnoscit.

Tractatus ad Philippum, quibus Athenienses Regi commendasse legitur Aristoteles apud Anonymum Nunuesii, nihil aliud fuerunt quam Epistolæ Laertio V. 27. memoratæ.

Περὶ Φιλοσοφίας. α, β, γ, δ. Laert. V. 22. in MS. Regis Galliæ, & vita Aristotelis quam edidit Menagius: etsi in vulgatis Laertii codicibus tantum numerantur libri tres. Apud Suidam in *συντάξας* Hieron. Wolsii versio laudat librum sextum Aristotelis de Philosophia, sed in Græco Aristocles est non Aristoteles, cuius tertium de Philosophia librum allegat Cicero 1. de nat. Deorum. sect. 33. primum Laertius proœm. sect. 8. Idem opus fuit supra sub titulo περὶ τὰ ζῷα. Suidas in *ἀρχαῖα δαιμον*. ὅτι περὶ τὰ ζῷα βιβλίον συντάξας Ἀριστοτέλης τὰς ἀρχαῖας & πλάτωνος δόξας ἐν ταύτῳ κατατάττει, καὶ μέμνηται & συντάγματι. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ψυχῆς ἐπινομάζων αὐτὸ περὶ φιλοσοφίας. Simplicius in 1. de anima, ubi Aristoteles ipse se laudat ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας. Περὶ φιλοσοφίας νῦν λέγει τὰ περὶ τὰ ζῷα αὐτὰ ἐκ τῆς Πλάτωνος ἀναγεγραμμένα συντάξας, ἐν οἷς ἰσχύει τὰς τε πυθαγορείας καὶ πλάτωνικὰς περὶ τῶν ὄντων δόξας. Confer Muretum VII. 21. Var. Lect. Idem opus observante Patricio respicit Philoponus in 4. Phys. comment. 28. τὰς δ' ἀρχαῖας συντάξας & πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης συνεγράψατο. Cæterum non minus fallitur meo iudicio Sam. Petitus, qui IV. 9. Misc. putat libros Aristotelis de Philosophia hodie exstare sub titulo XII. XIII. & XIV. Metaphysicorum; quam Petrus Marsus, qui librum περὶ φιλοσοφίας existimavit esse universum opus Metaphysicorum, secundum libros φυσικῆς ἀκροάσεως, tertium libros de cælo. Commentar. in Ciceronem de natura Deorum.

Περὶ

Περὶ Φύσεως, α. Anonymus Menagii.

Περὶ Φύσεως, α. libri XXXVIII. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii, Confer quæ capite superiore inter edita scripta post num. XV. Idem & quæ num. XXV.

Περὶ Φύσεως, β. Aristotelis libri genuini interciderunt. Vide ibidem num. XIX.

Περὶ Φύσεως, γ. Anonymus Menagii.

Χρόνος. Stob. Sed junioris esse Aristotelis notat. Francisc. Patricius discuss. Peripateticar. p. 98. quod in illis mentio Zenonis Citici.

Περὶ Φύσεως, δ. Anonymus Menagii.

Περὶ Χρόνου. Idem Anonymus.

Περὶ Χρημάτων, β. Plutarch. Confer quæ capite superiore num. XX.

Περὶ Ψυχῆς, α. Laert. V. 22. Anonymus Menagii. Vide supra in Ἐνδομύθῳ, & adde hæc Petri Pomponatii lib. de incantationibus p. 207. *Albertus M. in fine libri de licitis libris & illicitis dicit Aristotelem scripsisse librum ad Alexandrum M. qui inscribitur de morte animæ, in quo multa ponuntur adversus Deos, Leges & Sacerdotes, & liber iste fortassis per sacerdotes gentium & fortassis per nostros Pontifices penitus exstirpatus est. Placita enim in libro de vitis Pontificum scribit, per Pontifices multos libros fuisse exstirpatos.* Verum ad hæc confirmanda antiquiore teste opus erat quam Alberto, & firmiore argumento quam Pomponatii suspicionibus.

Alia Aristotelis fragmenta non allegatis libris apud veteres occurrentia collegit Franciscus Patricius Tomo 1. discuss. Peripateticarum libro VII. Tenendum vero est, ea quæ sub Aristotelis nomine in antiquorum scriptis leguntur, aut Aristotelis scripta memorantur, non Aristotelis Stagiritæ esse omnia, cum fuerint etiam alii scriptores hoc nomine, juniores.

CAPUT VIII.

De Alexandro Magno, Rege Macedonum.

De scriptis Alexandri Magni. 1. Catalogus Scriptorum qui res gestas Alexandri tradiderunt. 2. Varii Alexandri. 3.

.Cc 2

Non

I.

Non exigua Aristotelis gloria est, ALEXANDRUM Macedonem instituisse: igitur, cum hic & ipse aliqua, Rex licet, scripserit, & plura ei velut auctori ab aliis tribuantur, longe plurimi autem res ab illo gestas sive vera narratione tradiderint, sive monitis implicuerint fabulisq;, & ista & hos præsenti capite breviter referre, aliosq; his Alexandri nomine claros, sive Reges sive scriptores subungere constitui.

Natus est Alexander Pellæ Macedoniæ opido Olymp. CVI. r. ante CHRISTUM CCCLVI. Hecatombæonis mensis, qui Augusto vel Septembri respondet, die sexta, eadem qua templum Dianæ Ephesi conflagravit. A prima ætate cupidissimus gloriæ, sive inter pueros deberet concurrere, sive feras venâretur, sive sub Aristotele tractaret literas, sive largiretur amicis, sive armis experiendum cum hoste esset, hoc unum desideravit, vincere omnes, vinci à nemine. Sed laudem quam magno haud dubie animo ac virtute, sive simillima virtuti, si fortuna adspiret, temeritate sibi parabat, vana divinitatis etiam apud suos affectatione, iracundia, ac voluptatibus corrupit, *tam hostium perniciēs quam amicorum, qui summum bonum duceret, terrori esse cunctis mortalibus.* Per paucum omnino tempus rebus præfuit, nam ab Olymp. CXI. 1. quo Pater ejus Philippus fuit obtruncatus, usque ad mortem Alexandri, Olymp. CXIV. 1. ante CHRISTUM CCCXXIV. non plures ei effluxerunt anni quam duodecim, & octo menses, laboribus, bellis, periculis, vulneribus consumpti, dignum scilicet operæ pretium tot excisarum civitatum, tot gentium vastatarum, tot millium interfectorum.

De *Epistolis* Alexandri ad Matrem, ad Antipatrum aliosque, quæ vel à veteribus & frequentissime à Plutarcho allegantur, vel sub Alexandri nomine feruntur hodie, etiâ de longiore illa ac supposititia quæ latine tantum exstat sub titulo *de situ & mirabilibus India* ad Aristotelem, perinde ut de *Epistolis Philippi*, Parentis, dixi supra lib. II. cap. X. §. 17.

Strabo lib. II. p. 69. ex Patrocle refert Alexandrum ipsum accurare omnia in expeditione sua indagasse, curasseque sibi locorum descriptiones à peritissimis hominibus (*Diogenetoputa & Batone*) exhiberi. Hinc est, quod Alexandri Magni *hodonporicon* à Strabone laudatum viri docti memorant. *Ἐπτολάς* ejus *ἐγχεαπτες* Cratero à Rege traditas, & *ὑπομνήματα & βασιλείας* sive commentarios post portem Alexandri repositos, in quibus de variis sumptibus in memoriam Hephæstionis faciendis perscripserat, meminit Diodorus Sic. XVIII. p. 588.

Ephes.

• Seneca lib. 1. de beneficiis c. 13.

Ephemerides Alexandri five *Diarium* citari à Plutarcho in ejus vita pag. 706. notavit in indice auctorum Plinio allegatorum Harduinus. At *Ephemerides* secutum se ait Plurarchus, tum hoc loco, tum p. 677. ὥς ἐστὶ λαβεῖν ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Sed & lib. 1. Sympol. qvæst. 6. ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐφημερίδων. Verum ab Alexandro ipso scriptas non addit: quin ab alio (Regis comitum aliquo) compositis usum se innuit, dum extrema ejus, & mortem ipsam cum p. 706. retulisset subjungit: τῶν τὰ πλεῖστα καὶ λέγειν ἐν τοῖς ἐφημερίσιν ἔγω γέγραπται. Arrianus lib. VII. p. 195. αἱ βασιλικοὶ ἐφημερίδες ὧδε ἔχουσιν. p. 166. ἕως ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ταῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται. Ab *Eumene Cardiano* (*Æliano* III. 23. Var.) & *Diodoro Erythraeo* scriptas esse Alexandri *Ephemerides* testatur *Athenæus* X. p. 434. & *Strattidem Olynthium* *Suidas* refert composuisse libros quinque; πρὸ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων. Confer *H. Dodvællum* diff. IX. de *Cyclis* sect. V. qui junioris ævi illas *Ephemerides* esse putat, in eo tamen certe fallitur, quod p. 372. negat illas vir doctissimus unquam mentione dignatum *Arrianum*.

Idem *Plutarchus* in *Alexandri Vita* pag. 677. refert, quod ubi fuisset otium, tempus infumserit Rex ἡ κνηγῶν, ἡ σωτῆρων, ἡ δικάζων πὶ τῶν πολεμικῶν, ἡ ἀσπασινῶν. Verba ἡ σωτῆρων *Cruserius* reddit: *vel commentando, Amiotus: il composoit quelque chose.* Sed *Gvarinus Veronensis: aut componendis rebus impartiebat.* Et rectissime ni fallor *σωτῆρων* non minus quam *δικάζων* participium referri potest & debet ad id quod sequitur τὶ τῶν πολεμικῶν, ut sensus sit, quem *Xylandi* etiam versio admittit, eum in rebus militaribus vel constituisse aliquid ac composuisse, vel jus dixisse.

Testamentum Alexandri, quo singulis *Satrapis* suis provincias quibus præerant regendas legaverit, memorat *Ammianus Marcellinus* XXIII. 6. ut bella prætereamus *Alexandri*, & *testamento nationem omnem in successoris unius jura translatam.* Coram hoc constituisse Regem, convocatis ante lectum suum ducibus, tradit scriptor libri 1. *Maccabæorum* cap. 1. v. 7. Sed si auctorem excerptorum *Chronologicorum* à *Scaligero* editorum p. 72. audimus, veniens ad mortem *Alexander*, *testamentum scripsit, ut unusquisque Principum regnarent singuli in proprias eorum provincias, sic, Macedonia quidem Arideum &c.* *Diodorus* quoque *Siculus* XX. p. 809. auctor est testamentum (τὴν ὑπὲρ ὅλης βασιλείας διαθήκην) ab *Alexandro* depositum fuisse apud *Rhodos*. Sed famam ejus rei vanam se comperisse scribit *Q. Curtius* X. 10. 6. & apud *Lucianum* in dialogis

mortuorum T. 1. p. 290. negat Alexander sibi per inopinam mortem integrum fuisse de regni successoribus quicquem statuere.

Vetus interpret latinus Kyranidum in proœmio: *Volo & scire*, inquit, *quod est apud Græcos quidam liber Alexandri Magni de VII. Herbis VII. Planetarum & alter qui dicitur Thessali. Mysterium ad Hermem de XII. herbis XII. signis attributis, & de VII. aliis herbis per VII. alias stellas.* Sed hoc non majoris fidei est, quam quæ de lapide Philosophorum Epistola sub Alexandri nomine fertur à Chemicis inter scriptores artis auriferæ Basil. 1593. & 1610. Tomo 1. vel quæ Hebraice exstare testatur Bartoloccus 1. Bibl. Rabbin. p. 482. dicta memorabilia Alexandri Macedonis Cornuti. Et Epistola Alexandri ad Matrem tempore mortis missa, & de verbis à matre prolatis dum illam legeret, & de morti Alexandri. Fabulis etiam adscribas licet, quæ de Alexandri Codice Hebraico Legis Mosaicæ, in quo Nomen Dei aureis ubique scriptum fuerit literis, garrunt Talmudici * in tractatu Sopherim. Quæ vero de Alexandri veneratione adversus Nomen Dei & Pontificem Judæorum Jadduam tradit Josephus XI. 8. Antiqu. consentientibus Talmudicis in Joma f. 69. 1. & auctore commentarii majoris in Leviticum (Vajikra Rabba) sect. 13. his utpote à Curtio, Diodoro, Arriano, Plutarcho non modo præteritis, sed etiam cum istorum narratione ** ægre conciliandis, ita quisque ut voluerit addet vel demet fidem. Uti nec Chrysostomo *** facile accredas, Alexandrum Senatus Romani decreto Deum habitum decimum tertium fuisse.

Vir munerum amplitudine illustris, sed ingenio & humanitate nobilior Gubertus Cuperus in commentario ad Διογένησις Homeri pag. 162. jam pridem spem fecit suarum *dissertationum de Alexandro vero ac falso*: quæ ubi lucem viderint, nihil non veri atque certi in hoc genere illustratum confirmatumque, quicquid contra est falsi ac commentii, argumentis haud inficiandis rejectum atque convictum exhibebunt.

* Locum profert Guil. Schickardus de jure Regio Hebr. pag. 96. edit. Carpzovianæ.

** Vide Anton. Van Dalen in diss. de Hist. Aristæ cap. 10. p. 75. seq.

*** Homil. 26. in 2. ad Corinth. Confer Petavium dogm. Theol. de incarnatione lib. XIV. p. 509. seq. & Steph. le Moine not. ad Yaria sacra p. 150. seq.

II. Catalogus scriptorum de Rebus gestis ALEXANDRI M.

è Matthæi Raderi prolog. & Joh. Freinshemii Prolegomenis ad Curtium, & Tho. Reinesii Epistola ad Hofmannum XXXVIII, quorum observatis mea adjunxi.

Abrahamus Aben Pharez Msali, Arabice MS. in Bibl. Bavarica, extrema parte mutilus.

Ado Archi-Ep. Viennensis, Sæculi IX. scriptor latinus in Chronico, & *Chronicorum universalium scriptores* ad unum omnes, *Græci*, Eusebius, Syncellus, Malalas, Glycas, Cedrenus, Zonaras, Constantinus Manasses, Chron. Paschale sive Alexandrinum &c. *Latini* Freculfus, Marianus Scotus, Otto Frisingensis, Abbas Urspergensis &c.

Æsopus latinus interpres Historiæ Græcæ fabulosæ de Alexandro, quam ad *Callisthenem* auctorem referunt codices MSS. Vide Cangii glossarium Græcum in *Ἐξάνδρῳ*, Juretum ad Symmachi IV. 33. edit. primæ & Barthium II. 10. Adversar. Versionem suam *Æsopus* iste dicat Constantini M. Filio.

Agatharchides sive *Agatharchus Cnidius*, anagnostes Heraclidæ Lembæ, Peripateticus, quem sub Ptolemæo Philometore ac deinceps vixisse observant Vossius de Hist. Gr. & Reinesius p. 311. ad Hofmannum. Agatharchidæ nomen non modo apud Rufinum & Freculfum corruptum est, ut observat præter Vossium Meursius pag. 1200. Bibl. Græcæ, sed & apud Theophylactum Simocattam VII. 17. Hist. p. 190. edit. Regiæ pro *Ἀγαρχίδης* legendum *Ἀγαθάρχιδης ὁ Κνίδιος*. Attice scripsit, non Cretensium dialecto, ut ex male intellectis Photii verbis tradit A. Schottus atque inde Freinshemius. Vide Ez. Spannheimium p. 309. de usu numism. Alexandri M. res attigit in libris *ἑξ Ἀλίας*, quos laudant Diodorus Sic. Phlegon, Lucianus & Arrianus à quo decimus liber allegatur. Hunc
ulti-

ultimum fuisse illius operis constat à Photii cod. CCXIII. In eodem forte successorum quoque Alexandrines fuit persecutus, unde Iosepho XII. 1. laudatur ὁ πᾶς τῶν διαδοχῶν (Ἀλεξάνδρου) πράξεις συγγράψαμεν, ex quo habet quæ retulit lib. 1. contra Apionem p. 1050. Eiusdem forte operis pars fuere Φρυγικά quæ laudat Plutarchus de fluminibus. Scripsit præterea historiam τῆς εἰς τὴν εὐρώπην libris XLIX. teste Photio, & de mari Erythræo sive Arabico finu libros V. quod opus Strabo XVI. p. 779. & Plutarchus VIII. 9. Sympol. legisse se testantur. Excerpta à Photio Cod. CCL. servata Græce primus edidit H. Stephanus A. 1557. 8. cum Ctesia & Memnonis quibusdam & Appiani: Latine verit Laur. Rhodomannus A. 1594. 8. & R. Brettus Anglus Oxon. 1597. 8. præter A. Schottum in sua Photii editione. Hinc recudi curavit cum interpretatione Rhodomanni Vir Clariss. Joh. Hudson Tomo 1. Geograph. minorum Oxon. 1698. 8. adpersis notis. Scripsisse præterea Agatharchidem refert Photius, sed quæ ipse non viderit, ὅτι μὲν τὴν περὶ τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης ἀναγεγραμμένων libro uno. περὶ τῶν γλοῦτων libros V. & Epitomen Ἀντίμαχου * Antimachi. Epitomen τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων eorum qui de mirabilibus ante eum scripserant, ut titulum illum exponit Jonsius II. 12. περὶ ἀνέμων (ut eidem Jonfio visum) Ἐκλογαὶ ἰσορῶν, & περὶ τῆς πρὸς Φίλας ὁμιλίας. Incertum, idem ne sit Agatharchides quem Samium appellat Plutarchus in parallelis minoribus p. 305. ubi librum secundum ejus περὶ ποταμῶν, & libro de fluminibus, ubi librum quartum ejus laudat περὶ λίθων. Nisi pro Agatharchide legendum ibi Agathyrfides. Certe Agathyrfides Samius quarto περὶ ποταμῶν allegatur à Stobæo Serm. 7. de fortitudine.

Agis Argivus pessimorum carminum post Choerilum conditor, quibus Alexandro adulatum refert Curtius VIII. 5. 8. Meminit & Arrianus IV. p. 262. de expeditione Alexandri.

Amyntianus qui ad Marcum Antoninum Imp. scripsit librum de Alexandro M. illaudatum Photio Cod. CXXXI. Præterea librum de Olympiade Alexandri Matre, tum vitas parallelas Philippi Macedonis & Augusti Imp. Dionysii Siciliae Tyranni ac Domitiani. Dubitat Freinshemius, idem ne sit Amyntianus, cujus περὶ ἐλεφάντων laudat Schol. Pindari p. 33.

Anaximenes Lampiscenus Rhetor, qui Φιλιππικά, quorum septimum citat

* Mentio hujus libri Antimachi apud Suidam in Ὀργάνων.

tat Suidas in *μύσεις*, & πῶς Ἀλεξάνδρου πράξεις teste Laertio II. 3. scripsit. Vide quos allegavi lib. II. cap. XXIII. §. 9. Usus hoc Anaximene etiam Plinius lib. XII. hist. quo describit arbores quas in orbe Indico mirata est Alexandri victoria. Meminit & Valerius Max. VII. 3.

Andronicus qui res Alexandri scripsit memoratur in Volaterrani Anthropologia. Freinshemius ait eum allegari à Plutarcho in Aristide. Sed frustra hoc in vita illa quaesieris. Respiciturne Andronicus Alypius, quem inter Græcorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat Hieronymus præf. ad illum Prophetam.

Androßthem Thasium, qui cum Nearchō navigavit, citat Strabo XVI. p. 766. Periplum Indiæ Athenæus III. p. 393. & Marcianus Heraclæota in Periplo p. 63. Plura Vossius de Hist. Græcis p. 463. Mentio & apud Arrianum VII. p. 162.

Angelus Cosmas Bononiensis Vitam Alexandri M. à Johanne Monacho scriptā latine vertit. Præfigitur editioni Diodori Siculi quæ prodit Basilæ apud H. Petri A. 1545. & à Johanne Zonara est excerpta.

Anticlidēs allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. & Laertio VIII. 11. Ἀντικλίδης ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. Atheniensem fuisse testatur Athenæus. Laudat etiam Harpocratio in καλάρηνα, & ἐξηγητικὰ ipsius tribus in locis, ubi quidam codices interdum habent Ἀντοκλείδης, uti legitur etiam apud Plutarchum in Nicia p. 539. Hanc lectionem præfert in Bibl. Attica Meursius, sed altera præplacet Maussaco, & apud Athenæum quoque XI. p. 473. est Ἀντικλίδης ἐν ἐξηγητικῷ. Atque ita scriptum est in Scholiis minoribus & apud Eustathium ad Homerum. Scripsit & ἑξῶν libros, quorum octavum & septuagesimum citat idem IX. p. 384. Meminit ejusdem operis præter Athenæum, Clemens Alex. Eusebius IV. præparat. Scholiastes Aristoph. & Suidas. De illius *Δηλιακοῖς*, aliisque scriptis Vossius in Hist. Græcis p. 322. Anticlidem in hymno Solis laudat Kircherus T. 3. Oedipi p. 128.

Antidamantis Heracleopolitæ Historia Alexandri M. & libri Morales allegantur à Fulgentio in Vespillones, & fabre. Quod vero Freinshemius hinc eum latine scripsisse colligit, parum verisimile id Reinesio videtur, qui observat eundem Fulgentium laudare & alios Græcos scriptores, Stesimbrotum Thasium, Diophantum Lacedæ-

monium, Soficratem, Mnaseam (Callimachum, Demosthenem) ex latina interpretatione, perinde uti Rhetores latini Aquila & Rutilius Lupus Demosthenis, Hyperidis, Aristotelis & aliorum Græcorum verba latine producant. Notavit hoc de Fulgentio etiam Vossius erudito opere de Hist. Græcis.

Antigenes allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. incertum an idem de quo p. 703. seq. & quem laudat Plinius.

Antisthenes qui à Phlegonte laudatur, est Rhodius historicus, ut recte coniciebat Vossius, & constat ex Polybio Excerpt. Peiresc. p. 69. Cæterum narratio de Alexandro M. quæ Volaterrano memoratur, & Græce adhuc sub Antisthenis vel Callisthenis nomine extat MS. in quibusdam Bibliothecis, commentitia videtur viris doctissimis, Unde Allatius PseudAntisthenem vocat, locum ex ea afferens capite 2. de Eugastrimytho.

Antoninus Archi-Ep. Florentinus in prima parte summæ Historialis latine compositæ fabulas de Alexandro refert non paucas, quas de promissit è Julio Valerio sive Æsopo, de quibus suo loco.

Appianus Alexandrinus, præcipue in Syriacis: *que quisquis legerit*, inquit Reinesius, *videbit nugæ quas de Alexandro nugatus est Suidas.*

Appion Plistonices, Alexandrinus Grammaticus, inter alia de Alexandri Regis laudibus scripsit teste Gellio VI. 8. Cætera ejus scripta retuli infra in capite de Flavio Josepho.

Archelaus Chorographus τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου περιγραφὴς γῆς. Laert. II. 17. Jubæ & Archelai Regis libros allegat Solinus ubi de rebus Indicis agit c. 52. & Plinius XXXVII. 3. Archelai vel Asclepiadæ, tum Parmenionis, Posidippi & aliorum in Alexandrum Epigrammata leguntur lib. IV. Antholog. p. 454. lib. III. p. 347.

Aretinus. Vide infra in Qualchino.

Aristobulus Aristobuli F. Cassandreus, Alexandri comes, eo superstite scripserat de singulari certamine Alexandri cum Poro, quem librum ob incredibilem adulationem in fluvium Hydaspin Rex projecit teste Luciano de scribenda Historia, T. 1. p. 610. Sed post Regis mortem, (annos jam octoginta quatuor natus, ut idem Lucianus in Macrobiis auctor est) scripsit Historiam, quam ut fide digniorem præ cæteris sequi se affirmat & frequenter laudat Arrianus libris de Alexandro. Laudat & Plutarchus in Alexandro p. 672. 673. 674. 676. 691. 706. Strabo, Athenæus &c. vide Vossium de Hist. Gr-

P.

p. 55. De Aristobulo Judæo dixi infra in Catalogo Peripateticorum.

Arifoxenus in suis *ὑπομνήμασι* egit etiam de Alexandro, ut apparet ex Plutarcho Alex. p. 666. forte etiam in Historiis quas Suidas memorat. De scriptis ejus dixi infra capite X.

Arifius & *Asclepiades* τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου αἰαγραφαίων. Arrian. VII. p. 158. Vide quæ de Aristo Salaminio Vossius in Hist. Græcis pag. 62.

Arriani Nicomediensis libri VII. περὶ αἰαβάσεως Ἀλεξάνδρου adhuc supersunt, qui præ cæteris sequi se ait auctores, Ptolemaum Lagi & Aristobulum. Laudatur Arrianus *Æneæ* Gazæo in Theophrasto p. 23. ὅτι Ἀρριανὸς, ὅτι τὸ ἀληθέστερον μᾶλλον ἢ μυθώδεστερον συγγραψών, μνήσθη. Exstant etiam ejusdem Arriani Indica.

Alius *Arrianus* Poeta, qui Carmine Heroico Græce *Ἀλεξανδρεῖα* condidit libris XXIV. & Virgilii Georgica reddidit Græcis versibus & poemata in Attalum Pergami Regem conscripsit, Suida teste.

Asclepiades. Vide paulo ante *Arifius*.

Βατον sive *Beton* ὁ ἔξ Ἀλεξάνδρου βηματισῆς sive *itinerum ejus mensor* memoratus Polybio, Plinio VI. 17. & 19. VII. 2. & Indice libri VI. & XIII. Solino c. 52. Scripsit *παθμὸς* τὸ Ἀλεξάνδρου *πρωίας* teste Athenæo lib. X. p. 442. Hi sunt forte Ἀσιατικοὶ *παθμοὶ* Straboni laudati. De Bitone qui junior fuit & ad Regem Attalum scripsit, dixi infra inter scriptores rei militaris.

Βάρων ἰσοραχός (*Varro*) *Ἰππομένη* τὴν κατ' Ἀλεξάνδρον τὴν Μακεδόνα. Suid.

Petrus Bizarrus Sentinas, scriptor recens, in Persica Historia latine edita & XII. libris persequente res Persarum ab Assyriorum usque imperio ad Annum Christi 1581.

Callinicus Sutorius Syrus sive Arabus Sophista τὴν κατ' Ἀλεξάνδρου ἰστορίων libros X. scripserat Suida teste. At Freinshemius Calinium Syrum scriptoribus de Alexandro accenset, allegatque Plutarchum in Aristide. Sed est hæc allegatio ad balistam, ut ait Reinesius. Nam à Plutarcho nusquam nominatur. At Suida obiter inspecto Callinicum de rebus gestis Alexandri scripsisse affirmant Volaterranus, Carolus Stephanus in Elucidario & alii. Sed Alexandrinarum rerum, sive civitatis Alexandriæ Historiam scripserat hic Callinicus, quam respicit & Hieron. præfat. in Daniele, ut Vossio probe animadvertum. Sed male idem Vossius

inemendato Suidæ codice deceptus ait Callinicum hunc scripsisse ad Medicum Galenum. Nam ad Imp. Galienum misit *Περὶ Παννυχίων*. vide Jonsium p. 284. & Valesium ad Ammiani XXIII. 3.

Callisthenes Olynthius propter condiscipulatum sub Aristotele, cujus consobrinus fuit, Alexandro primum percharus, & ab ipso Rege ad prodenda memoria acta ejus accitus teste Justino XII. 6. deinde propter asperius ingenium in visus, & ab eo interfectus condidit Historiam Alexandri, quam præter Strabonem XVII. p. 833. respicit Plutarchus Alex. p. 680. 684. 685. Quæ vero hodie sub Callisthenis nomine de Alexandro supersunt MStæ Græce in quibusdam Bibliothecis; ea ex Persico vertit *Simeon Sethus*, & nomen Callisthenis (vel Antisthenis, de quo supra) plane mentiantur, cum inepta quædam contineant commenta, destituta omni prorsus utilitate & amœnitate, ut judicat If. Vossius p. 33. ad Melam. Loca quædam ex illo scriptore Græce produxit Julius Cæsar Bulingerus de Circo c. 13. 30. &c. Meminit & Casaubonus ad Polyb. Salmasius ad Solin. Idem Casaubonus Epist. ad Josephum Scaligerum CCCCII. *Exstat in Bibliotheca (Regis Galliæ) Pseudo Callisthenis historia rerum Alexandri. Observavi hoc μύθωμα eisdem fere verbis in Ebraeorum sermonem versum à Pseudo Gorionide. Est sane cum voluptate quadam contuli, multaque in textu etiam Italico emendavi, præsertim virorum & locorum nomina. Admiror vero imposturam. Scaliger ad Casaub. Epistola CXIII. Pseudo Callisthenes, puto, idem est cum eo libro quem in calce Georgii Syncelli habeo. Est opus fabulosum. Ab eo non potuit accipere Pseudo Gorionides, sed à latino, quod MStum me aliquando vidisse memini, ubi multa quoque ineptissima erant. adde Epist. CXV. ad quem Casaubonus Epist. CCCCXIII. Pseudo Callisthenes non est ille scriptor quem habes Codici Monachi adnexum, sed alius haud paulo νεωψόντης & qui doctenter Πνευμάς nimum agit. Demiror impostores illos, nam ante multa secula prodiisse id fragmentum satis constat. Esti autem libro quem habes idem μύθωμα continetur, Pseudo Gorionidem tamen qui non semel Callisthenem laudat, hunc potius qui penes me est transcripsisse καὶ μεταφράσαι non dubito, sive Græce eum legerit, quod non puto, sive latine aut Gallice. De latina versione hujus scripti dixi in *Esopo Julio Valerio* & Qualinchino: de Germanica in *Joanne Hartlebo Mollero*. De aliis Callisthenis genuini scriptis præter Vossium in Hist. Gr. agit Meursius in Bibl. Græca & ad Chalcidium p. 33. seq.*

Cary-

Carysium Pergamenum in ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι res Alexandri attigisse ex Athenæo observat Freinshemius.

Cephalion Gergethius antiquus Straboni, Dionysio Halic. Diodoro Sic. aliisque laudatus scriptor, & à Suida male ad Adriani tempora relatus, in Erato sive libro sexto Musarum Alexandri res gestas complexus fuit, teste Photio Cod. CLXI. p. 177. Cæterum adversus Scaligerum ad Græca Eusebii p. 415. Meursium in Bibl. Græca Vossiumque de Hist. Gr. qui plures Cephaliones faciunt, videntus Allatius libro de Patria Homeri cap. 1. Mentio hujus Cephalionis apud Syncellum quoque in Chronicop. 92. & 167. ubi ei dicitur Ἰππῖσιμος εἰς ἕχ' ὁ τυχών, & p. 192. κεφαλίων Γεργισαῖος (leg. Γεργῆσιος) συγγραφεὺς πάνυ παλαιός.

Chares allegatur à Gellio V. 2. Plutarcho in Alex. p. 675. 678. 703. ὁ εἰσαγγελεύς p. 691. Mytilenæus p. 696. ἐν πέμπτῃ τῷ περὶ Ἀλεξάνδρου ἱστορίῳ. Athen. XII. p. 514. ἐν ἐξόμῃ XII. p. 493. ἐν τῇ δεκάτῃ XII. p. 538. & XIII. p. 575. Laudat iterum Plutarchus in Phocione p. 749. & II. de fortuna Alex. p. 341. At in indice Plinii lib. XII. Hist. male Characis nomen pro Charetis irrepsit, notante Harduino. Sed ipse vicissim de Charace affirmat, quod de Charonte Lampfaceno apud Suidam legitur.

Charon Lampfacenus de Persarum quidem & Græcorum rebus commentatus est, sed ante Alexandrum scripsit, ut ex Dionysii Halic. & Tertulliani testimoniis jam notavit præstantissimus Vossius. At Charon alter Carthaginienſis Alexandrum non præterisse videtur in opere quod memorat Suidas de Tyrannis sive Regibus Asiæ & Europæ. Videtur & Alexandri res gestas attigisse Charon tertius Naucraticus, nisi fallit nos idem Suidas, qui ait eum scripsisse βασιλεὺς τὰς ἐκ παλαιῶν γεγονότας ἐν ἐκαστῷ ἔθνεϊ.

Choerilus de quo Acro ad Horatii artem v. 357. Choerilus poeta fuit qui Alexandrum M. secutus bella ejusdem descripsit: cui Alexander dixisse fertur, malle se Therſitem Homeri esse, quam hujus Achillem. Choerilus Alexandri Poeta depaſtus est cum eo, ut si versum bonum faceret, auro numismate donaretur: si malum, colaphis feriretur: persæpe male dicendo colaphis neſtus est. Vide quæ Meursius ad Hesychium illustr. p. 220. seq. & viri docti ad Horat. lib. 2. Epist. 1. v. 233. seq. & Curtium VIII. 5. 8. De antiquiore Choerilo Tragico, consules ubi lubebit quos laudavi lib. 2. cap. 19.

Christophorus Roffinus, scriptor recens, in Senatu Burdegalensi præses, in commentariis omnium ab orbe condito Historiarum ad Albertum de Gondi, latine editis Lutetiz A. 1571. tit. *Macedonum origines*, res Alexandri M. accurate, iudice Reinesio, persequitur. Sed longum esset Historiæ universalis & Chronologiæ scriptores recentes universos recensere, Jos. Scaligerum, Ed. Simsonem, Reinerum Reineccium, Sethum Calvisium, Jac. Usserium, Augustinum Torriellum, Jac. Salianum, Henr. Spondanum, Dionys. Pctavium, Joh. Cluverum, Matthæum Dresserum in millenar. M. Zuer. Boxhornium, Joh. Micræliū, Christianum Matthiæ, Ulr. Huberum &c. qui singuli res ac gesta Alexandri pro instituto suo attigerunt: nec minus scriptores Lexicorum Historicorum, Lud. Morcerium, Joh. Jacobum Hofmannum, Petrum Bælium &c.

Clearchus Solensis, discipulus Aristotelis in libris vitarum etiam de Dario egit per Alexandrum everso, ut testatur Athenæus XII. p. 539.

Corvinus Celer Clemens Apuleji familiaris, eruditissimus (ut ait idem lib. 1. floridor.) & suavissimus poetarum, omnia Alexandri facinora aggressus est pulcherrimo carmine (latino ut opinor) illustrare.

Cleo Siculus, Alexandri adulator, de quo viri docti ad Curt. VIII. 5. 8.

Clitarchus Dinonis Historici filius & Alexandri Comes in primo τῷ αἰεῖ *Ἀλέξανδρον* allegatur ab Athenæo IV. p. 148. in quarto XII. p. 530. Ingenium ejus probari, fidem infamari tradit Quintilianis X. 1. Inst. Or. Plura de Clitarcho Vossius lib. 1. c. 10. de Hist. Græcis & Reinesius Epist. ad Hofm. p. 313. Conjecturam vero eorum qui Curtium Clitarchi historias potissime secutum, ac veluti interpretatum latine suspicantur, destituit ratio: Neque dubitat Curtius à Clitarcho nominatim dissentire IX. 5. 21.

Cornelius Nepos in opere Chronicorum quo omne ævum tribus explicaverat libris, Alexandri quoque gesta persecutus fuit. Auctor historiæ Miscellæ XII. 19. *maximas illas Scythicas gentes, formidatasque cunctis majoribus, Alexandro quoque illi magno sicut* (Trogi) *Pompejus Corneliusque testasti sunt.* Dicitur etiam Nepostran tulisse Epistolam quæ latine exstat sub Alexandri nomine de Indiæ mirabilibus.

Craterus Macedo, Alexandro charissimus, in Epistola ad matrem Aristopatram varia miranda & incredibilia tradidit, quæ in expeditione Asiatica observasset. Testis Strabo XV. p. 702. Ajunt etiam res gestas Alexandri scripsisse, quo auctore antiquo, nescio. Nam quæ Plutar-

tarchus in Aristide p. 354. 355. è Cratero Macedone profert, videntur sunt petita ex ejus opere περὶ ψηφισμάτων, de quo Maussacus ad Harpocratonem in ἀνδρῶν & νυμφαίων.

Q. Curtius Rufus scriptor latinus disertissimus, de quo in Bibl. latina.

Videntur etiam huic Catalogo inserendi esse *Cyrillus* sive *Cersylus* Pharsalius & *Medius Larissæus*, qui συστρατηγότες Ἀλεξάνδρῳ Alexandri castra secuti citantur à Strabone XI. p. 530. ubi de Armenia agit.

Demodamantem Seleuci & Antiochi Regum ducem in itineribus Alexandri describendis maxime sequi se profitetur Plinius IV. Hist. 16. ubi male Demonactis nomen pro Demodamante habent priores editiones: quod ab Harduino recte emendatum ex indice Plinii & è Solini cap. 49. & pridem monitum Salmasio ad Solin. p. 285. Stephanus Byz. in Ἀντίοχα notat Demodamantem Milesium & Philonem (Thebanum quem inter scriptores de rebus gestis Alexandri laudat Plutarchus Alex. p. 691.) meminisse Antistæ Indicæ. Athenæo XV. p. 682. Δημοδάμας ὁ Ἀλικαρνασσεύς ἢ Μιλήσιος ἐν τῷ περὶ Ἀλικαρνασσεύς.

Daimachi quoque *Plataensis* Indica huc spectant, de quibus Vossius. At hujus Daimachi plagiarium fuisse Ephorum Historicum, idem vir doctus cootra Porphyrium apud Euseb. X. 3. de præparat. p. 464. audacter, negat ex temporum quam repugnare putat ratione. Neque tamen adeo diverso tempore ambo vixerunt, ut Ephorus Daimachi scripta legere & expilare non potuerit. Vide Bælii Lexicon in Ephoro, nota C. Apud Laertium in Thalete libro 1. sect. 30. pro Δαίδακος Πλατωνικός non dubito legendum cum Is. Casaubono Δαίμαχος Πλαταιεύς, etsi hoc non probatur Meursio in Bibl. Græca.

Dexippus Herennius Atheniensis sæculo post Christum natum tertio clarus, non modo in χρονική ιστορία gesta Macedonum Regum à Carano ad mortem usque Alexandri attigit, ex quibus fragmentum legitur apud Cedrenum, atque inde à Scaligero descriptum lib. 1. Chron. Eusebii. Sed & τὰ μὲν Ἀλεξάνδρον composuit libris IV. teste Photio cod. LXXXII.

Dicaearchus de Alexandro egisse videtur in libris de vita Græcorum, de quo opere ut de aliis ejus scriptis infra cap. XI.

Dio Prusæus, cognomento *Chrysostomus*, in dissertationibus suis, quæ exstant, varia de Alexandro jucunde & eleganter refert, ut in illis de regno Alexandri congressum cum Diogene, tum fabulam Lybi-

cam

cam Alexandro à Diogene narratam : Sed & à Suida ei tribuuntur
περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου ἀρετῶν λόγοι ἡ.

Diodorus Siculus in Bibliothecæ suæ sive Historici operis libro integro
 XVII. res gestas Alexandri est perfecturus.

Diodotus Erythraeus scripsit Ephemerides Alexandri. Vide infra in Eu-
 mene.

Diogenes Babylonius, incertum est utrum singulare opus de Alexandro
 scripserit, licet hæc ex eo Quintilianus libro & capite primo Insti-
 tut. Orator. *Siquidem Leonides Alexandri pedagogus, ut à Babylonio*
Diogene traditur, quibusdam eum vitiis imbut, quæ robustum quoque &
jam maximum Regem ab illa institutione puerili sunt prosecuta.

Diognetus, itinerum mensor, quo Alexander usus est. Vide supra in Ba-
 ron. Alius (2) *Diognetus Rhodius* Architectus, cujus meminit Vi-
 truvius X. 22. (3) *Diognetus Erythraeorum* dux, de quo Parthe-
 nius Erotic. c. 9. Hyginus p. 275. Polyænus VIII. 36. & Plutarchus
 de virtute mulierum p. 254. (4) *Diognetus Carthaginiensis* Cli-
 tomachi pater. Steph. in *καρχεδών*. (5) *Diognetus* qui Antoni-
 num Imp. pingere docuit, teste Capitolino, ad quem conferendæ
 Calauboni & Salmasii notæ. (6) *Diognetus Megarensium* prin-
 cept Polyæn. 1. 27.

Dionysius à Ptolemæo Philadelpho missus, & Megasthenes cum regibus
 Indicis morati, vires quoque gentium prodidere teste Plinio VI. 17.
 Idem ut videtur Dionysius, in indice Plinii lib. IV.

Diotimum Atheniensem quoque de Alexandro scripsisse aliquid & Macedo-
 nica tractasse conjicit Freinshemius è loco Athenæi X. p. 436. ubi
 cum Aristo Salaminio jungitur, & ex utroque refertur perquam
 bibacem fuisse Alcetam Macedonem.

Dorotheus libro sexto τῶν περὶ Ἀλεξάνδρου ἱστορίων. Athen. VII. p. 276.
 incertum an Dorotheus Ascalonita, ut videtur Freinshemio &
 Vossio, an Atheniensis.

Æves Duchat, recens scriptor Gallus, Hymnum græcum in Alexandrum
 Magnum composuit, ediditque cum Gallica sua interpretatione.
 Paris. 1624. 4.

Duris Samius allegatur à Plutarcho in Alex. p. 671. 691. respiciente, ut vi-
 detur, ejus *Μακεδονικά* quorum quintum citat Athenæus VI. p.
 249. septimum IV. p. 167. quintum decimum Schol. Comici ad
 Nubes v. 397.

Ephe-

Ephemerides Alexandri scripserunt *Æschrius Mytilenæus*, ut colligo è Tzetze Chiliad. VIII. hist. 196. is ipse quem Alexandri comitem fuisse Suidas affirmat. Præterea *Diodotus Erythraeus*, *Eumenes Samius* & *Strattis Olynthius*, de quibus suo loco.

Ephippus Olynthius ὡς δ' Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡφαιστίου μεταλλαγῆς καὶ τῆς Φῆς Athen. III. p. 120. IV. p. 146. & X. p. 434. & XII. p. 537.

Eratosthenes Cyrenæus allegatur à Plutarcho in Alex. p. 665. 683. Arriano lib. 5. de Alexandro p. 102. & 103. ubi ab eo dissentit, & p. 104. Μεγαροβίτης π καὶ Ερατοσθένης δοκίμω ἄνθρωπε.

Eumenes Cardianus è Cardia Thraciæ Cherfonesi opido, inter duces Alexandri celebris (de quo Nepos & Plutarchus) scripsit *Ephemerides Alexandri*, è quibus nonnulla producit *Ælianus* III. 23. Var. Confer Paulum Leopardum lib. II. Miscell. c. 12. *Athenæus* quoque X. p. 434. *Ephemerides Alexandri* ab *Eumene Cardiano* & *Diodoto Erythraeo* scriptas esse testatur. Confer quæ supra p. 205.

Ingeniosissimus & elegantissimus scriptor recens *Gallus Euremonius* (Charles de Saint Denis Seigneur de Saint Evremond) nonaginta annis major in Anglia denatus IX. Sept. A. 1703. binas dissertationes dignas lectu de Alexandro lingua patria composuit, quarum altera Cæsarem cum Alexandro confert, (Tomo 1. Opp. p. 191. edit. Amst. 1706. 12.) altera continet censuram tragiæ *Racini* civis sui, qua Alexandrum Poro inferiorem fecit & magno illo quem in historia ubique habet atque imperterrito animo exuit, Porumque velut Gallici ingenii non Indorum principem introduxit. T. 2. Opp. p. 300.

Christianus Fridericus Franckensteinus, qui Lipsiensem Academiam eruditione sua ante hos triginta annos illustrabat, edidit A. 1674. exercitationem de Alexandro virtutibus & vitiis magno, qua descriptionem Alexandri apud Q. Curtium X. 5. illustravit.

Paganinus Gaudentinus, Rhætus, * Eloquentiæ in Academia Pisana professor A. 1649. denatus, Hetrusco idiomate Alexandri M. gesta celebrasse dicitur, Pitis 1645. fol. quod opus haud vidi.

E c

Pbi

* Ipse hocia se fecerat Epigramma:

Rhætia me genuit, docuitque Italia, Roma

Desinuit, nunc audit Hetruria cuncta docentem.

Sed heredes vocabulum nimis ambitiosum *cuncta* mutarunt in *culta*.

Philippi Guakeri, de Guastellione, Insulensis, Episcopi circa A. C. 1174. Magalonensis, *Alexandreis*, sive de rebus gestis Alexandri carmen Heroicum latinum libris decem constans, & inscriptum R. D. Gviliermo, antea Senonensi Episc. tum ArchiEp. Rhemensi, prodit Argentina A. 1513. atque inde alibi, ut dixi in Bibliotheca latina. Hunc Gualterum, Virgilio & Lucano exulare jussis, sua ætate per scholas receptum conquestus est Henricus Gandavenis: Alanus vero in Anticlaudio perstrinxit his versibus:

*Mavins in cælis audens os ponere mutum,
Gesta ducis Macetum tenebrofi carminis umbra
Pingere dum tentat - - -*

Non contemnendus tamen pro illa ætate Poeta videri potest, qui in plerisque Q. Curtii historiam expressit: Nam Curtium è Gvaltero hausisse sua absurdum est, & ne alia jam afferam, à Joh. Sarisberienſi, qui ante Gvalterum scripsit, Curtius nominetenus allegatur.

Harpocratio à Radero inter scriptores de Alexandro relatus est propter pauca illa quæ de variis hujus nominis in Lexico suo habet V. *Αλέξανδρος*.

Joh. Hartlieb Moller, Monacensis Bojus, Medicinæ Doctor, jussu Ducis Bavarix Alberti, historiam Julii Valerii de Alexandro M. è latina lingua in Germanicam convertit. Augustæ Vindel. A. 1478. fol. Vide Lambecium lib. 2. de Bibl. Vindobonensi p. 949.

Hecateus Abderita Alexandri Comes & *συνήγορος* Historias scripsit Flavio Josepho laudatas, in quibus Alexandri res quoque videtur attigisse. Aliusne ab hoc *Hecateus*, quem *Eretrienſem* vocat Plutarchus laudatque in Alexandro p. 691.

Hegesander Delphus in libris *ὑπομνημάτων* multa ad Alexandrum pertinentia tradidisse à Freinshemio observatur ex iis quæ ex hoc scriptore profert Athenæus.

Hegesias Magnesium de rebus Alexandri scripsisse colligitur ex ejus fragmentis apud Dionysium Halic. de nominum composit. & Agatarchidem lib. V. de mari rubro apud Photium cod. CCL. ubi inepta ejus dictio reprehenditur. Eundem ridet Plutarchus in Alex. p. 665. quia scripserat Dianam templo suo Ephesi conflanti opem ferre non potuisse, quoniam adfuisset Olympiadi eodem

dem tempore parienti Alexandrum. Hocusque adeo frigidum esse affirmat Plutarchus, ut incendium illud potuisset extinguere.

Helymon poeta ineptus, quem interpres Ovidii in Ibin & ex eo Gyraldus dial. 3. de Pœtis ait ab Alexandro in cavea mori coactum, quod minus luculenter res ipsius gestas scriptis prodidisset. Sed ignotus antiquis ille Helymon. Itaque alii ad Callisthenem rectius hæc Ovidii referunt v. 521.

Inclususque necem cavea patiaris, ut ille

Non profectura conditor historia.

Heraclides allegatur à Plutarcho in Alex. p. 669. incertum an Cumanus qui Persica scripsit, an Ponticus, ut Reinesio visum, an alius. Nam Freinshemio quidem cave assentiaris, qui Heraclidem à Laertio citatum putat scripsisse de successionibus Regum, cum Sotionem de successionem Philosophorum in compendium miserit.

Hermippus allegatur à Plutarcho in Alex. p. 695.

Hieronymus Cardianus τὰ ἐν Ἀλεξάνδρῳ πράγματα scripsit. Ita enim apud Suidam legendum. Scripsit & de rebus gestis Περσῶν & διαδόχων Alexandri. Vide Vossium lib. 1. c. 11. de Hist. Græcis.

Wolfgangus Hildebrand Germanus patria lingua collectam à se ex variis monumentis Alexandri historiam edidit Erfurti A. 1618. 4.

Historia Miscella de Alexandro M. agit lib. XII. c. 19.

Johannes Antiochenus in Chronico è quo fragmentum de Alexandro legitur in excerptis Peirescianis ab H. Valesio editis atque illustratis p. 786. Diversus hic Johannes Antiochenus à Jo. Malela, cujus Chronographiæ libro octavo agitur de Alexandro.

Joannes Monachus cujus narrationi de Alexandro M. multum tribuit Cælius Rhodiginus, eamque persæpe laudat, III. 5. XVIII. 18. XXII. 20. XXIII. 4. Latine è *Job. Zonara* Chronico excerpta subjungitur editioni Diodori Siculi Basilicensi, quæ prodiit A. 1545. interprete Angelo Cospo Bononiensi.

Josephus Gorionides. Vide supra in Callisthene. *Flavius* quoque *Josephus* huc spectat propter ea quæ de Alexandro M. scribit XI. 2. Antiq. & II. 21. de Bello Iud.

Ister (Callimachus ut existimo, patria Paphius) laudatur à Plutarcho in Alexandro p. 691. inter eos qui res gestas hujus Regis tradiderunt.

Julianus ὁ πρεσβύτερος in hoc Catalogo à viris doctis ponitur propter pauca illa quæ de Alexandro tangit in Cæsaribus.

Julius Valerius quibusdam vocatur latinus interpres fabulosæ de Alexandro historiæ, quem alii Æsopum vocant. Vide supra in Callisthene. Barthium II. 10. & V. 14. Adversar.

Justinus Trogi Pompeji Epitomator notissimus, res Philippi & Alexandri, successorumque ejus non indiligenter, etsi strictim, aliquot libris persequitur. Philippum patrem cum Alexandro confert libro IX. c. 8.

Wolfgangus Lazius Ferdinandi I. Imp. Historiographus A. 1565. die 19. Junii denatus, in commentariis rerum Græcarum libro 1. p. 22. seq. aliquot numos Alexandri imagine insignes exhibet & illustrat.

Leo Byzantius Alexandri temporibus clarus scripsit inter alia, Suida teste, τὰ κατὰ Φίλιππον καὶ τὸ Βυζάντιον, βιβλίους 2'. & τὰ κατὰ Ἀλέξανδρον.

In 7. *Livii* Romanæ Historiæ Principis Decad. I. libro IX. elegans disquisitio occurrit de Alexandro M. utrum ille, si Romanos aggressus fuisset, æque ut à tot aliis gentibus victor fuisset rediturus. Neq; absurde hoc videtur negare, quanquam non dubito Alexandrum, si ita ut Hannibal ante Romæ portas terrorem armorum suorum proferre potuisset, victoria rectius utique usurum fuisse. In transcurso autem absolvendus Livius ab impacta ipsi ab ingeniosissimo viro * nota est, quasi sibi manifesto contradixerit, jam negans vel fama notum Romanis Alexandrum fuisse, jam iterum affirmans parem animis magno Alexandro ducem à populo Romano destinatum Papyrium Cursorem. Miror enim viro erudito non fuisse observatum, quod verbum *destinaret* hoc loco apud Livium idem est ac *destinaturus fuerat*, si nempe Alexandrum Romanis bellum inferre contigisset.

M. Annæus Lucanus libro X. Pharsal. Alexandri sepulchrum Alexandriæ à Cæsare visum referens, in immentam felicitis illius ut vocat prædonis ambitionem prolixè invehitur. Conditorium & corpus Alexandri ab Augusto quoque subjectum oculis narrat Svetonius in Augusto c. 18..

Lyn-

* P. Bælius in Lexico V. Macedoine nota O. on ne peut dispenser Tite Live, de distraction, son pen d' attention, sa contradiction en un mot, sautent aux yeux.

Lyncæus Samius in suis *δογματῶν μονεύμασι* de Alexandri dictis & factis scripsisse colligitur ex Athenæi X. p. 434.

Manechmus sive *Menechmus Styracius*, sub Alexandri successoribus clarus Historicus scripsit Suida teste historiam Alexandri Macedonis.

Marsyas Pellæus Alexandri σύντροφός & Antigoni Regis qui post Alexandrum regnavit frater, scripsit *μακεδονικῶν* sive rerum Macedonicarum libros X. à Carano usque ad Alexandri in Syriam ingressum: & librum de educatione Alexandri, *Ἀλεξάνδρου ἀγωγήν*. Vide Suidam, & Vossium lib. 1. de Hist. græcis c. 10.

Megasthenis libri Indicorum huc quoque pertinent, quorum *tertium* Clemeus 1. Strom. p. 305. *quartum* Josephus laudat X. Antiq. 11. p. 350. & 1. contra Apion p. 1045. Inter alia ostendere voluit eo loco Megasthenes majora fuisse Alexandri quam Herculis gesta. Multa fabulatum esse affirmat Strabo lib. 2. p. 70. Laudat præter Plinium aliosque Vossio jam notatos, Ælianus de animal. VIII. 7. XVI. 41. & XVII. 39. Phlegon in extremo libri de mirabilibus. Sed inter fragmenta à Scaligero ad calcem operis de emendatione temporum illustrata, nullum est Megasthenis, uti idem Vir doctus memoria lapsus affirmat. De Metasthene Annii convenit inter eruditos, omnia ejus, etiam ad nomen ipsum usque, esse commentitia.

μονόβιβλον ὃ εἰς τὸ Ἀλεξάνδρου βίον ἐπιγραψαι οἱ Ἀλεξάνδρεῖς. Niceph. X. 36. Hist. Eccles. ubi & oraculum Pythium, quo Diis Alexander adscribitur. Haussit hæc Nicephorus à Socrate, apud quem III. 23. legitur τὸ μονόβιβλον ὃ Ἀδελίας εἰς τὸ Ἀλεξάνδρου βίον ἐπιγραψεν. Valesius in versione pro Ἀδελίας habet *Αρριανῆς*, verum is non scripsit *μονόβιβλον*, sed libros septem de Alexandro, neque Alexandrum retulit inter Deos, quod libro illo factum esse tota Socratis oratio innuit. Joh. Langus ad Niceph. legit *Ἀδελιανός*. H. Valesius vir eruditissimus ad Socratem putat respici *ψευδόματον* Luciani, qui *Ἀλεξάνδρος* inscribitur. Verum & alius est iste Alexander, & tantum abest ut hunc inter Deos referat Lucianus, ut pro impostore aperte traducat. Præterea nimis longe abit à Luciani nomine illud ὃ Ἀδελίας, pro quo Florentinus codex Valesio teste habet *Ἀνδρίας*. Forte per compendium scriptum erat *Ἀλνδρεῖς* pro *Ἀλεξάνδρεῖς*, unde factum illud *Ἀνδρίας* ac demum *Ἀδελίας*. In Hist. tripartita VII. 2, hic locus plane omittitur.

Nearchus aurea corona ab Alexandro donatus *Ἰππὶ τῷ πείπλῳ τῷ ἐκ τῶ Ἰνδῶν γῆς καὶ τῇ μεγάλῃ θάλασσᾳ* teste Arriano VII. p. 149. ἡγεμῶν vocatur à Plutarcho in Alex. p. 702. 706. Navarchus δ' Ἀλεξάνδρῳ δευσιπυγῆς, ἐκ ἀγύμνας & τῆς θαλάττης πάξεως in opido Patala prope Indum fluvium sepultus: Philostr. III. 15. de vita Apollonii. Periplum ejus sive descriptionem navigationis, qua Plinius etiam usus est & Strabo, Arrianus magnam parrem in Indica sua transcripsit, ex quibus excerptam separatim Græce & latine cum variis lecti. codicis Bodlejani edidit præstantissimus vir Joh. Hudsonus Tomo I. Geographorum minorum, Oxon. 1698. 8. Incertum est, num peculiari opere & à periplo illo diverso res Alexandri traderit, etsi Suidas ei tribuit συγγραφήν ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου. Plurima mentitos qui de India scripserunt Strabo notat lib. 2. p. 70. in quibus primas malæ fidei partes tribuit Daimacho & Megastheni, secundas Onesicrito ac Nearcho.

Nestor Larandensis è Lycia, sub Imp. Severo clarus Suidæque laudatus scripsit Ἀλεξανδρεΐάδα sive poema Heroicum de Alexandro, cujus librum 1. allegat Stephanus Byz. in ὑπόστωαι.

Nicanor qui res gestas Alexandri Macedonis scripsisse traditur à Vatrone apud Laetantium lib. 1. c. 6. & inde apud Sabellicum Enneadis secundæ libro tertio, aliosque, Reinesio videtur idem cum Selenco Nicator, sive Macedonum dialecto. Nicanore, nominatissimo inter duces Alexandri, cui Spitamenis filiam teste Arriano Rex junxit. Sed hic si res Alexandri scripsisset, non omissuri eum fuerant nominare Arrianus, Plutarchus & alii. Fuit & Sævius Nicanor, cujus commentarios suo jam tempore deperditos testatus est Suetonius c. 5. de Grammaticis. Mentio quoque Nicanoris cujusdam (Stagirita, Diodor. Sic. XVIII. p. 592. ubi Epistola Alexandri per hunc Nicanorem ad Græcos exules missa: & Harpocrat. in Νικάνωρ) in testamento Aristotelis apud Laetium V. 15. Idem forte de quo Rhetor. ad Alex. c. 1. Alius cujus cædem memorat II. Rhetor. c. 23. Nicanor Parmenionis F. præfectus scutorum, cujus subitæ mortis mentio apud Curtium VI. 6. qui alium Nicanorem, Indorum telis obrutum memorat VIII. 13. Nicanor Casandri frater, jussu Olympiadis interfectus. Diodor. Sic. XVIII. p. 660. Nicanor Balacri filius. Harpocrat. in Νικαί. Nicanor Balacri pater Arrian. lib. 2. Nicanor Navarchus Antigoni, illaudatòs Polyæno

lyano, & Cassandri dolo interemptus, Diodor. Sic. XVIII. p. 647. Nicanor, dux Demetrii Soteris, victus à Juda Maccabæo, 1. Maccab. 7. & lib. 2. c. 8. & c. Nicanor Cypriarches. 2. Maccab. XII. 2. Etiam Nicanorem quendam Cyprium, qui de Diis scripsit, citat præter Arnobium Clemens in protreptico. Sed & Nicanor Samius secundo de fluminibus allegatur à Plutarcho in lib. ejusdem argumenti. Prætereo Grammaticum Nicanorem Varrone juniorem, sive Alexandrinum sive Hierapolitem Phrygem, de quo dixi lib. 2. c. 5. Tum Leandrum Nicanorem Cyrenæum, cujus μετανομασία Harpocrati laudatæ in ἀνθ. & Stephano Byz. in ὑπόθ. & πύρ. Athenæo VII. p. 297. & Schol. Apollonii IV. 21. Pro Nicanore Medico apud Hofmannum in lexico, vel apud scriptorem ex quo hoc hausit, Nicandri nomen reponendum existimo. Fuit & Nicanor quidam ex primis septem Ecclesiæ diaconis teste Luca Act. VI. 5. de hoc Martyrologia ad 10. Januar. & Menologia 5. Cal. Aug. Celebratur & alius Martyr Nicanor in Ægypto passus sub Maximino. Sed institutum nostrum persequamur.

Nicobules nomine olim scripta ferebantur de Alexandro, de quibus dubitatum docet Athenæus X. p. 434. Νικοβέλη ἢ ὁ ἀναδής τῆς πύρ. συζήματα. In Plinii codicibus appellatur *Nicobulus*, & Harduino videtur Alexandri expeditionum comes fuisse cum Onesicrito & Nearcho, vel cum Diogneto ac Batone itinerum dimensor.

Nymphis Heracleotes libros XXIV. scripsit, teste Suida, de Alexandro ejusq; regni partiariis & successoribus usque ad tertium Ptolemæum.

Olympiadum descriptio à Jos. Scaligero Græce cum Eusebio edita, & ab ipso ut videtur è Græcis scriptoribus collecta, Alexandri etiam res suo loco non negligit.

Olympiodorus quo Plinius Hist. naturali usus est, videtur Harduino Alexandri M. res gestas scripsisse, & cum Nearcho & Onesicrito expeditionum ejus comes fuisse.

Onesicritus (apud Lucianum de scribenda hist. T. 1. p. 630. Plutarchum Alex. p. 668. & Palladium de Bragmanibus p. 21. & seq. Ονησικριτός) Astypalænsis (Ælian. XVI. 39. de animal.) sive Ægineta (Laert. VI. 85.) Diogenis Cynici discipulus (Plutarch. Alex. p. 701.) Alexandri Navarchus (id. p. 702. præfectus classis Macedonicæ Solin. c. 53. imo navarchum sive præfectum classis, quod munus-

neris Nearchus gessit, se mentitus, cum tantum unius navis regiae gubernator fuerit: Arrian. VI. p. 124. κυβερνήτης τῆς νεώς τῆς βασιλικῆς Arrian. VII. p. 149.) Calanum Indorum Philosophum ad Alexandrum adduxit, quem sese comburentem videns in ignem ipse quoque insiliit (si vera tradit Lucianus de morte Peregrini T. 2. p. 576. Strabo enim, Plutarchus & Arrianus mortem Calani narrantes de Onesicriti tacent) Scripsit, Xenophontem imitatus, Ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον & πῶς Ἀλέξανδρος ἡγήθη. Laert. VI. 85. πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρου Lucian. Macrobiis T. 2. p. 470. ξυγγραφήν ἥντινα ὑπερῶς Ἀλεξάνδρου ξυνέγραφε Arrian. VI. p. 124. Laudat Plutarchus in Alexandro p. 668. 672. 698. 699. & 691. ubi quantum librum Lyfimacho jam Regi praelegisse traditur: quod si verum est, fabulis illud de communium Calano morte fuerit haud dubie adscribendum. Multas historiis suis immiscuisse fabulas constat ex his Strabonis XV. p. 698. ὀνησίκριτος δὲ ἐκ Ἀλεξάνδρου μᾶλλον ἢ τῶν ὡς φασὶν ἀρχικυβερνήτην προσείπι τις ἄν. Πάντες μὲν γὰρ οἱ περὶ Ἀλεξάνδρου τὸ θαυμαστὸν ἀντὶ τῆς ἀληθείας ἀποδέχονται μᾶλλον, ὑπερβάλλουσθαι δὲ δοκεῖ τέρας ἔκαστον τῇ πραγμαλογίᾳ. Utitur Onesicrito etiam Plinius libro II. IV. VII. &c.

Orthagoras cum Onesicrito de rebus Indicis allegatur ab Æliano XVII. 6. de animal. qui Orthagoram iterum laudat XVI. 35. ἐν τοῖς Ἰνδοῖς λόγοις. Hinc cum Onesicrito eum navigasse, atque adeo expeditionem Alexandri auspiciis susceptam descripsisse colligit Freinshemius. Confirmat ejus conjecturam Photius Cod. CXL. p. 534. ἐξ Ἀπολλωνίου III. 15. vitæ Apollon. Orthagoræ narrationes de mari rubro, statim post Nearchum commemorans. Alius Orthagoras Sicyoniorum Tyrannus. Aristot. V. 12. politic. Alius item Orthagoras Thebanus Musicus, cujus meminit Plato in Protagora. Alius denique Orthagoras vates Corinthius de quo Plutarchus in Timoleonte p. 237.

Parmenionis Epistola ad Alexandrum Athen. XIII. p. 607. Epigramma in Alex. sub Parmenionis nomine legitur in Anthologia lib. III. p. 347. Prætereo alias ad Alexandrum aliorum Epistolas memoratas supra lib. 2. c. 10.

Patrocle qui de rebus Indicis scripsit & propter dignitatem (nam sub Seleuco Nicatore Indicum mare classe lustravit ac præfectus illarum regionem fuit) & quod Geographiæ fuerit peritus, fide cum pri-

primis dignum ait Strabo II. p. 68. & 69. ex eo refert comites expeditionis Alexandri obiter tantum singula cognovisse, αὐτὸν δ' Ἀλέξανδρον ἀκριβοῦσαι ἀναγραφάντων τὴν ὅλην χώραν τῇ ἐμπροστί-
 των αὐτοῦ, τὴν δ' ἀναγραφὴν αὐτῷ δοῦναι φασιν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλείης &
 Γαζοφύλακος. Alexandram vero ipsum accurate omnia rimatum, cum et
 regionum descriptiones a peritissimis traderentur, atq; hanc descriptionem sibi
 postea temporis exhibitam à Xenocle gaza Regia præfeto. Laudat hunc
 Patrocleum etiam Plinius Hist. Alexandrum vero etiam Athenago-
 ras vel quisquis est auctor amœnissimæ fabulæ Gallice editæ de ve-
 ro & perfecto amore lib. V. p. 161. refert in templo Jovis Ham-
 monis dedicasse tabulam auream longam octo pedes, largam qua-
 tuor, in qua esset descripta magnitudo & situs regionum orbis ter-
 rarum.

Phanias Eresus Aristotelis discipulus scripserit præter alia Vossio memo-
 rata etiam nonnihil de Alexandro, quoniam Clemens 1. Strom. p.
 337. refert Phaniaz, Ephori, Timæi, Clitarchi, Eratosthenis, &
 Duridis sententias de tempore quo Alexander in Asiam tra-
 jecit.

Philippus Chalcidensis, itemque alter *Philippus Ifangelus* laudantur à Plutar-
 cho in Alex. p. 691.

Philonem quoque *Thebanum* allegat idem Plutarchus dicto loco, respicit
 forte Stephanus Byz. in *Ἀρτιῶτα*, ubi Philonem cum Demoda-
 mante conjungit, de quo supra.

Phylarchum his scriptoribus sine magna causa accensuit Raderus, cum
 suos ille XXVIII. historiarum libros orsus sit ab expeditione
 Pyrrhi in Peleponnesum, & Philippi atque Alexandri obiter forte
 aliquando meminerit. At nulla plane ratione huc spectat *Pindarus*,
 qui diu obiit antequam Alexander noster nasceretur. Et pauci
 ejus versus qui apud Dionysium Halic. leguntur lib. de vi dicendi
 in Demosthene p. 179. ad seniore Alexandrum Macedonem
 spectant cognomento Philellenem, ut è Dionis Chrylostomi Diss.
 2. de regno p. 25. jam observavit Freinshemius.

Plinius vero latinorum doctissimus scriptorum non prætereundus, qui in
 Historia Nat. passim non modo Alexandri res tangit, sed etiam
 multa excerpfit, libro præsertim XII. & XIII. è scriptoribus qui
 Alexandrum in Asiam & Indias sunt secuti, & admiranda illarum
 regionum stylo signarunt, Callisthene, Isigono, Clitarcho, Anaxi-

mene, Duride, Nearcho, Onesicrito, Polycrito, Olympiodoro, Diogneto, Nicobulo, Anticlido, Charete Mytilenæo, Menæchmo, Dorotheo Athenensi, Lyco, Antæo, Ehippo, Chærea, Democle, Ptolemæo Lago, Marsya Macedone &c.

Plutarchus præter vitam Alexandri, quem cum Julio Cæsare confert, scripsit libros duos de Alexandri fortuna & virtute, cui posteriori primas partes assignare non veretur. Ejusdem Plutarchi altera dissertatio, una vel plures, quibus fortunam Alexandri prætulit, ætatem non tulerunt. Sane non dubito subscribere Curtii judicio X. 5. 35. *Alexandrum cum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortuna.*

Polyænus Philippi & Alexandri M. stratagemata bene multa annotavit libro quarto. Idem sparsim fecit è latinis Julius Frontinus.

Polycletus Larissæus quem Reinesius Alexandro in expeditione Indica comitem fuisse conjicit, in libris historiarum res Alexandri persecutus videtur, quoniam ex octavo ejus operis libro Athenæus XII. p. 539. refert Alexandrum in aureo cubili dormisse, tibicinasque & tibicines eum secutos in exercitu, & ad auroram usque illum potasse. Allegat & Strabo XI. p. 509. & XVI. p. 728. Alianus XVI. animal. c. 41. & Plinius XXXI. 2. nisi ibi Polycritus legendum. Potuit tamen Polycletus etiam idem tradere quod è Polycrito affert Antigonus Carystius c. 150. mirabil. Alius antiquior fuit Polycletus Sicularum rerum scriptor qui circa Olymp. XCII. militavit, ut è Diodori Siculi lib. XIII. Reinesio observatum.

Polycritus (Mendæus) allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. Eodem usus Plinius lib. XII. & XIII. Confer Vossium de Hist. Græcis.

Trogus Pompejus in libris XLIV. Historiarum Philippicarum quos contraxit Justinus, latino stylo condidit res omnis ævi, & totius orbis historias, præcipue vero Philippi, Alexandri, & successorum gesta. Hic est Pompejus qui de Alexandro citatur in Historia Miscella XII. 19.

Potamon Mytilenæus Lesbionactis Rhetoris F. Rhetor & ipse, scripsit præter alia Suidæ laudata, de Alexandro Macedone.

Ptolemæus Lagi, Egypti Rex, qui promptissimus licet bellator esset, pacis tamen artibus quam militiæ major fuit & clarior, ut ait Curtius IX. 8. Historiam rerum gestarum Alexandri, quibus ipse interfuerat scripsit, quam respicit præter Plinium lib. XII. XIII. Plutarchus Alex.

P.

p. 691. Curtius IX. 5. Arrianus ut præ cæteris fide dignum est secutus. Cæterum his quæ de eo apud Vossium in Hist. Gr. & Humfredum Hody de textibus Biblior. Originalibus p. 44. bene notata sunt, in præsentī tantummodo addam, quod Hebraice adhuc opus istud superesse traditur, edendique ejus spem fecit Vir Clariss. Seb. Godfridus Starckius, Orientalū linguarum in Academia Regia Gryphis-Waldensi Professor dignissimus. Modo ne, ut in Callisthene vidimus, thesaurus quod ajunt carbones. Geographia Ptolemæi quæ à Marciano Heracleota p. 2. 6. & 35. allegatur, non est Ptolemæi Lagi ut Harduino visum: sed alterius, Eratosthene junioris, ut idem Marcianus p. 6. diserte testatur.

Magistri Qualicbini (Aretini) historia Alexandri multis millibus versuum latino Elegiaco Carminis genere circa A. C. 1236. scripta memoratur Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 68. Incipit: *Stellarum curis Ægyptus dedita quondam &c.* Desinit in hoc tetrasticho:

*Historiam dictam distavit carmine quidam
Qui Qualicbimus nomine dictus erat.
Post natum Christum sunt anni mille ducenti
Terque duodeni, quando sis istud opus.*

Videtur versibus reddidisse Historiam Alexandri nescio quo auctore latina prosa conscriptam & editam Argentorati A. 1489. quæ similiter incipit: *Sapientissimi Ægyptis scientes mensuram terra.* Postremo agit de sepultura Alexandri M. quid diversi Philosophi de ea dixerint. Eriam auctor rhythmī Germanici de S. Annone è Comitibus de Dassel Archi-Ep. Colon. qui obiit A. C. 1064. eadem, quæ nugator iste, de Alexandro refert, quomodo inclusus dolio vitreo ad profundam maris, noscendis marinis belluis se demiserit. Martinus Opitius editor versificis istius, unius ex aulicis & familiaribus S. Annonis Germani, in notis ad c. 14. excerptum de vita Alexandri MS. in Codice chartaceo habere se ait, sed quod in narratione quomodo Alexander pervenerit ad arbores solis & lunæ, ab edito Argentoratenſi discrepat, & fortassis sic in aliis: etsi quomodo Alexander *seper grifones in aere levare feceris*, pæne iisdem verbis repræsentet. Ejusdem generis, ex eodem fonte, ut notat Rei-

nesius, hausta Godfridus Viterbiensis in suorum Chronicorum partem XI. aliquammulta transtulit, resectis nimis fabulosis & incredibilibus. Unde cognoscas, quamvis futile scriptum habitum in pretio, in manibus omnium versatum, varie interpolatum, & in diversa exemplaria propagatum fuisse, cum spretis frugibus mallent vesci glandibus: etsi vetustissimorum etiam scriptorum, Megasthenis, Onesicriti, Hegesiae, Daimachi & similium exemplo fecisse videri possint, quorum commentarii de Alexandro, rerum incredibilium & fabularum pleni, atque ut Juliani verbis utar Orat. 1. ad Constantium p. 17. ἡ πόρρω ἡ ποιητικὴ ἐξέστας fuerunt, ne dicam de fabulatoribus Aristea Proconnesio, Ifigono Nicæensi, Ctesia, Polystephano &c. Memorat & Labbeus Historiam Alexandri fabulis refertam quæ scripta est A. C. 1217. exscripta vero A. 1465. antiquiore caractere in membrana, additis figuris.

M. Antonius Coccinus Sabellicus recens scriptor latinus, qui opus suum deduxit usque ad A. C. c1514. triennio post defunctus, de Alexandro agit de Enneade IV. libro IV. seq.

Satyrus Peripatericus in vitis illustrium virorum Philippi quoque Macedonis (& Alexandri forte) vitam scripsit. Certe Philippi vitam ab eo scriptam laudat Athenæus. Confer de hoc Satyro Jonsum lib. II. de scriptor. Hist. Philos. c. 11.

Seleucus Nicanor. Vide supra in Nicanore. Quod hic Seleucus de rebus Alexandri scripserit, apud Diodorum Sic. legisse sibi visus est Freinshemius, qua in parte memoria eum videtur sefellisse.

Carolus Sigonius, recens sed perquam eruditus scriptor, in libello de temporibus Atheniensium.

C. Julius Solinus Plinii vestigiis insistens in Polyhistore suo hinc inde aliquid adspersit de Alexandro M.

Sopater Sophista libro decimo Eclogarum ex Cephalionis maxime Eratone sive libro sexto Musarum Alexandri M. gesta retulit teste Photio Cod. CLXI.

Soterichus Oasites (Steph. Byz. in Ὀάσις) sub Diocletiano clarus (Suid. in Βασταρδά) Poeta scripsit Epico carmine ut Suidas in Σω. ημετέρῳ testatur, Πύθωνα ἢ Ἀλεξανδρεῖαν. ἐστὶ δ' Ἀλεξάνδρου ὁ Μακεδόνος ἰσορία, ὅτι θήβαις παρέβαλε. De hoc Sotericho præter Volfium videndus Reinesius p. 316. Epist. ad Hofmannum & Rupertum.

sium

Sotion junior, de quo Vossius lib. 2. de Hist. Gr. c. 7. p. 189.

Strabo Geographorum princeps præter ea quæ in opere suo Geographico superstitæ, passim de Alexandro retulit, peculiarem commentarium scripserat de rebus gestis Alexandri, ut ipse testatur lib. 2. p. 71. καὶ ἡμῖν δ' ὑπερῆκεν ὅτι πάλιν καταδὼν ταῦτα, ὑπομνηματίζου-
μένοις πρὸς Ἀλεξάνδρου πράξεις.

Strattis Olynthius, teste Suida, scripserat πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων libros quinque. Non videtur, (inquit Clariss. Dodvvelus de Cyclis Græcorum p. 371.) vel Ephemerides Alexandri scripsisse, vel ex Ephemeridibus Alexandri (ab Æschryone, Diodoto Erythrazo, & Eumene Cardiano scriptis) tanquam à monumentis fide dignissimis, Alexandri historiam congesse; sed potius de illis, quid sentiendum esset, libris suis exposuisse. Seu illas defenderit, seu oppugnavit, innuit ni fallor fuisse tamen qui de earum fide dubitarint.

Suidas in Lexico. Vide supra in *Appianus*.

Taarich Mircond sive Annales Mircondi, qui scripsit Persicum Chronicon præstantissimum pluribus voluminibus, cujus aliquot partes MSS. habuit Jacobus Golius. Confer fabulas de Alexandro, quas à Persarum historicis consignavit Adamus Olearius lib. V. Itinerarii Persici c. 26. *Petrus Texeira* Lusitanum de Regibus Persarum in suo Itinerario disserentem. *Taarich* sive seriem Regū Persiæ à Gvil. Schickardo editam Tubing. 1626. 4. *Herbelotum* in Bibliotheca Or. & c. *Eriam Turcam** quendam res gestas Alexandri in suam linguā jussu Selimi I. transtulisse testatur Joh. Boterus in politia illustrium lib. II. c. 2. & Ludovicus Tubero lib. X. in fine comment. de suis temporibus. Inter MStos Codices Arabicos ex Mauritania à Golio arcessitos video etiam *Ibn Masrib* Tyrium de vita Alexandri M. p. 21. Catalogi MSS. Jacobi Golii. *Euryebius* Seith filius Patricii natione Ægyptius, religione Christianus Melchita, Medicus insignis, & ab A. C. 933. usque ad 950. Patriarcha Alexandrinus in Annalibus quos Arabico idiomate contexuit & ab orbe condito ad sua usque tempora deduxit, Alexandri res strictim persequitur non sine fabulis quibusdam admixtis. T. 1. editionis quam cum versione sua adornavit Edvardus ille Pocockius p. 267. seq. Inter alia exhibet commentitias Darii ad Alexandrum & hujus ad illam literis,

Ff 3

tum

* Videtur hic fuisse *Achmetes Molla*, sive *Moulana Achmetes*, hoc est sapiens sive doctor Achmetes, qui teste Leunclavio lib. X. hist. Turc. rhythmicis versibus librum historix Alexandri M. composuit & Emiris Suleimanni nomine publicatum edidit, ab eo vicissim liberalibus præmiis affectus.

tum p. 283. morituri Alexandri Epistolam ad matrem, & Philo-
phorum in Alexandrum jam defunctum dicta p. 288. seq. No-
mina illorum in Pocockii versione sunt Philemon, Plato, Aristo-
teles, Naren, Nilon, Lotas, Metron, Demetrius, Philocaton &c.
In *Gregorii Abulpharagii* itidem Medici Christiani secta Jacobitz
Compendio Dynastiarum per eundem Pocockium Arabice & lati-
ne edito, quod in Anno Christi 1284. desinit, tribus vix verbis men-
tio fit Alexandri Magni propter potentiam Cornuti sive Dulcarna-
im dicti. Dynastia VI. p. 96.

Timagenes allegatur à Curtio IX. 5. 21. videtur de Alexandro egisse li-
bris de Regibus, quorum primum laudat Stephanus Byz. in *μύλαι*.
Patria Alexandrinus fuit, Rhetor & historicus Augusto Imp. pri-
mum charus, mox ob maledicendi libertatem invilus. De hoc
Quintilianus X. 1. *Longo post intervallo natus Timagenes, vel hoc est ipse
probabilis, quod intermissam historias scribendi industriam nova laude repa-
ravit.* Ammianus XVI. 9. *Sed postea Timagenes & diligentia Græcæ
& lingua* (Syrum vocat Plutarch. de flum.) *hæc qua diu sunt ignorata
collegit ex multiplicibus libris* (è Callisthenis Sybaritz libris *Γαλαπ-
κῶν*, teste Plutarcho) *cujus fidem secuti obscuritate dimota &c.* Con-
fer Valesii notas & Vossium lib. 1. de Hist. Gr. cap. 24. & lib.
III. p. 420. Muretum XIII. 6. Var. & Lipsium ad Senec. III. 23.
de ira, & Epist. XCI. Alius Timagenes vel Timogenes Milesius
de quo Suid. De Timagene in Asia culto meminit Epiphanius in
Anchorato uum. CVIII.

M. Terentius Varro. Vide supra in Βάρων *Nicanor.*

Vincentius Bellovacensis Ord. prædicator. Monachus * sæculo post
CHRISTUM natum decimo tercio clarus, de Alexandro agit libro
quinto speculi Historialis, nec pauca fabulosa repetit ex Epistola de
mirabilibus Indiæ, PseudoCallisthene &c.

Raphael Maffeus Polaterranus vir eximie eruditionis A. 1521. in patria de-
natus, de Alexandro differit libro XIII. commentariorum Urba-
norum.

Job. Zonaras. Vide supra Johannes Monachus.

Zofe-

* Falluntur qui Episcopum Bellovacensem esse affirmant Vide Bollandum præf.
ad T. 1. Act. Sanctor. Januarii p. 19. Natalem Alexandrum Hist. Eccles. T. VII.
p. 138. edit in fol.

Zofimus Græcus scriptor Historiæ, à Freinshemio catalogo huic adjicitur propter illa quæ succincte de Alexandro tradit lib. 1. Hist. c. 4. seq.

III. Reges ac Principes illustres, Alexandri nomine,

In historia *Trojana* decantatissimus Alexander Paris.

Apud *Macedonas* ante Alexandrum M. fuerunt Alexander, Magni Proavus, Amyntæ 1. F. Rex decimus à Carano, & Alexander Amyntæ II. F. Philippi Frater, cognomento Philellen. Occurrit præterea in Alexandri M. historia mentio Alexandri Lyncestæ sive fratris Lyncestarum, tum ducis Alexandri ex Lycia in subsidium Rēgi venientis, alterius item ducis quem Rex nominis quod sibi cum eo commune esset admonuit, ut est apud Curtium VIII. 11. 10. Memoratur & Alexandro cuidam timide pugnanti dixisse: *vel nomen vel mores muta*. Fuit & Alexander Polysperchontis F. & Alexander filius Lysimachi. Alexandri Magni quoque filius è Cleofide Regina Indorum susceptus qui in India regnavit, itemque alter posthumus è Roxane natus Alexander dictus est, quem Cassander interfecit. Sed & filius Cassandri Alexander cum Antipatro fratre suo tenuit Macedoniæ regnum, perinde ut Alexander Pyrrhi F. Sed Alexander Persei F. à Paulo Æmilio Cos. Romano una cum patre captus est. Vide Justinum XXXIII. 2.

Apud *Syros* post Demetrium Soterem Olymp. CLVI. 4. regnare cœpit Alexander Bala sive Βάλλης, Θεοπάτωρ ἐννοχράτης, quibusdam etiam Epiphanes dictus. Fuit & Alexander II. Zebina ab Antiochenis Syriæ Rex adversus Demetrium Nicatorē constitutus Olymp. CLXII. 4.

Apud *Judeos* Alexander Jannæus Aristobuli Frater à Demetrio III. Syriæ Rege victus Ol. CLXXII. 4. obiit Ol. CLXXV. 2. Alexander Aristobuli F. Alexander Herodis M. Eilius, jussu Patris strangulatus. Tiberius Alexander, procurator Judææ.

Rex Egypti (& Cypri Ol. CLXVI. 4.) Alexander I. Lathuri frater matrem Cleopatram interfecit Ol. CLXXII. 2. inde ἐξωθεῖς sive pul-

pulsus. Alexander II. à Sylla in Ægypti regnum restitutus, & Alexander III. qui populum Rom. regni sui instituit heredem.

Epiri Rex Alexander Frater Olympiadis. Regnavit & postea in Epiro Alexander Pyrrhi F. qui regnum quoque Macedoniæ occupavit, ut ante dixi.

Alexander *Pheræus*, Pheræorum in Thessalia Tyrannus. Diversus ut videtur ab Alexandro Thessalo apud Polyan. VI. 46. qui de Alexandro Pheræo agit VI. 2. de quo vide sis etiam Valegium ad Harpocrat. p. 7.

Omitto dicere de Alexandro Molosso, Alexandro Spartano quem occiderunt Argivi, Alexandro Phrurarcho Æolidis, Alexandro M. Antonii filio, Tiberio Alexandro Alabarcha Alexandriæ, filioque cognomine procuratore Judææ.

Inter *Imperatores Romanos* notus est Alexander Severus Mammaræ F. conceptus in templo Alexandri nomini dicato & natus eodem die quo Alexander diem obiit: Nutrice Olympiade, nutritore usus Philippo. Sed magni cognomen à Senatu ingestum recusavit. Alexander Phryx præfectus Africæ Imperatorem se Carthagine venditavit, sed captus periit A. C. 306.

Inter Constantinopolitanos *Imperatores* Alexander Basilii F. A. C. 912. denatus.

Inter Pontifices Romanos octo Alexandri hætenus occurrunt. Celebrantur & Alexandri plures Patriarchæ & Episcopi, nec minus Reges, ut Scotiæ, Poloniæ &c. Principes (Hetruriæ, Parmæ &c. sed jam dicta sufficiunt ad demonstrandum, quam late per omnes gentes nominis Alexandri celebritas & favor patuerit. De singulis pleni sunt Historiarum libri, & plerique omnes in Lexicis Historicis jam tum annotati leguntur.

Alexandri varii qui Grace scripserunt.

Alexander Ægeus de quo infra cap. XI. in Peripateticis.

Alexander Ætolus Plevronius Grammaticus & Poeta, de quo in Tragicis dictum lib. 2. c. 19.

Alexander Aphrodisiensis, de quo infra lib. IV.

Alexander Alexandrinus Episcopus, cujus tempore Arius heresin suam sparsit.

Ale-

Alexander Castorensis Cappadociæ primum deinde Hierosol. Episcopus circa A. C. 112. de quo, ut de superiore, vide si placet præstantissimum Ecclesiasticæ Antiquitatis vindicem Guil. Caveum in Historia Scriptor. Eccles. literaria.

Alexander Cappadox Sophista, de quo Philostratus in Hippodromi via p. 613.

Alexander Chersonesus Car. & Chersoneso Cariz, qui de Caria scripsit. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 34. & 22. Stephanus Byz. &c.

Alexander Cisticus. Eustath. ad Homer.

Cornelius Alexander Asclepiadæ, Grammaticus ac Polyhistor, patria non Milesius (ut Suid.) sed *Coryæus*, de quo Jonsius lib. II. c. 16. de scriptoribus Histor. Philos. Meursius ad Chalcidium p. 7. seq. & in Bibl. Græca, Vossius de Hist. Græcis & ad Plinium Harduinus.

Alexander Damascenus, Aristotelis Placita sectatus. Galen. *ἰατρικὴ* c. 5.

Alexander Ephesus, cognomento Lychnus, de quo Voss. Hist. Græc. p. 318. seq. & qui duos perperam facti Ephesium ac Lychnum Meursius in Bibl. Gr.

Alexander Epicureus. Plutarch. II. 3. sympos.

Alexander Epirotes Pyrrhi F. Tactics scripserat teste Æliano.

Alexander Grammaticus qui M. Antoninum instituit. Vide Aristidæ O-rat. XII. T. 1. p. 142. seq. & Gatakerum ad M. Antonin. lib. 1. §. 10.

Alexander Hierapolitanus de quo Suid.

Alexander Lychnus. Supra in Alex. Ephesus.

Alexander Lycopolita cujus eximius libellus de dogmatibus Manichæorum editus est à Combesio.

Alexander Milesius. Chalcid. p. 155. versiculos affert Alexandri Milesii qui apud Theonem Smyrnæum MS. tribuuntur Alexandro Ætolo. Vide & supra in Cornelio Alexandro Polyhistor.

Alexander Molossus allegatus ab Ammonio in 176. Eustath. ad Homer.

Alexander Monachus de inventione Crucis à Gretsero editus. Confer Hendreichii pandectas p. 109. b.

Alexander Myndius de quo præter Vossium Jonsius p. 199. & Meurs. Bibl. Græca. Allegatur & ab Eustathio ad Homer.

Alexander Numenii F. Syrus Rhetor, de quo idem Meursius. Huic Lau-

rentius Normasius vir cum primis doctus tribuit libros duos qui exstant de figuris sententiarum atque elocutionis, ut infra in Rhetoribus dicam.

Alexander Paphius. Eustath. ad Homer.

Alexander Philaethes Medicus Asclepiadeus atque Herophileus, qui de pulsibus scripsit, Galeno teste: & de semine, teste Theodoro Prisciano.

Meminit & Alexandri Philosophi nescio cuius Artemodorus IV.

31. Onirocrit. caput ejus à Cynico percussum ligno testatus.

Alexander Plevronius. supra in Alex. Etolo.

Alexander Pyrrhi-F. supra in Alex. Epirota.

Alexander Seleuciensis Cilix Sophista, dictus Peloplaton, de quo Philostratus. Incertum idem ne sit Platonicus Alexander à quo M. Antoninus lib. 1. sect. 12. testatur se didicisse, ne crebro neque nisi necessitate adactus aut dicto aut scripto significaret cuiquam, non vacare se, neve hoc prae-textu officii vitae deesset.

Alexander Syrus. supra in Alex. Numenii.

Alexander Thasius. Etymolog. in *Διόδοτος*.

CAPUT IX.

De Theophrasto Eresio.

Theophrasti atas. Scripta quae exstant. *Historia Plantarum.* 1. *De Plantarum causis.* 2. *De lapidibus,* & alii tractatus minores. 3. - 11. *Fragmenta à Photio servata.* 12. *Characteres Ethici.* 13. *Metaphysica.* 14. *De sensu liber,* & Prisciani Lydi in illum expositio. 15. *Testamentum.* 16. *Scripta quae perierunt, recensita ordine Alphabeti.* 17.

THEOPHRASTUS ex Lesbo Insula Eresius * Philosophus, Aristoteli Magistro suo in schola Atheniensi successit (a) Olympiadis CXIV.

* Male *ἐξ ἰσθμῶ*, pro *ἐξ ἰσθμῶ*, apud Plutarch. de exilio p. 605. Similiter Phanias apud

CXIV. anno HK ante Christum CCCXXIV. Ab eodem propter eloquentiam dictus est *Euphrastus* (b) ac deinde *Theophrastus* (c) cum vero nomine Tyrannus appellaretur, quem *τρυφῆν ἰδίαν* sive *delicias suas* vocare Cicero solebat teste Plutarcho in Cicerone p. 872. *amicum suum* 2. ad Atticum 16.) De vita ejus consulendus Laertius libro quinto & quæ ad eum notarunt viri docti. Mihi hoc loco suffecerit annotasse quod patriam suam bis tyrannide liberavit, teste Plutarcho adversus Colotem p. 1126. & discessit è vita Olympiade CXXIII. successore (d) relicto ex plus quam millenis (e) quos habuit discipulis, Stratonem: diutissimeque cum vixisset (f) necdum satis vixisse sibi est visus. Scripsit Magistri sui exemplo infinita, ex quibus primum ecce tibi illa quæ vel integra vel ex parte saltem supersunt.

I. ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ἹΣΤΟΡΙΑΣ sive ΠΕΡΙ ΦΥΤΙΚΩΝ ἹΣΤΟΡΙΩΝ *Ῥιζαία* i. *Historia Plantarum libri X.* ex quibus priores novem integri, decimi fragmentum exiguum, sive initium tantummodo exstat, quod incipit: *ὅτι τὸ ριζῶν &c.* Scripsit hoc opus Theophrastus circa annum
Gg 2 num

apud Etymologum in *κῦρβεις* perperam vocatur *ἐφῆσι* pro *ἐφῆσι*, quod Scaligero Vollioque observatum.

(a) Laertius V. 36.

(b) Suid., in *Θεόφρ.*

(c) Strabo & alii laudati à Colomesio p. 249. Opusc. & Menagio ad Laertium V. 38. quibus adde Boethium in Aristot. de interpretatione p. 309. Tzetzam Chiliad. VI. hist. 51. & Olympiodor. in vita Platonis. Hieronymus autem lib. 2. contra Rufinum cujus balbutiem perstringit, per ironiam illum vocat Theophrastum. Vicissim Tyrannion dictus est, qui antea vocabatur Theophrastus, ingentis possessor Bibliothecæ temporibus Luculli, teste Hesychio Illustri ac Suida in *Τυραννίων*.

(d) Stratoni successit Lycon, Lyconi Aristo Ceus, Aristoni Critolaus, Critolao Diodorus. Vide Jonsium de scriptoribus Hist. Philof. lib. 1. c. XI. p. 59. 60.

(e) Laertius V. 37. Hesychius Illustris & Suid. Plutarchus de profectu in virtute p. 79. *ζήνων ὁρῶν τὸν Θεόφραστον ἐπὶ τῷ πολλῷ εἶχει μαθητὰς θαυμάζομενον, ὁ δὲ κείνῳ μὲν χορὸς μείζων, ἡμῶς δὲ συμφωνότερος*.

(f) Laertius V. 4. *ἐτελεύτα δὴ γηραιός, βίης ἔτη πε. annos, cum vixisset LXXXV.* Sed hunc numerum corruptum esse constat ex præfatione Theophrasti ad Characteres, in qua testatur se cum illos scriberet annorum fuisse XCIX. quem numerum confirmat Joh. Tzetzes Chiliad. IX. p. 243. Neque audiendus Sam. Petitus qui lib. 2. obs. 6. 9. contra MSS. codicum consensum pro XCIX. legendum esse contendit LXXIX. *Θ.* pro *Θ.* Hieronymus Epistola 2 ad Nepotianum: *Unde sapiens vir Græcia Theophrastus* (ita legendum non Themistocles) *cum explevis CVII. annis se mori cerneret, dixisse farræ se dolere, quod cum egredereetur è vita quando sapere cepisset.* Confer, Menagium p. 205. & 211.

num Romæ conditæ CCCCXL. dicavitque Nicodero Archonti Olymp. CXVI. 3. ut docet Plinius lib. III. hist. nat. c. 5. lib. XIII. c. 15. & lib. XV. c. 1. Apud Laertium V. 36. pro *Φυτικῶν* (g) *ἰστορίῳ* legendum *Πυτικῶν*, ut notarunt Casaubonus & Menagius ad Laertium & Joh. Meursius in libro singulari de Theophrasti scriptis, edito primum Lugd. Bat. 1638. 12. & nuper recuso in tomo decimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani p. 640.

Græce prodit Historia Plantarum cum Aristotelis & aliis Theophrasti operibus Venetiis apud Aldum A. 1498. fol. tum Basileæ A. 1541. fol. cujus editionis exemplis quibusdam *Hieron. Gemusæi*; aliis *Joachimi Camerarii* præfatio præmittitur, quorum neuter notas sibi arrogat marginales. Conjectura Casp Hofmanni est, *Oporinum* illas collegisse, collatione facta cum Gazæ versione. At cum raros emtores inveniret præstrinxisse oculis lectorum nomine Camerarii. Vide Epistolam Hofmanni ad Reinesium p. 681. Denique Theophrasti scripta Græce edita Venet. 1552. 8. ita ut sextum tomum post Aristotelis opera constituant.

Latine historia mPlantarum post barbaram *Guilbelmi* nescio cuius (forte de *Marbecka*) interpretationem jussu Nicolai V. Pontificis vertit *Theodor. Gaza*. Venet. 1504. Basil. 1533. fol. cujus versio castigata à *Dan. Heinsio* in Græcolat. sua Theophrasti editione. Lugd. Bat. 1613. fol. Postea *Caspar Hoffmannus*, qui translationem suam hætenus ineditam dicavit Evidoni Patino. Vide Labbeum p. 219. Bibl. nov MSS. *Julius Caesar Scaliger* hoc opus commentario illustravit, qui cum *Roberti Constantini* animadversionibus prodit Lugd. 1584. 8. Hinc *Job. Bodæus* à *Stapel* Medicus Amstelodamensis versionem Gazæ emendavit, & Theophrasti opus castigatum ingenti & erudito Commentario auxit. Cæterum libro nono immortuus (b) parenti Egberto Bodæo opus non plane perfectum reliquit vulgandum, unde Anno 1644. demum Amstelodami in folio lucem aspexit luculenta historia Theophrasti editio Græcolatina cum variis lectionibus & Bodæi commentario iconibus plantarum innumeris ornato, adjectis post singula capita integris J. C. Scaligeri & Rob. Constantini notis. Operæ pretium fuisset his additam fuisse *Felicii Accor-*

(g) Neque obstat quod Theophrastus de plantis potius agit Physico quam Medico, licet neque Medicum plantarum usum plane prætermisit. Vide Dan. Clericum in hist. Medicinæ part. 2. lib. 1. c. 8. Interdum à Veteribus simpliciter laudatur sub titulo *περί Φυτῶν*, ut à Galeno 3. in 6. Epidem. T. 5. p. 479.

(b) Obiit Amstelodami hieme Anni 1636.

romboni explicationem obscuriorum locorum Theophrasti de Plantis, quæ cum aliis ejusdem in Aristotelem & librum Galeni de temperamenti prodire Romæ 1590. fol. Gazam in capitum distinctione interdum peccasse & coherentia discerpisse, distinguenda conjunxisse observat Salmasius prolegom. ad Solin. & Gonzalez de Sales mantissa ad lib. de duplici terra viventium sect. 2.

II. ΦΥΤΙΚΩΝ ΑΙΤΙΩΝ βιβλία η'. De Causis Plantarum libri VIII. Ex quibus sex tantum primores ad nos pervenerunt, in quorum limine, suarum *ισχυρῶν*, ut ante *αἰτίας* scriptarum, meminit. Apud Laertium V. 46. itidem pro *φυτικῶν αἰτιῶν* male legitur *φυσικῶν*. Et hos quoque libros latine post Guilelmum Gaza transtulit, castigavit Dan. Heinsius, commentario illustravit Julius Caesar Scaliger edito primum Lugd. 1566. fol. *Casparis Hofmanni* nova versio inedita & notæ MSS. in Theophrasti historiam & de causis plantarum libros exstant Norimbergæ in Bibliotheca Viri Clariss. Gothofredi Thomassii. Etiam hujus operis Theophrasti loca quædam commentariis explicavit Felix Accorombonus. Ex Meursii vero sententia utrumque scriptum, Historias & libros de causis, uno τ *φυτικῶν* nomine designasse veteres quidam videntur, & citasse indistincte: Itaque apud scholiasten Nicandri ad Alexipharmaca (nisi numerus corruptus) citatur liber XIV. Θεόφραστος ὁ μὲν ἐν τῇ παρασκευῇ καὶ ἐκαστῇ τῇ φυτικῶν χάριν αὐτὸν περὶ σπόρου. Isque erit de causis plantarum liber quartus. Arabicam versionem hujus operis memorat Abulpharagius Hist. Dynast. p. 94.

III. ΠΕΡΙ ΛΙΘΩΝ. De lapidibus liber scriptus Olympiadæ CXVI. 2. Archonte Praxibulo, ut ex Plinii XXXIII. 7. colligit Meursius. Memorat præter Laertium V. 44. Arhenæus III. 13. Vertit latine post Adr. Turnebum Daniel Furlanus Cretenensis & commentariis illustravit: Græce & latine ediderunt Wechelii, ex Bibl. Joh. Vicentii Pinelli, Hanovix 1605. fol. cum aliis quæ deinceps recensero Theophrasti opusculis. Separatim liber de lapidibus Græce editus & latine cum notis Johannis de Laet. Lugd. Bat. 1647. 8.

IV. ΠΕΡΙ ΑΝΕΜΩΝ Liber de Ventis & ipse à Furlano latine versus & commentariis illustratus. Exstat & latine ex versione Federici Bonaventura cum ejusdem commentario. Urbini 1593. 4. Græce vero cum libro de lapidibus & libro de igne jam tum editus Venet. 1496. fol. cum scriptis Aristotelis. Memoratur Theophrastus ἐξ ἀνέμων Laertio V. 42. & Alexandro Aphrodisiensi in 2. Metaphys.

V. ΠΕΡΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΎΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ, ΑΝΕΜΩΝ,

Gg3

XEI-

ΧΕΙΜΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΑΣ. *De signis pluviarum, ventorum, tempestatu & serenitatis.* Vertit & illustravit *Daniel Furlanus*. Memorat *Laertius* V. 45. & *Proclus* 4. in *Timæum*. Cæterum male à librariis in frustra dissectus est, & pejus adhuc inter secundam tertiamque partem liber de igne inedit. *Heinsiana* & quam *Heinsius* secutus est *Hanovienſi* interjicitur.

VI. ΠΕΡΙ ΠΥΡΟΣ α, β. *De igne libri duo* *Laertio* memorati V. 45. ex quibus unus modo lupereſt Græce primum editus Venet. 1479. fol. ad calcem *Aristotelis*: & cum latina *Adriani Turnebi* versione Paris. 1566. 4. & additis *Danielis Furlani* commentariis Hanov. 1605. fol. Liber de igne & alter de odoribus ex latina *Turnebi* translatione recusus *Hardervici* 1656. 12. & inter *Turnebi Opera*, fol.

VII. ΠΕΡΙ ΟΣΜΩΝ, *De odoribus.* Memorat præter *Laertium* V. 44. *Athenæus* & *Suidas* in ὁσφραντικόν. Latine vertit *Adrianus Turnebus*, illustravit *Furlanus*. Separatim Græce & latine cum versione & Scholiis *Turnebi* prodierunt libri tres *Theophrasti* de igne, de odoribus & de lapidibus Paris. 1566. 4.

VIII. ΠΕΡΙ ΪΔΡΩΤΩΝ sive περὶ ἰδρωτῶν, ut *Laertius* V. 44. *De sudoribus.* Latine vertit *Daniel Furlanus* additis suis commentariis. Prodierunt etiam libri duo, unus de sudoribus & alter de vertigine cum versione & annotationibus *Bonaventura Grangeni* Paris. 1576. 8. Excerpta quædam ex his libris exhibet *Photius* cod. 278. quæ subjecta etiam à *Sylburgio* sunt problematibus *Aristotelis* Græce editis p. 357. & ab *H. Stephano* inter opuscula *Theophrasti* Græce vulgata Paris. 1557. 8.

IX. ΠΕΡΙ ΤΑΙΓΓΩΝ. *De vertigine*, fragmenta, verterunt & illustrarunt *Daniel Furlanus* & *Bonaventura Grangenus*. Occurrunt etiam Græce in *Aldinis* & *Basileensi* operum *Theophrasti* editione & ad calcem problematum *Aristotelis* editionis Græcæ *Sylburgianæ* p. 360. seq. & inter opuscula *Theophrasti* ab *H. Stephano* vulgata, & cum *Andrea Schotti* versione apud *Photium* codice 278. Meminit libri περὶ ἰλιγγῶν ἢ σκοτώσεων inter *Theophrasti* scripta *Laertius* V. 44.

X. ΠΕΡΙ ΚΟΠΩΝ. *De Lassitudinibus.* Vertit *Daniel Furlanus* illustravitque. Sub extremū quædam desunt. Excerpta paucula ex hoc libello habet *Photius* cod. 278. quæ leguntur etiā post problemata *Aristotelis* edit. *Sylburg.* p. 356. & inter opuscula vulgata ab *H. Stephano*. Meminit præter *Laertium* V. 44. *Galenus* 3. ὑπνίων. Fere totum ex *Aristotelis* pro-

problematis conflatum esse notat Hieron. Mercurialis lib. 1. Var. Lect. c. 9.

XI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΊΧΘΥΩΝ ΕΝ ΞΗΡῳ ΔΙΑΜΟΝΗΣ. *De piscibus in siccis degentibus.* Vertit & illustravit *Daniel Furlanus*. Timothei Camotii (Joh. Baptistæ F.) commentaria in librum Theophrasti de piscibus MSta memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 213. Casaubonus putat esse *δοκσιμωμάτων* scripti Theophrastei πρὶ τῇ ἐν τῷ ξηρῷ διαμονῇ, quod præter Laertium V. 43. memorat Athenæus VII. 18. & 19. quintum ejus operis librum allegans. Respicit etiam idem Athenæus Theophrastum laudans lib. 14. non procul ab initio. ἐν ἰνδοῖς δὲ φησι θεόφραστον τὰς ἰχθύας ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν γῆν ἐξίχτας &c. Auctor indicis scriptorum in editione Athenæi Basileensi perperam existimavit hoc loco allegari Theophrastum in scripto cui titulus fuisset Ἰνδοί.

XII. FRAGMENTA ex libris sex servata à Photio cod. CCLXXVIII. & ante Photii editionem ab Hoefschelio curatam Græce vulgata ab H. Stephano Paris. 1557. 8. 1. de animalibus quæ colorem mutant πρὶ τῇ μεταβολῇ τῶν πρὸς χροῶς. Meminit Laertius V. 44. Athenæus VII. 16. Respicit Plinius X. 29. hist.

2. De nervorum resolutione πρὶ παραλύσεως.

3. De animi defectione πρὶ ληψυχίας, quod fragmentum cum superiore de Paralyti legitur etiam ad calcem problematum Aristotelis edit. Græcæ Sylburgianæ p. 359. seq. Memit Laertius V. 44.

4. De animalibus quæ repente apparent περὶ τῆ ἀδρόως φαινομένων ζώων. Meminit Laertius V. 44.

5. De invidentibus animalibus, περὶ τῶν λεγομένων ζώων φθονῶν. Meminit præter Laertium, apud quem vitiose φθονῶν legebatur pro φθονεῖν, Apulejus in Apologia, respicit Ælianus III. 17. animal. & Plinius VIII. 29. & 31. & 57. Hist. natural. In Bruta animantia invidiam cadere negat Plutarchus lib. de odio & invidia p. 537.

6. De apibus περὶ μελιτῶν, five ut rectius Laertius V. 44. περὶ μέλιτος, de melle.

XIII. Editionem Theophrasti * Heinsianā (in qua exstant libri omnes hæcenus recensiti Græce & Latine sine notis) claudunt ΕΘΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ, *Characteres* five *Notationes* morum vitiosorum ad *Polyæm* cum versione *Is. Casauboni*, qui capita 25. 26. 27. 28. 29. primus è MSS. restituit, uti *H. Stephanus* in Græca sua editione libellorum quorundam Aristotelis & Theophrasti Paris. 1557. 8. primus addiderat ex antiquo codice

* Lugdunī Batavor. A. 1613, fol.

codice capita 17 - 24. licet nec ita liber exstet integer. Eodem liber Laertio V. 47. Suidæ & Eustathio ad Iliad N. memoratus, scriptusque à Theophrasto sene atque ut ipse in præf. testatur jam undecentum annos nato, ex Furlani versione & cum ejus commentariis postremo loco ponitur in editione opusculorum Theophrasti Hanoviensi 1605. fol. in qua libri omnes hactenus à me memorati (excepta plantarum historia & libris de causis plantarum) occurrunt Græce & latine cum versione *Dan Furlani* vel Adr. Tumebi, cum ejusdem Furlani commentariis, de quibus ita Casaubonus in literis ad Janum Rutgersium Paris. 3. Nonis Januarii 1610. *Characteres Lugduni, brevi ut spero edentur non negligeret recogniti. Nam Furlanus homo Græcus atq; is doctissimus, qui in eandem arenam post nos descendit, stomachum mihi movit, qui mihi ferme persuasit etiam Græcos homines in sua lingua posse aliquid à nobis discere. Φρόνῳ δ' ἀπεσθῶ & λόγῳ καὶ νύμεισι. Sed ejus versionem & notas si vidisti, & expendisti aliquando, non aliud nisi fallor senties. Præterea iidem Characteres Theophrastei cum versione Cl. Auberii Trinacuriani subjecti leguntur Aristotelis Ethicis ad Nicomachum à Lambino illustratis Basil. 1582. fol. una cum fragmentis Pythagoræorum cum vers. Gvil. Canteri. Præclara vero *Is. Casauboni* versione & commentario erudito ornati primum lucem adspexere Lugd. 1592. 1612. 8. & post Casauboni fata ibid. 1638. 8. & quæ reliquis præstat editio, Brunsvigæ 1659. 8. Prætereo hunc libellum cum Casauboni versione sed absque ejus commentario editum Lipsiæ cura Rev. D. *Adami Rechenbergii* 1679. 8. & cum monitis piis *Job. Angeli VVerdenbagenii* Lug. Bat. 1632. in forma minore: tum inter opuscula Mythologica, Physica & Ethica cum notis *Tho. Galei* Viri Clariss. vulgata Cantabrig. 1671 & Amst. 1688. 8. Philippus Labeus in Bibl. nov. MSS. p. 372. eundem videtur laudare characterum Theophrasti optimæ notæ codicem quo usus est Casaubonus, & quod addit, in quo habentur pleraque quæ in excusis desiderantur, intelligendum de editionibus ante Isaacum Casaubonium vulgatis. Sed & *Isaacus Vossius* notis ad Ignatium p. 289. promiserat se librum hunc Theophrasti pluribus locis meliorem daturum & illustraturum notis: tum Galeus ab eodem Vossio auctiorem & emendatiorem expectare nos jussit. Caput XVII. περὶ θεωρητικῶν ἐγρεγίσι observationibus Gallice editis illustravit *Job. Rondellus*. Amst. 1686. 12. Sunt etiam qui Theophrasti *characteres de virtutibus* * vi-*

disse

* Laertius duobus in locis ἡθικῆς χαρακτῆρας inter scripta Theophrasti memorat V. 47. & 48. unde Menagius suspicatur uno loco ab eo notari characteres virtutum, altero vitiorum.

difficile affirmarent, sed non ego credulus ille, inquit Menagius ad Lactantium p. 211. *Maximi Planudis* expositionem ineditam in Theophrasti characteres memorat Gesnerus præfat. ad Joh. Stobæum. Eam in Italia Bibliothecis diligenter inquisitionem nancisci se potuisse negat *Leonhardus Lytius*, cum cujus versione characteres prodierunt Lipsiæ 1591. 8. inscripti Gotfrido Camerario Joachimi filio. Sparsim etiam cum versione Anonymi à Gesnero castigata leguntur inserti florilegio Stobæi in editione Basil. 1550. fol. & in aliis posterioribus. In Catalogo Thuanæo T. 2. p. 14. memorari videas characteres Theophrasteos cum versione *Angeli Politiani* & notis *Fed. Morelli* Paris. 1583. 4. Et Simlerus tradit editos cum eadem Politiani versione Basileæ apud Cratandum.

Thomæ Stanlei amplissimas in eundem libellum prælectiones auctor vitæ ejus, quæ ante historiam Philosophicâ à Stanleio scriptam in novissima editione præfixa est, memorat. Joachimi Kühnii dissertationes Argentinz edi coeptas fatum viri præstantissimi ante paucos annos abruptit. Loca nonnulla characterum illustravit emendavitque *Salmafusus* lib. de usuris, commentario ad Solinum, & in aliis scriptis, & *Joh. Clavicus* Vir Cl. in arte Critica. Gallice translatus est idem libellus ab *Hieronymo Beneventano* Paris. 1613. 12. & novissime à *Bruyero* A. 1688. 12. qui Theophrastum imitatus est, & ex suo ingenio novos & ipse characteres addidit dignos lectu, atq; acumine quicquid videatur personato Vignolio* Marvillio neutiquam destitutos. Bruyeri characteres avide lectitati & plus ** decies Gallice Parisiis, Bruxellæ & alibi typis excusi sunt, & in Anglicam translata linguam Lond. 1698. 8. Scripserant & characteres morum *Ludovicus Molinaus*, *Carolus Paschalius*, *Josephus Hallus*, *Joachimusque Pastorius*, ne de aliis *** in præsentī dicam Sed plurimi ab eo tempore idem tentavere, ut tot libellorum Gallicorum exempla testantur, qui in titulo characteres præferunt, quales sunt: *le Theophraste moderne*, *Suite des Caractères de Theophraste & des pensées de Pascal Ouvrage dans le goût des Caractères*. *Caractère d'un bonneté homme*. *les differens Caractères des femmes du siècle*. *Caractères & portraits Critiques sur les défauts ordinaires*

Hh

des

* Vignolius Marvillius T. 1. Miscellaneor. Historicor Gallice editorum. Cui respondit autor libri *Defense de Mr. de la Bruyere & de ses Caractères contre les Accusations & les objections de Mr. de Vigneul Marville*. Amst. 1702. 12.

** Nona editio paucis post auctoris mortem diebus lucem vidit Parisiis A. 1696

*** Vide Georgii Paschii Prof. Kiloniensis Clariss. diatribam de Philosophia characteristica & parænetica. Kiloniæ 1705. 4.

des hommes, *Portraits sages & ridicules. Caractere d'un veritable ami, Chre-
tians tirez de l' Ecriture sainte & appliquez aux Moeurs de ce siecle. Caracteres
des Vertus & des vices. Caracteres naturels des hommes en forme de dialogue.*
Ex Anglis quoque memorandus Boyerus, *the English Theophrastus of Mr.
Boyer A. 1696. 1702. &c.* Ut ad Theophrastum revertar, annos natus
XCIX (non LXXIX. ut contra MSS. codicum consensum legit Sam.
Petius lib. 2. obs. 9. & Casaubonus in prima editione) characteres scri-
psit, quemadmodum ipse c. 1. testatur, neque necesse est illa quæ de Po-
lyperchonte & Cassandro memorat c. 9. eodem anno accidisse * quo
liber scriptus est, sed exempli saltem loco adduxit rem ante plures li-
cet annos gestam, verum notissimam. Videtur sane Theophrastus qui
teste Hermippo apud Athenæum lib. 1. p. 21. inter docendum cum de
moribus ageret gulosum exserta lingua labra circumlingendo, alios mo-
res alius gestibus argumento congruentibus exprimebat, in singulis ho-
rum characterum capitibus non morum vitiosorum naturam perstrin-
gere univèrse, sed notare ac describere certos quosdam homines suæ
ætatis, eorumque mores ridiculos, quos forte per vitam observaverat, ad
vivum exprimere ac depingere. Petrus Victorius in pluribus locis
commentarii ad Rhetoricam Aristotelis dubitat, utrum libelli, quo de-
scribuntur naturæ hominum & mores, Theophrastus sit auctor. Quin
falso illi attribui aperte affirmat XVII. 7. var. lect. Sed nulla est ratio,
quare ejus judicio, cui res ipsa & veterum testimonia refragantur, sub-
scribamus.

XIV. Τὸν μετα' τὰ φυσικά ἀποσπασμάτων ἢ βιβλίων α'.
Metaphysicorum fragmentum, sive liber I. In editione Heiniana &
Hanovienſi collectione desideratur. Sed exstat in tribus editionibus
Græcis operum Theophrasti: Aldina Venet. 1498. fol. Oporiniana
Basileensi cum præfat. Hieronymi Gemulæi edita A. 1541. fol. & tertia
Aldi filii, quæ operibus Aristotelis in quinque tomos distributis tan-
quam sextum Volumen subjicitur Venet. 1592. 8. ex recensione Camo-
tii, edente Turrifano. Separatim hunc ipsum librum cum commen-
tariis Græcis Joh. Baptista Camotii in tres libros distinctis ediderat
Turrifanus ibid. 1551. fol. & absq; iisdem, itidem Græce, ad calcem Meta-
physicorum Aristotelis, cum notis Criticis Frid. Sylburgii excuderunt A.
Wecheli Heredes, Francof. 1585. 8. Latine vertit non Grynæus ut
Sylburgius suspicabatur, sed Cardinalis eruditissimus Bellario, idem qui Ari-
stote-

* Acciderunt ista Olymp. CXV. 3. sed Characteres longè post scripti videntur.

telis Metaphysica felicissime transtulit. Edita est Bassarionis interpretatio utriusque operis ad calcem librorum præclarorum adversus Georgium Trapezuntium calumniatorem Platonis Venet. 1516. fol. & inter opera Aristotelis latine variis interpretibus vulgata Basileæ 1538. fol. & tomo octavo Operum Averrois Venet. 1551. fol. Ad calcem libri hæc nota legitur adscripta: τὸ πρὸ βιβλίον Ἀνδρόνικου μὲν καὶ Ἑρμιπποῦ ἀγνοοῦν, ἐξ ὧδ' ἀνείκασεν αὐτῷ ὅλως πεπινηται ἐν τῇ αἰσχροφῇ τῷ Θεοφράστῃ βιβλίων. Νικόλαος δ' (intellige Damascenum) ἐν τῇ θεωρίᾳ τῷ Ἀριστοτέλει μὲν τὰ φυσικὰ μνημονεύει αὐτῷ, λέγων εἶναι Θεοφράστῃ. Εἰσὶ δ' ἐν αὐτοῖς παρομοιωσεις πινὲς ὁλίγαι τῷ ὅλῳ πραγματείᾳ. Laertius quoque Metaphysicorum mentionem inter scripta Theophrasti prætermisit.

XV. ΠΕΡΙ Αἰσθησεως βιβλίον, *liber de sensu*. Laertio V. 42. memoratus, Job. Baptistæ Camotio curante primum à Frid. Turrisano editus est in Græca editione Venet. A. 1552. 8. in reliquis editionibus Theophrasti Græcis & Græcolatinis desideratur, nisi quod Græce vulgaverat *Victor Trincavellus* una cum Alexandri Aphrodisiensis quaestionibus, & *Prisciani Lydi* paraphrasi diversi operis * Theophrastei de sensu, phantasia & intellectu. Venet. 1536. fol. & *Henricus Stephanus* una cum characteribus sive notationibus morum & fragmentis ex novem Theophrasti libris Paris. 1557. 8. Prisciani Lydi (qui Simplicii & Damascii æqualis memoratur ab Agathia lib. 2. p. 65. & ex Jamblichi libro περὶ ψυχῆς profecisse se testatur p. 276. quem perinde ut Plutarchum Nestoris F. γρηγόριος & Ἀριστοτέλης ἐξηγητῆς appellat p. 289. Male *Patriſianus* Philosophus dicitur in Codice MS. Caroli de Montchal apud Labbeum p. 194 Bibl. nov. MSS.) Paraphrasis eorundem librorum exstat etiam Græce in Oporiana Theophrasti editione Basil. 1541. fol. ex recensione Joach. Camerarii, latine vero translata est à *Marsilio Ficino*, cujus versio sæpius excusa cum aliis Jamblichi, Procli &c. Venet. 1497. (male 1597. in Catalogo Bibl. Bodlejan.) & 1516. fol. & Basileæ, Parisiis, tum inter Ficini opera junctim edita. Idem Ficinus in Theophrastum commentarios promisit in suo ad Plotinum commentario. Metaphysica Theophrasti & librum de moribus memorat Abulpharagius p. 94. inter scripta ex Syriaco Arabice translata.

H h 2

XVI.

* Puto Priscianum interpretari locum ex quinto Physicorum Theophrasti. qui liber erat secundus περὶ ψυχῆς. Nam translationem de sensu Priscianus claudit his verbis: ἀλλὰ ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἵωμεν, ἐπ' ἄλλης ἡμῖν ἀρχῆς τὰ λοιπὰ δ' πέμπτῃ βιβλίῳ ἐπεξεργαζόμενοι. p. 284. edit. Basil. Idem Priscianus passim notat Theophrastum in his ἐπεξεργάζεσθαι Ἀριστοτέλει, sive Aristotelis vestigiis insistere & ab eo dicta magis illustrare.

XVI. ΔΙΑΘΗΚΑΙ. *Testamentum* Theophrasti exstat apud Laertium V. 51. seq. Ad convivia Philosophorum quotannis celebranda pecuniam legasse refert & Athenæus V. p. 186.

XVII. Jam deperditos Theophrasti libros enumerare reliquum est, ordine digestos Alphabeticum, quem nec Laertius nec Meursius observarunt. Nam apud Laertium quidam triplex vel quadruplex scriptorum Theophrasti ad 230808. versuum numerum assurgentium catalogus reperitur, unusquisque literarum ordinem quidem utcumque, nec accurate tamen retinens, quorum primus incipit sect. 42. alter sect. 46. tertius sect. 49. quartus sect. 50. libri V. Verisimile est in singulis alios auctores fuisse secutum, cum enim nonnullos Theophrasti libros plane omittat, quosdam repetita vice nominat. De Theophrasti scriptis olim egerant *Andronicus*, qui in πραγματικὰς ea digessit teste Porphyrio in vita Plotini, ac Plutarcho in Sylla: tum *Hermippus*, cujus, ut Andronici quoque meminit scholion Metaphysicis Theophrasti subjectum, & paulo ante à me descriptum. Erecentioribus, quorum laboribus usum me profiteor, *Johannes Meursius* in notis ad Apollonium Dylcolum p. 140. seq. & in Theophrasto suo: *Franciscus Patricius* in discussionibus Peripateticis p. 128. & *Menagius* ad Laertium p. 206. seq.

Ἀγωνισκῶν τ' πρὶ τὰς ἐρατικὰς λόγους θεωρίας. Laertius V. 42.

πρὶ τ' ἀδελφμαίων, α'. Laert. V. 46.

πρὶ τ' αἰθιδμίων, β'. Editio Laertii Aldobrandina, ubi alij αἰθιδμίων. V. 42.

πρὸς Ἀισχύλῳ, α'. Laert. V. 49.

πρὶ αἰνῶν. Laert. V. 49.

Πρὸς τὰς ἐξ Ἀκαδημίας, α'. Laert. V. 49.

Ἀκίχαρ, α'. Laert. V. 50. Videtur fuisse liber Ethici argumenti. Confer quæ de Acicari Columna Clementi 1. Strom. p. 303. memorata Reinesius Var. lect. p. 97. & 381. Steph. Lemonius notis ad varia sacra p. 346. seq. Ἀκίχαρ vocatur Straboni lib. 16. p. 76. qui inter viros sapientissimos cum laudat.

Ἀκροῖστας, α, β'. Laert. V. 42. Galenus de substantia facultatum naturalium. Combustas à Metrocle refert Laertius VI. 95.

πρὶ ἀλῶν, νίτρου, στρυγγείας α'. Laert. V. 42.

πρὶ αἰαλύστας συλλογισμῶν α'. Laert. V. 42. Alexander Aphrodis. in 1. Analyt. prior. Svidas.

Ἀνα

Ἀναλυτικῶν προτέρων, γ'. Laert. V. 42. Suid. *Ἐκείνου*. Alexander Aphrodis. in Aristotelis priora Analyt. Simplicius in 2. de cælo & 3. Videtur respicere Boethius 2. de syllogismo Categorico pag. 794. seq. ubi notat Theophrastum & Eudemum, suffragante Porphyrio, quatuor modis primæ figuræ syllogismorum alios quinque admixisse, & modis sex textus figuræ septimum.

Ἀναλυτικῶν ὑστερῶν ζ'. Laert. V. 42. Galenus 2. de dogm. Hippocr. & Platonis, Suidas, Eustratius in 2. poster. Analyt. Alexander Aphrodisæus lib. 1. *ὑστερῶν καὶ ὑστερῶν* c. 27.

Ἀναλυτικῶν ὑστερῶν, Laert. V. 42. Suid.

Πρὸς Ἀναξογόρου α'. Laert. V. 42.

Πρὸς Ἀναξογόρου α'. Laert. V. 42.

Ἀθηγητικῶν τόπων β'. Laert. V. 42. Suid. Alexander Aphrodis. in priora Analyt. qui titulum refert paulo aliter: *ἀθηγητικῶν λόγων εἰς τὰ σχήματα*.

Περὶ αἰθέρων, de ætheribus. Plin. XXI. 3.

Περὶ τῶν αἰθέρων, α'. Laert. V. 43.

Περὶ τῶν ἀστροῦ διαστημάτων. Laert. V. 46.

Περὶ ἀστροφάσεως, α'. Laert. V. 46. Infra in *πρὸς κατὰ φάσεις*.

Περὶ ἀστροφάσεως, α'. Laert. V. 46. *πρὸς ἀστροφάσεων*. V. 50. Videtur respicere Cicero 1. Acad. quæst. & 5. de finibus.

Ἀστροφάσεων διαφοράς. Laert. V. 42.

Ἀστροφάσεων ἰσορροπίας α'. Laert. V. 50.

Περὶ ἀστροφάσεων Laert. V. 50. Nisi legendum *ῥυθμῶν* cum Meurfio. Sed de rhythmo & numero oratorio, de quo Theophrastum accuratius disputasse tradit Cic. in Oratore, potuit agere in *τέχνη ῥητορικῇ* de qua infra.

Ἀστροφάσεων α'. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν ἀστροφάσεων α'. Laert. V. 42.

Ἀστροφάσεων ἰσορροπίας α'. Laert. V. 50. Respicere videtur Simplicius ad 2. de cælo.

Περὶ τῶν ἀστροφάσεων πίστεως, α'. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν ἀστροφάσεων γραμμῶν, α'. Laert. V. 42. Idem liber esse videtur qui etiamnum legitur hoc titulo inter scripta Aristotelis. Eum enim quibusdam ad Theophrastum auctorem relatum esse testatur Simplicius in 2. de cælo, & Joh. Philoponus in 1. de generat. & corruptione.

Περὶ αὐξήσεως, α. Laert. V. 50.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων, α. Laert. V. 46.

Αφορμαὶ ἢ ἐπιστημώσεως. Laert. V. 46.

Περὶ βασιλείας, α. Laert. V. 42. Sed Plutarchus in Themistocle & Dionysius Halic. lib. 4. laudant Theophrastum ἐν τοῖς περὶ βασιλείας, quibus suffragatur Laertius V. 49. ubi duo libri hoc argumento. Librum περὶ βασιλείας κυπρίων memorat Suidas in πάρεσσι πρὸς Κάσσανδρον περὶ βασιλείας. Laert. V. 47. Athenæus libro 4. p. 144. ubi docet ab aliis hoc scriptum tributum Sosibio, quem epinicio elegiaco Callimachus celebravit.

Περὶ παιδείας βασιλείας, α. Laert. V. 42.

Περὶ βίων, α, β. Laert. 5. 42. & respicit Plutarchus in Pericle, Alcibiade, Aristide, Lyfandro, Niciā, Agésilao & Demosthene.

Περὶ γάμου, de nuptiis aureolum Theophrasti librum Hieron. 1. contra Jovinian. in quo quærebat Philosophus, an vir sapiens ducat uxorem. Videtur respicere Stobæus serm. 72. & 83.

Περὶ γελόις, α. Laert. V. 49. Athen. lib. 8. p. 348.

Περὶ γένεσως, α. Laert. V. 46. Simplicio in 4. de cælo inscribitur περὶ γένεσως στοιχείων. Videtur & respicere Philo de mundo. Etiam περὶ ζώων γένεσως de genitu animalium scripsisse testatur Apulejus in Apologia. Vide & Censorinum c. 4.

Ἰσραελίων (male ἰσραελίων in edit. castigatissima Wetsten. ἡ Γεωμετρικῶν δ. Laert. V. 48.

Περὶ γένεσως τῶν ἀγγέλων. Julian. Epist. 24. Varro & Columell. Geoponic. III. 3. & 4.

Περὶ γήρας, α. Laert. V. 42.

Περὶ γυναικῶν, Laert. V. 46.

Περὶ δακτύλων ζώων καὶ βληπικῶν, α. Laert. V. 43. Apulejus in Apologia.

Περὶ τῆς διδασκαλίας, α. Laert. V. 49.

Περὶ τῆς Δημοκρατίας ἀστρολογίας, α. Laert. V. 43.

Περὶ Δημοκρατίας, α. Laert. V. 49.

Περὶ διαβολῆς, α. Laert. V. 46. & 49. & 50.

Περὶ τῶν ἐξ ἐλευσίνων ὀργάνων. Suid. in ὀργάνων.

Περὶ τῶν διακρίσεων, α, β. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν διακρίσεων, α. Laert. V. 43.

Dialogos Theophrasti memorat Basilus Epist. 167. Nimirum ex scriptis ejus nonnulla fuerunt composita more Dialogorum, licet res

res ipsas nude tractantia & Platonica (s) vavitate, ejusdem Basilii judicio, destituta.

Περὶ τῶν διαφορῶν, α. Laert. V. 46. sive ut Athenæus lib. 7. p. 317. περὶ τῶν καὶ τῶν διαφορῶν.

Περὶ Δικαιολογικῶν λόγων α. Laert. V. 50.

Τῶν Διαφάνων συναγωγῇ, α. Laert. V. 43.

Διαφάνων α, β, γ. Laert. V. 43.

Εγκρίματα Θεῶν, α. Laert. V. 47.

Περὶ τῶν εἰδῶν α, β. Laert. V. 43.

Περὶ εἰδῶν α, β. Laert. ibid.

Περὶ ἐκτελέσεως α. Laert. V. 46.

Περὶ ἐκτελέσεως α. Laert. V. 43.

Περὶ ἐμπειρίας α. Laert. V. 43.

Περὶ ἐμπειρίας α. Laert. V. 46.

Περὶ ἐνδυσιασμάτων. Laert. V. 43. Apollonius Dyscolus c. 49. hist. commentit. cui inscribitur περὶ ἐνδυσιασμάτων. Athen. lib. 14. p. 624. Plin. XXVIII. 2.

Περὶ ἐνδυσιασμάτων Laert. V. 47. Scholiastes Hermogenis proœm.

Εὐσεβείων, γ. Laert. V. 43.

Περὶ εὐσεβείων, α. Laert. V. 47.

Περὶ ἐπαίνων α. Laert. V. 46. Videtur respicere Plutarchus vita Agidis & Cleomenis.

Περὶ ἀπλήψεως. Laertius V. 43. de caducis Apulejus in Apologia.

Τίς οἱ πρός τὴν ἀπλήψην α. Laert. V. 49.

Ἐπιστολῶν, α, β, γ. Laert. V. 46. ad Astycreontem, Phaniam & Nicanorem id. V. 50. Epistolam ad Phaniam laudat idem V. 37. & Scholiastes Apollonii lib. 1. Theophrastum ἐν Ἐπιστολαῖς Ptolemæus Hephaestion lib. 3. ap. Photium cod. 190.

Ἐπιτομή τῶν Πλάτωνος πολιτείαις α, β. Laert. V. 43.

Ἐπιτομὴν Ἀριστοτέλους περὶ ζώων, ε. Laert. V. 49.

Ἐπιχειρημάτων, ιη. Laert. V. 43. & α, β. Laert. V. 49.

Ἐρωπικὸς, α. sive περὶ ἐρωτικῶν. Laert. V. 43. qui perperam pro diversis libris habet. Vide Marquardi Gudii Epist. 1. ad Menagium. Laudant Strabo lib. X. p. 478. Athenæus lib. XIII. p. 562. 567. 606. Respiciunt Gellius VII. 8. Plinius IX. 8. hist. Stobæus serm. 62. Scholiastes Theocriti Idyll. 4.

Περὶ ἐπεσφουρίας ζώων τῶν ὁμογενῶν α. Laert. V. 43.

Παγ

Περὶ εὐδαιμονίας ἄ. *de vita beata liber*. Laert. V. 43. Athen. lib. 12. & 13. & Ciceros 5. Tusc. quæst. & 5. de finibus, quo in loco testatur se Theophrastum in plerisque sequi, nisi quod virtuti plusquam ille, fortunæ minustribuit.

Εὐιάδ. Laert. V. 50.

Περὶ εὐρημάτων ἁ, β'. Laert. V. 47. Clemens 1. Strom. p. 308. (& ex eo Eusebius X. 7. præparat.) Scholiastes Homeri Iliad. ἁ. Pindari Olymp. 13. Respicit Plinius VII. 59. Hist. Scholiastes Apollonii lib. 2.

Περὶ εὐσεβείας ἄ. Laert. V. 50.

Περὶ εὐτυχίας ἄ. Laert. V. 47.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν ἁ. Laert. V. 43. Apulejus in Apologia, Athenæus lib. 7. p. 314.

Περὶ ζώων, βιβλία ζ'. Laertius V. 44. & 50. librum tertium laudat Athenæus lib. 9. p. 387. Idem opus respiciunt Ælianus X. 35. XI. 40. & alibi opère de animalibus. Gellius XVI. 15.

Περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἡθῶς, ἁ. Laert. V. 40. Tractatum de animalibus qui pisce vescuntur memorat Plinius XI. 53.

Περὶ ἐπρωφανίας ζώων τ' ὁμογενῶν ἁ. Laert. V. 43. Athenæus lib. 9.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν Φωλευόντων ζώων. Laert. V. 44. Athen. lib. 2. & 3.

Περὶ ἡδονῆς, ὡς Ἀριστοτέλης, ἁ.

Περὶ ἡδονῆς ἄλλο. Laertius V. 44.

Περὶ ψευδῆς ἡδονῆς, α. id. 46. Laudatur & Athenæo libro 12 bis Theophrastus ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς. Sed libro 8. Θεόφρατος ἡ χαμαιλέον ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς.

Ἡθικῶν σχολῶν Laert. V. 47. Ἡθικά vocat Plutarchus in Pericle p. 173 librum primum laudat Michael Ephesius in V. 1. Ethic.

Περὶ ἡθῶν libros Theophrasti ab Ἡθικοῖς distingvit, & illorum quoque librum 1. allegat Michael Ephesius loco laudato. Meursius dubitat num apud Laertium V. 43. pro περὶ εἰδῶν ἁ, β'. sit legendum περὶ ἡθῶν. Theophrastum ἐν τῷ περὶ ἡθῶν laudat quoque Aspasius ad VI. 1. Ethic. Nicomach. & Andrantus scripserat libros quinque περὶ τῶν ὡς Θεόφρατος ἐν τοῖς περὶ ἡθῶν κατ' ἰσορίαν καὶ λέγειν ζητημάτων quos per plagium sibi tribuerat Hephæstion teste Athenæo lib. 15. p. 673. Male ibi interpres libros de plantis ingerit, pro libris de moribus. Theophrasti librum de moribus memorat & Abulpharagius p. 94. inter scripta ejus Arabice è Syriaco translata.

Ἡρόδου καὶ Ἀφροδίτης, α'. Laertius V. 47. Videtur respicere Alexander Aphrodisi. in 1. & Olympiodorus in 2. Meteorolog. Antigonus Carystius c. 145.

Περὶ τῆς θείας εὐδαιμονίας, α'. Laertius V. 49.

Τῶν περὶ τὸ θεῖον ἰσορίας, γ'. Laertius V. 48. Videtur hoc opus respicere Simplicius ad Epictetum p. 222. Porphyrius 2. περὶ ἀποχῆς & ex eo Theodoritus 7. & 10. Θεραπειντ.

Περὶ θερμῆς καὶ ψυχρῆς α'. Laertius V. 44. Galenus in Hippocr. Aphorism. comment. 1.

Θέσις γ'. Laertius V. 49.

Θέσις κ.δ. Laertius V. 44. quod opus ostreo scriptum à Theophrasto tradit Crantor apud Laertium IV. 27. asperitatem ni fallor reprehendens. Laudat Theo in progymnasm. c. 2. & Athenæus lib. 4. Cæterum moralis argumenti fuisse, licet ad Eloquentiam exercendam comparatum, colligas ex auctore altercationis Synagogæ cum Ecclesia, liquidem de hoc θέσεως opere eo loco sermo est & Theophrasti nomen ibidem recte est à Meursio suppletum: *Et hic ce inventor Socrates fuit, de quo Theophrastus XXIV. libros secundum positivam Justitiam scripsit.*

Περὶ Θεῶν γ'. Laertius V. 49. Videtur respicere Cicero 1. de natura Deor. Minutius Felix in Octavio.

Περὶ Θεορύβης α'. Laert. V. 47.

Περὶ ἰσορίας α'. Laert. V. 47. ἰσορικὰ ὑπομνήματα Schol. Apollonii lib. 4.

Περὶ καιρῶν, α', β'. Laert. V. 49. Suid. in ἀρχῇ σκυρία & κνήμελιδων. Vide Reinlii Var. Lect. p. 385.

Καλλισθένης ἢ περὶ πένθους α'. Laert. V. 44. Cicero Tusc. qv. 3. & 5. Alexander Aphrodisi. ad lib. 2. de anima. Ex hoc Theophrasti libro petatum dictum, quod refellit Plutarchus libello de fortuna f. 97. Τύχη καὶ θεῶν πρᾶγματι, οὐκ ἐν βελία. *Vitam regit fortuna, non sapientia.*

Περὶ καρπῶν. Laert. V. 50.

Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως α'. Laertius V. 44. In hoc de affirmationibus & negationibus scriptum sex libros commentariorum confecerat Galenus, ut ipse testatur de scriptis propriis. περὶ καταφάσεως subinde inscribitur ab Alexandro Aphrodisi. in 3. Topic. & Metaphys. 4. & prior. Analyticor. lib. 1. Meminit & latinis Boethius in

librum *περὶ ἑρμηνείας* lib. 1. edit. secundæ p. 292. & lib. 2. p. 327. lib. 5. 428. Nonnulla ex eo profert Magentinus Græcus scriptor Theophrastum laudans in commentario ad eundem Aristotelis librum. *Porphyrii* commentarium in Theophrasti librum de affirmatione & negatione memorat idem Boethius lib. 1. p. 294.

Περὶ κινήσεως α, β, γ. Laert. V. 44. & 49. ubi tantum α, β. Sed decimum laudat Simplicius in 1. Phys.

Περὶ καλακείας α. Laert. V. 47. Athen. lib. 6.

Περὶ κρίσεως συλλογισμῶν α. Laert. V. 47.

Περὶ βασιλείας Κυπρίων. Suid. in *τιάρα*.

Περὶ Κωμῳδίας. Laert. V. 47. Athenæus lib. 6. Dionysius Halic. de compositione Nom.

Περὶ λήξεως, α. Laert. V. 47. atque Dionysius Halicarnass. in *Lyfia* p. 86. Vide & infra in *ὀρεστικά*.

Περὶ τῶν λιθικιδίων, α, β. Laert. V. 42. nisi legendum *αιθικιδίων*.

Δογῶν συναγωγὴ, α. Laert. V. 47.

Περὶ λόγων στοιχείων. de *elementorum proprietate*, Simplicius in IV. de cælo.

Περὶ λοιμῶν. Laertius V. 44.

Λύσεις α. Laertius V. 47.

Μετακλήης, α. Laert. V. 47.

Μεταρχικός. Laert. V. 44. VI. 22.

Περὶ μείζονος καὶ ἐλάττονος, α. Laert. V. 49.

Περὶ μέθης, α. Laert. V. 44. Athen. lib. 10. & 11.

Περὶ μελαγχολίας α. Laert. V. 44.

Περὶ μετάλλων. Laert. V. 44. & Theophrastus ipse in limine libri de lapidibus, unde non erat dubitandum Polluci VII. 23. Aristotelis ne an Theophrasti esset. Laudant præterea Suidas in *θεόφραστο*. Olympiodorus in 3. Meteorolog. & Harpocraton in *κεγχρεῶν*. *Μεταλλικόν* vocant Pollux & Hesychius. Alexandro Aphrodisiensi inscribitur *περὶ τῶν μεταλλευομένων* in 3. Meteorolog.

Περὶ μεταρσιολεσχίας, α. Laert. V. 43.

Μεταρσιολογικῶν, α, β. Laert. V. 44.

Περὶ μετερσιῶν librum quartum laudat Plutarchus quæst. Gr.

Περὶ μετεωρῶν, α. Laert. V. 47. Olympiodorus in lib. 1. Meteor. actione 15. Abulpharagius hist. Dynastiar. p. 24.

Περὶ μέτρων. Laert. V. 46. Victorinus 4. artis Grammat.

Περὶ

περὶ τῶν μαθητῶν σωμαγωγῶν, α. Laert. V. 44.

περὶ μυθικῶν, α. Laert. V. 49.

περὶ μυθικῆς, id. 47. Plutarchus lib. 1. Sympos. quest. 5. *Librum 2.* Porphyrius in Harmonica Ptolemæi p. 241. Respicit idem opus Censorinus c. 12. Syrianus in XIII. Metaphys. & Capella lib. IX.

περὶ νόμων, α. Laert. V. 47. Pollux VIII. 6. Josephus 1. contra Apionem p. 1046 (quem locum respicit Gronovius Theophrastum laudans ad Matth. XV. 5.) Athenæus. Zenobius IV. 36.

νόμων καὶ σοιχῶν, καὶ Laert. V. 44. librum 3. 4. 11. 16. 18. 20. laudat Harpocration, 10. Pollux & Athen. 13. Suidas in ὅτι οἱ ἀλόντες & συσομῶνρον 15. idem in Φαρμακός, 6. Etymolog. & Suid. in Φεαῖτοι. De hoc opere Cicero 5. de finibus: *Omnium fere civitatum non Græcia tantum sed etiam Barbaria ab Aristotele mores instituta disciplinas, à Theophrasto leges etiam cognovimus.* Allegat & Suidas in ἀρεθής & καὶ τὴν ἀγοράν, & respicere videtur Stobæus serm. 37. & 42.

νόμων ὁμοιοτήτων, α. Laertius V. 44.

περὶ Νομοθετῶν, γ. Laert. V. 45. Videtur respicere Porphyrius 4. περὶ ὁποχῆς p. 354. ubi de Lycurgo à Plutarcho, Plutarchus item in Solone. Cicero 2. de Legg. & 6. ad Attic. Epist. 1. ubi de Zaleuco. Paulus Jctus lib 17. ad Plautium l. 3. D. si pars hereditatis petatur: τὸ δ' ἀπὸ τῆς ἡδύς, ut ait Theophrastus τῶν βασιλικῶν καὶ νομοθετῶν.

τῶν Ξενοκράτους σωμαγωγῆς, α. Laert. V. 47.

περὶ οἰκειῶν λόγων, α. Laert. V. 47.

περὶ οἶνου καὶ ἐλαίου. Laert. V. 45.

ὁμιλητικός, α. Laert. V. 47.

περὶ τῶν ὁμολογημάτων, α. Laert. V. 49.

ὁριστικά περὶ λέξεως συλλογισμῶν, α. Laert. V. 50.

περὶ ὀρκῶν, Laert. V. 47.

προς ὅρας α, β. Laert. V. 49. & 44. ubi inscribitur πρὸς τὰς ὁρμας.

περὶ θεοῦ α. Laert. V. 50. Proclus in Tim. Simplicius in 1. de cælo & in 8. Phys. ubi tertius Theophrasti de cælo liber laudatur.

περὶ ὀψευς, δ. Laert. V. 49.

περὶ παθῶν α. Laert. V. 45. Simplicius in Categor.

περὶ παιδείας ἢ περὶ ἀρετῶν, ἢ περὶ συμφροσύνης α. Laert. V. 50.

περὶ παιδείας βασιλείας. Laert. V. 42.

περὶ παιδῶν ἀγωγῆς, α. Ἄλλο διάφορον, α. Laert. V. 50.

περὶ τῶν ἀδηνματῶν, α. Laert. V. 48.

περὶ τῶν ἀνόντων, α. Laert. V. 47.

περὶ ὧν Φερσίτης, α. Laert. V. 45.

περὶ παροιμιῶν, α. Laert. V. 45, Harpocration in ἀρχὴ αὐδῶν δαίκνυσσι. Apostolius IV. 51, VI. 36, proverb. Stobæus. Respicit Suidas in ἀρχὴ αὐδῶν.

περὶ τήξεων καὶ τήξεων α. Laert. V. 45.

περὶ πλάτῃ. Laert. V. 47. Cic. de officiis lib. 2. Eultratiussive Apfaffius in Ethic. Nicomach. IV. 1.

περὶ πνευμάτων, α. Laertius V. 45. Meursius putat scribendum περὶ πνεύματ^Ω, & eum ipsum respici qui sub Aristotelis nomine hodieque legitur.

περὶ πωγμῆ. Laert. V. 45. Athen. lib. 2.

περὶ ποιητικῆς, α. Laert. V. 47. ἄλλ^α α. 48. Hinc definitionem Tragicæ Theophrasteam petiisse videtur Diomedes Grammaticus lib. 2.

πολιτικῶν ἐθῶν, δ. Laertius V. 45.

πῶς ἀρετῆς ἀνὴρ πόλις οἰκέτο; α. Laertius V. 49. περὶ τῆς ἀρετῆς πολιτείας α. id. 45. Cicero 2. de divinatione & 3. de legibus.

πολιτικῶν α. β. Laert. V. 50. πολιτικῶν 5. id. 45. librum quartum laudat Harpocrat. in Ἀσπασία. πολιτικῆς ἀκροάσεως η. Laert. V. 24.

πολιτικῶν πρὸς τὰς καιρὸς, δ. Laert. V. 45. quæ essent in Rep. inclinationes rerum & momenta temporum. Cic. 5. de finibus, Parthenius Erotic. c. 9. & 18. Harpocration in Πίσκοπ^Ω. Huic operi succenturiatū alterum in duos libros distinctum περὶ καιρῶν, de quo supra.

προβλήματα πολιτικά, ἠθικά, φυσικά, ἐρωτικά α. Laert. V. 47.

προβλημάτων συναγωγῆς, α. Laert. V. 48. & 45. ubi libri quinque numerantur. Memorat Anonymus Græcus in posteriora Analytica lib. 2. Videtur respicere Plinius VI. 28. Hist. licet id quod ibi profert legitur hodie in problematis Aristotelis 33. 22. Vide quæ supra in Aristotele dixi.

περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, α. Laertius V. 48. & 49. Videtur respicere Seneca in naturalibus quæst. lib. 3. & 4. & 6. ac forte Plutarchus VII. 2. Sympof. quæst.

περὶ πρεσβείας καὶ δηγήματ^Ω α. Laert. V. 49.

προοιμιῶν α. Laert. V. 48. ἀνὴρ παροιμιῶν?

προεπρεπικὸς α. Laert. V. 49. & 50.

πρώτων προπαιτεωγῆ. Laert. V. 45.

πρῶτα γγέλματα ῥητορικῆς, α. Laert. V. 47.

πρῶ-

πρώτοι καιροί. *supra* περι καιρών.

περι τέχνης ρητορικής, α. περι πηγών ρητορικών εἶδη ιζ. Laert. V. 48. Scripta Theophrasti Rhetorica laudant vel respiciunt Cicero in Oratore & 2. de divinat. Demetrius lib. de elocutione, Quintilianus III. 1.

περι ῥυακῶν ἐν Σικελίᾳ, α. Laert. V. 49.

περι σελικισμῶν. Laert. V. 48.

Σοφισμάτων, α, β. Laert. V. 45.

Σύγκρισις ἀμαρτημάτων *apud* Marcum Antoninum lib. 2. c. 10. τῶν εἰς ἑαυτὸν non videtur esse libri titulus, ut Meursio persuasum, sed tantum innui locus Ethicorum Theophrasti, quo vitia inter se contulit, & crimina quæ per libidinem admittuntur graviora esse iis quæ ex ira fiunt pronunciavit. Quod affirmatum etiam Aristoteli VII. 7. Ethic Nicomach.

περι συλλογισμῶν λυζέως α. Laert. V. 43.

περι σωφροσύνης. Laert. V. 50.

περι πεχυτήτων. Simplicius in 2. de cælo.

περι λιμωρίας α, β. Laert. V. 45.

Τοπικῶν β. Laert. V. 45. Alexander Aphrodis. in 1. Topic. & 5. Metaphys. Simplicius in Categor.

Τὰ πρὸ τῶν τόπων, α. Laert. V. 49.

περι τριχῶν α. Laert. V. 45.

περι τυραννίδος α, Laert. V. 45.

περι πορηνῶν. Schol. Pindari Pythionic. Od. 2.

περι ὕδατος γ. (sive περι ὕδατων, ut Athenæus lib. 2.) Laert. V. 45. Alexander Aphrodis. in librum Aristotelis de sensu & sensilibus. Respicit Antigonus Carystius c. 174. Ælianus IX. 64. hist. animal. Olympiodorus in 1. Meteorolog. & Vitruvius VIII. 4.

περι ὕπνης καὶ ἐνυπνίων α. Laert. V. 45. Respicit Plinius XXVIII. 4.

περι ὑποκρίσεως. Laert. V. 48.

Τὰ ὑπομνήματα, α. Laert. V. 49.

ὑπομνημάτων Ἀριστοπλικῶν ἢ Θεόφραστειων. Laert. V. 48. Athenæus lib. 14. p. 654. Ἀριστοτέλης ἢ Θεόφραστος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, τῶν Φασισιανῶν Φησὶν ἐκ λόγων ἢ περὶ τῶν ἀρρίνων. His verbis obiter inspectis Franciscus Patricius p. 128. discuss. peripatetic. perperam putavit ab Athenæo allegari Aristotelis vel Theophrasti *commentarios Phasianorum*.

περὶ Φιλίας γ'. Laert. V. 45. Gellius lib. 1. c. 3. & in elencho capitum lib. 8. c. 6. Respicit Plutarchus in Catone minore, & Hieronymus proœmio lib. 3. in Hoseam. Idem tria Theophrasti de amicitia volumina laudat in Michæ c. 7.

περὶ Φιλοτιμίας α', β'. Laert. V. 45. Cicero 2. ad Atticum Epist. 3.

περὶ Φύσεως γ. Laert. V. 46. & 50. ubi tantum liber unus memoratur. ἰδίαν περὶ Φύσεως πραγματείαν vocat Joh. Philoponus de natural. auscult. lib. 1.

πρὸς τὰς Φυσικὰς. Laert. V. 46.

περὶ βλήματα Φυσικὰ. Vide supra in περὶ βλήματα.

περὶ Φυσικῶν ιη. Laertius V. 46. Librum XIV. laudat Simplicius in Aristotelis Categorias. Idem in commentario ad Physica Stagiritæ passim allegat Theophrastum ἐν Φυσικοῖς. Librum primum Alexander Aphrodisi. in Metaphys. 1. Φυσικῶν η'. Laertius V. 46. Φυσικῶν δοξῶν ις'. id. 48. & Taurus Platonius apud Philoponum VI. 8 de mundi æternitate, ubi ait Theophrastum in lib. de Physicis opinionibus tradere quod mundus ex Platonis opinione ortum habeat. Φυσικῶν ὀπτιομῆς α'. Laertius ibid.

περὶ Φυσικῶν ὀπτιομῆς α', β'. Laert. V. 46. Ibidem loco Φυσικῶν ἰσορῶν & Φυσικῶν αἰνῶν utrobique legendum est Φυλικῶν, ut superius libros Theophrasti editos recensens annotabam. Theophrastum ἐν ὀπτιομῇ laudat etiam Laertius IX. 21. ἐν τοῖς Φυσικοῖς. IX, 22. Simplicius in III, de anima text. 40. Φυσικῶν δοξῶν ὀπτιομῇ Galenus in Hippocratem de natur. hom. comment. 1. ὀπτιομῇ τῶν Θεοφράστου Φυσικῶν commentario illustrasse se docet Simplicius in 2. Aristotelis de anima textu 74. Theophrastum ἐν τῇ περὶ Φυσικῶν δοξῶν Taurus in Timæum Platonis apud Joh. Philoponum de mundi æternitate contra Proclum VI. 8. & 27. A Themistio autem in 3. Aristotelis de anima profertur locus ex quinto Theophrasti Φυσικῶν, quem ait esse secundum περὶ ψυχῆς.

περὶ τῶν Φωλευόντων ζώων. Laert. V. 44. Athen. III. p. 105. Schol. Theocriti Idyll. 1. περὶ ἄρκτων Φωλεοῖς.

περὶ χάριτος α'. Laert. V. 48.

περὶ χυλῶν, ε'. Laert. V. 46. Theophrastus ipse lib. 1, hist. plantar. c. 19. & Galenus libro adversus Lycum.

περὶ χυμῶν, χερῶν, σαρκῶν, α'. Laert. V. 43.

περὶ ἑ ψευδομύθων, γ', Laert. V. 49.

περὶ

περὶ ψεύδους καὶ ἀληθείας, Laert. V. 48. Forte ex hoc libro petitus locus Theophrasti apud Stobæum serm. 12. de mendacio.

• περὶ ψεύδους ἡθοῦς, V. 46.

περὶ ψυχῆς θύσις μία, sive ut Meursius legit θύσις μία, Laert. V. 46. Themistius in Aristotelem de anima.

Epicurum in secundo adversus Theophrastum libro laudat Plutarchus contra Colotem p. 1110. De *Leontio* Epicurea quæ scito sermone & Attico contra Theophrastum scribere anxia est teste Cicerone 1. de natura Deor. Plinius præf. Hist. *Cen vero nesciam adversus Theophrastum hominem in Eloquentia tantum ut nomen divinum inde invenerit, scripsisse etiam feminam, & proverbium inde natum, suspendio arborem eligendi.*

CAPUT X.

De ARISTOXENO & aliis Musicis.

De Aristoxeno & ejus libris III. Hármonicorum. 1. Scripta Aristoxeni deperdita. 2. Scripta Musica Euclidis, Theonis Smyrnæi, Plutarchi, Ptolemæi, Nicomachi, Porphyrii, & Pselli, de quibus alibi dictum. 3. De Aristide Quintiliano. 4. De Bacchio Musico & aliis hujus nominis, ac de hymnis tribus Dionysii Musici. 5. De Alypio Musico & Alypiu aliis. 6. De Gaudentio. 7. De Manuele Bryennio. 8. Scriptores veteres de Musica, qui intercederunt. 9. Alii qui adhuc delitescere traduntur MSsi in variis Bibliothecis. 10. Scriptores de Musicis, deperditi, 11. Recentium scripta quadam de antiqua Musica, 12.

Antiquissimus è scriptoribus Musicis qui ætatem tulerunt est ARISTOXENUS Tarentinus, Spinthari Musici F. qui Patris primum & Lamprii Erythræi discipulus, inde Xenophili Pythagorici, denique

nique Aristotelis, à quo Theophrastum sibi in successione prælatum ægre tulit, & in Aristotelem defunctum maledicta congeffit, si fides Suidæ in Ἀεῖς. At Aristocles Peripateticus apud Eusebium XV. 2. præparat. contra diserte affirmat Aristoxenum διαπαντός ἐν Φημέων Ἀεῖς ὄντα λην, nunquam non de Aristotele perhonorifice meminisse. Successisse autem Aristoteli Theophrastum dixi Olymp. CXIV. 3. ante CHRISTUM CCCXXIV. Exstant hujus Aristoxeni Ἀρμονικῶν στοιχείων quomodo vocant Porphyrius, Manuel Bryennius & alii, sive ut Proclus 3. in Timæum p. 192. ἀρμονικῆς στοιχείου στοιχείων *Elementorum Harmonicorum libri III.* cum Ptolemæi Harmonicis *latine* utcumque ex unico exemplari eoque non satis integro versū & editi ab Antonino Gogavino Graviensi, Venet. 1561. 4. Græce primus vulgavit Job. Meibomius à Codice Josephi Scaligeri, sed negligenter * admodum descripto, in quo præter Aristoxenum, Nicomachum & Alypium à Meursio junctim editos Lugd. Bat. 1616. 4. continebantur Musica Bacchii & Aristidis Quintilianii, vulgata post hac à M. Meibomio, & fragmenta quædam alia Musica adhuc in edita, quæ allegantur ab eodem viro docto p. 300. ad Aristidem, p. 74. ad Aristox. & alibi, quæque Græce & latine editurum se recepit. Addidit etiam notas Meursius, sed in emendationibus minus feliciter illi res cessit propter Musicæ literaturæ ignorationem. Accuratam itaque editionem Aristoxeni eruditiss. Meibomio debemus qui cum nova versione sua & notis Harmonica ejus edidit à MSro codice non paucis in locis emendatiora, usus præterea duobus Meursianæ editionis exemplis quæ cum tribus Codd. MSS. Bibliothecarum Angliæ collata acceperat à Joh. Seldeno. Amstelodami 1652. 4. tomo primo Antiquæ Musicæ auctorum septem ** quos à se illustratos Christina Svecorum Regina inscripsit. Meminit Operis Aristoxenii de Musica præter Euclidem, Ciceronem, Plutarchum, Athenæum, aliosque Vitruvius V. 3. Aristides Quintilianus, & Ptolemæus præcipue, qui in Harmonicis suis Aristoxenum subinde refellit, & à Ptolemæo Boethius libris de Musica: quem admodum à Philosophis exploditur dogma ejusdem, Ciceroni & aliis memoratum, quo animam nihil aliud quam harmoniam esse affirmavit. Infinita alia scripserat Aristoxenus, quorum paucissimorum vel tituli exstant

* Vide Meibomium p. 67. ad Alypium

** Hi sunt præter Aristoxenum Euclides, Nicomachus, Alypius, Gaudentius, Bacchius & Aristides Quintilianus, subjuncto Marciani Capellæ, latini scriptoris, libro IX.

stant, si verum est quod Suidas affirmat. libros ab eo scriptos quadringentos & quinquaginta duos, (non 4052. ut typographi hallucinatione excusum in Jonsii pagina 73.)

II. Quæ Meursio in notis ad Aristoxenum p. 135. seq. & in Bibliotheca Græca, tum Jonsio, Menagio ad Laertium, mihiq; observata sunt, literarum digesta ordine hic habes:

Ἀποφύγματα πυθαγορικά. Stobæus serm. 10. 41. 99. & 77. ubi liber quartus allegatur p. 457.

Περὶ αὐλητῶν ἢ περὶ αὐλῶν καὶ ὀργάνων. Athen. XIV. p. 634. Respiciat Tatianus p. 86. ubi de Antigenida tibicine: Τί δέ μοι καὶ κτ' Ἀλέξανδρον, τὸ θηβαῖον Ἀντιγενίδην πολυπραγμονεῖν;

Περὶ αὐλῶν τεύχεως, cujus operis librū i. laudat idē Athen. p. 634.

Βίοι αἰδράων, in quibus vita Pythagoræ, Archytæ, Hipponis, Xenophili & aliorum Pythagoricorum, tum Socratis, Platonis, Telestæ Selinuntii Dithyrambici, multorumque aliorum, forte etiam Heraclidis Pontici, Xenocratis ac Praxidamantis Musicorum, tum Lycurgi &c. Vide Vossium lib. 1. de Hist. Græcis c. 9. atque in primis Jonsium de scriptoribus Hist. Philosophicæ lib. 1. c. 14. Non sine summa voluptate illud Aristoxeni opus legi potuisse restatur Plutarchus lib. quod non faviter vivi possit secundum Epicurum p. 1093.

Ἐπιμήθεια. Ita enim legunt viri docti locum Fulgentii 2. Mythol. c. 9. ubi de Prometheo: *Nam & Aristoxenus in Epimetheiorum libro quem scripsit similia profert.* Alii corrupte in *Lindosecomiarum* vel *lineosecomiarum*. Frigidum quoque est quod in MS. Leidenſi reperit Vir Cl. Tho. Munckerus: *in livido sententiarum libro*; & frigidior ejusdem libri veteris glossa: *in qua disputat de livore id est invidia.*

Ἱστορίαι. Suid. Vide infra Ἀπομνήματα ἱστορικά, & paulo ante in βίοι.

Περὶ μουσικῆς libri de Musica ab Harmonicis diversi, in quibus alias partes Musicæ Rhythmicam, Metricam, Organicam, Poeticam & Hypocritiam, tum & historiam Musicam tradiderat. Vide Meibomium ad Aristox. p. 78. Jonsium p. 78. Aristoxenus ἐν πρῶτῳ περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p. 616. in quarto περὶ μελοποιίας laudatur à Porphyrio ad Harmonica Ptolemæi p. 298. Respiciat forte Suidas in σχολίῳ.

Παιδευτικοὶ νόμοι. Laudat Ammonius in *αἰδώς*, respiciuntque scholia græca ad Hesiodum p. 54. a. 81. b. Librum decimum Laertius VIII. 15.

πολιτικοὶ νόμοι, liber octavus allegatur ab Athenæo XV. p. 649.

πρᾶξιδαμαίνονται. Harpocratio in *Μυσσάω*. Confer Reinesium p. 39. Var. lect. & Jonsum p. 76.

Τὰ σποράδην. Laert. I. 107. seq.

Συγκρίσεις. Athen. XIV. p. 631.

Συμμικτὰ συμποτικά. Athen. XIV. p. 632.

Περὶ τραγικῆς ὀρχήσεως. librum primum allegat Etymol. in *σίκωνις*. Numerus libri excidisse videtur apud Harpocrat. in *κορδακιζμός*.

Περὶ τραγωδοποιῶν. Ammonius librum primum laudat in *ῥυεῖται*.

Σύμμικτὰ ὑπομνήματα, è quorum libro decimo sexto varia *ᾠδαὶ δοξαὶ & ἀπίθανα* collegerat Sopater libro quarto Eclogarum apud Photium cod. 161. p. 176. Confer supra πρὸ σποράδην.

Τὰ καὶ τραχὺ ὑπομνήματα. Athen. XIV. p. 619.

ὑπομνήματα ἰσορρεκά. Laertius IX. 40. Hoc opus Meursius respici putat à Plutarcho in Lycurgo extremo, et si Jonsius mavult petiit ex opere de vitis.

Diversi à nostro sunt, ut Jonso pridem observatum, (1) Aristoxenus Selinuntius poeta Epicharmo antiquior & ab Eusebio relatus ad Olymp. XXIX: Hephæstion Enchiridio p. 25. *Ἀριστόξενος ὁ Σελινώντιος ὁ Πιχάρμης πρεσβύτερος ἐγένετο ποιητὴς ἅ καὶ αὐτὸς Πιχάρμης μνημονεύει ἐν λόγῳ, καὶ Δογγίνος &c.* (2) Aristoxenus Cyrenæicus Philosophus nulla re nisi gula celebris, dictusque *κωλῆρ* sive ventrosus, teste Athenæo I. p. 7. Confer Suidam in *Ἀριστόξ.* (3) Aristoxenus Medicus Herophileus Alexandri Philalethis qui Demosthenem Philalethem Ophthalmicum audierat discipulus, cujus librum XIII. *περὶ ἡροφίλου αἰσθητικῆς* laudat Galenus 4. de diff. pulsuum T. 3. p. 49.

III. De EUCLIDIS *Isagoge Harmonica* à *Cleonide* & *Pappo* olim recensita, dictum est infra in scriptis Geometræ hujus celeberrimi; uti de NICOMACHI *Geraseni Isagoge Musica*, CLAUDII PTOLEMÆI *Harmonicis*, PORPHYRIIQUE in ea commentariis, & PLUTARCHI dialogo de Musica, egi libro IV: uti de PSELLI *synopsi*, libro V. ubi scripta cujusque horum sum persecutus. De THEONE Smyrneo supra hoc ipso libro c. V. §. 21.

IV.

IV. ARISTIDES QUINTILIANUS post Ciceronem scripsit, ex cujus libris de Rep. quæ adversus Musicam disputata erant perstringit lib. 2. p. 70. opponens illa his quæ idem Cicero in Roscii histronis laudem dixerat. Porro scripsisse videtur ante Ptolemæum, cujus in tantum prolixo opere non omisisset mentionem, si ejus Harmonicis uti potuisset: quanquam neque alios, excepto Aristoxeno lib. 1. p. 22. & 23. allegat Musicos, sed tantummodo Homerum, Hesiodum, Platonem & lib. 2. p. 106. Heraclitum, tum vetus Oraculum de Medorum clade ad Platæas lib. 3. p. 161. Per παλαιότερος vero (quibus lib. I. p. 21. πᾶν παλαιότερος & p. 23. νεώτερος opponit) atque ἀρχαίους subinde intelligit Pythagoricos, è quibus in procæmio affert θᾶδιν ut ait λόγον ἀνδρὸς σφῶν Φῶ Πανὰ κμεῖν & πινυγορέειν, & illorum vestigiis passim insistit, quos lib. III. p. 145. & 158. vocat σφῶς ἀνδρας καὶ ἀληθείας ἰχθυεῖς, & Pythagoram laudat lib. 1. p. 28. lib. 2. p. 110. lib. 3. p. 116. 145. Præcipuum vero argumentum quo M. Meibomius ante Ptolemæum scripsisse Aristidem evincat, promit ex eo, quod lib. 1. p. 22. & 23. tantum meminit eorum qui cum Aristoxeno tredecim, & cum aliis post Aristoxenum quindecim tonos admittebant, non vero eorum qui cum Ptolemæo septem solos recipiebant tonos. Vossius * ait Aristidem hunc memorari ab Athenæo in Dipnosophistis. Sed Aristoclem de Musica laudat Athenæus & Aristoxenum, Aristidem quod sciam nusquam, & in Indice scriptorum ab Athenæo allegatorum qui in editione Rhotomagensi exstat, pro Aristide πρὸς τὴν μουσικὴν 462. 40. legendum Aristocles 4. πρὸς μουσικὴν. 620. Cæterum Marcianus Capella ex Aristide nostro multa ad verbum in librum suum nonum transtulit, ut Meibomio probe animadversum, qui p. 208. etiam docet accessiones libello Euclidis de Musica in codice Fulvii Ursini insertas, quas edidit Possevinus libro XV. Bibl. selectæ, ex Aristide descriptas esse. Idem præstantissimus Meibomius, ἀρχειδὸν κοινῆς ἀντιγραφῆς πρὸς μουσικὴν βιβλία γ'. Aristidis Quintiliani libros III. de Musica ad τιμωμάτων ἐταίρους suos Eusebium & Florentinum scriptos primus è Codice Josephi Scaligeri, qui exstat in Bibl. publica Academiæ Lugd. Bat. etsi lacero & sexcentis locis corrupto edidit & latine vertit, notisque illustravit, in quibus usus est apographo Seldeniano Codicis Magdalenensis ** Bibl. Oxonii, & variis lect. Codicis Bodlejani, tum

Kk 2

ex

* Voss. de scientiis Math. p. 94.

** Magdalenensis codex est vetustior. Vide notas Historicas ad Chron. marmoreum Arundelianum p. 171. edit. Prideauxii.

ex codice Bibl. Regis Galliarum & altero Barberino loca quædam depravata & diagrammata restituit, beneficio Salmasii, & Allatii qui illa cum ipso communicaverunt. Lucem vidit Aristides Meibomii una cum reliquis sex Græcis Musicis, & Marciani Capellæ, quem circa Apulei tempora vixisse putat, libro nono, qui de Musica tractat ad binos codices MSS. Leidenfes recensito Amst. 1652. 4. *Incomparabilem antiqua Musica auctorem & vere exemplar unicum, nunc primum Græce & latine damus. Quicquid olim Aristoxenii de Harmonica & reliquis Artis partibus docuerunt: quicquid omnis Antiquitas de moribus Musica formandis, de naturalibus rebus musice ab omnipotenti Deo confisuris, adeoque de universi harmonia commentari potuit, unus Aristides Quintilianus tam concinna brevitate tribus libris exposuit, ut omnium veterum Musicorum disciplinam æque ac gloriam in suum opus congefisse videatur.* Hæc de Aristide suo Meibomius. Interdixit ejusdem scriptoris liber de Poetica, in quo, ut lib. 2. Harmonic. p. 87. testatur, accurate egerat de duabus artis poeticæ partibus, μιμήσει & διηγήσει.

V. BACCHIUS Musicus Aristoxenius, (à nonnullis male appellatus *Vaccens*, ex usitata literarum B. & V. permutatione) scripsit εισαγωγὴν μουσικῆν sive Harmonica & Rhythmica elementa, quaestionibus & responsionibus. Hanc Græce primus vulgavit *Marius Merseennus* in commentario ad sex prima Geneleos capita Paris. 1623. fol. p. 1887. seq. *Gallice* idem Merseennus convertit ibid. 8. in qua interpretatione nonnulla desiderat M. Meibomius in extremo prolegomenon ad Musicos Græcos. Prodiit & separatim Græce cum versione *Federici Morelli* Paris. 1623. 8. quam versionem, cum suam ederet, idem Meibomius non vidit. *Franciscus* quoque *Gasurius* de harmonia Musicorum instrumentorum, libro & capite primo, testatur se *Manuelis Bryennii*, Bacchii, Aristidis Quintil. & Gaudentii commentarios Musicos latine vertisse. Denique Meibomius ex codice Scaligeri emendatiorem græce edidit cum sua versione & notis Amst. 1652. 4. testatus in eodem Scaligeri MSto post hanc introductionem sequi alterum tractatum qui similiter inscribitur εισαγωγὴ τῆς μουσικῆς βακχείᾳ ἔργον. Initium est: Τῇ μουσικῇ τέχνῃ πᾶσαν τὴν δογματοποιήσαντων τεχνῶν φησὶ πρὸς τὴν ἀκοήν: (quem principio leviter immutato totum habet Bryennius lib. II. sect. VI. p. 414. seq.) Deinde alia adhuc fragmenta, quorum prius sic incipit: ῥυθμὸς συνέστηκε ἐκτε ἀρσῶς καὶ θεσιῶς καὶ χρόνου ἔκαστης καὶ μετρίως. Alterum post duas paginas quarta plicatura scriptas, ita: μουσικὴ ἐστὶν ἡ ἀκρόασις τοῦ μέλους. *Quæ excerpta*, inquit Meibomius

mius, cum multa in iis sint Musica Antiquitatis vestigia, Græce & latine aliquando dabimus. Ultimo subjunguntur duo Epigrammata & totidem hymni. Epigrammatum prius, in quo Bacchii mentio, ita emendatum ibidem Meibomius exhibet:

Τῆς μουσικῆς ἔλοξε ΒΑΚΧΕΪΟΣ γέρων
 Τόνες, τρέπες, μέλητε καὶ συμφωνίας.
 Τάτω σωυρὰ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ γράφων
 Τὸν παμμέγιστον δισπότην Κωνσταντῖον
 Σοφὸν ἐραστὴν δέκνυσι πηχημάτων.
 Τὸν τ' ἀπάντων γδ' σεφῶν πηχημάτων
 Ἐφευρετὴν τε καὶ δότην πεφηνότα
 Ταύτης παροῶνκεν ὑδάμῳ εἶναι ξένον.

Hujus ut suspicor DIONYSII Musici sub Constantino M. clari hymnum ad Musam, notis antiquis Musicis instructum, ex schedis à Vincentio Galilæo ad se transmissis Græce edidit Erycius Puteanus in Hermathena (primæ editionis Hanov. 1602. 8. c. VIII. nam in editione Lovaniensi A. 1615. est omissus) Eundem hymnum & alium præterea in Apollinem, aliumque in Nemefin * cum similibus Musicis antiquis notis vul-

Kk 3

gavit

* Eosdem tres hymnos memorat Salmalius Epist. 49 ad Peirescium: J'ay à autre fois dessein de concilier la Musique ancienne avec le moderne, & voir en quoy elle pouvoit differer d'avec la nostre. J'ay vu pour cet effet tout ce que j'ay pu rencontrer d'écrits en cette matiere par les Bibliothèques ou j'ay été, et principalement en la langue Grecque. J'ay vu tous ceux que marque le Sr. Doni dans sa lettre, & le meilleur de tous, & le plus exact est le Ptolemée qui est en la Bibliothèque du Roy. Pour l'Aristoxène que nous à donné Mémefius, comme il est le plus ancien, aussi est il le plus corrompu. Le Nicomache est dans la même Bibliothèque, & quasi tous les autres. Quant à l'Aristides, il est écrit de main recente, & il y a à la fin ces 3. hymnes de Dionysius, que j'avois aussi transcrits autre fois. J'ay conféré encor les deux MSS. de Boèce qui sont dans la dite Bibliothèque & fort anciens pour en tirer le decret des Ephores contre Timotheus qui ne se trouve que là & que j'ay restitué en beaucoup d'endroits par le moyen du MS. & de mes conjectures, l'ayant remis tout auverement qu'il n'est dans les animadversions de Casaubon sur l'Athénée ni dans les Notes de Scaliger sur le Manilo. J'ay aussi un petit commentaire tout prest de Instrumentis Musicis veterum, ou j'ay tâché de monstrier quelle difference il y avoit inter citharam & lyram, que beaucoup confondent; & la quelle de deux approche le plus de nostre Lut, y traitant aussi de la Cynire & du Psalterion des Hebreux. Je pensois le donner incontinent après mes exercices sur Solin, mais d'autres penchées m'en ont détourné. Je me rejouis fort que Mr. Doni (Jo. Baptiste Doni dont

gavit & subjunxit Joh. Fellus ad calcem Arati cum Scholiis Græcis editi Oxoniæ 1672. 8. addita diatribe de Musica antiqua Græca, quam claudit Specimine alio Musicæ veteris, fragmento viz. *Pindari*, quod notis veteribus Musicis instructum in Bibl. Monasterii S. Salvatoris juxta portum Messanensem in Sicilia reperit, ediditq; Kircherus T. I. Musurgia p. 541 De cætero plures fuerunt Bacchii. Nam inter eos quos audivit M. Antoninus Imp. primum ipse memorat Bacchium lib. I. sect. 6. Alius Bacchius Milesius quo Plinius in Hist. nat. usus est, quemque de re rustica scripsisse testantur Varro ac Columella. Alius Bacchius Medicus Herophileus & Empiricus, patria Tanagraeus, qui Eroriano teste tribus libris exposuit voces difficiles Hippocratis, & in *Hippocratis libros Epidemiorum* scripsisse refertur à Galeno I. I. in VI. Epid. T. 5. p. 442. & 2. in III. Epidem. p. 413. ubi τὴν τῶν Βακχείων ῥωμδαὶν ἐκδο(ν) memorat. In *Aphorismos* id. in VII. 64. p. 328. Malagmate ejus usus Cæsar (Augustus) id. T. 2. edit. Gr. Basil. p. 412, Sententia ejus de pulsibus T. 3.

dont on a un livre de præstantia Musicæ Veteris, à Florence A. 1647. 4. & un autre : Generi è modi della Musica Rom. 1635. 4. & annotazioni sopra questo libro. id. 1640. 4.) ait entrepris cette besogne, & espere d'y voir ce que je ne pourrois voir ailleurs Pour le Pere (Mersenne, qui pourtant à donné Bacchius en Grec & François : & à bien fait dans son Harmonica en VIII. livres ; & dans ses IV. livres des Instruments Musiques, à Paris 1648. fol. & dans les autres IV. de la Harmonie id. 1644. 4. & en son savant Commentaire sur le six premiers chapitres de la Genèse) je n'entend pas grand chose de luy : il est homme de grande lecture, mais il ne me semble pas eslire avec trop de jugement : & pour la pièce Arabe que vous luy avez envoyée je ne vois non plus qu'il en puisse bien faire son profit, car il n'entend pas la langue, & ne sçay personne à Paris qui luy puisse beaucoup aider. sice n'est Mr. Gabriel Sionita. Mr. Golius auroit fort envie de voir cette pièce ; il à l'Arvicenne de la Musique. & encor un autre écrit Arabe. Outre cela il à encores un autre moderne latin de CCC ou CCCC ans, qui à écrit tres-exactement en ceste matiere, & m'a dit n'avoir point vu aucun auteur, ni Grec ni Latin, ni Arabe, ancien ni moderne, qui l'aye mieux traité. En feuilletant les Catalogues des livres qui se trouvent es Bibliothèques d'Angleterre. j'ay remarqué les livres de Musique qui suivent : Augustini de Musica Ecclesiastica, siptem exemplaria in VII. diversis Bibliothecis. Boethii Musica in IV. Bibliothecis : in una adjunctum est opus Anonymi de Musica, quod effertur in MS. Bibliotheca Bodliana. Emanuelis Bryennii ἀξιωματὰ βιβλίων, in duabus Bibliothecis. Aristides Quintilianus de Musica, Græce semel in Oxoniensi. Gualtherus Monachus de speculatione Musicæ, semel in Cantabrigiensi. Hogeri Abbatis excerpta ex Auctoribus Musicæ Artis, semel ibidem. Anonymi expositio Musice-rum instrumentorum Veteris testamenti. Aristides Quintilianus de Musica & Aristoxeni Harmonica exstant MSS. in Bodliana. Cl. Ptolemæi Harmonica cum enarrationibus Porphyrii, Augusta Vindelicorum. Aristides Quintilianus, ibidem.

T. 3. p. 47. ὁ μὲν ἐν Βακχεῖ (Θ) ἐν ταῖς ἀλλαῖς ἀκροάσιν &c. Mentio & Bacchii hujus apud Coelium Aurelian. II. tardar. 10. Alius Bacchius Judæus, Plautio Pompeji legato supplex, de quo vide Laur. Begerum thesauri Brandenb. p. 572. Alius Bacchius pro quo & Pythagora orationem Lysias conscripsit, Alius denique Bacchius gladiator, de quo Horatius lib. 1. Sat. 7. v. 20.

- - - uti non

Compositus melius cum Bisbo Bacchius. - - -

Mihi quam proxime à vero videntur aberrare illi, quibus auctor introductionis in Musicam videtur is ipse, qui M. Antoninum primus, & forte in Musicis instituit, nam ante omnia pueros ingenuos Musicam edoctos & literas, notum est vel ex Terentii Evnucho :

- - - fac periculum in literis,
*Fac in palaestra, in Musicis: quæ liberum
 Scire æquum est adolescentem, sollertem dabo.*

Neque Græcis alium fuisse morem probat Quintilianus lib. 1. Inst. Or. c. 17. Marco quidem Meibomio, viro de Musica veterum meritissimo Bacchius iste recte videtur Manuele Bryennio antiquior: quo autem argumento eundem Ptolemæo faciat juniorem, qui sub Antonino Pio Marci Parente scripsit, haud comperi. Morellus in sua editione vocat Iatrosophistam, eundem putans cum Bacchio Medico Herophileo.

VI. ALYPIUS à Cassiodoro de Musica p. 588. præponitur Euclidiac Ptolemæo: saltem ante Claudium Ptolemæum scripsisse M. Meibomio videtur, licet Meursius existimat eundem hunc esse Alypium Alexandrinum Jamblichi æqualem, de quo Eunapius in vitis Sophistar. *ἡ ἀλεξικλάτων* eum appellans, & in patria senem obiisse testatus. Ad alium ut videtur Alypium, Cæsarii fratrem, (licet & hunc cum superiori eundem Meursius putat) binæ exstant Juliani Epistolæ XXIX & XXX. quarum priore eum ad se invitat Imperator, posteriore gratias agit pro transmissa ad se Geographia (Non Geometria, ut Meurs.) & tabula Geographica, cui Jambos adposuerat, laudatque ejus *δεσπότηριον* in rep. gerenda, quod Philosopho Alexandrino, qualem describit Jamblichus, parum convenire videtur, bene autem convenit Alypio Antiochensi, ex præfecto Britanniarum, cui Hierosolymitani templi instaurandi negotium commisit Julianus teste Ammiano XXIII. 1. & cujus mentio Alypii in Libanii Epistolis, & apud Ammianum XXIX.

1. ubi

1. ubi Hierocles ejus filius memoratur, à quo distingvendus Hierocles Alypii ἀλυσίου, eidem memoratus Libanio Epist. ad Basilium. Cæterum Geographiam ab hoc Alypio ad Julianum missam plane diversam esse à Veteri orbis descriptione nescio cujus scriptoris, cujus antiquam interpretationem edidit atque iterum Græce vertit Jacobus Gothofredus, recte observatum Clariss. Bælio in Lexico Hist. qui videndus etiam de Alypio Episcopo Tagasteno amico Augustini, cum loquentem inducentis in libris de ordine & adversus Academicos. tum de Faltonio Probo Alypio Præfecto Urbis Romæ, ad quem Symmachii Epistola. Alius ab his videtur Alypius quem Christianum Gregorius Naz. innuit & Epist. 147. κοινὸν τῷ φιλοσοφίῳ παρέρχεται καὶ τῷ ὁρθοῦν καὶ μακάριον vocat. Alius Alypius Arianus, ad quem Isidorus Pelusiota III. 112. Epist. cujus ad tres minimum diversos Alypios præterea exstant literæ, Ab his omnibus non minus, quam ab Andronico Alypio, quem inter Græcorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat Hieron. præf. ad Danielelem, diversus esse videtur Alypius, cujus εἰσαγωγή μουσική sive *Introductio Musica* Græce primum edita est à Meursio ex codice Josephi Scaligeri, sed non admodum diligenter descripta Lugd. Bat. 1616. 4. Hinc excerpta ex Alypio dedit Athanasius Kircherus libro VII. Musurgia editæ Romæ A. 1650. fol. testatus etiam integrum latine se transtulisse p. 540. Sed tabula veterum notarum Musicarum, quam eodem loco ex Alypio Kircherus exhibet, tam vitiose expressa est (ne omissa jam memorem) ut ducentos amplius errores in illa exstare affirmet M. Meibomius, qui non tantum Græca ex codice Scaligeri (quem p. 79. & Kircheri Codicem ex eodem MSto profluxisse existimat) adhibitis Bodlejani, Barocciani, Barberini & Seldeniani MSS. subsidiis emendate edidit, notasque Musicas veterum restituit primus, sed & latinam versionem ac notas adjunxit. Amst. 1652. 4. Exstat & MS. in Bibl. Vaticana.

VII. GAUDENTIUS Philosophus, qui videtur & ipse ante Ptolemæum scripsisse, Aristoxeni vestigiis insistens composuit εἰσαγωγὴν sive *introductionem Harmonicam*, in cujus limine iniquos & imperitos lectores arcet nota formula:

Αἰδῶ ξυνετοῖσι, θυρᾶς δ' ὀπίσθιαι βιβλίου.

Hunc elegantem libellum duobus locis commendat Cassiodorus Senator, licet Gaudentius ipse quis qualis ve fuerit, vel quando vixerit, non magis videtur illi quam nobis perspectus fuisse. *Gaudentius quidam*, inquit,

quit, de Musica scribens Pythagoram dicit hujus rei invenisse primordia ex mal-
leorum sonitu * & chordarum extensione percussa, quem amicus noster vir diser-
tissimus Mutianus transtulit in latinum, ut ingenium ejus assumpti operis qualitas
indagaret. Mutianus iste Gaudentii interpres, idem est Mutianus
Scholasticus qui Chrysostomi homilias quasdam latine convertit, ac vir
disertissimus dicitur ab eodem Cassiodoro c. 8. divin. lect. cujus & alte-
rum de Gaudentio locum apponam: *Gratissima ergo nimis utilisque cog-
nitio, qua & sensum nostrum ad superna erigit, & aures modulatione permulcet;*
*quam apud Græcos Alypius, Euclides, Ptolemæus & ceteri probabili institu-
tione docuerunt. Apud Latinos autem vir Magnificus Albinus librum de hac re*
*compendiosa brevitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romanos habuisse atque stu-
diose legisse retinemus. Qui si forte gentili incurfione sublatus est, habetis hic*
Gaudentium Mutiani latinum, quem, si sollicita intentione legitis, hujus scientia
vobis atria patefacit. Fertur etiam latino sermone & Apulejum Madaurenses
** instituta hujus operis fecisse. Istum Gaudentii librum primus è Patricij
Junij Codice per Seldenum transmissio, quem cum altero Saviliano &
tertio vetustiore Barocciano Langbainius contulerat, edidit laudatus
Meibomius, & perdita pridem Mutiani versione novam ipse interpreta-
tionem & notas adjunxit Amst. 1652. 4. Editurus eundem fuerat Ed-
mundus Chilmeadus vir doctus & illustrato Malalæ Chronico celebris, sed
postquam de Meibomiana Musicorum editione inaudierat, libenter il-
lum istius curis expoliendum permisit. De aliis tribus Gaudentii Chri-
stianis Brixienti, Tamugadensi Donatista & Novariensi, videndus Ca-
veus ad A. C. 387.

VIII. MANUEL BRYENNIUS (Idem forte qui sub Palæolo-
go Seniore circa A. C. 1320. floruit, vide Cangii familias Byzantinas p. 177.)
libros tres scripsit *Ἀγωνιστῶν*, quorum primus instar commentarii est in Musi-
cam Euclidis, quemadmodum etiam in MStis quibusdā codicibus inscribi-

L1

tur

* Experientiæ hoc repugnare ait Angelus Bontempus. Vide interim Gaudentium p.
13. seq. edit. Meibomii, & eadem narrantem Nicomachum lib. I. Enchirid. Harmo-
nices p. 10. seq. & ex hoc Boethium lib. I. de Musica c. 10. & Jamblichum in vita Py-
thagoræ c. 26. quem postremum scriptorem sexcentis emendatum locis Ludolpho
Kustero accuratissimæ eruditionis Viro propediem debebunt harum literarum stu-
diosi.

** i. e. institutiones Musicas scripsisse, non vero quod doctiss. Meibomius ex hoc loco col-
ligere videtur præf. ad Aristidem; Gaudentii Harmonica latine transtulisse: quod ex
ipso Cassiodoro videtur posse refelli, neque enim Mutianus vertisset, si jam exstiterent
translata ab Apulejo.

tur, ut colligas ex Labbei Bibl. nov. MSS. p. 118. Certe Euclidem fere *πῆδε* sequitur, nisi quod particulam postremam *πῆδε μελοποιίας* tradit demum lib. III. sect. 10. & ubi Euclides *τὸ σιωπηρῶν τετραχορδον* interpolaverat, Bryennius id refecuit. Liber secundus & tertius pro commentario in Harmonica Ptolemæi possit haberi, quem nominetenus laudat p. 377. 387. 459. 476. 499. ut Aristoxenum p. 396. 400. 476. 506. Nicomachum Gerasenum p. 364. Pythagorara p. 365. ac Terpan-drum p. 361. 484. Hermetem p. 362. 410. antiquiores Harmonicos è Pythagoreorum secta p. 499. Quamquam vero ex Euclide, Aristoxe-no, Nicomacho aliisque nonnulla passim inserit, neque ut in Euclide ordinem Ptolemæi sequitur, tamen quæ Ptolemæus toto libro secundo & libri primi binis ultimis capitibus tradit, in primis recoquit prolixiusq; edisserit Bryennius, p. 410. testatus diligenter se vitare *κενολογία*, & sæpius professus se in gratiam juniorum, perspicuitati studere. Hoc ipsius opus ut reliquos hactenus dictos edere & illustrare Meibomius promi-ferat: sed cum tardaret, laborem hunc qui optime potuit occupavit Anglus *πλὺμαθής* Joh. Wallisius * à quo Bryennii Harmonica ex tribus Codicibus MSS. præstantissimo uno Magdalenensis Collegii Oxoniz, & aliis duobus Bibl. Bodlejanæ Græce edita habemus, addita latina versione, in tomo tertio Operum Wallisii Oxon. 1699. fol. in quo habentur etiam Ptolemæi Harmonica cum Porphyrii Com-mentariis.

IX. De Musica plurimi olim scripserunt, è Philosophis, Pythagoricis præsertim, atque ut Plutarchus auctor est, è Platonicis ac Peri-pateticis. Nonnullos quorum scripta periere, annotavit Joannes Meursius in limine notarum ad Aristoxenum p. 127. seq. quibus & ipse alios, & scriptorum loca quædam adjunxi.

Agenor Mytilenæus. Aristox. lib. 2. Music. p. 36. à quo secta Musicorum Agenoria, ut ab Eratocle Eratoclea, & Epigonia ab Epigono Ambra-ciota: & à Damone qui Socratē Musicā docuit, Dameronia: Ac post Aristoxenum Archelstratia, Agonia, Philiscia, Hermippia &c. Por-phy. in limine commentarii ad Harmonica Ptolemæi.

Antisthenes *πῆδε μουσικῆς* Laert. lib. II. sect. 17.

Archyeas Tarentinus, de cujus *ἀρμονικῶ* dixi libro 2. c. 13.

Aristocles ἐν τῇ *πῆδε μουσικῆς* Athen. XIV. p. 620. ἐν πρώτῃ *πῆδε χορῶν*. ib.

Aristo-

* Obiit vir præstantissimus Oxoniæ, mense Novembri A. 1704. nonagenario propior,

Aristoteles de quo supra cap. VII. Cæterum à Kircherò in *Musurgia T.* 1. p. 545. cum inter veteres Musicos, quorum scripta servantur in *Bibl. Collegii Jesuitarum Romani*, *Aristotelem* nominat, puto innui ejus librum περὶ ἀκρῶν, non librum perditum περὶ μουσικῆς.

Democritus Laert. IX. 48.

Dicaearchus ἐν τῷ περὶ μουσικῆς. Schol. Comici ad *Nubes* v. 1367.

ἐν τῷ περὶ μουσικῶν ἀγώνων. id. ad *Ranas* v. 1335. & ad *Vespas* v. 1190.

Didymus Pythagoricus περὶ τῆς διαφορῆς τῆς Ἀριστοξενείων τε καὶ Πυθαγορείων de quo supra lib. 2. c. 13.

Dionysius Halicarnassensis junior sub Adriano Imp. clarus teste *Suida* in *Διονυσίῳ*, scripsit μουσικῆς ιστορίας libros XXVI. quibus tibicines, citharoedos & poetas omnis generis celebravit: tum μουσικῆς παιδείας ἢ διατριβῶν (μουσικῶν) libros quinque, & de iis quæ Musicæ dicta sunt in *Rep. Platonis*. Alius *Dionysius* Musicus sub *Constantino M.* de quo *Epigramma Græcum* quod paulo ante num. V. in *Bacchio* afferebam. *Dionysius* Musicus ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοιοτήτων. *Porphyrus* ad *Ptolemæi Harmonica* p. 219. Halicarnassecum vocat p. 267.

Epicharmus περὶ μουσικῆς Laert. lib. X. sect. 28.

Eratosthenes laudatur in *Harmonicis Ptolemæi* & à *Theone Smyrneo* ubi de Musica agit. Confer *Porphyrum* p. 267, ubi laudat & *Demetrium Mathematicum*, & *Diodorum*.

Heraclides Ponticus. Laert. lib. V. sect. 87. *Plutarchus* & *Athenæus*, quorum loca jam adscripsit *Menagius* in notis. His adde, quod *Heraclidem* ἐν τῇ μουσικῇ εἰσαγωγῇ laudat *Porphyrus* ad *Ptolemæi Harmonica* p. 213.

Jades Ἰάδης περὶ μουσικῆς. *Didymus* apud *Priscian.* de ponderibus p. 1350.

Lafus Hermionensis qui primus de Musica scripsit, æqualis *Xenophanis* ut docet *Plutarchus* de vitioso pudore p. 530. & *Simonidis* teste *Aristoph.* in *Vespis*. Mentio ejus apud *Herodotum*, *Aristoxenum* & multos alios veteres, ut pridem notatum viris doctis laudatis à me lib. 1. c. 16. §. 4.

Antanor Musicus τῆς χρηματοποιῶν, libro artis Musicæ. *Fulgent.* lib. 1. *Mythol.* c. 1 & *Schol. Statii* ad *Thebaid.* III. 661.

Nicostratus, nescio an huic catalogo inferendus propter hæc auctoris fragmenti *Censorino* subjecti c. 10. *Rhythmus* creditur dictus à

Rhythmionis Orphei F. & Idomenae Nymphae Maricae, ut tradit Nicostrotus libro quem composuit de Musico fratre Rhythmionii.

Panetius junior ἐν τῷ περὶ τῆς Γεωμετρίας καὶ μουσικῆς λόγων καὶ διασημότητων. Porphyry. p. 244. ad Ptolemæi Harm.

Philolaus Pythagoricus plus simplici vice laudatur in Musicis à Boethio. p. 1342. 1422. 1423.

Phyllis Delius libro secundo περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p. 636. περὶ ἀν-λητῆ id. p. 634. Meminit & Suidas in σχολίων & Schol. Aristophanis ad ranas v. 1335. & ad Vespas v. 1190.

Ptolemæis Cyrenaica ἐν τῇ πυθαγορικῇ τῇ μουσικῆς στοιχείᾳ. Porphyry. ad Harmonica Ptolemæi p. 207. 208. 209.

Pythagoras Zacynthius. Aristox. lib. 2. p. 36. Confer, si placet, quæ de hoc dixi lib. 2. c. 12. §. 3.

Simmius Thebanus. Laert. lib. 2. sect. 124.

Simon Socraticus. Laert. lib. 2. sect. 122.

Theophrastus, de quo capite superiore IX.

Thrasylus à Theone Smyrnæo laudatus & à Porphyrio p. 266.

E latinis perierunt Varro *, Albinus, Apuleius, & Mucianus Gaudentii interpres. Exstant Marcianus Capella, Augustinus, Boethius, Cassiodorus, Beda, ut Bernardum, Hermannum Contractum, Gvidonem Aretinum, Albertum M. & juniores omittam, è quibus tamen haud prætereundus Georgius Valla, qui ex veteribus Græcis tum adhuc ineditis pleraque congestit in opus suum de rebus expetendis lib. V - IX.

X. Latent insuper, vel feruntur latere etiamnum, in variis Europæ Bibliothecis scriptores quidam Græci Musici, ut :

Adrasti Peripatetici (Theoni Smyrnæo & Porphyrio plus semel laudati) Harmonicorum libri tres, quos in Bibliotheca Cardinalis à S. Angelo quæ deinde fuit Cardinalis Farnesii fratris servatos testatus est Scipio Tettus Neapolitanus indice librorum nondum editorum quem Bibliothecæ MS. librorum p. 167. inseruit Labbeus. De hoc Adrasto Marcus Meibomius præf. libri de proportionibus: auctorem ex quibusdam locis notum auro redimere vellem.

Diocles quoque Harmonica ajunt latere in Italiæ Bibliothecis. Et Diocles Elaita Gorgiæ Leontini discipulus μουσικὰ γερουσίας memoratur Suidæ in Ἀλκυδάρμας. Memoratur & eidem Suidæ suo loco Diocles Atheniensis sive Philiastus Comicus, quem dicit auctore fuisse sin-

* Meminit Claudianus Mamertus II. 8. de statu animæ.

singularis harmoniæ in theatro adhiberi solitæ, de quo consule ubi lubet Casaubonum IV. 4. ad Athenæum.

Georgii Pachymera Harmonica Græce MSS. in Bibl. Caroli de Montchal teste Labbeo p. 191. & 181.

Job. Pediasimi de Symphoniis Musicis id. p. 118.

Nicephori Gregoræ in Harmonica Ptolemæi.

Theodorum Sophianum memorat Gesnerus, & de Musica Græce scripsisse testatur in Pandectis sive partitionibus Universalibus p. 82. *Callimachum* quoque nominat Kircherus in Musurgia lib. VII. T. 1. p. 546. referens monumenta Musicorum veterum quæ Græce Mista uno ingenti tomo possidet Collegium Jesuitarum Romanum. Magis etiam mirandum est quod p. 139. lib. III. c. 13. *Non dicam hoc loco*, inquit, *de variis ac diversis antiquis, Aristoxeno, Archyta, Didymo, Eratosthene, aliisque, quorum omnium manuscripta penes me habeo, factis divisionibus tonorum &c.* Equidem non præter rem hac in parte de fide Kircheri addubitavit Marcus Meibomius prolegom. ad Musicos antiquos. ***

Hagiopolites sive liber MS. de Musica Ecclesiastica recentium Græcorum (*Andrea* forte *Cretensis*) quem allegat Cangius glossario græco in *Φωνή, παλαιοί ήχοι, πνεύμα, πέρων* & alibi.

In Alex. Barvoetii Catalogo MSS. Bibl. Scorialensis memorantur *Jo. Glycai* sive *Dulcis, Lampadarii, Moschiani* & aliorum Chironomia Musicæ artis. *Leonis* sapientis matutina Poemata XI. cum notis Musicis. Psalmodia qua urbs Thessalonicensis & Ecclesiæ Catholica magnæ utuntur, composita à Domestico Magistro *cuma*.

Job. Glycai sive *Glyce Protopsalta Rhodi* liber Musicus, sive opera ad notas Musicæ artis accommodata.

Constantini Moschiani & Gerasini Monachi Poemata diversa Ecclesiastica cum notis Musicis: Stichologia & Cantica & Psalmodiæ variæ Ecclesiasticæ variorum cum tropariis, hymnis & exapostilaris &c.

Agasbonis, Anthemii Monachi & Argyropuli poemata Ecclesiastica cum notis Musicis recentioribus Græcorum, cujusmodi volumen est etiam in Bibl. Jesuitarum Lovanii, caractere recentiore, forma Enchiridii, cum titulo: *Ἀρχή σὺν θεῷ ἀγίῳ ἔμεγάλῃ ἐσπερὶν ποιήματι διάφορα ποιητῶν παλαιῶν καὶ νῦν. Ῥάλλεται ᾧ ἐπὶ δίχο-*

πον καὶ ἀρχεται ὁ Δομῆστις & δεῖξιν χορὸν. Sub initium est explicatio notarum * Musicarum ac vocum, postmodum citantur Chrysostomus in Liturgia, Mael Chrysaphe, Joannes Lampadarii, Panaretus, Palladas, Georgius, Agathon &c. in fine mutilus. Ejusdem farinae fuerunt in Scorialensi Bibl. sub titulis Manuelis Lampadarii Chrysaphe de Psallendi arte, & ipsius & aliorum poemata Ecclesiastica ad notas Musicas accommodata.

Fragmentum cantici Ecclesiastici cum antiquis notis Musicis in latina Ecclesia usitatis MS. in Bibl. Vindobonensi, vide Lambecium lib. 2. p. 763. 783. lib. 3. p. 138. 201, 207.

Latini inferioris ætatis qui de Musica scripserunt plures in Bibliothecis feruntur, ut Aurelianus Eccles. Rhemenfis Clericus, Anonymus Guidone Aretino aliquot sæculis antiquior quem laudat If. Vossius de viribus rhythmici p. 91. Berno Abbas Augienfis, Conradus Monachus Hirsaugienfis, Guido Abbas S. Leufredi, Guilelmus Abbas Hirsaugienfis, Helpericus Monachus S. Galli, Hugbaldus Monachus Elvonenfis, Notkerus Episcopus Leodiensis, Osbertus Monachus Cantuariensis, Theogerus Episcopus, &c. Sed de illis agere non est præsentis loci.

XI. De Musicis scripserant olim *Dionysius* Halicarnassense junior, teste Suida, tum *Glaucus* Rheginus Italus, laudatus Plutarcho: & *Theophrastus*, *Praxidamas* ac *Rufus*, de quibus Jonsius p. 76. seq. & 346. Ex eodem p. 77. adderem *Demetrium Phalereum*, sed eum non de Musica neque de Musicis, verum de Poetis scripsisse invenio apud Laertium V. 80. Inter recentiores quoque, Musicorum notitiam, sed leviter admodum tradidere: *Josephus Blancanus* in Chronologia celebrium Mathematicorum, Bonon. 1615. 4. *Hugo Sempitius* Craigbaitæus Scotus ad calcem librorum XII. de Mathematicis disciplinis, Antvverp. 1635. 4. *Georgius Ebeling* in Archæologiis Orphicis sive Antiquitatibus Musicis libro exiguae rei neque ultra A. M. 3920. deducto, Stetin. 1675. 4. *Antonius Possevinus* Bibl. selectæ XV. 6. *Wolfgang Caspar Princeps* in Historica descriptione Musicæ quam Germanice edidit Dresdæ 1690. 40. Præ cæteris consulere operæ pretium est quæ notaverunt tum editores Musicorum veterum *Meursius*, *Meibomius*, *Wallisius*, tum *G. J. Vossius* libro de scientiis Mathematicis cap. XXII.

XII. Musicæ Veteris instrumentorumq; Musicorum accuratior

* Vide Crusium Turco Græciæ p. 197. Rutgersii Var. lect. II. r. p. 132.

rior pleniorque Historia adhuc ab eruditis expectatur, etsi nonnulla hujus argumenti attigerunt *Athanasius Kircherus* in *Musurgia* sua, libro præsertim septimo: Rom. 1650, & Amst. 1662. fol. *Erycius Puteanus* in *Musæthena* & itinere Noniano: *Jo. Guil. Stuckius* *Antiquitatt. Convival.* III. 20. *Guil. Alardus* libello de *Musica veterum*, cui *Coronidis* loco *Mich. Pselli* *Synopsin Musices*, Græce cum versione sua subjunxit: *Schleusingæ* A. 1636. 12. *Marius* præcipue *Mersennus* & *Job. Baptista Donius* in scriptis variis supra ad §. V. memoratis, tum *Vincentius Galileus* in dialogis quinque de *Musica antiqua & nova*, *Hetrusco* *Idiomate vulgatis*, & *Job. Andreas Angelus Bontempus* *Perusinus* in *Historia Musica*, quam eadem lingua *Perusiæ* A. 1695. fol. edidit *J. Vossius* libello erudito de poematum cantu ac viribus rhythmî: *Petrus Gassendus* libro de *Musica*, *Jo. Keplerus* libris de *Harmonia Mundi*. *Claudii Nicæsi* quam paravit dissertatio de veterum *Musica*, non vidit lucem: neque *Salmasii*, de qua supra ad §. V. Neque *Jacobi Gaffarelli* liber de *Musica Hebræorum*, memoratus *Allatio* p. 140. Apud *Urbanarum*: neque *Ouvrardi* denique *Historia Musica Veteris ac recentis*, de qua vide si placet acutissimi & elegantissimi Viri *Jacobi Bernardi* *Novellas relationes Reip. literariæ* A. 1703. mense Octobri p. 370. seq.

CAPUT XI.

Catalogus Philosophorum Peripateticorum, Ordine Literarum digestus.

DE Aristotelis discipulis olim scripserat *Nicanor Alexandrinus* teste *Svida* in *Aspiciat.* De claris Peripateticis librum promissit *Numenius* ad vitam Aristotelis p. 153. De iisdem agere voluit *Jonsius* in dissertationibus posterioribus de *Philosophia Peripatetica*, post *Franciscum Patricium*, qui hoc argumentum attigit libro X. discussionum *Peripateticarum*. Jam ecce tibi paucos hosce ex infinitis:

Abus

ABus servus Stratonis Physici, testamento ejus manumissus. Laert. V. 63.

Achaicus à Simplicio in Categor. & Clemente Alex. ac Theodorito laudatus Peripateticis à Patricio accensetur, Sed Stoicus potius fuit, ut infra in hujus Sectæ affeculis dicam.

Adimantus, Theophrasti ut videtur discipulus. Laert. V. 57.

Adraustus Aphrodisiensis, ἀνὴρ τῆ γνησίως Περικατητικῶν γεγονώς, scripserat περὶ τῆ τέξεως τῆ Ἀριστοτέλους βιβλίων καὶ τῆ αὐτῆς φιλοσοφίας, teste Simplicio in Categorias. Laudat Adraustum hunc Achilles Tatius p. 82. Isagog. ad Aratum & p. 80. In Categorias scripsisse Adraustum testatur Galenus de libris propriis. Adrausti Peripatetici *libros tres Harmonicorum* asservari in Bibl. Vaticana & illa Cardinalis S. Angeli notavit Vossius de Logicæ natura p. 61. Allegatur opus illud à Theone Smyrnæo & Porphyrio ad Harmon. Ptolemæi, ut cap. superiore dixi. Hujus, ni fallor, Adrausti συγγραμματα in Scholis lecta refert Porphyrius in vita Plotini. Neque alium puto notari Adraustum Mathematicum à Claudiano Mamerto lib. 1. de statu animæ c. 25.

Adraustus Philippensis Macedo, Aristotelis discipulus. Stephanus Byz. in Φίλιπποι.

Ænesias Megalopolitanus Theophrasti discipulus. Stephanus Byz. in μεγαλή πόλις.

Æschrion Mytilenæus, Aristotelis discipulus, de quo dixi cap. V. in nota ad num. XIX.

Agatharchides Cnidius, qui sub Ptolemæo Philometore & diu post vixit. De eo dixi supra cap. VIII. De ætate ejus adeundus vir insignis H. Dodvvellus in diss. de ætate scripti de mari rubro, quæ præfixa est Tomo primo Geographorum minorum nobilissimi Hudsoni.

Agatho servus Lyconis, testamento ejus libertati redditus. Laert. V. 73.

Agathocles Peripateticus, æqualis Demonactis Philosophi. Lucian. in Demonacte T. 1. p. 866. Alii Agathocles (2) Atracius, qui αλιευτικὰ scripsit profa Oratione. Suid. in κικίλιος. (3) Babylonius sive Cyzicenus qui scripsit de Cyzico. (4) Chius qui de re rustica (5) Milesius qui de fluminibus, (6) Samius qui de Rep. Pessinun-

ciorum

tiorum. (7) Grammaticus, qui Homeri quædam illustravit, ut lib. II. cap. V. dixi. De his Meursius in Bibl. Græca, quibus adde (8) Stoicum qui de mercede discipulum in jus vocat, apud Lucianum in Icaromenippo. (9) Medicum, apud eundem in Tyranno. (10) Agathoclem *Ταξίαρχον* sive ordinum ductorem sub Alexandro M. id. libro quod non credendum sit calumniæ. (11) Dinia amicum, de quo Lucianus in Toxari. Prætereo Agathoclem figuli filium, notissimum Siciliæ Tyrannum, de quo multa Polybius, Diodorus, Justinus: aliumque Ptolemæi falsum tutorem & Agathoclem filium Lyfimachi Regis, de quorum utroque Excerpta Peiresciana p. 65. & 257.

Aimnestus Cleobuli F. testis Theophrastei testamenti. Laert. V. 57.

Albinus latinus scriptor, cujus Geometricos libros, & quos reperire se potuisse negat, in Aristotelem Dialecticos memorat Boethius lib. I. de interpretat. edit. secundæ p. 289. Musicam quoque scripsisse constat è Cassiodoro, qui Virum Magnificum appellat, Confer Boethium lib. 2. Musicæ c. 12.

Alexander Crassi Præceptor. Plutarch. in Crasso p. 544.

Alexander Aegæus discipulus Sosigenis (cujus opera ad annum emendandum usus est Julius Cæsar) præceptor Neronis Imp. Vide Suidam. Laudatur à Simplicio in Categor. Hujus esse commentaria quæ Alexandro Aphrodisiensi hodie tribuuntur in Metaphysica & in libros Meteoron, disputat Patricius discuss. Peripatet. p. 32. At commentarios in Topica & Elenchos neque Aphrodisiensis, neque adeo Damasceni, sed alterius cujusdam esse Alexandri longe junioris.

Alexander Aphrodisiensis Car, discipulus Aristoclis Messenii, atque Hermi-
ni. Propter Commentarios plurimos, quibus Aristotelis Scripta feliciter interpretatus est, dictus *ἐξηγητής*, quem innuit Hieronymus I. in Rufin. *Revolve Aristotelem & Alexandrum Aristotelis volumina differentem, & quanta ambiguum sit copia, eorum lectione cognosces.* *Ἀλεξανδρῆς* Alexandro Cyrrillo IV. contra Julian. p. 133. Puto etiam hunc intelligi à Porphyrio in Plotini vita, cum Alexandri Peripatetici *ὑπομνήματα* in Scholis lecta testatur. De scriptis ejus dicturus sum libro IV. De ætate constat è libro de fato, quem Aphrodisiensis diserte tribuit Eusebius VI. 8. præparat. p. 267. hunc enim velut primitias lucubrationum suarum, Professor Philosophiæ

phiæ Aristotelicæ ab iis constitutus (ὃ τῇ φιλοσοφίᾳ περὶσταται ὑπὸ τῶν ὑμετέρων μαρτυρίας διδάσκαλός αὐτῶν κακηνυγμένος) dicavit Severo & ejus filio Antonino Caracallæ, qui Imperium junctim administrarunt ab Anno CHRISTI CXCIX. ad CCXI. quo mortuus est Severus.

Alexander Damascenus Aphrodisiensi paulo fuit antiquior & Athenis Philosophiam Peripateticam (ὃν Ἀθηναῖον ἐξέμελλεν τὴν περιπατητικὴν λόγους διδάσκειν δημοσίᾳ) publice docuit, cum libros *Ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων* scriberet Galenus T. 1. edit. Basil. p. 119. Eodem præceptore antea usus fuerat Flavius Boethus Vir Consularis teste eodem Galeno *περὶ τῆς προγνώσκων* T. 3. p. 455. ubi Alexander hieci audit ὁ γνώσκων μὴ τὰ Πλάτωνος, ἀλλὰ τοὺς Ἀριστοτέλους προσκείμενους μᾶλλον.

Alexander M. Rex Macedonum, Aristotelis discipulus, de quo supra c. VIII.

Aminias. cujus mentio in Stratonis Physici testamento. Laert. V. 64.

Ammonius Alexandrinus, Plutarchi Præceptor, Platonis, Peripateticis & Stoicis imbutus dogmatis, cujus exemplo alii deinceps mixtum illud Philosophiæ genus ac nulli Magistro additum colere cœperunt. Confer Patricii discussiones Peripateticas p. 139. De hoc Ammonio dixi ad Proœmium Ennapii, & infra lib. IV. capite de Plutarcho.

Ammonius Alexandrinus priori junior, Christianus, cognomento Saccas, æqualis Origenis, Platonis ac Peripateticæ sectæ decreta probe calluit, & in concordiam adduxit primus teste Hierocle apud Photium Cod. CCLI. p. 750. Hujus mentio Ammonii in Plotini vita. Dixi de eo infra libro IV.

Ammonius Hermæ F. præceptor Jo. Philoponi, Asclepii Tralliani ac Simplicii, discipulus Procli, de quibus dicendi locus libro V.

Amphion Lyconis discipulus. Laert. V. 70.

Anatolius Alexandrinus, Christianus, omni genere literarum, Mathematicis præcipue disciplinis ex cultus, Alexandria Scholam Aristotelicam constituit, factus deinde Episcopus in Syria Laodicensis circa A. CHRISTI CCLXX. Vide Eusebium VII. 32. Hist. Hieronymum Catalogo Script. Eccles. c. 73. & Nicephorum VI. 36. Scripserat *libros X. Arithmeticos*, è quib⁹ fragmenta leguntur in Theologumenis Arithmeticæ p. 9. 16. 24. 34. 56. 64. Ex ejus *Canone Pascha-*

Rafabali refert quædam Eusebius jam dicto loco & Beda de natura rerum II. 14. & 35. atque Epistola ad Vichredam presb. Integrum scriptum è latina veteri versione produxit in lucem illustravitque Agidius Bucherius una cum aliis ejusdem argumenti, Antwerp. 1634. fol. Alius Anatolius junior, neque Christianus, Jamblichi & Libanii familiaris, ut recte monitum præstantissimo Caveo parte secunda Historiæ literariæ scriptorum Ecclesiasticorum. De illo dixi ad Eunapium. In præsentî juvat cum lectore communicare fragmenta quædam Anatolio tributa, quæ ante aliquot annos descripsi ex Apographo illustris Holstenii, qui illa ex Peiresciano se codice hausisse est testatus.

Ἐκ τῆς Διαπλῆς Διάφορα.

Τί ἐστὶν μαθηματική.

Διευρίτης συνεισέταται τὴν πᾶσαν Φιλοσοφίαν ἐκ θεωρίας καὶ πράξεως εἰς μὲν Θεο-
λογικὴν καὶ μὲν πρακτικὴν διαιρῶν εἰς ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν, τὴν δὲ θεωρίαν εἰς
θεολογικὴν καὶ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν μαθηματικὴν, μάλα σαφῶς καὶ ἐστῆχως
φιλοσοφίαν ἔχει τὴν μαθηματικὴν ἀποδοῦναι.

Ὅπ χαλδαῖοι μὲν Ἀστρονομίαν, Διγύπτιον ἢ Γεωμετρίαν καὶ Ἀριθμητικὴν ἐξέ-
ρου)

Ἀπὸ πιν. 9) Μαθηματικὴ ἀνταπόδοσις;

Οὐ μὲν ἀπὸ τῆς περιπέτης φάσκοντες ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς, συνᾶσαι τὰ δι-
μαύδας μαθητικῆς δύνασθαι πῶς σωθῆναι καὶ μὴ μαθόντα. Τὰ δὲ καλέμεθα
ἰδίᾳ μαθημάτων ἐκείνων ἀπὸ τῆς λαμβάνειν, μὴ ἔχει πρὸς τὸν ἐν μαθησείᾳ γυμ-
νασίων ἔργων. Διὰ τὸ μαθηματικὴν καλεῖσθαι τὴν πρὸς τῶν γεωμετρίας πε-
λάμβανον. Θέλω δὲ λέγεσθαι τὴν Μαθηματικὴν ὀνομασθαι ἰδίᾳ πρὸς τὴν μό-
νης Γεωμετρίας καὶ Ἀριθμητικῆς οὐ ἀπὸ τῆς Πυθαγόρας. Τὸ δὲ πάλαι χωρὶς
ἐκαστέρων ἔργων ὀνομαζέσθαι. Κοινὸν δὲ ἔργον ἦν ἀμφοῖν ὄνομα. Ἐκάλεσεν δὲ
(Ἀρχύτας *) ἔτι, ὅτι τὸ Ὀπισθημονικὸν καὶ πρὸς μάθησιν Ὀπισθημονίας ἔχον
εὐρίσκων ἐν αὐταῖς, περὶ δὲ αἰδία καὶ ἀντιθέτη καὶ εἰλικρινῆ ὄντα ἀνα-
στροφόμενος ἐώρων, ἐν αἷς μόνῃ Ὀπισθημονίᾳ ἐνέμιζον. Οἱ δὲ νεώτεροι περιέλα-
σαν τὴν πλεονεξίαν πρὸς τὴν γεωμετρίας, ἢ μόνον περὶ τῶν σώματων καὶ νεκρῶν
ὑλῆς ἐξιστῆτες πραγματεύεσθαι τὴν Μαθηματικὴν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐφα-
πτομένων τὴν σωματικῆς καὶ αἰσθητῆς εἰσίας. Θεωρητικὸς δὲ εὐφραίνει εἶναι, καὶ
φύσει ἀνθρώπων καὶ τὰς αὐτῶν μεγεθύνοντες καὶ χημάτων καὶ ὁποσημάτων.
Εἰ δὲ Ὀπισθημονικὸς τὸ καὶ πᾶς ὅφειδος παθῶν, ἐρευνῶν πᾶς αἰτίας διὰ αἷς καὶ ἔχ
ὁπῶς καὶ πηλίκας καὶ ὑποκείμενα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐκ παντὸς διασημα-

* MS. Αρτίας.

τῶν θεωρεῖται, τήν τε τὰς πρὸς ἀλλήλα λόγους, ψευδεῖς ἢ Φαντασίας καὶ τὰ πᾶσι καὶ τῆς φύσεως ἐμποιοῦνται. Τάτο μὲν κατ' ἔρανον καὶ ἀέρα, ὅ-
τι ἐν κατόπτοις καὶ πᾶσι τοῖς λείοις, καὶ τοῖς διαφανέσι ἢ τῶν ὁρωμένων καὶ
τοιχοτρόποις σώμασι. Πρὸς ταῖς μηχανικὸν εἶναι τὰ αὐτὰ δεῖν αἰετοῦ.
Καὶ γεωδότην καὶ λογικόν. Ἐπὶ ἢ καὶ περὶ τὰς αἰτίας τῆς ἐμφελεῖς κινήσεως
τῶν Φύσεων καὶ τῆς περὶ μέλ-
σι συλλήψεως ἀσχολεῖσθαι, ἅπερ σώματα
εἰσιν, ἢ τὴν ἐξ αὐτῶν αἰσφορῶν ὅτι τὴν αἰσθητὴν ὕλην ποιεῖται.

Τί ἐστι Μαθηματικὴ;

Μαθηματικὴ ἐστὶν ὁπσημένη θεωρητικὴ τῶ νοήσει τε καὶ αἰσθῆσει καταλαμβάνουσα
ποῖς τὴν τῶ ὑποπτιόντων δόσιν. Ἡ δὲ χαλεπὴ ὁδὸς τις ἀμα καὶ ὁ
σκοπὸς τυγχάνων Μαθηματικὴν εἶη ταυτην εἶναι, ἢ τὸ ὕλην μὲν πρῶτα κο-
ρύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα ἔρανον ἐξήλξε καὶ ὅτι χρονοβαίνει. Ἀρχι-
ται μὲν γὰρ δὲ σημεία καὶ γεωμετρίας, ὅτι τὴν ἔρανον καὶ συμπάντων ἀσχο-
λεῖται πραγμαμάτων.

Πόσα μέρη Μαθηματικῆς;

Τῆς μὲν τιμιωτέρας καὶ πρώτης ὁλοσχερῆς τρεῖς μέρη δύο. Ἀριθμητικὴ καὶ Γεω-
μετρία. Τῆς ἢ περὶ τὰ αἰσθητὰ ἀσχολεῖσθαι εἶς. ἢ λογιστικὴ, Γεωδότης,
Ὀπτική, Κανονική, Μηχανική, Ἀστρονομική. Ὅτι ἢ τὸ πνευματικὸν καλεῖσθαι
ἔτε το ἀρχιτεκτονικόν, ἔτε τὸ δημαδὲς Μουσικόν ἢ τὸ περὶ τὰς Φύσεις, ἀλλ'
ἢ τὸ ἐμονύμως καλεῖσθαι μηχανικόν ὡς εἰσιν αἱ τινες, μέρη Μαθηματικῆς
εἶσι, πρὸς τὴν τῶ λόγους σαφῶς καὶ ἁμαρτυροῦσας δείξομεν.

Ὅτι οὐ κύκλῳ ἔχει στερεὰ μὲν ἢ, Πλῆθος ἢ ὅξ, γωνίας ἢ δ'.

• Τίνα τίσι συνεγγίζει τῶν Μαθημάτων;

Συνεγγίζει μάλιστα τῇ μὲν ἀριθμητικῇ ἢ λογιστικῇ καὶ ἢ κανονικῇ καὶ γὰρ αὐτὴ ἐν
ποσότητι λαβεῖσθαι λόγους, ἀριθμούς καὶ ἀναλογίας πρόσποισι. Τῇ ἢ γεω-
μετρίας ἢ ὀπτικῇ καὶ ἢ Γεωδότης. Ἀμφοτέρους ἢ καὶ ὅτι πᾶσι ἢ μηχανι-
κῇ καὶ ἢ Ἀστρονομικῇ.

Ἐπὶ ἢ μαθηματικῇ τὰς ἀρχὰς μὲν ἔχει εἰς ὑποθέσεως καὶ περὶ ὑποθέσιν. Λέγι-
ται ἢ ὑποθέσιν τριχῶς ἢ καὶ πολλαχῶς. καθ' ὅτι ἓνα μὲν τρόπον ἢ δραματικὴ
περιπέτεια, καθ' ὅτι λέγονται εἶναι ὑποθέσεις τῶν Εὐκλείδους δραμάτων.
καθ' ἕτερον ἢ σημαίνει ἢ ἐν ἑτοικῇ τῶν ἐπὶ μέρος ζήτησις, καθ' ὅτι ἐν λέ-
γουσιν οἱ Σοφισταὶ ἢ τῶν ὑποθέσιν. Κατὰ ἢ τρίτην ὑποθέσιν ὑποθέσεις
λέγονται ἢ ἀρχὴ τῆς ἀποδείξεως, αἱ τῶν ὑποθέσεων πρᾶγματων εἰς κατασκευὴν
πᾶσι. Οὕτω μὲν λέγεται Δημοκρίτου ὑποθέσει χρηστὴ ἀτόμοις καὶ κενῷ,
καὶ Ἀσκληπιάδης οὐκοῖς καὶ πύροις. ἢ ἢ Μαθηματικῇ περὶ τὴν τρίτην
αἰσθητῇ.

Ὅτι

ὅτι τὴν ἀριθμητικὴν ἔμμετρον Πυθαγόρας, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς γνώριμοι ὅππῃ
λέγοντες ἀριθμῶν δέτε πάντ' ἐπέοικεν.

ὅτι τὴν ἀριθμῶν ἔχει ἀκόλουθον ἀριθμητικὴν κυρίως μὲν, τὴν ὁππῃ μνηστικὴν θεωρεῖαν
ἣς ἔχοντες τὴν ἀριθμῶν ἔτε καλλιονισιν. ἐπομῶς δ', συλλήβδην καταλα-
βαίν' πόσα τῇ ὁρίσμενι ἔσται συμβέβηκεν.

Τίς ἔνθεν ἐν Μαθηματικοῖς;

Εὐδοξμῶς ἴσμεν ἐν ταῖς ἀστρολογίαις ὅτι Οἰνοπίδης εὗρε πρῶτ' ὅτι τὴν ἑξωδιακὴν διά-
ζωσιν καὶ τὴν ἑξωμεγάλαν ἐνιαυτὸν περιέσσω. Θαλῆς δ' ἡλὶς ἐκλείπειν καὶ τὴν
ἑξωτροπὴν αὐτὸν περιέσσω, ὡς οὐκ ἴσμεν συμβαίνει. Ἀναξίμανδρ' δ' ὅτι
ἐστὶν ἡ γῆ μετέωρ' καὶ κινεῖται περὶ τὸ ἑξωκοσμικὸν μέσον. Ἀναξίμενης δ', ὅτι
ἡ σελήνη ἐστὶν ἡλὶς ἔχει τὸ φῶς καὶ τὴν ἐκλείπειν τροπὴν. Οἱ δ' λοιποὶ ἐξευ-
ρημένοις τέτοις ἐπέταξαν ἑτέροι.

ὅτι οἱ ἀπλανεῖς κινεῖται περὶ τὸ διὰ τῶν πόλων ἀξοναμύοντα. οἱ δ' ἀπλαναίμενοι περὶ
τὸ ἑξωδιακὸν πρὸς ὁρίζοντα ἀξονα αὐτῶν ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὅτι τὰ ἀπλαν-
ῶν καὶ τῶν ἀπλαναμένων ἀξονα πεντεκαδέκα γωνία πλεονεχόντες οἱ εἰσι μοῖραι
εἰκοσιτέσσαρες.

Andronicus Rhodius, in successione ab Aristotele undecimus, Boethii Sido-
nii præceptor teste Ammonio in Categor. aequalis Tyrannionis
qui à Lucullo captus est ut referunt Plutarchus in Lucullo p. 584. &
Suidas in Tyrann. Aristotelis scripta & Theophrasti primus digessit
atque à Tyrannione emendatos edidit in vulgus, composuitque πί-
νακας scriptorum Aristotelis ac Theophrasti, sive τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου
εἰς πραγματείας διείλετο, τὰς οἰκείας ὑποθέσεις εἰς ταὐτὸν συναγαγὼν,
ut tradit Porphyrius in vita Plotini. Confer Plutarchum in Sylla p.
468. In hoc opere librum περὶ ἐρμηνείας Aristotelis abjudicaverat, ut
præter Boethium & Ammonium testatur Alexander Aphrodis. in
primum prior. Analytic. Notaverat quoque partem postremam
libri de Categoriis non esse Aristotelis, notante eodem Boethio.
Ex eodem ut suspicor Andronici opere Gellius XX. 5. Alexan-
dri & Aristotelis mutuas literas exhibet. Paraphrasin Andronici in
categorias memorat Simplicius. Etiam in Physica Aristotelis scrip-
sisse, jam ex eodem Simplicio Patricius lib. IV. discuss. Peripater.
p. 41. observavit. Librum Andronici, diligentissimi senis, de divi-
sione Porphyrius integrum inseruerat suis in Sophistam Platonis com-
mentariis, teste Boethio in limine libri de divisione. Liber ille
Andronici cum aliis de discendi cupiditate & virtute, fuit in Bibl.
Scorialensi, teste Alex. Barvoetio. Animam nec corpoream esse

Mm 3

nec

nec lege loci teneri, nec scindi, sensit Andronicus Peripateticus cum Socrate, Platone, Aristotele, Theodoro Platónico & Porphyrio, ut refert auctor libri de spermate latine editi c. 11. qui ex hoc ipso quia Porphyrii meminit, Galenum auctorem habere non potest. Laudat Andronicum inter celebriores Rhodios Strabo XIV. p. 655. De *Paraphrasi Nicomacheorum* * & libro *περί παθῶν* qui ad hunc Andronicum tanquam auctorem vulgo refertur, dixi supra cap. VI. §. 29.

Andronicus Callistus Thessalonicensis, Peripateticus recens, sæculo post CHRISTUM decimo quinto clarus, & plurium scriptorum actor, ut eodem loco observavi. Vide etiam sis quæ de utroque hoc Andronico Clarissimus Baylius in Lexico. Fuere præterea Andronicus, præfectus Ptolemaidis circa A. C. 411. de quo Synesius Epist. 57. Pompilius Andronicus Epicureus de quo Suetonius in Grammaticis c. 8. Andronicus Alypius historicus, de quo supra cap. VIII. Andronicus Tragicus histrio de quo lib. II. c. XIX. Livius Andronicus, de quo in Bibl. latina. Andronicus Titianus Medicus Octavio Horatiano & Galeno memoratus: ut alios in præsentia omittam.

Androsthenes Adimanti F. Theophrasti ut videtur discipulus. Laert. V. 57.

Anesias. supra in *Ænesias*.

Anonymi Græci interpretes Græci qui in Aristotelem exstant, sunt (1) in Rhetorica, de quo dixi c. 6. §. VI. (2) In libros 2. & 3. Nicomach. ibid. §. 29. ubi & de Paraphrasi Anonymi, quam sub Andronici Rhodii deinde nomine edidit Dan. Heinsius. (3) In secundum librum Posteriorum Analyticorum cum Philopono & Eustratio editus de quo dicere constitui libro V. in Philopono. (4) Libellus de Syllogismis, de quo supra c. IV. §. 3. p. 114.

Antipater Jolai, Rex Macedoniæ, Aristotelis discipulus, quem moriens curatorem testamenti Philosophus constituit, ut refert Laertius V. 11. *Ἀντιπατρὸς τοῦ ἑταίρου* scripsit libris duobus, teste Suida, in quibus mul-

* In editione Anni 1617. Dan. Heinsius huic paraphrasi subjunxit libellum *περί ἀρετῶν καὶ κακιῶν καὶ τῶν μεσοτήτων*, Aristotele à quibusdam præter rem tributum, ut dixi supra cap. VI. §. 32. tum excerpta è libro Maximi Monachi *ἐμολογητῆ* ad S. Marinum presbyterum *περί φυσικῶν θαλάσσης* ἢ *ἡγῶν θαλάσσης* quæ prius vulgaverat Hoeschelius.

Confer Jonstium lib. 1. c. 13. p. 70. 71.

multa haud dubie fuerunt de rebus Alexandri M. quemadmodum ex Alexandri Epistolis ad Antipatrum referunt nonnulla Plinius & Plutarchus. Aristotelis quoque ad hunc Antipatrum Epistolæ IX. olim ferebantur, ut constat è Laertio V. 27. Scripserat & historiam Antipater, πὲς περὶ τὰ πράγματα Ἰλλυρίας. Antipatri Macedonis, sed alterius junioris, Epigramma in Cleonicem naufragam, & Medæ imaginem Romæ compositum legitur in Anthologia.

Antisthenes Peripateticus allegatur à Phlegonte c. 3. mirabil.

Apellico Tejus, civis opulentus Atheniensis, qui de Aristotelis consuetudine cum Hermia scripsit, teste Aristotele apud Euseb. XV. 2. præparat. Aristotelis libros diligenter coemit, ut refert Athenæus, quem vide V. p. 114. ubi docet eum floruisse tempore magni Regis Mithridatis. Vide etiam Plutarchum in Sylla p. 468. & Strabonem XIII. p. 608. è quibus discas Apelliconis defuncti Bibliothecam & in his Aristotelis & Theophrasti scripta, quæ à Nelei Scepsii posteris sibi comparaverat, sed φιλόβιβλος μακάριον ὦν ἢ φιλόσοφος ut ait Strabo, ex arrosis exemplaribus curaverat non satis fideliter vel describi vel suppleri, pervenisse Romam, cum Athenas cepisset Sylla Olymp. CLXXIII. 3. Inde accepit illa Tyrannion, de quo suo loco dixi, & paulo ante in Andronico.

Apollonius Alexandrinus Peripateticus. Plutarch. περὶ φιλαδέλφ.

Apollonius Solensis, Præceptor Demetrii Apendii. Laert. V. 83.

Arceflans mediæ auctor Academiæ, Theophrasti prius quam Crantoris fuit auditor, teste Laertio IV. 22. & 19. Stratonis Lampfaceni heres. id. V. 61. & 63.

Archytam quendam Peripateticum nescio an ex suo ingenio confinxit Themistius, qui Archytam qui de decem prædicamentis scripsit negat esse Pythagoricum illum antiquum: sed juniorem quendam Peripateticum Archytam, novo operi vetustate nominis auctoritatem comparare voluisse. Vide Boethium præfat. in Categor.

Arimnestus, Theophrasti discipulus. Vide *Arimnestus*.

Aristides testamenti Stratonis curator. Laert. V. 62.

Aristo Alexandrinus. Laert. VII. 164. Hunc puto esse Aristonem Peripateticum qui Strabonis ætate de Nilo scripsit, plagii ab Eudoro accusatus, ipse fortassis rectius accusandus. Vide Strabonem XVII. p. 790.

Aristo

Aristo Cens, vide paulo post, *Aristo Julietes*.

Aristo Cens, Cei de quo mox dicam discipulus & heres. Ita enim intelligo Strabonis verba XIV. p. 618. ubi inter claros Coores refert *Αρίστωνα τὸν ἀρεσασμένον ἔκ Περικατήκου* (scil. *Αρίστωνα*, non *Ανδραγίκα*, ut Patricius p. 135. discul. Peripatet.) καὶ κληρονόμους. Fuit & *Aristo Critolai Peripatetici discipulus*. Quintilian, II. 15. Inst. Or.

Aristo Julietes è Julide Cei opido Laert. VII. 164. Peripateticus, *Ζηλωτῆς Bionis Brythhenitz*. Strab. X. p. 486. Successit *Lyconi* defuncto Olymp. CXXXVII. ut *Aristoni* successit *Critolaus*, de quo infra suo loco. Scripsit teste Cicerone V. 5. de finibus, multa & polita, sed destituta gravitate & auctoritate. Testamentum Stratonis Physici ex hoc *Aristone* repetit Laert. V. 64. ubi male apud interpretem legitur *Aristo Cens* & in Græco οἰκῆ pro καί. Mentio quoque in *Lyconis* testamento ibid. V. 70. *Ἐρωτικά* ejusdem *Aristonis* ὁμοία laudat *Athenæus* & *Stobæus*, qui ex *Aristonis* commentariis quoque locum producit sermone LXV. qui est de laudibus Conjugii.

Diversus ab his omnibus, & antiquior iisdem est *Arista*, ad quem *Aristoteles* literas scripsit, memoratas *Laertio* V. 27.

Aristobulus Peripateticus laudatur à *Clemente* I. Strom. p. 305. *Eusebio* XIII. 12. præparat. & *Cyrillo* IV. adversus *Julian*. p. 134. *Chronicon* Paschale ad Olymp. CXLIX. p. 178. *Ἀριστόβουλος ἱκανὸς περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο, ὡς Πτολεμαῖος τὸν φιλομήταρ ἐξηγήσεις τῆς Μάουσαις γραφῆς αἰεθῆκεν*. *Anatolius* apud *Euseb.* VII. 32. Hist. vocat βιβλὸς ἐξηγητικὰς ἑ Μάουσαις νόμους. *Eusebius* ipse VII. 13. præparat. τὴν τῶν ἱερῶν νόμων ἐρμηνείαν, & VIII. 9. τὸ πᾶς Πτολεμαῖον σύγγραμμα. *Hieronymus* in Chron. ad Olymp. CLI. explanationum in *Moyse* commentarius. Creditur hic *Aristobulus* *Eusebio* VIII. 9. præparat. idem esse cujus mentio existat 2. *Maccab.* I. 10. *Ἀριστόβουλος διδάσκαλος ἑ Πτολεμαίου βασιλέως*. Neque absurdum est eum qui ad *Philometorem* scripsit, Præceptorem fuisse *Ptolemæi Evergetæ* II. At enim apud *Clementem* V. Strom. p. 595. ex errore vel memoriæ vel librarii *Aristobulus* iste *Ptolemæi* *Philadelphi* temporibus adscribitur. Sane ipse *Clemens* lib. 1. Strom. p. 342. laudat *Aristobulum* ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὸν *Φιλομήτορα*, quod ex eo repetit *Eusebius* IV. 6. præparat. Equidem qui hunc

hunc Aristobulum LXX. Interpretibus sub Ptolemæo Philadelpho accensent, ut Anatolius apud Euseb. VIII. 32. Hist. non tantum temporum ratione refelluntur, sed ipsius quoque Aristobuli testimonio apud Eusebium p. 664. præparat. Neque clarissimo Eschenbachio facile assentiendū putem, qui carmen sub Orphei nomine Aristobulo apud Eusebium ibidem prolatum, ex ejusdem Aristobuli ingenio confectum fuisse haud dubitat, in libro de Poesi Orphica p. 148. Neque cum viro exquisitæ eruditionis Humfredo Hodyo lib. 1. de Bibliis Originalibus c. 9. ausim affirmare duos à Clemente & aliis veteribus confundi Aristobulos, Peripateticum & Judæum, & scripta sub nomine Aristobuli, sæculo demum secundo post CHRISTUM natum fuisse supposita, & Epistolam 2. Maccab. 1. in qua Aristobuli mentio occurrit, similiter commentitiam esse. Neque hoc facile crediderim quod legas apud Buxtorfium ad librum Cosri p. 33. in Bibl. Florentina * & Mantuzæ apud fratres Benedictinos latere in membranæ Aristobuli hujus opus, Philonis Judæi scripta longe superans tam mole quam doctrina ac præstantia. Philone antiquiorem fuisse, & allegoricis perinde ut Philo interpretationibus indulgisse Aristobulum, testatur Origenes IV. contra Celsum p. 198. Mentio ejus etiam apud Sozomenum VII. 18. ubi respicit ad locum Eusebii p. 287. Hist. quem ita producit Scaliger ad Euseb. p. 142. *Αριστοβύλος ὁ Περικλῆν διδασκάλος, καὶ Ἀλεξανδρῆος ὁ δὲ Πανιεὶς*

Aristoteles Messenius Peripateticus, præceptor Alexandri Aphrodisæi, teste Simplicio in 1. de cælo, & Cyrillo 2. in Julianum, ubi male : *Alexander Aristotelis discipulus*, pro *Aristoclis*, ut pulchre observatum Nunnesio ad vitam Aristotelis num. 26. Scripsit hic Aristoteles Suida teste πῶτον σπυδαίου τῆς ὁμηροῦ ἢ Πλάτων, Artem Rhetoricam, & de *Serapide* librum, atque *Ethicorum* libros X. cum totidem libris de *Philosophia*, in quibus Philosophos & eorum dogmata est persecutus. Vide Jonsii Hist. Philosoph. p. 330. Sextum horum librorum Aristoclis laudat idem Suidas in Σωφιστικῆς. Ex Septimo fragmenta servavit Eusebius XV. 2. & 14. præparat. Ex octavo XV. 17. 18. 19. 20. 21. His fragmentis usus est H. Stephanus notis ad

Nn

Sex-

* Confer Bartoloccium Bibl. Rabbin. T. I. p. 468 seq. ex libro Scialficeleth hakkabala idem referentem.

Sexti Pyrrhonias Hypotyposes. Itaque Patricius p. 138. discuff. Peripatetic. male ex illis collegit, libros Aristoclis de Philosophia adhuc in Galliis supereffe oportere.

Aristocles Pergamenus, de quo Philostratus 2. de Sophistis p. 565.

Aristomachus discipulus Lyconis. Laert. V. 70.

Aristoteles Midæ & Pythiadis F. Theophrasti discipulus, Laert. V. 53.

Aristoteles junior, expositor Aristotelis Philosophi, allegatur à Syriano in XII. Metaphyl. p. 55.

Aristoxenus Tarentinus, Aristotelis discipulus, de quo capite superiore.

Asclepius Trallianus Ammonii Hermæ discipulus, scripsit commentaria in libros primores sex vel septem Metaphysicorum Aristotelis, quæ ad huc exstant manu exarata. Habentur & ejusdem Scholia MSS. in Arithmetiam Nicomachi Geraseni.

Aspasius, de quo dixi supra cap. IV. §. 29. Hujus συγγράμματα in Scholis sua ætate lecta testatur Porphyrius in vita Plotini.

Astyanax Lyconis frater. Laert. V. 69. Sed & patri Lyconis Astyanacti nomen erat. id. 65.

Astycreon ad quem scripsit Theophrastus. Laert. V. 50.

Atbanes curator testamenti Stratonis Physici. Laert. V. 62.

Atbenæus Seleuciensis, æqualis Strabonis, qui ejus meminit XIV. p. 670.

Atbenio Erymnei discipulus, sub Mithridate. Vide Athenæum V. p. 211. seq. è Posidonio Apameensi.

Atbenodorus in octavo περιπατων. Laert. III. 4. & V. 36.

Baliardus de quo Volaterranus lib. 22. Antropolog. p. 229. ubi de Lucio II. Pontifice qui fuit A. C. 1144. 1145. Hoc tempore Baliardus Philosophus quidam Gallicus ac Peripateticus Parisiis prodiit, vir doctissimus, ab Orthodoxis tamen in quibusdam aberrans, à quibus nec per Synodum iussu Regis Ludovici (VII. cognomine Pii) hujus gratia coactam avelli potuit, quin in loco deserto cum socio nonnullis omne ævum abstinendo exegit.

Bessarion Cardinalis A. C. 1472. denatus, Platoni licet addictior hujusque famæ adversus Trapezuntium assertor, Aristotelem tamen & ipse magni fecit ejusque Philosophiam probe calluit, & illius ac Theophrasti Metaphysica donavit versione latina perquam erudita atq; eleganti.

Bion Borysthenites Theophrastum audivit teste Laertio IV. 52. Bionis Ζηλωτής Aristoteli Cens Peripateticus de quo supra. Strabo X. p. 487.

Antiquus Manlius Torquatus Severinus Boethius, de quo in Bibl. latina dixi, libros Aristotelis Logicos universos qui hodie exstant latine est inter-

terpretatus, plerosque etiam commentariis illustravit, testatus reliqua etiam Aristotelis scripta Ethica & Physica latine reddere & commentariis illustrare, omnesque pariter Platonis Dialogos vertendo vel etiam commentando in latinam redigere formam, & de Platonis & Aristotelis concordia commentari instituisse. præf. ad lib. 2. de interpretat. edit. 2. De Scholiis Græcis incerti auctoris in tres libros Boethii de differentiis Topicis mentionem feci supra cap. VI §. 4. Quoniam vero Boethius multos Græcos, & in his Peripateticos quosdam atque Aristotelis interpretes allegat, existimavi lectorem non male laturum, si hoc loco ei exhiberetur compositus olim à me

INDEX SCRIPTORUM,

Aliorumque quorundam, in operibus BOETHII* laudatorum, ad paginas, editionis Basileensis A. 1570. fol.

Scb. denotat librum Cantipratani de disciplina Scholarium Boethio suppositum. *Confess.* Confessionem fidei inter Boethii Opera non editam sed vulgatam cum nonnullis Boethii opusculis à Renate Vallino Lugd. Bat. 1656. 8.

Aggenus Urbicus. Pag. 1540.

Agri mensuræ veterum indiculus. 1540.

Albinus. 179. ejus Geometrica & Dialectica scripta. 289.

Alius fortasse Albinus, Vir Consularis. 929. 940.

Alius Albinus Albei F. discipulus nescio cujus Grylli. Sch. 1279. 1282.

Alexander Aphrodisæus. 55. 56. 403. Sch. 1278.

in librum Aristotelis de interpretatione. 252. 289. 291. 292. 294.

295. 298. 301. 302. 303. 317. 319. 320. 323. 333. 347. 348.

356. 368. 387. 388. 394.

in alios Aristotelis libros. 291.

Anaxagoræ fuga. 920.

Andronicus Rhodius, Peripateticus.) 191. 292.

diligentissimi senis liber de divisione. 638. à Porphyrio insertus in Sophistam Platonis. id.

N n 2

Ar-

* Boethii libri in Porphyrium p. 1. In prædicam. p. 112. De interpretat. p. 215. Syllogism. p. 558. de divis. p. 68. In Topica Cic. p. 757. De consolat. Philos. p. 505. De Trinitate p. 1119. Arithmet. p. 1295. Music. 1371. Geometr. 1487.

Archytas Tarentinus Pythagoricus qui cum Platone aliquantulum vixit, auctore sit libri de decem prædicamentis, an Archytas quidam Peripateticus, ut Themistio visum. 114. 1352.

Ejus de divisione æquali proportionis superparticularis. 1428.
de divisione tetrachordi. 1479. 1480.

Mensa Geometricalis Archytæ, non sordidi Geometricæ disciplinæ auctoris. 1526.

Alia quædam 1523. 1526. 1535.

Arion Methymnæus. 1372.

Aristarchi Grammatica memoratur 188.

Aristoteles. 297. 1034. 1113. 1205. 1374. Sch. 1288. &c. indifferentis vocabulo nunquam usus. 195. infiniti, primus reperit. 224. 312.
in libris de Arte Poetica. 290.

Ethica. 174.

Physica. 190. 641. 839. 1097.

libri de anima. 198.

πρὸς ἡρώδην καὶ φρῶνῆς. 190.

Μετὰ τὰ φυσικά. 190. 230. 327.

Libros Logicos universos latine est interpretatus & plerosque etiam commentariis illustravit Boethius, testatus se reliqua etiam Aristotelis scripta, Ethica & Physica latine reddere & commentariis explicare instituisse. 318.

Aristoxenus Musicus. 1417. 1420. 1421. 1472. 1476. 1477. 1478. 1480.

Arius. *Confess.* p. 173.

Ariani. 1121.

Aspasius in librum Aristotelis de interpretatione. 252. 291. 303. 316.

321. 333. 347. 356. 394.

in alios Philosophi libros. 291.

Assverus Poeta. Sch. 1288.

Augusti Cæsaris cura de agris metiendis. 1537.

B. Augustinus. 1120.

Balbus mensor. 1540.

Basilius, delator Boethii. 934.

Boethius, Eleaticis ac Platonicis studiis enutritus. 911. Regiæ laudis Orator, magnis dignitatibus functus etiam juvenis. 972. 973. socer Symmachus (cujus filiam Rusticianam in matrimonio habuit) 943. 972. 977. duo filii Consules. 977. Philosophiam transferre in

in actum publicæ administrationis optavit. 929. invidia Philosophiæ falsarum reus criminationum. 920. 943. 934. 936. 940. exsul. 920. 940. 951. senex. 905. Commentarios in Categorias Consul scripsit. 143. commentarium uberius in Categorias, ad doctiores, (qui non exstat) pollicetur. 112. Commentarii in lib. de interpretatione. 560. 581. 858. secundæ editionis expositio. 251. Breviarum libri de interpretatione promittit 379. (quod exstat p. 558. ad Symmachum p. 606.) Commentariis in librum de interpretatione, biennium fere impendit. 440. Libri de Syllogismo Hypothetico. 823. 858. Institutio Categorica. 608. Topica Aristotelis latine versa. 765. 857. 887. Libri septem in Ciceronis Topica. 857. 887. Arithmetica. 1396. 1397. 1398. 1413. 1428. 1473. Institutio Musica. 1473. Analytica sive commentarios in Analytica promittit 603. sed hæc non exstant, nec Hebdomades Boethii, quarum mentio 1181. Omnia Aristotelis scripta & Dialogos Platonis latine vertete & commentariis Illustrare voluit, & de Platonis atque Aristotelis concordia commentari. 318. Ple-
rorumque Boethii scriptorum mentio Sch. 1276. & 1278. seq. Boethii liber de Geometria. 1536.

Boethus. 56.

Julii Cæsaris Epistola de agris metiendis. 1537.

Cajus libro primo Institutionum. 797

secundo commentario. 797.

Calvus miles. Sch. 1285.

Canus. 920. 936.

Castor Eufrazii maritus. Sch. 1290. Dromo Castor. Sch. 1288.

Cato Orator. 757.

Catullus. 29. 1019.

Chaldaeorum præfagia. Sch. 1289.

Choroebus Atys F. 1383.

M. Tullius Cicero. 413. 648. 996. 1207. &c. re Aristoteli consentit, et in
verbis videtur ab eo discedere. 815.

in Hortensio. 867.

libro de Consiliis suis. 1372.

sexto de Rep. 1391.

in Timæo Platonis. 795.

de divinatione. 1105.

N n 3

in

- in dialogis omnibus. 650. seq.
 in Rhetoricis. 650. 656. 658. 659. 660. 824. Rhetoricorum primo. 4. secundo 660. in Partitionibus. 658.
 Topica 47. 649 Partem eorum libris quatuor exposuit Victorinus. 657. integra libris septem Boethius. 853.
 In Philippicis. 660.
 pro Cluentio. 658.
 pro Cornelio. 654. 659.
 pro M. Caelio. 654.
 in Pisonem. 655.
 pro Sex. Roscio. 657.
 secundo Tusculanarum disputationum. 839.
 Definitio gloriæ Ciceroniana. 652.
 Coniagastus. 929.
 Coriandus Sch. 1289.
 Crassus in Curiana causa. 813.
 Cratonis studia. Sch. 1281. 1290.
 Cyprianus delator Boethii. 929.
 Daretis porismata. Sch. 1284.
 Decoratus Boethii delator. 1019.
 Democritus. 1373.
 Didymus. Sch. 1276.
 Diodorus (Philos.) 373. 374.
 Donatus ætate provecta Grammaticus. 186.
 Dromo Castor. Sch. 1288.
 Elimax. Sch. 1283.
 Empedocles. 1373.
 Epicurus 375. 1010. Vulgus Epicureum 620.
 Epistola Episcopi in Concilio (Romano A. C. 512.) lecta. 1203.
 Eubulides. 1406.
 Euclidis (qui male Megarensis vocatur) elementa Geometrica à Boethio latine translata. 1487. respiciuntur 165. 207. 1181. Euclides Geometriæ peritissimus 1522. non segnis Geometra. 1526. Ejus Theoremata. Sch. 1284.
 Eudemus de Syllogismo hypothetico. 606. 607. latiore ingreditur viam, ut veluti seminaria quædam sparsisse, nullum tamen frugis videatur extulisse proventum. 606. quinque modos addidit modis quatuor primæ figuræ, & septimum tertiæ. 594. 595. Eu-

Euripides. 1031.

Contra Eutychem. 1203. seq. 1211. seq. & *Confess.* p. 150.

Fabius cui Boethius inscripsit commentarios in Isagen Porphyril.
1.45.

Favonius. Sch. 1284.

Flaccus (Horatius) Sch. 1278.

Siculus Flaccus. 1540.

Fontinus Xenocratis scrutinia aperuit. Sch. 1289.

Magister Franco. Sch. 1286.

Julius Frontinus. 1540.

Ganymedes Pyrrhi dictatoris filius luxuriosus. Sch. 1280.

Gaudentius Boethii delator. 934.

Glebeonis nequitia. Sch. 1284.

Tiberius Gracchus Orator optimus, 419. à Scipione interfectus. 264.

Græcus auctor (oraculi vox, an scriptoris Christiani) 1086. ubi Philo-
sophia ad Boethium : *Nam ut quidam me quoque excellentior ait :*
αὐτὸς ἰερὸν σῶμα δυνάμεις ἐκκοδομεῖται.

Gryllus Albini præceptor. Sch. 1279.

Hermias (in *Categorias*) 151. Videtur legendum Herminus.

Herminus in lib. Aristotelis de interpretatione. 252. 298. 303. 347. 387.
388. 394. 401.

Herodiani disciplina. Sch. 1284.

Hestius Colophonius. 1385.

Hippasus. 1406.

Hippocratis scrutinia. Sch. 1284.

Homerus Sch. 1290. Poeta κατ' ἐξοχὴν. 424. 832. melliflui oris. 1100.
ejus versus. 1037. Ilias. Sch. 1284.

Hyagnis Phryx. 1383.

Hyginus agrimensor. 1540.

Jamblichus Philosophus non ignobilis, in *Categorias*. 114.

Joannes Ecclesie Rom. Diaconus, cui Boethius inscripsit librum de bo-
no, 1181. & de duabus naturis in una persona. 1203.

Jotarius. Sch. 1278.

Istnenias Thebanus. 1372.

Judaica trina divisio polorum. Sch. 1281.

Jugo Montani discipulus. Sch. 1286.

Lacedæmoniorum Ephorum decretum contra Timotheum Mile-
sium Musicum. 1372.

Lex

- Leontinus (Gorgias) Sch. 1289.
 Lex Ælia Sancta 773.
 Lex XH. Tabularum. 797. & Sch. 1281.
 Longinus Menfor. 1540.
 Lucanus. 1086.
 Lucretius. 1322. tortuosa volumina Lucretii. Sch. 1279.
 Alius Lucretius, de quo Sch. 1270.
 Macrobiani Theodosii de ~~causis~~ Viri liber primus de somnio Scipionis. 10.
 Manichæi. *Confess.* p. 174.
 Marcianus, cuius non indigna lectio. Sch. 1278.
 Marcianus cui inscriptus liber de disciplina Scholarium Boethio suppo-
 situs. 1276.
 Maro Magister. Sch. 1289.
 Mercurius inventor quadrichordi. 1383.
 Merobaudes Rhetor. 807. 835.
 Montanus Jugonis Magister. Sch. 1286.
 Moyſis libri. *Confess.* 175.
 Musicæ notæ Veterum. 1461.
 Naso (Ovidius) Sch. 1278.
 Contra Nestorium. 1203. seq. 1210. seq. & *Confess.* p. 180.
 Nicomachi Arithmetica. 1295. 1323. 1341. 1528. 1542. Musica 1383.
 1392. 1393. 1406. 1407. 1411.
 Nicostratus. Sch. 1283.
 M. Julius Nipſus agrimenſor. 1540.
 Opilio Boethii delator. 934.
 Orphei Musica. 1383.
 Papinianus. 1023.
 Parmenides. 1060.
 Patricius Rhetor cui commentarios in Ciceronis Topica inscripti
 Boethius. 757. 823. 841. Idem forte, cui Geometricos libros p.
 1487. ubi Geometrarum exercitatissimum vocat.
 Paulinus Vir Consularis. 929.
 Paulus Institutionum libri secundi titulo de dotibus. 782.
 Pelagius. *Confess.* 176.
 Peribonii dilectio. Sch. 1284.
 Peripatetici. 299. 360. 437. 760. 857. diversa inter se lectati. 192.
 Persius. Sch. 1278.
 Petronius. 45.

Philo

Philo. (Philosophus) 373. 374.

Philolaus Pythagoricus in Music. 1342. 1412. 1423.

Philosophi. 1274.

Pindarus Thebanus. 59.

Plato. 56. 75. 155. 297. 298. 403. 760. 761. 929. 1057. 1058. 1060.

1071. 1113. 1114. 1297. 1371. 1392. studiosissimus Pythagoræ.

1352. Platonitas. 339.

Ejus Timæus 1041. 1323. 1345. 1358. 1542. à Cicerone versus.
795.

Cratylus. 323. In Sophistam commentaria Porphyrii. 638.

De Platonis & Aristotelis Concordia commentari & Platonis dia-
logos omnes vertendo vel commentando in latinam redigere
formam instituit Boethius. 318.

Platonici. 186. 779.

Porphyrii Isagoge ad Categorias sive liber de generibus, speciebus, dif-
ferentiis, propriis atque accidentibus 133. Sch. 1278.

in eum duplicia Boethii commentaria, priora in Victorini versio-
nem, i. posteriora in versionem Boethii, 46.

Liber Isagogicus de Categoricis Syllogismis. 5. In Categorias. 167.
168. 191. 206.

In librum Aristotelis de interpretatione. 252. 290. 292. 294. 295. 298.

299. 301. 305. 315. 317. 320. 321. 322. 328. 329. 333. 334. 347.

348. 356. 362. 368. 387. 394. 426.

De modis Syllogismorum. 594. 603. Commentarii in Theophrastum
de affirmatione & negatione 294.

In Sophistam Platonis commentarii, quibus inseruit librum An-
dronici de divisione. 638.

Probus. Sch. 1276.

Theophrastus Periotes (lege è Nicomacho; Theophrastus Pierites)
1385.

Ptolemæus (Geograph.) 997. (Astronom.) Sch. 1284. (Astrolog.)
Sch. 1284.

(Music.) 1376. 1393. 1411. 1472. 1473. 1475. 1476. 1480. 1481.

Pythagoras 1296. 1298. 1342. 1352. 1367. 1272. 1377. 1378. 1394.

Sarnius. 1384.

Menſa Pythagorea. 1518. Pythagoræ promissio, Sch. 1284.

αὐτὸς ἔφη. 1393. πρὸς αὐτὸν. 943.

00

Pytha-

Pythagoricam doctrinam de Categoriis illustrare voluit Boethius in commentario ad Categorias uberiore, qui non exstat. 112. 113.

Pythagorici. 1373. 1376. 1377. 1393. 1411. 1417. 1423. 1472. 1473. 1475. Sapientiae Pythagorae heredes. 1342.

Sabelliani. *Confess.* p. 173.

P. Scavola Ictus. 787.

P. Scavola filius. 809.

Seneca. 920. 1023. Sch. 1278.

Ejus liber de forma Mundi. 1537.

Servius. Sch. 1276.

Socrates (apud Platonem) 174. 813. Socraticum decretum. 936.

Philosophus simus, calvus, senex. 326. 416.

Socratis Philosophiae praeceptoris venenum. 920.

Soranus. 920.

Spartanorum Ephorum *περὶ βέλεια* * five decretum veteri dialecto Laconica, quo Timotheus fidicen ob immutatas Musicae rationes civitate pellitur. 1372.

Speusippus. 297.

Papinius Statius. 1373. & Sch. 1278.

Stoici. 10. 47. 192. 195. 297. 361. 374. 375. 429. 760. 762. 1109. Stoici in libris quos *περὶ αξιωμάτων* appellant. 291. Stoicum Vulgus 920.

De Stoicorum dialectica Porphyrius multa in comment. ad librum de interpretatione. 315. 362.

Symmachus Boethii Socr. 977. 943. 972. Symmacho libros de Syllogismo Hypothetico inscribit Boethius. 606. & de Trinitate. 1121.

Alius Symmachus Elisiae frater, Sch. 1295. Syria-

* In hoc decreto emendando & illustrando certavit eruditorum hominum industria, & quibus nominare licet Lilius Gyraldus dialogo IX. de Poetis, paulum Leopardum VIII. 4. emendat. Jos. Scaligerum p. 385. ad Sphaeram Barbaricam Manilii, II. Casaubonum VIII. 11. ad Athenæum, Jo. Meursium, III. 5. Misc. Lacon. Joh. Seldenum II. 10. §. 8. de Synedr. (ubi peculiari dissertatione illud Sctum exposuisse se affirmat, quæ non vidit lucem, licet tribus verbis idem Ephorum decretum tangit notis ad Chron. Marmoreum p. 197.) Iſm. Bullialdum ad Theonem Smyrnæum p. 295. seq. Claud. Salmasium de Hellenistica p. 82. G. I. Vossium lib. IV. Inst. Or. p. 50. A. Schortum ad Procli Chrestomathiam & Jac. Gronovium præf. ad Tomum quintum thesauri Antiquitatum Græcarum.

- Syrianus Philoxenus in lib. Aristotelis de interpretatione. 295. 321.
352. 404.
Terentius. 657. 757.
Terpander Lesbius. 1372. 1383.
Thaletas Cretensis Gortynius. 1327
Themistius diligentissimus scriptor ac lucidus, & omnia ad facilitatem
intelligentiæ revocans. 871.
in Categorias 114.
in primos postremosque Analyticos latine vertit Vegetius Præ-
textatus. 289.
in Topica. 871. 872. 875. 876. 877. 878. 879.
Theocriti Bucolica. 373
Theophrastus subtilitatis artifex. Sch. 1289.
De Syllogismo Hypothetico, Vir omnis doctrinæ capax rerum tan-
tum summas exsequitur. 606.
quinque modos addit modis primæ figuræ, & unum modis figuræ
tertiæ. 594. 595. 603.
Ejus liber de affirmatione & negatione. 292. 327. 428. Porphyrii
in hunc librum Commentarius 294.
Theophrastus Pierites. Vide supra, Theophrastus.
Secundus Theophrastus. Sch. 1. 85.
Timotheus Milesius Musicus 1372. 1385.
Lacedæmoniorum contra eundem edictum. 1372.
Tiresiæ ridiculum vaticinium, *quicquid dicam, aut erit, aut non.* 1102. (ex
Horatio.)
Tragoedia. 968. 1027. 1226.
Trebatius. Sch. 1278.
Trigvilla. 929.
Varro de mensuris. 1542. Peritissimus latinorum. 1537.
Vegetius Prætextatus. Supra in Themistio.
Victorinus Orator sui temporis doctissimus. 1. Porphyrii Isagogen
transtulit & Menantio inscripsit. 5. In ejus versionem commen-
tatus est Boethius, qui illum reprehendit 11. 22. 33. Victorini
quatuor Volumina in partem Topicorum Ciceronis. 757. 799. no-
tantur. 842. Ejus liber de definitionibus. 800.
Virgilius. 413. 561. 757.
Ulpianus in Institutis. 779.

Xenocrates. 297. 873. Fontini protervitas Xenocratis scrutinia aperuit &c. Sch. 1286.

Zenonis concretio. Sch. 1284.

Zenonis tormenta. 920. 992,

Hactenus inde Scriptorum à Boethio allegatorum.

Flavius Boethus è Ptolemaide, Vir Consularis, ab Alexandro Damasceno Peripateticis dogmatibus imbutus, & Peripateticorum fautor singularis, ætate Galeni, qui ejus plus simplici vice meminit.

Boethus Sidonius, Andronici Rhodii discipulus. Ammon. in Categor. Cum Strabone *συμφιλοσοφῆναι τὰς Ἀριστοτέλει*, ut refert ipse Strabo lib. XVI. p. 757.

Bulon Lycoris discipulus. Laert. V. 70. 71.

Callimachus Theophrasti discipulus, cui fundum quem Stagiris habebat & alia moriens legavit. Vide Laert. V. 52. 55. 56.

Alius junior *Callinus Hermionensis*, cui Lycon testamento legavit scripta sua inedita aliaque. id. V. 73. & 70. seq.

Calippus Cyzicus, quem cum Aristotele versatum contulisse cum eo & emendasse Eudoxi inventa Astrologica notavi supra cap. V. num. 10.

Calippus Pelaneus, testis testamenti Theophrasti. Laert. V. 57.

Callisthenes Olynthus, Sororis Aristotelis filius, de cuius historia de Alexandro M. genuinis deperdita, itemque altera quæ exstat supposititia dixi supra cap. VIII. Interitum Callisthenis sodalis sui libro de Jusu deploravit Theophrastus teste Cicerone 3. Tusc. Confer Reinesii Var. lect. p. 366. & Menagium p. 207. ad Laert. Vide & de Callisthene Suidam, & quæ ad Laertium V. 4. seq. & 10. & 39. & ad Curtium VIII. 3. 21. Viri docti. Tum de scriptis Callisthenis cæteris Vossii lib. I. cap. 9. de Hist. Græcis, Meursium in Bibli. Græca & ad Chalcidum p. 35. seq.

Callisthenes alter, Theophrasti discipulus, cuius mentio in ejus testamento apud Laertium V. 53. & 56.

Cassander Antipatri F. Macedoniæ Rex, qui ita coluit Theophrastum, ut Antipater Aristotelem. Vide Laert. V. 37.

Chamaeleon Peripateticus laudatus Tatiano, in loco quem adduxi lib. II. c. 1. §. 3. Vide etiam si placet quæ de hoc ipso Chamaeleonte lib. II. cap. 5.

Cha-

Chares servus, cui manumisso libros suos editos *Lycon* testamento legavit. *Laert.* V. 73.

Chilas Ephesinus sæculo XIII. post CHRISTUM natum clarus, notante *Patricio* p. 144. discuss. *Peripater.*

Claudius Severus quem à *M. Antonino Philosopho* auditum refert *Capitolinus* in hujus vita c. 3.

Clearchus Solensis, *Aristotelis* discipulus. De eo ejusque scriptis videnti *Vossius* de Hist. Græcis p. 48. seq. *Jonsius* lib. 1. c. 18. apud quem pro *Φιλαλίας* p. 98. lege *Φυλαδίας*) & *Meursius* in *Bibl. Gr.* Alius *Clearchus* Comicus de quo supra lib. II. c. 22. Fuit & *Clearchus* *Heracleæ Ponticæ* Tyrannus, de quo *Chion Platonius* *Epist.* XIII. seq. Hujus, ni fallor, fuere *Tactica* commemorata *Aliano*.

Cleodemus. *Lucian.* in *Philopseude*, & *Convivio*, ubi legas eum propter dicacitatem & arguendi studium à discipulis dictum gladium ac bipennem.

Chtomachus non in *Platonica* tantum sed *Peripatetica* quoque & *Stoicæ* sectæ dogmatis versatus teste *Laertio* IV. 67.

Chius Milesius *Aristotelis* discipulus & comes *Alexandri M.* de *Mileto* scripsit. Vide *Vossium* de Hist. Græcis p. 57. Apud *Menagium* p. 201. ad *Laert.* male *Alitus*.

Crates *Peripateticus*. *Laert.* IV. 23.

Cratippus * *Mytilenæus*, *Pompejum* è *Pharsalica* clade fugientem vixit bis è *Philosophia* depromptis erexit, (*Plutarch.* vita *Pompeji* p. 638.) à *Cicerone*, qui cum eo versatus *Ephesi* est; habitus princeps ejus ætatis *Peripateticorum*. (*Cic. Timæo.*) Pro hoc idem apud *Cæsarem* jam rerum potitum egit, ut civis *Romanus* adscriberetur: ab *Areopagitis* vero impetravit, ut *Athenis* decori futurus instituenda præficeretur juventuti. (*Plutarch.* in vita *Cic.* p. 473.) Hinc filium suum ei dedit in disciplinam, (*Cic. Offic. lib. 1.*) qui non ut discipulum sed ut filium *Cratippo* conjunctissimum se fuisse testatur (*Epistola* ad *Tironem* XVI. 21. ad fam. 1.) Videtur quoque *Asiam* cum eo lustrasse, ut è *Trebonii* *Epistola* (XII. 16.) colligas. Sed & *M. Brutus* post interfectum *Cæsarem* *Athenas* delatus *Cratippum* audivit. (*Plutarch.* in vita *Bruti* p. 994.) De divinatione è somniis scripsisse apparet è *Ciceronis* 1. de divinar. c. 3. 32. 50. lib. 2. c. 48. 52. seq. & *Tertull.* de anima cap. 46.

O o 3

* De *Cratippo* agunt viri docti ad *Cic.* lib. 1. *Officior.* & *Clarissimus* *Baylius* in *Lexico* edit. secundæ.

Crito Chalcedonenſis, ſervus Lyconis. Laert. V. 72. & 74.

Critolaus quidam Ariſtotelis diſcipulus. Vide Patricii diſcuſſ. Peripatet. p. 128.

Critolaus alter junior Phaſelites, qui Ariſtoni Ceo ſucceſſit, teſte Cicerone V. 5. de finibus, Plutarcho de exſilio & Clemente 1. Strom. Ultra annos LXXXII. vixiſſe traditur à Luciano in Macrobiis. Romam ab Athenienſibus miſſus eſt Olymp. CLVI. 2. una cum Carneade Academico & Diogeno Babylonio Stoico. De qua legatione vide ſis Ciceronem IV. 3. Tuſc. & II. 36. de Oratore, Plinium VII. 30. Hiſt. Gellium VII. 14. Macrobijum lib. 1. c. 5. Saturn. & è recentibus Joſium II. 14. Sententiam Critolai de mundi æternitate prolixè exponit Philo *Ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς φύσεως* p. 730 - 733. Librarij ejusdem, qua lancem bonorum animi longe propendere fecit præ illis corporis, laudat Cicero V. 17. Tuſc. Ariſtonem Critolai diſcipulum vocat Quintilianus, juniorem quendam ut videtur Ariſtonem denotans II. 15. Inſt. Or. & c. 17. Critolaum multis contra Rhetoricam ſcripſiſſe teſtatur, quibus artem eam eſſe eſt inſtitutus. Fuere & alii ſcriptores Critolai, de quibus vide ſi places Voſſium de Hiſt. Gr. libro III. p. 348. ſeq.

Ctesarchus Theophraſti diſcipulus & curator teſtamenti. Laert. V. 36.

Daippus in Stratonis Phyſici teſtamento memoratus. Laert. V. 63.

Demetrius Syrus Ammonij Hermæ & Heliſodori Peripateticorum diſcipulus, Stoicos etiam audivit & Platonicos, quibus utriſque magis aſſentire eſt viſus. Scripſit præter alia infra libro quinto diligentius perſequenda, Epitomen in quatuor primos & octavum Phyſicorum Ariſtotelis, & Paraphraſin quæ exſtat in primum de cælo.

Daniel. Cyzicenus ſæculo XIII. à CHRISTI navitate clarus. Patric. p. 147. diſcuſſ. Peripater.

David quidam, cujus commentarios Græcos MSS. in Ariſtotelis Categoriis & quinque voces Porphyrii memorat Geſnerus.

Demaratus. Vide infra, hoc capite, in Proſo, & Laert. V. 53.

Demetrius Alexandrinus, Favorini amicus, de quo Menagius ad Laertii V. 84.

Demetrius Aſpendius Apollonii Solenſis diſcipulus. Laert. V. 83.

Demetrius Byzantinus de quo Voſſius in Hiſt. Græcis, Menagius ad Laert. V. 83. & Joſius p. 208. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſ.

Demetrius Phalereus Theophraſti diſcipulus. Laert. V. 39. à Caſſandro Macc-

Macedoniæ Rege præfectos Athenis Olymp. CXVIII. 2. non oppressit sed instauravit popularem illius Reip. statum. Diodor. Sic. XX. p. 782. Δηλοὶ ὅτι περὶ ὑπονήματα ἀσκήσεις περὶ τῆς πολιτείας πύνης ἐκείνης. Strabo IX. p. 398. Plura de eo ad Laert. V. 75. seq. Ejus præzanes ad Serapim, à quo usum oculorum receperat. id 76. Cætera ejus scripta quamplurima id. 80. seq. De libro elegantiori περὶ ἐρμηνείας, qui hodie falso sub hujus Demetrii nomine exstat, dicam infra inter Rhetoras libro IV.

Demotimus Theophrasti discipulus. Laert. V. 53. 55. 56.

Dexippus Jamblichi discipulus, scripsit in *Categorias* Aristotelis, teste Simplicio in *Categor.* & Joh. Tzetze Chil. IX. hist. 274. Et hodieque exstant hujus Dexippi *questionum in Categorias libri tres*, sed latine tantum editi è versione Io. Bernardi Feliciani. Venet. 1546. fol. & 1566. una cum Porphyrio in *Categorias*, & Paris. 1549. 8. apud Vascosanum. De aliis Dexippi hujus monumentis consules Meursii Bibl. Atticam, & Vossium II. 16. de Hist. Græcis, H. Valesium ad Evragium p. 122. & ad excerpta legationum Dexippi Atheniensis ab Hoefschelio primum edita. De Dexippis duobus, Herennio Rhetore & altero Coo Medico, adi Suidam-

DICÆARCHUS Messenius, Sicular, Aristotelis discipulus, ἱστορικῶν πνεύματι, Ciceroni, VI. 2. ad Atticum. Ejus scripta hæc apud veteres memorantur:

περὶ Ἀλκαίης (nisi fuit pars librorum περὶ βίω) Athen. XI. p. 461. seq. & XV. p. 666. 667. Schol. Aristoph. ad pacem v. 1263. περὶ Ἀλκαίης. Athen. XV. 668. quo & ipso loco Calaubonus, Meursius & Jonsius Ἀλκαίης nomen reponunt.

Ἀναγραφή τῆς ἑλλάδος, πρὸς θεοφράστον. versibus Jambicis, Poema Geographicum quo illustrasse videtur Dicæarchus tabulas suas Geographicas (πίνακας ἐν οἷς τῆς γῆς περίοδοι εἰσι) quas Theophrasto obtulit, & hic in testamento suo jussit in inferiore porticu reponi, apud Laertium V. 51. Est hæc conjectura Clariss. Dodvvelli in diff. de Dicæarcho §. VI. & VII. Reprehenditur hoc opus Dicæarchi à Polybio apud Strabonem lib. 2. p. 104. 105. Exstant adhuc fragmenta nonnulla, ut statim dicam.

περὶ βίω De *Vitis virorum illustrium* libri, de quibus vide Jonsium p. 90. & Menagium ad Laert. III. 5.

Βίβλ.

Bib. * Εἰς ἀδ. de vita sive statu Græciæ libri III. de quo opere consulendæ præter Meursium in Bibl. Græca præclaræ Neocori sive Kusteri ad Suidam notæ. *Libros antiquitatum & descriptionum Græciæ* vocari ab Hieronymo 2. in Jovinianum jam notatum Vossio lib. 1. c. 9. de Hist. Græcis. Cui addes quod eodem opere & Dimensione montium (de qua infra) usus videtur Plinius Dicæarchum laudans libro II. IV. V. VI. &c. naturalis Historiæ, & Porphyrius lib. 4. de abstinendo ab animatis p. 443. ubi ait Dicæarchum *συντόμως καὶ ἀκριβῶς* collegisse τὰ ἐλληνικά. Etiam Ciceronem XIII. 39. ad Atticum, ubi petit sibi mitti *Φαίδρε πρὸς ἑαυτὸν & εἰς ἀδ.* Hujus pariter operis prosa scripti & *αἰαγραφῆς τῆς εἰς ἀδ.* compositæ versibus Jambicis (quam à *βίῳ εἰς ἀδ.* distingvendam docet H. Steph. & H. Dodvvelus in erudita diff. de Dicæarcho) fragmenta hodieque exstant, edita primum & illustrata ab H. Stephano, additis ad *αἰαγραφῆς* reliquias etiam I. Casauboni castigationibus. Paris. 1589. 8. quæ editio recusa est Tomo undecimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani. Deinde cum Geographicis Marciani, Scylacis, Artemidori Ephes. & Isidori Characeni vulgavit Græce David Hoefchelius Augustæ Vindel. 1600. 8. Denique latine vertit ediditque cum brevibus notis doctissimus & humanissimus Bibliothecæ Bodlejani præfectus Job. Hudsonus, Tomo secundo Geographorum Græcorum, Oxon. 1703. 8. addito, quod ad eum lubens miseram descriptum è codice Gudiano & latina versione à me donatum, fragmento de monte Pelio. Præmissa est eidem tomo dissertatio eruditissimi Viri H. Dodvelli, qua de Dicæarchi ætate & fragmentis illis subtilius disquirit. Vide & H. Stephani schediasm. VI. 14. 15. 16. 17. Rittershusium VIII. 10. sacrar. lect. Non diversa fuisse videtur à fragmentis per H. Stephanum editis Dicæarchi Geographia, quam apud Heinricum Scringerum Bibliothecarium Fuggerorum existisse legas in Catalogo MSS. Scipionis Tettii, ap. Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 169.

Corinthiacus. Cicero 1. Tusc. qu. Dicæarchus in eo sermone quem Corinthi habitum tribus libris exponit doctorum hominum disputantium: primo libro multos loquentes facit, duobus Phercrateem quendam Ptoibotam senem quem à Deucalione ortum differentem inducit, nihil esse animum,

Sic Varro scripsit de vita Pop. Romani.

Et hoc esse nomen totum inane &c. Perstringit Tertull. de anima c. 15. Lactantius c. 10. Epitomes. Respicit & Sextus Empiricus VII. contra Math. p. 201.

Περὶ Διονυσιακῶν ἀγώνων. Schol. Comici ad Aves v. 1403. ubi vitiose legitur Δήμιαρχος pro Δικαίαρχος. Vide Jonsum p. 88.

De divinatione. Cicero 2. de divinac. c. 51. Magnus Dicaarchi liber est, nescire quae eventura sunt melius esse quam scire. Idem lib. 1. c. 3. Dicaarchus Peripateticus cetera divinationis genera sustulit, somniorum & furoris reliquit. adde c. 50. & lib. 2. c. 48.

Epistola ad Aristoxenum. Cir. XIII. 32. ad Attic.

Περὶ τῆς ἱλίου θυσίας. De Sacrificio (Alexandri M. ut suspicor,) apud Ilium. Athen. XIII. p. 603.

Liber de interitu hominum Cicero II. 5. de officiis: Est Dicaarchi liber de interitu hominum, Peripatetici magni & copiosi, qui collectis ceteris causis eluvionis, pestilentiae, vastitatis, beluarum etiam repentina multitudinis, quarum impetu docet quaedam hominum genera esse consumta: deinde comparat quanto plures deleti sint homines hominum impetu, id est bellis aut seditionibus, quam omni reliqua calamitate. Forte in hoc libro tradidit humanum genus semper fuisse, quam ei sententiam tribuit Censorinus c. 4.

Καταβάσιως. Cic. XIII. 31. & 32. ad Atticum. Vide infra: Trophiana Charonis narratio.

Καταμετρήσεις τῶν ἐν Πελοποννήτῳ ὄρων. dimensiones montium Peloponnesi. Suid. Pro ὄρων Clariss. Dodvellus legit ὄρων p. 15. diff. de Dicaërcho, & multos colligit scriptores qui ὄρος ediderunt. Sed de montium dimensione scripsisse Dicaërchum constat à Plinio II. 65. Hist. & Gemino c. 14. element. Astronom. ut ipse Dodvellus p. 24. fatetur.

Lesbiaci libri. Cicero Tusc. quæst. lib. 1. c. 31. Acerrime autem deliciae meae Dicaërchus contra banc (animorum) immortalitatem disserit. Is enim tres libros scripsit qui Lesbiaci vocantur, quod Mytilenis sermo habetur, in quibus vult efficere animos esse mortales. Confer Euseb. XV. 9. præparat. ex Attico Platónico. Respicit Plutarchus adversus Colotem p. 973. è quo loco constat Platonem in illo opere à Dicaërcho fuisse oppugnatum.

Περὶ Μυσικῆς. Schol. Aristophanis ad Nubes v. 1367.

Pp

περὶ

Περὶ μεσσηνικῶν ἀγώνων. Suid. in σχολίων. Schol. Comici ad Vespas v. 1190. & ranas v. 1335. Confer Jonsium lib. 1. c. 16.

Ὀλυμπικός. Athen. XIV. p. 620. Adde Jonsium p. 89.

Παναθηναϊκός. Schol. Comici ad Vespas v. 502. Meursius Dicæarchi παναθηναϊκόν, Ὀλυμπικόν & Τριπλιπικόν habet pro tribus Orationibus, unde à Suida ipse dicatur Orator. Sed forte non magis fuere Orationes quam Corinthiacus & Lesbiaci.

Πολιτεία Σπαρτιατῶν qui liber Suida teste diu quotannis lectus est Lacædæmone in Ephorum prætorio, puberibus auscultantibus.

Πολιτεία Πελλαγαίων, Κορινθίων, Ἀθηναίων. Cicero II. 2. ad Attic. Πελλαγαίων in manibus tenebam, & hercle magnum acervum Dicæarchi mihi ante pedes exstruxeram. O magnum hominem, & à quo multo plura didiceris quam à Procilio. Κορινθίων & Ἀθηναίων puto me Roma habere. Mibi credes, leges; hac doceo; mirabili vir est. Hæc scripta videtur respicere idem Cicero 3. de legibus, ubi ait Dicæarchum huic rationi studioque, quod est de civili prudentia, non defuisse.

Τριπλιπικός. Cic. XIII. 32. ad Attic. & Athenæus IV. p. 141. De Doriensium Tripoliegisse in hoc opere Dicæarchum, suspicatur Dodvvellus diff. de Dicæarcho p. 31. seq. Fuit & τριπλιπικός, incertum an idem, quem Theopompo à quibusdam sed male tributum notat Josephus 1. contra Apionem p. 1051. in quo Thebanorum politiam auctor perstrinxerat.

Τροπονiana Charonis narratio. Cic. VI. 2. ad Atticum τὰ περὶ τῆς εἰς τροφῶν κατὰβάσεως. Athen. XIII. p. 574. & XIV. p. 641. Supra in κατὰβάσεως. Hæc opus puto respici à Phlegonte in mirabilibus c. 4.

Ἰππίστις τῆς Εὐρυπιδῆς καὶ Σοφοκλέους μύθων. Sextus Empiricus III. contra Math. p. 84. Adde Jonsium lib. 1. de scriptoribus Hist. Phil. c. 16.

Φαίδρος περιούσιος. Libellus de iis quæ in Platonis Phædro superflua & omittenda possunt videri. Ita enim cum viris doctis intelligo locum Ciceronis XIII. 39. ad Attic. neque assentior Corrado, qui κατὰμειρηταις ὁρῶν putat à Dicæarcho inscriptas Φαίδρον, quod Reinesius Epist. 69. ad Rupertum p. 608. non improbens, recte rejicit III. 3. Var. lect. p. 377. sed nec majori probabilitate nititur

tur quod ibi putat à Cicerone peti Phædri Epicurei scriptum
nulli veterum memoratum *οὐδὲ θεῶν.*

περὶ ψυχῆς duplex opus. Cic. XIII. 32 ad Atticum. Vide paulo ante
in *Corinthiaco* & *Lesbiaco*. Plutarch. p. 1215. contra Colotem.

Fuit & Dicæarchus Tarentinus Pythagoricus, memoratus Jamblichus,
& ne de Dicæarcho Telestino Helenæ fratre apud Ptolemæum He-
phæst. lib. 4. dicam, Dicæarchus Ætolus de quo meminit Di-
dorus Sic. in excerptis Peirescianis p. 290. tum Dicæarchus Lacedæmo-
nius Aristarchi Grammatici discipulus Suidæ commemoratus, cui
non ab re fortassis scripta quædam Grammatici argumenti ex iis,
quæ jam retuli, tribueris.

Didymus Alexandrinus præceptor S. Hieronymi, cæcus licet, præter sacras
litteras & omne genus disciplinarum, non minus Aristotelis Syllō-
gismos quam Platonis facundiam tenuit, ut ait Theodoritus IV. 29.
Hist. hoc est ut Nicephorus IX. 17. interpretatur, *ἦν πῶς οὐκ εἰδέναι δοκεῖν.*
φίλους δόξας τῶν φιλοσόφων ἠκεῖβωσεν, ὡς ἄλλο μὴ εἰδέναι δοκεῖν.

Diocles Medicus, Stratonis Physici discipulus & testamenti curator. La-
ert. V. 62. Diverfus ab hoc ut videtur Diocles Stratonis servus id.
63. Alios Diocles eorumque scripta refert Meursius in Bibl.
Græca.

Diodorus Peripateticus Critolai auditor teste Cicerone V. 5. de finibus &
in Schola successor, Clem. 1. Strom. p. 301. Summum bonum
statuit *τὸ ἀσχελῆτως καὶ κατ'ὡς honeste & sine molestia* vivere. id. II. p.
415. Confer Cic. IV. Academ. quæst. c. 42. Diodoro fortassis suc-
cessit Erymnæus, de quo infra.

Diodorus Boethii Sidonii frater. Strab. XVI. p. 757.

Diogenes Phanicus, Simplicii æqualis. Vide Suidam in *περίεργειαι*, ex Aga-
thiæ libro II.

Diophantus Stratonis Physici servus, testamento ejus liber dimissus. La-
ert. V. 63. Idem forte de quo in testamento Lyconis. id. 71.

Dioscorides Dionysii F. testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Dioteles Aristotelis discipulus, cujus mentio in hujus testamento apud La-
ert. V. 12.

Dorus Arabs à Peripatetica schola cujus dogmatis acriter inhærebat ad
Platonis sacra sub provectiorem ætatem deductus ab Isidoro Phi-
losopho. Meminit hujus Dori Photius & Suidas è Damascio. Alius
Dorus librarius. Sen. VII. 6. de benefic.

Dromo Stratonis Physici servus, testamento ejus liber dimissus. Laert. V. 63.

Eubecratides Methymneus Aristotelis discipulus. Steph. Byz. in Μηθύμνα.

Egidius quem inter Peripateticos refert Jonsius p. 340. est *Egidius* de Columna Romanus Ord. Eremitar. S. Augustini & Archi-Ep. Bituricensis, Doctoris fundatissimi cognomine celebris, qui varia Aristotelis scripta commentariis illustravit, & scripsit adversus corruptorem librorum præceptoris sui Thomæ Aquinatis. Obiit Avenione A. C. 1316. sepultus Parisiis, ubi in Epitaphio vocatur inter alia: *Archiphilosophiæ Aristotelis perspicacissimus Commentator.*

Elamites Phryx. infra in *Eulalius*.

Ephorum Cumanum Isocratis discipulum atque adeo Aristotelis æqualem liceatne Peripateticis accensere è loco Tatiani, quod facit Patricius pag. 134. discuss. Peripatetic. admodum incertum esse judico.

Epocrates, curator testamenti Stratonis Physici. Laert. V. 62. 63.

Erasistratus, Julietes Ceus, Medicus Seleuci Regis, Theophrasti discipulus, præceptor Stratonis Physici Laert. V. 61. De hoc infra lib. VI. inter Medicos.

Erymneus, Athenionis præceptor. Athen. V. p. 211. Successor fortasse Diodori, ejus quem Critolao successisse paulo ante dixi.

Eucerus Εὐκαίρη. Anonymus in Vita Aristotelis edita ab *Egidio* Menagio, referens inter scripta Philosophi libros LXXII. συμμίκτων ζητημάτων, subjungit: ὡς φησιν Εὐκαίρη ὁ ἀκρίτης αὐτῆς.

Eudemus Cyprius in quem defunctum Aristoteles dialogum de anima composuit. Vide supra cap. VII. p. 190.

Eudemus Rhodius Aristotelis discipulus, cui *Ethica ad Eudemum* creditur inscripsisse, quæ alii malunt *εὐδημεία* dici ab Eudemo tanquam ab auctore, ut dixi cap. VI. num. XXXI. Scripsit & *Analytica* de quibus ibidem, & forte de *Categoriis* ac de *interpretatione*, ut colligas è loco Ammonii ad Categor. p. 13. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτῆς Εὐδημοῦ καὶ Φαρίας καὶ Θεόφραστο καὶ Ζηλὸν ἔδιδασκάλῳ παραφύλασσι κατηγορίας καὶ περὶ ἐρμηνείας καὶ ἀναλυτικῆς. In *Analyticis* suis egerat forte etiam de *Syllogismo* Hypothetico, & quatuor modis syllogismorum primæ figuræ quinque; alios modos, & sex modis tertiæ figuræ septimum addiderat, quod ab Eudemo factum notat Boethius. Ejusdem *Φυσικά* laudantur à *Simplicio* in 1. Phys. & liber περὶ γωνίας à *Proclo*

clo in Euclid. Scripsit & *Historiā Geometricam & Astrologiā* quæ scripta cum magno rei literariæ detrimento interciderunt. E Geometrica afferuntur quædā præclara à Proclo ad 1. Euclidis : Ex Astrologica à Laetio, Clemente Alex. Theone Smyrneo, Simplicio ad Aristotelem de cælo, & ab Anatolio in fragmentis hoc capite à me editis. In Eudemum *περὶ λήξεως*, commentaria composuisse se testatur Galenus. Eudemi vitam scripserat Damas quidam teste Simplicio in VI. Phys. Vide & infra in Menedemo & Meursium II. 9. de Rhodo Insula.

Eudemus Peripateticus, Galeni æqualis. lib. *περὶ τῶν φυσικῶν*, T. 3. p. 452. 453.

Eudorus Peripateticus, cujus liber de Nilo ex Aristonis, an Aristonis ex Eudori exscriptus sit, dubitat Strabo XVII. p. 790.

Eulalius Phryx (qui male in quibusdam Codd. scribitur Elamites) Simplicii condiscipulus. Suid. in *Δαμάσκῳ* & *πρίσβει*.

Euphranor servus Lyconis, testamento ejus manumissus. Laert. V. 73.

Euphronius Pæaniensis, testis testamenti Lyconis. Laert. V. 74.

Eurytheum live ut in indice legitur *Euxitheum* unde Jonsius inter Peripateticos p. 340. retulerit, non comperi. Euxitheum quidem Pythagoricum è Clearcho Peripatetico memorat Athenæus IV. p. 157. De alio Euxitheo Eleorum proditore è Demosthene mentionem faciunt Harpocrat. & Suidas.

Euthæcius Metropolitæ Nicænus, de quo dixi supra c. VI. ad num. XXIX. Commentario ejus in secundum posteriorum Analyticorum hæ præfiguntur versus :

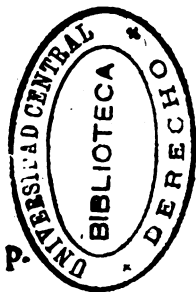
Εὐθαπίειο πίνῃ παῖδ' πρωτόδρμῳ Νικαίης
Κρύψιν Ἀριστοῦλης ἀσπείρης ἐξανελίσσων,
Τὴν πετῆρατο κύνῃ Ἀναλυτικῶν ἐν λοῖδῳ
ἔρξα κεν αἰμφὲ μῦθον * καὶ ὄρεο πνυτὰ διδάσκει,
Τόσκι μέγχι περὶ κῶν ὄφρ' ἀποδείξει ἰώκει.

Euthydemus Luciani æqualis, quem vide sisin Hermotimo T. 1. p. 512.

Euxitheus. Vide paulo ante Eurytheo.

Favorinus Ἀριστοῦλης ἐραστὴς καὶ τῷ ὡρίστῳ νέμῳ μερίδα τῆς πῆγαν ἀλάσση.
Pp-3 Plu-

• De medio termino & definitione.

Plutarch. VIII. 10. sympos. diversus ut videtur ab altero Favorino Academico de quo dixi supra c. III.

Flavius Boetius, supra, in *Boetio*.

Claudius Galenus libro de scriptis propriis T. 4. p. 368. hæc se composuisse testatur ad Philolophiam Aristotelis spectantia : Εἰς τὸ πρῶτον ἐρμηνείας ὑπομνήματα γ'. Προτίμων ἀναλυτικῶν, & περὶ τῶν ὑπομνήματα δ'. Τῶν δευτέρων ὑπομνήματα ε'. Εἰς τὰς ἰκατηγορίας ὑπομνήματα δ'. Εἰς τὸ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως θεοφράστει ὑπομνήματα ε'. Εἰς τὸ περὶ ποικίλης ὑπομνήματα γ'. Εἰς τὸ περὶ λέξεως ἑνδμήκων ὑπομνήματα γ'. Περὶ τῆς διότι διδάσκειν, ἐν. Περὶ τῆς ἐνδεχομένων : περὶ σῶν καὶ συλλογισμῶν ἐν. Περὶ τῆς μικτῆς περὶ σῶν συλλογισμῶν ἐν. Περὶ τῆς τῶν λέξεων σφισμῶν. Εἰς τὸ πρῶτον κινῆν ἀκίνητον,

Georgius live *Gregorius* Cyprius.

Georgius Scholarius, adversus cujus pro Aristotele ἀπὸ λήψεως scripsit *Georgius Gemistus Plonicus*. Vide *Allatium* de *Georgiis*.

Georgius Trapezuntius A. C. 1486. nonagesimo ætatis anno denatus scripsit comparationem Aristotelis & Platonis qua Aristotelem longe prætulit, ut dixi supra cap. 1. num. XXXIV. Transtulit & latine Aristotelis *Rhetorica*.

Gerardus Mathisius cujus prolegomena & Epitome Logicæ Aristotelis Græcæ & lat. lucem viderunt Coloniz 1569. 8.

Glyco. Vide infra, *Lycon*.

Gorgylus, Stratonis testamenti curator. *Laert.* V. 62.

Georgius Aneponymus, cujus Compendium Philosophiæ Græcæ & latine edidit Jo. Voegelinus Augustæ Vindel. A. 1600. 8.

Hegesias Hipparchi F. Theophrasti discipulus. *Laert.* V. 57.

Heliodorus Alexandrinus. *Porphyr.* in *Plotini* vita.

Heraclides Demetrii F. discipulus *Lyconis*. *Laert.* V. 71.

Heraclides Ponticus *Heracleotes*, de quo egerat *Timagenes*, cujus librum de claris *Heracleensibus* memorat *Suidas*. Aristotelem audivit teste *Laertio* V. 86. qui ejus scripta recenset. Ad hunc præter notas doctorum Virorum conferendus *Vossius*. p. 45. seq. de *Hist. Græcis*, & *Jonsius* lib. I. c. 17. qui triginta diversos *Heraclidas* refert lib. II. c. 11. De allegoriis *Homeri* *Heracliti* *Grammatici* quæ *Heraclidi* Pontico male à quibusdam tribuuntur, dixi lib. I. c. 22.

Heraclitus Peripateticus, cujus meminit *Plutarchus* adversus *Colotem* p. 1215. ubi refert Ἀριστοτέλης τὰ περὶ ἡθικῶν καὶ τὰ περὶ ψυχῆς, θεοφράστει 58.

ἐκ τὰ πρὸς τὰς Φυσικὰς, Ἡρακλείτης ὁ Ζωροάστειν, τὸ περὶ τῆς Φυσικῆς διπ-
ρημίων, Δικαιάρχης ὁ τὰ περὶ ψυχῆς, ἐν οἷς πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέ-
γιστα τῆς Φυσικῆς ὑπονοήματα τοῦ Πλάτωνος καὶ μηχανήματα διαπι-
λῶσι.

Heraclius, discipulus Lyconis. Laert. V. 70.

Hermias Ammonii pater, Phœnicus, cujus meminit ex Agathia Suidas in
πρόβους. De eo infra lib. V.

Hermippus Demonactis æqualis. Vide Lucian. in Demonacte T. 1. p.
870. Præceptor Alexandri Aphrodisei, teste Simplicio in 2. de
cœlo commentar. 23. In librum Aristotelis de interpretatione frequen-
ter allegatur à Boethio. Videtur omnes vel plerosque Aristotelis
libros exposuisse (inquit Patricius p. 137. discuss. Peripatet.) ita
ubique ab omnibus Græcis & Boethio citatur. Appellatur etiam à
Proclo in Timæum, ut appareat illum quoque librum explanasse.

Hermippus Peripateticus de Phænomenis cœlestibus scripsit, & inter
Arati interpretes recensetur.

Herodianus, Apollonii Alex. frater.

Hieronymus Rhodius, ex Aristotelis Schola, Athen. VI. p. 424. Peripatē-
ticus imprimis nobilis. Cic. de Oratore c. 56. Laert. IV. 41. & 42.
Cum Lycone odia gessit. id. V. 68. Ejus scripta περὶ μέθης, περὶ ἐπι-
χῆς, tum ὑπομνήματα ἱστορικὰ & Epistolæ allegantur à Laertio &
Athenæo Vide Meursium in Rhodo lib. 2. c. 10.

Hipparchus Stagiritæ, Aristotelis discipulus, cujus mentio in ejus testa-
mento apud Laert. V. 12. De eo vide si placet Suidam. Mentio
& Hipparchi cujusdam in testamento Theophrasti. Laert. V. 62.

Hippocrates Stratonis testamenti curator. Laert. V. 62.

Hyperochides à Clearcho inducitur Aristotelis familiaris, apud Josephum
I. contra Apionem p. 1047. cujus locum transcripsit Eusebius IX. 5.
præparat.

Jamblichus, Platonici licet addictior, quædam Aristotelis scripta com-
mentariis illustravit, ut dixi infra libro V.

Jō. Argypoulus CPolitanus, patria à Turcis capta ad Cosmum Medicem
se contulit, à quo liberaliter habitus filium nepotemque Petrum &
Laurentium Medicem instituit, præceptor etiam Angeli Politiani:
obiit septuagenarius A. C. 1480. De eo videndus Jovius in elog.
p. 50. Lambecius VI. de Bibl. Vindob. p. 278. Bullartius Acade-
mia scientiar. & artium T. 1. p. 269. Varillasius in Anecdotis Flo-
renti-

rentinus &c. Inter primos fuit hic Argyropulus qui renascentibus literis scripta Aristotelis elegantius latine convertit & commentariis interpretatus est. Prælectiones ejus quasdam Florentia habitas *Donatus Acciajolus* publici juris fecit.

Jo Beccus Patriarcha CPol. ab A.C. 1274. inter Peripateticæ fautores Philosophiæ recensetur à Patricio p. 144. *discuss. Peripatic.*

Jo. Damascenus sæculi octavi Christiani scriptor celeberrimus, cujus operum editionem pleniorē & luculentam hodie post Allatii, Labbeique promissa exspectamus ab erudito Ord. Præd. Monacho Michaelē le Quien, hoc loco à me refertur ob prolegomena quæ scripsit in *Isagogen Porphyrii*, & capita Philosophica sive Dialectica atque Physica, quibus Aristotelis Philosophiam sibi cordi fuisse est testatus.

Jo. Glyces sive *Glycas*. Meminit inter Peripateticos Sæculo tertio decimo claros Patricius p. 144.

Iraus in Stratonis Physici testamento memoratus. Laert. V. 63.

Isidorus Gazaus, Simplicii æqualis. Suid. in *περίοδους*.

Lacydes Peripateticus sive *Lycades*, cujus mentio apud *Elia* VII. 41. de animal. Sub Imp. Adriano vixisse suspicatur Patricius p. 137. *discuss. Peripatet.* ubi pro: *narratque habuisse Aristonem*, lege: *habuisse anserem*. De Lacyde altero Cyrenæo dixi supra c. III. in Platonis.

Lamprias Plutarchi frater. Vide II. 2. *sympos.*

Lampyrion discipulus Stratonis Physici, ut colligitur ex ejus testamento apud Laert. V. 61. 63.

Leo Byzantius Aristotelis discipulus, cujus filii *Melantes* & *Pancreon* heredes à Theophrasto instituuntur. Laert. V. 51. 53. 54. 55. 56.

Leo Magentinus Metropolitæ Mytilenensis, cujus habemus Græce Compendium ex Ammonio in Aristotelem de interpretatione, & commentarium in binos Analyticorum libros.

Lycades. Supra in Lacydes.

Lyciscus. Vide infra in Praxitele.

Lycan Astyanactis F. Troadenſis, Successor Strabonis Lampſaceni, Olymp. CXXVII. clarus, temporibus Antigoni Gonatæ Macedonis & Antiochi Syriæ Regis (ad quem venire renuit) & Pergami Regum Attali atque Eumenis, qui eum gratia ac muneribus sunt proſecuti. Vide ad Laert. V. 65. ſeq. Scholæ præfuit Athenis per annos

annos XLIV. id. n. 68. Propter eloquentiam dictus est *Glycon*, quomodo & apud Plutarchum appellatur. Laert. V. 66. Pro *Lycone* male *Lysias* legitur in quibusdam Ciceronis editionibus, ut luculenta illa Hamburgensi Frobeniana, V. 5. de finibus. Perperam quoque *Lycus* Peripateticus, apud Clementem II. Strom. p. 416. Aristo Lyconis successor librum fabulis plenum Lyconis nomine inscripserat, cujus meminit Plutarchus initio libri de audiendis Poetis.

Lycones alii duo, quorum unus frater, alter fratris filius fuit, illius de quo jam dixi. Laert. V. 69. seq. & 74.

Lycus. Vide paulo ante, in *Lycon*.

Lyncus Samius Theophrasti γνώμης sive discipulus. Athen. III. p. 100. & VIII. p. 337.

Lysander Hybæes, testis testamenti Theophrastei, Laert. V. 57.

Lysimachus. Infra in *Simachus*.

Lysistratus Thasius, Phidonis F. Laert. V. 57.

Magentinus. Vide supra *Leo*.

Marinus Neapolitanus Procli discipulus, videtur scripsisse in libros Aristotelis de anima, ut è Philopono colligit Patricius p. 140. discuss. Peripatet.

Gerardus Mathisus. Vide supra in *Gerardus*.

Maximus Epirota sive Byzantius scripsit Suida teste περί αλότων αἰτημάτων, & ἐπιόμνημα εἰς Ἀριστοτέλην. Meminit & Simplicius in Categoriis. Idem Suidas hunc Maximum eundem facit cum Maximo Juliani & Ὀρθότατος Magistro. Sed hunc quem Ephesium vocat distinguit Socrates III. 1. Hist. ut jam notatum præclaro Suidæ interpreti Lud. Kustero.

Pro *Megaclide* apud Tatianum legendum *Metaclides*.

Melantes. Vide supra in *Leo Byz.*

Menander Comicus, Theophrasti discipulus. Laert. V. 36. Amicus Demetrii Phalerei, id 79.

Menedemus Rhodius Peripateticus sistitur in Codicibus Gellii tam editis quam MStis, XIII. 5. sed *Endemi* nomen reponendum esse contendit Vossius de Hist. Græcis p. 350. Confer Jac. Gronovium ad Gellium p. 580. Aristotelis discipulis (è Gellii ut opinor loco) accensetur Menedemus à Patricio p. 128. & 130. discuss. Peripateticarum, & Jonsio p. 340.

Meneleus Anas, Steph. Byz. in *Αναία*.

Menophyllus Peripateticus colloquens inducitur à Plutarcho IX. 6. Sympos. & 14.

Menon Aristotelis discipulus. Vide supra cap. VIII. in *συναγωγῇ*.

Mesacrides Peripateticus, Tatiano laudatus & Suidæ in *Μεσακρίδης*.

Metrocles Maronites, Hipparchiz frater; antequam ad Cynicos abiret, auditor Theophrasti, teste Laertio VI. 94. & Stobæo serm. XCV.

Metrodorus Theorematicus Theophrasti primum, dein Stilponis auditor Laert. II. 113.

Michael Ephefius & Michael Psellus, de quibus infra libro V.

Midias (*Μεντιάς*) Medicus qui Lyconem curavit. Laert. V. 71.

Mnasan Phocensis, Aristotelis discipulus. *Ælian.* III. 19. Var.

Mnesigenes Stratonis testamenti curator. Laert. V. 62.

Ncleus Corinici F. Scepsius, Aristotelis & Theophrasti, qui ei libros omnes suos legavit (Laert. V. 52.) auditor. Hic Reges Ægypti primus docuit Bibliothecas condere. Strab. XIII. p. 608. Ab ejus posteris pretio deinceps redempta Aristotelis & Theophrasti scripta. id. p. 608. & supra in *Ἀπελλικόν Τίτλῳ*. Mentio Nelei iterum apud Laert. V. 53. 55. 56.

Nicander Alexandrinus teste Suida scripsit *περὶ τῶν Ἀριστοτέλους μαθητῶν*, quo ægre carere se professus est jure merito Jonfius p. 339.

Nicanor, quem generum sibi testamento instituit Aristoteles. Laert. V. 12. seq. Theophrasti ad hunc Epistolas memorat idem V. 50.

Nicephorus Byzantides & Nicephorus Gregoras, de quibus infra libro V.

Nicippus Theophrasti discipulus. Laert. V. 73.

NICOLAUS Damascenus Augusto perquam charus, *ὡς ἐκ τῶν Περιπατῶν*, Athen. VI. p. 249. confer Jonfium p. 222. De ejus *πλυβίσβλῳ ἱστορίᾳ καθολικῇ* libris CXLIV. constante consulendi Montacutius Apparatu quinto ad Origenes Ecclesiasticas, Vossius II. 4. de Hist. Græcis, Hugo Grotius Epistola CCLXIV. (ad Gallos 110.) & H. Valesi⁹ in Excerptis Peirescianis qui duumviri doctissimi fragmenta Damasceni collegerunt ac latine verterunt. Fragmenta quidem *de moribus variorum gentium* quæ à Stobæo servata una cum similibus Heraclidis, subjici solent Aristotelis *πολιτικῆς*, videntur petita fuisse è Damasceni *συναγωγῇ ἐξ Ἀρσινόων ἡθῶν*, quam Auctor inscripserat Herodi Judæorum Regi, teste Photio Cod. CLXXXIX In excerptis Peirescianis leguntur etiam præclara *ἀποσπασµάτια* ex Damasceni

sceni libro de vita sua, περὶ τῆς ἰδίας βίης καὶ τῆς ἐαυτοῦ ἀγωγῆς p. 414. seq. tum è libris de vita Augusti p. 473. nisi hæc fuit pars καθολικῆς ἱστορίας perinde ut *Affyriaca historia πολυστιχον βιβλίον* Photio memoratum Cod. CLXXXIX. *Tragœdias* quoque & *Comœdias* cum laude scripsisse, & in omni genere doctrinæ egregium fuisse Suidas retulit. Ex his videtur fuisse Σωσιπῆς quam laudat Eustathius ad Dionys. v. 976. Ejus opus de *Philosophia Aristotelis* allegat Simplicius in 2. Cœlo comment. 12. Librum de *Diis* id. in 1. Phys. De *Philosophia prima* id. Paraphrasin in *Aristotelis Metaphysica, libros de cœlo, de anima &c.* Vide Patricii discuss. Peripatet. lib. X. p. 136. De palmulis sive dactylis quas à Nicolao Damasceno Nicolaos vocavit Augustus Imp. agunt Meursius ad Hesych. illustrem p. 168. seq. & illustris Ez. Spanhemius diff. IV. de ulu ac præstantia numismatum.

Nicomachus Aristotelis F. Laert. V. 1. Discipulus Theophrasti. id 39. Vide quæ supra cap. VI. num. XXIX. & Marium Nizolinum IV. 6. Antibarbari Philosophici, qui Nicomachū contendit digessisse scripta pleraque quæ sub Aristotelis nomine hodie legimus.

Nilus cujus libellus de ratiocinationibus latine prodiit Jo. Baptista Rasio interprete. Lugd. 1547. fol. ad calcem Ammonii, Magentini & G. Pachymeris.

Olympiodorus Theophrasti discipulus. Laert. V. 57.

Olympiodorus quem Proclus Anno CHRISTI 484. denatus audivit, teste Marino in hujus vita c. IX.

Olympiodorus junior cujus Commentarii in Aristotelis libros quatuor Meteoron exstant Græce cum Joh. Philopono Venet. 1551. fol. & latine Jo. Baptista Camotio interprete ibid. 1551. 1557. fol. Alexandrinum se indicat in lib. 2. p. 66. Ætatem docet lib. 1. p. 20. testatus Cometen sua ætate conspectum Anno CCLXXXI. Diocletiani, qui respondet Anno CHRISTI, DLXV.

Olympius Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Olympus discipulus Ammonii Saccæ. Porphy. vita Plotini.

Ophelion Lyconis servus. Laert. V. 73.

Georgius Pachymeres, de quo infra lib. V.

Palaphatus Abydenus, Historicus, Aristotelis discipulus, de quo Suid.

Peripateticus Palatinus in Jo. Sarisberiensis Metalogico plus simplici vice memoratus est Petrus Abailardus, ut ipse docet lib. II. c. 17.

Confer Jac. Thomasi & μαχαριτῶς diatribam de statu Academiarum

Qq 2

post

post receptum Aristotelem, quæ inserta est observationibus selectis Hallensibus T. VI. p. 156. seq.

Pancreon, Supra in *Leo Byz.*

Pasicrates Rhodius Bonæi F. frater Eudemi Rhodii de quo suo loco, Aristotelis discipulus. Huic quidam tribuerunt A. τὸ ἑλλατῖον Metaphysicorum teste Philopono p. 7. Sed deridendos eos qui librum primum Aristoteli abjudicant ducit Syrianus in lib. II. p. 17. ubi observat Aristotelem ipsum eo remittere suos lectores.

Pasibemius Medicus qui Lyconem curavit. Laert. V. 72.

Phaniades Phalannæus Cretensis. Steph. Byz. in *Φάλασσα*.

Phanias sive Phærias è Lesbo Eresius * discipulus Aristotelis, ad quem Epistolam Theophrasti laudat Schol. Apollonii lib. I. v. 36. Laert. V. 38. 50. Scripsit Magistri sui exemplo Categorias, de Interpretatione & Analytica, ut colligas è loco Ammonii quem supra in Eudemo produxi. Tum librum *περὶ Σωκρατικῶν*, de quo confer si placet Jonsium p. 84. Alia ejus scripta persequitur Vossius de Hist. Gr. p. 49. cavebis tamen ab errore quo vir doctus Phaniam junio-rem Posidonii Stoici discipulum cum Phania Eresio confundit. Tertium quoque Phaniam utroque vetustiore observavit Jonsius, pro quo *ᾠδονόμων* reo Lysias Orationem scripsit teste Athenæo XII. p. 551. Alius denique fuit Phantias Appii Pulchri libertus Cic. III. 1. ad famil.

Phaselites, Aristotelis discipulus cujus meminit Athenæus XIII. p. 569. videtur esse Theodectes.

Philon Alopecensis, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Philo Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Philochorum Atheniensem liceatne Peripateticis annumerare è loco Tattiani, quod facit Patricius p. 134. discuss. Peripatet. vehementer dubito.

Philocrates Tifameni F. cujus mentio in testamento Stratonis apud Laert. V. 64.

Philomelus Evonymus, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Jo. Philoponus Ammonii Hermæ discipulus, de quo infra lib. V.

Phi.

* Male Ephesus dicitur apud Suidam & Etymol. in *κύρβης*. Perperam quoque Koenigius in Bibl. phaniara Lesbium ab Eresio distinguit. De Ereso Phaniæ ac Theophrasti patria, vide si placet Clariss. Bælium in Lexico.

Philostrophus Peripateticus. Macrobi. i. Saturnal. c. 11. At legendum *Theophrastus*.

Phocio Peripateticus. Schol. Comici (legend. *Sotio*.) ad Plutum v. 149.

Phormio Ephesius Peripateticus, derisus ab Añibale quod homo de Schola ipso praesente per aliquot horas de Imperatoris officio & de omni re militari dicere instituisse. Cic. de Oratore II. 18.

Phrasidemus Peripateticus, quem naturalis disciplinae peritum ex Aristotelis Schola ad se attraxit Stilpo Megarensis, teste Laertio II. 114.

Plato junior, Aristotelis discipulus. Laert. III. 109. Alius item Plato discipulus Praxiphanis. ibid.

Pompylus Theophrasti servus, Philosophus. Laert. V. 36. 54. 55.

Porphyrus, de quo infra libro IV. scripsit praeter Isagogen de quinque Vocabulis in Scholis Peripateticis decantatissimam, Expositionem in Aristotelis Categorias.

Posidonius Lyconis servus testamento ejus manumissus. Laert. V. 73.

Praxiphanes Rhodius. Strab. XIV. p. 655. Theophrasti discipulus, Procli i. in Timzum. Praceptor Platonis junioris Peripatetici. Laert. III. 109. Scripsit diatribam de Poetis, qua colloquentes induxit Platonem veteris Academiae principem & Isocratem. id. III. 8. Videtur hic Praxiphanes laudari à Demetrio de elocutione sect. 57. seq. Praxiphanes ἐν τῷ περὶ ἰσορίας, Marcellin. in Thucydidis vita. Alius Praxiphanes Dionysiphanis F. Mytilenæus qui primus Grammaticus dictus est. Clem. i. Strom. p. 309. Praxiphanes Sophoclis Scholiastes. Schol. ad Sophoclis Oedipum Colon. v. 894. Praxiphanes quem audivisse fertur Epicurus. Laert. X. 13.

Praxiteles, apud Auctorem Vitæ Aristot. à Menagio editæ: Διδάσκαλος ὃν αὐτὸς τὸ ἀσολῆς καὶ πᾶσιν ἐγένοντο οἶδε. Θεόφραστος, Στρατών, Πραξιτέλης, Λύκων, Αἰρίων, Δύμιος, Πραξιφάνης, Ιερώνυμος, Πρύτανις, Φορμίων, Κετόλας.

Premigenes Peripateticus. Galen. V. 11. de sanitate tuenda.

Priscianus Lydus, cujus exstat commentatio in Theophrastum de sensu. Vide supra cap. IX. num. 15.

Procles & Demaratus Aristotelis è filia nepotes, discipuli Theophrasti. Sextus i. contra Math. p. 51.

Proclus Lycius primum audivit Olympiodorum Peripateticum, & libris

bris duobus de motu Aristotelicam doctrinam de hoc argumento in compendium redegit. Videtur etiam in libros de cælo & elementis scripsisse, ut è Philopono colligit Patricius p. 141. diffus. Peripatet.

Prosenes Longini æqualis. Vide Eusebium X. 3. præparat.

Praxanis. Vide supra in Praxitele.

Michael Pfellus, de quo Libro V.

Ptolemaus Peripateticus, cujus meminit Porphyrius in Plotini vita, Sextus Empir. 1. contra Math. p. 13. & 15. & Scholiastes ineditus ad Dionysium Thracem. Forte non diversus à Ptolemæo Ascalonita de quo dixi nonnihil lib. II. c. V. atque infra lib. IV. ubi de Ammonii libello περὶ ὁμοίων καὶ διαφορῶν λέγων. Cæterum à Simplicio in libros de cælo ubi Ptolemæi περὶ στοιχείων & ὁπλῶν commemorat, non puto notari Ptolemæum Peripateticum, ut in mentem venit Patricio p. 137. diffus. Peripatet. sed Claudum Ptolemæum Mathematicum celebrem, de quo suo loco.

ERegibus Ptolemais à Peripatetica doctrina non alieni fuere *Ptolemaeus Lagi*, qui Theophrastum ad se arcessavit. Laert. V. 37. & *Ptolemaus Philadelphus*, Stratonis Physici, quem LXX. talentis donavit, institutione usus. id. V. 58.

Python cujus mentio in testamento Lyconis. Laert. V. 70.

Rufinus Cyprius. Lucian. in Demonacte.

Saeyrus sub Ptolemæo Philometore clarus, de quo Jonsius lib. II. c. 11. & Vossius de Hist. Gr.

Simachus inter Theophrasti discipulos refertur à Patricio ex latina versione Athenæi VI. p. 252. sed in Græco rectius est *Lyfimachus*. Ἀττάλας ἡ βασιλείως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος ὁ καλὸν μαθητὴν * Θεοδώρου ἀναχράφει, ἐρμηνεύει τὰς τοῦ Θεοφράστου μαθητὰς καταλέγει. Confer de hoc *Lyfimacho* Jonsium lib. 1. c. 2.

Simplicius Ammonii *Hermæ* & *Damascii* discipulus natione Cilix, cujus eruditissima in varios Aristotelis libros commentaria Græce exstant. De hoc dixi infra lib. V.

Sisinnius Episcopus Novatianus Peripateticis à quibusdam accensetur quia apud Sozomenum VIII. 1. & Socratem VI. 22. dicitur fuisse αἰὲρ

* Callimachus in suis πίναξι φιλοσόφων hunc *Lyfimachum* retulerat inter discipulos Theodori Athei.

αὐτὸς ἐλλόγιμος ὅτι μάλιστα καὶ φιλοσόφων δαγμάτων καὶ τῶν ἱερῶν λόγων
Πηγήμων, καὶ πρὸς διαλέξεις ἐπιμ.

Socrates Bisbynus. Laert. II. 47. Fuit & Aristotelis quidam Magister Socrates diversus à celebri illo quem audivit Plato. De eo Menagius ad laudatum Laertii locum.

Sisigenes Alexandri Ægæi præceptor, de quo dixi supra cap. V. §. 21. Andronici cum Rhodii discipulum fuisse suspicatur Patricius p. 134. discuss. Peripatet.

Sotion Alexandrinus Apollonii Peripatetici frater natu minor, Plutarchi
ὡς ἐφ' ἱλαδελφ.

Sotion ex Peripatetica disciplina haud sane ignobilis vir fuit. Is librum multæ varæque Historiæ refertum composuit eumque inscripsit
κίρας Ἀμαλθείας. Gell. lib. 1. c. 8. è ejus loco videtur & apud Scholiasten Aristoph. & Varinum in λαίς pro Phocionis Peripatetici nomine Sotionis reponendum. Confer Jonsum II. 10. Sotionem laudat Simplic. in Categor.

Staseas Neapolitanus. Ciceronis familiaris. lib. 1. de Oratore c. 22. seq. V. 2. & 25. definibus.

Strabo Geographorum Princeps Stoicis licet addictior testatur se cum Boetho Sidonio apud Andronicum Rhodium
συμφιλοσοφῆσαι τῷ Ἀριστοτέλει. XVI. p. 757.

Strato Alexandrinus. Laert. V. 61.

Strato Physicus, Patria *Lampsacenus*, Arcesilai F. Theophrasto successit Olymp. CXXIII. & Ptolemæi Philadelphi Præceptor fuit. Vide quæ ad Laertium V. 58. seq. ubi & scriptorum Catalogus, inter quæ est Epistola ad Arsinoen conjugem Ptolemæi. In testamento quod ibidem num. 62. seq. legitur, Scholæ successor à Stratone Olymp. CXXVII. designatur Lycon, de quo supra suo loco. In libro ὡς ἐστὶν ὄντι, definivit τὸ ὄν διαμοιρῆσαι τῶν ὄντων, quod reprehendit Proclus IV. in Timæum p. 242. 243. Materiæ tribuit facultatem plasticam & spermaticam in qualibet ejus particula latente, ejus, licet sensu atque intellectu destitutæ, vi res omnis generis efformentur atque iterum in eam recidant & corrumpantur, ut vita quoque & sensus atque intellectus sint nihil aliud quam formæ, accidentia, πάθη & qualitates materiæ. Confer Rad. Cudworthi systema γεντὸν universi p. 107. seq. Librum quo probavit sensum non esse sine intelligentia, memorat Plutarchus de soler-

lertia animal. p. 719. Idem Plutarchus contra Colotem p. 1215. cum ab Aristotele in plerisque discedere observat, & casui plurimum tribuisse. Vide & quæ de Stratone ejusque placitis collegit Patricius discuss. Peripatet. p. 133. & 155. seq.

Syrianus Philoxenus in libros II. XIII. & XIV. Metaphys. Aristotelis scripsit, sive potius Platonem & Pythagoricos contra Aristotelis objectiones defendit. De eo dixi infra lib. V.

Tacbon Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Temagoras Gelous Theophrasti discipulus. Patric. pag. 132. discuss. Peripatet.

Themistius cognomento Euphrades, de quo infra libro V.

Theodectes Phaselites auditor Aristotelis, *in primis, ut hic ipse sæpe significat, politus scriptor atque artifex*: Cic. in Oratore c. 51. Ejus artem Oratoriam respicit idem c. 57. 64. Ad hunc Rhetorica scripsit Aristoteles. Vide supra cap. VII. in τέχνη, & Patricium discuss. Peripatetic. p. 129. qui ideo quod nullius è discipulis in scriptis suis facere solet mentionem, Theodectis autem sæpius meminit, negat eum auditorem Aristotelis fuisse, licet hoc diserte testantur Cicero, Athenæ⁹ XIII. p. 566. Suidas, atque alii. Scripsit & λόγους Πητοεπικῶς teste Stephano Byz. in Φασηλίας, & inter eos qui Mausolum pro funere laudarent primas hic tulit si Suidæ credim⁹. Accidit illud Ol. CIII. viginti annis antequam Lyceum aperiret Aristoteles. Nec major quadragenario Theodectes fuit cum obiret diem. Quæ fateor difficulter conciliari possunt cum eorū sententia qui Aristotelem ab eo auditum affirmant. De Theodectis Tragædiis dixi lib. II. c. XIX. Sed fuit & alter Theodectes prioris F. de quo adeundus Suidas.

Theodorus Gaza Thessalonicensis, latina Aristotelis Problematum, Historiarum animalium * librorumque de animalium partibus & generatione.

Apud Pierium Valerianum lib. 2. de literator. infelicitate p. 70. legas Aristotelis historiam animalium à Gaza oblatam Sixto IV. Pontifici Max. à quo totum inauratum se iri sperans, aureos vix quinquaginta retulerit: unde studiis indignatus suis, numos primum in Iberia abjecerit, mox ipse hujus indignitate rei exulceratus insolabili contabuerit ægitudine. Jovius quoque in elogiis p. 94. *Novissime inquit, cum (Gaza) nobilissimas incubrationes in membranis accurate perscriptas Sixto Pontifici demulisset, nec pecunia vel ipsius librarii premio digna redderetur, indignatus subagresse judicium,* Effugere hinc libet, inquis, postquam optimæ segetes in olfactu præ-

tionem & Theophrasti de stirpibus interpretatione celeberrimus, diem obiit supremum A. C. 1478. Dictionem Græcam Aristotelis cum latina Gazæ his verbis confert Julius Cæsar Scaliger ad lib. 2. de plantis p. 411. *Aristoteles non hominis potius quam natura videtur ore loqui. Tanta cum simplicitate tantum numerorum conjungit, ut venustas nativa, non ambiciose questus cultus explicat animum paucorum; sed Atticum illum & Ἀττικότατα. Sic in historiis cum pleraque omnia scribat; Theodorus additis calamistris fusam, laxam atque etiam turgidam interdum trahat orationem, visus est barbaris quibusdam, qui temere tumultum verborum querant, etiam (si Deo placeat) Aristotelem ipsum dicendo superasse. Qui tamen hominibus Romanis haud paucis locis Latina dictionis puritatem agere tueri posse videatur. Auxerit Gaza literas Latinas, illustravit, denique genuerit; damus, cognoscimus, laudamus, admiramur optimi, atque innocentissimi virum studium, merita: non obtrectamus; amamus, sequimur. At enim vero dicatur melius quam sit Aristoteles locutus loqui, suscitabitur animus eruditorum ad judicandum. Observabunt impuras loquutiones; anxias, peregrinas: καὶ ὡς καθωπιζεν Atticam illam Palladem ausus sit. - - Matrona est Aristotelis oratio, quæ ad suum decorem nihil sibi petat praesidii.*

Theodorus Metochita Nicephoro Gregoræ disertissima in funus ejus Monodia vocatur inter alia ὁ δ' Ἀριστοτικῆς γλώττης τὰς λαβὴν ἔχοντες ἀπώσας. De commentariis ejus in Aristotelem, quarum latina tantum versio hætenus edita est, dicam infra lib. V.

Theodosius Ammonii discipulus, socer Zethi qui Plotini discipulus fuit. Porphyri in Plotini vita.

Theogeton Tragæates, Aristotelis discipulus. Stephanus Byz. in Τετραγίαι.

Theon Lyconis servus, testamento ejus manumissus. Laert. V. 37.

Theophrastus Eresius Alexandri discipulus ex primis, de quo supra cap. IX.

R r

οἶα

pingvibus asinis sordeſcunt, atque ita in Brutios ad sacerdotii ſacram ſedem conſeſſis. Idem de Sixto IV. tradunt Scaliger in Scaligeranis ſecundis (ubi male, perinde ut in theatro ſauli Freheri & Eponymologico Critico Magiro Eybeniano editum eſt Sixtus V.) Bullartius T. 1. Academia ſcientiar. & Artium p. 274. Leonhardus Cozzandus de magiſterio antiquor. Philoſophor. p. 119. Adolphus Clarmundus parte IV. vitarum Germanice editarum p. 57, &c. Sed Nicolao V. qui ante Sixtum fuit & jam A. C. 1455. diem obiit, Gazam inſcripiſſe Ariſtotelis de animalibus Hiſtoriam, Epiſtola libro præfixa teſtatur,

In discipulorum ejus numero alii deficient, alii excedunt. Excedit Franciscus Patricius, qui p. 139. discuss. Peripatet. affirmat à Laertio tradi Theophrastum plus quam quatuor millia auditorum habuisse. Deficiunt editiones & interpretes priores Suidæ, in quibus ridicule legitur Theophrastum plures habuisse discipulos quam duos. Verum *πλείους ἢ β*, non erat apud Suidam interpretandum *duo*, sed *bis mille*, ut pridem ad Hesychium Illustratum p. 159. Jo. Meursius annotavit. Recte hoc ut alia infinita emendatum est in præclara, qua eruditissimus Kusterus nuper nos beavit, Suidæ editione. Laertius V. 37. *Ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν διατριβὴν αὐτοῦ μαθηταὶ πρὸς δισχιλίους.* Hefych. Illustris: *ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς δισχιλίους.*

Theophrastus Cappadox, hæresi Eunomianus, qui in libro suo *περὶ γυμνασίας* & vñ testatus est Aristotelis se scripta Logica utcunque trivisse. Vide Socratem V. 24. Sozom. VII. 17. Niceph. XII. 30.

Theophrastus Theophrasti figuli F. testis Theophrastici testamenti. Laert. V. 57.

Theophrastus, Theophrasti servus. id. 54.

Timarchus Aristotelis discipulus, cujus mentio in ejus testamento apud Laert. V. 12.

Vegetius Prætextatus, qui Themistium in utraq; Aristotelis Analytica latine convertit, teste Boethio.

Victorinus Orator, in cujus versionem latinam Isagoges Porphyrianæ idem Boethius est commentatus.

Uranus Syrus, Aristotelicæ Philosophiæ jactator potius quam Mystes, de quo Suidas ex Agathiæ libro II.

Xenarchus Seleuciensis, cujus meminit Strabo XIV. p. 640. Simplicius in 1. de cælo, Alexander Aphrodis. &c.

E fœminis Peripateticam Philosophiam doctis unicam licet memorare *Olympiodori*, de quo supra, *filiam*, è Marino in vira Procli c. IX. & Suida in *Ὀλυμπιόδωρ*. Nam *Theodoram* cui Damascius vitam Isidori inscripsit, sororesque Theodoræ ab Isidoro & Damascio institutas nescio an Platonicis rectius ad scripseris, ut supra facere me memini, vel certe illis, quæ variarum sunt sectarum dogmatis imbutæ.

Inter hostes Aristotelis & Peripateticorum singulares nomen suum professus est Antoninus Caracalla Imp. qui *σπαρτίτις* eorum Alexan-

xandriæ sustulit, atque immunitatibus eos privavit teste Dione lib. LXXVII. p. 873. Caracallæ addi potest Leofaurus, de quo Zonaras T. 3. Chron. p. 85. refert quod domum in quo alebantur Philosophi, & ipsos eorumque præfectum sive Doctorem Oecumenicum & Bibliothecam illorum exulserit, quia Iconoclastarum sententiam probare nolissent.

CAPUT XII.

De versionibus Græcis Librorum Veteris Testamenti.

Ante LXX. Interpretes de nulla græca versione certo constat. 1. De LXX. Interpretibus, Aristea liber, dubia fidei. Ejus editiones & versiones. 2. Historia LXX. Interpretum pluribus obsepta fabulis, & veterum scriptorum ἀντιλογίαις. 3. Num quinque tantum fuerint interpretes, & num Pentateuchum duntaxat, & è qua lingua, an omnes V. T. libros, atque etiam LXXII. Apocryphos verterint. 4. Utrum hodie superesse LXX. Interpretum translatio, ac de versione, quam sub Herode concinnatam suspicati sunt viri quidam docti. 5. Versiones Græcæ, quæ LXX. Interpretibus hodie tribuitur, editiones. 6. De versionis illius fide & auctoritate. 7. De versione græca Aquila, quam veteres intelligunt quandoque ad Hebraicum provocantes. 8. De versione Symmachi, quam videntur veteres intelligere, cum provocant ad Codicem Samaritanum. 9. De versione Theodotionis. 10. De quinta & sexta versione auctorum sine nomine. Locus ex inedito Josephi Hypomnestico. 11. De Origenis editione novæ instructa Obeliscis & Asteriscis. 12. De tetraplis, Hexaplis & Octaplis Origenis. Specimen Hexaplorum, Caput I. Genesios. 13. De editionibus græca versionis, quas laudant veteres sub nomine Luciani, Hesychii, Eusebii. 14. De Hieronymi versione latina translationis græca LXX. Interpretum, ac de græca versione latina Hieronymi interpretationis. 15.

Rr 2

I. Post

I.

POst tot viros eruditos dicendum etiam nonnihil mihi est de græcis divinarum literarum Interpretibus, ut lectori græcorum omnis generis scriptorum veterum notitiam in hoc Volumine inquirenti, etiam de sacris hisce, quæ scitu digna sunt, compendio saltem offerantur. Initio quidem admodum incerta esse existimo, quæ de versione græca librorum antiqui fœderis diu ante LXX. Interpretes à nescio quo composita, & Pythagoræ, Platoni, aliisque Græcis lecta tradit Aristobulus, apud Clementem Alex. 1. Strom. p. 342. & Eusebium XIII. 12. præparat. p. 663. Licet huic testimonio plurimum tribuunt tum alii, tum R. Azarias apud Buxtorf. lib. de punctorum antiquitate, p. 130. & non ita pridem Clariff. G. Vockerodt in Exercitatione de Notitia divinarum scripturarum apud Gentiles. * Manifestus quoque error est Rufini, qui in epistola Demetrii apud Josephum XII. 2. verba: *συμβέβηκε δ' αὐτὰ ἡ ἀμελέστερον ἢ ἔχει, διασπασθῆναι* interpretatur sic: *contigit etiam minus diligenter eam, quam habent, transferri.* In libro Aristæ hic locus ita legitur: *τυγχάνει γὰρ ἑβραϊκοῖς γράμμασι καὶ φωνῇ λεγόμενα, ἀμελέστερον ἢ καὶ ἔχει ὑπάρχοντα σημάτων,* quorum sententia est: constat enim literis lingua que Hebraica, sed negligentius, neque ita ut (ab auctoribus) se habent, scripta interpunctaque sunt. Nec minus aperta Serarii hallucinatio, qui in Prolegom. Bibl. c. 16. quæst. i. græcam versionem sacrorum librorum, quam sub Ptolemæo Lagi compositam tradunt Irenæus & Theodorus, à translatione LXX. Interpretum, quam sub Philadelpho concinnatam reliqui omnes affirmant, distinguit. Admodum lubrica itidem videtur conjectura viri præclarissimi Joh. Henrici Hottingeri, qui in thesauro Philologico p. 282. & in fasciculo p. 146. & in exercitationibus antiMorinianis p. 29. Græcam Samaritanorum versionem septuaginta-virali græca antiquiorem olim existisse, Græcisque Ecclesiæ doctoribus sub *Σαμαρειτικῇ* nomine laudatam opinatur. Verum, quæ ratio nos quæso moveat, ut tam antiquam illam esse arbitremur, cum præcipue, ut infra declarabo, credibile sit per Samariticum veteres intellexisse versionem græcam Symmachi. Porro Scripturas in græcam linguam ante Ptolemæum translatas negat Augustinus VIII. 11. de Civ. Dei.

II. Vetus-

* Jenz A. 1689. 4. Confer, si placet Bibl. Universal. T. XVII. p. 440. & doctiff. Hodyum de Bibliis Original. p. 172.

II. Vetustissima igitur, de qua certius paulo constat, est versio græca librorum antiqui fœderis, quæ per annos amplius mille & septingentos celebris fuit sub nomine LXX. *Interpretum*. Antiquissimus omnium, qui historiam hujus interpretationis scripto consignarunt, haud dubie est Autor notus sub nomine *Aristai* sive *Aristea*, qui se Ptolemæi Philadelphi Regis Ægypti ministrum & cum Andrea Regis ejusdem ἀρχισαματοφύλακι, ad Eleazarum Pontificem, librorum sacrorum Interpretumque impetrandorum causa à Rege missum refert. Hujus liber ad *Philocratem* fratrem etiamnum exstat, quo tota res fuse exponitur, nomina LXX. Interpretum, Regis in illos munificentia, quæstiones à Rege eisdem in convivio propositæ, ipsorumque responsiones prolixè referuntur. Hunc Eusebius IX. 38. præparat. vocat *πρὸς τὴν ἐξηγήσιν τῶν ἱσθαιων νόμων*. Primus latine vertit Pauloq; II. Pontifici dicavit Matthias *Palmerius* Vicentinus, cujus versio quibusdam antiquioribus latinis Bibliorum editionibus præfigitur, ut Romanæ A. 1471. fol. & Norimbergensi anno 1475. Prodiit deinde sæpius tum seorsim, ut Colon. 1578. 8. cum commentario qualicunque *Jacobi Middendorpii*: tum una cum aliis scriptis, Ut Basileæ A. 1536. 8. cum Olympiodoro & Gregorio Neocæsar. in Ecclesiastem: atque etiam in Micropresbytico Basil. 1550. fol. sed & in Bibliotheca Patrum Parisiis edita, tomo 7. atq; Colonia, tomo 1. & Lugduni, tomo 2.

Grace primus ex Codice, quem in Italia acceperat, edidit & Huldrico Fuggero dicavit *Simon Schardius*, adjuncta separatim versione latina, meliori *Matthiæ Garbitii*, Professoris græcarum literarum in Academia Tubingensi paulo ante defuncti, & variis lectionibus è Codice Vaticano collectis. Basil. 1561. apud Oporinum 8. Hanc editionem secutus sum, cum *Aristeæ* librum græce & latine subjungerem editioni Josephi Lipsiensi, quæ titulum præfert Colonia A. 1691. fol. ubi & notas meas breves ad compendium *Aristeæ* in Josephi Historia Lib. XII. cap. 2. obvium reperies. *Aristeam* græcolatinum *Eldani de Parchum* Obotritæ Francof. 1610. memoratum Imbonato in bibliotheca Ebræo-latina p. 347. & Heidenreichio in Pandectis Brandenburgicis p. 271. necdum vidi. Novam editionem hujus scripti receperat vir doctiss. *J. Vossius*, quo antequam promissa exsolvisset defuncto *Oxonienſes* A. 1692. 8. edidere *Aristeæ* librum, servata Garbitii versione locis quibusdam emendata, & præmissis veterum testimoniis de septuaginta interpretibus cura *Eduardi* potissimum *Bernhardi*. Hanc editionem secuti sunt, operibusque

busque suis scriptum integrum Græce & latine inseruere viri duo præstantissimi, qui in Belgio & Anglia Aristeam scriptorem supposititium & universam ejus narrationem confictam ac commentitiam esse nuper ostenderunt, *Humfredus Hody*, linguæ græcæ Professor Regius & Archidiaconus Oxoniensis in libris IV. de Bibliorum textibus Originalibus, versionib⁹ græcis & vulgata latina; Oxoniæ è theatro Sheldoniano 1705. fol. & *Antonius Van Dale*, Medicus ac Philologus Harlemensis in dissertatione super Aristeâ de LXX. Interpretibus, Amstelod. 1705. 4. Addamne his, quod *Johannes Drusius* LXXII. Interpretum responsa Regi Ptolemæo reddita ex Aristeâ, Garbitii versione servata, latine edidit libro secundo Apopthegmatum Hebræorum. Franequeræ A. 1591. 4.

Compendio historiam de LXX. Interpretibus ex Aristeâ refert Rabbi *Gbedalias* in Catena Cabbalistica fol. 23. 24. Versione liberiori Hebraica Aristeam interpretatus est *R. Azarias de Rossi* sive *de Rubia* Ferrariensis sub titulo דבריו וקנין *Decor senum*, Mantuæ 1574. in Opere cui titulus מאור עינים *Lumen Oculorum*. Conf. Joh. Morini Exercitat. Biblicas p. 181. & Julium Bartoloccium Bibl. Rabinicæ T. 1. p. 437. Hottingerum Bibl. Or. p. 49.

Germanice vertit Justinus Goblerus de Sanct. Gyvere U. J. D. A. dicavitque Philippo Hassiæ Landgravio A. 1561. Recusa est hæc versio Amstelodami A. 1631. 12. D. Simonis Schardii versio Germanica edita A. 1619. 8.

Gallice lucem vidit per G. Paradin. Lugd. 1552. 12.

Italice subjectus libris V. T. in versione Bibliorum Italica, quam A. 1471. edidit Nicolaus Malermus Venetus, Abbas Benedictinus Ord. Camaldulensis monasterii S. Michaelis de Lemo. Eadem Biblia recusa A. 1477. & 1541. Prodiit & Aristeas Hetrusca lingua nescio quo interprete, Florentiæ 1550. 8.

Hunc ipsum esse librum, quem legit olim & sub Aristeæ nomine laudat Josephus, & ex quo nominatim compellato historiam de LXX Interpretibus referunt vel perstringunt Tertullianus c. 18. Apologet. Eusebius VIII. 2. seq. præparat. Georgius Syncellus p. 272. seq. Auctor Chronici Paschalis p. 173. Joh. Zonaras aliq; nonnulli, vel collatio sola lectori perspicue demonstrabit.

At ab Aristeæ qualis hodie existat non minus quam à Josepho & Eusebio immane quantum discrepant, quæ ex Aristeâ refert Epiphanius lib. de ponderibus & mensuris sect. IX. seq. Diversa quoque sunt, quæ habet Pseudo-Josephus Gorionides III. 2. Diversa insuper nomina LXX.

LXX. Interpretum occurrunt in epistola pseudo Damasi ad Hieron. *Cogitavi frater amantissime, & in Christo semper sacerdos, ut secundum septuaginta Interpretes id est Matthiam & Ptolemaum, Muchium, Sacreum, Hydronium, Pamphilum, Zoastirem, Didymum, Sanium, Epiphanium, Ciatrem, Simonem & ceteros in quantum nostra recurrit conscientia, de septuaginta invenire vestigia.* Diversum quoque narrationis filum & diversas Ptolemæi & Hebræorum epistolas exhiberi à Matthæo Cigala Cyprio in nova Synopsi historiarum sermone Græco-barbaro conscripta, iterumque alias epistolas exstare in Petri Comestoris Historia Scholastica, notavit Humfredus Hody libro & capite primo operis paulo ante laudati. Utrum vero hi vel ingenio tantum indulserint suo, vel ex memoria rem referentes tam varia confinxerint (nam nec Josephus ex asse cum Aristeæ conspirat) vel diversum sub Aristeæ nomine codicem, quod doctissimo Hodio videtur & à juniore quodam confictum ad manus habuerint, lectoris judicium esto.

Veram esse Aristeæ narrationem, & ab Aristeæ Ptolemæi hyperaspiste sive custode corporis vere scriptam, Josepho, Eusebio aliisque antiquis pridem accredidere plerique eruditorum, Brianus Waltonus prolegom. IX. ad Bibl. polyglotta §. 4. Isaacus præcipue Vossius libro de LXX. Interpretibus c. 4. ejusque appendice & in appendice ad Melam p. 78. seq. ubi librum ab Humfredo Hodyo adversus historiam Aristeæ editum Oxoniæ 1686. 8. ex instituto impugnât. Assentitur Vossio Nicolaus quoque Nourritus in apparatu ad Bibliothecam maximam Patrum libro 1. Sed fateor re diligenter expensa probabilior mihi videri sententiam eorum, quibus Aristeæ liber videtur commentum Judæi alicujus Alexandrini ante Christi nati tempora, & antequam Aristobulus scriberet, concinnatum ad auctoritatem versioni Græcæ sacrorum librorum, quæ intet Judæos Hellenistas obtinebat conciliandam. Hoc jam pridem suboluit acutissimo Josepho Scaligero ad Eusebii Chron. num. MDCCXXXV. p. 133. & epistola XIV. ad Segvinum, suffragantibus ex ipsa Ecclesia Romana (ne Lud. Capellum & Protestantes alios quam plurimos laudem) H. Valesio ad Hist. Eccles. Eusebii p. 95. Rich. Simone lib. II. Hist. Criticæ V. T. cap. 2. & Elia du Pin in Prolegomenis ad Biblia lib. 1. c. 6. §. 3. p. 176. seq. Præcipue vero summa ope & conquisitis diligenter argumentis hoc annisi sunt duumviri supra laudati Hodius & Van Dalen, ut demonstrarent, parum inesse fidei universæ de LXX. Interpretibus à Ptolemæo arcessitis traditioni, adeoque veram esse priorem If. Vossii sententiam, qui in notis ad Barnabæ Epist. librum

librum de LXX. Interpretibus allegans, non Aristeam sed pseud-Aristeam appellavit. Aristæum ἐν τῷ ᾧ ἱσθαιῶν laudat & ex eo quædam de Jobo refert Alexander Polyhistor apud Eusebium IX. 25. præparat. Evangel. eundem ut videtur Aristeam innuens.

III. Equidem adeo incredibilia & pugnancia sunt, quæ de LXX. Interpretibus in Aristeâ, Philone, Josepho, & aliis veteribus leguntur, ut nec cum cæteris historiarum veterum monumentis, nec cum temporibus moribusque Ptolemæi, ac Demetrii Phalerei, nec cum institutis gentium facile possint conciliari, nec denique secum ipsa satis conveniant, quod à viris illis doctis prolixè est ostensum. Si quis igitur cogitet Judæos inter gentes illa ætate admodum contemptos, vicissim amplificandis rebus suis etiam per fabulas * pronos, profecto is magis magisque detrahet narrationi illi per se parum verisimili fidem, cujus partem jam olim ausus est explodere Hieronymus, rejectis cellulis, quibus inclusos interpretes narrant alii vel singulos, ut Justinus, Irenæus, Clemens, Cyrillus Hierosol. Augustinus, Gorionides &c. vel binos, ut Epiphanius & Novella 146. Justinianus Imperator, aliique apud Hodium p. 152. seq.

IV. Mirus quoque est Judæorum ipsorummet de illa versione dissensus. Nam cum LXXII. Interpretes arcessitos, è singulis tribus scilicet senos ab Eleazaro missos Aristeas referat, Gorionides his addit Eleazarum ipsum: At Talmudici in tractatu Sopherim c. i. §. 7. vocant **מעשה בחמשה זקנים** ** *opus quinque seniorum*, qui scripserunt Ptolemæo Legem græcè. Mox in eodem tractatu c. i. §. 8. *Alia historia de Ptolemæo Rege, qui congregavit **שבעים ושנים זקנים** septuaginta duos senes, & collocavit eos in LXXII. domibus, nec revelavit eis, cur convocavit*

* Tale est, quod de Alex. M. Hierosolymam intrante, venerante summum sacerdotem & in templo immolante legitur adud Josephum, & refellitur ab Antonio Van Dalen libri laudati cap. X. Nec minus, quod Talmudici fabulantur Jonathane Legem in linguam Chaldaicam transferente aves super ipsum volantes concidisse mortuas, mulcas circumrepentes divinitus exultas &c. id. p. 165.

** Jacobus Cappellus ad Hebr. III. 8. *Versionis, qua Ptolemæo Philadelpho data est, non unus fuit auctor. Ea vulgo dicitur LXX. Seniorum, sed tropice, quod scilicet facta sit à legatis LXX. viris, quod Hierosolymis erat, Synedrion. Hos vero legatos fuisse non septuaginta, sed quinque, discimus ex Talmudis tractatu de Scribis c. i. §. 7. Has quinque partitas operas inter se colligimus ex eo, quod unam eandemque vocem videmus aliter atque aliter redditam nulla necessitate. Johannes Morinus parum verisimiliter Exerc. Bibl. p. 187. per opus quinque Seniorum intelligit quinque diversas, quibus Christiani olim usi sunt græcas librorum antiqui fœderis versiones.*

ante illos (in Aristeæ & Josepho. contrà legas Regem hoc per literas Eliazaro significasse) *sed separavit unumquemque eorum* (Aristeas & Josephus testantur conjunctim illos interpretationem concinnasse) & dixit : *Scribite mihi legem. Moyses Magistri vestri.* Tunc suggessit Deus consilium in corda singulorum, ut congruerent sententia eorum in sententiam unam. Exaraverunt ergo ipsi Legem quilibet seorsim. Idem sibi persvasere Christiani plerique, è quibus Nicetas : διηρημένως τὴν ὁ διαλέξας μεταβολὴν ποιησάμενοι μίαν ἐν ἐκείνῃς ἐννοίαν καὶ λέξιν ἀποδεδώκασιν. Ut scilicet de illis valeret locus Exodi XXIV. 9. & 11. καὶ ἐβδόμηκοιτα πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ ἐ διεφώνησαν ὃν αἶς. Vicissim Aristeas festum in memoriam versionis hujus solenne institutum narrat ad dies vitæ Ptolemæi celebrandum, Philo ad sua usq; celebratum commemorat tempora, Talmudici in eodem tractatu Sopherim c. 1. §. 7. diem illum testatur Israeli accidisse gravem & luctuosissimum, non minus eo quo vitulum conflagravit. Ne dicam, quod ob legem græce sub Ptolemæo versam jejunium anniversarium instituerunt die octava mensis Tebeth, de quo ad Seldenum de anno civili Judæorum c. VIII. totum enim hoc fabulosum esse contendit Hody p. 221. de Bibliis Original. Versionis Græcæ institutum laudant Aristeas, Philo, Josephus; at Herbanus Judæus disp. cum Gregentio : κατὰς, inquit, κατεργασάν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκοντὶ πᾶς βίβλος ἡ Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἵνα ταύταις ἐμφιλοχόρουντες ὑμεῖς Πιστοῖσιν ἡτι πάντα ἡμᾶς. Omitto quod Convivio Interpretes excepisse Rex Ptolemæus ab Aristeæ scribitur per dies septem, à Josepho per dies duodecim, hæc enim à libra-rio vel memoria diversitas esse potest, Taceo etiam, quod Aristeas aureis literis scriptam legem Ptolemæo oblata narrat, sed Talmudici in Sopherim, librum legis profanari haud dubitant, si aureis literis scribatur. Ac non pratercundum, quod Aristeas & Josephus versionem factam esse affirmant ex Hebraico, Philo & R. Azarias è Chaldaico, nonnulli apud R. Gedaliam in Schalschelet Hakabbala è Syriaco : è Samaritano deniq; Christiani Scriptores Postellus ac Seldenus. Confer Hottingerum thesaur. Philolog. p. 294. - 300. ubi loca colligit, quibus græca versio cum Pentateucho conspirat Samaritano. Neque in hoc consentiunt, utrum legem solam sive Pentateuchum, an libros universos antiqui fœderis in Ptolemæi gratiam verterint LXX. Interpretes. Universos enim translatos esse affirmat * Pseudo Gorionides, & è Christianis Ire-næus

Ss

næus

* Fallitur Joh. Morinus, qui Exerc. Bibl. p. 187. contendit Talmudicos quoque in tractatu Sopherim affirmare, quod universos legis, Prophetarum, & Psalmorum libros

naus, Clemens Alex. Epiphanius, Cyrillus r. contra Julianum aliique: solam vero *το μόνον* sive *τὸ ὅλον*, solum, inquam, Pentateuchum Philo secundo de vita Moysis, Aristeas, Josephus & tota Hebræorum schola apud Hieronym. in Ezech. V. & XVI. & secundum caput Michæ, Aristobulus item apud Eusebium præparat. XIII. 12. p. 664. & Talmudici in tractatu Megillah & Sopherim, quæ sententia probavit se etiam viris inter Christianos doctissimis, Andreæ in primis Masio præf. ad Jo suam, ubi observat versionem Pentateuchi à versione reliquorum librorum non mediocriter dissidere & pauciores continere errores. Idem placet Cartvighito IV. 3. mellificii Hebraici, Ufferio c. 1. de LXX. Interpretibus, Humfredo Hody p. 164. seq. de Bibliis Original. Sam. Petito IV. 8. Var. lect. Alexandro Moro in Causa Dei p. 147. Antonio Van Dalen de Idololatria p. 635. seq. & libro de Aristeas p. 179. seq. &c. Epiphanius vero & Cedrenus ab omnibus exhibitantur, quorum ille præter universos V. T. libros etiam LXXII. Apocryphos, hic decem myriades five centum librorum millia, & intra LXXII. quidem dierum spatium à LXXII. viris doctissimis Hebræorum translata fabulatus est. Confer Hodyum p. 176. seq. Hisce addenda est fabula de libris sacris per LXXII. interpretes in LXXII. gentium lingvas conversis, de qua meminit Goldastus ad Paræneticos Veteres p. 369.

V. Fuerunt viri eruditi, qui cum encomia, qui à Philone & in Aristeæ libro & passim apud veteres in versionem LXX interpretum congeruntur observarent, & vicissim animadverterent Græcam, quæ hodie sub illo nomine exstat, interpretationem & Christianis olim lecta est, tanquam parum fidelem rejici à Judæis (Confer Hodium de Bibliis Originalibus p. 241. sq.) & plane non esse usq; adeo accuratam, ut tantas laudes ferre possit, existimarunt genuinam LXX. Interpretum versionem intercidisse. Hanc opinionem singulari libro de editione LXX. Interpretum Lond. 1657. 4. & Lipsi, 1695. 4. probandâ in se suscepit Jac. Usserius Vir admirandæ doctrinæ, contenditque variis argumentis five conjecturis versionem illam in Bibliotheca Ptolemæi Philadelphi, cum Alexan-

vertetunt LXX. Interpretes. Nam verba *scripserunt ei legem separatim* significant scripsisse illos legem separatos per cellulas, non vero ut Morinus contendit, separatim reliquos libros. Ibidem Talmudici, etsi falso, memorant tredecim loca, quæ in gratiam Ptolemæi interpretes immutaverint, neque ullus ex illis locis ex alio libro depromptus est quam ex pentateucho. Vide ea si placet apud Waltonum prolegom. IX. 16. Humfredum Hody p. 170. Hottinger, thesaur. Philol. p. 325. seq. & Bartoloccium 1. Bibl. Rabbin. p. 462. seq.

xandriam expugnaret Julius Cæsar, conflagrasse: postea vero aliam Hellenisticam pridem à temporibus Ptolemæi Philometoris frequentatam græcam interpretationem non tantum Pentateuchi (quem à LXX. interpretibus solum translatum, ut dixi, existimat) sed omnium Prophetarum librorum, cujus jam tum in prologo meminerit Sirachides, Herodis Regis jussu ab aliquibus Hebraicæ linguæ peritis recognitam atque adeo ^{novam} sive publica quæ exstet Hellenisticam puriorem & integriorem collocatam fuisse in Bibliotheca, quam novam in Serapeo Alexandria instaurabat Cleopatra Regina, & in quo thesauro librario sua adhuc ætate * superesse versionem librorum sacrorum testati sunt Tertullianus c. 18. Apologetici & Chrysostomus Orat. contra Judaizantes & cum eis jejunia celebrantes T. 6. edit. Savil. p. 373.

At enim non possum mihi persuadere Versionem illam primam celebratissimam in sola delituisse Ptolemæi Bibliotheca, ita, ut hac conflagrante penitus statim aboleretur. Quin potius à Judæis descripta est in usum græce loquentium, editaque dimanavit in vulgus, & Sirachidis ætate jam dimanaverat. Josephus, Philo, & scriptores Christiani veteres ad unum omnes ita existimarunt Græcam sacrorum librorum, qua ipsi usi sunt, versionem illam ipsam fuisse, quam in Ptolemæi gratiam compositam commemorant. Nolo alia in præsentia asserere, quæ Usserio respondit H. Valesius in Epistola ad eum scripta & notis ad Eusebii Historiam p. 306. seq. subjuncta, tum Brianus Waltonus prolegom. IX. 19. seq. Etiam Lud. Cappellus in calce Criticæ sacræ ex asse satis fecit viro docto alteri, qui in dissert. de locis parallelis veteris & novi Testamenti genuinam LXX. Interpretum versionem similiter periisse contendit, quam Evangelistæ & Apostoli semper sint secuti, & ex qua Auctores Christiani versiones Græcæ, quæ hodieque exstet, istam suam interpolaverint iis maxime in locis, quibus ab Hebræa litera illos certo consilio ait discessisse.

Viri perquæ eruditi Franciscus Junius lib. 2. contra Bellarmin. de verbo Dei c. 5. sq. & Sam. Petit (IV. 8.) c. 28. Var. lect. suspicati sunt, Pentateuchum sub Philadelpho; at libros Veteris Testamenti Propheticos & Psalmos sub Herode Rege demum translatos, & ab Essenis quidem, ut conjecit Petrus, in Græcum idioma fuisse. Alii, ut Serarius, sub Hérode concinptam volunt totius Veteris Testamenti versionem novam Græcam, priore scilicet LXX. Interpretum deperditam. Verum, non alium

S s 2

habent

* Confer Hody. p. 640.

habent hujus sententiæ suæ fundum, quam locum Justinī Martyris Apologia i. p. 72. in quo nisi lateat error librarii, necesse sit optimi Doctoris parachronismum confusamque temporum rationem excusare. Equidem Vir insignis Joh. Ernestus Grabius in præclara Justinī editione pro βασιλεύοντι Ηρώδης legit *ἱερὰ* & mox pro βασιλεὺς Ηρώδης reponit βασιλεύων ἱερὺς, sed ne causer literas longius recedentes, dubito, an Judæorum sacerdotem atque iterato quidem Justinus βασιλεύοντι vocaturus fuisset. Illam igitur sub Herode concinnatam versionem Græcam non minus, quam translationes græcas sacrorum librorum Ptolemæo Philadelpho antiquiores commentis adscribere non dubito. Salvo itaque aliorum judicio, videtur mihi esse exploratissimum, non aliam nos habere translationem, quam veteres omnes & Josephus ipse pro septuaginta-virali habuerunt, licet varia, ut sit, tractu temporis irruerunt sphalmata, nec paucæ interpolationes, aliis codicibus plures, aliis pauciores fuerunt illatæ. Compolitam autem mihi persvadeo versionem illam universonum librorum antiqui fœderis, neque à LXX. viris sive conjuncto studio & labore, sive per cellulas divisīs, neque ab uno eodemque (a) auctore, quod diversa nimis ratio (b) interpretandi easdem phrasēs & vocabula evincit: Sed admodum tralatitiæ, Alexandriae ut videtur (c) à variis, etsi haud multum diverso fortassis tempore, non tam in Regis Ægypti, quam suum Judæorum usum, quibus græca familiariora esse incipiebant, ut quando in Synagogis sive Paraschæ ex lege, sive Haphtaræ Propheticae idiomate Hebraico prælegerentur, singulos versiculos Græca (d) posset excipere interpretatio. Utrum vero interpretatio illa tota jam perfecta fuerit tempore Ptolemæi Philadelphī, ut veterum sudent testimonia, an paulo serius; vel sub Ptolemæo demum Philometore, (e) qui in agro Heliopolitano Judæis permisit templum condere tempore Judæ Maccabæi, impleturus veluti vaticinium Esaïæ XIX. 19. certo definiri non potest: hoc saltim negari nequit, quod Sirachides nepos cum prologum suum scriberet sub Evergete Philometoris successore, libri Prophetici jam in Græcam transcripti linguam exstiterunt.

VI. Jam editiones hujus Versionis breviter enarrare operæ est pretium. Sunt autem præcipuæ tres, (f) è quibus reliquæ omnes profluxerunt.

1. COM-

(a) Hody p. 201. seq.

(b) id. p. 204. - 217.

(c) id. p. 112. seq.

(d) Confer eundem p. 224. seq. 240. seq. & p. 175.

(e) Ant. Vandalen lib. de Arifice p. 107. Hody p. 139.

(f) Hody p. 634.

1. **COMPLUTENSIS**, in Bibliis Polyglottis Complutensibus studio Cardinalis Francisci Ximenii A. 1515. fol. editis & Leoni decimo inscriptis, 6. Volum. quæ dicuntur constituisse summa aureorum amplius 50000. In his vulgata versio latina posita in medio est, & ex altera parte græca, ex altera parte Hebraica. *Notam*, inquit Ximenius præf. ad Lectorem, *inter hos latinam beati Hieronymi translationem velut inter Synagagam & Orientalem Ecclesiam posuimus, tanquam duos hinc & inde lacrones, medium autem Jesum, hoc est Romanam seu Latinam Ecclesiam collocantes.* Græcis præterea (uti Hebraicis quoque) apposita est versio latina interlinearis, quæ maximam partem debetur Lopidi Stunica, Johanni Vergaræ cui libri sapientiales explicandi sunt commissi, & Ferdinando Nunesio de Guzman, sive Ferdinando Nonio Pintiano, attestatur Alvarus Gomesius de Castro in vita Ximenii p. 43. & Nic. Antonius Bibl. Hispan. T. 1. p. 293. Græca è variis eximiis Codicibus MSS. recensuerunt, præter eundem Ferdinandum, Demetrius Cretensis, Lopès Stunica & Franciscus Vergara Johannis frater: at sæpius contra librorum scriptorū * fidem immutarunt, quo magis convenirent cum Hebræo. Versio latina separatim prodit Basilicæ apud Andream Cratandrum A. 1526. 4. & comparet hinc inde mutata etiam in editionibus Bibliorum græcolatinis Basileensibus A. 1540. & 1582. 8. quatuor Vol. licet græca ipsa ibi referunt editionem (de qua mox) Aldinam. Vestigiis editionis Complutensis præterea insunt Biblia Regia Polyglotta Antverp. 1571. fol. Voluminibus octo, in quibus Hebr. Chald. Græc. lat. & Novum Testam. Syriace licetis Syrorum & Hebræorum descriptum. Occurrunt & ibidem Guilelmi Sirleti notæ in Græcam Psalmorum editionem.

Biblia Hebræo-Græco-latina cum notis Vatabli, & ad Apocrypha Claudii Baduelii A. 1588. fol. apud Commelin. & 1596. fol. Genevæ ex officina Sancti Andreæ 2. Volum.

Biblia Commeliniana A. 1599. & 1616. fol. 2. Vol. Hebræa & Græca cum latina vulgata & Pagnini, notisque Vatabli.

Biblia Polyglotta Parisiensis A. 1545. fol. decem Voluminibus, Hebræa, Samarit. Græca, Chaldæa, Syriaca, Arabica & latina exhibitibus.

§ 53.

2. AL.

Vide Flam. Nobilium præf. ad suam vers. latinam: Usserium de LXX. c. 8. Johannem Morinum Exerc. Bibl. p. 202. seq. Walton, prolegom. IX. §. 28. Rich. Simonem in Catalogo præcipuarum editionum Biblicarum, ad Calcem libri tertii Hist. Criticæ sacre Vet. Test.

2. ALDINA Venetiis A. 1518. fol. ab Aldo ita, ut in Mito codice invenerat, eoque licet ab Hebraicis & latinis codicibus passim diffidente ordine, cura Andreae Asulani fideliter edita, sine latina versione.

Hanc secutus sunt *Buxleusis* Græca A. 1545. fol. apud Horvagiæ cum Philippi Melanchthonis præfatione.

Argentinenfis Græca A. 1526. 8. 3. Vol. cura Joh. Lomardi, sed qui in ordine ad Hebraicos codices revocando libertatem sibi permisit, ut ejus exemplo deinceps mihi.

Basiloonfes Græcolatinæ 1550. & 1582. 8. apud Brylingæum quatuor Volum.

Hamburgensis, in Bibliis quadrilingvibus Davidis Wolderi A. 1596. fol. exhibens Hebraica, Græca, latinam vers. vulgatam & Pagnini, Lutherique Germanicum.

Francofurtensis Græca præstantissima A. 1597. fol. typis nitidis emendate excusa & versiculis distincta, instructaque variis lect. & Schol. His à *Francesco Junio*, ut nonnulli existimant, sive ut alii (verius fortassis) à *Fridrico Sylburgio*. Ordo Aldinæ edit. nos nunquam immutatus est, & quatuor penultima Exodi capitula rescissis Aldinis ex Complacenti editione restituta, nec minus pars magna capitis XXIV. Proverbiorum.

Denique Francofurtensem referens *Vetus* Anni 1687. fol. apud Nicolaum Dulcem: de qua consule, si placet, Acta Eruditor. T. 2. supplementi p. 275.

3. ROMANA è Mito codice eximio Vaticano mille amplius annorum recensita, adhibitis præterea Veneto Card. Bessarionis, aliisque vetustis codicibus, quæ in illo deerant (ut capita prima XLVI. Geneseos, Psalmi CV - CXXXVIII. & libri Maccabæorum) supplere licuit. Auspiciis Sixti P. Pontificis, cura Card. Caraffe, Flaminij Nobilii, aliorumque virorum doctissimorum * prædixit græce cum Scholiis græcis per Codices Mito collectis, Romæ A. 1587. fol. typis perquam nitidis. Hæc editio præ reliquis purior & integrior merito videtur Viris doctissimis, licet & ipsa suis non destituatur navis, nec veterem lineo-

* Richardus Simon in epistolis selectis, lib. 2. p. 179. & 243. testatur in illis Bibliis græcis elaborasse præterea *Petrum Morinum*, tum p. 182. *Joh. Maldonatum* & p. 140. *Antonium Agellium*, qui in suo ad Psalmos commentario testatur in Codice illo antiquissimo à recentiore manu plurima fuisse depravata ad libros recentiores.

sincerā per omnia referat, ut præter alios Usserius c. 8. syntagm. de LXX. demonstravit. Post anni spatium latinam versionem à se & ab *Antonio Caraffa* elucubratam atque ex antiquis Doctoribus latinæ Ecclesiæ, quantum fieri licuit, collectam, velut in compensationem perditæ veteris *versionis Itale* * edidit *Flaminius Nobilius* Lucensis, Romæ 1588. fol. additis scholiis & annotationibus quantivis pretii.

Hæc editio græca pariter & latina una cum scholiis junctim recusa est, capitumque versiculis distincta *Parisis* A. 1628. fol. 2. Volum. curante *Joh. Morino*, qui in præmissa præfatione hanc longe purius, quam reliquas editiones, verba & sententias LXX. Interpretum referre disputat. Versionem latinam in hac Parisiensi editione occurrentem male ad Morinum velut auctorem refert *Lambecius* III. commentar. de Bibl. Vindob. p. 16.

Expresserunt præterea Sixtinam sive Romanam, Græco-latina *Londinensis* in Polyglottis *Briani Waltoni* A. 1657. fol. 6. Volum. quo in opere præter *Nobili* Scholia è *Joh. Drusii* scriptis locupletata adjunctæ sunt varix lectiones ex MSto antiquissimo Græcæ versionis *Alexandrino*, & ex editione *Complutensi* & *Aldina*, tum è MSS. *Cottoniano* per *Genesin*, *Cantabrigiensi* per libros *Chron. Rupifulcaldiano* per *Esaïam*, & *Cardinalis Barberini* per minores Prophetas, *Andræ Masii* in *Josuam*, & *Patricii* denique *Junii* notæ eruditissimæ in græcam, quam parabat è MSto *Alexandrino* editionem, sed quas dolendum est non produxisse ultra caput XIV. Numerorum.

Græca *Londinensis* A. 1653. 8. typis nitidis, sed quæ in ordine librorum, Psalmorum numero & aliis nonnullis à Romana recedit, ut notavit *Usserius* syntagm. de LXX. Interpretibus c. 9.

Cantabrigiensi, iidem græca, *Londinensem* pressopede sequens, cum luculenta *Joh. Pearsonii* præfatione, in qua de usu & auctoritate Græcæ versionis agit, & loca quædam illius erudite vindicat A. 1665. 12. 2. Volum.

Amstelodamensis græca A. 1683. 8. è *Cantabrigiensi*, una cum præfatione *Pearsonii* viri summi ad verbum expressa, curante *Joh. Leusdenio*, quod ipse testatur in *Philologo Hebræo mixto* p. 32.

Lipfi-

** Vetus Itala vocatur versio latina græcæ interpretationis Bibliorum & versio Novi Testamenti, qua ante *Hieronymum* per Italiam & aliis in locis usa est Ecclesia latina. Confer *Walton*, Prolegom. IX. 31. *P. Pithoeum*, de latinis S. Scripturæ interpretibus, *Rich. Simonem* Hist. Crit. V. T. libro 2. c. 11. & lib. 2. Hist. Crit. N. T. p. 90. &c. *Hodius* p. 342. seq.

Lipsiensis denique, è Londinenſi A. 1653. expreſſa itidem græca A. 1697. 8. cum Scholiis græcis Romanæ edit. locis Scripturæ S. parallelis & variis lectionibus, eruditaque præfatione amici noſtri Clariff. *Johannis Frickii*, Ulmenſis, qui nomen ſuum præ modèſtia diſſimulavit, ſive primoribus tantummodo literis innuit.

Novam quidem editionem verſionis græcæ ad Mſtos codices & veterum Eccleſiæ doct̃orum fidem accuratius recensendam pridem moliti ſunt viri doctiſſimi.

1. *Fronto Ducaus*; ut conſtat ex ejus èpiſtola ad Tegnagium apud Lambec. T. 1. commentar. de Bibl. Vindob. p. 192. tum ex Èpiſtola Sarravii CLXXXIX, quam reſpicit Colomeſius p. 128. Èpiſt. ad Juſtellum, denique è Gaſſendo in vitâ Peireſkii lib. 3. ad A. 1618. p. 285. ſeq. cuius verba adſcribam: *Quoniam vero Fronto Ducaus parabat eodem tempore editionem codicis græci, literis majusculis ſcripti, magnamque Bibliorum partem continentis, & ea quidem antiquitate, ut diceretur correctus manu propriâ Origenis * atteſtantis cum tetraplis magis vetuſtis fuiſſe collatum, ideo cum Peireſkius probe meminifſet exſtare apud eundem Cottonum Mſtum Græcum pretioſiſſimum, ab uſque Theodoſii temporibus characteribus etiam majusculis exaratum, & à Rege Jacobo mille aureis emtum; ideo, inquam, ut ea editio ex collatione fieret completior, ſcripſit miſitque in Angliam, & fide ſponſioneque data Codicem obrinnit, cumque Frontone communicavit.*

2. *Patricius Junius*, qui verſionem græcam Bibliorum recensere voluit è Codice mille & trecentorum circiter annorū, quem Alexandrinum vulgo vocant, quia Alexandria eum Conſtantinopolin aſportaverat, qui inde dono ad Carolum 1. Angliæ Regem miſit *Cyrillus Lucaris*, Alexandrinus primum, deinde CPolitanus Patriarcha. Variæ lectiones hujus Codicis, ſed non ſatis diligenter enotatæ leguntur in Polyglottis Londinenſibus: Librum integrum Jobi ex eodem Mſto antiquo more expreſſum edidit idem Junius ante Catenam Græcorum Patrum in Jobum, Lond. 1637. fol. & Junii exemplo *Job. Terentius Franekeræ* 1663. 4. una cum Variis leſt. Ejusdem Junii commentarius, quem in Græcam verſionem parabat, certe præclarus, ſed non ultra caput XVII. libri Numerorum progreſſus, lucem vidit in Tomo ſexto polyglotton Londinenſium, ut paulo ante dixi.

3. *Iſ. Voſſius*, qui inſtaurandæ à ſe LXX. viralis verſionis ſpem fo-

* Hoc credat, qui volet, nam quæ ſtatim ſeqvuntur, perſpicue, ni fallor, id reſellunt.

fecit lib. de LXX. Interpretibus c. 7. p. 7. atque à Joh. Pearsono in præfat. ad Cantabrigiensem editionem his verbis ad promissa exsolvenda invitatur: *Quoniam hac Seniorum versio etiam S. Hieronymi tempore corrupta fuit atque violata, danda est opera, ut ei pristina puritas restitui & redintegrari possit. Certum est, exemplaria quæ habemus, Complutensæ, Aldinum, Romanum, plurimum inter se & ab Alexandrino discrepare, alios etiam Codices aliquarum S. Scriptura partium satis antiquos nunc cum eorum aliquo, nunc cum nullo convenire. Optime igitur fecerit, qui codices omnes MSS. cum editis diligenter contulerit, qui varias lectiones non tantum ad Hebraicam veritatem examinaverit, sed cum antiquissimorum Judæorum Pbilonis & Josephi & vetustissimorum Patrum scriptis comparaverit, ac denique expositiones eas, quæ apud Lexicographos Scripturarios (Hesychium maxime) etiamnum exstant, vel potius delitecunt, inspexerit, atque ita nobis editionem LXX. maxime puram adornaverit. Quale opus utinam aliquando vir doctissimus Is. Vossius, qui optime potest, perscueret, ederetque.*

4. *Paulus Colomastus, cujus hæc sunt verba in Epist. ad Justellum data 3. Oct. 1685. editaque in appendice Is. Vossii ad Melamp. 129. S'il plaist à Dieu de continuer à me favoriser de sa grace, je tâcheray de suppléer au défaut du Pere Fronton, en donnant l' Edition des Septante de Rome avec le Nouveau Testament corrigée en plusieurs endroits, & enrichie d'un grand nombre de Passages paralleles, qui tiendront lieu de commentaire, & qui justifieront clairement, que la plus part des mots spécieux & des phrases particulières qu'employent les Evangelistes & les Apotres, sont ordinairement tirez de Septante.*

Sed cum horum omnium conatibus intercēsserint fata, egregiam ejusmodi operam denique perficiendam, publicoque bono præstandam speramus optamusque à duumviris præstantissimis, LAMBERTO BOS, qui in Franequerana Academia Humaniones literas cum magna laude docet, & cujus ingenio atque industriæ expolitam propediem luculentam Græcæ Bibliorum Versionis editionem debemus: tum à præclaræ eruditionis, incomparabilisque industriæ viro JOH. ERNESTO GRABIO, qui post luculentam S. Irenæi, quam dedit, editionem jam totus in eo est, ut græcam LXX. Interpretum interpretationem, qualis ab Origene recensita fuit ex Codice Alexandrino potissimum Ecclesiæ restituat, collato diligenter cum Codicibus manu exaratis & impressis, veterumque Ecclesiæ doctorum scriptis & commentariis, versionibus antiquis & Hebraico denique contextu, Asteriscos & Obeliscos reducat Origenianos, componat inter se loca paralle-

Tc

la,

la, tum quæ in novo fœdere allegantur, denique fragmenta cæterarum versionum græcarum singulari studio conquirat ac comparet. Vide ejus Epist. ab Hodyo editam p. 639. libri de Bibliis Originalibus & alteram ad Joh. Millium Clarissimum Virum seorsim excusam Oxoniæ. 1705. 4. qua ostendit libri Judicum genuinam LXX. Interpretum versionem eam esse, quam MS. Codex Alexandrinus exhibet: Romanam autem editionem, quod ad dictum librum ab illa prorsus diversam atque eandem cum Hefychiana esse. Præterea subnectit triplex specimen novæ editionis LXX. Interpretum cum variis notis & observationibus.

Illustrem quoque virum Ez. Spanhemium Potentissimi Borussia Regis ad Sereniss. Angliæ Reginam legatum ad recensendam & expoliendam Græcam Bibliorum versionem invitavit: his verbis Poeta & Orator memoria nostra svavissimus Petrus Francius p. 255. poem. posthuma.

*Perfa Interpretibus divina Volumina Græcis
Quanda salutaris concubabis ope?
Iste labor tuus est, qui lingua clarus utraque
Sanabis medica vulnera crebra manu.
Hæc tibi cunctarum sit cura potissima rerum:
Cætera namque homines obligat, illa Deum.
Convulsi ætati, doctrina convenis isti,
Convenit ingenio non magis ulla Tuo.
Quid quod? Exemplar ista qua vivis in urbe est,
Missa Alexandri quod pius urbe * pater.
Nil illo melius, nil illo antiquius usquam
Continet ulla sua Biblios beca sinu.
Huic insudandum est Libro Tibi. Consule Librum
Et quam convenient omnia rite doce.
Græcorum justam Seniorum suscipe causam,
Illorum causam suscipe, causa Dei est.
Dignius hæc poteris vacuum disponere tempus;
Nulla tamen vacua si fuit hora Tibi.
Postulat hoc Pietas, virtus Tua, postulat omnis
Ordo hominum, qui Te, qui studia ista colunt.*

VII.

* MS. Alexandrinum quod Alexandrinus primum postea CPolitanus Patriarcha Cyrillus misit ad Carolum II. Angliæ Regem, servatur Londini.

VII. *Auctoritas græcæ*, de qua hætenus dixi, versionis magna merito esse debet ac singularis, quia & antiquitate præcellit omnes reliquas Bibliorum versiones, & à tota fere Ecclesia per plures annorum centurias audita propemodum unice est, & pro divina fere habita, quin à Judæis non paucis adhibita Christi ætate, ut è Philonis & Josephi scriptis apparet, neutiquam deniq; spreta ab Apostolis ipsis atque Evangelistis. Nec minor versionis hujus *usus* esse intelligitur, tum ad plurima loca V. T. recte intelligenda, tum ut sciamus, quæ fuerit sententia Judæorum ante Christi tempora de variis dictis Moyſis ac Prophetarum, deinde ad recte tractandos veteres Ecclesiæ doctores, quorum fere omnium pleræque interpretationes fundi loco hanc translationem habent. Maxime vero omnium hæc versio conducit ad probe noscendum scriptorum novi fœderis sermonem, quoniam is, cui LXX. Interpretes familiares fuerint, multa melius in scriptis Evangelicis atque Apostolicis percipiet atque interpretabitur, quam qui in aliis Græcis scriptoribus multum diuque fuerit versatus.

Judicio nihilominus opus est, tum ne in tanta confusione Codicum & corruptione, glossæ aliquod, vel Theodotionis aut alterius interpretis *pro* pro versione Senum amplectamur, tum, ut subscribentes judicio Sirachidis cogitemus, etiam Senes illos in versione sua non per omnia rem acutetigisse, verum haud raro à vero sacrorum scriptorum sensu aberrasse, quamobrem Evangelistæ quoque & Apostoli non raro neglectis * LXX. Interpretibus loca V. T. ex Hebraico potius allegant. Certissimum equidem existimo græcam versionem, quandoque fuisse à recentibus scriptoribus reprehensam iis etiam in locis, cum hi potius ipsi essent reprehendendi vel propter Græcæ *lingvæ* ignorance, longeque magis propter præposterum ea, quæ non intelligebant carpendi studium, quod *Isaacus præcipue Vossius* luculentis aliquot exemplis in libro de LXX. Interpretibus ejusque Apologiis, tum *Joh. Pearsonius* in præfat. ad Cantabrigiensem editionem Græcæ versionis demonstravit. At indigna Viro tam erudito præſidentia idem Vossius ab omni penitus errore immunem illam contendit interpretationem, & in responsione ad iteratas Rich. Simonii objectiones eum provocare audet his verbis: *Sive unum saltem, qui non recte à LXX. Interpre-*

T t 2

pre-

* Vide Christiani Schotani diatribam de auctoritate versionis LXX. viralis, Franck. 1663. 4. cap. 1. & Hody de Bibliis Original. p. 244. seq.

pretibus expressus sit, reperiturum se P. Simonius sperat locum, frustra semper est laboraturus, etiamsi mille vixerit annos. Sane aliter judicasset ipse vir doctissimus, si partium studio, quas semel publice in se susceperat, renunciare voluisset. Aliter etiam judicaverit lector quilibet, Critices vel maxime, nec minus linguarum Hebraicæ & Græcæ peritus, quicunque versionem hanc cum Hebraicis contulerit, aut attente consideraverit observata virorum doctorum, qui hoc jam ex parte fecerunt, Ludovici præcipue Cappelii in notis posthumis ad vetus testamentum (nam in Criticæ sacre editione caput integrum, quo LXX. Interpretes examinaverat, à Morino est omissum) tum Johannis Drusii in commentariis suis, ne de Joh. Ligibforo dicam, cujus opus, sed vix inchoatum exstat in scriptis ejus posthumis, in quo discrepantias Versionis græcæ à textu Hebraico digerere & examinare instituerat sub hisce titulis: *Insuper addita; periculose decurtata: sensum clarum obfuscantia, vitiantia pulcrum. Reddita in sensum alienum, Traditiones Judaicas redolentia. Hebraica retenta. Reddita profama Gentius, profama textus. Paraphrases. Propria nomina facta appellativa. Numeri male calculati. Locorum nomina recentiora. Vocales male lectæ. Litera male lectæ. Sensus fadatus. Variatio nominum, Versus male conjuncti &c.*

VIII. Cum versione illa Senum strenue uterentur Christiani, & ex eadē licet à Judæis composita subinde crebrius intorquere cœpissent testimonia adversus ipsos Judæos, aliæ deinceps versiones græcæ à Judæis atq; judaizantibus Christianis confectæ sunt. Prima harum est AQUILÆ (a) Sinopensis Pontici, qui ex Ethnico Christianus factus & baptizatus Hierosolymis sub Imp. Hadriano (b) à quo urbi restaurandæ præfectus, ipsius nempe, si Diis placet, Imperatoris socer vel affinis (Περὶ τοῦ) fuisse traditur. Hinc cum Christiani Astrologicas ejus superstitiones probare nollent, circumcisis est, & accessit ad Judæos. Horum proselytus (c) factus R. Akibæ in disciplinam se dedit, ut narrat Hieronymus (d) posteaque concinnavit novam græcam librorum antiqui fœderis versionem

(a) Vide Drusii quæsit. per Epist. 41. Caveum Hist. literar. ad A. C. 128. Tillemont. Hist. Imperator. T. 2. p. 511. Hody p. 576. seq. & 235 seq.

(b) Epiphanius de ponder. & mensuris c. 14. Athanasius Synopsi Scripturæ, Euthymius præfat. in Psalm. p. 192. edit. Stephani Le Moine: Chronicon. Paschale p. 255. Glycas p. 240. seq. &c.

(c) Irenæus III. 24. & apud Euseb. V. Hist. 8 Niceph. IV. 14. Eusebius VII. 1. demonstrat. Hieron. Catalogo & Epist. de optimo genere interpretandi.

(d) Hieron. in VII. Esaiæ.

nem, eo quidem consilio, si Epiphanio. (e) credimus, ὅπως διασρέψῃ πινὰ τῇ ρητῇ, σκοπήσας τῇ τ. ἐβδομήκοντα δύο ἐρμηνεία. Eius versionem avide mox arripuerunt Judæi, ut patet ex suppare propemodum Aquilæ Tryphone apud Justinum Martyrem & ex Origenis responsione ad Africanum p. 224. qui notat Φιλοτιμώτηρον πεπιστευμένον ὡς Ἰουδαίους ἡρμηνεύειν τὴν γραφήν. Confer Philastrum Hæresi XC. Hieron. Epist. 138. qu. 2. Augustin. XV. 23. de Civ. Dei & Anastasium Hodegi c. VI. p. 94. ubi Aquilæ versionem vocat τὴν λεγομένην παρ' ἑβραίοις δευτέρωσιν τὴν ὡς ἐχούσιν τὸ ὄρθῃς τὴν ἐβδομήκοντα ἐρμηνεύει τὴν αἰαίρεσιν, καὶ ὁ θεὸς νόμος κατὰ λυσιν, & p. 192 quo in loco Severum Eutychianum quod auctoritatem Patrum respuat, dicit εἶναι πινὰ Ἀκύλου. Publice quoq; legenda permittitur Judæis ab Imp. Justiniano Novella 146. nec raro à Talmudicis (f) laudatur Aquila, qui cum Onkelosa (g) Chaldaicæ interpretationis auctore confundunt. Sed & Christiani scriptores studiosissimum interpretem appellantes diligentiam in eo laudaverunt, ut Origenes p. 44. Philocaliæ (testatur eum κυριώτατα h. e. maxime proprie reddere libros sacros studuisse) & pluribus in locis Hieronymus. (b) licet alibi (i) eum reprehendit tanquam contentiosum interpretem, quod non solum verba sed & etymologias verborum, quin & ὁρθῇς atque παραρθεα & syllabas interpretari & literas κακοζήτως fuerit conatus. Idem Aquilam Judæum, licet quædam ut Christianum vertisse testatur ad cap. III. Habacuci, & nonnulla LXX. interpretibus melius reddidisse quæst. Hebr. in Genesin. Libros duos Samuelis in unum contraxisse, notatur in du-

T t 3

pli-

- (e) Epiphan. de ponder. & mensuris c. 15. At hoc diserte negat Hieronymus Epist. 73. ad Marcellam, cum hoc ipsum observaturus versionem Aquilæ cum Hebræo contulisset, Jampridem, inquit cum Voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero, ne quid forsitan propter odium Christi synagoga mutaverit : & ut amica menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant reperio.
- (f) Vide Lightfooti cap. IX. appendicis ad horas Talmudicas in 1. ad Corinth. & ejusdem opera posthuma p. 9. Morini Excerc. Bibl. p. 341. &c.
- (g) Non recte hoc fieri, licet Onkelosi nomen Babylonica dialecto idem sit cum nomine Aquilæ, scriptores multi Christiani consentiunt. Vide Hottingerum p. 332. Enneadis, Christianum Kortholtum de variis S. scripturæ editionibus p. 232. Leusdenii Philologum Hebræo-mixtū pag. 43. ac Julium Bartoloccium Bibl. Rabbin. in שְׁמֹנֶה עָשָׂר & שְׁמֹנֶה עָשָׂר.
- (b) Hody p. 576. seq. Caveus parte 2. Hist. literar.
- (i) Epist. de optimo genere interpretandi & in Esaiæ c. VIII. adde Epiphanium de mensuris ac ponderibus. c. 2.

plici Scholio græco apud Cotelarium ad Canonem Apostolicum LXXVI. T. 1. Patrum Apostolicor. p. 448. Porro secundis curis versionem Bibliorum ab Aquila emendatam ex eodem Hieronymo discimus in Ezechielis caput IV. *Aquila vero secunda editio, quam Hebraei אֶקְלָא בְּעִינָא nominant.* Meminit ejusdem Agobardus Epist. ad Fredegisum, tum idem Hieronymus iterum in caput IV. & XL. atque *editiones prima* in caput XVI. At in Justiniani Novella 146. per Judæorum *δευτέρωσι* non intelligenda *secunda Aquila editio* cum Il. Vossio in responso ad tertias Simonii objectiones p. 84. Nam neque Anastasius Sinaita in loco paulo ante memorato secundam Aquilæ editionem, sed simpliciter versionem ejus, respectu interpretationis LXX. senum τῶν Ἀκύλα δευτέρωσι vocat, tum verba Imperatoris in dicta novella perspicue ostendunt, eum non loqui de versione aliqua factorum librorum, sed de opere à sacris literis & quam paulo ante memoraverat concesseratque Aquilæ versione plane alieno ac distincto, quale est opus (*) Milnicum, vel quales Moſis & Akibæ sive Barakibæ, tum Andæ sive Annæ cognomento Judæ & filiorum Assamonæi *δευτερώσεις* sive traditiones memorat Epiphanius XXXIII. 9. p. 224. Alio sensu *δευτέρωσι* accipit Clemens supposititius, ad quem vide Cotelarii notas Constitut. Apostol. lib. 1. c. 6. Antequam vero de Aquila dicere desino, diligenter animadvertendum, quod Christiani scriptores frequentissime, quando ad Hebraicum codicem, Hebræorum *עֲשֵׂהוּ* vel ad Judæorum *אֲנִיכָא פֶּא* (†) provocant, non ipsum Hebræum textum, quem paucissimi propter ignorationem illius linguæ consulere potuerunt, sed hanc Aquilæ versionem intelligere.

IX. THEODOTIO Ephesius (m) non, ut alii, (n) Ponticus, licet Marcionis Pontici forte sectator (o) fuit, atque hinc Ebionita &

(*) Ita Petavius ad Epiph. Morinus Exerc. Bibl p. 296, seq. Steph. le Moyné ad varia sacra p. 542. Hody p. 577, seq. Rich. Simon &c. atque ante hos Drusius præf. ad Proverbia Ben Siræ & lib. 1. quæst. Hebr. 34.

(†) Eusebius VII. 1. demonstrat. Evangel. in τοῖς αὐτοῖς Ἰουδαίων ἀντιγραφοῖς κατὰ τὴν Ἀκύλα μεταβολήν.

(m) Irenæus III. 24. & apud Euseb. V. 8. Hist. & Niceph. IV. 14. Athanasius Synopsi, Euthymius præf. in Psalmos p. 193.

(n) Epiphanius de ponder. & mensuris c. 17. Chron. Paschale p. 263. Josephus Christianus in Hypomnestico MS. apud Hodyum p. 581.

(p) & profelytus Judæorum (q) condidit exemplo Aquilæ Pontici translationem alteram sacrorum librorum græcam, quæ jam exstabat cum Irenæus scriberet M. Aurelio Imperante Anno Christi CLXXVI. vel CLXXVII. (r) Symmachi versione tum nondum edita. In hoc autem differebat Theodotionis interpretatio à translatione Aquilæ, quod propius accederet ad LXX. viralem (s) & inter contentiosos interpretis servile studium atque inter licentiam Symmachi veluti media intercederet. Unde Hieronymus præfat. in Jobum: *Quasi non & apud Græcos Aquila, symmachus, & Theodotio vel verbum è verbo, vel sensum è sensu, vel ex utroque commixtum & medie temperatum genus translationis expresserint.* Quoniam vero à LXX. interpretibus minus utroque discrepabat, hinc inter novos & veteres medium incedere ait idem Hieronymus præf. ad Evangelia. Non mirum itaque videri potest, quod Origenes editionem græcam cum Hebræo collatam & Asteriscis instructam ex Theodotione potissimum (t) suppleverit, aut, quod liber Danielis (u) integer (non tantum caput quartum, ut If. Vossio visum) præter multa Jobi loca (x) quæ in versione LXX virali desiderabantur, ex Theodotionis interpretatione jam pridem receptus sit in Ecclesiis, & hodieque in græcis Bibliis legatur. Threnos (y) idem interpres, perinde ut Aquila in versione sua omiserat, & Estheræ (cujus libri versionem græcam *Lyfsmacho** cuidam præter rem tribuunt) additamenta. (z) Danielis vero additamenta (a) non ipse primus Theodotio posuit, (ne dū libros (b) quos vocant Apocryphos collegit primus) cum in antiqua versione græca invenerit eadē Origenes (c) & quandoq; conferat veterem illam cum Theodotionis editione-

(p) Epiphan. Athanas. Josephus MS. Chron. Paschale, Euthymius.

(q) Hieron. in Catalogo ubi de Origene & ad. cap. 3. Habacuci, Suid. in *ἱερωνύμῳ*.

(r) Irenæus loco laudato.

(s) Dodrevell. de success. Pontific. XI V. 17 & diss. ad Irenæum IV. 39. seq. l. E. Grabe prolegom. ad Irenæum p. 14. Cave in Hist. literaria S. E. ad A. 175.

(t) Epiphan. Hier. n. & Josephus MS. apud Hodyum p. 52. 588.

(u) Usserius syntagm. de LXX. cap. 6.

(x) Usserius ibid. & Drusus fragment. Vett. Interpret. p. 1206. Hody p. 282.

(y) Usserius cap. 3. p. 95. edit. Lips.

(z) Origenes apud Drusum fragment. p. 563.

* An legend. *symmacho*?

(a) Origenes Epist. ad African. p. 224.

(b) Videti placet Hodyum p. 583.

(c) Hody ibid.

(r) Origenes Epist. ad African. p. 224.

tionē. Paralipomenon 2° libros & librum primum Maccabaeorum (a) græcè nos hodie ex versione Theodotionis legere. Lubricis argumentis contenderunt Viri doctissimi. Quemadmodum nec illis temere habenda est fides, qui ex nominum conspiratione (Jonathan enim Hebræis idem quod græcis Theodotio est) hunc eundem esse existimant (f) cum Jonathane scriptore Paraphrasis Chaldaicae Fevardentius ad Irenæi III. 25. confundit cum Theodoto hæretico, quem Augustinus c. 32. de hæresibus vocavit Theodotionem. Idem Fevardentius notat Theodotionem nostrum à Nauclero Bergomate, Antonio Sabellico & Platina appellari discipulum Tatiani, sed apud veteres scriptores, ut jam dixi, vocatur sectator Marcionis. *Duas olim fuissent editiones versionis Theodotionis, observavit hactenus nemo*, inquit eruditissimus Hodus p. 584. Nempe vir infinitæ lectionis non meminerat Huetii, qui hoc jam annotaverat libro de claris interpretibus p. 153. Sed apud Hieronymum in Jeremiæ XXIX. vocabulum secundam non dubito de Aquilæ versione accipiendum esse, ut fecit etiam Drusus p. 532. fragment. Vett. Interpretum. Irenæi testimonio revincitur sententia Antonii Pagi, de Chronologia & Ecclesiastica Historia meritis Viri, qui Chronicon Paschale secutus existimavit Theodotionis versionem editam demum anno Christi CLXXXI. in honorem Quinquennialiorum Commodi Imp. Vide ejus Criticam Baronii ad jam dictum annum numero IV.

X. SYMMACHUS gente & religione Samaritanus (g) porta Samaritanis desertis περιπασθῆς (h) & secundo circumcilus (i) Ju-

(a) Grotius in Luc. I. 5 & Voss. III. 20. Aristarch sed ab his discedit Clariss. Hody p. 585. & Rev. Joh. Franciscus Buddens parerg. Historico-theol. p. 41.

(e) Buddeus p. 39.

(f) Refellit Drusus quæsit. per Epist. 41. & Alexander Morus in Causa Dei p. 118.

(g) Epiphanius de mensuris ac ponderibus c. 16. & ex eo Chron. Paschale p. 266. Συμμαχος τις Σαμαρείτης ἦ παρ' αὐτοῖς σοφῶς &c. Athanasius Synopsi scripturæ T. 2. p. 156. Euthymius præf. in psalmos p. 192. τρίτη ἢ ἡ Συμμαχος ὅς ἐστι Σαμαρείτης καὶ μὴ τυγχάνων ὅσης ἐβόλετο τιμῆς πρόσθεν Ἰουδαίους καὶ δεύτερον περιτέμνεται &c.

(h) De præputii adductione per spalterem vide præter Epiphanium loco laudato, interpretes ad I. Maccab. I. 17. & I. Cor. VII. 18. Andreæ Masium ad Josuæ V. 2. Steph. le Moine notis ad Varia sacra p. 761. seq. qui de hac attractione putat etiam agi Ierem. IX. 25. Joh. Rhodium c. VI de acia p. 97. Montacutium T. I. Originum Eccles. p. 79. Tan, Fabrum lib. 2. epist. 26. & Thom. Bartholinum de morbis Biblicis c. 26.

Judæus, denique Christianus Ebionita (k) post Aquilam & Theodotionem libros antiqui fœderis græce interpretatus est Imperante Severo (l) etsi Theodotione antiquiorem tradunt nonnulli (m) quoniam scilicet Origenes in tetraplis & Hexaplis Theodotioni Symmachum præposuerat : sed ob hanc causam LXX. interpretes quoque Symmacho & Aquila juniores statuere debuissent, quos utrique postposuerat, Theodotionem vero LXX. Interpretibus proximum, ut maxime scilicet interpretatione sua ad illorū transferendi rationes accedentem, junxerat Adamantius. De cætero parum verisimile mihi videtur, Symmachum versionem hanc aggressum esse πρὸς διαστροφὴν Σαμαρειτῶν, ut Epiphanius & Athanasius, & ex his alii scribunt, nisi forte hoc existimarunt ideo, quia solus Pentateuchus (n) admittebatur à Samaritanis, Symmachus autem reliquos etiam libros Propheticos transtulerat. Potius observandum existimo, Christianos scriptores, quemadmodum Aquilam fere innuunt, quando provocant ad Hebraicum, ita quando Σαμαρειτικὸν laudant, respicere ad hanc Symmachi Samaritæ versionem, à quo Pentateuchum ex Samaritico translatus mihi persvadeo: neque enim Symmachi meminisse simul solent veteres, quando inter diversas interpretationes Samariticum laudant, (o) neque Samaritice callebant antiqui Patres græci vel latini plerique, ne Origene quidem excepto, ut ex ejus commentar. ad Ezech. IX. 4. observat Huëtius p. 29. Origenian, Græca autem si existisset diversa à Symmachiana interpretatione Samaritici Pentateuchi versio Origine antiquior, cur, quæso, eam Origenes in Hexaplis omisisset? Quod si non omisit, ut visum doctissimo Viro If.

Vv

Vof-

- (o) Epiphan. *ὅσοι ἀπὸ Ἰουδαίων Σαμαρειτῶν προσέφυγον, ἀντιπερὶ μὲν τὰ νισάν-
τως καὶ οἱ ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰουδαίους ἐρχόμενοι.*
- (k) Rufebius VI. 17. Hist. & VII. I. demonstrat. evangel. Hieron. Catalogo S. E. in Origenes & ad c. 3. Habacuci, Suidas in *Λεγιόνης*. Hinc Symmachianos pro Ebionæis dictos ab Ambrosio sive quisquis auctor, commentarii in Galatas, præfat. & ab Augustino lib. 1. c. 31. contra Crescon. Grammaticum, observat. Hodius p. 588.
- (l) Epiphan. Athanas. Chron. paschale. Euthymius, Glycas p. 242.
- (m) Epiphanius, Petavius ad Epiphan. &c. confer, quæ contra hos disputat Elias du Pin. prolegom. Bibl. T. 1. p. 186. seq. Huëtius p. 256. Origenianor.
- (n) Origenes 1. contra Cels. p. 38, Epiphanius & Damasoenus de hæres. Leontius de sectis p. 422. itemque alii.
- (o) Vide loca collecta ab Hottingero exercitat. anti Morin. §. 25. p. 28 - 32. qui putat, græcam versionem Pentateuchi è Samaritico confectam autè LXX. Interpretes. Idem tamen p. 145, fasciculi & thesaur. Philolog. p. 302, fatetur & ipse Symmachum è Samaritarum Codice Pentateuchum vertisse.

Vossio, (p) quare veteres scriptores de Hexaplis Origenianis agentes hoc ad unum universi tacent? Superest igitur, ut opus Origeniano inserta fuerit sub Symmachi nomine, vel extra Origenis Hexapla sit lecta. Duplex etiam editio Symmachi olim ferebatur, ut ex Hieronymo in Jerem. XXXII. & in Nahum III. pulchre observat Hodius p. 586. Forte igitur priorem harum, quæ non fuisse videtur in Hexaplis, veteres sub Samaritici nomine laudant. Cæterum Franciscus Junius, qui Symmachum tertia vice versionem suam æmulatione Theodotionis recensuisse affirmat, sine antiquo teste hoc dicit Controvers. de verbo Dei lib. 2. c. 5. Symmachum porro non verborum *καὶ οὐ γλῶσσαι* contentiose secutum, sed sensum potius sensu reddidisse, ideoque tanto magis perspicuam exhibuisse interpretationem, ex Hieronymo proœm. in Chron. Eusebii, & in Esaia I. & V. in Amos III. Ecclesiastæ IX. & quæstion. in Genesin nec minus à Theodoro Antiocheno ad Psal. LV. 7. notavit idem Hodius p. 588. obiter refellens sententiam Lindani, qui existimavit Psalterium græcum hodie nos habere non ex editione LXX. senum; sed ex Symmachi interpretatione: tum eorum, qui vulgatam latinam, quæ exstat, Bibliorum translationem ex Symmacho potius vel Aquila vel Theodotione, quam ex Hebræo concinnatam fuisse. In Catalogo MSS. Constantini Varini CPolitani quem Possevinus ad calcem Apparatus sacri & ante Possevinum Verderius ad calcem Bibl. edidit, memoratur *Symmachi Hebræi interpretatio in Psalterium David, & ejusdem interpretatio in omnia volumina veteris divina Scriptura.* Sed opus ipsum nemo fuit hactenus, qui in lucem proferret. Interdum non parum recessit Symmachus tum ab Hebræo tum à LXX. Interpretibus, ut notat Hieronymus ad Ecclesiastæ XII. 5. *Symmachus nescio quid hoc loco sentiens multo aliter interpretatus est* (nam pro verbis: *& florebit amygdalum, & impinguabitur locusta, & dissipabitur capparitis*, ipse reddiderat: *& obdormient vigilantes & dissolvetur spiritus fortitudo.*) *Cujus interpretationem* (Apollinaris) *Laodiceus secutus nec Judæis placere potest, nec Christianis, dum & ab Hebræis procul est, & sequi LXX. Interpretes dedignatur.*

Traditur præterea Symmachus hic scripsisse *Commentarios in Matthæum*, quibus dogma Ebioniticum conatus est confirmare. Eusebius VI. 17. Hist. cujus verba: *πρὸς τὸ κτ' Ματθαῖον διπλωτόν* *Εὐαγγ.*

(p) Vossius respons. ad Objecta Criticæ sacræ. p. 305. 306, cui adde, quæ respondet Huetius p. 217. Origenian. & Rich. Simon.

de commentariis Symmachi in Matthæum (non de scripto ad-
versus Matthæum edito, ut Valesius) acceperunt Rufinus interpret,
Hieronymus Catalogo S. E. in Origene, Suidas in *αἰγίνης*, Nicephorus
V. 12. ut Abbatem Urspergensem aliosque juniores omittam. Istos
commentarios Symmachi *μὲν καὶ ἄλλων εἰς τὰς γραφὰς ἐρμηνειῶν* (9)
Συμμάχου ἂν Juliana acceperat Origenes, hæc ab ipso eos habuerat Sym-
macho, ut præter Eusebium tradit Palladius in Lausiaca p. 152. *εὐρανὴν
ταῦτα μαρτυροῦντα ἐν παλαιότητι βιβλίῳ σιχηρῷ ὅπερ ἐν ἑξαπλόῳ χειρὶ ὁ
ῥήγας, ὁ ὡς Ἰδλαίη παρθένη ἐν κακοπαρίᾳ κεκρυμμένη ὡς ἤρην, ἥτις
ἐλεγει παρ' αὐτῆς Συμμάχου ὁ ἐρμηνεύς τῶν Ἰουδαίων ἐποικηφέναι.*

Latine aliquid scripsisse Symmachum colligit præstantissimus
Hodius p. 587. ex his verbis Hieronymi ad Tit. 2. *Symmachus pro eo, quod
Psalm CXXXV. est in græco πειρασίων, in Hebræo מַלְחָמָה expressit ἐξαιρέτων,
id est, egregium vel præcipuum, pro quo verbo in alio volumine latino sermone utens
peculiarem interpretatus est.* Sed videtur Hieronymus loqui de latino ve-
teri interprete, qui in alio volumine, h. e. non in Psalmis, sed in alio li-
bro Biblico πειρασίων reddiderit *peculiarem*. Neque Agobardum vel
Catenarum compositores aliud opus Symmachi quam versionem Bi-
bliorum respicere existimo, quemadmodum Hodius ipse probe anim-
advertit Symmachum inter latinos Patres quandoque referri, quod la-
tini Ecclesiæ doctores ejus translatione usi fuerunt. Quales sint libri
Symmachi, quos apud Syros adhuc exstare auctor est Hebed Jesu, ex his
memorans unum, cui titulus *de distinctione præceptorum*, dixerint illi, qui-
bus scripta hæc legere concessum est. De epistola commentitia, quæ la-
tine edita est à Rigaltio inter scriptores rei accipitrariæ cum titulo *Aqui-
la Symmachi & Theodotionis ad Ptolemaum Regem Egypti*, jam monui supra
lib. 1. c. 25. §. 6.

Ex quo hi interpretes ab Origene in Hexaplis ac tetra-
plis fuere cum versione LXX. senum junctim vulgati, sæpius consulti
sunt à Veteribus Ecclesiæ Doctoribus, quando sacras literas expone-
rent, ut patet tum ex aliis tum ex Origene ipso, qui inter alia illis est usus
ad Codices LXX. Interpretum in nominibus propriis emendandos, ut
testatur commentarius in Johannem p. 131. seq. Frequenter etiam ad

V v 2

illos,

- (9) Rufinus interpretationem Bibliorum à Symmacho compositam intelligit, cui assentitur
Dodvvelus diff. IV. ad Irenæum §. 40. At Hodius p. 385, mavult de commentariis
sive expositionibus, Eusebii verba accipere. Fateor tamen non improbabilem esse
priorem sensum, & forte *ἐρμηνείας* pluralivo numero dixit de utraque versionis Sym-
machi editione, priore & posteriore.

lucem edito, quod inscribitur: *Veterum Interpretum graecorum in totum Vetus Testamentum fragmenta, collecta, versa & notis illustrata.* Arnhemiae 1622. 4. Nobilii & Drusii collectanea junctim exhibentur in Tomo sexto Polyglotton Londinensium, cum Scholiis ad editionem Romanam: Occurrunt & in eodem tomo variae lectiones & scholia graeca ex Codice MS. Barberino versionis graecae Prophetarum, aliisque antiquis codicibus, nec minus Commentarius affectus *Patricii Junii* in versionem graecam in capite XIV. Numerorum desinens, in quibus singulis plura interpretum fragmenta Nobilio ac Drusio praeterita licet observare, quae diligentissime, ut speramus, undique investigata atq; auctiora dabit proxime praestantissimus Vir *Joh. Ernestus Grabe.*

Dictionarium Ebraicum ex LXX. Hieronymo, Aquila, Symmacho & Theodotione collectum, item Hellenisticum parasse se testatus fuit Drusus praef. ad praeterita sua. Nonnunquam interpretationes Aquilae Symmachi ac Theodotionis, quemadmodum LXX. quoque interpretum frequentissime advocat in praestantissimo Lexico suo Jo. Coccejus. Constat praeterea Conradum Kircherum Augustanum * Hoefchelio impellente, laudatissimo studio composuisse Concordantias versionis LXX. Interpretum, sub Hebraeis vocibus digestas, & Indice Graeco (licet non satis pleno) instructas. Francof. 1607. 4. Idem de ulu harum Concordantiarum singulari est diatriba commentatus. Witeb. 1622. 4. Breviora Lexica in LXX. Interpretes edidit Zacharias Rosenbach Herborn. 1634. 8. Mich. Crellius Altenb. 1646. 12. & Christianus denique Schotanus, Franeqv. 1662. 12.

XI. Superest, ut reliquas versiones Bibliorum factorum graecas deperditas breviters perstringam. Tres maxime Anonymas:

Quintam in Actæo litore repertam Nicopoli ab Origene, ut ex Origene ipsius testimonio referunt Rufinus investiva posteriore in Hieron. & Hieronymus praef. ad Homilias Orig. in Cantica Canticor. Confer Eusebium VI. 16. Hist. Eccles. Hanc quintam cum *scilicet* Lucianea confundunt Isidorus Hist. VI. 3. Orig. eumque secuti Ranulphus Higdenus Cestriensis, Hugo de S. Victore &c.

Sextam repertam ab eodem Origene, Jerichunte, quam Epiphanius c. 17. de ponderibus ac mensur. Athanasius in Synopsi Scripturae, Euthymius praef. ad Psalmos quintam appellant. Josephus scriptor

Vv 3

Chri.

* Vide Kircheri praef. & Hoefchelii Epist. ad Jungermannum, post Hieromannianas p. 462. seq. In Bibl. Bodlejana exstant haec Kircheri Concordantiae multis vocabulis ab erudita manu auctae.

Christianus in Hypomnestico MS. *Ἡμεῖς πῃ ἢ ἐκδοῖς εὐρέθη ἐν Ἱεραιχῶ ἐν πῆσι χαλκοῖς πεκυρμυμένη, σὺν ὁπταγγραμμένη ἢ τ' ἐρμηνεία, φασὶν ἢ αὐτὴν ὑπὸ γυναικὸς ἐρμηνεύσασθαι, τὸ καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ὁπταμελὲς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις εὐρηθῆναι τὰς πύθας.* Terba ὁπταμελὲς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις miror omitti à Clarissimo Hodio, ubi hunc Josephi locum ex MSto codice producit p. 589. & de versionibus hisce differit diligentissime. Utraque hæc interpretatio non omnes libros Biblicos complectebatur, sed maxime hos qui versibus compositi sunt, ut testatur Hieron. in Tit. III. hoc est Jobum, Psalmos, Canticum Canticorum, ac præterea Prophetas minores. Idem Hieronymus Judaicos translatore vocat lib. 2. adversus Rufinum; at in versiculum XIII. Orationis Habacuci, ex sexta editione hanc affert translationem: *ἐξήλθες ἔσωσάς τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ σου.*

Septimam denique, memoratam Eusebio VI. 16. Hist. & Hieronymo in Habacuci cap. II. quæ Psalmos & Prophetas minores complectebatur, & alia forte nonnulla. In codice Marchaliano Esaiæ, ubi præter Aquilam, Symmachum, & Theodotionem subinde allegantur οἱ Γ', sive οἱ ἡγῆς, videri possint anonymæ hæc tres interpretationes innui, si Majores etiam Prophetas illis comprehensas olim fuisse, aliunde constaret. Igitur eruditissimus Hodius p. 594 potius subscribit conjecturæ Waltoni, qui suspicatus est designari tres vulgares LXXviralis versionis editiones à Pamphilo, Luciano & Hesychio recensitas, de quibus infra §. XIV. & quos non valde inter se diversas fuisse notat Waltonus IX. prolegom. 25. & 27.

XII. ORIGENES Alexandrinus presbyter, cui ab indefesso labore Adamantii & Chalcenteri nomen hæsit, præ cæteris omnibus editione insigni versionis Græcæ LXX. Interpretum præclare jam pridem de Ecclesia promeritus esse noscitur. Hæc fuit quæ passim in veterum scriptis pro emendatissima (a) celebratur, & cum κοινή sive vulgata ante Origeniana male confunditur (b) à viris quibusdam doctissimis: quanquam & LXX. Interpretes in genere interdum Vulgatam (c) versionem Hieronymus appellat. Continebat vero Origenis editio translationem LXX. Senum diligenter emendatam è codicibus optimis, speciatim illo Alexandrino in Serapeo: præterea cum Hebraico (vel cum

(a) Videndus Hody p. 613.

(b) id p. 617.

(c) id, p. 609.

cum Aquilæ fortassis versione, neque enim Hebraicarum literarum admodum peritus (*d* erat Origenes) ita collatam, ut ubicunque aliquid in LXX. virali abundaret, (*e*) id notaretur obelisco sive virgula: ubi deficeret nonnihil, hoc ex alia versione, Theodotionis (*f*) maxime suppleretur, atque stellula sive asterisco notaretur; ubi denique aliquid à LXX. interpretibus redditum esset paulo obscurius, ei sub lemnesci nota adjungeretur lucidior altera translatio, itidem plerumque è Theodotione, nonnunquam & ex Aquila (*g*) vel Symmacho repetita: unde fortassis est factum, ut in nostris quoque editis nonnunquam verba sacrorum Scriptorum bis (*h*) Græce reddita junctim legamus, locis ex Origeniana illa Hexapla transcriptis, quæ integra, perinde ut pura LXX. Seniorum ex Origenis Tetraplis, hodie in nulla editione superest. Caterum constat Hexaplarem illam olim veluti præstantissimam unam cum obelis & reliquis notis Criticis non modo Græce sæpius descriptam, sed quoque in Ecclesia latina frequentatam esse, *latine* redditam: & in Orientalibus, lingua *Syriaca* atque *Arabica*. Verum sua jam ætate conquectus est S. Hieronymus Epistola 135. ad Suniam & Fretelam (*i*) quod librariorum negligentia virgulis & asteriscis subtractis, distinctio universa confunderetur. Tanto magis arduum videtur hodie Origeniana illa signa restituere, quod facturum tamen se nuper spondit Clarissimus Græbius. Quanquam in libris quibusdam præeunt adhuc Codices MSti, (*k*) sive *Græci*, ut Arundelianus è quo librum Esther notis

- (*d*) Agnoscunt hoc Huetius II. 1. Origenian. Tillemontius Memor. H. E. T. 3. p. 754 Albertinus de Eucharistia p. 353. Petavius T. 1. dogm. Theol. p. 561. Morinus Exerc. Bibl. p. 122. Jo. Clericus qv. 2. Hieronym. & Elias Boherellus ad eruditam suam Gallicam librorum Origenis contra Celsum versionem p. 27.
- (*e*) De notis Criticis Origenis vide præter scriptores supra lib. 2. c. 2. ad §. 18. laudatos Andreæ Masium ad Josuam p. 122. Jo. Morini Exerc. Bibl. IV. 1. seq. Huetii Origeniana p. 260. Hody p. 150. 291. seq. & 605.
- (*f*) Usser. de LXX. cap. 6.
- (*g*) Hody p. 606
- (*i*) Vide supra §. X. p. 340.
- (*j*) Sunia & Fretela, virorum nomina, non foeminarum, ut jam notatum viris doctissimis, Sic Attila, Totila, Froila, Blivila, Ceurila, Ulphila, Agila, Svintila, Amala, Chintila, apud Jornandem & Isidorum; Traquila nomen servi in Chronico S. Benigni Divionens. apud Dacherium T. I. spicileg. p. 364. Sentila Rex Hispaniæ, id. p. 382.
- (*k*) Hody p. 619. Usserius de LXX. c. 7 &c. ubi mentio plurium Codicum MS. asteriscis Origenianis instructorum. De Rupefucaldiaho agit Curterius præf. ad Procop. & Morinus Exerc. Bibl. p. 214. seq. Et excerpta ac Variæ lect. ex hoc aliisque codici-

tis Origenis Criticis distinctum edidit Usserius ad calcem libri de LXX. Interpretibus, & codex alter è quo Esaiam, Procopii commentariis illustratum Jo. Curterius vulgavit: sive *Syriaci*, ut ex quo Josuam in lucem protulit vir paucis comparandus Andreas Masius, testatus ejusdem codicis ope alios etiam libros V. T. Judicum historias & Regum, præterea paralipomenon, & Devteronomii bonam partem, tum Esdras & Esther (Judithæ quoque ac Tobiae libros codex ille complectebatur) similiter virgulis & asteriscis dispungere se potuisse: sive *Arabici*, ut Codex Pentateuchi duplex qui exstat in Bibl. Bodlejana, quosq; evolvisse se testatur idem Usserius: sive deniq; *latini*, ut quibus usi sunt Jo Cochleus, (l) Josephus Maria Carus sive Thomafius (m) Hugo Ferrandus, (n) & nuper in sua Hieronymi editione Jo Marcianæus. (o) Nam alios quidem omitto, qui nova industria obelos & asteriscos apposuerunt, labore non fortassis plane reprehendendo, quo latinam versionem veterem vulgatam ad Hebræa & Græca exigerent, ut in Bibliis suis Paris. 1558. fol. excusis fecit Jo. Benedictus: (p) In Novi Fœderis libris Jacobus Faber (q) Strapulensis, atque Rob. Stephanus (r) in editione minori A. 1543. & 1545.

XIII. Editionem LXX. Senum ita recensitam, suppletam & asteriscis dispunctam atque obelis, Origenes * *Hexaplis* suis inferuit, operi

bus in Tomo VI. Polyglott. Londinens. De Codice Chigiano 800. annorum, complexo quatuor Prophetas majores, & altero simili Vaticano meminit Mabillonius T. 1. Musei Ital. p. 95. Varios codices eximios Græcos Versionis Bibliorum in Bibl. Cæsarea exstantes refert Lambecius libro III.

(l) Cochleus A. 1531. edidit Psalterium Vetus cum asteriscis & obeliscis, præfixum commentariis Brunonis Herbipolitani Episc.

(m) In Psalterio duplici Rom. 1683. 8. Et in sacror. Bibliorum titulis veteribus, ibid. 1688. 4.

(n) In Psalmos, Paris. 1683. 4. Confer Coteler. T. 3. monument. Gr. p. 586.

(o) Vide Acta Er. 1695. p. 101.

(p) Rich. Simon Hist. Crit. N. T. lib. 2. p. 143. & lib. 3. p. 565.

(q) id. lib. 2. p. 134.

(r) id. lib. 3. p. 496.

* De Origenis Tetraplis, Hexaplis & Octaplis perquam diversa commentati sunt viri docti, ex varie intellectis locis veterum, Origenis, Eusebii, Epiphani, Hieronymi. Mihi satis fuit de tota re quæ verissima viderentur succincte exponere. Interim evolvat conferatque qui volet A. Masium præf. ad Josuam, Petavium ad Epiphani. p. 404. I. Rud. Wetsienium in Epist. Origenis ad African. p. 178. Marcianæum ad Hieron. Vale-

operi Biblico cui nullum par viderat vel illa vel prior ætas, & quod non tulisse ætatem merito dolemus. In hoc sex columnis uno juxta se conspectu positus vir egregius collocaverat *prima* quidem Hebraicum contextum, Hebraicis consignatum literis (non Samaritanis, neque punctis animatum vocalibus) *secunda* eundem Hebraicum contextum literis Græcis descriptum, *tertia* translationem Aquilæ, *quarta* Symmachi versionem, *quinta* versionem LXXviralem ita ut dixi emendatam, interpolatam, & virgis, stellulisque ac lemniscis notatam, *sexta* denique interpretationem Theodotionis. In quibusdam libris Biblicis heptafelida etiam erant & octafelida, & fortean enneafelida, siquidem versionem Græcam quintam, & sextam & septimam addiderat Origenes, ubi eam nancisci potuit, de quibus dictum à me supra §. XI. Hinc *Octaplorum* apud veteres aliquando mentio, quæ tamen ab Hexaplis diversum opus fuisse non videntur viris eruditissimis. Præterea versionem Græcam ex Samaritico confectam, vel saltem illius varietates Hexaplis ab Origene insertas contendit H. Vossius: sed jam supra §. 19. annotavi veteres quando Samariticum laudant respicere versionem Symmachi Samaritæ, è cujus binis editionibus alteram Origenes operi suo adscripsit. Specimen Hexaplorum in margine Codicis Barberiniani hoc occurrit ad Osee XI. 1. unde illud descriptum exstat in tomo VI. Polyglotton Londinens. & in præstantissimi Cavei Vitis Patrum Anglice editis T. 1. pag. 227.

Xx

Ebr.

Valesum ad Euseb. VI. 16. & in Epistola Eusebio subjecta ad Usserium, contra ea quæ hic vir doctus de bipis editionibus Græcæ versionis sequum ab Origene in Hexaplorum opere conjunctis, pura & *non* tradidit in syntagmate de LXX. c. 5. Waltonum prolegom. Bibl. IX. 21. Huetium Origenian. III. 4. Dionysii de Rivis diatribam de Origenis Hexaplis & Octaplis Lugd. 1676. 4. Dan. Heinsij Aristarch. p. 796. Lud. Cappellum Critic. S. p. 337. M. Vossium respons. ad Objecta Criticæ S. p. 405. seq. Rich. Simonem in disquisitione. Biblicis & II. 3. & 10. Hist. Crit. V. T. Hottingerum thesaur. philolog. p. 288. Jo. Morinum Exerc. Bibl. p. 81. Caveum vita Origenis num. 18. Alex. Morum in Causa Dei p. 120. seq. Frassenium disquisit. Bibl. p. 263. seq. Eliamdu Pin Prolegom. Bibl. T. 1. p. 133. seq. Petr. Gafesinium & Jo. Woweranum in Comment. de LXX. & qui diligentissime in hoc argumento accuratissimeque versatus est Humfredum Hody de Bibliorum textibus Original. libro IV. E nostratibus quoque hanc materiam attrigere Theologi præstantissimi Dorsheus diss. Theologicæ Zachariæ præmissa, (d) 3. Kortholtus de variis Biblior. editionibus p. 374. seq. Waltherus Officin. Bibl. p. 275. &c.

Ebr.	Ebr.	Aqm.
וַיִּקְרָא שְׁמֵוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא בְנֵי יִשְׂרָאֵל	Χι κη Ισραηλ ει αβη μεμεμεσμε με εαδι βαπ.	ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἡρώτηται αὐτὸν καὶ δίδω Αιγύπτου ἐκάλουν ὃ υἱὸς με.

Lubet & aliud hoc loco specimen subjungere, Caput primum
Genes.

HERR.	HEBR.	AQUILA
1. בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית אֱלֹהִים אֵל וְאֵת הָאָרֶץ: 2. וְהָאָרֶץ הִיחָה וּבְתוֹךְ שָׁנָה פְּנֵי תְהוֹם אֱלֹהִים מְרַחֵם בְּנֵי הַמַּיִם:	1. Βρεσηθ βαρε Ελωιμ ειθ ασμαιμ ειθ αρες. 2. Ουαρες αιθαι δωκ εβωκ. Ουχωσυχ αλ φρε γεωμ ερεαχ ελωιμ μεραχε φειθ αλ φρε αμαιμ. 3. Ουι απερ Ελωιμ ιθ αρε κιαι απε. 4. θιαρε Ελωιμ ιθ αρε χιτωβ ει αβδηλ Ελωιμ βην αρε εβην αχωσυχ. 5. Ουαικρα Ελωιμ λαωριαμ ελαχωσυχ κα ρα λαίλα ειθ ερεβ υνι βακεριαμ ιχαθ.	1. Εν κεφαλαίῳ ἐκπι σε ὁ Θεὸς συν τῶν ἑταίρων, καὶ σὺ τῶν γῆ. 2. Η γῆ καὶ κένωμα καὶ ἔβην. καὶ σκότος ὅτι πρόσωπον ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ὅτι φερομε νοι ὅτι πρόσωπον ὑδάτων. 3. Καὶ ἔπειν ὁ Θεός, γε νέτω Φῶς, καὶ ἔγένετο Φῶς. 4. Καὶ διεῖπεν ὁ Θεός σὺν τῷ Φῶς ὅτι καλὸς, καὶ διεχώρησεν ὁ Θεός μετα ξὺ τῷ Φωτός καὶ μετὰ ξὺ τῷ σκότους. 5. Καὶ ἐκάλει τὸν Θεὸς τῷ Φωτὶ ἡμέρα, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεισεν ἡ νύκτις. Καὶ ἔγένετο ἡ πρώτη καὶ ἡ δεύτερη καὶ ἡ τρίτη καὶ ἡ τέταρτη καὶ ἡ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη καὶ ἡ ἑβδόμη καὶ ἡ ὀγδοή. 6.

Sym.	LXX.	Theodot.
Ὅτι πᾶς Ἰσραὴλ καὶ ἡραπιδύθη, ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Ὅτι ἡπύθη Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Ὅτι ἡπύθη Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησεν αὐτόν καὶ ἐκα- λεσεν υἱόν μου ἐξ Αἰγύ- πτου.

Geneseos, fragmentis Veterum Interpretum & Philoponi maxime
commentario in Hexameron conquisitis:

SYMMACHUS.

LXX.

THEODOTIO.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ
Θεὸς τὸν ὕψαιον καὶ τὴν
γῆν.

2. Ἡ γῆ ἐγένετο ἀρ-
γὴ καὶ ἀδιάκριτος, καὶ
σκοτεινὴ ἐπέκτειτο ὅτι προ-
σώπῃ ἡ ἀβύσσος, καὶ Πνεύ-
μα Θεοῦ ὅπι φερομένην
ὅτι πρόσωπον ὕδατων.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός,
ἔστω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ
φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διεχώ-
ρισεν ὁ Θεὸς αὐτὰ μέσον
φωτὸς ἐκ μεταξὺ ἡ σκο-
τίας.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς
τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὴν
σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα.
Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ
ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία.

1. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ
Θεὸς τὸν ὕψαιον καὶ τὴν
γῆν.

2. Ἡ γῆ γὰρ ἦν ἀκατα-
κρίτος, καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ
σκοτεινὴ ἐπάλαιετο ἀβύ-
σσοις, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπι-
φέρετο ἐπάνω ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός,
ἡγιασθήτω φῶς, καὶ ἐγένε-
το φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ
φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώ-
ρισεν ὁ Θεὸς αὐτὰ μέσον
φωτὸς καὶ αὐτὰ μέσον
σκοτίας.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς
τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκό-
τεινόν ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ
ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένε-
το πρωὶ ἡμέρα μία.

XX 2

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ
Θεὸς τὸν ὕψαιον καὶ τὴν
γῆν.

2. Ἡ γῆ γὰρ ἦν κατὰ καὶ
ἀργή, καὶ σκοτεινὴ. ὅτι προ-
σώπῃ ἀβύσσος, καὶ Πνεύ-
μα Θεοῦ ὅπι φερομένην
ὅτι προσώπῃ ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός,
ἡγιασθήτω φῶς, καὶ ἐγένε-
το φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ
φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διεχώ-
ρισεν ὁ Θεὸς αὐτὰ μέ-
σον φωτὸς καὶ αὐτὰ μέσον
σκοτίας.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς
τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ
σκοτεινόν ἐκάλεσε νύκτα.
Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ
ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία.

6.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
6. ויאמר אלהים יהי רקיע כתוך המים ויהי מכריוֹלִין בן־מים למים:	6. ὁ ὡμιερ ἐλάωμ ἐν ρακία βρωχ αἰμαίμ, εἰς μαβδλ βην μαίμ λα- μαίμ.	6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· γε- νέσθω στερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὕδατων, καὶ ἐσθὺν ἀρχὴν ὅ- λον μεταξὺ ὑδάτων εἰς ὕδατος.
7. ויעש אלהים את הרקיע ויכרלִין בן המים אשר מתחת לרקיע ובן־המים אשר מעל־לרקיע ויהי בן:	7. εἰσας ἐλάωμ ἐν ῥα- κία ἀβδλ βην αἰμαίμ ἀστερ μβαχαθ, λαρακία ἐβην αἰμαίμ ἀστερ μβαλ λαρακία, εἰς χεν.	7. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεός στερέωμα, ἀρκός· καὶ ἐγένετο ἐσπέρα, καὶ ἐγένετο πρῶτὴ ἡμέρα δευτέρα.
8. ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני:	8. Οὐαίκρα ἐλάωμ λα- ρακία σαιμαίμ, εἰς ἑρεβ εἰς βωκερ ἰωμ σεν.	8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός ἐσπέρα, ἑρκός· καὶ ἐγένετο ἐσπέρα, καὶ ἐγένετο πρῶτὴ ἡμέρα δευτέρα.
9. ויאמר אלהים יקח המים מתחת השמים אל מקום אחד ותחת היבשה ויהי בן:	9. Οὐῶμιερ ἐλάωμ ἐκα- βα αἰμαίμ μβαχαθ ἀλα- μαίμ ἀλ μακωμ ἐχαθ, ἐβρασαι ἀβασα εἰς χεν.	9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συ- σθίτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράτα ἐβρανθ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ἐφθίγῃ ἡ ξηρα· καὶ ἐγένε- το ὕδως.
10. ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולסוף המים קרלִין ימים וירא אלהים כי טוב:	10. Οὐαίκρα ἐλάωμ λαίαβασα ἑρεβ ἐλμικε αἰμαίμ παρα ἱαρκε εἰαρ ἐλάωμ χιτωβ.	10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός τὴν ξηρὰν γῆν, καὶ τοῖς συσθίμα- σι τῶν ὑδάτων θάλασσαν καὶ συνείδεν ὁ θεός, ὅτι κα- λόν.

SYMMACHUS.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Ἔξω σπέρμα ἐν μέσῳ ὕδα-
των, καὶ ἔσω διαχωρίζον
ἐν μέσῳ ὕδατος καὶ εἰς
ὕδωρ.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός
σπέρματι ἔρανον. καὶ ἐγέν-
ετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο
πρῶτὴ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συνη-
τῶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆς
ἐρανεῖς εἰς τὸ πόνεον, καὶ ὀφ-
θῆτω ἡ ξηρα. καὶ ἐγένετο
ἔτις.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός
τὴν ἔρανον γῆν, καὶ τὰ ὅτι συνη-
ματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε
θάλασσας. καὶ εἶδεν ὁ θεός
ὅτι καλόν.

LXX.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Γε-
νηθήτω σπέρμα ἐν μέσῳ
τῶν ὕδατος, καὶ ἔσω δια-
χωρίζον αἰὰ μέσον ὕδα-
τος καὶ ὕδατος. — καὶ
ἐγένετο ἔτις.

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεός τὸ
σπέρμα. καὶ διεχώρησεν
ὁ θεός αἰὰ μέσον τῶν ὕδατος
ὅτι ὑποκάτω τῆς σπέρμα-
τος καὶ αἰὰ μέσον τῶν
ὕδατος τῆς ἐπάνω τῆς σπέρ-
ματος καὶ ἐγένετο ἔ-
τις.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός
τὸ σπέρμα ἔρανον. — καὶ
εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλόν. καὶ
ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο
πρῶτὴ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συ-
αχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑπο-
κάτω τῆς ἐρανεῖς εἰς σινα-
γωγὴν μίαν, καὶ ὀφθῆτω ἡ
ξηρα. καὶ ἐγένετο ἔτις. — καὶ
συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑπο-
κάτω τῆς ἐρανεῖς εἰς τὰς σινα-
γωγὰς αὐτῆς, καὶ ὀφθῆ-
ται ἡ ξηρα.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός
τὴν ἔρανον γῆν, καὶ τὰ συ-
νηματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε
θάλασσας. καὶ εἶδεν ὁ θεός
ὅτι καλόν.

THEODOTION.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. γη-
νηθήτω σπέρμα ἐν μέσῳ
τῶν ὕδατος καὶ ἔσω διαχω-
ρίζον αἰὰ μέσον ὕδατος
εἰς ὕδατα.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός
τὸ σπέρματι ἔρανον. καὶ
ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο
πρῶτὴ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. συ-
αχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑπο-
κάτω τῆς ἐρανεῖς εἰς τὸ πόνεον,
καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρα, καὶ
ἐγένετο ἔτις.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός
τὴν ἔρανον γῆν, καὶ τὰ συνη-
ματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε
θάλασσας. καὶ εἶδεν ὁ θεός
ὅτι καλόν.

HEBR.

HEBR.

AQUILA.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
תְּרַשׁ הָאָרֶץ רֶשֶׁת
עֵשֶׂב מִזֵּרֶע נֶרָא עֵץ פְּרִי
עֲשׂוּ פְרִי לְמִנְהוּ אֲשֶׁר
זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ
וַיְחִי כֵן:

12. וַתֵּצֵא הָאָרֶץ
רֶשֶׁת עֵשֶׂב מִזֵּרֶע
זָרְעוּ לְמִנְהוּ וְעֵץ פְּרִי
פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ
לְמִנְהוּ וַיְחִי אֱלֹהִים
כִּי טוֹב:

13. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי
בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

14. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי מִאֲרֶת בְּרִקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהַכְבִּיד
בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה
וַהֲיוּ לְאַתֶּרֶת וּלְמוֹ
עֲרִים וְלַיְמִים וּשְׁנָיִם:

15. וַהֲיוּ לְמִאֲרֶת
בְּרִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהַאֲרֹא עַל הָאָרֶץ וַיְהִי

11. Ὑπομεν ἑλῶιμ
θαυρε αἶρες δεσε εσεβ
μαζερα ζερα ες φερασε
φει λμνω ασερ ζαρωβα
αλ αἶρες εἰς χεν.

12. Οὐθωρε αἶρες δεσε
εσεβ μαζερα ζερα λμνωε
ες ωρε φερασερ ζαρωβα
λμνωε, εἰαρ ἑλῶιμ χι
τωβ.

13. Οὐτεῖ ερεβ, εἰς βω-
κεριωμ σλισι.

14. εἰωμερ ἑλῶιμ εἰ
μωρωθ βρακια ασαμαῖμ
λαβδιλ βην αἰωμ εβην
αλαυλα εεαῖε λωθωθ
ελμωαδμ ελιαριμ εσα-
νμ

15. εεαῖε λιμωρωθ
βρακια ασαμαῖμ λαῖρ
αλ αἶρες εἰς χεν.

11. Καὶ ἔπεν ὁ θεός·
βλασησάτω ἡ γῆ βλάση-
μα χόρτεσ σπειρόμενον
σπέρμα, ξύλον καρπύμον
ποιῶν καρπὸν ὑπερματίζον
εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἡπὶ τῇ
γῆς, καὶ ἐγένετο ὕτως.

* * *

Καὶ σιωπῆσεν ὁ θεός, ὅτι
καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα
καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα
τρίτη.

15. Καὶ ἔπεν ὁ θεός· γε-
νέσθωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στε-
ρώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ διαχω-
ρίσειν μεταξὺ τοῦ νυκτός, καὶ ἑ-
σπῶσιν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς και-
ρὸς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνι-
αυτῆς.

15. Καὶ ἔσῳσαν εἰς φωστῆ-
ρας ἐν τῷ στερώματι τοῦ οὐρανοῦ,
τῷ φαίνειν ἐπὶ τῇ γῆς, καὶ ἐγέ-
νετο ὕτως.

SYMMACHUS.

11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός,
ἐξαγαγέτω ἡ γῆ.

* * *

Καὶ εἶδεν ὁ θεός ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἐσπέρα
καὶ ἐγένετο πρώτη ἡμέρα
τρίτη.

* * *

LXX.

11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός.
βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνην
χόρτα σπείρον σπέρμα καὶ
γῆ καὶ καὶ ὁμοιωθήτω
καὶ ξύλον κάρπιμον πι-
ν καρπὸν, ὃ τὸ σπέρμα
αὐτῆς ἐν αὐτῇ καὶ γῆ. καὶ
ἐγένετο ὕτως.

12. Καὶ ἐγένεκεν ἡ γῆ
βοτάνην χόρτα σπείρον
σπέρμα καὶ γένετο καὶ
καὶ ὁμοιωθήτω καὶ ξύ-
λον κάρπιμον πίν καρπὸν
ὃ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἐν αὐτῇ
καὶ γένετο καὶ γῆ. καὶ
εἶδεν ὁ θεός ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἐσπέρα
καὶ ἐγένετο πρώτη ἡμέρα
τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Γε-
νηθήτωσαν φασγῆρες ἐν τῷ
σερῶματι ὃ ἔραν ἐν εἰς
φάουσιν ἐπὶ τῇ γῆ, ὃ δια-
χωρίζειν ἀνὰ μέσον τῶν
ἡμερῶν καὶ ἀνὰ μέσον τῶν
νυκτῶν καὶ ἔσωσαν εἰς ση-
μεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ
εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυ-
τους.

* * *

15. Καὶ ἔσωσαν εἰς
φάουσιν ἐν τῷ σερῶματι ὃ
ἔραν, ὥστε φαίνειν τῇ γῇ
καὶ ἐγένετο ὕτως.

THEODOTION.

11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός.
ἐξενεγκάτω ἡ γῆ βοτάνην
χόρτα.

* * *

Καὶ εἶδεν ὁ θεός ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἐσπέρα
καὶ ἐγένετο πρώτη ἡμέρα
τρίτη.

* * *

HEBR.

HEBR.

AQUILA.

16. ויעש אלהים
את שני המאורות הגד-
לים את המאור
הגדל למשלת
היום ואת המאור
הקטן למשלת
הלילה ואת הכוכב
ים:

17. ויתן אתם
אלהים ברקע השמים
להאיר על הארץ:

18. ולמשל ביום
ובלילה ולתבדיל
בין האור ובין החשך
וירא אלהים כי
טוב:

19. ויהי ערב ויהי
בקר יום רביעי:

20. ויאמר אלהים
ישרצו המים שרץ
נפש חיה ועוף יעופף על
הארץ על פני רקיע
השמים:

21. ויברא אלהים
את התנינם הגד-
לים ואת כל נפש
החיה הרמשת
אשר שרצו המים
למינהם ואת כל
עוף כנף למינהו וירא
אלהים כי טוב:

16. εἰαας Ἐλωιμ εἶθ σνε
ἀμωρωθ ἀγδολιμ εἶθ ἀμωρω
ἀγδολιμ εἰαας ἀμωρωθ
ἀμωρωθ ἀμωρωθ ἀμωρωθ
ἀμωρωθ ἀμωρωθ ἀμωρωθ
ἀμωρωθ ἀμωρωθ ἀμωρωθ

17. εἰθεν ὁθαι Ἐλωιμ
βρακίαι ἀσαμαίμ λαίρ ἀλ-
ααρες.

18. εἰμωσολ βιωμ εἰβα-
λαίλα εἰλαβδιλ βην ἄωρ εἰδην
ἀχωσεχ εἰαας Ἐλωιμ χι ἰωβ

19. εἰεἰ εἰρεβ εἰεἰ βωκερ
ἰωμ εἰβί.

20. εἰωμερ Ἐλωιμ ἰσρεβ
ἀμαίμ σερες νεφες αἶα εἰωφ
ἰεωφ ηφ ἀλ ἀαρες ἀλ φνη ρε-
κία ἀσαμαίμ.

21. εἰβρα Ἐλωιμ εἶθ ἀθα-
νινιμ ἀγδολιμ εἶθ χολ νεφες
αἶα ἀρμεσεθ ἀσες σαρσν
ἀμαίμ λμινεεμ εἶθ χολ ὁφ
κίαναφ λμινεεμ εἰαας Ἐλωιμ χι
τωβ.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἵς
δύο φωστῆρας τῆς μεγάλης,
σὺν τὸν Φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς
ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν
τὸν Φωστῆρα τὸν μικρὸν εἰς
ἐξουσίαν τῆς νυκτός.

17. Καὶ ἔθετο αὐτὰς ὁ θεὸς
ἐν τῷ στερεώματι τῶ ἑρανό,
τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Καὶ ἐκισιάζειν τῆς
ἡμέρας, καὶ διαχωρίζειν μετα-
ξύ τῶ φωτός καὶ μεταξύ τῶ
σκότους, καὶ συνέδειν ὁ Θεός,
ὅτι καλόν.

19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα,
καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τε-
τάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἐξε-
ράτω τὰ ὕδατα ἐρπετὸν ψυ-
χῆς ζωῆς καὶ πετεινὸν ἰπτά-
μενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρόσω-
πον τῶ στερεώματος ἑρανό.

* * *

SYMMACHUS.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὴς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης, τὸν Φωστῆρα τὸν μείζον εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ Φωστῆρα τὸν ἐλάσσον εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός.

* * *

* * *

* * *

20. Καὶ ἔειπεν ὁ Θεός· ἔξερψάτω τὰ ὕδατα ἐρπετὸν ψυχλὴν ζώσαν, καὶ πετεινὸν πτερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον τῆς σερρώματις τοῦ ὕδατος, καὶ ἐγένετο ὕτως.

* * *

LXX.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὴς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης, τὸν Φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχάς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωστῆρα τὸν ἐλάσσον εἰς ἀρχάς τῆς νυκτός, καὶ τῆς ἀσέρας.

17. Καὶ ἔειπε αὐτὸς ὁ Θεός· ἐν τῷ σερρώματι τῆς ἡμέρας, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Καὶ ἄρχεν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζει ἀνά μέσον τῆς φωτός καὶ ἀνά μέσον τῆς σκότους, καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

18. Καὶ ἐγένετο ἡσπέρη, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ ἔειπεν ὁ Θεός· ἔξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχλὴν ζώων, καὶ πτερινὰ πτερόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ σερρώμα τῆς ἡμέρας — καὶ ἐγένετο ὕτως.

21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὰ κτήνη τὰ μεγάλα, καὶ πάσαν ψυχλὴν ζώων ἐρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν, καὶ πᾶν πτερινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος, καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

THEODOTION.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὴς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης, τὸν Φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωστῆρα μικρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.

* * *

* * *

* * *

20. Καὶ ἔειπεν ὁ Θεός· ἔξερψάτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχλὴς ζώας, καὶ πετεινὸν πτερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον σερρώματις τοῦ ὕδατος.

* * *

HEBR.	HEBR.	AQUILA
22. ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ:	22. εὐβαρεχ ὁ θεὸς ἐλῶιμ λεμῶρ φρε εὐβε εὐμιλες ἐθ' αὐαίμ βιμιμ εὐαφ' ἰρεβ βαρες.	* * *
23. ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי:	23. εἰς ἑρεβ εἰς βοκερ ἰωμ ἀμισι.	* * *
24. ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינך בחמה ורמש וחיתו ארץ למינך ויהי כן:	24. εἰωμερ ἐλῶιμ θω- στ ἀαρες νεφες αἶα λμινα βεμα ερεμες εἰῶθω ἑρες λμινα εἰς χεν.	* * *
25. ויעש אלהים את חירת הארץ למינך ואת הכ המח למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב:	25. εἰαας ἑλῶιμ ἐθ' αἶαθ ἀαρες λμινα εἰθ' ἀβεμα λμινα εἰθ' χολ ρε- μες ἀδαμα λμινα εἰαρ ἐλῶιμ χι τῶε.	* * *
26. ויאמר אלהים נעשה אדם כצלמנו כדמותנו ויחדו בדגת הים זכעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:	26. εἰωμερ ἐλῶιμ να- σε ἀδαμ βσαλμυς χιδ- μαθεις εἰδ' βιδ' θ' αἶαμ εἰβεωφ' ἀσταμαίμ εἰβαε- μα εἰβ' χολ ἀαρες εἰβ' χολ ἀρεμες ἀρομες αἰλ ἀαρες.	26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἀνθρώπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν καὶ καθ' ὁμοιω- σιν ἡμῶν, καὶ πληροῦται αὐτοὺς ἐν εἰμαρτίᾳ καὶ ἐν καταστάσει καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ζώω κινῶμεν αὐτοὺς ἐν γῇ.

SYMMACHUS.

LXX.

THEODOTIO.

* * *

16. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ποιήσω μὲν ἀνθρώπον ὡς εἰκόνα ἡμῶν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.

22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεός λέγων, Αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θηλάσασιν· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ὅτι τῆς γῆς.

23. Καὶ ἐγένετο ἑπτέρας, καὶ ἐγένετο πρῶτῃ, ἡμέρα πέμπτη.

24. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ἔξαρχέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζωσάν καὶ γῆ, τετραπόδα καὶ ἐρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς καὶ γῆ, καὶ ἐγένετο ἡ ἡμέρα.

25. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεός τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ γῆ, καὶ τὰ κτήνη καὶ γῆ, αὐτὰ, καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς καὶ γῆ, καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλὰ.

26. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ποιήσω μὲν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέρων καὶ καθ' ὁμοίωσιν. καὶ ἀρχέτωσιν τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ τὰ πετεινὰ ἐρανή, καὶ τὰ κτήνη, καὶ πάσης τῆς γῆς, ἐπάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

Υὑ 2

* * *

26. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ποιήσω μὲν ἀνθρώπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἐν ὁμοίᾳσιν (ἐν ὁμοιάμασιν) ἡμῶν.

27

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
27. ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם: 28. ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבש את ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ:	27. εἰβρα ἑλῶιμ εἰς ἀδάμ βσταλμω βσελεμ ἑλῶιμ βαρεθ ὁθω ζαχαρ ηκσβα βαρεθ ὁθω. 28. εἰβαραχ ὁθωμ ἑλῶιμ υἱωμερ λαεμ ἑλῶιμ φρεν ερβω υἱμλε εἰς ἀαρες υἱχβεσια ερδω βιδ γαθ αἱαμ υβιωφ αἱα-μαῖμ υβχολ αἱα αεμε-εἰς αἱ ααρες.	27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἀνδρώποιν ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτὸς. ἀρξεν καὶ ἡ γῆ ἐκ-τις ἐν αὐτοῖς. 28. Καὶ εὐλόγησεν αὐ-τὸς ὁ Θεὸς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐξάνετε καὶ πληθυνέσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποταξάτε αὐτῇ καὶ ἡκυρεσάτε ἐν ἡκυρεῖ τῆς θαλάσσης καὶ ἐν πετεινῷ τῆς ἕραν, καὶ ἐν παντί ζῳῳ κινεῖσθαι ἐπὶ γῆς.
29. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כח הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע אתם ליתן לאכלה:	29. υἱωμερ ἑλῶιμ ἰννε ναθαθι λαχεμ εἰς χολ εἰς εἰς ζορεα ζερεα ασερ αἱ φρε χολ ααρες εἰς χολ αἱς ασερ βω φε εἰς ζορεα ζερεα λαχεμ υἱε λοχλα.	29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Ἰδοὺ δίδωκα ὑμῖν σὺν πᾶ-σαν γλῶσσην σπειραίνουσαν σπέρμα. ὅτι σπέρμα σου σπέρμα τῆς γῆς, καὶ σὺ πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ καρπὸς ξύλου ἐσπαρμένον σπέρ-μα ὑμῖν εἶναι εἰς βρωσιν.
30. ולכל חיות הארץ ולכל עוף השמים ולכל רמש על הארץ אשר בו נפש חיה אתם ירק עשב לאכלה ויהי כן:	30. εἰς χολ αἱα εἰς ααρες εἰς χολ ὦφ αἱαμαῖμ εἰς χολ ῥωμεις αἱ ααρες ασερ βω νεφεις αἱα εἰς χολ εἰς εἰς εἰς λοχλα υἱε χου.	30. Καὶ παντὶ ζῳῳ τῆς γῆς καὶ παντὶ πετεινῷ τῆς ἕραν, καὶ παντὶ κινεῖσθαι ἐπὶ γῆς ὃ ἐν αὐτῇ ψυχὴ ζωσα, σὺν πᾶν λάχαιον γλῶσσης εἰς βρωσιν καὶ ἐξήστε αὐτάς,

SYMMACHUS.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς
τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι, ὡς
φύσιν, ὡς θεὸς ἔκτισεν
αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλη ἔκ-
τισεν αὐτήν.

28. Καὶ ἐυλόγησαν αὐ-
τὰς ὁ Θεὸς, ἐπὶ τῇ αὐταῖς
ὁ Θεός· ἀνέκαθεν καὶ
παλινοῦσε καὶ πληθαίνει
τὴν γῆν καὶ ἐπαυξάσθαι
αὐτὴν καὶ καρπύσει ταῖς ἰχ-
θύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ
πτερινὰ ἐξέρει, καὶ τὰ
ζῶα τὰ ἔρποντα ἐπὶ τῆς
γῆς.

29. Καὶ ἵπαι ἐ Θιός·
 δέω καὶ μιν πάντα χορτάσας
 τὴν παρρησίαν αὐτῶν, σπέρ-
 μα, τὸν Πῶν καὶ σῶμα πα-
 σσάτων γὰρ καὶ πᾶν ξύλον,
 ἐν ᾧ ἐστὶ καρπὸς ξύλου σπέρ-
 ματι ζῶσι· σπέρμα ὑμῶν
 ἴσται ἐς βρώσιν.

30. Παύσιπ ταῖς ζωαῖς
τῆς γῆς, καὶ παύσιπ τοῖς πε-
τεινοῖς ὅτι ἀφ' αὐτῆς καὶ παντὶ
κινῶμεν ὅτι τῆς γῆς, ἐν
ᾗ ἐστὶ ψυχὴ ζωσα. Παῦ
χλωρον χορτὸν εἰς βρώσιγ.
Καὶ ἐγένετο ταῦτα.

LXX

27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς
τὸ αὐθροπῶν * ἐν ἡμέρῃ
αὐτῇ * κατ' εἰκόνα Θεοῦ
ἐποίησεν αὐτόν. Ἄρσεν καὶ
ἡμεῖς ἐποίησεν αὐτὸς.

28. Καὶ ἐυλόγησεν αὐ-
τὸς ὁ Θεὸς λέγων * αὐ-
τοῖς * αὐξάνετε, καὶ
πληθυνεσθε, καὶ πληρώσατε
τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύ-
σατε αὐτῆς· καὶ ἄρχετε τῶν
ἰχθύων τῆ θαλάσσης, καὶ
τῶν πτερυγίων τῆ ἀέρος, —
καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ
πάντος τῆς γῆς, * καὶ πάν-
των τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπύ-
λων ὅλης τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός,
 δέδοκα ὑμῖν πάντα χόρτοι
 σπέρμον σπῆρον σπέρμα
 ὅ ἐστι πᾶν πάσης τῆς γῆς
 καὶ πᾶν ζῴον, ὃ ἔχει ἐν
 αὐτῷ καρπὸν σπέρματος
 σποράς, ὑμῖν ἔσται εἰς
 βρώσιν.

30. καὶ πᾶσι τοῖς θηρί-
οις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς
πτερυκοῖς ὁ ἀεραῖος, καὶ παντὶ
ἐρπετῷ ἐρποντὶ ἐπὶ τῆς γῆς
ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ ψυχὴν
ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον,
εἰς βρώσιν καὶ ἐξώττωσιν.

THEODOTION.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν
ἀνθρώπον ἐν ἑκίνῃ αὐτῇ, ἐν εἰ-
ρήνῃ. Θεὸς ἔλπισεν αὐτῇ, ἄρσεν
καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς.

28. Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς·
αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ
πληράσατε τὴν γῆν, καὶ ὑπο-
τάξατε αὐτῇ, καὶ καιδύετε
(Philop. πεδύετε) ἐν τοῖς
ἰχθύσι τῆς θαλάσσης καὶ ἐν
τοῖς πετεινοῖς τῆς ἀέρος, καὶ ἐν
παντί ζῳῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς
γῆς.

29. Καὶ ἐπεὶ ὁ Θεὸς· Ἰδὲ
 δέδοκα ὑμῖν τὸν πάντα χρό-
 νον σπερμαίνοντα σπέρμα τῆς
 (forte τὸν) ἐπιπροσπύκα-
 σης τῆς γῆς. Καὶ τὸ πάντι-
 λον, ὅ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ἔλ-
 λει, σπερμάτων (σπερματι-
 ζῶν) σπέρμα, ὑμῖν ἐσαχίς
 θεωρεῖται.

30 Καὶ πᾶσι τοῖς θνητοῖς
τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς
πτεροῖς τῷ οὐρανῷ, καὶ
παντί ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς τῷ
ἐχόντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς.
τοὺς πάντας ἑλῶρον χάριτον εἰς
βρῶσιν, καὶ ἐγένετο οὕτως.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִי טוֹב מֵאִד וַיְהִי עֵרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי:	31. וַיֵּרָא אֱלֹהִים עֵרֶב וַיְהִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִי טוֹב מֵאִד וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי.	31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σὺν πάντοισιν ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὼν αἶγα- θόν σφόδρα, καὶ ἐγένετο ἑσπέρη καὶ ἔγενετο πρωΐ· ἡμερὰ ἡκτη.

Præter Hexapla Origenes composuit quoque *Tetrapla*, hoc est Opus Biblicum per quatuor columnas digestum, quarum *prima* posuit Aquilam, *secunda* Symmachum, *tertia* LXX. interpretum versionem puram sine asteriscis & obeliscis, & *quarta* Theodotionem. Quod vero in Tetraplis versio LXX. senu non fuerit ex aliis versionibus interpolata neque Criticis disuncta signis, colligunt viri docti ex hoc Græco scholio ad Pl. CXXXII. (132.) 4. ἡ δὲ οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ πνεύματι. Παρὰ τῷ Θεοδότειον μόνον αὐτὸς ἐκ τοῖς βλεφαροῖς μου, ἐκεῖτο, τοῖς κροτάφοις μου νύσσω μόνον. Ἐν τῇ τῷ ὀκτασελίδω αὐτῷ μόνον τοῖς ὀκτασελίδω. Variæ lectiones ex aliis Codicibus post Origenem videntur aliorum opera adjectæ. De hisce *variis lectionibus*, quæ in codicibus quibusdam MSS. v.g. Marchalliano Prophetarum, non ab ipso ut videtur Origene, sed ab Apollinari vel Eusebio vel alio quodam juniore in ora sive margine additæ visuntur, agit Hodius p. 625. & 631. seq.

XIV. *Lucianus* Antiochenus presbyter, & *Eusebius*, *Pamphilus*, & *Hesychius* Alexandrinus, non adornarunt novas Græcas versiones, sed editionem κοινήν LXX. Interpretum vel recensuerunt, ut *Lucianus* & *Hesychius*, vel Origenis labores cum Ecclesia communicarunt, ut *Eusebius* & *Pamphilus*. *Luciano* & *Hesychio* jungendus *Joannes Josephus* est, cujus editionem memorat Theodorus. *Basilus* quoque Cæsareensis, cujus opera in conferendis & emendandis sacris libris laudatur à G. Synkello p. 203. tum *Apollinarius* Laodicensis, licet de hoc dubium possit videri, cum forte commentarios ejus, non vero editionem Bibliorum Hieronymus respiciat. Plura de singulis hisce dabunt Usserius syntagm. de LXX. c. 7. Hody IV. 3. de Bibliis Original. p. 720. & p. 626. seq. & Hottingerus fascic. p. 228. seq. Idem Hodius acute conjicit *versionem triginta hominum* apud Philastrium c. 138. videri editionem Luciani in græcis

SYMMACHUS.

LXX.]

THEODOTIION.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα
ὅσα ἐποίησε, καὶ ἦν καλὰ
σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα
καὶ ἐγένετο πρῶτὴ ἡμέρα ἑκτῇ.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ
πάντα, ὅσα ἐποίησε καὶ ἰδὲ
καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπé-
ρα καὶ ἐγένετο πρῶτῃ, ἡμέρᾳ
ἑκτῇ.

31. Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς πάντα
ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὲ καλὰ-
λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπερα καὶ
ἐγένετο πρῶτῃ ἡμέρᾳ ἑκτῇ.

cis codicibus litera A. denotari solitam, quæ litera numerum tricesimum significat. Præterea per *versionem* sex virorum apud eundem Philastrium c. 139. notari versionem sextam in Origenianis Octaplis. Denique *editionem Heracleensem* quæ ante editionem Historiæ Susannæ Syriacam memoratur, nullam esse aliam quam Theodotionis, qui Ponticus à quibusdam habitus est. *Patrophili Scythopolitani* non minus quam *Eusebii* versio Græca Bibliorum apud Sixtum Senensem est commentitia, similiter *Macedonica* memorata Galestinio, & *Theodori Mopsvesteni*, de qua Salmastus p. 177. comment. de Hellenistica. De versione vero *Græcobarbara* quam literis Hebraicis CPoli ediderunt Judæi, quamque Caraitæ iis in locis legunt, Vide Rich. Simonem II. 19. Hist. Crit. V. T. & Humfredum Hody libro laudato p. 633.

XV. *Hieronymus* Stridonensis latinorum Ecclesiæ Doctorum facile doctissimus præter versionem latinam librorum V. T. ex Hebræo quam sub *Arami* (a) nomine perstrinxit apud Photium Theodorus Mopsvestenus, Græcam quoque versionem cujus variæ latinæ versiones antiquiores (b) exstabant, de integro interpretatus est (c) & Origenis exemplo asteriscis atque obelis distinxit, cupus ejus laboris adhuc vestigia supersunt in Psalmis & aliis quibusdam libris. Quamquam Hieronymo etramnum spirante librarii signa illa adscribere negligebant, ut
supra

(a) Phot. cod. CLXXVII. p. 205. ad quem locum confer Henr. Noris lib. 1. c. 9. Hist. palagianæ, Garnerium ad Marium Mercatorem T. 1. p. 101. Tho. Ittigii appendicem de hæresiarch. p. 469. seq. Rich. Simonis Hist. Crit. N. T. lib. III. p. 444. seq. Gvil. Caveum parte 1. Hist. literar. Eccles. in Theodoro Mopsvesteno, & Humfredum Hody p. 629. seq.

(b) Id. p. 342. seq.

(c) id. p. 351. seq.

supra §. XII. ipsum conquestum annotavi. Non integram versionem antiqui scederis, sed tantum Versionem Psalmorum ac Prophetarum (scq; illam è Græco, ut aliud agens scripsit vir illustris libro de claris interpretibus; sed ex Hebræo latine compositam) Græce vertit amicus Hieronymi *Sophronius*, qua ejus versione Procopium Gazæum & Helychium Hierosolymitanum (d) usos esse constat. Hieronymus ipse in Catalogo, ubi de Sophronio: *De virginitate quoque ad Eustochium, & vitam Hilarionis Monachi opuscula mea in Græcum eleganti sermone transtulit. Psalterium quoque & Prophetas, quos nos de Hebræo in latinum vertimus.* Idem libro 2. in Rufin. *Unde me precabam bene mereri de latinis meis, & nostrorum ad discendum animas concitare, quod etiam Græci versum de latino post tantos Interpretes non fastidiant, inde in culpam vocor, & nauseanti stomacho cibos ingero.*

(d) Vide Albertinum de Eucharistia p. 848. sed & Rich. Simonis Epistolæ Criticæ Gallicæ editas Basileæ, p. 310. scq. & 318.

CAPUT XIII.

Philosophorum Cynicorum Catalogus, digestus ordine literarum.

Alcidamas. Lucian. in Conviv. T. 2. p. 638. 642.

Androsthenes Onesicriti filius Philisci frater, Diogenis discipulus. Laert. VI. 75.

Antisthenes Atheniensis discipulus Socratis, auctor sectæ Cynicæ * de quo dixi lib. 1. c. 23. num. 32. Oenomaus quidem probante Juliano Orat. VI. p. 187. negabat Cynicos vel in Antisthenis verba vel in Diogenis jurare, sed sapientissimos quosque ac fortissimos sibi imitandos pro

* Cynici dicti à Cynosarge Gymnasio, in quo docuit Antisthenes. Vide Meurs. ad Hesychium illustrem p. 115. & de populis Atticæ, atque Athen. Attic. II. 2.

proponere, ut Herculem. Socratem &c. Ita enim intelligo ejus dictum: *ἡ κυνισμός ἐπὶ Ἀντισθησις ἐστὶν ἄνθρωπος*. Herculem præcipue ad mirabantur, quem exemplum genuinæ παιδείας Alexandro commendat Diogenes ap. Dion. 4. de regno p. 64. Vide & Julianum Orat. 6. p. 187. Hinc Antisthenes *Ἡρακλεώπικος τις ἀνὴρ τὸ Φρόνημα* *Hercules vir. animo* apud Eusebium XV. 13. præparat. quem locum non cepit eruditus interpres. Confer, Aulonii Epigramma 27. & 28.

Aristogiton Rhetor ob impudentiam dictus Canis, teste Suida, Cynicis non magis cæteroqui annuorandus quam Aristippus, quem regium canem Diogenes appellabat: vel Therfites Homericus quem *κυνικὸν δημηγόρον* Demonax ap. Lucian. T. 2. p. 871. vel Nabal qui homo *κυνικός* audit in versione Græca 1. Sam. XXV. 3. vel denique, *palatini canes* apud Boethium de consolat. Philos. 1. prosa 4.

Asclepiades. Tertull. II. 14. contra nationes, Laert. VI. 91. Alius ni fallor Asclepiades cujus cum Serviano & Chytrone Cynicis meminit Julianus Orat. VII. contra Heraclium Cynicum p. 224.

Athenagoras de quo Cicero pro Flacco c. VII. *Cæsus est virgis Cynicus ille Athenagoras, qui in fame frumentum exportare erat ausus.* Sed meliores codices pro Cynico habent Cymæum h. e. Cumanum.

Betio *Βητίων* Bionis Borysthenitæ familiaris. Laert. IV. 54.

Bion Borysthenites, Cratetis Cynici auditor. Laert. IV. 51.

Bryson Achivus cujus aliqui discipulum tradunt Cratetem fuisse. Vide Suidam in *κράτ.* & *ὑπὸ ἀρχία* & Laertium VI. 85.

Carnades Cynicus cujus meminit Eunapius in proœmio.

Carpæus Cynulcus Megarensis. Athenæus IV. p. 156. *Διονυσίων γὰρ ὄντων Ἀθήνησι περιλήφθην πρὸς αὐτὸν. Κατέλαβον δὲ κυνικὸς μὲν ἀσκαμνὸς ἐξ ἑνὸς δὲ κύνελλον κατέκταν τὸ Μεγαρικόν.*

Chytron. Supra in Asclepiade.

Cleomenes Metroclis discipulus. Laert. VI. 95. ejus *παιδαγωγικόν* landat idem 75.

Colotus Lampfacenus Menedemi præceptor. Laert. VI. 102.

Crates Thebanus Diogenis discipulus clarus circa Olymp. CXIII. uxorem habuit Hipparchiam de qua infra. De Epistolis quæ sub hujus Cratetis nomine feruntur dixi lib. 2. c. 10. §. 21. De tragædiis Laertio IV. 58. memoratis vide lib. 2. c. 12. Versiculi in Micylum tres leguntur apud Plutarchum libro de vitando ære alieno p. 830.

- Ex ejus hymno in *ἐντέλειαν* sive frugalitatem Julianus Orat. VI. p. 199. Ex Cratetis *παιγνίοις* ibid. & VII. p. 213. Alia ejus *παλῖνα* Laertius VI. 85. Ejus Ephemeris id. 86. Xenocratem perstrinxit iste Crates teste M. Antonino VI. 13. Demetrium Phalereum Thebis exsulantem solatus est. Vide Plutarchum p. 69. de dignoscendo adulatore. Alia de eo Ælianus III. 6. Var. Vita Cratetis hujus à Plutarcho scripta periit. Laudat præter Lampriam Julianus Orat. VI. p. 200. Cratetis *ἡθικά* scripsit Zeno Citieus. Laert. VII. 4.
- Crato** Cynicus. Lucian.
- Crescens** Megalopolitanus sub Antonino Pio vixit & Justinum detulit ad martyrium. Vide Syncellum p. 351. Euseb. VI. 16. Hist. Eccles. & Clariss. Grabei spicileg. Patrum T. 2. p. 139. seq.
- Cyniscus** apud Lucian. in Cataplo. T. 1. p. 427.
- Demetrius** Alexandrinus Theombroti discipulus. Laert. VI. 95.
- Alius **Demetrius** Cynicus cujus apud Senecam, Eunapium, Philostratum & alios mentio. Vide Jonfium p. 248. & quæ viri docti ad Sveton. in Flavio Vespasiano c. 13. Lucian. de salutatione T. 1. p. 806. seq.
- Alius **Demetrius** Rhodii celebris Cynici discipulus *Corinthius Samiensis*, cujus meminit Lucianus in Toxari. T. 2. p. 51. & adversus indoctum p. 388.
- Demonax** Cyprius Epicteti æqualis, Athenis vixit, Diogenem Cynicum præ cæteris admiratus, etsi non unam Philosophiæ sectam coluit. Vide Lucianum in ejus vita, T. 2. præcipue p. 859. & 871.
- Didymus** Planetiades. Plutarch. de Oraculor. defectu.
- Diogenes Sinopenfis**, Antisthenis discipulus, de quo prolixè Laertius VI. 20. seq. Apophthegmata ejusdem, & num. 80. scripta recensens; in quibus & VII. Tragædiæ, de quibus dixi lib. 2. c. 19. Diogenem Cynicum *ὁ τῶ ποδάλῃ* laudat idem Laertius VI. 20.
- Effigies ejus varias vide si placet apud Jac. Gronovium T. 2. thesauri antiquitatum Græcar. tabula LXXXVIII. Claruit Speusippi æqualis circa Ol. CLX. Laert. IV. 3. Obiit fere nonagenarius Corinthi, eodem ut ajunt die quò Alexander Babylone Ol. CXIV. id. VI. 79. Philippum Macedoniæ Regem paulo acerbius reprehendit, Plutarcho judice p. 70. de dignoscendo adulatore. De Alexandro eum affante vide lis Dionem 4. de regno p. 59. seq. Laert. VI. 38. 68. Plutarchum Alex. p. 671. Plura clariss. Badius in Lexico.
- Diogenes Junior**, *Σοφιστὴς κύνων* ob perulantiam linguæ in theatro exci-

ercitam virgis cæsus jussu Flavii Vespasiani. Xiphilin. p. 321. ubi & de *Era* altero Cynico Diogenis hujus æquali, ob majorem insolentiam capite etiam truncato.

Ecbeclus Ephesius, Cleomenis & Theombroti discipulus. Laert. VI. 95.

Eras (Ἠράς) de quo dixi paulo ante in *Diogene juniore*.

Eubulides cujus librum de Diogene allegat Laertius VI. 20. Eubulus ἐν τῷ Περὶ τῶν Φοβερῶν Διαγώνων πρᾶσις. id. 30.

Julianus Imp. Cynicorum Philosophiam celebrat Orat. 6. & 7. quarum prior est πρὸς τὰς ἀπαιδέυτας κύναις, posterior πρὸς Ἡρακλείων Κυνικὸν πῶς κυνισέον.

Hegesæus Sinopensis cognomento κλοιός sive laqueus, discipulus Diogenis. Laert. VI. 84.

Hegesianax infra in *Xanthippus*.

Heraclius contra quem Julianus Orat. 7. Suidæ in Ἠρά, dicitur *Heraclitus*.

Hermippus in auctione Diogenis allegatur in latino interprete Laertii Ambrosio & in quibusdam Græcis Laertii Codicibus VI. 29. ut intelligatur Hermippus Smyrnæus qui de vitis Philos. scripsit. Sed alii codices habent Menippus ἐν τῇ Διαγώνων πρᾶσις.

Herophilus. Lucian. in Icaromenippo T. 1. p. 198.

Hesperius Jonf. p. 246.

Hipparchia Maronitis, soror Metroclis & Cratetis uxor, de qua Laertius VI. 96. seq. Anthologia p. 339. è recentioribus Menagius de mulieribus Philosophis p. 63. seq. & Baylius in Lexico. Suidas ait scripsisse Φιλοσόφους ὑποθέσεις καὶ τινὰ Περὶ χειρῶν καὶ περὶ πάσις πρὸς Θεόδωρον ἄφρον. Non puto autem Suidam hæc Hipparchiæ scripta vidisse, sed conjectura è Laertio collegisse.

Honoratus de quo Lucianus in Demonacte T. 2. p. 865.

Horus Aegyptius quem confabulantem inducit Macrobius in Saturnal.

Isidorus, Sveton. Nerone c. 39.

Lucianus in Cynico T. 2. p. 717. seq.

Maximus Alexandrinus ad quem Basilii Magni Epistolæ supersunt & quem Carmine de vita sua & Oratione 27. & 28. perstrinxit Nazianzenus indignatus κύναις ποιῶντας ἡμῶν βιαζομένους p. 474. Depositus hic Maximus Episcopatu CPol. Canone IV. Synodi primæ CPol. Hic ipse est de quo Hieron. in Catalogo S. E. c. 127. *Maximus Philosophus, natus alexandria, CPoli Episcopus ordinatus est, & pulsus, insignē de fide adver-*

adversus Arianos scripsit librum, quem Mediolani Graciano Principi dedie.
Vide & Vales. ad Sozom. VII. 9. & Baronium, Basnagium & Pagi
ad A. C. 379.

Meleager Gadarenus, risus in scriptis captator, cujus libros II. *μελέων* La-
ertius II. 92. symposium & *χαλκίας* laudat Athenæus. Vide quæ
viri docti ad Laert. VI. 100.

Menander cognomento *δρυμός*, Homeri admirator, Diogenis discipulus
Laert. VI. 84. Vide & infra in *Xanthippo*.

Menedemus Lampfacenus de quo Laertius VI. 102. Theombroti discipu-
lus, id 95. diversus à Menedemo Eretrienſi de quo II. 115. De Me-
nedemo Cynico capiendus Numenius apud Euseb. XV. præparat.
P. 729.

Menippus Sinopenſis patria, ortu Phœnicus Gadarenſis fuit, conditione
ſervus, Diogenis ut ſuſpicor diſcipulus. Ejus ſcribendi genus *σαρ-
δομολογίων* multi notaverunt, imitatus eſt in Satyris ſuis Varro, quas
Cynicas alii, ipſe appellavit Menippeas teſte Gellio II. 18. Menip-
peus hinc ipſe appellatus Athenæo, & Tertulliano *Romanus Cynicus*.
Exſtat & Satira Menippea Petri Cunæ viri doctiſſimi & altera Lip-
ſii qua perſtringit profanum vulgus eruditorum. Scripſit & Varro
Satiram cui titulus *ταφὴ Μενίππου* teſte Nonio in exodium & pluri-
bus aliis locis. Menippi Sympoſium allegat Athenæus. Aliæ ſcri-
pta Menippi Cynici refert Laertius VI. 101. Sunt autem hæc :
*Νεκύρια, Διαθήκαι, Ἐπιτάφια κεκομψευμένα ὑπὸ τῶν αἰώνων πρὸς τὰς
Φυσικὰς καὶ Μυθωματικὰς καὶ Γραμματικὰς, καὶ γὰρ (nata-
lem) Ἰπικὲς καὶ τὰς Δρησκευομενίας ὑπὸ αὐτῶν εἰκάζας* &c. Hunc
porro ipſum Menippum non dubito induci à Luciano in dialogis
mortuor. & in Necyomantia, memorariſque ab Eunapio in pro-
œm, ubi celeberrimos Cynicos referre ſe ſcribit, non Menippum
juvenem Lycium, de quo Philoſtratus IV. 8. de Apoſtonii vita.
Fuit & Menippus quidam Magnes Pancratiaſtes cujus meminit
Artemidorus IV. 44. quemque addes aliis Menippis collectis à La-
ertio & Menagio.

Menippus Lycius Demetrii Corinthii auditor, de quo jam dixi.

Metiodorus Maronites Hipparchiæ frater, Theophrasti primum, poſtea
Cratetis diſcipulus. Vide Laertium VI. 94. ſeq. Epus *χαλκίας* allegat
VI. 33.

Minimus Syracuſanus Diogenis & Cratetis diſcipulus ſcripſit teſte Laer-
tio

tio VI. 83. *παίγνια*, quibus ludicra seris sententiis permiscuit; *ὑμῶν* libros duos & protrepticum. Inter eos qui *κεκτημένοι* veri fustulerunt refertur Monimus à Sexto VII. contra Math. p. 146. & 221. quod affirmasset *τύφοναίαι πὶ πᾶσι*.

Musonius, Babylonius, amicus Apollonii Tyanensis, de quo dixi ad proœmium Eunapii. Alius Musonius Thuscus, de quo infra in Stoicis.

Oenomaus Gadarenus sub Adriano Imp. floruit teste Syncello p. 349. scripserat *πολιτείας* & *ὑπὲρ τῆς κατ' Ὁμήρου φιλοσοφίας* (Confer Jonianum p. 245.) & *ὑπὲρ κινήσεως* itemque *ὑπὲρ κινήσεως καὶ διαλύσεως καὶ τῆς λειπῶν* teste Suida. Quanquam Julianus Imp. ex alio potius quam ex Oenomaio Cynismi rationes peti velit. Ejus *κατὰ τὴν χερσίνων* idem Julian. Orat. VII. f. 209. Titulus libri fuit *Περὶ τῶν ὁρακίων ἀποκρίσεων*, de Oraculorum falsitate. Vide Euseb. V. cap. 19. præparat. & VI. 6. p. 254. & VI. 7. Socratem III. 23. p. 202. Niceph. X. 36. Theodorum Therapeut. lib. VI. p. 86. & X. p. 141. A. Vandalen de Oraculis p. 329 - 346. *Τετραβιβλία*. Julian. Orat. VII. f. 510. De Diogene Oenomaio Tragico Atheniensi dixi supra lib. 2. c. 19. & Suida in *Διογ.* Epigramma alterius ut videtur Oenomaio *οὗτος ὁ πᾶσι γεγλυμμένον ἐν καυκίῳ* Anthol. IV. 18.

Onesicritus Atypalensis sive Eginensis qui cum Alexandro M. militavit & ejus *παιδείας* ac laudes Xenophonte fere stylo composuit. Vide Laert. VI. 84. Plutarchum Alex. p. 705. Pater Androsthenis & Philisci. id. 75. seq. discipulus Diogenis. Vide de hoc Onesicriti supra cap. VII.

Pasicles Cratetis Cynici F. Laertius IV. 88. Fuit & Pasicles Cratetis Frater, discipulus Euclidis Megarensis. id. 89.

Peregrinus qui sub Antonino Pio vanam gloriam captans se publice coniecit in flammam, derisus à Luciano, Libro singulari de morte Peregrini. Confer Syncellum p. 351. 352.

Philiscus Eginensis Onesicriti F. Diogenis discipulus, cui tragœdías quæ sub Diogenis nomine ferebantur, nonnulli tribuerunt. Vide Laert. VI. 84. & 73. 75. & 80. Julian. Orat. VI. p. 186. & VII. 210. ubi male *Philiscus*.

Philon cognomento *χρησός*, Diogenis Cynici auditor. Laertius VI. 76.

Plato Cynicus. Laert. VI. 27. nisi probanda potius expositio Casanboni.

ut sane videtur, quoniam idem Laertius inter varios Platonēs III. 103. nullam Cynici mentionem facit.

Polyzelus, infra in Xanthippo.

Salustius κυνίζων. Phot. cod. 242. p. 556. κυνικός πρὸς ἰφιλάκῳ. Suid. in Σαλυσ. Diversus hic Procli discipulus fuit à Salustio cui Gratianem quartam inscribit Julianus Imp. Huic potius Juliani, Platonico, quam alteri Cynico Salustio tribuerim libellum elegantem qui extat περὶ θεῶν καὶ νόμων, de quo infra lib. V.

Serenianus, supra in Asclepiade.

Sphodrias Joni. p. 246.

Skilo Megarensis auditor Diogenis Cynici. Laert. VI. 76.

Theagenes. Lucian. lib. de morte Peregrini.

Theodorus Cynulcus sive pluribus canibus stipatus Cynicus, quem colloquentem inducit Athenæus in dipnosophistis.

Theombrotus Metroclis discipulus. Laert. VI. 95.

Theomnestus, infra in Xanthippo.

Thrasylus Cynicus. Seneca II. 13. de benefic. & Plutarch. Apophthegm.

Timarchus Alexandrinus Cleomenis discipulus. Laert. VI. 95.

Xanthippus, Theomnestus, Polyzelus, Onesicritus, Monimus, Menander, Hegesianax, Diogenes, Crates & Antisthenes Cynici, quorum scriptis usus est Stobæus. Phot. Cod. CLXVII.

Xeniades qui Diogenem Cynicum emit eique filium instituendum & domum regendam dedit. Laert. VI. 74. 82.

Zeno Citieus Cratetis discipulus. Vide Numenium apud. Euseb. XIV. præp. p. 729 Verecundiam & decorum magis observare quam Cynici docuit, in reliquis eorum placita probavit, ipse auctor Stoicorum, quorum dogmata cum Cynicis convenire innuit etiam Juvenalis XIII. 121.

Et qui nec Cynicas nec Stoica dogmata legit,

A Cynicis tunica distantia.

Confer. Julianum Orat. VI. p. 185. Laert. VI. 104. VII. 121.

Lipsium lib. 1. manu duct. diss. 13. Quod vero Sidonius Carm. 2. v. 168. Cynicorum turbam Epicuri sodalium imitatricem appellat, de eo vide sis Sirmondi notas p. 181. Augustini adhuc temporibus plures fuerunt Cynici quam Stoici, ut testatur lib. 3. contra Academicos c. 18. *Itaque nunc Philosophos non fere videmus nisi aut Cynicos, aut Peripateticos, aut Platonicos. Et Cynicos quidem, qui eos vite quadam delectat libertas atque licentia.* Adde si placet XIV. 20. de C. D.

CAP.

CAPUT XIV. DE EUCLIDE & aliis Geometris.

De Euclide, ejusque etate. Alii decem hoc nomine. 1. Euclidis libri elementorum & in librum primum Procli commentarius. 2. Commentarius Theoni tributorum, an auctor ipse sit Euclides. 3. Liber XIV & XV. num Euclidis an Hypsiclis Alex. 4. Scopus elementorum. ibid. Boethii versio elementorum Euclidis latina. 5. Editiones elementorum cum Theonis commentariis. 6. Sine illis commentariis editiones & versiones variae, & in his Arabica, Barlaami & Jacobi Monachi quaedam Euclidis illustrando. 7. Epitome Enea deperdita, & versiones elementorum inedita, Persica, Syriaca, Hebraica, Sinica, Tartarica. 8. Job. Pici effatum, Theologis noxiam esse Euclidis tractationem. 9. Arithmetica elementa Geometrica ab Euclide juncta. 10. Data cum praefati Marini, Pappi in ea commentarius. 11. Harmonica & Sectio Canonis. 12. Phanomena. 13. Optica & Catoptrica. 14. De divisionibus libri & fragmentum de levi ac ponderoso. 15. Scripta Euclidis deperdita. 16. Catalogus scriptorum in commentariis Procli ad Euclidem allegatorum. 17. Alii Geometra quidam. 18.

I.

EUCLIDES, quae patita, incertum (a) claruit temporibus Ptolemaei Lagi (b) quem post XL. annorum imperium obiisse constat CCLXXVII.

(a) Harduinus ad Plin. videtur apportionare in animo habuisse cum de Euclide scripsit cum Perga oriendam civitatem Pamphiliæ. Euclidem plerique Alexandrinum faciunt, sed nullo discreto veteris alicujus scriptoris testimonio. Si Gregorius Abulpharajum audias, Tyrius fuit: si scriptorem Bibliothecæ veteris Siculi. Anno 1700. à Messanensi quodam editæ (vide memorias Trivultianas Annæ 1702. mense Augusto p. 151.) Gelous, oriendas è Gela civitate Siciliæ. Nimirum quia Laertius II. 106. auctor est Megareum Euclidem à quibusdam pro Gelo habitum fuisse.

(b)

CCLXXVII. atne natum Christum Olymp. CXXIII $\frac{1}{2}$. Ab hoc rogatus, esset ne via quædam brevior faciliorque ad Geometriæ cognitionem, quam in elementis ipse tradidisset, respondit (c) *μη εἶναι βασιλικὴν ὁδὸν πρὸς Γεωμετρίαν, non dariviam regiam ad Geometriam.* Mathematicas disciplinas accuratissimis scriptis illustravit, ac cum summa laude docuit Alexandria, (d) (svavissimi vir ingenii, & contentiones minime amans, sed benignus & æquus alienæ industriæ fautor, ut ab auctore sectæ Eristicæ Euclide Socratico Megareo (e) non hæc minus nota, quam ætate & studiorum genere facile distinguatur. Ita certe de nostro Pappus lib. VII. p. 251. *Euclides secutus Aristeam scriptorem luculentum in iis, qua de Conicis tradiderat, neque antevertens neque volens eorum tractationem destrueret, cum mitissimus esset & benignus erga omnes, præsertim eos qui*

(b) Proclus lib. 2. ad Euclidem p. 20. γίγνεται δὲ ἔτι ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῇ πρώτῃ Πτολεμαίῳ. Καὶ γὰρ ὁ Ἀρχιμήδης καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μνημονεύει Εὐκλείδους.

(c) Proclus: καὶ μὲν τοὶ καὶ Φασὶν, ὅτι πτολεμαῖος ἤρετό ποτε αὐτὸν εἴ τις &c. Simile illud Alexandri Geometriam discere cupientis apud Senecam Epist. XCI. *Facilia me doce: ista, inquit, omnibus eadem sunt aque difficilia.*

(d) Pappus lib. VII. p. 251.

(e) De Euclide Megarensi Socratis discipulo & auctore sectæ Megaricæ dixi lib. 2. c. 23. §. 36. hic cum nostro male confunditur apud Boethium I. Geometr. p. 1507. 1510. 1511. &c. ex secundo, tertio, quarto &c. libri Euclidis Megarensis. Vicissim apud Valerium Max. VIII. 12. ex memoriæ scriptoris vel librarii lapsu Euclides Geometra memoratur pro Eudoxo, ut viris doctis jam observatum. Fuit & alius Euclides Archon Athenis Olymp. LXXXVII. 2. itemque alter, sub quo triginta Tyranni expulsi Ol. XCIV. 2. & præteritorum sancita est ἀμνηστία. Ab hoc proverbium *Ἐπεὶ Εὐκλείδης* meminisse i. e. rerum, quas, alta oblivione sepultas esse oportebat. Vide Xenophontem 2. Ἑλληνικῶν & Lucianum in Cataplo T. I. p. 426. & in Hermotimo p. 563. Eodem Euclide Archonte abrogata τῇ κατὰ Κρόνον γραμματικῇ (cujus apud Syrianum ad Hermogenem p. 17. mentio) cœpit Athenis esse usus literarum Joniacum, unde Plutarchus in Aristide p. 319. memorat γράμματα τῆς μετ' Εὐκλείδην γραμματικῆς. Confer Meursium de Archontibus III. 17. & fortuna Attica. c. 3. Non diversus fortassis Euclides Atheniensis, quem inter viros libris coacervandis celebres laudat Athenæus in limine libri primi. Fuit & Euclides λιδοτόμος, cujus nomen occurrit in testamento Platonis apud Laetium III. 42. His adde Euclidem fratrem Cleomenis Lacedæmonior, Regis ab Antigono cæsum de quo Plutarch. in Philopœtence p. 358. Euclidem Pacatianum, cujus antidotum refertur a Galeno 2. de antidotis: Euclidem Hætonicum cujus meminit Porphyrius in plotini vita; tum Euclidem Maximi Byz. filium, quem memorat Socrates in Hist. Eccles. p. 165. Denique Euclidem parastum Smicrini F. cognomento σέντρον sive betaceum apud Athenæum lib. VI. p. 242. 250. & Euclidem Lacœnem de quo Plutarchus in Artaxerxe Mnemone p. 1013.

qui Mathematicas disciplinas aliqua ex parte augere & amplificare possent, ut par est, & nullo modo infensus, sed accuratus, non arrogans, &c.

II. Scripta Euclidis hæc exstant:

ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ *Elementorum Matheseos* para libri XV. quæ vulgata sunt Græce hoc titulo: 'Ευκλείδης στοιχείων βιβλία ιε' εκ τ' ΘΕΩΝΟΣ σιωσιων Basil. 1533. fol. apud Joh. Hervagium, edente Simone Grynzio è duobus codicibus MSS. quorum alterum Venetiis Laz. Baysius, alterum Parisiis Joh. Ruellius suppeditaverat. Addit etiam in illa editione (itidem Græce) è codice Oxoniensi Joh. Claymundi sunt, sed admodum incmendate, *commentariorum libri quatuor in primum Euclidis librum*, auctore Proclo Philosopho, qui Euclidem perinde ut Pappus passim laudat sub nomine Γεωμέτρης vel στοιχείω, & lib. 3. p. 55. ait, se ex antiquioribus Euclidis commentatoribus (Gemino aliisque) τὰ γλαφυρώτερα collegisse, & ἀπείραστον illorum πολυλογίας in compendium misisse. Hos Procli commentarios latine vertit ediditque, & scholiis ac figuris illustravit Franciscus Baroccus Patricius Venetus, Patavii 1560. fol.

III. Illa vero, quæ vulgo vocantur *Theonî* Alexandrini, qui sub Theodosio M. Imp. floruit, in Euclidem commentaria sive demonstrationes, quibusdam viris doctis non videntur esse Theonis, sed Euclidis ipsius à Theone duntaxat recensitæ, quam in rem operæ pretium est audire Henricum Savilium, cujus eruditæ prælectiones XIII. in principium elementorum lucem viderunt Oxoniæ 1621. 4. Ita vero ille, p. 10. seq. *Quidam propositiones elementorum tribuunt Euclidi, demonstrationes Theonî, homines stulti & perridiculi, quasi nullus unquam artifex suas voluerit edi conclusiones, nullis adjectis probationibus. Hoc neque Philosophorum quisquam, nec Medicorum, nedum Mathematicorum fecit unquam. Secunda est opinio Petri Rami, qui tam propositiones quam demonstrationes Euclidi abjudicat, universa Theonî attribuens, false: eadem enim hæc qua nunc habemus eodem ordine, eisdem verbis, agnoscunt sub Euclidis nomine Proclus & Boethius Theone posteriores, & anterior Theone Alexander Aphrodisæus, & omnis antiquitas. Tertia opinio est Buteonis qui omnia attribuit Euclidi, quæ aut vera est, aut veritati certe proxima. Quid ergo dicemus de vulgatis libris qui ἐκ τ' Θίων & σιωσιων ex Theonis colloquiis sive congressibus præ se ferunt, cujus tamen tituli in neutro nostrorum codicum MSS. ullum reperi vestigium. Non diffiteor in uno ad eam marginis adscripta esse ad decimum tertium librum hæc verba: 'Ευκλείδης*

Aaa

* Perstringuntur Paulo acerbius à Malebranchio de inquis. veritate II. 7. p. 134. seq.

κλέδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναθροίσας ἢ τῇ χρόνῳ Ἀλεξάνδρου ἔ Μακεδόνου
 θίωρ ὁ συντάξας αὐτὰ ἐπὶ Θεοδοσίᾳ ἔ βασιλῆως, ut collectionem Elemen-
 torum Euclidi, ordinationem ἔ dispositionem Theoni tribuisse videatur.
 Magna certe Theonis laus, si inordinata ἔ incompota in ordinem redegit.
 Sed ne huic incerto Scholiasta fidem adjungamus, obstat ut dixi Procli ἔ
 antiquorum omnium auctoritas, obstat mirabilis ἔ concinna propositio-
 num series, ex quibus unam loco suo si eximas, tota corrumpatur
 compages ἔ structura necesse est. Quid igitur? nulle sunt
 Theonis in hoc libro partes? Non memodent superius dicta, sed auctorita-
 tem ipsius Theonis in commentariis in *Almagestū* p. 50. perpendendā existi-
 mo, quae fortasse viam praestare possunt ad eruendam in hac questione verita-
 tem. Quod vero sectores, inquit, in circulis equalibus sint proportiona-
 les angulis ad centrum constitutis, ostensum est à nobis in editione elemen-
 torum, in *doxa*, ad finem sexti libri. Ex quibus verbis ἔ novam ele-
 mentorum editionem adornasse Theonem constat, ἔ nonnulla ab ipso adje-
 cta. Et quidem in omnibus exemplaribus haec verba de sectore annectun-
 tur ultimae propositioni libri sexti elementorum, quae ἔ Theonis esse puto,
 ut etiam demonstrationem ad illa verba: λέγω ὅτι καὶ ἔ c. usque ad finem,
 Nam Euclidis illa solennis clausula ὅτι ἐκεῖ δὲ ἔ c. quae proxime praecedit,
 finis est ut puto Euclidis. Idem iudicium ferendum puto de multis in de-
 cimo libro lemmatis ἔ fortasse propositionibus nonnullis. Alexander certe
 aliquot ante Theonem seculis in commentariis ad priora Aristotelis p. 87.
 eam quae quinta est decimi in nostris libris, citat pro quarta, ut necesse sit ali-
 quam ex praecedentibus, quartam uti reor, quae sine magno incommodo
 sane carere potuissimus, suo tempore ab elementorum libro abfuisse, vel sal-
 tem cum tertia coaluisse. Et quidem ultimam decimi non dubito assumen-
 tum esse Theonis, vel potius antiquioris (nam apud Alexandrū exstat iisdem
 prope verbis) minus perspicaci ingenio, quippe alieno loco positam. (Forte ἔ
 definitiones quaedam, inquit Dav. Gregorius praef. ad Euclidem,
 ἔ axiomata libro I. praeposita Theonem vel alium praeter Euclidem agno-
 scunt auctorem, ex. gr. Axioma I. I. nam licet Euclides hoc pronunciatum
 adhibeat in demonstranda prop. 29. Element. I. illud tamen pro axiomate
 non habuit, sed pro conversa proposit. 17. utpote quae ex illa manifeste conse-
 quatur. Fortasse ἔ altera demonstrationes, quae passim occurrunt, sunt et-
 iam

iam Theonis. Nam quæ in datorum libro reperiuntur Euclidis non esse expresse asserit Pappus, licet cum illis elementorum facile comparanda. Sunt vero ex his quadam quæ Theonem non sapiunt, sed à sciolis quibusdam conscripta sunt. Sunt & lemmata & corollaria quadam in Elementor. 16. quæ ab ageometris subiecta sunt: illa ubique nota perstrinximus. Ex quibus omnibus concludit Savilius Theonis fuisse partes in Euclide, paucissimis quidem in locis, interpolando explicando augendo: ultra hoc nullas. Qui tamen labos non tanti fuit, ut Proclo omnium ante se Mathematicorum diligentissimo laudatori, commemoratione dignus videretur.

IV. Libri decem priores proprie elementa *ἰσχυμετρικὰ* & Arithmetica continent. Liber X. agit de *συμμετρίᾳ* sive de commensurabilibus & incommensurabilibus, rationalibus & irrationalibus: tres proximi XI. XII. XIII. inscribuntur *στερεῶν*, & agunt de corporibus solidis quinque regularibus, (Pyramide, cubo sive hexaedro, octaedro, Dodecaedro & Icosaedro) eorumque compositione & in sphaeram infertione. Ac Proclo quidem lib. 2. in Euclid. p. 20. observante, Euclides τῇ θεωρησίᾳ μὲν Πλατωνικῇ ἐπὶ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ πάντῃ οἰκείῃ. ὅθεν δὴ καὶ τὸ συμπάσης σιχηνώσεως τίλῃ θεωρεῖσθαι τῶν τῶ καλεσμένων Πλατωνικῶν σχημάτων * σύνταξιν. Et aliquibus interjectis: καὶ πρὸς μὲν αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα βλέποντες λέγομεν ὡς ἄρα πρὸς τὰ κοσμικῶν σχημάτων ἐστὶν ὁ συμπας τῆ Γεωμετρικῆς λόγος. Ἀρχομένου μὲν ἀπὸ τῶ ἀπλῶν, τελευτῶν ἵς ποικιλίας τῆς τῶν συστάσεως, καὶ χωρὶς μὲν ἕκαστε ὑφιστάς, ὅμῃ ἵς τὰς εἰς τὴν σφαῖραν αὐτῶν ἐγγραφεῖς, καὶ τὰς λόγους, ὥς ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ἀρξομένης, διὸ καὶ τῶν καθ' ἕκαστε βιβλίων τὰς σκοπὰς τινεσὶ πρὸς τὸ κόσμον αἰσφύρεταιν ἡξίωσαν, καὶ τὴν χρείαν αὐτῶν, ἣν παρέσχετο πρὸς τὴν ἑκαστὴς θεωρίας * ἀνέγραψαν. Et p. 21. τὸ μὲν γὰρ χρησιμὸν αὐτῆς (σιχηνώσεως Ἑυκλείδης) εἰς τὴν πρὸς ἀρχικῶν σχημάτων συντελεῖ θεωρίαν. Confer, quæ idem Proclus lib. 4. p. 110. Quemadmodum vero liber quintus in MS. Mazariniano præter rem refertur ad Eudoxum, etsi Proclo quoque p. 20. notante Euclides in suis elementis fuit πολλὰ μὲν τῶν Εὐδόξου συντάξας, πολλὰ δὲ τῶν Θεαγηδῆς πελειωσάμενος. Ita liber XIV. & XV.

Aaa 2

in

* Vetus Epigramma in Synopsi Geometrica Mich. Pfelli:

Σχηματα πέντε Πλάτωνος, ὁ Πυθαγόρας ὁ σοφὸς εὗρε,
Πυθαγόρας σοφὸς εὗρε, Πλάτων δ' ἀρίστην ἐδίδαξεν
Εὐκλείδης δ' ἐπὶ τοῖσι καὶ περικαλλῆς ἔτευξεν.

** Confer Boethium 2. Geometr. p. 154: & Joh. Kepleri Opus præstantissimum de Harmonia Mundi, in quo doctrinam de quinque corporibus Platonis ad Θεωρίαν Univerſi applicat.

in quibus eadem corpora quinque conferuntur in se, non videntur auctorem habere Euclidem: sane XIII. libros στοιχείων tantum agnoscit Marinus protheoria ad data, & in Arabica versione Nasriddini Iusfi Persæ, quæ luculentis typis Arabicis lucem vidit Romæ 1594. fol. ex typographia Medicea, tredecim tantum libros exstare video. Tum ultima propositio libri XIII. veluti colophonem operi imponit, denique libro XIV. præmittitur præfatio, Euclidi neutiquam congruens, at bene conveniens Hypsicii Alexandrino, in hanc sententiam: βασιλείδης ὁ τὸν ὁπρωτέρου ὡς ἀρχὴν τοῦ πρώτου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ οὐσαυτὸς τῷ Πατρὶ ἡμῶν [Hypsicii seniori] διὰ τὴν δόξιν ἔμαθ' ἡμῶν συγγραφεῖν, συνδιέτριψεν αὐτῷ τὸ πλεῖστον τῆς ἡλικίας χρόνον. καὶ ποτὶ διελόντες τὸ ὑπὸ Ἀπολλωνίου [Apollonium Pergæum innuit Euclide * juniorem] γραφεῖν περὶ τῆς συγγραφῆς ἔδωκεν αὐτῷ καὶ ἑκοσάεδρον τῶν εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν ἐν γραφομένων, πᾶσι λόγοις ἔχει τὰυτα πρὸς ἀλλήλα, ἔδεξαι τὰυτα μὴ ὁρῶς γεγραφεῖναι τὸ Ἀπολλωνίου, αὐτοῖς τὰυτα διακαθάρσαντες ἐγραψαν, ὡς ἡ ἀκρίβεια ἔπαρτος (Hypsiclis senioris.) ἐγὼ δ' ὕστερον περὶ τῆς ἐτέρης βιβλίου ὑπὸ Ἀπολλωνίου ἐκδομένου καὶ περὶ τῆς δόξης ἐν γῆρας περὶ ὑποκειμένη καὶ μεγάλως ἐψυχαγωγῆθην ἐπὶ τῷ περὶ τῆς συγγραφῆς ζητήται. τὸ μὲν ὑπὸ Ἀπολλωνίου ἐκδοθέν εἰσὶ κοινῇ σκοπεῖν, καὶ γὰρ περὶ φέρεται. τὸ δ' ὑφ' ἡμῶν δοκῇ ὕστερον γεγραφεῖναι φιλοπόνως ὅσα δοκῇ ὑπομνηματισμῶν ἐκεῖνα περὶ φωνῆσαι σοὶ διὰ τὴν ἐν ἀπ᾽ αὐτῇ μαθηματικῇ μάλιστα δ' ἐν γεωμετρίας σκοπῇ, ἐμπείρως κείνοντι τὰ ῥητῶν ὁρῶν, διὰ τὴν τὴν πρὸς τὸν πατέρα σωήθειαν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐνοίαν ἐν μὲν ἀκρομῶν τῆς πραγματείας. Ad libri XV. proposit. 5. meminit Hypsicles magistri sui Ἡδωρί: ἡ ἔφερις ὡς ἔκδοται ὁ ἡμέτερος ὑφ' ἡμῶν ἀπομείνας διδάσκαλος, ἔχει τὴν πρόπον ἔτον. Et post rem illam expositam, ἔτω μὲν ἔν, inquit, ὁ εἰρημῶν εὐκλείδης τὸν ἀνὴρ τὸν περὶ τῶν εἰρημῶν δόξας δέδωκε λόγον. Ad libri 14. proposit. 2. τὸ τὸ γεγραφεῖται ὑπὸ μὲν Ἀριστοῦ ἐν τῷ ἑπταγράμῳ πέντε σχηματῶν σύγκρισις, ὑπὸ δ' Ἀπολλωνίου ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδοτῇ τῆς συγγραφῆς ἔδωκεν αὐτῷ πρὸς τὸ εἰκοπέδρον. Sub Hypsiclis etiam nomine latine verterunt Georgius Valla, & Bartholomæus Zambertus Venerus.

V. Euclidem translatum in Romanam linguam vir Magnificus Boethius dedit, teste Cassiodoro lib. de Geometria, respiciente ad libros II. Geometriae, quæ inter Boethii opera hodie exstant, & incipiunt his verbis: Quia vero, mi Patrici, Geometrarum exercitatissime, Euclidis de artis Geometria figuris obscurare prolat a te adhortante exponenda & lucidior aditu exponenda suscepisti. Et p. 1514. Supra positarum igitur speculationibus figurarum ab Euclide succincte obscureque prolatis & a nobis verbum videlicet de verbo exprimentibus

* Fallitur igitur Abulpharajus qui Euclidem multo juniorem facit p. 41.

bus strictim translatis, quadam iteranda repetendaque &c. Idem lib. 2. p. 1542. *Codex iste secundum dispositionem Euclidis esse dicitur, secundum demonstrationem vel inventionem, aliorum plerumque esse dicitur.*

VI. *Latine* cum demonstrationibus, quæ *Theoni* vulgo tribuuntur (Boethius & Proclus eas non habuit, certe pro Euclideis non agnovit) prodire elementorum libri XV. interprete *Campano*, & libri XIII. interprete *Bartholomæo Zamberto* Veneto Paris. 1516. apud. H. Stephanum ævum, fol. & una cum aliis Euclidis scriptis Basil. 1537. 1546. fol. tum ex versione *Frid. Commandini*, cum ejusdem commentariis. Pisauri 1572. 1619. fol. *Denique græce & latine*, Commandini versione ex Ed. Bernardi libris emendata & Græcis ad MSS. & Savilii castigationes per Virum Clariss. Joh. Hudsonum recensitis, in nova luculenta operum Euclidis editione Oxon. 1704. fol. è theatro Sheldoniano. Euclidis libri XV. ex Campani interpretatione primum editi fuerant Venetiis 1482. cum figuris Geometricis, quibus Erhardus Radholtus Augustanus testatur se primum cœpisse libros excusos ornare eadem facilitate, qua literarum elementa imprimuntur. Confer Beughemii incunabula Typographiæ p. 57. Zamberti versio prodierat etiam Venet. 1505. fol. sub titulo elementorum Euclidis, ex traditione *Pappi* Philosophi.

VII. Sine Theonis demonstrationibus sæpius præterea excusi sunt Euclidis elementorum libri: *Græce* quidem, Florentiæ, teste Gesnero, tum Romæ 1545. 8.

Græce & latine :

Libri XV. cum præfat. *Stephani Gracilis* Paris. 1557. 1573. & 1598. 8.

Libri XIII. ex editione *Conradi Dasypodij*. Argent. 1564. 8. additis ad librum primum & secundum tantum, Theonis commentariis, & ad secundum *Barlaami* Monachi demonstrationibus, quibus ad numeros applicat, quæ de lineis ac figuris planis Euclides docuerat.

Libri XV. ex ejusdem Dasypodii recensione, inter alia Euclidis opera ibid. 1571. 8. Edidit & eodem anno librum primum Theonis commentariis illustratum, græce cum latina perspicua interpretatione, & Heronis vocabulis Geometricis.

Libri XIII. Lond. 1620. fol. nitida editio, cum Commandini versione, adjectis figuris accuratis. Laudat hanc *IndoCiv* Marcus Meibomius dialogo de proportionibus p. 173.

Aaa 3

Latine

Latine ex versione & cum commentario Luca Pacioli de Burgo Venet. 1489. fol. Libri XV. è recognitione Christiani Melder. Lugd. Bat. 1673. 12.

Libri XV. cum scholiis & commentariis insignibus Christophori Clavii, Jesu Socii. Colon. 1591. fol. Rom. 1603. 8. & Francof. 1607. 8. quam editionem emendatorem recentioribus esse notat Sam. Reyherus in diff. de Euclide Kil. 1693. 4. p. 40.

Libri XV. demonstrati à Francisco Fluffate Candalla & libro XVI. per ipsum addito aucti de solidorum regularium inter se invicem collatione, itemque XVII. de compositis regularibus. Paris. 1566. fol. & 1578. fol.

Libri VI. priores cum démonstrationibus Orontii Finaei Paris. apud Simon. Colineum 1551. 4. Job. Scheubelii Basil. apud Hervag. 1550. fol. Jac. Peletarii 1557 fol. C. Dibaudii Lugd. Bat. 1603. 4. & Arnheim. 1605. 4. Caroli Malapertii, Duaci 1625. 12. Georgii Fournierii Lond. 1654. 12. Henr. Coetsii Lugd. Bat. 1691. 8.

Libri VI. per Conr. Dasypodium cum scholiis Isaaci Monachi. Argentorat. 1579. 8.

Libri VIII. per Marium Mersennum in Synopsi ejus Mathematica Paris. 1644. 4. Libri XIII. demonstrati ab Ambrosio Rhodio, Witteb. 1609. 8. 1634. 1661.

Libri XV. demonstrati succincte ab Isaaco Barrowo, Anglo, Mathematico præstantissimo (Lond. 1659. 1678. Marburg. 1675. 8.) qui Petrum Herigonum subinde est secutus. Claudii Richardi, Jesu Socii in libros XIII. Euclidis, Isidorum, Hypsiclem & recentiores de corporibus regularibus, & Procli propositiones Geometricas. Antverp. 1645. fol. His adde Arnoldi Lénfai Isagogen in Geometrica elementa Euclidis Antvv. 1565. 8. Job. Alphonfi Borelli Euclidem restitutum, sive prisce Geometriæ elementa brevius & facilius contexta. Pisis 1558. 4. Rom. 1679. 12. Andrea Tacqueti elementa Geometriæ Euclidean Antverp. 1654. 8. & cura Guil. Whistonii recensita & locupletata, Cantabrigiæ 1703. 8.

Anglice cum notis H. Billingsley & præfatione Joh. Dee. Lond. 1570. fol.

Italice cum commentario Nic. Tartaleæ Brixienfis Mathematicos Prof.

Gallice libri VI. per Petrum Herigonum. Paris. 1644. 8. quo anno quoque cursum Mathematicum latine & Gallice edidit ibid. sex Volum. in 8.

Li-

Libri XV. per D. Henrion. Paris. 1615. 8.

Germanice cum perspicuis demonstrationibus Euclidis Elementa dare promisit clarissimum Kiloniæ lumen Samuel Reyherus, edito brevi specimine. Henricus quoque Meißnerus Arithmeticæ & Geometriæ longo usu peritissim⁹, Hamburgi elementa Euclidis edere cœpit Græce & Germanice, cum uberrimis cœmentariis, itidem Germanicis, A. 1699. fol. sed non editis ultra librum secundum.

VIII. Epitomen elementorum Euclidis Græce scripserat *Æneas* Hierapolites, teste Proclo lib. 4. in primum Euclidis p. 95.

Præter Arabicam Tusini versionem librorum XIII. quam editam supra §. 4. retuli, memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. elementa Euclidis Arabice versa à Thebeto, & p. 47. libros XV. elementorum ex Arabico latine versos ab Adelardo Gotho Bathoniensi, cum commentariis Campani Navarriensis. Persicam versionem Bodlejana, Syriacam Cantabrigiensi Bibl. servat, teste Ed. Bernardo.

Libri VII. ex Arabico Ebraice versi à Joh. Jacobo Mechir, Msti sunt in Bibl. Vindobonensi teste Lambecio lib. 1. pag. 178. Alia Hebraica versio R. Mosis Aben Tibbon, Buxtorfio memoratur. Deniq; Sinice ac Tartarice versa Euclidis elementa testatur illustris Leibnuitius noviss. Sinic. p. 155.

IX. Mira Johannis Pici * Mitandulani conclusio est. p. 67. *Opp. Nihil magis nocivum Theologo, quam frequens & assidua in Mathematicis Euclidis exercitatio.* Equidem vera Theologia nullam Mathematicam demonstrationem extimescit, qua vel convellatur vel everti queat, itaque nec Theologis nocebit Euclidi adveviffe, ut à paralogismis sibi caveant, neque sapiant ultra divina testimonia in iis quæ captum humanum excedunt. At falsam Theologiam professus, poterit fortasse ex Euclidis diligentiori tractatione detrimentum capere. Nam vel universam religionem (licet & hoc non sine insigni paralogismo) ex falsis,

* Hunc locum respexit Mottanq; Vayerus T. 2. *Opp. p. 568. edit. in fol. Vous n'ignorez pas le peu de conte qu'on fait de la Geometrie aujourd'hui jusques dans les Colleges, on Pic de la Mirande s'ouffenoit il n'y a gueres que la connoissance des Elements d'Euclide estoit la plus contraire de toutes à nostre première Philosophie Chrestienne. que nous nommons Theologie.* Non itaque probasset Picius Johannis Alexandri Ferrarii institutum, qui librum quo ad Pontificiam religionem amplectendam omnes & singulos argumentis ut ipsi quidem videtur certis ac necessariis invitat, Euclidem Catholicum inscripsit.

sis illis, quæ observabit additamentis humanis judicatam contemnet secum ac conculcabit, falsam sine tergiversatione præ se feret, persecutionis molestiam reveritus : vel imprudens incidet in casses inquisitionis, dum accurato ac Mathematico examine, quæ deprehendit absurda concoquere non poterit, sed propalabit diligenter, & irritabit crabrones. Est tamen, ubi falsæ quoq; Theologiæ Mystis usum poterit præbere Euclides bene magnum : accuratæ enim rerum indagacioni adversus vel tandem docebit verum à falso, certum à commentitio secernere, nec cum abusibus & erroribus quorundam Christianorum manifestis ipsam adspernari vel rejicere Christianam religionem, quæ sola habet, quicquid in omni religione est verum ac divinum, ita ut nihil dignum fide de cultu Dei ullus docuerit Philosophus, ulla gens crediderit, quod non in Christiana religione perspicue tradatur : Vicissim nullus usquam exstet circa has res error, nullum vitium, quod non condemnat ac rejicit Christiana religio. Quod si ad Theologiam etiam veram percipiendam noxium affirmat Picus, accurate ac perspicue argumentari, colligere certo, à falsis abhorre conclusionibus, quod usquequaq; facere docet Euclides : si propterea, inquam, Theologum ab Euclidis diligenti tractatione remove volumus, ne acutius cernat, quid Deus jusserit, quid hominum vel inscitia vel incuria introduxerit, ratumque habuerit. Valeat Mirandulanus cum conclusione sua, aut solis Theologis fateamur rationem, Dei munus, excolere non licere. Quanta enim Euclidis laus etiam à rigido cenfore Petro Ramo lib. III. Scholar. Mathematicar. *Nullus paralogismus, nulla Pseudographia in totis elementis Euclidis nobis, quanquam severe inquirentibus, animadverti potuit. Quam laudem singularem esse profiteor, quamque nulli adhuc neque Grammatico, neque Rhetori neq; Logico concedere potui, ut in Grammatica, Rhetorica, Logica, nil falsi doceret.* Quibus adde hæc Hieronymi Cardani lib. XVI. de subtilitate : *Euclidis sunt dua præcipua laudes, inconcussa dogmatum firmitas libri Elementorum, perfectioq; adeo absoluta, ut nullum opus huic jure comparare audeas. Quibus fit, ut adeo veritatis lux in eo refulgeat, ut is solum in arduis questionibus videantur verum à falso posse discernere, qui Euclidem habent familiarem.* Vicissim tamen libenter confiteor, ad movendos & convertendos hominum animos in Doctore Ecclesiastico longe plus me tribuere *δοκείζει πνεύματι*, & seriz atque affectuosæ *δευότην* disertæque viris pii & cordati persuasione, quam jejunæ & sæpe perobscuræ demonstrationi Euclideanæ ad res morales atque Theologicas applicatæ, quæ vel torpere animum finit, vel ad

con-

controversias accendit, aut ad meras notions intellectus redigit Theologiam, practicam si ulla usquam esse debet disciplinam. Opto tamen ut quicquid docet *Σποδεκτικῶς* doceat Theologus, hoc est, ut tum quoque nulla ejus effata vel ridigissimum examen Euclideum metuant, cum vel maxime videtur agere familiariter. Ita demum efficiet, quod jubetur ab Apostolo, ut quæ docet, doceat *ὡς λόγον θεῖον*.

Antequam ad alia Euclidis scripta pergo, haud absurde notarim *Elementa Arithmetica*, quæ sub Euclidis nomine separatim vulgata sunt græce & latine Parisi 1554. 4. non esse peculiare ipsius opusculum, sed definitiones & propositiones è quindecim libris elementorum, de quibus hactenus dictum est, passim collectas. At *Arithmetica* Euclidis liber primus, Witebergæ A. 1546. 8. seorsim editus, est septimus Elementorum, utpote in quo non minus, quam in octavo & nono Euclides de numeris agit. Atque nonum hunc respicit Jamblichus, cum p. 32. ad *Arithmetica* Nicomachi Geraseni, allegat Euclidem *ὡς πρῶτον τῶν ἀριθμητικῶν*, ipsum reprehendens. Apud eundem p. 26. *ὅπερ ἀγνοῶντες οἱ περὶ Εὐκλείδην*, reddendum est: *quod cum ignoraret Euclides &c.*

XI. ΔΕΔΟΜΕΝΑ, *data* sive theometra Geometrica XCV, una cum *προσῳδή* sive præfatione Marini Philosophi *Neapolitani*, qui Pappi Alexandrini commentarium memorans, respicit haud dubie, quæ ille de datis Euclidis differit libro VII. *Mathematicæ συντάξεως*. Quod vero Pappus p. 241. theoremata numerat non plura quam XC, inde fit, quoniam LXIV, & LXV. pro uno habuit, tum LXXI. & LXXII. perinde ut LXXV. ac LXXVI. existimavit esse epilogos sive corollaria, in quibus similia pronunciantur de triangulis, quæ antea de parallelogrammis. *Data* græce & latine una cum cæteris Euclidis scriptis edidit *Conradus Dasypodius* Argentor. 1571. 8. Latine exstant & ex versione *Barthol. Zamberti* Veneti inter alia Euclidis opera Basil. 1537. fol. 1546. fol. Separatim græce è codicibus MSS. Bibl. Regis Galliarum recensuit & nova versione donavit *Claudius Hardiens* Parisi. 1625. 4. Hardiæ versionem retinuit *David Gregorius* in nitida scriptorum Euclidis editione græcolatina Oxon. è theatro Sheldoniano 1703. fol. Idem Gregorius diagrammatibus literas congruentes restituit è Codice MS. atque theorema LXXXVI. non infeliceiter illustrat in præfat. Euclidis *data*, manu *Josephi Auria* collata cum quinque codicibus MSS. Vaticanis, fuerunt una cum commentariolo (sive præfatione) Marini Philosophi in Bibliotheca Caroli de Montchal teste Labbeo p. 197. Bibl. novæ

Martini ~~et~~ *et* sine nomine auctoris legitur græce ad calcem commentariorum Procli in librum primum elementorum Euclidis, Basil. 1533. fol. p. 113. hoc titulo: *Ἐκείνου τῆς ὁδοῦ, οὐκ ὀνόματι*. Meminit Euclidis *Ἐκείνου* etiam Proclus libro 3. p. 64. Abulpharajus p. 41.

XII. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΜΟΝΙΚΗ. *Isagoge Harmonica*, quæ in quibusdam codicibus adscribitur *Cleonidis*, in Vaticano* videtur referri ad *Pappum*: forte, quod illam recensuerunt. *Georgius Valla* Placentinus, qui primus latine vertit A. 1498. Venetiis fol. edidit sub titulo: *Cleomida Harmonicum introductorium*, una cum Procli hypotyposi Astronomicarum positionum, Mich. Psello de victus ratione, Galeno de pestilentia, Aristarchi Samii libello, Athenagora de resurrectione & duobus *Cleomedis* libris. Grotius ad Capellæ pag. 136. Ita & *Euclides*, sive *verius Cleonides*: neque enim illa Euclidis sunt, quæ titulo *Harmonices* sub ejus nomine circumferuntur, ut sagacissime *Pacem* ex æqualitate semitoniorum aliisque similibus argumentis odoratus est. Sed hoc quidem argumentum levius visum Marco Meibomio. Nec minus tamen puto falli Meursium, qui Euclidis *Isagogen Harmonicam* & *Isagogen Cleonidis* velut duo diversa scripta commemorat p. 128. ad *Aristox.* Primus sub Euclidis nomine græce cum versione sua (illam enim *Vallæ* vidisse haud videtur) vulgavit *Johannes Pena* Mathematicus Regis Christianissimi. Paris. 1557. 4. Ex *Penæ* editione profluxit altera Græcolatina *Conradi Dasypodii*, inter cætera Euclidis scripta excusa Argentorat. 1571. 8. *Penæ* versionem exhibet etiam *Petrus Herigonus* in cursu Mathematico Paris. 1644. 8. & *Anton. Possevinus* XVI. 7. Bibliotheca selectæ, additis nonnullis Græcis locis *Aristidis Quintiliani* & *Bryennii*, ex Codd. MSS. Vaticanæ Bibl. & *Fulvii Ursini*. Ab eo tempore *Marcus Meibomius* Vir doctissimus Græca emendavit ex codice *Vulcaniano*, cui titulus *Ἀναγνώσις εἰσαγωγὴ ἁρμονικὴ*, tum ex aliis binis codicibus scriptis *Coventriensi* & *Barocciano*, quos cum *Dasypodii* editione contulerant *Seldenus* & *Langbænius*. Idem *Meibomius* novam addidit versionem & notas, Euclidisque *Isagogen* subjunxit elementis *Harmonicis Aristoxeni*, cujus celeberrimi ac propo-

mo

* Vide M. Meibomii præf. ad Euclidis *Harmonicam* & ad *Aristidem Quintil.* pag. 208.

** De *Cleomide* isto quis fuerit & quando vixerit æstum apud scriptores silentium. Vossius itaque p. 347. de scientiis Mathematicis suspicatur latere sub hoc nomine *Cleomedem*. At *Cleomedis* esse hanc *Isagogen Harmonicam*, nunquam mihi persuadebo.

modum æqualis Euclidi scriptoris vestigia legere auctor Isagoges videtur. Denique *David Gregorius* in laudata Oxoniensi operum Euclidis editione Isagogen hanc ex Meibomii editione exhibuit, nisi quod versionem hinc inde emendavit, cuius rei exempla quædam perito lectori considerata offert in præf. Meminit Musicæ Euclidis Marinus quoque in protheoria ad Data, & Marini Præceptor Proclus lib. 2. ad elementa Euclidis p. 20. qui τὰς καὶ μουσικὴν στοιχειώσεις appellat. *Manuelis* porro *Bryennii* Harmonica à celeberrimo Joh. Wallisio T. 3. Operum Oxon. 1699. fol. Græce & latine edita, commentarii instar sunt in Harmonica Euclidi tributa, & pleraque illorum ad verbum etiam repetunt, etsi ab illo, quod miratus sum, ne semel quidem Euclides nominatur. At laudat Euclidis Harmonicam Abulpharajus p. 41.

ΚΑΤΑ ΤΟΜΗ ΚΑΝΟΝΟΣ, *Sectio Canonis Musici* (eosdem editores & interpretes nacta quos Isagoge Harmonica) memoratur à Porphyrio ad Harmonica Ptolemæi p. 272. Ἐκ θεμελίων γεωμετρικῶν θεωρημάτων πρὸς τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν συντίθενται, κείμενα ἢ ἐν τῇ ᾧ κανόνι. *Euclides* κατὰ τομὴν. Illa porro γεωμετρικὰ θεωρήματα sive diagrammata linearum, uti & ipsum typum Canonis secti primus Meibomius feliciter restituit, quem secutus in Euclidis luculenta, quam dixi, editione *David Gregorius* observat hanc canonis sectionem Ptolemæi sententiæ consentire, Aristoxenæ vero opinioni, quam Isagoge refert, atque adeo Isagogæ ipsi adeo esse adversam, ut illius refutatio quædam videri queat. Suspiscatur itaque utriusque scripti auctorem esse non Euclidem, sed fortassis *Claudium Ptolemaum*, qui in Isagoge sententiam Aristoxeni exposuerit, in sectione Canonis confutaverit. Sed vereor, ut hanc conjecturam suam approbet lectoribus vir doctissimus, cum præsertim Aristoxenum confutaverit Ptolemaeus alio loco, & veterum scriptorum testimonia Codicumque antiquorum, saltem quorundam fides hos libellos Euclidi vindicent. Ut omittam argumentum, quod ex re ipsa & historia Musica petitum urget Meibomius præf. ad Aristidem Quintilianum. Videtur Euclidem quoque respicere Bryennius lib. 2. Harmonic. p. 415. Ὁ γέννηται ὁ κανὼν ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν ἀνδρῶν ὁπινεῖσθαι τε καὶ εὐρησθαι.

XIII. ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ *Phænomena*, sive ἀρχαὶ Ἀστρονομίας *Principia Astronomiæ*, memorantur à Marino in protheoria ad data, Johanne Philopono ad 2. Physicor. & Pappo lib. 6. συντάξις Μαθηματικῆς præf. & proposit. 55. Græce & latine (sive demonstrationibus tamen) edi-

dit *Conr. Dasypodius* inter cætera Euclidis scripta Argentor. 1571. 8. Latine ex *Barthol. Zamberti* versione cum reliquis Euclideanis prodierunt Basil. 1537. 1546. fol. Vertit & *Josephus Auria* Neapolitanus, cujus interpretatio cum observationibus Francisci Maurolyci lucem vidit Romæ 1591. 4. Eadem versio recusa in Synopsi Mathematica Marii Merfenni Paris. 1644. 4. pag. 249. Denique Phænomena una cum demonstrationibus & schematis primus græce ex Codice MS. Oxoniæ A. 1703. fol. inter cætera Euclidis opera dedit *David Gregorius* Mathematicus præstantissimus, addita Auria versione hinc inde emendata.

XIV. ΟΠΤΙΚΑ ἑτοιχῆα. Elementa Optica, quorum meminit Proclus p. 19. lib. 2. ad element. Heliodorus Larissæus in Opticis & Marinus in protheoria ad data. Latine vertit *Bartholomæus Zambertus*, cujus interpretatio cum reliquis Euclidis prodiit Basil. 1537. 1546. fol. Græce & latine edidit *Joh. Pena* Paris. 1557. 4. separatim, atque cum Penæ versione iterum *Conr. Dasypodius* Argent. 1571. 8. inter cætera Euclidis opera. Exstat & Penæ versio excusa Paris. 1604. 4. tum Hetrusco idiomate ex interpretatione *Ignatii Dantis* lucem vidit hic libellus cum Heliodori Opticis, Florentiæ 1573. 4. Verum illa Ignatii expositio ut manca & paralogismis scatens reprehenditur à *Josepho Blancano* in Chronologia Mathematicor. p. 202. *David* denique *Gregorius* in præclara sua Euclidis editione Optica quoque exhibuit cum latina translatione *Joh. Penæ*, & adjunctis *H. Savilii* ineditis eousque castigationibus.

ΚΑΤΟΠΤΙΚΑ elementa Catoptrica memorat diserte Proclus loco laudato. Cum eosdem plane & auditores & interpretes habuerint cum Euclidis Opticis, tantum adjiciam, quod utraque Savilio visa sint non magni momenti & vix digna Euclide, cui sententiæ allatis etiam nonnullis argumentis subscribit *David Gregorius*.

XV. DE DIVISIONIBUS liber quidam latine exstat, incertum admodum, an recte relatus ad auctorem Euclidem. Equidem Euclidem πρὸ διαίρεσιν scripsisse testatur Proclus p. 20. & 40. at quem in editione Oxoniensi adjunctum Euclidis scriptis videmus librum de divisionibus superficierum, *Johannes Dee* Londinensis Arabica lingua scriptum invenit sub nomine *Mahometi Bagdedini*, (qui sæculo post Christum natum X. floruisse fertur) & excellentiam scripti miratus non existimavit auctorem habere Arabem sed potius Euclidem, itaq; Urbini A. 1563. edendum reliquit *Federico Commandino*, qui in lucem quoque protulit Pisauri A. 1570. Negavit tamen Euclidis esse acutissimus vir *H.*

Savi-

Savilius, cujus pauculas notas David Gregorius in suo Euclidē adjunctis. DE LEVI ET PONDEROSO FRAGMENTUM eidem Savilio spurium visum est, & in Oxoniensi Euclidis editione similiter latine tantum exhibetur ex Euclide *Barthol. Zamberti*, Basil. 1537. & 1546. fol.

XVI. *Scripta Euclidis deperdita.*

Διαρρέεις ἢ τὸ περὶ διαρρέων βιβλίον. Vide, quæ jam dixi pagina superiore.

Κωνικῶν βιβλία δ'. Pappus lib. VII. p. 249. *Euclidis libros quatuor Conicorum cum Apollonius explevisset, ac quatuor alios adjunctisset, octo Conicorum libros confecit.* Confer quæ ibi sequuntur usque ad pag. 251.

Ποσειδωνίου βιβλία γ'. Proclus lib. 3. in Euclidem p. 56. πρὸς περὶ αὐτῶν λέγειται μὲν καὶ ὅτι περὶ προβλημάτων πῶν, οἷον τὰ Ἐυκλείδῃ γεγραμμένα περὶ μαθημάτων. Idem p. 80. Τοιαῦτα ἀρὰ ἐστὶ καὶ ὅσα περὶ μαθημάτων συλλογῆς γέγραφε, βιβλία προβλημάτων σωτῆρας. Libros tres fuisse restatur Pappus lib. VII. p. 241. & 244. præcipuaque hujus operis persequitur p. 354. seq. propositione CXXVII. & seq.

Τόπων ὀπτικῶν βιβλία β'. *Planorum locorum libri duo.* Pappus lib. VII. pag. 241.

Τόπων πρὸς ὀπτικῶν βιβλία β'. *Locorum ad Superficiem libri duo.* Pappus loco laudato.

Ψευδάρων τρόποι, Rationes falsa deprehendendi & paralogismos arguendi. Hoc scriptum non sine damno rei Logicæ ac Mathematicæ perditum ita memorat Proclus lib. 2. in Euclid. p. 10. μετὰ δὲ τὴν διόρθωσιν καὶ τῶν διορθωτικῶν φρονήσεως, ἀς ἔχοντες γυμνάσειν διηρησμένους τὴν ἀρετὴν ταύτης πρὸς τὴν εὐρεσιν τῶν παραλογισμῶν, καὶ ἐκείνηται ἡ διὰ μέντοι. Καὶ ὅτι δὴ τὸ σύγγραμμα διὰ τὴν ἀρετὴν ἡμῶν ταύτην ἐν τῇ ἡμετέρῃ ψευδαρίων ἐπεγράψεν, τὸ πᾶν αὐτῷ ποιήσας ἐν τῇ διαρρυθμίσει, καὶ κατ' ἑκάστον γυμνάσει ἡμῶν τὴν διανοίαν παντοίοις θεωρήμασι, τῶν ἢ ψεύδει τὸ ἀληθὲς ὡρανοῖς καὶ τῇ πόσει τὸν ἔλεγχον τῆς ἀπείτης συναισθησάμενος. Τῷ τὸ μὲν ἐν τῷ βιβλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ γυμνασίᾳ. Idem p. 17. καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν ἡμετέραν καὶ τὴν πόσιν ὡρανοῖς ἡμῶν ἀφ' ὧν διηρησμένον διαγινώσκον τὰ ἐν τῇ πόσει αἰσθάνονται καὶ τὴν πόσιν αἰσθάνονται ἐκβαίνει. Οἱ γὰρ τρόποι κατὰ τὰ ψευδάρια διελόχον δυνατόν, ὥς μὴ διαμαρτηται, ταύτην ἔχοντι τὴν ἐπαγγελίαν.

XVII. *Index scriptorum in VI. libros Procli ad Euclidem laudatorum*, compositus à me ad editionem Græcam Basilicensem.

Bbb 3

Enc-

- Aeneas Hierapolites ὁ τῆς Πιτομῆς γεωμετρίας τῶν Εὐκλείδους στοιχείων 95.
 Aegyptii Geometriz inventores 19. 32.
 Ameristus Stefichori frater 19.
 Amphinomus 21. 56. 60. Mathematicus 68.
 Amyclas Heracleotes Platonis discip. 19.
 Ἀθηναῖος· ξύ· (apud Platonem in Legg.) 7.
 Anaxagoras Clazomenius 19.
 Andron. 23.
 Apollonius 20. 21. 28. 34. 35. 51. 88. 93. ἐν τῇ περὶ τῆς κοχλίας γεωμετρίας
 29. Geometrica axiomata etiam demonstravit 54. Περιγὰν· 75.
 Archimedes 12. 30. Syracusius 18. ἐν τῷ πρώτῳ 20. ἐν τοῖς περὶ σφαίρας
 καὶ κυλίνδρων 20. Τῶν ἀνισοσφαπιδίων ἀρχὴν· 51. ejus Helice 73. Cir-
 culi dimensio 10.
 Archytas Tarentinus 19.
 Aristoteles 8. 10. 15. 17. 27. 28. 51. 52. 53. 54. 56. 70. 97. 100. 102.
 δαιμόνιον· 18. 22. 32.
 Asinæus Philosophus (Theodorus) 36.
 Athenæus Cyzicenus 19.
 Carpus 66. Antiochenus 35. Mechanicus, ἐν τῇ Ἀστρολογικῇ πραγμα-
 τείᾳ 65.
 Chrysippus, 103. Ctesibius. 12.
 Cratistus Procli æqualis 58. Idem cui Pappus Alex. collectiones suas in-
 scripsit.
 Dinostratus Menæchmi frater 19.
 Epicurus 60. Epicureus Zeno, vide Zeno. οἱ Ἐπικυρεῖς 85.
 Eratosthenes 13. 31.
 Euclides ὁ γεωμέτρης p. 14. & passim. ὁ στοιχειωτής 37. & passim. ejus ætas
 & scripta 20. ὁ ἡμετέρος καθηγμενός, 34. ἐν ταῖς διαιρέσει 40. τῇ
 πρώτῃ Euclidis elementorum ἀντίγραφον 55. περίγραμμα 58. 80.
 δεδόμενα 64. Euclidis ἐξηγηταί. 77. 86. Euclides ἡμῖν παρέκειν τὴν ἐν τῇ
 τοῖς ποικίλαις ἀντιρροπῇ, αὐτὸς δὲ τῶν ἀπλοτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων σήσεις
 τὴν θεωρίαν 107.
 Eudemus Peripateticus libro περὶ γωνίας 35. ἐν ταῖς Γεωμετρικαῖς ὑποθέσει
 92. quousque Geometriz perfectæ historiam deduxerit. 19. respi-
 citur idem liber 79. 87. 99. 109.
 Eudoxus Cnidius 19. Platonis æqualis.
 Geminus 11. 29. 31. 32. 49. 51. 52. 53. 56. 66. 68. 74. 103.

Her-

- Hermotimus Colophonius 19.
 Hero 12. 55. 85. III. Mechanicus. 81. 90.
 Hippias 73. 93. Eleus. 19.
 Hippocrates Medicus 11. 26.
 Hippocrates Chius 58. *επιχῆρα* Geometrica scripsit. 19.
 Homerus 9. 16.
 Leo Neclidis discipulus 19. ejus *επιχῆρα* Geometrica ibid.
 Leodamus Thasius 19. à Platone analysin didicit, qua in Geometricis
 non pauca invenit 58.
 Λόγιον (Zoroastris) 27. 36. 43.
 Οἱ δὲ μαθηματικῶν 103.
 Menæchmus 21. 22. 31. Eudoxi auditor. 19. Mathematicus 68.
 Μένελαος Ἀλεξανδρεὺς 90.
 Μυσσῶν λόγος ὁ ἐν πολιτείᾳ [Platonis] 7. 42.
 Neoclides 19.
 Nicomedes *περὶ κογχυσσῶν γραμμῶν* 73. 93. ubi male Νικόδημος.
 Oenopides Chius 19. 23. 75. 87.
 Orpheus 43.
 Οἱ Παλαιοί 14. 40. 55. οἱ ἀρχαῖοι 102. Παλαιοὶ καὶ θῆοι ἄνδρες Πυθαγό-
 ρηοι 109.
 Pappus 55. 67. 111.
 Parmenides 26. ubi male ἔπερ Μενίδη 27. 32.
 Perseus 31. 93.
 Philippus Medmæus Platonis discip. 19. 80.
 Philo 71. 71. Byzantium intelligi non dubito.
 Philolaus 36. 46. 48.
 Ἐν Βάκχαις 7.
 Phoenices primi excoluerunt Arithmeticam 19.
 Plato 1. 3. 4. 5. 10. 11. 12. 14. 16. 19. 25. 30. 48. 58. 100. 111. θῆος 32.
 ἐν πολιτείᾳ 3. 9. 12. 13. ἐν πολιτικῇ 9. ἐν σοφιστῇ 9. ἐν Τιμαίῳ 10. Epi-
 nomide 12. ἐν τοῖς ἀντιστάσι 19. ἐν Παρμενίδῃ 29. ὁ ὅλος Πλάτωνι
 Συμμίας 53. Vide & infra in Socrate. Platonica corpora quinque
 ἀρχικὰ σώματα 21. κοσμικά, 110.
 Platonici 16.
 Plotinus 6.
 Plutarchus 35.
 Porphyrius 69. 79. 83. 85. 91. Philosophus. ἐν ταῖς σημειώσεσιν. 16.

Posi-

Pofidonius 23. 40. 47. 49. liber contra Zenonem Epicureum 55. 60.

Πτολεμαῖος 95. 96. ἐν πινυ βιβλῳ 53.

Pythagorei 6. 10. 11. 13. 15. 25. 26. 27. 28. 29. 32. 36. 37. 46. 48.

99. 109. Pythagoras 19. 110. 111.

ἱερὸς λόγος καὶ ὅλ' ἀντὶ Πυθαγόρου περὶ τῶν ὑφηγημάτων 76

Πυθαγόρειον ἀρίστων 39. Γνώσημα 81.

Socrates ἐν πολιτείᾳ 2. 6. 7. 9. 36. 42. Θιαυτήν 3. 8. ἐν Φαίδρῳ 6. ἐν Γοργίᾳ

7. 9. ἐν Φιλήβῳ 7. ἐν συμποσίῳ 9. ἐν Μένωνι 13. Platonis scripta in-

telligi omnes vident.

Stoici 22. 24. 103.

Speusippus 22. 50.

Thales 19. 44. 67. 78. 92.

Θεολογικῶν οἱ μυστικώτατοι 43.

Timæus 5. 6. 7. 11. 12. 25. 29. 38. 41. 46. 48. 77. 100.

Theodorus Cyrénæus Anaxagora paulo junior 19.

Theodorus Mathematicus 33. vide supra Alinæus.

Theætetus Athenienſis 19.

Theudius Magnes elementa Geometrica scripsit 19.

Zenodorus 46.

Zeno Sidonius Epicureus 55. 59. 60.

XVIII. Ut de reliquis Geometris antiquis nonnulla subjungam, constat hanc disciplinam primitus excultam ab Ægyptiis, atque inde in Græciam pervenisse, ut traditum Herodoto lib. 2. c. 109. sive Theutus sive Rex Sesoſtris hujus rei Ægyptiis fuerit auctor, sive antecessor ejusdem in regno Moeris, de quo idem Herodotus cap. 101. & de quo capiendus Laertius * VIII. 11. E Græcis celebriores fuere Geometræ Thales, Pythagoras, Democritus, Antiphon, Pythagoræorumque quam plurimi Bryſon, Archytas, Aristæus, ** Hipparchus &c. tum Plato & Eudoxus & Aristoteles atque Heraclides Ponticus, de quibus singulis alibi dixi, & de quibus longe plura nobis constaret, si ætatem tulisset Theophrasti, Laertio V. 48. & Eudæmi Rhodii Historia Geometrica Proclo plus simplici vice laudata, cujus Procli locum insignem ex lib. 2. ad Euclid. p. 19. veluti brevem quandam Geometriæ ante Eucli-

* Confer ibi Menag. & Vossii lib. de scientiis Math. c. 13. p. 48. seq. & c. 14. pag. 327. seq.

** Male Ἀριστοτέλης in scholiis Græcis ad Euclid. XI V. 2.

clidem historiam non dubitavi hæc emendatius describere. Cum enim ab Aegyptiis repertam illam disciplinam post tot alios scripsisset, hæc subiungit, quæ alibi frustra quæras:

ΘΑΛΗΣ ἢ πρῶτον εἰς Λιβυκὴν ἐλθὼν, μετήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν θεωρίαν τούτων, καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸς εὔρε, πολλῶν ἢ πᾶς ἀρχαῖς τοῖς μετ' αὐτὸν ὑφηγήσατο, τοῖς μὲν καθολικώτερον ὀπιβάλλον, τοῖς ἢ αἰδητικώτερον. Μετὰ ἢ τὸν ἈΜΕΡΙΣΤΟΣ ὁ Σησιχόρος ἔ ποιητ' ἀδελφός, ὡς ἐφαψάμεν, τ' περὶ Γεωμετρίας σπεύδης μνημονεύεται, καὶ Ἰππίας ὁ Ἠλεῖος ἰστέρησεν ὡς ὅτι Γεωμετρίαν δόξαν αὐτὸν λαβόντων. Ἐπὶ ἢ τέτοιοι ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ τὴν περὶ αὐτῶν φιλοσοφίαν εἰς σχῆμα παιδείας ἐλευθερὰ μετίσθησιν, αἰωθεὶ πᾶς ἀρχαῖς αὐτῆς ὀπισθοπαύμεν, ἔ αὐτῶς ἔ νοερῶς τὰ θεωρήματα διερευνώμεν, ὅς δὴ καὶ τὴν τ' ἀλόγων πραγματείαν καὶ τὴν τ' κοσμικῶν σχημάτων σύστασιν αὐτοῖς. Μετὰ ἢ τὸν ἈΝΑΞΑΓΓΕΛΟΣ ὁ Κλαζομενὴς πολλῶν ἐφήψατο καὶ Γεωμετρίαν, καὶ Οἰνοπίδης ὁ Χίος, ὁ τὴν ἔ μνησκὰ πτερυγνίζον ἐυρών, καὶ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ὁ Κυρηναῖος ὀλίγων νεώτερος ἢ Ἀναξαγόρας, ὡν καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ἀντιπραγματικαῖς ἐμνημόνευσεν, ὡς ὅτι τοῖς μαθήμασιν δόξαν λαβόντων. Ἐφ' οἷς ἸΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ὁ Χίος ἐγγύτω περὶ Γεωμετρίας ὀπιφανέας, πρῶτον δὲ Ἰπποκράτης τ' μνημονευομένων καὶ σοιχεῖα συνέγραψε. ΠΛΑΤΩΝ ἢ ὅτι ἔτι γυμνάζοντες ἐποίησιν ὀπισθόν, τά τε ἄλλα μαθήματα καὶ τὴν Γεωμετρίαν λαβεῖν, διὰ τὴν περὶ αὐτῶν σπουδὴν ὡς πᾶς δηλὸς ἐστὶ, καὶ τὰ συγγραμμάτα τοῖς μαθηματικοῖς λόγοις καταπυκνίσας, καὶ πάντα καὶ τὸ περὶ αὐτὰ θεωρημάτων φιλοσοφίας ἀντιχρόμιον ἐπιγείρων. Ἐν ἢ ἔτι τῶ χρόνῳ καὶ ΛΕΩΔΑΜΑΣ ὁ Θάσιος ἦν, καὶ ἈΡΧΙΤΑΣ ὁ Ταραντινός, καὶ ΘΕΑΓΗΤΟΣ ὁ Ἀθηναῖος, παρ' ὧν ἐπαυξήθη τὰ θεωρήματα, καὶ προσέλαβεν εἰς ὀπισθομονικῶν σύστασιν. Λεωδάμαντος ἢ νεώτερος ὁ ΝΕΟΚΛΕΪΔΗΣ, καὶ ὁ ἔτι μαθητὴς ΛΕΨΩΝ, οἱ πολλὰ προσέπεριον τοῖς περὶ αὐτῶν, ὡς τὸν Διόντα καὶ τὰ σοιχεῖα σιωθεῖναι τῷτε πλεῖστον καὶ τῇ χρείᾳ τ' δακτυλίων ὀπισθολέστρων, καὶ διορισμὸν εὑρεῖν, ὅτε δυνατόν ἐστι τὸ ζῆξιμον πρόβλημα, καὶ πότε ἀδύνατον. ἘΥΔΟΞΟΣ ἢ ὁ Κνίδιος, Λέοντος μὲν ὀλίγων νεώτερος, ἐταῖρος ἢ τ' περὶ Πλάτωνα γυμνάζον, πρῶτον τῶν καθόλου θεωρημάτων τὸ πλεῖστον ἠύξησε, καὶ ταῖς τρεῖσι ἀναλογίαις ἄλλας τρεῖς προσέθηκε, καὶ τὰ περὶ τὴν τομὴν, ἀρχὴν λαβόντες περὶ Πλάτωνος εἰς πλεῖστον προσήγαγον, καὶ ταῖς ἀναλύσεσιν ἐπ' αὐτῶν χρησάμεν. ἈΜΥΚΛΑΣ ἢ ὁ Ἡρακλεώτης εἰς τὴν Πλάτωνος ἐταῖρος, καὶ ΜΕΝΑΙΧΜΟΣ ἀφροατὴς ὡν Εὐδόξου καὶ Πλάτωνος ἢ συγγενὸς, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ΔΕΙΝΟΣΤΡΑΤΟΣ ἐπιτελειώσαντες ἐποίησαν τὴν ὅλην Γεωμετρίαν. ΘΕΤΑΔΙΟΣ ἢ ὁ Μάγνης ἐντε τοῖς μαθήμασιν ἐδόξεν εἶναι διαφέρων, καὶ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας, καὶ καὶ τὰ σοιχεῖα καλῶς συνέταξε, καὶ πολλὰ τῶν ἐρικῶν καθολικῶν τελεῖα ἐποίησεν. Καὶ μὴ τοὶ καὶ ὁ Κυζικηνὸς ἈΘΗΝΑΙΟΣ καὶ τὰς αὐτὰς γεροντῶς.

Ccc

χρδ.

• al. ἀναλόγων

χρήναι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μὲν μαθήμασι, μάλιστα δὲ καὶ Γεωμετρίας παρὰφανὲς ἐγένετο. Διήγον ἔνθ' οὖτοι μετ' ἀλλήλων ἐν Ἀκαδημία, κοινὰς ποιήσαντες ζητήσεις. ΕΡΜΟΤΙΜΟΣ δὲ ὁ Κολοφώνιος τὰ ὑπὲρ Εὐδόξου περὶ ὑπερβολῆς καὶ θύλακας περιέγραψε. Πρὸς τὸν Πλάτωνα, καὶ τῶν σοφῶν πολλὰ αὐτοῦ, καὶ τῶν τόπων πινάσιν ἐγράψεν. ΦΙΛΙΠΠΟΣ δὲ ὁ μεθ' αὐτοῦ Πλάτωνος ὡς μαθητὴς καὶ ὑπὸ ἐκείνου περὶ τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ζητήσεων ἐποίησε καὶ τὰς Πλάτωνος ὑψηλότητας, καὶ τὰ ταῦτα περιέβαλλεν ἐκ τῶν ὅσων ἦτο τῇ Πλάτωνος Φιλοσοφίᾳ συντεταγμένον. Οἱ μὲν γὰρ τὰς ἰσομετρίας (Γεωμετρίας) ἀναγράψαντες (Εὐδοκίῳ ὁ Πρωπατήρ) μέχρι τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης ταύτης τελείωσιν. Οὐ πολὺ δὲ ἔτι πρὶν αὐτὸς ἐστὶν Εὐκλείδης &c.

Post Euclidem clarissima illuxere Aristarchi Samii, Cononis, Apollonii Pergæi & Archimedis ingenia, Dositheique, tum Eratosthenis, Hipparchi, Gemini, Theodosii Tripolitæ, & Heronis ac Sereni: Menelai item & Isidori ac Hypsiclis, Philonis Byzantii, Tyranensis ac Gadareni five Gaditani, Sporique Nicæni illius discipuli, præterea Amphinomi, Claudii Ptolemæi, Nicomedis, Dioclis, Demetrii Alexandrini, tum Pappi ac Theonis Alexandrinorum, Eutocii Ascalonitæ, Procli, Marini, Pselli, Isaaci Argyri, Barlaami Monachi & Jo. Pediasimi, de quibus partim jam dixi capite hujus libri quinto, partim infra suis locis sum dicturus. Mentio & Crateris qui Geometrica scripsit, apud Laertium IV 23. & Pulcher Geometra Tiberii Imp. temporibus clarus laudator à Phlegonte de mirabil. c. 14.

CAPUT XV.

Catalogus Philosophorum Stoicorum, digestus Ordine Alphabeti.

Achaicus Stoicus. Contra Aristotelis Categorias scripsit teste Simplicio. Ejus Ethica. Laert. VI. 99. Theodorit. VIII. 319. pag. 120 Clemens Alex. IV. Strom. p. 496.

Agathos. Lucian. in Icaromenippo, T. 2. p. 198.

Agathos

Alcimus Stoicus. Philostrat. lib. 1. de Sophist. p. 528.

Alcyoneus Antigoni Gonatæ, Macedonum Regis, filius à Perseo Stoico institutus. Laert. VII. 36.

Alexander Syriæ Rex, filius subdititius Antiochi Epiphanis χαίρων τοῖς λόγοις. Athen. V. p. 211.

M. Annæus Cornutus. Infra in Cornuto.

Annius Stoicus. Porphy. vita Plotini

Antibius Afcalonita. Stephanus Byz. in Ἀσκαλῶν.

Antigonus Gonata Macedonia Rex Zenonem Citieum audivit coluitque, Cleanthem ter mille minis donavit, Laert. VII. 169. & Perseum secum habuit. Vide ad Laert. IV. 47. VII. 6. 9. 13. 14. seq. 36. Antigoni ad Zenonem Epistola id. 7.

Antiochus Afcalonita cognomento Cygnus. Stephanus Byz. in Ἀσκαλῶν, πολλοὶ γὰρ αὐτὸν κεχρηματικάσι, φιλόσοφοι μὲν Ἀντίχῳ ὁ κύκνος, καὶ Σωκράτης, καὶ Ἀντίβῳ καὶ Εὐβίῳ τῶν καὶ Ἰππικῶν. *Sosi* nomine, cujus hoc loco mentio, civis sui, librum inscripserat Antiochus, quem composuit contra Magistrum suum Philonem Academicum, teste Cicerone IV. Academ. quæst. c. 4. unde colligo hunc Antiochum Afcalonitam eundem esse quem Athenis audivit Cicero & Mnesarchus Stoicus & de quo supra in Platonicis dixi. Meminit & Strabo XIV. p. 759. Disputaverat autem singulari itidem libro hic Antiochus, *Stoicos cum Peripateticis re concinere, verbis discrepare*, quod impugnat Cicero 1. de natura Deor. c. 7. Ejus liber περὶ θεῶν. Plutarch. Lucullo p. 511. qui Afcalonitam appellat in Bruto p. 984.

Antiochus Seleuciensis. Vide infra in *Julio Cæso*.

Antipater Panætii Magister præter rem dicitur *Rhodius* fuisse à doctissimo Harduino ad Plinium. Quanquam Panætius Rhodius fuit, & Antipatri librum tertium περὶ ῥόδου laudat Steph. in Ἀγριῳ.

Antipater Sidonius Laert. VII. 29. ubi versus ejus in Zenonem afferuntur. Mentio Antipatri Poetæ apud Cic. de fato c. 3. Idem III. 50. de Oratore: *Quod si Antipater ille Sidonius, quem tu probe Catule meministi, solitus est versus Hexametros aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore &c.* Varia Antipatri Sidonii Epigrammata leguntur in Anthologia. Falluntur viri eruditi qui Antipatrum hunc cum Tarsensi vel Tyriis de quibus mox dicam confundunt.

Antipater Tarsensis, Stoicus, laudatur à Strabone XIV. p. 674. Plutarcho in Lysandri vita extrema p. 433. & de animi tranquill. p. 469. & in Gracchis p. 827. Cum Carneade congregi coram recusans, scri-

pris contendere aulus est, unde dictus *καλαμοβόας*. Idem de garrulitate p. 14. confer Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 738. Videtur respicere Cicero IV. Academic. Antipatrum Stoicum laudans, eumq; jungens cum Archidemo, quos duos opiniosissimos homines & principes dialecticorum ait in plurimis capitibus tam inter se quam à Chrysippo dissensisse. Utrumque inter magnos sectæ Stoicæ auctores referunt Seneca & Arrianus. *Diogenis Babylonii* discipulus fuit, homo acutissimus. Cic. 3. de Offic. c. 12. quo in loco de officiis contra Diogenem nonnulla tradidisse docet, ut c. 13. & 23. Præceptor *Panatii* Rhodii & Bloffii Cumani de quibus infra. Allegatur *ἐν τῷ περὶ τῆς κλεισθῆος καὶ χρυσίππου διαφωρᾶς*, Plutarch. de Stoicor. repugnant. p. 1034. *ἐν τῷ περὶ θεῶν*, id. p. 1051. *Libri duo de divinatione* Cic. lib. 1. de divin. c. 3. 10. 39. 54. lib. 2. c. 15. & 48. *ὄνειροκριτικά* Artemidor. IV. 67. quartus liber *περὶ δαιμονίας*. Athen. VIII. p. 346. primo *περὶ ὀργῆς*. XV. p. 643. libri tres *ὅτι καὶ Πλάτωνα μόνον καλὸν ἀγαθόν*. Clemens V. Strom. p. 595. *τὰ περὶ δυνατῶν & περὶ ἐκφυγεντος*. Arrian. II. 19. diss. Epictet. quic 17. etiam memorat *συναγωγὰς & συντάξεις* Chrysippi Archedemi & Antipatri. Antipatri *περὶ ζώων* Schol. Apollonii, II. 5. Usus Antipatro etiam Plinius, ut apparet ex Indice libri VIII. *ὑπομήματα* Antipatri. Schol. Aristoph. ad Aves v. 1403. *περὶ γάμων* Stob. Serm. 65. & 68. Idem Antipater videtur allegari à Laertio VII. 54. 55. 68. 84. 92. & *ἐν τοῖς περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγόμενων*. id. 57. *πρώτῳ περὶ ὄρων* 60. *δευτέρῳ περὶ ὑσίας*. 150. *περὶ ψυχῆς*. 157. Vide & infra in *Φιλοπαύτῳ*, & Meursium in Bibl. Græca, Jonsiumque ac Vossium. Fallitur Clemens 2. Strom. 416. quod Antipatrum Cleanthis *γνώριμοι* vocat, nisi hoc generaliter sit accipiendum pro Stoico.

Antipater Tyrinus, Panætio Junior, quem Athenis nuper mortuum tradit Cicero II. 24. de Offic. Laudatur *ἐν τῷ ὀγδόῳ πρὸς κοζμῳ* Laert. VII. 139. 140. 142. 148. De officiis scripsisse ex eodem Ciceronis loco colligas.

Antipater alius icidem *Tyrinus*, & Philosophus Stoicus, sed ut videtur antiquior, quem à Catone Uticensi ad huc viro juvene allecsum in contubernium tradit Plutarchus in Catone minore p. 761. Videtur hunc laudare Strabo XVI. p. 757. *Ἐκ Τύρου ὁ Ἀντίπατρος, ὃς μικρὸν πρὸ ἡμῶν Ἀπολλωνίου*. De pluribus Antipatris vide si placet Vossium, Jonsiumque.

Arba-

Aphanes Aristonis Chii discipulus, vide Athenæum VII. p. 281. an Apol-
lophanes?

Apollodorus Atheniensis Stoicos audiuit, Panætium ac Diogenem, ut infra
singulari capite de Apollodori notavi.

Apollodorus Ephellus Laert. VII. 39. 41. 54. 64. 84. 140. Suid. in *θέων*. Ejus
ἡθική allegatur à Laertio VII. 102. 118. 121. 129. *Φυζικὴ καὶ τὸ ἀρ-
χέαιον*, id. 125. 135. *Idem forte *Ἀπολλᾶς* contra quem scripsit
Chrysippus. Incertum idem ne sit qui Ciceroni *Apollodorus Syllus*.

Apollonides, quem moriturus secum habuit Cato Uticensis. Plutarch. Ca-
tone minore p. 791. ubi in latina versione male legitur Apollonii
nomen.

Apollonius Calchedonensis sive *Calcbidenfis* (utrumque enim dixisse veteres
notatum Sirmondo p. 175. ad Sidonium) Bithynus, præceptor
Verissimi Imp. & Marci Luciique Cæsarum. Vide Gatakerum
ad M. Antonini lib. 1. sect. 8. & Syncellum p. 351. Meursium de
Apolloniis p. 63. Jonsium p. 257.

Apollonius Nysæus Νυσαῖος Panætii discipulorum præstantissimus. Strab.
XIV. p. 650.

Apollonius Tyrius Ptolemæi Avletæ temporibus clarus de Zenone Citico
scripsit. Laert. VII. 1. 2. 6. 24. 28. & composuit *πινακα τῶν ἀπὸ Ζή-
νων Φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων*, Strab. XVI. p. 757. Omnino
autem fallit conjectura doctissimi Jonsii, qui lib. II. de Scriptoribus
Hist. Philos. c. 18. hujus Apollonii Historiam in Regia Paris. &
Bodlejana Oxoniensi manu exaratam existare suspicatur. Longe
enim de altero Apollonio Tyrio Rege fabula Erotica nescio quo
auctore scripta exstat, è Græco ut videtur versa ante mille annos,
quem pridem edidit latine Marcus Velferus Augustæ Vindel. 1595.
4. atque inter Velferi opera iterum vulgavit Christophorus Ar-
noldus p. 681 - 704.

Apolloniæ cum Diodoto Stoico diu versatus, P. Crassi libertus, quem C.
Cæsari commendat Cicero XIII. ad familiar. 16.

Apollophanes Antiochenus. Steph. in *Ἀντιόχεια*. Discipulus Aristonis
Chii de quo librum scripsit. Athen. VII. p. 281. Allegatur hic
Apollophanes à Tertull. c. 14. de anima, à Laertio VII. 92. *ἐν τῇ
Φυζικῇ* id. 140. Eundem hunc esse cum Medico Apollophane qui in
Antiochi Seleuci F. aula charus fuit, audacter affirmat Reinesius, p.
335. Var. lect. ambigit Jonsius quem vide p. 144. Fuit & Comi-
cus Apollophanes & alter Epicus de quibus dixi lib. 2. c. 22. Alius
item Sophista de quo Suid. in *Διονύσιος Ἀρεοπαγ.* *Ἀρ-*

Archedemus Atheniensis, Plutarch. de exilio p. 605. ὁ δὲ Ἀθηναῖος Ἀρχε-
δημος εἰς τὴν Παρθῶν μεταστὰς ἐν Βαβυλῶνι τὴν Στωικὴν διὰδοχὴν κατέ-
λιπε. Menagius ad Laert. p. 282. pro Ἀθηναῖος apud Strabonem
legit θαρωνῖος live Ταρωνῖος vel Ζητώνος, ut idem sit cum Tarsensi
de quo mox.

Archedemus Tarsensis, Strab. XIV. p. 674. *Archedemus* Laert. VII. 40.
68. 84. 88. ejus liber περὶ Φωνῆς id. 55 περὶ σωκράτους 134. 136. *Ar-
chidemas* Ciceroni & Senecæ. Confer Lippium lib. 1. manu duct.
diff. 12. & quæ supra in Antipatro Tarsensi. Allegatur ab Arria-
no II. 17. & 19. diff. Epictet. & III. 2. Saobæo Ecclæg. Phys. Syria-
no in XII Metaphys. p. 59. Demetrio de elocutione c. 34. Cle-
mente Alex. &c.

Arens Alexandrinus Philosophus Augusto familiaris, de quo Jonsius p.
215. seq. ubi & de aliis cognominibus.

Aristo Chius Zenonis Citiei discipulus, Laert. VII. 18. & 37. & Cic. IV.
Acad. quæst. Præceptor Miltiadis, Eratosthenis, Aphanis, Apollo-
phanis, Diphili, & Satyri tibicinis, quæm sermonibus suis ita cepit
ut tibia in ignem abjecta ad Philosophiam se conferret. *Ælian.*
III. 23. Var. Petseo qui Antigoni Regis gratia utebatur adula-
tum notat Athenæus VI. p. 251. & voluptati perquam deditum
fuisse. VII. p. 281. ex libro Apolophanis cui titulum fecerat *Ἀγίσων*.
Scriptæ ejus memorat Laertius VII. 163. ex quibus Iosof ad Clean-
them Epistolarum libros IV. Aristonis Stoici esse, reliquæ Aristoni
Ceo Peripatetico tribuenda contendebant Socrætes ac Pædætius.
De hoc aliisque Aristonibus videndi Meursius in Biblio. Græcæ, Jon-
sius de scriptoribus Hist. Philosoph. & ad Menagium hæc sunt.

Aristocles Lampfacenus, qui scripsit libros quatuor ἐξηγήσεων in Chrysippum
περὶ τοῦ πῶς ἕκαστος λέγοιτο καὶ διανοεόμην. Suid.

Aristocreon Chrysippi sororis filius, Laert. VII. 185.

Arrianus Nicomediensis, Epicteti discipulus, de quo infra lib. IV.

Asclepiades Joni. p. 108.

Asclepiodotus Posidonii auditor, teste Seneca, de quæstionum naturalium
causis scripsit. VI. 17.

Athenæus Stoicus cujus meminit Porphyrius in vita Plotini. Etiam Athe-
næi cujusdam Epigrammate Zenone Citieo affert Laertius VII. 30.

Athenodorus Solensis Zenonis discipulus Laert. VII. 38. idem ut videtur
qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse
æqualia id. 121.

Athe-

Athenodorus Cordylus Tarsensis qui Pergamo arcessitus cum M. Catone Uticensi vixit & apud eum mortuus est. Strabo XIV. p. 674. Plutarch. Catone Minore p. 763. Custos Bibliothecæ Pergamenæ qui ausus fuit è libris Stoicorum excindere quæ ipsi secus scripsissent. Laert. VII. 34. Idem forte auctor operis contra Aristotelis categorias quod memorant Porphyrius, Simplicius & Stobæus & libri *περὶ σπάρτης καὶ παιδείας* qui laudatur ab Athenæo, & *περὶ πλάτων* quorum octavus liber allegatur à Laertio III. 3. V. 36. & IX. 42. pro quo male in Arsenii Monembasiæ Archi-Ep. apophthegmatis Græce editis, ubi de Democrito agit, legitur *περὶ πάντων* pro *περὶ πλάτων*.

Athenodorus Tarsensis. [*Glycæ*, Cedreno, Constantino Manassæ &c. Alexandrinus) *Sandontis* F. dictus etiam à pago quodam *Cananites* præceptor Augusti Cæsaris de quo Strabo loco laudato & Lucianus in Macrobiis T. 2. p. 473. ubi octoginta & duos annos vixisse testatur. Laudat & Zosimus lib. 1. c. 6. testatus Augusti mitius imperium fuisse ex quo Athenodori maxime consiliis aures præbuisse. Idem cui Claudius adolescens in contubernium datus est, ut ex Augusti literis refert Svetonius in Claudio c. 4. De patria sua Tarso scripsit teste Steph. in *Ἀρχιἀλῃ*. Alius ab his tribus (1) Athenodorus Philosophus spectra deridens de quo Plin. VII. 27. Epist. (2) Athenodorus Rhodius Rhetor. Quintil. II. 17. (3) Athenodorus Medicus cujus primum τῶν ἐπιδημίων allegat Plutarchus VIII. 9. sympos. (4) Athenodorus Sophista qui tempore Pollucis docuit Athenis, Chrestis atque Aristoclis auditor. Philostrat. p. 191. (5) Athenodorus Arati Poetæ pater. (6) Athenodorus frater Arati. Suid. in *Ἀρατῷ*.

Attalus sub Tiberio Imp. clarus, cujus non infrequens apud Senecam mentio, qui eum audisse se testatur Epist. CVIII. Solum vertit, à Sejano circumscriptus, ut legas in Senecæ patris svaloria 2. Ejus libri de fulminibus allegantur à Seneca filio II. 48. Nat. quæst. Hujus quoque Attali suspicor esse libros *παιρημάτων* memoratos Hesychio in *κορίνθῳ*. Alius Attalus Philometor qui de agricultura & re medica scripsit, de quo Harduinus ad Plin. Alius denique Attalus Rhodius Arati interpres, quem notat passim Hipparchus, ut dixi supra p. 97.

Q. Lucius Balbus, quem loquentem inducit Cicero libris de Natura Deor. *Basilides Syropolitanus* quem M. Antoninus audivisse traditur.

Drf

Bassus Stoicus Galeno memoratus, Coelio Aureliano est Tullius Bassus de quo Jo. Rhodius ad Scribonium Largum p. 191.

Blossius Cumanus Antipatri Tarlensis auditor Romæ & ab eo dedicatione scriptorum quorundam Philosophicorum honoratus. Plutarch. in vita Gracchorum p. 825.

Boethus Stoicus. Philo de mundo incorruptibili p. 737. vide & Laert. VII. 142. & 54. è quo posteriore loco colligas ante Chrysippum scripsisse. Liber de Natura allegatur id. 148. Liber XIII. de fato. id. 149.

Calistes Longini æqualis. Vide Eusebium X. 3. præparat.

Callippus Corinthius Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 38.

Cato Ulicensis sive minor, ab Antipatro Tyrio præceptis Ethicis ac Politicis imbutus. Plutarch. in ejus vita p. 761.

Charemon Alexandrinus cui successit Dionysius Alexandrinus qui usque ad Trajanum vixit teste Suida Διονυσ. De eo vide Voss. II. 1. de Hist. Gr. & Vales. ad Eusebium p. 122. qui apud Senecam VII. 5. Nat. quæst. pro Charimandro * jubent legere Charemonem, cujus librum de cometis laudat Origenes I. contra Cels. p. 45. Insignis Charemonis hujus locus de sacerdotibus Ægyptiis exstat apud Porphyrium IV. de abstinendo ab animatis p. 360. seq. quem respicit Hieron. 2. contra Jovinian. Idem Charemon προγραμματιστής Porphyrio laudatus apud Euseb. V. 10. de præparat. At Martialis XI. 57. Charemonem pro quovis paupere Stoico mortis contentore ponere videtur. Alius Charemon ni fallor qui Astronomiæ peritus videri cupiens cum Ælio Gallo Alexandria iter fecit, de quo Strabo XVII. p. 806.

Charephon. Lucian. in Hermotimo T. 1. p. 515.

Chremomides à Zenone Citieo adamatus. Laert. VII. 17.

Chrysippus Apollonii F. Solensis (ob viciniam dictus quibusdam Tarlensis) successit Athenis Cleanthi, à quo ** ut & à Zenone in multis tamen dissensit. Vide Laert. VII. 178. seq. Acumen ejus usque adeo admirationi fuit, ut non deessent qui dicerent Deos ipsos si dialectica uterentur, uluros haud alia esse quam Chrysippea. Composuit volumina septingenta & quinque, sæpius de eadem re scri-

* Charimandri tamen apud Pappum quoque mentio lib. VII. p. 247.

** Antipatri librum περι τῆς Κλεάνθους καὶ Χρυσιπποῦ διαφοράς supra è Plutarcho memoravi.

scribens, & multa prolixaque testimonia aliorum scriptorum suis inferens libris. id. 181. seq. Scripta Chryssippi *ἐνδοξέμενα* quondam atque in plurimo honore fuisse idem Laertius tradit, n. 189. ex tanto numero tamen ne unum quidem ad nos pervenit, siue hoc totum fortunæ fuit laboribus ejus haud faventi, siue multitudo ipsa vagrandis, & in hac contorta non pauca & *φαινα*, subtilesque ineptiæ lectores removerunt, quo nomine spernuntur vel impugnantur Chryssippea quandoque non à Galeno tantum & Sexto ac Cicerone, sed ab Epicteto quoque & Seneca ac Plutarcho. Neq; dubito subscribere H. Stephani judicio, qui non ita magnam jacturam putabat quod Chryssippi voluminibus dialecticis CCCXI. nobis hodie sit carendum. Rhetoricam Chryssippi ita scriptam fuisse testatur Cicero, *ut si quis obmutescere cupierit, nihil aliud legere debeat.* lib. 4. de fin. In Physicis nescio an aliquid vidit: in Ethicis apparet vel è Seneca, Chryssippum officia ita circumsepsisse subtilissimis disputatiunculis, ut præstet unas Ariani Epicteteas dissertationes tulisse ætatem, quam si omnia Chryssippi scripta Moralia ad nos pervenissent. Historicis & Grammaticos haud dubie multa docere potuissent Chryssippi si exstarent volumina, quorum Catalogus in *συντάξει* digestorum apud Laertium, licet bene longus n. 189 - 202. mancus tamen est, ut præter viros doctos ad illum scriptorem notarunt Jo. Meursius ad Chalcidium p. 31. & in Bibl. Græca & Tho. Stanley in Hist. Philosophica l. VIII. p. 486. & Jonsius lib. 2. cap. 8. à quibus plurima insuper Chryssippi scripta Laertio præterita recensentur. Obiit Chryssippus Olymp. CXLIII. ætatis 73. ut ex Apollodoro notavit Laertius VII. 184. Effigies Chryssippi antiquas tres exhibet Jac. Gronovius tomo tertio thesauri Antiqu. Græcarum litera S. Alios Chryssippos in veterum scriptis notarunt Jonsius, Meursiusque locis laudatis, & Menagius ad Laertii VII. 186.

Catalogus eorum ad quos siue adversus quos Chryssippus Solensis scripsit, quorum plerique Stoici fuisse videntur.

Agatho. Laert. VII. 194.

Alexander. 192. 196.

Aminias. 196.

Apollas. 193. 197.

Apollonides. 191.

Arcefilas. 198.

D d d

Ari-

Aristagoras 190. 194.
 Aristobulus 198.
 Aristocles 199.
 Aristocreon. 196. 197. 202.
 Athenades 190. 195. 198.
 Athenodorus 190.
 Cleon. 202.
 Clitus 191.
 Dio 190. 192.
 Diocles 200.
 Diodorus 200. 202.
 Dionysius 192. 200.
 Dioscorides 190. 193. 198. 200.
 202.
 Epicrates 193. 198.
 Gorgippides 190. 191. 198. 200.
 Hedyllus (an Heryllus?) 196. 197.
 Heraclides 198.
 Laodamas 196. 199. 201.
 Leptinas 201.
 Meleager 196.
 Menecrates 198.

Metrodorus. 189. 191. 198. 199.
 Nicias 193.
 Onetor. 197.
 Panthoedes. 193.
 Pasyllus 191. 195. 197. 198.
 Philarchus 191.
 Philippus. 193.
 Philo 191.
 Philomathes. 194. 195. 199. 200.
 Pollis. 198. 202.
 Pythonax. 201.
 Soligenes 192.
 Sphaerus 198.
 Stesagoras 192. 194. 197.
 Thearus. 190.
 Theosporus. 199.
 Timocrates 194.
 Timonax 201.
 Timostratus 194.
 Zeno 189. 195. 201.
 Zenodorus 200.

Gemma Carulus, quem audivit M. Antoninus Imperator. Julius Capitolin. in Marci vita c. 3. & Antoninus ipse lib. 1. sect. 13.

Claudius Maximus, ab eodem M. Antonino frequentatus. Jul. Capitolin. loco laudato, & Marcus Antonin. lib. 1. sect. 17. (15.) & lib. 8. sect. 25. Huic ni fallor Claudio Maximo ad Proconsulatus Bithyniae dignitatem evecto Apulejus in Apologia se purgat ab impacto Magiae crimine, fretus ut ait doctrina ejus ac perfecta eruditione.

CLEANTHES Affius ex Affo Aelidis urbe: Zenonis Citici, quem per undeviginti annos audiverat, in porticu Atheniensi successor, Magister Chryssippi Laert. VII. 37. & 168. seq. Ingenio * tardiore, sed pertinaci studio & animo constanter solus est visus Magistri sui peram.

* Vide Barthium ad Claudian. p. 101. seq.

peram ferre posse. Vitam finiit inedia, annos octoginta natus. id. 176. vel undecentum, ut Lucianus & Valerius Max. Indul-
 sisse & ipsum argutioribus disputatiunculis apparet à Seneca, ali-
 isque, unde *scimus Cleanthis & coniectura Chrysippi* jungit S. Hierony-
 mus 1. in Rufin. Hujus Cleanthis statuam insignem, magnificen-
 tiæ Senatus Romani documentum, in ipsa Asto vidisse se testatur
 Simplicius ad Epictet. p. 329. Scripta ejus veteribus memorata
 & viris doctis ad Laertium, Meursioque in Bibl. Græca maximam
 partem observata ecce tibi faciliiori ordine :

Περὶ ἀγωγῆς Laert. VII. 177.

Περὶ αἰσθησεως. id. 174.

Περὶ τῶν δαπάνων. id. 175.

Περὶ ἀρετῶν. id. 175.

Ὅτι ἡ αὐτῇ ἀρετῇ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς. id. 175.

Πρὸς Ἀρίσταρχον. id. 175. Forte in hoc libro Criticam Aristarchi Gram-
 matici in Homerum exercitam castigaverat Cleanthes.

Ἀρχαιολογία id. 174. Dubitat Menagius an diversa hæc fuerit à μυθικοῖς
 de quibus infra.

Περὶ ἀτίμων. id. 134.

Περὶ βασιλείας id. 175.

Περὶ βαλῆς. 175.

Περὶ Γιγάντων Laert. VII. 175. Idem opus suspicatur Meursius esse Clean-
 this θεομαχίαν laudatam à Plutarcho de fluminibus

Περὶ Γοργόπων id. 175.

Περὶ Δημόκεστον id. 174.

Περὶ Διαλεκτικῆς. id. 175.

Διατριβῶν β'. id. 175.

Περὶ δ' ἀδικίας id. 175.

Περὶ δόξης id. 175.

Περὶ ἐλευθερίας id. 175.

Περὶ Ἰπτικῆς id. 175.

Περὶ ἔρωτος ib. 175.

Ἐρωτικὴ τέχνη. id. 175.

Περὶ ἐμβυλίας id. 175.

Περὶ ἐνφύσιας id. 175.

Περὶ ζῴων Φυσιολογίας (MS. Palatin. Menagio teste Φυσιολόγος) id. 174.

Περὶ ἡθούρας id. 87. & 175. librum secundum Clemens H. Strom. p. 417.

D d d 2

Libros

Libros contra voluptatem vocat Cicero 1. de natura Deor. De tabula Cleanthis qua ruborem incussurus Epicureis Voluptatem fecit throno insidentem & virtutes ipsi ministrantes Vide Cic. 2. de fin. Augustinum V. 20. de G. D. Gassendum de Philoſ. Epicurip. 1685. seq.

Τῶν ἡρακλείτου ἐξηγήσεων δ'. id. 174.

πρὸς Ἑλλήνων id. 174.

Θεομαχία. Plutarch. de flum. Vide supra πρὸς Γερμανίων.

περὶ θεῶν Laert. VII. 175. Harpocrat. in λέγειν. Respicit Cicero 2. & 3. de natura Deor. Macrobi. lib. 1. Sat. c. 17. 18. Plutarchus de vitando ære alieno.

Ἰαμβία. Simplic. in Epictet. p. 329. & Seneca Epist. 106. Plutarch. Clemens Alex. Galenus & Stobæus, Vide H. Stephani Poësin Philoſoph. p. 51. seq. & 124.

περὶ ἰδίων Laert. VII. 175.

πρὸς καθήκοντα id. 175.

πρὸς καλῶν id. 175.

πρὸς κατηγορημάτων id. 175. λέγεται illa vocasse testatur Clemens VIII. 784.

πρὸς κυρμένοντα (Sophismatis genere) Arrian. II. 19. Epictet.

πρὸς λόγον, γ'. Laert. VII. 175.

πρὸς μαυτικῆς. Cic. 1. de divinat.

πρὸς μεταλήψεως Athen. XI. p. 467. 471.

Μυθικά. Athen. XIII. p. 752. Librum V. Porphyry. in limine vitæ Pythag. In hoc opere videtur commentitiarum fabularum reddere volunt se rationem, quod Zenonem, Cleanthem ac Chrysippum facere curatos tradit Cicero 3. de Nat. Deor. Respicit Cornutus lib. de Diis c. 31.

πρὸς νόμων Laert. VII. 175.

πρὸς ὁρμῆς, β'. id. 174.

πρὸς ὁρῶν libri, quorum primum citat Plutarch. de flum.

πρὸς ποιητῶν Laert. VII. 175. quod bene potest exponi de Homero. Nam quod è Clemente V. Strom. p. 554. Menagius objicit laudante Cleanthis ποιητικῶν, nihil huc facit, nihil enim isto loco aliud significat hoc vocabulū quam poema, quia ex poemate quodam Cleanthis quatuor versiculi ibidem à Clemente afferuntur.

πολιτικός Laert. VII. 175.

πρὸς πρᾶξεων id. 175.

πρὸς

περὶ τρεπλικῶς id. 175.

περὶ ἑ τῶν σφισεύειν id. 175.

περὶ συμποσίᾳ id. 175.

περὶ τέλους id. 175.

περὶ τέχνης id. 174. Cic. 4. de fin. *Scriptit artem Rhetoricam Cleanthes, Chrysippus etiam, sed sic, ut si quis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat.* Stoicorum Principes de arte Oratoria scripsisse tradit etiam Quintilianus III. 1.

περὶ τρόπων Laert. VII. 175.

περὶ ὑμναίᾳ id. 175.

περὶ φθονείας id. 175.

περὶ Φιλίας id. 175.

Φυσικὰ ὑπεμνήματα Plutarch. de Stoicor. contradic. Fortè respicit Stobæus Cleanthem sæpius laudans in Eclogis Phys. ut Plutarchus de placitis Philos. & Galenus Hist. Philos.

περὶ χάριτος id. 175.

περὶ χαλκῆ nisi περὶ χρόνῃ legendum id. 174.

περὶ χρεῶν id. 175.

περὶ χρόνῃ id. 174.

Eximium Cleanthis Hymnum ad Jovem Carminē Hexamētrō quod incipit κύδις ἀθανάτων, πολυάνυμε, παγκρατὲς αἰεὶ, primus ē MSto Farnesiano Eclogarum Stobæi Græce juris publici fecit Fulvius Ursinus post fragmenta novem Fæminarum p. 272. Deinde cum aliis quibusdam Cleanthis fragmentis versu scriptis recudi curavit H. Stephanus in Poesi Philosophica p. 49. seq. & 124. inter quæ & versus Hexametri quatuor servati à Clemente Alex. V. Strom. p. 554. Eundem hymnum Cleanthis cum latina Jacobi Duporti viri doctissimi Metaphrasi poetica integrum Radulphus Cudvvorthus inseruit incomparabili operi Anglice edito cui titulus est Intellectuale Systema universi p. 432. seq. Neque forte erraverit qui dixerit S. Paulum Apostolum cum versiculum ἔγὼ καὶ γένος ἐσμέν commendavit Atheniensibus Actor. XVII. 28. addiditque ὡς καὶ τινες τῶν καὶ ὑμῶν ποιητῶν εἰρήκασι, non respexisse ad solum popularem suum Aratum Cilicem sed etiam ad Cleanthem qui Athenis vixerat, & in cujus hymno jam laudato versu statim quarto diserte legitur: ἐκ σὲ γὰρ γένος ἐσμέν. omnes Te namque propa-

go *Nos sumus*. Euthalius à Viro Clarissimo Laur. Zaccagnio non ita pridem editus p. 420. notat dictum à Paulo allegatum esse Ἀεγίτη Ἀστρονόμος καὶ Ὁμήρου ποιητὴς. Sane Homero quoque audit Jupiter πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Fuit & Cleanthes quidam Samius Mathematicus, si credimus Palmerio Grentesmenilio in notis ad scriptores Græcos p. 457. Sed locus Plutarchi lib. de facie in orbe lunæ p. 923. ita legendus videtur: ὡς περ Ἀρίσταρχον ᾤετο εἶναι Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀστρονομίας προκαλεῖσθαι τὰς Ἑλλήνας, quia recte Cleanthes Aristarchum Samium putavit violata religionis à Græcis debuisse postulari, ὡς κινεῖσθαι τὴν γῆν καὶ τὴν ἐξίαν, utpote qui Vestem universi (terram enim moveri docuit Aristarchus) movisset loco. In editis Plutarchi libris male legitur: ὡς περ Ἀρίσταρχος ᾤετο εἶναι Κλεάνθην τὴν Σάμιον &c.

ANNÆUS CORNUTUS Philosophus sectæ Stoicæ, Præceptor Persii & Annæi Lucani Poetarum, à Nerone in insulam relegatus & prope occisus est, ut refert Dio lib. LXII p. 71. quod cum Nero plurimos jam libros versibus scripsisset de rebus gestis Romanorum, & adulatoribus svadentibus quadringentos esset compositurus, monitus est à Cornuto nimios fore, neque à quoquam legendos: cumque nescio quis objiceret Chrysippum, quem ipse laudibus è veheret & cujus sectator esset Cornutus, etiam plura volumina scripsisse, tulit responsum illa utilia vitæ hominum, hæc vero, Imperatoris scilicet esse inutilia ac nullius pretii. Tragicus fuit & libros Philosophiæ reliquit, teste auctore vitæ Persii, quam ad Svetonium auctorem plerique referunt. Suidas Leptitanum è Lepti Africae fuisse refert & πολλὰ φιλοσοφία καὶ ῥητορικά scripsisse testatur. Et ῥητορικάς Cornuti τέχνας & τινὰ πρὸς Ἀθωλόδαρον καὶ Ἀριστοτέλιν γραφὴν allegant Porphyrius & Simplicius in Categor. Cæterum ex scriptis hujus Philosophi nihil exstat quam ΘΕΩΡΪΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΦΥΣΕΩΣ sive *liber de natura Deorum* sapius editus sub nomine *Phormæti* & ad Physicas ac Morales trahens allegorias quæ de Diis apud Græcos tradebantur, curiosiusque inquirens nomen illorum etymologias, exemplo Zenonis, Cleanthis, Chrysippi & aliorum è Stoa Philosophorum. At enim Cornutum esse auctorem docent Theodorus 2. Therapevt. p. 35. qui * Ἑλληνικὴν θεολογίαν à Cornuto Philosopho scriptam tradit: Eusebius VI. 19. Hist. qui

* Non esse hanc inscriptionem ab auctore, probe animadvertit Vossius Arte Histor. p. 36. & de Hist. Græcis p. 228.

qui Origenem è Cornuti scriptis allegoricum Theologiam Ethnicam interpretandi modum didicisse è Porphyrio scribit, & Auctor Etymologici Magni, qui in ζῶν, profert quædam è Cornuti Ἑλληνικῆς θεολογίας quæ in hujus libri capite 1. leguntur, & passim Etymologiis in eodem libro obviis utitur : Denique hoc comprobant Codices quatuor Msti à Galeo laudati, in quibus inscribitur non Φερνύτης sed κερνύτης Περνύτης τῆς τῶν Ἑλληνικῶν θεωριῶν ἀρχιδόξου. Quæ sententia placet etiam viris doctis Jo. Meursio in Bibl. Græca & præf. ad Apollonium Dyscolum, atq; Henr. Valesio p. 122. ad Euseb. Vossio, Galeo, Barthio aliisque. Græce primus edidit Aldus cum Æsopi fabulis, Palæphato, Heracliti allegoriis Homericis, Hieroglyphicis Hori & proverbiorum è Tarræo ac Didymo collectione Venet. 1505. fol. atque libro ipsi quidem præmisit nomen Φερνύτης, sed in calce libri: τέλος τῆς περὶ τῶν θεῶν φύσεως κερνύτης, & in titulo totius Voluminis: *Phornutus, seu ut alii Cornutus de natura Deorum.* In Msto Codice Bibl. Augustanæ ** inscribitur Πολυδῆκης Φερνύτης, & Gesnerus p. 567. Bibl. testatur se inter codices Bibl. Vaticanæ reperisse *Polidevzen Furnutus de fabulis Græcorum.* Filii quoque nomen cujus studiis hunc librum auctor dicavit, in Codice quo Gyraldus est usus & in Oxoniensi uno quem Galeus inspexit, vocatur *Georgius*: ὁ γεγενῆς, ὁ παιδίον Γεώργιος. Sed & Pollucis illud prænomen & nomen Georgii subdititium mihi & meliorum codicum auctoritate rejiciendum videtur. Post Aldinam editionem Græcam, lucem vidit *latine* quidem *Jodoco Vellaro* interprete Antverp. 1528. 8. & cum Hygino, Palæphato, Fulgentii Mythol. & de voc. antiqv. Arato cum Germanici Metaphras. & Proclo de Sphæra Basil. 1542. 1570. fol. *Græce & latine* cum versione *Conradi Clauseri* Tigurini, additus Palæphato cum versione Phasianini, & Juliani Aurelii Lessignienfis libris III. de cognominibus Deorum Gentilium, ibid. 1543. 8. In hac editione paginis versionibus singulis inscribitur *Cornuti liber de Natura Deorum.* Denique cum Conradi Clauseri versione & notulis suis atque castigationibus eruditis hunc Cornuti libellum edidit vir egregius Tho. Galeus inter scriptores Historiæ Poeticæ, Cantabrig. 1671. 8. & Amstelodami 1688. 8. qui in præfatione duplici

** Vide etiam Bibl. Catalogum MSS. à Reifero editum p. 80.

præf. ad edit. Cantabrig. *Cornutus*, inquit, *spissius nobis negotium facessebat πολλοῖς ἔλκεσι βρώων*. *Suppetias venire hic tres Codd. Oxonienses calamo exarati, quorum mihi copiam fecit eruditus & amicissimus Vir Tho. Hyde Bibliothecarius Bodlejanus. Ex iis nonnullas ipse emendationes excerpteram, alias (partem longe maximam) & capitis ultimi fragmentum hæcenus desideratum idem semper mihi colendus Edwardus Bernhardus supeditavit. Lilius Gyraldus in syntagmatibus (de Diis) infinitos locos in hoc scriptore ex vet. codice sanarat, eos quoque huc adduximus. Cæpi versionem Clauseri refingere, sed abstinui statim. Probas, inquis? Ita quidem, ut existimem eam una tantum litura opus habere. Velarius item se & Cornutum eadem opera traduxit. Aliam interpretationem concinnare non licuit per operas typographicas, quibus quotidianum pensum conscribendis istis annotationibus soluturam me receperam. Ante Velareum & Cornarium transtulit latine Malarinus nescio quis, cujus versionem ante sexcentos vel septingentos annos compositam vidisse se scripsit Barthius ad Statium T. 2. p. 401. Usus hoc Cornuti libro etiam Porphyrius est in scripto de antro Nympharum & altero de perduto περὶ ἀρχαλμάτων ut notatum Galeo, qui ad utramque editionem suam, Cantabrigiensem præsertim præfatus non pauca de Cornuto monuit. Hic capite XVII. cum fabulam Hesiodi de Chao ejusque generatione ἀλληγορικῶς explicasset, commentarium in illum Poetam promittere videtur his verbis: ἀλλὰ ἔμην Ἡσιόδου πλείονος πρὸν ποτ' αἰὲρ ἐξήρως γνόιστο, τὰ μὲν πῖνα ὡς οἶμαι τῶν ἀρχαιοτάτων αὐτῆς περὶ ληφοῦν, τὰ δὲ μυθικώτερα αὐτῆς πρὸς τὴν ἐν, ὡς τρόπον καὶ πλείστα τῆς παλαιᾶς θεολογίας διεφθάρη. Sed Hesiodi quidem perfectior interpretatio alio loco dari poterit, qui nonnulla ut existima ab antiquissimis (Theologis) desumpsit, fabulosa vero addidit ipse, quæ ratione plurima capita antiquæ Theologiæ non mediocriter corrumpi contigit. Ita vertendus ille locus nec Clausero nec Velareo intellectus. Polydevcem vero sive Pollucem Phurnutum qui de Hercule agit c. 31. scripsisse etiam opusculum de ærumnis Herculis, quod exstet Venetiis in Bibliotheca SS. Joannis & Pauli, jam pridem tradidit in Bibliotheca Gesnerus. Et sane in codice etiam Oxoniensi præfigitur Cornuto libellus de laboribus Herculis, is ipse qui ab Allatio Græce & latine editus est: sed is quemcunque potius habet auctorem quam Cornutum, Allatio etiam judice Joanni Pediafimo rectius adscribendus. Utrique codici præmittuntur versus Politici qui*

• Inter excetpta Rhetorum & Sophistarum, Romæ 1641. 8. p. 321.

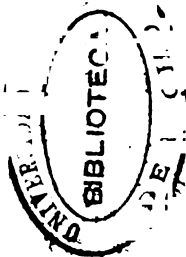

qui incipiunt: $\tau' \epsilon \nu \text{ Νημέα λῶση} \&c.$ Qui vero in nova Bibliotheca MSS. Labbei p. 106. traditur extare Phornutus in Codice 29. Regis Christianissimi, cum Tho. Magistro de vocibus Atticis, is non alius est ab edito libro de Diis. Uti sunt Cornuti scriptis Philosophicis cæteris deperditis Origenes in Stromateon Opere, teste S. Hieron. Epistola ad Magnum, Jamblichus apud Stobæum, Syrianus, Proclus, Simplicius, Stobæus &c. Cornutum vero Historicum Romanum, de quo Suidas, alium à nostro putaverim, quamvis denique addit: $\epsilon \tau \epsilon \nu \text{ ο κορνῦτος Λεπίτης Φιλόσοφος ἦν, ἡ δ' λεπίς πάλαι λιβύης} \&c.$ Casaubono quidem iudice ad Satiram quintam Persii Cornuto Philosopho inscriptam, multa de hoc falsa * & inepta Suidas, cui fidem habere caveant tirones. Nescio an idem M. Cornutus, & ejus Satira latine scripta Fulgentius profert hæc verba: *Titiville Flacce do tibi*, vel L. Annæus Cornutus quem Grammaticum vocat Gellius II. 6. *haud sane indoctum & ignobilem*, & lib. IX. c. 10. *hominem sane pleraque alia non indoctum nec imprudentem*, ubi commentarij ejus in Virgilium Italico cuidam inscriptos & Macrobio etiam Charisioq; & Servio laudatos, & libros de figuris sententiarum, allegat. Non male quidem hæc elogia quadrant cum eo quod Cornutum Philosophum $\text{Ἰππὶ παιδείᾳ εὐδοκιμῆσαι πῶς}$ Dio Cassius testatur, & notum est multos illa ætate utroque stylo Græco & latino scripsisse: Diversos tamen facit Barthius ad Claudian. p. 128. Sanè diversus esse videtur Cneius Cornutus cujus de Orthographia quædam refert Cassiodorus cap. 1. Diversus quoque auctor Veterum Scholiorum in Persium, si modo illa Cornuti alicujus sint. Diversus & Cornutus Medicus de quo Reines. Epist. ad Hofmann. p. 583. quanquam Cornuti quoque Philosophi scholas cum Persio frequentarunt Claudius Agaturnus (Reinesius ibid. & p. 710. Inscription. legit Agathemer) Medicus Lacedæmonius & Petronius Aristocrates Magnesijs. Diversus quoq; Cornutus Tertullus, Plin. IV. 17. & V. 15. Epist. Diversus denique Cornutus quem Pseudo Catonem vocat Cicero I. ad Atticum Epist. 9.

Ecc

CRA

- Videtur falsum illud, quod à Nerone occisum tradit Cornutum Suidas, cum in exilium tantummodo missum narrent Dio & Eusebius, quanquam utrumque esse possibile verum notet Jonsius p. 247. Sed fallitur vir doctus cum ibidem scribit à Gellio II. 6. Cornutum sub Nerone occisum referti. Nusquam enim hoc refert Gellius.

Crates Mallores Grammaticus Pergamenus ab Attalo Romam missus circa Olympiadem CLIII. Panætii præceptor fuit teste Strabone XIV. p. 676. quin & ipse Philosophus Stoicus à Suida appellatur. De eo videndi viri docti ad Sveton. de Grammaticis c. 2. & Meursius in Bibl. Attica. De ejus διορθώσεις Homericæ dixi lib. 2. c. 2. §. 20.

Crinis. Arrian. III. 2. Epictet. Laert. VII. 62. 68. 76. ἐκ τῆς διαλεκτικῆς τέχνης. id. 71. Fuit & Crinis quidam sacerdos Apollinis, de quo vide scholia Græca ad Iliad. 2. v. 39. & Suid.

Crispinus. Jonf. p. 208.

Crispus Passienus. Senec. præf. libri IV. Nat. quæst. & lib. 1. de benefic. c. 15. Vide de eo Lipsium ad Epigramma Senecæ VI.

Damascius Damascenus Suidæ Stoicus dicitur, etsi Platonica & aliarum quoque scholarum Philosophicarum dogmatis non leviter tinctus fuit. De illo & opere ejus quod exstat MS. περὶ ἀρχῶν dicendi locus erit infra libro V.

Damasippus. Jonf. p. 208.

Dardanus & Mnesarchus principes Stoicorum Athenis tempore Antiochi Alcalonitæ ac Philonis Academici. Vide Ciceronis IV. Acad. quæst. c. 22.

Demetrius Diphili F. Bithynus, Panætii Stoici discipulus. Laert. V. 84. Ejus Epigramma in Myronis bovem. Antholog. IV. 7.

Demochares. Laert. VII. 14. in Zenone.

Ex *Aræi Didymi* Epitome, & Aristoclis Peripatetici libro VII. de Philosophia Eusebius XV. præparat. c. 14. 15. 18. 19. 20. compendio refert dogmata Physica Stoicorum. Similiter Laertius VII. 43. seq. epitomen placitorum Stoicorum exhibet è *Diaclis* Magnesi *Πηδρομῆ φιλοσοφῶν*.

Dio Stoicus. Cic. III. de legib. c. 5.

Diodorus Cronus Dialecticus, Zenonis junioris Stoici patria Sidonii Magister. Laert. VII. 16. Suid. in ζήνων Σιδ. Cæterum apud Ciceronem *Diodori Stoici* nomen hinc inde male irrepsit pro *Diodoto*, quo M. Tullius usus est familiariter eumque apud se habuit. XIII. 16. ad familiar. & in Bruto c. 90. ubi domi suæ nuper mortuum refert.

Dioigenes è Ptolemaide. Laert. VII. 48.

Dioigenes Seleuciensis trans Tigrim *Babylonius*, Adollodori Atheniensis teste Scymno Chio sive Marciano Heracleota, præceptor. Cum Car-

Carneade ac Critolao legationem obiit Romam anno U. C. 598. de qua dictum supra in Académicis & Peripateticis. Vide & Plutarchum Catone Majore p. 349. & quæ viri docti ad Laert. VI. 81. Ejus περί φωνῆς τέχνη. id. VII. 55. seq. 57. seq. διαλεκτική τέχνη. 71. Videtur hic Diogenes etiam allegari 84. quemadmodum & 39.

Dionysius Theophrasti F. Heracleotes, Zenonis Citieci auditor, sed qui à Stoicis deinceps ad Cyrenaicos defecit, μεταβέβηκε inde dictus Athen. VII. p. 28. Vide Jonsium p. 250. & Laert. V. 92. VII. 23. 37. & 166. seq. ubi & scriptorum Catalogus. Alius *Dionysius Stoicus* quem Athenis audivit Atticus, teste Cic. 2. Tusc. qv. Nescio an diversus Dionysius Stoicus quem allegat Laert. VI. 43.

Diotimus Stoicus Epicuro invidiam facere conatus fictis sub ejus nomine lascivis Epistolis. Laert. X. 3. sed accusatus à Zenone Epicureo, capitis damnatus fuit, teste Athenæo XIII. p. 611. qui *Theotimum* vocat, & libros contra Epicurum scripsisse testatur. Pro Theotimo Diotimi nomen reponere jubet Jonsius p. 196. Sed ita ab aliis quoque observo confundi Diodoros & Theodoros, Diodotos & Theodotos &c. Diotimis variis ab eodem Jonsio erudite collectis adde Diotimum γομαστέω cujus mentio apud Theophrastum de sudoribus, & Diotimum cujus Epigramm. in Anthologia. Fuit & Diotima vates, cujus mentio apud Platonem in Symposio, atque inde apud Max. Tyrium diff. VIII. Lucianum Eunucho, aliosque. Theotimi cujusdam mentio in Q. Catuli versibus apud Gellium XIX. 9. alterius item, gravi oculorum incommodo laborantis, qui prohibentibus Medicis cum conveneret uxori, *Vale*, inquit *non cum lumen*, ut legas apud S. Ambrosium in IV. Luca.

Diphilus Demetrii Bithyni Pater, æqualis Panætii. Laert. V. 84.

Alius *Diphilus* cognomento Labyrinthus, Aristæneti Zenonis F. præceptor. Lucian. Convivio.

Epictetus Hierapolita Phryx, sectæ Stoicæ decus, de quo dixi infra lib. IV.

Eratosthenes Cyrenæus, Aristonis Chii discipulus Athen. VII. p. 251. De hoc vide quæ capite proximo XVIII.

Etoemocles. Lucian. Convivio.

Eubius Ascalonita, Stoicus celebris. Steph. Byz. in Ασκαλον.

Eucrates ὁ παῖς, cujus meminit Lucianus in Hermotimo T. I. p. 570.

Eudemus. Laert. VII. 40. nisi legendum Eudromus.

Eudromus. Laert. VII. 39.

Euphrates Alexandrinus, quem in Syria docentem audivit Plinius junior. Dixi de eo ad proœmium Eunapii. Vide & Andreæ Schotti Observationes Humanas lib. V. c. 9.

Fabianus Papyrius naturæ rerum peritissimus, Plinio majori ac Senecæ, qui eum audivit, laudatus. Scripsit latine de animalibus & causarum naturalium libros, quos allegant etiam Charisius ac Diomedes.

C. Favonius (aliis *Fannius*) Plinii junioris amicus, qui itidem latine mediocri stylo scripsit exitus occisorum relegatorumque à Nerone, tribus. Vide Plinii lib. V. Epist. 5. & de *Fannia* infra in *Prisco*, de Fanniis sive Fanniorum gente Petrum Bælium in Lexico.

Hecato Rhodius Panætii discipulus libros *de Officiis* scripsit ad Q. Tuberonem. Cic. III. 15. de offic. Ejus secundum *περὶ ἀρετῶν*. Laert. VII. 127. tertium 101. undevicesimum. id. 103. Primum *περὶ ἀρετῶν* 90. tertium 125. Secundum *περὶ παθῶν*. 110. tertium decimum *περὶ ἐνδοξόδεξων*. 124. *περὶ πλῶν*. 87. Septimum *περὶ τέλης*. 102. *χρείας* VI. 4. 32. 95. VII. 172. Librum secundum VII. 26. Allegatur & passim à Seneca in libris de beneficiis.

Heliodorus L. Junii Silani apud Neronem delator. Schol. Juvenalis ad Sat. I. v. 33. & 35.

Helvidius Priscus Thraseæ gener. Infra in *Prisco*.

Heraclides Tarsensis, Antipatri civis sui discipulus, qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse æqualia. Laert. VII. 121.

Herillus Carthaginensis, Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 121. Idem plura de eo 165. seq. titulos scriptorum quoque illius referens, quæ *ἐπιζώσχηται*, *διωτάμεως ἡμετέρας* fuisse testatur. In his Magistrum suum Zenonem impugnare non dubitavit: sicuti sententiam Herilli qua summum boni in scientia & cognitione collocabat, variis in locis explodit Cicero. Contra Herillum scripsit Cleanthes teste Laertio VII. 174. forte & Chrysippus in duobus libris *τὴν ἡδέαν ἀποδεικνύων* et ibid. 196. & 197. editum est *ἡδύλα* pro quo Menagius in MS. Codice *ἡδύλα* nomen reperit. De *Hedylo* consulendus Meursius in Bibliotheca Attica & H. Casaubonus ad Athenæum.

Hermagoras Amphipolitanus. infra in *Persæ*.

Hermianus. Porphy. in vita Plotini.

Her-

Hermotimus Menecratis F. quem colloquentem inducit *Lucianus* libro de sectis T. 1. p. 504. seq.

Hierocles Alexandrinus. Gell. IX. 5.

Jason Menecratis Nysæi F. & *Posidonii* è filia nepos ac successor, de quo *Suidas* in Ἰάσων ubi & ejus scripta recensentur, è quibus β. 6. ἐλαδ. Stephano quoque in Ἀλεξάνδρεια laudatus forte fuit junioris *Jasonis* Argivi. Vide *Jonsium* p. 218.

Isidorus Pergamenus Rhetor. Laert. VII. 34.

Julius Canus qui à *Cajo Caligula* interficiendus recepit se post mortem edoctrum * amicos de conditione animæ post excessum ex hac vita, ut refert *Seneca* de animi tranquillitate c. 14. Neque vanum hoc fuisse promissum narrat *Plutarchus* apud *Syncellum* p. 310. *Antiocho* enim *Seleuciensi* de nocte per somnium apparuisse *Canum*, eique exposuisse τὰ περὶ διαμονῆς τῆς ψυχῆς καὶ κατὰ τὰς αἰωνίους ζωὴς μὲν πλὴν ἔξοδον.

Junius Rusticus occisus à *Domitiano* Imp. quod *Thraseæ* Patri & *Prisci Helvidii* laudes edidisset. Vide quæ *Viri docti* ad *Svetonii* *Domitiani*. c. 10. Hujus forte filius (ut *Jonsio* p. 231. visum) *Junius Rusticus* idem *Stoicus*, *Magister* *M. Antonini* Imp. Confer *Gatakerum* ad libri 1. §. 7.

Leonidas Rhodius. *Srrabo* XIV. p. 655. Idem est *Leonides* si credimus *Menursio* lib. 2. de *Rhodo* p. 100. cujus meminit *Hesychius* in ἑκταγῆς, & cujus præcepta symmetriarum celebrat *Vitruvius* præfat. libri VII. quemque ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας laudat *Tzetzes* ad *Lycophronem* v. 754. Fuit & *Leonides Byzantinus* inter ἀλιευτικῶν scriptores memoratus ab *Athenæo*, & *Leonides Tarantinus* cujus *Epigrammata* bene multa in *Anthologia* exstant, ut omittam *Leonidam* fortissimum Regem *Spartanorum*.

M. Annaeus Lucanus, scriptor *Pharsaliæ*.

Lysimachus *Stoicus*. *Porphyr.* vita *Plotini*.

Marcus Antoninus Imperator, de quo infra lib. IV.

Medius. *Porphyr.* vita *Plotini*.

Ecc 3

Min-

- * plura hujuscemodi promissæ exempla exposui in Exercitatione de recordatione animæ separatæ parte 1. sect. 3. quibus addo *Jacobum Bonifadium*, qui antequam ad supplicium duceretur *Jo. Baptista Grimaldo* amico suo scripsit se non intermissurum esse signo aliquo de statu alterius vitæ ipsum certiore reddere, si citra terrorem hoc fieri posset. Vide *Menagii Anti-Bailletum* T. 2. p. 252, & *Balii Lexicon* edit. 2. in *Bonfadio*.

Mnesarchus Panætii discipulus ab Antiocho Ascalonita, de quo supra dixi, auditus. Augustin. III. 18. contra Academicos & Numenius apud Euseb. XIV. præparat. p. 739. Inter Principes Stoicorum suæ ætatis habitum constat è Cicerone. Allegatur & à Stobæo Eclog.

Musonius Rufus, Thuscus, à Nerone exfulare jussus, à Flavio Vespasiano revocatus, ac pulsis cæteris Philosophis solus Romæ retentus. De hoc vide Jonsum lib. III. c. 7. Meminit hujus Musonii forte etiam Origenes 3. contra Celsum p. 150. ubi Musonium refert inter eos qui vitæ integritate adeo enituerunt, ut aliis exemplo esse possent. Nisi hæc malis accipere de Musonio Cynico. Ἀπομνημονεύματα Musonii Philosophi scripserat Asinius Pollio Trallianus Suida teste in πωλίων, qui hunc cum altero antiquiore Asinio Pollione confundit. Præclarum alterutrius Musonii dictum apud Gellium XVI. 1. ἀντιπράξης καλὸν μὲν πόνον, ὁ μὲν τίς οἱ χεῖται, τὸ δὲ καλὸν μὲν εἶ. Ἀντιπράξης αἰσχρὸν μὲν ἥδενός, τὸ μὲν ἡδὺ οἱ χεῖται, τὸ δὲ αἰσχρὸν μὲν εἶ. Idem ante Musonium dixerat Cato his verbis: *Cogitate cum animis vestris, si quid vos per laborem recte feceritis, labor ille à vobis cito recedet, bene factum à vobis, dum vivitis, non abscedet: Sed si qua per voluptatem nequiter feceritis, voluptas cito abibit, nequiter factum illud apud vos semper manebit.*

Musonius junior, Plotini ætate, de quo Porphy. in hujus vita.

Naclerus Ponticus. Jonf. p. 209.

Nestor Tarsensis Stoicus, memoratus Straboni XIV. p. 674.

Pammenes, Etoemochis discipulus. Lucian. Convivio.

Panætius Rhodius senior, de quo videndus Suidas, qui etiā ex Asclepiade Myrteano refert Polemionem Panætii Rhodii auditorem fuisse. Panætii Patris & filii meminit S. Ambrosius & utrumque περὶ τῆς καθήκοντος scripsisse testatur.

Panætius Rhodius junior, Diogenis Babylonii & Antipatri Tarsensis discipulus, doctor Mnesarchi, & Posidonii, teste Cic. lib. 1. de divin. c. 3. Lælii quoque sapientis & Scipionis (qui eum secum domi & in legatione Ægyptiaca ante Censuram secum habuit) Fannii Hecatonis & Apollonii Nylæi, Polybiique: Stoicus quidem, sed qui nec acerbiter sententiarum illius sectæ (v. g. de ἀναληθία & ἀπιστία, vide Gellium XII. 5.) nec differendi spinas, probaret, sem-

semperque haberet in ore Platonem, Aristotelem, Xenocratem, Theophrastum, Dicaearchum, ut notat idem Cicero, extremo libri IV. de finibus. De hoc Panætio celeberrimo videndi Jonsius lib. II. 13. & Meursius in Rhodo p. 101. seq. Scripta ejus hæc apud veteres memorantur:

περὶ αἰρέσεων *De Philosophorum sectis*, Laert. II. 87.

De civili statu Cic. III. de leg.

De dolore patiendo ad Q. Tuberronem Epistola, Cic. IV. de fin. & IV. Tusc. Quæst.

περὶ εὐθυμίας *de animi tranquillitate* Laert. IX. 20.

Περὶ ἑκατήκοντ' *de officiis libri*, quibus scriptis triginta annos supervixit, natus Olymp. CLII. Meminit plus simplici vice Cicero in libris ejusdem argumenti, qui Panætii se vestigiis instituisse non diffitetur etiam XVI. 11. ad Atticum. S. Ambrosius lib. 1. de Offic. c. 7. & 10. Apostolius proæm. proverb. ἡ δὲ καὶ ὁ σοφὸς Κικέρων ἐπελάβετο Παναίτιος, Ῥωμαῖον ἑλληνα, συγγραφεύτης μὲν περὶ ἑκατήκοντ' &c. Librum secundum allegat Gellius XIII. 26.

περὶ Σωκράτους. Plutarch. Aristide, Athen. XIII. p. 556.

Panætii junioris περὶ τῆς Γεωμετρίας καὶ μουσικῆς λόγων laudat Porphyrius ad Harmonica Ptolemæi p. 244.

Panatiastarum meminit Athenæus V. p. 186. variorum Philosophorum *συνάδης* convivandi causa Athenis fieri solitos referens, τῶν Διαγλυσιῶν (à Diogene Babylonio) τῶν Ἀντιπατριῶν (ab Antipatro Tarsensi) τῶν Παναιτιαστῶν.

Pantanus è Stoico * Christianus & præfectus Scholæ Catecheticae Alexandrinæ, de quo Guil. Caveus in Historiæ literariæ parte utraque ad A. C. 184. & in vitis Patrum Anglice editis T. 1. Halloisius Tomo 1. de scriptorum Orientalium vitis, Sam. Basnage, T. 21 Annal. ad A. C. 194. n. IX. & H. Dodvnullus ad fragmentum Philippi Sideræ p. 501. seq. qui præter Eusebii & aliorum veterum testimonia Pantanum patria Atheniensem secta Pythagoreum & post Clementem Alexdrinum Scholæ Alexandrinæ præfuisse parum verisimiliter censendū.

Pericles Lydus Jons. p. 209.

Per-

* Syncellus p. 355. post commemoratum Clementem Alex. Πάντανον Ῥωμανόν ἀπὸ Στωικῶν ἐν τῷ θείῳ λόγῳ διέπραττεν.

Perseus Citicus Zenonis servus Gell. II. 18. hinc liber in jam senis contubernio fuit Olymp. CXXX. Laert. VII. 6. & 13. ab eo missus ad Antigonom Gonatam qui eum Acrocorintho præfecit, unde eiecit Aratus Sicyonius. id. 6.9. 36. Adde Lips. I. 12. manu duct. Antigonom cum Menedemi Philosophi causa Eretriensibus vellet Remperstitui auctor fuit ne faceret, unde Menedemi Vatinianum in illum odium. id. II. 143. Ejus ἡθικὴ σχολαί. 28. Ex his Meursius lib. 2. de Cypro p. 167. putat petita quæ Cicero 1. de Nat. Deorum è Persæo refert. Alia ipsius scripta Laert. VII. 36. Πολιτείαν Λακωνῶν & διαλόγους συμποτικὰς (quæ συμποτικὰ ὑπομνήματα Laertio VII. 1. vocantur,) allegat Athenæus. Discipulus Persæi fuit *Hermagoras Amphipolitanus*, cujus dialogi apud Suidam memorantur: Μισοκύων, περὶ αὐτοχειμάτων, ἐκχυτον (effusum ex οὐδὲ) ἐστὶ τὸ ὠσσοκοτία, & περὶ σφιστείας πρὸς τὰς ἀκαδημαϊκὰς.

Persius Poeta latinus, cujus sex Satiræ exstant, discipulus Cornuti de quo supra.

Phanias Posidonii discipulus scripsit περὶ τοῦ Σειδωνείων σχολῶν, quorum librum 1. allegat Laertius VII. 38.

Pharisei, Stoicis vicini, notante Josepho. Sed & S. Hieronymus, Christianus Doctor, in XI. Esaiæ, Stoicos cum nostro dogmate in plerisque concordare scripsit.

Philippus Prusiensis, Plutarchi æqualis quem vide VII. 7. Sympol.

Philocrates Chryssippi sororis filius. Laert. VII. 185.

Philonides Thebanus à Zenone Citico ad Antigonom missus. Laert. VII. 9.

Phabion. Porphy. vita Plotini.

Philopator ἐν τοῖς περὶ εἰμαρμένης. Nemef. c. 35. de Natura hominis, quo in loco licet duplici vice Philopatoris nomen diserte occurrat, Menagius ad Laert. VII. 54. suspicatur legendum esse Ἀντίπατρος.

Phabion. Porphy. in vita Plotini.

Plancus. Jonsf. p. 209.

Plato Rhodius, Panætii discipulus. Laert. III. 109.

Rubellius Plancus. de quo viri docti ad Tacitum. Alius *Plancius Lateranus* de quo vide eundem Tacitum XV. 60. & Arrian. lib. 1. diss. Epietet. c. 1.

Polemo Panætii discipulus, Panætii puta senioris. Vide Suid. in πολέμων & Jonsium p. 178. seq.

Poly-

Polybius Megapolitanus, de quo infra capite singulari dicturus sum, Panætii discipulus fuit, teste Suida in Παναίτ.

Porphyrium defensorem Stoicorum vocat Julius Firmicus de errore profan. relig. Sane ut aliarum sectarum, ita Stoicæ quoque dogmatis egregie imbutus fuit.

Posidonius Alexandrinus, Zenonis Citieii discipulus Laert. VII. 38. & Suid. Hujus nonnulla videntur, quæ mox inter Posidonii Rhodii scripta referam, ut περί πλῶν, περὶ ἀρετῆς, περὶ κερτήρις, & εἰσαγωγή περὶ λέξεως.

Posidonius Arameensis Syrus (Strab. XIV. p. 695.) qui Rhodius etiam vocari solet, quia Rhodi vixit, ubi à Magno Pompejo est auditus (id. XI. 49.) & frequentatus à Cicerone. (Plutarch. in Cic. p. 862.) ibique Prytanis magistratum gessit (Strab. VII. p. 316.) discipulus ac successor Panætii. περί ποσειδωνίων σχολῶν scripserat Phrynias, discipulus Posidonii, ut paulo ante dixi. Romam venit Consule M. Marcello h. e. Anno U. C. 702. teste Suida in ποσειδ. De hoc Posidonio præter Menagium, Jonium, Vossiumq; & Lipsium egit Begerus 1. thesauri Brandenb. p. 276. seq. & Meursius lib. 2. de Rhodo c. 12. è quo notitiam scriptorum hujus vel superioris Posidonii in præsentem locum conferre liceat cum quibusdam accessionibus.

περί ἐμαρμύρης Laert. VII. 149.

σενός ζώνων τὸ Σιδάριον. Proclus 3. in Euclid.

ἡθικὰ λόγια Liber primus. Laert. VII. 91.

Libri περὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων. Macrobi. 1. Saturnal. c. 23.

XIII. περὶ θεῶν. Laert. VII. 138. 139. 149. Liber quintus de Natura Deorum Cic. lib. 1.

περί καθήκοντος liber primus. Laert. VII. 124. 129.

περὶ κόσμου liber 1. Laert. VII. 142. Fuerunt qui librum de Mundo qui hodie inter Aristotelis scripta legitur, huic Posidonio tribuerent, ut dixi supra lib. 3. c. 6. p. 129.

περὶ κερτήρις. Laert. VII. 54.

Ἱστορίαι τῆς Πολύβου ἐν βιβλίοις ἱβ. in quo opere etiam de rebus Pompeji egerat. Vide omnino Vossium lib. 1. de Hist. Græcis 1. cap. 24.

Εἰσαγωγή περὶ λέξεως. Laert. VII. 60. Putat Meursius respici etiam ab Etymolog. M. in ἐψίς & Scholiis ad Iliad. X.

Fff

V.

occisi : Fannia Helvidii uxor, cujus rogatu hoc Senecio fecerat, in exsilium pulsa. Vide Jonsum p. 231.

Procli duo *Mallos* Cilices de quibus Suidas, testatus alterum scripsisse *ὑπομνημα Διογένης*. (Seleuciensis) *σεφισμάτων, καὶ πρὸς Πλάτωνα*. Alterius horum & simul Philonidis Stoici, de quo supra, meminit Proclus junior patria Lycius, in Timæum p. 166.

Protagoras Stoicus Laertio memoratus. Vide quæ dixi lib. 2. c. 23. §. 27.

Publius Hierapolita. Steph. in *ἱεράπολιν*.

Publius Rutilius, Senecæ variis locis celebratus. & Cic. in Bruto c. 30.

Rhodium quidam de quo Laertius VII. 22.

Satyros tibicen, Aristonis Chii sermonibus captus. *Ælian*. III. 33. Var.

Q. Mucius Scaevola, à juris cognitione & eloquentia Ciceroni laudatus, qui primus omnium jus Civile apud Romanos in disciplinæ formam redegit, interfectus à Mario.

Cervidius Scaevola itidem juris peritia celebris, qui M. Antonino à Consiliis fuit. Constat & alios bene multos ex veteribus Romanis Jctis Stoicæ potius quam alteri cuidam Sectæ addictos fuisse.

Semius. Jonf. p. 209.

L. Annaeus Seneca, qui plurimis scriptis Philosophiam Stoicam illustravit.

Herennius Senecio, supra in Prisco Helvidio.

Serapio Hierapolita. Steph. in *ἱεράπολιν*.

Quintus Sextius, de quo Seneca Epist. 64. *Letus est deinde liber Q. Sextii Paris, magni si quid mihi creda viri, & licet negent, Stoici*. Huic præstantissimus Galeus tribuendas esse contendit sententias aureolas quas pro Sexti Pythagorici sententiis habuit & pro Xysti Episcopi Romani venditavit in versione sua Rufinus. Vide Galei præfat. ad Opuscula Mythologica Physica & Ethica edit. Amstelodamensis.

Sextus Charoneus Plutarchi Sororis filius, Marci Antonini præceptor, diversus à Sexto Empirico Stoicorum adversario, ut quos imprimis oppugnare se in libris suis innuit lib. 1. *Pyrrhon*. Hypotypol. c. 14. pag. 14.

Sextus Ælius Jctus.

Sextus Herius. Jonf. p. 209.

Sextus Pompejus, Cicero Bruto. c. 47.

Sofus Afcalonita. Supra in Antiocho.

Sotion Alexandrinus (male Σιτίων apud Syncellum p. 318.) aquid quem sedisse se puerum testatur Seneca. Alius Sotion antiquior qui de successionibus Philosophorum scripsit. Vide Lipsii manuſc. lib. 1. diff. 12. & Jonſium lib. 2. c. 10.

Sphærus Boryſthenites ſive Boſporanus, inter præcipuos Zenonis Citieii & Cleanthis auditores, Lacedæmone docuit atque inter alios Cleomenem inſtituit ad virtutem. Vide Plutarchum Cleomene p. 805. Laert. V. 37. & VII. 177. Chryſippi apud Cleanthem condiſcipulus. Athen. VIII. p. 245. Scripta ejus refert Laert. VII. 178. inter quæ, περί Ηερακλείτου ε διατριβών (malim diſjungere : περί Ηερακλείτου, & libros quinque διατριβών) περί Λακωνικής πολιτείας, περί Λυκάργων, περί Σακρατών, περί μαντικής, περί έρετριακών Φιλοσόφων. Contra Sphærum hunc ſcripſit Chryſippus, id. 198. Cleanthes vero eundem miſit ad Ptolemæum Philopatora (qui regnavit ab Olymp. CXXXIX $\frac{1}{2}$, ad CXLIX $\frac{1}{2}$.) id. 185. Ejus librum de Rep. Lacedæmoniorum laudat & Athenæus, & reſpicit Plutarchus in Lycurgo. Hominem inprimis bene definientem antiquis Stoicis habitum hunc Sphærum teſtatur Cicero IV. Tuſc. quæſt.

Spurius Albinus. Cicero Bruto, c. 25.

Strabonem Amaſenum, Geographorum Principem, licet Peripatetica etiam dogmata edoſtum, Stoicis tamen magis faſiſſe eorumque placita ſecutum eſſe, evincit adverſus Xylandrum II. Caſaubonus præf. ad Strabon. & in notis haud uno loco, tam Voſſius II, 6. de Hiſt. Græcis.

Themiſtocles cujus meminit Longinus p. 244. edit. Clariff. Tollii è Porphyrio in vita Plotini. Syncellus p. 380.

Alius *Themiſtocles* Stoicus antiquior, quem colloquentem inducit Plutarchus lib. 1. Sympoſ. quæſt. 9.

Theo Alexandrinus Arei de quo ſupra & Auguſti Imp. tempore clarus, quem Suidas ait ſcripſiſſe τ' Απολλοδώρου Φυſιολογικής εἰσαγωγῆς ὑπόμνημα & artis Rhetoricæ libros III.

Theo Antiochenus qui ſcripſit Apologiam Socratis, eodem Suida teſte.

Theo Tiſboreus, Boeotus. Laert. IX. 82.

Theodorum Chium & *Mileſium* itemque tertium hujus nominis Stoicos memorat Laertius II. 103. ſeq.

Thesmopolis. Lucian. de mercede conductis T. 1. p. 472. seq.

Thrasea Patrus, qui vitam Catonis Uticensis scripsit, hinc mori iussus à Nerone. Vide Jonsum p. 230. & Vossium de Hist. latinis p. 135. Sub hujus Thraseæ titulo librum in affectis habuit Justus Lipsius, quo disquisivit quatenus sapienti viro * fas sit vel jus sibi ipsi mortem consciscere. Vide Centur. 2. Epist. Miscell. 22. & Epistolam quam Vellejo suo præmisit ad Theodorum Leevvium.

Thrasonides. Laert. VIII. 130. Suid, in ἐρωσ.

Timocles. Lucian. Jove Tragædo. T. 2. p. 143. Fuit & vetustior quidam Timocles Syraculanus cui Orphei scripta quædam tributa fuisse testatur Suid. in Ὀρφεύς. De Timocle Atheniensi dixi supra lib. 2. c. 22.

Trypho Stoicus & Platonicus. Porphy. vita Plotini.

Q. Ælius Tubero Plutarch. Lucullo f. 518. Seneca Epist. 96 Cic. Bruto c. 31.

M. Terentium Varro Romanorum doctissimum Stoicis accenser Leonardus Cozzandus, quem vide sis libro tertio de Magisterio antiquorum Philosophorum p. 231. seq. Prodiit liber Genevæ 1684. 12.

Zeno Citieus quem Pœnulum vocat Cicero (Laert. VII. 3. & Suidas Φοινικίδης) quod Citienfes è Phœnicia fuerint profecti. Xenocratis primum & Polemonis (Laert. VII. 2. & 25.) Stilponisque (id. 2. & 24.) Platonieorum discipulus fuit: (Euseb. XIV. præparat. p. 719.) à quibus exiguam cur discederet causam habuisse docet Cicero IV. de finibus. Audivit deinde Cratetem Cynicum (Laert. VII. 3. 12. 24. 32.) & Heracliti ** libròs legit, unde austerus evasit

F ff 3

* Ejusdem argumenti librum paulo ante obitum composuit Jo Vergerius Abbas Sancyranus sub inscriptione *casus Regii*. In hoc triginta & quatuor occasiones notaverat in quarum aliqua homo constitutus posset recte ἐξάγειν ἑαυτὸν. Johannis vero Donnei Decani Londinensis βιασάμενον, Anglice post auctoris fata & contra spirantis desiderium (librum enim à se forte amissum volebat à recuperatore herede æternis tenebris mandari) in lucem editum & non ita pridem Londini recusum, quod propiciuum quodcunque sua natura turpe atque injustum esse negat, hunc inquam librum argumentis non inficiandis confutavit Jo. Adamus in libro cui titulus: Specimen diatribæ de Avtochiria. five: An Essay concerning Selfmurder, wherein is endeavourd to prove that it is unlawful according to Natural Principles. Lond. 1700. 8.

** Ita intelligenda Laertii verba, quæ interpres male ita accepit, ac si Heraclitum, quo centum annis junior fuit, audivisset Zeno.

sit & Cynicus. Frequentavit etiam Diodorum Dialecticum cognomento Cronum quem audivit & alter Zeno junior Sidoni⁹ (id. 25. & 16.) Hinc ipse novam condidit sectam, licet non tam rerum inventor, iudice Cicerone 3. de fin. quam novorum verborum, & qui decori magis ac verecundiæ rationem haberet. Adscivit plures discipulos, qui ab ipso primum *Zenonii*, deinde à pœcile Stoa sive porticu in quo docebat, sunt appellati Stoici. (id. 5.) Magna gratia valuit apud Antigonum Gonatam Macedoniæ Regem de quo supra dixi. Hic rebus præfuit ab Ol. CXXV $\frac{1}{2}$. ad CXXXV $\frac{1}{2}$. & Zenoni diu supervixit. Docuit Zeno per annos LVIII. (Laert. VII. 28.) Vixit annos saltem octoginta (176.) nisi supposititia sit *Epistola ejus ad Antigonum* quam dat Laertius VII. 8. At Persæus discipulus, duos tantum & septuaginta annos tribuit (id. 28.) alii longe pauciores, (Suid. in ἀνέν) alii duodecentum. (Laert. VII. 28.) Successorem reliquit *Cleanthem*: discipulos habuit *Persæum*, *Herillum*, *Aristonem*, *Athenodorum* aliosque. Vide Lipsium lib. 1. manu duct. c. 12. Scriptorum Catalogus è Laertio aliisque monumentis, * hic est:

Περὶ αἰθράων φύσεως, Laert. VII. 4. 87.

Ἀπομνημονεύματα, id. 4.

Διατριβαί, id. VII. 34. Sextus Empir. X. contra Math. p. 469. & Pyrrhon. Hypotypos. III. 25.

Ἐλεγχοί Laert. VII. 4. Nescio an ex his petiti duo versiculi quos sub Zenonis nomine affert Joannes Stobæus ferm. 14. de adulatione:

Ἐλεγχε στυτὸν ὅστις εἶ, μὴ πρὸς χάριν.
Ἄκ' ἀφαιρῇ τὴν κολάκων παρήγοριαν.

περὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, Laert. VII. 4.

Ἐρωτικὴ τέχνη. id. 34.

ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἡσίοδου θεογονίαν. Cicero 1. nat. Deor. Cum vero Hesiodi Theogoniam interpretatur (Zeno) tollit omnino usitatas præceptasque cognitiones Deorum, neque enim Jovem neque Junonem neque Vestam neque quenquam qui ita appellatur in Deorum habet numero: sed rebus inanimis atque mutis per quandam significationem hac docet tributa nomina.

πρὸς

- E recentioribus præter viros doctos ad Laert. contuli Meursium in Cypro lib. II. p. 168. seq.

περὶ τῆς καθήκοντος Laert. VII. 4. 25. 108. 129. Sextus Empir. III. 25.

Pyrrhon. Hypotyp.

καθολικά id. 4. In MS. Regis Christianiss. conjunctim legitur teste Menagio πυθαγορικά καθολικά.

κεράτη Laert. VII. 4.

περὶ λέξεων id. 4.

περὶ λόγων id. 39. 40.

περὶ νόμων id. 4.

περὶ ἑσόδων id. 4. & 136. 142. 143. 145. 153. Videtur respicere Sextus VIII. contra Math. p. 327.

προβλημάτων ὁμηρικῶν περὶ Laert. VII. 4. Respicit Dio Chrysost. diff. 53. & Strabo lib. I p. 41. ubi Zenonem suum vocat, tanquam Stoicorum principem Stoicus.

περὶ ἐσίας Laert. VII. 134.

περὶ ὀψείας id. 4.

περὶ ὁρμῆς ἢ de impetu (desiderii) libri VIII. ita lego apud Laert. VII. 4. pro περὶ ὁρμῆς ἢ περὶ αὐθρόπας φύσεως. Apud Meursium in Cypro p. 168. male excusum περὶ ὁρμῆς.

περὶ παθῶν Laert. VII. 4. & 110.

περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως id. 4.

Πολιτεία. id. 4. 32. seq. 121. 131. Athen. XIII. p. 561. Theodorit. Therapeut. III. p. 49. Platonis Remp. hoc in opere oppugnaverant Zeno, sed hoc fecerat iniquius, & alia parum verecunde in eo teste Cicerone scripserat, unde Laertius ait fuisse qui dicerent illud in cauda canis exaratum à Zenone. Vide Plutarch. de Stoicorum contradi-
ctionibus p. 1034 & Numenium apud Euseb. præparat. pag. 732
seq.

πυθαγορικά. Laert. VII. 4.

περὶ σημείων id. 4.

τεχνικῶν λύσεις id. 4.

περὶ τῆς φύσιν βίης id. 4.

Laudatur præterea Zeno noster sæpius à Cicerone, Plutarcho, Clemente, Censorino, Sexto, Eusebio, Theodorito & aliis.

Zeno Sidonius Diodori Croni & Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 16. & 38. Suid. in Ζένων Σιδωνίου. Menag. ad Laert. p. 279.

Zeno Tarsensis. Laert. VII. 41. & 48.

Zeno Chrysippi discipulus & successor, cujus meminit Laertius VII. 35. testa-

testatus pauca scripsisse, sed plures reliquisse discipulos. Vide & Eusebium XV. 13. præparat. p. 816. & c. 18. p. 820. ubi notat eum de conflagratione universi leorsim sentisse à reliquis Stoicis.

Zeno Diphili, cognomento Labyrinthi discipulus. Lucian. Convivio.

Zenodotus Diogenis Babylonii discipulus. Laert. VII. 29.

Zenobemis, Lucian. convivio.

Stoicis mulieribus *Porcia*, *Arria* utrique, *Fannia* & *Theophila*, de quibus Menagius in Historia Philosopharum, adde *Helviam*, Matrem Senecæ, quam filius inter alia in consolatione ad eum scripta c. 16. testatur sapientium præceptis fuisse eruditam.

CAPUT XVI.

De LYCOPHRONE Chalcidensi.

Lycophronis ætas & fatum. 1. *Ejus Cassandra sive Alexandra Tragedia* $\mu\upsilon\omicron\upsilon\epsilon\pi\omicron\omega\pi\epsilon\upsilon$. 2. *Interpretes Lycophronis perditæ & editæ* Jo. Tzetza commentarius quem sub fratris sui Isaaci nomine exire est passus. 3. *Lycophronis editiones.* 4. *Editiones promissæ, & codices quidam Lycophronis* MSti. 5. *Scripta ejus Poeta deperdita.* 6. *Lycophrones alii.* 7. *Index Scriptorum à Tzetza ad Lycophronem allegatorum, & secunda Clariff. Potteri editione.* 8.

I.

LYCOPHRON ex Chacide (Euboeæ, quæ hodie Nigropontus) Soclis (a) F. à Lyco Rhegino historico adoptatus (b) à quo fortas-

(a) Tzetza, Chil. VIII, hist. 204. Hunc Soclem nescio quo auctore Grammaticum appellat Guil. Canterus.

(b) Suid. in $\lambda\upsilon\kappa\omicron\phi\rho$.

tassis etiam nomen retulit. Grammaticus & Tragicus Poeta fuit, unus è *Plejade*, de qua dixi supra lib. 2. c. 19. clarus temporibus Ptolemæi Philadelphi, cui gratus fuisse dicitur composito in illum & Arfinoen anagrammate (c) ut *Ptolemaeus* esset mutato literarum ordine, ἀπὸ μέλι-
τος, quasi totus mellitus ac jucundissimus. *Arfinoe* Ἰον Ἡρας, Viola sive flos Junonis. Neque tamen inde mihi persuaferim, quod nescio, quo in loco legisse se testatur Blancus Albiensis, nec improbat in Delphis Phœnicizantibus acutissimus Edmundus Dickinson, Lycophronem literas Hebraicas percalluisse, & inde anagrammata conficiendi modum didicisse. Non enim video cur solis Hebræis in mentem venire potuerit, non etiam Græcis illa literarum αἰασφοφῆ, lususque evisceratis verba quærentium in verbis. Periiisse fertur Lycophron sagitta perculsus ab adversario, cum de antiquorum poetarum principatu certaret, ut annotatum reperio ad hæc Ovidii in *Ibin*. v. 531.

Uque cothurnatum periiisse Lycophrona narrant,

Hæreat in fibris fixa sagitta tuis.

Apud Theodoritum VIII. Therapevt. p. 115. ubi Lycophronis monumentum memorat interpres latinus, græca habent λυκοφρόνη, & Sylburgius è Clemente Alex. jam observavit legendum esse λυκοφρόνη. Adde, si placet, quæ è Dionysio Salvagnio Boessio p. 107. commentarii ad Ovidii *Ibin* notavit Clariss. Bælius in *Lexico*, ubi de Lycophrone nostro agit.

II. Existat sola ejus ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ sive ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, Drama obscurum (d) & μονοπρόσωπον, in quo unica persona inducitur *Cassan-*
Ggg *fan-*

(c) Tzetzes de genere Lycophronis: εὐδοκίμει δὲ τότε Λυκίφρων τὸ σῶτον διὰ τὴν ποιή-
σιν, ὅσον διὰ τὸ λέγειν ἀναγραμματισμὸς. ὅπου ἔτι Πτολεμαῖος ἈΠὸ ΜΕΛΙΤΟΣ
λέγει μεταγραμματισζόμενον. Ἀρσινόη δὲ Ἰὸν ἩΡΑΣ, καὶ ὁμοία ταῦτα.

(d) Hinc *airum* Lycophronem vocat Statius V. silvar. 3. 157 non *senectusum*, ut interpres latinus Tan. Fabri de poetis T. 10. thesauri Gronov. p. 761. Haud absurde idem Faber Vir ingeniosissimus & ante Fabrum Arnoldus Arlenius Peraxylus (præfat. ad Lycophronem) Poetam hunc propter tenebras hujus dramatis Cimmeria caligine obscuriores ait respondere *stella* in *Plejade obscura ac nebuloſa*. Vide etiam sis *Novellas Reipublicæ literariæ* A. 1705. sub initium, ubi non ab re improbat auctor Clarissimus institutum Poetæ nostri, tam prolixo carmine crucem figentis lectoribus & Grammaticis, tanquam fixurus esset se ipsum Cruci (ut in MSto. quodam codice legisse se ait, vel potius ipse lepide confinxit Tan. Faber) si à quoquam intelligi drama suum contingeret. Vignerius in libro de *Zifris Gallice* scripto p. 13. refert Lycophronis poemata quodam obscuritate indignante medium fuisse consciscum, pour voir ce qu'il y avoit au dedans, puisqu'on n'y pouvoit rien discerner par le dehors. Colomes, *Opusc.* p. 241, seq.

sandra sive Alexandra perpetuo carmine jambico vaticinans de clade Trojanorum & variis malis eam secuturis. Ac primo quidem ea recenset, quæ ex Helenæ raptu ipsi, parentibus, fratribus, sororibus, toti denique regie familiæ sint eventura. Secundo quæ Græci propter Ajacis libidinem sint perpeßuri, idque partim in reditu, ut Ajax, Diomedes, Ulyßes, Menelaus, alii multi: partim domum reversi, ut Agamemnon & Idomeneus. Postræmo Cassandra repetitam aktius causam exponit, de qua perpetuis inter se bellis Europa & Asia longo tempore conflictatæ sunt. In qua quidem explicatione ab Jonis usque & Europæ raptu per Argonautarum, Amazonum, Trojanorum historiam, Midæ quoque & Xerxis imperia ad monarchiam usque Alexandri Magni, qualemcunque historię seriem deducit. Quo factò, cogitans, nullam sibi apud homines fidem vel auctoritatem fore, quostquam falsos de ipsa rumore Apollo sparsisset, tandem conquiescit. Aliæ etiam historię fabulæque permultæ per varias digressiones inseruntur, in his labores Herculis, Deucalionem diluvium, Dioscurorum & Apharidarum pugna, Aeneæ peregrinatio & in Latium deducta colonia, aliarumque gentium migrationes aliquot & coloniz. *Quamobrem affirmare ausim* (inquit Guil. Canterus) *quicumque hoc poema licet parvum* (versuum tamen 1474.) *diligenter perlegerint* (adde, & intellectum perspectumque habuerint) *eos & historiarum & poeticarum fabularum partem non exigua probè perfecteque esse cognituros.* Qui poema hoc de levibus causis alteri nectio cui Lycophroni olim adjudicaverunt, exploduntur à Tzetzæ ad v. 1226.

III. Clemens Alex. V. Strom p. 571. testatur Cassandram Lycophronis uberem materiam præbuisse Grammaticis ingenii sui exercendi, & sane è veteribus in illud olim scripserunt *Deßion* laudatus Etymol. M. in Ἰππῶ, *Itheon* teste Stephano Byz. in Ἀνεια & κύττω & *Orus* quem ἐν ὑπομνήματι λυκόφρονος laudat Etymol. in Εἰληνία & videtur respicere in ἄμαρτες, ἄτλας, βάτεια. Mirum est neq; hos neque alios Lycophronis interpretes nominetenus citari in commentario prolixo & erudito græco in hunc poetam, quem hodie habemus auctore Tzetzæ, licet aliquando allegat & reprehendit antiquiora scholia his verbis: οἱ τὰ ἔ λυκόφρονος πρὸς ἡμῶν χολιάσαντες ad v. 1446. vel οἱ χολιάσαντες τὸ φάλλον ad v. 1017. &c. Eustathio etiam ad Homerum plus simplici vice laudantur Lycophronis ὑπομνήματα & à Scholiaste Pindari, λυκόφρονος ὠρίφρονος. Vulgo quidem creditur *Isaacium Tzetzen* (Joan-

an-

annis Tzetze, qui circa A. C. 1170. Chiliades scripsit, fratrem) auctorem esse commentarii in Lycophronem editi, & sane ei tribuitur à Joanne fratre his verbis prolegom. ad Hesiodum: καὶ τῷ ἐμῷ ᾧ ἀδελφῷ ἐκπινύται Λαὸν καὶ ἀλλήλους καὶ φιλοτιμώτατα περὶ τὰς ἐν τῇ Δυκόφρονος ἐξηγήσει. adde Chil. VIII. hist. 204. v. 486. Sed Clariss. Potterus in editione altera Lycophronis A. 1702. edita in notis p. 111. ostendit verum auctorem esse Johannem Tzetzam; sed qui sub Isaaci nomine hoc opus vulgaverit & honori fratris sui illud tribuerit. Primo, inquit, *stylum & ingenium Scholiastæ nostri consideremus, ea cum scriptore Chiliadum historicarum in omnibus conveniunt. Uterque nimis est in sui laudibus, uterque nomen suum toties inserit, ut ejus amore quodam capere esse videatur. Denique tum in enarratione fabularum, tum in explicatione vocum magna inter eos consensus est. Confer Chil. 1. hist. 14. cum scholiis ad v. 712. seq. Chil. IV. hist. 16. cum scholiis ad v. 199. Chil. XI. hist. 380. cum scholiis ad v. 310. &c. Secundo quatenus tanta inter fratres morum & opinionum consensus alia ex causa proficisci possit, tamen Job. Tzetzes se commentarii hunc scripsisse aperte fateatur Chil. IX. hist. 296. (lege 298.) quem locum à nemine hactenus observatum miror.*

Φάλλαινά τις ἰχθὺς ἐστὶ θαλάσσιον κητώδες (leg. κη-
τώδης) &c.

Ἐν ᾧ τοῖς εἰς Δυκόφρονα ἐμὲ (ita leg. pro ἐμῇ) ἐξηγη-
θῆναι &c.

Quæ conferenda sunt cum scholiis ad v. 83. Hæc denique ad-
dam Epistolam Johannis Tzetze XXI. in Cod. 1565. Biblioth. Reg. Paris. quam
pro singulari sua humanitate communicavit vir doctissimus Ludolfus *
Neocorus, quæque hanc rem pene extra dubitationem posuit.

Τῷ Πατριάρχῳ Πρωτοπρεβίτῳ Κυρίῳ Βασιλείῳ τῷ

Ἀρχιδιωνῷ,

Ἐν τῇ εἰς τὸ Δυκόφρονα Ἰωάννῃς ὁ Τζιτῆς Πηγαφῆς εὐρόντι Ἰσακίῳ
ὁ Τζιτῆς.

Φηδίας! ἐκάνθη ὁ πλάσης Ἀγορακρίτης πρὸ χαλεζόμαθον
Φιλίας διζυμῷ χραφικῷ μὲν πλὴν πύχινω ἀλλ' ὅσα εὐχάριως χραφῶν
εἶδον, αὐτὸς ἐν μάλα πρὸς πλάστικῳ ἀπύχινω ἀγαλματῶσας τὸ ἐν
ῥαμνῶντι Διὸς καὶ Νημέσιως ἀγαλμα, τέτω ἀείηκειν, Πηγαφῶς * τῷ ἀγάλ-
ματι

Ggg 2

* Conf. Viri hujus Clarissimi notas ad Suidam in Δυκόφρονι.

** Confer Apostolium XVII. 12. proverb. & quos laudat Franciscus Junius in Catalogo pi-
ctorum l. 8.

ματι Ἀγορακρίτου Παρίου, καὶ τὸ ἑτέρας ἐνδεὶς δι' Ἰπποκράτους· ἐκείνῳ χα-
 εῖ· εἶτα Φειδίας μὲν ξενίας ἱσομήνῳ ἀνδρὶ δυσπαλάμῳ περὶ τῶν τύχῶν χα-
 εῖσιν· ὡς τὰ μέγιστα καὶ κατώκησεν, ἡμεῖς δ' ὡς τὸ ἀδελφόν, Φειδίῳ φανόμεθα
 δευτεροί, καὶ οὐκ ἐπ' αὐτῷ πῦρ τοῦτο τέτρω Φειδίᾳ ποιήσαι μὲν εὐπαλάμωντι ὕμνων πε-
 λυντι καὶ Πίνδαρον τέκτονι καὶ ἡμῖν εὐρυμέλῳ ἀσύνκρητα, ἥπερ Φειδίᾳ ὁ Ἀγορα-
 κριτὸς, καὶ ὅσον ἄρα καὶ ἀδελφότης πρὸς Ἰελλήτῃα ξενίας ἐφελκτικώτερον,
 ἔτω καὶ γὰρ καὶ Φειδίας ἐκείνῳ τὰς Ἰπποκράτους ἐπὶ χρᾶσι μὲν. Ἀλλ' ἔτε Φει-
 δίας περὶ ὅδε ὁ Τζέτζης νεώτερος ὡς ἀπληξίαν ἢ λήθη γον, ὡς εἰς πρῶτον ἐλάσσω
 τῷ ματιῶν ὡς καὶ οὐκ οὐκ ἀπληξίαν οὐνόματι, καὶ τῷ τινος ὑπετόπασαν. Con-
 queritur etiam alibi Joh. Tzetzes, Grammaticum nescio quem per pla-
 gium eadem in Lycophronem commentaria sibi vindicasse, & à discipu-
 lis suis furti manifestum deprehensum, Chil. VIII. hist. 204.

Λυκόφρων ὁ καὶ σὺ γάρ· ὑπάρχων Πτολεμαίῳ.

Πολλὰ μὲν σὺν χρᾶσι ποθέματα, τραγῳδίας.

Καὶ βίβλον ἠνέπερασεν, πῶς κλέσιν, Ἀλεξάνδρου,

Εἰς ἣν ὁ Τζέτζης ἐχράσεν ἐξηγήσιν, καὶ ἄλλας.

Ταύτῃ δ' πῶς ἐξηγήσιν ἐσφραγίστο τις.

Οὐχὶ πῶς βίβλον παρ' αὐτῷ λέγων ἐξηγηθῆναι δεῖ.

Satis asperere nonnunquam in ipsum Lycophronem invehitur
 iste commentator.

IV. Editiones Lycophronis.

Grace Venetiis apud Aldum, cum Pindaro, Callimacho, &
 Dionysii periegesi A. 1513. 8.

Parisi. 1584. 4. apud Morellum. Hic eadem forma etiam Me-
 taphrasin Josephi Scaligeri separatim excudit, qui carmine Jambico latī-
 no, dictione veteri tragica Lycophronem transulerat.

Grace cum Tzetze commentariis primum lucem vidit
 curante Arnoldo Arlenio Peraxilo, qui in Epistola ad Benedictum Accoltum
 Cardinalem Ravennæ testatur se illa edere à Bibliotheca Collegii quod
 Bononiæ est S. Salvatoris & Lycophronem ipsum ad exemplar M. Anti-
 onii Antimachi emendasse. Basil. 1546. fol. adjunctis Tzetze Variis historiis
 sive Chiliadibus, de quibus infra libro V. Occurrunt etiam in hac editio-
 ne castigationes Nic. Gerbelij ad Tzetze commentarios, & index, sed
 minus integer scriptorum in illis allegatorum.

Latine à Metaphrasi Josephi Scaligeri inter hujus poemata à
 Petro Scriverio junctim vulgata Lugd. Bat. à Raphelengii officina
 A. 1615. 12. Ex

Ex proſa verſione *Bernardi Bertrandi* Regienſis Galli, qui primus Lycophronem cum Tzetza commentariis ſive verſis ſive contrariis utcumque latine tranſtulit. Baſil. 1558. 8.

Græce & latine ſine Tzetza commentario cum verſione *Guil. Canteri* Ultrajectini proſaria & notis, in quibus multa è Tzetza commentariis excerpta, nec raro Tzetzes ipſe caſtigatus Baſil. 1566. 4. & apud Commelin. 1596. 8. In utraq; hac editione legitur etiam Lycophronis *Cassandra* à *Joſepho Scaligero* tranſlata. Epitome quoque *Cassandra* compoſita à Cantero verſibus Anacreonticis, græce & latine.

Cum *Joſephi Scaligeri* Metaphraſi centum locis emendatiore, & commentario *Job. Meurſii*. Lugd. Bat. 1597. 8. Fallitur Hallervordus, qui in Bibliotheca curioſa affirmat Tzetza commentarios Meurſianæ editioni eſſe adjunctos.

Cum verſione *Canteri*, in Corpore Poetarum. Genev. 1614. fol. T. 2. p. 138. ſeq.

In Catalogo quoque ſcriptorum à *Caspere Cunrado*, Sileſio, Proſopographiæ Melicæ auctore editorum, reperio Lycophronem, ſed illam editionem nondum vidi.

Græce & latine cum Tzetza commentariis & Canteri verſione ac notis, Metaphraſique Scaligeri A. 1601. 4. apud Paulum Stephanum.

Duas luculentas Lycophronis editiones noviffime debemus *Jobanni Pottero* Viro doctiſſimo & Antiquitatum Græcarum * ſyntaxmate, aliisque ſcriptis notiſſimo ſocio collegii Lincolnienſis, Oxonii. A. 1697. & 1702. fol. è theatro Sheldoniano. In priorè editione habentur (1) Poetæ textus ad binos codices MSS. Baroccianum & Seldenianum caſtigatus & majoribus typis nitide exſcriptus cum verſione G. Canteri. (2) Tzetza ſcholia ſingulis paginis ſubjecta, emendataque & ſuppleta è tribus codd. MSS. adjunctis Variis lecti (3) Metaphraſis Scaligeri ex editione Meurſiana. (4) Index vocabulorum in Lycophrone omnium, concinnatus à *Richardo Wright* Londinenſi. (5) index in Tzetza commentarios ab *Eduardo Deſbair* è collegio Londinenſi. (6) Index auctorum à Tzetza laudatorum, ſed paſſim mancus. (7) in Lycophro-

Ggg 3

* Ex Anglico latine tranſlatum legitur tomo XII. theſauri Anriq. Græcar. Gronoviani.

phronem annotationes integræ G. Canteri, Commentarius Joh. Meursii, & nunquam antea editus Joh. Potteri, qui inter alia observat Lycophronem assiduum Æschyli imitatore fuisse. Alteram editionem Anni 1702. iisdem typis nec minus nitide excusam auctor inscripsit Joh. Georgio Grævio, à quo Basileensem editionem cum antiquis membranis collatam acceperat utendam, cujus beneficio Tzetza commentarios profitetur se dare ducentis ferme in locis auctiorem vel emendatiorem, quam in priore. Indicem quoque Auctorum à Tzetza allegatorum longe quam in altera Anni 1697. plenior & accuratior, & commentarium suum ipsius (Potteri) hinc inde locupletior exhibet.

V. Lycophronem illustrandum aliquando in se suscepit etiam P. Lambecius, cui hanc in rem MS. Codicem Tzetza commentariorum obtulit Holstenius in literis ad eum datis, quæ leguntur lib. VI. de Bibl. Vindobonensi p. 242. Binis Mstos codices Lycophronis cum scholiis memini me videre Witebergæ in Bibliotheca Academiae publica, ex quibus alterum vetustior membranaceum commendant Acta Erud. A. 1695. p. 435. Neque omittendum, quod ex Boessii ante laudati notis ad Ovidii Ibin p. 77. observat Clariss. Bælius, * quod parens jam dicti Boessii commentarium in Lycophronem concinnaverit, sed hætenus, quod sciam, ineditum. Lycophronem cum notis marginalibus & interlinearibus græcis servat in tribus minimum codicibus Bibliotheca Augustissimi Imperatoris. Quibus adde codicem, quem cum glossis interlinearibus scholiisque Græcis Nicolii manuscriptis evolvisse se testatur auctor Telemachomania p. 6. nimium forte tribuens Lycophroni, ut ex his ejus verbis apparet, quæ infra posui. *Celui dont je me fais le plus servi, est le Poete Lycophon. Tout le monde sait que l'unique but qu'il s'est proposé dans sa Cassandra est d'instruire les jeunes gens de l'Histoire des Temps Heroïques depuis Hercule jusqu'à Alexandre le Grand, & de toute la Mythologie des Grecs, & qu'en effet rien ne lui a échappé, & qu'il en a mieux parlé qu'aucun autre Auteur. Le commentaire d'Isaac Tzetzes n'a pas peu contribué à me le faire entendre, aussi bien que la Glosse interlineaire & les notes Grec-*

* Verba filii sunt: *Fure siquidem Carolus Salvagnius, Boessii Toparchus, parens meus, vir non minus literis quam militari gloria nobilis, utpote qui Syriace, Hebraice, Arabice, Græce, Latine, Hispanice, Italice, Germanice Anglicè, perinde ac Gallice petitis esset, insuis ad Lycophronem commentariis &c. Meminit iterum p. 107.*

Grecques que feu Mr. Nicole de Port Royal a écrites de sa main sur le texte Grec de cet obscur & sçavant Poete. C'est un tres excellent Manuscrit. Mr. de Bessée Maître des comptes digne nouveau du celebre Abbé de Bourzeis & l'Heritier de ses vertus & de son amour pour les belles lettres m'a fait l'honneur de me le communiquer avec sa generosité ordinaire & toujours officieuse. Addittamen : Je ne me suis pourtant pas toujours attaché au sentiment de Lycophron. J'ay préféré celui des autres auteurs, lorsqu'il m'a paru mieux fondé ; & en cela j'ai imité Tzetzes, qui, quoique grand admirateur de ce Poete, n'a pas fait difficulté de le traiter en bien des endroits d'ivrogne qui ne sçait ce qu'il dit & écrit, d'ignorant & d'imposteur p. 119. 123. 136. 166. 168. 175. & 233. edit Basil. en 1558. Versum è Lycophronis Alexandra à Ptolemæo Hephæstionis lib. VI. apud Photium p. 251. allegari, qui hodie in editis desideretur, monet Colomesius p. 6. Opusc. Sed est versus 670 paulo aliter lectus, ut idem Vir doctus postea in notis ad Gyraldum p. 158. recte observavit.

VI. Fragmenta quædam è scriptis Lycophronis deperditis collegit & illustravit Guil. Canterus lib. VI. novar. lectionum c. 17. Testatur Tzetzes eum scripsisse tragœdias LXIV. vel LXVI. (ξς enim pro μς rectius videtur legere codex Baroccianus) ex his Suidæ memorantur hæc viginti : Αἰόλῳ, Ἀνδρομέδῃ, Ἀλήτης, Κιολίδης, Ἐλεφύτιος, Ἡρακλῆς, Ἰκέται, Ἰππόλυτος, Κασσαδρίς, Λαίης, Μαχαθώνιοι, Ναύπλιος, ** Οἰδίπῳς α', β', ὄρφαοίς, Πενθεύς. Πιλοπίδῃ, σύμμαχοι, Τηλέγονῳ, χρυσίπῳ. Locus elegans è Pelopidis Lycophronis servatus est à Stobæo ferm. CXX. de laude Vitæ, quem è Grotii versione adscribam :

*Mortem remotam poscit ardenti prece
Quemcunque dura clade fortuna opprimit.
At cum supremus voluitur fluctat, redde
Vita cupido : non enim satias tenet.*

Εὐστρώϊς sive dramate Satyrico Lycophronis quo Menedæum Eretriacæ sectæ principem & alios Philosophos perstrinxerat, (licet
67.

** Suidas : διασκευὴ δ' ἐστὶν ἐκ τῶν ὁ Ναύπλιος. Portus Wolfium secutus vertit : *disseve sive historica narratio est.* Gyraldus : *de his dubia Nauplius censetur.* Uterq; male. Vide Casaubonum ad Athenæum II, 26. & eruditiss. Neocorum ad Suidam è quibus discas διασκευὴν esse drama secundis curis perpolitum & in scena iterum representatum.

ἐγκώμιον Μενεδήμου titulum fecit) nonnulla profert Laertius II. 140. Hesychius illustris in Menedemo & Athenæus lib. 2. p. 55. & lib. 10. p. 420. Chalcidensi quoque nostro idem Athenæus lib. XIII. p. 555. disertè tribuit *libros περὶ κωμῶδίας*, quorum *nonum* laudat lib. XI. p. 487. ejusdem operis mentionem faciens lib. 7. p. 278. In his libris videtur veteres Comicos illustrasse Lycophron, Aristophanem, Cratinum aliosque. Vide Scholiasten Aristoph. ad Vespas v. 91. 103. 661. &c.

VII. Fuerunt & alii Lycophrones veteribus memorati, (1) Lycophron Mastoris F. cujus ex Homero meminit Tzetzes VIII. Chiliad. hist. 204. (2) Rex Corinthi, Periandri F. de quo Herodotus III. 50. Laert. 1. 94. seq. Plutarch. Nicia. (3) Lycophron Sophista, è quo Aristoteles III. 6. Politicorum refert dictum, quod lex sit *ἐγγυητὴς ἀλλήλοις τὴν δικαίαν*. Idem, ni fallor, cujus meminit in alijs locis 1. Phys. 2. Metaphys. VIII. 2. & Sophist elench. 1. 14. (4) Lycophron, adversus quem duas Orationes scripsit Lycurgus Rhetor, ut dixi supra lib. 2. c. 26. Defendit Hyperides. (5) Lycophron Lycurgi Rhetoris Pater. Sextus Lycophron, ad quem scripsit Leonteus Epicureus, teste Plutarcho p. 1108. contra Colotem, nisi hic idem cum Chalcidensi, tempora enim conveniunt. Septimus est Tragicus noster. Sed & *Λυκοφρόνδης* cujusdam mentio apud Athenæum XV. p. 670. ubi nonnihil de amoribus capriarii cujusdam. Equidem G. Canterus à nostro distinguit etiam Lycophronem Grammaticum, qui Aristophanem & Cratinum est interpretatus. Sed non diversus ille est à Chalcidensi, ut jam ex Athenæo observavi.

Index Auctorum, qui à Tzetze ad Lycophronem laudantur, ex editione se- cunda Johannis Potteri, Viri Clariss.

ΑΓΓΛΟΥΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ad ver-
sum 704, 1021.

ΑΓΓΛΟΥΣ ΦΑΡΜΑΚΙΣ ἐν ὀπιδίῳ
Πηδουλαμῆ 178.
Αἰχί-

Αἰχίνης ὁ ῥήτωρ	ad verf.	417.	Βιζεδί [ἄλ. Βίξει, ἢ Βιβάζει]	
Αἰχρίων ἐν ἐβδόμῃ Ἐφεσίδ		688.	91050.	
Αἰχρὺλ	87. 177. 406. 426. 519.			
778. 855. 1247. 1286. 1345. ἐν			Περφαί ἄγων	183. 648. 939.
Προμηθεύς	106. 178. 630.			
Αἰσίνος	886.		Δημήτριος ὁ παῖς Παμφυλικῆς	χρᾶ-
Ακασίλαος	577.		ψας	440.
Αλέξανδρος ὁ πολυεύωρος	177		Δημόκριτος	519. ὁ Σκήψιος
ποιητῆς ὁ Αἰτωλός	259.		Δημοδώτης	111
Αλκαῖος	212		Δίκτυς	61.
Ανδροκλῆς ἐν τῷ πατρὶ Κύπρις	447.		Διοδώρος	119. 148. 355. 827. 938.
Ανδρῶτων ὁ ἰσραηλὴς	495. 1206.		1375. ὁ Σκελός	717. 1017.
Ανδρῶν ὁ Αἰλικαρνεάσεως	894. 1283.		Διονύσιος	911. 912. ὁ Περιηγητής
Αντικλείδης	464.		188. 695. 847. 925. 1206. 1288.	
Αντίμαχος	245. ἐν Θεαίῳ	589.	ὁ Σκυμαναῖος	1247.
Αντίων (ἄλ. Αντίγονος)	387.		Δίων	355. 603. 704. 938. 1100. 1312.
Απιδόωρος ὁ ἰσραηλὴς Ἀθηναῖος			4375. ὁ Κακκειανός	44. 516. 633.
177. 178. 355. 361. 481. 440.			ὁ ἰσραηλὴς ὁ παῖς Ῥωμαίων	πράξης
890. 902. 921. 1075. 1327.			συντάξας	852. 912.
Απιδώνιος ὁ Ρόδιος	156. 175.		Δομνῖνος	177.
417. 480. 883. 890. 1285. 1309			Δέμος ὁ Σάμιος	103. 143. 183. 513.
1327.			847. 851. 1375. περὶ ἀγώνων	610.
Αρετῶν	219. 1300. ἐν Φαυνομή-		περὶ Δραγμαλέως	772.
ροις	396.			
Αρετιδῆς ὁ ῥήτωρ	836. 1378. 1432.		Ελλαῖκος	224. 462. 469. 513. 827.
Αρετιδέλης	255. 1401. ἐν Ἰθακη-		περὶ Χίς κτίσεως	224. ὁ Λισβίος
σίῳ πολιτεία	799. ὁ Ἰ Πέπλων		1332. ἐν πρώτῃ Αἰολικῶν	1374.
συγγραφεὺς	488.		Εμπιδόκλῆς	711. περὶ νίκης
Αρείων [ἄλ. Ορείων, ἢ Εὐφορείων]			Επιγράμματι	907.
911.			Επιμνήσις	417.
Αρπιδώρος	633.		Επίχαρμος	406.
Αρτίμων ὁ ἰσραηλὴς περὶ αἰμῶνος	177.		Βραποδῆνης	17.
Αρχιλόχος	91. 771.		23.	
Ασκληπιάδης	315. 886.		Εὐμηλῶς ὁ Κορίνθιος ἰσραηλὴς ποιη-	
Αὐτόγανος	630.		τῆς	174. 480. 1024.
	Β-		Εὐεπίδης	15. 143. 175. 178. 245. 315.
			Hhh	1021.

1021. 1174. 1184. 1200. 1230
 1374. 1465. ὁ Βακχιστῶν 209.
 Εκάβη 323. Ἰππολύτη 610. Ορέ-
 στρο 510. 822. Περικλῆς 384.
 Τρωάδ 170. 382. Φονιστῶν 436.
 Βαφορίων 110. 208. 299. 374. 495.
 654. 440. 911. ὁ Ἰπποκράτης
 411. Απαλλομένης 383.
 Βαφορίων 387.
 Βαφορίων 248.
 Πηλοποιός ὁ Σαλαμίνιος 383.
 Μελισσῶν 208.
 Μελισσῶν 480.
 Περικλῆς 197.
 Περικλῆς 119. 522. 643. 820. 1291.
 ὁ Περικλῆς 662. 1332. 1414. 1424.
 1432.
 Περικλῆς [ἄλ. Περικλῆς] ὁ Ἰπποκράτης
 1021.
 Περικλῆς 144. 344. 406. 440. 688.
 794. 882. 933. 1124. 1175. 1200.
 1353. 1396. ὁ Περικλῆς ὁ Ἰπποκράτης
 176. 284. 393. Θεογονία
 384. 681. 705.
 Οὐλῶν 245.
 Οὐλῶν ὁ Ἰπποκράτης ἐν τῇ περὶ Αἰγύπτου
 276.
 Οὐλῶν 358. 855.
 Οὐλῶν ὁ Χρῆστος 174.
 Οὐλῶν 806. 1439.
 Οὐλῶν ἐν τῇ Κερκυραίων 614.
 Οὐλῶν 791.
 Περικλῆς 224. 424. 436. 887. 741.
 990.

690. 855. 1162. 1165. 1170. ὁ
 Περικλῆς ὁ Ἰπποκράτης 218.
 ὁ Περικλῆς ὁ Ἰπποκράτης 424.
 Ἰπποκράτης ὁ Ἰπποκράτης 467.
 159. 1327. ὁ Συναγωγῶν 467.
 Ἰπποκράτης ὁ Ἀντιστοχῶν 355.
 Ἰπποκράτης 704. 754. 836. 887.
 Κερκυραίων 45. 143. 152. 208. 350.
 409. 494. 589. 607. 717. 738. 817.
 781. 944. 1022. 1141. 1178. 1228.
 1302. 1316. 1322. ὁ Ἰπποκράτης
 περὶ Οὐλῶν 583. ὁ Ἰπποκράτης
 269.
 Κερκυραίων 319.
 Κερκυραίων ὁ Σαλαμίνιος 177.
 Κερκυραίων 172.
 Κερκυραίων 648.
 Κερκυραίων 61. 1048.
 Κερκυραίων 172.
 Κερκυραίων 644.
 Αἰγύπτου 344. 350. ἐν τῇ μικρῇ Ἰπποκράτης
 783. 1232. 1263.
 Αἰγύπτου ἐν τῇ περὶ Ἰταλίας 754.
 Αἰγύπτου ὁ Ἰπποκράτης 29.
 Αἰγύπτου 836.
 Αἰγύπτου ἐν τῇ περὶ 615. ὁ Περικλῆς
 1206.
 Αἰγύπτου 46. 10. 61. 143. 156. 172.
 178. 184. 186. 234. 250. 270. 275.
 276. 290. 313. 353. 369. 417. 422.
 494. 497. 506. 514. 534. 536. 537.
 611. 673. 704. 775. 786. 805. 817.
 829. 822. 838. 843. 846. 847. 854.
 855. 867. 874. 886. 906. 914.
 915. 932. 938. 980. 997. 999. 1014.
 1047. 1048. 1056. 1075. 1108.
 1133.

1133. 1162. 1175. 1186. 1206.	801. 854. 897. 899. 925. 943.
1226. 1253. 1263. 1278. 1283.	1108. 1133. 1180. 1184. 1200.
1285. 1286. 1291. 1298. 1299.	1209. 1214. 1285. 1346. 1375.
1301. 1302. 1312. 1322. 1329.	ἐν τῇ Βοιωτίᾳ 1011. 1λ. δ. 437.
1332.	1034. 1λ. ζ. 437. 1λ. η. 367. 1λ.
Δυσκοφρον. ὁ ἄλλος 980. 1017. 1226.	θ. 290. 1λ. λ. 276. 1λ. μ. 290.
1446.	1080. 384. 423. 433. 447. 652.
Λυσίας ὁ ῥήτωρ.	675. 818.
1332.	Ὀππιδανός 306. 419. 421. 794. ἐν Κν-
Λυσίμαχος [ἀλ. Σύμμαχος] ἐν	νηστιαίς 654. 717.
πρώτῳ Νόσων	874.
	Ὀρφεύς 275. 410. 417. 738. 911. ὁ
Μερόδιος ὁ ἰατρός	1050.
Μελαμπέδανος πόντιος	682. 683.
Μελαμπέδανος	31.
Μένανδρος	90.
Μένελαος	886.
Μετακράτης ὁ ἐπὶ Νικαίας	662.
Μετράδης	697.
Μίμνερμος	610.
	Παλαίφατος 177. ὁ Στωϊκός, ἀλ.
Νίκανδρος 123. 675. 912. 1114.	ὁ ἰσραήλιος 1106.
1190. ἐν Θεσσαλίᾳ 78. ἐν Αἰ-	Πίνδαρος 38. 88. 156. 175. 177. 178.
τωλικοῖς	799.
	183. 206. 255. 281. 431. 662. 754.
Ξεναγόρας ἐν τῷ περὶ νήτων	447.
447.	822. 838. 874. 886. 890. 911. ἐν
Ξενοφών ἐν τῷ περὶ κρήτης	1214.
704.	παλαιᾷ 446.
	Περσίδης 1467.
	Πλάτων ἐν τῇ πολιτείᾳ 699.
	Πλάτωνα 494. 921. 938. 1075.
	1133. 1200. 1324. ὁ ἰεωπρ.
	653.
	Πολύδης ὁ Διθυραμβικός ποιητής
	879.
	Προκρίτης ὁ καίσαρ 688. 836.
	1200.
	Πυθαγόρας ἐν πρώτῳ τῶν Ἀριθμητικῶν
	175.
	Πύραυρος 1439.
	Ρήγανος ὁ πολυμήμων 177.
	Σαλλενός ὁ Χίος ἐν δευτέρῳ μυθικῶν
	Hhh 2 150.

ἰσραηλῶν	786.	Φάλαρις [ἄλ. φίλωσις]	373.	
Σιμωνίδης 219. ὀγνεαλόγⓈ	355.	Φανόδημος ὁ ἰσραηλὸς	183.	
Σοφοκλῆς 3.352.464. 911. ἐν Ποι- μέσιν	529.	Φερεκύδης 145.175.355.570.662.		
ΣτασῖνⓈ ὁ τὰ Κύπρια γεάψας	511.	Φικώλης ὁ Κορίνθιος	177.	
570.		ΦιλάλιⓈ ὁ ΚορίνθιⓈ	671.	
Στέφανος	31.	Φίλαρχος	175.	
Στησίμβροτος	209	Φιλογῆνης	1084.	
ΣτησίχορⓈ 113.259.511.611.654.		Φιλοτέφανος 586.1276. ἐν τῷ πα- Κύπρῳ	447.	
ΣύμμαχⓈ [ἄλ. Λυσίμαχος] ἐν πρώτῳ Νόσων.	874.	Φίλοςτρατος 1200. ὁ Φλαύιος	313.	
Σώτας [ἄλ. Σώσας] ὁ Βυζάντιος		Φιλτέας * ἐν τρίτῳ Ναξιακῶν	633	
1349.		Φιλώσις [ἄλ. Φάλαρις]	373.	
ΣωτήριχⓈ ἐν Καλυδωνιακοῖς	486	Φρυγίχος ὁ τραγικὸς ἐν Πλευρατίαις	433.	
Σωτίων 704. ὁ ΦιλόσοφⓈ	1021.			
Σώφρων ἐν Μήμοις	77	Χάραξ	111.	
Τζέτζης 156.177.719.727.796.798. 805.855.901.1309.		Χάρων ὁ Λαμψακινὸς	486.	
Τίμαιος 796.1050.1137. ὁ Σικελι- κός	615.732.1141.	Χρησμοί	478.488.494.662.811. 1378.1379.1385.1419. ὁ Πυ- θίας	482.1378.1432.
ΤρυφιδώρⓈ 143.183.344.911. Φά-		Ὀρίων [ἄλ. Ἀρίων, ἢ Βυφορίων]	911.	

■ Leg. Φιλίτας, ex Eustathio.

CAPUT XVII.

De THEOCRITO, Bione, Mo- scho, Simmia, Dosiada &c.

Theocriti aetas, dialectus, ingenium. Decem proprie bucolica carmina scripsit, unde dictus Buccolos. 1. Idyllia XXX. quae hodie exstant, recensita cum variis observationibus. 2. Theocriti Syriacx, Epigrammata, & scri-

pta deperdita. 3. Alii Theocriti. 4. Editiones Græcæ sine Scholiis. 5. Editiones cum Scholiis Græcis, ubi & perditæ Scholiastæ recensentur. 6. Editiones Græco-latina. 7. Metaphrasæ Gallica, Anglicæ &c. & Variæ eruditorum scriptæ quibus Theocrito lux affertur. 8. Index scriptorum in Græcis ad Theocritum scholiis allegatorum. 9. De Bione Smyrnaeo ejusque Idylliis atque editionibus. 10. Alii Biones. 11. De Moscho Syracusio & ejus poematiis atque editionibus. 12. Alii Moschi. 13. De Simmia Rhodio ejusque ovo, alis & securi. 14. Holoboli Rhetoris inedita & alterius Grammatici edita Græca scholia. id. De Dosiada Rhodio ejusque ara. 15. De ara altera incerti auctoris. 16. Alii Dosiada. 17. De duplici Inscriptione Græca Herodis Astici ac Regilla ejus conjugis. 18.

I.

THEOCRITUS Praxagoræ. (a) & Philinæ F. Syracusanus auctor, certe Syracusis versatus est, unde Siculus Poeta dicitur Juliano Epist. 3. & *Sicula telluris alumnus* Terentiano de metris. In Insula Co vixisse notat auctor argumenti ad Idyllium VII. propter carminum Bulicorum vero suavitatem Theocritus appellatus fertur, cum antea, ut quidam volunt, *Moschus* (b) vocaretur. Dictus est etiam secundum nonnullos à simo vultu, sive à Simichide patre potius, *Simichides*, Floruit

H h h 3

- (a) Epigramma sub Theocriti nomine: ἵος Πραξαγόρου περιλειτῆς τε Φιλίνης ἑς ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰμὶ Συρηκοσίῳ. Suidas: Θεοκρίτου Πραξαγόρου καὶ Φιλίνης, οἱ δὲ Σιμίχης, Συρακοσίῳ, οἱ δὲ Φάσι κῶον.
- (b) Auctor vitæ: περὶ δὲ τὴν τῶν βυκολικῶν ποιήσιν εὐφυῆς γενόμενος πολλῆς δόξης ἐκ τῶν ἐπέτυχεν, κατὰ γὰρ τινὰς Μόσχον καλέμενον, θεόκριτον ἐπέκλεθον. Alii vero, ut Suidas, *Moschum* Siculum Bucolicorum scriptorem à Theocrito distingere distinguunt, confer quæ infra num. 12, in Moscho.
- (c) Idem auctor vitæ: Θεόκριτος, πατὴρ Σιμιχίδου (ita legendum etiam apud Suidam non Σιμίχην. Vide Scholiasten ad Idyll. VII. 21.) ἐποιοῦν δὲ τὸ Σιμιχίδα ἐπώνυμον εἶναι λέγουσιν, δοκεῖ γὰρ σιμός τις τὴν πρόσωπον εἶναι. Cæterum ἐς scholiorum loco jam allegato patet totum hoc admodum esse incertum dubiumque, utrum se ibi an aliquem Simichidam cum ex amicis suis innuat Theocritus. Neque simum fuisse persvadet sibi scholiorum auctor, neque Simichidam inde appellatum. οἱ δὲ λέγοντες Σιμιχίδα λεγέσθαι τὸν Θεόκριτον διὰ τὸ εἶναι σιμόν, κακῶς λέγουσι. Neque simum, sed probe notatum observare licet in imagine Theocriti, quam post Fulv.

ruit sub Ptolemæo Philadelpho (d) Egypti Rege, quem Idyllio XIV. & XVII. celebrat, ut Berenicen & Arsinoen Idyllio XV. Auditor fuit Philippiidæ (e) & Asclepiadis Samii Poetæ Epigrammatum, æqualis ipse Arati & Callimachi circa Olymp. CXXX. princeps Bucolici carminis, κατ' ἐξοχὴν veteribus dictus ὁ βυκόλος, in hoc genere scribendi *admirabilis*, Quintiliano X. 1. iudice, & ex Longini etiam p. 184. sententia πολλὸν ὀλίγων τ' ἐξέσθαι, Πεντηχέστος *felicitissimus*, *exceptis paucis quibusdam alacrius argumenti*. Decem enim tantum proprie rustica sive Pastoritia idyllia composuit, notante Servio in vita Virgilii, ad quem locum conferendus Heinsius c. 1. lect. Theocrit. Vossius lib. 3. Institut. Poet. p. 34. & Vavassor de ludrica dictione p. 103. seq. Pro numero decem horum Idylliorum (sive novem primorum cum undecimo, ex mente Vossii Heinssique: sive primorum undecim, ut undecimum cum sexto conjungatur & pro uno habeatur ex sententia parum credibili Vavassoris) Theocritus Syringen suam seu fistulam decem paribus versuum, quasi totidem calamis constantem dicavit Pani, ut ad poemation illud notavit Salmasius. Usus est Theocritus dialecto Dorica recentiori, & quandoque etiam (ut Idyllio duodecimo) Jōnica. κίχρηται ἡ ἰαδί διαλέκτω καὶ δωρίδι τῇ νεία, δύο γὰρ εἰσὶ, παλαιὰ τε αἰχνα τίς ἐστι καὶ ὑπερογνός καὶ σὺν εὐνόητος. Ἡ γὰρ νεία καὶ θεόκετος χρεῖται, μαλ' ἀκατέρεα τῶν δὲ ἑὶ Πηχάρμυ καὶ Σάφρονος. Οὐ μὲν ὑπολιμπανέται καὶ Ἀσιλίδος. Hæc de Theocrito auctor incertus de genere Poetæ præfixus editioni Aldinæ Anni MCCCCXCV. nam in utraque Heinssiana editione verba illa desiderantur. Solent etiam de Theocrito nostro accipi illa Ovidii in Ibin v. 549.

*Urve Syracusio præstrieta fauce Poeta,
Sic anix & laqueo sit via clausa tua.*

Sed non magis hunc forte, quam Empedoclem Naso intellegit, quem ab illo notari scripsit Valerius Andreas. Certe quovis pignore certaverim falsum esse, quod ad Ovidium Zarottus commentatus vel com-

Fulv. Ursinum in æs incisam dat Jac. Gronovius vir Cl. T. 3. Antiqu. Græcar. e. Est tamen alius locus in Syringe ubi Simichidam se Theocritus vocat. Vide Heinssium lect. Theocritic. c. 12. p. 337. Arrisit hoc nomen etiam Illustri Ez. Spanhemio, ut Theocritum illo notaret pag. 402. ad Callimachum.

(d) Munati & aliorum errores de ætate hujus poetæ reprehendit Casaubonus c. ult. lectionum Theocriticarum.

(e) Ita auctor vitæ, pro quo Gyraldus & Fulvius Ursinus *Philetam* Coum nominant.

commentus est: Cum Theocritus in Hieronis Tyranni filium invidius esset, ab eo
pater est capiti jussus, ut, cum ad supplicium trahi simularet, interrogaret, si deinceps
a maledictis desisteret? Ille coactus, etiam Regi ipse maledicere coepit; quare Rex
indignatus non jam ad simulatum sed ad certum supplicium rapi jussit. Quidam
loquor frangulam, quidam capere casum prodidere. Non obijciam Zaroto-
to, quod nomen vetustum, non exstant, hoc ante eum tradidit, sed con-
tendo longe alium Theocriti genium ex scriptis ejus apparere, & longe
felicius ipsum, ita se Gratiis, quam ut tam stulta & iniqua morum aspe-
rante se maledicentia sibi ipse exitum contraheret, licet Idyllio XVI
ad Hieronem paulo attentius praefatur de mercede Poetis liberalius
solvenda.

II. *Enfant des Alpes* Theophr. *Εὐχάριτος* (P) *bucolica* aliique ποιήματα, αἰσολικά &c. numero triginta, quorum tituli sunt :

1. *Θύρα* five wdñ *Carmio*. Carmine reddidit latino præter Eobannem Hoffmannum *Don Mirafior*. & *Don Mirafior* p. 22. Anglico Drydenius *Miscell. Poem. T. 2. p. 169.*

2. *Phaenomena* sive *Incant.* Imitatus Virgilius Ecloga VIII. Latino carmine reddidit *Whistford* p. 20. Anglico *Barnesius*. Incantationes vero & veneficia Theocrito memorata illustrant Seldenus *Synagm.* 1. De Diis Syris c. 2. *Casaubonus* ad *Apolleji* Apologiam p. 142. *Barnesius* ad Euripid. T. 1. p. 236. Vide & Ovidium 1. remed. amoris v. 250. seq. & quæ viri docti ad Theocritum, Virgiliumque, quos inde Magiæ ac veneficii non minus absurde argui notat *Naudæus*, (g) quam Homerum propter incantamenta Circes, Senecam ob Medææ veneficia, Horatium ob incantiones Canidiæ, Lucanum propter carmina &

(F) Heinſius ſcſt. Theocrit. c. I. *Εἰδὼν* Grammaticὴς ex opoſcala inſcripſerunt, quæ à mate-
ria inſcribi non poſſent, quod multiplex eſſet & diuerſa. . . Sextii libellos *ἑρμῆος*
ἡμεῖς ſe Græce ſcripi eſſe, *εἰδὼν* dixiſſent & *εἰδὼν*, quanquam & Latini hæc voce
uſi ſunt (ut Auſonius.) Ea autem nihil defini de toto, ſed ad ſingula ſemittit.
Diverſitaque argumenti *εἰδὼν* Theoricæ ſive à Grammaticis & Criticis colle-
cta ſunt, ſive à Poeta, aptiſſimè *εἰδὼν* inſcripta ſunt & ſingula *εἰδὼν* *παι-
δων*, *δούτερον*, atque ita deinceps. Ecce ita in Pindaricis: ubi ipſi libelli tamen nom-
εἰδὼν hædie ſed Olympia Pythia, aut Olympionice, Pythionice inſcribuntur: ubi ſom-
nium enim materia eſt, quanquam novus ſemper *οἱ ἑρμῆος* & à ſuperioribus di-
ſtinctus. Singula itaque *εἰδὼν* dicuntur vel diſtinctionis ergo, quia diuerſis ſcri-
pta ſunt, vel numerorum, qui inter ſe variant.

(c) Nandzeus Apologia pro Magis p. 349.

fascinationes Erichthonis (lib. 6. v. 508. seq.) Statium ob magica Tiresiæ ministeria, Lucianum & Apulejum propter cantamina sagarum Thessalarum, Heliodorum ob anum Acheronticæ necromantiæ artem professam, atque è recentioribus Poetis Coccajum propter artes veritatis Messalinæ, Ariostum propter Angelicæ Magicas præstigias, Tassum ob Armidæ maleficia, & scriptorem Astrææ denique ob veneficos Mandracæ incantatus.

3. Ἀμαρυλλίς, sive Αἰτωίλος *Caprarius*. Inscribitur & κωμῶνς quasi Comum bucolicum sive tripudium dicas. Vide Heinii Lect. Theocrit. c. 7. p. 316. Latino carmine reddidit *Hugo Grotius & Witsfordus* p. 110. Anglice *Drydenius*.

4. Νομῆϊς ἄ. *Pastores Battus & Corydon*. Latino carmine reddidit *Witsfordus* p. 114.

5. Ὀδοιπόροι *Vlatores*.

6. Βυκολιασαῖ ἄ. Bucolico carmine certantes *Damoctas & Daphnis*, ad *Aratum* Poetam.

7. Λυκίδας ἢ Θαλύσια (sacra Cereris) ἢ ἑαρινὴ Ὀδοιπορία *vernum iter*. Etymol. Magn. in διεκεκινῶσα π. ἕως Ἀμαραντος ὑποσηματιζῶν τὸ Ἐιδύλλιον θεοκρίτου, ἢ ἡ Ὀπίγραφή λυκίδας ἢ θαλύσια.

8. Βυκολιασαῖ β'. Bucolico carmine certantes *Daphnis & Menalcas*. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius & Witsfordus* p. 134.

9. Νομῆϊς ἢ βυκόλοι. *Pastores* sive *Bubulci* *Daphnis & Menalcas*. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius & Dav. Witsfordus* p. 96.

10. Εργατῖναι ἢ θερμιαῖ, *Opetrarii*, sive *messores*. Anglico carmine reddidit *Bowlesius* T. 2. Misc. Poem. p. 183.

11. Κύκλωψ, ad *Nicias* * Milesium Medicum *Erasistrati* συμφοι-

Incertum an diversus à *Nicia* Mallote, quem in parallelis minoribus allegat *Plutarchus* p. 308. & cujus τὰ περὶ Ἀθῶν laudat lib. de fluviis, *Euphrate* p. 1161. & ex *Plutarcho* forte *Stobæus* Serm. 98. περὶ νόσων. Fuit & eodem tempore *Nicias* Regis *Pyrrhi* familiaris, sed perfidus, de quo *Gellius* III. 8. Medicum Regis fuisse tradit *Plutarchus* in *Pyrrho* 397. sed nomen reticet. Allegat *Nicias* *Plinius* quoque.

Alius & *Nicias* Medicus *Nicopolita*, sed longe junior, æqualis *Plutarchi*, qui cum inducit colloquentem VII. 1. *lympol*.

Alius *Nicias* dux *Atheniensis*, cujus vitam scripsit idem *Plutarchus*.

Nicias *Megarensis*, repertor artis fulloniæ. *Plin.* VII. 56. *Hist.*

Nicias *Pictor*, de quo *Franciscus Junius* in *Catalogo pictorum*.

Nicias

Φοιτητῶν, qui ad Theocritum rescripserat poemation de iisdem Cycoplis adversus Galateam amoribus, sed quod pridem intercidit. Anglico reddidit carmine *Dukius* T. 1. Misc. Poem. p. 250. Imitatur Marinus Poeta Italus suavissimus in Adonides Oda sive Cantu XIII. sectione 132. seq.

12. Ἀίτης, quo nomine amicum sodalem, Theffali vocabant. Scriptum est hoc Idyllium dialecto Jonica. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius*, & Belgicis quoque p. 37. Poematum Belgicorum. Metaphrasis Anglico carmine legitur T. 2. Misc. Poem. Anglic. T. 2. pag. 189.

13. Ἰλίας, de Hyla Puero à Nymphis rapto & Herculis super eo doloribus. Schol. Apollonii I. 47. Θείκεται ἐν τοῖς βυκολοῖς, ἐν τῷ ὅλῳ Πιχραφομῆν. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius*.

14. Κυυλοσκας ἑρώς *Cynisca perfidi amores* sive θυώσιχ, cui Aeschines maritus illos queritur.

15. Συρακῶσαι ἢ Ἀδωνιάζου *Syracusia festum Adonidis* Alexandriæ celebrantes.

16. Χάριτες ἢ Ἱέρων ad Hieronem II. Siculorum tyrannum de Poetarum ingeniis præmio maclandis. Hanc Eclogam Gallico pridem carmine expresseit *Claudius Turrinus* Divionensis Tolosæ 1561. 4.

17. Εὐχόμενοι εἰς Πτολεμαῖον *Ptolemai Philadelphi laus*. Male hoc Idyllion Chio Theocrito tribuit Tzetzes.

18. Ἑλένης Πιπιδάμι, Carmen in nuptias Menelai & Helenæ. Latino carmine reddidit *Hugo Grotius* & *David Wisfordus* p. 92. Anglico *Drydenius* T. 2. Misc. Poem. p. 100.

19. Κηριοκλέπης. Amor favos mellis depeculans. Latinis versibus reddidit *Hugo Grotius* in florilegio Stobæi p. 252. Belgicis *Dan. Heinsius* p. 42. Poematum Belgic. Anglicis *Drydenius* T. 2. Misc. Poem. p. 194. Gallicis *Longepetrans* ad Anacreontem p. 207.

Iii

20.

Nicias Smyrnaeus, quem licet indignum, complexum se comitate ait Cicero l. 1. Epist. 2. ad Q. Fratrem.

Curtius Nicia Grammaticus, qui libros de Lucilio scripsit. Sueton. c. 14. de Grammaticis, Cic. IX. 10. ad famil. & XII. 28. & 53. ad Atticum & VII. 3. ubi Coum vocat.

Nicias Nicæus, cujus διαδοχάς sive ἱστορίαν Φιλοσόφων allegat Athenæus. Confer Jonsum p. 340. Idem forte Nicias cujus Ἀρκαδικὰ ab eodem Athenæo laudantur XIII. p. 609. Denique Νικίς sive Nicix cujusdam, ejus forte, ad quem Theocritus scripsit, Epigrammata leguntur in Anthologia.

20. Βυκολίσκος *Bubulcus* ab Eunica puella urbica contem-
tum se conquerens. Moscho tribuit Heinſius, Carmine Anglico red-
didit *Bowlesius* T. 2. Misc. Poem. p. 204.

21. Ἀλιεῖς *Piscatores*, ad *Diophantum*.

22. Διόσκυροι *Gemini* Pollux & Castor cum Amyco & Lynceō
pugnantes, eorumque victores. Jonica dialecto, κοινῇ ἰδιῳ.

23. Ἐραστὴς ἢ δυστυχὴς, Amator sive Amor *infelix*. In editione
Aldina inscribitur *μισῶν Φιλίορτα*, *Amantem exosus*. Latino reddidit
carmine Dan. Heinſius & Witfordus p. 118. Anglico *Drydenius* T. 2.
Misc. Poem. p. 107.

24. Ἡρακλῆς *Hercules* sive *Hercules Puer*, Idyllium po-
strema parte mutilum.

25. Ἡρακλῆς λεοντοφόνος *Hercules Leonis interfector*, Idyllium
initio mancum, quod in quibusdam codicibus inscribitur *Αὐγεία κλήρος*,
Augia fors, sive opes. Jonica Dialecto.

26. Λύκαι ἢ Βακχαὶ *Baccha* Pentheum Regem discer-
pentes.

27. Σαριεὺς Δάφνιδος ἢ κόρης *Colloquium Daphnidis & Puella*.
Moscho tribuit Heinſius. Latino carmine reddidit idem Heinſius. Galli-
co inter Moschi Idyllia *Longapetræus* p. 119. Anglico *Drydenius* part. 2.
Misc. Poem. p. 114.

28. Ἥλακάπη *Colus*, quam eburneam doni hospitalis loco ob-
tulit Theocritus Theugenidi uxori Niciae, ad quem scripserat Idyl-
lium XI.

29. Παιδικὰ *Amores*, cujus Idyllii genere carminis Daſtyli-
co Pentametro scripti partem postremam à versu 26. primus vulgavit
M. Casanbonus ad Laertii lib. I. p. 39.

30. Εἰς νεκρὸν Ἀδων *in mortuum Adonin*, Carmine non ut reli-
qua Heroico sed Anacreontico, quod versibus Belgicis reddidit Dan.
Heinſius pag. 40. Poem. Belg. Gallico Longapetræus pag. 26. ad
Bionem.

III. Fertur etiam sub Theocriti nomine Σύριγξ *Syrinx*, sive
carmen versuum XXI. qui Syllabarum numero decreſcunt, instar
fistulae

- - cui semper decreſcit. * arundinis ordo
Et calamus cera jungitur usque minor.

Pri-

Tibullus ll. 5. Confer Casparem; Bartholinum III, 6. de tibiis veterum.

Primus versus, Σύριγγ' ἔνομ' ἔχεις, ἄδει δὲ σε μέγ' αὖ σοφίης tituli loco non à Theocrito sed ab alio videtur appositus, at reliqui decies bini decem cannas fistulæ referunt ex Salmastii sententia, quam retuli §. 1. In editione antiquissima Aldina inscribitur: ἡχημα Μυσῶν, ἡ θεοκρίτου σύριγγ' ἑστὶ παύ. Alii Simmiae tribuunt. In hoc poemation exstat Græca expositio *Johannis Pediasmi* τὸ σφωπότεν χαρτοφύλακον τὴν πρώτης Ἰεστνιαῆς καὶ πένης Βυλγαρίας Κύριον Ἰωάννην ἔπεισε σίμας ἐξήγησιν εἰς τὴν ἑθεοκρίτου Σύριγγα. E recentioribus exposuit & notis illustravit *Vitus Winsbemi*, quæ leguntur in editionibus Græco-latinis Joh. Crispini. Exstat & eruditissimus *Claudii Salmastii* commentarius Paris. 1659. 4. recusus in Museo Philologico & Historico secundo Viri Clariss. Thomæ Crenii, Lugd. Bat. 1700. 8. Confer etiam, si placet, quæ Fortunius Licetus collegit ad Theocriti Syringem. Utini 1655. 4. & ad Syringem Publii Optatiani Porphyrii, constantem quindecim versibus Heroicis latinis, literarum numero decrescentibus. Lucem vidit hæc altera Liceti commentatio Patavii 1635. 4.

Ex *Epigrammatibus* Theocriti, quæ memorat Suidas, viginti duo hodie leguntur. Illorum undeviginti primus edidit in suo Theocrito *Zacharias Calliergus*. Reliqua tria ex Anthologia addiderunt *Joh. Crispinus* & *Dan. Heinsius*, qui latinis quoque versibus reddidit cum *Hugone Gratio*. Vertit & carmine *Adolphus Metkerkus*, cujus Metaphrasis prodiit Wurtzburgi cum *Parergis Poeticis* Johannis Posthii.

Perierunt Theocriti Idyllia quædam, ut *Βερενίκη*, è qua versus quinque servavit Athenæus VII. p. 284. Neque hodie supersunt quæ ad Theocritum relata à quibusdam Suidas auctor est, *Προϊπιδες*, *Ἑλπίδες*, *Ἰάμοι*, * *Ἡρώνας*, *Ἐπικλέης μέλη*, *Ἐλεγεῖα* & *Ἰάμβοι*.

IV. Fuerunt & alii Theocriti (1) Chius Sophista, quem noster ipse memorat in Epigrammate: ἄλλος δ' ἦχι, & cui Idyllium XVII. perperam adscripsit Tzetzes. Fuit æqualis Aristotelis, quem Epigrammate perstringit, quod refert Plutarchus p. 603. de exilio, & aliud ex Ambryone ἐν τῷ περὶ θεοκρίτου Eusebius XV. 2. præparat. & Laert. Aequalis etiam fuit & æmulus Theopompi civis sui, qui eum perstringit apud Athenæum VI. p.

* Virgilius Eclog. 2. v. 36.

** Heinsius & Calaubonus *Berenicen* Theocriti fuisse conjiciunt partem Heroinarum. Hymnorum speciem idem Heinsius putat esse Idyllion XXII. quod superest in Castorem & Pollacem.

130. Audivit Metrodorum Isocratis discipulum. Scripsit Theocritus Chius Historiam Libyæ, & Epistolas, quas *Θαυμασιας*, Suidas vocat. Videtur hic idem Vossio esse qui *Antiquitatum Historiographus* vocatur à Fulgentio lib. 1. Mytholog. Meminit ejus Strabo XIV. p. 645. Dicitur citate sua Alexandri M. & Antigoni inimicitias & tandem ab hoc mortem & exitium sibi contraxit. Vide Plutarchum de educatione puerorum p. 11. & lib. II. 1. Sympos. p. 633. Macrobius VII. 3. Aliud ejusdem Theocriti scomma refert Plutarchus p. 631. (2) Theocritus *μαῖτις*, cujus mentio apud eundem Plutarchum de Dæmonio Socratis p. 576. 577. (3) Theocritus sub Antonino Caracalla, cujus meminit Xiphilinus. Etiam Danielelem, quem vocant Hebræi, Josephus Græco vocabulo *Θεόκριτον* appellat.

V. Theocriti editiones Græcæ sine Scholiis.

Prima editio Græca luculenta Idylliorum primorum XXIII. & trigesimali, quam Aldus Manutius vulgavit Venetiis 1495. fol. & inscripsit præceptori suo Baptista Guarino. In hac editione habentur etiam Moschi & Bionis quædam Theocriteis intermixta, tum Hesiodus, Theognis, Phocylides, Catonis disticha ex Græca Planude Metaphrasi & Variæ sententiæ Græcæ. Exemplo hujus editionis, quod apud me est, Dan. Heinsius manu sua adscripsit: *Ex hac Theocriti editione videntur quedam non vulgaria in reliquis recentioribus posse emendari.*

Lovan. 1520. 4.

Basilicæ apud Cratandrum 1530. 8. Venet. 1539. 8. Parisiis apud. Guil. Morellum 1561. 4. & inter Poetas Græcos principes H. Stephani Paris. 1566. fol.

VI. Editiones Græcæ cum Scholiis Græcis.

Romæ A. 1516. 8. sumtu Cornelii Benigni Viterbiensis & ex emendatione Zachariæ Calliergi, qui primus in hac editione dedit, quæ in Aldina desiderabantur, Idyllium XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. & XXIX. tum Syringem, & Epigrammata XIX. & Securim, alas atque aram, sed quæ non Theocriti sunt verum Simiæ. Idem Calliergus Argumenta sive *ὑποθέσεις* in XVIII. prima Idyllia è MSS. vulgavit, & græca scholia primus in eadem XVIII. è variis codicibus collegit & editioni suæ subjunxit, ut ipse in præfat. testatur. *καὶ πρὸς τούτοις, inquit, τὰ εἰς αὐτὰ εὐρισκόμῃνα ῥόλια, ἅπαντα ἐν πολλοῖς διεσπαρµένα εὐρόντες ἀπὸ τῶν αἰγυπιαίων πρὸς πολλὰ εἰς ἐκ σωτηράων. Τὸ μὲν γὰρ εἰς ἑπτα, ἐκείνο δὲ εἰς ἄλλο εἶχε ῥόλιον.* Adjunxit etiam Job. Pediasimi commentarium Græcum ad Syringem. Gram-

Grammatici porro illi veteres, qui Theocritum interpretati sunt, fuisse *Theo*, (sed cui soli scholia, quæ habemus, præter rem tribuit Fulvius Ursinus in limine Virgilii cum Græcis scriptoribus collati, licet Theonem in Theocritum scripsisse constitit ipsi ex Etymologico inedito in *ῥεμπύς*) *Amarantus* Alexandrinus, cujus *ῥεμπύς* in Theocritum laudat Etymologici Magni auctor in *ἀμπεργιάς*. Hisce addi potest *Amerias*, de quo è Scholiis in Theocritum ineditis mentionem facit Casaubonus c. 1. lect. Theocrit. tum qui in scholiis vulgatis laudantur *Asclepiades*, *Munatus*, *Neoptolemus*, & *Nicanor* Cons. Ex horum & aliorum plurium doctissimis scriptis collectus est jam olim commentarius in hunc Poetam, de quo Eustathius intelligit, cum τὰ εἰς τὸν Θεόκριτον laudat. *Ultimam exstaret*, inquit idem Casaubonus, cap. 2. *illa prior collectio mera & integra, ea quidem lege, ut quacunque recentiorum imperitia illi de suo appinxit, omnia delerentur. Nam quæ hodie circumferuntur, quid sunt aliud, quam πολλὰ ἰδίῳ ἰσθλῶ, πολλὰ ἢ λυγρῶ.* Ex scholiis ineditis in Theocritum profert quædam idem vir doctus c. 10. & 12. Veterem scholiasten *αὐτὸν* in Theocri *αὐτὸν* laudat Salmasius ad Aram Dosiadæ p. 151. *Marianum* quendam Anastasi Imp. temporibus Metaphrasin Græcam Theocriti composuisse jambis 3159. testatur Suidas.

Basil. 1541. 8. & Venet. 1543. quam editionem laudat Meursius III. 17. Attic. lect.

Cum scholiis à Calli ergo collectis in priora Idyllia 18. & in Syringem Commentariò Joh. Pediasmi, & in reliqua *Guil. Xylandri* Græcis brevibus adnotationibus. Francof. 1588. 8.

Editio nitida Oxoniensis A. 1676. 8.

VII. *Editiones Græco-latina sine Scholiis*
Græcis.

Præter selecta Idyllia quædam Theocriti à *Mich. Neandro* illustrata, tum nonnulla pereleganti Metaphrasi donata à *Dav. Whisfordo* Lond. 1659. 4. & quæ cum interpretatione & Scholiis *Georgii Sylvani* Pannonii Medici prodire Lond. 1685. 2. vulgatus est Græce & latine Theocritus integer H. Stephano curante cum ejus castigat. A. 1579. forma minore.

Cum versione profaria *Andrea Divi*, quæ seorsim lucem vidit Basileæ in 8. 1545. Cum versione quam latino carmine fecit *Eobanus Hessus*. Haganoæ 1530. 8.

Prodiit illa Eobani Metaphrasis etiam separatim Basil. 1531. 8. apud Cratandrum. Memorat Erasmus lib. XXVII. Epist. V. Vide & Barthii Adversar. LVII. 16.

In Georgicis, Bucolicis, & Gnomicis *Johannis Crispini*, qui à Francisco Porto Cretensi adjutum se prædicat, versionemq; castigavit & annotationes adjunxit Genevæ 1584. 12. in qua edit. *Isaaci Horriboni* sive *Casauboni* lectiones Theocriticæ. Recusa hæc editio A. 1600. A. 1619. 12. Edidit & Commelinus A. 1596. 8. cum emendationibus *Josephi Scaligeri* & *Casauboni* lectionibus, quæ exstant etiam in editione Paris. 1627. 8. Occurrit & Theocritus in corpore Poetarum Heroicorum ex recensione *Jacobi Leffii*. Genev. 1606. fol.

Editiones Græcolatinæ cum Schol. Græcis.

Theocriti, Moschi, Bionis & Simmiæ quæ exstant, cum latina versione, Scholiis Græcis separatim excusis, notisque & castigationibus *Josephi Scaligeri*, *Is. Casauboni* lectionibus Theocriticis & *Dan. Heinssii* emendationibus, atque ejusdem Heinssii, Grotiique Metaphrasi eleganti latina Poetica quorundam Idylliorum, & omnium Theocriti, quæ exstant, Epigrammatum. Ap. Commelin. 1603. 8. De hac editione ita Heinssius in literis ad Eliam Putschium datis 22. Martii A. 1604. *Hesiodum meum* A. 1601. cum præf. Abr. Sculteri, tibi mitto, brevi Theocritum missurus, qui eadem forma (in quarto) cum animadversionibus nostris triplo auctioribus & Græcis glossis excuditur. Ita videlicet Germani vestri nobiscum, si Diis placet, egerunt, ut remedium statim à nova editione petendum sit. Nescio an editionem Heidelbergensem videris, exemplaria enim omnia bis nundinis suppressenda Commelinus curavit. Nunquam vidisti facinus impudentius, nihil sedius, aut in quo majoris negligentia specimen typographi dederunt.

Editio altæra Heinssiana longe luculentior & locupletior, in qua Græco-latino contextui Græca scholia statim subjecta, & præter castigationes Scaligeri, lectionesque Casauboni Theocriticas, notæ Dan. Heinssii longe uberiores & ipsæ sub Theocriticarum lectionum titulo comparent, cum copioso ad Scholia Græca rerum verborumque Græco indice. Apud Commelin. 1604. 4. Heinssium Virum doctissimum, dum acumen perpetuo sectatur, inanem non raro *alexandricus* ostentare notat Joh. Clericus T. 1. Artis Criticæ p. 102.

Denique Oxonienses nitidam Theocriti editionem dederunt latina versione & deinde Scholiis græcis per singulas paginas substratis, & ad calcem subjectis præter Scaligeri, Casauboni, Heinssiique notas variis Lectionibus & scriptorum rerumque & verborum in scholiis græcis laudatorum Indice A. 1699. 8. è theato Sheldoniano.

VIII. *Metaphrasæ vernaculæ & varia eruditorum scripta, quibus Theocritus illustratur.*

Galli-

Gallicis versibus donare Theocritum & illustrare notis instituit *Longepetrus* (Mr. de Longepierre) idem, cui Anacreontem, Moschum & Bionem linguæ suæ eleganter redditum Galli debent. Paris. 1688. 12. Confer Joh. Clerici Bibl. Universalem T. 1. p. 509. seq. *Anglicam* quorundam Idylliorum Metaphrasin debemus illustri Poetæ *Drydenio*.

Insignem præterea in illustrando Theocrito operam posuit *Johannes Meursius*, tum vix septendecim annos natus, cujus spicilegium in hunc Poetam prodiiit Lugduni Batavorum A. 1597. 8.

Nonnullis Theocriti locis lucem affert *Samuel Petitus* l. 1. Observationum. c. XI. Pluribus *Jac. Palmerius* Grentemelnilius in exercitationibus ad Auctores Græcos p. 791. seq. *Job. Brodaus* VII. 7. seq. Miscellaneorum.

Neque prætereundum *Aemilii Porti* Lexicon Doricum sive Theocriticum, vulgatum Hanoviz 1603. 8.

Viri nobilissimi *Luca Langermanni* observationes, quem in Theocrito multum operæ posuisse testatur *Reinseus* in Epistolis ad Daumium p. 148. nunquam lucem adspexerunt.

Virgilium cum Theocrito conferunt Cæsar Scaliger in Critico sive lib. V. Poeticæ c. 5. Fulvius Ursinus in Virgilio cum scriptoribus Græcis collato, ad illius Poetæ Eclogas. Renatus Rapinus differt. de carmine pastorali, Franciscus Vavasior libro de ludicra dictione p. 105. seq. & alii. Neque alia est fere eruditorum sententia, quam Theocritum felicius Virgilio nativam pastorum simplicitatem expressisse, arque adeo in hoc genere carminis citra controversiam excelluisse, quod *βυκολιασµὸν* vocat Athenæus & à *Diomo* quodam pastore Siculo primum repertum scribit XIV. p. 619. pro quo alii *Daphnin* alii *Panem* ipsum laudant, alii *Stefichorum* primum ajunt bucolicum carmen composuisse. Vide Vossium III. 8. Institut. Poetic. & quæ viri docti ad *Ælian.* X. 18. Var. In Bibl. Regis Galliz cod. 1727. exstat *Artemidori Grammatici* scriptum de inventione Bucolicorum, Græce manu exaratum teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 110. Sed dubito, an alia contineat, quam quæ Theocrito Græce præmitti solent, & in editione Aldina subjiciuntur *πρὸς εὐρέστας τὸ βυκολικόν*. Ante hæc enim in eadem editione legitur Epigramma Artemidori Grammatici (Tarsensis, an alterius, incertum).

tum) qui Bucolicos * Poetas collectos & in unum conjunctos volumen (à se, an ab alio non dicit) testatur hoc disticho:

Βωκολικῇ Μοῖσᾳ σποράδην πόκα, νῦν θ' ἅμα πάντῃ.
'Εντὶ μιᾷς μάτρους, ἐντὶ μιᾷς ἀγέλης.

Huic disticho perperam sine ulla distinctione Aldus conjunxit tetrastichon Theocriti de se, quod incipit ἄλλος ὁ χῆρ, itaque Gyraldus hoc non observans existimavit se de patria Theocriti in Artemidori etiam Epigrammate legere, quod alibi in Theocriti tetrasticho legerat. Hoc itaque est illud Artemidori Epigramma, quod ubi exstet, nescire se fatetur Colomelius ad Gyraldum p. 150.

IX. Catalogus ** Scriptorum in Scholiis Græcis ad Theocritum allegatorum, ex editione Oxoniensi A. 1699. 8.

Αἰχὺλ ⑥ p. 34. 69. 143.

Ἀλέξανδρος ⑥ ὁ Μυῦδι ⑥ 26. 83. 109.

121.

Ἀλκιμ ⑥ 15.

Ἀλκιμάν 81.

Ἀλκαῖ ⑥ 117.

Ἀντίγονος 109.

Ἀπελλάνιος ὁ Ῥόδιος III. 165. 170.

Ἀπολλόδωρος 13. 34. 144.

Ἄρατος 24. 61. 92.

Ἀρίσταρχος 143.

Ἀρίστιππος 2.

Ἀριστίδης 211.

Ἀριστέλης 8. 28. 32. 36. 51. 59. 78.

104. 109. 120. 121. 165. 188.

Ἀριστοφάνης 1. 12. 26. 31. 47. 72. 76.

87.

Ἀριστοδemos ὁ θηβαῖος 115.

Ἀρχιλόχος 36. 66.

Ἀσκληπιάδης (Myrleanus Grammaticus) 3. 24. 40. 83. 84.

Δανίας 170.

Δημήτριος 15. 81. 122. 144.

Διοκλῆς 117.

Διο-

- Dan. Heinfrus existimat Theocriti Bucolica primum separatim fuisse à Grammaticis vulgata & à veteribus lecta, deinde cum aliis Theocriti Idylliis & scriptis conjuncta; Denique permixta fuisse aliis Poetis Bucolicis, neque omnia videri Theocritum auctorem habere, quæ sub ejus nomine hodie leguntur.
- ** Idyll. α. p. 1. β. p. 29. γ. p. 48. δ. p. 58. ε. p. 70. ζ. p. 92. η. p. 99. θ. p. 124. θ'. p. 135. ι. p. 140. ια. p. 150. ιβ. p. 159. ιγ. p. 164. ιδ. p. 174. ιε. p. 182. ις. p. 197. ιζ. p. 206.

Διονυσίου 73.	Διφύλλου 140.	Ὀμήρου 1.8.9.14.20.21.25.26.27.
Ελλάνικου 201.	Επαφροδίου 23.	32.37.43.44.50.51.52.55.60.
Επιφάνους 2.	Ερμηκίου 131.	67.71.73.84.93.95.99.101.102.
Ευριπίδους 30.47.93.	ΙΙ 5. 112.	104. 105. 106. 107. 110. 114.
Ευφορίων 165.	Ζευόδοτου 71.	117.125.127.128.130.132.135.
Ἡρόδοτου 106.165.171.204.		137.141.152.160.165.186.190.
Ἡσίοδος 3.7.12.22.64.84.110.158.		195.
201.	Θεόπικου 81.200.	Ὀνατι 170. ἀν Μέναντι?
Θεόφραστου 13.23.36.64.73.82.83.		Ὀπιανός 73.
Θυκυδίδης 203.	Ἰάσων 211.	Πρόδαρου 2.30.32.72.115.202.
Καλλιμάχου 26.32.45.61.98.105.		Πλάτων 15.175. Περσέλης 81.
109.127.150.167.171.		Πυθαγόρας 175.
Καρύσιος ὁ Περικλήτης 167.		Πύρρον ἐν Θράκι ἢ Λέσβῳ μελάν
Κλέανδρου 73.	Κλείταρχου 37.	ποιητῆς 64. Σέπφω 154.
Κρατίδης 36.		Σιμωνίδης 15.162.195.199.200.
Κρατὺν 61.151.155.		Σοφοκλῆς 69.111. Σωκράτης 165.
Λύκιος 112.		Σάπτης ἐν τῷ περὶ ἄρκτων 23.
Μένανδρου 22.30.33.38.		Σωσίβιου 82. Σωσίδη 134.
Μνασίου 15.73. Μέναντι 41.110.		Σώσεως 96. Σώφρων 29.31.
Νεοπτόλεμου 13.		Τιμοδείδης 167. Τριπόλεμ 112.
Νικάνδρου 73.83.140.170.		Φανίας 120. Φιλητῆς 101.
Νικαίου ὁ Κω 101.		Φιλόξενος 150. Φιλέσφω 72.
Νυμφόφωρος 16.73.		Φιλόσεως 73. Χρύσιππος 71.

X. BION Smyrnaeus Poëta alter Bucolicus celeberrimus, cuius mortem suavissimo carmine luxit Moschus, ejus æqualis & superstes. Hinc de ætate quoque Bionis constat, Moschus * enim Aristarchi discipulus, teste Suida, fuit. At Aristarchus floruit temporibus Ptolemæi Philometoris circa Olymp. CL. testibus eodem Suida atque Eusebio. Ex Poematibus Bionis Doricè scriptis supersunt hæc pauca, lectusane jucunda:

I. Ἐπιτάφιον Ἀδωνίδου. Carmen in Adonidis funere, quod Theocrito in MSS. tribui testatur Fulvius Ursinus, ac inter Theocritea Aldus

Kkk

edi-

* Longepetræus Gallicus Bionis & Moschi Metaphrastes, utrumque putat Theocriti æqualem, argumentis usus non plane invictis. Itaque malui in Suidæ testimonio acquiescere.

ediderat, præter *Gambaran*, *Vulcanium*, *Witfordum* eleganti carmine latino reddidit *Tan. Faber* T. I. Epistolar. p. 253. seq.

2. Fragmentum quod incipit Ἰξυτάς ἐπὶ κῶρ &c. Ex Stobæi ferm. LXII. p. 267. cum Metaphrasi Grotii. Ubi & alterum fragmentum septem versuum sub ejusdem Bionis nomine legitur, quod incipit : Ἀρεὶ κυπρίων &c. & à Fulvio Ursino Heinioque est prætermisum.

3. Aliud, Ἀμυγδαλα μοι κύπρις &c. Ex Stobæi ferm. LXI. pag. 245.

4. Aliud Ταῖ μοῖσαι τὸν ἔρωτα &c. id. p. 241.

5. Ἐπιγαλάμει & Ἀχιλλεύς καὶ Διδομένης, in *Nuptiis nobilibus Deidamiae Carmen*, quod è duobus MSS. primus edidit sed postrema parte mutilum Fulvius Ursinus, post carmina novem fœminarum pag. 240. Confer notas p. 350 & *Gambaræ Metaphrasin*. p. 361. Exstat & Græce in Theocrito Heinii p. 205. edit. in 4.

6. Fragmentum Ἐι μοι καλά πῖλαι τὴ μελὺρ &c. Ex Stobæi ferm. LVI. p. 223. edit. Grotii, quo in loco & alium Bionis versum servavit Stobæus:

οὐκ οὔδ' εἰδ' ἐπέοικεν ἀ μὴ μάθωμι πνέεσθ
Hæc, quæ non didici, nunc tandem discere seruum est.

6. Aliud fragmentum, Ἐιαρὼ μύρων &c. Ex eclogis Stobæi Physicis p. 147. edit Grotii. Idem fragmentum è codice Stobæi Farnesiano publicavit Fulvius Ursinus p. 239.

7. Aliud: Ἀμφασία τὸν φοῖβον ἔλεν &c. Ex iisdem eclogis p. 133. Ita autem legendum monuit Theodorus Canterus lib. 1. Var. lect. c. 20. non ut alii ediderunt: Ἀμφασία ὃ βίον ἔλε, vel ut Ursinus p. 246. vulgavit τὸ βίον ἔλεν.

8. Aliud: Μοῖσος ἔρως καλῶι &c. ex iisdem Eclogis p. 149.

9. Aliud: Ὀλβιοι οἱ φιλέοντες &c. ex Stobæi ferm. LXI. p. 247. edit. Grotii, ubi *incerto* tribuitur, sed Bioni vindicavit Ursinus e MS. Codice.

10. Aliud, Ἐσπερὶ τὰς ἀρετὰς &c. ex Stobæo, eodem loco. Ab aliis Moscho tribuitur, at Bioni adscribit præter margines Stobæi Arsenius, Monembasiæ Episcopus, in Apopthegmatis.

11. Aliud, Ἀυτὰρ ἐγὼ βασιτεῦμαι ἐμὴν ἰδὸν &c. Ex Stobæi ferm. CIX. p. 463. edit. Grotii.

12. Aliud, *Οὐκ ἐμὸν ἀφ' αἵματος* &c. Itemque illud ex *Θαμνῆς ῥοδά-
μιν* &c. ex Stobæi serm. XXIX. p. 131.

13. Aliud, *Μηδ' ἰσχυρὸς ἀνδρῶν* &c. ex Stobæi serm. 41. pag. 163. qui serm. p. 269. etiam huic Bionis versum operi suo intexit:

*Μορφαὶ θηλυτέρῃσι πύλας καλὸν, αἰετὶ δ' αἰλκά.
Forma bonarum muliebres, vigor roburque virile.*

Hæc Bionis, ut Moschi quoque *λείψαντα* post *H. Stephanum* in luculenta editione Græcorum Poetarum principum Paris. 1566. fol. diligentius collegit *Fulvius Ursinus*, ediditque Græce cum notis ad calcem carminum novem illustrium foeminarum. Antvverp. 1568. 8. subiecta Metaphrasi ligata latina, qua Bionem ac Moschum donavit *Laurentius Gambera Brixianus*. Ab eo tempore cum Theocrito edidit Græce & latine *H. Stephanus A.* 1579. forma minore: & addita versione profana semel atque iterum *Joh. Crispinus, Commelinus & Dan. Heinsius*. Exhibet etiam Bionem & Moschum in Poetis minoribus *Radulphus Winter-tonus*. Cantabrig. 1652. 1661. 8. Exstant præterea in Corpore Poetarum Græcorum Heroicorum Græco-latino *Jas. Leffii* Genev. 1606. fol. Latino carmine reddidisse *H. Stephanum* jam *A.* 1556. Paris. 8. lego in *Hendreichii Pandectis Brandenburgicis*, illam *ἐκδοῦν* ego non vidi. At *Bonaventura Vulcanii* clara est industria, qui cum Callimacho suo Bionem ac Moschum dedit, & felici carmine latino notisque illustravit Anno 1584. 12. Antvverpiæ apud Plantinum. Valde quoque me affecit *Dav. Whistfordus*, qui Musæi carmen de Herone & Leandro, Bionis & Moschi Idyllia, selecta Idyllia Theocriti, & locum ex *Iliados* M. v. 310. seq. nitide edidit curavit, ornata elegantibus imaginibus in æ incisus, sed longe elegantiore poetica Metaphrasi illustrata Lond. 1659. 4. Denique Gallico carmine Bionem & Moschum reddidit *Longepereus* & cum notis edidit Paris. 1686. 12. Confer Acta Er. T. 1. supplementi p. 99.

XI. Fuere & alii Biones, de quibus viri docti ad *Laertium* IV. 58. Bioncos sermones pro Satyricis dixit *Horatius* à Bione *Borysthenite*, de quo, uti de *Smyrnxo* quoque nostro, vide è recentioribus, si placeat. præstantissimum Bælium in Lexico. Bion Proconnesius fuit ille. Theognidis æqualis, cujus meminit *Plutarchus* lib. de auditione. Bion Rhetor videtur allegari ab *Agathia* lib. 2. Bionem Solensem respicit *Plutarchus* Thefeo, Historicum appellans. Forte Bionem *Democri-*

Kkk 2

cum

teum laudat Plinius cum utitur ejus libro *ἡ δυνάμειν* five de virtutibus herbarum, indice libri XXVIII. Bion Rhodius in Simmia (de quo infra) *παλίν* memoratur. De Bione Tragico dixi lib. 2. cap. 19.

XII. MOSCHUS Syracusanus, quem nonnulli cum Theocrito confuderunt, ut supra * ex auctore vitæ Theocriti annotavi, ab eo haud dubie diversus fuit, cum Theocriti civis sui meminerit in Epitaphio Bionis v. 99. *ἐν Συρακούσῃσι θάκεται*. Distinguit etiam Servius, notans, quod Virgilius voluerit Theocritum imitari Syraculanum *melio- rem Moscho & ceteris, qui Bucolica scripserunt*. Longe etiam post vixit Moschus sub Ptolemæo Philometore, ut ex Suidæ ** testimonio constat, qui eum docet fuisse discipulum Aristarchi Grammatici, Grammaticum & ipsum. Idyllia ejus Theocriteis jam pridem intermixta fuerunt ab eo, qui Bucolicorum Poetarum corpus temporibus Artemidori Grammatici collegerat, sed separata studio virorum doctorem, H. Stephani maxime Fulvii Ursini, licet non plane certum est adhuc, illane omnia quæ sub Theocriti nomine hodie leguntur (ut Idyllium XX. & XXVIII.) illius an potius Moschi sint, & vicissim nihilne ex his, quæ Moscho adscripserunt viri docti, ad Theocritum auctorem sit referendum. Quæ vero Moschi nomine hodie leguntur, hæc sunt venerem & amores ispirantia:

1. *Ἔρως δραπέτης Amor fugitivus*. Vertit Carmine præter Gambaram, Vulcanium, Metkerkum, Whitfordum, Politianus T. 2. Opp. p. 341. Vide & Stobæi florileg. serm. LXII. p. 255. cum Metaphrasi Grotii.

2. *Ἐυρώπη*, ad quod Idyllion referendus Casaubonus c. 22. lect. Theocritic. In duobus Codicibus MSS. diserte tribuit Moscho, testatur Fulvius Ursinus p. 352. licet inter Theocritea olim editum, & inter Moschi Idyllia prætermisum nuper est à Gallico Metaphraste Longepetræo.

3. *Ἐπιτάφιος Βίωνος* [Βακόλῃ γραπτός] Carmen in funere Bionis, de quo jam dixi, Poetæ Bucolici.

4. *Μεγάρα*, Μεγάρα uxor Herculis.

5.

* Supra §. I. nota b.

** Suidæ verba sunt: Μόσχος Συρακούσιος Γραμματικός, Αριστάρχου γράμμα. Οὗτος ἐστὶν ὁ δεύτερος ποιητής μετὰ Θεόκριτον τὸν τῶν βυκολικῶν δραμάτων ποιητὴν ἔγραψε καὶ αὐτὸς βυκολικά.

5. Fragmentum, quod incipit: Τὰν ἄλα τὰν γλαυκὰν &c. ex Stobæi sermone LVII. p. 229. edit. Grotii.

6. Aliud: Ἡρα πᾶν Ἀχῶς ῥ' γήϊον &c. ex Stobæi sermone LXI. p. 247.

7. Aliud. Ἀλφεὶδὲς μὲν πῖσαν &c. ex Stobæi sermone LXII. pag. 265.

8. Epigramma Hexastichon εἰς ἔρωτα ἀροτριῶντα in *Amorem arantem*, ex Anthologiæ lib. IV. c. 12. p. 409.

Editiones & interpretes Moschi vide, si lubet, paulo ante in Bione, neq; enim, illis quod addam, habeo, nisi quod *Adolphus Metkerckus* Brugensis Metaphrasi latina poetica & notis Moschum illustravit, ac cum Bione edidit Brugis 1565. 4.

XIII. Fuerunt & alii Moschi (1) Antiquissimus Sidonius Physiologus & Historicus (licet hos distingvit doctiss. Seldenus) de quo dixi lib. I. c. 28. §. 4. Moschus Epicuro antiquior, cui & Cleandro amicis suis Gastrologiam dicavit Archestratus opusodædalus teste Athenæo. VII. p. 278. (3) Moschus Citharoedus, de quo Suidas (4) Moschus sive Moschus Medicus, cujus mentio apud Galenum 1. de composit. Medicament. (5) Johannes Moschus, qui vixit circa Annum Christi 630. scripsitque Vitas Patrum, sive Pratum spirituale Græce libris X. (6) Demetrius Moschus diu post clarus, cujus de Helena & Alexandro carmen græce editum est Parisiis cum latina versione 4.

Prætereo recentem Seculi XVII. scriptorem Franciscum Moschum Nivellensem, de quo Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica & in Athenis Belgicis Franciscus Siveertius.

XIV. SIMMIAS à Parthenio c. 33. Eroticon, Hephæstione, Athenæo, aliisque Rhodius recte appellatur. Suidas: Συμμίαιος ῥόδιος Γραμματικός ἔγραψε γλώσσας βιβλία γ'. ποιήματα διάφορα βιβλία δ'. Quæ æquuntur apud Suidam, ad Simonidem Amorginum vetustissimum Jambographum non ad Simmiam spectant, ut notarunt Jonsius p. 23. de scriptoribus Hist. Philos. & Vossius de Poetis Græcis p. 59. Itaque emendandum quod idem Jonsius p. 15. ex loco mutilo vel confuso Suidæ Simmiam patriam Samium fuisse contendit, de Simonide enim accipienda sunt verba: ὡς ἔξ ἀρχῆς Σάμιος. ἐν τῇ δότικῃ μὲν ἔ' Ἀμοργὸς *

Kkk 3

imi-

* De Simonide hoc Amorgino & aliis hujus nominis dixi lib. 2. c. 15. ut de Amorgo Samiorum Colonia præter Holstenium ad Steph. consules Laur. Begeri spicilegium Antiquitatis p. 10. 11. & Harduinum in numis civitatum illustratis p. 39. At de Simmia Thebano & Syracusano lib. 2. c. 23. §. 42.

ἑσάλῃ καὶ αὐτὸς ἡγεμὼν δὲ Σαμίων, ἔκπασε ἢ Ἀμοργὸν εἰς γ' πόλεις Μινῶας, Αἰγιάλιν, Ἀρκεσίμην, γέρονε ἢ μὴ ὕς * ἔτη τ' Τρωϊκῶν. Ἐγραψέ κ' πρὸς παρὰ τὸ ἰάμβους καὶ ἄλλ' α' διάφορα, Ἀρχαιολογίαν τι τ' Σαμίων. De ætate Simmiæ nihil magis constat, quam antiquiorem ipsum fuisse non modo Meleagro Gadareno, qui inter eos, è quibus Coronam Epigrammatum Græcorum circa Olymp. CLXX. collegit, Simmiæ meminit,

Σμυρναῖα π' κλάδους Νικανέτ' ἢ Φαῖν'ν
τέρμινθον, βρωτῶ δ' ἀχράδα Σιμμίῳ.

Sed & juniorem Simmia fuisse Philicum Corcyrazum, Theocriti æqualem, Tragicumque ex iis, qui Ptolemæi Philadelphi ætate circa Olymp. CXX. sub Plejadis nomine clarebant, testatur Hephæstio in Enchiridio p. 31. ubi de Choriambico Hexametro agens cum dixisset Philicum ejus sibi inventionem tanquam auctori tribuere, ψεύδεταί ἢ, inquit, πρὸ γὰρ αὐτῷ Σιμμίῃς ὁ Ῥόδιος ἐχρήσατο ἐν πελέκει. Ex ejus poematis, quorum nonnulla allegat Hephæstio p. 26, 35. 43. & Athenæus XI. p. 491. à quo laudatur Simmiæ Γοργῶ) pauci ad nos pervenerunt griphi sive difficiles lusus:

1. Ὡδὸν, *Oudem* sive Carmen, Ovi figura, memoratum eidem Hephæstioni p. 65. Τάυτης ἢ τ' Ἰδέας ἐπὶ τὸ ὠδὸν & Σιμμίῃ καὶ ἄλλα παίγνια, Confer p. 168.

2. Πτέρυγες. *Alæ* sive carmen binas alas referens. Hæc Alæ & bipennem Simmiæ allegat Hephæstio p. 31.

Illustravit præter Salmasium *Fortunius Licetus* Encyclopædia quam vocat, ad alas Divini amoris à Simmia compactas. Patav. 1640. 4.

3. Πέλεκυς *bipennis*, sive carmen figuræ securis ἀμφιτόμῃ (qualē passim memorant veteres, ut Apollonius 1. Argonaut. v. 68.) In hoc poematio post primū versum legendus est ultimus, post secundū penultimus atq; ita deinceps. Similiter etiam in Ovo. Sed in Alis aliter se rem habere contendit Salmasius, contra auctoritatem Hephæstionis, ut existimo, & ut ipse Salmasius fatetur, utriusque Scholiastæ Græci, tum illius, cujus scholion breve editum est, tum inediti *Holoboli* Rhetoris. Erudita in hos gri-

** Hoc est annis post Trojam captam 406 adeoq; biennio ante primam Olympiadem. At Jonsius p. 23. habet 506. quasi legeretur apud Suidam φ'5, ut incidat ætas in Olymp. XXVI.

griphos Claudii *Salmasii* commentaria prodierunt Paris. 1616. 4. atque iterum in Museo Philologico Historico secundo Viri Clariss. Thom. Crenii Lugd. Bat. 1700. 8. Ante Salmasium hos Simmiae difficiles lusus illustraverat *Claudius Auberius* Triumvirianus, cujus versio & commentarius legitur in editionibus Theocriti Crispinianis: Versio etiam in utraque Heinisiana. Ovum aggressus quoque emendare *Josephus Scaliger*, sed infeliciter, quia ordo legendi viro docto non suboluit. In bipenni Salmasius suppositum non dubitat vetsum, quem editiones manubrii loco exhibent: τὸ βίωμα κλυτοῖς ἦτορ θεοῖς ἐς ἔντα ῥόδοι γαλαῖς πλούτρουπος μὲν ὅ μῆτρα μολπᾶς. Simmiam enim de industria πλεακὸν sive σπλεὶν omisisse, quoniam, quæ Diis dicabantur arma & instrumenta, moris erat prius mutilare, ne in usus hominum cedere possent. Vide Hesych. in καταγίσας.

XV. DOSIADAS quando vixerit, non constat: neque admodum refert multa notare de viro, qui nihil aliud posteris reliquit, quam unum vel alterum χοῖρον sive poemation, misera (ut vere *Lucianus* (a)) hoc est obscurissima compositum dictione, veluti lectoribus, quosunque nacturum se ausus est sperare, crucem fixurus. Patria fuisse Rhodium colligunt viri docti ex his verbis Scholii Græci ad ovum Simmiae: Βησιαντίνῃ (b) ῥοδία ὡς ἢ Δωσιάδα ἢ Σιμμία, ἀμφότεροι γὰρ ῥόδιοι. Superest hujus Dosiadæ βωμός *Luciano* memoratus, sive poemation aræ figuram, non cubicam, sed quales vetustiores aras, Jonicas præsertim testatur fuisse *Nicomachus Gerasenus* (c) ἀνισόπλευρον referens, versibus XXVII. quorum postremus est: Δωσιάδα βωμός ἐν Μυσταῖς ἔτασεν ἐν γᾶ. Incipit à versu ὁλὸς ἔ μὲ λιβραῖς ἰρῶν. Hanc aram ἐ codice Palatino Anthologiæ descriperat *Claudius Salmasius* & cum *Jos. Scaligero* communicaverat, qui ei interpretationem suam & castigationes in Epistola transmisit, quæ legitur inter Epistolas Scaligeri CCXLVIII. & in ejus Opusculis posthumis (d) Paris. 1610. 4. p. 469. Deinde Salmasius ipse cum versio-

(a) *Lucianus* Lexiphane T. I. p. 839. Ταῦτά τε σαφὲς περὶ μέτροις παραβάλλειν, καθάπερ ὁ Δωσιάδα βωμός ἀνείη, καὶ ἡ τῷ Λυκόφρονι Ἀλεξάνδρα, καὶ εἰ τις ἐτι τῶν τῆν Φωνὴν ἀποδοαίμονες.

(b) Hujus, ni fallor, Bisantini Epigramma legitur lib. I. Anthologiæ c. 42. p. 91. Occurrit & ejus nomen in marginibus Stobæi Serm. CXV.

(c) *Nicomachus Gerasenus* lib. 2. Arithmeticæ p. 55. seq. *Boethius* II. 25. Arithmet. Theophrastus p. 66. οἱ δὲ πάσας ἀνίσους τὰς πλευρὰς ἀνισάκης ἀνισοὶ ἀνισάκης, βωμίσκοι καλεῖνται. Confer *Pappum* lib. VII. proposit. 135.

(d) Hæc

gione sua & erudito commentario aram istam edidit, aliisque hujus generis poematiis adjunxit. Paris. 1619. 4. Hic sæpe discedit à Scaligeri sententia, & subinde provocat ad scholia græca sive glossas veteres, quas ex MS. codice optandum erat integras simul edidisse. Salmasii commentarius recusus est in Museo Philologico & Historico secundo Tho. Crenii. *Fortunius* vero *Licetus* in Encyclopædia ad Aram Mysticam Nonarii Terrigenæ Anonymi Vetusissimi. Patav. 1630. 4. postquam in medium attulisset & oppugnasset expositiones quas dixi Scaligeri & Salmasii, retulissetque *Bartholomæi Soveri*, *Feliceis Ofii*, & *Bartholomæi Veschi* interpretationes, ipse negat hanc aram esse Dosiadæ, quod Lucianus tantum *Ῥωμῶν* non *Ῥωμαίων* ab eo scriptos memorat, difficilemque esse restatur: cum altera ara (de qua mox) sit difficilior, adeoque Dosiada dignior, & in Codice Palatino habuerit subscriptum versum, *Δωσιάδα Ῥωμαῖος ὁν Μόσχος ἔγραψεν ἐν γῇ*. Sed hunc versum Salmasius haut dubie auctoritate *Holoboli* Rhetoris (qui Scholiis Græcis utramque aram illustravit) vindicat priori aræ, cui etiam longe melius, quam posteriori convenit. Deinde Luciani locus non magis huic, quam alteri obstat aræ, cum utraque Griphum contineat satis difficilem. Neque illas facile conjecturas suas lectori probabit Licetus, qua vel Gaditanum aliquem vel Pythagoricum facit auctorem, Simmiamve. Nec denique interpretationem, præcipue qua versum 15. *Εἰνὰς μὲν ἔταυξε γῆλυς* exponit non de novem Musis, sed de nescio quo Nonario Terrigena Poeta, poematii Auctore p. 139. seq.

XVI. Præter hanc altera quoque Ara exstat & in Theocriti editionibus legitur, quæ incipit *ἑμὰρ ἔνός με γήτας*, versibus XVIII. Hanc in Romana Theocriti editione A. 1516. 8. primus edidit *Zach. Calliergus* admodum corruptam, sine titulo. In editione Theocriti Veneta A. 1543. ex Officina Farrea, Meursius III. 17. Artic. lection. legit hæc verba sub initium Græci ad illud poemation scholiastæ, qui in aliis Poetæ editionibus desideratur: *Ὅδ' ἂν μὲν ἔταυξε ἑνὸς βωμὸς Ὀδριάδα τινὸς εὐρημα*. Unde ipse *Δωσιάδα* nomen recte restituit, sed minus firmiter inde collegit, hujus quoque Aræ Dosiadam esse auctorem, cum Græca verba ita exponi possint, ut Dosiades pro inventore hujus scribendi generis, non pro auctore ipsius aræ habeatur. Facile tamē ob vocabulū *ἑνός* credo, Dosiadam Scriptori scholii pro auctore habitū, de cætero æque ac nobis ob-

scu-

(d) Hæc editio recusa Francof. 1664. 8. itaque fallitur Tho. Crenius in Museo Philologico & Historico T. 2, p. 124,

seurum fuisse, quoniam ait Δωσιάδης πνός. Latina hujus aræ interpreta-
tio, quæ in Crispinianis & Heinisianis Theocriti editionibus legitur, est
Job. Aurati, emendationes *Guil. Canteri*, etsi neutra probantur Salmasio.
In omnia quoque alia abijt *Hugo Grotius*, qui aram illam interpretatus est
p. 67. ad Aratum. Viginti fere annis post prodiit *Claudii Salmasii* expo-
sitio & commentarius Parisiis A. 1619. 4. editus, & in secundo Museo
Tho. Crenii nuper recusus. Neque hæc satisfecit *J. Vossio* ad Melæ II. 7.
p. 214. ubi aliam meliorem attulit interpretationem, & in Salmasii expo-
sitione tum ad hanc aræ, tum ad reliqua cum hac edita poematia, negat
esse quicquam quod alicujus sit momenti, quod non hauserit ex scholiis Holoboli Rhe-
toris, quem totum, ut ait, descripsit, nulla tamen ullibi facta ejus mentione. Gemi-
num istorum scholiorum nactus sum exemplar, alterum Sylburgii, alterum Commeli-
ni manu descriptum. Sed & tertium communicavit Lucas Langermannus, juve-
nis in primis eruditus & de nobis optime meritus, depromptum ex eodem illo codice,
quo usus est Salmasius, quo & Anthologia Græcorum Epigrammatum continebatur.
Verum nihil hic ipsi profuit Holobolus, quoniam eum non intellexit. Sane verum
est Holoboli nominetenus Salmasium haud meminisse. At passim lau-
dat Græca scholia, ex iisque profecisse se fatetur, quin ipsa illorum verba
non raro adscribit. Existat & *Fortunii Liceti* Encyclopædia, ut vocat, sive
Commentarius in præsentem aram, quam Dosiadæ sine controversia
tribuendam putat, licet Salmasius nec Dosiadæ esse putet, nec Theocriti,
nec Simmiæ. Prodiit Liceti libellus Parisi 1637. 4. quemadmodum
commentarium in Aram Pythiam Latini Poetæ Publilii Opatiani Por-
phyrii publicavit Patavii 1633. 4. in quo varia exempla recentia ejusmo-
di altarium Poeticorum sua & aliena congeffit p. 41. seq. & p. 61. seq.
utramque item Dosiadæ aram cum explicatione latina exhibuit.

XVII. Fuit & Dosiadas quidam è quo de Lesbiorum sacrificiis
nonnihil affert Clemens Alex. p. 20. protreptici, & ex eo Eusebius IV.
16. præparat. tum Dosiades (Δωσιάδας) cujus quartum κρητικὸν laudat
Athenæus IV. p. 143. & VI. p. 264. Idem opus respiciunt Dosiadem
laudantes, ubi de Creta agunt, Plinius IV. 12. Hist. & Solinus c. 11. tum
Diodorus Siculus lib. V. professus se in rebus Cretensium jam Epimeni-
di, jam Dosiadæ, jam Solocrati ac Laothenidæ accedere. Forte non
erraverim, si hunc existimem esse illum ipsum Dosiadam Cretensem,
quem Epimenidis ex quorundam sententia parentem memorat Læ-
rtius. Eundem tamen, vel Simmia antiquiorem auctorem aræ alterius
vel utriusque fuisse, non temere affirmaverim.

XVIII. Paucis quoque hoc loco memoranda est duplex Inscriptio vetus græca, ab eodem Salmasio cum Dosiaæ & aliorum *πατριωτις* illustrata, versione & doctissimo commentario, quem Crenius in Museo secundo, ut jam dixi, prelis nuper iterum subjecit. Prima illarum versibus XXIX. Hexametris constans continet Consecrationem templi in agro Herodis (non Regis, ut visum Casaubono, sed Attici Rhetoris) Triopio factam. Hanc in opere Inscriptionum primus Janus Gruterus ediderat, deinde Isaac Casaubonus emendavit & versione ac notis illustratam dedit ad calcem commentarii de Satyrica Poesi Paris. 1659. 8. Tho. Crenius iterum cum Casauboni commentario de Satyrica poesi curavit recudi in Museo Philologico & Historico primo Lugd. Bat. 1699. 8. Post Casaubonum feliciter expeditit Salmasius, qui alteram quoque inscriptionem addidit, exposuitque, descriptam Romæ & allatam inde à Jac. Sirmondo, qua versibus Hexametris LIX. continetur Dedicatio statuæ Regillæ (quæ Herodis Attici conjux fuit) factæ à nescio quo Marcello.

CAPUT XVIII.

De ARATO Solensi & ERATO-STHENE Cyrenæo.

De Arato ejusque vita & arate. 1. Phenomena & Diosemia hujus Poeta. 2. Interpretes deperditi. 3. Hipparchi & Achillis Tatii scripta quæ exstant, Aratum illustrantia: Leontius de Aratea Sphæra, & Scholia Græca edita atq; inedita in Aratum. 4. Ciceronis, Germanici & Avieni Metaphrasæ latina quæ exstant, & aliorum deperdita. 5. Recentium Metaphrasæ poetica variis linguis. 6. Editiones Arati Græca Scholiis Græcis sive ornata sive destituta. 7. Maximi Planadis assumentia, & Criticorum audacia in Arato interpolando. ibid. Editiones Græco-latina, & Hugonis Grotii Syntagma Arateorum. 8. Scripta Arati deperdita. 9. Arati nomen prima longa & media brevi. Plures hoc nomine. 10.

In-

Index scriptorum in Leontii Sphæra, Scholiis ad Aratum, Hipparcho, Eratosthene & Scholiaste Germanici allegatorum. 11. De Eratosthene Cyrenæo. 12. Ejus Catasterismi, & Commentarius inchoatus in Aratum, Eratostheni falso tributus. 13. Scriptorum perditorum Eratosthenis plenior noticia. 14.

ARATUS Athenodori & Letophilæ F. Solensis è Solis Ciliciæ civitate fuit, ut Callimachus, Strabo & alii testantur, vel ut Asclepiadi Myrleano (a) visum, Tarsensis. Audivit Menecratem Ephesium Grammaticum & Philosophos Timonem (confer Laetium IX. 113.) ac Menedemum (b) Dionysium Heracleotem (c) Perseumque Stoicum, eundem, cui AcroCorinthum ab Antigono Gonata commissam tradit Athenæus IV. p. 162. & quem cum Antigono fuisse constat è variis Laetii locis. Hunc in Macedoniam ab Antigono forte Athenis accessitum comitatus, Regi & ipse (poemate fortassis oblato) in nuptiis (d) cum Phila Seleuci Nicatoris filia celebratis innotuit, & gratia ejus inita reliquum vitæ tempus apud illum vixit. Regnare cœpit in Macedonia Antigonus Olymp. CXXV². ante Christum 278. & præfuit per annos XXXIV. (e) unde de Arati quoque ætate constat, quem profes-

LII 2

sio-

(a) Rev. D. Joh. Andreas Schmidius diff. de Arato Jenæ 1685. has duas sententias ita conciliat, ut Tarsensis idem sit, quod Cilix, Ciliciam enim Tarsum vocatam teste Josepho. Sed Asclepiades Myrleanus libro XI. de Grammaticis apud auctorem vitæ Arati à P. Victorio & petavio editæ sic Tarsensem dixit Aratum, ut Solensem negaret. *Ταρσέα Φησιν αὐτὸν γεγενῆσθαι ἀλλ' ἔ' Σολέα.* Et Josephus lib. I. Antiqv. cap. 7. innuit antiquissimum hoc fuisse Ciliciæ nomen *Θαρσός* à Tharso Japheti filio. quod Asclepiadis ætate pridem exoleverat. Scholiastes Luciani T. I. p. 17. ad illud. p. 400. *ἔ' κατὰ Σολεάς*] *Σολεὺς μὲν γὰρ Ἀρατὸς ὡς Ἑλληνικῇ παιδείᾳ τοσούτον διέτρεφε, ὥστε τὰ Φαινόμενα Ἑλλάδι Φωνῇ γράψας ἔδωκε μάδοι.*

(b) Suidas in *Ἀρατῷ*.

(c) Vita Arati, quam nonnulli tribuunt perperam Leontio Mechanico, græcis scholiis in Poetam præfixa, in qua mater Arati vocatur *Ληνοδώρα* (non *Λητοφίλα*, ut in altero vitæ scriptore) & pater ipsius ab aliquibus traditur dictus Mnascas.

(d) Ibid. *Σχολιάσας δὲ ὁ Ἀρατῷ Περσίῳ τῷ Φιλοσόφῳ Ἀθήνῃσι καὶ συνελθὼν αὐτῷ εἰς Μακεδονίαν μεταπεμφθέντι ὑπ' Ἀντιγόνος ἢ παρελθὼν εἰς τὸν Ἀντιγόνος καὶ Φίλας* (male *φίλας* habent quædā edit. *φίλα* vocabatur enim conjux Demetrii Poliorcetæ Diodor Sic. XIX. T. 2. p. 701. & XX. p. 819.) *γάμον καὶ εὐδοκίμῃσας τὸ λοιπὸν τῆς χρονης διέτρεψεν ἐκεῖσε.*

(e) Vide Clariss. Dodvelli. diff. de Dicarcho §. 19.

sione Medicum fuisse auctores vitæ referunt, Grammaticum ac Poetam scripta testantur. Sed & Mathematicum Aristhoterum ex quorundam sententia audivit, ut legas in vita græcis scholiis præmissa, quamvis Cicero lib. I. de oratore, *constat*, inquit, *inter doctos, hominem ignarum Astrologia ornatissimis atque optimis versibus Aratum de celo & stellis scripsisse*. Fratres habuit Myrin, cui superstes fuit & defuncto epicedium composuit, Calondam & Athenodorum qui primus Zoilo Homeromastigi scriptis se opposuit. Amores Arati perstringit Theocritus Idyllio VII. (f) Apud Antigonom Regem obiisse tradit Suidas, atque adeo in Macedonia: Cenotaphium itaque ei excitatum sit in patria, vel mortui cadaver in patriam fuerit delatum, si verum est, quod vita inedita apud Il. Vossium p. 68. ad Melam, affirmat sepultum Solis: Sed & Mela lib. I. c. 13. juxta Solos in parvo tumulo Arati poetæ suo adhuc tempore exstitisse narrat monumentum: *ideo*, inquit, *referendum, quia ignotum quam ob causam jacta in id saxa dissiliunt*. Hinc portentosum Arati sepulchrum dixit Politianus in Nutricia. Confer Leopardum II. 18. Arati effigiem in numis Solensium sive Pompejopolitanorum observare sibi visi sunt viri docti, ut vides ap. Gronovium T. 3. thesauri Antiqu. Græcar. tabula d. & in Begeri thesauro Brandenburg. p. 265. ubi Aratus cum lyra pentachordo ac Musa. Aratum præ cæteris magni fecit atq; imitari studuit Dionysius μεταμέδων, teste Laertio VII. 167.

II. Exstat è scriptis ejus Poema Heroicum celeberrimum ΦΑΙΝÓΜΕΝΑ, quibus post v. 722. ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ sive *Prognostica* subjunguntur. Ita enim ad versum εχ' ὁράας ὀλίγη μὲν &c. Scholiastes: *ἐρεται Ἰππάρχου βιβλίον, σφόδρα βιωφιλὲς ὁ καλεῖται Διοσημεία*. Meminit & Suidas singillatim & Schol. Aristoph. ad Pacem v. 1086. & Vitruvius IX. 7. Scripsit Phænomena Aratus suadente Antigono Rege, qui Eudoxi Cnidii librum, cui titulus erat ἐνοπίρον, *speculum*, Arato tradidit & prosam Eudoxi Orationem metro condere atque ita Eudoxum ἐνδοξόπρον reddere jussit. Sic ex Epistolis, quæ sub Arati nomine olim ferebantur, auctor vitæ à Victorio ac Petavio editæ. Sed Hipparchus lib. I. ad Aratum, testatus duos fuisse Eudoxi libros, ejusdem fere argumenti, quorum prior ἐνοπίρον, alter Φαινόμενα inscribatur, addit, posteriorem potissime ab Arato expressum. *Φέρεται, ὅτι εἰς Εὐδοξὸν β' βιβλία περὶ τῶν Φαινομένων σίμφωνα καὶ πάντα σχεδὸν ἀληθοῦς πάλιν ὀλίγων σφόδρα. Τὸ μὲν ἐν ἐν αὐτῷ Ἰππαρχῷ φέρεται ἐνοπίρον, τὸ δ' ἑπὶ Φαινόμενα, περὶ τὰ Φαινόμενα ὅτι πῶς ποίησιν σωτὴ*

ΤΑΧΕΙΝ

(f) Confer Scholiaften Theocriti ad Idyll. 7. v. 98. 99. 101. &c. Meminit Arati Theocritus iterum Idyll. 6. vide Scholia ad v. 1.

παχει. Utrumque tamen à Poeta consultum ipse docet lib. 2. ἐν πάσι
 χειρὸν τοῖς πᾶσι τὰς αἰατολάς τ' ἄστρον, συμφωνούντων ἀλλήλοις τ' ὄνο [εὐδόξου]
 σιωπαγμαίων, πᾶσι δ' ἔσ' Περσέως διαφορὰ τ' αἰατογραφῆς ἔσης, εὐλόγως ὁ Ἄρατος
 διαπερὼν ποῖα τις κατακολεθήσεται ἀποφάσει, ἀμφήρεις δὲ φήσιν εἶναι καὶ διαζέ-
 λον. Sane ex propria observatione non scripsisse Aratum, præter Ci-
 ceronem testatur idem Hipparchus lib. 1. τῇ Εὐδόξου σιωπᾷ
 κατακολεθήσας τὰ φαινόμενα γέγραπεν, ἀλλ' ἔκαπιδιαν παρατηρή-
 σας, ἣ μαθηματικῶν κρείων ἐπαγγελλόμενος ἐν τοῖς ἑσπέραις περὶ φέρεσθαι
 πᾶσι διαμαρτυρούντων τ' ἐν αὐτοῖς. Quod adeo verum esse notat per librum
 illum integrum, ut etiam clima * ipsum, ad quod phænomena accom-
 modavit, ab Eudoxo Aratus petierit. Χωρὶς δ' ἑτάων καὶ τὸ κλίμα δ' κόσ-
 μετῶν εὐδόξου ὑποτίθεται ὁ Ἄρατος. Καὶ γὰρ ὁ εὐδόξος ἐν τῷ ὀπτιμαφομένῳ
 ἐνόησεν τ' ἡσπέραις τιμάνεσθαι φησιν ἔτι, ὥς λόγον ἔχειν τὰ τμήματα πρὸς ἄλ-
 ληλα τ' αὐτὸν οἶον ἔχει τὰ πρὸς τὰ γ'. Et lib. 2. iterum affirmat eum ὡσε-
 νει τὸ γράφειν τὰ πρὸ εὐδόξου ἐρημνῆα. Salmasium vero qui p. 822. ad
 Solin. non Eudoxum, sed Phainum vel Metonem fuisse contendit,
 quem Aratus fuerit secutus, confutat Petavius VI. 9. Auctarii Operis
 de doctrina temporum. Hesiodi imitatore jam olim agnovit Calli-
 machus Arato suppar in Epigrammate, de quo dixi lib. 2. c. 8. §. 17. &
 hinc inde notat Grotius in notis. Ζῆλον Ὀμηρικόν in Arato prædicat
 Suidas. Ποικιλὺν δ' ἡ ἀδρότερον δ' Ὀμήρου vocat Maximus Tyrius diff. 14.
 Et Ovidio iudice lib. 1. Amor. eleg. 15. cum Sole & Luna. semper Aratus
 erit. Sed ne alia Arati elogia à Barthio lib. 1. Adversar. c. 15. magnam
 partem collecta hic repetam, non exiguae laudi Poetæ nostro Astrico est,
 quod Hemistichion ejus δ' γὰρ γῆν ἐσθλὴν, quod versu quinto Phæno-
 menon etiamnum existat, sanctificare dignatus est Sanctus Paulus Apo-
 stolus Arati conterraneus Actor. XVII. 28. ex eo enim petiit illud esse
 observant post Clementem Alex. 1. Strom. p. 315. Hieronymus Epi-
 stola ad Magnum & in Galat. 4. Tit. 1. tum Chrysostomus, Oecumenius
 alique: licet Euthalius à Zacagnio editus p. 420. ait esse Ἀράτος Ἀστρονό-
 μος ἢ Ὀμήρου Ποιητὴς, & in Cleanthis qui Athenis docuit (Athenienses autem
 alloquitur Paulus, cum ait ὡς καὶ πῆρες τ' καὶ ὑμᾶς ποιῶντες ἐρήκασιν) insigni
 ad Jovem hymno, quem è codice Farnesiano Eclogarum Physicarum

LII 3

Sto-

- Ex diversis Astronomis diverforum climatum observationes transtulisse Aratum suspi-
 catur Grotius in notis p. 10. At Petavius II. 5. auctarii ad opus de doctrina temp.
 contendit, Eudoxum varia parapegmata nec unius loci confecisse. Ista forte mi-
 scuit ac inter se confudit Astrologiæ non satis peritus Aratus. Vide &, si placet,
 quæ Vossius p. 155, de scientiis Mathematicis, Tatii Isagogen, 35 Schol. Gr. ad v. 498.

Stobæi (in vulgatis enim Stobæi libris, etiam in excerptis à Grotio frustra illum quæres) vulgavit Fulvius Ursinus post carmina IX. fœminarum p. 272. & post Ursinum H. Stephanus p. 49. Poet. Philosoph. atque cum eleganti Jac. Duporti Metaphrasi Cudvorthus p. 432. itidem versu quarto legitur ἐκ σὲ γὰρ ἦν ἐλδύ, & in Pythagoreorum aureis illud notum: θεῖον ἦν ἐστὶ βροτῶν, pro quo eleganter Oppianus V. ἀλιευτ. 7. αὐτῶν δὲ μακάρεσσι ἦν, ad quem locum consulendæ doctissimi Rittershusii notæ.

III. Quamvis vero Aratus iudice Hipparcho ἀπλῆς τε καὶ σωτόμος ἐστὶ ποιητής, ἐπὶ ᾧ σαφὲς τοῖς ἐμετέριως παρεκλογηκόσι: tamen hæc ipsius Phænomena plurimi è veteribus olim illustraverant, quorum non pauci * nominantur ad calcem commentarii Isagogici, qui à Victorio p. 117 editus est sub titulo Ἐρατοσθένους, ἐν ἄλλῳ ἱππάρχου, εἰς τὰ φαινόμενα, licet nec Eratosthenis nec Hipparchi esse constet. Notitiam illorum hoc loco subijciam ordine literarum, testimonia quædam & nonnullos etiam scriptores illis adjuncturus.

Ageſianax sive *Hegeſianax*, cujus, ut Hermippi quoque Phænomenon mentio in hoc Ptolemæi Epigrammate apud auctorem vitæ, quam Victorius edidit.

Παῦδ' Ἡγησιάναν τε καὶ Ἡμιππῶν τὰ κατ' αἰθέριον
 Τείρεα, καὶ πολλοὶ τὰντα τὰ φαινόμενα
 βίβλοις ἐγκατέθετο, σκοποῦσι δ' ἀφάμαρτον
 Ἀλλὰ τὸ λεπτόλογον σκηπτέρον ἄρετ' ἔχει.

Alexander Ætolus Arati æqualis.

Alexander Ephesius.

Antigonus Grammaticus.

Apollonius Geometra.

Apollonius Grammaticus.

Aristarchus Samius.

Aristarchus Grammaticus.

Aristo-

* Non omnes, qui eo loco nominantur οἱ περὶ τῶν Ποιητῶν συνταξάμενοι Scholiis vel commentariis perpetuis Arati poema illustrarunt, sed quidam ex illis tantum egerunt de poeta, ut Callimachus: alii ut Thales, Aristarchus Samius, Geminus Rhodius, Parmenides & Eratosthenes scriptis suis Astrologicis saltem argumento, quod persecutus est Aratus, lucem attulerunt.

Aristophanes Byzantius Phænomena scripsisse traditur in Arati vita, quam vulgavit Victorius.

Aristyllus major.

Aristyllus minor.

Attalus Rhodius Mathematicus, quem acuratissime sua ætate in Arato interpretando versatum notat Hipparchus, licet passim eum reprehendens. Recensuerat autem emendaveratque Attalus Arati poema & ἐξηγήσει illustraverat, ut patet ex his prooemii ejus verbis apud Hipparchum p. 101. διὸ δὴ τὸ, πρὸς Ἀράτου βιβλίον ἐξαπέστεικα· μή σοι διαρθωμένον ὑφ' ἡμῶν καὶ τιμῇ ἐξηγησῶ αὐτῷ κ.τ. λ.

Boetius Philosophus in quarto ἐξηγήσειως Arati laudatur à Gemino c. 14.

Callimachus Cyrenæus Aratum laudavit in scriptis ad Praxiphanem, teste auctore vitæ Arati à Victorio editæ, ὡς πολυμαθὴ καὶ ἀρίστον ποιητὴν.

Callistratus Tenedius.

Crates Grammaticus, allegatur à scholiaste Germanici.

Crisolai quartum Φαινόμενων laudat Plutarchus in parallelis.

Didymus Alexandrinus ὁ πρῶτος laboriosus.

Didymus Cnidius.

Diodorus, ita forte etiam in Scholiaste Germanici legendum pro Diodoro.

Eratosthenes, de quo infra, hoc ipso capite.

Euenati duo.

Geminus Rhodius de quo supra c. V.

Hegefanax. Vide supra in Agefianacte.

Heliodorus Stoicus.

Hermippus Peripateticus.

Lasus Magnes Phænomena scripsit teste auctore vitæ Arati à Victorio editæ.

Mariani Metaphrasis Phænomenon Arati jambis græcis 1140. Imperante Anastasio composita, Suidæ memoratur.

Numenius Grammaticus.

Parmenides

Parmeniscus Grammaticus

Pyrrhus Magnes

Sminthes.

Sporus, Arati ὑπομνημάτων laudat Leontius de Sphæra. & Arati Schol. Tha-

Thales videtur inter commentatores Arati poni, quoniam scripserat (licet diu ante Aratum) de Astrologia, qua ratione multos alios huc referri oportuit.

Timotheus,

Zeno.

Zenodotus Ætolus laudatur à Scholiaste Germanici.

IV. Hodie exstant (1) *Hipparchi* Bithyni, centum prope annis Arato junioris, in Phænomena Eudoxi, Arati, & Attali in Aratum commentaria libri tres ad *Æschryonem*, quibus Aratum Eudoxi vestigia legisse, pariterque cum illis Attalum sæpius à vero aberrasse ostendit. Vide quæ de hoc Hipparcho dixi supra cap. V. (2) *Achillis Tatii* Alexandrini (de quo ibid.) Isagoge in Aratum, in qua de universi originibus, elementis ac sphaeræ ratione erudite differit. (3) Commentarius inchoatus in Aratum nescio cujus auctoris, sub falso *Eratosthenis* vel *Hipparchi* nomine. (4) Alter Anonymi commentarius inchoatus eruditior, præmissa *de genere & vita Arati dissertatione*, qua præclara nonnulla continentur. Hæc quatuor scripta una cum Asterismorum descriptione aliisque scriptis primus è Medico & Vaticano codice vulgavit *Petrus Victorius*, latinam quoque illorum versionem daturum se pollicitus. Florent. 1567. fol. Latine primus vertit & excepta illa, quam dixi, Asterismorum descriptione cum sua translatione & dissertationibus copiosis atq; eruditis edidit *Dionysius Petavius* Jesuita in Uranologio suo sive auctario doctrinæ temporum, in quo & Theodori Gazæ librum de mensibus post A. C. 1470. compositum, aliosque scriptores, supra c. V. p. 96. recensitos, adjunxit. Paris. 1630. fol. & Amstelodami 1703. fol. (5) Scholia Græca in totum Arati poema, præfixa *Leontii* * *Mechanici* dissertatione *πεὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας*, & Arati vita, nescio quo scriptore, à priore illa, quam à Victorio editam dixi, diversa & brevior. Hæc Schol-

* Constat, Leontium scripsisse hanc in gratiam Theodori familiaris sui cum quo non ita pridem Mechanicæ se arti operatum testatur. *Πρώην ὡ καλὲ Θεόδωρε, ἐτυχάνομεν ἐν τῷ μηχανικῷ ἐργαστηρίῳ ἐργαζόμενοι.* Sive hic fuerit Theodorus Mechanicus ad quem Proclus scripsit librum de providentia & fato, sive alter potius ut videtur Theodorus paulo junior. *ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλεσμένῃ μηχανικῇ λόγῳ*, cujus ope Romani sub Justiniano Imp. uli sunt adversus Chosroem in obli-
dione Daræ civitatis, ut refert Procopius lib. 2. de bello Persico c. 13. p. 121. Nar-
rat quoque Leontius sphaeram se hujusmodi Arateam qualem desiderabat Theo-
dorus

Scholia in editionibus tribuuntur *Theoni* Alexandrino, de quo lib. V. dixi. Sed recte Grotius p. 24. ad Aratum: *Sciendum est, scholia Aratea non esse auius Theonis, sed & aliorum: nam & saepe idem iteratur, quod Scholiaste facere non solent, & contraria sententia inferuntur.* Adde quod in MSS. codicibus longe aliter passim leguntur, ut observarunt viri docti, Salmasius ad Solin. illustris Huetius ad Manilium p. 8. &c. Ineditum Arati Scholiasten allegat idem Salmasius p. 891. & Rochartus in Hierozoico T. I. p. 189. Eustathius quoque ad Homerum laudat Arati *ὑπομνηματιστάς & ἐξηγητάς*

V. Latino carmine pridem Arati phænomena convertit *Cicero*, admodum, ut lib. 2. de natura Deorum testatur adolescentulus: & *Germanicus Caesar & Avienus*, atque Hieronymo in 1. ad Titum teste multis quos enumerare longum est. Ciceronis fragmenta sola, at Germanici, (quem Rutgerius atque alii quidam perperam malunt Domitianum) Metaphrasis integra Phænomenon cum prognosticorum initio & Avieni Aratus integer exstat, de quibus vide, si placet, quæ in Bibliotheca latina annotavi, ubi etiam de latino, quem vocant Germanici Scholiaste. His *Julium Cæsarem* adungere facile erat, nisi videretur metuendum, ne illum pro Germanico Cæsare Firmici ac Suidæ inadvertentia posuerit. *Ovidium* è Probo ad Georgica Virgilii addidit Barthius X. 21. Adversar. Etiam *Manilium* in Apotelesmaticis suis Arati quædam ad verbum translulisse observat Scaliger pag. 54. ad Manil. edit. Argentorat. Sed nec *Statii* Poetæ Pater hoc loco prætereundus, de quo Papinius filius in Epihedio V. 3. filiv. v. 23.

- - - *notique modos extendis Arati.*

Mmm

Ere-

dorus, jam construxisse Elpidio Scholastico *αὐτὸς ἀξιολόγησεν ὁμῶς καὶ Φιλαρεῶν*. Hic est ni fallor Elpidius Patricius qui deinde primo anno Mauricii missus est legatus ad Chaganum Avarum Regem teste Cedreno & aliis. Unde de ætate Leontii nostri constare arbitror, quem aliquot post Claudium Ptolemæum seculis scripsisse colligas etiam ex eo, quod sphaeras sive globos cœlestes testatur sua ætate non tantum ab Arati descriptione in quam plurimis dissidere, sed & à Ptolemæo abire in quibusdam. Plures Leontii nomine gaudentes collegit Jac. Gothofredus in Prosopographia Codicis Theodof. & Joh. Jonsius Epistola de Sparti in Syntagmate Græviano p. 222. quibus addendus Leontius Phoronei frater, ap. Petrum Bles. Epist. 79. Leontius Aglaionis F. de quo Plato 4. de Rep. Leontius ad quem Julianus Imp. Epist. 22. Leontius servus apud Abdiam III. 21. Leontius Foroiulienfis Episcopus, de quo Vincentius Barralis p. 126. seq. Leontius Magnesianus laudatus Nic. Alemanno ad Hist. arcanam Procopii p. 7. De Leontii Cyprii locis communibus Theologicis vide sis Colomesii paralipomena de Scrip-
toribus Ecclesiasticis,

VI. E recentioribus fertur latina Metaphrasis *Nicolai Alemi* Effextiani Angli, inter ejus poemata Paris. 1651. 4. *Hugonis Grotii* qui fragmentis Ciceronis, quæ exstant servatis, reliqua de suo supplevit, in syntagmate Arateorum, de quo infra. Lugd. Bat. 1600. 4. *Elia* denique *Schedii* (eiusdem cujus de Diis Germanorum liber exstat) Gultroy. 1631. 8. Gallico carmine saltim fragmenta Ciceronis reddidit *Durerus* à Lescatopero subinde notis ad Ciceronem de natura Deor. p. 409. seq. reprehensus. Italice Aratum, ut audio, convertit *Bernardinus Baldus*. Sed jam deinceps Græcas ac Græcolatinas Arati editiones prosequamur.

VII. Græce prædiit

Inter Poetas Principes *H. Stephani*, Paris. 1566. fol. sine scholiis, sed emendate & typis luculentis.

Cum *Leontio de Sphæra & Scholiis Græcis Theonis Alex.* Basil. apud *Walderum* 1536. 4. in hac editione præter *Procli Sphæram* & *Jac. Zieglerum* de Sphæra constructione habetur *Planisphærium Ptolemæi* è *Rodolphi Brugensis* versione, & *Hemicyclum Berosi* (ex *Vitrurvii IX. 9.*) explicatum.

Arata

Cum *Leontio de Sphæra & Scholiis Græcis* Paris. 1559. 4. typis Regiis apud *Guil. Morell.*

Oxonix A. 1672. 8. cum scholiis Græcis emendationibus & *κατασκευαῖς* *Eratoſthenis* ac *Dionysii Hymnis* curante *Job. Fello*, *Oxonienſi* postea *Episcopo*. In hac perquam nitida & castigata editione ex altero codice *MSto Bodlejano* videas adscriptos post v. 470. hosce versiculos à *Maximo Planude*, ut suspicatur illustris editor, vel alio quopiam minus antiquo insertos, quo *Aratum Ptolemæi* magis placitis congruentem faceret.

- Εν δὲ οἱ ἐς πρὸς διδύμων τὸ μέσον καθορίζεται
 Ἐν δὲ τοὶ ὑάδες αὖς αἰέχει λοφίης ἐπὶ ταύρῳ
 Γλῶχιν πηλιάδων ἢ γ' ἐς βορέην σκοπιάζει.
 5. Ἰχθυὺν αὖ κεφαλὴν βορεωτέρῃ ἐστὶν ἐν αὐτῷ
 Ἀνδρομέδης κεφαλῇ καὶ ὀρνίθιον ἀδρήτης
 ῥάμφῳ ὑπερκύκλοιῳ βορειοτέρῃ ὅτι χώρης
 μικρᾷ βορειοτέρῃ, καὶ ἀπίστων ἄμφω ἐς ἰσλῶν.
 Ἐς μέσον ἀμφοτέρων δ' ἵππερ γόνυ μᾶλλον ἐκείνων
 Ἀγχι τροχὸν κέκλιται καὶ μικρὸν δὲν ἐν ἐκείνῳ.
 10. Τῷ γὰρ ἐν γυνάσι δεξιτέρῃ διατίμνεται ὦμῳ

καὶ

- Καὶ πολυπλεθροτάτη μυκτὴρ ὀφείως ὀφίεχες
 Ἄνδ' Ἄρκτους ἀρδαίκετ' ἐς πόλον ἀστήρ.
 Αὐτὰρ ἔπειτα λεοντή ὀσφύς, ἔπειτα ἧ χαίτη.
 Εἶτα δ' ὄνων ὀβόρει ἐπόψια σήματα κύκλῳ,
 15. Καρκίνον ἐς μῆκ' ὅλον τρέχαλ' διαμείβων
 Δοιά μὲ ἐς νότον, ἐ ἧ βόρειον ἐς αὐτοῖα λείπει.
 Τὰ μὲν ὅσον τε μάλιστ' ὀκτὼ μετρηθέντ'
 Πέντε μὲν ἔνδια σρέφεται καθυπέρπερ γαίης
 Ταῖ τρεῖς δ' ἐν περάτῃ, θέρει ἧ αἰέντροπαί εἰσι.
 20. Ἀλλ' ὅ μιν ἐν βορέῳ παθεῖ καρκίνον ἐσηκίται
 Ἄλλ' ὀκτὼ δ' αἰπώωντι νότων ὅτι αἰζοκερή
 Τέμνη, καὶ σφοδράλιγραι μέσσην ὑδροχευμῶν ὕγρῃ,
 Οἷς ἅμα κήπε' ἔραϊον νοτιάτατον αἰρεῖ,
 Καὶ πόδα περὶ χιθιδίον νότιόν τε τοιοῖο λαγαῶν.
 25. Μεσαπόστε κυανὸν δόπομειρεται ἔνθα καὶ ἔνθα
 Εἶτα δ' ἀκροσολιὸν τε καὶ ἰσιον ἀργό' ἄκρον
 Σαχίζει καὶ κεφαλὴν κόρακ' ὀβόρειν δ' ἀπολείπει.
 Αὐτὰρ ὕδροιο δέισιν ἀειρομυῆς ἄκρον κρηῆς,
 Ἀνταρὲς τ' ἐχέται τ' σκορπί' ἰχθεῖς ἐν αὐτῷ
 30. Ἀστὲρα παμφανόωντα. καὶ ἧ σὺ τοξότα φεύγεις
 Ἀλλὰ καὶ ὑμετέρῳ κεφαλῷ δια μέσον ὀρίζει
 Τὸν πύματον δεξ.

Similiter ex eodem codice post versum 504.

- Σῆμα δ' αἰοισώδεσμι' ὅς ἰχθύας ἐς ἐνέλαυνει
 Ἐν ἧ γῆ' μεγάλη μελακκήτι ἐπλετο κήτεις
 Καὶ μέσσην ὀρέων ὅπῃ ζώνη μὲν μῆκ'
 Ἐκτίεται, καὶ ὕδρ' ὑπὸ πρῶτῃ καμπτῇ κρυερούσῳ.
 5. Παρθενικῆς δ' εἰδωλον ἔπειτα διάνδιχα τέμνει
 Λοξὸν δὸπ' ἰπέρυγ' ὀλαίης, ἄλλην ὀπιπίλῃ.
 Εἶτ' ὀφείως μεγάλοις, τ' ἀμφοτέρως ὀφίεχ'
 Δραχάμυδος κατέχει καμπὴν πρῶτῳ κ' ἡ χερσὶν,
 Ὀυρῷ δ' ἀκροτάτῳ καὶ δεξιῶν ἀνέ' ὤμων.
 10. Σὺ πλὴν περὶ βορέην ἀπολείπεται, ἐς μέτρα δ' ἴσσοι
 Αἰετὶς ἐκταίνουσα, δ' ἀκὺ πέρων ἐς νύκτα οἶμον
 Δεξιτέρων κύκλω παρὰ πύματον ὑδροχό' ἧ

Mmm 2

Ανδ'

Αὐτὸ ἔχει κεφαλῇ Πηνελόπεια. ἢ νεπέδων ᾗ
 ὅς νοτιώτερός ἐστι, διχάζεται ἀλλ' ὅτι μήκῃ.
 15. Τὴς μὲν περὶ βολάδων ὁρῶνς περὶ ἑλίας αἴξων.

Equidem vetus auctor vitæ Arati à Victorio editæ testatur olim illius poema varie depravasse non modopictores, Grammaticos & Astronomos interpretationibus suis, sed etiam nonnullos truncando, interpolando. Proœmium * totum usque ad versum undevigesimum alii plane omiserunt & Arati esse inficiati sunt. Alii tale scripserunt exordium esse Poematis Aratei :

Ἀμφὶ μὲν ἡλίους περικλατοῖο π μήτης
 Ἐσπετέ μοι Μῦσαι - - -

Alii in hanc sententiam, veluti Anclidi cuipiam inscriptum :

Ἀγκλείδῃ ζώνων ἱερὸν θαλάσῃ, εἰ δ' ἄγε ζῷ μοι
 Οὐρανὸν ψαύειας ὅτι τρίβων - - -

Vel Antigono Regi :

Ἀντίγονε ζώνων ἱερὸν θαλάσῃ - - -

Vel denique sic :

Ἐπ' ταχὺ σὺ δὲ καὶ δέοσι περὶ ἀστρομεθίων ἐπιαντῷ.

Ex his tot tamque diversis exordiis abunde constat, quantum in Arato præcipue sibi permiserit Criticorum audacia.

VIII. Editiones Græcæ latine.

Cum Ciceronis, Germanici & Avieni Metaphrasi, & Theonis scholiis græcis, addito Mamilio, Firmico & Procli Sphæra. Venet. 1499. fol. apud Aldum Manusium.

Cum præfatione Phil. Melancthonis Witeb. 1521. 8.

Cum versione profaria & notulis Joh. Ceperini, addita Procli sphæra, Cleomede & Dionysii periegesi. Basil. 1534. 1547. 1561. 8. apud H. Petri.

Cum Ciceronis Metaphrasi è Germanico & Avieno suppleta & notis Joach. Perionii, præfixa Leontii sphæra & Arati vita Græce Paris.

1540.

1540. 4. & eodem anno Basileæ 8. ad calcem Nicomacheorum Aristotelis à Perionio latine translatorum & Platonis Timæi locis cum Ciceronis de universitate collatis, quod post H. Stephanum in Timæo pariter & Arato fecit etiam *H. Stephanus* in Lexico Ciceroniano A. 1557. 8.

Cum Metaphrasi Germanici & ad eum veteri commentario. Basil. 1549. & 1570. fol. ad calcem Hygini &c.

In Astronomicis veterum à *Job. Commelino* editis A. 1589. 8. cum Leontii sphaera aliisque.

In corpore poetarum graecorum, curante *Jac. Lessio*. Genev. 1606. fol.

In *Hugonis Grotii* Syntagmate Arateorum, quod sedecim vix annos natus Josephi Scaligeri auspiciis edidit Lugd. Bat. 1600. 4. In hoc graeca leguntur cum Metaphraseos Ciceronianæ fragmentis separatim subjunctis & ubi hæc deficiunt, Grotii ingenio suppletis, tum Germanici Metaphrasi itidem seorsim subnexa, cum imaginibus Astrorum ex veteri quidem depromptis codice, sed naturæ rerum ac veterum opinioni sæpe parum respondentibus. Hinc Grotii notæ sequuntur in Aratam, Ciceronem, atq; Germanicum. Deniq; sequitur Metaphrasis tertia Avieno auctore, cum Grotii brevibus notis ad singulas paginas adjunctis. Nam Daniel Lundius quidem fallitur, qui in compendio Bibliothecæ Græcæ affirmat, graeca quoque scholia in Grotii editione legi. Fallitur etiam Heidenreichius, qui in Pandectis Brandenburgicis ait Aratum cum aliis scriptoribus latine redditum à Junio Paulo Craffo. Pro Arato enim Aretæum dicere debuit. Fuerunt Grotii Aratea in Bibliotheca Petri Francii collata cum vet. cod. à Nic. Heinſio, & à viro illo doctissimo animadversionibus locupletata.

IX. Scripserat & alia Aratus, quæ interciderunt. Fuerunt autem hæc:

Ἀρατομένη Suid. in Ἀερίῳ.

Ἐἰς Ἀρτίγονον Suid.

Ἀνθρωπολογία Suid.

Ἀστρολογία καὶ ἀστρογεία Suid. Vide infra in παρῶν. Aratum ἐν τῇ πρῶτῃ πηρὶ τῶν ἀστέρων laudat Tzetzes ad Hesiodum 1. Ἔργ. p. 6. b.

Διόρθωσις Ὀδυσσεύς. Vide quæ dixi supra lib. II. c. 2. §. 19.

Ἐλαιοῦν liber, ex quo de *Diorimo* poeta distichon proferunt Macrobius

V. 20. & Stephanus Byz. in Γάργαρι, Anthologia Epigr. II. 40. p.

239.

Mmm 3

Epi-

Epicedium in Cleombrotum Suid.

Epicedium in fratrem Myrin. Auctor vitæ à Victorio editæ.

Epigrammata in Philen Antigoni Regis conjugem, Suid.

Ἐπιθυμῶν Suid.

Ἐπὶ Θεόπροπον Suid. & Schol. Arati v. 259, ubi Θεόπροπον legitur. Sed ἐν τῷ πρὸς Θεόπροπον Σκηθεΐῳ allegatur etiam in scholiis ad Odyss. Σ. 486.

Epistola, seu quas Arato suppositas à Sabirio Pollone (Sabidio forte vel Sabinio Pollione) contendebat Apollonides Nicænus. (Νικαῖεὺς pro Κηφῆς legendum ex Ammonio, ut observavit Clariss. Bentlejus.) Vita Arati à Victorio edita & Suid. Has Epistolas Meursius male refert ad Aratum Sicyonium. Equidem è Suida conicere possis Epistolas & carmine & prosa Aratum Solensem scripsisse, vel sub ejus nomine lectas olim fuisse. Verum haud accuratissimus auctor est Suidas-

Ἠθοποιία Suid. quod perperam nonnulli reddunt *de moribus*.

Ἰατρικὴ δυνάμεις. Auctor Vitæ & Pollux, qui II. 4. tres Hexametros profert ex Arati ἱατρικοῖς.

Κανὼν. Achilles Tatiuss c. 15. & 16. Ilagoges in Aratum, ubi testatur auctorem hoc in libro singillatim egisse de quinque planetis. Forte non diversus hic liber fuit ab eo, qui Suidæ est ἀστρολογία καὶ ἀστροθεσία.

Περὶ Ὀμήρου καὶ ἱλιάδης. Auctor Vitæ.

Ὀσολογία Auctor vitæ.

Παίγνια Suid.

Εἰς Πανθανίαν τὴν μακεδόνα. Suid.

Σκυθικὰς. Auctor Vitæ.

Σπονδοφόροι (scil. λόγοι vel ὕμνοι) Suid.

Συνήθεσις εἰς Φαρμάκων Θερακῶν Ὀπιτήδειαν. Suid. respicit Galenus lib. 2. de antidotis c. 7. T. 2. p. 445.

ὕμνοι εἰς τὴν Παιῖα Suid. sive ut auctor Vitæ ὕμνος.

Quid vero est, quod Strabo lib. X. p. 486. de Gyaro agens, δηλοῖ ᾧ, inquit, τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἀρατῷ ἐν τοῖς καὶ λεπτοῖς (Xylander: *in minutis*)

Ὡς Λητοῖ σὺ μὲν αἰεὶ σιδηρεῖη Φολεγονόδῳ
Δελφῇ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτίχ' ὁμοίῳ.

X. Theocrito, Ovidio & aliis poetis plerisque Græcis & latinis Arati nomen ita effertur, ut prima brevi, media Syllaba producat, sed Callimachus in Epigrammate, primam produxit, & duplicando: ut in Ἀράρης, Πυρρῶναιος ὁπλῶν & similibus; mediam corripuit Simonides apud Laertium IV. 45. si lectio sana fuerit, Sidonius & Auctor poematii latini, in quo legas hunc versum:

Aut Arati numeros, aut p̄ssa Manethonis astræ.

Alius autem ille & longe antiquior fuerit Aratus (ni locus ille corruptus est) cujus imaginem Simonides testatur Parios expressisse in suis numis. Alius quoque (2) fuit, cujus vitam Plutarchus consignavit Aratus Sicyonius * prætor Achæorum fortissimus & Polybio multis laudatus nostri Arati æqualis, auctor operis Historici, XXX. amplius libros complexi: de quo, ut (3) de Arato Cnidio Ægyptiacæ Historiæ scriptore Vossius in Hist. Græcis. Etiā Arati Sicyonii dialogos ad Zenonē ab Athenæo laudari legas in doctissimi Meursii Bibliotheca græca. Sed Persei Stoici convivales dialogos non Arati memorat Athen. lib. IV. p. 162. (4) Aratus Sicyonius, Sicyonii ducis, de quo jam dixi, Filius, & ipse prætor Achivorum, de quo Polybius lib. IV. (5) Aratus Tegeates Historiarum scriptor, quem ex Hygino observat Meursius, forte vero nomine vocabatur Aræthus Ἀραῦθος, ut est in scholiis ad Apollonium. Vide Munckeri notas ad Hyginum c. 1. Poetic. Astronom.

XI. Index scriptorum in quo *Hipp.* notat libros tres Hipparchi in Aratum. *Schol.* Scholia Græca ad versum Arati, *Er.* Eratosthenis catasterismorum caput, *Germ.* paginam in scholiaste latino Germanici, editionis Paris. apud Guil. Morellium, 1559. 4. *Leont.* libellum Leontii Mechanici περὶ κατὰ χροῖας Ἀρατῆος σφαίρας. *Vit. 1.* Vitam Arati à P. Victorio & Petavio editam. *Vit. 2.* Vitam alteram & prolegomena Græca quæ Arato præmittuntur. Et denique *Pseud. Er.* libellum in Arati Phænomena sub falsis Hipparchi vel Eratosthenis nominibus editum. His denique adjunxi etiam

* Ejus Effigiem vide, si placet, in Jac. Gronovii thesauro Antiq. Græcar. T. 3 lit. g.

etiam scriptores ab *Hygino* allegatos ex editione Clariss. viri, Thomæ Munckeri.

Achæus. Schol. v. 172.

Ægyptii. Schol. v. 150. 152. 192. 359. 441. 544. 733. 752. 924. 946. Ægypti situs διὰ τὸν refert. v. 233.

Æschroni inscripsit *Hipparchus* suos in *Aratum* libros.

Æschylus. Er. c. 24. Hygin. p. 376. 384. 411. ἐν Γλαυκῷ ποιῶν. Vit. 1. Prometheus soluto. Hygin. p. 371. ἐν Φορκυῖ. Er. c. 22. Hygin. p. 376.

Aglaosthenes. Germ. p. 127. ἐν τοῖς Ναξιακοῖς Er. c. 1. & 30. Hygin. pag. 358. 387. Male in Germ. p. 106. Agatosthenes in Asiaticis carminibus.

Alcman. Vit. 1.

Alexander Ætolus Arati æqualis. Vit. 2. cujus in Epistolis Aratus meminit. Vit. 1. Non alius forte Alexander qui laudatur ab Hygino pag. 395.

Amphianus tragædiarum scriptor. *Germ. p. 130.*

Amphis Comicus. Germ. p. 106. Hygin. p. 356.

Anacreon. Hygin. p. 370.

Anaxagoræ sententiâ de Cometis. *Schol. v. 1091.*

Anaximenis sententiâ de iride. *Schol. v. 940.*

Antimachus. Vit. 1.

Antisthenes. Germ. p. 236. ἐν τῷ Ἡρακλεῖ. Er. c. 40.

Apollinaris. Schol. v. 1051.

Apollonides Νικαιεύς (ita leg. pro Κηφεύς) *Arati* Epistolas & *Euripidis* (vide quæ supra lib. 2. c. 10. §. XXIII.) suppositas esse existimabat. *Vit. 1.*

Apollonius (Poeta) *Schol. v. 988. Apollonius* qui *Aratum* commentario illustrasse colligitur ex *Vita 1.*

Aratus Er. c. 2. 9. Hygin. p. 370. 389. 401. 431. 449. 461. 465. 466. πρὸς τὸ κλίμα ἔ' Ἑλλησπόντου καὶ Λακεδαιμονίων δοκεῖ πλὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν σιωθεῖναι, καὶ ἐστὶ πιθανὸν ἐκείστ' διατερεῖν ἵνα καὶ τὰς λόγους ἐποίησεν. Schol. v. 498. πρὸς τὸ Ἑλλάδος κλίμα τὰ Φαινόμενα πραγματευσάμενος. Pseud. Er. c. 7. (Aliter Hipp. ἐquo vide quæ supra §. 2. p. 453.) Διοσημεῖα ἀλλ' οὐ βιβλίον σφόδρα βιωφελές. Schol. v. 373. τὰς αἰτίας ἐκείων ἀφανῆς ὄσας παρέχουσιν σοχασμὸς ἀδήλως καὶ διεξέρχεται καθάπερ οἱ φιλόσοφοι. Vit. 2. τὸ ἐαυτοῦ ποίημα καὶ ποιητικὸν πῶς μελέ-

μελήσας εἶναι, ἀλλ' ἔχ'· μόνον φυσικόν, *Schol.* v. 28. ὅτι ἔ' πρὸς τὸ ἀκραιβές, ὡς Φη(ὶ) Σπύρος ὁ ὑπομνηματιστής, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρησίμον τοῖς ναυτιλομήοις πάντα ἔ'τως διαγέγραπται, εἰκότως ᾗ ὀλοαχερέστερον διὰ ἑτῶν διαλαμβαίνει. *Leont.* οἱ μὲν εὐδαίς [εὐήθεις] περὶ γράφει(ν) ἑπιήματα τὰ φαινόμενα, οἱ δ' ἀκραιβές πῶς διατείνου(ν) καὶ κίνησιν τὴν σφαίρας. *Vit.* 2. Ὀμηρον μὲν ἐν εἰδ(ὶ) γραφῶν βλάπτει τὸ βιβλιογραφῶν, Ἀρατον ᾗ δὲ, βιβλιογραφῶν-τι καὶ ζωγραφῶν. *id.* his Astronomos, Grammaticos & Geometras addit *Vit.* 1. Alii in Aratum Scholiastæ *Schol.* v. 559. Hesiodi imitator Aratus. v. 45. Homeri quoque *Vit.* 2. sed in argumento ipso potissimum secutus est Eudoxum. (vide quæ supra pag. 453. ex *Hipp.* & *Vit.* 1. &c.) Aratus ἐν τῷ εἰς θεόπρωπον ποιήματι. *Schol.* v. 259. Medicus fuit. *Vit.* 1. ubi & alia ejus scripta recensentur, quæ supra ordine retuli.

Alius Aratus Cnidius, cujus fuerunt Ægyptiacarum Historiarum libri, *Vit.*

1. Aratus Sicyonius cujus πολὺ βιβλ(ο)γραφία libris XXX. *id.*

Archibius ad Antiochum Syriæ Regem scripsit. *Germ.* p. 147.

Archilochus. *Schol.* v. 1003. *Vit.* 1.

Areithus (al. Aratus, Aritus vel Ariethus) Tegeates *Hygin.* pag. 358. 370.

Argolicorum scriptor. *Hygin.* p. 367.

Arion citharoedus. *Schol.* v. 316.

Aristarchus Grammaticus. *Schol.* v. 28. 254.

Aristomachus. *Hygin.* p. 407.

Aristophanes. *Schol.* v. 1047.

Aristophanis Byzantii Phenomena. *Vit.* 1.

Aristoteles. *Schol.* v. 880. 948. 1094. Philosophus, qui de animalium ratione differuit. *Germ.* p. 131. ἐν τῇ περὶ ζῴων πραγματείᾳ. *Er.* c. 34. ἐν τοῖς περὶ θηρίων. *id.* c. 41. libro de bestiis. *Germ.* p. 136. Ejus

sententia de iride. *Schol.* v. 940. de Cometis. v. 1091.

Aristotherium Mathematicum dicitur audisse Aratus. *Vit.* 2.

Artemidorus. *Germ.* p. 128. ἐν ταῖς ἱεργαῖς, ταῖς περὶ ἑρωτ(ῶ) αὐτῷ πειρημα-
τικαῖς βιβλ(ο)γ(ι)αῖς. *Er.* c. 31.

Asclepiades. *Schol.* v. 7. *Hygin.* p. 395. Myrleanus lib. XI. de Grammaticis. *Vit.* 1.

Astræus. *Vit.* 1. antiquus Mathematicus. *Schol.* v. 97.

Astræus. *Schol.* v. 88. antiqui. *id.* v. 304. 440. 637. 741. 754. 862. 1068. recentium quidam. 400. χρονογραφία in sphæra, contraria est χρονο-
γραφία

- ἡσπία in cœlo. v. 248. 250. *ὡς σωτὴρ ἡσπία ἡ τὸ κατὰ τὸν οὐρανόν*
 325. nominum astris impositorum quintuplex ratio. 27. Sphæra
 live globi cœlestes ætate Leontii à descriptione Claudii Ptolemæi
 nonnihil, & à Sphæra Arati plurimum dissidentes. *Leont.*
 Athenodorus Arati pater. *Vit.* 1. & 2. Alius frater Arati *Vit.* 1. & 2. qui
 primus Zoilo Homeromastigi se opposuit. *Vit.* 2.
 Attalus in Aratum. *Hipp.* vide supra §. 3. p. 455.
 Auctor versuum quibus dicta septem sapientum comprehenduntur.
Hygin. p. 278.
 Cæsar. *Germ.* p. 143. 144. 145.
 Callimachus. *Germ.* p. 131. *Schol.* v. 146. 298. 967. *Hygin.* p. 390. 400.
 406. 408. Arati æqualis. *Vit.* 2. *πολλὺς ὡς ὁ αὐτοῦ* *Vit.* 1. qui Arati me-
 minit in Epigrammatibus & iis quæ ad Praxiphanem scripsit. id.
 Calondas Arati frater. *Vit.* 2. Caliondas *Vit.* 1.
 Chaldæi. *Germ.* p. 144. *Schol.* v. 140. 242. 752.
 Chæres Grammaticus. *Schol.* v. 254.
 Cicero *Hygin.* p. 467. in Phænomenis. id. p. 49.
 Cleostratus Tenedius. *Hygin.* p. 379.
 Eonon Mathematicus. *Schol.* v. 146. Samius. *Hygin.* p. 400.
 Crates (Grammaticus) *Schol.* v. 6. 254.
 Crates poeta. *Er.* c. 25. *Germ.* p. 104. tragœdiarum scriptor. id. p. 124.
 Crates Comicus à Vesta incipiens profari carmina. *Germ.* p. 103.
Κρηλικὸς μὲν *Schol.* v. 46. *ὁ τῶν Κρητικῶν ἱστορῶν*, infra in Epimenide.
 Ctesias. *Er.* c. 38.
 Cyrenæus qui Aratum Epigrammate decoravit, (Callimachus) *Vit.* 2.
ἡ γὰρ αὐτοῦ τὸ Κρητικὸν ἐπεβάλλετο, παρ' ἧς ὁ Πραξιφάνης ἔζησεν, Lo-
 gitur illud in *Vit.* 1.
 Democriti sententia de Cometis. *Schol.* v. 1091.
 Diodorus. *Germ.* p. 104. *Schol.* v. 223. 254. Refertur & Diodorus quidam
 inter eos qui Aratum scriptis suis illustrarunt, ut dixi supra p. 455.
 Diogenes Erythræus. *Hygin.* p. 405.
 Dionysius Stella *Oron*, *Schol.* v. 148. Oenopion Dionysi & Ariadnæ filius id.
 v. 637.
 Dionysius Heracleotes Arati præceptor. *Vit.* 1. & 2.
 Dores. *Schol.* v. 19. 254.
 Elpidio Scholastico sphæram Arateam construxisse testatur. *Leont.*
 Ennius. *Hygin.* p. 14.

Epime-

Epimenides. *Germ.* p. 125. ὅτ' ἀ κρητικὰ ἰσχυρῶν. *Er.* c. 27. *Germ.* p. 107. *Hygin.* p. 248. 367.

Eratosthenes *Germ.* p. 116. *Schol.* v. 225. 402. 469. *Hygin.* p. 361. 363. 369. 371. 382. 386. 392. 400. 403. 415. 417. 424. ἐν τῷ πρώτῳ παλαιῶν. *Kit.* 1.

Eubulus. *Hygin.* p. 404.

Eudoxus Cnidius. *Schol.* v. 83. 754. 770. eum in plerisque secutus est Aratus, nec semper recte cepit. *Leont.* Vide & quæ ex *Hipp.* & *Vit.* 1. dixi supra p. 453. ubi de duplici ejus scripto quorum alterum ἐν πρῶτῳ, alterum phænomena.

Euhemerus. *Hygin.* p. 377. 379. 417.

Eumelus Corinthius. *Hygin.* p. 256.

Euphorion *Schol.* v. 33. 172. ejus versus quidam afferuntur ad v. 519.

Euripides *Er.* c. 13. 15. *Germ.* p. 117. 118. 119. *Schol.* v. 970. *Vit.* 1. *Hygin.* p. 20. 24. 374. 375. 376. 394. ἐν Ἀλκυσίδ. *Er.* c. 29. Ἀνδρομίδα *Er.* c. 17. *Hygin.* p. 376. ἐν Χρυσ. *Schol.* v. 172. Menalippa. *Hygin.* p. 390. Φαίδωντι *Schol.* v. 172. Φερίξ *Er.* c. 14.

E Fulgentii lib. 1. Mythologiæ. *Germ.* p. 141. ἐξ lib. 2. c. ult. id. p. 143. auctore non nominato.

Gentiles. *Germ.* p. 142. Etiam in Græcis *Schol.* ad Aratum v. 537. ἄλλως ponuntur pro Ethnicis, unde & illorum collectorem perinde ut Scholiasten Germanici constat fuisse Christianum. Sed pro Græcis occurrit v. 733. 740. 751. & alibi.

Hegesianactis Phænomena. *Vit.* 1. *Hygin.* p. 370. 381. 404.

Hegesias. *Hygin.* p. 415.

Hellenismus *Schol.* v. 529.

Heraclides Ponticus *Hygin.* p. 415. ἐν τῷ περὶ δικαιοσύνης. *Er.* c. 29.

Hermes Δελτωῦ signum inter sidera retulit. *Schol.* v. 233. Iyram Arcadicam v. 596. sive χέλω ἐν πύργοις. v. 268. 269. Ieporem v. 338.

Hermippus. *Schol.* v. 316. 436. Ejus Phænomena. *Vit.* 1. *Hygin.* p. 366. 393.

Herodianus *Schol.* v. 342.

Herodorus. *Germ.* p. 104. *Schol.* v. 26. Milesius. *Hygin.* p. 360.

Hesiodus. *Er.* c. 119. 32. *Germ.* p. 106. 112. 120. 128. 133. *Schol.* v. 1. 15. 22. 27. 33. 97. 102. 152. 172. 205. 298. 322. 408. 559. 1010. *Vit.* 1. *Hygin.* p. 391. 401. 407. in Theogonia. *Er.* c. 9. Male Hestodes pro Hesiodo legitur *Germ.* p. 145. Hesiodi imitator Aratus. *Schol.* v. 45. & *Vit.* 1. 2.

ἐν τῇ ἀσελκῇ βίβλῳ πινύοντα διδάσκει νάδων. *Schol.* v. 254. ὁ γὰρ ἡσίοθ^{ος}
 Φυλκευόμηνος φησιν, ἐν τῇ γδ' ὑκταστὶ καὶ ἡματι χάλκῳ^{ος} ἀμμῶν δε.
Vit. 2.

Hipparchus. *Er.* c. 24. *Schol.* v. 254. 269. Arato antiquior esse falso tradi-
 tur in *Schol.* v. 83. 754. cum Aratum correxerit, ut agnoscit *Scholia-*
stes ad v. 240. & *Leont.* stellas numeravit mille & octoginta. *psend.* I
Er. c. 6. Librum Apodicticum de coorientibus & cooccidentibus
 astris promittit Hipparchus lib. 2. ταῖς. ᾧ καὶ μὲν αὐτῶν δὲ ποδείξεις ἐν
 ἀλλοῖς σωματὰ ἕκαστον ἕτως, ὥστε ἐν παντὶ τέπῳ χεδὼν τ' οἰκουμενῆς θύραδ' ὅ
 τ' ἀποκολλᾷ ἐν ταῖς διαφοραῖς τ' σωμασπολῶν καὶ συγκαταδύσεων.

Hippias. *Schol.* v. 172.

Hippocrates Pythagoricus. *Schol.* v. 1021. ejus sententia de Cometis. *ibid.* I

Homerus. *Schol.* v. 1. 5. 14. 26. 27. 39. 45. 62. 91. 100. 13. 2. 139. 155. 177. 192.
 208. 250. 254. 286. 322. 327. 342. 420. 443. 501. 526. 585. 641. 664.
 733. 741. 909. 921. 949. 966. 1010. 1023. 1047. *Germ.* p. 103. 104. 110.
Vit. 1. *Hygin.* p. 256. 366. 397. 411. *Iliad.* B. id. p. 378. *Odyss.* p. 467.
 Vide & supra in Athenodoro.

Μεταχειρήσεως Ομηρικῆς. *Schol.* v. 24.

Homeri imitator Aratus. *Vit.* 2.

Hærologiorum & γνώμων^{ος} mentio *Schol.* v. 499.

Hyginus genealogiarum à se scriptarum librum 1. laudat p. 376.

Isidorus in Naturalibus sive in Physicis. *Germ.* p. 136.

Ister. *Hygin.* p. 409. 413.

Julianus. Vide infra in Theon.

Lacedæmoniorum & Ægyptiorum claves. *Schol.* v. 192.

Lasi Magnetis Phænomena. *Vit.* 1

Leo qui de rebus Ægyptiacis scripsit. *Hygin.* p. 304.

Mathematici & Grammatici de varietate lectionis disceptantes. *Schol.*
 v. 23.

Mathematicorum sententia solem duodevicesies majorem esse terra.
 v. 541.

Menander Arati æqualis *Vit.* 1.

Meton antiquus Astronomus: ejus πίνακας ἐν τῇ ἀντικαὶ δέκα στερεῶν *Schol.*

v. 775.

Metrodori sententia de Iride. *Schol.* v. 940.

Μινασίας *Hygin.* p. 395. libro 1. de Europa; *Germ.* p. 143.

Μινασίας Arati pater à quibusdam traditur. *Vit.* 2.

Mna.

- Museus. *Er.* c. 13. *Germ.* p. 115. 116. 123. *Hygin.* p. 379. Lyra ab Orpheo accepta. *Schol.* v. 269.
- Myris Arati frater. *Vit.* 1. & 2.
- Myrtilus. *Germ.* p. 116. *Schol.* v. 172.
- Μυρολόγος. *Schol.* v. 116. 101. 254. 259.
- Nauplius urfam majorem primus observavit. *Schol.* v. 27.
- Nicander. *Schol.* v. 254. 637. 916. 946. Theriaca scripsit, Arato duodecim Olympiadibus junior. *Vit.* 2. sub quinto vixit Ptolemæo, Astrologus. *Vit.* 2. & 1. ubi & Alexipharmacon mentio.
- Nigidius. *Germ.* p. 109. 112. 116. 120. 121. 125. 127. 129. 141. 143.
- Orpheus. *Vit.* 1.
- Orphei lyra novem chordarum. *Germ.* p. 123. *Schol.* v. 269.
- Ovidius. *Hygin.* p. 256.
- Panyasis. *Germ.* p. 113. ἐν ἡγεσθελαῖς. *Er.* c. 11. *Germ.* p. 107. *Hygin.* p. 369.
- Parmeniscus. *Hygin.* p. 360. 378.
- Periander Rhodius, infra in Pisander.
- Petellides Gnoſſius. *Hygin.* p. 366.
- Perseus Philosophus Arati præceptor. *Vit.* 2.
- Pherecydes. *Schol.* v. 172. *Er.* c. 3. 19. *Germ.* p. 107. 120. 131. *Hygin.* p. 361. 391. 395. Athenæus sive Atheniensis. *Germ.* p. 116. 123.
- Philarchus. *Hygin.* p. 413.
- Philemon. *Vit.* 1.
- Philetas Arati æqualis. *Vit.* 2.
- Philippus Mathematicus. *Hipp.* lib. 1.
- Philon Comicus. *Germ.* p. 104. (an Philemon?)
- Philosophi. *Schol.* v. 956. οἱ πρότεροι Φιλόσοφοι. id. v. 862.
- Physici & Poetæ. *Schol.* v. 19. 21.
- Physici & Mathematici, quorum princeps Plato. *Schol.* v. 456.
- Piridarus. *Schol.* v. 110. 110. 282. *Vit.* 1. *Hygin.* p. 408. 411.
- Pisander sive Pisandrus. *Hygin.* p. 390. Rhodius. *Er.* c. 12. Male Perian-
der Rhodius in *Germ.* p. 114.
- Plato Physicorum Philosophorum & Mathematicorum princeps. *Schol.*
v. 456. ἐν νόμοις. id. v. 1. 14.
- Plutarchus. *Schol.* v. 819. 828. 1035. 1044. 1047. 1051. 1094.
- Poetæ. *Schol.* v. 956.
- Polyzelus Rhodius. *Hygin.* p. 381.
- Posidonius. *Schol.* v. 880. Ejus sententia de Cometis. id. v. 1091.
- Ptolemæi Regis quatuor versus. *Vit.* 1. Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἐν ἰδιουσίῳ.

470 SCRIPTORES IN SCHOL. AD ARAT. *Lib. III. c. XVII.*

Ptolemaeus ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς συναξίσεως. *Leont.* ἐν πρῶτῳ καὶ ἐν δευτέρῳ. ἰδ. πᾶσαι γὰρ αἱ οἰσθαλαῖναι Φερόμεναι σφαῖρας Πηλισταίῳ μὲν ἔτισιν, Ἀργεῖοι δὲ τὸ πλεῖστον ἐκ συμφανέσι. ἰδ.

Pytheas Massiliensis *Hipp.* lib. 1.

Pythagorici. *Schol.* v. 806. eorum sententia de Cometis. id. v. 1091.

Romanorum mensi Januario respondet Aegyptiorum Tybi, *Schol.* v. 286. 408. Martio Pharmenoth id. v. 462. Aprili Pharmuti. id. v. 246.

Julio & Augusto Epiphi, id. v. 332. & 443. Septembri Thoth. v. 443.

513. Octobri Phaophi v. 443. & 462. Decembri χαιάχ. id. v. 300. & 314.

Sabirius (Sabinius vel Sabidius) Pollio, auctor Epistolarum Arato & Euripidi tributarum. *Vit.* 1.

Sibyllæ Oracula. *Germ.* p. 146.

A Solone Lindio dictæ Soli Ciliciæ quæ deinde Pompejopolis. *Vit.* 2. Sed Soli in Cypro dictæ à Solone Atheniensi, cujus consilio eam urbem condidit Cypranor Rex, *Vit.* 11. ubi quatuor versus è Solonis ad Cypranorem elegiis.

Sophocles *Vit.* 1. *Hygin.* p. 375. carminum vates *Germ.* p. 118. ἰδ. Ἀνδρομέδῃ *Er.* c. 16. 36.

Sophron in mimo qui nuncius inscribitur. *Germ.* p. 103.

Sositheus, *Er.* c. 28. tragœdiarum scriptor, *Germ.* p. 127. *Hygin.* p. 402.

Sporus, *Schol.* v. 541. ejus de Cometis sententia, id. v. 1091. Σπέρθ. ὁ ὑπομνηματιστής. *Leont.*

Stoici. *Germ.* p. 104. *Schol.* v. 1

Syri piscibus abstinere in honorem Venêris. *Schol.* v. 239.

Thales, *Schol.* v. 172. ὁ σφῆς, urfæ minoris observator. id. v. 27. 39. genus refert ad Phœnices. id. v. 39.

Theocritus. *Vit.* 1.

Theodori Mechanici in gratiam, de Sphæra Aratea construenda scripsit *Leontius*.

Theoni (Alexandrino de quo infra lib. V.) scholia Græca in Aratum tribuuntur, cujus etiam ut videtur in calce Epilogus ad Julianum quendam subjicitur, in quo negat se auctor aliorum Arati interpretum instar digressiones ineptas captasse, sed potius succincte adnotare voluisse quæ ad rem facerent, & ἐγκρίτως concinnasse τὰς ἐξηγήσεις, ita ut decet virum Mathematicum ac Philosophum. Ceterum

rum integra qualia habemus scholia in Aratum Græca, Theoni haud tribuenda esse, jam notavi supra §. IV. p. 457. Vide & quæ observo supra, in Gentiles.

Theophrastus. *Schol.* v. 1047.

Timochares. *Schol.* v. 269.

Tragici. *Schol.* v. 455.

Tubero. *Germ.* p. 141. 147.

Virgilius. *Germ.* p. 141. 143.

Zenodotus Ætolus. *Germ.* p. 104.

Zenodotus Mallotes. *Schol.* v. 33.

Zoilus. supra in Athenodoro.

XII. Arato præclarum ERATOSTHENIS Cyrenzi jungo ingenium, non quod æquales fuerint, sed quia scriptorum ejus reliquias Arato junxit illustris Fellus. Natus est Eratosthenes (a) Olympiade CXXVI. 1. (ante CHRISTUM 276.) Patre Aglao ut vocat Lucianus (b) licet Suidas addit Ambrosium ab aliis appellari, quod forte avi nomen fuit. Præceptores habuit è civibus suis (c) Lysaniam Grammaticum, & Callimachum in omni genere literarum excellentem virum, præterea Aristonem Chium Philosophum, de quo supra in Stoicis dixi. Ipse ingenio & industria hoc est assecutus, ut Grammatici & Poetæ & Philosophi ac Geometræ nomine à Luciano celebretur, Plinio (d) judice fuerit *in omnium quidem literarum subtilitate & in hac utique (Geometria) præter ceteros follens*. Hinc alii eum *πύραθλον* appellarunt, velut quendam in omni erudito pulvere quinquertionem, alii Platonem alterum, propter singularem qualis fuerat etiam in Platone Mathematicarum disciplinarum cum reliqua Philosophia & eruditione conjunctionem, denique dictus fuit *βήτα* (e) *beta eruditiorum*, quod si non primas anti-

(a) Suid. *Ερατοσθ.*

(b) Lucianus Macrob. *extrema*

(c) Suid.

(d) Plin. lib. II. *Hist.* c. 108.

(e) Marcianus Heracleotes in *Periplo* p. 63. *Καὶ μετ' ἐκείνον (Τιμοθέην) Ερατοσθένη ὃν βήτα ἐκάλεσαν αἱ τῶ μαθητῶν προσάγτες*. Idem testantur Hesych. illustris & Suidas, licet apud hunc *βήματα* scribitur, quod doctiss. Woweranus c.s. Polymathis parum verisimiliter ita exposuit: *tanquam in ascensu ac gradibus hareret, nec ad summum perveniri contenderet*. Sed recte Suidam ex Marciano & Hesychio emendandum censent viri præclarissimi Meursius, Heraldus, Vossius, Jonsius, Neocorus.

Etiam

antiquioribus illis merito relinquendas, certe secundas in omni doctrina tulerit. Philologi vero nomen sibi, Svetonio (*f*) teste vindicavit primus. A Ptolemæo tertio, sive Evergete qui Olymp. CXXXIX², discessit, arcessitus, præfuit Alexandrinæ Bibliothecæ per integrum regni Philopatoris tempus, usque ad annum Ptolemæi Epiphanis decimum vel duodecimum. Inter discipulos, ejus Menandrum (diversum à Comico celebri) Mnaseam, Aristin aliosque, insignis fuit Aristophanes Byzantius Aristarchi præceptor, de quibus in Grammaticis erit opportunus dicendi locus. Obiit Eratosthenes ex inedia præ tædio ex hebetata oculorum acie concepto Olymp. CXLVI. vel 3. anno ætatis LXXX. vel ut Lucianus LXXXII. ante CHRISTUM 196. vel 194.

XIII. Scripta ejus extat libellus *ἡμετέρας* *Quam*, sive descriptio astrorum singulorum, & historia eorundem fabularis. Apud Achil.

Humfredo autem Hody exquisitæ & ipsi eruditionis Viros ægre assentior, qui lib. 1. de Bibliis Originalibus cap. 8. p. 47. ideo Eratosthenem dictum esse *βιβλα* suspicatur, quod Zenodotus primus. Eratosthenes secundus fuerit præfectus Bibliothecæ Alexandrinæ: quam ejus sententiam in libro contra Aristæam pridem edito p. 163. post Marsham. p. 3 Chron. Can. propositam amplexus est Jo. Nicolai de Mose Alpha & CHRISTO A & Ω. dicto Lugd. Bat. 1703. 12. p. 38. Sed ne dicam aliam rationem ab Hesychio & Suida diserte asserri, deinde patum certum esse an alius fuerit vel ante Zenodotum Ephesum vel inter hunc & Eratosthenem Bibliothecæ illius præfectus, nusquam certe legimus Zenodotum dictum Alpha: neque Apollonium Gamma, neque Aristonymum delta, quos illi thesauro librario post Eratosthenem præfuisse constat. Quamquam alioqui notum est, literarum nomina viris quibusdam ob varias causas indita esse, ut ex Ptolemæi Hephæstionis lib. V. apud Photium cod. 190. Sozomeno III. 13. Palladio in Lausiaca p. 90. seq. jam pridem n. tantum viri docti Reinesius lib. 1. Var. lect. c. 9. Bisciola T. 2. Hor. subseciv. lib. 17. c. 20. Jonsius lib. 2. c. 17. Chevreus in Chevreanis T. 1. p. 201. seq. &c. In Kœnigii Bibl. legas Cardanum libro XVI. de subtilitate, ut Archimedi primum ita Eratostheni secundum locum tribuere inter XII. viros ingenii laude præstantissimos. Sed Eratosthenis quod miror ne meminit quidem inter illos Cardanus. Cæterum duodecim viri quos à singulari ingenii & inveniendi subtilitate præ cæteris omnibus ibi effert T. 3. Opp. p. 607. hi sunt & hoc ordine: 1. Archimedes, 2. Aristoteles, 3. Euclides, 4. Io. Scotus, 5. Jo. Swisset (cujus scriptorum quorundam in cimeliis philosophicis à se edendorum spem fecit illustris & his quæ jam refero ingenii merito suo accensus Leibnuitius) 6. Apollonius Pergæus, 7. Archytas Tarentinus, 8. Mahometes Mosi F. Arabs Algebræ instaurator, & 9. Alkindus Arabes, 10. Heber Hispanus, 11. Galenus & 12. Vitruvius.

(C) Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Achillem Tatium male vocatur *καταμερῖσμός*, & apud Suidam *καταμερῖμοί*, ut jam notatum viris doctissimis. Respicit & hunc libellum scholiastes Arati Eratosthenem laudans, Hyginus in Poetico Astronomico, & qui totum fere latine pridem convertit Germanicus notior sub titulo scholiastæ Germanici. Græce primus ex unico Msto codice edidit notisque illustratum Arato cum nonnullis Eratosthenis fragmentis subjunxit & planisphærium ad veterum mentem ære eleganter descriptum addidit præstantissimum Oxoniæ lumen *Joh. Fellus* A. 1672. 8. Deinde cum latina viri doctissimi *Tho. Galei* interpretatione lucem vidit inter opuscula Physica & Ethica vulgata Amst. 1688. 8.

Edidit & Petrus Victorius Græce introductionem quandam in Aratum hoc titulo: *Ερατοσθένης, ἐν ἧλῳ Ἰππάρχου εἰς τὰ Ἀράτα Φαινόμενα*. Eandem addita versione sua latina prælis iterum subjici curavit in Uranologio Dionys. Petavii Paris 1630. fol. recuso Amst. 1703. fol. Sed recte Petavii observavit Pseudepigraphum hunc esse libellum & nec Hipparcho neq; Eratostheni posse tribui, cujus judicii ratio reddi facile potest. Nam Hipparchus ipse nominetenus in eo allegatur, & præterea mentio fit Julii mensis, quod nomen diu demum post mortuum Eratosthenem Romæ est auditum. Occurrit & vox barbara *ἀλετροπόδιον* quo Orionem appellarunt recentiores Græci.

XIV. Scriptorum quorundam perditorum Eratosthenis notitiam dedere Meursius ad Helychium illustrem p. 147. seq. & ad Nicomachi Geraseni Harmonica p. 166. Vossius lib. 1. de Hist. Græcis cap. 17. Jonsius lib. 2. c. 7. de scriptoribus Hist. Philos. Jo. Fellus Oxoniensis præfatus in sua Catasterismorum editione, & denique præstantissimus Galeus præfatus ad editionem Amstelodamensem Opusculorum Mythologicorum Physicorum & Ethicorum. Sed ecce tibi nostram plenior paulo accuretioremque.

- *Περὶ ἀράτων καὶ καλῶν*. Harpocrat. in *ἀρεμοσῶν*. Clemens IV. Strom. pag. 496. Strabo 1. p. 15. Theodoritus VIII. Therapevt. p. 120.
- *De Regibus Egypti*. Vide infra in *χρονολογία*.
- *Περὶ ἀλυσίας*. Suid. in *ἑρατοσθ.* Athen.
- *Εἰ τὰ ἐν ἀτῷ Ἰμαθυσίων*. Helych. in *ροίκω*. Idem in *ἀφροδίτῳ*. ὅ ἢ τὰ περὶ Ἰμαθύντων γεγραφὼς παιανίσον (Voss. ad Catull. p. 286. *παιανίσον*) αἰδῶν τῇ ὁσὶ ἐχρηματίζων ἐν κύπελλῳ λέγει.

Οοο

πεί

Περὶ ἀσέμων Achilles Tatius c. 33. Isagoges. & Lexicon Astronomicum Græcum, teste illustri Fello.

Ἀντιρρηνός. Athen. IX. p. 376. Schol. Nicandri in Theriac. p. 42.

Ἀριθμητική, ἐ quo κόσκιον (de quo infra) videtur repetisse Nicomachus lib. 1. Arithmet. Respicit Theo Smyrnæus p. 129. &c. Jamblichus, Philoponus & Asclepius ad Nicomachi Arithmet. A Boethio laudari haud memini.

Ἀρίων. Athen. VII. p. 281. ἑρατοδότης γὰρ ὁ κυριώτατος μαθητὴς ἡρόδωτος Ἀρίωνος ἔχων ὅς ἐστιν ὁ δὲ τὸν ἑρατοδότην Ἀρίωνος.

Ἀρμονικά. Nicomach. lib. 1. p. 24. Ptolem. II. 14. Harmonic. Proclus.

Ἀρσινὴ. Athen. VII. p. 276. ἑρατοδότης ἐν τῷ ἑρατοδότην συγγραμμάτων Ἀρσινῇ.

Ἀρχιπικτονικόν. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 29. ἑρατοδότης ἐν τῷ ἀρχιπικτονικῷ μέρει ταῦτά φησιν ἵσθαι. Idem ad lib. III. v. 10. πῶς ἡ κατασκευὴ τῶν ἀρότρων ἑρατοδότης ἐν τῷ ἀρχιπικτονικῷ καταγράφει.

Ἀστρονομία. Suid. ἑρατοδ. Forte in hac scripserat tempus esse Solis motum, ut ex Eratosthene refert Plutarchus lib. 1. c. 21. de placitis.

Τὰ πρὸς βατόνα. Laert. VIII. 89. Interpres Ambrosius vertit: in *libris ad Hecatonem*. MS. Palatinus Menagio teste πρὸς κάτωνα, quod haud dubie corruptum pro ἑκάτωνα, quæ vera fortassis lectio fuerit, sed alius intelligitur Hecaton quam Stoicus Panæti discipulus, Eratosthene junior. Batones quoque quatuor vel quinque in veterum scriptis observarunt viri docti, ut notatum est supra lib. 2. c. 22. Γαλατικῶν liber II. Stephanus Byz. in ὁπτιτικῷ. IV. in ὁπτιτικῷ. VII. in βοός κεφαλαί. XXXIII. in ὁπτιτικῷ. Quadraginta voluminibus plus minus hoc opus constituisse, nescio quo tradat auctore Meursius ad Hesych. illustrem p. 148. Neque vero librum XXXVII. laudat Stephanus, ut apud Meursium & Vossium legas, sed XXXIII.

Γεωγραφία. Schol. Euripidis, Med. v. 1. Γεωγραφία. Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 13. ὁ πρὸς Γεωγραφίας λόγος. Strab. I. p. 16. Polybius apud eundem II. p. 104. Δικαιάρχων καὶ ἑρατοδότην τὸ πλεονταῖον παραμαρτυροῦν πρὸς τὴν Γεωγραφίαν. Hujus se vestigiis insistere testatur Scymnus Chius v. 112.

Τῷ πρὸς Γεωγραφίαν γὰρ ἑρατοδότην.

Γεωγραφία, τοῖς περὶ κλίματι καὶ τοῖς ἀνέμοις.

ἑρατοδότην μάλιστα συμπεπληρωμένην.

Re-

Reprehenſa eſt Eratoſthenis Geographia ab Hipparcho, Polemone, Serapione (de quo Cic. II. 6. ad Attic.) & aliis, ut è Strabone patet, qui & ipſe ea paſſim utitur, & frequentius illam caſtigat, quandoque etiam ut videtur præter meritum. Allegatur præterea à Cæſare VI. 24. de bello Gallico. Pluribus libris conſtituiſſe hoc opus apparet ex eodem Strabone lib. I. pag. 62. ubi *primum & ſecundum* *ὑπομνημάτων* ejus Geographicorum commemorat. *Primum* etiam auctor vitæ Arati à Victorio editus. Librum *tertium* *γεωγραφικῶν ἢ γεωγραφικῶν* Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 20. 25. 26. 75.

Γνωμονικά è Cenſorini loco tribuunt viri docti Eratoſtheni, de quo infra in *μετρήσεις*.

Γραμματικά συχνὰ ſive commentarios multos Grammaticos edidiſſe Eratoſthenem, teſtatur Suidas. Clemens duos libros commemorat. I. Strom. p. 309. cum notaſſet Apollodorum Cumanum primum Grammatici & Critici nomioe celebrem fuiſſe, *ἔναι δ'*, inquit *Ἐρατοσθένη τὸν κυρλωαῖον φασίν, ἐπειδὴ ἐξέδωκεν ἑπτὰ βιβλία δύο, γραμματικά τε καὶ πηγὰς ψαλῶν.* Confer Sueton. c. 10. de Grammaticis.

Διάλογοι πολλοί, Suid. *Ἐρατοσθ.*

Τὰ πρὸς ἑκάτωρα, Vide ſupra *πρὸς Βάτωνα*.

Ἐπιστολαί Athen. X. p. 418.

Ad Hegesorem Lacedæmonium. Macrob. V. 21. Athen. XI. p. 482. Ad Ptolemæum Epistoła de duplicatione cubi ſervata ab Eutocio ad Archimædem de Sphæra ac Cylindro p. 20. ſeq. atque inde à præſtantiffimo Fello edita inter fragmenta Eratoſthenis.

Ἡρωϊκὴ poematum omnino emendatum, *διὰ πάντων ἀμαρτημάτων*, Longino iudice p. 184. Allegatur à Plutarcho parallelis minoribus, Stephano Byz. in *ἀνθ.*

Ἡρώης. Poema Heroicum Athen. V. p. 189. VII. p. 284. Steph. Byz. in *ἀνθ.* Achilles Tatius ad Aratum c. 16. 28. 29. Schol. Apollonii ad lib. I. v. 36. II. 2. & III. 35. Tzet. ad Lycophronem v. 23. Heraclitus Grammaticus in allegoriis Homericis p. 476. Scaliger ad Manil. lib. IV. p. 320. Fulv. Urſinus in Virgilio cum Græcis ſcriptoribus collato p. 99. ſeq.

Καταμεισμός. Achilles Tatius Ilagoge ad Arat. c. 24. ſed legendum *καταμεισμός*, nam quæ de lacteo Circulo è lacte Junonis ibi profert Achilles, leguntur in Cataſterismi Eratoſthenis qui exſtant c. ult.

καταστελλυμοί. Suid. sed & ibi legendum καταστελλοί, ut eruditissimo Neocoro ad Suidam annotatum.

Κόσκινον *Cribrum Arithmeticum*, cuius rationes à Nicomacho servatae sunt lib. 1. Arithmet. p. 17. seq. Nec aliud quicquam est quam tabella numeros impares complectens, adscriptis ad compositos numeros communibus divisoribus, ut compositi à simplicibus distingvantur, & statim constet de compositorum divisore.

Περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας libri pluries laudati ab Harpocrate, qui *septimum* allegat in μεταλλοῖς. ut *Θεανum* Laertius VII. §. *παῖνιον* Schol. ad Aristoph. ad aves v. § 88. *tertium*. id. ad ranas v. 1057. Galenus Praef. ad Glossas Hippocratis: ὅτι γὰρ ἐποίησαν οἱ παλαιοὶ πολλὰ τῶν ὑπομαρτυρῶν δίδουσαι μὴ ἱκανῶς καὶ πρὸς ἑρατοσθένη ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας. Equo loco apparet Eratosthenem non modo de Poetis antiquis Comœdiæ eorumque dramatibus & didascaliiis egisse, & quo quolibet tempore Comœdia fuerit edita, (confer Ciceronem VI. 1. ad Attic. & Schol. Aristoph. in argumento ad Pacem & Plutarch. an seni gerenda Resp. p. 785.) sed etiam res atque vocabula Comitorum exposuisse, ut probe notat Jo. Wovveranus cap. 14. Polymathiz.

Περὶ κωμῳδίας *librum* XI. allegat Athenæus XI. p. 501. ubi aliquid de loco Cratini, veteris Comœdiæ Poetæ, unde nescio an calculum adjicere debeat sententiæ elegantissimi & clarissimi viri Tiberii Hemsterhusii, qui in notis pereruditus ad Pollucis X. sect. 60. ubi similiter Eratosthenes citatur ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας, de utraque Comœdia veteri & nova atque adeo tertia media egisse Eratosthenem suspicatur.

περὶ κωνικῶν τομῶν scripsisse Eratosthenem ajunt viri docti, laudato teste Proclo ad Euclidem. Sed unicus est Procli locus quem respiciunt, & è quo tamen nihil tale merito possis colligere lib. 2. p. 31. ὅτι οὐδὲν ἢ ταύτας τὰς τομὰς τὰς μὴ ὑπὸ Μεναιχμοῦ τὰς κωνικὰς ὃ ἡ ἑρατοσθένης ἰσχυρῶν λέγει· Μηδὲ μὲναιχμοῖς κωνοτομοῖν τριάδας. Hic versus depromptus est ex Epistola sive Elegia Eratosthenis ad Ptolemæum Regem de cubi duplicatione, de qua paulo ante dixi. Idem Proclus p. 13. reprehendit Eratosthenem quod analogiam sive proportionem dixerit σιῶδες ζυμον τῶν μαθημάτων, commune vinculum Mathematicarum disciplinarum. Sed nihil hoc ad Conicas sectiones,

ΚΥΕ

ἡ δὲ ἀπλάσια μέτρος. Viétruv. IX. 3. organica meſolabi ratione ab Eratoſthene explicatus. Confer Pappum lib. III. p. 7. & 8. Epistolam ad Ptolemaeum qua hoc Eratoſthenis inventum continetur, ſervavit Eutocius: & ex eo illuſtris Fellus edidit, ut dixi ſupra in Ἰππολύτῳ.

Μελέται. Strabo I. p. 15.

Περὶ μεσοτήτων βιβλία β'. Pappus lib. VII. p. 241. 247.

Μετρήσεις. Microbius I. in ſomnium Scip. lib. 1. c. 20. *Et Eratoſthenes in libris dimensionum ſic ait, meſura terra ſepties & vicies multiplicata meſuram Solis efficit.* Ex hoc opere Eratoſthenis (qui inde *Orbis terrarum meſor* dictus Cenſorino c. 15.) μέτρον τῆς περιφερείας deſcripſit Cleomedes lib. 1. c. 10. atque inde præſtantiffimus Fellus: referunt præterea Vitruvius lib. 1. c. 6. Plinius lib. 2. Hiſt. c. 108. Marcianus Heracleota p. 61. idem Macrobius; Cenſorinus c. 13. Marcianus Capella lib. 6. p. 194. & Strabo II. p. 86. terræ ambitum eſſe ſtadiorum 252000. qui numerus reddendus etiam auctori introduktionis vel commentarii in Aratum qui ſub ſallo Eratoſthenis vel Hipparchi nomine editus eſt à Victorio. Supputationem Gnomonicam qua Eratoſthenes numerum illum collegiſſe dicitur, exponit Robertus Balforeus in commentario ad Cleomedem p. 219. 220. Rationem vero longitudinis terræ ad latitudinem ejus majorem dupla dixiſſe Eratoſthenem teſtatur Agathemer p. 2. Solem à terra abeſſe ſtadia 780000. Plutarch. II. 31. de placitis Philoſ. Cæterum Marcianus Heracleota in Epitome Artemidori Ephēſii p. 64. cum *Timotheus* τῶν διασμῶν Ἰππολύτου commemorafſet, addit ſe mirari quod Eratoſthenes totum libellum ne præmio quidem excepto tranſcripſerit, paucis quibusdam adjectis. Scripſerat Timotheus etiā de inſulis libros X. quos in unum ipſe contraxit, & librum de Portubus, ſed hos ab Eratoſthene tranſcriptos Marcianus hūd innuit. Willebrodus vero Snellius librum ſuum quo de terræ ambitu ejusque vera quantitate agit, Eratoſthenem Batavum inſcripſit. Lugd. Bat. 1617. 4.

Τὸ Νεῖλος πηγαί, in Geographico opere ut videtur ab Eratoſthene deſcriptæ, inter ejus fragmenta ab illuſtri Fello cum notis quibusdam exhibentur è Strabonis lib. XVII. p. 786. ſeq.

Ὀκταπυγίς. Geminus c. 6. Achilles Tatius Iſagoge in Aratum c. 19. ubi

male legitur *ὀκτάκαιδεκατηρίς*. Docet eodem loco Achilles dubitatum esse de hoc scripto, an Eratosthenem habuerit auctorem.

Ὀλυμπιονίκαι. Laert. VIII. § 1. *librum primum* hujus operis Athen. IV. pag. 154.

Ὀμήρου διορθώσεις quoque ab Eratosthene composita est, si credimus viris doctis ad Strabonis & Athenæi testimonia provocantibus. Sed nullus in his exstat locus, è quo hoc certe colligi possit; quanquam obiter in Geographia sua & forte in Grammaticis commentariis quædam illius Poetæ illustraverat Eratosthenes. Neque Athenæus lib. 1. p. 24. Homericam ex Eratosthene adducit emendationem, ut legas in notis Clariss. Worthi ad Tatianum p. 107.

Περὶ πλῶτος, infra *πρὸς πλάτωνα*.

Πίναξ τῶν οἰκιστῶν, tabula Geographica Straboni memorata.

πλάτωνικός. Theo Smyrnæus p. 2. & 127. Videtur autem hic liber scriptus fuisse, quantum è Theone licet conjicere, non ad reprehendendum, sed commendandum & explicandum Platonem: itaque non assentior iis qui apud Laertium VIII. 89. ubi Eratosthenes laudatur *ἐν τοῖς πρὸς ἑκατὼνα*, legunt *πρὸς πλάτωνα*.

Περὶ πλάτος καὶ πενίας. Laert. IX. 66. & Plutarch. in Themistocle p. 125. ubi male doctiss. Vossius assentiente illustri Fello reponendum suspicabatur *ἐν τῷ περὶ πλάτος*.

Ποιήματα. Suid. & Lucianus qui Poetam vocare Eratosthenem, non tantum Grammaticum & Philosophum jubet in Macrobiis. Elegiam ejus de duplicatione cubi servavit Eutocius ad Archimedem de sphaera ac cylindro p. 22. atque inde inter Eratosthenis fragmenta edidit illustri Fellus. Vide & quæ supra in *ἐρμῇ καὶ ἡμερολογίῃ*.

Versum Eratosthenis qua potu pulmonem tangi scripsit, legas apud Macrobium VII. 5. & Plutarch. Alios apud Athenæum I p. 24. Proclum in Politiam Platonis p. 391. nisi ibi per Cyrenæum Poetam intelligitur Callimachus.

ποιήματα. Proclus ad Hesiodi Έργ. p. 133. b.

Ἡ δὲ πυθαγορεῖα λεγομένη κανὼν κατατομή. Ptolemæus Harmon. lib. 2. c. 14. *περὶ Σιβύλλης*. De Sibylla Samia, nomine Φυτώ. Suid. in Σιβύλλαι, nisi obiter de Sibylla hac egerat Eratosthenes in sua Chronographia.

Σκηνογραφικόν. Pollux præf. libri X. *Scenographica* legit præstantissimus Galsus præf. ad scriptores Mytholog. & idem scriptum cum Eratosthenis *Architectonicis* supra memoratis esse suspicatur. Sed totus

tus Pollucis liber decimus quo de vasis agit, demonstrat veram scripturam esse σκευογραφικόν.

περί τῶν μὲν φιλοσοφίαν αἰρέσεων. Suid. Ἐρατοσθ.

Χρονολογία. Syncell. p. 193. περί χρονογραφίων. Harpocrat. in ἔκλῳ.

Accuratis Canonibus usum Eratosthenem in suis χρονογραφίαις contendit Dionysius Halic lib. 1. Antiqu. Rom. p. 60. ubi ex ejus sententia Romam conditam tradit Olymp. VII. 1, post Trojæ excidium CCCCXXXII. Sed & Censorinus c. 21. & Clemens. I. Strom. p. 336. notat ad primam Olympiadem ab Eratostheue numeratos annos CCCCVII. Rufus Clemens I. Strom. p. 327. Tatianus p. 166. & Syncellus p. 180. à Troja capta ad Homerum usque, annos centum ex Eratosthenis sententia computant. Regum Ægyptiorum successionem jussu Ptolemæi ex commentariis Ægyptiacis & sacerdotum Diospolitanorum traditione Græcis literis consignavit teste Syncello p. 91. ὡν τῶν γνώσιν ὁ Ἐρατοσθένης λαβὼν Ἀιγυπτιακοῖς ὑπομνήμασιν καὶ ὀνόμασιν καὶ πρόσθεν βασιλικῇ τῇ ἐλλάδι Φωνῇ παρέφρασεν. Idem p. 147. ὡν τὰ ὀνόματα Ἐρατοσθένης λαβὼν ἐκ τῶν ἐν Διοσπόλει ἱερογραμματέων, παρέφρασεν ἐξ Ἀιγυπτίας εἰς ἐλλάδα Φωνῇ. Uti hoc opere Eratosthenis præter Apollodorum in Chron. Africanum, Eusebium & alios Chronologos antiquiores (nam Syncelli ætate jam videtur intercuisse) Cicero, Plinius in Hist. Plutarchus in vitis, Soranus in Hippocratis vita &c:

CAPUT XIX.

Callimachi atar, genus & discipuli. 1. Scriptorum editorum perditorumque Catalogus cum variis observationibus. 2. Scholiasta deperditi. 3. De scholiis græcis quæ exstant, & scriptorum, qui in illis allegantur ekenchus. 4. Editiones Callimachi. 5. Callimachi plures. 6.

I.

CALLIMACHUS Batti & Mefatmæ F. Callimachi strategæ (a) nepos Cy-
(a) Callimachus Epigrammate 21, quod est Batti Parentis Epitaphium: ὅστις

Cyrenzus (b) Libya, Grammaticus doctissimus & Poeta insignis, qui se ipse in Epitaphio Parentis sui ait cecinisse *κρείσσι βασιλευσίν, δακνύντιν invidia* : discipulus fuit *Hermocratis* Grammatici lalii. Literas primam docuit in vico Alexandriae Eleusine, postea à Ptolemæo Philadelpho accitus in Museum (c) quod Philosophis ac viris eruditis munificentia Regia Alexandria dicaverat, in honore habitus (d) tum ab ipso Philadelpho, tum à successore ejus Evergeta, cujus tempora attigisse eum Scholiastes ad Hymn. II. 26. & Suidas testantur. Regnare autem cœpit Evergetes non Ol. CXXVII. 2. ut apud eundem Suidam legitur, sed ut accuratiores Chronologi tradunt Ol. CXXXIII. ante CHRISTUM A. CCXLVII. Sunt, qui etiam præfectum Bibliothecæ Regiæ fuisse Callimachum affirmant, ut Raph. Volaterranus lib. 14. commentar. urbanorum & Morhofius *εμακαρίτης* lib. 1. Polyhist. p. 43. Sed Suidas & alii veteres hoc non memorant, itaq; in serie præfectorum Bibliothecæ Alexandrinæ omissus Callimachus est à Jonsio lib. 1. Hist. Philosophicæ c. 18. Imaginem illius in æs incisam exhibet Clariss. Gronovius T. 10. Antiqu. Græcarum post pag. 792. ex Joh. Orlando. *Lyden* delicias suas versu celebrasse notat Ovidius 2. Tristium v. 368. Discipulus ejus laudari videas *Eratosthenem* & *Philostephanum* Cyrenzos, *Aristophanem* Byzantium Grammaticum, & *Apollonium* Rhodium è discipulo inimicum, quem carmine, cui titulum fecit *Ibin*, diris devovit. *Isthum* quoque *καλλιμάχων* laudat Athenæus lib. IX. & alibi, tum Hermippum *καλλιμάχων* lib. V. p. 213. De Istri *Ἀθηκοῖς* & *ἀτάκτοις* sive Miscellaneis vide Menag. ad Laert. II.

Ὅς ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρεῖς πόδα, καλλιμάχῃ με
 Ἰδοι, κυρηναῖς παῖδά τε καὶ γενέτην.
 Εἰδείης δ' ἀμφὶ κεν. ὁ μὲν ποτε πατρίδ' ὄπλων
 ἔλαβεν ὁ δ' ἤγειρεν κρείσσινα βασιλευσίν.

- (b) Strabo in Libya descriptione lib. XVII. p. 837. λέγεται δὲ ἡ κυρήνη κτίσμα δαντῆ (confer Schol. ad Hymn. II. 65.) προγονὸν δὲ τὴν αὐτὴν φασκεῖ ὁ καλλιμάχῳ - - ἐστὶ δὲ κυρήνη θηραίων κτίσμα λακωνικῆς νήσῃ, ἣν καὶ Καλλίστην ὀνόμαζον ὡς Φησι καὶ Καλλιμάχῳ. Καλλίστη τὸ παροῖδε, τὸ δ' ὕπερον ὄνομα θήρη Μήτηρ εὐπίπῃ πατρίδ' ἡμετέρας. Cyrenensem vocat & Gellius XVII. 21. quia vero Alexandriae Egypti urbe diutissime est versatus, hinc ab Antigono Carystio c. 51. Hist. mirab. appellatur Καλλιμάχῳ ὁ ἐκ τῆς Αἰγύπτου.
- (c) De hoc Museo scripserat ipse Callimachus, ut infra dicam in Catalogo ejus Operum
- (d) Straboi ibid. p. 838. Κυρηναῖῳ δ' ἐστὶ καὶ καλλιμάχῳ καὶ ἐρατοφθέντι, ἀμφότεροι τετιμημένοι παρὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων βασιλευσίν.

II. 59. Familiaris sui *Heracliti* Halicarnassei mortem luget Callimachus apud Laertium. IX. 17. Uxorem habuit filiam *Euphrata* Syracusii (e), sororem *Megastimam* quæ nupta *Stasenoro* peperit Callimachum juniorem itidem Cyrenæum, auctorem operis pridem deperditi *de insulis*, quod versibus Heroicis composuerat.

II. Philologiae pariter omnis peritus, & Poeta doctissimus Scripta composuit, Suidæ si credimus, plura octingentis, licet apud Gyraldum legitur octoginta, apud Joh. Lomeierum (p. 307. c. 13. de Bibliothecis) 800000. Aliquorum Catalogum texuit idem Suidas, plenior *Gerhardus Vossius* lib. 1. c. 15. de Histor. græcis, *Joh. Meursius* in notis ad Helladium p. 957 seq. & in Bibl. Græca p. 1283. seq. *Tho. Stanlejus* in apparatu ineditarum notarum ad Callimachum, & *Richardus Bentlejus* in fragmentis Callimachi, diligentissime à se collectis & erudite recensitis, qui * Stanleji apparatus MS. utendum acceperat ab Edvardo Sherburno. Scripserat tum profatum carmine Callimachus, sed pleraque non adeo proluxa opuscula, quia dicere solitus est μέγα βιβλίον ἴσθαι ἂναι τῆ μεγάλῃ κακῇ, *magnus liber magnum malum*, ut narrat Athenæus initio lib. 3. Confer quæ de ejus βραχυσημαβίης studio, ut vocat Epigr. IX, nota illustri Spanhemio sunt p. 118. ad Callimachum. Jam ecce tibi Catalogum Callimachi operum, quæ à viris doctis observata sunt, cum nonnullis nostris supplementis atque observationibus.

Περὶ αἰώνων de *Ludis*. Suid. in καλλιμ. Harpocratio in ἀκτα. Et forte ex hoc poemate sunt petiti versus, quos refert Plutarchus V. 3. sympos.

Carmen de *Acontio*. vide infra Κυδίππη.

Ἄκτα, de causis variarum fabularum, rituum & antiquitatum, poema libris IV. constans, quod illustraverat *Epaphroditus* teste Schol. Æschyli ac Steph. Byz. Grammaticorum ingenia exercuisse observat *Clemens Alexandrinus* 5. Strom. p. 271. licet hoc mirum videtur *Wovverano*

Ppp

c. XI.

(e) Suid. in Καλλιμαχ.

Pluribus verbis plagium Cl. Bentlejo hoc nomine impingit auctor libri *à short account of Dr Bentley's humanity and justice* Lond. 1799. 8. p. 29. seq. Acerbissime etiam plagii in Meursium commissi Bentlejum arguit Jac. Gronovius præf. ad Tomum X. thesauri Antiquitatum Græcarum. Sane cur nullam virorum doctissimorum, qui ante illum in hac arena versati sunt, mentionem nominatenus fecerit, ipse optime dixerit. Tangere tamen eos videtur ad fragmentum CCCV. his verbis: *Unde quidam inter opera Callimachi Dadaalum recensuerunt, sed perperam. Neque vero mihi videtur alios expulasse, qui ipse habebat meliora domi,*

c. XI. Polymathiz, sane in illud commentatus fuerat præter Epaphroditum *Theon*, ut notat Erymol. M. in *ἀγυρίων*. Metaphrasin composuerat *Marianus* teste Suida in *Map*. Fragmenta his ex *Ætiis* collecta videre licet in editione Callimachi Græviana p. 305 - 312. Meminit & Joh. Malalæ T. I. Chronici lib. 7. p. 221. sed male scriptum ibi *ἐσθίωνις*, & in Chron. Alex. sive Paschali p. 111. *ἀσθίωνις*, pro *αἰτίωνις*, ut bene notavit Malalæ interpres Edmundus Chilmeadus. Similis error latere viris doctis visus est apud Fulgentium de sermone antiquo: *Jentaculum dicitur gustatio. Callimachus intesta: jentaculum proferre Jovi*. Non desuit, qui suspicaretur, Fulgentium hoc repetisse ex aliquo, qui Callimachi *Ætia* latino carmine vertisset. Sed Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Dodone p. 33. seq. hariolatus est sub Callimacho apud Fulgentium latere Gallicanum aliquem Nonio citatum, vel quod agre mihi persuadeo Cassium in Annalibus. Possis & legere *Callimorphum*, qui paucis interjectis ab eodem Fulgentio laudatur. Sed Callimachi *Ætia* à Fulgentio laudari * crediderunt viri docti, quia plures alios Græcos scriptores, latinis laudat verbis. Scripserat olim *Αἴτια*, Callimachi exemplo, etiam *Διονυσius Corinthius* poeta, Plutarcho in erotico & Suida in *Διονυσ.* teste, tum *Butas*, Arnobio lib. 5. p. 168. laudatus: *sicut suis scribit in causalibus Butas*, & Plutarcho in Romulo p. 31. *Βύτας δὲ περ αἰτίων μυθώδεις ἐν ἐλεγχοῖς περὶ τῶν ῥωμαϊκῶν αἰαχάων*. Denique *Plutarchus* ipse, cujus *αἴτια ῥωμαϊκὰ* & *ἐλληνικὰ* etiamnum exstant, *αἴτια γυναικῶν* & *αἴτια βαρβαρικὰ* Lampriæ memorata perierunt, & è latinis *Varro*, ad quem frequentissime provocant Plutarchus, Servius & alii. De Callimachi *Ætiis*, præter Janum Parrhasium T. I. Lampadis Gruterianæ p. 873. egerat Politianus in Centuria secunda Miscellaneorum, ut testatur Petrus Crinitus in Epist. ad Alexandrum Sartium, quæ legitur inter Politianeas XII. 20. Sed illa secunda Centuria lucem nunquam vidit. Forte ex Callimachi *Ætiis* habuit Fulgentius, quæ profert III. 10. Mythol. in *auspiciis aliud est sphaerarum particularumque inspectio, aliud secundum Battiadem eventuum immutatio*.

Περὶ ἀνέμων. De ventis. Achilles Tat. Isagoge in Aratum c. 33. & Suid. in *Καλλιμαχῶν*.

Ἀργεὺς οἰκισμοὶ De Argi incolis, Suid.

Ἀρκαδία Arcadia, Suid.

Βακχῶν. Vide mox *Βακχῶν*.

DE

* Idem Gronovius T. 7. Antiqu. Græcar. p. 295. legit: *Callimachus: intesta jentaculum proferre Jovi*. Et putat esse verba Varonis è scripto cui titulum fecerat Callimachus.

DE COMA BERENICES, conjugis Ptolemæi Evergetæ, astris adscripta à Conone Samio Mathematico, carmen elegiacum, exstat è latina Metaphrasi Catulli, num. LXVII. p. 253. seq. edit. If. Vossii, cujus & Mureti, Scaligerique notis jungenda fragmenta Callimachi à Bentlejo collecta p. 434. seq. & notæ Annæ Fabri p. 266. seq. tum Politianus c. 68. Misc. Meminit & Geminus c. 2. Astron. καὶ ὁ ὕστερον κατήστελμι. ὑπὸ καλλιμάχου Βερενίκης κόμας.

Βεργύχ. Hephæstio Enchirid. p. 30. καὶ τῶ πεπταμέντῳ ᾧ καλλιμάχου ὅλοι ποιήματα Βεργύχου συνθήκη.

Δαίμονες ἐνυμνούνται * Φαῖβέπ καὶ Ζεῦ, Διδύμων θῆνάρχα.

Quæ postrema verba Callimacho laudato affert etiam Etymol. M. in Διδυμαῖ. Ut ut vero Βάκχον non Βεργύχον habent Hephæstionis editiones, Βεργύχον tamen è tribus codicibus MSS. & Terentiani Mauri auctoritate recte reposuit Clariss. Bentlejus. Lutatius ad 3. Thebaid. p. 104. Branchi meminit Terentianus de metris:

*Hymnum Branchiada Phæbo cantasse Jovique
Pasorem Branchum &c.*

Pro Branchiada nova editio è vulgatis Terentiani codicibus, dubito, an bene, legit Βασιάδην.

Γαλάτεια Galatea, carmine Hexametro. Athen. lib. VIII. p. 284. & Eustath. ad Iliad. σ. p. 1088.

Γλάυκη. Glaukis. Suid.

Δαίδαλ. Steph. Byz. in ἀδελφ. Sed locus est corruptus, & falluntur, qui Comædiæ vel Tragædiæ hoc nomen esse existimant. Confer Bentleji fragmentum CCCV. Verisimillimum autem mihi videtur, locum illum ita esse legendum: καλλιμάχου, Δαίδαλῳ ἐν βοῇ ἐλάχαινε μὲν ἔργα σιδήρεα.

Ἐθνη καὶ ὀνομασίαι. De nominibus genti alicui peculiaribus. Athen. lib. VII. p. 329. & ex eo Eustath. ad Odyss. ψ. p. 799. Hujus operis partes fuisse videntur, quæ memorantur Suidæ: περὶ μετωνομασίας ἰχθύων, & μετὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεως.

Ppp 2

hy-

- In editione Clariss. Bentleji bis male excusum ἐνυμνούνται contra leges choriambi. Sed hoc typographi vitium est haud dubie.

Ἑκάλη *Hecale*, Poema Heroicum de anu paupercula hujus nominis, quæ Theſeum hospitio excepit. Confer Illuſtris Spanhemii notas ad hymnum in Apollinem v. 106. ad quem locum Græcus Scholiaſtes: Ἑγκαλεῖ δὲ τῶν τὰς σκώπιδας αὐτὴ μὴ δυνάσθαι ποιῆσαι μέγα ποίημα, ὅθεν λυγρὰ καὶ ἀδὴ ποιῆσαι τὴν ἑκάλην. Dan. Heinfius ad Horatium p. 18. *Callimachus, ut notum est ex hymnis, male audiebat apud amulos, quod sola epigrammata, elegias & hymnos, nullum autem carmen scriberet perpetuum. Quorum judicium commotus, Hecalen, ut notant interpretes, composuit, quod perfectum carmen fuit, licet non integram Theſei complecteretur historiam.* Vide & Politianum c. 24. Misc. Meurfii Theſeum c. 10. Natalem Comitem III. 4. Mythologia, Suidam in κωλίας & κωμήται. Fragmenta à Doctissimo Bentlejo collecta num. XL - LXVI. & CX. Hecalen Callimachi *Martianus*, qui sub Imp. Anastasio vixit, explicavit Metaphraſi Jambica, ut Suidas teſtatur in μαρτυρίας.

Ἑλεγεία, in quo genere poematis principem habitum eſſe Callimachum teſtatur Quintilianus X. 1. unde Elegi Ovidio dicuntur *Callimachi numeri*, & alibi *molle Callimachi iter*. Vide & Diomedem lib. 3. pag. 381. Fragmenta à Bentlejo collecta p. 322. ſeq. tum num. CXCII.

Ἑλπίδες, *Speſ*, Suid.

I. **ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ** *Epigrammata*, quorum enarrationem olim ſcripſerat *Archibius* Grammaticus, Apollonii dyſcoli F. teſte Suida. Hodie in edicionibus Callimachi noviffimis exſtant Epigrammata LXII. His adde, quod ex Anthologia VI. 15. Callimacho auctoritate codicis Platini vindicat Clariff. Grævius præf. ad Callimachum. Etiam hoc vidi Callimacho tributum à Joachimo Camerario Orat. de bello Turcico, quod ad Callinum referunt codices Stobæi teſte Geſnero; H. Stephanus tribuit Tyrtæo:

Οὐ γὰρ κως θανάτῳ φεύγειν εἰμαρμένον ἐστίν
 Ἄνδρ' εἰδ' εἰ περὶ γένων ἢ γένος ἀθανάτων.
 Πολλὰ κ' ἀεισήθητα φεύγων καὶ οἰῶναι ἀκόντων
 Ἐρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μένει καὶ χερὶ θανάτου &c.

Vide & fragmenta à Bentlejo collecta num. LXX - LXXIV. & CXLII. tum Natalem Comitem VII. 15. Mythol. & quæ viri do-
 cti

Ad Martialem IV. 13. Attilius Fortunatianus de Priapeo me-
tro: *Nam proprio commate Callimachus in Epigrammatibus usus est, &*
Bacchylides in carminibus & alii. Laudat Callimachum Epigramma-
tum nomine Plinius IV. Epist. 3. Athenæus XV. p. 669. *Ἐποὶ δὲ ἐν*
παιρὶ τοῦ Καλλιμάχου γινώσκων ἑπιγράμματα &c. Inter Epigramma-
ta vetera latina à P. Pithæo edita non longe ab initio libri primi
occurrit hoc Callimachi, imaginis inscriptum Jovis:

Quanam hac forma? Dei. Cur versa est? fulgura lucis
Divina non fere debilis hac acies,
Quid vero exisist tanquam uno è corpore corpus?
Hic amor est. Si amor est, cur videt? At Jovis est.
Cur ita complicitis aliis? nunquam evolat. At cur
In se convertit tela? sui ille amor est.
Cur ferro sine tela gerit? Quia vulneris expertus
Ille est. At vester vulnerat & cruciat.

Ἐπὶ τῶν ἐλεγειακῶν οἷς Σωσίβιον, Carmen Elegiacum ob partem victoriam, ad
* Sosibium, Athen. lib. IV. p. 144. Θεόφραστος ἐν τῷ πρὸς Κάσανδρον
πρὸ βασιλείας, εἰ γήσονται τὸ σύγγραμμα, Πολλοὶ δὲ αὐτὸ φασὶν εἶναι Σω-
σίβιον οἷς ὁ Καλλιμάχος ὁ ποιητὴς ἑπὶ τῶν ἐλεγειακῶν ἐποίησεν.

Ἐπὶ τῶν Carminis Heroici liber 1. allegatur in Strobæi ferm. CXIV. de
laude senectutis edit. Gefneri, sed nihil tale in Grotii edit. p. 476.
& res ipsa docet, non esse ἐπὶ, quæ ibi adducuntur, sed ἐλεγείων.

Ἐπίσυνα Anniversaria, vide supra Ἀπὸ.

Θαυμάσια sive Θαυμάτων ἢ οἷς ἀπὸ παντὸς τοῦ γῆν καὶ πύριος ὄντων
συμπαγῶν. Mirabilia sive miraculorum per totum orbem collecta-
ma. Suid. Confer Metrisium ad Apollonii Histor. mirabil.
cap. 144. Phlegontis mirabil. cap. 4. & fragmenta à Bentlejo
collecta num 75. Jonsium II. 12. de scriptoribus Hist. Philosoph.
ubi & alios θαυμασιῶν scriptores collegit, quibus nonnullos adjun-
gere me memini lib. 1. c. 22. 6. 4. Partem hujus operis fuisse
credibile est, quod Suidæ iidem inter scripta Callimachi memora-
P p p 3 tur

* Intelligit Sosibium, qui in aula ptolemæorum summx rei præfuit, de quo Polybius lib.
XV. Fuit & Sosibius quidam Tragicus, de quo dixi lib. 2. c. 19. tam Sosibius La-
eo, Grammaticus ἐπιλογικὸς sive solvendis quæstionibus celebris. quem Θαυμά-
σιον vocat Athenæus lib. XI. & memorat Suidas, De Sosibio Tarantino vide Hum-
fredi Hody librum de Aristeia p. 101.

tur περὶ τῶν πελοπόννησος καὶ Ἰταλίας θαυμασίων καὶ ὠραίων, de rebus in Peloponneso & Italia mirabilibus.

Ἰάμβοι & χαλιδάμβοι. *Jambi & choliambi.* Vide fragmenta à Bentlejo collecta num. LXXVI - C. & CCXIX. tum ad LXXXV. confer Salmasium p. 494. de usuris, & ad LXXXVI. Samulem Petitem Misc. Obs. lib. 1. c. 2. p. 9. seq. XCIV. est, quod unde petiisset Scaliger ad Manilium, non comperisse se fatetur Menagius ad Laertium lib. 1. sect. 23. Addendus & hic locus Strabonis IX. p. 437. Καλλιμαχὸς μὲν δὲ Φοῖνι ἐν Ἰάμβοις, τοῖς Ἀφροδίταις, ἡ Θέω δὲ ἑμία, τὴν κασιγνήτην Περβάλλειαν πύσας τῷ Φρονίῳ, ὅτι μόνη ὠραδίχεται τὴν τῶν θυσιῶν.

Ἰβίς live invectiva & diræ in Apollonium Rhodium discipulum ingratum. Suidas in καλλιμαχῶ. Cælius Rhodiginus XII. 1. Cæcilius Minutianus Apulejus ait Corvinum (alii suspicantur Hyginum) ab Ovidio Ibin appellatum fuisse, ex avis * feditate, cui ventrem rostro purgare in seum sit, & hoc ex Callimachi imitatione. Hauserit hæc Rhodiginus ex veteri in Ibin Ovidii scholiaste quem Salvagnius Boessius non vidit. Confer fragmenta Callimachi à Bentlejo collecta pag. 345. seq. Non adeo prolixum ** fuisse Battiadæ Ibin docet Ovidius v. 449. Poema difficile & quod Grammaticis crucem figeret, testatur Clemens Alex. 5. Strom. p. 571.

Ἰστορικὰ ὑπομνήματα, *Commentarii Historici.* Harpocrat. in ἀκὴ, Schot. Apollonii I. 116. Eustath. ad Odyss. μ. & Athenæus III. p. 95. qui innuit hoc opus ab aliis tributum fuisse Zenodoro.

Ἰὺς ἀφίξις, *Jūs adventus.* Suid.

Περὶ μετονομασίας ἰχθύων, *de mutatis piscium nominibus.* Suid. vide supra in ἑθνικῶν ὀνομασσίαι.

Ἐπίσεις νήσων καὶ πόλεων καὶ μετονομασσίαι. *Origines insularum & urbium, & nomina mutata.* Suid. Videntur ex hoc opere petita, quæ Callimachum laudans notat Plinius III. 21. & 26. Hist. & Lutatius ad IV. Thebaidos v. 46.

Κυδίππη *Carmen de Acontio & Cydippe*, cujus meminit Ovidius de remediis amoris v. 380. 381. expressisse videtur in Epistolis Heroidum 20. seq.

* Imaginem hujus avis habes in Museo Romano Angeli Caussæi viri præstantissimi.

** Prolixiorem fuisse in describendis, quæ sibi versu exponere proposuisset & luxuriosior, perinde ut parthenium & Euphorionem, notat Lucianus de scribenda historia T. 1. p. 637.

seq. Confer Aristanetum libri 1, Epistola 10. quem pleraque grandiora ex hoc Callimachi poemate transtulisse observat in notis doctissimus Josias Mercerus. Consulenda etiam fragmenta à Bentleio collecta num. CI - CII.

Κωμῳδία, *Comædia*. Suidas.

Μέλη *Carmina Lyrica*. Suid.

Μηνῶν προσγορεύματα ἐν τοῖς καὶ πόλεις. Mensium nomina apud singulas gentes & urbes. Suid. Forte hæc pars fuit operis Callimachei cui titulus erat ἐθνικὰ ὀνομασίου.

Μυσεῖον *Museum*, sive de Museo, quod Alexandria hominibus eruditis alendis primum instituerat munificentia Regis Ptolemæi Philadelphi. Suid. de Museo illo Alexandrino agunt viri doctissimi Joh. Frid. Gronovius & Lud. Neocorus, quorum diatribæ tomo octavo thesauri Antiquitatum Græcarum sunt insertæ, Jonsius III. 2. ubi & alios de Museo scriptores deperditos commemorat: Tillemontius in historia Imperatorum Gallice edita T. 2. p. 431. seq. Guil. Caveus parte 2. Hist. literariæ scriptorum Ecclesiasticorum in Athenagora, & Rev. D. Adam Rechenbergius in exercitatione de hoc Museo edita Lipsiæ A. 1698.

Νόμιμα βαρβαρικά, *Instituta Barbarica*. Suid. in Φασηλιτ̃ Σύµα. Addendus itaque Callimachus aliis νόμιμων scriptoribus, de quibus agit Joh. Wovveranus c. 9. Polymathiæ.

Περὶ Νυμφῶν σύγγραμμα, *Liber de Nymphis*. Stob. eclog. Phyl.

In Homerum scripta Callimachi commentaria, è duobus Strabonis locis, suspicatur vir doctissimus Joh. Meursius. Sed vide quæ notavi supra lib. 2. cap. 5. De Homeri ætate quidem egit Callimachus teste Tatiano, & de Margite Homeri teste Harpocrate in μαργίτης. Sed utrumq; hoc non dubito nos fuisse lecturos in ejus πίναξι παντοδαπῶν συγγραμμάτων, si illud Callimachi opus ad nos pervenisset.

Περὶ ὄρνεων, *de Avibus* Athen. Ælian. & alii. Vide fragmenta à Bentlejo collecta p. 349. 350.

Πίναξ * παντοδαπῶν συγγραμμάτων sive πίνακες ἔν πάσῃ παιδείᾳ διαλασψάτων, καὶ ὧν συυέγραψαν, ἐν βιβλίοις γκ'. *Index*, sive *Elencbus scriptorum omnis generis, libris CXX*. Suid. in hoc præstantissimo opere, &

* Alii fuere πίνακες, de quibus Polemonem, Hypsicratem & Antigonum laudat Laertius VII. 122. Pictorum nimirum veterum tabule singulisque scriptis collectæ ac recensitæ.

& quod intercidisse imprimis dolendum est, Callimachus præter nomen, ætatem, patriam, genus & vitam uniuscujusque scriptoris, scripta, scriptorum titulum, argumentum, & initium, numerumque versuum * retulit, & dubia ac supposititia à genuinis auctorum fœtibz distinxit. Confer, quæ de hoc opere notavit Jonsius lib. II. cap. 5. Videtur autem digestum fuisse ita, ut unius argumenti scriptores conjungerentur, & una serie legerentur. Sic Tragicos & Comicos junctim recensuerat Callimachus in πίνακι καὶ αἰαγρα-
 Φῇ τῶν χρόνων καὶ ἀπ' ἀρχῆς ῥητορικῶν διδασκάλων, in indice sive descriptione eorum, qui Tragedias & Comædias docuerunt, ab initiis usque re-
 perti utriusque dramatum generis, secundum seriem temporum. Hoc enim scriptum eidem Suidæ memoratum, non dubito partem fuisse majoris illius in CXX. lib. distributi. Confer, si juvat, quæ de aliis didascaliarum scriptoribus notavi supra lib. II. c. 19. in Aristotele. Similiter Rhetoras recensuerat Callimachus in πίνακι sive αἰαγρα-
 Φῇ ῥητορικῶν, cujus mentionem facit præter Athenæum Dionysius Halicarnassensis. Leges & legumlatores in πίνακι τῶν νόμων indicibus legum, quorum tertius laudatur eidem Athenæo lib. 13. p. 585. ubi prima verba legis cujusdam refert cum numero εἰχων. Sed & πί-
 ναξ τῶν Δημοκρίτου γλωσσῶν καὶ συνταγμάτων, Index vocum inusitatarum, scriptorumque Democriti, Suidæ memoratus, quin ejusdem operis pars fuerit, vix dubito. Adversus Callimachi πίνακας scripserat Aristophanes Byzantius Grammaticus, teste Athenæo lib. IX. pag. 408.

Battiadem in Paredris, sive poemate, quo de dæmonibus paredris egerat, laudat Fulgentius in continentia Virgiliana: nec illa, qua Dardanus in dynameris, aut Battiades in paredris, aut Campester in Catabolicis infernalibusque cecinerunt.

Πισαῖα scriptis Callimachi accenset Meursius è Fulgentii expositione antiquorum verborum in succeta. Sed ibi reperio laudari non Callimachum, sed Callimorphum in Pisais: ambrosio redolent succeta sapore.

Συναγωγὴ ποταμῶν, sive περὶ τῶν ἐν οἰκισμῶν ποταμῶν. De fluminibus orbis terrarum liber, Strabo lib. IX. p. 397. & Suidas. Hujus operis partes

* Emendandus interpretes Athenæi VI. p. 344.

tes erant, quæ eidem Suidæ referuntur *πρὸς τῶν ἐν Ἑυρώπῃ ποταμῶν*
& πρὸς τῶν ἐν Ἀσίᾳ ποταμῶν, de fluviiis Europa & Asia.

Callimachum ἐν τοῖς ποιεῖν *Πραξιφάιλῳ* allegat scriptor vitæ Arati. Ad
 illum, ni fallor, Praxiphanem, qui allegatur à Demetrio *πρὸς ἐρμηνείας* §. 57.

Σατυρικά δαμάσκη Suid.

Σιμέλη id.

Τραγωδία id.

ἝΜΝΟΙ *Hymni*, quorum exstant hi sex Elegiaco carmine scripti: in *Ἰουστινῷ*,
 allegatur à Suida in *ἀποθεωσίῳ*, *λίπεριον* &c. ex eodē petitum est v.
 8. seq. quod refertur ab Athenagora, Clemente Alex. & aliis, à Cla-
 rissimoque Bentlejo memoriæ lapsu relatum inter fragmenta
 num. CCCXCI. *Κρήτης αἰὲς ψεύσαι, καὶ γὰρ τάφον ὡς αἶσα σῆο Κρήτης*
ἐτεκτίναντο. Hunc hymnum duplici metaphrasi latina poetica,
 adstrictiore altera, altera liberiore donavit H. Stephanus. Vertit &
 latino carmine præter Nicolaum Frischlinum (qui omnes prosa &
 versutranslulit) Bonaventura Vulcanius. (2) in *Apollinem*. (3) in
Dianam, latino carmine redditus à Francisco Florido Sabino Basil. 1540.
 fol. pag. 315. inter alia Sabini scripta, & in editione Callimachi
 Frischliniana Basil. 1589. 8. p. 340. (4) in *Delum*. (5) in *lacrimum*
Palladis, quem hymnum è MS. Codice accentibus destituto edidit
 & pereleganti Metaphrasi donavit Angelus Politianus c. 80. Miscell.
 (6) in *Cerere*. Hic Hymnus, ut superior quoque Dorice scriptus
 est, & Argis compositus videtur à Callimacho, si audimus ingenio-
 sissimam Annam T. Fabri filiam.

Metaphrasin græcam Hymnorum Callimachi, uti Hecales quoq;
Αἰτίων & Epigrammatum composuerat teste Suida *Marianus*, versibus
 jambicis 6810.

ὑπομνήματα ἰσορικά. Supra in *ἰσορικά.*

Χωλιάμβοι. Suid. in *διδυχαμβ.* & supra in *ἰάμβοι.*

III. E veteribus Grammaticis nonnulli fuerunt, qui Callima-
 chi scripta vel (1) commentariis illustrarent, ut *Astyages* quidam, cuius
ὑπομνήματα εἰς Καλλίμαχον Suidas memorat, *Archibius* item, qui in Epi-
 grammata, & *Eratosthenes* atque *Theon*, qui in *Ἀἰτία* scripserant, ut ante di-
 xi: vel (2) explicarent Metaphrasi, ut *Marianus*, cuius jam in hymnis
 feci mentionem: vel (3) quomodo interpungenda essent, docerent,
 ut *Nicanor* Alexandrinus, qui teste eodem Suida, librum composuerat

περί σγμῆς τῶν ποιῶν Καλλιμάχου. Etiam contra Πίνικας scripſiſſe *Aristophanem* Grammaticum, notavi ex Athenæo, cui adde, quod Callimacho detrudere non dubitavit *Severianus* Procli Philosophi discipulus, ut è *Damascio* in vita *Isidori*, *Suidas* retulit in Σεφειανός. Τὸν δὲ Καλλιμάχον εἰς χεῖρας λαβὼν, οὗκ ἔστιν ἐπὶ κατόπκῳ τῆς Ἀβδὸν ποιητῆς, αἰσχρολογία δὲ τῆς μάλλον, ἢ πολλὰ καὶ κατὰ βιβλίον προσέειπε. Hoc odium fortassis inde provenit, quod de Platone Callimachus secus sensit, eumque idoneum Poetarum esse judicem inficiatus est, quo nomine etiam in Callimachum invehitur *Proclus* in *Timæum* p. 28.

IV. *Scholia brevia Græca*, quæ hodie è MS. codice in sex hymnos edita exstant, cui debeantur auctori incertum est. Scriptores in iis veteres allegantur nulli præter *Hesiodum* l. 95. III. 53. *Homerum* II. 6. 35. 50. III. 4. 12. 40. 90. 250. IV. 73. 122. 209. 286. V. 30. *Theocritum* III. 19. *Diogenianum* III. 190. *Herodianum* III. 235. *Thucydidem* IV. 11. *Pindari* & *Bacchylidis* de *Delo* IV. 28. *Olenis Lycii* hymnum IV. 155. & *Platonē Phædone* IV. 312. *Syracusana* dialecti mentio fit II. 15. *Gesnerus* in *Bibliotheca* admodum recentem notat esse scholiorum horumce five auctorem five collectorem, quod VI. 111. αἰσχρολογία ἰδιωτικῶς five lingua vulgari appellari κατὰ τὸν. Scholia inedita interlinearia in Callimachum memorat *Labbeus* *Bibl. nov. MS.* p. 372. Anonymum vitæ Callimachi auctorem, quæ editionibus præfigi solet, perperam à *Suida* distingvit *Menagius* ad *Laertii* IX. 40.

V. Editiones Callimachi.

Græca cum scholiis Græcis.

1. Prima Hymnorum sex, literis capitalibus, Florentiæ in 4. edente *Lascari*.
2. Basileæ apud *Hieron. Frobenium* 1532. 4. adjuncta ad calcem veteri *Gnomologia*, de qua dixi supra lib. 2. c. 11. §. 5.
3. Parisiis apud *Vascofanum* 1549. 4. Editionem *Basil.* 1556. *Bœclero* memoratam non vidi, nec quam *Bolduanus Lipenius*que cum emendationibus *Lud. Carrionis* ajunt prodiiſſe *ibid.* 1557. Neque *Parisiensem* 1574. 4.

Græca sine Scholiis.

- Aldina* A. 1513. 8. cum *Pindaro*, *Dionysio*, *Lycophrone*.
H. *Stephani* inter *Poetas Principes*. *Parisi.* 1566. fol. typis luculentis.

Græ-

Græco-latina sine Scholiis Græcis.

Hymni & Epigrammata cum versione *Nic. Frischlini* In corpore poetarum Græcorum Genev. 1606. fol. Jacobo Lectio curante p. 554. seq. Hymni, Epigrammata & fragmenta cum notis *Bonaventura Vulcanii*, Antverp. & Lugd. Bat. 1584. 12. quæ editio cum notis MSS. Martini Sladi, P. Francii & aliorum fuit in Bibliotheca laudati Francii, & ab illo utenda data fuit Clarissimo Grævio. Ad Callimachum *Moschi Idyllia* quoque adjunxit in hac editione Vulcanius.

Cum notis *Anna Tan. Fabri* filiz, quæ novem Epigrammata ex Anthologia inedita (illustri Huetio, cui Callimachus iste dicatus est, communicante) prima vulgavit & interpretata est, fragmentaque post H. Stephanum, Vulcaniumque nova adjunxit. Paris. 1675. 4.

Græco-latina cum scholiis Græcis, & notis doctorum Virorum.

Hymni & Epigrammata è recensione *H. Stephani*, cum ejusdem notis, & cum versione gemina, notisque *Nicodemi Frischlini* * Genev. 1577. 4. Adjunxit & H. Stephanus Callimachi fragmenta quædam à se collecta.

Hymnicum duplici interpretatione (prosa & altera carmine) & annotationibus *Nicod. Frischlini* recognitis, scholiisque veteribus græcis separatim adnexis, tum Epigrammata Callimachi XXXIII cum versione ligata, & fragmenta (quæ ab H. Stephano jam collecta dixi) Basil. 1589. 8. Vitam Callimachi quoque præfixit Frischlinus Græce & latine à se compositam, & *Archia* Epigrammata Græca ex Anthologia excerpta, & latina donata Metaphrasi, ne dicam de aliis Frischlini carminibus & Epigrammatis Græcis & latinis, hymnosque Græcos in Christum proditum, quæ in hac editione Callimacho subjuncta leguntur.

Locupletissima & elegantissima omnium editio Callimachi est Ultrajectina A. 1697. 8. 2. Voluminibus, ex recensione *Theodori Grævi*.

Qqq 2

vii.

* Epistola dedicatoria Frischlini data est Tubingæ A. 1571. nulla vero Callimachi editio Frischliniana Tubingæ prodiiit, licet hoc ex Actis Erud. 1697. p. 487 aliquis possit suspicari, sed Genevam ad H. Stephanum Tubingæ sitas lucubrationes misit Frischlinus. Falluntur quoque, qui editionem A. 1577. non Genevæ; sed Parisiis prodisse affirmant.

vii, Joh. Georgii F. licet Theodorus ipse manum ultimam operi non admovit, sed in flore ætatis extinctus magno Patri absolvendum reliquit. In hac editione primum occurrunt *Hymni* VI. nitide excusi & eleganti iconne in æs incisa singuli ornati, cum versione profaica à Theodoro Grævio interpolata, subjectis per singulas paginas Scholiis Græcis, & notis virorum doctorum Francisci * Robortelli, H. Stephani, Bonav. Vulcanii, Annæ Tan. Fabri filiz Daceriz, & quas Theodorus vel ipse addidit vel ex Joh. Meursii ineditis lectionibus Academicis in Callimachum petiit, vel à Jac. Gronovio. P. Francio, & aliis viris doctis accepit. Hymnos excipit *Poematum de Coma Berenices* latine è Catullo, tum *Epigrammata* Callimachi LXII. ex edita & inedita Anthologia & aliunde collecta, quorum septem postrema ante lucem non viderant. Univerſa notis eruditis illustravit Bentlejus, & ab undequadragesimo usque latine translulit, additæ præterea notæ sunt variorum, Annæ Fabri maxime & Vulcanii. Seqvuntur inde fragmenta Callimachi post Henrici Stephani industriam longe diligentius collecta à Vulcanio, Anna Fabri, Ez. Spanhemio & diligentissime à Richardo Bentlejo, cujus Spanhemii & Bentleji collectiones nunquam ante editæ fuerant. Adde, si placet hoc è Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem: τῆς ἡμετέρας ἡ λέξις ἐστὶ καὶ ἡ ἀκυρολογία, ὡς ἐπὶ Καλλιμάχῳ ἐπὶ τῶν ἀπολαύσεων ἡπίων,

Μητις ἐξ ἐκένωσιν ἐκφύσιν ἢ τινδύα.

Τανταῖν γδ, ἐβάρυναι ἀπολείποντες τὰ ἴσα αὐτῶν τοῖς φέρον βρέφιν. Habes præterea in Græviana Callimachi editione notas Frischlini integras separatim excusas & p. 456. Henrici Stephani sex Epigrammata judicio Ovidii ** Callimachum arte non ingenio valere existimantis opposita. Hinc Bentleji in loca quædam hymnorum egregiæ animadversiones, in quibus nonnulla, de quibus Stanleio etiam in mentem venerat. Quod vero in iisdem p. 457, seq. adversus Casaubonum c. 18. lect. Theocrit. & Salmasium p. 242. ad aram Dosiadæ disputat, Græcos nunquam αὐ & αἰ secuta consonante corripuisse, refellitur argumentis non inficiandis à Joh. Jensio lib. 2. c.

6.

* Robortelli annotationes in hymnos Callimachi & aliorum quorundam scriptorum Ioan. prodioze Venet. 1543. 8. Nonnulla fragmenta Callimachi emendat & illustrat Casaubonus c. 4. lectionum Theocritearum.

** De illo Ovidii judicio vide Heinsium prolegom. ad Hesiodum edit. in 4. ubi ostendit Ovidium per ingenium intellexisse ἑρμηνείαν sive impetum pectus, quo sæpe peccant Poetæ, & optimi sunt, qui peccant sepiissime.

6. lectionum Lucianearum p. 166. seq. Vide fis & Jac. Gronovium ad Manethonis Apotelesmatica p. 274. Post Bentleji animadversiones sequuntur notæ Pauli Voetii antecessoris Ultrajectini, quas e Bibliotheca filii, Illustris Viri, Pauli Voetii van Winsen, cui tota hæc editio à Grævio inscripta est, primus heic Paulus Bauldry edidit. Volumi claudunt dedicationes præfationesque Frischlimi, Vulcanii & Annæ Fabri, tum indices locupletissimi, quorum familiam ducit index græcus omnium verborum, quæ in Callimachi hymnis, epigrammatis & fragmentis occurrunt. Volumen alterum impletur uberrimis & longe doctissimis Illustris Ez. Spanhemii ad sex Callimachi hymnos commentariis, opere ut elegantissimus Brouckhusius ad Propertium p. 314. vere scripsit, *admiranda eruditionis, & quale hodie vix sperare ab ullo mortaliūm audeamus.*

VI. Fuerunt & alii Callimachii (1) Strategus nostri avus. Vi-
de Epigramma 21. (2) Callimachus nostri sororis filius, quem *de Insu-*
li scripsisse carmine Epico, è Suida notavi. (3) Callimachus Atheni-
ensis, dux fortissimus & cum Cynægiro Medici belli fulmen, cujus præ-
ter alios meminit Plutarchus in Catone p. 353. hic ipse enim est, licet di-
versum facit aliud agens doctissimus Jonsius p. 242. (4) Callimachus
Amisenorum & postea Nisibis præfectus arte Mechanica clarus adver-
sus Romanos in bello Mithridatico. Plutarch. Lucullo p. 503. & 514.
(5) Callimachus statuarius, de quo videndus Franciscus Junius in Ca-
talogo Artificum. Neque alium forte Callimachum intelligit Plinius
VII. 47. in loco, quem inter Battiadæ fragmenta adscripsit præstantissi-
mus Bentlejus num. CCCXCIX. (6) Callimachus Atheniensis, amicus
Platonis, & curator ejus testamenti Laert. III. 42. & 43. (7) Callimachus
χοροδιδάσκαλος, Aristoph. Ecclesiaz. v. 184. (8) Medicus Herophileus,
quem vocabula Hippocratis exposuisse testatur Erotianus sive Herodianus
in præfat. lexici, & quem *de coronis, quæ nocerent capiti*, græce scripsis-
se testatur Plinius XXI. 3. Hic videtur etiam respici à Galeno I. in VI.
Epidem T. 5. edit Basil. p. 447. At apud Eusebium X. 11. præparat.
Evangel. pro Callimacho Colopbonia legendum est è Tatiano *Antimachus*,
quod miror fugisse illustrem Spanhemium quem nihil fugit, p. 119. ad
Callimachum, & G. Vossium in Poetis Græcis. Per Romanum vero *Calli-*
machum Propertius IV. 1. 46. intelligit seipsum, non alium nescio quem
Romani Callimachi nomine poetam, ut existimavit Flavius Blondus.

Apud Quintilianum XI. 2. pro *Apollas Callimachus* (ut habet etiam illustris Obrechtii editio) quidam legunt *Apollas & Callimachus*.

Fuit & annis abhinc ducentis amplius *Philippus* quidam *Callimachus Experiens* Florentinus, post varia scripta, Historici præcipue argumenti edita, A. 1490. defunctus, quem Philippum Callimachum à Callimachò Experiente diversum perperam facit Kœnigius in Bibliotheca.

CAPUT XX.

De MANETHONE Ægyptio, & aliis Astrologiæ Apotelesmaticæ Scriptoribus,

Manethonis nomen & atas: Ægyptiaca & alia scripta deperdita. 1 - 7. Apotelesmatica ejusdem auctoris. 8. De aliis Astrologis Apotelesmaticis Græcis editis, singillatim de Paulo Alexandrino, & Hephestionis Thebani, Vettiique Valentis fragmentis. 9. De Astrologis Græcis ineditis. 10. De Astrologis Græcis deperditis. 11. Catalogus scriptorum qui Astrologiam Apotelesmaticam oppugnaverunt. 12.

Nomen MANETHONIS varie exaratum reperio, (*) *Manethon*

- Vide Menag. ad Laert. p. 8. Cæterum Ægyptium nomen est hæud dubie Manethon, ut operam ludat Harduinus, qui in Chronologia V.T. p. 32. repetit ex *Man* voce Germanica quæ *virum* sonat, & Hebraico *מנחם* cum, atque *מנחם* viriute. Nec felicius ipsi res procedit, cum Ægyptiæ veteris linguæ ignarus, tamen p. 18. seq. negat in Ægyptiorum dynastiis apud Manethonem occurrere nomina Ægyptia, sed omnia esse ex Hebræis, pauca è Græcis petita fontibus. Sed exempla quæ mox affert ita sunt comparata, ut æque facile ex Mexicano aliquis idiomate illa possit deducere. Manethonis nomini affinia *Menuthu* Canobi uxor, apud Epiphan, & *Menuthu* vicus Ægypti de quo Stephanus Byz.

Μανέθως, Μανεθῶς, Μανεθᾶς, Μανεθᾶ, Μανέθων, Μανεθῶν, Μαναιθων, & Μανεθῶν denique, quod postremum præ cæteris scribendi modis probat Ed. Bernhardus vir infinitæ eruditionis in notis, utinam integris, ad Iosephum p. 21. Fuit hoc nomine olim in Ægypto vir omni genere sapientiæ (a) excultus, patria Sebennytes (b) vel Diospolititanus, qui sub Ptolemæo Philadelpho functus apud Mendefios (c) vel Heliopolitas summi sacerdotis & scribæ sacri munere, varia Græce (d) scripsit & eidem Ptolemæo dicavit, Historica, Physica & de Apotelesmatica Astrologia, de quibus singulis nonnihil dicam.

I. Αἰγυπτιακῶν tres libros composuisse constat è Georgio Syncello (e) qui ex Africano & Eusebii Chronicis diligenter transcripsit quæ Manethon ex *sacris Hermetis columnis* (f) de antiquis Ægyptiorum Regibus tradiderat, persequens γενεάς CXIII. in Dynastiis XXXI. Secutus est Manethon *χρονογραφῶν* aliquod Ægyptium, quod *πυλῶν* vocatur à Syncello p. 51. & pertingebat usque ad Regem ultimum dynastiæ trigésimæ Nectanebonem, cujus ab Ocho pulsi fuga incidit in Olymp. CVII. 3. paucis ante Perfas ab Alexandro victis annis. Trigesimam primam

Dy-

- (a) Ælianus X. 16. de animal. ἀκούω δὲ καὶ Μαναιθῶνα τὸν Αἰγύπτιον σοφίας εἰς ἀκρὸν ἐληλακότεν ἄνδρα εἰπεῖν δεσ.
- (b) Suid. Μαναιθῶς ἐκ Διοσπόλεως τῆς Αἰγύπτου, ἢ Σεβεννύτης. Sebennytam vocat de Syncellus p. 16. 18. ipse de se Manethoibid. p. 40. γένει Σεβεννύτης ὑπάρχων ἡλιαπολίτης, τῷ δεσπότῃ καὶ Πτολεμαίῳ χαίρων.
- (c) Rursus Suidas: Μαναιθῶς Μένδης ἱερεὺς (doctissimus Suidæ sospitator Neocorus in MSto codice Paris. reperit ἀρχιερεὺς) Αἰγύπτου. Apud Syncellum quorū p. 40. Manethon ipse in Epistola ad Ptolemæum se appellat ἀρχιερεὺς καὶ γραμματεὺς τῶν κατ' Αἰγύπτου ἱερῶν ἀδύτων. Syncello ibid. ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ εἰδωλῶν.
- (d) Iosephus 1. contra Apionem, sive Manethonem potius (in illo enim confutando maxima libri pars occupatur) p. 1039. Μανεθῶν δ' ἦν τὸ γένος ἀνὴρ Αἰγύπτου, τῆς ἐλληνικῆς μετεσχηκῶς παιδείας, ὡς δηλὸς ἐστὶ γέγραφε γὰρ Ἑλλάδι Φωνὴ τῶν πατέρων ἰσραὴν κ. τ. λ. Eusebius in exordio libri 2. πρῶτατα, πᾶσαν μὲν ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ ἰσραὴν εἰς πλάτῃ τῆς ἐλλήνων μετελλεφεσθῆναι, ἰδίως τε τὰς παλαιὰς καὶ αὐτὸς Θεολογίας Μανεθῶς ὁ Αἰγύπτιος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἱερῶν βιβλίῳ καὶ ἐν ἐτέροις αὐτῆς συγγράμμασιν.
- (e) Primus tomus continebat XI. Dynastias Deorum Semideorumque, annis 2300. Reges CXII, Secundus Dynastias XII. XIX, annis 1121. Reges XCII Tertius Dynastias XX. XXXI. per annos 1050. primum librum laudat Syncellus p. 60. secundum p. 59. 72. 73. tertium p. 78. 216. ubi ultimam hanc huiusce testatur. Vides & Scal. ad Græca Eusebii p. 411. b.
- (f) Syncell. p. 40.

Dynastiam videtur Manethon addidisse, in qua tres Reges: Artaxerxes Ochus, Arses Ochi F. & Darius Codomannus quem Alexander superavit. Vide Syncellum p. 78. & 256 qui veteri illo Chronico deceptum Manethonem p. 51. & non pauca mentitum observat, ut Ægyptiæ gentis laudes & antiquitatem amplificaret. p. 15. 17. 37. Profestus & ipse Manetho est se addidisse nonnulla ἐκ τῶν ἀδισπότην μυθολογικῶν, uti sunt quæ confutat Josephus 1. contra Apion. p. 1052. seq. Plura hoc de opere ne addam, facit virorum doctissimorum Vossii & Marshami industria, quorum ille lib. 1. de Hist. Gr. cap. 14. hic sub initium præclari Canonis Chronici de eo agendum sibi duxit. Fidem Manethonis merito elevat post Josephum lib. 1. contra Apion. p. 1039. seq. Hermannus Conringius in Adversariis Chronolog. de antiquis Asiæ & Ægypti dynastiis c. 17. p. 190. seq. Ed. Stillingfleetus Orig. sacr. lib. 1. c. 2. II. Vossius cap. 10. de ætate mundi, & Melch. Leydeckerus lib. 3. de Rep. Hebræorum p. 115. seq. Accerte nihil difficilius fuerit quam dynastias Manethonis expedire & cum reliqua veteri Historia conciliare, ut perspicuum est si quis inter se conferat conatus præstantissimorum veteri ævo Chronologorum Africani, Eusebii, & Syncelli: vel recentium Scaligeri Can. Isagog. p. 128. seq. & 316. seq. Sam. Petiti c. 27. (lib. IV. c. 6.) Var. lect. Kircherum 1. Oedipi p. 68. seq. Petavii, Usserii, Marshamique qui in diversis Ægypti regionibus plures dynastias simul eodem tempore rebus præfuisse contendit, & in antiquitate temporum restituta Pauli Pezronii. Fragmenta quædam Manethonis à Josepho & Syncello descripsit illustravitque Scaliger in Græcis Eusebii & ad calcem operis immortalis de emendatione temporum.

II. Ἱερά βιβλόν. Liber Sacer, quo de Theologia Ægyptiorum Manethon egerat. Meminit præter alia Manethonis συγγραμματα Eusebius in limine libri 2. præparat. cujus verba jam in notula adscripti. Respicit forte etiam Theodorus, quo teste lib. 2. Therapevt. p. 34. Μαθητὰς τὰ πρὸς Ἱσίδον καὶ Ὀσίριδον καὶ Ἄπιδον καὶ Σαρράπιδον καὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐμυθολόγησε. Egerat de Diis ac Semideis gentis suæ etiam in Ægyptiacorum libris: sed ibi magis Chronologi atq; Historici, at in sacro sermone Theologi partibus functi⁹ fuisse mihi videtur. Quamquam idem cum illis sacrum hoc opus fuisse haud dubitavit G. Vossius.

III. Βιβλόν τῆς Σωτηρίας, ad Ptolemæum. Syncell. p. 40. Scaliger ad Græca Eusebii p. 408. Σωτήν πλὴν Ἰνάχα vocabant Ægyptii: nem Σωτήρα καὶ περιόδον Ἰδὸς ἑνὸς Ἰσίδος peregrinationem, qua etiam refertur à Prometheus apud

apud Æschylum. (v. 822. seq.) Videntur Ægyptii annorum suorum certissimam Epocham ὅτῳ τῷ Σωθιακῆς περιόδῳ repetivisse, ut manifeste colligitur ex Clemente Alex. (1. Strom. p. 335.) neque dubito τῷ Σωθιακῆς βίβλῳ & Μανηθῷ ab eodem initio regum suorum dynastias deduxisse. Apud Vettium Valentem Antiochenum Σηθ ex libris Petosiris, non Σωθις dicitur. Ex his verbis colligas Scaligerum βίβλῳ Σωθιακῆς haud diversum existimasse ab opere Historico de Ægyptiorum dynastiis. Sed mihi potius videtur in hoc libro Manetho egisse de anno Ægyptiorum Cynico, de quo dixi ad Chalcidium p. 218. ubi pro πλεχὺν legendum σῶθιν. Notum est fidus quod Græcis ἀγροκύναν, idem Ægyptiis dictum Σωθιν, fuisse.

IV. Manetho ἐν τῷ περὶς Ἡρόδοτον laudatur ab Etymologici M. auctore in λεοντοκόμος & ab Eustathio ad Iliad. λ. p. 857. edit. Rom. ἐν τοῖς περὶς Ἡρόδοτον. Magnus quoque Bochartus 1. Hieroz. p. 715. allegat Manethonem in notis ad Herodotum. Sed aut fallor aut Eustathius & Etymologici scriptor inciderunt in locum Manethonis Historiarum in quo Herodotum castigaverat. Certe Josephus 1. contra Apionem p. 1039. de Historia Manethonis loquens testatur Herodotum sæpius in illa ab ipso reprehensum ob res Ægyptiacas falso memoriæ proditas: Γεγραφεὶ γὰρ Ἑλλάδι Φωνῇ τῇ πᾶσι τοῖς ἰσχυροῖς, ἐκ τῶν ἱερέων, ὡς Φησὶν αὐτὸς, μεταφράσεις, καὶ πολλὰ τῷ ἩΡΟΔΟΤΩΝ ἐλέγχει τῷ Αἰγυπτιακῶν ὑπὸ ἀγνοίας ἐψευσμένον.

V. Περί ἀρχαῖσμι καὶ εὐσεβείας de Antiquitate & pietate sive de priscis & religiosis Ægyptiorum ritibus liber, è quo Porphyrius lib. 2. de abstinendo ab animatis §. 55. narrat immolandorum hominum consuetudinem Heliopoli fuisse Regem Amasin. Porphyrii locus legitur & in Eusebii IV. 16. præparat. & respicitur à Theodorito VII. Therapevt. p. 109. licet Manethonem haud nominet. Confer Marshami Canonem Chron. p. 315. seq. Ex eodem Manethonis libro videtur narrare Plutarchus de Iside & Osiride p. 380. quod in urbe Iethyæ (εἰληθύας enim pro ἰδιθύας legendum, notavit Vir doctissimus) homines vivos palam exusserint canicularibus diebus, cineribus etiam procul sparsis ac dissipatis, ne quidquam de lustramentis hisce Typhoniis superesset.

VI. Φυσικῶν Πραξιμῆ. Laert. proœm. sect. 10. Hæc forte sunt quæ Suidas memorat Φυσιολογικά, & è quibus Ælianus X. 16. de animal. videtur referre eos, qui suillum lac bibant, lepra ac vitilagine infici, etfi

librum ipsum Manethonis haud vidisse, suspiceris ex eo, quod dicitur
 οὐκ ἔω εἶπεν.

VII. Περὶ κατασκευῆς κυφίων de ratione præparandi sacri suffiminis quod κύφιο Ægyptiis vocabatur, & memoratum est Plutarcho, Galeno, S. Hieronymo. Vide Kircherum T. 2. Oedidi part. 2. p. 539. Suidas quidem hoc scriptum Manethoni Mendefio vindicat, quem à Sebennyte videtur diversum facere, sed hujuscemodi in rebus quam parum tribui ejus fidei possit, eruditos viros haud latet.

VIII. Manethoni præterea δοσιπλισματικά δι' ἐπῶν tribuit Suidas, & alia quædam ut ait Ἀστρονομικά. Etiam Paulini Nolani (g) Epistolæ XXXVIII. subjicitur carmen ad Jovium, in quo ejusdem operis mentio:

*Nunc tria miremur sexentem fata Platonem,
 Aut Arati numeros, aut picta Manethonis astrâ.*

Neque vero aliud hic sunt *picta astrâ* quam carmine descripta, & verbis, ut ait Plautus Pœnulo, depicta, quemadmodum de Ennio apud Ciceronem 1. Tusc. quæst. c. 15. *Hic vestrum pinxit maxima facta patrum.* Notum & illud Simonidis, quod variis locis refert Plutarchus (b) *ῥωραφίαν μὲν εἶναι φηγομένην τῶν ποιῶν, πῆσιν ὅσιν ὡσαύτως τῶν ῥωραφίαν, Ποῆσιν ἐστὶν πῆξιν loquentem, πῆξιν vero, Ποῆσιν quamdam tacitam silentemque.* Manethon ipse poema suum cum Hermetis *κηροχύτω ρωραφῇ* conferens *μαθήματα λαλῶν* vocat sub initium libri V. quod è versione mea adscribam:

*E libris, Prolemae, sacris, sacrisque columnis
 Arcanis, sapiens quas bis in reperit Hermes
 Signavit vires proprias cælestibus astris.*

Con-

(g) Barthius lib. 1. adversar. c. 15. *Auctor carminis ad Colleam vel Jovium, quod non optime Paulino abscribi, alibi demonstramus.* Idem XXXII. 22. tribuere videtur Claudiano Mamerto: *Paulinus sive Mamertus ad Colleam* Confer LIV. 3. Paulino audacter tribuit Cerda in Adversariis sacris c. 149. p. 354. Cerdam enim malui vocare quam Lacerdam, quoniam ipse c. 185 p. 497. Nicolaum Abramum suæ Societatis virum non dubitat eo nomine reprehendere. Nicolaus, inquit, Abramus, *cujus ego nomen melius teneo quam ille meum, qui me citans Lacerdam nominat: ego enim Joannes Ludovicus de La Cerda nominor, itaque Cerdam debuisset dicere, non Lacerdam.* Sed ignosce homini ignoranti nostrum idioma &c.

(b) Plutarch. de audiendis poematibus p. 12. edit. Grotii. (in cujus viri maximi versione male est descriptum: *Πῆξιν εἶναι loquens Poema, Poema vero tacitam πῆξιν*) de dignoscendo adlatore p. 58. & IX ult. Sympof.

*Consilii adiutor fuit illi Aesclepius, inde
Cæcis mandavit formas, divinaque imago
Florilega impressa est dono pulcherrima Musa.
Ast ego scilluni cælestia sidera nocte
Sæpe revisendo, picturam sisto loquentem,
Nec quisquam potis est partem hujus cernere laudis
Quam solus, quem plurimum amo, magnus Petosiris,
Non levis iste labor, Ptolemæe, videbitur ulli.*

Jacobus Gronovius Vir. Clariss. in postremo versu edidit, & βασις καίμα-
τ@ & τ@, unde totum hunc locum non videtur cepisse, certe, ut multa,
obscurissime reddidisse. Sed legendum esse & βασις, ut in mea versione
interpretatus sum, nec ipse, credo negabit, si conferet exordium libri
primi, ubi inter alia hæc leguntur:

*De nocte insomnis multo de luce labori
Indulsi, ut Tibi quos mea fecit Musa libellos
Mitterem, & è studiis ferres hac commoda nostris.*

Superfunt Manethonis ἀποτελεσματικῶν, sive de viribus & effectis Astro-
rum libri sex, scripti ad Ptolemæum Regem, quem Philadelphum esse,
adeoque & Manethonem eundem qui Ægyptiaca & alia jam à me com-
memorata scripsit, nulla ut opinor ratione idonea negari poterit. Il-
lud vero de Philadelpho apertissime etiam confirmatur lib. V. 208. ubi
Ἀφροδίτης ὑμῶναισι diserte memorantur, quod & erudito editori observa-
tum. Cæterum tulere ætatem Apotelesmatica Manethonis in unico
quantum sciam codice Mediceo sexcentorum circiter annorum, è quo
varia virorum doctorum Lucæ Holstenii & Lucæ Langermanni apogra-
pha, atq; Jacobi quoque Gronovii editio profluxit. Versiculos quosdam
ex illo opere tum adhuc inedito produxerat Alexander Morus in no-
tis haud protrita eruditione refertis ad novum fœdus in Jacobi I. 1. Alios
Abrahamus Hinckelmannus, decus hujus urbis immortale, in detectione
fundamenti Bohemiani edita Hamburgi 1693.4. p. 114. cujus verba è
Germanico hic translata adscribam: *De Astrologia apotelesmatica nullum
forte in orbe terrarum superest monumentum antiquius sex libris Manethonis sacer-
dotis Ægyptii, qui versibus elegantibus Græcis concinnati in hac urbe* (Hambur-

go) exstant. Semel quidem occurrit in Bibliotheca Joannea inter Codices Holstenianos, alterum exemplum est apud virum quendam nobilissimum, in ejus apographi ora sive margine etiam emendationes non pauca erudita occurrunt. Inscriptum est hoc opus Regi Aegypti Ptolemaeo, Philadelpho haud dubie, qui artem illam magni faciebat, ut patet ex ipso statim limine poematis. Χαίροις ὦ Πτολεμαῖε &c. Testatur quoque Manetho Hermetis se doctrinam afferre lib. V. Ἐξ ἀδύτων ἱερῶν βιβλῶν &c. Unde etiam patet sententiam Kircheri qui duos fuisse Manethones contendit T. 1. Oedipi Syntagm. I. cap. 9. merum commentum esse. Adde Stillingfleeti Origines sacras p. 51. 53. Hæc verba cum legissem, adii virum, non minus doctrina ac pietate insignem quam humanitate incredibili, atque ut mihi Manethonis inspiciendi copiam faceret, ab eo petii, neque hanc tantum ab eo, sed & describendi haud difficulter impetravi. Hinc de edendo scriptore cogitans, latine ita reddere institui, ut versum versu exprimerem: tum acerba morte (i) interim extincto viro præstantissimo, editionem ipsam sum aggressus, versione Græcis ex adverso posita, & libro primo ut in MSto Codice reperi in Aphorismos LXX. distincto, & adscriptis in margine græcis argumentis, quæ compendio exarata etiam in Apographo, atq; adeo difficiliora lectu erant, sed ad intelligendum Poetam non parum conferre mihi visa sunt. Hujus editionis meæ primis forte foliis conspectis calcar sibi addere passus est clarissimus Jacobus Gronovius ad maturandam suam Apotelesmaticorum Manethonis editionem, quam omisiss illis quæ dixi argumentis dedit Græce, Lugd. Bat. 1698. 4. latina sua versione profaria ad calcem separatim subjuncta, additis nonnullis notulis sive castigationib⁹. Cum vero & mihi alia essent quæ agerem, & argumenti vanitas sisteret utcunque imperum animi, mira que esset typorum Græcorum apud nostros lentitudo ac difficultas, facile me prævertit nec invitum. Existimo etiam laborem illum quem rei literariæ bono haud levem insumsit, aliud longemereri, quam ut propter illa quæ in ejus editione vel interpretatione, vel notis etiam obelo digna animadverti (*) fortassis possint, vel à me vel ab alio quocunque exagitetur, cum homines sumus, & scriptorem antiquum

- (*) Hæmorrhagia correptus obiit Hincelmannus ὁ Ἰακωβίτης non multo major quadragenario, 3 Id. Febr. Anni 1695. Vide Rev. Viri amici ac popularis mei honoratiss. Henrici Pippingi Sacrum decadam septenarium sive Memorias LXX. Theologorum p. 199.
- * Animadversa in versione loca quædam non inficienda sunt ab illustri doctrinæ Viro Jacobo Perizonio, in responsione ad nuperam notitiam de variis Eliani aliorumque auctorum locis, Lugd. Bat. 1703. 8. pag. 38. seq.

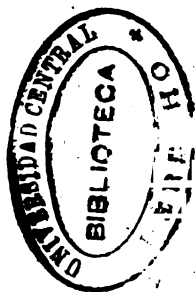
quum Græcum eumque Poetam & Astrologum antea ineditum in lucem proferre omnibus absolutum numeris, res difficillima sit, neque ulli hactenus quod sciam contigerit mortalium. Optent tamen multi mecū, ut vir doctus secum habitans vicissim fastuoso aliorum contemptu, & acerbis indignissimisque sarcasmis ac reprehensionibus quibus viros quoslibet spirantes ac defunctos, etiam præclarissimos, nulla vel levissima data occasione sugillat, (cujus rei exemplum vel in præfatione ad Manethonem adversus Gerh. Joh. Vossium & Alex. Morum dicta præbere possunt) non adeo conspurcaret scripta & merita sua in literas, certe præclara, sed futura opido majora, si quam diligenter humaniores tractat literas tam sedulo quoque caveret humanitati bellum indicare.

In notis ad Manethonem p. 267. Vir doctus protulit versus Hexametros Græci Poetæ de septem Planetis, *nescio*, inquit, *an editos, certe dignos qui legantur*. Hos ipsos in Stobæi Eclogis Physicis pridem vulgatos lector reperiet, & ab Hugone Grotio p. 135. excerpt. latinis versibus eleganter redditos. Septimus versiculus quoque sub Theonis nomine exstat in extremo libri primi Anthologiæ Gr. Epigrammatum. Spicilegium Emendationum & notarum in Manethonem, & argumenta Græca in librum primum, publici juris facere animus mihi est, cum otium nactus fuero ad Maximi poema, de quo infra, *ὡς κατὰ χῶρον*, & meam Manethonis versionem, Manilii exemplo, carmine latino compositam in lucem proferendam.

Fuerunt nonnulli qui dubitarent an Apotelesmaticon libri ad Manethonem referenda essent, vel qui plane contenderent illos nomen tam antiqui auctoris mentiri. Hisce nescio an accensere debeam doctissimum Carolum Cangium de Fraxinis, qui in indice auctorum quibus ad condendum glossarium mediæ Græcitatæ usus est, memorat Manethonis *δοτελεσματικὴν δοτελεσματικὴν τῶν ἀστρολογικῶν* ex Cod. Colbertino num. 2079. Nam ex Glossario ipso in voce *ἀστρολόγοι, πρακτικόν* & alibi apparet Manethonis poema à Cangio minime fuisse inspectum, sed tantum tenuia quædam lemmata ex Manethonis Aphorismis à Grammatico quodam collecta, qualia exstare dixi in ora codicis Medicei. In poemate autem ipso quid demum indignum sit scriptore Ptolemæis æquali, quid antiquissimo Astrologo ac Poeta, nihil hactenus fuit ab iis qui genuinum illud esse dubitant, in medium allatum. E contrario vehementer pro antiquitate ejus pugnant carminis simplicitas castaque

Rrr 3

Ho-

Homeri imitatio, tum scribendi genus aphoristicum, quod antiquis Astrologis probatum fuisse testatur Ptolemæus Mathematicus lib. 3. Tetrabibli cap. 2. ubi illud missum facere se ait, quod varium sit & multiplex, ac prope infinitum. Porro dum circulos cœlestes & astra quæ ab ipsis secantur Manethon describit, facile ostendit se longissime à nostra ætate, cum ista in literas mitteret, abfuisse. Alia enim sidera hodie à circulis illis secari constat, propter præcessionem æquinoctiorum, quæ tanto temporis intervallo diversum sphaeræ situm effecerunt. Quibus si addas totius operis contextum, in quo nihil occurrit quod non ætati Ptolemæi, qui ex Arsinoe conjuge agnoscitur Philadelphus, ac plus simplici vice nominetenus compellatur, nihil quod veterum Ægyptiorum astrologorum sententiis non conveniat; repetitiones etiam antiquissimis potius scriptoribus genuinis quam fœvis impostoribus familiares: nihil profecto habebis quo fidem codicis antiquissimi, quo disertum Suidæ ac Poetæ latini veteris qui picta Manæthonis astra celebrat testimonium jure possis in dubium vocare. Auctor ipse sub extremum libri sexti thema suum natalitium, sive ut Vitrævius dicitur nascentiam testatur fuisse sole in Π Jove in Π Saturno in $\approx$ & Marte in $\odot$. Quod si accuratas Ephemerides non minus quam Chronologiâ omnibus numeris absolutam haberemus, non difficile foret annum quo natum sc. indicat ex hisce indiciis Astrologicis investigare. Jam non magis hoc fieri potest in tanta Chronologorum varietate Astrologorumvæ parum sæpe solidis calculi hypothesibus, quam inepte argumentaremur, si ex hoc ipso genuinum vellemus Manethonem evincere.

Petosirin delicias tuas sive *πλεφίλτατον ἄνδρα* vocat Manethon lib. V. 10. è quo loco non magis probare licet æquales fuisse, quam Iso- cratem vixisse temporibus Dionysii Halicarnassei, quia hic illum *ἑταί- ρον* * suum appellat, vel Dicæarchum aut Theophrastum fuisse æquales Ciceronis aut Attici, quia ab his amici ac familiares vocantur, vel deniq; Zachariam Prophetam vixisse ætate Moysis, quoniam Philoni Judæo Zacharias dicitur *εἰς τῶν μαύουσας ἑταίρων*. Sed quæ Petosiris oratione profaria tradiderat, hæc Manetho versibus Græcis reddidit Hexametris, & observationibus propriis auxit, ut paret è prologis libri I. & V. Longe antiquiorem vero fuisse Petosirin, & multo tempore Manethonem antecessisse, constat ex Aristophane, qui Petosirin memorat apud Athe-
næum

* Vide supra lib. 2. c. 26. p. 848.

secum III. p. 114. Idem Petosiris notatur vel laudatur à Claudio Ptolemæo in tetrabiblo sub nomine Ἑ παλαιῦ vel Ἑ ἀρχαίῃ, ut observavit Salmasius de annis climacter. p. 353. & Marshamus in canone Chron. p. 477. qui de Petosiride ejusque æquali Rege Ægypti Necepho antiquissimis Astrologiæ judiciaræ scriptoribus multa erudite collegit.

Magnum decus Daniæ Thomas Bartholinus libro de Medicis Poetis p. 99. *Inter alia Mathematica*, inquit, *Manethonis fragmentum* πρὸς τὴν Græcis versiculis exstat in Bibliotheca Medicea Florentia literis quadratis, quod descriptum à fratre Erasmo Bartholino vidi hoc principium habere:

Νῦν δ' ἄγε μοι κίχῃ λιθηθελιάς * ἔνεπε μῦθον
ὅσων φέρει νέστοις ἀλγήματα δια σελιῶν.

Verum norit lector hos versus non esse operis initium, nec esse Manethonis, sed esse petitos è medio poemate Maximi πρὸς καταρχῶν quod ante Manethonem in Codice Mediceo legitur; deinde versum alterum scribendum esse sic:

Ὅσα φέρει νέστοις ἀλγήματα δια σελιῶν,
Ὅσα τε λυγρὰ πύλοντι ἐν οἰδαλοῖσι θεύσης
Διόδικα &c.

IX. Ut supra capite V. & XVIII. Astronomos Græcos veteres plerosque persecutus sum, ita juvat hoc loco Manethoni alios Astrologiæ judiciaræ scriptores subjicere, atque editos quidem cumprimis. Ab Hesiodo in ἔργοις καὶ ἡμέραις, & Arato in διοσημείοις constat traditam partem Astrologiæ judiciaræ simpliciore, & cui soli natura rerum suffragari videtur, quæ ex astris de tempestate conjecturam capimus. De utroque & de tribus Hermeti iatromathematicis cæterisque hujus com-matis scriptis dixi suo loco, quemadmodum & infra lib. IV. agam de præcipuo opere hujus disciplinæ, tetrabiblo Claudii Ptolemæi, & qui in illud scripsere Porphyria, Proclo, Anonymo sive Demophilo, aliisque. Præter hos dicendus in præsentī mihi est PAULUS Alexandrinus, cujus posterior editio εἰσαγωγὴς εἰς τὴν ἀστρολογικὴν διδασκαλίαν sive introductionis in doctrinam de vi-ribus & effectibus astrorum, ex Bibliotheca illustris Henrici Ranzovii Sereniss. Danorum Regis per Holfatiam & Dithmarsiam tū legati, vulgata est Græce

* MS. Πυμπληγιάς.

ce cum versione *Andrea Schatonis*, qui MStum codicem innumeris mendis depravatum fuisse queritur. Witebergæ 1586. 4. Inscriptit hæc rudimenta Paulus filio suo *Cronammoni*, qui in priore Patris εκδόσει quædam minus recte se habere notaverat. Πάνυ καλῶς ὁ φίλε παῖ Κρονάμμων, ἐψευδογραφηκότας ἡμᾶς αἰετουῶν ἐν τῇ περὶ ταύτης ἐκδόσει τῇ εἰσαγωγικῇ, περὶ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ συντάξιν λειπορμήλων ἐν ἔδῳ τῶν εἰς τὴν αὐτὴν πρόθεσιν συντινόντων θεωρημάτων. Μετὰ καὶ ἔκαταναγκάσαι καὶ πῆς καὶ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ αἰαφορὰς ὀππλογοζομίας πρὸς τοῖς τέλοσιν ἐκδέσθαι, ὡς πάντας ἐν χρηστέα κατηλφότεων ἡμῶν αὐξάνει ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς δι' αὐτῶν τὴν πραγματείαν ποιημάτων, καὶ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ περὶ κελευσμάτων ἐν τῷ περὶ αἰθέρος καὶ οἰκοδομότης καὶ ἀναίρετός ταύταις περὶ ἡμῶν. Προσεπιτάτο καὶ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ἔΛΑΟΔΙΚΕΩΣ ἐν τοῖς ἰδίοις πέντε βιβλίοις διαβάλλει τὴν Αἰγυπτίους, ὡς πολλὰ ἀπάτη αὐτοῖς γελῆται ἐν ταῖς τῶν ἰσθίων ἀναφοραῖς. Liber planus & facilis, ac locis quibusdā exceptis elementa incertissimæ artis perspicue tradens. Per σφύρας τῶν Αἰγυπτίων videtur intelligere Ptolemaeum, cujus Canonem alibi nominetenus in testimonium citat: τὴν δὲ ἀκρίβειαν τῶν ὁ πρόχειρος καὶ ὁ Κλαυδίου Πτολεμαίου περὶ ἀκρίβειας. Tempus quo scripsit satis accurate definire videtur diem XX. Mechir anno Diocletiano 94. hoc est CHRISTI Anno CCCLXXVIII. Verum Auctor Christianus *scholiorum Græcorum* quæ cum Pauli libro edita sunt, eumque jam illustrent jam reprehendunt, testatur se scripsisse Anno Diocletiani 867. qui respondet CHRISTI anno MCLI. Græcorum 6659. Meminit inter alia Paulus etiam libelli sub *Hermetis Thesmagisti* nomine jactati, cui titulus ἡ παύρεσις, & ex ea refert doctrinam de septem κλήροις sive sortibus planetarum, de quibus dixi lib. I. c. 7. p. 50. Rursus ex eodem *Hermete* profertur locus de climacteribus: παρέθετο δὲ ὁ Τρισμαχὺς Ἡεμήης ἐν τῇ περὶ κλιμακτῆρων πραγματείᾳ, λέγων ὕτως. ὅτι πάντοτε οἱ ὀππλορῶντες αὐθροπίναις γινέσκει κλιμακτῆρες νόσων περὶ οἱ γίνονται, ἀλλ' ὅτε μὲν πένθους, ὅπ' ἢ δικῶν, ἑτέροι δὲ μακρῶν ἢ χρονίων δόποθμίων δότηρες γίνονται. Καὶ οἱ μὲν διὰ τῶν περὶ αἰρέτων δόποθμίων κλιμακτῆρες νόσων καὶ κινδυνῶν καὶ πένθους παρὰ τοῖς χρηματίζουσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν ἀναιρέτως, ζῆμιων καὶ τῶν ἑτοῖς περὶ ἀπλοσίων. Claudis librum Paulus allata genitura mundi, sive descriptione situs planetarum cum primum cœperunt orbem terrarum lumine suo collustrare, tunc scilicet solem ait fuisse in leonis parte * 19, lunam in Cancrī 11. Saturnum in Capricornī 15. Jovem in sagittarii 15. Martem in Scorpii * 14. Venerem in libræ parte * 3. Mercurium in * 7.

Vir-

* Firmicus lib. 3. (al. lib. 2.) c. 1. Math. ubique legit 15, referens & ipse Thema sive figu-

Virginis Oriente in cancro circa horoscopus parte 15. hora noctis undecima assumpta. αὐτῇ, inquit, ἐστὶν ἡ ὁρὸς καὶ ὁπρὶν κόσμος γένεσις. Ἐν τοῖς τοῖς ζώδιοις πρώτοι οἱ περὶ κείνους ἀστέρες ἐξεφαίησαν, αἰώνιον ἔχοντες πνεῦμα ἐν ἀφάρτη καὶ κείνους, ὅθεν καὶ οἰκηθήσεται αὐτῶν ἀντὶ τοῦ ζώου κατωτέρω. Liber hic Pauli vel fragmenta ejus in aliquot codicibus exstant manu exarata in thesauro librario Imperatoris, de quibus vide si placet librum septimum Lambecii de Bibl. Vindob. inter alia memorantis codicem cum hac inscriptione : Πάυλος Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Ἀποπλισματικὴν ἐκ σωφίστη, καὶ μαέστρου & Ἀπμάσας. Unde suspicor *Artemasari* illi (eidem ejus Onirocritica cum Artemidoro edidit Rigaltius) tribuenda esse Græca quæ paulo ant memorabā in Paulum scholia; Nisi sint forte *Stephani* Atheniensis. Vide Sylburgii Catalog. MS. Græcor. Bibl. Palatinæ p. 93. Cæterum miror à Lambecio, Nesselio & Labbeo scriptorem libri ipsius vocari quandoque non Paulum uti scholia illa k. 4. b. & tituli MSS. plurium Codicum diserte appellant, sed *Julianum* vel *Julianum* Alexandrinum. Pauli nomen confirmat etiam Suidas: Πάυλος φιλόσοφος, ἱστογωγὸς ἀστρολογίας ἡ ἀποπλισματικά, ita enim malim legere quam καὶ ἀποπλισματικά. Exstat & in Bibl. Cæsarea *Heliodori* cujusdam commentarius in Pauli hujus doctrinam Astrologicam, divisus in capita quinquaginta tria. Ἡλιοδωρὸς εἰς τὴν Πάυλου διδασκαλίαν. Κεφάλαιον α'. περὶ ποιότητος τῶν ἀστρολογικῶν, καὶ εἰς τὴν συμβάλλονται.

Joachimus Camerarius cui omne genus literarum plurimum debet, disciplinam quoque Astrologicam * variis scriptis illustravit, atque inter alia Græce atque latine Norimbergæ A. 1532. 4. edidit *Astrologica*, quibus continentur (1) Incerti scriptoris Διωνυσίου τῷ ἡλιακῆς σφαίρας τῷ ἰβ' αἰῶνι, ὅπως ἐν ἐκάστῃ μὲν ἀκριβῶς χρηθῆται διαιτῶσαι. Ratio orbitæ solis per duodecim simulacra cæli, quem-ne vitium usurpare singulis mensibus conveniat. De hoc brevi scripto ita amicus noster Dietricus Doblerus: Seculo post Christum nono vel decimo apparet hoc conscriptum, si veri sunt quatuor posteriorum mensium dies ingressui Solis in signa singula assignati: octo autem priorum mensium dies corrupti videntur esse saculo forsan decimo quinto ab inepta librarii manu reducuntis istos numeros ad dies quibus suo tempore Solis signa introi-

Sss

re

figuram genituræ mundi è libro Æsculapii qui *Myriogenesis* (lege *Marogenesis*) inscribatur, testatusque sequi se Æsculapium Anubiumque quibus potensissimum *Mercurii* numen ipsius scientia secreta commisit. Confer *Salmast.* p. 534. de annis Climactericis.

- Vide Vossium de Scientiis Math. c. 65, p. 376. seq.

re videbat in Calendariis suis annotatum, praecessiones autem aequinoctiorum ignorantis, tantotamen candere pollentis, ut dum nihil periculi ex correctione sua metuendum esset, intrepidus mutaret quae mutanda ipsi videbantur: cum autem ad Plejades mense Novembri ante Solis ortum occidere incipientes pervenisset, manum de tabula corripere, nec amplius quicquam corrigeret. p. 1. - 3.

2. Εκ τῶν ἡφαίστιων ὁ θεός αἰεὶ δαπαλεματικῶν καὶ ἐτέρων πολλῶν ὡς τῶν μορίων ὀνομασίας καὶ διωάμεως. Excerpta ex HEPHAESTIONIS Thebani iudicii, eque alii veteribus scriptoribus de duodecim coeli signorum appellationibus, affectionibus & effectis, quaeque regiones terrarum singulis sub sunt signis, secundum varias sententias Aegyptiorum eosque secuti Dorothei, tum praeterea Hipparchi ac Ptolemaei. Decanorum quoque trinoꝝ in singulis ζωδίοις sive signis Aegyptia afferuntur nomina, de quibus vide Salmasium p. 610. seq. libri de annis Climactericis, qui & multis aliis hujus scripti locis affert lucem, & nominum illorum interpretationes daturum se receperat in sua de lingua Aegyptiaca commentario, cujus egregium specimen dedit p. 566. & 614. Idem Hephæstionis Apotelesmatica in plures libros divisa videtur evolvisse nam p. 52. locum de Aegyptiorum iatromathematicis graece profert ex Hephæstionis Thebæi praefatione libri primi. Et sane Labbeus p. 120. Bibl. novæ MSS. memorat Hephæstionem Theban. ὡς καταρχῶν libris tribus, in Bibliotheca Petri Stozzæ. Quando vixerit iste Hephæstio, non comperi, nisi quod Salmasius p. 533. ad Constantini M. ætatem referre non dubitat. De aliis hujus nominis infra in Grammaticis sum dicturus.

3. Ὅσα αἰὲς πλανήτων αἰετὶς ἐν ἑκάτῳ τῶ ζωδίων σημαίνουσιν. Decretis suis significationes quinque errantium stellarum per signa Zodiaci. p. 22 - 36.

4. Vestii Valentis Antiacheni ex primo libro floridorum fragmentū de natura septem planetarum & ratione effectuum, latine tantum est versione * haud credo ipsius Camerarii p. 48 - 53. In aliis codicibus rectius VETTIUS vocatur hic VALENS, non Vestius, & celeberrimum antiquissimumque apud veteres Vettiorum nomen, nam antequam Nu-

* Videtur sane Camerarius Græca simul fuisse editurus si ipse vertisset, & non ab alio latine translata hæc fragmenta accepisset. Caspar vero Barthius hæc male latini veteris scriptoris & latine primum scripta, non è græco versa esse existimavit, V. 4. VIII. 19. & XI. 3. Adversar. quo nomine merito incurrit censuram Reinelii p. 552. Var. lect. Sed hic Vir doctus non magis verisimiliter latina illa tribuit Firmico p. 692. seq.

Nama Romulo succederet, Vettius quidam interrex fuit, quem cum Tatio è Sabinis venisse suspicatur Fulvius Ursinus in familiis Rom. p. 1307. T. VII. Græv. De aliis Vettiis sive Vectiis operæ pretium sit consulere Glandorpium in Onomastico, Reinesium Epist. LXIX. ad Rupertum p. 631. seq. & Laur. Begeri spicilegium Antiquitatis p. 89. Sed & plures fuere *Vettii Valentes*, (1) Medicus Apuleji Celsi discipulus, laudatus Scribonio, Cœlio Aureliano, Galeno, Marcello Empirico: ob adulterium verò cum Messalina interfectus à Claudio Imp. Vide quæ Viri docti ad Plin. XXIX. 1. & ad Tacitum XI. 30. seq. Huic doctissimus Tiracquellus c. 31. de nobilitate sect. 64. perperam tribuit Anthologias quibus περι κλιμακτήρων έβδομαπικης και έννεαδικης άγωγής egerit è disciplina Petosiridis & Necepso Regis. Is ipse enim est Astrologus, longe junior, de quo in præsentī quærimus. (2) Medici filius prætor, augur aliisque magnis dignitatibus functus sub Nerone, ut ex Inscriptione veteri apud Gruterum p. CX. 2. docet Reinesius III. 14. Var. lect. (3) Astrologus quem dicitur de fatiis urbis CPolitanz consuluisse * Constantinus Imp. Ita enim Zonaras T. 3. p. 7. Τότε ως πινε ισόρηκαζι, τ' Αστρονόμον καλίσας Θυάλεινα, τ' πότε παρ' τώ τείχνω τάντεω έρχολακόων τ' άκριβέστορον έκείλευσεν επ'ι τω ημεθώ τ' πόλεως σιωπήσαι ημεάτων &c. Similia habent Cedrenus & Glycas, & hunc ipsum Valentem esse illum Vettium, è cujus floridis fragmenta Camerarius edidit, non absurde videtur sentire Barthius, cui magnum Salmasium όμόψηφον observo, qui & ipse scriptorem illum ad Constantini tempora retulit p. 533. de annis Climactericis. Sed Antiquiorem atque adeo diversum facit ό πάνν Seldenus, ita enim ille synragm. 1. de Diis Syris p. 87. *Suadet hoc έ vetustissimi sed nondum editi Astrologi auctoritas, qui sub Claudii Ptolemai tempora aut circiter ni fallor scripser. Adriani enim anni primi ** meminit, mensibus utitur Egyptiacis, nec Ptolemai sed sapiuscule Petosiridis & Necepsonis, quem τ βασιλέα nonnunquam κατ' έξο*

Sss 2

χλς

- Etiam de veteris Romæ fato consultus quidam *Vettius*, Varronis æqualis, qui auguratus est populum Romanum ad mille & ducentos annos perventurum, teste Censorino c. 17. Confer Sirmondum ad Sidon. p. 222. Nescio an ab illo Vettio & veteri Roma ad Valentem de nova Roma consultum aliquis ansam eudendæ fabulæ petierit. Equidem de Astrologo per Constantinum tunc temporis consulto res haud facillima est creditu, & melioribus scriptoribus alto silentio præterita, præcipue vero parum verisimilis ubi agitur de superstitione Astrologiæ divinatricis, quam universam detestabantur Christiani, futilissima & absurdissima omnium, quæ est themata civitatum excitare, & è situ astrorum tempore urbis condi vel instaurari aut amplificari cœptæ fortunam illius divinare.
- ** Locum dedit idem Seldenus III, 20. de jure Nat. & gent.

χλῶ vocat, (librum ejus XIII. allegans) Abrami item, Crisodemi, Timati, Hermippi, Orionis auctorum mentionem facit, & à Ptolemaica Astrologia satis disfordeat. Is autem est Vettius Valens Amiciobonus - . Codex ille Valentis quo utor est MS. & Christophori Longolii sumptibus olim exaratus - . Se autem magno labore & dispendio, magnisque itineribus Mathesin comparasse affirmat Vettius. Ἡμῖς ὃ, inquit, πολλὰ μὲν χαῖρας διοδύσαντες, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν διελθόντες, διδασκάλοις φιλαρχύροις περὶπαῖοντες, ταῖς μὲν τῶν χρημάτων δόσεις ἐποιήσαμεθα διὰ τὴν πρὸς τὸ ἔργον ἰπποθυμίαν. Ante Seldenum Josephus Scaliger Epist. CXIV. ad Casaubonum: Vettius Valens Astrologus, de quo queris, scribebat tempore eodem quo Claudius Ptolemaeus, sub Hadriano & Antonino, ut ejus Epochæ testantur. Citat aliquot veteres ejusdem studii homines, tam mihi ignotos quam ipse est, neque enim ullus veterum, qui hodie exstant, ejus meminit. Alius Valens fuit tempore Constantini, à quo consultus de urbis novæ Romæ Byzantinae fato. Sed noster Vettius, ut vides, longe antiquior est. Habet multa quidem utilia, sed non pauca circulatoris divinationis nugatoria. Scaligeri & Seldeni vestigiis audacter insistit Reinesius, quanquā Epochas illas & annum primum Adriani potuit Valens memorare ex antiquiore scriptore, quoniam non de suo scripsit omnia, sed composuit ἀστρολογίας si-
ve floridorum Astrologicorum libros è variis scriptoribus & propria observatione collectos. Quid quod H. Dodwellus in diff. de tabulis Coeli, quæ exstat ad calcem Tomi 1, spicilegii Patrum concinnati à Clarissimo Græbio pag. 341. notavit Vettium hunc Valentem habere observationes Aëræ Diocletianæ anno CLX. (CHRISTI CCCCXLIV.) recentiores: ut adeo Constantini quoque ævo longe junior sit iste Vettius. Verum de tota hac re melius judicium ferre licebit, si quando opus ipsum satis spissum & in octo divisum libros viderit lucem, quod manu exaratum in variis Bibliothecis exstat Angliæ, Galliæ, Italiæ, & Germaniæ nostræ quoque. Editionem ejus promissit jam pridem illustris Huetius, notis ad Origenem p. 14. Loca ex eo Græce producunt, præter eundem Huetium, Scaliger ad Euseb. & in Canonibus Isagog. deque temporum emendatione, Salmasius de annis Climacter. Galeus ad Jamblichum, Seldenus prolegom. de Diis Syris c. 3. p. 33. & syntagm. 1. c. 1. p. 88. seq. Libro III. de jure Nat. & gentium c. 20. & Commentar. ad marmora Oxoniensia p. 18. seq. atque 42. edit. Prideauxii, ubi occurrit adjurandi formula, qua libro quarto fratrem aliosque discipulos suos obstringit Valens, ne artis suæ sacra atque arcana cum quoquam indigno aut

aut profano communicent, mutilentve scripta ipsius, aut interpolent, vel nominis & gloriae auctoris non habeant rationem. Eam formulam, quia singularis est, & auctorem ipsum spectat, eumque à Christi sacris alienum fuisse docet, hoc loco integram subjeci: *Ὁρκίζω σε, ἀδελφε μου τιμιάω σε, καὶ τὰς μυστικὰς γὰρ μετὰ ταύτη τῇ σωτηρίῃ, ἑρᾶν μὲν ἀσέλεκτον κύκλον, καὶ κύκλον δυοκαίδεκα ζώων, ἡλίον τε καὶ σελήνην καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἀστροῦν εἰρησῶν, δι' ὧν πᾶς βίβλος ἡρᾶται, αὐτὴν τε τὴν πρὸς τὴν καὶ ἱερὰν γλῶσσαν, ἐν δόπο κρυφῶς ταῦτα σωτηρήσας, καὶ μὴ μεταδίδωαι τοῖς ἀπαιδεύτοις, οἷμαι τοῖς ἀξίοις καὶ δυναμένοις διαφυλάσσειν καὶ ἀμειβιδόαι δικαίως, αὐτῶν τε ἐμοί: ὍΤΑΔΕΝΤΙ τῶ εἰσηρησάμεν ἀείμαρτον καὶ ἀγαθὸν φήμεν δόποιμεν, καὶ μάλα περ ὁπλίζοντας τὸ ἀφῆρον καὶ τὸ ἀληθεύον μερῶν ὡς ὑπὸ ἀδελφῶν ἀδελφῶν ὁπλίζοντων αὐτοὺς ἰφθαίμα, μὴ πᾶντας τὸ ἐμὸν ὄνομα ἑτέρως ἐπισφύρειν ταύτη τῇ σωτηρίῃ, μὴ λωβῆσθαι πᾶν τὸ πρὸς τὴν γλῶσσαν μὲν ἢ μελλόντων λέγεσθαι πρὸς τὸ ἀληθεύοντες ἐπὶ τοῦ γλῶσσου, καὶ μὴ ὑπόγονον ἐπιθεῖναι. Καὶ ταῦτα μὲν διαφυλάσσειν οἱ περὶ τὴν ἑρᾶν θεοὶ πάντες ἐν μὲν εἰς ὅσοντα καὶ βίβλος ἐν παρθένῃ, καὶ καταδύμιοι λογισμῶν σωτῆρια. Ἐπορεύσιν ἡ τὰ ἐναντία. μήτε γῆ βατή, μήτε θάλασσα πλωτή, μήτε τέκνων σπορά, τυφλὸς τε νῆς, καὶ πηλαγὸς μὲν ὑπάρχων ἀχρήματος βίον καὶ αἰεπίτετον ἀγαθὸν ἐπαγοί. Ἐὰν δέ τις καὶ μὴ γινάσκῃ ἐπὶ κακῶν καὶ καλῶν ἀμειβῇ, καὶ τῶν ὁμοίων μεταλλάβοιεν. Confer rursus Seldenum lib. II. de Synedriis Hebræor. c. XI. sect. 4. ubi confert formulam similem Julii Firmici, additque hanc è libro septimo Valentis, quam c. 3. prolegom. de Diis Syris quoque vulgaverat: Τὴς πᾶς ὁρᾶς γλῶσσης ἡμῶν περὶ τοῦ μῦθου ὁρκίζω ἡλίου μὲν ἱερὸν κύκλον, καὶ σελήνης ἀνομήλως δρόμας, τῶν τε λοιπῶν ἀστροῦν δυναμίς, καὶ κύκλον δυοκαίδεκα ζώων, ἐν δόπο κρυφῶς ταῦτα ἔχουσιν, καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις ἢ ἀμύητοις μὴ μεταδίδωαι, τιμιάω τε καὶ μνημέω τῶ εἰσηρησάμεν ἀπνεύμεν. Ἐυρεῖται μὲν ἔν τῃ, καὶ καταδύμιοι οἱ περὶ τοῦ μῦθου θεοὶ. Ἐπορεύσιν ἡ τὰ ἐναντία.*

5. Claudunt Camerarii collectionem *Ἱερομαθηματικὰ Ἑρμετὶ Τριμεγίστῳ* tributa, de quibus jam dixi lib. 1. c. IX. ubi & de *Γαλῶν* libro ejusdem argumenti, & de *Curanidibus* & aliis Hermeticis Astrologicis scriptis. Occurrunt & Astrologica quædam in *Γεωργιῶν*. De his agam libro VI. Verum jam deinceps ineditos quosdam Astrologos recensabo.

X. Astrologi Græci inediti.

Aschmetis Astrologica MSS. laudantur à Meurfio in glossar. Scripsit intro-

ductionem in Astrologiam Persicam, quæ fuit in Bibl. Palatina.

Anonymi varii. Vide elenchum auctorum glossario Græcobarbaro Cangii subiectum p. 34. Nesselium Catalogo Bibl. Cæsareæ parte 1. p. 343. Testatur & Lambecius VII. p. 261. in eadem Bibliotheca Cæsarea existare Anonymi MS. Syntagma Astrôlogicum in capita 200. divisum & 332. paginas in folio implens, cui præter varias diversorum anonymorum auctorum institutiones & observationes Astrologicas, insertæ sunt *Georgii Chrysococca* tabulæ Astro-nomicæ Geographicæ & Astrologicæ: *Sethi Patriarchæ* Astronomia ab Angelo, scilicet, ipsi tradita: *Petosiridis* organum Astrologicum ad Nechepsium Regem Ægypti, *Ammonii*, filii *Hermæ*, *Jo. Camateri*, & *Jo. Philoponi* libri III. de usu Astrolabii: *Claudii Ptolemæi*, *Theophili*, *Dorothei Sidonii*, *Petosiridis Ægyptii*, *Antigoni Nicæni*, *Jo. Camateri*, *Valentis Antiocheni*, *Hephæstionis Thebani*, *Stephani Alex. Parphyrii*, *Apollinari*, & *Critodemi* Apotelesmatica. Idem Lambecius p. 235. refert aliud Anonymi Syntagma Astrologicum divisum in capita 137. insertis quibusdam fragmentis *Hephæstionis Thebani*, *Juliani Laodicensis*, & *Hermæ Trismegisti*. Sic Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 278. in Bibl. Regis Galliæ Cód. 559. narrat existare Astrologica varia ex *Rhetorio*, *Deucalione* &c. capitibus 66. Item Astrologica è *Leone Philosopho*, *Theodosio*, *Valente*, *Demetrio*, *Dorotheo*, *Maximo*, *Hephæstione*, *Zoroastre*, *Manethone*, *Paulo Alex. Theophilo*, *Critodemo*, *Zeucho* sive *Teucro* & *Juliano*. Omitto quæ p. 121. referuntur Prognostica sereni aeris ex diversis auctoribus collecta, *Arato*, *Africano*, *Apulejo*, *Anatolio*, *Aristotele*, *Berytio*, *Varrone*, *Demogeronte*, *Didymo*, *Diophante*, *Florentino*, *Nestore*, *Orpheo*, *Paxamò*, *Plutarcho*, *Ptolemæo*, *Pamphilo*, *Platone*, *Sotione*, *Theophrasto*, *Vindanio*, *Zoroastre* aliisque, qui omnes allegantur in Geoponicis græcis novissime perquam emendate editis & illustratis à *Clarissimo Needhamo*.

Ammonii Hermæ F. jam memini in Anonymis.

Antigoni Nicæni ἀποτελεσματικά MSta in Bibl. Cæsarea. Vide Nesselii Catalogum IV. p. 63.

Antiochi Apotelesmatica sive thesauri apotelesmatum. Labbe Bibl. nov. MSS.

MSS. p. 385. Nessel. IV. pag. 63. & 103, 104. Vide & infra in *Rhetorius*.

Anubionis, sive ut Firmicus vocat *Anubii* Poetae vetustissimi elegiam de horoscopo laudat Salmasius de annis Climactericis p. 87. 602. &c. & profert ad Solin. p. 655. edit. Paris.

Apollinaris Apotelesmatica. Lambec. VII. p. 261. Laudatur hic Apollinaris à Paulo Alexandrino.

Apollonii Mathematici Apotelesmata. Cod. Reg. Paris. 1843. περί μαντείας ἀστέρων libros IV. scripsisse Apollonium Tyanensem testatur Philostratus III. 13. Sed puto in illo codice potius contineri quædam Astrologica Apollonii Laodicensis, quem libris quinque hoc de argumento scriptis Ægyptios Astrologos variorum errorum postulasse testatur Paulus Alexandrinus. Apollonium quoque Mynidium peritissimum inspiciendorum natalium laudat Seneca VII. 3. & 17. Nat. quæst.

Astrampylchi Astrologia Persica Cod. Colbert. 2202. Ἀστραμψύχῃ λαξευτήριον. Ππολομαίῳ Ἀστραμψύχῃ ἱερεὺς καὶ βιβλίων ὁπισφραγιστῆς ἰδίῳ δεσπότη χαίρειν. Sequitur ejusdem θεράπεια τῶν ἀστέρων. Deinde ἀρχή σὺν Θεῷ. Προπαγορεύει λαξευτήριον ἥτοι ἔραμα τάλια (tal. τὰ βυλίσ) ὅτι περὶ λαξευτῆρος περὶ τῆς. Vide Cangii glossar. in ῥάματαλιον, & λαξευτήριον. Hoc opus versibus Politicis exposuit *Arsenius* Monachus qui MSti occurrunt in Bibl. Cæsarea. id. in πολιτικοί. Vide & de hoc Arsenio Lambecium VII. p. 260. ubi Geomantiam Zanatae Philosophi Persæ vocat, quam Cangius addendis ad glossar p. 212. ψαμμομαντεία.

Critodemi ἀποτελέσματα ἀρίων. Cod. Colbert. 2069. Lambec. VII. pag. 261. 284. Allegatur Critodemus à Julio Firmico & Vettio Valente. Allegatur & *Orian*. Num itaque Vocabulum ἀρίων à præcedente ἀποτελέσματα in Codicis Colbertini epigraphæ separandum?

Dorotheus *Sidanius* de quo Scaliger ad Manil. p. 23. *Apotelesmata* unus veterum quod sciam versibus scripsit *Dorotheus* *Sidanius*, quem legunt Arabes, *Omar*, *Meßala*, auctor *Alcabitii*, ita ut ante quingentos annos eum auctorem exstitisse (i. e. adhuc superfuisset, Firmico enim laudatus longe est antiquior) non dubitemus. Præter *Dorotheum* *Apotelesmatica* scripserat non solum *Manetho* de quo supra, sed & *Heliconius* de quo *Suidas*. Cæterum *Dorothei* versus complures *Hexametros* Græce producit *Salmasius* de annis climactericis præf.

&c

& p. 289. & 291. seq. & ad Solinum variis locis. Basileæ quoque A. 1571. fol. prodire Albhazen Haly Abenragel Arabis de judiciis astrorum libri VIII. latine per Antonium Stupam Rhætum, quibus accessit compendium XII. domorum cœlestium ex Messaala, Aomare, Alkindo, Zaele, Abencit, *Dorotheo*, Jergi, Aristotele & Ptolemæo collectum per Petrum Lichtenstein.

Gennadio Patriarchæ CPol. tribuitur expositio Ramplii non modo in Codice Regio de quo Cangius, sed & in Palatino. Vide Sylburgi Catalogum MSS. p. 94.

Heliodori commentarius in Pauli Alexandrini doctrinam Astrologicam, divisus in capita LIII. Lambec. VII. p. 256.

Hephestionis Thebani Apotelesmaticon libri III. De hoc scriptore dixi paulo ante inter editos.

Heraclidis apotelesmata. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 385. Heraclidis cujusdam qui *αστρολογικά* scripsit, mentio apud Laertium. V. ult.

Hermippus. Vide infra in Maximo. Allegatur & Hermippus quidam à Vettio Valente, sedis ni fallor Hermippus Peripateticus intelligitur, quem inter Arati interpretes quoque laudari video.

Astronomia Hippocratis. Labbe p. 213.

Isapharis Astrologi liber imbrium. id. p. 120.

Joannis Antiochenensis de conjurationibus. id. p. 385.

Isaaci Monachi *πραγματεία νέων κανονίων, συστάτων κτ' τλήν αρχών & ζωών* (68/6. qui respondet anno Christi 1368.) *ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως ἡμῶν* εἰς, id. p. 120.

Joannis Camateri præfecti Canicleo sive atramentario Imperatoris Poëma Jambicum ad Emanuele Comnenum Imp. *ὡς ἐξ ὠδιακῆς κύκλες καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ἐς ἑαυτὸν*. Cod. Reg. Paris. 2732. Exstat & in Bibl. Bodlejana. Vide Selden. de titulis honorum part. 1. cap. V. §. 6.

Jo. Laurentius Philadelphienſis Lydus, incertum an Christianus, qui sub Anastasio, Justino & Justiniano Imp. vixit teste Theophylacto Simocatta VII. 16, p. 186. & Photio Cod. CLXXX. Scripserat ad Gabrielem præfectum utbis CPoleos (in quem Leontii Scholastici Epigramma legitur in limine libri quarti Anthologiæ) libros tres, unum de mensibus, alterum *περὶ διοσμειῶν καὶ ἄλλων πινῶν ὑποθέσεων μαθηματικῶν*, tertium historici ac civilis argumenti, *περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν*, è quo locum Græce producit Lambecius ad Codinum pag.

p. 208. De prioribus duobus præter Photium meminit Suidas, & librum quidem *de mensibus*, Rutgerius p. 289. Var. lect. & Meursius ad Leonis *Tactica* p. 447. suspicantur eum ipsam esse, quem è Palatino codice Meursius descripsit, & Rutgerius p. 247-260. Græce edidit sub titulo ἐφήμερος ὁ βροντοσκοπία * τοπικὴ πρὸς τὴν σελήνην καὶ τὸν Ῥωμαίων ΦΙΓΟΥΛΟΝ (*Nigidium Figulum* puta, Astrologica scientia inter Romanos præstantissimum, cujus fragmenta ibi Rutgerius collegit, illisque hunc è latino Nigidii Græce translatum libellum præmisit) ἐκ τῶν ΤΑΓΗΤΟΣ καὶ ἐρμηνείαν πρὸς λέξιν. Sed est potius pars *διοσημείων*, ut patet ex primis verbis: εἰ ὅτι πάσης τῆς διοσημείας &c. Alias ejusdem libri partes in Codice 2432. Bibl. Regiæ Paris. exstare notavit eruditissimus Neocorus ad Suidam, *de sortibus*, *de terra moribus*, *Diarium* sive *Ephemeridem* indicantem per totum annum ortus & occasus signorum è libris *Claudii Thufci* ad verbū Græce versa &c. Joannes Scheferus Vir Cl. Lydi librum *ὡς διοσημείων* existimavit ejusdem fuisse argumenti cum Obsequentis libro de prodigiis; sed ex Arato & aliis constat *διοσημεία* sive *διοσημείας* esse prognostica de tempestatibus tum è ventis, tonitribus & cæteris hujuscemodi. Videtur etiam ad hunc librum respexisse Leo Imp. in extremo *tacticorum*, verbis à Jo. Cheko interprete lectis, sed quæ in Græco Meursii codice desiderantur: *Qui Ptolemaum diligenter cognoscunt & Chaldaicas quasdam observationes, Arati Phenomena, Joannes Lydi diurnam menstruamque observationem.* Hisce observationibus sive prædictionibus non magnam fidem tribuit Photius: ἀλλ' ἡ μὲν ὡς διοσημείων ὅστις κατ' ἐρμηνείαν καὶ πέραν αὐτῶν ἢ ἐπ' ὀλίγον διενέωχε μύθων. *Liber de mensibus* longe alius est, & varia de Diis eorumque simulacris ac cultu adlpergit, quæ inde describere Codinus ac Suidas. Græco MSto ex Bibl. Regia Paris. usus est Lambecius, qui loca ex illo libro Græce producit ad Codinum p. 152. 153. 154. 155. & 172. Photius: ἡ περὶ μηνῶν παραμαρτία εἰ καὶ πολὺ τοῦ ἀχρηστοῦ ἔχει, ἀλλ' ἐν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα μάθησιν ἴσθι χαλεπὴ καὶ λίαν χρεώδης.

Julianus Laodicensis. Vide supra in *Anonymis*.

Leo Philosophus. *ibid.*

T t t

In

- Eadem forte Brontologia, memorata Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 121. sed in Catalogo MSS. Bibl. Palatinæ p. 94. legas: *Photii Romani Brontoscopia*, Jo. Laur. Lyde *Philadelphienſi* interprete, cum ejusdem *Laurentii* præfatione, itemque *Figuli somnium* & *fulgurum interpretatio* ex *Tagete Etrusco*. Posteriorem tantum Rutgerius edidit.

Inter scripta *Maximi* qui *Julianum* Imp. instituit, *Suidas* refert librum *καταρχών*. Hoc Poema est Astrologicū de electionibus sive initiis Astrologice deligendis, & exstat adhuc in Codice Mediceo, in quo *Manethonis* Apotelesmatica continentur: exstat autem initio mutilum, pluribus ut videtur capitibus prioribus amissis. Incipit:

Εἰς τὴν μεσημέριον μέσην καὶ μοῖραν ὀδύου

Per medium Phæbe signum progressa Leonis.

Super sunt capita *περὶ ξενιτείας, περὶ γάμων, περὶ νόσων, περὶ τομῆς καὶ χειρουργίας, περὶ δραπετῶν, περὶ παιδῶν διδασκαλίας, περὶ ζωολογίας, περὶ τῶν ἐν δεσμοῖς, & περὶ κλοπῆς*. In quibus è *lunæ* cursu per signa *Zodiaci* vel vario respectu ad alias *stellas* errantes, adjudicatur quodnam sit auspiciatissimum tempus suspiciendi itineris, vel nuptiarum contrahendarū, vel qui futurus sit eventus morbi, vel quando sectio venæ aut alia chirurgica operatio optime institui queat, quando auspicato conducantur servi, pueri optime instituantur, ager colatur: quando sit speranda è vinculis & captivitate liberatio, vel restitutio rei furtivæ. Sunt versus *Hexametri* plures sexcentis, quos ex apographo Codicis Medicei descriptos habeo, nec publicæ luci inuidebo, una cum akerō Astrologico Opusculo *Platonici* sed *Christiani* scriptoris Græca prosa composito, & in duos diviso libros, sub titulo *Hermippi*, qui in dialogo colloquens inducitur. Incipit: *Ἄλλ' εἰ τοιοῦτον τι τὸ Πρωτεύως ἦν παρ' Ὀμήρῳ φάσμα εἰς πολυνδρεῖς μορφὰς ἐξαλλάττον, ὅποι' ἐκ τῶν λόγων ὦ Ἑρμιππε ἡμῖν ἀναφαίνῃ*. Continet hic *Dialogus* quandam Astrologicæ scientiæ commendationem atque Apologiam, tum explicationem quoque & *Synopsis*. Neque vero auctor est ex iis, qui putant ab astris effici singula, sed tantū innuiac προσημαίνειαχ. Itaque de stella, quæ *CHRISTI* Nativitatem indicabat, ita differit lib. I. *καὶ μὲν εἰς τὴν τ' ἔθετο λόγῳ ἡρώσεως ἀστὴρ τοῖς μάγοις ἡγάμενον (καὶ μὴ μεμψέσθαι τις τοιέτοις ἀστροδίγγραφοις, ἀλλ' εἰ τις σωθεὶς, φιλοκρινάτω τοῖς λογομύθοις, βεβηλοῖ τὴν ἴδρην τῆς τῆς τῆς) ἐκείν' τοίνυν ἔχ' ὅτι γε ἐφάνη καὶ τὰς μάγας σωθεῖς φιλοκρινάτω, τὴν ἡρώσιν ἀπείπεσον, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν τελεμνῶν ἐσήμεναι, οἷοι εἰ τις κήρυξ καὶ προαγγελεὺς ἔτος δὲ καλὸν γενοῖς*. Differit etiam deinde de *Eclipsi* quæ tempore *Passionis CHRISTI* apparuit, atque utrum necessarium fuerit ut *CHRISTUS* crucifigeretur à *Judæis*, quoniam hoc *Prophetæ* prædixerant. Hoc vero negat ille, ἀλλ' ἔγω

ἐγὼ Φαίλω ἀν, inquit, ὡς οἶόν τ' ἔω καὶ τὸ πάρος μὴ γερονέναι, καὶ τὰς παρ-
Φήτας ἔχον ἦτον εἶναι παρΦήτας, εἰ σωφρονεῖν ὅλως ὁ τ' Ἰσθαίων πωλητὴς ἡ-
βέλετο, ὅπως καὶ κείνοι δι' αὐτὸ ἔτο γρηδὸν προειρήκαζιν, ὅπως δ' τοιαῦτα
τολμήσαι δεῖν ὁ Ἰσθαίων διστάζωνται.

Petosiridis Philosophi Ἐρρανον Ἀστρονομικὸν sive ψῆφος σελωιακὴ deratione
prædicendi eventus morborum, cum Epistola ad Regem Neche-
pso. Lambec. VI. p. 94. & 105. VII. p. 118. Sylburg. Catalog. MSS.
Bibl. Palatinæ p. 62. Labbe p. 213. Confer quæ de Petosiride [no-
tata Salmasio ad Solinum & de annis Climacter, ac Marshamo in
Canone Chronico.

Porphirii Apotelesmatica. Lambec. VII. p. 261. Nescio an diversa ab
Isagoge in tetrabibulum Ptolemæi quæ sub Porphirii nomine A.
1551. Basileæ fol. prodiit, & Vossio p. 358. de scientiis Math. vi-
detur epitome ἐξ libris tribus εἰσαγωγῆς ἀστρονομικῶν quos memo-
rat Suidas. Videntur tamen ἀστρονομικὰ rectius accipi de opere
Astronomico, quam Astrologico sive Apotelesmatico.

Pythagoræ Mathematici ad Heliadem Epistola de dubiis rerum huma-
norum eventibus cognoscendis. Sylburg. Catalog. MSS. Bibl. Pa-
latinæ p. 92. Supra in Astrampsychus.

Rabulium sive *Ramplium*. Vide supra in *Astrampsychus*. Apud Labbeum p.
121. male scribitur: *Namplii* Synthesis Persica.

Rhetorius de XII. signis Zodiaci, ex Antiochi thesauris Apotelesmatum.
Lambec. VII. p. 257. Labbeus p. 121.

Serapionis Alexandrini Opusculum Astrologicum. Lambec. VII.
pag. 256.

Sethi Patriarchæ Astrologia ab Angelo ipsi communicata. Lambec. VII.
p. 261. Simile commentum p. 254. seq. refert Noæ Patriarchæ me-
thodum Geomanticam, ab Angelo ipsi revelatam.

Stephani Alexandrini Apotelesmatica. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 120.
Ejusdem Stephani & Apomafaris de Planetarum conjunctione. Syl-
burg. p. 93. Catalog. MSS. Bibliothecæ quondam Palatinæ.

Theophili ad Deucalionem filium prognostica ex Astrologia, id. adde
Lambec. VII. p. 256.

Theophili Alexandrini introductio ad Apotelesmaticen laudatur à Cangio
glossar. in πρώτοις, & alibi.

Vettii sive *Vettii Valentis* Ἀστρολογίων sive floridorum Astrologicorum libri
VIII. De hoc scriptore supra inter editos dixi.

Themation *Eleutherii Zebelini* ad diversos vitæ casus cognoscendos. Sylburg. p. 93.

Jo. Zonara ant Apologeticus adversus scriptum quoddam *Manuelis Comneni* Imp. ad Monachum, cui objiciebatur nimia circa Astrologiam cura.

XI. Astrologi quidam deperditi, vel quorum scripta nulla exstant.

Abrahami libri Astrologici à *Vettio Valente* & *Julio Firmico* laudantur. Neque dubium est *Abrahamum* Patriarchum auctorem gentis *Judaicæ* intelligi, qui à *Beroso* apud *Iosephum* lib. 1. *Antiqv.* cap. 10. *Ἰσραὴλ ἀνὴρ, μὲν γὰρ, καὶ τὸ ἑσθλὸν ἐμπερισταμένον* appellatur. De tributa illi Astrologica scientia collegi varia testimonia in Codice *Pseudepigrapho Veteris Testamenti*. Videntur itaque *Vettius* & *Firmicus* habuisse libros sub *Abrahami* nomine, velut è *Chaldaico* translatos *Græce*.

Achinapulus, *Vitruv.* IX. 7. *Antipater* itemque *Achinapulus*, qui non è nascensia sed ex conceptione *gemethliologia* rationes explicatas reliquit.

Æsculapii *Mœrogenesin* allegat *Firmicus*, è qua genituram mundi proferre se ait lib. III. c. 1.

Antipater. Supra in *Achinapolo*.

Ascleptario. *Sveton. Domitian.* c. 15.

Barbillus Astrologus quo usus *Vespasianus*, licet ipse edicto Mathematicos urbe pepulisset. *Dio Cassius* in excerptis à *Valesio* editis pag. 702. *Barbilleorum* sive agonis à *Vespasiano* in *Barbilli* gratiam *Ephesiis* concessi mentio in marmore *Arundeliano* p. 71.

Berosus inter primos videtur *Græca* lingua de hoc argumento scripsisse, cujus divinas prædictiones memorat *Plinius* VII. 37. *Hist.* statum illi ideo inaurata lingua ab *Atheniensibus* publice in *Gymnasio* positam referens. *Chaldaeorum* *Genethliologia* primum aperuisse disciplinam in insula & Civitate *Coo*, auctor *Vitruvius* IX. 7. Idem IX. 4. *Berosus* qui à *Chaldaeorum* civitate sive natione (*Babylonium* fuisse constat) progressus in *Asiam*, & disciplinam patefecit &c. *Chaldaicum* prædicendi genus à pluribus repudiatum ut ab *Eudoxo*, *Archelao*, *Cassandro* & *Scylace Caryandensi*, testatur *Cicero* 1. de *Divinat.* Cæterum inventorem *sideralis* hujus disciplinæ *Chaldaicæ* creditum *Belum*, auctor *Plinius* VI. 26. *Hist.* & *Solinus* c. ult. Alii ad *Zoroastrem* hoc retulere. Epi-

Epigenes laudatus Plinio VII. 46. Hist.

L. Tarruntius Firmianus Ciceronis familiaris Græce Astrologica scripserat teste Plinio indice scriptor. libri 13. & Romæ urbis ac Romuli thema genethliacum condiderat, ut narrant Cicero 1. de divin. & Plutarch. in Romulo. Confer P. Bælii Lexicon edit. 20.

Heliconius Astrologus, quem Suidas testatur scripsisse ὁππότες μαθητὰς & πρὸς διόσημειον.

Nechepso Rex Ægypti, ad quem Petosiris scripsit, circa annum aræ Atticæ 800. hoc est circa Olympiadum initium floruisse creditus: laudatur & ipse inter scriptores hujus argumenti à Plinio, * Firmico & aliis, ac tertium decimum ejus librum allegat & de sorte fortunæ inde quædam repetit Vettius Valens, librum quadragesimum Galenus IX. 2. de facultat. simplicium medicament. & ex eo Aetius. Hic Nechepso ac Petosiris antiquissimi duo scriptores Astrologiæ Ægyptiacæ, quæ à Chaldaicæ rationibus in quam plurimis diffidebat.

Orion allegatur ab eodem Valente.

Orpheus, Vettio Valenti ac Firmico laudatus. De scriptis tum aliis tum Astrologici argumenti quæ ad Orpheum referuntur dixi supra lib. 1. c. XIX.

Pancharius allegatus in Anonymi syntagmate Astrologico MS. Græco apud Lambec. VII. p. 273.

Petosiris ἐν τοῖς ὅροις citatur à Vettio Valente. Suidas eum ait scripsisse καὶ τὰ καὶ ἑλλήνων καὶ Ἀγυπτίων πρὸς θεῶν διενέξαντο ὀππλογὰς. Tum ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀστρολογεῖν, & denique πρὸς τῶν πρὸς Αἰγυπτίους μανθάνων. Dixi de hoc jam supra cum de Manethone agerem, qui eum sequi se profitetur, & cum Astrologos ineditos recenserem. In præsentī addam quod Petosiris interdum pro quovis Astrologo ponitur, ut apud Juvenalem VI. 580. *Aprior bona cibo nisi quæ de dedit Petosiris.* Et in Græco Epigrammate lib. 2. cap. 6. in quendam qui sibi ex astris mortem prædixerat, & ne falleret divinationis fides, se ipsum suspendit: *κίχου θύς παύσασθαι ἔτασθαι μετῴχθ' ὄνηται* &c.

Ptolemaeus Othonis in Hispania comes, de quo apud Tacitum lib. 1. Hist. c. 22. Diverfus à Claudio Ptolemæo.

Seleucus, Tacit. II. Hist. c. 78. Sveton. Othone c. 4.

Tencri Babylonii scripta allegantur à Porphyrio in Ptolemæum. Psellus:

T t t 3

ὁππ

* Confer Marshamum in Canone Chronico,

ὅπερ ἡ τῶν Τεύκρου & Βαβυλωνίᾳ βιβλίῳ πολλὰ τις αὐτοῦ εὐροί θάυμασιότατα] α &c. Vide Salmaf. ad Solin. p. 654. (491. edit. Traject.) & præf. de annis climacter, ubi observavit hunc Teucrum ab Arabibus vocari *Tenkelum*.

Theogenes Mathematicus. Sveton. Augusto c. 94.

Thrasyllus Mathematicus de quo supra c. 3. in Platonis. Eo Tiberius usus est, teste Tacito VI. 20. seq. Annal. Dione lib. 55. p. 555. seq. Svetonio c. 98. Aug. & Tib. c. 14. 62. Caj. c. 19. Cæterum Tiberio supervixit, neque ab eo interfectus est, ut præter rem, à versione Dionis lib. 57. p. 612. deceptus, tradit doctissimus Jonsius p. 224. Confer Dionem lib. 58. p. 638. Hujus Thrasylli filius Imperium prædixit Neroni. Tacit. VI. annal. c. 22.

Tribonianus Sidetes qui sub Justiniano Imp. floruit, scripserat ut refert Suidas præter carmen epicum in Canonem Ptolemæi, συμφωνίαν & κοσμικὴν καὶ ἀρμονικὴν διαίτηματ' & εἰς τὰς τῶν πλανωμένων οἰκὰς καὶ δι' ἐκάστου οἴκου ὁ δαίμων.

XII. Catalogus selectus Scriptorum qui Astrologiam Apotelesmaticam oppugnaverunt.

Cum mihi semper visum fuerit studium ex astris de vita ac fortuna hominum pronuntiandi non modo lubricum & incertum, licet aliquando forte, ut omnes circulatoriæ artes vera enuntiet; sed noxium quoque, utpote quod spe vel metu nos implet præpostero, multisq; modis turbat * etiamsi non persuasos, tamen trepidos aut suspensos propter humani ingenii imbecillitatem: itaque non ab re me facturum putavi, si hoc loco præcipuos scriptores Veteres ac recentes, qui eam argumentis variis, armisque omnis generis oppugnaverunt, paucis referrem.

Ex veteribus Christianis quidem innumeros Astrologiam refutasse constat, sed suffecerit allegasse scriptorem recognitionum Clementis

* Sextus Empiricus V. p. 110. verissime Astrologos notat πολλὰ μὲν ἐπὶ πρᾶξιν αὐτῶν βίᾳ, μεγάλην δ' ἡμῶν ἐπιτεχνίζοντας δευσιδαιμονίαν, μηδὲν δὲ ἐπιτερείποντας κατὰ τὸν θεῶν λόγον ἐνεργεῖν. Vita humana multis modis affrentes injuriam, ὅτι ἐν πολλοῖς μαργᾶναι ἐκείνοις superstitiosissimi, neque quicquam permissentes ex te ratione.

tis IX. 19. cui loco gemina ex Bardefane refert Eusebius VI. 10. præparat. Origenem in Genesin p. 11. seq. Diodorum Tarlensem apud Photium Cod. CCXXIII. Cyrillum Hierosolymitanum pag. 30. & 57. edit. præclaræ Millefianæ: Cyrillum Alexandrinum V. contra Julianum p. 357. seq. Chrysostomum variis locis, Cæsarii quaestiones 47. seq. Methodium in Convivio virginum p. 117. seq. edit. Combefisii. Augustinum de Doctrina Christiana II. 21. seq. & de Civitate Dei lib. V. cap. 5. Johannem denique Sarisberiensem lib. 2. Policratici cap. 19.

Inter τὰς ἐξω præcipue consulendi Favorinus apud Gellium XIV. 1. Sextus Empiricus libro adversus Mathematicos quinto, qui totus Astrologis est oppositus, Plotinus Ennead. 2. lib. 3. Ennead. 7. lib. 1. c. 5. & lib. 2. ac 3. Opera pretium quoque est videre quam infirmæ sint rationes Astrologorum principis Claudii Ptolemæi, lib. 1. Te- trabibli c. 3. conantis evincere utile esse, futuri nosse temporis exitum, quem tam sapienter caliginosa nocte premit Deus.

Omitto leges, Senatus consulta & Imperatorum edicta adversus Mathematicos sive Genethliacos, atrocia quidem satis, sed plerumq; irrita, suffragante Astrologis hominum cōmuni vitio & imbecillitate, atq; Imperatoribus ipsis clam probantibus, quos publice ejiciebant. De illis agunt Lipsius ad Taciti II. 32. Annal. Vertranius ad ejusd. lib. 1. Hist. c. 22. & Jac. Gothofredus ad Cod. Theodos. T. 3. p. 125. His adde, quod Alexandriæ, ut refert Suidas in βλάκκα, Astrologi jubebantur pendere βλακηνόμιον quasi tributum quoddam stultorum, διὰ τὸ τὺς μαρὺς αἰσίωναι περὶ αὐτὰς, quod stulti ad eos accederent.

Erecentioribus adversus Astrologiam Apotelesmaticam disputant (præter eos quos laudant Jo. Picus libro 1. adversus Astrologos p. 283. & Gerh. Joh. Vossius lib. de scientiis Mathematicis cap. XXXVIII.) Jo. Calvinus in disp. contra Astrologiam judicariam, Pithocus * Professor Sedanensis in libro Gallico cui titulus *traité curieux de l'Astrologie judiciaire, ou préservatif contre l'Astromancie des Genethliques*, Derodon in libello qui inscribitur *discours contre l'Astrologie Judiciaire*, Petrus Gassendus T. 2. de Philosophia Epicuri p. 472 - 509. Sixtus ab Hemminga Frisius in Astrologia, ratione & experientia refutata Antvverp. 1583. 8. Alexander de Angelis in Genethliacos conjec-
res

* Ancillon Misc. Critic. T. 2. p. 74.

res, Salmasius libro de annis Climactericis, qui præterea in alio libro, sed qui nunquam lucem vidit, de ortu ac progressu Astrologiæ, pluribus hoc fecisse scribit, Gerh. Joh. Vossius lib. II. de Idololatria c. XLVII. & XLVIII; Henricus Morus Opp. Theolog. p. 298. seq. Julius Cæsar Bulengerus lib. 1. de divinatione cap. 6. seq. & libro secundo integro: Georgius Paschius in inventis novantiquis p. 592. seq. Petrus Bælius variis locis Lexici sui, præcipue ubi de Ruggerio disserit, & in cogitationib⁹ de Cometis passim, nec minus in earum continuatione p. 178. seq. Antonius Vandalen de divinationibus Idololatricis p. 420. seq.

CAPUT XXI.

De Apollonio Rhodio ejusque ætate. 1. Libri IV. Argonauticon qui exstant. 2. Alii scriptores de hoc argumento, deperditi. 3. Scholiasta & interpretes Apollonii qui interciderunt. 4. De scholiis Græcis editis ibid. Scripta Apollonii deperdita. 5. Editiones Argonauticon. 6. Alii Apollonii. 7. Index scriptorum in Scholiis ad Apollonium allegatorum. 8.

I.

APOLLONIUS Sillei vel Illei F. Alexandrinus (a) fuit, sive ut Athenæo placet, Naucratis (b) Ægyptius, ab aliis plerisque quia jus civitatis apud Rhodios accepit, ibique Rhetoricam per aliquod tempus cum laude professus est, dicitur *Rhodius*. Callimachi discipulus fuit, sed postea invisissimus, adeo ut illum sub *Ibidis* nomine devoveres, diris, quemadmodum supra in Callimacho dixi. Qua demum tantopere ratione

offen-

(a) Strabo lib. 14. p. 655. Fuid. in Ἀπολλωνίῳ, αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀπολλώνιος τὸ μὲν γένος ἦν Ἀλεξανδρεὺς· ὑπερδὲ Σιλλεῖος, ὡς δὲ τινες Ἰλλεῖος. Φυλῆς Πτολεμαῖδος. De hac tribu Ptolemaide vide si placet; Joh. Brodæum ad Anthologiam pag. 284.

(b) Athenæus lib. 7. p. 283. ex quo ut multa alia hoc petiit Aelianus XV. 23. de Animal. Ἀπολλωνίος ὁ Ροδῖος ἢ Ναυκρατίτης ἐν Ναυκρατίτει κτίσιν &c Confer Jonium de scriptoribus Hist. Philos. lib. I. c. 2. p. 15. seq. & Vossium lib. 1. c. 16. de Hist. gr.

offenderit Callimachum, incertum est, siue quod ipsius sibi libros Apollonius arrogaverit, ut in Callimachi vita tradit vir doctus, siue quod ejus scripta contempserit famæque ejus detraxerit. Apollonium quoque perstringi putat If. Vossius (c) à Callimacho hymn. in Apollinem v. 105.

Ὁ φόνος Ἀπολλωνίου ἐπὶ τῆς λαοφιλίας εἶπεν
ὅτι ἀγαμέμνων τὸ ἀνιδόν, ὅς ἐδ' ὅσον πόντος ἀνίδει.

Eratoſtheni ſucceſſit Apollonius, Rhodo Alexandriam reverſus, in præfectura Bibliothecæ ſub Ptolemæo Evergete I., ut Apollonio Ariſtonymus, teſte Suida. (d) Tzetzes ad Lycophronem ait eum fuiſſe è Plejade Poetarum, certe in Tragicorum Plejade non fuit, & ab aliis illum referentibus recte omittitur. Callimacho in vita quantumvis inviſus, tamen poſt mortem tumulto ejus illatus fuit, ſi auctori græco vitæ Apollonii credimus: quod ſi ille ſenſiſſet, non minus fortassis moleſte tuliſſet, quam Patruvius (e) per ſomnium indignatus ſe ſepultum eſſe

V V V

(c) p. 342, ad Catull.

(d) Confer ſucceſſionem præfectorum Bibl. Alexandrinæ apud Joſium p. 201.

(e) Notum Patruvii ſomnium, quod incipit: *je ſomptois cette nuit* &c. quod animi gratia ita reddidi verſibus Germanicis:

Ich träumte dieſe Nacht/
Ich wäre in Gedanken
nach erſterten erkrankten/
ins Todten-Haus gebracht.
Man hatte mich begraben/
da ich nicht weit von mir
ein eben ſolch Logier
merkt einen Bettler haben.
Das war mir gar nicht recht/
der Nachbahr: dem im Leben
ich keine Ehr kont geben/
war tod mir auch zu ſchlecht.
Dennb ſing ich an zu ſprechen;
Und dieſen Schimpf/ als der
ich tod auch etwas wär/
mit dieſem Wort zu rächen.
Nichtswürdiger Coquin,
darffſtu du dich unterſuchen

hier bey mir einzufinden?
Nichtswürdiger Coquin.
Geh/ packe dich/ verweſe
wo anders/ weit von hier;
trauſt dich/ daß bey dir
man meine Grabſchrift leſe?
Wie nun hochſtärker Staub?
Antwortet mir die Leiche/
Reinſtu/ in Plutons Reiche
ſey auch ein Herrſchafts Raub?
O nein/ da ſind die Hände
der Reichen leer gemacht/
all' Ehr/ Gewalt und Pracht
hat in dem Tod ein Ende.
Was frag ich mehr nach dir?
Hier iſt all's gleich/ und werde
ich da ſo wohl zur Erde
als du wirſt Staub bey mir.

esse prope mendicum. Verum in morte non modo disparitas omnis cessat, sed discordia quoque, vel invitis stolidis mortalibus.

II. Exstant libri IV. Ἀργοναυτικῶν sive de Argonautarum expeditione, scripti carmine Heroico, tanta cura, ut Longinus Poetam ἀπαιτῶν (f) appellet sive nusquam lapsum vitii que nullius reum. Cum enim admodum juvenis specimen hujus operis in patria prælegisset & pro laude risum & contemptum tulisset, Rhodum concessit, ibique illud expolivit tam diligenti studio, ut à dentibus Criticorum minus jam sibi metuens lucem videre posset non cum venia tantum, sed cum laude quoque. Quintilianus X. 1. non contemnendum opus vocat, compositum aquali quadam mediocritate.

III. Argonautica præter Apollonium apud Græcos scripsere Cleon Curientis, equo multa nostrum transtulisse affirmat Asclepiades Myrleanus Apollonii discipulus apud Scholiasten ad lib. I. v. 156.

Dionysius Milesius, sive ut Suidæ, Mitylenæus, auctori Scholiorum itidem laudatus.

Epimenides, de quo dixi lib. I. c. 6:

Herodorus cuius Ἀργοναυτικῶν sive Ἀργοναυτικά plus simplici vice in scholiis ad Apollonium allegantur.

Orpheus, cui tributa Argonautica etiamnum exstant, ut dixi lib. I. cap. 18.

Pi-

(f) Longinus περὶ ὑψους XXXIII. 6. ἐπιτόρυξεν ὁ ἀπαιτῶν ὁ Ἀπολλώνιος ὁ τῶν Ἀργοναυτικῶν ποιητῆς, ὃς ἂν ὀμνέῃ ἂν πολλὴν Ἀπολλωνίῳ ἐδέχῃς γυνέσθαι; Casaubonus Epist. p. 161. De Apollonio Rhodio Critici pronuntiarunt cum ἀδίαπτωτον εἶναι, cum demerare vellem plus studiis & cura in eo fuisse, quam ingenii; scilicet, magis vitia carere, quam ut magnam laudem sis adeptus. Confer Cunnii præfat. ad librum 3. de Rep. Hebr. Dan. Heinsius in diss. de Nonni Dionysiæ p. 183. Apoll. nius Rhodius magis de verbis & st. natura ut Grammaticus, quam de ipsa periodo & æconomia sollicitus diversarum actiones sed animi itineris neque multum de versu temporis descripsit. Quem profecto & subiectum & inscriptio & exempla aliorum in eodem subiecto defendunt. Inæqualitatem aliquam dictionis in Apollonio observasse sibi est visus Tan. Faber libro de poetis: Geographicæ rei imperitiam Casaubonus ad Dionem, Chrysostom. p. 102 & Vossius lib. I. lpsl. Poet. c. 3. §. 6, Languescere nimium & varietate jucunda destitui, conqueritur acerbus Poetarum censor Renatus Rapius in Observ. de Poetis §. 15.

Pisander, quem in Theogonia Heroica Argonautarum expositionem descripsisse refert Zosimus lib. 5. Histor. c. 29. Ne dicam de *Argo nauticis* à Mich. Neandro Lips. 1588. 8. editis, quæ incipiunt *ἡρώδης ἡρώδης* ἡρώδης ἐλάβεν ἀρχὴν, cujus poematii pro antiquo scriptore à nonnullis habiti, ut cæterorum eidem annexorum auctor est *Laurentius Rhodomanus*.

IV. Commentariis illustraverat Argonautica Apollonii *Charon* quidam (diversus à Charonte Lampfaceno prisco illo Historico ut recte Vossio (g) observatum) qui αὐτὸς ἔκ' Ἀπολλωνίου γράμματα ἐν τῷ πατρὶ ἰσχυρῶν ἔκ' Ἀπολλωνίου laudatur à Scholiaste ad lib. II. 1055. *Hypatium* præterea *ὑπατίου* Ἀπολλωνίου sive commentarium in Apollonium scripsisse notat Suidas. *Irenæum* ἐν πρώτῳ Ἀπολλωνίου allegat Schol. ad lib. I. v. 1299. *Aristophanem* quoque Grammaticum in recensendo Apollonio occupatum fuisse suspicor è scholiis ad IV. 972. *Marianus* quidam sub Anastasio Imp. clarus Metaphrasi græcam Argonauticorum Apollonii composuit teste Suida jambis 5608. Præcipue *Lucillus Tarrheus* (è Tarrha Cretæ civitate) *Sophocleus* (Σοφοκλῆς) aliis, sed in Stephani Byz. codicibus Σοφοκλῆς) & *Theon* (Alexandrinus ille, ut existimo, de quo dicturus sum libro V.) eruditis Apollonium commentariis illustrarunt, è quibus excerpta sunt, quæ habemus, præclara in Poetam nostrum *scholia Græca*, ut præter titulum scholiis ipsis præfixum testatur Scholiastes Aristophanis ad Nubes v. 397. ubi laudans ea quæ in scholiis ad Apollonium IV. 264 leguntur, *ἔτι τὸ πρὸς καὶ οἱ περὶ τὸ Λυκίλλον τὸ Ταρρῆιον καὶ Σοφοκλεῖον καὶ Θέωνα ἐρμηνεύοντες τὰς φασίν.* Confer Holstenium ad Stephanum p. 262. Colomesium ad Gyraldum p. 154. Meursium ad Hesychium illustr. p. 197. & H. Dodvvelli diff. de scriptis & ætate Marciani Heracleotæ §. 10. T. I. Geographor. græcorum Joh. Hudsoni Viri Cl. p. 156.

Latino carmine Argonautica Apollonii transtulit olim totidem libris *P. Terentius Varro Atacinus* * quem his verbis celebrat Ovidius IV. ex Ponto 16. 21.

*Velivolique maris vates, cui credere possis
Carmina caruleos composuisse Deos.*

Et 2. Tristium 439.

V V V 2

L

(g) Voss. hist. gr. p. 102. & 442.

* Vide Vossium lib. 1. Hist. lat. cap. 16.

Is quoque Phasiacas Argo qui ducis in undas

Tum Propertius II. 15. & 85.

Hæc quoque pfecto ludebat Iafone Varro.

Apollonium quōque effingendum sibi, sed paulo liberius proposuit is, cujus poema insigne latinum Argonauticon, quamvis mutilum hodie habemus, *Valerius Flaccus*: sed ita eum effinxit, ut sæpe superaverit, quemadmodum uno alteroque specimine ostensum à Petro Burmanno Viro Cl. præf. ad Flaccum. Loca Apollonii à *Virgilio* expressa vide apud Jul. Scaligerum libro V. poëtices cap. 6.

V. Alia etiam scripsit Apollonius noster, quæ post Meursium * Vossiumque paucis recensebo, cum nihil ex illis amplius extet.

Περὶ Ἀρχιλόχῃ Athen. X. p. 451.

Ἐπιχρηµατα. Antonin. Liberal. c. 23. Metamorph.

Καὶνωπὸς πρῶτῃ & δευτέρῃ, Steph. Byz. in Κόρινθῳ & Χάρα.

Κτίσεις *Origines urbium*; cujus partes, Ἀλεξανδρείας κτίσις. Schol. Nicandri

Theriac. καὶνῶν ἢ καὶνῃ κτίσις. Parthen. Erotic. cap. 1. & 11.

Κνίδος κτίσις Steph. in ψυκτικῇ. Ναυκρατίας κτίσις Athen. VII.

p. 283. Ælian. XV. 23. de animal. Etiam Πονηρά quorum li-

brum 1. laudat Schol. Apollonii II. vers. 159. Apollonio tribuere

malit eruditissimus Galeus quam Apollodoro.

Apollonii dictum ἀνάγνωσις τοφῇ λέξεως lectio alimentum ora-
tionis refertur à Theone p. 5. progymnasm.

VI. Apollonii Rhodii Editiones Græcæ cum scoliis græcis.

1. Prima literis quadratis sive capitalibus, scholiis in margine per singulas paginas adjectis, Florentiæ 1496. 4. (non in folio, ut habet Hallervordus.) Hanc elegantissimam nec ubique obviam editionem utendam mihi dedit amicus & collega honoratissimus Joh. Fridericus Wincklerus, literarum Orientalium in Gymnasio nostro Professor dignissimus.

2. Ve-

* Meursius in notis ad Apollonium Dyscolum, & in Bibl. græca: Vossius de Hist. gr.

2. Venetiis apud Aldum A. 1521. 8. Scholiis non in qualibet pagina Poetae appositis, verum seorsim subnexis. Testatur Aldus se ad hanc editionem concinnandam non pauca manuscripta exemplaria contulisse.

3. Francofurti apud Petrum Brubachium A. 1546. 8. Scholiis ad calcem libri conjectis & separatim excusis. Hujus editionis non admodum nitidae exemplum possideo, quod olim fuit Philippi Melanchthonis, qui in fronte hae ei verba manu sua inscripsit: *Deo juvante cras hora septima inchoabo interpretationem carminis Argonautici, quod magna cum laude ab Apollonio scriptum est. Oro autem filium Dei, ut, sicut in arca Noe vexit suos Argonautas, ita nunc quoque rogo, ut hanc suam navim vehat, in qua & nos sumus remiges & ἀντιπάραι inter magna pericula, in quibus sua nos servet clementia.* Franciscum quoque Portum interpretantem Apollonii Argonauticae Genevae auscultavit Sibrandus Lubbertus, ut refert Sixtinus Amama in oratione Lubberti funebri.

4. Genevae A. 1574. H. Stephanus emendatam nitidam & diligenti interpunctione accuratam editionem Apollonii dedit, scholiis graecis in margine cujusque paginae appositis, & castigationibus suis (trium non amplius paginarum) rejectis ad calcem. Inscripta est haec editio Gerardo Falckenburgio, & in praefatione quoque nonnullis Poetae & scholiorum locis lucem affundit. In P. Francii Bibliotheca fuit haec editio referta multis notis descriptis e codice Odoarti Bisetti.

Editiones graecae sine scholiis.

Parisi. 1541. 8.

Inter Poetas Principes H. Stephani typis luculentis & quam haecenus factum erat emendatius Parisi. 1566. fol.

Editiones latinae.

Apollonii libri IV. latina prosa primum donati à Johanne Hantungo Basileae 1530. 8. apud Joh. Oporintan. In epistola ad Joh. Venatorium testatur sibi in hoc scriptore vertendo fuisse saepe arrodendos ungues, sapius scabendam caput, dum, quia hinc inde corrupta erant, restitueret, obscurioraque utcumque explanando evneret. Praemissit etiam emendationes & castigationes, quae in editione graeca Aldina & Francofurtensi perperam legi non dubitat. Versionem ipsam autem, saepe in illa Graecae voces, quae

Vvv ;

com-

commode latine verti poterant, retinendo obscuravit. Sic. v. g. *Ἡελίος* semper fere *Eclius* reddit, pro sole. Confer Rutgerii Varias Lect. VI. 6.

Editiones græcolatina sine scholiis.

In corpore Poetarum græcorum, curante Jacobo Lestio, cum versione Joh. Hartungi. Genev. 1606. fol.

Editiones Græcolatina cum scholiis & notis Virorum Doctorum.

1. Basileæ 1572. 8. Apollonii *Argonautica* excusa sunt græce, ac separatim scholia, dehinc poema integrum Heroico carmine non infelici, licet à sententia Apollonii quandoque (ut observat etiam Hoeltzlinus p. 40. prolegom.) aberrante redditum à *Valentino Rotmario* Salisburgensi, cum ejusdem decuria annotationum, quarum primo capite ritus varii ex Apollonio & ejus Scholiaste exponuntur, (2) proverbia & sententiæ (3) Mythica & geographica varia (4) auctores, qui in scholiis allegantur, nec exstant: (elenchum pleniorum eorum & accuratiorum habebis infra) (5) descriptiones chronographicae, crepusculi v. g. auroræ, vespere &c. (6) quæ Virgilius & Ovidius ex Apollonio transtulerunt: (7) fabulæ, variaque *ἀπίστεα* & *ἀδύατα* in Apollonio occurrentia. (8) festa & sacrificia, (9) Epitheta Jovis, Apollinis & Neptuni, & (10) varia miscellanea.

2. Cum versione prosaria latina *Jeremia Hoeltzlini* per singulas paginas una cum scholiis græcis adjuncta, & ejusdem Hoeltzlini ad calcem libri subjecto commentario, & *Luca Holstenii* summi Viri notis eruditis in perpaucis Apollonii loca Lugd. Bat. 1641. 8. De Holtzlini commentario non usquequaque præclare sentit & nimium illi in captandis Hebraïsmis studium vitio vertit Aegidius Menagius T. 1. Anti-Bailleti p. 390. Cum multis emendationibus Martini Sladi hæc fuit editio in Bibliotheca P. Francii Poetæ & Oratoris egregii.

VII. Apollonii nomen multis jam pridem commune fuit, quorum plerosque recensere Jo. Meursius in *Syntagmate de Apolloniis*, quo editionem historiarum commentariæ Apolloni Alexandrini ornavit Lugd. Bat. 1620. 4. & in Bibliotheca Græca p. 1234. seq. Post Meursium Vossius, Jonsiusque & in pandectis Hendreichius. Horum ob.

observatis cum addere me nonnulla posse videam, volo & ipse Catalogum Apolloniorum hoc loco subijcere.

Apollonii Abderitani mentio apud Hippocratem 3. de morbis Epidem. T. I. pag. 739.

Apollonius Acharnensis qui scripsit de festis. Harpocrat. & Schol. Aristoph.

Apollonius Adramyttenus allegatur in antiquis editionibus Strabonis lib. XI. sed Casaubonus pro Apollonio recte reponit Apollodorum.

Apollonium Egyptianum citat Theophilus Antiochenus III. ad Autoly- cum p. 127. 136. 139. ubi ex eo refert quosdam computasse tum annos ab origine orbis terrarum 15003075. five 15000375. ut habes pag. 136. Athenæus V. p. 191. Καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἡ τὸ παλαιὸν σα- φρονικῶς διεξήγετο τὸ τ συμποσίων ἔθνος, καὶ περὶ ἧς ἔκειν Αἰπυλίων τῶν τῶν γεγενημένων. Porro plures fuere Apollonii Egyptii. Vide infra Alexandrinus & Memphites.

Apollonius Alabandensis Car, cognomento μαλακός sive mollis, qui postea Rhodum se contulit, teste rursus Strabone XIV. p. 655.

Apollonius Alabandensis alter, cognomento *Molon*, Rhetor eximius quem Rhodi audiverunt Cæsar & Cicero. Vide Ciceronem I. de Oratore c. 17. & in Bruto c. 91. Plutarchum in Cæsare p. 708. & in Cicerone p. 862. Svetonium in Cæsare c. 4. Meminit ejusdem Cicero alibi, ut lib. I. de invent. c. ult. lib. 2. ad Atticum Epist. 1. & lib. 1. de Oratore c. 28. ubi merito probat, quod hic Apollonius cum mercede doceret tamen non passus est eos quos judicabat non posse oratores evadere, operam apud sese perdere; verum eos dimisit, & ad quamcunque artem putaret esse aptos, ad eam potius impulit, fuitque hortatus. Laudat & Strabo loco laudato ac Quintilianus III. 1. XII. 6. Ex Josepho autem lib. 2. contra Apionem p. 1065. 1077. 1079. & 1080. apparet hunc Apollonium quædam scripsisse adversus sacra Judæorum. Etiam in Homerum scripsisse nonnulla, colligas e Porphirii quaestionibus Homericis p. 10. Ἀντί τῃ πλεῖστον ἀπορρίπτει αὐτὸς ὡς καὶ Αἰπυλίων τῶν τῶν γεγενημένων. Ex Rhetorico quodam illius scripto definitionem figuræ promit Phœbæmon lib. 1. p. 98. Καὶ Αἰπυλίων τῶν τῶν γεγενημένων. Μόλον ὡς ἐλάττω. ἡ γὰρ ἐστὶ μεταβολὴ ὡς ἡδονὴν ἐξ ἀγνοίας πλεονάζειν. Cata-
rum

rum hic est, qui ut refert Plutarchus, cum Ciceronem in eloquentia triumphare videret, *Te nempe, Cicere, & laudo, inquit, & admiror: sed Gracorum fortuna me miseret, cum videam eruditionem & eloquentiam, quas sola bonorum nobis reliquerant, per te Romanam accessisse.* Idem porro est Apollonius Molo, & qui à Plutarcho ac Porphyrio vocatur Apollonius Molonis. Sic Athenodorus Tarsensis Sandonis F. Plutarcho dicitur Ἀθηνόδωρος ὁ Σανδών. Confer Vales. ad Ammian. XIV. 8. Similiter Herodes Atticus passim audit qui Attici erat filius, & Apion Plistonices Gellio, Clementi, aliis; qui Suidæ Ἀπίων ὁ Πλιστωνίης. Immerito igitur reprehenditur Plutarchus tum ab aliis tum à Jo. Ruaido animadvers. XXVIII. pag. 116. seq. Vide & Meursii lib. de Rhodop. 101. Allatum ad Epistolas Socraticorum p. 215. seq.

Apollonius *Alexandrinus* Peripateticus. Plutarch. περὶ Φιλαδέλφ. Fuit & Alexandrinus patria, Apollonius Argonauticon scriptor de quo ante dixi, & Apollonius aliter Grammaticus cognomine δόσκολος de quo infra lib. IV.

Apollonius *Antiochi* Grypi Syriæ Regiæ Parasitus. Athen. VI. pag. 246.

Apollonius *Antiochenus*, pater & filius, Medici Herophili atque Empirici. Meminit utriusque auctor Isagoges quæ legitur inter scripta Galeni. T. 4. p. 372. Incertum utrius sit περὶ μύρων liber laudat Athenæo XV. p. 688. vel περὶ ὑποκρίσεων φαρμάκων quem plus simplici vice allegat Galenus. Vide infra in Apollonio Pergameno. Et idem forte patria Antiochenus, sed quod apud Pergameno Reges versaretur, Pergamenus vocatus est. Ἀπολλώνιος ὁ πρεσβύτερος. Zenoni Herophilio repugnans laudatur ab Erotiano in ἀμφιβόλων. Forte haud alius, qui Galeno aliquando dicitur ὁ βοβλῆς.

Apollonius *Aphrodisiensis* ἀρχιερεύς & ἱερεὺς. γίγνασθαι καὶ καὶ, περὶ Τεχνολογίων, περὶ Ὁρσίων καὶ τῶν πλεοναυγῶν. Suid. Καὶ καὶ pluribus constabunt libris, ut ex Etymologica auctore patet, & Stephano qui XVIII. librum allegat in χαλὸν τείχος. Voss. de Hist. Gr. p. 505. Apud eundem Stephanum Byz. ubi allegantur Apollodorus περὶ Ἀλεξανδρείας, περὶ γῆς, & ἐν Κατακρίσις, Apollonii Aphrodisiensis nomen reponendum esse contendit Tho. Galeus in diss. de scriptoribus Mythologicis p. 18.

Apollonius *Archebuli* sive *Archebii* F. Grammaticus, Apionis Plistonice præ-

præceptor. Suid. in *Ἀπὼν*. Scripsit πρὸ λέξεων ἑλληνικῶν ordine Alphabetico, ut constat ex eodem Suida in *Ἀπλ.* & Hesychio præf. Lexici.

Apollonius *Ἀρχιτρομαχέας*, cujus trochiscum sive pastillum refert Galenus T. 2. p. 188. edit. Græcæ Basil.

Apollonius *Ἀσκαλονίτης*, Historicus. Steph. Byz. in *Ἀσκαλὼν*.

Apollonius *Ἀστρολόγος*. Vide infra in *Λαοδικεῖσι* & *Μυρδίνι*. Etiam Apollonius Tyanensis libros quatuor περὶ μαθητικῆς ἀστρολογίας scripserat teste Philostrato III. 13.

Apollonius *Ἀθηνιεύς*, *συνπρίτωρ*, Nestoris F. quem è Gruteri inscript. pag. XLII. 2. observavit Franciscus Junius in Catalogo Artificum. Confer Jonsium p. 251. & Sponii Misc. p. 122.

Apollonius *Ἀθηνιεύς*, sub Severo Imp. clarus Sophista, de quo Philostratus 2. de Sophist. p. 597. qui p. 598. è declamationibus ejus laudat Calliam, qua Atheniensibus voluit dissuadere ne corpora sepelienda cremarent. Vixit annos LXXV.

Apollonius *Ἀτταλένσις* (ὁ Ἀτταλένσις) cujus librum 2. Onirocriticon laudat Artemidorus I. 34. & III. 28. p. 33. & 175.

Apollonius *Βυβλάς* sive *Βυβλακός* (quali helluo quidam librorum. Confer Reines. Var. lect. p. 412.) Medicus Empiricus, qui de *σημασίαις* apud Hippocratem scripserat adversus Zenonem Herophileum teste Galeno T. 1. edit. Basil. p. 413. 414.

Apollonius *καλὸς*, Spon. p. 123. Misc. ubi & memoratur Apollonius, Archelai sculptoris pater.

Apollonius *Καλβιδονεύς* sive *Καλβιδεύς*, Præceptor M. Aurelii Antonini. De hoc supra c. XV. in Stoicis dixi.

Apollonius *Κορράδος*. Infra in *Τυανεύς*.

Apollonius *Καρ.* supra in *Ἀλαβανδεύς*. & mox in *Κρονίς*. ὁ τὸ *Καρμὶ* *Ζεφύριος*, in *Ἀφροδισιεύς*.

Apollonius *Χαρίδης* F. Schol. Aristoph. ad Vespas v. 1190.

Apollonii duo *Χριστιανί* scriptores antiqui, sæculo II. post CHRISTUM Martum clari, quorum unus contra Montanistas scripsit, alter volumine pro fide sua edito Martyrium sub Commodò Imp. fortiter subiit Romæ. Vide quæ viri docti ad Euseb. V. 18. & 21. Hist. atque Hieron. c. 42. Catalogi. De Apollonio *Κολοσσι* latino scriptore sæculi XVI. dixi in Bibliotheca latina. De Guil. Apollonio Theologo.

Xxx

log.

logo Reformatæ Ecclesiæ, & alius recentioribus hujus nominis dicere de industria omitto.

Apollonius *Chronicorum* scriptor Steph. in χαλκητόριον. Sed videtur legendum Apollodorus, ut visum præstantissimo Galeo.

Apollonius *Ciriens* Medicus. Strab. XIV. p. 683. Scripserat libros XVIII. pro Bacchio Tanagæo adversus Heraclidis Tarentini. libros tres de vocibus Hippocratis, teste Erotiano sive Herodiano in præf. Eisdem in αμφιβαλλουσι laudantur quatuor Apollonii Medici, περιβύτερον de quo supra in *Antiochenus*, Apollonius μεμφίτης ἐν τῷ περὶ ἀρθρῶν, Apollonius ὁ θῆρ, & Apollonius Citienſis ἐκ τῶ περι ἀρθρῶν. Apollonius duos qui chirurgiam inventis suis locupletarunt laudat Celsus libro VII. præf. Memphiten intelligens ni fallor & Citienſem qui ambo de Articulis scribere. Apollonium Citienſem libro 2. de Epilepticis laudat Cælius Aurelianus. lib. 1. c. 4. chronicar. passionum. Idem lib. 3. c. 4. Alii phlebotomiam recusarunt in lienicis, ut Apollonius Citienſis, alii probaverunt.

~~Clodius~~ Apollonii Theriaca refertur à Galeno 2. de antidotis T. 2. p. 450.

Apollonius P. *Craſſi libertus*. Dixi supra in Stoicis cap. XV.

Apollonius *Cronus*, patria Jassius, Car, à quo discipulus ejus Diodorus dialecticus Croni nomen tulit, teste Strabone XIV. p. 658. Confer Laertium II. 111.

Apollonium *Cyclada* memorat Wovveranus c. 17. polymathia n. 20. sed legendum Apollonius βυζλας, de quo supra.

Apollonius *Dyscolus* patria Alexandrinus sub M. Antonio clarus Grammaticus, pater Herodiani itidem Grammatici, de quibus utrisque dicendi locus infra libro IV.

Apollonius Poeta ὁ εἰδογράφος, Schol. Pindari ad Πυθιονικ. ἔδος β. p. 181.

Apollonius *Empiricus*. Supra in *Antiochen*.

Navius Apollonius Procurator Augusti. Vet. inscript. apud Sponium p. 52. Miscell.

Apollonius Pergæus, *Geometra* de quo infra cap. XXII.

Apollonius *Glaucus*, Medicus. Ejus libros de interioribus (sive περὶ τῶ ἐντὸς παρὰ τὸν σπλῆνα) allegat Cælius Aurel. IV. 8. tardar. Passionum.

Apollonius *Grammaticus* quem in καταλόγων αἰνῶν allegat Scholiastes ad Iliad. θ. 284. non est diversus ab Apollonio Rhodio, cujus Catalogus navium & Heroum ex lib. 1. Argonauticon respicitur, ut ex Schol. Pindari ad Nem. Od. V. notavit præstantissimus Galeus.

Fuit

Fuit & Apollonius celebris Grammaticus cognomento Dyscolus de quo infra lib. IV.

Apollonius *Herophileus*. Vide in Apollonius *Antiochenus* & *Mus*.

Apollonius & Dexippus *Hippocratis* discipuli, quos ab Erasistrato male reprehensos, cum nullos ipsorum libros ostendere posset, notatum Galeno T. 5 p. 83. edit. Basil.

Apollonius *Laodicensis* quem libros quinque de Astrologia Apotelesmatica edidisse, & Aegyptios de variis accusasse erroribus testatur Paulus Alex. in præf. Isagoges. Hujus forte Apollonii Apotelesmata leguntur MSt in Codice Reg. Paris, 1843.

Apollonius *Logisticus* Vossio p. 149 memoratur, sed Laertio I. 25. & VIII. 12. est Apollodorus. Idem de Apollonio *Lamio* Heidenreichii observabis è Varrone, Plinio & aliis.

Apollonius *Mechanicus* Agelistrati præceptor. Athenæus *Mechanicus* p. 3. de machinis bell.

Apollonius *Medicus* tempore Antoninorum sive Apuleji, qui ejus meminit lib. IX. sub init. Incertum quisnam notetur è variis Apolloniis Medicis, quos memoravi in *Antiochenis*, *Citiensis*, *Memphites*, *Mus*, *θησι*, *Pergamenus*, *Pitaneus* &c.

Apollonius *Memphites* allegatur à Cœlio Aureliano IV. 8. tardar. passionum, Schol. Nicandri ad Theriaca & Erotiano in *αἰσθητικὰ* ubi ejus scriptum *περὶ αἰσθητικῶν* commemorat. Meminit & Nicolaus Myrepsus, epithema ejus auriculare referens.

Apollonius Mollis. Supra in Alabandensis.

Apollonius *Melo* sive *Molonis* Rhetor. Supra ibid. Inter Aegyptiacarum scriptores laudat Cosmas Indicopleustes lib. XI. p. 341.

Apollonius qui *Μύρων*. Plin. indice libri XXVIII. Supra in Antiochen.

Apolloniū *Mus* Herophileus. Cels. præf. libri V. qui eundem videtur etiam respicere præf. libri 1.

Apollonius * *Myndius*, peritissimus inspicendorū natalium. Seneca VII. 3. & 17. Nat. quæst. Nescio an alius quem Grammaticum vocat Stephanus in *Μυρδ*.

Apollonius *Naucratis* Sophista, Adriani & Chrestiauditor, de quo Philostratus lib. 7. de Sophist. p. 596. 608.

XXX 2

Apol-

* Huic Apollonio pridem in mentem venit Cometæ esse propria sidera quæ altiora mundi fecant, & tum demum apparent, cum in terminum sui cursus venerint. Quæ sententia hodie probatur Mathematicis eruditissimis.

Apollonius *Nysioris* F. Vide supra in *Arbeniensis*.

Apollonius *Nysaeus*. Vide supra c. XV. in Stoicis.

Apollonius *Organicus*. Galen. T. 2. p. 39 r.

Apollonius ὁ Φίς. Erotian. in proœmio. Nescio idemne sit Apollonius ὁ 9ος, eidem laudatus Erotiano in ἀμφιβάλλουσαι.

Apollonius *Panormitanus*. Cic. in Verrem. V. 7. leq.

Apollonius *Parianus*, quem ἐν τῷ περὶ παλαιότητος laudat Steph. in πύξος.

Apollonius *Pergaeus*, *Geometra* de quo egi infra cap. XXII.

Apollonius *Pergamenus* Medicus Plinio lib. 8. & c. Oribasio lib. 1. Evporiston. c. 9. laudatus & VII. 19. collect. Videtur is ipse Apollonius qui περὶ τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων teste Galeno scripsit. Ejus de virtutibus herbarum refert rursus Oribasius. Evporist. præf. Idem liber Apollonii περὶ βορῶν allegatur & à Scholiaste Nicandri ad Theriaca. Atque ideo fortassis inter rei rusticæ scriptores à Varone & Columella reponitur.

Apollonius *Pitaneus* Medicus. Plin. XXIX. 6. sed *Myronides* XXVIII. 1.

Apollonius *Platonicus*, Syrus; Spartian. Hadriano c. 2.

Apollonius *Priemensis*, Archelai sculptoris Pater. Spon. p. 123. Misc.

Apollonius *Rhetor*. Supra in *Alabandensis*. Alius ut existimo de quo Seneca Controvers. XIX. Apollonius *Græcus* & *Buteo* satiam quæstionem moverunt primam & c.

Apollonius *Rhodius* *stutarius*. Plin. XXXVI. 5.

Apollonius *Senior*. Supra in *Antiochenus*.

Apollonii *Smyrnaei* Epigramma lib. IV. Antholog.

Apollonius *Solenis*, præceptor Demetrii Aspendii. Laert. V. 83.

Apollonius *Atheniensis* *Sotade* F. de patris sui Poematis scripserat teste Athenæo XIV. p. 6. 1. De Sotade dixi lib. II. c. 22.

Apollonii *Swit* fuerunt multi, *Nysæus*, *Tyrus*, & c. de quibus supra c. XVI.

Apollonius ὁ δὲ Στρατόνιος, cujus de pulsibus laudatur à Galeno IV. de differentia pulsuum. Hunc Tiraquellus c. 31. de Nobilitate, *Stratonis filium* appellat. Sed malim *Stratonium*, è *Stratonis* Peripatetici schola.

Apollonius *Syrus* *Platonicus*. Spartian. Hadriano c. 2.

Apollonius *Tarsensis* Medicus, sæpe laudatus Galeno libris de medicam. secundum genera & secundum locos.

Apollonius ὁ Θῆς sive *Bestia* Medicus. Erotian. in ἀμφιβάλλουσαι. Vide supra Apollonius ὁ Φίς.

Apol.

Apollonius *Theſſienſis*, Medicus nullus eſt. Vide Galea. T. 2. p. 266.

Apollonius *Tyaneſis* ſub Nerone clarus, de quo infra lib. IV.

Apollonius *Tyaneſis junior* ſub Hadriano Imp. de quo Suid,

Apollonio duo *Tyrii*, de quibus dixi ſupra c. XV. in Stoicis.

VHL. *Index ſcriptorum * in ſcholiis Græcis ad Apollonium allegatorum.*

Acarion. ad lib. II. verſ. 168. ſed
Reineſius ad Daum. Epift.
LXXXV. p. 215. legit Eupho-
rion.

Aceſander ἐν πρώτῳ IV. 1561. ἐν
πρώτῳ κεφάλει. IV. 1750.

Aceſtas ἐν τοῖς περὶ κεφάλει. II.
500.

Acuſilauſ II. 1125. IV. 57. 828.
992.

ἐν τῷ γ'. IV. 992.

ἐν τῷ περὶ ἀποκατάστασιν IV. 1147.

ὁ δὲ Ἀχιλλεύς πηγάς III. 587. ἐν
ἀντίρῳ Φησί. IV. 814. Heſio-
do vel Cercopi hoc tributum
poema dixi ſupra lib. 2. c. 8. §.

Æne-

17. Vide & Caſaubonum ad
Athenzum XII. 15.

Æneſidemus ἐν ταυμασίῳ I. 1300.

Arſchylus I. 473. 636. IV. 269. 1348.

ἐν λυσιμῶν προμηνῶν IV. 284.

ἐν ἐπιτύλῳ I. 773.

ἐν ψυχολογίῳ III. 846.

Agatho ἐν τῷ τῷ πόντῳ κεφάλει II.
1017.

Agathocles ἐν τοῖς ὑπομνήμασι IV.
761.

ἐν ἐβδόμῳ ibid.

Agroetas lib. I. λιβυκά II. 500.

lib. III. λιβυκά IV. 1396.

lib. XIII. Σαυθικά II. 1252.

Alcæus I. 957. IV. 992.

Alcman IV. 972.

Xxx 3

lib.

* Indicem huiusmodi ſed valde imperfectum editioni ſue ſubjuncterat ſuisque in
Apollonium locis communibus inferuerat Valentinus Rotmarus. Alium perquam
accuratam ad paginas adornatum editionis præclaræ Stephanicæ miſit ad me
Oxonia Vir doctiſſimus Jo. Hudſonus. Tertium non minus diligenter ad ſectiones
Græcæ ſcholiorum concinnatum, quibus ſunt diſtinctæ editiones Baſileenſis &
Frankofurtenſis pnbachiana accepi Lipſia ab amico, conſectum neſcio quo au-
ctore. Quartum maxime communiſ ut ſpero uſus, hoc loco edendum putavi ad
ſingulos librorum Apollonii verſiculos comparatum à Clariffimo Viro Jo. Chriſto-
phoro Wolfio Wernigeredenſi, collatumque cum indice Oxoniënſi & Lipſienſi.
Habui & quintum ad manus, quem ſimiliter ad verſiculos uniuſcuſque libri di-
geſſerat Chriſtianus Henricus Poſtellus ἐν ἀντίρῳ. Intelligo præterea illuſtri
Capero indicem ejuſmodi ante triginta circiter annos compoſitum, cum variis ob-
ſervationibus & caſtigationibus, quibus per magis ardua ſummi Viri negotia ad-
huc carere cōguntur ſtudioſi.

Alexander IV. 1515. ὁ περὶ Καρίας

ῥαΐδας I. 925.

in I. Καρικῶν ὑπομνημάτων

I. 551.

lib. I. Κρητικῶν IV. 1492.

Amerias II. 192. IV. 972.

ἐν γλώσσαις II. 384. 1284.

Anacharsis I. 1176.

Anacreon I. 789. II. 127. III. 106.
120.

Anaxagoras I. 498. IV. 269. 814.

Androctas Tenedius ἐν τῷ περίπλῳ

τῷ Προπινπιδῷ II. 159.

Andron II. 713. Tejus II. 948.

ἐν τῷ Πιτομῇ τῷ συγγραφεῖ I. 45.

ἐν τῷ περίπλῳ II. 354.

Andron (diversus à Tejo) ἐν τῷ

ὡς πόντι II. 948.

Anticlides ἐν Δηλιακοῖς I. 1207.

lib. II. Δηλιακῶν I. 1289.

Antimachus I. 211. 1008. II. 178.

296. bis. IV. 156. ἐν τῷ λυδῷ I.

1289. II. 292. III. 429. IV. 159.

1153.

Antimenides ἐν πρώτῳ I. 741.

Antipater ἐν τῷ περὶ ζώων II. 87.

Antisthenes II. 570.

Apion I. 292.

Apollodorus I. 292. 599. 1063. 1116.

III. 281. IV. 280.

ἐν τῷ περὶ θεῶν III. 539.

ἐν γ' περὶ θεῶν I. 1123.

ἐν νεῶν κατάλογῳ III. 1089.

ἐν τῷ α' τῷ πινπιδῷ II. 159. Apol-

lonium hic pro Apollodoro

malit præstantissimus Galeus,

ut supra dixi.

Apol-

Apollonides II. 966.

ἐν τῷ περίπλῳ τῷ Εὐρώπης IV. 983.

1174.

Κατηγορηεῖται δὲ Ἀπολλωνίᾳ &c. II.

257. αὐτὸς ὁ Ἀπολλωνίᾳ ἐν τῷ

καταλόγῳ τῷ ἡρώδῳ I. 1317. respi-

citur hoc ipsum poema, in quo

Heroes Argonautæ recensen-

tur.

Apollonius I. 1116. Liber I. τῷ ὑπο-

μνημάτων I. 439. ἐν ταῖς λέξεσι

I. 1089. Videtur Apollonius in-

telligi Alexandrinus, Herodiani

pater, Grammaticus.

Aræthus II. 500.

Aratus II. 500. 1100. III. 996.

Arati ἐκ Διὸς ἀρχαῖος &c. I. 1.

Archemachus ἐν ταῖς μετωνυμίαις

IV. 262. lege μετονομασίαις.

Archilochus I. 824. 1207.

Aristarchus I. 299. οἱ Ἀλεξάρχει I.

769. III. 37.

Aristippus Philosophus II. 77.

ἐν Ἀρκადικοῖς III. 1085.

Aristo Chius IV. 209.

ἐν ταῖς ἡέσεσι IV. 204.

Aristocritus I. 186.

Aristodemus lib. I. ὁ ἡφαίστιος Πι-

ναμμάτων II. 906.

Aristomenes. I. 164.

Aristophanes Comicus (ἐρένη) I.

917. IV. 280.

Aristophanes Grammaticus IV.

972.

Aristoteles I. 188. 1050. II. 28. 328.

948.

περὶ Εὐβοίας πεπερασμένῳ

(ut

- (ut videtur in Ευβοείων πολιτεία)
I. 558.
ἐν Κερκυραίων πολιτεία IV. 983.
ἐν Κιανῶν πολιτεία I. 1177.
ἐν Σαμοθρακίᾳ πολιτεία I. 917.
ἐν τῇ Τεγεατῶν πολιτεία IV. 264.
ἐν Πλεταῖς IV. 972.
Aristotelis alterius, qui Coloniam
Cyrenem deduxit, mentio IV.
1750. 1764.
Armenidas (nisi sit Antimenides,
ut vult Vossius) ἐν τοῖς Θηβαί-
κοις I. 551.
Artemidorus IV. 259. Ephesus II.
948. 967. IV. 259.
ἐν τῇ Σπινάρῃ τῇ γεωγραφικῇ
III. 558.
Aclepiades I. 23. 156. II. 178. Myr-
tleanus I. 623. II. 724.
lib. X. Βιθυνιακῶν II. 791.
ἐν τραγωδικαῖς II. 328.
ἐν β'. τραγωδικῶν II. 64.
Athenion I. 917.
Atrometus III. 1178.
Bacchylides. I. 165. II. 467. IV. 972.
Callias lib. X. τῶν περὶ Ἀραβοκλῆα
III. 37. sed paulo ante ibi pro
Callia legendum καλλιμαχῶς
ἐπὶ τῷ ἱερῷ Φυσὶν αἰσινεῖσθαι ἡφαί-
στῳ ἀλλὰ τῷ λιπάρεν. Respicit
enim hymnum in Dianam v.
47. ubi vide illustris Spanhei-
mii comment.
Callimachus I. 117. 187. 509. 670.
760. 957. 996. 1008. 1012. 1162.
1207.
1207. 1213. 1243. 1309. 4323. 1353.
II. 4. 395. 706. 868. 906. III. 133.
1149. 1225. 1326. IV. 284. bis. 303.
426. 972. 983. 1322. 1561.
1614.
lib. I. Αἰτιῶν. *
περὶ ῥήμης Βέρεινης *
ἐν ἐκάλῃ I. 1116.
ἐν τοῖς περὶ τῶν κατ' Ἀσίας ποταμῶν
I. 1165.
Callimachus in ὑπομνήμασιν I.
116.
Callisthenes I. 211. II. 938. ἐν τῷ
περί πλῶ II. 674. Libro peripli
primo. I. 1037.
Callistratus II. 780.
lib. II. 8' καὶ Ἡρακλείαν I. 1125.
Chamaeleon I. 139. ἐν ἑπεί 'Ιλιάδος
II. 906.
Charis (lege Charax) lib. I. χρο-
νῶν IV. 1470.
Charon Lamplacenus II. 2. & 479.
Charon (junior) ἐν τῷ περὶ Ἰσο-
ελῶν & Ἀπολλωνίων II. 1055.
χείρων ὁ μάντις memoratur I. 23.
Choerilus I. 211.
Cinathon ἐν Ἡρακλείᾳ I. 1357.
Cleon Curienensis I. 77. 623.
lib. I Ἀργοναυτικῶν I. 587.
Clinias II. 1087.
Clitarchus ἐν ταῖς περὶ Ἀλεξάνδρου
ιστορίαις II. 906.
Gnosius Κνωσός (forsan innui-
tur Κνωστὸς Aenesidemus)
lib. I. γεωγραφικῶν τῇ Ἀσίᾳ IV.
262.
Κωμικὴ λέξις ἡ σύμμεκτος seu Co-
mi-

micum dictionarium secundum ordinem Alphabeticum non dispositum IV. 972. 1614.

Conon ἐν τῇ Ἡεραλίᾳ I. 1165.

lib. III. περὶ τῆς Ἡσιᾶδος I. 1165.

Corinna III. 1177.

Cosmas lib. I. Αἰγυπτιακῶν IV. 262.

Crates II. 1089.

Ctesias ἀπὸ Ἰοδάρῃ II. 1017. β. II. 401.

Daimachus I. 558.

Deilochus I. 139. 961. 966. 970. 987. 1007. 1037. 1061. 1063. 1065.

lib. I. περὶ κυλίκων II. 98.

Demagetus I. 224.

Demaratus I. 45. 1189.

Demetrius Cnidius I. 1165.

Demetrius Scepsius I. 230. 238. 1123. 1165. III. 134.

ἐν τῇ Τρωϊκῇ διατάξει I. 1165.

Democritus Physicus IV. 269.

ἐν τῇ περὶ ἀστρονομίας II. 1100.

Demosthenes II. 259.

ἐν ταῖς λυμῶν II. 297. legendum

Τιμοδότης. Strabo IX. p. 421. ἐμ-

λοποίησι ἰδίᾳ ἐν Τιμοδότης οὐκ ἀνα-

χῶ. Ἐδυντὶς Πτολεμαίου, ὁ καὶ τῆς

λυμῶν σικωπίας ἐν δίκῃ Γιβλίου.

Derichidas. Vide Dieuchidas.

Dicarchus ἐν πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ IV. 272.

Didymus I. 972. 1139. IV. 1058.

Dieuchidas I. 118.

ἐν τοῖς μεταρκεῖς I. 517.

Dinias lib. I. Αργολικῶν II. 791.

Diogenes Apolloniates IV. 269.

Dionysius I. 54. II. 906. III. 530. β. I. 256. II. 967.

Dionysius Albanus II. 660.

Dionysius Atheniensis ἐν πρῶτῃ * καὶ ἑστῇ II. 279.

Dio-

* Optima lectio in conceptibus (animalium) quam allatus inde locus, πρῶτος cervos esse docens nonnihil confirmat. Dicitur autem vix potest quantam hæc vel spreta vel inobservata lectio prurigenem excitaverit eruditibus emendandi Etymologici M. autorem, qui in Προκόννης Sophocleum Scholiasten ad verbum exscripserat unica tamen laborante literula: nam pro ἐν ταῖς κυήσεσι exaravit ἐν ταῖς κτήσεσι, vice cuius Sylburgio conjiciendi facultas suppeditavit ἐν ταῖς κτήσεσι, quam incongruentem emendationem an quis hætenus improbarit nescio. Imo Casaubonus Animadvers. in Athen. lib. X. c. 14. ita suum assensum ei accommodavit, ut expuncta etiam Athenarum patria citato Dionysio Chalcidem attribuendam putaverit, in quam opinionem pertraxit Phil. Jac. Maussacum Not. ad Harpocrat. in Ἡφαιστία & Vossium lib. III. de Hist. Gr. Nic. v. Loensis in Miscell. Epiphyl. p. 354. citatus Daumio Epist. ad Reinesium XX. & ille quem innuit Reinesius Var. lect. lib. 2. c. 8. duos Dionysios, utut ætate, scriptis & patria differant pro uno eodemque agnoscunt. Dicitur profecto ob ignoratam hanc Dionysii præsentis allegationem debere ludibrium Adrastæ adunum omnes. Hæc autem Indici Lipsæ ad me transmissi.

- Dionysius Chalcidensis I. 558. 1024.
lib. I. *κτίσεων* IV. 264.
- Dionysius Milesius I. 3. 1161. III. 242. IV. 223. 228.
ἐν τοῖς ἀργοναυτικοῖς II. 207. 1147.
ἐν ἀπὸν ἀργοναυτικῶν III. 200. IV. 119. *ἐν β.* IV. 1153.
- Dionysius Mytilenæus I. 1289. IV. 177.
- Dionysodorus I. 917.
- Dionysophanes I. 826.
- Diophanes lib. I. *τὸν πικρὸν ἰσχυρῶν* III. 241.
- Diofcorides I. 741.
- Duris I. 211. 498. II. 1253.
lib. XV. *μακεδονικῶν* IV. 264.
- Empedocles I. 498.
- Ephorus I. 976. 1276. II. 168. 1031. IV. 269.
lib. I. I. 1168.
lib. IV. II. 360.
lib. V. I. 1289. II. 847.
lib. IX. I. 1037. II. 967.
- Epicharmus II. 98.
- Epimenides II. 1125. III. 241. IV. 57.
- Eratothenes I. 482. 565. 972. II. 42. 401. 1251. IV. 280.
ἐν τῷ ἀρχιπικτικῷ I. 567. III. 232.
ἐν γεωγραφίᾳ IV. 131.
lib. III. *γεωγεφικῶν ἢ γεωγεα-φικῶν* IV. 259. 284. 310. 1215.
ἐν τῷ ἑρμῇ I. 972. III. 801.
- Ery-
- Erycius II. 127.
- Evanthes *ἐν τοῖς μυθικοῖς* I. 1063. 1065.
- Eudoxus *ἐν τῇ περὶ ὁδοῦ* IV. 264.
lib. IV. *τὴν περὶ ὁδοῦ* I. 922.
- Eumelus I. 146. II. 948. III. 1371.
ἐν κερειθιακῖς I. 148.
ἐν τῇ τιτανομαχίᾳ I. 1165.
- Eumolpus I. 696.
- Euphorion I. 40. 179. 1063. 1119. II. 352. 354. 359. IV. 54.
ἐν ἀπολλοδώρῳ (Vide Reines. ad Daum. Epist. 85. p. 215.) I. 1063.
- Eupolis IV. 144.
ἐν βαπταῖς I. 1139.
- Euripides I. 498. 1077. 1079. 1266. 1281. II. 253. 910. III. 1621. IV. 71. & 269. II. 12. 13. 43. III. 4. IV. 9. 23. (ubi pro *Εὐλαμῆ* de legendum: *Νηλεὺς μὲν γὰρ ἐκ Helenæ initio*)
ἐν Βάκχαις I. 636.
Περὶ Ἰδῆ IV. 144.
ἐν Φονίαις IV. 808.
ἐν Φερίῳ II. 384.
- Garamas IV. 1492. nomen, ut videtur, corruptum.
- Gigantomachia auctor I. 555.
- Glossographi I. 402. II. 436.
- Hecataeus Milesius I. 256. II. 677. 948. 1002. IV. 259. 266. 284.
lib. I. *ἰστορίων* I. 551.
περὶ τῆς περὶ βαρβαρίων II. 677.
- Hegesagoras *ἐν τοῖς μετὰ κλέος* **
- Hegesistratus Ephesus II. 401.
- Yyy Hel-

Hellanicus I. 40. 131. 146. 608.
769. 916. bis. 1129. 1207. II.
178. 401. 713. 1055. 1057.
1147. III. 265. 335. 1084.
1185. bis.

ἐν τῷ περὶ Ἀρκადίας I. 162.

lib. I. ὁ Δευακλιωνίας III. 1085.

ἐν τῷ περὶ Ἰθῶν IV. 322.

lib. I. Τρωϊκῶν I. 916.

lib. I. Φερωνίδου III. 1178.

Heracleon III. 2.

ἐν τῷ π' ὁ Ἰλίου II. 769.

Hermippus IV. 269.

Hermogenes ἐν τῷ περὶ Φρυγίας II.
724.

Herodianus I. 232. II. 401. 1274.

ἐν τῇ καθόλου II. 401.

lib. II.

lib. III.

lib. V.

lib. VI.

lib. VIII.

lib. X.

lib. XX.

I. 1297.

I. 783.

1047.

II. 17.

110.

H. 793.

II. 1057.

IV. 322.

I. 54.

IV. 1309.

I. 1289.

Herodotus I. 23. 31. 45. 127. 139.
211. 747. 1024. 1289. II. 354.
534. 686. 754. 850. 856. 897.
1115. 1147. 1214. 1252. IV.
86. 87.

ἐν τοῖς Ἀργοναύταις five Ἀργοναυ-
τοῖς II. 903. III. 594. IV. 259.

I. 71. 773. 943.

ἐν τοῖς περὶ Ηεκαλειῶς II. 817.

Herodotus II. 677. III. 1084. IV.
269. 277. ἐν β'. I. 1024.

Hesiodus I. 45. 156. 456. 482. 498.
730. 747. 824. 859. 1165. II.
178. 187. 276. 296. 297. 440.
1253. III. 2652. 202. 242. 311.
bis. 1034. IV. 54. 57. 259. 266.
284. 892. 1396.

ἐν ταῖς καλῶν μέτρων μεγάλαις ἡοίαις
I. 118. 1125. Lib. 4. 57. 828.

ἐν ἀκαταλόγων Lib. 3. 1085.

ἐν τῷ γ' καταλόγων Lib. 2. 181.

ἐν τῷ κ' καὶ γ' Lib. 1. 1289.

Hippias Delius ἐν ἰθῶν ἰονομασίαις
Lib. 3. 1178.

Hipponax Lib. 2. 127. Lib. 4. 322.

Hippys. Lib. 4. 261.

ὁ ἰσχυρὸς. Lib. 4. 1174.

Homerus Lib. 1. 5. 11. 40. bis. 57.
68. 69. 87. 149. 152. 156. 164.
176. 179. 184. 204. 224. 262.
264. 272. 275. ter. 296. bis.
303. 304. 305. 322. 408. 413.
431. 436. 441. 468. 482. 498.
517. bis. 537. 558. 587. 608. 631.
650. 665. 723. 735. 760. ter. 783.
794. 831. 834. 859. 862. 893. 904.
910. 919. 922. 923. 932. 933.
949. 955. 1016. 1026. 1035.
1049. 1062. 1079. 1081. 1089.
1115. 1123. bis. 1141. 1146.
1166. 1180. 1207. 1300. 1309.
1310. 1350. 1354. Lib. 2. 42.
106. 115. 123. 128. 257. 261.
263. 276. 285. 359. 398. 547. 633.
779. 943. bis. 944. 1055. 1089.
1203. 1286. Lib. 3. 52. 53.
120.

- 120.146.233.257.281.291.453.
761. 774. 806. 875.898.996.
1006.1017. bis. 1241. 1338.
Lib. 4. 14. 111. 175.565.761.
828.974.992.1093.1329.1404.
1558.1614.1636.1659.
ἐν τῇ Βοιωτίᾳ Lib. 1. 884.
ἐν Καταλόγῳ Lib. I. 977.
ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Lib. 2. 440.875.
- Ibycus Lib. 1. 146.287. Lib. II.
780. Lib. 3. 26. 106. Lib. 4.
814. 1348.
ἐν α. Lib. 4. 57.814.
ἐν τῇ εἰς Γοργίαν ἀδῇ Lib. 3. 158.
- Idomeneus lib. 1. Τρώων Lib. I.
916.
- Jon ἐν διθυράμβῳ Lib. 1. 1165.
- Irenæus Lib. 2. 127.904.1017.
ἐν ᾧ Ἀπολλωνίῳ Lib. 1. 1299.
- Isocrates Lib. 1. 40.485.981.
- Ister five Istrus Lib. 2. 207.
- Leander Lib. 2. 708. bis.
- Learchus **
- Leo lib. 1. Ἐπὶ τῷ μητίᾳ Lib. 4.
262.
ἐν περὶ πλῶ Lib. 2. 297.
- Οἱ γεγραφότες περὶ κύπευ καὶ λιβύ-
ης Lib. 4. 1552.
- Lucianus Lib. 2. 329.
- Lycophron. Lib. 2. 285.
- Lysimachus Alexandrinus
ἐν ᾧ τῶν Θεβαίων Lib. 3. 1177.
β. τῶν Νόσων Lib. 1. 558.
- Lysippus Epirotas ἐν τῷ σπηλαφο-
μί-
μῳ
- μὲν ἀστῶν καταλόγῳ Lib. 4.
1093.
- Menander Lib. 1. 721. 1125. lib.
2. 121. Lib. 3. 294.
- Metrodorus lib. 1. περὶ ἰσορίας Lib.
4. 834.
lib. 1. τῶν περὶ Τίχαρῶν Lib. 4.
133.
- Mnaseas Lib. 1. 131.917. Lib. 2.
500.677.1055. Lib. 4. 264.
ᾧ περὶ Ἀζίας Lib. 1. 1129.
- Mnesimachus Phaelites Lib. 2.
479.
ἐν διακόσμοις Lib. 4. 1412.
ἐν τῇ Ευρώπῃ Lib. 2. 1017.
ἐν ᾧ περὶ Σκυθῶν Lib. 2. 1017.
- Moeris Lib. 2. 789.
- Musæus Lib. 3. 467. 1034. 1377.
ἐν τοῖς εἰς Μυσσῶν ἀναφερομένοις
Lib. 3. 1.
ἐν γ' τῶν εἰς Μυσσῶν ἀναφερομέ-
ων Lib. 4. 156.
ἐν τῷ περὶ ἰοθμίων Lib. 3. 1239.
ἐν γ' τῆς Τιτανιογραφίας Lib. 3.
1178.
- Myclus Neapolitanus Lib. 4.
1405.
- Myrleanus. Vide Asclepius.
- Myrtilus ἐν ᾧ Ἀσθεϊκῶν Lib. 1.
615.
- Naucratis. Vide Staphylus.
- Ναυπακτικὰ πεποικῆς. Vide Neo-
ptolemus.
- Nearchus Lib. 1. 308.
- Neoptolemus, ὅτα ναυπακτικὰ ποι-
ήσας
Υ γ γ 2

- ἦσας Lib. 2. 299. Lib. 3. 242.
 513. Lib. 4. 59. 86. 87.
 Nicagoras Lib. 4. 269.
 Nicander Colophonius Lib. 1. 29.
 Lib. 2. 130.
 ἐν β' Αἰτολικῶν Lib. 4. 57. ἐν γ' lib.
 1. 419.
 ἐν β' ἑτεροειμεθῶν Lib. 1. 1236.
 ἐν β' Ευρώπης Lib. 4. 57.
 ἐν α' Ὀιταϊκῶν Lib. 1. 1304.
 Nicanor Cyrenæus (ἐν μετανομα-
 ρίαις) Lib. 4. 262.
 Nicocrates Lib. 1. 831. bis.
 Nymphis Heracleotes Lib. 2. 168.
 674. 780. 789. 856.
 ἐν τῷ περὶ Ηρακλείας Lib. 2. 652.
 817.
 ἐν α' περὶ Ηρακλείας lib. 2. 731.
 754.
 ἐν δ' περὶ Ηρακλείας Lib. 4. 247.
 Nymphodorus Lib. 2. 1031. Lib.
 3. 202. Lib. 4. 1470.
 ἐν πινύμοις Lib. 2. 1012.
 Onasus ἐν β' Ἀμαζονίδων Lib. 1.
 1207. τῶν Αμαζονικῶν. 1236.
 Oraculum Lib. 2. 366.
 Orpheus Lib. 1. 23. 495. 557.
 1134. Lib. 2. 262. 686. 931.
 Lib. 3. 26.
 Ὀρφικά. Lib. 2. 948. Lib. 3. 1. bis.
 467.
 Palamedes Lib. 1. 704. Lib. 3.
 106. Lib. 4. 1563.
 Panyasis ἐν λυδία. Lib. 4. 1147.
 Pausanias Lib. 4. 1187.
 Perigenes ἐν τῷ περὶ τῆς χαλκιδικῆς
 (nisi scribendum ducas χαλδαί-
 κῆς) τῶν μαθημάτων. Lib. 3.
 1377.
 Phanoditus ἐν τοῖς Δηλιακοῖς Lib. 1.
 419.
 lib. 1. Δηλιακῶν Lib. 1. 211.
 Pherecydes (Atheniensis) Lib. 1.
 445. bis. 139. 152. 211. 230.
 411. 645. 735. 752. 760. 831.
 1129. bis. 1289. Lib. 2. 178.
 373. 500. 992. 1055. 1235. Lib.
 3. 62. 230. 467. 1085. Lib. 4.
 57.
 Lib. 1. 4. 1091.
 lib. 2. 1. 146. 1213. Lib. 2.
 992. 1252. Lib. 4. 1715.
 lib. 3. 1. 1212.
 lib. 4. 3. 1185.
 lib. 5. 3. 1178.
 lib. 6. 1. 23. Lib. 2. 181. 271.
 299. 1153. lib. 3. 411.
 lib. 7. 4. 156. 123. 228.
 lib. 8. 1. 188.
 lib. 9. 1. 102.
 ἐν τῇ ἱστορίᾳ lib. 1. 741. lib. 4. 1396.
 lib. 12. 4. 1091.
 ἐν τῇ γεωγραφίᾳ Lib. 2. 1214.
 Philammon. Lib. 1. 23.
 Philetas lib. 1. 1298. Lib. 2. 279.
 ἐν ἀπύκταις γλώσσας Lib. 4. 989.
 ἐν τηλέφῳ Lib. 4. 1141.
 Philo Lib. 3. 118.
 Philochorus ἐν τῷ περὶ θυσιῶν Lib. 1.
 517.
 Philostephanus lib. 1. 985. 1024.
 Lib.

- Lib. 2. 706. 948. bis. L. 3. 1242
ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν Lib. 2. 124.
ὁ πῶς φορωνίδα συνθάς. Lib. 1.
1129.
ὅτις φρυγίας λόγους γράφας. Lib. 1.
558.
Phylarchus. Lib. 2. 400. ἐν ζ. Lib.
4. 1561.
Physiologi Lib. 2. 360.
Pindarus Lib. 1. 57. 411. 752.
1087. 1289. Lib. 2. 479. Lib.
3. 1243. Lib. 4. 1552. 1567.
1750.
ἐκ παλαιῶν Lib. 1. 1086.
ἐν πιθουνίκαις Lib. 2. 500. Lib. 4.
259. 1750.
ἐν πιθουνίκαις ἐν τῇ εἰς Ἀρκασίλαον
ὁδῷ. Lib. 4. 1552.
Pisander Lib. 1. 152. 471. 1196.
Lib. 2. 98. 1189. Lib. 4. 57.
1396.
Pisistratus Liparæus Lib. 4. 786.
Polemon ἐν κτίσει Ἰπελικῶν καὶ Σι-
κελικῶν Lib. 4. 324.
Polygnostus ἐν τοῖς περὶ κοζίκου. Lib.
1. 995.
Posidippus Epigrammatographus
Lib. 1. 1289.
Posidonius Lib. 2. 106. 677.
Promachidas. lege cum Vossio
Promathidas.
Promathidas (Heracleotes, Athe-
næo etiam laudatus) libris περὶ
Ἡρακλείας Lib. 1. 1125. Lib. 2.
817. 847. 913. 931.
Proxenus Lib. 1. 97.

Pythæ

Pythænetus ἐν α' περὶ Αἰγίνης lib.
4. 1712.

Pythagoras Lib. 1. 645.

Pytheas ἐν γῆς περιόδῳ Lib. 4. 761.

Pythius (Apollō in oraculo) Lib.
2. 366.

Rhianus Lib. 3. 1. & 1089.

Sappho Lib. 1. 727. 1123. Lib. 3.
26. Lib. 4. 57.

Σχολιογράφοι Lib. 3. 375.

Scylax Caryandensis Lib. 1. 1177.
Lib. 4. 1215.Scymnus Lib. 4. 254. ἐν ταῖς περὶ
Ἀσίας Lib. 4. 272.ἐν 15' περὶ Εὐρώπης Lib. 4.
264.

Soleucus ἐν συμμίκτοις Lib. 2. 1055.

Semus Lib. 1. 1304.

Silenus ἐν γλώσσαις Lib. 1. 1299.

Simonides Lib. 1. 111. 583. Lib.
3. 814. Lib. 4. 177. 814. Ge-
nealogus Lib. 2. 868.

ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Lib. 1. 211.

ἐν συμμίκτοις Lib. 1. 763.

Socrates Lib. 4. 972.

ἐν τῷ πρὸς Εἰδόθειον Lib. 1. 1207.

Apud Suidam in χιᾶζεν est Ἰσι-
κράτης ἐν τοῖς πρὸς Εἰδόθειον.

ἐν ταῖς ὁπικλήσεσι Lib. 1. 966.

Sophocles Lib. 1. 1079. 1125. Lib.
2. 178. Lib. 3. 242. 281. 1371.
Lib. 4. 269.ἐν Αἰάντι ματιγοφόρῳ Lib. 1.
1337.

ἐν Ἀχαιῶς τραγῳδίᾳ Lib. 4. 816.

Yyy 3

ib

- ἐν Ἰνάλῳ Lib. 1. 580.
 ἐν Ἰξίονι Lib. 4. 14.
 ἐν Κολχίδι Lib. 3. 1039. 1370.
 Lib. 4. 228.
 ἐν Κωφοῖς στυλοῖς Lib. 1. 972.
 1125.
 ἐν Αἰγυπτίῳ Lib. 773.
 ἐν Ναυπιάκῳ Lib. 4. 1695. sed
 leg. Ναυπλῖα, ut ad Suidam in
 κατὰ λέξ. ἔ. Photii Lexico ob-
 servavit doctiss. Neocorus.
 ἐν Πολυζήνῃ Lib. 2. 1123.
 ἐν Ριζοτόμοις Lib. 3. 1213.
 ἐν Σκυθαῖς Lib. 4. 223. 284.
 ἐν Τάλῳ Lib. 4. 1647.
 ἐν Φινεί Lib. 2. 178.
 Soliphanes ἐν Μελεάγρῳ Lib. 3. 553.
 Solstratus lib. 4. περὶ ζώων Lib. 1.
 1265.
 Staphylus Naucratis Lib. 1. 580.
 ἐν ἁ τῶν περὶ Θεσσαλίας Lib. 4.
 816.
 Stefichorus Lib. 1. 230. Lib. 3.
 106. Lib. 4. 972. 1310.
 ἐν τῇ Γυρμονίδῃ Lib. 1. 211.
 ἐν τῇ Σκύλλῃ Lib. 4. 828.
 Stefimbrotus Lib. 1. 1125. 1304.
 Strabo ἐν γεωγραφικαῖς Lib. 2.
 944.
 Suidas περὶ Εὐβοίας πεπραγματευ-
 μένων Lib. 1. 558.
 ἐν Θεσσαλικοῖς Lib. 1. 555.
 ἐν ἁ Θεσσαλικῶν Lib. 2. 1235. ἐν
 β' Lib. 2. 1017. ἐν γ' τῶν περὶ
 Θεσσαλίας Lib. 4. 816.
 Tarrhæus Lib. 1. 187. 1040. 1083.
 1165.
 Thales Lib. 1. 498. Milesius lib. 4.
 269.
 Theochrestus Lib. 1. Διευκλῆν Lib.
 4. 1750.
 Theocritus lib. 1. 152. 1079. 1289.
 Lib. 2. 8. Lib. 4. 57.
 ἐν τοῖς βυκολικοῖς ἐν τῷ Ἰλα Πά-
 γερφομῶν Lib. 1. 1236.
 Theodorus ἐν εἰκοσῷ ἐννάτῳ Lib. 4.
 264. Confer Schol. Aristoph.
 Theolytus Lib. 1. 623.
 Theophanes Lib. 1. 1125. Lib. 2.
 1252.
 Theophrastus Lib. 2. 1252. Lib. 4.
 200.
 ἐν ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι Lib. 4.
 834.
 ἐν τῇ πρὸς Φανίαν Πιστολήν Lib. 1.
 972.
 ἐν τῷ περὶ φυτῶν Lib. 1. 872.
 Theopompus ἐν ἁ 308. Lib. 4.
 1187.
 ἐν γ' Lib. 4. 272.
 ἐν κα' Lib. 4. 308.
 ἐν κε' Lib. 4. 672.
 ἐν ἐποποιείοις Lib. 4. 57.
 Timæus Lib. 2. 400. Lib. 4. 786.
 965. 983. 1153. 1216. 1217.
 Timagetus Lib. 2. 1033. Lib. 4.
 284.
 ἐν λιμέσιν Lib. 4. 324. τῷ περὶ λι-
 μένων Lib. 4. 306.
 ἐν ἁ περὶ λιμένων Lib. 4. 259.
 Timonax ἐν ἁ τῶν Σικελικῶν Lib.
 4. 1217.

lib,

ἐν α' περὶ Σκυθῶν Lib. 4. 328.	Xanthus Lib. 2. 724.
ἐν β' Σκυθικῶν Lib. 3. 1235.	Xenagoras Lib. 1. 633. IV. 264.
Timosthenes lib. 2. 519. 526. 533.	ἐν α' χαρῶν Lib. 4. 262.
Lib. 4. 1712. Confer supra in	
Demosthene.	Zeno. Lib. 1. 498.
ἐν τῷ ἐξηγητικῷ Lib. 3. 846.	Zenodotus Lib. 1. 1081.
Tryphon Lib. 1. 907,	ἐν γλώσσῃ Lib. 2. 1007.
Xan-	Zenothemis Lib. 2. 967.

CAPUT XXII.

DE ARCHIMEDE Syracusano , APOLLONIO Pergæo & EUTOCIO Ascalonita.

Archimedis genus & ætas. 1. Ejus liber de sphaera ac cylindro. 2. De circuli dimensione. 3. De centris gravium planorum. 4. De Conoidibus & sphaeroidibus. 5. De lineis spiralibus. 6. De quadratura parabola. 7. Psammites. 8. De iis quæ in aquis vehuntur. 9. Assumtorum, sive lemmatum liber. 10. De speculis ustoriis. 11. Scripta inedita. 12. Et deperdita. 13. Dialectus quo usus est, & scriptores in Archimedem deperditi. 14. Varia & admiranda Archimedis inventa. 15. Archimedis scriptorum editiones. 16. De APOLLONIO PERGÆO. 17. Ejus Conicorum libri. 18. Editiones. 19. Scripta deperdita. 20. De Eutocio Ascalonita & ejus scriptis. 21.

I.

ARGHIMEDES Syracusanus, (a) non humilis homunculus à pulvere

(a) Solinus c. 6. ubi de Syracusis: *Hinc domo Archimedes, qui juxta siderum disciplinam machinarius commentator fuit*, hoc est, si recte verba intelligo, & Astronomiæ callentissimus, siderumque, ut de eodem Livius XXIV. 34. *spectator unicus fuit*, & in Mechanicis plurima felicissime commentus est.

vere & radio (b) excitandus, sed genere nobili fuit, Regis Hieronis cognatus (c) & amicus, atque ingenio gloriam, quam Reges innumerari, consecutus majorem. Nam in omni genere Geometrica, fideralis ac machinalis disciplinæ, incredibili industria (d) ac subtilitate multa admiranda & ante ipsum inaudita reperit. In Ægypto (e) edoctus ibidem inventis cochleis ad aquas exhauriendas aggeribusque conditis sempiternam post se reliquit memoriam beneficii singularis ac divini. Cumque Syracusa caput Siciliæ à Romanis gravissima obsidione vexaretur, solus per tres annos (f) sollertibus inventis suis patriam defendit. Denique, postquam Dianæ festo (g) opera transfuga potiri sunt urbe Romani, ab irruptente milite & circulos ejus formasque descriptas parum curante obtruncatus est (h) Anno U. C 542. Olymp. CXLII. ante CHRISTUM natum 212. quinq; amplius annis major septuagenario. (i) Consul Marcellus victor qui hoc factum dolebat (k) &

- (b) Cicero V. Tusc. Quæst. c. 23. ubi Archimedis conditionem præfert vitæ Dionysii Siciliæ tyranni: *ex eodem urbe humilem homunculum à pulvere & radio excitabo, qui multis annis post fuit, Archimedeum.*
- (c) Plutarchus in Marcello. p. 305, καὶ μέντοι καὶ Ἀρχιμήδης Ἰερωνίτῳ βασιλεῖ συγγενὴς ὦν καὶ φίλος &c.
- (d) Plutarch. pag. 307. quo in loco cibi sæpe ac potus oblitum refert. Idem alibi in libro, quod snaviter vivi non possit secundum Epicurum pag. 1094. & libro, quod feni gerenda sit Resp. pag. 786. narrat à servis non raro abreptum vestibusque exutum & unctum, strigili in uncto corpore lineas duxisse, quod notavit etiam Stobæus serm. 29. περὶ φιλοσοφίας p. 206. Cicero V. de finibus p. 137. Quem ardorem studii censetis fuisse in Archimede, qui dum in pulvere quædam describit attentus, ne Patriam quidem captam senserit. Subtilissimus exquisitor dicitur Calliodoro. VII. variar. Epist. V.
- (e) Diodorus Sic. lib. V. p. 217. Abulpharajus p. 41. *Eclares etiam Mathematicis fuit Archimedes, qui Græcus fuit, at scientiam ab Ægyptiis hausit. Dicitur aggeribus pinxisse terras plerarumque Ægypti villarum & fundamenta posuisse pontium quibus a pago in pagum transitur cum excreverit Nilus.*
- (f) Livius XXV. 31. Itaque Florum II. 6. 33. merito reprehendit Salmasius.
- (g) Plutarchus Marcello p. 308. Polyænus VIII. 11. & 12. Syncellus p. 285. Tzetz. 2. Chil. v. 134.
- (h) Livius XXV. 31. Plutarchus Marcellus p. 308. seq. Valerius Max. VIII. 7. Silius Italicus XIV. 677. seq. Tzetzes Chil. II. v. 135. seq. Militi irruptenti dictum ab Archimede: τὰν κεφαλάν, καὶ μὴ τὰν γαστέρα, ut ex veterum aliquo tradit Georgius Valla lib. 1. de rebus expetendis & fugiendis c. 6.
- (i) Tzetzes Chil. II. V. 105.
- (k) Cicero lib. IV. in Verrem c. 58. Julius Firmicus V. Mathes. p. 77.

& diserto edicto prohibuerat, (l) inter triumphales laureas lugubri merore illum extinctum deslevit, & corpus cognatis supersticibus honeste sepeliendum tradidit (m) ipsoque honore est prosequutus. (n) Tumulo Archimedis, quod vivus ab amicis rogaverat (o) imposita est figura sphaera in cylindro, cum epigrammate, de ratione, quam cylinder solidus continens haberet, ad Sphaeram in ea contentam. Hac à Cicerone (p) cum Quaestorem Siciliae ageret, multis post Archimedis mortem annis reperta est ante portam Syracusae Agrigentinam, ex eis fere penitus epigrammatis verbis, neglecta vulgo & non multum è dumis eminente columella. Atque etiamnum sphaerae figuram ac cylindri observare licet, in Archimedis haud dubie memoriam, existare in numis quibusdam priscis Syracusanorum apud Parutam. (q) Thema ejus Genethliacum nescio qua fide exponit Julius Firmicus libro V. Mathes. pag. 77. Effigiem exhibet Jacobus Gronovius Vir Cl. tomo tertio thesauri Antiquitatum Gracarum, charta, quae litteram in scriptam habet.

II. Scripta Archimedis haec ad nos pervenerunt:

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ * ΚΑΙ ΚΥΛΙΝΔΡΟΥ, de Sphaera & Cylindro libri II. ad Dositheum. In hos libros existat commentarius Graece scriptus ab Eutocio Ascalonita, de quo infra §. ult. dixi. MS. codicem horum librorum, qui Georgii Vallae fuit, laudat Guil. Philander ad Vitruvium IX. 7. In quo praeter linguae Doricae proprietatem & omissionem spirituum atque accentuum restatur occurrisse subinde syllabarum & dictionum notas, quae ne à Graecis quidem ipsis hoc tempore satis agnoscantur.

Zzz

Editi

(l) Valerius Max. VIII. 7. extern. 7. Plinius Hist. natural. VII. 37.

(m) Livius XXV. 31.

(n) Plutarchus Marcello. p. 309.

(o) Plutarchus p. 307. Πολλὰν δὲ καὶ καλὰν εὐρετὴς γεγὼτας λέγεται τῶν Φίλων δοθέντων καὶ τῶν συγγενῶν, ὅπως αὐτὰ μετὰ τὴν τελευταίαν ἐπιστάσιν τῶν τὰ Φωτὸν περὶ ἀλμύραν ὄντων τὴν σφαῖραν ἐν τῷ κύλινδρῳ ἐπιγράψαντες τὸν λόγον τῆς ὑπερῆχης & περιέχοντος σφαιρῆς πρὸς τὸ περιεχόμενον.

(p) Cicero V. Tusculanar. quaest. c. 23.

(q) Vide illustr. Spanhemium ad Orat. s. Juliani p. 207.

* Meminit hujus operis etiam Abulpharajus p. 42. Scriptum est post librum de lineis spiralibus, laudat Archimedes Eudoxi θεωρημάτων πρὸς τὰ στεφ. & cononem jam defunctum.

Editi etiam sunt cum Synopsi Mathematica Marii Merfenni & Græce cum libro de circuli dimensione Paris. 1561. Loca quædam Eutocii emendavit Marcus Meibomius dialogo de proportionibus. Hafniæ 1655. fol. 1.

III. ΚΥΚΛΟΥ ΜΕΤΡΗΣΙΣ, *de circuli dimensione liber*, quem in duobus Geometricorum elementorum libris Lugd. Bat. 1594. fol. præter rem reprehendit vir sumus *Josephus Scaliger*, vindicavit *Adrianus Romanus* eques auratus in Apologia pro Archimede & exercitationibus Cyclicis contra Scaligerum, Orontium Finæum & Raymarum Ursinum, in decem dialogos distributa, Wurceburgi 1597. fol. Hic Archimedis liber lucem vidit etiam Paris. 1561. & cum præfat. Christoph. Meureri Lips. 1602. sed Græcis *Eutocii* commentariis illustratus cum versione ac notis *Job. Wallisi* prodiit Oxon. 1676. 8. & in tertio tomo Operum viri hujus præstantissimi, ibid. 1699. fol. Confer Cyclometrica Willebrodi Snellii, & quæ de quadratura Circuli scripsere contra Scaligerum Jac. Christmannus & Franciscus Vieta, contra Tho. Gephyrandrum Casp. Schottus Magiæ universal. p. 756. Contra Gregorium de S. Vincentio Marcus Meibomius lib. de proportionibus p. 100. & 197. seq. Aliis, quos de subtili hoc argumento laudat Vossius p. 136. de scientiis Mathematicis, & Georgius Paschius lib. de inventis nov-antiquis p. 514. seq. edit. secundæ, addes ex eodem Vossio p. 94. Hippocratem Chium p. 182. 333. Guilelmum Grisauntum p. 228. 333. Franciscum Leodicensem p. 335. Joh. Buteonem p. 435. seq. Joh. Campanum, ac præter hos Tho. Hobbesium, Antonium Pimentam, (a) G. G. Leibnizium (b) Detlevum Cluverum (c) & Ben Ithem scriptorem Arabem antiquum, quem à Petro de la Valle latinum factum testatur Leo Allatius in apibus Urbanis p. 226. Quod Geometrice demonstrari non possit circuli quadratura, disputatur in Ephemeridibus Parisiensibus Anni 1697. p. 199. edit. Amst. Memorat hunc Archimedis librum Proclus quoque 4. in primum Euclidis p. 110.

IV. ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΊΣΟΡΡΟΠΙΚΩΝ ἢ ΚΕΝΤΡΑ ΒΑΡΩΝ ΕΠΙΠΕΔΩΝ *de planis æquiponderantibus, sive, de centrīs gravium planorum libri II.* Hos quoque libros Græco commentario illustravit *Eutocius*. *Κετροβα-
εμα*

(a) Giornale de letterati in Parma A. 1687. p. 56. seq.

(b) Acta Erudit. 1681. p. 41. seq.

(c) Acta Erud. 1686. p. 366.

εἰκα vocat Tzetzes Chil. XIII, v. 974. & Simplicius in 2. de Cœlo comment. 63. prodire Pisauri A. 1588. fol. Gallice vertit Petrus Forcadel Paris. 1565. 4. Confer de hoc argumento Pappum libro VIII. p. 450. Meminit ejusdem operis Archimedei Proclus 3. ad primum Euclidis pag. 51.

V. ΠΕΡΙ ἀμβλυγωνίων ΚΩΝΟΕΙΔΕΩΝ ΚΑΙ σφαιρῶν ΣΦΑΙΡΟΕΙΔΕΩΝ *De figuris Conoidibus obtusis & de Sphaeroidibus libri II. ad Dositheum.* In editione Francisci Maurolyci Nobilis Siculi Panorm. 1685. Nam in prioribus editionibus ex Archimedis sententia recte ut unus liber occurrit. Memorat Archimedes sub init. se in alio libro ad eundem Dositheum egisse περὶ ὀρθογωνίῳ κωνοειδέος. Confer Joh. Kepleri Vas Austriacum.

VI. ΠΕΡΙ ἑλίκων *de lineis spiralibus* liber ad eundem Dositheum, in quo theorematum super illo argumento à Conone Archimedis amico & celebri Geometra ante plures annos defuncto inexplicata relicta exponit. Confer Ismaelis Bullialdi librū de hoc argumento cū exercitationibus ejus Geometricis editum Paris. 1657. 4. Ad hunc librum respicit Archimedes sub initium librorum de sphaera & cylindro, quos postea edidisse ex hoc ipso constat.

VII. ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΒΟΛΗΣ *Liber de quadratura parabole*, ad eundem Dositheum missus, Conone, quem hic iterum laudat, jam defuncto.

VIII. ΨΑΜΜΙΤΗΣ *De numero arena liber* ad Regem Gelonem, quo probat non esse infinitum, sed efferri & colligi posse si vel maxime orbis terrarum totus arena constet. Hujus libri quatuor exstant versiones. Una Jacobi Cremonensis ab Hervagio edita, altera Fred. Commandini qui longemelius vertit, & notas etiam addidit, sed mendoso codice usus Venet. 1558. fol. tertia Dav. Rivalti, qui Commandini versionem ac notas vel non vidit, vel neglexit, multa pejus posuit: quarta denique accuratissima Job. Wallisii, qui alio charactere subinde verba quædam sensui illustrando addidit & castigationes ad contextum græcum subjecit. Oxon. 1676. 8. & tomo tertio operum Wallisii ibid. 1699. fol. Illustravit hunc librum etiam Christophorus Clavius Bambergensis Jesuita rei Mathematicæ peritissimus commentario in Sphæram Johannis de Sacroboſco p. 237. seq. & Paschasius Hammelius Paris. 1557. 8. Contule etiam, si placet, Marium Mersennum ad sex prima Geneseos capita pag. 51. seq.

IX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἑχόμενων *De iis, quæ aquis innatant libri*

Zzz 2

II. qui

II. qui in Basileensi editione desiderantur, sed in Rivalentina Græce ac latine exstant, & latine ex versione *Fred. Commandini* cum ejus commentariis prodierant Bononiæ A. 1565. 4. & Pisauri 1572. 4. cum Aristarcho de magnitudinibus & distantiiis Solis & Lunæ. Meminit hujus libri Archimedis Strabo lib. 1. p. 54. & Pappus Alex. in proœmio libri octavi Mathematicarum collectionum. Respicit etiam Vitruvius VIII. 6. A doctissimo Meurfio in Bibl. græca hoc opus & alia quædam præter rem, ut existimo, tribuuntur Archimedi Tralliano.

X. ASSUMTORUM sive LEMMATUM liber latine tantum cum tribus libris Apollonii Pergæi editus ab *Abrahamo Ecchellensi*, qui hunc librum & Apollonii Conicorum V, VI VII. ex Arabico vertit, adjutus à *Joh. Alphonso Borello*, qui Arabice ignarus tam callebat Mathematicas disciplinas, quam harum imperitus Ecchellensis bene callebat Arabice. Prodiit Ecchellensis translatio cum Borelli notis Florentiæ 1661. fol. Alteram editionem hujus libri Arabico-latine debemus viro doctissimo *Johanni Gravio* Anglo. Lond. 1659. fol. Confer Acta Eruditorum A. 1700. p. 518. & Tho. Smithum in Joh. Gravii vita p. 28.

XI. ΠΕΡΙ ΚΑΤΟΠΤΡΩΝ ΚΑΤΕΤΚΩΝ, DE SPECULIS COMBURENTIBUS parabolicis, κατόπτρων τῆς ἐξ ἀψείς vocat Tzetz. Chiliad. II. v. 153. & XIII. v. 974. Hunc putant librum notari ab Apulejo in Apologia p. 20. *Alia præterea ejusdem modi plurima, (de ratione speculorum planorum, tumidorum & globosorum cavorumque) quæ tractat volumine ingenti Archimedes Syracusanus, vir in omni quidem Geometria multum ante alios admirabili subtilitate, sed haud sciam, an propter hæc vel maxime memorandus, quod inspexerat speculum sæpe ac diligenter.* Exstat sub Archimedis nomine liber de speculis ustoriis ex Arabico translatus latine ab *Antonio Gogava*. Occurrit hic liber etiam in Archimede Maurolyci, sed inter externa, & *Ptolemaeo* Mathematico tribuitur. Archimedi suppositus videtur etiam ex sententia Gabrielis Naudæi Syntagm. de studio militari p. 658. quia mentio in illo fit Apollonii Pergæi, qui Archimede* junior fuerit. Dioclis librum περὶ πυρίων laudat Eutocius in lib. 2. de sphaera ac cylindro p. 30. & 15. De Anthemii Tralliani libro περὶ ὁδοῦ μηχανημάτων, qui cum versione licet imperfecta Claudii Ancantheri Mathematici MS. exstat in Bibl. Vindobonensi, & in quo itidem de speculis ustoriis egit; vide, si placet, Lambecium VIII. commentar. pag. 191. seq.

XII.

* Longis temporibus posteriorem Apollonium scribit Naudæus, sed supparem Archimedi fuisse patebit ex iis quæ dicam infra §. 17.

XII. Scripta inedita Archimedis:

De fractioni Circuli, Arabice per Thebit. Labbe Bibl. nov. MSS. pag. 251.

Perspectiva, Arabice. Labbeus p. 259.

Archimedis elementa Mathematica Hebraice MSta exstare in Bibl. Vaticana testatur Bartoloccus T. 1. Bibl. Rabbinicz p. 484.

Opera Geometrica Archimedis in Compendium redacta per Albettam. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 256.

XIII. Scripta Archimedis deperdita:

Ἀρχιμὲς ad Zeuxippum. Meminit ipse in Pfammite p. 120. & 127. seq. edit. Basil. Confer Wallisium p. 148. ad Pappi fragmentum & ad Archimedem p. 166.

Τὰ Ἀπορίδια καὶ ἑπτὰ βιβλία
Ἐξ ὧν Ἡρώων, Ἀνθιμίου, καὶ πᾶς μηχανοτεχνίφου
Τὰ ὑδρικά * περιγραψαὶ καὶ τὰ πνευματικά
Βαρυλικάτι σύμπαστα καὶ θαλασσοδεμήτριά.

Johann. Tzetzes Chil. XIII. hist. 457. Idem Chil. 2. Hist. 35.

Βαρυλικάτι πνευματικὰ τὰ * ὑδροσκοπικά τε
καὶ ἑτεῖα ἃ ἔγραψεν ὁ βιβλίαν Ἀρχιμήδους.

Ἐφάδιος in quod scripsit Theodosius Tripolites, teste Suida, in θανάτῳ.

Περὶ ζυγῶν. Pappus. lib. VIII. collect. problemat. 6. proposit. 16. pag. 461.

Μηχανικά sua memorat ipse Archimedes de quadratura parabola proposit. 6. δίδωκεται ἔπειτα τοῖς μηχανικοῖς. Nisi intellexit libros de planis

Zzz 3

* Apud doctiss. Vossium p. 298. de scientiis Mathematicis hoc verbum redditur *quae elephantis docet horas moriri*. Sed videntur respici potius quae Archimedes docuit de superficie & pondere, quae in libris ὀγκομετρικῶν

planis æquiponderantibus. Confer Vossium de scientiis Mathemat. p. 288. quo in loco contradicit sibi ipse Vir doctissimus. Vitruvius præfat. libri VII. *Non minus de machinationibus* (scripserunt) *Diades, Archytas, Archimedes, Ctesibius, Nymphodorus, Philo Byzantius, Diphtus, Charidas, Polydus, Phyrus* (an Sporus?) *Agessistratus*. Porro viderit Suidas, qui Mechanica tribuit Archimedi Tralliano Philosopho sive Grammatico qui in Homerum commentarium ediderat. At locus Plutarchi in Marcello p. 307 non negat Archimedes Syracusanum aliquid scripsisse Mechanici argumenti, quo principia illius artis & fundamenta universe tradiderit: sed tantum negat eum scripto exposuisse rationem admirandarum illarum machinarum, quæ ipse divino suo ingenio est commentus, quoniam illa veluti parerga quædam duntaxat habuisset ludentis Geometriæ, ut ait idem Plutarchus p. 305.

περί σφαιροποιίας, quem solum librum Mechanicum ab Archimede compositum affirmavit Carpus apud Pappum præmio libri VIII.

Librum de septangulo in circulo memorat Abulpharajus p. 42. ubi addit rem parum profecto credibilem, Romanos è libris ejus, quindecim gestamina combussisse.

Conica, quorum meminijit Archimedes ipse libro de quadratura parabolæ & lib. 1. de conoidibus & Sphæroidibus. Et Heraclides apud Eutocium existimavit *Apollonium* Pergæum Conica sua ex Archimedis opere, quod ineditum accepit descripsisse: Confer Vossium p. 424. de scientiis Mathematicis. Macrobius II. 3. in somnium Scip. *Et Archimedes* quidem stadiorum numerum deprehendisse se credidit, quibus à "terræ superficie luna distaret, & à luna Mercurius, à Mercurio Venus, "Sol à Venere, Mars à Sole, à Marte Jupiter, Saturnus à Jove. Sed & à "Saturni orbe usq; ad ipsam stelliferum cælum omne spatium se ratione emensum putavit. Confer eundem lib. 1. c. 19.

XIV. *Heraclidem* ** (Lembum forte, Confer Jonsium pag. 171.) in *Archimedis vita* laudat Eutocius præmio in lib. de circuli dimensione & commentario in *Apollonium*.

Archimedis scripta quædam ante Eutocium illustraverant *Dionysodorus* Eutocio memoratus, & cujus jam è Suida memini *Theodosius Tripolites*.

Dia-

* Meminit commentariorum per Heraclidem ad Dosithecum à se missorum Archimedes in limine libri de lineis spiralibus.

Dialecto usus est Archimedes Dorica, utpote Syracusanus, quod videre est etiamnum in *ψαμμίτη* & plerisque aliis ejus scriptis: quod vero in libro de circuli dimensione & in libris de sphaera ac cylindro exigua dorismi vestigia supersunt, id librariis potius, qui hos libros frequentius descripserunt, tribuerim, quam Eutocio vel ejus præceptoris Isidoro Milesio Mechanico, quibus hoc adscribit Vir incomparabilis Joh. Wallisius. Sane Eutocius ipse in lib. 2. de sphaera ac cylindro p. 30. edit. Basil. summo se studio vetera Archimedis exemplaria indagasse testatus, disertis verbis queritur se vix ea potuisse consequi, quæ ἐν μέρει τῆς Ἀρχιμήδους Φιλων δαρείδα γλώσσης ἀπὲς αὐτὸν, *que vel ex parte doricam dialectum conservassent qua Archimedes delectatur.* Porro in constructionibus ac demonstrationibus suis Archimedes brevis est ac succinctus, qui passim supplenda quædam ac subintelligenda relinquit lectori; non enim tradit elementa, ut Euclides, qui perspicue & particulatim omnia designat, sed tradita adeoque jam intellecta præsumit ac supponit, ut eidem Wallisio observatum.

XV. Juvat hic etiam recensere Archimedis inventa, machinas, variaque opera admiranda, quibus non minorem ingenii & scientiæ laudem, quam scriptis compositis promeruit, & propter illa à Cardano lib. XVI. de subtilitate pag. 802. inter viros duodecim, quos ex omni memoria ingeniosissimos selegit, primo loco ponitur. Fuerunt autem hæc:

MACHINÆ BELLICÆ, tollenones, catapultæ, aliæque quibus Patriam Syracusas unus triennium sollertissime defendit adversus Marcelli & Appii Ducum Romanorum impetus, & propter quas dictus est *πλυμῆχανος, ἐκαπύγχερ* & Geometricus Briareus, describuntur à Polybio in excerptis libri VIII. p. 718. seq. Livio XXIV. 34. Plutarcho in vita Marcelli p. 306. seq. Athenæo V. p. 208. Confer Silium Italicum XIV. 342. seq. Suidam in *σχορπίδια*, Zonaram, &c. Oribasium libro de Machinamentis c. 6. 24. &c. Tzetzen Chil. 2. hist. 35. Proclum 2. in primum Euclidis p. 12. E recentioribus Magium II. 10. Misc Scheferum de militia navali II. 5. & Ez. Spanhemium ad Orat. 1. Juliani pag. 201. Rivaltum ad Archimedem p. 144. seq.

Tormenta, qualibus hodie utimur, ab Archimede reperta esse præter rem scripsere Franciscus Petrarca & Robertus Valturinus, confutati ab Hieron. Magio lib. I. cap. 1. Miscellan.

SPECULA USTORIA, quibus Romanorum conflagrarunt naves.

naves. Ea fabulis adscribunt Magius, Keplerus, Naudæus, Cartesius, Jo. Dan. Major & alii. Equidem Polybius, Livius & Plutarchus nullam speculorum mentionem faciunt. Diodori Siculi historia & Dionysii Halic. circa tempora Archimedis est manca. Lucianus affirmat sane Archimedes πᾶς τῶν πολεμίων τριήρεις καταφλέξαι τῇ τέχνῃ, in Hippiat. T. 2. p. 742. Sed speculis ustoriiis hoc fecisse, non addit. Neque apud Galenum lib. 3. de temperamentis T. 1. edit. Basil. p. 81. necesse est vocabulum πυρίων de speculis (ut facit Rivaltus pag. 546.) interpretari: ἄνω δὴ πως (nihil autem de speculis, sed de alia materia flammam facile concipiente præcesserat) οἶμαι καὶ τὸ Ἀρχιμήδων φασὶ διὰ τῶν πυρίων ἐμπήσασθαι πᾶς τῶν πολεμίων τριήρεις. At Joh. Tzetzes Chil. 2. v. 119. diserte meminit de speculo hexagono, & reflexis in hoc per alia specula radiis:

Ἐξ ἁγώνων πᾶσι κατόπῃρον ἐτέκνηνεν ὁ γέγων
 Ἀπὸ τῆς διαστήματος ὅσῃ κατόπῃρον
 Μικρὰ τοιαῦτα κατόπῃρον θείας πετραπολῆς γωνίας
 Κινέμενα λεπίσι τε καὶ πᾶσι γυγλυμίοις
 Μέσον ἐκείνῳ τὸ δείκναι ἀκτίνων τὰν Ἡλίου
 Μεταβλητῆς καὶ θάλασσης καὶ χειμερῶν πᾶτες
 Ἀνακλωμένων ἢ λοιπὸν εἰς τὰ τῶν αἰκτῶν
 Ἐκταφῆς ἤδη φεβραῖον προαίτης ταῖς ὁκάταις
 Καὶ ταύτης ἐξ ἐτὸ φρωσεν ἡ μήκῃς τοξοβόλου.

Zonaras T. 1. p. 424. Dionem laudans auctorem: Eustathius ad Iliad. i. p. 388. κατοπῃρικὴν πύλιναν μηχανήσιν ὅσῃ Ἀρχιμήδους ὅσῃ ὁ σφάτος πολεμικὰς ἐνεπύρσιν ἡς αἰς οἰά τις κεραιτοβόλος. Sic & Scholiastes Luciani T. 2. p. 36. Confer quæ infra libro quinto dixi in Proclo, quem similibus speculis usum ferunt ad classem Gothorum accendendam.

SPHÆRA VITREA, qua miro artificio, lunæ, solis & quinque errantium motus illigavit, teste Cicerone 2. De natura Deor. p. 379. edit. Lescaloperii, & 1. Tusc. quæst. p. 193. edit. Camerarii. Meminit & Claudianus eleganti epigrammate p. 257. edit. Heinsii, & Sextus Empiricus VIII. adversus Mathematicos p. 329. Lactantius II. 5. Firmicus lib. V. pag. 77. & Marcianus Capella lib. 6. pag. 191. Ovidius VI. fastor. p. 277.

Arte

*Arce Syracusia suspensus in aëre clauso
Stat polus, immensi parva figura globi.*

ORGANUM MUSICUM HYDRAULICUM. Tertull. de anima c. 14. *Spēta potentissimam Archimedis munificentiam (qui hoc munus obtulisse videtur Hieroni) organum hydraulicum dico, tot membra, tot partes, tot compages, tot itinera vocum, tot compendia sonorum, tot commercia modorum, tot artes tibiarum, & una moles erant omnia. Sic & spiritus, qui illic de tormento aqua anhelat, non ideo separabitur in partes, quia per partes administratur, substantia quidem solidus, opera vero divisus.* Plinius Organi Hydraulici inventionem tribuit Ctesibio VII. 36. Hist. Figuram ejus ex Vitruvii X. 13. & Hieronis mente exhibet II. Vossius libro de viribus rhythmī p. 99. seq. Confer Optatiani Porphyrii Panegyricum cap. 24. & 25. in editione Vellseri. Nos, inquit Pignorius p. 177. libro de servis, hujus generis organum Roma vidimus in Quirinali in hortis Pontificum, audivimusque non sine comicum admiratione, cum muscos modos variaret, nemine pleetra manu tangente.

TRISPASTUS sive *Polypastus*, & alia instrumenta magnis oneribus tollendis apta. Tzetzes Chil. II. hist. 35. & Chil. III. v. 60. seq. Oribasius * libro de machinamentis c. 4. & 26 quod est de *trispasto* *Apellidis* sive *Archimedis*. Pappus Mathemat. collect. lib. VIII. problemate 6. proposit. 10. p. 460. seq. ubi quadragesimum hoc inventum Mechanicum Archimedis vocat, *datum pondus data potentia movere.*

Huc spectat *Helice*, qua ingentem Hieronis navem in mare protrudit. Vide Athenzum V. p. 217. Proclum 2. in primum Euclidis p. 18. Plutarchum Marcello p. 306. ubi & dictum Archimedis ad Hieronem: *da mihi, ubi consistam, extra terram, & movebo terram.* πῶ βῶ καὶ χαλεστον τὸν γόν μιν ἔγω πείσων. Tzet. II. Chil. v. 130. Confer, si placet, quæ de machinis variis ab Archimede excogitatis disputat Rev D. Job. Andreas Schmidius in exercitatione de Archimede (Jenæ 1688. 4.) pag. 24. seq. Facit huc itidem Jacobus Bessonus Gallus in theatro instrumentorum & machinarum, & Rivalentus ad Archimedem p. 540. Meminit Helicis Archimedæ etiam Eustathius ad Iliad. μ'. p. 866.

COCHLEA ad exhauriendas aquas. Diodorus Siculus lib. V.

Aaaa

p. 217.

* Verba Oribasii Græce è MSto Codice Regis Galliarum producit Rivalentus ad Archimed., pag. 541. seq.

pag. 217. Athenæus V. p. 208. Ratio cochleæ ejusmodi exponitur à Viétruvio X. 11. ne de recentioribus dicam Guido Ubaldo, Josepho Ceredo, aliis. Vide & Rivalentum ad Archimedem p. 537.

NAVIS IMMENSA Hieronis Regis, viginti ordinibus remorum structa, in qua præter complura spatiosissima conclavia, gymnasiū, ambulationes, hortus, Bibliotheca, balnea &c. Athenæus V. p. 206. seq. è *Moschione* qui de illa navi singularem librum scripserat, *ὅτι ἡ ναὶ ἱερῶν τοῦ Σεραπείδου κατασκευασθεῖσας νεὺς ἦν ὁ Γεωμέτρης ἐπὶ τῆς. Idem Athenæus p. 208. memorat Archimedis machinam λιβέλλον quæ saxum τρεῖς λαντον live 300. librarum jaceret ac telum duodecim cubitorum vibraret.*

DE LUCERNIS ex Archimedis officina, ipsis sibi nutrientibus incendium, vide si placet, quæ è Lactantio Joh. à Chockier in face Historiarum part. 1. c. 20.

Non satis intelligo, quod apud Plutarchum lib. de non svaiveter vivendo secundum Epicurum p. 1093. legitur *Ἀρχιμήδης αἰνεύοντα τῇ γυναικὶ τὸ διαμένειν ἐν ἡλίᾳ τῇ λυκῇ τῇ μεγίστῃ καὶ τοῦ μέρους τοῦ ἡλίου ὅτι γὰρ τὸ πᾶσάντων ὁρᾶν.*

INVENTUM, quo in corona Vellva Hieronis Regis Archimedesprehendit furtum admissum ab artifice, qui argentum in auri vicem admiscuerat, describitur à Viétruvio IX. 3. & Q. Rhemnio Palamone sive quisquis auctor poematis latini de mensuris ac ponderibus c. ult. Meminit & Plutarchus libro, quod non svaiveter possit vivi secundum Epicurum pag. 1094. & Proclus 2. in primam Eulidis p. 18. sed loco corrupto. Ita autem puto legenda Procli verba: *Τὸ αὐτὸ καὶ Ἰέρωνα (male Περσίονα excusum) φασὶν εἰπεῖν λέγοντα ὅτι σφαῖρα μὴ λυγρὴ ὅν κατασκευάσεν τῷ ὀκλῷ ἐκάστω αἰετοῦ τὸ συγχροθῆσθαι ἰλᾶν.*

LOCULUS ARCHIMEDIUS, de quo Atilius Fortunatianus in Arte Metrica p. 2684. Vett. Grammaticorum editorum ab Elia Putschio: *Nam si loculus ille Archimediæ quatuordecim eboreas lamellas, quarum anguli varii sunt, in quadratam formam inclusas habens, componens nobis aliter acque aliter, modo galeam, modo sicam, alias columnam, alias navem figuræ, & innumerabiles efficit species, solebatque nobis pueris hic loculus ad confirmandam memoriam plurimam prodesse: quanto majorem potest nobis afferre voluptatem, quantoque (ita leg.) pleniorē utilitatē &c. Confer Ausonii præf. ad*

* Vide Rivalentum ad Archimedem p. 534. seq.

ad centonem nuptialem p. 505. seq. edit. Tollii & Ennodium Epigrammate 133. de ostentatio eburneo.

XXI. Editiones Archimedis.

Archimedis scripta Græcæ Roma ab amico transmissa accepit Bilibaldus Pirckheymerus: & Joh. Regiomontanus Romæ nactus est latinaverfa in gratiam Nicolai V. Pontificis à Jacobo Cramonenfi. Prodierrunt Græcæ separatim, latinis in calcem voluminis rejectis, & Eutacii commentariis itidem seorsim excusis, atque ita, ut Græcæ à latinis sejuncta exhibeantur. Basileæ 1544. fol. cum præfatione Thomæ Gechauffi cogimento Venatorii. Hanc editionem Rivaltiana, de qua mox dicam, potiorē habet Joh. Wallisius. Quamquam enim, inquit, Rivaltus illam in lectionibus quibusdam emendavit, ubi tamen erat modus vindicæ dignus & nihil est melius. Quæque mutantur, id præstare videntur non auctoritate codicis aliquis fide dignioris, sed ex conjectura sua, eaque nomin omnibus, ne quid gravius dicam, satis felici. Meragius autem cum videntur etiam ea loca, quæ manifestè erroris deprimant, ita didisse, ut in illis ad prædix reperta fuerant, nobis integrum reliquit per verum, quæ supersunt, vestigia nostras etiam conjecturas interponere, absque præiudicio. Meminit tamen Rivaltus Codicis, quod summo proficitur MSn, & ex Rivalko ipse in notis ad Plammitem Wallisius.

Archimedis scripta latine à Johanne Auruspæ Siculo translata memorat Gesnerus.

Archimedis pleraque, versione & commentariis illustrata à Federico Commandino Venet. 1588. fol. & libri de his quæ vehuntur in aqua. Bonon. 1565. 4.

Archimedis opera cum commentariis Nicolai Tartalea sive Tartaglia Venet. 1565. 4.

Archimedis Opera omnia græcæ & latine novis demonstrationibus, versione commentariisque illustrata per Davidem Rivaltum à Flurancia Cenomanum, Ludovici XIII. consiliarum Paris. 1615. fol. præfixa vita Archimedis à Rivalto scripta, & adjunctis Eutacii commentariis. Latine existat etiam Archimedes in Synopsi Mathematica Marii Merfenni Paris. 1644. 4.

Rivalti editio recusa ex nova recensione Claudii Richardi Professoris Regii in Academia Madritensi Paris. 1646. fol.

Archimedis opera illustrata à Francisco Maurolyco nobili Siculo

& Abbate Messanenſi, poſt mortem ejus excuſa ſunt Meſſanae 1671 fol. cura Joh. Aiphonſi Borelli: & cum editionis illius nondum ad umbilicum perductæ exempla pleraque naufragio periſſent, reſuſa Panormi A. 1685. fol. apud Cyllenium Hesperium. In hac editione Arenarius Archimedis & *ἡ ὁρχή* latine exhibentur integri è verſione Commandini, reliqua vero ſcripta è traditione Matrolyci, qui omiſit, addidit, interpolavit pleraque * pro libitu, prout ipſe argumenta ab Archimede tractata, quam optime ac pleniffime clariffimeque explicari poſſe exiſtimaret. Denique ſubjiciuntur externa, aliunde ſcilicet adſcita & adjuncta: Archimedis liber *ἡ ἰσοπερίμετρον*, ſive de figuris æqualis peribitus, auctore Theone Alexandrino, tum liber de ſpeculis uſtoriorum, quem Claudio Ptolemæo non Archimedi ab aliis tribui dixi, nec non è variis ſcriptoribus collecta notitia de Archimedis corona, cochlea, helice, triſtaſto, de inventis adverſus Marcelli & Appii machinas, de machinis ære & aqua moventibus, de confectione ſphæræ materialis &c.

Germanico Archimedis ſcripta tranſtulit & illuſtravit Mathematicus & Phyſicus doctiſſimus *Joh. Chriſtophorus Sturm* A. Aldorſinae Academiae nuper ** decus. Norimbergæ apud Paulum Fuſtium 1670. fol.

Opera Archimedis, Apollonii Pergæi Conica & Sphærica Theodoſii Tripoliæ illuſtrata & ſuccincte demonſtrata per *Iſaacum Barrow*. Lond. 1675. 4. & inter Opera. fol. Exſtat & *Marini Gheſaldi* Archimedes promotus.

Andrea Tuqueti elementa Geometrica & ſelecta ex Archimede theoremata Cantabrigiæ 1703. 8. ex recenſione Gvil. Whiſtoni.

XVII. Archimedi merito jungimus APOLLONIUM, à patria Perga Pamphilæ civitate dictum *Pergæum*, quem Euclidis diſcipulis longo tempore operam dedidiſſe Alexandrinæ ſcribit Pappus lib. 7. p. 251. & ſub Ptolemæo Evergete (primo * ut apparet) vixiſſe notat Heraclides in Archimedis vita laudatus ab Eutocio. Ipſe quidem Pergami verſatum ſeſſe & Alexandriæ teſtatur libro primo Epiſtola ad Eudemum Pergamenum. *Ἀπολλώνιος ἐν δόμῳ χαίρειν. Ἐν τῷ σώματι τὸ διὰ γὰρ &c.* Si corpore vales, & alia res ex animi tui ſententia ſe habent, bene eſt & nos quidem ſacis belle habemus. Quo tempore tecum Pergami fui, animo

* Vide Acta Erudit. A. 1687. p. 144. ſeq.

** Diem obiit ſupremum A. 1703 26. Dec.

*** Rebus præſuit ab Olymp. CXXXIII½, ad CXXXIX½.

adverte te cupidum esse intelligendi conica qua à nobis scripta sunt. Itaque misi ad te primum librum emendatum, reliquos deinceps missurus, cum animo ero tranquilliori: non enim arbitror te oblitum quod à me accepisti, quid scilicet causa fuerit, cur ego hac scribere aggressus sim rogatus à Naucratre Geometra, quo tempore Alexandriam veniens apud nos fuit, & cur nos cum de illis octo libris egissemus, majorem statim in his diligentiam non adhibuimus. Nam cum ipse Naucrates quam primum esset navigaturus, nos ea non emendavimus, sed quaecunque sese nobis obtulerunt conscripsimus, utpote qui ea postremo essemus penaursuri: quamobrem nunc tempus nacti, ut quaque emendamus, ita edimus. Et quoniam accidit nonnullos alios ex iis qui nobiscum fuerant habuisse primum & secundum librum antequam emendaretur, noli mirari si in quadam incidas quæ aliter se habent. Excellentem in Mathematicis habitum affecutus jure à Pappo celebratur, & magni Geometra nomine venit, teste Gemino in sexto de Mathematicis præceptionibus libro, apud Eutocium.

XVIII. Octo scripsisse libros Conicorum (Κωνικὰ συγγραμμάτων primos IV. libros respiciens vocat Eutocius ad Archimedis 2. de sphaera ac cylindro p. 40.) live de sectionibus * Conicis, in gratiam Naucratis Geometra, ex verbis Epistolæ Apollonii ad Eudemum jam adductis patet. Argumenta singulorum in eadem Epistola hunc in modum prosequitur. Ex octo libris quatuor primi hujus discipline continent elementa: quorum primus quidem complectitur generationes trium conic sectionum & earum quæ opposita dicuntur; itemque principalia ipsarum accidentia, à nobis uberius & universalius quam ab aliis qui ea de re scripserunt (Euclide potissimum & Aristeo, Archimede, Cononeque Samio & Nicotele Cyrenæo, vide Pappi lib. VII. p. 250. 251. & Apollonii Epistolam libro IV. præfixam) elaborata. Secundus liber tractat ea quæ attinent ad Diametros & ad axes sectionum, & ad illas lineas quæ cum sectione non conveniunt; tum de aliis differit quæ & generalem & necessariam utilitatem ad determinationes afferunt: quas autem vocem diametros & quos axes, ex hoc libro cognosces. Tertius liber continet multa & admirabilia theoremata, quæ utilia erunt ad solidorum locorum compositiones, & ad determinationes; quorum complura & pulcherrima & nova sunt. Hac nos perpendentes, animadvertimus non positam esse ab Euclide rationem componendi loci ad tres & quatuor lineas, verum ipsius tantummodo particulam quandam, atque hanc non satis feliciter: non enim fieri poterat, ut ea compositio recte perficeretur absque iis quæ à nobis inventa sunt.

Αααα 3

Quar-

* In Jo. Sauberti & manuscriptis Oratione 2. de Bibliotheca Norimbergensi hos Apollonii libros de sectionibus videas male referri inter libros medicos live Anatomicos.

Quartus liber tradit quot modis conorum sectiones inter sese & circuli circumferentia occurrere possint, & multa alia ad pleniorē doctrinam, quorum nihil ab iis qui ante nos fuerunt memoria proditum est: conisectionis, & circuli circumferentia & oppositæ sectiones ad quot puncta oppositis sectionibus occurrant. Reliqui autem quatuor libri ad abundantiorē scientiam pertinent. Quintus enim de minimis & maximis magna ex parte agit. Sextus de aequalibus, & similibus conisectionibus. Septimus continet theoremata quæ determinandi vim habent. Octavus problemata Conica determinata. At vero in omnibus his editis, licet unicuique qui in ea legendo inciderit, ex animi sui sententia judicare. Vale. Ex his libris recensitis à se & emendatis primores tres ad eundem Eudemum ** misit (Alexandria, ut videtur:) quartum, & reliquos forte quatuor Attalo inscripsit: Ἀπολλώνιος Ἀττάλῳ χαίρειν. πρότερον γὰρ ἐξέθηκα γράψας πρὸς Εὐδήμον τὸν Περραιμὸν τὴν συνταγμάτων ἡμῶν Κωνικῶν ἐν ὅτῳ βιβλίῳ τὰ πρώτα τέτταρα &c. Prius quidem ex octo libris quos de Conicis composuimus, tres primos edidi ad Eudemum Pergamenum scriptos. Eo autem mortuo cum reliquos ad te mittere decreverimus, quod meorum scriptorum lectionem ambitiose desideras, in præsentia quartum librum mittimus. In eo hæc continentur: ad quod puncta plurima conorum sectiones inter se & circuli circumferentia occurrere possint, nisi tota totus congruat; præterea conisectionis & circuli circumferentia & oppositæ sectiones oppositis sectionibus ad quot puncta plurima occurrant: ad hæc alia non pauca his similia. Ex his quot primo loco dictum est, Conon Samius ad Thrasydeum scribens explicavit, non recte in demonstrationibus versatus: Itaque Nicoteles Cyrenæus cum leniter reprehendit. De secundo Nicoteles in libro contra Cononem mentionem sic fecit, tanquam quod demonstrari facile posset. Sed tamen nos neque ab ipso neque ab alio quopiam demonstratum invenimus. Tertium vero &c.

XIX. *Græce* nullus adhuc Apollonii hujus liber lucem vidit, etsi quatuor primores una cum Eutocii commentario MSti exstant in Regia Parisiensi aliisque Bibliothecis, etiam privatis quibusdam, ut Tho. Galei & Gudianæ, cujus manu exarati codices etiamnum emtorem dignum desiderant. Latine è Græco translatis prodierunt libri IV. priores, interprete

* Secundum misit per filium suum, Apollonium & ipsum cognominatum, ut ex Epistola libro præfixa constat. *Apollonio filio meo dedi, ut ad te perferret secundum librorum Conicorum quæ à nobis conscripta sunt. Tu cum diligenter percurreres & omniniscaberis cum iis quæ tibi digni videbuntur: Philonidæ etiam Geometræ, quorum tibi Ephesi amicitiam conciliavi, si quando in isthuc Pergami loca veneris, legendum dabis*

** Confer Gesneri Bibliothecam. P. 252. 253.

te Jo. Baptista Memmio Patricio Veneto Rom. 1537. quem pueriles errores commisisse, Mathematicæ præsertim ignoratione deceptum, notat Franciscus Maurolycus * præfat. ad Cosmographiam editam Venetiis 1543. 4. qui & ipse emendatiorem translationem promisit, sed haud edidit, quod sciam. Federicus deinde Commandinus Urbinas & Apollonii libros IV. de integro vertit, & Pappi Alexandrini lemmata è libro collectionum ejus octavo deprompta Eutocique commentarium itidem è se translatum & proprias notas addidit. Bononiæ 1564. fol. quæ editio ante Nicolao Buti recusa est Pistorii Hetruriæ, è nova typographia Stephani Gatti A. 1696. fol. Præterea Claudius Richardus Jesuita, Commandini secutus versionem, eosdem quatuor libros edidit cum commentariis suis eximis, quos A. 1642. Madriti auditoribus suis prælegit. Antwerp. 1655. fol. Idem testatur se anno 1643. auditoribus suis tradidisse alios proprios quatuor Conicorum libros, in quibus argumenta librorum Apollonii V. VI. VII. & VIII. ex ingenio supplevit, vel quæ in eis ille demonstraverat divinavit. Exstant præterea in Marii Merfennii synopsi (Parisi. 1644. 4.) pag. 276 - 312. libri Apollonii priores quatuor contracti latine, cum SERENI * Antifoenfis (Apollonio quem illegat junioris) libris duobus * de sectione Cylindri, ad Cyrum amicum, p. 313 - 328. itidem latine, Commandino qui eos Apollonio subjunxerat interprete. Nam Græce quidem necdum quod sciam ** editi sunt isti Serenii libelli, quos Bibliotheca Regis Christianissimi servat manu exaratos, & ante Commandinum Maurolycus in præfat. Cosmographiæ editurum se receperat.

Libri quatuor posteriores Conicorum Apollonii nusquam ad huc reperti sunt Græce, verum quintus, sextus & septimus, Arabice versi ab Abalphato filio Mahmudi Alphahanensi ad Regem Abicaligiarum qui ab Anno Hegiræ 372. rebus præfuit, ex MSto Florentino inciderunt in manus Abrahami Eochellensis, qui adjutus à Jo. Alphonso Borello Mathematicis ex cultoribus disciplinis, eosdè latine transtulit, & cum Borelli notis edidit Florentiæ A. 1661. fol. addito Archimedis libro assumptorum de quo supra dixi. Testatur hic Abalphatus primos quatuor libros priorem à suis lectos ex versione Arabica (illa fortassis, concinnata sub re-

Vide Voss. de scientiis Math. p. 19. 60.

* Errorem enim librarii esse existimo, quod in Catalogo Bodlejano memoratur editio Sereni Græcolatina Bononicensis.

gno * Almamuni, qui Caliphatum iniiit ab anno Hegiræ 203.) sed hocce tres à se primum fuisse translatos. Aliam Arabicam versionem eorundem trium librorum (nisi quod septimi libri propositiones postremæ ab editore sunt omissæ) auctore Abedilmelico Shirazita ex Oriente secum attulit *Christianus Ravius*, & latine redditam vulgavit Kiloniz A. 1669. 8. aliis quibusdam Arabicis Apollonii interpretibus in præfatione commemoratis, & breviter etiam notatis iis quibus Arabica versio priorum quatuor librorum differt à Commandini sive Richardi editione. Attulit & Jacobus Golius ex Oriente Codicem Arabicum librorum V. VI. & VII. in quo sextus hanc præfixam habet Epistolam: Mitto ad te, Attale, sextum Conicorum, in quo propositum nobis est agere de sectionibus equalibus & inæqualibus, similibus atq; dissimilibus, eorumque divisione. Plura autem de hisce diximus quam ii qui ante nos Geometra fuerunt, docuimusq; &c. Ad calcem ejusdem Codicis Goliani notatum fuit, quod octavus Apollonii liber non translatus fuit ab Arabibus, quod illorum exemplaria etiam illo libro cauerunt: *quanquam testatur doctissimus scriptor Aben Nedin* (Golii verba agnoscis apud Merfennum p. 275.) *qui Philosophorum Arabum operumque ab illis editorum circa quadragesimum à Mahamma de annum elenctum descripsit, partem illius octavi libri versam fuisse, asseritque omnes Apollonii libros sua exstare lingua, eosque plures quam Pappus enumeret.* Suspiciatur quidem Claudius Mydorgius libros illos Arabice editos, esse cujusdam Arabis sub Apollonio latentis, non ipsius Apollonii: sed argumentum quo utitur, tantum probat interpretem, quod in aliis etiam scriptis Arabes fecisse constat, libertate usum esse quædam interpolandi. De octavi libri figuris quibusdam repertis meminit Bartholomæus Herbelotus Bibl. Oriental. p. 119. *Depuis le tems de Kbalife Almamoun jusq' en l'an 1000. & plus de l'Hegire ce huitieme livre n'a point été trouvé, & on croit qv'il est caché dans quelques Bibliothèques des Grecs ou il est conservé pretieusement à cause de sa rareté. Aben Moussa dit qv'outre les sept livres d'Apollonius on a trouvé encore quatre figures du huitieme. &c. Ahmed ben Moussa Al-Hamassi, natif de la ville d'Ems ou Emesse en a traduit les quatre premiers, &*

Tha-

- * Hinc videtur falli Gregorius Abulpharajus qui in Hist. Dynast. p. 41. non quatuor solos, sed septem libros Apollonii, tempore Almamuni translatos scribit. Certe fallitur in iis quæ subjungit: *Hic autem liber una cum altero ab eodem comp. sive in causa fuit, quod composuerit Euclides librum suum longo post tempore.* Constat enim Euclidem Apollonio fuisse antiquiorem.

Thabeib Ben Corrah a traduit les trois autres; c'est ainsi qu'en parle l'Auteur du livre intitulé: Navader alakhbar, les narrations courieuses. Hassan ben Moussa Ben Schaker a revu & corrigé cette traduction. Gemina leguntur pag. 978.

E recentioribus plurimi post Apolloniūtm * de ratione Conicarum sectionum scripsere, ut jam laudatus Mydorgius, cujus elementa Apollonianis simpliciora facilioraque Sereno in synopsis sua subjecit Merlennus. Gregorius item à Sancto Vincentio, Jesuita, in Geometriae tomis sub titulo Quadraturæ Circuli editis, tum novissime Jacobus Milnes in sectionum Conicarum elementis: Isaacus quoque Barrovv, & in Apollonio redivivo Willebrodus Snellius, Marinus Ghetaldus & Alexander Andersonus: Franciscus Vieta in Apollonio Gallo, Benjamin Bramerus in Apollonio Catto, Vincentius Viviani libro de maximis & minimis sive Geometrica divinatione in quantum Conicorum Apollonii, Bartholomæus denique Intieri Florentinus in Apollonio ac Sereno promotus, qui liber ante biennium præla evasit Neapolî A 1704. 4.

XX: Scripta Apollonii cætera, deperdita pleraque, quæ laudari observavi à Pappo & aliis, hæc sunt:

Δεσμομένης τμής, libro duo de determinata sectione. Pappus lib. VII. p. 243. 263. 281. 305.

Ἡ τῆς πλῆθους καὶ τοῦ ἑνὸς ἀριθμοῦ ἀπολλωνίου Apollonium laudat Proclus 2. ad Euclid. pag. 29.

Λόγος ἀποτομῆς, libri duo de sectione rationis sive proportionis. Pappus lib. 7. p. 241. 242. 262. seq. Hi libri Arabice exstant Oxoniæ inter libros Seldenianos, & latine redditi sunt à præstantissimo Hallejo, brevi ut spero edendi.

Νέυων libri duo de inclinatione, sive de inclinatis corporibus, Pappus lib. 7. p. 241. 249. 30. 313. 328.

Περί τῆς συγκεκλιμένης & ἀποτομῆς καὶ τῆς εἰκοσιῶδος τῆς εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν ἑνὶ γωνίᾳ Binas hujus libri exδόσεις memorat Hypsicles præf. ad lib. 14. Euclidis. Locum Hypsicles integrum descripsi supra c. XIV. §. 4.

Τόπων ἀπὸ πλάνων libri duo de locis planis, Pappus lib. VII. p. 241. 247. & 438.

Bbb b

Ho-

* Apollonium Pergæum cum Rhodio confundi & scripta utriusque perturbatissime referri videas in Bibliotheca reali Philosophica p. 83.

Horum argumenta ac rationem divinare & ex ingenio restituere conatus est *Paulus Fermat*, Senator Tolosanus.

χωρὶς δόξατος libri duo de spatii sectione Pappus lib. VII. pag. 241. 242.

263.

Ἐυκλείδης, quo in libro videtur egisse de numeris quantumvis magnis inter se multiplicandis. Eutocius ad Archimed. de dimensione Circuli. Confer Wallisium ad fragmentum Pappi proposit. 18.

Periit & *Hypatia* quæ Isidori Philosophi uxor fuit, commentarius in Conica Apollonii, à Suida memoratus.

Inter singulares viros Apollonius noster haud immerito refertur à Vitruvio libro & capite primo: *Hi autem inveniuntur raro, ut aliquando fuerunt Aristarchus Samius, Philolaus & Archytas Tarentini, Apollonius Pergæus* (ita etiam MS. Arundel. nam male quædam editt. *Pergamenus*) *Eratosthenes Cyrenæus, Archimedes & Scopinas* (an *Scopas*?) *ab Syracusis, qui multas res organicas & gnomonicas, numero naturalibusque rationibus inventas atque explicatas posteris reliquerunt.* Arabibus Apollonius dicitur, perinde ut Euclides quoque, *Almagiar*, quod fabrum lignarium denotat, sed ab illis usurpari videtur pro Geometra. Nam & à Græcis magnum Geometram dictum Apollonium; jam supra ex Eutocio notare me memini.

XXI. Opera pretium est tribus hoc loco verbis agere etiam de EUTOCIO Ascalonita, qui Isidori * Mechanici discipulus fuit, & commentaria sua in libros Archimedis de sphaera ac cylindro dicavit *Ammonio*, quem κράτιστον Φιλόσοφον vocat: Procli discipulum, ni fallor, compellans, quæ si vera est conjectura, jam de Eutocii ætate constat. Floruit enim Ammonius Hermiæ F. sub extremum quinti à Christo nato sæculi. Meminit etiam Eutocius Theonis ** Alexandrini, qui tre-

cen-

* In fine commentar: Εὐτοκίῃ Ἀσκαλωνίτῃ ὑπομνήμα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους ἐκδόσεως παραγνωθείσης τῶ Μιλήσιῳ Μηχανικῷ Ἰσιδώρου, ἡμῶν διδασκαλῶ.

Εὐτοκίῃς πινυτὶς γλυκερὸς πόντος ὄν ποτ' ἐκινῶ.

Γράψεν τοῖς Θεονοῖς πολλὰ καὶ μεμψάμεν.

** Eutocius in proposit. 4. libri 2. de sphaera ac cylindro p. 28. ὡς ἔστιν εὐρεῖν ἐντυγχάνοντας Πάππῳ καὶ Θεωνῇ καὶ Ἀρκαδίῳ ἐν πολλοῖς συντάγμασι ἢ ἀποδεικτικῶς ἀλλ' ἐπαγωγῇ τὸ λεγόμενον παρῆσαν. Idem ad lib. de circuli dimensione p. 49. ὡς δὲ ὁ σύνεως τὴν ἡμίαντον πλευρὰν τὴν δεξιάντα ἀριθμὸν εὐρεῖν, ἤρτηται μὲν Ἡρώνι ἐν τοῖς μετρίκοις, εἰρηται δὲ Πάππῳ καὶ Θεωνῇ καὶ ἑτέροις πλεί-

ωσιν

centis amplius post Christum annis fuit, & Pappi eadem cum Theone ætate sub Theodosio M. clari Alexandria Philosophi. Monumenta Eutocii edita hæc sunt:

1. *Commentaria ad libros II. Archimedis de sphaera ac cylindro*, scripta, ut jam dixi, ad *Ammonium*.
2. *Commentaria ad librum ejusdem Archimedis de circuli dimensione*.
3. *Commentaria ad libros II. ἱσορροπικῶν*, quæ Petro cuidam inscripsit.
4. *Commentaria in quatuor priores libros Conicarum Apollonii Pergæi*, ad *Anthemium* * quæ non ut priora illa Græce, verum latine tantum pto-
diērunt ex versione *Fred. Commandini*, Bononiæ 1566. fol. & Pisto-
rii 1606. fol. Græce existant MSta in Bibl. Regis Galliæ teste Lab-
beo Bibl. nov. MSS. p. 117. Ad calcem præfationis ait Eutocius
se posteriores etiam quatuor libros Apollonii similiter illustratu-
rum, quod num fecerit, haud constat. Certe videtur recensuisse.

Bbb b 2

CAP.

πρὶν ἐξηγημένους τὴν μεγάλην σύνταξιν ἑκ Κλαυδίου Πτολεμαίου. Meminit etiam
Pappi p. 16. ad lib. 2. de sphaera ac cylindro, ubi duas medias proportionales
invenire docet ex mente *Platonis*, *Heronis*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς καὶ ἐν
τοῖς βολοποιητικαῖς) *Philonis* Byzantii, *Apollonis* (Pergæi) *Dioclis* (ἐν τῷ
περὶ πυρίων) *Pappi*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς) *Spori* (Nicæni, quem ite-
rum allegat proœmio in lib. de circuli dimensione p. 49. & in fine p. 55. mentio-
nem faciens *Λεϊσοτελικῶν* ejus *κηρίων* sive *Mellificii* Aristotelici) *Μεμαχμῆ*,
Ανθίου (ex *Eudemo* Rhodio Peripaterico, ejus Geometricam Historiam lau-
dat p. 49.) *Εὐαμβίου* ad Regem *Ptolemæum*, subjectis ejus Philosophi versi-
bus de Cubi duplicatione) & *Nicomedis* è libro *περὶ τῶν κογχουαῖων γραμμῶν*
non etiam *Philoponi*, nisi hunc quoque in codice suo legit *Georgius Valla*, ut su-
spicetur aliquis è *Philandro* ad *Vitruvii* IX. 1. Sed in editis Eutocii commen-
tariis *Philoponum* qui sæculo sexto floruit, laudatum non inveni.

Allegantur præterea Eutocio *Apollonius Pergæus* in elementis Conicis p. 40.

Ἐν τῷ ἀκυροβόῳ p. 55.

Antipho & *Hippocrates* Chius quadraturam Circuli inquirentes p. 49.

Hero ἐν τῷ ἀπορρομήματι τῷ εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγῇ (*Nicomachi* *Geraseni*) p. 28.

Magni *Logistica* p. 55.

Nicomachus ἐν πρώτῳ μουσικῆς p. 28.

Philo *Gadareus* p. 55.

Laudat & p. I. illud Socraticum è Platone ὡς ἔθεῖ συλλαμβάνοντ' ὅτι πᾶν
εἰς καὶ ἐπὶ τέλ' ἡμᾶς τῆς σπαῆς ἐλθεῖν, quod & ipsum divina annuente be-
nignitate me consecuturum confido.

- Hic ipse videtur esse *Anthemius Trallianus*, *Mechanicus*, cujus meminit *Tzetzes* *Chil.*
XIII. hist 457 & ejus librum *περὶ παραδόξων μηχανημάτων* adhuc superesse
MS, notavi supra §. XI.

CAPUT XXIII.

Veterum Mathematicorum scripta,
quæ repetiri potuerunt, digerenda

VOLUMINIBUS XIV.

Quorum Catalogum ab *Edovardo Bernhardo* * pridem
compositum Thomas Smithus Vir Clariss. subjecit ejus
Vitæ ad calcem Epistolarum Huntingtonianarum
editæ Lond. 1704. 8.

VOL. I.

EUCLIDES

1.

Elementorum libri quindecim juxta editionem Græcæ Basileæ
1533. collatam cum MSS. Gr. Bodl. Arch. B. 25. & Bodl. S. 49.

Una cum versione Latina Fr. Commandini. Pisauri 1572. &
Pilavri 1619. aliquot in locis emendata.

Principia, quorum in construct. & demonstrationibus usus
est, in margine adnotata.

Schemata æri incisa.

Demonstrationes Symbolis brevissime expressæ ex editis D.
Barrovii, & scriptis D. D. Oughtredi & Ravvlinsoni.

Scholia vetera.

Græcorum, ex codd MSS. & editione Commandini.

Arabum, ex MSS. Arab. in Arch. Bodl. recensente Thebeto

Cor-

* Obiit Edvardus Bernhardus Viris maximis & ætatis nostræ ornamentis merito annu-
merandus Oxoniæ A. 1697. 12. Januar. Anno ætatis 59.

Corraide, & in bibl. C. V. D. Pocockii, & in bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon.

Item juxta traditionem Chogia Nasiredini Persæ, Romæ 1594. Exstat autem & Perfice inter MSS. bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon.

Item ex versione Latina, quam ex Arabico fecit Adelardus, manuscripta in Museo Bodl. Ambulac. 178. & Arch. Digb. 174. & Coll. Trin. Oxon. 24. & MS. Bal. 239. & Cant. Pen. 61. & 69. & Caii 1. & Seld. Arch.

Per Campanam. Par. 15 16. & Bal. 1546. & MSS. Bodl. A. 3. 2. Med. & Y. 1. 2. Th.

Syriaca ex MSS. Syr. in Arch. bibl. publ. Cantabr.

Annotationes Viri illustres, D. Savillii, & aliorum, ex MSS.

Excerpta (necessaria quidem) ex scriptis recentiorum jam vulgatis Fluff. Candallæ, Peletarii, Zamberti, Tartaleæ, Clavii, Billinghamii nostratis 1496. Camilli, Taurelli, Welperi, Camerarii 1577. Cattaldi, Schulerii, Bettini, Jo. Benedicti, Dibuadii, Puteani, Scheubelii, Lansii, Tacqueti, Barrovii, Herigonii, Cottignez, Fabri, Arnoldi, Oughtredi, Wallissi, Sturmi, Cardani, Richardi, Dasypodii, Bovilli, præcipue vero Fr. Commandini.

Procli commentarius in Elementorum lib. I. Græce quidem ex edit. Basileensi ad fidem codd. in Arch. Pembr. 161. emendata. Idem ille liber, quo in versione sua continnanda olim usus est Barroccius, Latine vero ex versione Baroccii (sed correctâ) cum notis.

Jamblichus *περὶ κοινῆς μαθηματικῆς*; Gr. Lat. studio D. Tennulii è MSS.

Problematum Euclideanorum Analysis per Fr. Schotenium ex schedis illius Geometrar.

De superficierum divisionibus opus egregium, Mohammede Babylonio vel Authore vel Interprete. Latine cum notis Fr. Commandini juxta edit. Pisaur.

Thabeti liber consimilis argumenti, Arabice & latine, ex codd. Arab. Seldeni cum notis.

Excerpta ex Martiani Capellæ libro sexto collata cum MSS. antiquissimis in Arch. Seld. & in Coll. Ben. Cantabr. 181. & Digb. 221. Merton. 70. & Ben. 185. & Laud. L. 71.

Ex Boethio H. I. 10.

Bbb 3

Ila-

Isaacus Argyrus de figurarum transmutatione Gr. Lat. 2 codd.
MSS. Pembr. 70. 393. & Pembr. 111. 73. & Seld.

Isaacus Monachus in sex priores lib. Element. Argentorat.

Anonymus de mensurandis solidis MSS. Digb. 104. 154. & in
bibl. Saviliana. Vide & K. 44. & K. 17. in Arch. Laud. item K. 61. Laud.

Mich. Pselli Geometria, hoc est, Geodælia *ἡ γεωμετρία* Gr. MS.
Pembr. 76. 412.

D. Savilii Prælectiones secundum edit. Londinensem 4.

Præfatio de Euclide ejusque operibus, quantum post Proclum
ac Savillum licet.

Nicephori Blemmidæ fragmentum de Geometria & de stellis
MS. Gr. Pembr. 106. & in Pl. 8. ibidem.

Nicephori Gregoræ quæstiones philosophicæ & mathema-
ticæ: inter alia, de mensura arcæ Noe ex Origene, Gr. MS. Pembr. 48.

Idea Trigonometriæ folio unico.

Hic forte vel ad Heronem, & de Geometria practica ex MS
bibl. Savil. & Digb. & Seld. & D. Gronovii V. Celeberrimi, atque ex
Clavio, Herigono, Stevino, Tacqueto, Pitiscio, &c. sed quam
brevissime.

Index.

II. Euclidis data Gr. Lat. ex edit. D. Hardy, 4. Paris. 1625, col-
lata cum edit. Lat. Basil. 1546. & cum MSS. Græcis in Arch. Pembr.
101. & cum MSS. Arab. in Arch. Seld.

Una cum præfatione Marini Gr. Lat. & scholiis veterum atq;
etiam recentiorum manuscriptis.

Thabeti Data Arab. & Lat. 2 codd. Seld. & ex cod. Bodl. Con.
Apoll.

Jordani Data Arithmetica ex MS. Bodl. in ambul.

III. Euclidis introductio Musica, & sectio Canonis. Gr. Lat.
juxta edit. Meibomii 4. & Penæ Par. 1557. 4. collata cum MS. Ben. 183.
& MS. Gr. Pembr. 41. cum notis Meibomii & aliorum.

IV. Euclidis (uti vulgo creditur) Optica & Catoptrica Gr.
Lat. uti pridem edidit Penæ Par. 1557. 4. collata cum Lat. Basil. 1546. &
Italica edit. Dantis Flor. 1573. & cum MS. Gr. in Arch. Pembr. & in
Bibl. D. Joan. Oxon. & cum MS. Arab. Seld. & cum MSS. Lat. in Am-
bul. Bodl. 178.

Una

Una cum notis D. Savilii & aliorum, & epistola Kepleri, & Penae praefatione.

V. Euclidis Phænomena Gr. Lat. ex edit. Argent. 1572. 8. & cum Scholiis antiquis, & notis Maurolyci, Romæ 1592. 4. collata cum MSS. Gr. Coll. D. Joan. Oxon. & Coll. Reg. Cantabr. & in Arch. Pembr. 161. & Bibl. Vossianæ, & cum MS. Arab. Seld. & cum MSS. Lat. in Ambul. Bodl. cum notis.

VI. Euclidis fragmentum de Levi & Ponderoso Lat. ex edit. Basil. 1546. collatum cum MS. in Coll. D. Joan. Oxon. & in ambul. Bodl.

VOL. II.

Apollonius Pergæus, magnus Geometra.

I.

Apollonii Pergæi Conicorum libri VII. Quatuor quidem priores Gr. Lat. ex versione Fr. Commandini, Bonon. 1566. collata cum versionibus Memmii & Maurolyci. Græce è Cod. MSS. Bibl. Savilianæ & Bibl. Leidenfis & cod. Regis Christianissimi 103. Labb. p. 271.

Adnexis commentariis Eutocii Lat. ex versione Commandini, & Græce ex cod. in Arch. Pembr. 169. atque notis D. Savilii, & aliorum.

Tres autem sequiores libri, scil. 5. 6. 7. (nam octavus jam olim periit) Arab. & Lat. ex translatione Arabica Beni Musa, qui editionem Eutocianam expressit, & nova versione Latina una cum notis Abdolmelic Arabis, qui Apollonii Con. libros septem in compendium redegit, ex cod. MS. Bodl. tum etiam notis Borelli, Mathematici egregii, & aliorum, cum schematis & notis ex schedis D. Golii, Viri summi. Hæc cum Lemmatibus Pappi.

Translatio Arabica Beni Musa ex cod. Bibl. Leidenfis (qui etiam MS. optimæ notæ in Catalogo librorum MSS. D. Golii & μακαρίων apographum est) transcripta fuit. Golianus Codex etiam quatuor priores Conic. libros exhibet: sicut & iste in Bibl. Florentina, quem latine vertit A. Echellenfis, non adeo feliciter,

II. Se-

II. Serenus de Sectione Cylindri Gr. Lat. Græce quidem lex MSS. Regis Christianissimi, & Lat. ex versione Commandini 1566. Bonon. cum notis ipsius, & Savilii, & aliorum.

III. Apollonii Pergæi *περὶ λόγων ἀπομυμῆς* libri duo nunquam antehac in Occidente visi. Arab. & Lat. ex MS. Seld. cum notis. Disquirendum, an liber de sectionibus in Bibl. Florentina, cujus mentio fit in biblioth. Labbeana, sit idem illud opus.

IV. Thabet, Abu Hamed, Abu Sahl, Abu Mohammed, & aliorum clarissimorum Geometrarum, Aggressiones de Anguli rectilinei trisectione, Arab. & Lat. cum notis Forsteri, Borelli, & aliorum. Textum dant MSS. Seld. & Gravii.

V. Thabeti Lemmata Arab. & Lat. una cum tractatu ejusdem de rationum compositione, etiam Arab. & Lat. ex cod. MSS. Seld. & Bodl.

Adde Maurolyei V. librum Conicorum.

Accedat, quod necessarium est, ex Schotenio, Viviano, Barrovio: Torricellio, Cavallerio, Gregorio a S. Vincentio, Mydorgio, Wernero Norimb. Baroccio, Wallisio, Andersono, Vieta, Herigono, Ghetaldo, Riccio, Scaligero.

VOL. III.

Archimedes Syracusanus.

Archimedis Opera: viz.

I.

Circuli dimensio Græce ex edit. Basil. 1543. & ex MS. 43. Reg. Christianiss. Labb. p. 271. Latine vero ex versione Commandini Ven. 1558. cum notis Arabum ex MS. Seld. Arabicis & Lat. MSS. in ambul. Bodl. & in Arch. Seld. & in Coll. Cui Cant. 1. atque annotationibus Commandini, Savilii, Wallisii, & aliorum; ex Snellio, Pellio, Greg. a S. Vincenrio, Lalovera, Gregorio Scoto, Hugenio, & M. de Angelis, aliisque, quod juvat: sc. Regiomontano, Culano, Peletario, Bovillo, Christmanno, A. Romano, à Ceulen, Buteone, B. Porta, Castaldo, Alcalmo. Euro.

Eutocius in lib. de circuli dimensione Gr. ex edit. Bas. & MSS.
Gall. Latine vero per Commandinum.

II. De lineis spiralibus Gr. ex edit. Bas. & MSS. Reg. Gall.
Lat. per Command. cum notis ipsius, & Savilii, & aliorum. Confer
ea, quæ D. Wallisius, Bullialdus, & alii hac de re scripserunt.

III. Quadratum paraboles Gr. ex edit. Bas. & MSS. & Lat. per
Command. cum commentario ipsius, & opusculo L. Valerii ejusdem
argumenti.

IV. De conoidibus & sphaeroidibus Gr. ex edit. Bas. & MSS. &
Lat. per Command. cum comment. ejus.

V. De arenæ numero Gr. ex edit. Bas. & MSS. Reg. Gall. La-
tine per Command. una cum ipsius annotatis.

VI. De Sphæra & cylindro libri 2. Gr. ex edit. Bas. & MSS.
Gall. Lat. ex eadem editione Basil. (emendata tamen) cum notis D.
Savilii, & Scholii Arabum ex MSS. Arab. Seld. & Lat. in ambul. Bodl.
& Arch. Seld. & Hebraice versi ex edit. Gostæ Ben Luca MS. Lamb.
B. 108.

Hanc Mathesin ornavit Torricellius, Tacquetus, Wallisius
noster, alii.

Commentarius Eutocii in libros de Sphæra & Cylindro Gr.
ex edit. Basil. & MSS. Reg. Christianiss. & latine ex edit. Basil. (sed
correcta) Huc refer, quæ ad duarum mediarum proportionalium
pertinent, ex Cartesio, Hugenio, Slusio, Gregorio utroque, We-
nero Norimb. Gruenbergio, Mohhero.

VII. De æquiponderantibus libri duo Gr. Lat. ex edit. Bas.
& MSS. Reg. Gall.

Eutocius in libros de æquipond. Gr. Lat. ex edit. Bas. collata
cum MSS. Regis Christianiss. cum commentario Guidubaldi.

Heic de centro gravitatis ex Commandino, L. Valerio, de la
Faille, Guldino, Torricellio, Villalpando, & præcipue D. Wallisio.

VIII. De iis, quæ vehuntur in aquis, sive $\sigma\epsilon\tau\epsilon\chi\epsilon\iota\delta\epsilon\omega$ Gr. ex
MSS. Reg. Gall. Latine vero per Commandinum, cum notis ejusdem,
& Baldi, & D. Savilii.

Heic Hydrostatica.

IX. Archimedes, vel potius Zenodorus, de isoperimetris
Lat. ex MS. in ambul. Bodl.

X. Archimedis exoterica ex Rivalto, cum auctario.
Cccc Adj.

Adjicere heic licet Marini Ghetaldi Archimедem promotum.

Propositiones ipsæ Archimedæ collatæ cum Græcis Rivalti.

Excerpta nonnulla ex commentariis Rivalti, atque ex editione Italica Nic. Tartaleæ.

Archimедem promittit D. Montonus Gallus. Dedit nuper Borellus librum, cui tit. Archimedes, ita & Fabrius. Legito inde quicquid noviter adinventum.

VOL. IV.

Pappus Alexandrinus & Hero.

I.

Collectio Mathematica, Græce ex binis MSS. bibl. Savilianæ, edita aliquantum auctior. Habet & Gr. MS. D. Lescuyer. Lat. ex versione Commandini, aliquot in locis emendata, una cum notis ipsius atque aliorum: & adl. 7. Apollonii nonnulla à Snellio, Ghetaldo, Vieta, & Schotenio restituta.

II. Heronis Alexandrini Pneumatica: ex codd. in Arch. Pembr. 169. 148. & Laud. C. 66. Lat. ex versione & cum notis Commandini.

Avtomata ex MSS. Gr. D. Vossii & Pembr. 169. 195.

Belopœccica, Ctesibii potius, Gr. Lat. ex edit. Baldi 1616. 4. cum notis ejusdem ac aliorum, v. Pembr. MS. 187. 13.

De machinis bellicis MS. Gr. D. Vossii, & Lat. ex versione Barroccii, & è MSS. Gr. Pembr. 169. 137.

Barulcus Arab. & Lat. è cod. MS. Leideni, vel è schedis D. Gollii, V. clarissimi, qui opus istud magni Mechanici prelo aptissimum reliquit.

Alia *avtómata* ejusdem Authoris penes celeberr. V. D. H. Vossium.

Aristotelis mechanica ex edit. & cum notis Monantholii, Balcani, Blancani.

Pachymerii Mechanica Lat. per Bechtum, Bas. 1566.

Adjunget Frontinum de Aquæductibus ex edit. præcipue ve-

ro. D. Auzotii, & extat: imo & Grammatica, ex edit. Turnebii & Rigaltii.

Huc refer Procli Diadochi, si istius Geometra sit, opusculum de motu Gr. Lat. ex edit. Par. 1541. & MS. Pembr. 161. 184. & Pembr. 76.404. & Anonymi problema de motu. Digb. 73.

E frigidis Rationum mechanica, seu de motu, excerpta, uti (post Jordanem & Baconem) Baldi, Varronis, Galilei, Gassendi, Barrocci, Fabrii, Herigoni, & maxime D. Wallisii, qui ceteris omnibus in difficillima ista Mathesi peritum praripuit: etiam Guidubaldi, Monastholii, Stevini, Schotti, B. Portz.

Anonymi *Tactica*, opus absolutissimum: ubi & de Thessalomanichia, & strategematis, ac acie ordinanda &c. Gr. MS. Pembr. 131. 262.

Bedasini *Synopsis Geodesica* ex MSS. Pembr. 169. 41. 161. & 70.396. & 76.411 & excerpta 111.74.

Heronis Junioris *Geodesia* Gr. Lat. per Barocc. & ex MSS. Pembr. & Arch. Bodl. & bibl. Vossiana.

Heronis ejusdem de terminis *Geometricis* Gr. Lat. per Dasypodum August. 1579.

Habet D. Vossius in sua lectissima bibliotheca, Græce scripta Apollodori Poliorcetica, Asclepiodori Philosphi *Tactica*, Urbicii *Tactica*, Nicephorum & alia istius Gregoræ, Philonem Byzantium de machinis bellicis, & oppugnandis defendendisque urbi-bus, Arriani & aliorum *Tactica*, Demetrii Cubicularii *Naumachia*, Constantini Porphyrogenetæ *Piratica*, & Anonymum de *strategematis bellicis*, & alium de ordinandis aciebus.

•Vegetius Laud. 41. J. MS.

Mechanici cujusdam, qui sub Alexandro M. floruisse dicitur, *Tactica*: Arab. & Lat. è codice bonæ notæ in Goll. D. Joan. Oxon.

Hic de ponderibus & mensuris, quod idoneum, ex Gravio, Agricola, Brerwodo, Villalpando, Capello, Merfeno, Jordano, Gassendo, Gronovio.

VOL. V.
ATHENÆUS.
Cccc 2

Ma-

MAchinamenta Bellica lib. V. at quintus inscribitur Philonis Athenæi, fol. 57. una cum Ctelibio, (βελτοειρηνά) Bitone de instrumentis bellicis, & cestis Africani, fol. 106. capitibus 169. & fol. 22. excerptis ex Apollodoro, Gr. Lat. ex MSS. in Arch. Pembr. 187. & optimo codice in Coll. Magdal. Oxon.

Anonymus de obsidione toleranda MSS. Pembr. 187. 137. & Voss.

Anonymi Strategemata Veterum selecta. Pembr. 187. 156. & Voss. & Præcepta militaria ibid. fol. 172. & Voss.

Accedant *Tactica Aeneæ, Aliani, Leonis, & aliorum.*

Adde Vitruvium, artis Architectonicæ Authorem unicum, qui ad nos usque pervenire potuit, juxta edit. D. Laet, collat. cum MS. in Coll. D. Joan. Oxon. cum notis adnexis ex D. Barbaro, Barroceis, Cataneto, Villalpando, Frearto, aliisque, quæ juvent: (neque enim adeo ampla est ars isthæc, ac multi existimant) tum de militari Architecturâ tam veterum quam recentiorum. Consule hac in re præstantissimum Vossium, tum Maurolois, Tacquetum, Goldmannum.

Geoponica MS. Pembr. 54.

Excerpta ex Plinio, Columella, & Macrobio, quæ videntur.

Galeacius de S. Sophia T. D. 110. MS. Laud.

Anonymus de eadem Ecclesia C. 46. Laud.

Pictura arcæ Noë Laud. K. 86. & templi Solomonis ad indicem Lyra inter MSS. Laudines.

VOL. VI.

Diophantus Alexandrinus.

Arithmeticonum libri sex, & de numeris multangulis liber unus, Gr. Lat. cum commentario C. Bacheti. Paris. 1621. collati cum MSS. bibl. Savilianæ. Conferatur etiam cum editione Xylandri. Quære, an tredecim libri istius Mathematici essent Græce in Bibl. Vaticana: multi enim id asserunt.

Theo de Mathematicis ad Platonis lectionem requisitis Gr. Lat. per Bullialdum. Paris. 1644. cum notis ejusdem & alio-

aliorum. Græca conferantur cum MSS. in Arch. **Pembr.** & in Bibl. Coll. D. Joan. Oxon. & in Arch. Laud. C. 66.

Nicomachi Geraseni Arithmetica, cum notis **Camerarii.**

Nicomachi Arithmetica *ἡρολογεῖα*.

Jamblichus in Nicomachi Arithmetica.

Asclepius in Nicomachi Arithmetica, Gr. Lat. ex codd. | MSS. in Arch. **Pembr.** 4°. 4. five 113. & in Arch. **Seld.**

De Arithmetica Tractatus imperfectus in Arch. **Seld.** bis.

Boethii Arithmetica ex MSS. **Baliolensis Collegii** 258. & **Trin.** Oxon. 24. & **Pembr.** 61. & 65. & 211. & **Ben.** 209. & **Petr.** 29. collatis cum edit. **Rufi** & **Clichtovei.**

Barlaami Monachi Logistica, Gr. Lat. ex edit. **D. Chambers,** collata cum MSS. **Bibl. Savil.** & **Seld.**

Maximi Planudis Arithmetica secundum **Indos** Gr. Lat. ex cod. **MS.** in ambul. **Bodl.** & **Laud.** 68. & **Ali Koshgius.** Vide **MS. Perf.**

Thabeti tractatus de veritate propositionum Algebraicarum ex demonstrationibus Geometricis adstruenda, cum aliis tractatibus egregiis, quæ Gebricam artem spectant. Arab. & Lat. è cod. **MS. Bodl.** **Carpe** ex **Sexto Empirico** Gr. Lat. quod decet.

Quæ ex **Leonardi Pisani** Algebra.

Quæ de **Pellii** nostratis prælectionibus in **Diophantum.**

Figuræ, quibus mercatores **Turcici** utuntur. **MS. Arab. Laud.** **B. 38.**

De fractionibus tr. duo **MS. Lat. Laud. E.** 107.

R. Abrahami Caji Arithmetica, **Hebr. & Lat.** per **Schreckenfusum.** 1546.

Alchindus de sex quantitatibus.

Carpe quod lubet ex nostratibus, **Bredon, Suisset, Wallingford, Bradwardin.** Peccam.

Adde ex **Beda** & **Martiano**, quæ huc spectant, juxta fidem MSS. codd. Optimi enim servantur utriusque scriptoris in **bibl. Britannicis:** tum ex **Cassiodoro** & **Isidoro.**

Consulantur recentes **Algebristæ, Tartalea, Cardanus, Clavius, Stifelius, Stevinus, Herigonius, Vieta, Oughtredus, Harriotus, Cartesius, Walksius, Fermatius, Paschalius, Andersonus, Bovillus, Buteo, Cataldus, Lud. à Ceulen, Fr. Schotenius Faulhabers, Kinckhuysen, Wallanaer, Glareanus, Xylander, Jordanus, Malapertius, Mengolus,**

Maurolycus, Rhodius, Rarus, Scheubelius, Salignacus, Snellius, Talsner, Pellius, Billius, Reinoldinus, Cavalierius, Bombellus, Burgensis.

Vol. VII

Μικρὸς Ἀστρονόμος, sive *Parva Syntaxis Alexandrinorum.*

Continebatur in illo Codice, (quem Arabes Tractatus intermedios vocant, sc. inter *Στοιχαστικά* & Magnum Constructorem) præter ipsius Euclidis Data, Optica, Catoptrica, & Phenomena.

I. 1. Theodosii Sphaericorum libri tres Gr. Lat. secundum edit. Penz. & illam Ven. collatam cum MSS. Græc. in Arch. Pembr. & in bibliotheca Saviliana, & cum Arab. cod. Seld. & Lat. in Ambul. Bodl. cum selectis notis ex Clavio, integrisque Savilii.

2. De habitationibus Gr. Lat. coll. cum MSS. Gr. Pembr. 166. 254. & MSS. Arab. Gr. & Lat. cum notis Auriaz.

3. De diebus ac noctibus, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 162. cum scholiis, & Arab. & Lat. cum notis Jos. Auriaz & Dasy podii.

II. 1. Autolycus de Sphæra mota, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 166. & Arab. & Lat. cum Scholiis, & cum notis Auriaz.

2. De ortu & occasu, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 184. cum scholiis, & cum notis Auriaz.

III. Menelai (qui corrupte ab Arabibus Legendo pro 3 Mileus vocatur) Sphærica. Arab. & Lat. collata cum MSS. Arab. Seld. & Lat. in Ambul. Bodl. Adjectis notis atque etiam Sphæricis Maurolyci.

IV. Aristarchus de magnitudine Luminarium, Gr. Lat. per Command. cum notis ipsius & Savilii, & explicationibus Pappi: ad fidem MSS. Arab. Seld. & Gr. Arch. Bodl.

V. Hypsichis Anaphoricus, Gr. Lat. juxta edit. E. Bartholini, cum notis ejusdem atque aliorum: collatus cum MSS. Gr. Arch. Bodl. & cum Arab. Codd. Seld.

Huc accedat Beni Musa de figuris planis & Sphæricis.

VOL.

VOL. VIII. & IX.

Claudianus Ptolemaeus, Quæritus Scriptar!

I.

PTolemæi *Μαγάλη Σύνταξις* sive *Almagestum*, Græce ex edit. Basil. 1538. & MS. optimo in Arch. Seld.

Latine ex versione nova, quæ in bibl. Saviliana servatur collata cum Trapezuntina, recognita per Gauricum 1528. & 1541. & 1551. per Schreckenf. & cum versionibus Lat. ex Arabico in Coll. Nov. 1706. & in Coll. Magd. 136. & in Bibl. Bodl. & edit. vulgatis.

Illustratum Scholiis Arabum ex MSS. Arab. D. Pocockii & in Bibl. Regia; & uberrimis commentariis Arab. In bibl. Bodl. & Persice in Coll. D. Joan. Oxon. MS. & Arab. MS. in Bibl. publica Cantabr. inter MSS. Erpenianos, literis Hebraicis scriptum.

Commentarii Theonis & Cabasilæ, Gr. ex edit. Bas. & MSS.

Notæ Gaurici, Schreckenfusii, & aliorum selectæ, integræ D. Savilii.

Jo. Rasel translatio ex Græco *Almagesti* cum commentariis, & epilogo ad Nicolaum P. Rom. contra Jacob. Cremonensem. MS. Lat. B. 170. Laud.

II. *Al-Suphius de Stellis fixis Arab. & Lat. cum figuris geminis*, è cod. MSS. D. Pocockii, D. Thevenoti, & forte & ex museo D. Gollii, V. præclarissimi, cum notis.

III. *Liber egregius de erroribus in canone fixarum. Arab. & Lat.* è cod. MSS. in Bibl. Bodl. Con. Apoll. & bibl. D. Gollii.

IV. *R. Abrahæ Aben-Ezræ Astronomia* MS. Lat. Digb. & *πρόλογος* inter MSS. Seld. Opus excellens: & forte MS. Pembr. 67.

V. *Nasireddini Institutiones Astronomicæ, cum commentario luculento Arabico Hulsain Ebn. Mohammed, Nisaburiensis, qui Noddam vocatur, Arab. & Lat. ex MS. Coll. Joan. Oxon.*

VI. *Cleomedis Meteora, Gr. Lat. per Balforem, & ex editione Vallæ & Bas. 1547. collata cum MSS. opt. in Arch. Pembr. fo. 9. 75. & 50. 15. & 40. 56. 57 & cum MSS. Savilianis: cum notis selectis Balforcei, & aliorum, & Scholiis Gr. (forte Pediasimi) doctis quidem ex MSS. Savil. & Pembr. 169. 75. & 161. & 70. 296. & 111.*

VII.

VII. PSELLI compendium quatuor artium, Arithmetica, Musica, Geometria & Astronomia, Gr. Lat. per Xylandrum, & per Murenium, Lipsi. 1590. & ex MS. Pembr. 94.

Item Michaelis Pselli *μεταπιν διδασκαλία*. Rō. 18. 256. ubi de stellis à capite 120. & fol. 294. b.

Ejusdem solutiones quaestionum Physicarum fol. 665.

Item istarum scientiarum Systema Pachymeris ex MS. Arch. Pembr.

Item Cassiodorus de iisdem ex edit. Garetti. & MSS.

De Paschate egregia, & excerpta ex Panario Epiphania de eodem.

VIII. Albategnius (Albatani) Lat. ex edit. Venet. 1552. & MSS. Lat. Digb. & Savil.

IX. Alfragani Astronomia Arab. Lat. ex editione ac illustratione D. Golii, collatis etiam MSS. Lat. Digb. & Savil. & Laud, E. 107.

X. Nic. Copernici Epistola *adinder* de tempore, annuo, ex bibl. Savil.

XI. Campanus è MSS. Digb. & Bodl. & MS. Coll. Novi 293. & Ben. 93.

XII. Ric. Wallingfordi libri 4. egregii de sinibus ac proportionibus, cum scholiis D. Lenys Lat. è cod. MS. Digb. 178.

XIII. Sim. Bredon super demonstrationes aliquas Almagesti. Opus perdoctum, ex MS. eodem Digb.

Argyri Astronomica quædam Gr. Lat. è MSS. Gr. Seld.

Alii, filii Aben Ragel, Astronomia Lat. Venet. 1485. per Ægid. de Tebaldis.

Petri Alliacensis opera Astronomica. Lat. è MS. Orfal. 14.

Astronomica MSS. Ben. 193. & 194. & Coll. Nov. 295. & Coll. Joan. Oxon.

Manilius ex edit. Scaligeri ac Bullialdi coll. cum MS. CCC. 2.

Svinshed de motu cœli. Cant. Arch. 127.

R. D. D. Sethi Wardi Astronomia Geometrica: opus eximium. Idem de Cometis.

Introductio ad Astronomiam ex Gassendo, Tacqueto, Ricciolo, Keplero, Scheinero, Hevelio, Bullialdo, Borello, Longomontano, Herigono, Peurbachio, Stevino, Galileo, Schickardo, Hortensio, Olivaldo, Baroccio, Maurolyco, Guidubaldo, Maimonide in Mishne Tera,

Tora, Bettino, Langreno, Comite Pagano, Cassino, Blancano, Blanchino, B. Porta, Linnemanno, Heckero, Abrahamo Zacuth, Cavallerio, Malapertio, Urfitio, Clavio, Santbech, Dante, Diaz, M. Scoto, Christmanno, G. Wendelino, Aristarcho Mersenni, Philolao Bullialdi, Ang. Riccio, Wernerio Norimb. G. Bonato, Bovillo, Gaurico, Schonero, Rheinoldo. Nonio, Rhetico, Moestlino, Tychone, Junctino, observationibus Hasliacis, Metio, Lansbergio.

Heic, vel in sequente Vol. de Cometis & eclipsibus, tam ex scriptis Vett. quam recentiorum, Dasypodii, Cysati, Gemmae, Kepleri, Hevelii, Lobkovitz, Petiti, Auzotii, Pisonis, Snellii.

Accedant:

Quadam de Vietæ Harmonico cœlesti, cujus mentio in Astronomia Philol. Item de Salini problem. Astronom. in Coll. Jesuit. Genue.

Nic. Copernici Revolutiones, Juxta edit. Mulleri & Rhetici & Joannis Regiomontani Epitome Almagesti: & Gebri Arabis l. 9. in Almagestum, cum notis D. Savilii. Noremb. 1533. ex Bibl. Savil.

Excerpta ex Institutionibus Astronomicis Arab. MSS. in Coll. D. Joan. B. & Almagesto, i. e. Astronomia Averrois. MS. Arab. D. Pocock.

Thii Mathematici Observationes 7. Gr. Lat. ex Astronomia Philolaica & MS in Ambul. Bodl.

Excerpta ex Plutarcho de placitis Philosophorum. MS. Pembr. 131. 401.

Jo. de Dandis opus planetarium, Appiani illo ingeniosius MS. Laud. 155.

Item alius de eodem argumento, fol. 345. & fol. 406. de accessu solis: & fol. 118. Εὐμεθόδου Προδρομὴ θεωρημάτων παντοδαπῶν, ubi de problemate illo Anthemii Mechanici, πᾶς δὲ ἐν τῷ δόξῃ τῆς κατασκευῆς ἀκτὶνα πρὸς αὐτὴν ἡλιακὴ ἀμετακίνητος ἐν πύλῃ ὥρα καὶ τροπῇ.

VOL. X. .

Claudius Ptolemaus.

Dddd

I. Ca.

I.

CAnones *αρχαίοι* Gr. Lat. Hæc jam primum prodeunt ex MSS. Gr. Savilianis binis & Pembr. & Bodl. in Ambul. & Coll. Novi 252. una cum duplici commentario Theonis Gr. ex iisdem MSS.

II. Heraclii Imperatoris luculentissimus commentarius in canones *αρχαίους* Gr. Lat. ex codd. MSS. bibl. Savil. & Bodl. in Ambul. cum tabb. nonnullis.

III. Claudii Ptolemæi Hypothesis & Canon Regum, & Proclus de Sphæra, ex edit. D. Bainbrigii, coll. cum MSS. Savil. & Pembr. item Leontius de Sphæropoeia, Gr. Lat. ex edit. Santandreana: item Procli hypotyposes Astronomicæ Gr. Lat. edit. Allatii, & è MSS.

IV. Claudii Ptolemæi Anathema in templo Serapidis, & *αἱ κειμένης* ex edit. D. Bullialdi & MS. Bodl. in Ambul. cum notis Bullialdi & aliorum.

V. Tabulæ Persicæ, Gr. Lat. diversarum editionum: è codd. Gr. Pembr. tribus, viz. 63 58. & 100. & Seld.

VI. Tabulæ Persicæ Nasiroddini. Pers. Lat. ex bibl. Goliana.

VII. Tabulæ Persicæ Ologbegi, Viri Principis, ex MSS. Coll. D. Joan. Oxon. & D. Pocockii, & Bibl. Savil. & Arabice in Coll. D. Joan. Oxon.

VIII. Excerpta ex Tabulis MSS. Arabicis, 1. Ebn. Schatir Damasceni in Arch. Seld. 2. Omadoddini, metricæ, in Coll. D. Joan. Ox. 3. Cyriaci Presbyteri. Arab. Laud. B. 80. 4. Mugisal. sive *مغسال* Persica MS. Laud. A. 130. Astronomica. Habet, inter alia, præcipue de fixis stellis, de tempore, ventis, æstu maris, montibus & fluviis, Mechanicis, Astrolabio, Telestatis, & Poëtice. 5. Encyclopædia Fratrum germanorum, sive Echvvanol Sephâ MS. Arab. A. 159. & apud D. Pocock, ubi inter alia, de Quadrivio, quod vocat Boethius, atque præcipue Geographica & Musica. 6. Astronomorum aliquot Persarum collectio: sunt autem, Yahya Ebn Mohammed excerpta ex Abu Abdalla Maredinense, Gelatoddin Mansur, Hosein Ebn Hosein, Chovvaresmîus Alkobrazus, Fessol Hatem super Mohammed Giagermazum, liber egregius. Tum Ali Sergiandius, percelebris Astronomus, de Sphæra, de epochis, de urbibus: Ali denique Koshgius, Author optimus, de Logistica secundum Indos, & Astronomia: servatur in eodem

dem Vol. & Nassiroddin Tufenis, tr. de Astrolabio. Perfice omnia.

Tabulæ Astronomicæ Abul Abbas Achmed Ebnôl Banna Arab. MS. B. 115. Laud.

Tabulæ Ebn Atar secundum doctrinam Ebn Shatir Damasceni MS. Arab. A. 50. Laud.

Mohammed Abu Omar Ebn Kafem Andelufani, i. e. Toletani, Astronomia, caractere Afric. in bibl. D. Joan. B. Oxon. Ibidem eodem argumento ac caractere libellus Abu Isaac Ibrahim Ebn Mezerkal cum tabb. aliquot. Tum Mohammed Ebn Mohammed Alfuphius de sciaticis.

De compositione Tabularum tractatus, qui vocatur, פתח לזכרון ארזכלח i. e. Plinthus Arzachelidis, lib. elegans ac utilis, Hebraice MS. Laud. 108. Tum tract. Jacobi Ben Macir Hararensis de Astrolabio, cum commentario, Hebraice, ibidē: MS. Lat. E. 107. Laud. viz. Calendariū Richardi Monke, Capellani de Anglia anno 1434. Joannes de Sicilia super canones Arzachelis. Tabula mediorum motuum per Magistrum Rede: Almanach ad meridianum Oxon. Canon fixarum, cum figuris constellationum, & Tabulæ Toletanæ certe egregiæ. Demonstrationes Canonum Tabb. Liber doctus. Theorica Planetarum. Calendarium Grossi Capitis. Humenuz Ægyptiorum. Philosophi & Magistri filii Ptolemæi. Almanach, seu tabb. ab Arzachele mutata in annos Alexandrinos, & a Magistro Joanne Papiense in annos Christi. Ars quadrantis, & cylindri compositio.

De Sphæra Digb. 93. Kenubi Astronomus, Digb. 95.

Theorica Si. Bredou, Digb. 93. liber egregius.

Theorica Planetarum, Digb. 93.

Tabb. W. Rede Oxon. Digb. 57. 25: Ibi fol. 41. Tabb. aliæ Oxonienses absolutissimæ cum eclipsibus ab A. 1376. ad A. 1390. Ibi de usu instrumenti, dicti *Albion*, inventi quod puto, per Ric. Wallingford. Ibi fol. 131. de æquatione dierum tract. perpulcher. Ibi rationes æquationum Planetarum, & quantitas annua per Thabet & R. Monke, & capitula Almagesti fol. 146.

De signis Zodiaci & de Planetis, Gr. Pembr. 76. 143.

IX. Arzachelis tabulæ ex MSS. Lat. Mert. 73. & Arch. Bodl. 122. & bibl. Savil.

Item tabb. Prophatii Judæi, ex MSS. Mert. & Arch. Digb. & bibl. Savil.

Canon fixarum per W. Wyrcestre 1440. Laud. B. 23. Ibidem.

G. Evesham de motu octavar Sphæræ. Oxon 1316.

X. Alphonſi tabb. ex editt. & MSS. Laud. B. 23. & E. 107. cum notis.

XI. Observationes & tabb. MSS. P. Dacii Ben. 330. Eshen- dem Oriol. 65. Lemonicensis. Publ. Cantabr. 223. Si-Bredon. 24. Alb. Batecomb. cum aliis. Magd. Oxon. 14. Killingleyworth. 168. Lum- ly. Caerleon. 188. Lumley. R. Wallingford, Read Oxoniensis.

De Calendario MS. Arab. 4°. in legato Scaligeri & Chronico Samaritan. Arab. ibid.

Quære an Gnomonica hic interferi possint, tam secundum ve- teres, Latinos sc. & Arabas, quam recentiores, puta Clavium, Herigo- num, Magnanum, Commandinum, Oughtredum, & à MSS. Ravvlin- soni, Hoggii, & Forsteri.

XII. D. Harroxii Observationes cum notis D. Wallisii, & D. Rooke, quod reperiri potest cunque.

XIII. Excerpta quam brevissima ex tabb. Rudolph. Philolaic. Lodoiticis, Mediceis, Danicis, Prutenicis, Bergensi. Frisicis, Lansbergia- nis, illis Riccioli, Wingi, Streti, recentiorumque aliis, & ex observat. Tychonis, sive à Curtio, sive à Bartholino vulgaris.

XIV. Collectanea ex Vett. marmoribus, Historicis, Chroni- cis, Tabb. Raschalibus computisque MSS. de re Chronologica, atque perparce ex Petavio, Scaligero, Simſono, Calvisio, Strauchio, aliisque recent. viz. D. Marshamo, Seldeno, Uſſerio, Senefchalio, Petito, Cla- vio, Vieta, Emmio, Allatio, Lydiato, Cardano, G. Mercatore, Christ- manno, R. Ori per Christman. Maurolyco, Gassendo, Baronio, Salia- no, P. Alliacensi, A Ecchelenſi in Byzant. Histor. una cum Cenſorino ex edit. Lugd. Bat. & MS. & Bedæ ex MSS. Joan.

VOL. XI.

Claudius Ptolemaeus.

I.

I. *De Petavii & aliorum de Petavii & aliorum*, Gr. Lat. *titulo emendas* tuis, quam Petavii olim dedit, è codd. MSS. Savil. & in Ambul. Bodl. cum notis Petavii & aliorum.

Anonymus de ortu & occasu fixarum Gr. MSS. Pembr. 94.

II. Claudius Ptolemæus de Analemmate, Lat. cum notis Fred. Commandini, Mathematici præstantissimi, & amplissimi V.D. Savilii ac aliorum: collat. cum MS. in Bibl. Bodl. in Ambul.

III. Geminus de apparentiis & isagoge, &c. ex edit. 1590. & illa Petavii, viri summi, & MSS. bibl. Savil. & Pembr. 187. 206. & 165. 9.

Festus Avienus etiam ex MS. item Germanicus, & Cicero, & Hyginus.

Adde hic Hipparchum & Tatium, ex edit. Victorii ac Petavii & MSS. bibl. Savil.

IV. Arati Gr. Lat. juxta edit. H. Grotii, incomparabilis V. collata cum MSS. Pembr. 4^a. 419. 113. cum Scholiis *alexandris & ptolemæis* & 8°. 133. & extra numerum, c. 78. & compendiosa metaphrasis. Arati & docta Pembr. 131. 429.

V. Heraclius Imperator, Philoponus. Nicetas, aliique Græcorum de Astrolabio Gr. Lat. ex codd. MSS. Pembr. & Savil. & Coll. Nov. & Bodl. in Ambul. una cum Scholiis Arabicis ex MS. Arab. Con. Apoll. & ex MSS. Lat. in Arch. Seld. & ex Hermannii Astrolabio MS. Seld. & MS. Bodl. in Ambul. & Digb.

Philoponus, ut puto, elegans enim est, & meminit Ammonii discipuli sui, & Imperatoris, puto Heraclii, instigantis, de Astrolabio Gr. MS. Pembr. 166. 197.

Alius de eodem, ibidem: & Anonymus de Quadrante, forte ex Latino, (meminit enim Paris. & Montis Pessulani) Gr. MS. Pembr. 187. 201. & Pembr. 165.

Item Scholia Anonymi, imo & Macarii Hieromonachi, adjuvante illum fratre suo, Nicephoro Gregora, ibid. Item, non nemo de Astrolabio, hortatu Manelli Cardinalis ad Papam Romanum, uti videtur: ibid.

VI. Jordanus de Planisphærio ex edit. Command. & per Valder. 1536. & MSS. in Bibl. Bodl. in Ambul. & Cajl. I.

Dddd 3

De

De prognosticationibus & observationibus aëris mutat. ex Rob. Lincoln. & Alkindio tam edit. quam MS. & Columella, & Plinio, & Macrobio (Prognosticon. Gr. MS. Pembr. 131. 162. & Pembr. 194. 88. & ibi de ortu & occasu fixarum optime.

Qu. de Bessarionis Card. Canone fixarum aut edito aut scripto in bibl. Ven. D. Marci.

Alkindius de pluviis per Planetas.

Hygini Astronomicon ex edit. Bas. & MSS.

R. Abr. Cai de Sphæra, Hebr. & Lat. per Schreckerf.

• Commentarii in Sphæram & computum Jo. Sacrobosci. MS. D. Joan. Ox.

VII. Ptolemæus, vel Veterum alius, de speculis Lat. ex edit. & ex MSS. una cum commentario MS. in bibl. Saviliana.

Heliodori Optica, Gr. Lat. juxta edit. E. Bartholini, cum scholiis ejusdem: & ex MSS. Coll. D. Joan. B. & Arch. Pembr.

Robertus Lincoln. de Refractionibus. E. 107. Laud.

Anthemii Mechanici, (cujus opus templum S. Sophiæ) fragmentum μηχανικῶν ἀποδόξων Gr. Lat. ex MSS. Coll. D. Joan. Oxon.

Alhazeni Optica Lat. ex edit. & MS. Cantabr. Petr. 23.

Vitellionis Optica.

Adde Pecchami Cantuar. & Baconis Perspectiva ex edit. & MSS. in bibl. Savil. & Petr. 28. & Linc. 16. & Bodl.

Quære Dioptrica W. Snellii nondum edita.

Hæc cum notis & excerptis necessariis ex recentioribus Opticis; Stevino; Herigono, Keplero, Cartesio, Fabrijo, Gregorio, Barrovio, (scu, quod iste meruit, Varrone nostro) Hugenio, Porta, Guidubaldo, Ghetaldo, Hobbio, Gualtero Wernero nostrate, Dasypodio, Risnero, Maurolyco, Vossio, Nonio, Antonio de Dominis, Greinbergio, Cataldo.

Tum de arte Perspectiva, quæ nunc vocatur, sive Scenographica. ex Nicerone, Du Bos, Herigono, Stevino, Alberto Durero.

VOL. XII.

Claudius Ptolemæus.

I.

I.

CL. Ptolemaei Tetrabiblos & Carpus Graece ex edit. & MSS. Coll. Nov. 299. & C.C.C. 50. & Laud. C. 100. & Pembr. 169, 328. Latine ex edit. & MSS. Cant. Publ. 224. & 152. & Coll. Nov. 75. & C. C. C. 49.

Excerpta ex Tetrab. Pembr. 131. 441. Gr. MS.

Commentarii Procli, Theonis, Porphyrii.

Pauli Alexandrini Introductio in Apotelesmaticam ad filium suum Cronamionem, Gr. MS. Pembr. 94. 76. Liber bonus de arte minime bona.

II. Mercurius Trismegistus de decanis. Gr. Lat. ex edit. & MS. Gr. Coll. Nov. 299

III. Vettii Valentis Anthologia Astrol. è cod. MS. Seld.

IV. Excerpta ex Vettii Astrol. Gr. Lat. è cod. MS. in Ambul. Bodl. & in MS. Seld. & Barocc. 49. 68. & in MS. Savil. Gr. ubi Heraclii Comment. in Canones ~~αρχαίων~~.

V. Firmici Astronom. Linc. Coll. 94. & Pembr. 64. MSS. collat. cum editis.

Petofiridis Prognostica ex MSS. Pembr. 166. 162. & 169. 376.

VI. Astrologia Ghaminai Arab. Characterè Mauritanico. MS. Legat. Scaligeri.

Albumasar, (seu Abu Maasher) de nativitatibus. Arab. & Gr. MS. Pembr. 94. 68. MS. Laud. A. 137. Latine nullibi non reperitur.

Nasiroddin Tufenfis de Geomantia. Persice MS. Laud. 154.

Alchebitius cum comment. Joannis de Saxonia ex edit. & MS. Digb. 93. ubi tractat de Annis. Ibi etiam Albumasar de partibus.

Procli Uranodromus, Gr. MS. Pembr. 166. 162. & 169. 376.

Duodecim ~~πρω~~ Masala. Gr. MS. Pembr. 94. 100. Ibidem Tabulae, & alia non omittenda.

VOL. XIII.

Claudius Ptolemaeus.

I.

II

Claudii Ptolemæi Geographia, Græcè ex edit. Basil. per Probenium & Paris. cum epistola Brasmi 1546. & Gr. Lat. per Bertium. & ex MSS. Græcis binis optime notæ in Arch. Seld.

Latine vero ex edit. Argent. per Ubelum 1513. & 1520. Lugd. per Villanovanum 1541. Basil. per Munsterum 1542. & 1552. Coloniz ex versione Noviomagi 1540. Romæ 1590. cum tabb. partim ætheis, partim ligneis. & ex MS. Lat. in Coll. Magd. per Nonium Pacinum. Liber pulcher edit. Italice per Gastaldum Ven. 1584.

II. Eledrisii Geographia (cujus compendium plane est illa, quæ Nubiensis vocatur) Arab. & Lat. cum tabb. MSS. D. Pocockii & bibl. Bodl.

III. Abulfedæ Geographia Arab. & Lat. ex binis codd. opt. D. Pocockii, & uno bibl. publ. Cantabr. & quod speramus, ex edit. D. Thevenoti V. Cl.

IV. Calcoshendius, scriptor accuratissimus, de Ægypto Arab. & Lat. è MS. Seld.

V. Mappa regni Sinici, à Chinenſi quodam depicta, ex Arch. Seld.

Geographia Ibn Kaaè MS. Arab. caractere Afric. Laud. A. 139. Liber eximii pretii.

Anonymus *ἡ ἑσπερία* MS. Gr. Pembr. 131. 427.

R. Bacon de situ orbis. Cant. Ben. 192.

G. Melherayæ Mappa Mundi Ben. 255.

Hygini Descriptio Mundi. Petr. 5.

W. de Worcester de longitud. & latitud. locorum in Anglia, Ben. 379.

Directorium Terræ Sanctæ. MS. Coll. Magd. Odorici Itinerarium. Ben. 4. & 72. & Luml. 247. Rubrocki Itinerarium. Ben. 61. & Luml. 247. Necham, Ben. 262.

Adnectantur Scylax. Gr. Lat. ex edit. H. Vossii, cum notis ejusdem.

Marcianus.

Dicaarchus Gr. Lat. edit. Hoëschelii & H. Stephani.

Nicephori Blemmydæ Geographia Synoptica ex edit. & MS. Laud

Laud. C. 69. Item Nicephori Gregoræ Scholia in lib. 1. Geographiæ Ptolemæi, ibidem.

Solinus ex edit. Salmasii & *parv.* Coll. cum MS. bibl. publ. Cantabr. 195. & Petr. 94. & G. C. 35. & Coll. Magd. Oxon. & Laud. 5. 118.

Mela ex edit. If. Vossii, incomparabilis Viri, collat. cum MS. Coll. Nov. 285.

Æthicus.

Tabulæ Peutingerianæ.

Antonini Itinerarium, cum notis Suritæ, & ad fidem MS. Ben. 273. cum commentario Tabori.

Stephanus de Urbibus Gr. Lat. juxta edit. Leidensem.

Strabo ex edit. Casauboni, vel saltem variantes lectiones è cod. Gr. MS. bibl. publ. Cantabr. 7. & Lat. MS. Linc. Coll. 94. & bibl. publ. Cantabr. 91. forte. & Pembr. 169. 178.

Dionysii *perizonis* Gr. Lat. ex edit. Stephani cum scholiis Eustathii, & edit. D. Hilli, & ex MSS. Gr. Bodl. 4°. M. 46. & Pembr. Arch. extra numerum C. & Bibl. publ. Cantabr. 7. & Laud. C. 31.

Introductio ad Geographiam & artem Nauticam ex Herigono, Ricciolo, Fournier, Wright, Borroughs, Merula, Ortelio, Atlanti-bus D. Bleau, Keplero, Maurolyco, Balchafare, Conrado, L. Holstenio, Vossio, Baroccio.

VOL. XIV.

Claudius Ptolemaeus.

I.

Claudii Ptolemæi Harmonica. Gr. Lat. ex codd. MSS. Gr. in Coll. D. Joan. Oxon. optimæ notæ, & in Arch. Bodl. & in Ambul. Bodl. & in bibl. Savil. & Pembr. 124. cum scholiis, & Coll. Nov. 299. & Coll. Magd. Oxon.

II. Commentarius Porphyrii Gr. è cod. MS. Coll. Magd. servatur fragmentum ejus in Coll. D. Joan. Oxon. atque liber ipse in bibl.

Eccc

Regis

Regis Galliz & in bibl. D. Vossii, & in libr. I. & II. in Arch. Pembr. 41. 148.

III. Bryennius in Ptolemæi Harmonica Gr. ex MS. Coll. Magd. Habet & Meibomius & bibl. Regis Galliz.

Quære, an Cleomedis, Dioclis, Pediafimi reperiantur in Vatic. aut Gallic. aut Bibliotheca D. Vossii: & an Cleomedis Harmonica sit inter opera Georgii Vallæ.

Pachymeris Harmonica è MS. D. Vossii, Græce.

Lampadarius de Musica Recentiorum Græcorum. Gr. Lat. ex MS. Seld.

Avicennæ Musica Arab. & Lat. è codd. D. Pocockii & D. Gravii.

Musica Persice ex MS. cod. Coll. D. Joan. B. Oxon. partem bene magnam ex Ptolemæo traducta.

Boethii Musica ex edit. & MSS. Coll. Magd. Oxon. 131. & Coll. Bal. 257. & Trin. Ox. 24. & Pembr. 61. & MSS. Seld. & Laud.

Antiqui scriptores Musici, ex edit. Meibomii cum notis ejusdem, collat. cum edit. & cum MSS. viz. præter Euclidem.

Aristoxenus. MSS. Gr. Bodl. Arch. A. 113. & Arch. Seld. & Bodl. Th. 17. 22. & Pembr. 41. 21.

Nicomachus MSS. Gr. Pembr. 41. 122.

Alypius MSS. Gr. 4°. Pembr. Arch. 41. 71. & Arch. Bodl. 113. & Coll. Joan. B. Oxon.

Gaudentius MSS. Gr. Coll. D. Joan. Oxon. & Pembr. 41. 101.

Bacchius MSS. Gr.

Aristides MSS. Gr. Arch. Bodl. 112. & in Museo Ambulacri, & in Bibl. Savil.

Excerpta ex Martiano, & Macrobio, præsertim MSS. & Casiodoro, & Cenforino, & Dionysio Halicarnassensi, & Vitruvio.

Plutarchus de Musica ex edit. & MSS. Gr. Lat. cum notis.

Grostead in Musicam & Arithmeticam Boethii. E. 107. Laud.

Musicæ compendium MS. Lat. bibl. D. Joan. Oxon. item Annotationes egregiæ in illud.

Item Guido Coll. cum MSS. Coll. D. Joan. Oxon. cum commentario perdocto: & iterum in eadem bibl.

De Theone ad Platonem. Vid. Vol. VI.

Habet

Habet & insignissimus Vir D. If. Vossius, quæ ad rem Musicam spectant, alia.

Adnectantur tractatus D. Chilmeadi V. Cl. de Musica vetere, penes D. Bysh Equitem.

Consulendus est Beda nostras, & conferendus cum MSS. Coll. Joan. Ox. binis.

Illustrarunt hanc doctrinam, omnium suavissimam, Galileus uterque, Keplerus, Cartesius, Mericennus, illustrissimus D. Brunkerus, Wallisius, Cottignez, Kircherus, Jac. Faber Stapul. Zarlinus, Gaffurius, Gesualdus.

Hæc satis superque.

CAPUT XXIV.

De ATHENÆO Mechanico, Apollodoro Architecto, & aliis hujus argumenti scriptoribus.

Athenæi Mechanici liber de machinis bellicis. 1. Apollodori poliorcetica. 2. Philonis Byzantii Mechanicorum reliquia. 3. Liber Philonis de septem spectaculis. 4. Bitonis de machinis bellicis. 5. De Herone ac Ctesibio variisq; Heronibus. 6. De Julii Africani Cestis. 7. Anonymus de toleranda obsidione. 8. Francisci Junii Catalogus Artificum Mechanicorum, statuariorum, pictorum aliorumq;. 9. Catalogus eorum qui de re pictoria & statuaria scripserunt. 10.

I.

ATHENÆUS incertæ patriæ scriptor, & longe diversus ab Atheno Byzantio, quem instaurandis urbibus muniendisque præfecit
Eccce 2 Galli.

Gallienus Imp. teste Trebellio Pollione c. 13. quingentisq; & sexaginta annis antiquior, *πρὸ μηχανημάτων, de machinis bellicis librum* scripsit ad *M. Marcellum* qui Syracusas cepit Olymp. CXLII. In hoc non aliorum tantum sed sua etiam inventa memorat & formis adjunctis illustrat: *ὃ γὰρ μόνον*, inquit pag. 9. *δεῖ πᾶσι καλῶς εὐρεθῆναι ὑφ' ἑτέρων εἰδέναι, ἀλλ' ἐτέρις ἔστιν εὐκηνσία πρὸς τῷ ψυχρῷ, καὶ αὐτὸν πὺρ ἔσκειν δῆ.*

Memorat vero pag. 2. *Daimachi* * Poliorcetica, qui cum Alexandro M. fuit, tum *Pyrrhi* Macedonis *πολιορκητικὰ ὄργανα*, p. 2. 9. & scripta *Agessivati* Mechanici (à Vitruvio etiam præf. libri VII. & ab Herone juniore in præmio libri de bellicis machinis, ubi Athenæi hujus meminit, laudati) quem in *βελικοῖς* excelluisse testatur p. 2. Hujus præceptorem Apollonium laudat p. 3. tum Tyrium naupegum Pephalmenum & Geram Carthaginensem, qui arietis ac testudinis usum docuerunt. Præterea p. 4. Polyidum Thessalum, cujus discipuli cum Alexandro militarunt, & Diadem *ἐν μηχανικῷ συγγραμμάτι*. Hegetorem porro Byzantium p. 5. & Epimachum Atheniensem, qui Demetrio Poliorceta Rhodum oppugnanti, Hecropolin construxit p. 7. Callistratum qui *πρὸ τῶν μηχανικῶν* scripsit, tum p. 8. Ctesibium Ascrenum qui in urbe Alexandria Mechanicus fuit. In extremo libri p. 11. ait se etiam descripturum alio libro, quomodo machinis à se expositis occurri debeat. *ὅτι δὲ πρὸς τὰ εἰρηώδη καὶ πρὸς τὰ μηχανήματα, εἰς πᾶσι ἀναλεξόμεθα τὰ γὰρ ἀρχαῖοι πόντων, περὶ πολλὰ σοὶ καὶ κείνα γράψαι.* Prætereo mentionem Homeri, Stratonis, Hestii, Archytæ, Aristotelis, Calani Indici, cujus dictum celebrat: Isocratis Epistolæ de pace ad Philippum, Callisthenis *ἱστοριογράφου*, tum Delphici moniti quod jubet *χερὶν Φειδιδάμει*, item alterius sententiæ *ὅτι πᾶσι καλῶς μετρεῖν εἰδέναι, ὅρῳ φιλοσοφίας ἐστὶ*. Hunc librum è quatuor MSS. Regis Gallia è quibus is qui numerum 2174. inscriptum habet antiquissimus est & ante 700. amplius annus scriptus, Græce recensuit *Thevenotus*, latine vertit *Henr. Valesius* an *Job. Baptista Cotelerius*. Exstat primo loco inter Veteres Mathematicos perquam nitide ac luculenter cum latina versione & figuris in æs incisus editus Parisiis è typographia Regia A. 1693. fol. In horologium aquarium hujus Athenæi Epigramma Antiphili (si-

- * *Daimachi πολιορκητικὰ ὑπομνήματα* laudat Steph. in *Λακεδαιμονίων*, & è Stephano Eustathius ad *Iliad.* 2. p. 222. Numerus 2174 apud Stephanum non numerum librorum sed machinarum quas Daimachus descripserat notare videtur. In bibliothecis adhuc superesse hoc opus MS. testatur Vossius de scientiis Math. c. 40. §. 23. p. 291.

APOLLODORUS ARCHITECT. ET PHILO. *Lib. III. c. XXV. 589*

(sine nomine auctoris) licet) exstat in Anthologia IV. ult. emendatum à Salmasio ad Solinum p. 637. edit. Paris.

II. APOLLODORUS Architectus, cujus præter Ælium Spartianum in Hadriano c. 19. & Dione Cassium lib. 69. p. 789. seq. meminit Hero junior in præf. ad librum de machinis bellicis, & Tzetzes Chil. 2. v. 81. 91. Scripsit ad Hadrianum Imp. πολιορκητικά sive de machinis obsidionalibus, nullos vetustiores scriptores laudans, sed quales ipse parandas machinas bellicas existimaret Imperatori per Epistolam * hoc requirenti exponens, additis formis sive διαγράμμασι. Exstat in jam laudata Veterum Mathematicorum collectione Thevenotiana p. 13. - 48. Hunc Apollodorum deinde ab Hadriano interfectum narrat Dio, quod paulo impudentius quondam præsentem Trajano ipsum nondum Imperatorem de operibus ab Apollodoro factis haud satis perite differentem repulisset his verbis: *abi & cucurbitas pinge, nam tu hac quidem certe ignoras.* Fuit tum temporis & alius Architectus quo Hadrianum usum fuisse traditur à Spartiano, *Detrianus* nomine, pro quo Dextrianum vel Demetrianum legunt viri docti.

III. PHILO Byzantius circa annum urbis Romæ DCI. clarus laudatur à Vitruvio præf. libri 7. inter eos qui de machinationibus scripserunt. Tzetzes vero Chil. 2. v. 152. notat eum meminisse Archimedis: etiam meminit Ctesibii, Archimedis ætate clari, ut mox dicam.

Exstat in eadem illustris Thevenoti collectione Parisiensi huius Philonis Mechanicorum *liber quartus* p. 49 - 78. ad Aristonem scriptus, & βελοποιικά sive ὀργανοποιικά tractans, cum tertius λιμνοποιικά docuisset, alius μοχλικά, ut constat è p. 59. 61. Primus liber inter alia duplicationem cubi tradiderat, ut ipse testatur p. 51. seq. Unus è sequentibus, πνευματικά p. 77. & alius πρὸς Πτολεμαῖον τὴν κρυφαίως διαπετραμένων p. 102. alius πρὸς Αἰσχυρινὰ de bellorum apparatu p. 103. Pag. 50. laudat Polyclleti statuarii dictum, τὸ ἐν ὧδε μικρὸν διὰ πολλῶν ἀρχιτεκνῶν γινέσθαι. ibidem sui temporis Mechanicos, Alexandrinos præcipue Regum Φιλοδέξων. & Φιλοτέχνων favore suffultos hanc artem usu & experientia maxime perfecisse testatur. Cum Alexandrinis artificibus ditè versatum & in insula Rhodo plures architectos familiares habuisse ait p. 51. Rhodi

E e e 3'

* In exordio libri: ἀνέγραψεν σε Δέσποτα τὴν περὶ τῶν μηχανημάτων ἐπιστολὴν, καὶ μακάριος ἐγενόμην ὅτι με κοινώσας ταύτης σε τῆς φροντίδος ἀξίον ἔκρινας.

di se versatum testatur quoq; p. 80. & 84. Chalcentonum sive Chalcetonum à Mechanico Ctesibio Alexandriae repertum memorat p. 56. 67. 72. Aerotonum sive sclopetum, aeris vi jaciens tela ab eodem Ctesibio inventum & πνευματικά ejus θεωρήματα p. 77. seq. quo loco se Ctesibii æqualem fuisse innuit. κελτικῶν & ἰσπικῶν μαχαρῶν mentio p. 71. Catapultam polybolon à Dionysio Alexandrino Rhodiis constructam refert pag. 73.

Liber quintus p. 79 - 104. ad eundem Aristonem, agit de modo construendi turres, murosque ac fossas, & valla horreaque & præparanda alia ad obsidionem utrinque necessaria, p. 83. memorat turres quinquangulares ac ferratas à Polydo Mechanico repertas. p. 86. seq. de ciborum ac frumentorum generibus in obsidionis tempus servandis differit, & p. 88. Epimenidios trochiscos laudat de quibus dixi lib. II. c. 6. §. 5. Figuræ quas p. 86. p. 63. & alibi auctor addidisse se significat, desiderantur. Ægyptiorum strategema quo scalis scortis muros urbium quas obsiderent conscendebant exponit pag. 102. Miror quod p. 103. contra jus gentium syadet frumenta & aquas veneno letifera corrumpere.

IV. Referri solet ad hunc ipsum Philonem libellus elegans *ἡ ἐν τῇ θειᾷ μακάτω de VII. orbis spectaculis*, quem è Bibl. Francisci Barberini sed postrema parte capitis de templo Dianæ Ephesiæ & integro capite ultimo de Mausoleo mancum primus in lucem edidit & versione sua notisque illustravit *Leo Allatius* Rom. 1640. 8. Recusus deinde est Lugduni 1661. curante Dionysio Salvagnio Boessio, & nuper insertus tomò VIII. thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani. Memini Colomesium ad Gyraldum p. 493. suspicari, quod Guilelmus Choul ea quæ in libro Gallico de Veterum Romanorum religione p. 211. ex antiquo Græco auctore MS. refert de Colosso Rhodio, ex præsentis Philonis libello petierit. Sed alia sunt quæ de Colosso à Philone traduntur, qui mihi vix ac ne vix quidem videtur ille Mechanicus cujus Belopœcca paulo ante retuli, sed potius aliquis è Rhetorum numero non contemnendæ ætatis.

Fuit & Philo quidam Geometra Tyanensis cujus meminit Pappus lib. IV. proposit. 30. & longe antiquior Philo Atheniensis architectus, qui armamentarium mille navium capax in Munychia extruxit celebratum Straboni IX. p. 395. aliisque & de eodem armamentario atque de ædium sacrarum symmetriis scripsit teste Vitruvio præf. libri septi-

leptimi. Confer Franciscum Junium in Catalogo artificum, & egregii Hemsterhuyssii notas ad hæc Pollucis X. cap. 51. ἐν γὰρ τῇ ᾧ νῶν ποιῆσαι ἢ φιλῶν ἢ θεοδωροῦ (al. Αἰσθόδορο) συνίστηται, γέγραπται. De Philone Byzantio se ait Allatius plura dixisse in diatriba de Philonibus, sed ea lucem non vidit.

V. BITO, qua patria incertum, ad Attalum Regem de constructione bellicorum instrumentorum ex diversis antiquioribus Mechanicis scripsit, teste Herone Juniori præfat. ad librum de machinis bellicis. Laudat Hesychius in *συναβύνη*. & forte Ælianus Tactic.

Exstant ejus *κατασκευαὶ πολεμικαῖν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν*, constructiones bellicarum machinarum & catapultarum; p. 105 - 120. in collectione Thevenotiana. Dicatus liber Attalo Regi: nam initio libri pro verbis ὁ πάλας vel πάλλας βασιλεὺς legendum ὁ Ἀττάλας βασιλεὺς atque ita in codice suo reperit Tho Galeus, ut testatur in diss. de scriptis Mythologicis p. 45. Utrum vero Attalum i. innuat qui Pergami regnavit ab Olymp. CXXXIV. 4. ad CXLV. 4. an unum e posterioribus duobus Attalis ab Olymp. CLV. 3. & Olymp. CLX. habenas regni gerentibus alloquatur, haud liquido constat, etsi primum illum libenter intellexerim. Non procul ab initio libri Biton describit machinam petrariam Rhodi fabricatam à Charone Magnesio, aliam pag. 107. Thessalonica constructam ab Isidoro Abydeno, & p. 108. Helepolin quam Alexandro M. composuit Posidonius Macedo: tum p. 110. Sambucam Damii Colophonii, & p. 111. *μεγαφόντην* à Zopyro Tarentino Miletii confectam, p. 113. alium ab eodem elaboratum Cumis in Italia.

Opticorum suo rum meminere Biton in extremo paginae 108. *ἔστι δὲ καὶ ἑπταμεθόδικη θεωρία, καὶ διήγημα ἐν τοῖς ὀπτικοῖς.*

VII. HERO Alexandrinus, Ctesibii (α) Ascreni qui Ptolemaei

(α) De hoc Ctesibio Mechanico ejusque repertis meminere Vitruvius præf. libri 7. & IX. 9. X. 12 Plinius VII. 37. Athenæus IV p. 174, & XI. p. 497. Athenæus alter de machinis bellicis p. 8. Philo in belopoeicis p. 56. 67. 72.

Scripta quoque hujus Ctesibii olim fuisse Vitruvius lib. 1. c. 1. Item qui Ctesibii & Archimedis libros ὁρμητορικῶν qui ejusdem generis præcepta conscripserunt leges, cum iis sentire non poteris nisi his rebus à Philosophis fuerit instructus. Idem præfat. libri VII. Non minus de machinationibus (scripserunt) uti Dindes Archytas, Archimedes, Ctesibius, Nymhodorus, Philo Byzantius &c. Athenæus IV. p. 174. Τριφῶν δ' ἐν τρίτῳ περὶ ὀνομασιῶν συγγράμῳ φησὶ περὶ τῆς ὑδραύλειος Κτή-
σιβίου

mæi (b) Philadelphi & Evergetæ I. temporibus Alexandriae floruit, discipulus (c) & Mechanicus insignis, in Philosophia vero, ut Bernardino Baldo in Heronis vita observatum, Epicurum maxime probans, scripsit quæ exstant :

Χειροβαλλίσεως κατασκευὴ καὶ συμμετρία, de constructione & mensura manubalistæ fragmentum. Græce primus edidit Bernardinus Baldus, & sine versione subjecit Belopœciels de quibus mox. Græce deinde ac latine cum figuris in æs incisus ediderunt Parisienses, nescio quo interprete, inter Mechanicos, luculentis ut dixi typis editos p. 115 - 120.

Barulcus sive *de oneribus trabendis* libri III. Arabice à Jac. Gollio ex oriente allati sunt, nondum editi in lucem.

Βελοποιικὰ, sive ut alii *Βελοποιήικα* sive ut rectius Eutocius ad Archimedis 2. de sphæra ac cylindro vocat, *βελοποιήικα*, *de telis conficiendis* Jacu-

σβιον τὸν Μηχανικόν. Athenæus alter p. 8. de machinis bellicis : *Κτησιβίου δὲ ὁ Ἀσκληπιάδης* (MS. aliud *Ἀσκληπιάδης*, Casaubonus IV. 23. ad Athenæum *Ἀσκληπιάδης* Meursius in Bibl. Græca *Ἀσκληπιάδης*) *ὁ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ μηχανικὸς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.* Hero junior de machinis bellicis c. 23. *Quemadmodum Afranius Ctesibius Heronidis Alexandrini Magister in suis commentariis declaravit per hujusmodi machinam.* Apud Cassiodorum VII. 5. Variar. Epist. suspicor Ctesibii nomen reponendum esse pro Metrobio. *Archimedes quoque subtilissimus exquisitor cum Metrobio tibi semper assistant.* Ctesibium allegans Turnebus II. 4. seq. Adversar. Heroem intelligit, codicem Belopœcorum manu exaratum nactus, quæ Ctesibio maluit tribuere viri quidam docti.

(b) Ex Medylli Epigrammate apud Athenæum XI. p. 497. Salmasius pag. 638. ad Solin. & Franciscus Junius in catalogo artificum p. 57. colligunt Ctesibium *μηχανοποιόν* vixisse tempore Ptolemæi Philadelphi. Philadelphus obiit Ol. CXXIII. 3. ante CHRISTUM 248. Miror Athenæum IV. p. 174. scribere quod Ctesibius hydraulicis inventor fuerit sub Ptolemæo Evergete secundo (qui coepit ægnare Ol. CLVIII. 2.) & Aspendum incoluerit. Atqui meminit Ctesibii Athenæus Mechanicus, qui scripsit circa Olymp. CXLII. Pro Aspendo Alexandriam legit Casaubonus.

(c) Magistrum Heronis Ctesibium vocat Hero junior loco paulo ante adducto. Num pater quoque fuerit, ut Francisco Junio visum p. 57. & 96. catalogi artificum, dubito. Fuere & alii Ctesibii, ut (1) Historicus ille qui centenario major in peripato obiit, ut notant ex Apollodori chronicis Phlegon & Lucianus in longævis. Allegatur Ctesibii liber *περί φιλοσοφίας* à Plutarcho in Demosthene ex Hermippo Smyrneo, unde sub Ptolemæo Philadelpho vixisse colligit Vossius in Hist. Græcis. (2) Ctesibius Chalcidensis Cynicus Menedemi familiaris, de quo Athenæus I. p. 15. IV. p. 162, ex quo discimus cum vixisse sub Rege Macedoniæ Antigono,

jaculandisque liber. Græce & latine cum versione & notis *Bernardi Baldi*, qui vitam quoque *Heronis* adjunxit. *Augustæ Vindel.* 1616. 4. & inter *Mechanicos* typis Regiis excusos *Parif.* 1693. fol. p. 115 - 144. notis *Baldi* ad calcem Voluminis rejectis.

Πνευματικά, Spiritalia cum *Frid. Commandini* versione & notis quæ prodierant *Urbini* 575. 4. & *Amstelod.* 1680. 4. figurisque in æs incisis. Græce & latine exhibentur & inter *Mechanicos* *Parisiis* excusos p. 145-235. additis *Jo. Baptisti Aleotti* quatuor theorematibus spiritalibus ex Italico latine conversis. Editæ etiam sunt *Heronis* *Spirititalia* ex Italica *Aleotti* versione, *Bononiæ* 1547. *Ferrariæ* 1589. 4.

Περὶ αὐτοματοποιητικῶν, de automatorum fabrica libri II. Italice editi *Venet.* 1589. 1601. & 1661. 4. interprete *Bernardino Baldo*, cum ejus animadversionibus, & præmissa diss. de artis *Mechanicæ* origine ac progressu. Græce & latine cum versione *D. Couturii* prodire una cum reliquis *Mechanicis* *Parif.* 1593. fol. pag. 243 - 274.

In *Bibliotheca Vindobonensi*, teste *Lambecio*, occurrunt *MSta* *Heronis* *Dioptrica* sive liber *περὶ διοπτρῆς*, triginta fere foliis in quarto constans, cujus initium: *ἡ διοπτρική πρᾶγματός πολλαὶ καὶ αἰαγκαίαι παρεχόμεναι χρεῖας.*

Perdita hujus *Heronis* Scripta sunt:

Τὰ περὶ ὑδροσκοπεῖων libris IV. quos laudat *Proclus* in hypotyposī *Astronom.* p. 42.

Μηχανικὴ συναγωγὴ. *Eutocius* ad *Archimed.* 2. de sphaera ac cylindro.

Μηχανικῶν libri, quorum tertium laudat *Pappus* lib VIII p. 488. *Heronem* in *Mechanics* & *Catapulticis* allēgat idem lib. 1. p. 7.

Περὶ μετρίκων. *Eutocius* ad lib. de circuli dimensione.

Περὶ ὑδρείων de horologiis per aquam constructis. *Pappus* præf. libri VIII.

Περὶ ζυγίων diversum opus ab automatis *Heronis* putat fuisse *Bernardinus Baldus*. Memorat *Pappus* præf. libri VIII.

Περὶ τροχιωδῶν de rotulis, *Pappus* lib. VIII. p. 561.

Laudatur *Hero* subinde à *Proclo* ad *Euclidem* ; *Nazianzeno* *Orat.* 10. ubi cum *Euclide* & *Ptolemæo* conjungit, *Heliodoro* in *Opticis*, &c.

Fuit & *HERO* secundus Mathematicus ante, medium sæculi à Christo nato quinti clarus, *Procli* Philosophi Magister, teste *Marino* in *Procli* vitæ c. 9. *ὅτι ὁ μαθηµατικὸς ἦσαν ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀνδρῶν θεωρεῖται, καὶ*

FFFf

πλεον

πλείαν ὡς ποικίλιν ἐργασίαι τῇ καὶ παιδείᾳ ὁδῶν. Confer Lambecium VII. p. 404. & Clariss. Neocori notas ad Suidam in Ὀλυμπιάδῃ. Hujus ut opinor Heronis ἀπομνημεῖα εἰς τὴν ἀριθμητικὴν εἰσάγωγῳ (Nicomachi) laudat Eutocius ad Archimed. p. 28. edit. Basil.

HERONEM tertium sub Heraclio vixisse contendunt viri docti. Sane Christianus fuit & sub Imperatoribus scripsit, testatur quoque in Geodasia quam Barocius edidit, à Claudii Ptolemæi temporibus qui scripsit sub Antonino Pio ad suam usque ætatem stellas fixas processisse septem graduum spatium, quod in 400. annis fieri observat Albategnius. Vide Josephum Blancanum in Chronologia Mathematicorum & ex eo Voffium c. 48. de scientiis Mathemat. §. 20. p. 294. & Gabr. Naudæum de studio militari pag. 520. Ejus hæc scripta feruntur:

De Machinis bellicis liber (in cujus cap. 23. antiqui Heronis Mechanici mentio) latine tantum lucem hætenus vidit è versione & cum scholiis Francisci Barosii. Venet. 1572. 4.

Geodasia quam itidem latine vertit & scholiis illustravit libroque de machinis subjecit Barocius. Græce nondum edita est.

Liber de obsidione repellenda & toleranda ὅπως χρὴ τὴν πολιορκυμένην πόλιν σφραγίσαι καὶ τὴν πολιορκίαν ἀντιπύσσειν, καὶ τοῖς ὀπλιτηδύνεσσι πύριν τὴν ἀποκρίσσειν. Sine nomine auctoris Græce tantum editus Paris. 1639. fol. cum reliquis Mechanicis scriptoribus, p. 317 - 364. Heroni tribuitur in codice Vindobonensi, teste Lambecio, & multa ex Polybio, Arriano & Josepho ad verbum descripta exhibet.

Παραβολαὶ ἐν τῇ σφραγιστικῇ ὡς ἀπὸ τῆς πύλης καὶ ὅποιον εἶναι δεῖ τὴν σφραγιστικὴν &c. Sub Heronis nomine MSæ in Bibl. Vindobonensi exstant Lambecio teste, quæ Julio Africano à Rigaltio in notis ad Onosandrum & in glossario Tactico tribuuntur, in Barberina & aliis Bibl. sine nomine auctoris leguntur, teste Naudæo.

De vocabulis Geometricis ac Stereometricis Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς γεωμετρίας καὶ στερεωμετρίας ὀνομάτων, Græce, & separatim latine cum primo Elementorum Euclidis libro edidit Conradus Dasypodius. Argentorati 1571. 8.

Excerpta de mensuris ex Heronis Geometria Græce ac latine cum versione Bernardi de Montfaucon vulgarunt Benedictini Tomo primo Analectorum Græcorum, Paris. 1688. 4. integram ex codice Regio edere ob prolixitatem veriti.

Εἰσαγωγή τῆς γεωμετρίας, nondum quod sciam edita, quæ inci-

incipit: καθ' ἡμῶν ὁ πύλαιος διδάσκει λόγῳ, manu exarata apud me exstat. Respondet huic libello introductio Heronis in Geodasiam (à Geodasia quam Barocius edidit uique diversa) quam in bibliotheca Augustissimi Imperatoris bis MScam, semel quidem aliquantum abbreviatam & interpolatam occurrere testatur Lambecius.

Euerē & alii Herones veteribus memorati, quos persequutus erat singulari diatriba de Heronibus Leo Allatius, sed quæ lucem nunquam vidit. Mihi præter jam dictos hi observati sunt:

Hero Alexandrinus Cynicus quem laudat Nazianzenus Orat. 73. licet Hieron. de script. Ecclesiast. nomen Heronis falso adscriptum & Maximi Cynici laudes illa oratione contineri observavit.

Hero Atheniensis Orator, cuius πῆς ἐν Ἀθήναις ἀπὸς κεκαλεσμένων ὀνομάτων librorum III. Περὶ τῆς ἡρακλείδου ἱστορίας & alia scripta Suidas memorat.

Hero Alexandrinus Monachus, de quo Palladius Lausiaca p. 81. & 125. edit. Moursii.

Hero Thebanus. Cassian. II. 5. collat. Niceph. X. 29.

His addes denique Heronem quem viginti libros de re rustica scripsisse, totidem fere verbis & ex iisdem auctoribus ex quibus Geoponica collecta sunt, testatur Gyrardus lib. de re navali T. 2. Opp. p. 650. Meminit hujus Heronis etiam Guil. Philander ad Vitruvium II. 4.

VII. Præter jam dicta Athenæi, Apollodori, Philonis, & Bitonis scripta, sive ex illis excerpta de machinis bellicis atque obsidionum apparatu, & Heronis de manubalista, tum Heronis Belopoeica, Spiritalla & Avtomata, quæ Græce & latine cum versione latina Valesii, Cotelerii, Coturii, Juliani Puchardi, Commandini &c. & figuris in æ incisis ediderunt Parisienses: Eadem Thevenoti collectio p. 275 - 316. sed Græce tantum exhibet Opusculum in capita LXXVII. distinctum sub titulo: JULII AFRICANI κενός, (4) sed neutiquam est opus illud

Ffff 2

Afri-

(4) Κενός Veneris acupicta Zona, de qua Eustath. ad Iliad ξ. 214. Idem ad Iliad γ. pag. 323. κενόν interpretatur κενητὸν καὶ πικρὸν. Itaque Julius Africanus libros suos quibus de variis argumentis ex variis scriptoribus plurima collegerat, inscripsit κενός, quasi ζευματός atque Varias & amenas lectiones dixeris. Utitur ipse hoc vocabulo p. 297. b. τί δὲ θαῦμα εἰ καὶ ἐτο παρὰ χαρίτων ἔλαβεν ἢ ἥρα καὶ

Africani Integrum, quod sub Cestorum titulo Alexandro Μένειον ab Africano dicatum constabat libris * IX. ut tradit Syncellus p. 359. licet Photius Cod. 34. libros XIV. vel Suidas in Αφρικανός plane libros XXIV numerent. In hoc opere cujus Eusebius quoque VI. 31. Hist. Eccles. & Nicephorus IV. 21. meminerunt, Africanus ιατρικῶν καὶ φυσικῶν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμωτικῶν admirandas διυνάμεις complexus fuerat, ut testatur Syncellus, & apparet è fragmentis quæ ex Africano in Geoponicis occurrunt, & quæ in Michr. Pselli libro inedito γεωμασίῳ ἀκυσμάτων ιατρικῶν καὶ φυσικῶν obvia, publici juris fecit Lambecius lib. VII. commentat. p. 222. - 224. Suidas: εἰς ἡμίονοι Φυσικὰ ἔχοντα ἐκ λόγων τε καὶ ἐμπειρίας δὴν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμωτικῶν ἰάσεις τε καὶ ἀλλοίων ἐνέργειαν.

At enim hæc quæ sub nomine κέσων Africani Parisiis prodire, atque de re militari potissimum rebusque variis & inventis ad eam feliciter gerendam repertis, atque partem ex Medicorum, Chemicorum, Magorum, Physicorum & Geometrarum officina petitis differant, instructæque duces & milites, & cap. XXV. seq. p. 298. seq. quædam adspargunt rem rusticam spectantia, qualia etiam in Geoponicis leguntur: Hæc inquam non sunt ipsum Africani opus, sed excerpta ex Africano Cestis & aliis scriptoribus, siue antiquioribus, ut Aeneas Tacticus è quo integra capita descripta pridem notavit Causaubonus: siue etiam quibusdam longe junioribus, ut tum alia (b) ad oram paginæ à menotata loca videntur innuere, tum Belisarii (c) mentio aperte docetur.

Corr.

καὶ γὰρ παρὰ τῆς Αφροδίτης τὰς κέσας ἰδανείσαστο. Dicti etiam sunt κέσσι hora quibus pugiles solebant manus & brachia innectere quo fortius ferire possent, ut videre est in antiqua imagine apud Guil. Choulium libro de balneis & exercitationibus veterum p. 18. Confer quæ viri docti ad Virgil. V. Æneid. v. 69. & Rigaltium ad Onosandrum p. 24 seq.

* Male XIX. excusum in Fillemontii Mem. Eccles. T. 3. parte 2. nota 1. ad Vitam Africani edit. Bruxell.

(b) Καὶ Ῥωμαίων δὲ αὐτοκράτορες παλαιὰ p. 291. capite δ. ἐχρήσατο τῇ πείρᾳ ταύτῃ καὶ Σύρμου ὁ Σκύθης, καὶ Βαρδής οὗ Παρθίου, τὰ χεῖρα δέσναι καὶ πλείονες. εἶδον καὶ αὐτὸς Ἐναγκαρεὺς Βασιλέως [καὶ] Μάνης ὁ παῖς αὐτοῦ πολλὰ κίς περὶ σάντου ἐμὴ ὑφηνεσμένον &c. p. 300. capite κδ.

(c) Τὰ τοῦ δὲ ἐποικῆ καὶ Βελήσαριου ἐπὶ γὰρ ἀντισχεῖν διὰ τὸ πλεῖστον &c. p. 109. b capite ες. ποιεῖται μὲν καὶ οἱ σήμερον Ῥωμαῖοι τε καὶ Ἀραβες. p. 310. capite ξη. Videtur Christianus scripsisse quod legitur p. 311. b. capite ο de transfugarum non repudiando Matrimonio, εἰ καὶ τιμῶσιν καὶ παρ' ἡμῶν θρησκευόμενα, ἢ ἂν ῥεβέρσιν ποστὰ non sint alieni. Clausula libri innuitur p. 300. ληγέτω δὲ καὶ τὰδε τὸ σὺ γράμμα εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ φιλομαδὲς διήγημα. Capite κδ. siue 29.

Corruptissima autem in MStis Codicibus reperta sunt hæc excerpta, prioribus maxime capitibus, quamobrem nulla etiam latina versio addi potuit, licet eruditissimus Jo. Boivinus in suis castigationibus ad calcem voluminis adjectis, innumera loca feliciter restituerit atque illustraverit. Quoniam vero inter vulgaria quædam atque inepta in hoc opusculo leguntur alia etiam digna notatu & vix ac ne vix quidem alibi obvia, optandum est ut in meliores & emendatiores codices incidant viri docti, quibus ad interpretationem hujus opusculi excitentur. Exstant sane in Codicibus etiam Bodlejanis, e quibus descriptum memini me videre Lipsiæ apud Clariss. amicum nostrum Godfridum Olearium sed ni fallor deerant prima capita XXIX. Non dubito alia exemplaria in Italiâ posse inveniri Bibliothecis, in quibus pridem ea evoluit Politianus c. 15. Misc. Habet & Leidensis Bibl. inter libros II. Vossii; quemadmodum bina occurrunt præterea Vindobonæ in thesauro librario Potentissimi Imperatoris. Superest ut referantur à me nomina scriptorum sane paucorum quos in isthoc opusculo memorari reperi:

Euclidis *συναγωγή*. p. 295. b. *εἰ τὸ ἄγκυκλίον μετρώμεν ἐπιβάλοι παλαιάς τ' Εὐκλείδου συναγίαν Πιππὸν αἰς αἰκὴς ἐφ' ἡμῶν.*

Homerus p. 292. b.

Ἰαμβοῖον ἀρχαῖον, αἰς λυσιπλέτους πᾶσι δ' ἀσφαλὴς ἡγεμῶν. pag. 278. Versus ipse existat apud Svetonium Augusto c. 25. *Ἀσφαλὴς γὰρ αἰμαίνων ἡ θρασὺς στρατηλάτης.*

Neptumiani *Physica* p. 301. b. *Φιλοσοφῶν περὶ τῶν ἐπαρόντων συγγραμμάτων ἐκδοτῶν, αἰσθάνων ἐν τοῖς Νεπτινιανοῦ φυσικοῖς &c.*

Οἱ Κωτίλιοι. p. 301. b. Quintilii fratres qui sub Commodò Imp. clari scripserunt de re Rustica.

Eundem fuisse Sextum (*) Julium Africanum, qui Chronographiæ libros V. ab Orbe condito ad A. C. 221. scripsit, & Julium Africanum Cestorum scriptorem, credemus potius Eusebio, Photio, Syncello, & Suidæ hoc affirmantibus, quibus Petavius, Vossius, Labbeus, Lambecius, Werstenius, Tillemontius assentiuntur; quam Jos. Scaligeri & H. Valesii virorum licet maximorum conjecturis contra nitentur. Cæ-

Ffff 3

terum

* sextum vocat Suidas in *ἱστορίᾳ*. & *Συναγίᾳ*. Neque assentiendum viris doctis H. Valesio ad Euseb. p. 127. & Labbeo 1. de Script. Eccles. p. 659. qui *Cestum* dictum volunt à Cestorum opere.

terum quod Chronographiæ & κεισῶν libros pro uno eodemque opere habuit Petavius XII. 42. de doctrina temp. hoc merito retractavit ipse VIII. 2. auctarii diff.

Alia de Africano ejusque scriptis apud accuratissimum Tille-
montium T. 3. Mem. Eccles. & præstantissimum Caveum in parte
utraq. Hist. literariæ Lector evolvet, quibus ambobus in mentem venit
susplicari, quod Cestos forte scripserit Africanus nondum Christi sacris
initiat: licet in altera parte Caveus malit subscribere eorum senten-
tiæ qui cestos ad alium referunt Africanum. Sed de tota re melius judi-
care liceret si opus ipsum exstaret, quod paucis forte fragmentis exce-
ptis, ut jam notavi, intercidit. Nam & Boivinius prima vix 44. capita
Africano audet tribuere, cum 45. usque ad 59. fere ad verbum sint de-
scripta ex Aeneæ Tacticis, & sexagesimum cum reliquis propter vocabu-
la barbara & styli diversitatem, alium & recentiorē auctorem referant:
ex quibus illa περὶ φυλάκων p. 315. Heronis forte junioris esse idem
eruditissimus Boivinius conjicit. Cæterum Christianos etiam παγαν-
δῶν sectatos, ac superstitionibus satis crassis quandoque deditos fuisse, ne
ab hæreticis priscis Gnosticis, Priscillianistis &c. vel ex nostra ætate du-
cam argumentum, vetera convincunt exempla, & Geoponicon scriptor
(haud dubie Christianus) & Tryphonis Martyris exorcismus insecto-
rum hortis vineisque noxiorum apud Lambecium VII. p. 247. & plura
ejusmodi non adeo inobvia futura si quis diligentius inquisierit: inque
his frequentata quædam superstitionosa ita publicè, ut Conciliorū decretis
prohibenda fuerint, de quibus Brunus Oratorii JESU Presbyter parte
tertia libri Gallice A. 1702. 12. editi quem inscripsit: *Histoire Critique
des pratiques superstitieuses qui ont seduit les peuples & embarrassé les Savans.*
Ex eodem Geoponicon scriptore recte colligas Africanum Christianum
fuisse cum Cestos scriberet, in quibus commendavit efficax adversus vi-
ni corruptionem remedium, si dolio inscribantur θεῖα hæc verba
(Psalm. XXXIV. 8.) *Gustate & videte, quoniam suavis Dominus*, vel si po-
timum his verbis inscriptum projiciatur in vinum, XIV. 5. Ἀφελάν·
Ἀμήχανον τραπήναι τὸ οἶνον ἐὰν πληθύνῃς ἐν τῷ ἀγγείῳ ἢ ἐν τοῖς πίδοις τὰντων
τῶν θεῶν ῥήματα. Γενώσθε καὶ ἰδῆτε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. Καλῶς ὁ ποιῆσαι καὶ
εἰς μέλλον ἔτω θεάσθων, ἐμβάλλων τὸ μέλλον εἰς τὸ οἶνον. Plura hujuscemodi
farinæ ex Geoponicis infra libro VI. refero, ubi de Hippiatricis quoque
dicturus sum, quorum collectio & ipsa ex Africani Cestis quædam habet
annotata, uti alius liber MS. Constantini Porphyro-Gennetæ jussu ut vi-
detur

detur collectus, de quo Boivinius in castigationibus ad Africanum pag. 360.

VIII. Claudit collectionem Thevenotianam tractatus Casaubono pridem ad Polybium & Æneam lectus, atque à Parisiensibus itidem Grace tantum editus de obsidione toleranda & repellenda, nescio cujus scriptoris, sed ut videtur Christiani, sub titulo : *ὅπως χρὴ τὴν πολιορκίαν κερδαίνῃς πλεῖστος στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιπαραστήσας, καὶ εἰς αὐτὴν δύνανται πάντα δοτακρῆσθαι*. p. 316 - 330. & p. 361 - 364.

E Polybio, Arriano & Flavio Josepho pleraque ad verbum descriptisse, jam ab editoribus annotatum est. Archimedis *εὐμήχανον σοφίαν* laudat p. 319. 326. seq. Non valde antiquum esse patet quod p. 323. Josephum accenset τοῖς παλαιοῖς. Et Heroni tertio tribui in codice Vindobonensi jam supra dixi, p. 495.

IX. Alios scriptores rei militaris infra cap. XXX. breviter persecutus, hoc loco Mechanicos recensere institueram, nisi eum laborem jam præcepisset erudita accurataque Francisci Junii filii industria, cujus Catalogus locupletissimus Architectorum, Mechanicorum, Pictorum aliorumque artificum secundum seriem literarum digestus subjicitur editioni posthumæ librærum ejus III. de pictura Veterum Roterod. 1694. fol. His pauca quædam nomina è veterum scriptis, plura ex antiquis marmoribus observavi posse accedere. In præsentī vero unum tantummodo locum supplementi loco ad scribam ex Africani cæstis, de Bardeſane * quodam Partho, qui tam probe calluit pictoriam & simul artem jaculandi, ut ictibus telorum potuerit imaginem ejus quem vellet describere, quod Africanus festive vocat *ζωγραφεύου βέλους* sive *πυξένου γραφῆς*, vel denique *γραφεύου τοῦ ξύματος*. Verba ejus hæc sunt p. 308. *Ἦν ὁ ζωγράφος τοῦ ὁμοῦ Βαρδισάνης ἑπὶ τὴν εἰκόνα, εἶδα δὲ αὐτὸν ποτὶ ἐξ ὅτων τοῦ ξύματος αἰὶν ζωγράφου, ὃ δὲ τὸ ἴδιον ταῖς εἰς. Ἄνδρα καὶ παντοῦ ποτὶ ἐξ ὅτων αἰνῶν*

*. Alius & antiquior fuit Bardeſanes Babylonius quem sub Alexandro Severo vixisse (adeoque Africani fuisse æqualem) male affirmat Vossius p. 483. de Hist. Græc. Nam licet Porphyrius IV. *περὶ ἀποχῆς* illum scripsisse ait ætate πατέρων, illud tamen latius accipiendum est, & Antonini tempora respicit, ut testatur Porphyrius ipse fragmento de styge, ubi refert narrationem illam de aqua probationis Tantalici Brachmanum, tradidisse τὰς ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐξ Εὐμῶν εἰς τὴν Σουλῆν ἀφικνεῖν Βαρδισάνην τῷ ἐκ Μεσοποταμίας εἰς λόγους ἀφικνεῖν. Ex hoc loco colligitur quoque eundem esse Bardeſanem qui de Indorum Philosophis scripsit teste Porphyrio & Hieron. & contra Iovinian. & qui dialogum de fato ad Antoninum Imp. edidit, de quo infra lib. IV.

αἰῶν καλὸν καὶ εὐρωσεν, ὃν καὶ γραφεὺς ἀνέδεικται μεμνημένῳ, πρὶν βαλεῖν τὴν ἀσπίδα ὁ νεανίσκος, ἔτο δ' ἀποσείπαι τὸν βαρδισμὸν, ἐνδεκνόμενῳ τὴν τέχνην ἡμῖν θεαταῖς. ὁ δ' οἷα ζωγράφῳ ἀναστρέφοντα κατέχοντα μετέθηκεν ὅτι τὴν ἀσπίδα, πρῶτον μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν ἐγραφεν ὁρῶν ἰσχυρὰ κίκλον κεφαλῆς μεμνημένῳ. ἔπειτα τὸ φθαλμῶν πᾶς βολὰς, χεῖλεων ἀρμονίας, ῥυθμὸν γυναικῶν, καὶ ὁ λοιπὸς αἰθρῶν ἡκολάθη τῇ τάξει ἑσώματι. ὁ δ' ἐστμνύετο τοξικῆς γραφικῶς συλλεβάν, καὶ γράφοντο ζεύματα, καὶ τοξένων γραφάς. ἔθνη μαζομένων ὁρῶντες ὡς πολεμικὸν ἔπληθυσμα τὸ τοξενικόν, ἀλλ' ἡ τι καὶ πρῶτον, καὶ κίνδυνον ἤλυν. ὁ δ' κατατρεχόμενῳ τὴν ἀσπίδα εἶδεν αὐτὸν ὅτι ὁ οἰκίῃ ὅπως μηχανισμὸν, καὶ ἔχαιρεν γυναικῶν στρατιωτικὸν ζωγράφημα.

X. Concludam hoc caput indice scriptorum de re statuaria ac pictoria, petitum ex eodem Francisco Junio lib. I. de pictura Veterum cap. 3.

Adams Mytilenæus περὶ ἀγάλματοποιῶν de statuariis. Athen. Deipnosoph. XIII. p. 606.

Alcetas libro II. περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων de iis qua Delphis consecrata id. XIII. p. 591.

Alexis Poeta fecit drama inscriptum γραφή, πῆξις. Videtur autem fabulæ istius argumentum ab argumento scriptotum, qui hic recensentur, non plane abhorruisse; siquidem conjecturam facere licet ex eo loco quem adduxit Athenæus XIII. p. 605. seq. Id ipsum quoque sentire licet de Pherecratis γραφεῖν, Pictoribus, apud eundem Athenæum IX. p. 395. quemadmodum etiam de Diphilῳ ζωγράφῳ πῆξιν apud eundem VI. p. 230. VII. p. 291. De Alexandridis denique ζωγράφους apud Pollucem Onomast. lib. X. c. 14. Plurima adhæc ἐ Pomponii (Comici latini) Pictoribus loca passim adducit Nonius Marcellus.

Anaximenes scripsit de picturis antiquis, teste Fulgentio Planciade lib. III. Mytholog. in Actæone.

Antigonus Statuarius condidit volumina de sua arte. Plin. XXXIV. 8. Idem XXXV. 10. alterius ut videtur Antigoni meminit qui de pictura scripsit. Antigoni opus περὶ πινάκων de Tabulis memoratur Laertio in Chrysippo VII. 188.

Apelles de arte sua ad Perseum discipulum scripsit, ut est apud Plinium lib. XXXV. sub finem capitis 10.

Aristodemus Carius operam singulorum qui pingendi artem altius everrunt,

ixerunt, litteris prodidit, ac simul recensuit quot Reges Urbesque bene erga eam fuerint affecti. Testis Flav. Philostratus in proœmio iconum, qui Aristodemum artis pictoriæ causa per quadriennium domi suæ aluisse se testatur, ipse clarus circa A. CHRISTI CCXX. ut infra libro IV. dicitur.

Artemon ὡς ζωγράφων de pictoribus. Harpocratio in πολύγωνο.

Callistratus in Imaginibus, quæ typis descriptæ exstant inter scripta Philostrati, de quibus infra suo loco.

Callixenus scripsit ζωγράφων τε καὶ αἰδριαντοποιῶν αἰαγραφήν, pictorum & statuariorum descriptionem. Atque ex hoc Callixeni scripto refert Photius coacervatum fuisse librum excerptorum variorum Sopatri.

Christodorus Coptita scripsit ἐκφρασιν τῶν ἐν τῷ Ζευξίπῳ ἀγαλμάτων descriptionem statuarum in Gymnasio Zeuxippo. Vide Suidam in Ζευξίπῳ & Χελσόδωρ. Hæc descriptio superest hodie, ac legitur libro V. Anthologiæ Epigrammatum Græcorum.

Democritus Philolophus scripsit ὡς ζωγράφου. Laertius IX. 48. in Democrito.

Democritus Ephesus scripsit de templo Dianæ Ephesiæ. Laertius IX. 49. Librum primum illius operis laudat Athenæus XII. p. 525.

Duris Δυρίης περὶ ζωγραφίας de pictura. Laert. in Thalete I. 38.

Euphorion Εὐφορίων ἐν ποτηρογλίπῃ in poculorum sculptore, citatur à Scholiaste Theocriti ad vers. 1. Eidyllii secundi.

Euphranor Isthmius pictor volumina composuit de symmetria & coloribus. Plin. XXXV. 11.

Hegesander, ἡγήσανδρος ὁ Δελφός ἐν τῷ Πηγαφορέῳ ὑπομνήματι αἰδριανῶν καὶ ἀγαλμάτων, Hegesander Delphus in commentario quem perscripsit de statuis & imaginibus. Athen. V. 210.

Hippias Eleus Sophista disputavit de Pictura & statuaria, teste Philostrato lib. 1. de vitis Sophistarum.

Hysperates ὑπὲρ πινάκων de Tabulis, memoratur Laertio in Chrysippo VII. 188. Vide & infra in Xenocrate.

Jamblichus ἡμ. ἀγαλμάτων, de imaginibus (earumque cultu) quod opus ejus confutare aggressus est Jo. Philoponus. De utroque vide Photium.

Juba (filius) Rex Mauritaniz, studiorum claritate memorabilior etiam quam regno, ut est apud Plinium V. 1. Hist. scripsit ὡς ζωγράφου.

Gggg

25a

γραφῶν de pictoribus, atque operis ejus librum VIII. citat Harpocrati-
on in πρῶτον. Scripsit etiam περὶ γραφικῆς de pictoria, eodem
Harpocrate teste in πλὺτον. Photius quoque in Sopatri
variis excerptis citat Jubæ librum secundum περὶ γραφικῆς, de
pictoria.

*Malchus Byzantinus Sophista scripsit τὸν ὑπερπρῶτον τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην
καὶ τὰ ἀγάλματα τῆς Ἀντιγόνου, Conflagrationem publicæ Bibliothecæ & sta-
tuarum Antigoni. Suid.*

Margens. Aufonius Mosella:

*Forfante insignes hominumque operumque labores
Hic habuit decimo celebrata volumine Margei
Hebdomas - - -*

ad quæ verba vide Eliam Vinetum.

*Melanthius Pictor περὶ ζωγραφικῆς de pictoria. Laert. IV. 18. in Pole-
mone.*

Menachmus statuarius scripsit de sua arte. Plin. XXXIV. 8.

*Menachmus Sicyonius περὶ τεχνικῶν de artificibus. Athen. II. pag. 67. XIV.
pag. 635.*

Menetor περὶ αἰδημάτων de donis sacris. Athen. XIII. p. 594.

*Menodotus Μενώδοτος ὁ Σάμιος περὶ τῆς ὑπερπρῶτης Σαμίας ἡρᾶς, de iis qua
visuntur in Junonis Samia templo. Athen. XIV. p. 655. Quamquam*

*Menodotum hunc nonnulla etiam de Pictoribus scripsisse ex La-
ertii II. 108. discimus, ubi de variis Theodoris agit.*

*Pamphilus scripsit περὶ γραφικῆς καὶ ζωγραφικῆς ἐκδόξων, de pictoria & picto-
ribus illustribus. Suid.*

*Pasiteles quinque volumina scripsit nobilium in toto orbe operum. Plin.
XXXVI. 5.*

Philostrati utriusque imagines exstant, de quibus infra lib. IV.

Polemon περὶ πινάκων, de Tabulis. Laert in Chrysippo VII. 188. περὶ τῆς

Σικυωνίων πινάκων de Tabulis Sicyoniis Athen. XIII. p. 567. περὶ ζωγραφικῆς

πρὸς Ἀντιγόνον, de pictoribus ad Antigonom. Athen. XI. p. 474.

Harpocrati in Λαμπάς. Πωλέμων ὁ πρῶτος τῆς πόλεως βιβλία σὺν

γραφῇ περὶ τῶν αἰδημάτων τῆς ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Polemon qui orbem descripsit,

quatuor libris composuit de Donariis in Athenarum arce, ut testatur Strabo

IX. Geograph. p. 396. Videturque idem esse ac ille quem sæpe no-

minat

minat Clemens Alex. in protreptico, & Laertius lib. 2. in Theodoro Atheo. Polemon *περί τῶν ἐν Καρχηδόνι πίνακων*. Athen. XII. pag. 529.

Porphyrus *περί ἀγάλματων*, de *Imaginibus*. Affert ex eo quædam Stobæus cap. XXV. *Eclogarum Phylicarum*. Caterum is non tam de Arte, quam de cultu simulacrorum scripsisse putandus est, ut Jamblichus quoque, de quo supra.

Protophages pictor reliquit *περί γεωφικῆς καὶ μηχανάων βιβλία β'*. de pictoria & figuris libros duos, Suid.

Sopatri liber XII. variorum Excerptorum continebat plurima Pictorum ac Statuariae historiam spectantia. Vide quæ paulo ante de Callixeno, & Juba Rege dicta sunt.

Theophanes *περί γεωφικῆς de pictoria*. Laert. II. 104. in Theodoro Atheo.

Xenocrates statuarius de sua arte composuit volumina. Plin. XXXIV. 8. & rursus XXXV. 10. Testatur idem quod Antigonus & Xenocrates de pictura scripsere. Quanquam ibi forte Hypsicrates legendum ex Laertio, qui lib. VII. 188. in Chrysippo tres *περί πίνακων de Tabulis* scriptores conjungens, Polemonem, Hypsicratem & Antigonum nominat.

CAPUT XXV.

De Monumento Adulitano PTO- LEMÆI Evergetæ, & de COSMA Indicoplevste.

Monumentum Aduliticum sive Adulitanum, 1. Cosmographia Christiana lecta pridem à Photio sine nomine auctoris, quod doctissimo editori baud observatum, 2. Ejus auctorem Cosmas, 3. Index scriptorum in illa laudatorum, 4. Scripta Cosma deperdita, 5.

Gggg 2

Exi-

I.

EXimium monumentum PTOLEMÆI Evergetæ I. in *Adule* Æthiopum civitate maritima suo adhuc tempore superstes observavit atque Cosmographiæ suæ Christianæ inseruit scriptor quidam Græcus sub Justino Imp. clarus, qui mercaturæ causa illa se loca adiisse testatur. Reperit vero *σφρον* sive sellam è candido marmore ad urbis ingressum à Rege consecratam Marti, & in posteriori parte imagines Herculis atq; Mercurii habentem insculptas, tum undique inscriptam literis græcis, & ingentes expeditiones à Ptolemæo feliciter susceptas amplissimasque victorias satis gloriose celebrantem. Hoc monumentum primus edidit cum latina sua versione Leo Allatius Romæ 1631. 4. sed edidit vitiose admodum, ut notat H. Vossius ad Melam p. 263. Integrius è codice Topographiæ mundi Christianæ Florentino descripsit vir illustis doctrinæ Emericus Bigotius, à quo acceptum Thevenotus una cum Gallica versione inseruit Tomo primo operis præclariss. quod in tria distinctum volumina prodiit Parisiis 1666. fol. sub titulo: *Relations de divers voyages curieux qui n'ont point esté publiés*. Ex hac editione descriptum Græce exhibet Daniel Caspar à Lohenstein Poetarum Germanorum sublimissimus in notis ad Cleopatram suam p. 180. sed vitio typographi perquam inemendate. Quoniam vero breve admodum est, & singulare, quidni & hoc loco à me exhibetur cum latina versione * Monachi Benedictinni, ingenio, sollerti peregrinatione, & præclaris in literas meritis celebratissimi Bernardi de Montfaucon, qui superiore anno Parisiis Topographiam Christianam integram è Codicibus Florentino & Vaticano edidit.

II. Monumentum Aduliticum PTOLEMÆI EVERGETÆ I.

Βασιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος, υἱὸς	Rex magnus Ptolemæus, filius
Βασιλέως Πτολεμαίου, καὶ Βασιλίσσης	Regis Ptolemæi & Reginæ Arsinoës
Ἀρσινόης	

* Cosmas Indicoplestes lib. 2. p. 140. ἐν τῇ Ἀδύλῃ τῇ καλυμένη τῶν Ἀρσινόων πόλει παραλίῳ. Confer de hoc opido Clariss. Cellarii Africam antiquam p. 96.

** T. 2. Collectionis novæ Patrum, Paris, 1706. fol.

Ἀρσινόης, Θεῶν ἀδελφῶν τῶν βασιλέων
 Πτολεμαίῳ, καὶ βασιλίσσης Βερενίκης,
 Θεῶν Σωτῆρων δότορον. Ταῦτά δὲ δότο
 πατρός, Ἡρακλέους, ἔδωκε. πατὴρ δὲ δότο
 μητρός, Διόνυσος ἔδωκε. Παραλαβὼν
 τῶν δὲ πατέρων τὴν βασιλείαν Ἀιγύ-
 πτον καὶ Λιβύην καὶ Συρίαν καὶ Φοι-
 νίκην καὶ Κύπρον καὶ Λυκίαν, καὶ Κα-
 ρίαν καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἐξιστά-
 τευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μετὰ δυνάμεων
 πεζικῶν, καὶ ἵππικῶν καὶ ναυτικῶν στόλων
 καὶ ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν, καὶ Ἀθιο-
 πικῶν, ὥς ὅ, τι πατὴρ καὶ αὐτὸς περὶ
 ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνηρευσαν, καὶ κα-
 ταρχομένους εἰς Ἀιγύπτου κατασκέυαζαν
 πολεμικῶν (α) πολυμικρὰν χρεῖαν. Ἰκυ-
 ρεύσας δὲ πρὸς τὴν Ἑυφράτην χώραν
 πάσης τι Κιλικίας καὶ Παμφυλίας, καὶ
 Ἰωνίας, καὶ Ἑλληνιστίαν καὶ Θράκην καὶ
 τῶν θαλασσιῶν τῶν ἐν ταῖς χώραις τῶν
 ταῖς πασῶν καὶ ἐλεφάντων Ἰνδικῶν.
 Καὶ τῆς μονάρχης τῆς ἐν ταῖς πόσιν
 πάσης ὑποτάκτους καταστήσας, διέβη
 τὴν Ἑυφράτην ποταμὸν, καὶ τὴν Μεσο-
 ποταμίαν, καὶ Βαβυλωνίαν καὶ Συσσιάνην
 καὶ Περσίδα καὶ Μηδείαν καὶ τὴν
 λοιπὴν πᾶσαν, ὥς Βακτριανῆς, ὑπὸ
 αὐτὸν (β) ποιηκέναι καὶ ἀναζητή-
 σας, ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἱερὰ ἐξ Ἀι-
 γύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας, μὲν τῆς
 ἁλλης

noēs, Deorum fratrum, Regis
 Ptolemæi & Reginæ Berenices,
 Deorum sospitatorum nepos, ex
 patre quidem Hercule Jovis filio,
 oriundus: accepto à patre regno
 Ægypti, Libyæ, Syriæ, Phœnices,
 Cypri, Lyciæ, Cariæ & Cycladum
 Insularum, bellum gessit in Asia,
 cum magna peditum equitumque
 multitudo, & cum nautica classe
 atque Elephantis Troglodyticis &
 Æthiopicis quos Pater ejus & ipse
 primi in his locis venatu ceperunt,
 & abductos in Ægyptum bellico
 usui assuefecerant. Cum autem
 regiones citra Euphratem omnes
 ditioni suæ subdidisset, nec non Ci-
 liciam, Pamphyliam, Joniam,
 Hellespontum, Thraciam, viresq;
 omnes istis in regionibus sitas atq;
 elefantos Indicos, omnesque lo-
 corum istorum Monarchas vecti-
 gales sibi fecisset, Euphratem flu-
 vium trajecit, ac cum Mesopota-
 miam, Babyloniam, Susianam,
 Persidem, Mediam, ac reliquas
 omnes usque ad Bactrianam regio-
 nes subegisset, & perquisitis sacris
 rebus, quas olim Persæ ex Ægypto
 exportaverant, eas cum reliqua ga-

G g g g 3

za

(α) Sic recte Montfauconus è Vaticano.

μακρῶν.

(β) Vatican. ὑφ' ἐαυτοῦ. Infra in hoc ipso monumento: ἀπὸ δὲ δύσεως μέχρι τῶν τῆς
 Ἀθιοπίας καὶ Σάσας τόπων ὑπὸ ἐμαυτοῦ ἐποιήσω.

(γ) Bigot. Je joins des canaux ou il étoit nécessaire pour rendre à ses troupees le passage
 plus aisé.

ἄλλης γαίης, τὴν δὲ τῶν τόπων εἰς Αἰ-
γυπτον, διωάμεις ἀπέστειλε, διὰ (c) τῶν
ὄρυχθῆντων ποταμῶν.

Μεθ' αὐτῶν ἀνδρωσάσας, πρὸ μὲν ἐγγιστε
ἑβασιλείας μὲν ἔθνη εἰρωθυνοῦσθαι κελεύ-
σας, ἐπολέμησαι δὲ ὑπέταξα μάχαις
πρὸς ὑπογεγραμμένα ἔθνη. Γαζῆν ἔθνη
(d) ἐπολέμησα· ἔπειτα Ἀγάμην (e)
καὶ Σιγύην, καὶ νικήσας τὴν ἡμισείαν
τῶν παρ' αὐτοῖς πάντων, καὶ αὐτῶν
ἐμεροσάμην. * Ἀνα, (f) καὶ Τια-
μῶν, (g) τῆς λεγομένης Τζιαμῶν, καὶ
τῆς Γαμβουλῆ, καὶ πρὸς ἐγγυς αὐτῶν (h)
καὶ Ζιγγαβελῶν καὶ Ἀγγαβῶν καὶ Τιαμά
(i) καὶ Ἀθαγαῶν καὶ Καλαα καὶ Σεμε-
νῶν (l) ἔθνη πέραν Νείλου ἐν δυσβά-
τοις καὶ χιονώδεσιν ἔρεσιν οἰκῶντας, ἐν
οἷς διὰ πάντες νιφετοὶ, καὶ πρὺν, καὶ
χισίνες βαθυτάτοι (m) ὥς μέχρι γο-
νάτων καταδύειν αἰδρα· τὸν ποταμὸν
διαβάς, ὑπέταξα. Ἐπειτα Λαζινῶν
καὶ Ζαα καὶ Γαβαλά (n) οἰκῶντας παρ'
ὄρεσι θερμῶν ὑδάτων βλύζουσι, καὶ κα-
τὰ ῥύτοις, Ἀταλμῶν καὶ Βεζῶν, καὶ τὰ
σὺν αὐτοῖς ἔθνη πάντα. Ταγγαίτας (o)
τῆς

za variis ex locis coacta retulisset in
Ægyptum, per canales fluviorum
manufactos copias misit.

Postea strenue agens, jussu pata-
tis gentibus regno meo finitimis,
gentes mox enumerandas devici,
ac bello mihi subjeci. Gazam gen-
tem debellavi, dehinc Agamen &
Sigven, quibus devictis, eorum
quæ possidebant omnium dimi-
dium accepimus. Ana, Tiamo,
qui vocantur etiam Tziamo, Gam-
bela & gentes ipsis vicinas Zinga-
bene, Angabe, Tiama, Athaga-
os, Calaa, & Semenā gentem trans
Nilum in avibus & nivosis montibus
sedes habentem, ubi semper pru-
inx, glacies, & nives profundissi-
mæ, ita ut ad genua usque vesti-
gium imprimatur, trajecto flumi-
ne, subjeci. Deinde vero Lazine,
Zaa & Gabala, qui habitant in
montibus calidas aquas emittenti-
bus ac præruptis, Atelmo & Bega,
& cum iis gentes istius tractus o-
mnes

(d) Hodie Habessini regnum suum Gheeza vocant, notante Montfaucone.

(e) Hodie Agamia, præfectura regni Tigræ.

* Minus bene Montfauconus edidit ἐμερίταμεν.

(f) Hodie Asa, in eodem regno.

(g) Vatican. Τζιαμα. Hodie Tzama, prope Agamiam in Tigræ regno.

(h) Λέγει ἔθνη τὰ πέραν Νείλου Colimas.

(i) Vatican. Τιάμαα. Respicitur fortassis (notante Montfaucone) præfectura alte-
ra Tzama in regno Bagamedra.

(k) Forte alterutra earum quæ hodie Agao. Thevenotus edidit Ἀθαλαῶν, minus bene.

(l) Hodie Samen vel Semen regio in Habessinia.

(m) M^s. Vatican. βαθύται.

(n) Colimas testatur eadem nomina gentibus illis adhuc sua ætate hæsisse. Caterum Bi-
gotius male ὑαβαλα pro Γαβαλά.

(o)

τὰς μέχρη τῶν τ' Αἰγυπίας ἐρίων οἰκῶν-
 τας, ὑποτάξας, πρὸς εὐεδοῖαι ἐπέησα
 τὴν ὁδὸν, δὸς τῶν τ' ἐμῆς βασιλείας πό-
 πων μέχρη Αἰγυπίας· ἔπειτα Ἀννίνε καὶ
 Μετίνε (ρ) ἐν δότοκρήμνοις οἰκῶντα ὄρε-
 ς. Σεσεία (q) ἐν δὲ, ἐπολέμησεν
 ἄς καὶ μέγιστον καὶ δουλοτάτατον ἱρῶν
 ἀνελθόντας, περὶ φρενήσας κατήγαγον.
 Καὶ ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τὰς πένες
 αὐτῶν, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, καὶ
 παρθένας, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπόταχσαν
 αὐτοῖς κτῆσιν. Ραυσῶν (r) ἐν δὲ με-
 σόγεια Λιβανώτοφῶρον βαρβάρων· οἰ-
 κῶντα ἐν τῇ πεδίῳ μεγίστῳ ἀνδρῶν καὶ
 Σωλατῆ ἐν δὲ ὑπετάξα· οἷς καὶ τὰς
 αἰγυπίας τῆς Ἰαλιάσσης φυλάσσειν ἐκέ-
 λευξα· τὰντα δὲ πάντα τὰ ἐν δὲ, ὄρε-
 σιν ἰσχυροῖς περὶ φρενήσας, αὐτῇ ἐγὼ ἐν
 ταῖς μάχαις παρῶν, νικήσας καὶ ὑπο-
 τάξας, ἐχαρτοῦμαι αὐτοῖς πάσας τὰς
 χώρας ὅππῃ φόροις, ἀλλὰ δὲ πλεῖστα ἐν δὲ
 ἐκόντα ὑπετάγη μοι ὅππῃ φόροις. Καὶ
 πέραν δὲ τῆς ἐρυθρᾶς Ἰαλιάσσης οἰκῶν-
 τας Ἀραβίτας, καὶ κιναιδοκολπῆτας (s)

ἐρεῖ

mnēs: Tangaitas, qui usque ad terminos Ægypti pertingunt cum subegissem, pedestrem viam paravi à regni mei locis usque ad Ægyptum. Deinde vero gentes Annine & Metine in præruptis montibus habitantes. Sesea populo bel- lum intuli, quos, cum in maximum & asperrimum montem adscendissent, posita circum custodia, illinc deduxi, mihiq̃ue adlegi juvenes eorum, uxores item, pueros & virgines, una cum universis eorum facultatibus. Rauforum gentem mediterraneam Barbarorum thuriferæ regionis, maximas & inaquosas planities incolentem, nationemque Solate subjeci: quos iussi maris oras prælidiis tutare. Has porro gentes omnes asperrimis montibus septas, cum ipse præsens editis certaminibus subegissem, concessi agros suos vectigales retinere. Imo etiam plurimæ gentes sponte sese mihi vectigales obtulerunt. Sed etiam missio exercitu nautico & pedestri trans mare Rubrum, Arabitas & Cinadocol-

- (c) Montfauconius in MS. Florentino testatur legi Ταγγαῖτας, in Vaticano Ταγγαῖτων. Sed cf. Vossius p. 293. ad Melam legit Παγγαῖτας, quem si placet vide.
 (p) Bigot. Ἀννίνε καὶ Μετίνε. & mox οἰκῶντας pro οἰκῶντα scil. ἐν δὲ.
 (q) Hanc & mox memoratas gentes Cosmas notat incoluisse Barbariam, regionem maritimam non procul Homeritarum patria ultra fretum Arabici sinus quæ tharife- ra vocabatur. Vide p. 131. 139. 143. 267. Metropolis ejus Ράπτρ quæ occur- rit apud Claudium Ptolemæum, Montfaucono eadem videtur cum Ραυσῶν statim memoranda.
 (r) MS. Vatican. Ραυσῶ.
 (s) Gentes in Homerite sive Arabia felici notari observat Cosmas. Mentio Cinadocol- pitarum in Arabia ad oram maris rubri etiam apud Claudium Ptolemæum.

στράτευμα ναυπκόν κ' περὶκόν διάπμ-
ψάμην, κ' ὑποτάξας αὐτῶν τὰς
Βασιλείας, Φόρους τῆς γῆς τελῶν ἐκέλευ-
σα, κ' ὁδεύεσθαι μετ' εἰρῆνης, κ' πλεε-
σθαι. Ἀπὸ τε λευκῆς κόμης (ε) ἕως
τῆς Σαβείων χώρας (μ) ἐπολέμησα.
Πάντα ἃ ταῦτα ἐθνη πρῶτ' κ' μόνος
Βασιλεὺς, τῶν πρὸ ἐμῶν, (κ) ὑπέ-
ταξα. Διὶ δ' ἔχω τ' μέγιστον Θεὸν με-
τ' Ἀρῶν εὐχαριστίαν (γ) ὅς με κ' ἐβλύνη-
θε· δι' ἃ πάντα τὰ ὁμορῶντα τῇ ἐμῇ, ἀπὸ
μῆ ἀνατολῆς, μέχρι τῆς λιβανωτο-
φόρου, ἀπὸ ἧς δύσεως, μέχρι τῶν τῆς Αἰ-
θιοπίας κ' Σάσων τόπων, (z) ὑπέ-
μαυτον ἐποίησα· ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ ἐλ-
θὼν κ' νικήσας, ἃ ἢ διαπεμπέμην.
Καὶ ἐν εἰρῇ καταστήσας πάντα τὸν ὑπ'
ἐμοὶ κόσμον, (α) κατήλθον εἰς τὴν
Ἀδύλιν, τῷ Δίῳ, κ' τῷ Ἄρει, κ' τῷ Πο-
σειδῶνι θυσιάσας, ὑπὲρ τῶν πολλοῦ ὀμνέ-
ων. (b) Ἀθροίσας δέ με τὰ στρατεύμα-
τα, κ' ὑφ' ἐν ποιήσας, ἵππ' ἅπαντα τὰ τόπων
καθίσας, τοῖς δὲ τὸν δίφρ' ἐν (c) ὁρᾶν
κ' λιν

colpitas subegi, eorumque Reges
tributa pendere, pacata itinera &
maria servare jussi. Gentes item
à Vico albo usque ad Sabæorum re-
gionem debellavi. Cæterum ha-
bce omnes nationes primus & solus
post decessores meos Reges subje-
ci, quare maximo Deo meo Marti
qui me genuit gratias habeo, cujus
ope gentes ditioni meæ finitimas
ab Oriente quidem usque ad thuri-
feram regionem, ab Occidente
vero usque ad Æthiopiam & ad Sa-
si loca mihi subditas feci; cum ipse
profectus, tum missis legatis victo-
riam referens; Ac ubi totam ditio-
nis meæ terram pacatam constitui,
Adulem descendi sacrificatum Jo-
vi, Marti & Neptuno pro navigan-
tibus: accitis & in unum collectis
hoc loco universis exercitibus
meis, hancque sellam Marti dica-

vi,

(ε) In partibus Blemmyum vicum nomine Leucogen respici, notat idem Cosmas.

(μ) Malim hæc verba reddere sic: *Primus & solus Regum qui adhuc fuerunt.*

(κ) Mira phrasis: ἔχω εὐχαριστίαν θεόν, neque satis apparet quo spectet illud δι' ἡν.

(γ) Sabæorum regio, in Homerite sive Arabia felici. Cosmas: Σαβείων χώρα πάλιν
εἰς τὴν Ομηρίτην εἰσίν.

(z) Sasi regio, extrema Æthiopum. Idem Cosmas: αὕτη ἡ Σάσων χώρα ὑπέστη ἐς τὴν Αἰ-
θιοπῶν, ἐν δὲ αὐτῇ καὶ πολλοὶ χυμοὶ εἰσὶ, τὸ λεγόμενον Γαγγήρας. Ἐπέκεινα δὲ τού-
της ὁ Ωκεανὸς παρὰ κεῖται, ὡς περὶ καὶ τῶν Βαβυλωνίων τῶν καὶ τὸν λιβανω-
τὸν ἐμπροσθεν ὀνομαζομένων.

(α) Regnum suum Ptolemæus propter amplitudinem vocat κόσμον, ut Romanum Impe-
rium passim dicitur Orbis Romanus, sacris quoque Scriptoribus ἀγκυμένῃ.

(b) Neptuno quidem pro navigantibus Jovi pro pedestribus & equestribus. Marti pro
universa expeditione, sacra videntur esse facta.

(c) Nota morem dedicandi sellam Diis. Affine his est quod observat Chimentellus com-
mentario de honore bisellii p. XIV. Imperatoribus inter Deos relatis positas ac
con-

κὺν τῷ Ἀρρί ἐποίησα. Ἐτι τῆς ἐμῆς βασιλείας (d) εἰκοστῷ ἐβδόμῳ.

vi, anni regni mei vigesimo septimo.

III. Opus ipsum in quo monumentum hoc exstat, inscribitur *Χριστιανικὴ τοπογραφία παντὸς κόσμου* (a) *Descriptio mundi universi, & mente Christianorum*, & distributum est in *libros duodecim*, etsi non simul ab auctore vulgatos, quia initio non tot libros mente conceperat. Duodecim in Vaticano MS. desideratur, in Mediceo codice mutilus extrema parte est repertus. atq; ita à Montfaucono cum reliquis XI. integris editus. Argumentum operis succincte persequitur Photius, cujus locum doctissimo editori haud observatum adscribam. Ita vero ille Codice XXXVI.

Ἀνεγνωδὲν βιβλίον, ἡ Ἱππερα-
Φῆ· Χριστιανῶν βιβλίον, ἐρμηνεία εἰς
πλὴν ὀκτώ πυχον. (b) Παμφίλῳ (c)
δὲ τινι προσφώνει τὸ βιβλίον· κὺν ᾧ ταῖς
ἡμετέρας (d) Ἰουλιανῶν βασιλείας
ἡμετέρας

Lectum opus est, cujus titulus *Christianorum liber*, tractatus octo voluminum, Pamphilo cuidam dicatus ab auctore qui Justiniani Imp. Romani temporibus floruit.
H h h h Ini-

consecratas sellas, velut praesentibus & auctoritatem atque Judicum munus ex-
ercentibus. Etiam ante hanc sellam Ptolemaei, solitos sua aetate reos capitali
supplicio affici notat Cosmas p. 144.

(d) Ex primis hujus monumenti verbis certum est intelligi Ptolemaeum Evergetem pri-
mum, Philadelphi filium. Sed huic non 27. sed tantum 25. annos tribuit Clau-
dius Ptolemaeus in Canone: Eusebius 26. Syncellus 24. Itaque suspicantur
viri docti Evergetem in hoc monumento computum annorum regiminis repe-
te à tempore quo à patre particeps Imperii adscitus fuit,

(a) Lib. 1. sub init. & p. 114. seq. lib. 2. p. 125. 126. lib. 7. p. 275.

(b) Nullo modo huic operi convenit titulus *expositionis in Octateuchum*, sive in primis
octo sacrae Scripturae libros. Itaque haec verba innuunt potius Expositionem
sive tractatum libris octo constantem, sive in octavo libro desinentem. Nam
quamvis mox ab ipso Photio duodecim numerantur libri, tamen postremi qua-
tuor interjecto demum tempore scripti & prioribus additi sunt, & à Photio refe-
runtur separatim.

(c) Pamphilo Hierosolymitano. Vide lib. 1. p. 114. lib. 2. p. 124. & lib. 8. p. 305. Hunc
Θεοφιλέσαντον πατέρα vocat lib. 2. pag. 185. lib. 6. p. 266. & τιμία κεφαλὴ ad
eundem lib. 5. p. 260.

(d) Lib. 2. p. 121. παρόντι ἔν μοι ἐν τοῖς τόποις πρὸ τῶν τῶν ἐν αὐτῶν ἐκαστὸν πέντε πλέον
ἢ ἑκατὸν, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουλιανῶν βασιλείας, ὁ τῆς κεφαλῆς
70

ἡμέραις ἐνακμάζων, Ἀπίρχεται
 μὲν ὅν ὑπὲρ πινωτικῶν δογ-
 μάτων, γραφικαῖς ὡς ἰδοὶ μαρτυ-
 ραῖς ἀγωνίζεσθαι. Ἐστὶ δὲ παλαιὸς τῶν
 φρασίων (e) καὶ συντάξεως δὲ τῶν κοι-
 νῶν μετέχων· ἀλλὰ καὶ τινὰ καὶ τῶν ἱστο-
 ριῶν ἀπίθανα συνήθησι, (f) διὸ καὶ
 μυθικώτερον μάλλον ἢ ἀληθιστερον ἡγή-
 σαὶ τὸν αὐθροπον, δίκαιον. Ὑπὲρ ὧν
 δὲ δόγματα ἐνίσταται, ἐπὶ ταύταις. Ὅτι ὁ
 θεανὸς οὐκ ἐστὶ σφαιρικός, ὅτι ἡ γῆ,
 ἀλλ' ὁ μὲν αἰεὶ καμάρα, (g) ἡ δὲ ἐπι-
 ρομή

Initio statim Ecclesiastica quædam
 dogmata, S. Scripturæ ut ipsi qui-
 dem videtur testimoniis propu-
 gnat. Dictione utitur humili, &
 plus quam vulgari compositione.
 Sed & incredibilia quædam narrat
 ut fabulosis potius quam fide di-
 gnis accensere scriptoribus homi-
 nem fas sit. Pro quibus vero ma-
 xime propugnationem suscipit
 dogmata, hæc sunt: Cælum non
 esse orbiculari figura, nec terram
 adeo,

τα βασιλεὺς τῶν Ἀξωμωτῶν μέλλων ἐξίέναι εἰς πόλεμον πρὸς τὰς Ομηρίτας τὰς
 πέραν &c. Expeditio illa Elesbani Æthiopum Regis facta est A. C. 512. (con-
 sultet Pagium T. 2. Critic. Baron. p. 517.) Justinus imp. quinto: Ergo auctor ista
 scripsit Alexandriæ (vide lib. 2. p. 114. lib. 6. p. 264.) A. C. 547. Justinia-
 ni 21.

(e) Ipse lib. 1. p. 114. libenter fatetur περὶ τῶν πῶς καὶ ἀνωμαλῶς argumentum suum
 διεξίεναι. καὶ γὰρ, inquit, ἐννοῶν ὁρῶν, ἢ φρασσάν δέεται ὁ χριστιανός. Nimi-
 rum à Pamphilo qui Hierosolymis Alexandriam accesserat, etiam atque etiam ad
 hoc excitatus permisit se ad scribendum impelli, cum alioqui mercaturam fecis-
 set & à literarum elegantiorum studio fuisset alienus, prætereaq; per morbos ex-
 haustus etiam corporis viribus, Εὐοχλῶν ἡμῶν περὶ τῶν ἡδίστων, ἀδενῶν ἡμῶν
 τυγχανόντων τῶν σώματι ταῖς τεοφρεσικαῖς καὶ τῇ ξηρότητι τῆς γαστρὸς πιεζομένων,
 καὶ συνεχῶς λοιπὸν ἐκ τῶν ἀδενείαις συχναῖς περιπιπτόντων, ἀλλως δὲ καὶ τῆς
 ἐξωθεν ἐγκυκλίᾳ παιδείας λειπομένων, καὶ ρητορικῆς τέχνης ἀμοιραντῶν καὶ
 σομυλίας λόγων ἢ κέμπη χαρακτηρεῖ συνδύναμι λόγων ἐκ εἰδότην, καὶ ταῖς τῆ βίης
 πλοκαῖς ἀσχολομένων. lib. 2. p. 124. itaque p. 125, ait se scribere ἀνὸς κεκορη-
 ψευμένῃ καὶ τεχνικῇ λόγῳ ἐν ἰδιωτικαῖς τε καὶ ἀπλάστοις ῥήμασι. Et pag. 132.
 Εμπορίας γὰρ χάριν ἐπλευσσά τὰς τρεῖς πόλεις τῆς, τότε κατὰ τὴν Ῥωμαϊαν
 (in ditione Romanorum) καὶ τὸν Αἰαβιον, καὶ τὸν περσικόν, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκν-
 τῶν δὲ καὶ πλεόντων τὰς πόλεις, ἀκριβῶς μεμαθηκώς. Adde lib. 3. pag. 178.
 seq.

(f) Videtur respicere ea quæ libro XI. tradit de variis animantibus, arboribusque, quæ
 tamen si quis legat nostro tempore, quo historia naturalis tot hominum soler-
 tium longissimis itineribus non leviter locupletata est, facilius iis habebit fidem.
 Certe præclara mihi videtur & neutiquam contemnenda quæ scriptor ille obser-
 vavit. Totum vero illum librum XI. pridem è Codice Mediceo à Bigotio descri-
 ptum cum Gallica ejus versione vulgaverat Thevenotus tomo primo collectio-
 nis itinerum Parisi, 1666. fol.

(g)

ρομήκης, (b) καὶ κεκόλληται (i) τὰ
 πέρατα τῶν ἑρῶν πρὸς τὰ πέρατα τῆς
 γῆς. Καὶ ὅτι πάντες οἱ ἀστέρες κινῶνται
 ἀγέλων (k) αὐτοῖς τῇ κινήσει διακο-
 νούντων, καὶ ἐπερὰ τινὰ τοιαῦτα. Ποι-
 ᾶται καὶ ὡς ἐν παρεμβάσει (l) μνή-
 μω καὶ τῆς Γενέσεως καὶ τῆς Εξόδου, δια-
 τρεῖται ἡ τῇ διηγήσει καὶ τῇ θεωρίᾳ ὡς
 ὅτι πάντες τῆς σκηνῆς, (m) ὅτι πρὸς τὴν
 καὶ τὰς Προφῆτας, καὶ καὶ τῶν Ἀποστό-
 λων. Λέγει ὅτι τὸ μέγεθος ἔχει ὁ ἥλιος
 δύο κλιμάτων, (n) καὶ ὅτι οἱ ἄγγελοι
 οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ ἑρῶν, (o) ἀλλὰ μόνον
 ὑπὲρ (p) τὸ σερῶμα καὶ μεθ' ἡμῶν.
 Καὶ ὅτι ἡ χερὶς ἀνελθὼν ἀπὸ τῆς γῆς,
 εἰς τὸ μεταξὺ τῶν ἑρῶν καὶ τῶν σερῶμα-
 τος. (q) εἰσῆλθε. Καὶ ὅτι τὸ ἐστὶ καὶ
 μόνον ἡ βασιλεία τῶν ἑρῶν. (r) Λέγει
 ἡ καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλοιοῦται. (s) Πρὸς
 Φω-

adeo, sed illud fornicis instar terræ
 incumbere, hanc iongiorem esse
 quam latiore, & extrema cœli
 ultimis terræ jungi: Astra singula
 moveri ministerio Angelorum, &
 id genus alia. Digressus in men-
 tionem Geneseos & Exodi, cum-
 primis insistit enarrationi & con-
 templationi tabernaculi. Hinc
 Prophetas percurrit, ac deinde
 Apostolos. Solis magnitudinem
 duobus climatibus metitur terræ,
 & Angelos non in cœlo versari,
 sed tantum infra firmamentum &
 nobiscum degere contendit.
 CHRISTUM vero ascendentem
 è terris ingressum esse locum me-
 dium inter cœlum ac firmamen-
 tum, idque solum esse regnum cœ-

Hhhh 2

lo-

(s) Quod nempe scriptum esset Es. XL. 22. ὁ σῆσας ὡς καμάραν τὸν ἑρῶν. Confer
 Eusebium ad illum locum p. 111. & laudata ab auctore Topographiæ Severiani
 atque Chylostromi verba.

(b) Instar mensæ in sacro tabernaculo. Vide lib. 2. p. 138. Ἐπιμήνη ipse vocatp. 129.

(i) Lib. 2. p. 129. τὸν ἑρῶν καὶ ἄκρα τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνέδησε.

(k) Lib. 2. p. 150. 155. lib. 3. p. 161. lib. 4. p. 189. lib. 7. pag. 287. lib. 9. pag. 310. &
 312. seq.

(l) Libro quinto.

(m) Quia Apostolus tabernaculum vocat ἁγίον κοσμηκόν Hebr. IX. 2. Vide lib. 1. p. 115.
 lib. 2. p. 134. seq. lib. 3. p. 163. 173 seq. lib. 5. p. 179. 200. seq. lib. 7. pag. 297.
 lib. 9. p. 309. 311.

(n) Lib. 6. p. 265. 267.

(o) Sententia auctoris perspicue patet è figura quam in æs incisam adjunxi. Angelos au-
 tem in supremo cœlo esse negat lib. 2. p. 157. lib. 7. p. 286. seq. 289. lib. IX,
 pag. 313.

(p) Non super stercora sive firmamentum, sed intra atque subter illud. Nam ex mente
 auctoris nihil supra firmamentum præter aquas supra cœlestes & regnum
 cœlorum.

(q) Ac primus quidem. Vide lib. 7. p. 277. lib. IX. p. 314.

(r) Lib. 3. p. 183.

(s) Ut de monte Conico, columnis cœli, terra ultra Oceanum inaccessa &c.

φωνεῖ ἡ τὰς μὲν ἐξ αὐτῶν λόγους Παμφί-
 λω πνὴ, (ε) τῇ ἡ λοιπῶν ἐξ, (οἱ γὰρ
 πάντες αὐτῶν δώδεκά εἰσι,) τῇ μὲν ἐβ-
 δομον Ἀναστασίῳ, (η) ἐν ᾧ ὅτι ἀκα-
 τήλυτοί εἰσιν οἱ ἔθελον. (x) Τὸν ὄγ-
 δον ἡ, ὅς ἐστιν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐζεχίᾳ (γ) ἡ
 εἰς τὴν ἀναποδίσκον ἡ ἡλίας, Πέτρῳ (z)
 πρὸς φωνεῖ, ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ὑπερμνημάτι-
 σε τὰ ἀσμάτα τῶν ἀσμάτων (α) λέγει.
 ὅτι ἡ λοιποὶ τέσσαρες ἡ πρὸς πρὸς ὡ-
 πιν αὐτῶν συνετάχθησαν.

Iorum. Affert & alia absfona: ac libros quidem sex Pamphilo alicui consecravit; & sex reliquis autem, (universi enim duodecim sunt) septimum Anastasio, in quo coelos dissolvendos negat, & octavum dicavit Petro, in quo Canticum Ezechiae & regressionem solis interpretatur, testatus se etiam Canticum Cantorum commentario explicuisse. Reliqui quatuor libri ad neminem sunt ab auctore directi.

Patet ex hoc loco Photium in Codice suo nullum auctoris nomen adscriptum reperisse. Vocatur tamen à viris eruditissimis *Cosmas Indoplestes*. Sed vereor ut proprium hoc ejus nomen sit. Nam ut Indoplestes quidem dictus est à suscepta in longe diffusa loca navigatione, ita Cosmas appellatus videtur quod scripsisset topographiam κόσμου sive mundi. Similiter Joannes Abbas Sinaita dictus est Climacus, quod scripsisset librum cui titulus κλίμαξ, ut omittam alia hujus generis exempla jam nota eruditissimis, & partem collecta ab Adriano Bailletto in libro Gallico quo scriptores sub falso vel nullo nomine latentes recensuit, pag. 322. Video etiam de auctore addubitare If. Vossium p. 275. ad Metam: *Quam antiquum sit vocabulum, liquet ex auctore Topographia Christiana, sive is sit Cosmas Indoplestes sive alius.* Et pag. 276. *Cum hoc convenit Cosmas Indoplestes, sive quicumque alius τοπογραφίας χριστιανικῆς est auctor.* Cosmama ne-

(ι) Supra dixerat Photius, Pamphilo totum opus esse dicatum. Nunc lectione ulterius progressus recte monet ei inscriptos esse ab auctore libros solummodo sex primores.

(η) Lib. 7. p. 274. & φιλοπονημάτων ἀνδρῶν ἀναστάσις. Eundem φιλόχρηστον vocat pag. 275.

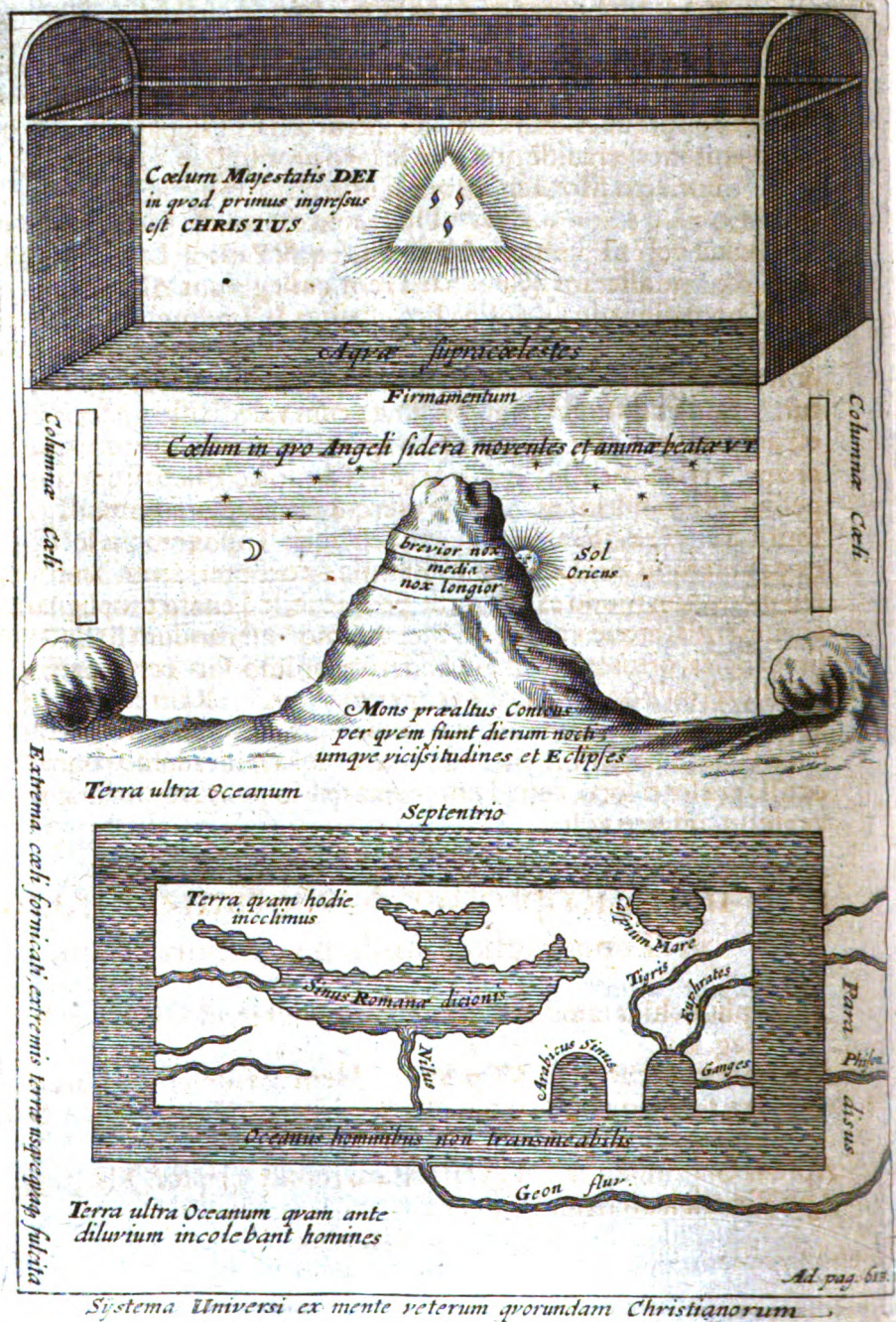
(x) Lib. 7. p. 275. seq.

(γ) Esaiæ LVIII.

(z) Lib. 8. p. 300. 307. & 308. ubi φιλόχρηστον appellat.

(α) Illud in Canticum Cantorum ὑπερμνημα ait dedicasse se Theophilo amico, lib. VIII. p. 309.

Systema Universi ex mente veterum quorundam Christianorum

nescio an nostrum libro primo *Αἰγυπτιακῶν* laudent scholia græca in Apollonium IV. v. 262. Topographiæ quidem auctor in Ægypto diu versatus est atque Alexandriæ scripsit, ut testatur II. pag. 114. VI. p. 264. Mercaturam exercuisse non uno se loco prodit, II. p. 132. III. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio libri : *κοζμᾶ Αἰγυπτίῳ μοναχῷ χριστιανικῇ τοπογραφίᾳ*. Opificium exercuisse Monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. &c. ne afferam quæ in hanc rem collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomassinus de disciplina Ecclesiastica & Vindingius ad Eustratii delineationem Ecclesiæ Græcæ p. 21. seq. Sed rationes commerciorum & frequentia itinerum cum Monachi institutis minus congruere videntur. Igitur commercii s auctor forte cum valedixisset, Monachi vitam est amplexus. Libro quinto Topographiæ plura occurrunt quæ iisdem prope verbis memini me legere in Chronico Paschali quod vulgo appellant Alexandrinum. Forte uterque scriptor ex communibus hausit fontibus. Præcipue vero jucunda est hujus Topographiæ lectio, quod ex ea Veterum Christianorum sententia de orbe terrarum haud sphaerico sed plano non modo explicata sit perspicue, sed etiam propugnata variis argumentis, atque ita proposita, ut quomodo secundum hanc hypothesin eclipses, ortusque & occasus siderum animo suo conceperint atque intellexerint boni illi homines, perspiciatur. Rem totam nescio an apud quenquam alium veterum obviam, ex auctoris, & Magistri ejus Patricii Mathematici mente, figura ære descripta adumbratam lectoris oculis præsentī loco, cum Topographia ipsa in paucorum adhuc manibus versetur, offerre volui.

IV. Index scriptorum & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum.

Amphilocheus familiaris S. Basilii, in Jambis ad Seleucum. Lib. VII. pag. 292.

Anastasius Mechanicus. VI. p. 264. Idem ut videtur cui librum septimum inscripsit, *Φιλοπνευστὸς αὐδραγ.* VII. pag. 274. *Φιλόχελς* 275.

Apion Grammaticus, Ægyptiacarum rerum scriptor. XII. p. 341.

Apollinaris hæreticus. V. p. 242.

Hhhh 3

Apollo-

- Apollonius Molo, quem inter scriptores rerum Ægyptiacarum (è Josepho, ut videtur) refert. XII. p. 341.
- Archimedes Geometra & Arithmeticus incomparabilis. III. pag. 182.
Ejus *παραγωνισμοὶ κύβων*. ibid.
- Aristoteles. I. p. 121. III. p. 177. 179. Contra eundem, quod cœlum non constet è quinta quadam essentia. I. p. 117. seq. Ejus sententia de duplici qualitate singulorum elementorum explosa. pag. 123.
- Arius hæreticus. V. p. 242.
- Athanasius Alexandrinus Episcopus. VII. p. 292. Ex ejus Epistolis festalibus secunda, quinta, sexta, vigesima secunda, vigesima quarta, duo & undetrigesima, quadragesima, quadragesima secunda, tertia & quinta. X. p. 316 - - 319.
- Οἱ ἔξωθεν Ἀῆτικοί*. V. p. 197.
- Babyloniorum opinio, cœlum esse sphaeram. VIII. p. 305.
- Basilii Amphilochoi amicus. VII. p. 292.
- Berosi *χαλδαϊκὰ γράμματα*. XII. p. 340.
- Brachmanes. II. p. 137.
- Cadmus è Tyro litteras in Græciam intulit. V. p. 206. XII. p. 343.
- Chæremon Ægyptiarum rerum scriptor. XII. p. 341.
- Chaldæi *ἐκ τῶν ἑβραίων* barbaricam sphaeram Ægyptiis tradidere. III. pag. 159.
- Christianus scriptor qui cœlum sphaericum professus, illud dissolvendum esse adversus Ethnicos docuit, impugnatur VII. pag. 274: 299.
- Dius & Menander qui Tyriorum antiquitates in Græcam linguam transulerunt. XII. p. 342.
- Ephorus, è cujus Historiæ libro quarto profertur insigne fragmentum II. p. 148. Hoc Græce ex Mediceo Cosmographiæ codice excerptum ediderat Jac. Gronovius Vir Clariss. in calce appendicis ad Geographica antiqua. Lugduni Barav. 1699. 4.
- Epiphanius de mensuris ac ponderibus. X. p. 326.
- Epistolæ Catholicæ Jacobi, Petri, Joannis, Judæ non omnes ab omnibus Ecclesiis recipiuntur. VII. p. 292.
- Οἱ ἔξω, οἱ ἔξωθεν, οἱ ἐκτός* III. p. 175. IV. p. 190. IX. p. 310. &c.
- Euclides Arithmeticus & Geometra. III. p. 182.

Eu-

- Eudoxus Cnidius, Pythagoras ac Plato in Ægypto Altrologiam didicerunt. III. p. 159.
- Eusebius Pamphili. III. pag. 174. Ejus Historia Ecclesiastica. VII. pag. 292.
- Eutyches hæreticus. V. p. 242.
- Græci, Ἑλληνικὴ γλῶσση. VI. p. 260. 272. &c.
- Gregorii Nazianzeni sermo de Paschate. X. p. 319.
- Epistolæ ad Hebræos auctor Paulus Apostolus. V. p. 254. 255.
- Hebræi in diserto plurimis lapidibus memoriam profectionis suæ literis Hebraicis inculpsere, quos vidisse se testatur auctor V. p. 205.
- Homerus nunquam νόμος * vocabulo usus. XII. p. 343.
- Hyperidis Oratio contra Patroclum. V. p. 197.
- Joannes rogatus à fidelibus Evangelium scripsit velut in supplementum reliquorum quæ probavit Evangeliorum. V. p. 248.
- Joannis Chrysostomi sermo de Eleemosyna. X. pag. 327. Commentarius in Epist. ad Ephesios. ibid. ad Hebræos. p. 328.
- Josephus. III. p. 174.
- Irenæus VII. p. 292.
- Judæi ἡλωμεμένον sive Messiam expectantes. VI. p. 271.
- Lycurgus legislator. XII. p. 342.
- Lyfimachus Ægyptiarum rerum scriptor. XII. p. 341.
- Manetho de rebus Ægyptiis. XII. p. 341.
- Manichæi. V. p. 242. 262. VI. p. 271. 272. 273.
- Μαρκιωνιστῶν. V. p. 242.
- Menander Historicus. Supra in *Dius*.
- Menander Comicus. V. p. 198.
- Μοντανοὶ Montanistæ. V. p. 262.
- Moyse primus scriptor à Deo litteras edoctus. III. p. 174.
- Origenes VII. p. 298. 299.
- Pamphilus Hierosolymitanus cui primos sex libros inscripsit auctor I. p. 114. II. p. 124. VIII. p. 305. ἀπείρα κεφαλῇ. VI. p. 260. πᾶσι θεοφιλέστα. p. 266.
- Patricius Mathematicus à Chaldæa profectus in Ægyptum, à quo edoctus auctor quæ de mundo tradit. VIII. p. 306. Idem forte quem

* Hanc observationem, ut alia, è Josepho mutuatus est noster. Vide lib. r. contra Apion. p. 1071. Occurrit quidem νόμος vocabulum hymno in Apollinem v. 20. non tamen de lege civili sive morum sed πόλις.

616 SCRIPTORES IN TOPOGR. CHRIST. Lib. III. c. XXV.

- Θεότατος διδάσκαλος vocat II. p. 132. V. p. 192. Byzantii defunctus II. p. 125.
- Petrus cui inscripsit librum VIII. p. 300. 307. Φίλιππος p. 308.
- Philonis Carpathii commentarius in Canticum Canticorum. X. pag. 329. in Hexaemeron p. 330.
- Plato III. pag. 277. 179. Ejus Timæus. XII. pag. 341. Vide & supra in Eudoxo.
- Procli commentarius in Timæum Platonis XII. p. 341.
- Ptolemæus ὁ πρὶν Ἀλεξάνδριαν πολιορκήσας VI. pag. 268. Ptolemæus nempe Evergetes primus, cujus monumentum Aduliticum refert II. pag. 141. seq.
- (Claudius) Ptolemæus. III. pag. 177. Astronomus incomparabilis. pag. 182.
- Pythagoras. III. p. 179. Vide & supra in Eudoxo.
- Pytheas Massiliensis. II. p. 149.
- Pro Salomone ** legendum Solon. XII. p. 342.
- Samaritani. V. p. 262. VI. p. 271. 272.
- Severiani Gabalorum Episcopi liber primus, secundus, tertius, quartus & sextus in Hexaemeron. X. pag. 320. liber contra Judæos. VII. pag. 292.
- Socrates. III. p. 179.
- Solon. Vide paulo ante in Salomon.
- Sopater mercator cum quo auctor versatus. XI. p. 338.
- Stephanus Mathematicus, presbyter Antiochenus. VI. p. 264.
- Syri. VII. p. 292.
- Οἱ Τετραπλόγοι. V. p. 205. 213.
- Teucer Locrorum legislator. XII. p. 342.
- Theodosius Alexandrinus schismaticus CPoli degens, tunc cum auctor scriberet, adhuc superstes. Ejus in quadragesimum assumptionis. X. p. 331. alia ἐξήγησις. ibid. In dictum, Pater si possibile est, transse calix iste, ibid.
- Theophili Alexandrini Epistola prima festalis. X. p. 320.
- Thomas Edeffenus Patricii discipulus, Archi-Episcopus & Catholicus Persidis. II. p. 125.
- Timæus Philosophus (apud Platonem) XII. p. 340.

Timo-

• Similem errorem observabis apud Theophilum Antiochenum lib. 3. ad Autoly cum pag. 120. edit. Paris.

Timotheus ὁ ἱερεὺς, Theodosii Alex. decessor. X. p. 332. seq.
 Tryphon Phalereus quem consuluit Philadelphus de libris sacris He-
 braeorum in Græcam linguam transferendis. XII. p. 344. Try-
 phonem pro Demetrio appellat auctor, ex memoriæ ut videtur
 lapsu.
 Xenophanes. II. p. 149.

V. Scripserat & alia hic auctor Cosmographiæ, quorum ipse
 facit mentionem. Sunt autem hæc :

1. Descriptio terræ ad Constantinum. *περὶ τὸ φιλόχρῃστον Κων-
 σταντίνον βιβλίον, ἐν ᾧ περὶ γῆρας πάλαι παλαιότερον πᾶσι τῇ γῇ, ἢ τε πέραν δ' Ὠκεανῶ
 καὶ αὐτῇ καὶ πᾶσι αἱ χώραι ἐπὶ τῇ καὶ νότια μέρη τὰ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως δ' Ἰνδο-
 αίας Ὠκεανῶ, λέγουσιν ὅτι Νεῖλός ποταμός καὶ αἱ ὠρεαί κέκρυμτοι καὶ τὰ ἔθνη τὰ
 ἐν τῇ Κεχρύπῃ πάσης καὶ Αἰθιοπίας, ἔτι τε καὶ Ἀράβιός κόλπος καὶ αἱ ὠρεαί κέκρυμτοι
 χώραι καὶ ἔθνη ὅως πάλιν δ' αὐτῶν Ὠκεανῶ, ὁμοίως καὶ ἡ μέση γῆ ὅτε ποταμὸς καὶ δ'
 κόλπος καὶ αἱ χώραι καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἐν αὐτῇ.* lib. I. p. 113. Hujus operis vel
 lacrymis deploranda jactura videtur clarissimo Montfaucono.

2. Adumbratio sive imago universi & motus siderum facta ad
 imitationem sphaeræ armillaris Græcorum, atq; de illa imagine liber ad
 Homologum Diaconum. *Ὁ σκάρφῃ δ' πασὶ καὶ τῷ ἀστροῦ κινήσεως ὁ
 παρ' ἡμῖν γινώσκων καὶ μίμησιν τῶν ἐργατικῆς τῆς ἐξωθεν σφαίρας, καὶ ὁ παρ' αὐτῷ
 λόγος πρὸς τὸ Θεοφιλέστατον διάκονον Ὁμόλογον Διοσκουρίδην.* lib. I. p. 114. Idem
 forte opusculum respicit VII. p. 274. ubi ait se ἐτέρῳ συγγραμμάτων docuisse
 se quod cælum non sit sphaera, nec circulariter moveatur.

3. Commentarius sive *παρόρημα* in Canticum Canticorum,
 ad Theophilum amicum suum. VII. p. 300.

CAPUT XXVI. DE NICANDRO COLO- PHONIO.

De Nicandro & illius aetate. 1. Eius Theriaca, & in hac scholia Græca quæ exstant, cum Scholiasta variis deperditis. 2. Alexipharmaca & duplicia scholia edita, Eutecniique in medicâ Paraphrasis. Epigramma Nicandri in Othryadem. 3. Scripta deperdita Nicandri. 4. Varia editiones & interpretationes. 5. Nicandri plures. 6. Index scriptorum in scholiis Græcis allegatorum. 7. De Andromacho & aliis Theriaca scriptoribus deperditis. 8. Poeta Vetus de herbarum sacrarum virtutibus, Græce & latine, cum versione & notis nunc primum editis D. Jo. Kemtorphi Hamburgensis. 9.

I.

NICANDER Damnæi F. ut ipse auctor est, (Xenophanis, ut Suidas habet) Grammaticus, Medicus & poeta inclutus fuit, patria passim à veteribus dicitur Colophonius, etiam in veteri Epigrammate lib. 1. Anthologiæ c. 39. in Medicos p. 85. quo Colophon (Joniz civitas) celebratur eo potissimum nomine, quod duo insignia lumina protulit, Homerum & Nicandrum. Equidem scriptor Græcus vitæ Nicandri testatur Dionysium Phaselitem (libro de Poesi Antimachi, cujus imitator & ἡλωτής Nicander fuit) tradidisse, quod Aetolus genere fuerit. At idem Dionysius libro de Poetis retulit, Nicandrum à majoribus suis hereditate accepisse sacerdotium Apollinis Clarii, qui lucum & fanum habuit non procul Colophone. Opidum quoque fuisse Clarum (quod video eruditissimum Cellarium addubitare T. 2. notitiæ orbis antiqui p. 77.) docere videtur Nicander in extremo Theriaca ita de se loquens:

τὸν Ἐρεψι Κλάριον Φόσσα πολὺ χη.

Ceterum in Aetolia quoque versatum, vitæ auctor ait patuisse ex ejus de Aetolia commentariis, quibus non modo res Aetolorum, sed quoque situm regionis, plantasque, quas illa proferi, diligentissime describerat. Floruit temporibus Attali Pergami Regis, qui sceptrum tenuit ab Olymp. CLV $\frac{1}{2}$. ad CLX $\frac{1}{2}$. Huic librum inscripta (unum ex iis, qui perierunt) alloquutusque Regem est his versibus:

Τευθρανίδης, ὃς κληρὸν αἰὲ πατρῴον ἔχων
κέκλυθι· μή δ' ἀμνηστὶς ἔστω· ὑμῖν ἐνέζης

Κηλ'

Ἀλλ' ἐπεὶ σὸς ῥίζαν ἐπέκλυον Ἡρακλῆϊ
 Εἰς ἑὶ Λυσιακῆς τε περὶ Φρονῶν, ὡς Πελοπῆς
 Ἰπποδάμεια φύτευζεν ὅτ' ἀπὸ ἧρας το πύλῳ.

Facile ex hac temporum differentia scriptor græcus * Vita Arati sub Ptolemæo Lago ac Philadelpho clari Poetæ refellit fabulam, quam nonnulli pridem temere tradiderunt, quasi æquales ambo vixissent Aratus & Nicander apud Antigonum Macedoniæ Regem; & hic Arato, qui Medicus fuerit, præcepisset, ut Phænomena cœlestia scriberet, Nicandro contra Astrologo & rei medicæ imperito in iunxisset scribenda Theriaca & Alexipharmaca. Tam parum credibilis est hæc fabula, totaque commentitia, ut ne Gyrardo quidem velim assentiri, qui ex ea Nicandrum quendam à Poeta nostro diversum Arati æqualem Astrologum colligit. Neque scriptori græco vitæ Theocriti per Aldum edito credo æquales fuisse sub Ptolemæo Philadelpho Aratum, Callimachum, Nicandrum. Hoc saltem est certissimum, diu posteriorem Arato Nicandrum nostrum fuisse; & in Georgicis quidem, ut docet Cicero, non autem in ceteris suis monumentis res à scientia sua & studio alienas literis tradidisse. Effigies Nicandri, qui Medicis à Plinio plus simplici vice accensetur, inter Medicos occurrit altera manu tenens librum, altera serpenti adrepenti medicamen obvertens, in vetustissimo codice MS. Dioscoridis Bibliothecæ Augustissimi Imperatoris ex quo dedit illam Lambecius T. 2. comment. p. 196. & à Lambecio Nesselius parte 3. p. 7. & Gronovius thesauro Antiquitatum Græcar. T. 3. lit. hh.

II. Ex scriptis Nicandri duo tantum hæc poemata Heroica supersunt, quanquam poemata negat esse Plutarchus ** quia licet versibus scripta sunt, nihil tamen fingunt more Poetarum. Unum est ΘΗΡΙΑΚΑ *** sive de bestiiis venenatis & adversus illas remediis ad Hermesianæ amicum suum. Hoc sine ratione Nicandro abjudicare ausus fuit

Iiii 2

Scho-

* In Uranologio Petavii p. 149. edit. Amst.

** Plutarch. de audiendis Poetis pag. 16. ἡν ἴσμεν δὲ ἀμυδρὸν καὶ ἀψευδῆ πρόησιν. τὰ δ' ἐμπροκλέντες ἔπη καὶ Παρμενίδου καὶ θηριακὰ Νικάνδρου καὶ γινωμολογίαι θεόγγινθ' ἄλθοι εἰσὶν κεχρημένοι παρὰ ποιητικῆς ὡς περὶ χημείων ὄγκον καὶ τὸ μέτρον ἵνα τὸ πλεον διαφύγῃ.

*** Galenus IV. in 6. Epidem. T. 5. p. 521. edit. Basil. καλεῖται δὲ ἀλεξιφάρμακα μὲν ὅσα τοῖς δηλητηρίοις ἀντίστανται. θηριακά δὲ, ὅσα τὰς τῶν θηρίων ἰαταὶ ἀντίστανται.

Scholias ineditus Dionysii Thracis in loco quem descripsi supra lib. 2. c. 8. §. 11. Tribuunt enim Theriaca Nicandro præter veterum codicum fidem scriptores antiqui sine controversia, Strabo lib. XVII. p. 641. Galenus de theriaca ad Pisonem T. 2. p. 461. (ubi versum 150. cū seq. adducit) Athenæus, Plutarchus, Apulejus in Apologia, Artemidorus II. 13. Epiphanius, aliique quamplurimi. Metaphrasin *Θηριακῶν* Nicandri jambis græcis 1370. scripserat *Marianus* quidam sub Anastasio Imp. teste Suida. Hodie *græca scholia* in istud Nicandri carmen existant incerto auctore, antiqua tamen & docta, quæ forte legit auctor *Erymologicæ* Magni in *ἀριζων* cum ait: ἕως εὐρεν ἐν ὑπομνήματι Νικάνδρου ἐν θηριακοῖς. Multi autem Nicandrum olim & hoc potissimum poema interpretati sunt Grammatici; Stephanus enim Byz. in *κωρώπη* cum verba ἐ Nicandri Theriacis v. 613. protulisset, subjungit: οἱ δὲ ὑπομνηματίσαντες αὐτὸν Θέων καὶ Πλάταρχος καὶ Δημήτριος ὁ Φαλέρειος Φαζι &c. Plutarchum intelligit Charoneum, inter cujus scripta Lamprias memorat *εἰς τὰ Νικάνδρου θηριακά*. Sed Demetrius utique junior aliquis intelligendus, quia celebris ille Demetrius Phalereus Nicandro, ut notum est, antiquior fuit, unde vocabulum *Phalerei* ab aliena manu in Stephani codices irrepsisse suspicabatur Jonsius p. 210. Demetrium vero medicum Galeni æqualem & M. Aurelii Imp. Archiatrum respici existimaverim, cujus meminit ille c. 12. de Theriaca ad Pisonem & lib. 1. de Antidotis c. 1. vel Demetrium Chlorum qui in scholiis Græcis subinde allegatur. Porro jam animadversum est à doctiss. Holstenio ea quæ ex Grammaticis illis Stephanus dicto loco profert, in scholiis, quæ habemus non reperriri. Pamphili Grammatici Aristarchei *εἰς τὰ Νικάνδρου αἰετὴν ἡγῆται* Suidas memorat in *παμφ.* *Diphilum* Laodicensem ἐν τοῖς περὶ τὸ Νικάνδρου θηριακῶν allegat Schol. Theocriti Idyll. 10. Athenæus VII. pag. 314. *Isaacium Tzerzen* Nicandri interpretem Ambrosius Calepinus in dictionario, ubi agit, de locustis; quod Gesnero mirum merito visum. Euteneii (alii Eutechnium vel Euthenium male scribunt) Sophistæ Paraphrasis inedita Theriacorum & Alexipharmacorum Nicandri latet in Bibliotheca Imperatoris, teste Lambecio lib. 2. commentar. p. 566. 594. Latet etiam in Bibliothecis Galliæ, ut notat Labbeus in Bibl. nov. MS. p. 123. 386. At icones insectorum venenatorum, quæ describit Nicander ex codice Bibl. Cæsareæ cum interpretatione exhibuit Lambecius lib. VI. pag. 294. seq. & post Lambecium Nesselius Catalogo MSS. Bibl. Cæsareæ parte III. post paginam octavam.

III. Alterum Poema Heroicum Nicandri, quod habemus, inscribitur ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΑ, *de remediis adversus venena* (non ictu vel morfu bestiae inflata; de illis enim Theriaca agunt, sed per cibum vel potum hausta) ad Protagoram Cyzicenum. In hac præter Eustecni paraphrasin ineditam, de qua jam dixi, *duplicita scholia Græca* exstant sapius vulgata, breviora altera, altera prolixiora, incertis auctoribus: quanquā Michael Nicander ubi scriptores in Gnomologia Stobæana allegatos recenset p. 11. laudat *Athenæum* scholiorum græcorum in Alexipharmaca Nicandri auctorem.

Epigramma in Othryadem sub Nicandri nomine (incertum an nostri) occurrit in Anthologia lib. III. c. 5. p. 299. Legitur & alius versiculus Nicandri in eadem Anthologia lib. I. p. 125. sed quem petiit ex Theriacis (v. 767.) jam observavit Joh. Brodæus.

IV. Scripta Nicandri deperdita.

Αἰτωλικά. Erymol. M. in Ἀΐδωα. Tzetza ad Lycophronem: scriptor græcus vitæ Nicandri, tum Nicandri & Apollonii Scholiastes, qui tertium librum allegat. Tertium etiam librum Athenæus VII. p. 296. Primum ibidem & XI p. 477. & Harpocratio in Ὀύσιον. & Macrobius V. 20.

Ex Nicandri Βοιωτιανῶν binos versus Hexametros profert Athenæus VII. pag. 329.

Γεωργικά. Suid. Laudat & Eustathius & Schol. Aristoph. & sæpe Athenæus. Cicero autem 1. de Oratore: *de rebus rusticis*, inquit, *Nicander homo ab agro remotissimus poetica quadam facultate, non rustica, scripsit præclare.*

Γλωσσά. Eustath. Scholiastes Aristoph. Athenæus VII. p. 288. Νικάνδρου ὁ ἐποποιὸς ἐν γεγραμμένοις.

Ἑπτακομύων. (ita legendum non ἑπτακομύων viderunt viri docti Rutgersius II. 18. Var. Lect. Jonsius p. 183. Harduinus ad Plin. T. 1. p. 122. Vossius IV. 14. de Hist. Gr.) libri quinque. Suid. Primum Stephanus Byz. in ἀσπυλάθρα. Quartum allegat Antoninus Liberalis c. 12. & Athenæus VII. p. 305. Respicit hoc opus Antoninus Liberalis c. 35. & Tzetzes ad Lycophronem. Laudat & Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 47. Athenæus III. p. 82.

Ἑρμηνεία. five περὶ Ἑρμηνείας librum 2. allegat Schol. Apollonii IV. 7. Confer Rutgersium II. 18. Var. Lect. Vossium p. 474. de hist. Græcis. Librum quintum laudat Stephanus in ἄθως.

Ἡμίσευβοι. Schol. Nicandri.

Θηβαϊκῶν librum tertium laudat Schol. Nicandri. Respicit Plutarchus de Herodoti malignitate.

Θρακικά Nicandrum scripsisse suspicatur Jonsius ex loco Schol. Apollonii lib. I. v. 29. sed non est necesse, cum Thraciæ urbis Zonæ in alio meminisse opere Nicander potuerit.

Ἰατρῶν σωπαγωγῇ. Suid. Nescio unde hauserit doctissimus Bartholinus quod p. 100. de Medicis Poetis affirmat hoc Nicandri opus scriptum fuisse versibus senariis.

Κολοφωνακῶν librum III. Athenæus VII. p. 296. XIII. p. 569. Librum sextum Harpocratio in πάνδημῳ.

Μελισσεργικά Athenæus II. p. 68.

Νύμφιοι. Schol. Nicandri.

Οἰταικῶν librum I. Schol. Apollonii I. 50. librum II. Athenæus VII. p. 282. & IX. p. 411.

Nicandrum ἐν Ὀφιακῷ laudat Schol. Nicandri. Suidas in πάνμφιλῳ ait Grammaticum hunc scripsisse εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα, καὶ τὰ καλῶς ὀφικά. Quo in loco Ὀφιονικά legit Lambec. II. de Bibl. Vindob. p. 541. suspicatus Nicandrum fuisse auctorem illorum Ὀφιονικῶν, quæ sub commentitii Conchlacis nomine edita memorat & explodit Galenus lib. VI. de simplic. Medicament. T. 2. p. 68. seq.

Nicander ἐν ἑκτῷ πεπτεῖων. Athen. XIII. p. 906. Jonsius p. 153. legit πεῖ πετεινῶν.

Περὶ ποιητῶν. Parthenius Erotic. c. 4. περὶ τῶν κολοφῶνι ποιητῶν Schol. Nicandri. In hoc libro Nicander Homerum Colophonii asseruit, ut ex vita Homeri & illa, quam Plutarcho tribuunt, & illa, quam Allatius edidit, observat Jonsius.

Προγνωστικῶν Hippocratis Metaphrasis Carmine Heroico. Suid.

Σικελλα Schol. Nicandri. Librum decimum Steph. in ζῳγῶν.

τάκινθῳ. Schol. Nicandri.

Ἰπνῳ. Schol. Nicandri.

Περὶ χρηστηρίων πάντων libri III. Suid. Male Lonicerus, libros quinque.

V. Nicandri editiones Græcæ.

Prodierunt Theriaca & Alexipharmaca Venetiis primum ex Aldi officina A. 1499. fol. una cum scholiis græcis margini statim adscriptis. Ad calcem Dioscoridis. De-

Deinde recusa sunt ab eodem Aldo ibidem, cum græcis scholiis & ἐξηγήσει σαθρῶν, μέτρων, σημείων ἢ χαρακτηριστῶν A. 1523. 4. & à Joh. Sotere. & Colonia A. 1530. 4.

Denique sine scholiis, sed perquam nitide & emendate inter Poetas Principes H. Stephani Paris. 1566. fol.

Latina & græcolatina.

Latina prosa & Nicandrum & scholiorum selecta transtulit *Johannes Lonicerus*, cujus versio vidit lucem Coloniae 1531. 4.

Carmine latino Alexipharmaca pariter & Theriaca non infelicitè (etsi paulò licentius quandoque) reddidit *Euricius Cordus* Medicus Marpurgensis ac Poeta, inter cujus Poemata ab Henrico Meibomio collecta legitur. Helmstad. 1614. 8. Prodierat antea separatim Francof. 1532. 8.

Johannes quoque *Gorrazus* Medicus Parisiensis Metaphrasi Poetica eleganti donavit Nicandrum, cum qua editus est græce & latine Paris. 1557. 4. apud Morellum, additis etiam græcis scholiis antiquis & Gorrazii notis. Alexipharmaca cum ejusdem Gorrazii versione & notis prodierant A. 1549. 8. Exstat præterea Nicander Græce & latine cum Loniceri versione in corpore Poetarum græcorum, quod à Jacobo Leclitio editum est Genevæ 1606. fol.

Ottonem Brunsfelsium in Jatrii sui Medicaminum libr. IV. velati Epitomen retulisse totius Nicandri, notavit Gesnerus in Bibl.

Gallica.

Verbis Gallicis Nicandrum complexus est *Jacobus Grevinus*, quem nec latino utut nitido interprete Gorrazo, nec græcis ipsis cedere elegantia scripsit Thuanus ad A. 1570. Prodiit Grevini interpretatio una cum duobus ejus libris de venenis & antidotis Antverpiæ apud Christoph. Platinum, A. 1567. 4.

VI. *Alii Nicandri.*

Nicander Alexandrinus, cujus *πείρ τ' ἀριστὸς μαθήτ' laudat* Suid. in *Ἀρχαίων*.

Ni-

- Vide sis de hoc Grevino & ejus scriptis Verderii Bibl. Gallicam p. 604, seq.

Nicander Apolloniarum præfectus, in Numo apud Laur. Begerum T. I. thesauri Brandenburg. p. 610.

Nicander Chalcedonius, quem ἐν τετάρτῳ τῆς πρῆσις (Bithyniæ Regis) συνημάτων allegat Athenæus XI. p. 496.

Nicander Euthydami F. quem colloquentem inducit Plutarchus lib. de sollertia animalium & in sympotiacis. Eidem librum περὶ ὧ ἀκρίων inscripsit.

Nicander ineptus Sophista, cujus mentio apud Philostratum in Damiani vita p. 601.

Nicander Thyatirenus, cujus Glossis Atticis sæpius utitur Athenæus & Harpocratio, qui librum XVIII. Ἀττικῆς διαλέκτου laudat in ἑξαλοφῶν & librum περὶ τῶν δῆμων, (de populis Atticæ) in θυρωγῶνιδαι & Τιτανιδαι.

Nicander Pater Zenonis apud Goltzium in numo. Jonsius pag. 117.

Ambrosius denique Nicander Toletanus, qui circa A. C. 817. S. Cyriaci Episcopi Anconitani Martyrium versibus latinis scripsisse, & Cataleptes sive argumenta in Silii Italici libros composuisse traditur.

VII. Index Scriptorum in Scholiis græcis ad Nicandrum laudatorum, concinnatus à me ad editionem Aldinam 1523. 4.

Pag. 27. incipiunt Scholia in Theriaca.

Pag. 63. b. Scholia priora breviora in Alexipharmaca.

Pag. 66. Scholia posteriora prolixiora.

AcuGlaus 27. b.

Egyptii 35.

Æoles 44. b.

Ælchylus 71.

ἐν βασίλει 38.

Ætoli 38. 50. 67. b.

Agathocles ἐν τῷ περὶ διαίτης 50.

Aglaïas 64. b.

Alcibiſ Alciſ herbæ repertor

46. b. 47. 51. b.

Alexander ἐν τῷ περὶ θηελκῶν 62. b.

Amyn-

Amyntas 58.

Anacreon ἐν τῷ περὶ εἰζορματῆς 49.

Andreas Medicus 58. b. 65. b. 86.

88. b. ἐν τῷ περὶ χροῦς καὶ καὶ ἡλικίας 52. b.

Antigonus 36. 41. b. 48. a. b. 55.

56. b. 59. b.

Antimachus 38. b. 44. b.

ejus imitator Nicander 27.

Apollodorus 56. b. 87. 88. ἐν τῷ

περὶ θηελκῶν 54. 60.

Apol-

Apollodorus 56. b. 87. 88. ἐν τῇ περὶ
θηρίων 54. b. 60. ἐν τοῖς ὁμήρου 80.
b. ἐν τῇ περὶ βοιωτῶν 47. b.

Apollonius 38. b.

Apollonius Memphites 28. b.

Apollonius Rhodius ἐν τῇ τῷ Ἀλ-
ξάνδρου κτίσει 27. b.

Aratus 32. b. 42. b.

Archæus (forte leg. Achæus) ἐν
τοῖς περὶ Ἀρχαίωνα κτίσει καὶ τὸν
πρὸς Ἐρυθραίων πόλεμον 49. b.

εἰς ἀρχαίους 28. b.

οἱ νεώτεροι 50. b. 69. b.

Archelaus ἐν τοῖς διφύλλοις 58. b.

Archilochus 34. 35. b. 39. 49. b.

Aristarchus 55. b.

Aristeas 52. b. forte leg. Cra-
teas.

Aristides 41.

Aristophanes ἐν τῇ γήρᾳ 38. b.

Aristoteles 29. b. 45. b. 54. 58. 64.
b. 65. 78. 80. b. διαλεγόμενον περὶ
ἡρώων 51. ἐν τῇ περὶ ζώων 64. b.
78. b. ἐν τε καὶ δεκάτῃ περὶ ζώων
67.

Asclepius sive Æsculapius Coroni-
dis F. Medicus 52. b.

Attici 28. b. 32. 44. b. 51. 60. b.
65. 82.

Ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ θηρίων 54. regem
Mithridatem potius intellexe-
rim, quam scriptorem cujus no-
men proprium βασιλεὺς, ut vi-
deo in mentem venisse Meursio
in Bibl. Gr.

Bā-

Bāl⊙ vide Fāl⊙

Callimachus 29. 40. b. 46. 63. b.
64. a. b. 65. 66. b. 69. b. 70. 72.
82. a. b. 88. b. ἐν τῇ Ἐκασθῇ ἢ Ἐ-
κάλῃ 62.

Chiron Chironii inventor 45. b.

Chrysippus ἐν τῇ περὶ λαχάων 59.
b.

Cleanthus 43. b.

Conilus herbæ κοιλῆς inventor.
50.

Corinnus 28.

Crateas 46. 51. 60. ἐν ῥιζοτομικῇ
52. b. Supra in Aristeeas.

Demetrius 34. 50. 56. b. χωρὶς 41.
b. 46. b. 48. b.

Demophon ἐτυμολογῶν 64. b. 80.

Diocles 50. ἐν τῇ ῥιζοτομικῇ 51.

Diogenianus 36. b.

Δίων ἐν τῇ πρώτῃ τῇ τρίτῃ σωτῆσεως
49. b.

Dionysius Periegetes 34. b.

Dionysius ἐν τοῖς ῥιζοτομικαῖς 46.
Poeta 49.

Dionysius Phaselites de Antima-
chi Poesi. *Vit. Nicandri.*

Dioscorides 28. b.

Empedocles 44.

Epactes inventor herbæ 50. b. ad
versum Theriac. 694.

Epaxnetus ἐν τῇ περὶ λαχάων 48.
b.

Erasistratus ἐν τῇ περὶ γυναικῶν 64.
69.

Eratoſthenes 44. b. ἐν ἑρμῇ 42.

Kkkk

Eu.

- Euphoriion 28. b. 29. 34. b. 38. 42. b. 60. 70 b.
 Euripides Oreste 42. b.
 Glossographi 64. b. 77.
 Hephæstio 50.
 Heraclitus 64. b. 73.
 Hermesianactis Περσικά καὶ τὰ λε-
 γόμενα εἰς τὴν ἑρακλῆω 27.
 Hermesianax junior Nicandri
 æqualis 27.
 Hermonax ἐν κρηπικαῖς λέξεσι 45.
 b.
 Δαμῶσσει οὐ χαῖλ' ὡς ἡρώδης. 41. b.
 Herodotus ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ ἄλλαις
 49. b.
 Heliodorus 28. 44. 50. 51. b. 65. 70.
 82. b. ἐν τοῖς περὶ ἑρακλῆους 27. b.
 Hippocrates 64. 67. b. 69. b.
 Hipponax 44. b. 83. ἐν τῷ πρώτῳ τῷ
 Λυδῶος ἱαμβῶν 50. b.
 Homerus 27. 28. b. 33. b. 34. b.
 35. b. 39. 40. 2. b. 44. a. b. 48.
 b. 49. b. 50. b. 55. 57. 61. 63. b.
 64. b. 65. 66. 67. 70. a. b. 71. 73. b.
 74. b. 77. 80. b. 86.
 ἐν τοῖς εἰς Ὀμηρον αὐτὸ φερομένοις ὕμ-
 νοις 71. Homeri imitator Ni-
 cander 33. b.
 Jambe jambici inventrix carminis
 64. 71.
 Jolaus 52. b. ἐν τῷ περὶ πελοποννησι-
 ακῶν πόλεων 46.
 Jones 75. b.
 Lycon 48.
 Lycophron 44. 68.
 Lyfimachus ὁ 5. Ἰπποκράτης 80.
 Menander 74. b.
 Menecrates 64. b. 72. b.
 Metrodorus ἐν τῷ περὶ σωηθείας
 49. b.
 Μικτῶν ἐν τῷ περὶ ριζοτομικῶν 49. b.
 Nicander. 35. 40. b. 44. 56. b.
 περὶ τῶν ἐν κολεφῶνι ποιητῶν 27.
 ἐν τρίτῳ θηβαϊκῶν 35. b.
 περὶ πινῶν εἰς Αἰτωλίαν ἐρχομένων
 διηγήσει 36. Ἐν ἡμιάμβοις
 41. b. ἐν τῷ Πηχεραφοριῶν ὕμ-
 νῳ. ibid.
 ἐν Ὀφιακῷ ib.
 ἐν Σικελίᾳ ib.
 ἐν νυμφίοις ib.
 ἐν Πηχεραφοριῶν ὕμνῳ 48. b.
 Nescio quid sibi velit p. 70. περὶ
 σείης ἥτις πρὸ ἀρχαίων ἀπὸ τῶ θεοῦ
 δοσιακῷ Νικαύδῳ μεταγγραμ-
 μένῳ.
 Nicandri exegetæ. 29.
 Νικόων ἐν ταῖς διωάμεσι 48.
 Numenius 37. ex eo expressit quæ-
 dam Nicander 36. b.
 ἐν τῷ θηρακῷ 50. b.
 Oppianus 31. b. 48. b.
 Ὀρφέως ὄνειρος. 44.
 Parmenio ἐν τοῖς ἱάμβοις 58.
 Πέτριχ' ἐν Ὀφιακοῖς 47. b. ἐν Ὀφια-
 κῷ 50.
 Pharicus Cretensis, inventor her-
 bæ cujusdam 80. b. ubi male ex-
 culum φαρμακῆ pro φαρμακῷ.
 Phi-

Philetas 27.

Phocylides 65. 82. b.

Plutarchus 31. b.

Praxagoras 65. b. 78. 80. b. 87. b.

Promenus Cretensis inventor pomi cujusdam 84.

Protagoras Cyzicenus, cui Nicander Alexipharmaca inscripsit 66.

οἱ τὰ ριζοτομικὰ γραψάντες 69.
Vide supra in Anacreon,
Cratevas, Diocles, Dionysius,
Micton.

ῥῶλ. ④ ὁ Δημοκρίτης ἐν τῷ περὶ συμ-
παθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν. 56. lege
ῥῶλ. ④.

Sophocles 64. ἐν αἰχμαλώτοις 28.
b. ἐν κωφοῖς (Σατύροις) 40. b.

Sophron 46. 60. ἐν μίμοις 34. b.

Solstratus 55. ἐν τῇ περὶ φύσεως ζώων
47. b. ἐν τῷ περὶ Ἑλητῶν ἢ δακετῶν
55. b. & 56. ubi male Σώκρατος.

Theo ἐν ὑπνορήματι (in Nican-
drum) 36. b.

Theocritus 31. b. 48. 50.

Theophrastus 28. b. 39. b. 42. b.
45. b. 47. b. 51. 60. 61. 64. 65. b.
88. b. περὶ φυτῶν 49. b. 51. ἐν τῇ
ποταρῆσκαϊδεκάτῃ τῇ φυτικῇ. 70.

Tyrannion 28. b.

Zenodotus Theophilus. 28.

VIII. Nicandro non absurde subijciam alios de Theriacis scrip-
tores, ANDROMACHUM præcipue Cretensem, insignem Medicum
& Neronis Archiatrum, ad quem de Theriaca, sive ut ipse appellavit αἰτι-
ότα γαλῶν Carmen non inelegans elegiacum scripsit, cujus primos ver-
sus dat Tzetzes Chiliad. XII. v. 30. seq. sed integrum exhibet Galenus
libro de Theriaca ad Pisonem, & lib. 1. de antidotis T. 2. pag. 428. seq.
edit. Basil. Latinis versibus reddiderunt Julius Martianus Rota & Joh.
Guinterius Andervacus. Eodem libro ad Pisonem confert Galenus c. 12.
seq. Theriacam descriptam à Xenocrate, Damocrate, Demetrio & Ma-
gno p. 464. seq. Et libro de Theriaca ad Pamphilianum, Critonis de
Theriaca scriptum memorat p. 472. & Menecratis p. 471. Idem libro
1, de antidotis cum retulisset Mithridatis, Attalique regum in exploran-
da antidotorum vi studium singulare, testatur de Theriaca commenta-
tos præterea Heraclidam Tarentinum, Cratevam, Discoridem, Nigrum,
Jollam & Rufum Ephesium p. 424. Exponit etiam, quæ de Theriaca
scripserat Andromachus filius in libro prosa composito cui διδασκαλίαν τῇ
ἐντὶς * Φαρμάκων titulum fecerat, pag. 430. tum suos ipse versus undecim

Kkkk 2

Hexa-

* Scripserat etiam Andromachus filius δανάκας πρὸς τὰ ἐκτὸς libris tribus. Memi-
nit

Hexametros de Hedrychoi magmatibus compositione p. 431. Galenus adscribit, & p. 437. seq. Damocratis ** *versus Iambicos plusculos de Theriaca ex ejus Carmine de antidotis*, hinc *aliam descriptionem* nescio quo auctore, *Carmine Hexametro* p. 438. seq. Denique quæ Crito de theriaca scripserat tertio τ φαρμακιδίων βιβλίων. Libro secundo de Antidotis Galenus refert Mithridaticæ confectionem ex præscripto Andromachi filii, tum Antipatri & Cleophanti, variaque alia antidota Orbani Indi, Aphrodisæ, Nicostrati, Aëlii Caji p. 441. (Galli leg. ex p. 447. seq.) & Zopyri, *** quæ idem Andromachus descripserat. Hinc Mithridaticam & alia quamplurima antidota versibus Iambicis à Damocrate tradita p. 441 - 444. & 453. 454. Similiter quæ Asclepiades Bithynus in quinto τ έντος παρθένων, quam Αζων (Mnasonis, p. 449. Νάζωνος) inscripsit, & quæ propinavit Apollonius Mus. Hinc. p. 443. improbat scripta de Venenis, Orphei Theologi, Hori Mendesi junioris, Heliodori Mendesi & Arati, versibus quibusdam Heliodori Hexametris productis εκ των προς Νικομαχον δοσολυτικων. Seqvuntur deinde Antidota varii generis variorum p. 446. Claudii Tufci, Apellæ, Zopyri, Mithridatis Eupatoris p. 447. Aëlii Galli: p. 448. Archibii, Antipatri, Aëlii Galli, Euclidis Palatiani, Zenonis Laodicensi & Minuciuni, Nicostrati & Xenocratis: p. 449. Nili Antipatri (ως Νείλῳ Αντιπατρει) Asclepiadis Bithyni, Antonii, Coi Cratippi (άνδρος και Πισσημης και κυνοσεφει) Heræ Cappadocis, Belchionii qui à Cæsare antidotum suum accepisse se aiebat & Xenonis Laodicensi: p. 450. Claudii Apollonii, Menippi, Menelai, Baphulli, & Abascanti, qui Lugduni Medicinam fecit: p. 451. Zoili & Epaphroditii Carthaginiensis, Arabæ Thebani, Charitonis οχλαγωγῶ, Simmiæ Medi, quem & ipsum infra οχλαγωγον appellat, Andreæ Apollodori (ὡς και Ηρακλειδης ο Ταραντινῶς εν τῷ προς Ασδαμαντα αναγραφει:) p. 451. Dorothei Elei, Apollodori ac Sostrati Eudemi (cujus versus Hexametros de Theriaca *** Antiochi Philometoris Galenus adscribit) Heraclidis Ta-

nit Galenus de compositis Medicament. per genera. Fuit & Grammaticus hoc nomine, de quo infra in Grammaticis.

** Hic Damocrates sive ut Plinius XXIV. 8. vocat Democrates, sanavit filiam M. Seryillii Gemini, qui Consul fuit Anno urbis conditæ 756. tertio post CHRISTUM natum, unde de ætate Democratis constat. Laudat præterea Galenus ejus φιλιατρων, κλινικὸν & Πυσικὸν, ut observavit Meursius in Bibl. græca. Porro valde probantur Galeno compositiones Medicæ versibus scriptæ, quod in illis tacilius appareat, si quid in vetbis numerisve sit ab exscriptoribus peccatum.

*** Mi-

VETUS POETA DE VIRIBUS HERBARUM. Lib. III. c. XXVII. 629

Tarentini, Hybridae Acutirostri (Ἰβειὰ ἀκτιροστῆ) & Apollonii Memphitæ: p. 492. Heræ Cappadocis, cujus jam supra meminerat, & p. 496. Nicostrati atque Amaranti Grammatici. Obiter addam, quod apud Plinium XXIX. 1. ubi Theriaces meminit, locus ita mihi legendus videtur: *Theriace vocatur excogitata compositio luxuria. Fit ex rebus sexcentis, cum tot remedia dederit natura, quæ singula sufficerent.* Pro sexcentis male puto in libris editis esse externis.

IX. Claudam hoc caput subjuncto Poeta antiquo *de viribus Herbarum Deo alicui consecratum*, quem iisdem quibus Nicandrum typis Græce pridem sine nomine edidit Aldus, ac Dioscoridi subjecit, Venetiis A. 1518. 4. Hunc integrum præsentī loco recudendum dare non dubitavi, quia lectū non indignus & brevis, virorum etiam præstantissimorum ita fugit industriam, ut pro inedito haberent, laudarentq; ; Lucas Holstenius notis ad Stephanum Byz. p. 270. If. Vossius ad Barnabæ Epistolam p. 23. & Tho. Bartholinus de Medicis Poetis p. 103. In codice MSto quem memorat Labbeus pag. 125. Bibliothecæ novæ MStorum subjicitur Joannis, Damasceni cujusdam Medici, libro de Pharmacis ad purgandum idoneis. Sed quicumque demum sit auctor, Ethnicum se & bene antiquum prodit, neque ingrata poterit ejus esse editio iterata cupido antiquitatis lectori, cum adjunctam ei viderit haud vulgatam antea versionem notasq; doctissimi viri D. JO. RENTORFII, Hamburgensis, qui ut bono publico non invidet quæ in Plutarchum & alios egregios scriptores habet animadversa præclare, mecum optabunt, quicumque ex hoc ungue eruditionem ejus industriamque metientur.

Kkkk3

POE-

¹⁰⁰ Plinius lib. XX. c. 24. tum alter, qui Valerianus vulgo vocatur lib. III. de re medica c. 17. & lib. IV. c. 38. narrant descriptionem hujus Theriacæ versibus dedicatam fuisse apud Insulam Coum in limine ædis Æsculapii.

POETA VETUS

De effectis plantarum, Deorum aulici
sacrarum.

I. Χαμαίμηλον.

II. Εάμνη δρυ.

III. Αρπημίσια μονόκλων.

IV. Πενταδάκτυλος.

V. ὁ ἴππινος, (ωεισερεών,) ὁ ὀρθός.

VI. Δίκταμνος μικρόν.

VII. Ἑλείσφακος.

VIII. Βράθυς κυπάριστος, χαμαικυπάριστος.

IX. Κοντάνελιον μέγα.

X. Βύφθαλμος.

XI. Παιονία.

XII. Πόλιον.

XIII. Μάλυ. (Ἑσάλια δρύς. Χρυσάνθιμον. Ἐρύζιμον.)

I. ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΝ.

I. Τὸς πρὸς αὐτὸς τὸ χαμαίμηλον θεραπεύει
 Σιωροδίνῃ λείον πτεριμυδόν, ὡφελίμον
 τοῖς μετρίαῖς σιν τὸ φυτὸν, φύεται δ' ἐπὶ θύωσι
 τὰ βραχύνει καλλίστην, ὁ βασιλεὺς σιν ἵστηται

5. Δε-

(a) Febres arcere chamæmelum, præter Dioscor. & Galenus T. 2. Oper. edit. Basil. Græc. p. 33. docet: qui tamen non omnes, sed eas nimirum febres chamæmeli peruntione sanari putat, quæ citra inflammationem visceris alicujus infestant, ac præsertim quæ ex humoribus biliosis aut cutis densitate proveniunt, Aëtius, Tetrab. 1. Serm. 1. de anthemide, & Macer, C. 14.

(b) Chamæmelum dicitur διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὁσμῇ, Dioscor. III. 154. p. 235. quoniam odorem mali habeat, uti Plin. N. H. XXII. 21. interpretatur. Dicitur & ἀνθεμης. Anthemis, inquit Plin. magnis laudibus celebratur ab Asclepiade. Aliqui leucanthemida vocant, alii leucanthemum, alii eranthemon, quo-

NOMINA PLANTARUM

Quarum vires Poeta persequitur.

- I. *Chamamelum*. II. *Rhamnus Hori*.
 III. *Artemisia Monoslonos*. IV. *Pentadactylus*.
 V. *Verbena supina* & recta. VI. *Dictamnus minus*.
 VII. *Eleliphacus*. VIII. *Sabina Cupressus* sive
Chamaciparissus.
 IX. *Centaureum majus*. X. *Bupthalmus*.
 XI. *Peonia*. XII. *Polium*.
 XIII. *Moly*. (*Quercus marina*. *Chrysanthemum*.
Erysimum. Quæ tria capita, cum aliis forte pluribus, considerantur.)

I. CHAMÆMELUM.

1. **F**ebriticantes (a) chamæmelum (b) curat.
 cum rosaceo (c) minutissime tritum: emolumento est
 adversa valetudine. (d) laborantibus: stirps hæc nascitur in are-
 nosis locis (e)
 brevis (f) & pulcherrima: quam versant Medici

s. in

quoniam vere floreat. Nonnulli melanthemon (MS. melanthion) vocant.
 Addit Dioscor. οἱ δὲ χρυσόκομην pro quo Oribas. L. XI. Collect. χρυσοκαλίαν
 habet), οἱ δὲ καλλίαν καλοῦσι. Alii chrysocomen, ob aurei celoris capitulum,
 alii calliam gâsa flos pulcer est, unde noster poeta καλλίαν recte adiecit, vo-
 cant. Plinîum chamæmeli, parietariæ & matricariæ historiam confundere,
 contendit Jo. Bod. à Stapel ad Theophrast. H. P. VII. p. 333. & p. 686. Non
 uni eidemque generi omnia hæc nomina convenire, ex ipso Plinîo constat:
 juxta varia ergo genera (quæ tria flore distantia ipse, ut & Macer, enumerat,
 Baubius decem exhibet) varia & diversa chamæmelum obtinere nomina dicen-
 dum

8. Ἀρχομένη θέρεται, μέγας ἤλιος ἡνίχ' ὀδύνῃ
 Ἐβδόμον ἰππεύσας περὰ ζυγὸν αὐτοῖα πάλαν.

II. ΡΑΜΝΟΣ.

Ράμνον ἔχει Πανάκεια ἐν ὁικοῖσιν παναρίσις,
 οὐνοῖσιν Φεγγαμοῖσιν ἀκαθάρτου πτελέαν.
 Ὄρεα δ' ἐστὶ Φυτὴν, τὴν δὲ σὺμπρόν ἐστι βροτοῖσι
 10. Βαστάζειν περὶ ράμνον ὅταν φθίνουσι σπλήνῃ
 Δέρκεται πάντως βροτοῖς καὶ μακρὸν Ὀλυμπον
 Κρημναμένη διώσται γὰρ δότος ῥέψαι κακοτητίαι
 φαρμακίδων τε κακῶν καὶ βάσκανα φύλ' αὐθρόπαι.
 Πρώτη γὰρ μακάρεω γ' ἐχρήσατο τῇ δὲ φυταίᾳ

15. ΠΑΛ.

dum est. Nunc in omnibus officinis interpolato Græco nomine camomilla dicitur, sic & Itali, Galli (camomille) & Angli (camomile) nuncupant, Germani, Camillen/ Camillen-Blumen.

- (c) Sensus est, perunctione chamæmeli rosaceo mixti sanari febricitantes. Oribas. Syn. I. 23. ex sudorem provocantibus est chamæm. siccum, tritum, oleo perfusum, cute valenter perfricata. Ex Nechepsone Ægyptio Aetius hæc accurate tradit quem, nulla tamen ejus mentione facta, plene descripsit Callor Durantes Herbar. p. 85. edit. Rom. cujus verba Italico idiomate hæc sunt: *Si fiori raccolti senza le foglie posti nel mortaio, et incorporati con l'olio di camomilla et fatto uno trosciscio et dissolvendosi poi con l'olio medesimo, et ungendosi ne chi patisce qual si voglia specie di febre, li guarisce, se subito che i febricitanti sono nati, si mettono in letto caldo a sudare ben coperti.* Observandum (1) Veteres non solum sicco calore aut balneo, (V. Celsum, II, 17, p. 93. edit. Clariss. Almelov.) sed & unctione pellicuisse sudorem. (2) Ægyptiorum sapientes, quos secuti sunt Græcorum ut & Latini principes medici, in ea fuisse sententia, sudationes ad febres abigendas esse valde proficuas. (3) Chamæmelum, ex eorundem mente, oleo mixtum, perunctione, quamvis & in potu febricitantibus fuerit exhibitum, utiliter adhiberi per sudores febrem ut tollantur.

- (d) Μετριάζω, significat apud bonos auctores, (1) modum adhibeo, ne quid sit nimium, curo. (2) remitte ago. minus acriter, minori alacritate, rem perago. Herodian. VIII. 3. p. 339. *μετριάζουσιν ἐν τῷ προθύμῳ τῆς μάχης* (3) Modeste ago. aut loquor, modeste de me sentio. *μετριάζομαι* apud Thucyd. I. p. 43. edit. Oxon. Scholiast. exponit *ταπεινὸν ἔσμεν*. Suidas *μετριάζει* interpretatur *ταπεινὸν φρονεῖ*, modeste de se sentio. (4) Moderationem adhibeo. modice fruor. (5) quæ accidunt æquo animo fero. Sed hæc significationes apud nostrum poetam locum ubi consistant reperire non poterunt, Saracen. *μετριάζει* interpretatur, medio-

5. Ineunte æstate, magnus sol quando regens habenas incedit,
septimo agitans quadrijugo orbe equos.

II. RHAMNUS.

Rhamnum (*g*) medicina omnigena habet domibus longe
optimum,

nascentem sepibus (*b*) spinam foliis decoram.

Est autem Hori (solis) planta: mortalibus quæ prodest

10. Si eam portent, quum lunam decrescendentem

vident omnes homines in magno olympo.

Suspensa, (*i*) efficax est avertendi (*k*) malignitates
veneficorum (*l*) malorum & fascina (*m*) hominum.

Prima omnium deorum hac usa est planta

LIII

15. Pal-

mediocriter affectis: ut sit idem cum illo Galen. *μαλατίζει τὰ μετρίως σκληρά*,
modice dura emollit, quod & Oribasius asserit. Sed & hæc dura & nullo exem-
plo facta est versio. Rectius ergo vertitur, ægris, infirmis aut infirmitate labo-
rantibus. Hanc interpretationem probat, Phrynicho teste, Menander, qui *με-
τριάζειν* pro *ἀδενέν* usus est: postulat sensus, firmant veteres & recentiores au-
ctores: quod ex Plin. & Dioscor. abunde constat, ac Durantes in Herbar. non ob-
scure hoc disticho indicat:

Corporis humani morbis hac denique cunctis

Est prope praesidium magnum mortalibus agris.

- (e) Dioscor. *φύεται ἐν τόποις τραχέσι & παρὰ ταῖς ὁδοῖς*. Plin. in macro solo, aut juxta fe-
mitas. Sequitur: *τὸ βραχὺ* brevis, ita & Macer: (qui in multis nostro poetæ
consentit)

Hac multum redolens est & brevis herba.

- (f) Dioscor. *Συλλέγεται δι' ἐκροῦ*. Plin. colligitur vere & in coronamenta. (ad depel-
lendum scil. capitis dolorem, ut ex Galeno constat) reponitur. Eodem tem-
pore & medici folia tusa in pastillos digerunt: item florem & radicem. Quæ
Plinii verba vocem *βασιλέειν* pulcre illustrant.

- (g) Rhamni duo genera commemorat Theophrast. H. P. III. 17. *ῥαμνὸς τε γὰρ ἡ μὲν
ἐστὶ μέλαινα, ἡ δὲ λευκή. Καὶ ὁ καρπὸς διαφορῶν, αἰκάνθη φασὶν δὲ ἀμφω*. Rha-
mnorum duo sunt genera, unum nigrum, alterum candidum, fructus quidem est di-
versus, ambo vero spinas gerunt. Plinius N. H. XXIV. 14. *inter genera roborum*,
in-

15. Παλλὰς Ἀθηναίη κέρη Διὸς αἰγιόχοιο
 Πάλλαντα κτείνας μάχαις κρατερῇφι βίηφι
 Τῆμ' ὅτ' ἀθάνατόντι θεοῖ, θητοῖσι Γίγαντες
 Σύμβαλον εἰς ἐρίδα κρατερῶν κέρησιν ἐόντες.
 Πανδαρκὴς δ' ἄρ' ἔπειπε θεὸς Νέμεσιν πολύμορφον.
 20. Καὶ νῆες ἐκ Ἀθρῆ θεῶν καὶ ἀγῶματα ῥάμνων.
 Θρέμματα γὰρ νῆας τε καλὸν φυτὸν ἐστὶ Φορῆσαι
 Πρὸς πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμονας, ἧδ' Ὀπιτομπίας.
 Παύτε γδ' ἧδ' ἰήετο βροτόφθορα φάρμακα λυγρὰ.

Schol. Τῶν ῥάμνων ἄρη ἐν λευκοσπλίνων καὶ βασιλῇ, ὡφελὲς
 πρὸς φάρμακα, καὶ πρὸς ἀνθρώπους φαύλους. Ἀρμόζει δὲ Φορῆν αὐτῶν θρέμ-
 ματα, καὶ παλοῖς ὡς τιθιθεῖται. Ὀφελὲς δὲ καὶ πρὸς πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμο-
 νας καὶ Ὀπιτομπίας.

III. ἈΡΤΕΜΙΣΙΑ ΜΟΝΟΚΛΩΝΟΣ.

- Ἀρτέμιδ' ὅσπιν' ἔτι σιωπῶν' ἔκλειπ' Ὀπιφάσκειν
 25. Ἡλὺς μέλλοντ' Ὀπι χθόνα φέγγ' ἔρυσεν,
 Ἢν πινὰ τοξίτῃ ἀόδρῃς ἐφήμισαν ἢ βοτρυτῆλιν.

Πάσι-

inquit, *rhamnus* appellatur à *Græcis*, *candidior* ἔσ' *fruticosior*. *Infloret*, *rhamos*
spargens *rectis* *aculeis*, non ut *ceteri*, *aduncis*: *foliis* *majoribus*. *Alterum* *genus* *est*
silvestre, *nigrum*, ἔσ' *quoddam* *rubens*. *Feri* *veluti* *folliculos*. Hoc loco de albo
 non nigro hic est sermo; nam *spinæ* *albæ* *fausti* *ominis* & *arcentes* *noxias* *cre-*
ditæ: *spinæ* *nigræ* *infaustarum* *numero* *semper* *habitæ*: hinc ex *spina* *alba* in
 nuptiis fieri *solitæ* *faces*. V. *Festum* V. *Patrim.* & ibi *CL. Dacerii*, not. p. 328.
Rhamnum esse *spinam* *albam*, quam *Itali* *spinam* *sanctam* *vocant*, (forſan quod
 amuletum esse contra *veneficia* *credatur*) *varia* *probant*: eadem enim de *spi-*
na *alba* *Latini*, quæ de *rhamno* *tradidere* *Græci*. Sunt tamen quibus magis pla-
 cet esse *oxyacantham*. *Ῥαμβοῦν*. V. *Stapel.* ad *Theophrast.* not.

- (b) *Dioscor.* I. 119. p. 61. περὶ φάρμακων φύσιν. *Rhamnus* frutex est circa sepes na-
 scens. Sic & *Oribas.* Coll. Med. XII.
 (c) *Suspensa*, in foribus nempe. Schol. *Nicand.* f. 60. πρὸ τῶν θυρῶν ἐν τοῖς ἐναγίσμασι
 κρημνῶσιν αὐτήν. *Diogen.* *Laert.* IV. 55. p. 260. edit. *Amst.* καὶ ῥάμνον ὑπὲρ
 θυρῶν ἔθηκεν.
 (d) *Malas* *noxias* *averruncare* *rhamnum* *vulgo* *creditum*, unde cum *Nicand.* ἀλεξιάρην,
 schol. ἀλεξικάκον *vocavit*.
 (e) *Φάρμακον*, *medicamentum*, est vox *media*, vel, ut *Pollux* IV. 25. loquitur, *ambigua*.
 Ejus

15. Pallas Minerva (u) filia Jovis Ægiochi, (à capra nutriti)
 Pallantem (o) occidens pugnis ac magna vi:
 tum quando (p) immortales dii mortalesque gigantes
 acerrimam inter se exercuerunt contentionem (q) fortissimi
 venientes.

- Omnia videns Dea Nemesis multiformis,
 20. Et templa lustravit Deorum & signa rhamno.
 Convenit ergo ut quæ aluntur & naves hanc portent plantam.
 Facit & ad dolorem capitis, dæmonas ac pompas.
 Omnia enim sanat noxia medicamenta hominibus quæ sunt per-
 nicioſa.

III. ARTEMISIA MONOCLONOS.

- Dianæ herbam (r) ab ea cognominatam tolle, quando oriens
 25. Sol rubrum jubar mittit in terram.
 Quam quidam toxitin recte nuncupant aut botryn, (s)

LIII 2

alii

Hæc verba sunt: τὸ δὲ Φάρμακον, αἰμφοβόλον, ὡς περὶ ὁ Φαρμακὸς ἢ ἡ Φαρμα-
 κὴ ἐπὶ τῶν βλαπτόντων μᾶλλον ἀκούεται. Hac ambiguitate non observata,
 sæpe à vero aberrarunt interpretes. S. Anastasia Martyr Φαρμακολογία dici-
 tur Nicephoro XIV. 10. à medica manu, omne maleficium & omnem languorem
 morbumque dei Gratia, qua ipsa polluit, depellente, ut Græci exponunt dum
 ita canunt:

Ἀναστασία Φάρμακον πῖσις μέγα
 Πᾶν Φάρμακον λύσσει, καὶ κεκαυμένη:

*Anastasia magnam fidelibus medicamentum, venenum omne solvens, esse exusta
 fuerit.* At Jo. Langus hoc medicamentum salutare in lethale vertit, dum Nice-
 phori verba: καὶ τὴν λείψανον τῆς ἀγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολευτρίας ὡς
 Συρμὴς ἠνέχθη, latine interpretatur: Reliquiæ S. Anastasiæ incantatrici ex Sir-
 mio allata. Ex qua male meditata vers. Anastasiam olim fuisse veneficam male
 tradit Cardin. Baronius ad Martyrol d. 25, Dec. V. Franc. Combefisium, in Au-
 ctar. Bibl. Græc. ad Nicetæ Paphlagonis Orat. paneg. p. 511.

- (m) Φῦλ ἀνθρώπων. (sic enim sorib) denotat homines. Φύλα γυναικῶν sunt mulieres,
 Ἰνδῶν Φύλα, Apollon. H. V. 908. Indi, Ἀθανάτων Φύλα, Heliød. Op. V. 199. sunt
 immortales dii, ut recte Cl. Grævius Lect. Heliød. c. 5. p. 28. observat.
 (n) Minervam κέρση τ' Ἀργιόχοιο Διὸς Heliød. Θεογ. V. 13. ὡς παλαιὰ vocat, ipsiq; alias
 V. 25. 52. affociat, κεραι Διὸς ἀργιόχοιο, filie Jovis Ægiochi. (o)

- Προσιθέτω δ' ἕτεροι χαρίτων σέργηθρον ἔχουσαν.
 Οἱ δ' ἕτεροι λυσίκοπον, Φιλοπάννουχον ἀγροιώται.
 Ἀθανάτων καλέεσι φυτὸν μέγα δῶρον ἔχοντες.
 30. Λύει γὰρ κόπον, ἀνδρὸς ὁδοιπόρου, λυ χείρεσσιν
 Τὼ μόνον κλωνονέχη, πῶς δ' αὖ ποσσὶν, ἔρπετά πάντα
 φεύγει, λῦτις ἔχῃ σὺ δῶ, καὶ φάσματα δαϊνά.
 Αἶμα σπιοκυρῶν ἐνέπλω ἀρδρῶσιν ἐλάσῃ
 Κλῶνας ἐλὼν μίξον ῥοδίνῳ, ζήτας δ' ἐνὶ χύτρῃ
 35. Σύνχευε τ' καίμοντα ὅλον, μέλλοντα ὑπανάγειν
 Ἑυθύς ἀπαλλάξεις ἀλγέματα ἐκ μεγάλοις.
 Ἰσχυραῖς τε γυναιξὶν ἄγαν σωτήριόν ἐστι.
 Στραγγυρᾶντα τε πᾶναι, ὅπισθ' ὀνοίοτε ῥήγμα.
 Πάντα δ' αἰὶ νοσσεργὰ πάθῃ σέλῃσαι διώκειν.

Schol. Ἀρτεμισίαν βοτάνην εἶτις ἔχει ἐν ὁδῷ, λύει τ' κάματον, καὶ ἐν ποσσὶν εἰλημμένην ἡρεῖα διώκει καὶ δαίμονας. Αἶμα ᾧ ἐπ' αὐτὰ ἀρδρα σκυρῶσθαι, κλῶνια λαβὼν μίξον μετὰ ῥοδίνῳ, καὶ ποιήτας ζῆσαι εἰς χύτραν σύνχευε τὸν πᾶντα ὅλον, ὡς ὑπάγει κοιμᾶσθαι. Καὶ ἰσχυραῖς γυναιξὶ πᾶν βοηθεῖ. Στραγγυρᾶν πᾶναι, καὶ ὀπισθ' ὀνοίε ῥήγμα.

IV.

- (*) Πάλλας est nomen gigantis quem Minerva occidit, unde & cognomen Palladis accepisse tradunt Grammatici. Apollod. L. I. c. 6. pag. 18. de Minerva sic scribit: Πάλλαντα δὲ τὴν δορὰν ἐκτεμῆσαι, ταύτην καὶ τὴν μάχην τὸ ἴδιον ἐπέσπευσεν σῶμα: Pallanti autem pelle detracta in pugna, suum sibi corpus contexit.
 (†) Ἀθάνατοι dii, θνητοὶ homines, Hesiod. & Homer. (V. II. E. V. 340. 343.) passim. Non autem Jupiter solus, sed & alii dii ἀθάνατοι fuerunt dicti, Plut. de superst. ἀνοσοὶ καὶ ἀγήραιος, morborum & senii expertes.
 (‡) κάρτισσι (vel κρατίσσι) leg. ita hanc vocem exhibent Cl. Holstenius ad Stephan. p. 270. & I. Vossius in Barnab. Epist. p. 315.
 (§) Artemisiam ab Artemide cognominatam etiam Plinius XXV. 7. memorat, quoniam privatim medeatur feminarum malis. Quod autem ibi legitur, ab Artemisia Mausoli uxore hanc herbam adoptatam, quæ antea parthenis vocabatur: error est Plinii, artemisiam Mausoli cum Lygdamidis filia confundentis. Ante enim Artemisiam Mausoli tempora nomen id obtinuisse ex Hippocrate qui eam artemisiam (Sec. III. p. 47. & V. p. 173.) nuncupat, satis constat. Ab Artemisia autem I. ygdamidis filia, quæ Persico vixit bello, nomen hanc herbam usurpasse à veritate non videtur alienum. V. CL. Allatium Not. ad Phil. Byz. de 7. orbis mirac. infert. T. VIII. Theauri Græc. antiq. C. 2682. ubi & poetam nostrum, quem auctorem carminum de herbis vocat, & quidem tres priores de artemisia ex eo

alii vero pasitheam Gratiarum amoris incensivum habentem:
 Alii Lylicopin (r) aut philopannichon, quomodo rustici eam
 vocant:

Immortalem vero plantam appellant magnum donum qui possident.

30. Solvit enim (*) lassitudinem viatoris, si in manibus monoclonon (x) teneat: circum pedes omnia noxia reptilia fugat, si quae fuerint in via, ut & horridos visus. Sanguinem artubus induratum agitabis, ramulos si sumpleris, rosaceoque miscueris, ac in (y) olla fervere feceris,
35. Eoque ægri totum corpus unxeris, quando it dormitum: & statim magno dolore eum liberabis. Mulieribus utero laborantibus valde salutare est. Stillicidio urinæ (z) laborantes ac opisthotono (a) levat. Omnes tandem morbos dolores afferentes inhibet ac sistit.

IV.

eo versus, citat Ab Artemide hoc nomen derivat & Macer, C. 1. ut & Vegetius, Hippiatr. III. 39. qui radicem artemisiæ Dianiam vocat. Apulejus eandem C. 12. tres artemisiarum Diana inventas & ejus nomine auncupatas tradit.

(x) Dioscor. III. 129. Ambrosia, quam alii botryon, alii botryon artemisiā appellant. V. & Ruellium, de Nat. stirpium, III. 61. p. 557. seq. botryon, inquit ille, Parisiensibus matronis melius quam officinis aut herbariis noscitur,

(r) Apul. c. 10. leucopis, item, toxotis.

(w) Idem eadem tradit, Consentit Plinius, XXVI. 16. sic scribens: artemisiā & elelisphacum alligata qui habet viator, negatur lassitudinem sentire. Hinc German. dicitur *Weysser* / Belg. *Wysset* / quod sit praesens pedum adiumentum & in via contra lassitudinem praesidium.

(*) Monoclonos, ut ex Dioscor. III. 129. p. 226. & Plinio constat appellatur herbula gracili furculo, simplici caule donata, valde pusilla, attamen referta floribus.

(y) Aldus edidit *Δήσας-κύθη* leg. *ζήσας-κύθη*.

(z) *Στραγγουρία* unde *στραγγουριάζω*, est urinæ stillicidium, Catoni, lotium substillum dicitur. *ὅταν τις ἐλθῶν ἀποκρίσῃ ὑπὸν συνεχῶς στραγγουρία τὸ πάγῳ καλεῖται* scribit Galen. at *δυσουρία* est, quum ægre redditur.

(a) *Ὠπισθότονος* dicitur, cum cervice reflexa est in posteriorem partem. Ita Scribon. Largus, Comp. 255. p. 132. edit. Rhodii. De hoc affectu V. Aretæum, de causis & signis auctor, morb. I. 6. ubi tres convulsionis species recenset. Oribas. Synops. VIII. 16. Celsum IV. 3. p. 193. de cervicis morbis, cujus verba sunt: Neque tamen

IV. ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ.

40. Ἀντίκα δ' ἑρμείας τετράκτυλον αἶρε χλασθής,
 Πανταεὶς δίοπτην ἑρμαίαν πᾶσιν ἀρώγῃ.
 Τὴν καὶ οὐκ ἐροδοτίον, ἐπεὶ καὶ Ἰεσοφραπὴ πάντα
 Θητοῖς ἀνθρώποισιν ἐνείρεατα καλά περφαίει.
 Πάντα γὰρ ἀθλήταιο πόνοσιν φορέων περὶ σῶμα,
 45. Ὀφθαλμῶν δέ τε πᾶσαι αἶμα ἐξοίστας ἀνίλον.
 Χοιράδας, ἀντιάδας, σφυλλίω, ὅσαι δὲ ὑπὸ γλαύσαν,
 Ἀρδρα τε καὶ νύκτων ὀδυάας, καὶ ἔρπον ὀδύσσας.
 Ψάρας γ' ἐξακέλειο βροτοφθόρον ἐκ κακότητος,
 Καὶ λοχίαν ἑμμελῶς καταπραδέντα γυναικῶν
 50. Ἐν ὕδατι χλιαρῶ περὶ κλυζομυρῇ παλάμῃσι.
 Πρὸς τε Φόβους, καὶ βασκοζύνας, καὶ δαίμονας ἐχθροὺς
 Ἐπὶ ἀκῇ πανάριστον, ὅθεν καὶ λαμβανὲ πάλιν
 Μελὼς αὐτομυρῇ φασμαβρότε ἡλὺς τε
 Ἀντέλλαν μέλλοντες δὲ χθονὶ φέγγει ἐπὶ

Schol. Τάντῃν ἥτις Φορὰ περὶ τὸ σῶμα, ἀπὸ τῆς μύτης. Καὶ ὀφθαλμὸς αὐφελῆ, χοιράδας, ἀντιάδας, σφυλλίω, καὶ περὶ ὑπὸ τῷ γλαύσαν, ἀρδρα τε καὶ νύκτων ὀδυάας καὶ ὀδύσσας, ψάρας ἐκ λιπακτονίας, λοχίαν ἑμμελῶς καταπραδέντα. Ἐν ὕδατι γ' χλιαρῶ περὶ κλυζομυρῇ εἰς τὰς χθονας, περὶ Φόβους καὶ βασκοζύνας καὶ δαίμονας ἐπὶ πάντων καλῇ. Διὲ λαμβανὲ τῷ βοτάνῃ, ὅτι αὐξήσεται ἡ σελήνη, καὶ ἡλὺς ἀνατέλλοντες.

V.

men alius importunior acutiorque morbus est, quam is, qui quodam rigore nervorum, modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit, modo rectam & immobilem cervicem intendit. Primum Græci ἐπιδοτόρον, sequentem ἐμπεδοτόρον, ultimum τέτανον appellant.

- (6) Pentadactylus alias Pentaphyllon, quinquefolium, & quinquefolia, dicitur. German. Fünffingerkraut, quod optime Græc. nomen pentadact. exprimit. Vocatur & tridactylus seu trifolium, à numero foliorum, nam & quina & terna singulis petiolis folia gerit: pentaphyllum quod fraga gignit. Plin. XXV. 9. Quinquefolium nulli ignotum est, cum etiam fraga gignendo commendetur. - nomen à numero foliorum habet, Stapelius ad Theophrast. p. 1113. Plinium reprehendit quod quinquefolium fraga ferens asseruerit, cum id terna non quina singulis petiolis gerat folia, Matthiolus in Dioscor. p. 651. idem pharibus inculcaverat. pro

IV. PENTADACTYLUS. (b)

40. Illico (c) Mercurii tridactylum tolle (d) florens virenti ætate:
 Pentapetes (e) procurante Mercurio omnibus auxilio est.
 Vocatur etiam oneirodotium, (somnia injiciens) quoniam jux-
 ta vatam effata,
 mortalibus hominibus jucunda ostendit somnia,
 Omnem dolorem superabis corpori alligatum ferens.
45. Oculorum vero omnem (f) expelles dolorem:
 strumas, (g) tonsillarum (b) affectiones, uvam jacentem, (i)
 & quæ sub lingua sunt:
 articulorum & nervorum dolores atque dentes (k) (dolentes
 curat.)
 Scabiem etiam sanabis homines ob malignitatem corrumpen-
 tem,
- Et puerperarum purgamenta suppressa,
 50. In aqua tepida cum proluta fuerit manibus.
 Terroribus, fascinationibus & malis geniis inimicum est.
 Medicamentum plane optimum, inde & accipe herbam
 crescente luna, sole, hominibus qui lucem administrat,
 oriente ac rubrum jubar mittente in terram,

V.

Pro Plinio stat Brasavolus afferens, in Veronenſi agro naſci fragariam quinſ fo-
 liis quæ fraga gignit. Harduinus ad Plin. L. c. qui quinqueſolium fragiferum
 à Cluſio depictum à ſe in horto regio viſum affirmat.

- (c) Mercurii herbam ἑρμῆ βοτάνην etiam Aëtius vocat. In Noth. Dioſcor. p 465. ἑρμῆδα-
 κτυλῶν dicitur.
- (d) χλωρὴς, virens, florens viribus, χλοαίν, ſignif. juxta Nicandri interpretem, καλῶς
 αὐξάνει καὶ βλαστάνει, quod & homini & herbis recte convenit. Inde
 puelli puellæque virenti florentes ætacula Apul. dicuntur. Si ad tridactylum
 placet referre. vertendum tridactylum tolle virentem, viridem.
- (e) Πενταπέτες leg. pro πανταέτες. Hanc correctionem ſitmant Plin. Apul. & interpo-
 lators Dioſcor. Sic autem dicitur à foliorum numero in quo ſe expandit &
 extendit, πεταίζειν enim ſignificat extendere. Certum igitur eſt, quinqueſolium
 à Græcis pentapetes ſive pentadactylon vocari. An vero cum Plinio (quem
 aperte ſequitur Marcell.) herbam fraga ſerentem, an vero pentaphyllum eſui
 quidem accommodatum, at nullum producentem fructum, intellexerit, non
 adeo certum.

(5)

V. ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝ. "

Aldus edidit περιστερά.

55. πρὸς τὰ Κυθηρίδ[Ⓢ] ἔργα θεῆς κυδῆς Ἀφροδίτης,
 Τρουγόνων τὸδε πάντες Πιχθῆνοι καλέουσι.
 Ἄλλοι δ' ἄρ' ἔνα, οἱ δ' ἐπιστρεῖνα τ' ὄρ' ἔχον.
 Ἴππιν δ' αὐτὲροι χαμαλῶ Πιγαίαν φιλεροῦν.
 Δοιοὶ γὰρ πεφύκασιν ὁμοίότατοι πετάλοισιν.
 60. Ὅρθος μὲν τένει ἐυρω φύσιν εἰς Ἀφροδίτῃν,
 Ἴππιν[Ⓢ] ἐυαλῆ. Διῶαμις δ' αὐτοῖσι μεγίστη.
 Εὐδ' ὅπταν ἐΐλης πόρον ὀφθαλμῶν ἀκίεσθαι,
 Ἀμματαίης παῖς ὥμα παῖς τρεῖς τὸν ὄρ' ἔχον
 Ἡελίῳ κοσμοῖ τὸν ἀτέρμονα κυκλώσασθ[Ⓢ],

65.

- (f) Hæc jaſtantia juxta S. Hieronymum imperitiam medici ſapit. *Imperiti medici*, ait ille Epist. 61. *ad omnes oculorum dolores uno utuntur collyrio*. Et pro-
 cem. in Epist. ad Ephes. T. IX. p. 203. *Quomodo B. Joannes in Apocalypſi ſua ad*
ſcriptum ſcribens, Ecce ſiſas, in unaquaque earum ſpectalia vel vitia reprehendis vel
virtutes probas: ita & S. Apoſtolus Paulus per ſingulas eccleſias vulneribus me-
detur ſiſatis: nec ad inſtar imperiti medici uno collyrio omnium oculos vult cura-
re.
 (g) Chæras id eſt ſtruma, dicitur glandula indurata, in cervice, alis & inguibus enaſcens.
 V. Æginet. VI. 35. Actuarium, de modo medendi, l. 1. 2. qui *χοιράδας* vult dictas,
 quod ſcrophæ eo malo infeſtari ſoleant, vel quod prolifica videantur, ab unico
 quippe tumore etiam plures quandoque enaſcuntur. ut & Celfus V, 22. p. 323.
 (h) Ἀντιάδες, tonſillæ, glandulæ, die Mandeln. Nomen eſt partis, pro ejus morbo & in-
 flammatione. Ruſſus Ephes. de appellat. partium corp. humani, l. 8. *Παρίσθμια*,
ἀντιάδες & μῆλα dicuntur carnoſæ quædam glanduloſæque partes utrinque
 à lateribus faucium poſitæ. Vid. & L. II. 4. ubi docet *ἀντιάδας* nominatas, quo-
 niam ore aperto ἀλλήλαις ἐναντία, ſibi invicem oppoſitæ, præſertim quum in-
 flammatæ ſunt, appareant.
 (i) Uvæ nomine accipienda eſt quædam in gurgulione, quæ & columella dicitur, Græc.
κίων & γαργαραών, (das Zäpflein) affectio, quum ſcil. uvæ acino ſimile ſum-
 mum gurgulionis apparet, uti docet Aetius Tetrab. II. Serm. 4. V. & Ruſſum
 Ephes. l. 8. qui *σαφυλὴν* affectum columellæ recte nominari monet. Sunt ta-
 men qui uvam cum columella confundunt, & Archigenem promiſcue accepiſſe
 docet Galenus.
 (k) Ἐξ[Ⓢ] ὀδόντων ſeptum dentium, i. e. dentes. Sic. Homer. II. 3. V. 83. ubi Schol.
περιφραστικῶς τῆς ὀδόντης. dentes autem pro dolore dentium ſumī, frequens
 eſt. Ad dentium dolorem prodeſſe, colluere os frequenter radice herbæ quin-
 quefoliæ incoctæ in vino, teſtatur Scribon. Largus, comp. 13. p. 40.

(l) Ver-

V. VERBENA (1) SUPINA ET
RECTA.

55. Ad res almae deæ Cythereæ (m) Veneris (facit)
trygonium, (n) sic omnes terrestres vocant.
Alii marem nuncupant, quam alii verbenam rectam,
supinam (o) vero, quam alii humilem, super terram operis
amantem.

Duo hæc genera foliis nascuntur simillima.

60. Recta quidam solvit potenter corpora in venerem,
Supina sopit: virtus utrique maxima inest.
Si tibi animus est oculorum morbis bene mederi,
ad corpus annectens verbenacam rectam,
sole mundum infinitum cingente,

M m m m

65

- (1) Verbena, Verbenaca, columbaris, latinis dicitur herba quæ peristereon, aristereon, hiera botane Græcis, German. Eifenfrant / Saubenfrant. *Ἀριστερών* dictam esse verbenacam, ex Pausania monet Eustath. Od. x. sic & in MSS Codd. apud Plin. XXV. 10. & XXVII. 4. aristereon (in edit. est peristereon, & peristereos, ut primo loco legitur in edit. Venet. 1496,) haberi testatur Commentator Plinii Harduinus, p. 504. & 505. Apul c. 3. peristereona (h. e. columbinam) hyption etiam aristereon vocat: & C. 65. Græci, inquit, peristereon orthion, alii trigonion, alii hieran botanen: Itali (i. e. Latini) cristam gallinaceam, alii columbinam, alii ferrariam vorarunt. Sunt autem eæ (supina & recta) columbis esca admodum jucunda & familiaris, unde & hoc nomen (*περίστερα* Græc. columba) habent, & columbinæ (*περίστερα*) ut h. l.) dicuntur. Peristereos, inquit Plinius, columbis admodum familiaris, unde & nomen.

- (m) Venus dicitur Cytheris, Cytherea, quoniam *προσέκυψε Κυθήροις*, Hesiod. Theog. V. 192. appulit Cytheris. Ea autem urbs & mons est in Creta, de hac voce vid. Etymol. M. C. 543. V. *κυθήραια*. Veneris herbam etiam agnoscit Aëtius, Tetrab. I. Serm. I.

- (n) *Τρυγώνιον*, trygonium, quod sit turturibus (*τρυγών* turtur) pabulo. Ald. *τρυγώνιον*, forsan auctor *τρυγώνιον* scripsit, apud Apul. trigonium.

- (o) Supinam feminam vocant, quod semper humi procumbat.

- (2) Peristereon, scribit Aëtius l. c. capitis dolorem egregie tollit, coronæ modo imposita, trita quoque cum aceto & rosaceo illita, & cocta cum oleo, indeque rigato capite, omnem veterem capitis dolorem sanat. Coronam verbenacæ capiti impositam, dolorem tollere, tradunt etiam Apul. C. 3. §. 6. & Macer, c. 57.

(r)

65. Πάυσεις ὀφθαλμοῖο δυσαυγέας ἀμβλυτήρας.
 Ἐκ κεφαλῆς πόνου ἐν ταύτῃ ὥρα χρήμα μειῖται,
 Καὶ κόπον ἐξελάσει πάντῃ τριφθαῖσι μετ' ὄξους.
 Χοιράδας, αἰτιάδας πείσας πᾶντι ὥρα χρήμα.
 Ἐὰν δ' ὁ δέτοι γαυροῦ χαρίτων * * *
70. Τεύχειν δ' εἰς Φιλίαν δυνάμεις * * *
 * * * κοῖλ' εἰ δ' ὀπίταν πρὸς αἴηρ * * *
 Τῆς βοτάνης, κάμνοντο ἐναντίον ἵστασθ' ἔσθ' ἔσθ',
 Κ' εὐθὺς ἀπαλλάξῃς τὸν δαίμονα μηκέτ' ἐπελθεῖν.

Schol. Ὁ πρὸς τρεῖς ὁ μὲν ὄξους τίνοντο αἰδέοντο δ' ὅτι πρὸς τὴν ξηραδίαν κίς ἐστ. Ὁ φιλοῦ δ' ὁρᾷ πρὸς τὴν πέναν ὀφθαλμῶν. Ποιᾷ πρὸς ἀμβλυπῆαν καὶ κεφαλῆς πόνον καὶ κάματον. Πάυει τριφθαῖσα μετ' ὄξους χοιράδας, αἰτιάδας ὥρα χρήμα πᾶντι. Ὅτε δὲ τις φρεσὶ καὶ δότ' ταύτης κλάνη λαβὼν, κατὰ αὐτὴν εἴη δ' φρεσὶ μόνον, καὶ εὐθὺς ἡρεπύεται.

VI. ΠΕΡΙ ΔΙΚΤΑΜΝΟΥ ΜΙΚΡΟΤ.

- Δικταμνον βοτάνην ἀρετὴν ἡγεῖσθαι λέγει
 75. Φροντὶς * ἀθανάτην αὐτοὶ θεῖσιν ἡμῖν * Forte αἰάναντι.
 Ὡς εἰδὼς θυάμιν βοτάνην καὶ χρῆσιμα ἔργα.
 Δικταμνον γὰρ ὅταν αὐτὸν δέμας ἐν παλάμῃ
 Τρίψας ἀλφειοειδὲς ἐνιστῆς δύνουσι,
 Κυρῆτων μακάρεσσιν ἔσθ' ἔσθ' ἔσθ' ἔσθ' ἔσθ'.

80.

(9) Veteres buglossam vino admiscuisse. & verbenarum adiantorumque diluta solum rigasse, convivis hilaritatem aliquam ut pararent, testatur Plutarch. Sympos. I, p. 1091. T. 2. edit. Stephan. in 8. cujus hæc sunt verba: Οἱ μὲν οὖν τὰ βοῦ γλῶσσαι καὶ αἰμυγνῆτες εἰς τὸν οἶνον, καὶ τοῖς ἀποβρέγμασι τῶν πρὸς τρεῖς ὁρᾷ αἰδέοντο τὰ ἐδάφη αἰρόντες, ὡς τούτων τινὰ τοῖς ἐσιωμένους αἰδύμιαν καὶ φιλοφροσύνην ἐνδιδόντων. Macer quoque idem affirmat. Κόπον igitur h. l. potest verti molestiam, nam κόπος præter lassitudinem, laborem & molestiam significat.

(*) Hæc vana & superflua sunt, & refutatione plane indigna. Hinc Plinius XXV. p. magos circa hanc infamiam, recte scribit. hæc perniciosa impetrare qua velint, febres abigere, amicitias conciliare, nullique non morbo mederi. & alia ex magorum disciplina desumpta, ineptias aniles redolentia. Macer eadem commemorans rejicit & improbat, sic scribens:

Es

65. efficies ut acies oculorum non sit amplius hebes & tenebrosa,
Capitis dolor (p) hujus virtute statim minuitur.
Abigit omnem lassitudinem (q) herba hæc aceto trita.
Strumas, omnes tonsillarum affectus subito tollit.
Si ambis gratiam * * *
70. Ac vis captare amicitiam (r) hæc vires præstat.
Quando quis febre laborat, (s) herbæ hujus sume
ramulos, ac ex adverso ægroti sta solus,
statimque avertes dirum illud malum, ne ultra veniat.

VI. DICTAMNUM MINUS.

- Dictamnium (a) herbam tollere sit tibi curæ, puer,
75. Phrontidi (x) immortalis (sacram) quam oracula nobis ex-
hibent,
ut scientem vim & utilitatem herbarum.
Dictamnium enim siccum si manibus
conterens instar farinæ instillayeris Bacchum (vinum)
Curetes beatos decenter protegentem:

Mmm 2

80.

*Et quod quisque cupit hæc impetrare potentium,
Et amicicias captari posse potentium,
Et pellicebres Et plurima talia fingunt:
Quæ quamvis natura potens concedere possit,
vana tamen nobis, Et anilia jure videntur.*

- (a) Locus hic mutilus est ut legenti Græca patet. Supplendum puto, τῆς αὐτῆς κλωνίας λαβὼν, ut integrum sensum, si non veram lectionem habeas.
- (a) Dictamnium, dicitur & dictamus ut & dictamnium. Græcis διατὰμνον, neutro & femin. genere, & δίκταμος, à monte Cretæ Dicta seu Dictæo: est enim Ἰδιον τῆς Κρήτης Φυτόν, ut Theophrast. scribit, hinc πρὸς κρητικὴν Dioscor. III, 37 vocatur. & lib. XXV. 8. non esse alibi quam in Creta affirmat. Idem usa cum Dioscor. negat florem ferre. Ad Virgil. Æn XII V. 413, & alii florum meminerunt. Theophrast. H. P. IX. 16. diserte scribit, foliis tantum, non ramulis aut fructu medicos uti: unde colligitur & florem habere. Liquidem & fructum gerit, V. Salmast. de homonym. Hyl. Jatr. C. 38. p. 42, qui more suo, quod dici potest, asserit, & confidenter exponit.

(a)

80. Καὶ νεβροσλίχης ἔχεις πρὶ σῶμα προσέψας
 Νικῶ ἀμύμητον πρὸς κνώδαλα πάντα τὰ γαῖης
 Ἰητροὶ δ' αἶμα πάντες ὅσοις σωτήριόν ἐστι
 βασιλῶντες ἔχουσιν ἐν ἄγχι πρὸς τὰ μαδαῖα
 Ἑλκη, καὶ μυσταρῶν ἵνομαις πληροὶ προσκαθαίρον.
 85. καὶν σκολοπιῶν θραυσθῶσιν ὑπ' ἰχνεῖν ἢ περὶ σῶμα
 Πάντα τόπον καταπλάσσει, καὶ αὐτόματ' ὀφθαλμοῖσι φαίνεται,
 καὶ σπλῆνες πόντῳ ἐνταῦτη πρὸς ἄχρημα μεῖσται.
 Ζηρὴ κοπιώδην καταπλάσσεται ἀλφειον ὥσπερ
 καὶ κεντοῖς κρυφίοισιν ἀναγκαίοις τε τόποισι,
 90. φλεγμαίνοντα πάθῃ καταπλάσσει τοῖς δ' ἀκέσαιο.
 ἔλαρι δ' αἶρε πόλιν καὶ κάυματι καὶ φθινοπώρῳ.

Schol. Αὐτὸν τῷ δικτάμῳ ξηράναις τρέψον ἐνταῖς χερσίν, καὶ
 ὡς ἀλφειον ποιήσας, καὶ βαλὼν σκολοπιῶν οἶον θίξας σάματ' ὀφθαλμοῖσι πρὸς πάντα
 γὰρ τὰ ἐρπετὰ ἀρροῖ. Πρὸς ἑλκὴν ἢ καὶ τὰς σαπρὰς νομαῖς πληροὶ προσκαθαίρον.
 καὶν σκολοπιῶν τις προσκατάπλάσσει, καὶ ἐν ἑλκὶ ἀφελῇ. Πρὸς σπλῆνα ἢ καὶ
 τὰ ἐν κρυφίοις τοῖς φλεγμαίνοντα, καταπλάσσει ὡς ἀλφειον ποιήσας. Αἶρε ἢ
 τὴν βοτανὴν ἐνταρι, καὶ ἐν τοῖς κάυμασι, καὶ ἐν τῇ φθινοπώρῳ.

VII. ΠΕΡΙ ἙΛΕΛΙΣΦΑΚΟΥ.

ἔχουσιν τόδ' ὅλως ὅτι χθονά ναιετάοντες
 ἄνθρωποι κλήζουσ' ἐλελίσφακον, οἳ δὲ πεθεῖον.
 λύνει γὰρ ψυχρὸν κακοτέρμονα βῆχ' αὖτε νεύει.

95.

- (*) Φρόντις, Φρόντιδ' est nomen proprium Homero, apud quem Iliad. P. V. 40. Φρόντιδ' ἰδὲ, legitur; ubi Schol. ὄνομα κύριον τῆς Πάνθη γυναικὸς ἢ Φρόντις. Appellative h' si placet sumere, vertendum: cura, vel sollicitudine immortalis, quam vates nobis prae dicant, cum scias vim herbarum &c. vel, utpote sciens &c.
 (†) Τὰ κνώδαλα tam bestias terrestres quam marinas, item reptilium genus & τὰ μικρὰ ζῷα, ut & insecta noxia, denotat. Nicand Ther. V. 759. Φράξας δ' Ἀγυπτοῖα τὰ τε τρέφει οὐλοῦς ἄτα κνώδαλα, Φαλαῖν' ἐναλίγκια. ubi Schol. intelligit insectum volucré, simile τῷ κρανοκολάτῳ 7η observat.
 (‡) Didamnum Creticum in ferulis & arundinibus asservatum, scribit Theophrast. ne odorem suum exspiraret. & sic vires amitteret.
 (α) Νομαί sunt ulcera serpentia quae carnem depascunt.
 (β) Est phrasis in Medicorum libris frequens, Celsi, V. 14. p. 247, carnem alunt & ulcus implent,

80. Et pelle hinculi indutus fueris, habebis ad corpus annexum,
medicamentum inimitabile contra omnia (γ) noxia infecta.
Medici vero simul omnes qui medicamento hoc salutariter utun-
tur,

hanc ferunt in vase (z) ad humida
ulcera ac putres nomas, (d) quas implet (b) purgans.

85. Surculi si vestigiis aut corpori sint impacti,
locum affectum obline, & sponte proveniet quidquid erit in-
fixum.

Et lienis morbus hujus virtute confestim minuitur,
arida contusa quando instar farinæ oblinitur.

Præterea in occultis obscurisque locis,

80. inflammationes superposito hoc medicamento sanabis.
Vere vero lege hanc herbam, æstare & autumno.

VII. DE ELELISPHACO.

Resion omnes in terra habitantes

homines vocant elelispachum: (c) alii vero theion. (d)

Solvitenim frigidos affectus (e) graviter affligentes tussimque
vehementem.

Mmm m 3

95.

plent. C. 24. p. 277. *ἔγχυμα* proponit ad ulcera purganda & implenda. V. &
C. 26. p. 298. seq. Dioscor. I. 1. *ἐνθαὶ δὲ πληροῦσιν ἐλκὴ καὶ ἀνακαθαίρυσσι*. Plin.
XXVIII. & explet vel implet scilicet ulcerum Apul. C. 62. Herba dictamnus
imposita, ulcera & putres nomas, & purgare & explere dicitur. Scribon. Larg.
Comp. 66. p. 45 expurgat enim & explet, scilicet, ulcus.

(c) Elelispachus est salvia. German. *Salben*. Galien. Gall. *La Sauge*. At non solum
salvia hoc nomine Græcis nota, sed & tussilago; *θηρίον, ἐλελίσφακος* dicta.
ἐλαφόβοσκον, herbam, quam herbarii gratiam Dei vocant, à quibusdam dictam
esse *ἐλελίσφακον* sunt qui docent. Dioscor. III. 40. p. 189. Salvia, quam Græci
elelispachon, alii elaphoboscon, alii denique sphagnon nominant. Ut
ergo ipse elelispachum etiam elaphoscum vocatum dicit, sic alios
vice versa elaphoboscum vocasse elelispachum constat. Hinc magna
herbarum confusio vix unquam tollenda exorta est. Nempe *θεοῦ
μαρτυρία* & *ἐνθυμήματα* multitudo difficillimam fecit herbariam scientiam, ac innu-
meros in eam ut & medicam artem induxit errores. Similitudo nominis ele-
lispachi

95. Πάντα δ' ὅσ' ἀνθρώποις πέφυκεν ἔλκη κακοπαΐα,

Μιγνυμέν' ῥοδίνοιο λίπας κηρῷ τε βραχῇ

Ἰάται σπληνός τε πίνον λειντέρ' ἰλνπ.

Πινόμνον μετὰ οἶν' λευκῷ ἰσορρεπὲς ἄχθῃ

Τὲς δ' αἰμοπτικὸς προπτικὸς ἰδμον θεραπεύει

100. Πρὸς τε γυναικείας κόλπας καὶ πάντα λοχείης

Μαλυθεῖσα περὶ σμαλερῶν ἐμμύα καδαίρει.

Αἰμυσταρὶ γυναικὲς ὅσαι κακὰ μηχανάωνται

Προσποιοῦσι μὲν αὖτε κακῶς ἐγκύμονι ῥήσαι

Καρπὸν καλλιερένδεον ὑπὸ ἔμβρυα ἐκβάλλουσιν.

Schol. Ἐλελίφρακον λύει ψυχμὸν, βήχα· πρὸς πάντα τὴν κακὰ ἔλκη σπληνὸν καὶ κηρῷ λευκῷ ῥοδίνοιο λίπας κηρῷ τε βραχῇ πίνον καὶ λειντέρ' ἰλνπ πίνον μετὰ οἶν' λευκῷ ἰσορρεπὲς ἄχθῃ τὲς αἰμοπτικὸς προπτικὸς ἰδμον θεραπεύει, καὶ πρὸς πάντα τοὺς λόχους γυναικίους. Κάκισται γυναικὲς πρὸς τὸν ἐκ τῆς αἵμας ποιοῦσιν προσποιοῦσιν αὖτε κακῶς ἐγκύμονι ῥήσαι καὶ ἐκβάλλουσιν τὸ ἔμβρυον.

VIII. ΒΡΑΘΥ ΚΥΠΑΨΟΣ.

105. φράξιο καὶ βοτάνῳ πατρὸς κρόν' ἀγκυλομήτῃ,

Ἦντε χαμῆκυπάρδοι ὅππ' ἑίδωρον ἀρεστον

Ἀνθρώποι κληῖν ἐν ἰπὶ μέγα καὶ ἀνελόντε

Ἔσιν ἀκῃ βραγχοῖς, καὶ ἄτῃ ἀνπαίδωντι.

Τῷ θεῷ γὰρ ἑίδωκε βροτοῖς σπότην ἄνακ.

110.

Lisphaci non unum peperit errorem, & herbas inter se dissimiles confudit. Apul. c. 101. Graci, inquit, *elisphacon*, alii *bechion*, alii *phacon*, alii *sphacon* *arphacon* *vero*: Latini *salviam*, alii *inflaginem*, alii *corfativum*. Plinium vocabulorum cognatione deceptum credidisse magno errore *elisphacum* lentis speciem esse, monet Matthioli in Dioscor. p. 478. & qui cum secuti sunt Stapel ad Theophr. & Salmaf. qui quavis fere occasione arrepta Plinium vellicare & exagitare solet, Exercit Plin. edit. Ultraj. p. 234. Quia φακὸς lens una littera solum ἀφακὸς *salvia* differt, Plinium *salviam* cum lente confudisse volunt.

(4) ὁ θεὸς divinum, herbam sacram, quomodo ab Agrippa *salviam* fuisse vocatam Aetius refert, interpretari licet. Pro θεῷ facile quis suspicaretur *σφακόν* esse legendum: bene quidem, si MS. quo destituimur, praeiret, sed nunc nihil mutandum puto.

(5)

95. Omnia vero mala ulcera in hominibus quæ oriuntur, cum rosaceo pingui (f) oleo mixtus ac paulula cera (sanat.) Curat lienis morbum & laxitatem intestinorum, potus cum vino albo, æqualem molestiam. Sanguinem rejicientibus sane potus medetur.
100. Ad muliebres locos (benefacit) & omnia puerperarum suffitus (g) rapido igne si ex eo arido fiat, purgamenta (b) educit. Detestabiles (i) vero mulieres quotquot scelera machinantur, pessum facientes pessime prægnante fluxu fructum pulcre formatum aut foetum ejiciunt.

VIII. SABINA (k) CUPRESSUS,

105. Expone nunc herbam Saturni (h) versuti patris, quam chamæcyparissum in terra Zeam largiente homines vocant: quia magnum & validum est remedium raucitati, aurium & consillarum affectibus. Nam hanc herbam deus dedit hominibus ut sit saluti,

110.

(c) *Συγμός*, ut frigus aliquando sumitur pro catarrho & affectu capitis à vitiis humo-
ribus dependente. V. Keuchen. ad Seren. p. 122. & sic h. l. videtur sumi, ut hæc
sit sententia: salviæ solvere catarrhum & omnes frigidos affectus. præstat,
inquit Marthiol. l. 6. mirum in modum ad omnes capitis affectus frigidos ac pi-
tuitosos, valet ad pituitosas defluxiones, & ad pectoris vitia. Durantes Herb. p.
409. idem affirmat: Vale la salvia mirabilmente à tutti difetti frigidi & flem-
matici del capo. *Ὁὐκ ἀκαταρτήματα* quæ sequitur, si non corrupta. est tamen
mihi suspecta, debet verti, diutinum, veterem. Forsan leg. *κακαπορώματα*,
male agentem, doloribus & molestiis ægrum afficientem, ut in vers. expressi-
mus. De tussi quod additur, salviæ tussientibus valde prodesse, (inde *βήχιον*
forsan dicta) veterum & recentiorum confirmat experientia. D. Temple admi-
rabilem ejus vim in tussidepellenda his verbis, ut in ipsius Oper. posthum. p. 161.
legitur, prædicat: *La Sauge est admirable pour les toux qui procedent du poulmon :*
Il en a guéri de treudangerous, en faisant prendre sous les marins, pendant l'
efface d'un petit nuverre d'eau de fontaine, dans laquelle on avoit fait bouillir
une poignée de Sauge.

(d) *Λάϊον* Suid per apocop. pro *λαπαρόν* vult dictum. Hesiod. Erg. V. 522. *λαῖ' ἐλαίῳ*
χρῖσασθαι, pingvi oleo unctæ.

(e) *Μαλῆρος* ignis est epitheton apud Homer. Il. l. V. 242. *μαλῆρος πυρός*, annihilante
igne,

110. Καὶ δίδεται πρὸς ὕδρωπα καὶ ἰχτιάδας θεραπεύειν.

Τὴν βοτάνην τάντην πολύνυμθ' εὐρετα Νείρις

Αἰγυπία γαίης ποικαλήνθ' ἢ κανώδεα,

Ἐξ ἀρετῆς ἐνα πρῶτον ἐφημερίων θεραπεύτας.

Schol. Κυπάρισσθ' βοτάνη ἀφελὰ πρὸς βρογχίτις, καὶ ὀπί, καὶ
ἀντιάδας, καὶ ὕδρωπα, καὶ ἰχτιάδας θεραπεύει.

IX. ΠΕΡΙ ΚΕΝΤΑΤΡΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ.

Τὴν δὲ τὴν ἰερῶν μάλ' ἀεὶ φραδὲς ὥδ' ἐνέπει

115. Κενταύρος Κρονίδαο Φερώνυμον εὐρεμαρίζαν

Χείρωνθ' ὀφειλάθ' ἐν Πάριον αὐτὸν ἐνὶ Φύλῳ

Πηλῖον ἐνιφίσεντι κίχων ἐφιδόσαστο δειρή.

Ἦν βαθύρως Ἀχελῷθ' ἐγένετο καὶ φάτο πᾶσιν

Ἐδίδειν παιῖνα Δοκλήπιον ἡπιδώροσιν.

120.

igne, ubi schol. μαραντικῶν φθαρτικῶν. Apollon. III. V. 291. μαλερῶ πυρὶ. & sic h. l. pro πυρὶ σμαλερῶν leg.

(A) Sensus est, purgat mulierem, si qua ex partu substituerunt, ut Scrib. Largus, Comp. 89, p. 55. loquitur.

(i) Quod de nefando artificio in expellendis foetibus h. l. traditur, potius ad sequens cap. ubi de Sabina agit, referendum videtur. Et forsan librariorum non auctoris vitio, salvia male annexum, quod sabinæ rectius fuerat insertum. Neque hoc mirum, præsertim in hoc fragmento, ubi sæpius litterarum & vocabulorum permutatio, sententiarum mutilatio & vocum integrarum omisso occurrit, ut legenti Græca abunde patet. De Sabina cererem est vulgoque constat, eam partus perimere, idque v. res uno ore affirmant. Galen. (quem Aëtius Tetr. I. S. I. Oribas. Virt. simpl. L. 2. & alii sequuntur) simpl. VI. T. 2, p. 78. de Sabina, καὶ τὰ ζῶντα τῶν ἐμβρύων διαφθείρει, τὰ νεκρά δ' ἐκβάλλει. viventes foetus perimit, ac mortuos ejicit. De salvia nemo, quod sciam, id asserit. E contrario gravidis eam prodesse sunt qui docent. Commode, inquit Matthiol. in Dioscor. ab utero gerentibus devoratur salvia, quæ abortiri ex levi causa solent. Conceptum enim continet, & vivificat. Abominandum vero illud erimen detestati sunt prudentiores ethnici; ut ex libris illorum manifestum est. Injuramento Hippocratis sanctum est ne prægnanti medicamentum, quod conceptum excutitur, aut detur, aut demonstretur a quoquam medico. V. Scribon. Largus, Epist. dedic. p. 3. De Christianis, qui, præcunte & docente magistro, nequini nocent,

110. daturque ad hydropem & ischiadicos (m) affectus sanandum.
Hanc herbam multa nomina qui habet (n) invenit Neptunus,
Ægyptiæ terræ præsidens aut Canopo,
cujus (o) virtute quendam virum (p) primum sanitati re-
stituit.

IX. CENTAURIUM MAJUS. (q)

- Sacram hanc valde manifestam (r) edisseram,
115. Centauri Saturni filii inventum, à quo & congruenter nomen do-
ductum habet, radicem:
Chironis validi quam in Parnasso frondosas arbores habente
Pelio nivoso (s) inveniens, intentæ cervicis animadvertit;
quam Achelous profunde fluens genuit, & omnibus edixit,
comedisse (hanc herbam) Pæanem (t) Asclepium Epidau-
rium.

N n n n

120.

malo non resistunt, omnibus benefacere student. Tertull. Exhort. castit. 12.
Puto nobis non magis licere nascentem nocere quam natum.

- (b) *Brathyn*, *Sabina*. Cerm. *Seven-Sieben-Baum* / *Mägde-Baum* / *Jungfer Rosmar-
ta*. Gall. *Sabine* & *Savinier*. Ital. *Savina*. Duorum est generum, unum foliis cu-
pressi simile, alterum myricæ seu tamaricis folio. Vid. Dioscor. l. 104. p. 55.
Oribas. Med. Collect. XI. Actium, Tetr. I. S. 1. De *Sabina* Apul. l. 2. 85. sic scribit:
Græci eam *nerion* (forte ab inventore hoc nomen adepta) dicunt, alii *brathy*,
alii *barython*: Itali herbam *sabinam* atque *savinam*, alii *sabinam cupressum*,
Cupresso similis, H. J. Herbarum nomen ei videtur inditum, quod respectu procera-
rum arborum, cupressi, cedri, humilis admodum sit, ac herba videatur. V. & Bod.
à Stapel ad Theophrast. p. 373. seq.
- (d) *Κρόνον* ἀγκυλομήτης dicitur Hesiod. Theog. V. 168. & Homer. Iliad. B. V. 205. A. V.
59. ubi Schol. brevia: Ἀγκύλα καὶ σκολιὰ βλενόμενα. ἢ ὁ περὶ τῶν δυσάρτων
καὶ σκολιῶν εὐχερὲς δυνάμενος βελέυσσθαι σινετός.
- (m) Ischiadicum affectum nonnulli lumborum dolorem interpretantur; lumborum do-
lores, Scrib. Larg. Comp. 79. dixit. Festus: *Lumbago* *visum*, & *debilitas lum-
borum*. Gloss. *lumbago*, *ισχυον νοσήματα*, lumborum morbi, sic enim ibi le-
gend. non *ισχυον* ἀμματα recte monet CL. Dacerius ad Fest. p. 308. Hippocrat.
& *ισχυάδα* dicit & *ισχυάδας*, sic & Dioscor. passim.
- (n) Varia & multa Neptuni nomina recenset Gyraldus Hist. deorum, Syntagm. V. Tom. I.
Oper. c. 158. seq. edit. Censii.
- (o) *ἡ ἀρετὴς* potest & ad Neptunum referri hoc sensu, cum ob virtutem Ægypto præfe-
disse

120. Κικλήσκει πανάκειαν ἐπεὶ παῖθ' ὅσα βροτοῖσι
 φλεγμαίνοντα πύθῃ πᾶναι καὶ κρᾶσματι πηλῶν.
 Ἰστρικάϊς τε γυναιξὶ λίλυω σωτήριόν ἐστι,
 31 Στραγγυρῶντα τέ πᾶναισι αἵματι * καὶ λιθῶντας. * Ald. ἐν ἡμῶσι
 Ἦν κέλομαι σε λαβεῖν Φασκιμβρότα ἡελίοιο
 125 Ἀντέλλειν μέλλοντι ὅτι χθόνα Φέγγει ἐρυθρὴν
 Ἰσθμὸν εἰσαρῖν, ὅτε οἱ πλεῖστα πάντα.
 Πᾶστα γδοῖται το πᾶθῃ πολυφάρμακον (ἐν ὅ.)

X. ΒΟΥΦΘΑΔΜΟΣ.

- Βούφαλμον δ' αἶρεν Πηβιάλλιο *
 Μύνης αὐξοιδῆς Φασκιμβρότα, ἀγλαὲ κῆρι.
 130. Πρὸς τι Θόβας καὶ βασκοσιώας καὶ δαίμονας ἐχθρὰς
 Βασκοσιώας τι * * καὶ φάρμακα λυχνά

Τάυ-

diff. Magis tamen placet ut virtutem fabinae respiciat, alias sententia esset
 hiulca.

- (*) Ἐφημέριοι ut & ἐφήμεροι sunt homines, qui & ἡμέριοι, à brevitatem vitae sic appellati,
 quod crastinum sibi polliceri non possunt. Ἄνδρες ἐφημέριοι, homines mortales,
 in Inscript. veteri. V. CL. Octav. Falconerium, Not. ad Inscript. Athleti-
 cas, T. VIII Græc. antiquit. insert. C. 2352.
 (†) Centaurium majus, Centauria major. German Broßtaufendgülden-Kraut. dicitur &
 chironium, ab inventore Chirone Centauro, qui has herbas duas, centauriam
 Maj. & minorem. invenisse & eas Asclepio dedisse fertur, ut auctor Apul. C. 35.
 V. Schol. Nicandr. f. 45. 2. qui centauriam & χειρωνεῖαν & πανακίαν fuisse vo-
 catam docet. Itali juxta Apul. C. 34. fel. terræ vocant. Erdgall. Sed centau-
 rium minus est non majus, quod ita dicitur propter summam amaritudinem. ut
 notat Plin. XXV. 6. in minori enim tantum, non in majori, amaritudo depre-
 henditur, ut Matthioli. in Dioscor. p. 445. observat.
 (†) Μαλ' ἀμφραδέες. Vox Homero usitata, V. Iliad. ψ. V. 326. & Od. ψ. V. 73. ubi σῆμα
 ἀμφραδέες signum per manifestum interpretatur.
 (†) Leg. Ἐν νιφόντι κιχὼν ἐφράσσατο δειρῇ. sic Nicand. Ther. V. 527. ὅρεϊ νιφόντι ἐο-
 κῶς, Homer. Sic Cretæ montes Ida & Diète albi & nivosi (Homer. Od. T. V. 338.
 Κρήτης ὄρεα νιφόντα) appellati à nive, quæ nunquam jugā eorum defest.
 (†) Pæan h. l. est Esculapius. Eundem esse cum Pæone docet Nicandr. Schol. Artemido-
 rus: Παιήων γὰρ ὁ ἀσκληπιὸς λέγεται. V. quæ erudite de Esculap. ut & Chir-
 one assert ad Antholog. I. p. 86. Joan. Broderus, In vet. Inscript. (extat T. VIII.
 Thes.

120. Vocat panaceam quod omnes in hominibus quæ oriuntur inflammationes levet ut & vulnera. (u)
Mulieribus utero laborantibus valde salutare est.
Stillicidio urinam cum sanguine reddentem adjuvat atque calculosos.

Quam jubeo ut colligas circa solis, qui hominibus lucet,

125. exortum, rubrum fulgorem fundentis super omnem terram :
Tempore verno, cum omnia implentur.
Omnes enim morbos sanat multis remediis prædita hæc herba,

X. BUPHTHALMUS.

Bupthalmum (x) tollere cura

crescente luna, hominibus lucem quæ præstat, splendide puer.

130. Ad terrores, fascinationes & inimicos (y) daemones
fascinationes (z) & noxia medicamenta.

Nnnn 2

Hanc

Thef. Græc. antiq. C. 2349.) Παιάν Ἀσκληπιῆ, Pæan Æsculapic legitur. Alias Pæan est Apollo, ut notum. Hunc versum porro distinctione facta & sic ut alium sensum admittat, interpretari licet : comedere, i. e. ut comedant vel comederent hanc herbam, Pæan Æsculapius Epidaurius.

- (u) Κρήματα πληγῶν crepitus plagarum, qs. plagas sonantis, ut est apud Aufonium, quas validæ & violentæ manus cum impetu infligunt. Forte paulo concinnius videatur si pro κρήματα leg. τραύματα, vulnera plagarum, i. e. vulnera & plagas, plutarch. ἡ γενομένη τραύματι, ἀλλὰ πληγῆς μόνον, ex casu è loco sublimi. Vides distinctionem vulneris à plaga. Vel si σήματα pro κρήματα reponas, nam & hæc vocula à vero non abludit, signif. enim vulnera, plagas, & notas à plagis relictas. Quidquid sit de vera hujus vocis lectione, sensus est, centaur m. vulnera curare, quod veteres concorditer ut & recentiores firmant. Apul. C. 34. efficaciam ejus ad plagas glutinandas valde prædicat. Dioscor. III. 8. p. 175. ideo eam vulnerariam (ἐστὶ δὲ τραυματική) vocat, siquidem recens tusa, ut ille addit, aut, si arida fuerit, ante macerata, deindeque tusa, vulnera colligat & conglutinat.

- (x) Bupthalmus. Ital. Buftalmo, occhio di bove. German. Rinds-Auge / gelbe S. Johannis-Blumen.

- (y) Concinnius videtur si leg. ἐχθρόν inimicum, ut supra in pentadact. scribitur.

- (z) Βασκασ. vox. h. l. suspecta utpote sine causa repetita : in medio versus vox χαλεπῶν aut Φαθέρων videtur excidisse.

(a)

Τάυτιν τὴν βοτάνην

Χρυσωπὶόν εἰλβει παρυπέκκυκλῶ αἰθεμῖς ἀβροῖ.

Τῆς βοτάνης τὴν ρίζαν ὅταν ἀλγῇ τις ὀδόντα,

135. Λαμβανέτω, μέντω ἢ μασησάμεν, ὡς χρῆμα

Εὐθὺς δόσσησάτω, καὶ ἐλεύσεται ἐκ τοῦ πνεύματος.

Γαστέρα δ' εἴ τις ἔχει στεγνὴ καὶ αἰσθητὸν ἔσται,

Μωλυθεῖσα καθαίρει ἀνεγκλήτως καὶ ἀλγῶντας.

Schol. Τάυτιν τὴν βοτάνην σελίνης αὐξανούσης λαμβάνειν δεῖ, Πι-
εῖν περὶ Φόβου καὶ δαίμονας καὶ βαλκοσυνάας, καὶ Φάρμακα, κατὰ τὰντα δό-
σεως. Καὶ ἐδόθη ὅτις ποτε τὴν ρίζαν μασησάμεν εὐθὺς δόσσησάτω, πνεύ-
μα στέλλεται ὠφέλει. Δύο ἢ καὶ γαστέρα.

XI. ΠΑΙΟΝΙΑ.

Παιονίων βοτάνων βασιλῆϊδα διζοῦ κῆρε

140. Στερεῖς ἀντίδοτον ὅτε σκυλακόδρου ὥρη,

Νυκτφάης τ' ἄστροισι θεὰ πλεῖστα σελίνω

Δέρκεται τότε δ' ἡλίφ' μέλλουσα σταυρῶν

Πασίβηλυ λί' πάντες ἐδωρήσαντο ἄνακτες.

Λητὼ δὲ παιᾶνι θεῶν κ' μακρὸν ὄλυμπον

145. Δῶκε δὲ παιονίην καλίστας καὶ ἀπείρονα γάλας

Γραυδοῖσι πάντοτε καὶ ἔχον ἀντιβροτον ἄνδρα,

Ἦν τοτὶ περὶ τὸν κληζέει, πέρας πολὺν.

Κύμβαλα τε φρυγῆς μητρὸς μακάρων * βασιλίσσης * Ἰδ. βασιλῆος

Κρηταίης δὲ περὶ τῶν καὶ ἐν γένεσιν

150. Γλαυκῶν κληζέει φερώνυμον ἀθανάτου γῆς.

Ho

(*) Locus hic est mutilus. Ad supplendum hunc versum varia quidem nomen hujus her-
bz spectantia possunt asserri, sed meras, nullo praxio MS. conjecturas lectori
proponere non placet.

(*) Notat Galen, VI. simpl. bupthalm. a floribus sic nuncupari, quod figura quidem bonis
oculis videantur adsimiles, cohore autem anthemidis floribus simillimi sunt. sed
multo illis tum majores tum acriores. Dioscor. lib. 1. 156. pag. 236. de bupthalam,
(quidam etiam κάχλαν vocant) floribus idem affirmat: μέγιστα τῆς ἀνθημ-
ιδος, ὁφθαλμοειδῆ. majores esse quam anthemidis, oculorum similitudine, sic
& Plin. XXI. 8. Est & bupthalmos famulus bonis oculis folio fornicati. Qui-
dam

Hancherbam (a) * * *
aureum colorem habens fulget circumcirca bene orbiculata an-
themis (b) pulcra.

Hujus herbe radicem quando dolet dens

135. accipe solum & confestim mandens
sine mora exspue: & fluxio foras exibat.
Alvum si quis habet astrictam & suppressam,
suffitu purgat sine molestia (c) ac omni remota noxa.

XI. PÆONIA. (d)

Omnium plantarum reginam querendo investiga puer.

140. Sirio exorto quando catulus ille velox oritur:
noctivaga astris dea luna plena
conspicitur tunc quando soli coniungenda;
Paisitheam quam omnes nomine donarunt principes;
Latona vero Pæani deo in magno olympo,
145. dedit Pæoniam vocans super universam (e) terram:
permitto filio pæoniam ut habeat mortales sanantem florem,
quam olim pentoboron (f) vocarunt: canitiem etiam Rheæ,
Cymbala (g) & Phrygiæ reginæ matris deorum.
Cretes qui sunt ultimi & sero nati
150. Curetum (h) vocant congruo nomine utpote immortale terræ
germen.

Nnnn 3

Quam

nam calchan vocant. V. Salmaf. Exercit. Plin. p. 317. qui non ambigit quin cal-
tham multi βαρβαλμυ & χρυσανθέμυ nominibus appellarunt à similitudine
coloris & floris. Multis præterea aliis floribus colore lacteo χρυσανθέμυ appel-
lationem Græcos tribuisse, recte moeret.

(c) Ἀλύπος. Galen. hac voce sæpe utitur. VI. Simpl. T. 2. p. 78. ῥήσσειν ἀλύπος πάντ'
ἀποσήματα. p. seq. Φέρουσιν ἀλύπος τὴν ἰσχμὴν τῆς Φαρμάκου. citra mole-
stiam pharmaci vim tolerant.

(d) Pæonia. German. Pœonien/ Pfingstrosen/ Pœnigebblum / quasi regius flos.

(e) Homer Iliad. H. V. 246. & Od. T. V. 107. ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν. vert. super immensam
terram, in infinita terra.

(f) Πεντόβορον. Dioscor. III. 117. Παιονία, ἢ γλυκύριδη, οἱ δὲ πεντόβορον. ut Sacacen.

- Ἦν πάντες καλέσσι θεοὶ μάκαρες γλυκίστῳ,
 Ἀμρόστοιον βλάσημα καὶ ἡδίσταν ἐκάτερον.
 Ἡελίς δ' ἄγρυπτον ὅσοι πειναιετάσων,
 Ἀγλαοφώπιδά πάντες Ἰππικλήσσι βωῶντες
 155. Φέγγεσσι ἔνεκα λαμπομένης πυρὸς ἀνδρῶν ἀναιδείας
 Ἦν κυνὸς ἀντέλλοντος ἀναιρέου κυρὸς δαίφρον,
 Περὶν μέγαν ἡέλιον τὸν αἰτέρμονα κυκλον ὁδεύειν,
 Μή σε θεοὶ βλάψωσι νόῳ καὶ ἐχέφρονι βελῇ
 Ὡς περλίποντά σε λυφρέας εὐδ' ἄνωγα
 160. Οὐ γὰρ ἐν ἀθανάτοισι * * *
 Οὐνεκα δὴ καλέσσι κυνὸς πασὼν κατ' ὀλυμπον
 Ἀθινατοὶ μακάρων ἐφιάλτιόν τε βοῶσι,
 Κρηναμίδι δὲ δεινῇ γὰρ δόπος ῥέψαι κακότητος
 Φαρμακίδων φοβεράν καὶ βάσκανα Φῶλ ἀνθρώπων.
 165. Πρὸς τε φόβος διωατὴ καὶ δαίμονας καὶ Ἰππομπαίς.
 Καὶ πυρετὸν φρίκεος καταρχόμενον εὐγέοντα
 Νυκτερινὸν τε καὶ ἡμερινὸν, χαλεπόν τε τέταρτον
 Ἦντινα καὶ τηρᾷσι * * * οκες μεγάλοι
 Ἄγρευλοι ἐξήκοντα τριηκόσιοι Ἰππ. ἐργοίς
 170. Ὀφελον * * *
 Ἄυτη γὰρ λέγεται ποτ' ἐν ἔρεσι ριζωθεῖσα
 Δαίμονας καὶ ἄνθρωποι τὸν οἰκίσαντας.

Schol. Παιονία βοτάνη αἴρεται ἐν τοῖς κυνοκάνυμασι πρὸς τὸ ἥλιον αἰατέλλειν. Καὶ κρεμάται, καὶ ὠφελᾷ πρὸς φάρμακα καὶ βασκοσυνίας καὶ φόβους, καὶ δαίμονας καὶ Ἰππομπαίς. Καὶ εἰς πυρετὸν ἐκ φρενιάσεως νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινόν καὶ τέταρτον. Λέγεται ὅτι ποτὲ ἐν τῷ ὄρει ἦσαν δαίμονες φυεῖσα, ἔτις ἀπέδωκε.

XII.

edidit. Aldina edit. etiam πεντόβορον 115. exhibet. Πεντόβορον Galen. VI. Simpl. T. 2 p. 80. & quidem rectius, vocat, ut & Apul. C. 64. quasi quintuplex ervi granum. à granorum numero, quæ ervum imitantur. Quibus & Plin. XXV. 4. adde: quidam pentorobon appellant.

(g) Cymbala. De pzononia hoc nomen quemquem usurpasse non memini me in veterum monumentis legisse. De umbilico veneris, ut vulgo vocant, Græcis κυμβάλιον δὲν dicitur, constat κυμβάλιον appellari, quia folium ejus concavum instat cymbali. Similia folia cymbalis habet, inquit Scrib. Larg. comp. 55. ad quem V. CL. Rhodium, p. 98. ut & Salmaf. Exerc. Plin. p. 496. Frid. Adolphus Lampe de cymbalis veterum II. 2.

(h)

Quam omnes dii beati nuncupant glycisidem: (i)
immortale germen ac suave utrinque.

Ægyptium solem qui circum habitant,
Aglaophotin (k) omnes vocant & vulgant,

155. ob splendorem fulgentis ignis quem flos accendit.

Quam canicula oriente tolle puer si sapias,
antequam (l) magnus sol infinitum circulum pervadat:
ne dii te lædant, mente & prudenti consilio (præditi)
tempus utpote prætermittentem quod observari jubeo.

160. * * * * * (m)

Quapropter & vocant canis thalamum ad Olympum.

Immortales dii ephialtiam (n) nuncupant.

Suspensa (o) (collo) ad avertendas malignitates valet,
veneficorum terribilium & fascina hominum.

165. Contra terrores efficax est ac dæmones, ut & ad pompas.

Idem adversus febrem odiosam horroribus incipientem,
nocturnam atque diurnam: ut & quartanam molestant.

* * * * * (p)

170. * * * * *

Hanc herbam sermo est olim in montibus radices agentem,
fugasse illinc dæmones qui in loco illo habitabant.

XII.

(b) Γλαυκίνη vox merito suspecta pro ea Κρητική Curetum in versione reposui. Curetes deorum ministri, Cretensibus peculiariter culti. Sunt qui eodem fuisse credant Curetes, Cabiros, Telchines, Corybantes, & Ἰδαίους δακτύλους V. Gyrallum, Hist. D. Syne, 1. Col. 23. T. 1. Telchines ex Creta primum in Cyprum venisse, Strabo tradit. Creta ipsa Telchionia, & Telchines Cretenses dicti sunt.

(c) Γλυκυσίδη Pæonia dicitur, quod acinos non absimiles mali punici proferat, est enim ἰσὶν malum punicum. Glycisida nigra, Scrib. Larg. comp. 166. p. 91. Glycylis Apulejo vocatur, glycyfides Plin. V. Harduin. Comment. ad Plin. p. 381. Dulcisida Theophr. interpreti Theod. Gaza, non rite & proprie, cum pæonia ex se sit amara, ut notat Rhodius ad Scrib. Larg. p. 248. Vox Græca retinenda & origo vobis scholiis explicanda. Galen. VI. simpl. γλυκυσίδη vocat, & de facili ejus vim valde prædicat. Sic & Aetius, Tetrab. 1. S. 1. Oribas II Simpl. 1. & Collect. XI. & XV. Vide & J. B. à Stapel ad Theophr. p. 1043.

(d) Aglaophotis, Apulejo, ἀγλαοφωτίς, Plin. XXIV. 17.

(1)

XII. ΠΕΡὶ ΠΟΛΙΟΥ.

Δῖ δέ σι καὶ περὶ σῶμα φορεῖν πολίαις κέρυμβας,
 Περὶ τ' ἀπαυλίζμεν τὸν αἶψ' αἰδέρῃ, ὃν καλέουσιν
 175. Ἀνδρῶπι χαλεπὴν ἱερὴν τόσον ἀμπαλακίτην,
 εἰς ἡλυνίαζμεν, σωματικὴ δ' ὀππομπή.
 Καὶ κόπῃ ἐξέλαζαθ' ὀνοματὴν τριφθῆσαι μετ' ὄξυς
 ἢ βοτάνῃ καταχωρῆναι πόδας ἀκροκορύμβας.

Schol. Ἀυτὴ ἡ βοτάνη φορεῖν μὲν περὶ τὸ σῶμα ὠφέλει περὶ σκελετίζ-
 μὸν καὶ κόπῃ. Διωάται ὅ τριφθῆσαι μετ' ὄξυς ἡ βοτάνη καὶ καταχωρῆναι πόδας
 ἀκροκορύμβας ὠφέλει.

XIII.

(J) Plin. l. c, Præcipiunt ernere noctu.

(m) Locus est mutilus & hiulcus & vix conjecturis supplendus, ideoque sine interpreta-
 tione relictus.

(n) Εφιαλτῖαν legendum: ἐφιαλτῖα dicitur & Aetio, quod ephialtem sive incubum curet,
 ἐφιάλτης sive ἐπιάλτης malum est, ubi aliquis noctu se gravi mole opprimit
 invadique ab alio credit: & crapula vel indigestione jugi laborantes afficere so-
 let. Faunorum in quiete ludibria Plin. vocat. De ephialte V. Caelium Aurel.
 Ill. 3. tardar. Macrob. in somn. Scip. 1. 1. Paul. Aegin. Ill. 15. f. 30. edit. Græc. Ald.

(o) suspensa collo. morbo comitiali correptis prodest. Paul. Aegineta Ill. 15 f. 30. Ἰδὼς
 δὲ ποτὲ πρᾶδιον, φασὶν ὁ Γαληνὸς ὡς ὅπως ἐπαληθεῖν ἐξ ἑ τῆς ῥέξης τῆς γλυκυ-
 σίδος ἐφόρει, λέγει δὲ τὴν πρᾶσιαν, μέγα καὶ πρόσφατον (ex Galen. νοχμείῃ
 h. l. inferenda, & ex Aegin. πρόσφατον apud Galen. non πρόσφατον legend.)
 ἐξαργυρῶν τῷ τραχέει. Novi, inquit Galenus, puerum quendam, qui
 omnino non correptus fuit morbo caduco, ex quo radices glycydis, (præoniam
 intelligit,) gestabat magnam ac recentem partem de oculo suspensam. Locus
 ille Galen. VI. simpl. ubi de glycydis agit lectione dignus est, eumque versibus
 Latinis exhibet Macer. C. 48. Vide & Aetium Tetrab. I. Serm. 1. Oribas.
 II. Simpl.

(p) Hunc & seq. versum ἀνεκμῆντων reliqui, quoniam ex neutro, utpote mutilo & corru-
 pto, commodum sensum elicere potui. De angelis 360. quorum h. l. mentio
 fit, varia possunt afferri Decanorum sacras herbas Galen. VI. Simpl. memora-
 tas illustrantia: sed non est h. l. hæc pluribus persequi. Breviter, dividebant
 veteres Zodiacum in 12. partes, quarum singulas rursus in 30. subdividentes par-
 ticulas, h. e. tres decurias: unicuique decuriæ decanum, h. e. dæmonem vel an-
 gelum præficiebant. V. Scalig. ad Manil. Salm. de annis climacter: & Petr.
 Petitem Miscell. II. 16. pag. 131. 133. Præter hos decanos & alios singebant
 ange-

XII. DE POLIO. (q)

Debes & ad corpus ferre polii corymbum, (r)
ad morbum (s) à cœlo immissum, quem vocant
175. homines gravem, sacrum (t) morbum, errantem.
Alii vero lanarem, (u) corporis jactationem.
Et lassitudinem potenter exigit trita in aceto
herba ipsa, summis pedibus affusa.

XIII.

angelos 365. cœlorum præfides. Irenæus I. 23. Nituntur 365. eminentiorum cœlorum & nomina & principia & angelos & virtutes exponere. CCC. autem LX. quinque cœlorum locales positiones distribuunt similiter ut mathematici. Illorum enim theorematata accipientes in suum characterem doctrinæ transfulerunt: esse autem principem illorum Ἀρχαγγέλους. & propter hoc CCCLXV. numerum habere in se. H. J. De portis angelorum præsidum, per quas cultores eorum principatus credebantur ingredi, vid. Origen, contr. Celsum, VI. p. 296. edit. Cantabrig.

- (q) Polii duo genera recenset Dioscor. III. 124. p. 226. Unum, montanum est, τέθυλλον nomine, candidum, tenue, palmi altitudine, semine plenum, capitulum in summo corymborum habens, canique hominis capillitium præferens: odore gravi nec injuvando. Alterum est campestre, majus, odore viribusque infirmius. German. Garten-Eppreß. De Polio Plin. XXI. 7. ubi inter alia ait: folia canis hominis similia. folia polii canescere negat Salmas. affirmat ad Plin. Harduin. Qui potium Salmasium non vidisse, Dodonæum non legisse, Plinium erroris insinuando, suum prodidisse, fat confidenter, enuntiat. De Polio agit & Schol. Nicandri, in Vers. ἡ πόλιον βαρύδμυον &c. quem vide.
- (r) Corymbus proprie de hederis dicitur. κόρυμβος κισσῶν vert. racemi sive acini hederæ: sed rectius fecerit qui ipsam Græcam vocem retinuerit, ut recte monet Stephanus Thef. Græc. T. 2. C. 385. Virgil. id fecit Eclog. III. V. 39. Diffusus hedera vestit pallente corymbos. Transfertur & ad alias herbas, quarum fastigia comant, ut & alias res quæ prominent vel eminent.
- (s) Morbum comitalem, qui & caducus, ut & Hercules Latinis dicitur, Græci ἐπιληψίαν vocant, variis nominibus describi à nostro poeta certum est, sed quid per ἀπαιλισμόν proprie b. l. intelligi voluit, valde incertum. ἐπαιλισμός cubile denotat, Hesych. ἄυλον καίτην, ἐπαιλισμόν. cubile ab æthere vel cœlo, morbum à deo immissum, qualis comitialis morbus est. interpretor; quæ versio variarum linguarum-usu confirmari potest. In sacris litteris loquendi modus non semel

XIII. ΜΩΛΤ.

Μῶλυν ἢ ῥιζοτομηθὲν ἀρεῖς πρὸς Φάρμακα λυγρὰ,

180. φαρμακίδων χαλεπῶν καὶ βάσκανα Φῦλ' αἰθρῶπων.

Τῆπ' ὃν Ἑρμείας Λαίρπαδ' Ὀδυσσῆι

Δῶκε Φρεσὶν πρὶ σῶμα πρὸς αἰψάμηνον Φυλάκην,

Διαίλω ἐς νῆσον ὅτ' εἰς κλυτὰ δώματα Κίρκης

Ἦσι πολλὰ δ' αὖ κεραδίη Φρεσὶ μερμήριζεν.

185. Οὐδ' αἰς ἑτέρως ἦδη διωλatus ὑπ' αἴθ' αἶσα.

Εἰ μὴ ἔπ' ἡ δῶκε Διάκτορ Ὁ Δργαίφοντες,

Ἐκ γαίης ἀρύσας ἐκάλυψαν αἰθ' ἡ λυνκῆ,

Ως

occurrit idem, ut & profanis, nam cubare pro egrotare Horatius dixit Si quis autem ἀπαυλισμὸν ὑπ' αἰθέρος pernoctationem vel commorationem sub aere, velit interpretari, non puto à vero aberraret. Σεληνιαζόμενος quorum mentio in Novo Fædere, Matth. IV. 14, Syrus Paraphrastes transtulit. מן הנהר ומהר i. e. juxta Nic. Fullerum, Miscel. Theol. II. 17. p. 278. qui extra tecta (degunt) loca vasta & deserta libenter qui incolunt, ab hominum consuetudine abhorrentes, & vitam sub aere non tecto degentes. Utergo paraphrastes ille lunaticos i. e. epilepticos extra tecta collocavit, sic & poeta nobis sub aere ponere potuit, morbumque ipsum commorationem sub aere nominare.

(1) *Ἐρ' ἡ νόσος* Aretæo de caus. diut. affect. I. 4. vel ob magnitudinem vel quod à Deo immisus, & epilepticus dæmone correptus esse videatur, vel quod non humana ope queat tolli. Græcos appellasse *ἱερὸν* quiddam ingens ac præclarum haberi volebant, notat Fuchsius ad Nicol. Myrepsium de antidot. Sect. I. C. 219.

(2) *Σεληνιαζόμενος* est epilepticus, comitali morbo correptus. Certum est multos veteres & recentiores auctores sic hanc vocem interpretari. Vide Cæsarium Dial. 2. ubi quaerit, πῶς τὸ εὐεγγέλιον σεληνιαζόμενος λέγει τὰς ἐπιληπτικούς. Mich. Pell. opusculi περὶ σεληνιασμῶν, cujus initium: Σεληνιασμός φυσικὸν τι τυγχάνει &c. mentio fit apud Leon. Allatium. Σεληνιαζὸν πάθος Josephus Episc. Methobensis dixit, uti citat Carolus du Fresne, Glossar. col. 1348.

(3) *Moly* Homericum nobis ut & veteribus (quidquid dicant) ignotum. Rantam Silvestrem (πύγανον ἄγρον) quidam, teste Galeno moly vocarunt, alii ἀρμαλάν. (Paul. Egineta ἀρμαλάν habet) Syri βησάσαν. Inde distinguunt inter moly Cappadocium & Homericum sive Arcadicum. Moly describit Theophrast.

Μ.

XIII. MOLY.

Moly (*) radicitus evulsum lumes contra noxia venena

180. veneficorum atrocium ac falcinationes hominum.

Ipsum enim Mercurius (γ) Ulyssi Laertis filio
dedit, ut portaret corpori alligatum sui custodia:

Æxam (z) in insulam quando ad famosam Circes domum
ibat, multa vero cor cum animo deliberabat.

185. Non enim scivisset se ut alios potenter subducere
nisi hoc ipsum dedisset nuntius Argicida.

Ex terra evulsum simile flore (α) albo

O o o o 2

ni-

H Pl. IX. 15. V. Stapel. in not. p. 1127, ut & Plin. XXV. 4. memineruntque hujus herbæ varii auctores.

(γ) Homer. Od. K. V. 302. seq. p. 208. de Mercurio qui Ulyssi moly dedit, ut eum contra Circes veneficia armaret. Ἀργειφόντης ab Homero (ut & Hesiod. Oper. V. 77. διακτόρῳ Ἀργειφόντης, & passim) dicitur, quod Argum Mercurius occiderit. V. Schol. brevia ad Iliad. B. V. 103 ad voc. διακτόρῳ Ἀργειφόντη p. 48.

(z) Homer. Δ. Od. V. 70. Νῆσον ἐς Λαίην. insulam in Æxam. & K. V. 135. Λαίην δ' ἐς νῆσον.

(α) Vel simile flori candido. instar lactis splendet, fructum sed postea ferens: Dioscor. IV. 14. ἀνθὴ λευκοῖσι ὁμοίαι, γαλακτόχρους, florem albæ violæ similem, lactei coloris. Galen. ἀνθὸν γαλακτώδες.

(β) Moly flore simile est narcisso, quoad florem, qui in caulis ipsius cacumine est albus, & quoad radicem, quæ est intus candida. Radice vero moly est simile narcissi semini, quod est nigrum, teste Dioscor. IV. 161. p. 304. seq. & sic hunc vers. potes vertere: narcisso similis radix nigra cernitur. De radice nigra consentiunt omnes, de flore dissentit Plin. Græcos dum asserit eum luteum pinxisse, V. Salmas. Homon. Hyl. Jatr. C. 39. p. 43. Homer. Od. K. V. 304. ῥίζη μὲν μέλαινα ἔσκε. γαλακτι δὲ ἐκλεπὲ ἀνθὸν. radix quidem nigra erat, lacti quidem similis flore. Ovid. Metam. XIV. V. 291. Homerum sic expressit:

Pacifer huic florem dederat Cyllenius albus.

Moly vocant superi: nigra radice temetur.

(c) superstitione omni rejecta affirmare licet, quod qui Deum univerforum dominum
rite

Ὡς γὰρ λαμπύριοι καρποφόρον, αὐτὰρ ἔπειτα
 Ναρκίσσῳ ἵκελαν ῥιζαζοφοῦς ἰδέσθαι,
 190. Τὴν βοτάνην περὶ σῶμα φορῶν ἐχθρὸς ὑπαλύξας.

rite absque omni superstitione & errore equaliter constanterque colunt, & juxta Christi evangelium vivunt, atque ad ipsum castas preces dies noctesque pure mente deferunt, nec malis artibus sunt superabiles, nec dæmonum vi expugnabiles. Origenes idem affirmat VI, contra Cels. p. 302. διαβασιμὰ δὲ ἡμῶς
 κτ)

CAPUT XXVII.

DE APOLLODORO Athenien- si, Antigono Carystio & aliis quibusdam,

*Apollodorus Atheniensis. 1. Ejus Bibliotheca num Epitome majoris operis. 2. Scrip-
 tores in ea laudati. 3. Editiones vulgatae. 4. Promissa. 5. Scri-
 pta hujus Apollodori deperdita. 6. Alii Apollodori. 7. De Antigo-
 no Carystio. 8. Parthenio. 9. Antonino Liberali. 10.*

I.

DE Apollodoro Atheniensis scriptoribusque ejus cognominibus di-
 cturum retrahit prope ac retinet multorum eruditorum calamus
 in hoc argumento jam exercitatus, Scipionis Tettii, (*) Joh. Meur-
 si,

(*) Tractatu sive dissertatione de Apollodoris, quæ adjuncta fertur editioni Bibliothecæ
 Apollodori Romanæ 1555. 8 cum Benedicti Aegii Spoletini versione & notis, &
 non ita pridem in auctione quadam publica apud Batavos venit quatuor fere
 florenis, licet mole perexigua sit.

niveo lacti, post vero semen ferens :

narcisso. (b) simile, radix nigra apparet.

190. Si corpus (c) herba hac alligatum erit, manus infestas effugies.

καὶ τῇ περὶ παραλαβόντες, ὅτι οἱ καὶ χριστιανισμόν διὰ τῆς Ἰησοῦ τὸν ἐπὶ πᾶσι θε-
ραπεύοντες Θεὸν καὶ βιβάντες κατὰ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ, ταῖς προσαχθείσαις τε
ἐνχαῖς συνεχέστερον καὶ δεόντως νυκτὸς καὶ ἡμέρας χροάμεναι, ὥστε μαργαρίτας ἐν
δαυμονίαις ἴσιν ἀλάντοι.

lii, (b) Gerhardi Johannis Vossii, (c) Johan. Jonsii, (d) Thomæ Galei, (e) ne de Morerio, Hofmanno & Hendreichio (f) dicam. Non omittendum tamen mihi videtur pleniorē hujus lingvæ scripto-
rum notitiā tradere aggresso, nomen inter auctores græcos celeberrimum. Fuit itaque Apollodorus, Asclepiadæ (g) Filius, Atheniensis Grammaticus, discipulus Aristarchi Grammatici & Panætii Rhodii Dio-
genisque (b) Babylonii, Philosophorum Stoicorum. Chronicon suum perduxit usque ad Annum ab Illi excidio 1040. hoc est Olympiad.

O o o o 3

CLVIII.

(b) In Bibliotheca Attica.

(c) De hist. gr. lib. 1. c. 21.

(d) lib. 2. c. 17. de scriptoribus Hist. Philosoph.

(e) In diss. de scriptoribus Mythologicis cap. 2. seq.

(f) Morerius & Hofmannus in Lexicis, atque Hendreichius in pandectis Bran-
denburg.

(g) Galeus existimavit Suidam, cum Ἀπολλόδωρον Ἀσκληπιάδην vocat, hoc ipso innuere
illum discipulum fuisse Asclepiadæ Grammatici Myrleani. At quamvis constat
genitivum ita positum nonnunquam præceptorem denotare non semper paren-
tem, (ut exemplis quibusdam docuit etiam Jonsius p. 14.) quo minus tamen
præsenti loco id mihi persvadeam, facit, quod Suidas mox præceptores Apollo-
dori notat Panætium & Aristarchum. Atque ita video Clarissimum Neocorum
quoque in suo Suida verba illa accepisse, ut Apollodorus Asclepiadæ filius de-
notetur.

(b) Scymnus Chius de Apollodoro nostro agens (licet non nominat) sub initium perie-
geleos :

Τῶν Ἀττικῶν τις γνησίωτε Φιλολόγων
Γεγονὼς ἀκροῆς Διογένης ὁ Στωϊκῆς.
Συνεσχαλακίως δὲ πολλὰ Ἀριστάρχῳ χροῖον.

(c)

CLVIII. 4. idemque dicavit Attalo secundo Philadelpho (i) Pergami Regi, qui obiit Olymp. CLX. 3. ante CHRISTUM natum CXXXVIII. Quamdiu postea vixerit Apollodorus, non constat.

II. Escriptis ejus nihil ad nos pervenit præter *Bibliotheca li-
bros III.* in qua sicut post Apollodorum libris primoribus Bibliothecæ suæ Diodorus Siculus (verum non græca tantum sed Barbara quoque μυθολογύμια persecutus) veluti per synopsis collegit, quæcunque (k) de Diis & Heroibus ad Trojana usque tempora fabulosas traditiones & genealogias jactabant græci Homerus, Hesiodus, Tragici, Cycliciq; Poetæ præcipue. Inde Salmasius p. 847. ad Solinum Apollodori Bibliothecam nihil aliud, quam Epitomen Cycli Epici esse observat. Photius cod. 186. *ἡ εἰς τὰς παλαιότητας τῶν Ἑλλήνων ὅσα περὶ Θεῶν καὶ Ἡρώων ὁ χροὺς τοῦ αὐτοῦ δοξάζειν ἰδωκίαν. Ονομασίαις ποταμῶν καὶ χωρῶν καὶ ἐθνῶν καὶ πόλεων &c.*

Vetus Epigramma:

Διὸν σπείρημα ἀφυσάμεν παρ' ἑμῶν
Παιδείης, μύθους γὰρ παλαιότητας.
Μὴδ' ἐς Ὀμηρίῳ σιλὶδ' ἐμβλεπῖ, μὴδ' ἐλεγείῳ,
Μὴ τραγικῷ Μῦσῳ, μὴδ' μελογραφίῳ.
Μὴ Κυκλίων ζῆται πολύθρον' ἵχον' ἐς μετὰ τὸ ἀθροῶν
Εὐρήσεις ἐν ἑμοί, πᾶν δ' ὅζα κόσμος ἔχει.

Josephus Scaliger in elencho orationis Chronolog. Davidis Pareip. 81. *Apollodori Bibliotheca opus sane ingeniosissimum & elegantissimum, fabula est, non si homines, sed si hominibus attributa considerantur. Eam totam si velimus possumus & γράφειν (l) in certum Chronicum conjicere. Virorum doctorum sententiam, quibus hoc Apollodori opusculum vel plane indignum Apollodoro nostro visum est (m) aut existimata est Epitome* ab

(i) Confer H. Dodwelli diss. de ætate Scymni Chii T. 2. Geograph. minorum Clariss. Hudsoni p. 90. seq.

(k) Summa capita totius Bibliothecæ Apollodori, licet eo non nominato refert Lucianus de satyrione T. 1 p. 801 - 806.

(l) Genealogicas tabulas XVIII. ex Apollodoro concinnatas habes in editione Galci.

(m) If. Vossius ad Melam p. 36. *Auctor ille, qui de Diis scripsit quique Apollodori nomen vulgo præfert* (ex Aegii scilicet Spoletini errore titulus Bibliothecæ Apollodori præ-

plens) extrema parte mutilus est; itaque in editionibus adscriptum, *λείπει πολλὰ ἄ, multa desunt*, (q) tres scilicet vel quatuor paginae de iis, quae sub initium libri tertii p. 151. receperat ipse dicturum se de Phædra & Ariadne, de expeditione Amazonum adversus Athenas, de Pelope ejusque regni divisione, de belli Trojani origine, excidio Ilii & erroribus graecorum quorundam post captam Trojam. Quae singula ex eodem Tzetzæ peti possunt, qui sua videtur ex Apollodoro mutuatus esse.

III. Scriptorum, qui Apollodori in Bibliotheca laudantur, Catalogus (r) hic est:

Acufilaus p. 68. 69. 78. 108. 160.	Demaratus 52.
187. 203. 212. 231.	Dionysius (x) Mytilenæus 52.
Alcmæonidis (s) scriptor 34.	Enmelus Poeta 189. 190. 203.
Apollonii Rhodii Argonautica 55.	Euripides 72. 179. 186. 193.
Aclepiades Myrleanus 70. 151.	Herodotus 52. 167.
Asius (t) Poeta 189.	Hesiodus 33. 54. 68. 69. 78. 81. 167.
Castor (u) Chronographus 69.	178. 193. 224.
Cercops Milesius 70. 77.	Hesiodi Aspis 84.

Ho-

Tan. Faber p. 263. *Alibi dixit* (Apollodori Bibliotheca) *deorum servare claves inferorum, quod videri possit esse ab homine Christiano, quamquam scio Poetam dixisse πύλας ᾀδου. Alibi etiam ἀνίστασθαι videtur usurpasse eo sensu quo scriptores nostri, alibi alia.* Sic & inferum claustra dixit Apulejus XI, Milef. & σκότυ πύλας Euripides. Confer Pausanias locum & Axiochi platonici in notis Galei ad Apollodor. p. 52. Vindetum de vita functorum statu p. 28. & Grotium ad Apoc. 1. 18. Apud Platonem quoque in Politico legas ἐκ τῶν τετελευκέντων ἂν κειμένων δὲ ἐν τῇ γῇ πάλιν ἐκείνωσι καὶ μένους καὶ ἀναβυσσάμενους.

(r) Gale diss. de scriptoribus Mytholog. p. 40.

(q) Id. in notis ad Apollodor. p. 55 seq.

(r) Paginarum numerus respicit editionem Galeanā, in qua liber secundus pagina 67. tertius p. 147. incipit.

(s) Allegatur etiam à Strabone, & videtur fuisse pars Cycli Epici, perinde ut Naupactica, Νόσοι, θηβαιαί.

(t) Asium Poetam præter eundem Strabonem laudant Pausanias & Athenæus.

(u) Hunc Castorem Rhodium nonnulli, Vossium secuti, Apollodoro crediderunt juniorem & Bibliothecam ideo Apollodori esse haud posse. Sed rectius Jonsius lib. 2. c. 15. qui Apollodori æqualem fuisse observat.

(x) De Dionysio hoc Cycli Historici scriptore dixi lib. 2. c. 2. inter scripta Homeri deperdita vel ei supposita num. 15.

Homerus 9.78.81.148.167.	Philocrates 221.
Mnesagoras 199.	Pisander 34.
Naupacticon scriptor 199.	Stesichorus 199.
Orphici 199.	Thebaidos scriptor 33.
Panyalis 15.199.224.	Telephilla 167.
Pherecydes 12.15.24.52.70.95.	Tragici 69.77.78.
132.148.157.177.189.213.	

IV. Editiones Bibliotheca Apollodori.

1. *Benedicti Aegii Spoletini*, cum ejus versione * & notis ac *Scipionis Tetti* de Apollodori commentario Rom. 1555. 8.

2. *Commeliniana* cum ejusdem Aegii Spoletini versione, & variis lectionibus ab Hieronymo Commelino collectis, qui Græca ad plures MStos codices, Palatinos præcipue castigavit. Heidelberg. 1599. 8.

3. *Lugdunensis* cum eadem versione Lugd. 1608. 8.

4. *Tanaquilli Fabri* cum eadem Spoletini versione sed à Fabro variis locis emendata, & notis quibusdam græca castigantibus. Salmurii 1661. 8. Justum commentarium idem Faber olim parasse se in Apollodorum significaverat Claudio Sarravio, sed postea mole deteritus consilium abiecit, ut testatur p. 259. *Ubi tantam ὕλην*, inquit, *quæ à me hinc & hinc congesta fuerat ex Pausania, Plutarcho, Poetis Græcis latinisque, scholiastis veteribus, Luciano, Origene, Tertulliano, Clemente, Lactantio, Herodoto Gyrardo, Meursio, Vossio, Bocharto totque aliis honorum literarum proceribus, ubi, inquam, illam congeriem contemplatus sum, capere cohorrescere, & consilium ipse damnavi meum. Editio certe in tantam molem excrevisset, ut sine muli Mariæ opera circumferri liber non potuisset.*

5. *Thoma Galei*, qui inter quinque (2) scriptores antiquos græcos historiæ Poeticæ primum locum dedit Apollodoro, & dissertationem de scriptoribus ipsis, Apollodoro præcipue præmisit, libros in capita divisit, versionem Aegii à Fabro interpolatam adjunxit, denique

P p p p

ta-

* Reprehenditur à Barthio III. ad Statium p. 1585.

(2) Reliqui quatuor sunt, *Cononis* (de quo supra c. 15.) *narrationes & Ptolemæi Hephestionis* (de quo infra libro quarto in Grammaticis) libri VII. (sive potius utriusque operis excerpta è Photii Bibl. cod. 186. & 190.) *Parthenii* Nicæni narrationes de amatorii affectionibus & *Antonini Liberalis* transformationum sylloge, de quibus duobus postremis mox sum dicturus.

tabulis Genealogicis ac notis pereruditus Apollodorum illustravit Paris, 1675. 8.

Gallice, interprete *Jano Passeratio*. Paris. 1605. 12.

Latine Antvverp. 1565. 8. & Lovanii 8. anno eodem.

V. Editiones promissæ.

Dolendum est *Bacheti Meziriaci* & *Henrici Valesii* commentarios in Apollodori Bibliothecam intercidiſſe. De illo *Claudius Sarrauius* p. 99. Epist. ad Alex. Morum data 14. Martii 1644. *Burgi Sebusianorum* diem obiit ante decem aut circiter annos vir insignis *Caspar Bachetus Meziriacus*. Habere se dicebat paratum Apollodorum cum eruditissimis commentariis, in quibus omnis Mythica Theologia explicatur. Virerat doctus & accuratus ut constat ex ejus libello de *Aesopo* & fabulis *Aesopiceis* aliquotque sacris Epistolis ad *Ovidianarum* exemplum concinnatis, quæ omnia video à magnis viris in summo pretio haberi. Sane concidiſſe fertur spes omnis edendi hujus operis, etsi Anno 1661. adhuc *Tan. Faber* scripsit in notis ad Apollodorum pag. 259. Præterea nondum fortasse desperandum est promissos olim *Meziriaci* commentarios editum iri; Ille certe aliquid præclarum & se dignum præstiterit, qui quidem longe doctissimus fuerit, rem amplam habuerit, & otio abundavit plurimo. De *Henrico Valesio Colomæsi* in opusculis pag. 97. Parmi ses ouvrages Manuscripts il me dit qu'il avoit des remarques sur l'Apollodore qui écrit de Dieux gentium, qu'il distingue tres doctement avec l'excellent Mr. Vossius sur *Pomponius Mela*, de celui dont nous avons la Bibliothèque.

VI. Scripta Apollodori deperdita.

περὶ τῶν Ἀθηνησιν ἱταυρίδων. Athen XIV. p. 586. 591. Etymol. M. Harporat. & Suidas in ταῖνον αὐτῶν φωνῶν.

Ἀντιγραφή πρὸς τὴν Ἀριστοκλῆος Περὶ τῶν Athen. XIV. p. 636.

Ἦς ἐξ ὧν, κωμικῶν μέτρων. Chorographia, versibus jambicis. Strabo XIV. p. 677. Steph. in ἀβυλλοὶ & ἀνταλα, γυναικῶν, ἀνδρῶν & ὁρίων, ubi vide *Holsten*. At apud *Tzetzem* III. hist. 100. τὸ περὶ ἡρώων, ποταμῶν & δῆμων βιβλίον non referendum est ad Apollodorum, cujus nomen præcessit, sed *Stephanum Byz.* cujus nomen sequitur, quod ex particula ἦ videtur esse perspicuum.

Εἰς Ἀγλίαν non videtur librum scripsisse Apollodorus, sed obiter de illis quædam tradidisse in opere Etymologiarum, vel alio volumine.

Vide

Vide Athen. IV. p. 172. seq. In iisdem etymologiis forte tradidit quoque rationem proverbi *χαῦς ἀείφει*, quam ex Apollodoro repetunt Hesychius & alii. Sic rursus apud Athenæum XI. p. 482. *Κύμβα πτηλέον* Ἀπολλόδωρος παφίοις, male de d amate Apollodori Comici cui titulus fuerit *παφίοι* cogitarunt viri docti, nam sensus est, apud Paphios cymbam fuisse nomen poculi, idque tradidisse Apollodorum ἐν τῇ περὶ ἐτυμολογιῶν, ut diserte legas pagina proxima 483.

Δογματῶν συναγωγή. Laert. Chrysippo VII. 181. est Apollodori Ephilli Stoici de quo dixi cap. 15. hujus libri, & quem Laertius in Zenone VII. 39. diserte laudat ἐν τῷ πρώτῳ τῷ εἰς τὰ δόγματα εἰσαγωγῶν.

Περὶ Ἐπιχάρμου sextum librum allegat Suidas in *καρδιώτειν*. Epicharmum *κωμικοῦ χαίφον* in tomos sive volumina decem digessit Apollodorus Atheniensis teste Porphyrio in Plotini vita.

Ετυμολογία. Varro lib. IV. & V. de Lingua Lat. Harpocrat. Etymol. M. Schol. Apollonii & Librum *secundum* Athen. III. p. 63.

Ἡθική quam laudat Laertius in Zenone, Apollodori Ephilli fuit.

Περὶ θεῶν opus de Diis in XXIV libros distributum, teste Photio: quo tempus *ἀθλον* illustraverat Apollodorus, ut in Bibliotheca quæ exstat tempus *μυθικόν*, & in Chronicis tempus *ιστορικόν*. Vide Galei diff. de scriptoribus Mytholog. c. 4. Sopatri eclogas περὶ τῶν παρ' ἑλλήσι μυθολογούμενων θεῶν ex Apollodoro concinnatas memorat Photius Cod. CLXI. Librum *Primum* Apollodori περὶ θεῶν allegat Steph. in *Δωδώνη*. *Secundum* Stobæus Eclog. Phys. & Erotianus sive Herodianus in *χαίρις*. *Sextum* Harpocrat. in *δοσιμπίας*. *Nonum* Steph. in *Ἀρεῖ* πύγ. *Quartum decimum* Macroh. 1. 17. Sat. *Decimum sextum* Steph. in *Ἀρεῖς*. *Decimum septimum* Schol. Sophoclis Oedip. Col. v. 481. *Vicesimum* Porphyrius fragmento de Styge apud Stob. Eclog. Quamplurimis aliis idem opus laudatum sine librorum discrimine, ut idem præstantissimus Galeus annotavit. Sæpius illud respicit Tzetzes ad Lycophronem, cum Apollodorum historicum Atheniensem allegat.

Περὶ θηρίων. Athen. XV. p. 681.

Apollodorum ἐν τῷ περὶ κοσμήσεως ῥησιδείας de vocabulo crateris allegat Athenæus XI. p. 501. videtur respicere idem scriptum XI. p. 479. a. & 497. f.

Περὶ νεῶν καταλόγος libri XII. de navium Catalogo apud Homerum, opus
P p p p 2 lu-

- luculentum. Porphyrius apud Eustathium ad Iliad. β. p. 199. καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐπεγραμματοῦσα τοῖα πρὸς καταλογὸν ἀρετῶν δώδεκα βιβλίοις. Laudat & respicit passim præter eundem, sed cujus tempore jam periisse videtur Eustathium, & auctorem schol. minorum in Homer. Strabo, ut VI. p. 254. IX. p. 405. 416. X. p. 453. 457. 460. XIV. p. 677. 678. 680. Reprehendit & quandoque ut VII. p. 298. XII. p. 553. seq. XIV. p. 677. seq. Librum primum allegant Scholia minora ad Iliad. β. 103. Steph. in ἀργεῖα, & παταῖαι secundum Strabo I. p. 31. VII. p. 298. Scholia minora ad Iliad. α. 42. Tzetzes Chil. VII. v, 761. quintum Athenæus III. pag. 82. septimum Steph. in κορώνη. Laudatur etiam hoc opus à Schol. Apollonii III. 1089. & Steph. in Τένεδοις.
- Περὶ νομοθετῶν librum secundum citat Laert. in Solone lib. 1. sect. 58. Apollodorus ἐν τοῖς ὁμήρου. Schol. Nicandri p. 80. Videtur respicere libros in navium Catalogum, de quibus jam dixi.
- Περὶ μύθων καὶ σφαίων. Athen. XV. p. 675. Forte Apollodori Medici.
- Παρθικά. Athen. XV. p. 682. sunt Apollodori Artemitæ, de quo infra.
- Περὶ Σώφρονος de Sophrone sive commentariorum in Sophronis mimos libri, Athen. III. p. 89. VII. p. 281. Etymol. M. in ἀλφειῆς, ἀκαλῆς &c. Librum tertium allegat Athen. VII. p. 281. quartum Schol. Aristophanis ad Vesp. v. 483. Confer Casaubonum ad Athenæum VII. 6.
- Περὶ φιλοσόφων αἰρέσεων. Laert. in Solone lib. 1. sect. 60. nisi sit Apollodori Ephilli Stoici.
- Τραγικῶν primum auctorem fuisse Apollodorum scribit Suidas in Ἀπολλόδ. & τραγῆματα. forte quod primus jambis scripssisset res serias Historiam scilicet & Geographiam. Confer Galei diff. de scriptoribus Mytholog. p. 47. seq.
- Φυσική, sive Φυσική κατ' ἀρχαίαν Laertio in Zenone laudata, auctorem potius habuit Apollodorum Ephillum Stoicum.
- Χρονικά sive χρονική σινάξις à Troja capta ad sua usque tempora, versibus jambicis, opus historiam annorum 1040. complexum atque Attalo Philadelpho Pergami Regi dedicatum teste Scymno Chio. Vide Galei diff. de scriptoribus Mytholog. c. 6. Menagium ad Laert. lib. 1. sect. 37. Librum primum, secundum, tertium & quartum Chronicorum laudat Stephanus Byz. tertium etiam Laertius IV. 23. 28. οὕτως hujus ut videtur operis Syncellus p. 185. Allegantur etiam

iam Apollodori Chronica à Diodoro Sic. Strabone, Luciano in longævis, Gellio XVII. 4. & aliis quam plurimis. Confer Jon-
sium p. 194. Præcipue diligenter eo in ætate Philosophorum af-
signanda usus est Laertius.

VII. Apollodori plures.

Apollodorus Adramyttenus, Strab. XI. pag. 525. sed legendum videtur Ar-
temites. Ita quoque fortassis p. 516.

Apollodorus Architectus de quo supra c. 24. hujuslibri §. 2. Vide & no-
tas elegantissimi Hemsterhusii ad Pollucis X. cap. 51.

Apollodorus Artemites, Parthica scripsit memorata Straboni H. p. 118. XI. p.
509. & initio libri XV. Athenæo XV. p. 682. ubi librum *quartum*.

Apollodorus Aspendius Philologus in veteri Inscriptione Ephesina apud præ-
stantiss. Sponium: ἡ βεβλή ἐτίμησεν Πόπλιον Ἀίλιον Φλαβιανὸν Ἀπολλό-
δωρον Ἀρπινδίου Φιλολόγον. Τὸ ὃ μνημεῖον κατεσκεύασεν Πόπλιος Ἀί-
λιος Φλαβιανὸς ζῶντι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Apollodorus Atheniensis, pater Archelai qui Socratis Magister fuit. Laert.
II. 16. Justinus Mart.

Apollodorus Atheniensis Comicus, de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus Atheniensis, pictor, infra in σχιζογράφῳ.

Apollodorus Carystius Comicus de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus Citiensis (al. Scilleus) ac *Tarentinus* laudantur à Plinio XX. 4.
Forte alter horum Galeno laudatus scripsit περὶ θηρίων de bestiis vene-
natis Schol. Nicandri p. 50. b. & Plin. Indice lib. XI. περὶ μύρων καὶ
σεφάριων Athen. XV. p. 675. Plin. de odoribus indice lib. XII. & XIII.
περὶ βοτάνων. Schol. Nicandri p. 47. b. *Apollodorus Medicus* in volumi-
ne quo scripsit *Prolemaeo Regi qua vina biberet*. Plin. XIV. 7.

Apollodorus Corcyreus Clem. Alex. V. Strom. p. 570.

Apollodorus Cumanus Grammaticus primus & Criticus dictus Clem. Alex.
I. Strom. p. 309. Amphictyonibus honorem tribuentibus. Plin.
VII. 37. Hist.

Apollodorus Cyrenæus Grammaticus Schol. Eurip. Oreste v. 1485. Etymol.
M. in βωμολόχοι Athenæus XI. pag. 487. Suid. in ἀντικρυς &
βδελύσσω. De poculis scripsisse innuit Athen. XI. p. 573. Etiam
de Diis aliqua composuit si credimus Natali Comiti III. 16. 17. 18.
& IX. 5. nisi Cyrenæum cum Athenienli Grammatico con-
fudit,

PPPP 3

Apol-

Apollodorus Cyzicenus Laert. in Democrito IX. 38. male Apollodotus legitur apud Clementem II. Strom. p. 417.

Apollodorus Democriti affectator qui Magica scripsit. Plin. XXIV. 17.

Apollodorus ὁ Δωρεὺς Schol. Theocriti Idyll. I. v. 52.

Apollodorus Ephellus, Stoicus, cujus est ἡδίκη laudata Laertio in Zenone & Φυσική (καὶ τὴν ἀρχαίαν) quam citat idem Laertius & Stobæus p. 20. Eclog. Vide quæ notavi supra c. 15. hujus libri, & Suidam in ὅτιον. Idem forte est Apollodorus quem cum Chrysippo jungit Tertull. c. 15. de anima.

Apollodorus Epicureus ὁ πρῶτος περὶ τῆς ἐπιπύρου βίης. Laert. X. 2. Mentio ejusdem sect. 10. & forte 25. ubi κηπουρεῖον vocatur, quasi regnum quoddam tenens in horto sive Schola Epicuri, & quadringentorum amplius voluminum auctor, ac præceptor Zenonis Sidonii.

Apollodorus Erythraeus Lactant. lib. 1. c. 6. & de ira Dei c. 22.

Apollodorus Gelous, Comicus, de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus ὁ χαλψὺς τὸς ὕμνους. Erotian. in τέρθρον.

Apollodorus Lemnius περὶ ζωολογίας. Aristot. Politic. lib. 1. c. 7. Varro de re rust. Plinius indice libri 14. 17. 18.

Apollodorus Logisticus. Laert. Solone I. 25. & Pythagora VIII. 12. ἀριθμητικός Athenæo X. p. 458. Male Apollodotus apud Plutarchum de non svav. viv. secundum Epicur p. 1094.

Apollodorus Mechanicus & Architectus de quo dixi cap. 24. hujus libri §. 2.

Apollodorus Magarensis allegatur à Stobæo ut notavit Scipio Tettus & qui ex eo pleraque retulit Simlerus in Bibl.

Apollodorus Nicanus. Stephanus in Νίκαια. Male καίαν in Meursii Bibl. Græca p. 1232.

Apollodorus Pergamenus Rhetor qui Augustum Imp. Apolloniæ instituit, auctor sectæ Apollodoreæ. Strabo XIII. p. 625. qui & ejus τέχνας memorat. Allegatur sæpiusculè à Quintiliano, etiam in dialogo de Oratoribus. Vide & Sveton. Augusto c. 99. Meminit & Plinius (nisi Apollonii nomen reponendum, indice lib. XV.) Eusebius Chron. & Lucian. Macrobiis, qui 82. annos vixisse testatur.

Apollodorus, Peripateticus forte, ad quem Epistola à Lynceo Samio Theophrasti discipulo scripta laudatur ab Athen. IX. 14.

Apollodorus Phalerensis Socratis amantissimus, aliis omnibus asper, ideo μαυρὸς dictus. Plato Symposio, Plutarch. Catone minore. In Epistolis Socraticis Allatianis p. 46. vocatur μαλακός, forte quod So-

Apol-

crati morituro tulit tunicam ex pretiosa lana pulchreque textam & simile pallium, rogavitque ut sic ornatus demum cicutam biberet. *Ælian. I. Var. Hist. c. 16.*

Apollodorus Rhetor. Vide supra, *Pergamenus.*

Apollodorus *συναφῆς* circa Ol. XCIII. *Plin. XXXV. 9.* *Eustath. ad Iliad. v.* *Franciscus Junius Catalogo pictorum p. 24.*

Apollodorus Scillensis. Supra in *Citico.*

Apollodorus Socraticus, vide paulo ante, *Phalerens.*

Apollodorus Stratonius *Plin. XXXIV. 8.*

Apollodorus Syllus. *Cic. 1. de natura Deor. Nisi potius distincte legendum Apollodorus, Syllus.*

Apollodorus Tarentinus Supra in *Cisicus.*

Apollodorus Tarsensis *Tragicus,* de quo supra lib. 2. c. 19.

Apollodorus Telesensis *αἰὲρ ἐλάγιμα*, de somniis scripsisse videtur. *Laudatur Artemidoro lib. 1. c. 82.*

Non raro etiam Apollodori nomen pro Apollonio positum observarunt viri docti, ut apud Stephanum, ubi Apollodori *Carica* allegantur, vel ubi *Pontica*, ut in Scholiis ad Apollon. Rhodium. Etiam Apollodorum Ephesium ingerunt nonnulli pro Artemidoro.

Fuit & Apollas adversus quem scripsit Chrysippus teste Laertio, VII. 193. 197. nescio an is qui Apollodorus dicitur apud Ciceronem 1. de natura Deor. c. 24. *Zeno quidem non eos solum qui tunc vixerant, Apollodorum, Syllum, ceteros fugebat maledictis &c.* Ita enim rectius videtur locus iste legi in melioribus edit. quam ut alii conjungunt velut unius hominis nomen, *Apollodorus Syllus.* At Apollas *ἐν τῷ περί τ' ἐν Πελοποννήσῳ πόλεως* laudatus Athenæo IX. pag. 369. idem videtur viris doctis qui Marciano Heraclote p. 63. est *Ἀπολλᾶς ὁ κυριεύων*, & cujus *ἀποφῆα* allegat Clemens protreptico p. 31. Fuit & Apollas scepticus apud Laert. Timone IX. p. 597. ubicatur ejus liber cui ab alio Sceptico hujus nominis titulum fecerat Agrippam. Etiam apud Sextum Empiricum mentionem hujus Apellæ fieri, notavit Meursius, qui locus me fugit. Alios Apellas refert Menagius ad Laertii Chrysippum pag. 342. & Grotius ad Rom. XVI. 10.

Non omittendus & Apollos in sacro Actorum Apostolicorum libro XVIII. 24. & 1. Cor. I. 12. III. 4. &c. & Tit. III. 13. atque in Clementis Romani Epistola c. 47. memoratus, quia *Ἀπολλῶς* per contraccio-

nem pro Apollodoro dictum esse notavit Salmasius Epist. ad Menagium de Herode infanticida p. 65. Ἀπολλῶς ὁ Ἀλεξανδρεὺς λόγιος, ὁ ποιητὴς τῶν χειρῶν μαθητῶν inter discipulos Christi rigator, ita enim reddenda mihi videntur verba S. Nili II. 49. Epist. vir Alexandrinus ex Judæis valde eloquens & perfectus in lege, Episcopus Corinthiorum. S. Hieron. in Tit. III. 13. De eo consulendi Jo. Prideausius Opp. latin. p. 463. seq. & Clarissimus Vitrina III. 21. Var. Obs.

Apollodorus ἐν ῥυτίῳ allegatur à Plutarcho quæst Græc. p. 301. nec dubitarunt aliqui ῥυτίον Apollodori Comici dramatibus adscribere. Sed locum consideranti patebit Historicum opus respici, Apollodori forte Tarentini, & fortasse pro ἐν ῥυτίῳ legendum est Ταρρανίος, licet de Tarentinorum duce Dinone alius quoque Apollodorus tradere hoc potuerit quod commemorat jam dicto loco Plutarchus, eum præcone suffragia plura contra sententiam lata jactante, prætulisse pauciora, ἀλλ' αὐτὰς, inquit, βελτέας, at hæc meliora sunt.

Prætero alios Apollodoros ut *Tyrannum Cassandrensem* de quo *Ælianus* XIV. 41. XV. 15. Var. Excerpta Peiresc. p. 265. Plutarch. de sera numinis vindicta p. 555. 556. *Polyænus*, Muret. XVII. 17. Var. lect. &c. *Cyzicenum, ducem Atheniensium*, *Ælian.* XIV. 5. Var. Apollodorum *Amphipolitanum* præfectum Babylonis *Diodor. Sic.* XVII. p. 538. *Curt.* V. 9. *Arrian.* VII. p. 161. seq. *Apollodorum Siculum*, Plutarch. *Cæsare* p. 731. *Apollodorum* sub *Honorio & Arcadio Impp.* *Comitem & Proeos.* *Africæ*, ad quem aliquot *Symmachii* Epistolæ exstant. *Conf. Jac. Godofredus* in prosopographia *God. Theodosiani* pag. 350. seq. T. 6. Euerunt & Apollodori inter Archontes Athens Ol. LXXXVII. 3. CVII. 3. CXIV. 4. CXV. 2.

VIII. Apollodoro subijciam ANTIGONUM, illo licet antiquiorem, utpote qui sub Ptolemæo Philadelpho scripsit. (a) Hujus unicus libellus ad nos pervenit ἱστορίων τῶν θαυράδων σμυναγωγὴ, *Historiarum mirabilium collectio*, qua mirandæ (b) & singulares observationes de animalibus & aliis rebus naturalibus breviter referuntur, excerptæ ex auctore libri de admirandis auditionibus qui inter Aristotelis scripta (c) legitur (à cap. XXXII - CXXVII) tum è Callimachi (d) ἐκλογὴ τῶν θαυράδων.

(a) H. Dodwell, diff. de ætate peripli Hannonis §. 21. Voss. Hist. Gr. lib. I. c. 12.

(b) Alios mirabilium & paradoxarum narrationum scriptores retuli lib. I. c. XX. §. IV.

(c) Vide quæ supra cap. VI. §. XXI.

(d) Observatum hoc clarissimo Benteleio, qui multa Antigoni loca egregie illustrat atque emendat in fragmentis Callimachi p. 328. seq.

ᾠδοῦν (à cap. CXLIV - CLXXXIX, sive ad finem libri) & aliis quibusdam scriptoribus, quorum Catalogum è Meursii editione subjunxi :

Æschylus πζότις, cap. 127.

Alcman. 27

Amelesagoras Atheniensis Ἀτθίδι.

12.

Amometri ἀνάπλους ἐκ Μέρφειος εἰς πλὴν καλαμῶν ἰσθμῶν κρηένων.

164.

Archelaus Ægyptius πρὸς ᾠδοῦν. 23.

Περὶ θαυμασίων. 96.

Aristoteles. 18. 23. 26. 31. 43. 52.

159. 185.

πρὸς ζώων 66.

Callimachus 177. Ægyptius 51.

Callimachi Cyrenæi ἐκλογή περὶ ᾠδῶν. 144.

Cresias 16. 160. 165. 181. 182.

Eudoxus 135. 144. 153. 162. 169.

177. 178.

Hellanicus Lesbius 109.

Heraclides 167.

Herodotus. 25.

Hippon Rheginus. 133.

Homerus 28.

Lycus 66. 148. 170. 175. 188. Rheginus 154.

Megasthenes Ἰνδοκοῖς 147.

Myrsilus λεσβιακοῖς 5. 17. 129.

Nicagoras 137.

Phanias 171. 187.

Philetas 8. 23.

Philo Ἀφιοπικοῖς 160.

Philoxenus. 141.

Pindarus 155.

Polycritus 150.

Σαμιακῶν ὄρων auctor 132.

Theophrastus 145. 174.

Theopompus 14. 15. 131. 152.

156. 180. 186. 189.

Timæus. 149. 155. 168. Ejus Σικελικὰ ἱστορία 1.

Zenophilus 166.

Primus Antigonum Græce & latine cum versione sua edidit Guil. Xylander descriptum è Bibl. Palatinæ vetustissimis membranis, rarissimo tibi que alias nunquam viso litterarum genere conscriptis, quæ ejus sunt verba in præf. ad Albertum à Steten. Prodiit Xylandri editio una cum M. Antonini libris εἰς ἑαυτὸν & Apollonii Dyscoli θαυμασίοις, ac Phlegontæ Tralliano, Græce, & seorsim latina Xylandri horum librorum versione Basil. 1568. 8. Joannes deinde Meursius Antigonum seorsim edidit cum interpretatione Xylandri, addiditque eruditas notas Lugd Bat. 1619. 4. exemplis quibusdam hujus editionis annūm 1622. præferentibus. Nam Londinensem Hendreichio memoratam Chimæricam esse existi-

Qqqq

stimo,

stimo, neque vidi alteram Xylandri Argentoratensem quam idem commemorat Anni 1590. 8.

Præter hanc *ισοελών ωρθόδοξων σωαγωγή* Phlegontic. 28. mirabil. & Stephano Byz. laudatam in * *γύαρι*, scripserat Antigonus Carystius etiam alia, ut:

βίης sive vitas Philosophorum Laertio & Athenæo, Eusebio XIV. 18. præp. & Hieron. de script. Eccl. celebratas de quo opere videndus Jonsius II. 4. Respicit & Suidas in *ωπαθλαδίας*.

Περὶ ζώων Hesych. in *ἱλίοι*

Περὶ λέξεως Athen. III. p. 88. VII. p. 297. 303.

Poema Heroicum cujus titulus *Ἀντίπατρις*, Athen. III. pag. 82. qui duos inde versus adducit.

Videntur etiam huic Antigono tribuenda *ἀλλοιώσεις* sive Metamorphoseon liber quem laudat Antoninus Liberalis c. 23. At *ισοελέα υπομνημάτων* quæ ex Athenæi XIII. p. 610. inter scripta hujus Antigoni doctissimus Vossius refert, Carystio Pergameno tribuenda sunt ex plurimis aliis. Athenæi locis, non Antigono qui à patria Carysto Euboeæ civitate Carystius dicitur. Alii fuerunt (1) Antigonus Alexandrinus Grammaticus allegatus ab Erotiano in præmio & in *πρωτοῖς*. Hic forte respicitur à Scholiaste Nicandri, ubi citat Antigonum. (2) Antigonus Cumanus qui de re rustica scripsit, laudatus Varroni, Plinio, Columellæ. (3) Antigonus pictor qui de pictura scripsit teste Plinio XXXV. 10. *ωειπινάκων*, *De tabulis pictorum*. Laert. Chrysippo VII. sect. 188. Diversus ut videtur (4) Antigonus qui de toreutice scripsit, teste rursus Plinio in indice libri XXXIV. Hunc inter statuarios commemoratum de arte sua scripsisse ait XXXIV. 8. Videtur etiam fuisse (5) Antigonus quidam Mathematicus, ut ex auctore scholiorum Græcorum in tetrabiblon Ptolemæi p. 201. Meursius colligit, idem ut suspicor qui inter Arati interpretes recensetur. (6) Antigonus Rex Macedoniæ cujus Epistolam ad Zenonem Citieum refert Laertius VII. 7. Eruditionem hujus Antigoni Diocles in Epistola *ωεφυλακτικῇ* apud Paulum Æginetam lib. 1. c. ult. prædicat his verbis: *ἐπειδὴ σὺ συμβαίνει μυστικώτατα πάντων βασιλέων γινώσκειν, καὶ πλεῖστον χρόνον βεβιωκέναι, φιλοσοφίας τε πάσης ἔμπειρος ὄντα τυγχάνειν, καὶ τοῖς μαθηματικοῖς ωεπαγωνιστῇ, ωπολαμβάνων βασιλικῶν καὶ οἰκτικῶν ἡγῶν τῆς φιλοσοφίας τῶν περὶ τὴν γένεσιν ἀκολούθησιν*

καὶ θεωρίαν, γέγραφέ σοι &c. Fuerit ne is auctor *ὑπερήστως Μακεδονικῆς* laudatæ à Stephano in *ἀθαντῆς*, dubito. Alius certe (7) Antigonus Italicæ Historicæ scriptor quem laudat Festus in Romam, & Dionysius Hal. 1. Antiqu. p. 5. At Plutarchus in Romulo p. 28. Antigoni Regis dictum refert, non ut Vossio visum, Antigoni scriptoris Italicam historiam respicit. (8) Antigonus Medicus insignis castrensis cujus pastillum ad capitis dolorem refert Galenus 2. de medicam. secundum locos c. 2. Meminit ejusdem Marcellus Empiricus & collyrium ejus commendat c. 8.

IX. Cum Apollodoro Clariss. Galeus edidit PARTHENII Nicæni *volumen quod de amantibus composuit* uti Probus ad Eclog. 3. Virgili vocat ad c. 15. hujus libri respiciens: five narrationes soluto sermone scriptas de iis quæ amantibus acciderunt: Παρθένιος Νικαίως *ὡς ἑρωτικῶν παθημάτων* ad *Cornelium Gallum* * qui sub Augusto Imp. floruit & svavitate carminum excelluit, ad quæ componenda perquam opportunam hujuscemodi narrationum lectionem ipsi commendat. Τα πλείστα αὐτὰ τε περὶ σεαυτοῦ ἐπηχέλεσθαι αἰσάγειν τὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἀρμόδια &c. Scriptores è quibus narrationes suas collegit Parthenius, hi sunt:

Alexander Ætolus, ex cujus carmine Elegiaco cui titulum fecerat Apollinem profert versus quatuor & triginta. c. 14.

Andrisci Ναξιακά. c. 9.

Apollonii Rhodii Ἀργοναυτικῶν α. c. 28. καὶ *Θ.* c. 1. five *κάυνε κτίσις*, c. 11. Poema Epicum cujus decem versiculos Parthenius conservavit, emendavit If. Vossius ad Melæ lib. 1. c. 16.

Aristocritus c. 11.

Aristodemus ὁ Νυσταῖος ἐν αἰ ἰσχυρῶν. c. 8.

Aristoteles c. 14.

Asclepiades Myrleanus Βιθυνιακῶν α. c. 35.

Cephalo Gergithius ἐν Τρωικοῖς. c. 4. & 34.

Dectades. c. 13.

Diodorus ἐπαύτης (Gesnero *Medicus*, Vossio *circulator*: sed interpretes
Qqqq 2.
forte

- Xylander in Stephano suo Byz. annotavit Antigonum Carystium hunc ipsum esse cujus *Θαυμάσια* nuper in lucem emisit. Non primum itaque hoc à Meursio observatum fuit.
- De hoc Gallo videndus Vir doctrina & ingenio præstans Justus Fontanini libro de scriptoribus Foro-Julienensibus,

forte rectius legit *E aites*) ἐν ἐλεγείαις. c. 14. Galeus in notis ad Parthenium pro *Diodoro* mavult *Dionysodorum* Troezenium. Vossius lib. de poetis Græcis, memoriæ ut videtur lapsu pro *Diodoro* *Dionysium* posuit.

Euphorion Ἀπολλοδώρ. c. 28. Θρακί. c. 13. & 26.

Hegesippus Μιλησιακῶν α. c. 16. Παλλήνιακοῖς. c. 6.

Hellanicus Τρωϊκῶν α. c. 34.

Hermesianax c. 22. Λέοντι (sive Λεοντίῳ ut apud Antoninum Liberalem c. 39.) cap. 5.

Ὀτὼ Λέσβου κτίσιν ποιήσας (Apollonius forte Rhodius) c. 21. ubi ex illo poemate versus Heroicos viginti & unum affert.

Licymnius Chius μελοποιός. c. 22.

Οἱ πρὶ Μιλησιακά. c. 14. Vide supra in Hegesippo.

Moero, Μοιρῶν (poetria Byzantia) ἐν ταῖς ἀραῖς. c. 27.

Neanthes ἐν β'. c. 33.

Nicænetus c. 11. Λυρκῶ. c. 1.

Nicander c. 34. ἐν τῷ περὶ ποιητῶν. c. 4.

Phanias Eresius. c. 7.

Philetas ἐρμῆ. c. 2.

Phylarchus c. 25. & 31. ἐν ιε'. (interpres libro IV.) c. 15.

Simmius Rhodius c. 33.

Sophocles Ἐυρυάλλ. c. 3.

Theophrastus ἐν τῷ περὶ τῶν καιρῶν. (interpres libro IV.) c. 9. ἐν α' τῶν περὶ τῶν καιρῶν. c. 18.

Timæus Σικελικοῖς. c. 29.

Xanthus Λυδιακοῖς. c. 33.

Primus hunc scriptorem in lucem edidit cum versione sua *Johannes Cornarius* Zviccaviensis, Basil. 1531. 8. apud Frobenium. Cum eadem interpretatione prodiit iterum Basl. 1555. & ex officina Commelini Græce & latine junctus Achillis Tatii, & Longi Eroticis A. 1601. 8. Vidi etiam latine cum Eustathii sive Evmachii amoribus excusum Lugduni Bat. 1618. 12. Gallice vertit *Johannes Fornerius* una cum Plutarchi narrationibus amatoriis Paris. apud Ægidium Robinotum 1556. 8. Denique cum Apollodoro & aliis nitide recudi curavit *Theo Galeus*, additis brevibus sed eruditis notis, quibus interpretis etiam subinde errata quædam emendavit Paris, 1675. 8.

Eun.

Eundem esse Parthenium qui has narrationes prosa scripsit & Poetam hujus nominis, docet auctor ipse versus suos de Biblide & Cauno referens c. 11. Tum Plutarchus qui in parallelis minoribus p. 308. cum de Leucone & Cyanippo narrationem è capite 10. repetisset, subjungit : *ὡς παρ' ἑνὶ Θόῳ ποιητής*. Itaque non dubito eum ipsum esse cujus Stephanus in Νίκαια meminit, Lucianus vero de scribenda Hist. T. 1. pag. 637. jungit cum Euphorione & Callimacho : quemque Suidas tradit Heraclidis & Eudoræ, sive ex Hermippo quodam juniore (Smyrnæus enim ille qui de vitis scripsit Parthenio antiquior fuit) Tethæ filium Nicæensem vel Myrleanum *ἐλεγεῖοποιόν καὶ μέτρων διαφόρων ποιητὴν*, captum à Cinna in bello Mithridatico (Anno U. C. saltem 670.) postea propter doctrinam liberum dimissum, usque ad Cælaris Tiberii tempora vixisse. Tiberius * imperare cœpit A. U. C. 767. centum fere post Cinnam interfectum annis. Itaque Tiberii nomen vel à Suida vel ab alio quodam præter rem esse adjectum non dubito, quanquam Parthenio h. e. poematis ipsius delectatum Tiberium auctor est Svetonius c. 70. *Fecit & Græca poemata imitatus Euphorionem & Rhianum & Parthenium, quibus Poetis admodum delectatus, scripta eorum & imagines publicis Bibliothecis inter veteres & præcipuos auctores collocavit.* Virgilium Parthenio præceptore usum in Græcis, & quædam illius versibus suis expressisse notant Macrobius V. 17. & Gellius IX. 9. & XIII. 26. sed & in codice Bibl. Ambrosianæ ** Moreto Virgilii hæc verba adscripta observavit If. Vossius: *Parthenius Moretum scripsit in Græco, quem Virgilius imitatus est.* Scripta Parthenii hæc commemorantur in veterum monumentis:

Ἀντίπωη. Steph. in *κρανίδες, λάμπεια*.

Ἀρήτης (conjugis) *ἐγκώμιον*. Libris III. Suidas in *παρ*.

Ἀρήτης Ὀππικήδειον. id.

Ἐς Ἀρχελαίδα Ὀππικήδειον. Hephaestio p. 4. qui totum elegiacum fuisse restatur, solo extremo versu jambico adjuncto.

Ἐς Αὐξίθεμιν Ὀππικήδειον. Steph. in *γαλήτιον*.

Ἀήλ ⊙ Steph. in *βεληδόνοι & ρωῖνοι, & ἄλφ* ⊙ ubi vide Holsten. & Salm.

Qqqq 3.

* Doctissimus Vossius existimat verba Suidæ accipi posse de tempore quo Tiberius florere & rem gerere cœpit, 29. antequam imperaret annis. Sed usu veterum scriptorum constat tempora Imperatorum non de aliis quam Imperii annis computari.

** Vide Vossium Patrem de poetis Græcis p. 70.

maf. ad Solin. p. 841. ex quo loco videtur referendum hoc poema ad Parthenium Phocensem.

Ἐλεγῖαι. Artemidor. IV. 64.

Ἐλεγῖα εἰς Ἀφροδίτην. Steph. in ἀκαμαίτιον, Suid. παρθ. Male ad Chium Parthenium referuntur in Schol. Græcis recentibus ad Anthologiam Epigrammatum Græcor. II. 50. p. 236.

Ἡρακλῆς. Steph. in Ἴστα & οἰωτή Etymol. M. in αὐρίχας & εἰράχας.

Ἰφικλῆς. Steph. in ἀράφαι;

Κεναγόρας. Etymol. M. in ἀρπυς;

Λευκάδιαι. Steph. in Ἰβηρίαι.

Μεταμορφώσεις. Suid. in Νέστωρ (licet Parthenio Chio tribuit in παρθ.)

Eustath. ad Dionys. v. 420. ὡς παρθῖνι ὁ τὰς μεταμορφώσεις γράψαι λεγόμενός. Vide & ad Iliad. 6. pag. 248. edit. Basil. His usum Ovidium non dubitant Gyraldus & Vossius.

Moretum quod imitatus est Virgilius, ut paulo ante dixi,

Προπυμπίκον Steph. in κώρυκός.

Memoratur præterea Parthenius à Stephano in Νεμᾶνός, Νίκαια, Βορυσθένης, & ἐλεφαντίνη, quæ loca in indice scriptorum editioni Berkelianæ subjecta, ut non pauca alia desiderantur.

Vir insignis Janus Cornarius suspicatus est librum de fluminibus de quo inter Plutarchi scripta dicam, auctorem agnoscere hunc Parthenium, sed parum verisimilitudinis habet illa sententia.

Fuit & Parthenius Phocensis Stephano memoratus in γότθοι, Δεκάττιοι & ὄχλοι, nisi Φωκαῖος scriptum aliquando pro Νικαῖος, aut Nicæni illius quem Stephanus quoque in Νίκαια agnoscit, cum Phocensis scriptis à Stephano confusa. Cæterum Phocensis iste Parthenius haud diversus * mihi videtur ab eo quem Parthenium Dionysii vocat Athenæus laudato primo ejus libro περὶ τῶν παλαιῶν ἱστορικῶν λέξεων ζητημένων XI. p. 467. 501. & XV. p. 680. eundem respicit Eustathius ad Iliad ψ. p. 1412. & in Odyss. 6. p. 567. Hunc Grammaticum vocat Suidas in Διονύς, & Dionysii Alexandrini à Nerone usque ad Trajanum clari discipulum fuisse testatur. Minus præclare sensisse de Homeri poematis, nec dubitasse Iliadem stercus, ** vel sentes, Odysseam lutum appellare, apparet

* Phocensem à Parthenio Dionysii distingvit Vir præstantissimus lib. 2. de Hist. Græcis c. 1.

** Πηλὸν Ὀδυσσεῖν καὶ βάτον Ἰλιάδα. Pro βάτον Clariss. Neocorus legit πάντων.

ret ex Epigrammate veteri græco, quod in lucem edidit doctissimus Neocorus ad Suidam in παρθεῖν. Ibidem Suidas alterius *Parthenii* facit mentionem patria *Cbii*, Thestoris quem carmine celebravit, filius: qui ad Homerum originem generis sui referebat, sed (propter genus forte scribendi parum lucidum atque digestum) cognominatus est *Chaos*. Huic Metamorphoses, quæ Parthenii Nicæni sunt, male isthòc loco tribui, ipso Suida auctore constat in Νέστωρ, ut paulo ante notabam.

X. Collectionem scriptorum Historiæ Poeticæ Galeanæ claudit ANTONINUS LIBERALIS, de quo & ipso pauca hoc loco addere, atque ita capiti huic colophonem imponere constitui. Nihil hujus scriptoris habemus præter *Μεταμορφώσεων συναγωγήν* sive *transformationum narrationes* capitibus XLI. collectas ex scriptoribus quorum nomina infra vides:

Antigonus ἐν τοῖς ἀλλοιῶσι. c. 23.

Apollonius Rhodius ἐν ἐπιγράμμασι. c. 23.

Arcus Laco Ἀρεὺς ὁ Λάκων ἐν ὄσματος κύκλῳ. c. 12.

Athanadas Ἀμβρακικοῖς. c. 4.

Bocus (Plinio etiam & Athenæo laudatus) ὁρθογονία. c. 3. 11. *libro primo c. 7. libro secundo c. 16. 18. 19. 20. 21.*

Corinna c. 10. ἐπεποιμένων α. cap. 25.

Didymarchus μεταμορφώσεων γ. c. 23.

Hermesianax Λιουτίη β. c. 39.

Hesiodus ἐν μεγάλοις ἡρίαις. c. 23.

Menecrates. c. 35.

Nicander c. 35. ἐπεποιμένων α. c. 4. 22. 23. 38. β. c. 13. 17. 30. 31. γ. c. 1. 2. δ. c. 8. 9. 10. 12. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 32.

Pamphilus α. c. 23.

Pherecydes c. 33.

Simmius Rhodius, Ἀπῶνι c. 20.

Xanthus Lyciacis c. 35.

Quis demum fuerit hic Liberalis, vel quando vixerit, perquam est incertum, etsi antiquum esse & scribendi ratio & quibus usus est monumenta jam pridem universa deperdita, fidem faciunt. Certe non multo juniorem esse mihi persvadeo. Ebutio Liberali cui libros de beneficiis Sene-

Seneca inscripsit quemque laudat Epistola XCI. neque M. Antonio Liberali Rhetore Palæmonis æmulo, de quo in libri de claris Rhetoribus parte deperdita egerat Svetonius, ut ex indice capitum apparet, quemq; in Chronico sub Claudii Imp. temporibus memorat S. Hieronymus. Non eundem * autem cum isthoc Rhetore latino esse præsentem Metamorphoseon scriptorem Græcum, facile crediderim Josepho Scaligero qui p. 19. ad Euleb. & in animadvers. ad Rob. Titium p. 15. 16. atq; alibi Antonii (non Antonini) Liberalis Metamorphoses laudat. Diversum esse, non uno etiam argumento contendit Vossius III. de Hist. Græcis p. 326. Confer Mauffaci diss. ad Plutarchum de fluminibus p. 30. ubi testatur nonnullos istum quoque de fluminibus librum Liberali Metamorphoseon scriptori levi conjectura tribuisse. Primus *συμμετρίως* Antonini Liberalis è codice Palatino una cum Parthenio edidit Græce vir præstantissimus Guil. Xylander, suamq; seorsim subjunxit latinam interpretationem Basileæ A. 1568.8. Nostri ætate plurium virorum eruditorum in hoc scriptore proferendo versata industria est, nam & Abrahamus Berkelius Græce & latine edidit cum Xylandri versione ac suis castigationibus Lugd. Bat. 1674. 12. Hinc Tho. Munckerus cum notis suis vulgavit Amstelod. 1676. 12. Denique Tho. Galeus notas & ipse subjunxit suæ editioni, qua Antoninum Liberalem cum eadem Xylandri interpretatione iussit postremum comparere inter scriptores Græcos antiquos Historiæ Poeticæ, nitidis typis excusos Parisiis 1679. 8. Fuit & Tiberius quidam Claudius Liberalis, cujus mentio in veteri inscriptione apud Sponium p. 61. Misc. Metamorphoses è veteribus Græcis scripsere præter Liberalem & quos ipse laudat Antigonum, Corinnam, Didymarchum & Nicandrum, Callisthenes, Dorotheus sive Theodorus, Nestor Larandenfis, Parthenius & Adrianus Sophista.

* Pro eodem habent If. Casaub. ad Sveton. Abr. Berkelius & alii.

CA-

CAPUT XXVIII.

De ANTHOLOGIA sive FLO-
RIDIS epigrammatum Græcorum.

Æ Francisci Vauasseri, Jesu Socii, libro de Epigrammate caput XVI. cum nonnullis observationibus. De collectione Epigrammatum Græcorum facta à Meleagro Gadareno. Catalogus Poetarum quorum Epigrammata in eadem consinebantur. 1. Obiter de altera Constantini Cephalæ. ibid. De collectione Philippi Thessalonicensis. 2. De quarta Agathia Myriæ. 3. De quinta Maximi Planudæ, quæ, nec integra tamen, edita est. 4. Epigrammata antiqua jam olim ex inscriptionibus & monumentis publicis collecta. ibid. in notis. Editiones & interpretes Anthologia Epigrammatum Græcorum. 5. Editiones promissæ Menardi, Salmasii &c, tum quæ brevi expectatur Viri Clariss. Jo. Clerici cum Hugonis Grotii latine versione. 6. Catalogus Poetarum qui Epigrammata composuerunt, cum variis observationibus. 7.

L

DEbere nos iis plurimum, qui epigrammata varia, quasi disiecta membra, collegerunt in unum corpus, nisi agnoscimus ac fate-
mur, ingrati profecto simus. Cum enim opuscula hæc tam parva, mole se non satis ulla sua tueantur, neque sponte, ut grandiores libri, consistant, facile elabantur è manibus, spargantur passim, delitescant & obsolescant in angulis, ubicunque negligantur prorsus: quid futurum erat, nisi colligentis unius aut alterius diligentia & sedulitas Sibyllinis hisce foliis subvenisset? quantum nos facturi damnum fuimus: quam multa, quamque præclara, quæ ante nos fuerunt, atque in omni posteritate erunt, ingenii ac literarum monumenta perdituri? Collegerunt autem apud Græcos epigrammata suorum viri insignes, & ipsi poetæ, primum *Meleager*, deinde *Philippus*, tum *Agathias*, ad extremum,
Rrrr sed

sed longo post temporis intervallo , propiusque à nobis , *Maximus Planudes*.

Ac MELEAGER quidem , homo natione Syrus , & oppido Gadareus ; quem, Seleuco VI. * Syriæ rege ultimo, vixisse ferunt, incoluisse urbem Tyrum, in Co insula mortem obiisse ; ex diversis totius antiquitatis sex & quadraginta scriptoribus epigrammatum decerpit flores, & inde Coronam texuit, atq; ita ** inscripsit: cum suum cuiq; florem poetæ attribueret, ipse pro parte aliquid in textum illud (sive ac speciosum conferret. Digestum opus, ac dispositum pro ordine literarum , unde singuli poetæ initium ducerent nominis; non autem, quod fuit fortasse satius, pro tempore, quo quisque vixisset. Sed hoc, credo quia facilius, *** & cujusvis, neglectum: illud, quia varium magis, & artificii esse alicujus videretur , usurpatum. Quanquam hunc ordinem Meleagri dicitur confudisse *Constantinus* nescio quis *Cephalas*, † nec jam nominum aut personarum habuisse rationem, sed res modo spectasse præcipuas, de quibus in epigrammatis ageretur, & in diversa quædam capita distribuisse, ἡ γὰρ ἐρωτικά ἰδίως, καὶ αἰαθηματικά, καὶ Πυτύμβια, καὶ ἐπιδεικτικά. Certe videre licet etiamnum manuscriptos codices, in quibus iste retineatur quadripartitus & conservetur ordo. De patria vero Meleagri, de que habitatione non una quod dixi, facile intelligitur cum ex præclaro epigrammate libri anthologiæ tertii, in quo ipse de se loquitur, Ἀττικῆς ὡς ἐνὶ βαίῃ: tum ex altero isto nondum edito,

* Seleucus VI. Epiphanes Nicator regnum iniit Olymp. CLXX 3.

** Στέφανον Ἐπιγραμματῶν. Vide Sahms. ad Solin. p. 348. & Holstenii notas ad Steph. Byzantinum in Γάδαρ. ubi testatur Collectionem Meleagri nobilis Poetæ MS. tam exstare in Bibliotheca Cardinalis Barberini, & auctorem in principio operis designari his verbis :

Ὁ Μελέαγρος Γαδαρήνός ἦν τὸ γένος.
Σύς ἐτελεύτησεν ἐν Κῷ τῇ νήσῳ.

*** Miror hoc elegantissimi Viri judicium, facilius enim multo est literarum ordine quam temporis disponere scriptores.

† Ex inedita *Constantini Cephalæ* Anthologia Epigramma Pauli Silentiarrii sub Justiniano Imp. clari profert Henr. Valesius ad Socratem p. 88. Nimirum *Constantinus Cephalas* Coronam Meleagri, Philippi & Agathie Syllogen Epigrammatum Græcorum in capita secundum materiam reduxit. Vide Allatum cap. 14. de de Patria Homer. p. 1831 ubi meminit Codicis MS. antiquissimi qui è Bibl. Palatina venit in Vaticanam.

το, quod eadem habet omnia, præter clausulam, atque etiam distinctiora.

Πρώτα μοι Γαδάρων κλεινὰ πόλις ἔσχετο πάτρα
 Ἡδρωσεν δ' ἱερὰ δεξάμηνά με Τύρῳ.
 Εἰς γῆρας δ' ὅτ' ἐβλεψὼν καὶ δαΐφρων ἐμὴ ἦ * Κῶς
 καὶ μεθεὶν μερόπων ἀσὸν ἰγροτέρεσσι.
 Μῶσα δ' εἰν ὀλίγοις μετ' Εὐκράτῳ Μελίαχρον
 Παιδα μελιτήσσις †† ἡγλαίσαν χάρισι.

Prima mihi Gadarenorum inclita civitas patria fuit. Deinde qua me sacra excepit Tyros, educavit primum. Postquam autem ad senectutem perveni, divina me Cos aluit: Et adoptivum Meropum civem id aetatis fovit. Ac Musa in paucis Meleagrum me, Eucratidis filium, per mellitas exornarunt Gratias.

Sed rem, quæ hic agitur, maxime continet carmen versuum prope sexaginta, quod proœmii loco coronæ Meleager sua affinxit, ubi & poetæ nominatim & flores appellantur, atque ut suus cuique assignatus flos est, inter se junguntur: quod ego carmen, in tam multis Meleagri jam editis miror nondum vulgatum à quoquam fuisse. ** Præterquam quod enim suavitate quadam dictionis & numerorum ubique delectet: quædam nos, quæ nusquam alibi exstent, docere potest, ut illud, qui viri epigrammata, quæ femina, primum fecerint: ut hoc quoque, statim initio, Meleagrum, quod sertum legerat, Diocli amico obrulisse, & sui apud illum μνημείωσεν, hoc est, amoris pignus & monumentum, esse voluisse.

Μῶσα φίλα τίνι ταῖδε φέρεις πάγκαρπον αἰοδαί;
 ἢ τίς ὁ καὶ τέυχας ὕμνοθέτας σέφασον;
 * Ἀνυστ' ἰδὼν Μελίαχρον, ἀρχ' ἀλφ' ὃ Διοκλεῖ
 Μναμόσυων ταύτων ἐξέπνευσεν χάριν.

Rrrr 2

Mm

* In Hoffsenii ad Stephanum notis male editum: καὶ διαθρεψαμένη κῶς.

†† Hoffsenius suspicatur legendum Μενιππείαις quia in altero Epigrammate lib. 3. Antholog. cap. 6 p. 102 Meleager profitetur in juvenia Menippi civis sui imitatore se fuisse: Πρώτα Μενιππείαις σιωτροχάσας χάρισιν. Crinagoras in Epigrammate quod edidit Salmasius ad Solin. p. 850. Σωτήρι μοι ἀλλὰ Μένιππε λαβὼν φίλον ἵσοι καὶ κλον' γράψας ὡπλίσσης ἱδρὶ λεωγραφίης..

*** Addam hoc loco & alterum duobus tantum versibus constans, quod collectioni Meleagri

Musa dilecta, cui nam defers carmen hoc omnino frugiferum? aut quis poeta coronam texuit? Confecit Meleager, ac praclaro Diocli, quod amoris munimentum foret, hoc expoliuit munus:

5. Πολλὰ δ' ἔμην ἐμπλέξας Ἀντίθης κρίνα, πλὴν δ' ἢ Μυροῦς.
 Λίερα, καὶ Σαπφούς βασιὰ μὲν ἀλλὰ ῥόδα.
 Νάρκισσόν τε χορῶν Μελανίπιδ' οὗτο ἔγκυον ὕμνον
 καὶ νέον οἰνώϊης κλῆμα Σιμωνίδ' ἄβω.
 Ἐν δ' αἰάμιξ' ἐπλέξας μυρῶνι οὐκ ἐλαττον ἔχων
 10. Νόσσιδος, ἥς θελκτὶς κηρὸν ἔτηξεν ἔρωσ.
 Τῇ δ' ἄμα καὶ σέμψυχον ἀφ' ἠδυπνόοιο ῥιάνου,
 καὶ γλυκὺν Ἡρίννης περὶ νόχρωτα κρόκον.

*Multa innexuit Anytes lilia, multa Myrus lilia, Sapphus vero per-
 pauca quidem, sed rosas. Narcissumque hymnum Menelippidæ choreis ferci-
 lem. Et novum ananthes palmitem Simonidis. Ac plexuit simul odoratam &
 suavem irin Nossidis, cuius blandus ceram molliuit amor. Una cum istâ (sappho-
 ebium à suavissimo Riano, & dulcem Herinnæ crocum, puellis colore similem.*

- Ἀλκαίου τ' ἐλάλαθρον ἐν ὕμνοπλοις ὑάκινθον
 καὶ Σαμίου δάφνης κλῶνα μελαμπίταλον.
 15. Ἐν δ' Ἀβωνίδ' ἄβω θαλερὰς κισσοῖο κορύμβους
 Μνασάλκου τ' ἐκόμεας ὀξυπύριον πίτυον.
 Βλασιώτ' ἐπλάτανισον ἀπέθρυσε Πамφίλου οἶνης
 σύμπλετον καρύης ἐρεσι Πάγκρατος.
 Τύμν' ἐν τ' ἐπύταλον λέυκλ' ἡλ' ἐροῖτε σίσυμβρον
 20. Νικίου τ' ἐτ' ἠμόν τ' ἀμμότροπον τάρταλον.

*Et Alcæi inter hyricos loquacem hyacinthum, & Samiæ ramum lauri
 nigricantibus foliis. Præterea Leonidæ teneros hedera corymbos, & Mnafalci
 cūmas acuta pinus, Flexilemque platani defregit ex Pamphili vite, ramis im-
 ple-*

*gri præfixum Holstenius reperit eis τὸν σρφὸν Μελέαγον τὸν τὴν σεφάνης τῶν
 ἐπιγγραμμάτων πλέξαντα (male editum πλῆξαντα) τὸν οἶον Εὐκρατέον τὸν
 Γαδαρην.*

Εὐκράτεω Μελέαγον ἵχω ξένη τὸν σὺν ἔρωτι
 καὶ μέσσαις κεράσαντ' ἠδυλόγους χάριτας.

plexam nucis, quæ Pancratis est. Et Tytnnæ frondosam populum albam, & viride sisymbrium Niciaæ, & Euphemi litoralem paralum.

Ἐν δ' ἄρα ΔΑΜΑΓΗΤΟΥ ἰὸν μέλαν, ἡδύτε μύρτον
 ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ, εὐφελὲ μεσὸν αἰὲ μέλιτι.
 ΛΥΧΝΙΔΑ Τ' ΕΥΦΟΡΙΩΝΟΣ, ὃ δ' ἐν Μάσῃ αἰμείνων
 ὃς ΔΙΟΣ ἐκ ΚΟΥΡΩΝ * ἔχεν ἐπωρυμίῳ.
 34. Τῇσι δ' ἄμ' ἩΓΗΣΙΠΠΟΥ ἐνέπλεκε μαινάδα βότρυα
 ΠΕΡΣΟΥ Τ' Εὐώδη γοῶν αἰμεισάμεν.
 Σὺ δ' ἄμα καὶ γλυκὺ μέλον ἀπ' ἀκρεμίων ΔΙΟΤΙΜΟΥ
 καὶ ροῆς αὐτῇ πρώτῃ ΜΕΝΕΚΡΑΤΕΟΣ.

Ac Damageti violam nigram, suavemque myrtum Callimachi, plenam semper densati mellis. Et Lycnidem Euphorionis, hic vero inter musa eximius, qui Jovis ex puellis nomen habuit. Atque bis Hegesippi implicuit racemum, qui agat in furorem, & Persei junctum odoratum excerpfit. Una cum his etiam dulce malum ē ramis Diotimi, & punica flores primos Menecratis.

Σμυρναίῃς τε κλάδους ΝΙΚΑΙΝΕΤΟΥ, ἢ ΦΛΕΝΝΟΥ
 30. Τέρμινθον, βρωτίῳ τ' ἀχρεάδα ΣΙΜΜΙΕΩ.
 Ἐν δ' καὶ ἐκ λειμῶν αἰμωμήτοιο σέλινα
 Βασιὰ διακνίζωντ' αὐτῇ ΠΑΡΘΕΝΙΔΟΣ.
 Αἰψάνα τ' εὐκαρπύοντα μελισσέκτων δὸπ' ΜΟΥΣΩΝ
 Ξανθὺς ἐκ καλάμης ΒΑΚΧΥΛΙΔΕΩ σείχυας.
 35. Ἐν δ' ἄρ' ΑΝΑΚΡΕΙΟΝΤΕΙΟΥ γλυκὺ καὶ νόστον
 Νέκταρ, ὡς δ' ἐλάγως εὐσποροὶ ἀνθέμιον.

Myrrhaque ramos Nicæneti, Phaenni cerebinthum, & vescenti acbrada Simmiæ. Tum ex prato fertilis apia, exiguos carpens flores Parthenidos, Tum reliquias frugiferas a Musis mel stillantibus, flavas ex ipso Bacchylidis spicas. Inde Anacreontici cantionem illam dulcem Nectaris, & secundam elegis anthemium.

Ἐν δ' καὶ ἐκ Φοβερῆς σκολιότρυχ' αὐτῇ ἀκαίῃ
 ἈΡΧΙΛΟΧΟΥ, μικραὶ σείγγαι ἀπ' ὠκεανῶ.

Rrrr 3

T29

* Dioscorides Poeta, cujus Epigrammata quædam exstant etiam in Anthologia edita Planuda.

Musa dilecta, cuinam defers carmen hoc omnino fragiferum? aut quis poeta coronam texuit? Confecit Meleager, ac praeclaro Diocli, quod amoris monumentum foret, hoc excoluit munus:

5. Πολλὰ μὲν ἐμπλέξας Ἀνίτης κρίνα, πολλὰ δ' ἢ Μυροῦς·
 Λίλια, καὶ Σαίποτος βαιὰ μὲν ἄλλα ῥόδα.
 Νάρκισσόν τε χορῶν Μελανίπιδος ἔγχιον ὕμνον
 καὶ νέον οἰωνῆος κλῆμα Σιμωνίδου.
 Ἐν δ' αἰσάμιξ πλέξας μυρόπινον εὐαθρόν ἱερον
 10. Νόσσιδος, ἧς θελκτὶς κηρον ἔτηξεν ἔρας.
 Τῇ δ' αἶμα καὶ σέμψυχον ἀφ' ἠδυπνόοιο Ριανοῦ,
 καὶ γλυκὺν Ἡρίννης περὶ θινὸν χρωτὰ κρόκον.

Multa innexuit Anytes lilia, multa Myrus lilia, Sapphus vero parva quidem, sed rosas. Narcissumque bymnium Menalippidæ choreis fertilem. Et novum ananthes palmitem Simonidis. At plexit simul odoratam ὧ. suavem irin Nossidis, cujus blandas erat mollivis amor. Una cum ista sampsaebum à suavissimo Riano, ὧ dulcem Herinnæ crocum, ruellis colore similem.

- Ἀλκαίου πλάαθρον ἐν ὕμνοπλοῖς ὑάκινθον
 καὶ Σαμίου δάφνης κλῶνα μελαμπίταλον.
 15. Ἐν δ' Ἀεωνίδου θαλερὸς κισσοῖο κορύμβος
 Μνασαλκοῦ πέμας ὄξυπέρβη πίτυς.
 Βλασιώπης πλατάνισον ἀπέθροσε Πамφίλου ὄνης
 Σύμπλεστον καρύης ἔρνεσι Παγκράτους.
 Τίμννεω τ' εὐπέταλον λευκὴν, χλοερόν τε σίσυμβρον
 20. Νικίου, Ἐφῆμοι τ' αἰμμότροφον τάρταλον.

Et Alcæi inter hyricos loquacem hyacinthum, ὧ Samiæ ramum lauri nigricantibus foliis. Præterea Leonidæ teneros hedera corymbos, ὧ Mnafalci cymas acuta pinus, Flexilemque platani defregit ex Pamphili vite, ramis imple-

gri præfixum Holstenius reperit eis τὸν σφόν Μελέαγρον τὸν τὸς σεφαίνες τῶν ἐπιγραμμάτων πλέξαντα (male editum πλήξαντα) τὸν οἶον Εὐκρατέος τὴν Γαδάρην.

Ἐυκράτεω Μελέαγρον ἔχω ξένη τὸν σὺν ἱματι
 καὶ μέσαις κεράσαντ' ἠδολόγους χάριτας.

plexam nucis, quæ Pancratis est. Et Tymnæ frondosam populum albam, & viride sisymbrium Niciæ, & Euphemi litoralem paralam.

Ἐν δ' ἄρα ΔΑΜΑΓΗΤΟΥ ἰὸν μέλαν, ἠδ' οὐτε μύρτον
 ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ, εὐφελῆ μεσὸν αἰὲ μέλιτι
 Λυχνίδα τ' ΕΥΦΟΡΙΩΝΟΣ, ὃ δ' ἐν Μάσῳ ἀμείνων
 ὅς ΔΙΟΣ ἐκ ΚΟΥΡΩΝ * εἶχεν ἐπανυμίλῳ.
 25. Τῇσι δ' ἄμ' ΗΓΗΣΙΠΠΟΥ ἐνέπλεκε μακρινὰ βότρυα
 ΠΕΡΣΟΥ τ' ἐυώδη ροῖνοι ἀμυσσάμεν.
 Σὺ δ' ἄμω κῆ γλυκὺ μέλον ἀπ' ἀκρεμάνων ΔΙΟΤΙΜΟΥ
 καὶ ροῖης αὖθι παρὰ ΜΕΝΕΚΡΑΤΕΟΣ.

Ac Damageti violam nigram, suavemque myrtum Callimachi, plantam semper densati mellis, Et Lycnidem Euphorionis, hic vero inter musa eximius, qui Jovis ex puellis nomen habuit. Atque bis Hegesippi implicuit racemum, qui agat in furorem, & Persei junctum odoratum excerpfit. Una cum his etiam dulce malum ē ramis Diotimi, & punica flores primos Menecratis.

Σμυρναίῃς κλάδεις ΝΙΚΑΙΝΕΤΟΥ, ἥ δ' ΦΑΕΝΝΟΥ
 30. Τέρμινθον, βρωτὴν τ' ἀχρεάδα ΣΙΜΜΙΕΩ.
 Ἐν δ' καὶ ἐκ λειμῶν αἰμωμήτοιο σέλινα
 βασιὰ διακρίζωντ' αὖθις ΠΑΡΘΕΝΙΔΟΣ.
 Αἰψάνα τ' ἐκαρπύοντα μελισσέκτων δὸτ' ΜΟΥΣΩΝ
 Ξανθὸς ἐκ καλάμης ΒΑΚΧΥΛΙΔΕΩ εἵχουας.
 35. Ἐν δ' ἄρ' ΑΝΑΚΡΕΙΟΝΤΕΙΟΥ γλυκὺ κῆνον μέλιτι
 Νέκταρ, ὃς δ' ἐλάγας εὐσποροὶ ἀνθέμιον.

Myrrhaque ramos Nicæneti, Phaenni terebinthum, & vescent acbrada Simmiz. Tum ex prato fertili apia, exiguos carpens flores Parthenidos, Tum reliquias frugiferas a Musis mel stillantibus, flavas e culmo Bacchylidis spicas. Inde Anacreontici cantionem illam dulcem Nectaris, & secundam elegis anthemium.

Ἐν δ' καὶ ἐκ Φοβερῆς σκολιότριχ' αἰθρῇ ἀκάνθης
 ἈΡΧΙΛΟΧΟΥ, μικρὰς τραγὰς ἀπ' ὠκισανῶ.

Rrrr 3

T₂9

* Dioseorides Poeta, cujus Epigrammata quædam exstant etiam in Anthologia edita Planudæ.

- τὲς δ' ἄμ' ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΙΟ νέες ὀρπηκὰς ἐλαίης
 40. ἩΪ ΠΟΛΥΚΛΕΙ ΤΟΥ πορφυρέω κύανον.
 Ἐν δ' ἄρ' ἀμάρακον ἦκε ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΤ αἰθερῶ.
 Φοίνισαί τε νέω κοπρον αἶψ' ἈΝΤΙΠΑΤΡΟΤ.
 Καὶ μὲν καὶ ἈΡΙᾶΝ σπυχοτρίχα θήκατο νάρδον
 ἔμνοθέταν Ἑρμῆ δαῖρον αἰδομένον.

Atque etiam ex horribili crispaque acantho flore Archilochi, raras ex Oceano guttas. Et Alexandri novos surculos oleæ, et Polycleti purpuream cyanum. Tum vero amaracum immisit, Polystrati florem poetæ, et phoeniciam novum ligustrum ab Antipatro. Nec non Ariam spicam nardi posuit, Poetam Mercurii donum canentem.

45. Ἐν ᾧ Ποσειδίππὸν τε καὶ Ἡδύλον ἄρσι ἀρέρης
 Σικελίδεω τ' αἰέμοις ἀῶτα Φυόμην.
 Καὶ μὲν καὶ χρύσειον αἰεὶ θείοιο Πλάτωνος
 Κλῶνα τ' ἐξ ἀρετῆς πίντοθι λαμπόμην.
 Ἄσρων τ' ἴδριν Ἄρατον ὁμῆ βάλεν, ἔρανομάκευς
 50. Φοίνικος κείρας πρωτόγονες ἐλικας.
 Λωτόν τ' εὐχαίτῳ Χαιρήμονος ἐν Φλογὶ μίξας
 Φαιδίμην, Ἀνταγόρου εὐστροφον ὁμμα βοός.
 Τὰν τε Φαλακράϊον Θεοδωρίδην νεομυλῇ
 Ἑρπύλλον, κυανῶν τ' αἶψα Φανίην.

Posidippumque, Hedylumque, raphanos sylvestres terra, Sicili- daque anemonas. Quin et chryseum semper divini Platonis, stirpem vi sua ex omni parte fulgentem. Qui astrorum scientem Aratum eodem conjectit, et proce- ra palma totondit cauliculis primos, qui locum comantem Chæremonis flammica admisit Phædimi, * Antagoræ tortilem buphthalmum. ac Phalacrum Theodori recens natum serpyllum, et cyanorum flores Phaniæ.

55. Ἄλλων τ' ἔρνεα πολλὰ νεόχραφα τ' δ' ἄμα μέγας
 Καὶ σφετέρης ἐπὶ πᾶ πρῶτα λευκοῖα.

Ἄλλα

* Φαιδίμη li. l. non est Epitheton Antagoræ, sed ut pulchre vidit Vavassor, nomen Poetæ proprium, cujus meminit Stephanus Byz. Βισάνθη πύλος Μακεδονίας, αἶψ' ἦς Φαι-

Ἄλλα φίλοις μὲν ἐμοῖσι φέρω χάριν ἐστὶ μύσας
κοινὸς ὁ τῶν Μουσῶν ἡδυπαὴς στέφανος.

Multaque aliorum germina nova addidit, simul & cum iis, Musa sua, quæ cito oriuntur, leucoia. Cum autem hoc amicis defero munus, tum poetica cultoribus communis hæc Musarum spavis corona.

II. ALTERA est à PHILIPPO Theſſalonicenſi corona contexta, eademque Camillo cuidam delata, instituto & exemplo Meleagri. Secutus quoque rectam ſeriem literarum Philippus, ut Meleager, ad poetas ſingulos, ſingulas vel plantas, vel flores, vel arbuſculas, explicandi, & diſtinguendi cauſa, aut ornandi adjunxit. Hoc diſſimile, quod quatuordecim numero tantum poetas recensuit, quos ejusmodi ſuis inſtruxit inſignibus, alios aliis, quibus quique veller, deſignandos floribus permiliſit. Sed iſta dici quid neceſſe eſt pluribus, quæ ipſe breviter Philippus complexus eſt? Sic enim loquitur præſatione ſua, quam, incertam quoque adhuc, non patiar amplius deſiderari.

Ἀνθεὰ σοὶ θρέψας ἑλικώνια· καὶ κλυτὸν δένδρεα
Πιερίης κείρας πρῶτον Φύτης κάλυκας,
καὶ σελίδος νεανῆς θερίσας σείχως· αἶτα ἐπὶ λείῃ
τοῖς Μελισσοῖς ὡς ἱκελὸν τεφάνοις.
Ἄλλα παλαιότερων οἶδώς κλέει, ἐὼς δὲ κάμειλλοι,
Γνώθι καὶ ὁπλοτέρων τῶν ἐλιγοσχιλίων.

Cum flores tibi excerpterim Heliconios, & inclyta arboribus Pleria conſonderim teneros calyces; cumque librorum recentium legerim ſpicas: nexui quoque Meleagri ſimile quiddam corona. Qui vero antiquorum noſtri decus, optime Camille: noſce & recentiorum in ea arte tenuitatem.

Ἀντίπατρε· πρέψει τεφάνω σείχως· ὡς ἡ κόρυμβος
Κεραγόρας λάμψει δ' ὡς βότρυς Ἀντιφίλλου.
Τύλλου ὡς μελιλωτὸν ἀμάρακον ὡς, φιλόδημου
Μυρτα δ' ὁ Παριδίων, ὡς ῥόδον Ἀντιφάνης.

Καὶ οὕτως

Φαίδιμος ἐλεγείων ποιητής. At apud Theodolphum Anreſhanenſem lib. IV. earm. f. Sedulius vocatur rutilus i. e. Φαίδιμος, luculentus, unde Ruſſium Poetam invitis di fallor Muſis effuſerunt viri cruditi,

Κίσις δ' Ἀνταμέδων Ζωνὰς κρίνα, δρύς ἢ Βιάνωρ,
 ἈπίγονⓈ δ' ἑλάτη, καὶ ΔιόδωρⓈ ἰόν.
 Ἐυήρη δ' Ἀφίλῳ σιωπὴ πλέκε· τὰς ἢ ὤξιος ἄς
 Ἐκαστον οἷς ἐξήλοις ἀνθ' ἵεν ἀρετῆ φύτοις.

Antipater aptabitur corona pro spica: ut nacetus Crinagoras: lucebit ut nympha Antiphilus, Tullius, ut melilotus: Philodemus, ut amaracus: pro myrto Parmenion, pro rosa Antiphanes. Hedera erit Antomedon, lilium Zonas, quercus Bianor, Antigonus olea, Diodorus viola. Evenum lauro implicuit, reliquos poetas confer cum floribus quibuslibet novis.

Videsne, dux Montauseri, quid sibi Philippus hic velit, quidve se profiteatur fecisse? Ait à se collectos poetas recentiores; cum quidem Meleager antiquos maxime, ut ejus ex procemio perspicitur, collegerit. Sed quia, Philippo qui recentiores, iidem non modo nobis esse possunt antiquissimi, sed aliis etiam poetis compluribus Græcis; plurimum autem interest ad bonitatem & præstantiam, epigrammata esse à vetustioribus profecta, quod posterius tempus priori multum scribendi laude concedat: investigandum videtur quo Philippus tempore, novorum epigrammatum collector, floruerit, ne sua ei novitas fraudi sit, aut minori certe in pretio & honore habeantur, quæ collegit. Inter epigrammata Philippi amplius quinquaginta, esse video tria omnino, quæ admoneant nos, immo certiores faciant, quibus is temporibus extiterit: quanquam aliud alio manifestius aperiat. Primum, concinnum sine dubio & vetere Græcia dignum, est ejusmodi, quod nos è Græco libenter propter elegantiam & venustatem argumenti, ut & alia duo, convertimus.

φοῖβον ἀνηναμδμή ποτὲ Δάφνη, νῦν ἀνέτειλε
 ΚαίσαρⓈ ἐκ βωμῆς, κλαῖνα μελαμπέταλον.
 Ἐκ τῆ θεῆς θεὸν εὐρεν αἰμείνονα· Λητοῖδην γὰρ
 Ἐχθήρασαι, Φιλῆϊ ζῶα τ' Αἰνέαδην.
 Πίζαν δ' οὐκ ὀπὸ γῆς μητρὸς βάλλον, ἀλλ' ὀπὸ πέτρης
 ΚαίσαρⓈ μητίκτειν ἐξ λιθῆς διώταται.

*Phæbum alias Daphne sprexit: nunc Caesaris ultero
 Ex ara ramos protulit alma suos.
 Ecce Deo inventus melior Deus, oderat olim
 Latoidem: Æneadam nunc amat illa Jovem.*

Sa-

*Saxo radicem, non terra matre, profudit,
Non potis Augusto non parere ipse lapis.*

Tenemus igitur sæculum Philippi, qui sic imperatori Cæsari victorias & lauros gratuletur, ut ejus honoris causa sæcundum velit esse vel lapidem, quo nihil sit sterilius in rerum natura. Sed cum felix hoc augurium de lauro sive de palma, ex altari Cæsaris enata, alii prodiderint evenisse Julio Cæsari, alii Octavio Augusto: nondum satis constat, utrius sit Philippus cum ætate conjunctior. Leve discrimen, ut vides Montauseri, siquidem alter alteri succedit Imperator deinceps, tollendum tamen; cum secundo tertiove epigrammate tolli possit. Secundum epigramma ita habet.

Ψίπταε Ⓞ βροτόζηνος ἀφείς λυγοτευχία κίρτον
 Ἡλυθεν εἰς δρυμὲς ὠροφυῖ ἡέρυγι.
 Διὰ δ' ἐκ μελετῶν ἀσπάζμασι καίσιρα κλωνοῦ
 Οὐδ' αὖ ὄρη λήθλων ἡρώην ὑτόματ' Ⓞ.
 Ἐδραμα δ' αἰκυδιδακτ' Ⓞ ἀπας ἑταῖρος, ἐρμῶν
 Τίς φθλῶαι θωάται δαίμονι χαῖρ' ἐνίπται.
 Ὀρφύς ἦρας ἐπίσει ἐν ἔρσιον ἐς δέ σι καίσαρ
 Νῦν ἀκέλευς Ⓞ ἀπας ὅτις αἰσπρέκεται.

*E cauea in sylvas pennis effugerat alis,
 Humano doctus pennis ore loqui.
 Sæpe factis ego recolebas Cæsare voces:
 Celsa nec oblitus per jura nomen erat.
 Accurrere alia, subito didicere, volucres,
 Certatimque sonant gusture: Cæsar, aud.
 Flexis voce feras Orpheus in montibus. & te
 Vocales, Cæsar, sponte loquuntur aves.*

Tertium est illud.

Οὐκ ἐπ' πυργωθεὶς ὁ Φαλαγγομάχας Πη δ' ἔρε
 Ἀχρετ' Ⓞ ἐρμαίνει μυελόδης ἐλέφας.
 Ἀλλὰ φέρε γήλας βαδῶν ἀνχῆνα πρὸς ζυγοδύμης
 Ἀπώγαι διφρελκῆ καίσιρα Ⓞ ἔρανη.

S 333

Την

Εἶπ' ὁ εἰρῆνης καὶ τοῦ χαλκῶν ὄργανα πῆλ' ἔσται
 Ἀρεῖ, εὐνομίης ἀντιπαλὸν πᾶσι τε.

*Non elephas curritus adhuc, junctusque catervis,
 In conferta ruit praelia denses truci.
 Sed juga, teu matuens, pronacervica subiit,
 Casareo Latium quo nebat axe ducem.
 Commoda jam pacis sentis fera: projicit arma
 Marcia, fers juris pro quibus illa patrem.*

Cui dubium nunc esse potest, Montauseri, quin uterque, & psittacus, & elephantus, ad Augustum Cæsarem pertineat, in eumque unum duo hæc epigrammata cadant, frustra conferantur in alium? Est auctor Macrobius, reversum Cæsarem, quasi sublimem Actiaca victoria salutem à psittaco, ad id officii genus instituto, cum garriret illud identidem, Ave, Cæsar, victor, imperator. Eundem vero Cæsarem in vectum aliquando triumphali curru, quem juncti elephantis subierint, etsi nulli suo loco historici scriptum reliquerunt: tamen magna mihi orta suspicio itarem habere, vel ex eo quod decretus defuncto à senatu, in circensi pompa, currus elephantorum. Quid si, vivo Cæsare Augusto, tunc aderat Roma Philippus? Quid si ex Græculorum numero erat qui porrigendis epigrammatis interpellarent, vel onerarent potius imperatorem? Quid si is erat, cujus daturi epigramma, epigrammate dando prævenit, ut illuderet poeta: à quo tamen ipse festivo facto jocularique dicto elusus est: ut festertia centum millia ab optimo principe, summoque ingeniorum amatore, blandissimus poeta expresserit. Quanquam nihil hic affirmo. Sed divinatio placet. Simul & admonere volui, si qui rem non nossent, adirent locum Macrobi, aut etiam si nossent.

III. Sequitur tertius conquisitor epigrammatum & collector AGATHIAS, Alianus & Myrinæus, idemque scholasticus appellatus. Cui non jam visum coronam ullam plectere, aut singulos poetas comparare singulis floribus, ut superiores fecerunt duo: sed proprie & simpliciter in unum aggregare locum nova quædam epigrammata, ad quæ symbolam ipse contulerit. Hunc autem quingentis circiter post annis ætas tulit Justinianus, idem Constantinopoli vixit, & solum hoc opus* ad Theo-

200

* Titulus: Ἀγαθὸς Σχολαστικὸς Ἀσιανὸς Μυρινεὺς [male Συμμενεὺς apud Salmasium p.

Theodorum decurionem ꝑ *no*uā conscripsit, ut videri debeant omnia inferioris netz, quæ serios nata sunt quodammodo, & creverint non optimis temporibus. *Palladam* certe invadit Henricus Stephanus & exagitat, vel ut plagiarium, si quid affert quod tolerabile. nec contemptum videatur; vel, si quid profert de suo, ut ineptum. Contumeliosus etiam Josephus Scaliger, qui ineptissimum quodquod ante fuerunt non poetam, sed litteratorem appellet. Dure ab eodem Scaligero acceptus & Lucillius, apud quem esse jocos ait complures frigidissimos, & Græcicas ineptias, ubi stomachum vix teneat. Gravis omnino & atrox: at iusta fortasse reprehensio duorum. Sed hoc nihil est ad illud, quod in *Paulo Silentario* condemnat sæculum totum, dum Paulum asserit, sui vitio sæculi, sive morbo, laborare. Quod autem vitium, qui morbus? Strepitus inanis verborum, ambitus sententiarum confractus, compositio dithyrambis audacior: quod uno verbo exponi poterat, maluisse binis aut ternis versibus producere: dum se fecundum atque uberem præstet, nihil, præter verborum sonitum & ampullas, attulisse.

Verumtamen quid hæc ad me censura duorum criticorum, quid ad rem nostram pertinet? Eo spectari, Montauseri; hoc intelligi placuit: cum posterius illud Græcorum poetarum sæculum tantum degenerarit à prioribus; satius futurum fuisse, si ipsi à se poetæ non discerperentur, nec aliorum aliis admixta epigrammata, nec mala cum bonis propemodum alternis confusa essent. Sic namque fore manifestum vel ex tempore, quanti quisque faciendus poeta, quis honos cuiq; habendus; cum excellentes à mediocribus secernerentur, ab utrisque deterrimi: tutam imitationem juniorum futuram, quorum rudis ætas tam facile malis nunc quidem & infructuosis, quam bonis & utilibus ad-

Ssss 2

here-

Π49. ad Solin.) συλλογή νέων ἐπιγραμμαμάτων. Auctor ipse etiam σέμμα
vocat in præf.

- - μαζ' ὑπὸ σὺνυγίᾳ βέλῳ
Ἐμπόρῃν ἤρωςα πολυζέοιο μελίσσης
Καὶ τῶσιν ἐξ ἐλάγχι παλαιστέρες αἰδ' αἰγέρας
Στέμμασιν ἐμύδοιο καθ' ἥρμους καλλιπείης.

Suid. Ἀγαθίας σιωπᾷ τὰς τῶν κύκλων τῶν νέων ἐπιγραφὰς, ἐν αὐτῇ σιωπᾷ, ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν.

hærescat : nec voluptati non ducendum, nosse gradus & incrementa operum aut decrementa : cum pretium indicare pauci queant, pauci, quid sibi optimum sit, eligere. Hæc porro confusio & perturbatio duplex : altera, cum recentes poetæ admiscuntur antiquis : altera cum epigrammata nova novis quidem intertexta, prisca prisca ; sed diversorum scriptorum : non autem ponuntur continenter indivisi poetæ & indiscreti.

Pane præterii, quod tacendum non videtur fuisse : quemadmodum Meleager & Philippus præposuerunt operi suo quædam, sic Agathiam suo quoque scripto & collectioni affinxisse proœmium, immo etiam proœmia, qui & jambicis præfatus est, & hexametris. In quibus utrisque jam tum agnoscas licet, pompam inanem illam, & fucatam speciem, & copiam nimiam, quæ in tempus potius, quam in homines confertur. Hæc proœmia vero, quanquam non edita ante hanc diem ; omitto tamen propter longitudinem, quam mihi statui esse vitandam. Paullulum quiddam delibare placuit, ex quo percipiatur, quod nunc habemus opus in manibus collectorum epigrammatum, non novo more, nec nullo exemplo, septem in partes seu libros divisum : ne quis forte primum ita divisisse Planudem existimet.

Πρῶτῃ ὅσιν λαβῆσαι πελαγοῦσι τὸν ἐπὶ τῷ
ὅσα περ ἐχρῆσαντο τοῖς χυτῆρες αἰοῖς,
ὡς πρῶτοις μακάρεσσιν ἀντιμῆμα· καὶ γὰρ ἑῷ
Γράμματ' ἀρχαίοιο σφὸν μίμημα φυλάξαι.
Ἄλλὰ πάλιν μετὰ τὴν παλαιότερον εὐχὴν αἶρει
ὅσα περ ἢ χρῆσθαι χαρὰς αἰὶν' ἢ τινὶ χώρῃ
"Εἶτε καὶ εὐπείθῃσι Πηλὶ βρέτας, ἢ πῃ καὶ ἄλλῃ
Τέχνης ἐργονοῖο παλὺν πρῶτον αἰῶνα.
Καὶ τριτάτῃ βαλβίδα νελιδ' ἔλλαχε βίβλῃ
ὅσα γὰρ τύμβοισι, τὰ περ θεὸς ἐν μῆτι αἰοῖθ'
Ἐτελείειν ἐύσειεν, ἐν ἀτρεκίῃ δ' ἰώκειν.

Ac primum colligam, amulatus antiquos, quæ scripserunt novi conditores carminis, ut majoribus Diis consecrata. Etenim conveniebat veterum scriptorum præclarum exemplar retinere. Deinde etiam antiquum decus attollunt quæcumque poeta stylo incidit quovis loco, sive in statuis affabre factis, sive in altioris ætis laboriosa diversis monumentis. Ac tertium spatium novi sortita sunt libri

libri quacunque posuimus in sepulchris, qua quidem Apollo tum versibus perficere amaverit, tum ex vero persequi.

Ὅσα ἢ καὶ βίοτοιο πολυ(περίεσι) καλέουσι
Γράψαμεν, ἄσπερ ἔστι πύχης σφαλεροῖσι πλααίοις
Δεκάς μοι βιβλία ὧν καὶ κρηπίδα πτερύγη.
Καὶ τάχα καὶ πύμπηοι χάρις θάλξουσιν ἄεθλα
Ὅπως θι κερτομένοισι πε(βόλοι) ἤχον αἰοῖδης
Γράψαμεν, ἐκταῖον ἢ μέλ(ε) κλέπῃσαι κυθήρη
Ἐἰς δ' ἄρ' εἰς ἐλέγειο ὧν καὶ τρεῖς περὶ λω
Καὶ γλυκερὺς ἐς ἔρωτας· εἰς ἐβδόμη δ' ἢ μέλ(ε)σθ
Ἐν Φροῦνας Βάκχοιο, Φιλακρήτης τε χορείας,
Καὶ μέθυ, καὶ κρητῆρα, καὶ ὀλβία δέπναι νοήσεις.

Qua vero & de vita multiplici ratione ac via scripsimus, & de inconstantiis fortuna fallacibus momentis, aspice, libri circa sedem quartam. Ac delectare potest forsitan quinti venustas libri, ubi tridentes convivis & probrosum carmen scripsimus. Sextum volumen surripiens cithara, in feminas elegorum deflexerit copiam, atque in dulces amores. Septimo denique in florilegio sive apiario, gaudia Bacchi, & amicas meri choreas & vinum, & pocula, & laeta convivia cogitabis.

Calamo porro notatos codices, ex quibus horum quædam eruta, & indicavit Ægidius Menagius, vir in paucis doctus, & commo-
davit nobis: ut hoc ei, præter cetera, studiosi literarum acceptum re-
ferre debeant.

IV. Restat ut de MAXIMO PLANUDE collectore postremo epigrammatum, quod promisi, persolvam. Is anno supra millesimum trecentesimo octogesimo, Romæ Urbano VI. pontifice maximo, Constantinopoli Nilo patriarcha, cum ibi floreret in cœnobio, multaq; vir Græcis & Latinis literis excultus, scriberet; temporis aliquid imperavit epigrammatis Græcorum veterum recolligendis. Ac distribuit ille quidem librum in septem volumina, ut Agathias, sed non eadem quæ Agathias in quodq; volumen retulit: id quod ex fragmento superiore illo Agathias satis apparet, si quis cum eo Planudis opus totum conferat. Habentur autem quolibet volumine certa capita rerum, certæ sic tanquam per communes locos inscriptiones: idque ordine servato quodam elementorum. In quo se & religiosum videtur præbuisse honestique

amantem, refecandis turpibus * quamplurimis; & diligentem ac sedulum, accersendis undique ** & comportandis epigrammatis; & satis prudentem, disponendis atque ordinandis. Quibus ei nominibus obstricti sane sumus, quos carere non passus sit puris sincerisque deliciis eruditionis Græcanicæ. Tantum autem abest ut Planudes nactus sit gratiarum actores, uti meruit, aut, quos quotve debuit, laudatores; ut beneficii obrectatores invenerit, qui extenuarent opus & industriam. Primum enim conqueruntur nonnulli imminutum ab eo numerum fuisse epigrammatum, circumcisis & amputatis compluribus, castratos & eviratos poetas. Ut satis signi dent hoc utroque verbo, quod semper habent in ore, quinam ipsi moribus sint, quam parum pudentes: qui si Tullium audirent, non modo non improbarent verecundiam in aliis, sed in dictis ipsi suis, & in aliorum reprehensione sua præsertim, retinerent. Facit quippe contra eos illud Tullianum, quod jam attuli. *Fugienda est, inquit, omnis turpitudine earum rerum, ad quas eorum animos qui audiunt, trahit similitudo. Nolo morte dici Africani castratam esse rem publicam, nolo stercus curia dici Glanciam. Quamvis sit simile, tamen est in utroque deformis*

- Schol. Græc. libro VII. præmissum: ἐν τῷδε τῷ ἐβδόμῳ τμήματι περιέχεται ἐπιγράμματα ἀποφθέγγματα, τὰ μὲν ὡς ἐγκώμια, τὰ δ' ὡς ἐπιστολά, τὰ δ' ὡς ἀν' ἑκάστων ἔτυχεν, ὅσα μὴ πρὸς τὸ ἀσεμνότερον καὶ αἰσχρότερον ἀποκλίνει. Τὰ γὰρ τῶν αὐτὰ πολλὰ ἐν τῷ ἀντιγράφῳ ὄντα πᾶρῆλπε, Φησὶν, ὁ Πλανύδης.
- ✱ Non tantum ex Collectionibus hæcenus recensitis Epigrammatum, & ex omni genere scriptorum Græcorum, sed & ex Epitaphiis & Inscriptionibus antiquis in Græcia tum obviis & ex parte hodieque superstitis collectam fuisse Anthologiam observat Jacobus Sponius p. 91. Misc. Antiquitat. & p. 94. Itineris sui, edit. Germanicæ à Menudierio curatæ. Idem testatur, Florentiæ in Bibl. Medicæ descripsisse se inscriptiones eiusmodi Græcas quindecim è membrana, in qua Monachus quidam ante quadringentos vel quingentos annos illas congererat. Neque heri vel nudius tertius probari cœpisse studium istud Epitaphia & veteres inscriptiones consulendi, satis patet ex Herodoto, Diogenio Halic. Pausania aliisque ad illarum testimonium hunc inde provocantibus. Philochorus quoque Atheniensis inter alia collegerat Ἐπιγράμματα Ἀττικά teste Suida: & Polemonis Periegetæ qui à singulari in hoc genere studio σχολοῦντος dictus fuit, πρὸς τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων laudat Athenæus X. p. 436. 442. Confer si placet Casaubonum VI 1. Aristodemum librum primum θεῶν καὶ ἑπὶ ἐπιγραμμάτων allegat Schol. Apollonii II, 906. Neopolemus Parianus ἐν τῷ περὶ ἐπιγραμμάτων. Athen. X. p. 455. Notum præterea est ab Eubemero Historiam Deorum contextam esse ex titulis & inscriptionibus sacris quæ in templis habebantur, ut testatur Laëtantius lib. 1. cap. XI. Diogeniani ἀνθολόγιον Ἐπιγραμμάτων, memorat Suidas in Διογ.

mis cogitatio similitudinis. Flagitium videlicet Planudes fecit, qui flagitiola & turpia non exscribenda putavit, in quibus paginae, prope dicant ipsae; tametsi charta non erubescit, erubescerent: quem referre & in publicum proponere piguit, quae non minus legere oculis, quam ore proferre modestia & pudor vetat. Desinant vero, qua parte maxime laudabilis Planudes est, vituperare velle Planudem. Quod si tanta reprehendendi libido, & si quid isto de scriptore queri juvat; querantur potius, quod tantam in opere suscepto fidem ac diligentiam non praestiterit, quantam necesse erat, & quantam se praestitutum ostendit. Reliquit enim, optime Montauseri, nescio quo casu, imprudensne an secus, cum multa obscenissima sustulisset, pauca quaedam non honestiora sublatis.

Obijciunt alii malum poetam fuisse Planudem. Etiam historicum non bonum fuisse concesserim, qui in vita Aesopi, contra fidem historiae rationemque temporum, permulta, meo iudicio, peccavit. Sed quid tum postea? Idcircone minus aut ex historicis colligere potuit, quae visa sunt, & in unum locum conducere; aut collegit re ipsa decerpitque ex poetis? Equidem sic statuo, collectanea ejusmodi, & miscellanea, & farraginem epigrammatum, alicujus esse diligentiae; prudentiae mediocris; ingenio ad eam rem singulari & eximio, interiore & recondita vel arte vel doctrina, nihil opus esse; studiosos, qui plus aliquid possint ac valeant in literis, ab isto refugere labore toto solitos. Deinde vero, cum Planudes versibus aliorum, quos collegit, non admiscuerit suos, ut Meleager, Philippus, Agathias; neque potest esse decori collectis ac simul junctis poetis, neque detrimento lectoribus, contage quadam & communione versuum malorum. Jam ille ipse emendator Planudæ in Catonis distichis, Josephus Scaliger, vitavit, credo, justam reprehensionem curiosorum, qui etiam tunc cum correxit Planudea, hexametros heptametros fecit? Audi versum hujus non productiorem modo syllaba, sed pede toto redundantem. Cato in initio libri tertii:

Instrue praeceptis animum: nec discere cesses.

Scaliger:

Τὸν γὰρ ἐντολίαις ῥύθμιζε, μαθητὶς ἔπρετο λήγων.

Leve illud, & aurium vitium, quæ forsitan hebetiores sint factæ: senio.

senio. Miror Thuanos & Casaubonos, quibus Scaliger quasi quidam Deus esset, quique scripta ejus omnia legissent millies, hunc ipsi librum Lutetiae edi curassent; non advertisse, quod hic homini mendum excidisset, nisi forte ob id ipsum *ἀναμνηστρον* putarint, quod pro Deo haberent. Sed hic Scaliger speciatim: genere toto peccavit, qui alienis ulus vocibus versibusque Planudæ dimidiatis, Catonem jam Græce redditum Græce reddidit. Improbaret sane Planudeana omnia: Græce negaret scire hominem Græcum, prætereaque in scribendo exercitatum: converteret denique latina in Græcum etiam melius, quam Planudes aut Gaza: abstinere saltē ipsorum verbis, si facultatem illam suam ostensam voluit; videre ne quid commune cum iis haberet, potius quam interpolare aliena, & inculcare nonnulla aliquot locis, & levi commutatione opus alterius facere suum velle, debuit: qui plagii accusari potuerit, nisi plagium fateretur. Etenim videmus per se scriptoris unius Græci interpretes Latinos duos pluresve, qui semper id agunt in primis, ut diversi sint; ne quid aliud ab alio videatur sumpsisse, aut labore frustra suscepisse vertendi.

Sunt etiam qui Planudæ minuunt auctoritatem ex eo, quod communiter egerit Constantinopoli inter ascetas; professionemque & institutum hominis solitarii, & degentis in secessu vitam pietatis causa, illi probro vertant. Perinde quasi genus hoc hominum, quos nomine quidem isti proprio, sed per contemptum monachos appellant, totum sit aversum à Musis, præsertim mansuetioribus; nec solum literas nunquam adjuverit & humanitatem, verum etiam depravarit sæpe atque corruperit. Equidem, ut me tibi, præstantissime Montauseri, indicem, facere non possum, quin indignor, si quando in scripta incido, aut sermonibus & querelis intersum eorum, qui in cœtus hosce congregatos hominum piorum simul & doctorum invehantur, sic tanquam in perditores elegantiorum artium & liberalium studiorum: quibuscumque, si verum quærimus, artes & studia, & optimum quodque literarum, incolumitatem, salutem, vitam quodammodo debeant. Ac vide, oro te, quantum ab illorum discrepet opinio mea. Absit odium, invidia, ambitio, sectæ, & partes. Vere mihi contendere posse videor, & asseverare duo triave, quæ omni ratione confirmare licet. Primum sæculis illis & temporibus miseris, cum barbaries & inscitia occupasset orbem terrarum universum ac pœne oppressas mortalium mentes teneret; quicquid reliquum fuit literaturæ omnis, id totum, quasi quandam

ex

ex communi naufragio tabulam, penes istos constitisse. Alterum, ubi emergere literæ cœperunt, & efferre caput altius; tum demum qui susciperent eas, & amplecterentur, atque exornarent multis modis, plures ex ædibus & cellis eorum, quam ex omni alio hominum grege, & cœtu concilioque prodiisse. A quibus exarati fere calamo libri, nisi, à sanctissimis illis, qui patres inter se fratresque usurpent, contubernali-bus? Apud quos diligentius, fidelius, diutius, quam ab eisdem servati? Unde investigati & eruti maximam partem, & in lucem subinde produ-cti, nisi ex perantiquis monasteriis & cœnobiis? Tertium illud erit, quod unum pro multis accipi potest, & latissime patet. Quid viri, certa quadam necessitudine, & omnium rerum communitate juncti inter se, meriti de literis sint, quantum aliis ipsi literatis antecelluerint, non dico, quid & quantum mereri atque ante-cellere debuerint, verbo dico. Cum suppetant eis opes cunctæ, & adjumenta, & præsidia, quæ promovere studium literarum possint, quæ autem deterrefere soleant, ea sint ab istorum conditione statuque vi-tæ remotissima; abundant otio, laboribus assuescant, adfit congressus & copia eruditorum, nulla impedimenta liberum, conjugum, cura rei familiaris & possessionum amplificandarum nulla, ambitiones nullæ, constans & perpetua fugâ voluptatum; nisi uni ex aliis ordinibus ho-minum alicui docto respodeant religiosi ordinis docti decem, ut nume-ro & multitudine vincant; nisi sint hi dimidio aliis plerisque doctiores, ut vincant copia, & varietate, & præstantia doctrinæ: non ii sunt, mihi crede, viri optimi, qui esse debuerunt. Conservatio certe bibliothecarum, & quædam perennitas, ut aliud nihil dicam, tota horum est: cum interim distrahi quotidie & dissipari bibliothecas privatorum, et-iamque optimatum, videamus, multo labore, grandique pretio colle-ctas. Scis, Montauleri, scis ipse; quantopere nostri in Gallia proceres testamento caveant tum heredib⁹ ad perpetuitatem familiæ & bonorū, tum bibliothecis ad celebritatem nominis. Sed bibliothecis, dic ama-bo, quid factum plerumque exiguo & brevi spatio? quid sit quotidie? quid fiet? Non sunt imminutæ aliquando rarissimis & pretiosissimis li-bris? non ab heredibus & dominis transierunt ad externos? Stant per sese, & corpus ut antea, unum efficiunt? non discerptæ dolo, vi, fue-runt? non discerpentur membratim? nec, ut fluvii minores, qui famæ majoris in amnem influxerint, nomen amittent? nec duæ bibliothec-as complures supplebunt? neque confusæ cum illis nullæ erunt? neq;

T t t

com-

commutabuntur libri libris, neque singillatim veniunt? Quanquam hic ego, Montauseri, facile intelligo, nec tu pro tua singulari & eximia prudentia non perspicis, isto me sermone toto superfedere potuisse, carere potuisse lectorem. Sed, dum verissimum esse conficere, quod dixi; digressionem sane puta hanc à proposito, aut etiam aberrationem. *Hactenus Franciscus Vauassor libro de Epigrammate cap. XVI. Paris. 1669. 8. ad Carolum Sanctamaurum Ducem Montauserium.*

V. *Editiones Anthologiae Epigrammatum Graecorum
Planudeae.*

GRÆCÆ.

- Prima *Jani Lascaris* Rindaceni, litteris Græcis capitalibus quadratis, Florentiæ 1497. 4. cum Epistola præfatoria ad Petrum Medicem, quam in posterioribus editionibus per typographorum avaritiam omissam esse dolet Colomesius ad Gyraldum p. 515. In illa Epistola litterarum figuras quibus præci Græci uterentur capitales omnes fuisse probat *fuse, eleganter & erudite*; quod judicium est Leonis Allatii libro quo commentitias Antiquitates Hetruscas explodit pag. 61. sed male scribit editionem prodiisse A. 1484.
2. Aldina A. 1503. Venet. ex recensione *Scipionis Carteromachi*; cujus Epistola Græca ad Aldum adjuncta legitur.
  3. Florentina A. 1519. 8. apud heredes Philippi Juntæ.
  4. Basileensis A. 1521. 8. memoratur in Catalogo Bibl. locupletissimæ Bigotianæ II. p. 202.
  5. Aldina secunda, Venet. 1521. 8. Hæc editio ad Codicem Palatinum collata à Frid. Sylburgio, fuit apud doctissimum Grævium, ut ipse refert sua ad Callimachum præfatione. Palatinum Codicem in Vaticana Bibl. hodie exstare testatur illustris Ez. Spanhemius de præstantia & usu numismatum p. 316.
  6. Parisiensis 1531. 8. apud Jodocum Badium. Fuit in Bibliotheca exquisita P. Francii, itemque altera Viri Clar. M. Meibornii.
  7. Cum notis perquam eruditis *Jo. Brodae* Turonensis. Basil. 1549. fol.
  8. Cum nonnullis Epigrammatis recens inventis, reiectis ad calcem. Venet. apud Aldi liberos 1550. 8.
  9. H. Stephani editio elegans ac prioribus emendatior auctiorque pluribus epigrammatis, addito duplici Indice, uno auctorum qui Epi-

Epigrammata composuerunt, & argumentorum altero, subjectisq;
H. Stephani castigationibus, A. 1566. 4.

10. Wecheliana præstantissima ex hætenus editis, quæ lucem vidit
Francofurti 1600. in fol. atque in Græcis H. Stephanum sequitur,
præter auctas vero è chirographo Brodæi animadversiones & se-
paratim Basileæ A. 1540. 8. pridem vulgatas *Vincentii Opsopoei** notas
singulis utrasque Epigrammatibus subjectas, castigationesque H. Ste-
phani una cum indicibus conjectas ad Voluminis calcem, in ora
libri passim exhibet *Scholia Græca* ex codice Francisci Pithoei, quem
cum altero Pauli Petavii typographus contulit. In his brevibus
licet scholiis nonnulla loca haud infeliciter illustrantur. Sed Au-
ctor videtur admodum recens, qui ex vulgaribus libris Suida, Eu-
stathio, Scholiis in Apollonium, Athenæo, Stobæo, Pausania,
aliisque, quos nominatim citat, pleraque collegit. Maximo Pla-
nudi illa tribui ab Andrea Rivino intelligo, sed suspicor esse ple-
raq; alicujus Planude etiam junioris: licet alia recte Maximo tri-
buuntur, ut quæ in Wecheliana editione occurrunt ante notas H.
Stephani, referenda ad pag. 98.

Græcolatina.

Cum versione profaria *Eilbardi Lubini*, Genevæ sive Coloniae Allobro-
gum 1614. fol. in Corpore Poetarum Græcorum Tragicorum, Co-
micorum, Lyricorum & Epigrammaticorum. Prodierat etiam
separatim istud Lubini Florilegium Græce & lat. apud Commelin.
1604. 4.

Libri singuli vel Epigrammata selecta.

Liber primus cum *Eilbardi Lubini* interpretatione eodem carminis gene-
re expressa, ut versus versui & verbum verbo pæne respondeat.
Rostochii, 1600. 8. Liber inscriptus Achilli Belgico, Mauritio,
Principi Auriaco, Comiti Nassoviensi.

Liber primus in latinum sermonem conversus à *Francisco Bellicario*. Paris.
apud Lud. Grandinum 1543. 4.

Omnium horarum opsonia sive Græca Epigrammata latinis versibus
reddita, Francof. 1614. 8.

T t t t 2

Flo.

* Opsopoeus notas scripsit in librum I. II. III. & VII.

Florilegium latinum ex græco florilegio, sive Epigrammata quædam Græca latino carmine reddita à *Q. Septimio Florente Christiano*. Paris. 1608. 8.

Jo. Soteris Anthologium sive Epigrammata Græca selecta cum latina Variorum interpretatione. Colon. 1525. 12. 1528. 8. Friburgi Brisgovix 1544. 8.

Anthologia Epigrammatum cum paraphrasi Metrica *Hieron. Megiseri*. Francof. 1602. 8.

Epigrammata quædam interpretata & notis illustrata ab *H. Stephano* 1570. 8.

M. Elia Cuchleri Gorlicensis Centuriæ V. Epigrammatum cum versione latina gemina, soluta & ligata. Gorlic. 1618. 4.

Epigrammata Græca veterum Poetarum cum Epigrammatibus *Joach. Camerarii* & *Jac. Micylli*. Basil. 1538. 8.

Epigrammata latino Carmine reddita à *Paulo Stephano*, additis ejusdem Pauli Stephani Juvenilibus. Genev. 1593. 8.

Epigrammata selecta Græca cum versione latina *Andrea Alciati*, *Ottomari Luscinii*, & *Jani Cornarii*. Basil. 1529. 8.

Epigrammata selecta Græce ad calcem Cyclopi Euripidei cum Metaphrasi latina *Q. Septimii Florentis Christiani Helmstad.* 1653. 4. Exstant & Epigrammata quædam excusa Græce Paris. 1544. 4.

Epigrammata selecta cum latina versione. Monachii 1622. 8.

Anthologia selecta (ex sex primoribus libris) & ab omni obscœnitate vindicata cum versione latina *κτ λζυ*. Flexix 1624. 8.

Florilegium Epigrammatum Græcorum. Lond. 1628. 1650. 8. Græce & latine.

In *Jo. Matthæi* quoque *Toscani* florilegio Epigrammata selecta Græca versibus latinis reddita occurrunt, Burdigalæ 1620. & Genevæ ibid. 8.

Andreas præterea *Bachmannus* sive *Rivinus* * Professor Lipsiensis, variis scriptis haud in eruditis & illustratione Poetarum quorundam veterum Christianorum latinorum clarus, novam integri florilegii Epi-

* Rector primum Scholæ Nordhusanæ, deinde in Academia Lipsiensi Poeseos ac denique Pathologiæ Professor, diem obiit supremum A. 1555. natus Halæ Saxonum A. 1601. Vide Clariss. Jo. Henr. Ernesti Orat. de Professoribus Poeticis per sæculum XVII. Lips. 1702. 8. Ejus filii tres nostra ætate patriam illustrant atque

Epigrammatum in trium Chiliadum centurias divisi editionem molitus est hoc consilio, ut singulis Epigrammatis Græce descriptis subjiceret versionem prosariam qua redditur verbum verbo, tum poeticas Metaphrasas adjungeret, non unam vel duas, sed denas & amplius, bonas, malas, mediocres, aliorum & suas ipsius. Non inutile hoc fortassis institutum esse duxit, pro tironibus, docendis quid distent æra lupinis, & quomodo eadem sententia svavius tersiusque efferri possit & debeat. Henrici vero Stephani studium qui postremum distichon Epigrammatis Græci VI. 6. Anthologiæ, quod incipit *Σὸς νότις Ἀγχιόνς*, in editione Anni 1566. *quingquaginta* distichis latinis extulit, quinimmo (quod virum sagacissimum fugisse miratur Colomesius) inter selecta Epigrammata A. 1570. vulgata, *centum & quatuor* distichis latinis est interpretatus, reprehenditur à Vavassore c. 17. libri de Epigrammate p. 202. tanquam puerile, *quod distichorum illorum vel optimum navo quodam suo non carcat, cetera in plerisque absque & incondita reperiantur.* In Rivini autem collectione occurrunt fere ad pleraque Epigrammata interpretationes una vel plures satis bonæ & amœnæ, quales fere sunt Jo. Goræzi. Q. Sept. Florentis Christiani, Jani Doufæ, Pauli Stephani & aliorum. Sed non pervenit ultra librum secundum, cum quo primum etiam Epigrammatum Græcorum millenarium absolvit. Prodiit Gothæ A. 1650. 8. licet exempla quædam (folio tituli, ut fieri solet interdum, recuso) præ se ferant annum 1657 Catalogum latinorum Poetarum quorum Metaphrasas in hoc opere undique congestæ sunt, editor præmisit vāgrandem; è quo illi tantummodo referam qui plura Epigrammata è Græco sunt interpretati, ut sunt: è veteribus *Ausonius*, è recentioribus præter *Rivinum* ipsum, *Andreas Alciatus*, *Benedictus Brugnotus* (in Laertii versione) *Bonaventura Vulcanius*, *Caspar Barthius*, *Ursinus Velius*, *Christianus Damnius*, *Claudius Mimos*, *Claudius Rossetus*, *Daniel Heinsius*, *Daniel Alsvoortus*, *Des. Erasmus*, *Eilhardus Lubinus*, *Elias Cuchlernus*, *Publ. Faustus Sabaus*, *Franciscus Bellicarius*, *Franciscus Modius*, *Franciscus Schottus*,

Tert 3

anno extincto etiamnum ornant in triplici genere studiorum egregii Viri, *Tilemannus Andreas Rivinus*, Verbi divini præco disertus ac gravis piusque & lingvæ Hebrææ quam publice docebat apprime gnarus, defunctus initio Anni 1692. De quo consulendæ Rev. Henrici Pippingii *Memoriæ Theologor.* p. 406. seq. Quintus Septimius Florens Rivinus, Juris Romani & Saxonici consultissimus, & Augustus Quirinus Rivinus, Medicus ac Botanicus excellens,

tus, *Fridericus Morellus*, *Georgius Buchananus*, *Gregorius Bersmannus*, *Guilielmus Canterus*, *Gvarinus Veronensis*, *Hadrianus Junius*, *Henricus Stephanus*, *Hieronymus Megiserus*, *Hugo Grotius* (sed cujus versionem totius Anthologii de qua infra dicturus sum Rivinus non habuit) *Jacobus Thomasius*, *Joannes Benedictus*, *Janus Cornarius*, *Janus Doufa*, *Jo. Fidlerus Reichenbacensis*, *Janus Gruterus*, *Janus Guilelmus*, *Jo. Gorraeus*, *Jo. Lauterbachius*, *Janus Lernutius*, *Jo. Pannonius*, *Jo. Pierius Valerianus*, *Jo. Sleidanus*, *Jo. Stigelius*, *Jo. Soter*, *Jo. Venatorius*, *Joach. Camerarius*, *Josephus Scaliger*, *Julius Caesar Scaliger*, *Is. Casaubonus*, *Lamperius Alardus*, *Leodegarius à Quercu*, *Lucas Fruterius*, *Martialis Monerius*, *Mattheus Toscanus*, *Nich. Bencinus*, *Natalis Comes Venetus*, *Nicodemus Frischlinus*, *Nicolaus Borbonius*, *Ottomarus Luscinius*, *Paulus Melissus Schedius*, *Paulus Stephanus*, *Petrejus Tiara*, *Philippus Melancthon*, *Polycarpus Wirthius*, *Q. Septimius Florens Christianus*, *Scavoia Sammarthbanus*, *Stephanus Paschasius*, *Theodorus Beza*, *Tho. Murus*, *Thomas Venatorius*, *Valens Acidalius*, *Vincentius Obsopoeus*, & *Zacharias Griedenteich*. Prætereo reliqua Rivino memorata nomina ultra trecenta ac viginti, quia nemo fere est qui Poësin latinam vel primis attigit digitis, quin in uno vel altero Epigrammate Græco expertus sit vires, saltem de latino vertendo in aliud latinum.

Ab eo tempore qui operæ pretium in hoc genere fecerit memorare juvat unum *Petrum Francium*, Amstelodamensium nuper Musarum decus, in cujus Poematis bene multa exstant Epigrammata translata de Græco suavissime & felicissime. Viderunt lucem Amst. 1682. 12. & 1697. 8.

Superiore anno prodiit novus Græcorum Epigrammatum & Poematum delectus cum nova versione & notis, opera *Thoma Johnson*. Lond. 1706. 8.

Gallice pauca quædam Epigrammata vertit in poematis suis *Ludovicus Hestellus* (Hestean) Jo. Aurati discipulus. Paris. 1578. 4. Exstant & alia è Gallica Tamiserii versione, hoc titulo: *Anthologie des Epigrammes Grecs pris del' Anthologie Grecque*, traduits en François par Tamisier. Lugd. 1597. 8. Nuper etiam *Longapetræus* vertit quædam peramænis versibus Gallinis, in notis ad *Anacreontem*, *Moschum* &c.

VI. Editiones promissæ.

Cum in Anthologia edita non modo quamplurima Epigramma-

mata etiam honestissima & eruditissima desiderentur, quæ in MStis Codicibus collectionum Meleagri & aliorum quos supra commemoravi occurrunt; sed & in illis quæ edita sunt, multa legantur inemendata & parum intellecta ab interpretibus: Viri docti jam pridem de nova aliqua pleniore & emendata Anthologiæ editione cogitarunt, qua non dubium est & ad Græcæ linguæ & ad Antiquitatis cognitionem, haud exiguum aliquid posse accedere. Vetus ejusmodi ac plenioris Codicis meminit Josephus Scaliger in Epistola ad Gruterum CCCCXXX. *Audi non semel ex Francisco Porto Cretenfi, optimo & eruditissimo sene, se in manibus Nicolai * Sophiani hominis Græci integrum αἰθολογίας codicem summa vetustatis vidisse, in quo omnia illa Epigrammata, qua narras, exstabant, qua non dubium est propter prætextata verba & obscenitatem à Planude Monacho damnata fuisse.* Anthologiam novam ex codicibus Vaticanis se editurum pollicitus est Vir nobilissimus Lucas Langermannus, teste Colomesio p. 515. ad Gyraldi dialogum extremum de veterum Poetarum Historia. Cum primis autem dolendum quod ὁ πᾶν Salmasius institutum non peregit, qui testatus est se optimi libri Palatini ope (qui nunc est in Bibl. Vaticana) aliquot millia optimorum Epigrammatum partim in lucem editurum, partim nitori suo restiturum, ad Trebellii Pollionis Claudium c. 5. T. 2. scriptor. Hist. Augustæ p. 361. Passim idem vir doctus in scriptis suis, ad Solinum præcipue & ad illos quos dixi Historiæ Augustæ scriptores inedita Epigrammata Græca producit & explicat, & non tantum editionem Anthologiæ integræ sed & ad eam commentaria molitum se innuit, ut p. 262. ad Tertull. de pallio. Confer etiam si placet Josephi Scaligeri ad Salmasium Epistolam CCXLV. & seq. quibus inter alia eum monet ut addat Epigrammata, quæ passim apud auctores Veteres leguntur, & alia præterea quæ in Veteribus Inscriptionibus exstant. Vidi in Bibliotheca Gudiana Salmasii Suidam, in cujus ora libri præcipue notaverat quæ ad Epigrammata facerent, Suidas enim innumeras facinias tum ex editatum ex inedita Anthologia, ut notum est, adducit. Verum ea loca diligentissime observata & erudite excussa sunt à præclaro Suidæ editore nupero Ludolpho Neocoro. Non pauca inedita Epigrammata difficillima, Arithmeticos complexa griphos, ex libro Salmasiano descripsit, & versione sua ac notis illustrata edidit eruditissimus Claudius Bassetus Meziriacus ad Diophantum p. 262. seq. Johannem quoque Laurem
ber-

* Michaelis Sophiani legendum, ut notavit Colomesius c. 18. cimeliorum literariorum.

bergium Græca Epigrammata non dissimilis argumenti cum interpretatione sua & commentariis edidisse constat Hafniæ 1640. 4. Sed illorum ipse est auctor. Planudis Anthologiam variis ineditis * locupletatam, latinis versibus interpretatus est elegantissime ut solet vir maximus *Hugo Grotius*. Ex ejus Metaphrasi quæ necdum integra vidit lucem, Epigrammata quædam produxerunt viri docti Franciscus præcipue Junius libris de pictura & catalogo Artificum, tum ad Plinium & Themistium Jo. Harduinus, ac ne alios in præsentī commemo rem Franciscus Vavassor libro de Epigrammate c. 17. ubi Jos. Scaligeri interpretationem quorundam cum Grotiana confert, & Grotio palmam merito tribuit. Grotius ipse versionem suam diu pressit expectatione Salmasianæ editionis, ut scripsit ad Salmasium A. 1633. Epistola 314. *Utinam & Anthologia prodiret: nam sola ea mora est quo minus de edenda nostra Planudea συλλογῆς versione cogitem, quia prius velim videre quæ abs te aut ex libris aut ex ingenii felicitate emendata sunt, ne corrupta Græca intelligendo faciam ut nihil intelligam.* Idem innuit Epistola 368. & 412. A. 1635. in quibus Salmasium rogat ut quoniam editionis spes in longum protrahatur, ne dedigneretur secum castigationes suas communicare. Has ab illo impetrasse se testatur in litteris ejusdem anni mense Decembri scriptis ad Gerh. Jo. Vossium (Epist. 527.) *Cum scirem Salmasium τὸν πρῶτον illa eadem Epigrammata cum antiquæ fidei codicibus contulisse, impetravi ab eo quæ annotaverat, quæque ego ex conjectura notaveram, in iis vidi mihi librorum auctoritatem accedere. Nunc parata sunt omnia, ut in vulgus dari possint, Græca & Latina eodem modulo quo Stobaeanæ illa & scenica, ut velut ad duos fratres pari cultu sertius addatur.* Confer Epist. 573 & 692. ad eundem Vossium; & Vossii Epistolam CCCXX. è qua videbis Blauvvium novas operi moras iniecisse. Cæterum ex inedita Anthologia Græca à multis viris doctis producta Epigrammata videre licet, ut si quis ea colligere aggrediatur non exiguum numerum sit reperturus in Salmasii scriptis, Allatio de Simeonibus, sed & in Holstenii notis ad Stephanum Byzantinum, Illustris Spanhemii, Bentleique ad Callimachum, & doctissimi Neocori ad Suidam. *Petri Francii* poema Græcum ad Jacobum Goierum (Γαίηγορ) qui ineditam Anthologiam ad eum miserat, legitur p. 491. poematum Et videtur vir ille doctus singularem operam in Epigrammatis Græcis illustran-

* Grotius Epistola 527. ad Gerh. Joh. Vossium: *adjeci Epigrammata non pauca præter ea quæ sua edidit. ni subintraret Henricus Stephanus ex inscriptionibus & libris.*

Iustrandis collocasse, nam in Catalogo Bibliothecæ exquisitissimæ Francianæ p. 133. memoratur editio Brodæi Basileensis cum notis MSS. & p. 138. Anthologia inedita MS. tum Editionis H. Stephani A. 1566. aliquot exempla cum notis Canteri, Palmerii, Hugonis Grotii & (quas Grotio communicaverat) Salmasii, Vulcanii, item & * Berkelii, Petri Francii & aliorum. & p. 143. editio Aldina Anni 1551. cum notis perpetuis Petri Francii. Tum editio Aldina prior Anni 1521. collata cum MS. Palatino per Sylburgium & Gruterum: præterea Florentina A. 1519. quæ olim Jani Rutgersii & If. Gruteri fuerat, cum perpetuis observationibus & emendationibus MSS. Marci Sladi. Intelligo etiam *Petrum Menardum* ** Turonensem inter alia ingenii sui monumenta reliquisse itidem ineditam hactenus latinam Poeticam interpretationem Anthologiæ Græcæ, plus dimidia parte locupletioris. Ejus specimina quædam habes lib. 1. & 2. CPolis Christianæ præstantiss. Cangii.

Inter breve vero ut speramus optamusque tempus desiderio eruditorum de meliore plenioreque Anthologiæ editione, satisfaciet viri eruditissimi industria, tot præclaris in rebus literariis meritis jam testata, JOANNIS CLERICI: hunc enim ipsummet constare, quem Tomo VII. Bibliothecæ selectæ p. 191. novam Epigrammatum Græcorum editionem adornare scribit hoc titulo: *Epigrammatum Græcorum Anthologia duobus libris auctior, emendata & latinis versibus reddita ab HUGONE GROTIO, cujus accedunt prolegomena. Subiecta sunt scholia Græca, ac nota Joannis Brodæi, Vincentii Opsopoei, Henrici Stephani, Petri Danielis Huetii † & aliorum. Accesserunt collationes MSS. Codd. veterum*

V V V V

terum

* Vide Clariss. Viri Jo. Clerici Bibl. selectam T. VII. p. 210.

** Menardus hic ante paucos annos septuagenario major Turoni defunctus nihil edidit præter *Academiæ principum* à juvene vulgatam in usum Delphini, qui hodie est Rex Christianissimus; & *Concordiam Chronologorum*. Gallicè. Cæterum plura dicitur reliquisse in scriniis digna luce, *Vitas Philosophorum veterum tomisq. IV. Philosophiam Pythagoræ, Commentarium in Gellium & Anthologiam, l'Anthologie des Epigrammes Grecques, traduites en vers latins & augmentées de plus de la moitié de ce qu'on en a recueilli jusqu'à présent.* Vide Memorias literarias Trivultinas sive Dombenses Anni 1701. mense Febr. p. 102. Diverfus ab hoc *Jacobus Menardus* quem laudat magnus Grævius præf. ad Ciceronis Orationes: *Claudius Menardus* qui edidit indiculum de hæresibus tributum S. Hieronymo. *Hugo* denique *Menardus* Benedictinus cujus notissima eruditio scripta in Barnabæ Epist. in Sacramentarium S. Gregorii M. nupera luculentam S. Gregorii editione reculum: Dissertatio de unico Dionysio, Martyrologium Benedictinorum & Concordia Regularum Benedicti Abbatis Anianensis &c. Obiit Parisi. 1644. 21. Jun.

† Ha-

terumque editionum & animadversiones. Quo apparatu autem hoc opus aggressus sit, ipse testatur his verbis, quæ non dubito Gallice subjicere, cum illam linguam paucissimi hodie ignorent. *Pour commencer par le texte Grec, celui qui a entrepris cette edition, a l'exemplaire de Grotius, dans lequel ce grand homme a corrigé de sa main quantité d'endroits, & sur lequel il se reglera parce qu'il mettra a côté sa belle version latine de cet ouvrage. Néanmoins il ne se contentera pas de cela, parce qu'il a là dessus des secours que Grotius n'a pas tous eus. Il a un exemplaire collationné par Sylburge & par Gruter, avec un Manuscrit de la Bibliothèque Palatine, qui est apparemment à présent dans celle du Vatican; & dans ce MS. il y avoit divers auteurs des Epigrammes qui ne sont point dans les éditions communes, des vers entiers suppléés, & quelques Epigrammes qui n'ont jamais été publiés. Outre cela, on a l'ancienne édition de Florence de MCCCXCVII. qui est toute en lettres capitales, & qui paroît être la première de toutes. On a encore diverses anciennes éditions, d'Alde, des Juntes, de Badius &c. sans parler de celles d'Etienne, de Froben & Vechelius, avec les notes de Brodaus & Opsopœus. On a eu aussi soin de faire acheter dans l'Auction de la Bibliothèque de feu Mr. Francius Professeur en Eloquence à Amsterdam, tous les exemplaires de l'édition d'Etienne, qu'il y avoit, avec les remarques de divers savans hommes écrites aux marges. Tout cela servira beaucoup à établir la véritable manière de lire du texte, & l'on en rendra compte très-exactement dans les notes nouvelles, ou l'on mettra toutes les variétés de quelque conséquence. Grotius avoit eus sans doute connoissance du MS. Palatin, ou de quelque autre, car il y a beaucoup de ses corrections & de ses supplémens, qui s'y rapportent. Outre cela il avoit eu de quelcun, peut-être de Saumaïse, diverses Epigrammes qui n'ont point été imprimées, & dont il a fait une addition considérable à la fin de son exemplaire. On a résolu de faire des additions d'Henry Etienne & de celle là un livre VIII. car comme l'on sait, il n'y a que VII. livres dans les éditions ordinaires. De plus on a de quoi faire un livre IX. de diverses Epigrammes anciennes, que l'on tirera d'un Recueil MS. d'Epigrammes, que leur extrême obscénité ne permet pas de publier toutes. On en prendra seulement ce qui peut paroître aux yeux des honnêtes gens.*

Ceux

† Harum notarum quibus Jos Scaligeri castigationes insertæ sunt, mentio occurrit in literis Illustris Fluetii ad petrum Francium datis Abrincæ 3. Eid. Sept. A. MDCCXCVIII. Nunc quidem penes me non est in hoc secessu Anthologia exemplar Scaligeri notis autum de quo scribis - - per paucas sunt mora illa & satis levis. Si quid bona frugis est, relatum à me fuit inter observationes quas ante annos aliquot expressit a me Gravius noster, & oppressis calamitas temporum. Inter Epistolas ad P. Francium p. 434.

Ceux qui liront la version de Grotius, admireront également & le génie heureux & la patience de cet excellent homme; qui a traduit tout ce livre en autant de vers, qu'il y en a dans l'Original, qu'il égale tres-souvent & qu'il surpasse même quelque fois. Pour les additions nouvelles qu'il n'a pas traduites parce qu'il ne les avoit pas, on les mettra seulement en prose; aussi bien qu'un endroit de l'Edition d'Etienne * qu'il n'a pu traduire. On aime mieux en user ainsi, que de joindre à Grotius des vers qui n'égaleront pas les siens, & d'ailleurs les lecteurs n'y perdront rien pour l'intelligence de l'Original. Il y aura d'abord une tres-belle preface de Grotius, où il traite & de l'Anthologie & de la version qu'il en a faite. Les notes seront sous le Texte, & outre toutes celles qui ont été imprimées sur ce recueil & dont le titre parle, (1) l'Auteur aura soin de ramasser de tous les plus illustres Critiques les endroits dans lesquels ils ont éclairci ou corrigé quelque passage d'Anthologie: (2) il recueillera toutes les variétés de lecture de diverses éditions qu'il a pu trouver, toutes les conjectures & les explications qu'il jugera bonnes, des marges des exemplaires qu'il a, & les confirmera par de nouvelles raisons; ou s'il y en a de fausses, qui pussent tromper quelcun, il ne manquera pas de les réfuter en peu de mots. (3) il ajoutera diverses remarques qu'il a faites lui-même sur quantité d'endroits de l'Anthologie. Pour les scolies Grecques je ne sais si elles sont anciennes, mais assurément elles ne le sont pas ** toutes, puisque Henri Etienne y est quelque fois cité comme à la page 264. (de l'édition de Wechel) Ces scolies ressemblent fort à celles de Biset sur l'Aristophane, & elles pourroient bien être de lui ou de quelque autre habile moderne de son tems.

V V V V 2

VII. CA.

* Pag. 488. seq. Vide quæ infra in Catalogo Poetarum Epigrammaticorum, ubi de Paulo Silentiarjo.

** Recte hoc notatur à viro doctissimo. Totus enim scribendi genius, latinismi, & ratio allegandi scriptores docent hæc scholia composita esse non à Græco antiquo, sed Gallo aliquo vel Italico XVI. sæculi Varias lectiones notat auctor quisquis fuit non tantum è ceditibus scriptis, quorum duos potissimum evolvisse videtur, unum *ἀρχαῖα τὰ ποταμῶν Πάυλος τὸ Βυζάντιον Πατάσιον* pag. 43. sed etiam ex impressis Anthologiæ editionibus p. 426. *ἐκ πολλοῖς βιβλίοις ἐπιρρίπται μένον εἰς Κεραῖα ἐκτυπωθέν*. Planudes allegatur p. 189. Arsenius p. 14. Interdum in emendata sunt excusa illa scholia ut p. 82. *εὐαίρειν* legendum *πρὸς σκευαίρειν*. p. 150. *ἐν Ἀρχαίοις* pro *Ἀρχαίοις*. p. 216. *Πολυδύκης βιβλίω δ' πρὸς βιβλίων ε'*. Interdum loco mota sunt ut p. 314. ubi scholion græcum exstat quod pertinet ad Epigramma primum paginæ proximæ 315. Etiam p. 193. pro *Πολυδύκει* legendum *Πολυδύκης*. Mentio enim *δορυδύκων* apud Pollucem lib. 1. sect. 120.

VII. CATALOGUS POETARUM VETERUM

Qui epigrammata Græca condiderunt.

Quibus asteriscus præfixus est, sub eorum nomine nulla Epigrammata in Anthologia edita leguntur, in qua plurima quoque occurrunt ἀδῆλα, sive quæ nullum; multa quæ falsum auctoris nomen habent adscriptum.

Abbianus Lucillii æqualis circa extremum sæculi à CHRISTO nato quarti vixit, uterque enim Flaccum Rhetorem barbarum perstringit lib. 2. Epigr. *εἰς ῥήτορας*. Forte autem Ammianus pro Abbiano legendum. Nam literæ β & μ frequenter in MSS. confunduntur.

Aceratus Grammaticus cujus exstat epigramma lib. 3. c. 14. in Hectorem Homérico poemate celebratum.

Addeus sive *Adæus Mytilæneus*. Unicum sub hujus nomine occurrit epigramma III. 22. Num legendum *Alcæus*? Etiam in H. Stephani editione p. 421. excusum Ἀδδαῖος Μυτιληνός, quod ipse alibi legit Ἀλκαῖος. Fuit tamen & Adæus Mytilæneus, cujus liber *πρὸς ἀγαλλοματοποιῶν* & *πρὸς διαγίσιως* laudatur Athenæo. Idem forte ad quem Polemo scripsit, ut idem Athenæus auctor est. Alius Addeus Comes & Magister utriusque militiæ per Orientem, ad quem lex de Judæis cœlicolis & Samaritanis lib. 8. Cod. Theodos.

Adrianus Imperator, cujus etiam latina quædam Epigrammata exstant. Confer Barthium XXXII. 12. Adversar. *Græcis studiis impense imbutum refert Spartianus c. 1. ingenio ejus sic ad ea declinante, ut à nonnullis Graculus diceretur. Poëmatum & literarum omnium studiosissimus - Nam & de suis dilectis multa versibus composuit, amatoria carmina scripsit.* id. c. 14. Ineditum hujus Adriani Epigramma Græcum in Trajani Imp. donaria Jovi Casio de spoliis Geticis appensa primus publici juris fecit Salmasius ad Hist. Aug. T. 1. p. 133. In vulgatæ Anthologiæ codicibus lib. 1, c. 54. unicus Hadriani versus Hexameter legitur

gitur in Magni Pompeji tumulum, is ipse quem refert Dio lib. LXIX. p. 792.

Τῷ ναοῖς βράθοντι πύση σπαυῖς ἔπλετο τύμβος
Pane cares tumulo, cui tot modo templa fuerunt.

Ægis alius ut opinor ab *Ægide* sive *Ægia* Historico, quem laudat *Clemens* Alex. 1. Strom. p. 321.

Æmilianus Nicanus diversus à *Palladio Æmiliano* scriptore latino rei rusticæ & ab *Æmiliano Maurusio* quem in *Dipnolophistis* colloquentem inducit *Athenæus*. Inter tria ejus *Epigrammata* unum in *Venerem Praxitelis*, vulgata *Anthologia* exhibet.

Æschylus Tragicorum Princeps cujus ἐλεγεία allegat *Plinius* XXV. 2. præter alios lib. 2. c. 16. §. 8. à me laudatos.

Agathias Myrinæus è *Myrina* *Æolidis* civitate *Scholasticus*, sub *Justiniano* Imp. clarus præter alia, de quibus libro quinto dicendi erit locus, non modo κύκλον τῶν ἐπιγραμμάτων ex aliis Poetis collegit de quo supra §. III. hoc capite dictum est, sed & ipse plura de suo *Epigrammata* addidit, quæ ex *Anthologia* edita junctim cum latina sua versione (singula enim versibus reddidit non infelicer) ad calcem *Historiarum Agathiae* exhibet *Bonaaventura Vulcanius*. Unum perquam difficile de *Iulio Zenonis* Imp. illustrat *Tho. Hyde* in *Historia Nerodiludii* p. 44. seq. Mentio *Agathiae* *Epigramm.* apud *Tzetzen* proleg. in *Lycophronem* & apud *Suidam* in μέγας βαζιλεύς.

Alcaeus Macedo, an *Addæus*?

Alcaeus Messeniensis *Philippo* Regi *Maced.* æqualis, siquidem is fuit *Alcaeus* quem *epigrammate* ἀντικωμωδεῖτο *Philippus* apud *Plutarchum* *Flaminio* p. 373. Confer *Is. Vossium* ad *Catull.* p. 42.

Alcaeus Mytilæneus cujus *Epigrammata* (ὕμνοπλόον enim vocat) intexit *Coronæ* suæ *Meleager*. Licet aliud videtur *Allatio* de patria *Homeric.* 14. p. 1831. De hoc & aliis *Alcaeis* dixi lib. 2. c. 15.

Alcaeus Ἐπιγραμματογράφος recentior, sub *Vespasianis* clarus. *Tzetz.* præf. ad *Lycophronem*.

Alexander Ætolus temporibus *Ptolemæi* *Philadelphii* floruit. & præter alia poemata de quibus lib. 2. c. 19. dixi, scripsit etiam *Epigrammata* sive ἐλεγεία, quorum unum in *Agathoclem* ab *Athenæo* refertur *XIV.* p. 699. Alia tria leguntur in *Anthologia*. Videtur hic esse

Vvvv 3

Alex-

Alexander quem inter eos laudat Meleager è quibus Coronam suam adornavit.

Alexis cujus decaſtichon lib. VI. Anthologiæ c. 5. exſtat, neſcio an Comicus de quo dixi ſupra lib. 2. c. 22.

Alpheus (Ἀλφειός) *Mytilenæus* Antipatro Sidonio junior. Macrinum Epigrammate quodam alloquitur, dubito an Imperatorem. lib. 1. cap. 12.

Ammianus Vide ſupra in *Abbiano*.

Ammonidis Ἀμμωνίδης diſtichon unicum exſtat lib. 2. Antholog. c. 13.

Anacreon Poeta Lyricus, cujus carminibus Coronam ſuam illuſtraſſe teſtatur ſe Meleager. De Anacreonte dixi lib. 2. c. 15.

In *Anaxagoram*, *Lampſacenorum* Epigram. epitaphium eſt apud *Laert.* II. 15. *Corinthiorum* in *Periandrum*. lib. 1. ſect. 97. *Lindiorum* in *Cleobulum*. ſect. 93. *Prienenſium* in *Biantem*, ſect. 85. *Lesbiorum* in *Pittacum*, ſect. 79. *Lacedæmoniorum* in *Chilonem*. ſect. 73. Epigramma neſcio cujus in imaginem *Solonis* ſect. 62. & in *Thaletem* ſect. 39. & 34. in *Linum* & *Eumolpum* ſect. 3.4.

Antagoras quo & ipſo uſus Meleager. Vide & *Laert.* IV. 21. & 26.

Anthemius videtur eſſe nomen Poetæ in hoc verſu Meleagri eos è quibus coronam ſuam concinnavit celebrantis: εἰς δ' ἐλέγας εὐσπορον Ἀνθῆμιον.

Antigonus, cujus Epigrammata ſua inferuit collectioni *Philippus Theſſalonicenſis*.

Antiochus, forte *Ægæus* Sophiſta, de quo *Philophratus*.

Antipater Macedo videtur mihi ille Antipater cujus mentio fit à Meleagro inter eos è quibus Coronam ſuam contexit.

Antipater Sidonius paulo ante *Ciceronem* clarus. De eo dixi capite XV. præſentis libri. Hujus Epigrammata collectioni ſua inferuiſſe videtur *Philippus Theſſalonicenſis* qui ſub *Auguſto* clauit.

Antipater Theſſalus ſive ut lib. 1. Antholog. c. 87. legitur *Theſſalonicenſis*. Hic eſt qui novem *Lyricas* poetrias & *Alcmanem* verſibus celebrauit. Memorat & *Archilochi* & *Homeri* natales cultos.

Antiphanes quo in collectione ſua uſum ſe proficitur *Philippus Theſſalonicenſis*.

Antiphilus Byzantiſ cujus & ipſius Epigrammata collectioni ſua *Philippus* intexit.

AN-

Antistii unum Epigramma in Priapum agri cultodem lib. IV. Anthologia p. 478. edit. Wechel. Antistii Medici mentio apud Svetonium Cæsare c. 82. Antistii Sossiani, qui factitatis in Neronem carminibus probrosis exilio est multatus, apud Tacitum XVI. 14. In Antistium Veterem (qui A. U. C. 747. Consul fuit) Epigramma latinum Laureæ Tullii apud Plin. XXXI. 2.

Antonius Argivus cujus bina Epigrammata Græca exstant in florilegio edito, in urbes dirutas utraque, Mycenæ & Argos.

* *Anytes* Epigrammata fuere in Corona Meleagri. De ea dixi supra lib. 2 c. 15.

* *Apion* in Epigrammate. Suid. in ἀνρίτης, σπιλάδης, σφάραγον, τρίγλωσσον.

Apollinaris, diversus ut existimo ab Apollinari Poeta Christiano.

Apollonides Smyrnæus quem Augusti Imp. ætate vixisse notat Casaubonus ad Svetonii Tiber. c. 14.

Arabius Scholasticus sub Justiniano clarus, Longinum præfectum CPol. celebrat in Epigrammate lib. 4. Antholog. p. 431.

Aratus cujus Epigrammatis Meleager usus est ad Coronam suam concinnandam. Vide quæ de Arati ἐλεγείων libro dixi capite 18. hujus libri §. 9.

Arcefilai Philosophi Epigrammata producit Laertius IV. 30. seq.

Archelai, (al. Asclepiadæ) Epigramma in statuam Alexandri factam à Lysippo. Lib. IV. Antholog. p. 554.

Archias Antiochenus, pro quo exstat Ciceronis Oratio qui mirificum illius in versibus Græcis pangendis facultatem celebrat c. 8. Ejus Epigrammata collecta sunt & junctim edita cum versione *Nicodemi Frischlini*. Ei quoque in MS. quod olim Lipsiæ inspexi tribuitur Epigramma quod in Wecheliana editione p. 76. incipit, Σοὶ πατρὶς Θεσσαλίη.

Archilochus inter eos è quibus Coronam suam contexuit memorat Meleager. De Archilochus dixi lib. 2. cap. 15. Elegos ejus laudat Athenæus.

Archimelus Ἐπιγραμμάτων ποιητής laudatus Athenæo, qui ejus Epigramma in navem prægrandem Hieronis mille modis tritici à Rege remuneratum refert lib. V. p. 209.

Arenæus, Ἀρηνεύς, παρὰ Περικλέα, cujus unicum Epigramma in mulierem lascive & procaciter se gerentem exstat lib. VII. Antholog. p. 606.

Argentarius. Infra Marcus Argentarius.

- * *Arias*, hoc enim nomine Poetam Epigrammatarium innuere videtur Meleager his versibus, ubi eos è quibus coronam concinnavit suam, commemorat:

Καὶ μὲν καὶ Ἀρίαν σκευότιστα θήκατο νάρκον,
Ἵμνοθέτας ἑμὺς δῶρον αἰετοόιδμον.

Aristo, idem ni fallor qui allegatur à Mario Victorino in arte Grammatica. vel *Aristo Philolophus*, cujus versum in *Arcefilam* profert *Laertius* IV. 33.

- * *Aristodemi* librum primum *θηβαϊκῶν ἑπιγραμμάτων* allegat *Schol. Apollonii* II. v. 906.

Aristoteles. Vide *Laertium* V. 6. & quæ de populo ei tributo dixi supra cap. VI. hujus libri §. 35.

- * *Arriani* Epigrammata apud *Athenæum* allegantur. Sed legendum *Rbiani*, ut habent quoque meliores editiones.

Asclepiades qui Epigrammate celebrat *Berenicem* p. 438. edit. *Wechel.* & *Cleopatram* p. 490. Non videtur esse idem auctor Epigrammatis in *Ajacem* p. 344. quod parodia in *Cynicos* imitatus *Mnefalca* apud *Athenæum* IV. p. 163. & sine nomine auctoris affert *Eustathius* ad *Iliad.* β'. è *Porphyrio*.

Asylamas tragicus se ipsum epigrammate efferens *Suid.* & *Apostolius* in *σαινὸν ἐπαινεῖς*. A. *Schottus* ad proverb. p. 151.

Atheneus ὁ *ἑπιγραμματοποιός*. *Laert.* VI. 14. VII. 30. & X. 12. *Tzetza* proœm. ad *Lycophron*.

Athenodori Epigramma in *Sodamidē piscatorem* lib. III. *Anthologia* p. 369.

Automedon cujus Epigrammatis ad suam collectionem concinnandam *Philippus Thessalonicensis* usus est.

Bacchylides cujus carminibus Coronam suam illustravit *Meleager*. Dixi de eo lib. 2. c. 15.

Bassus *Lampin* amicum suum alloquitur in Epigrammate p. 101. edit. *Wechel.* quod *Horatius* videri possit imitatus esse. Βάσος ὁ Λόλιος vocatur p. 244. Bassi fuere multi, quos infra lib. VI. in *Geoponicis* recenseo. Lampis haud alius occurrit quam ναυκληρικὸς ille apud *Plutarchum* an seni gerenda Resp. p. 787. Idem *Lampon* videtur appellari pag. 789. Lampes *Ægineta* apud *Themistium* in *Orat.* *Sophista* p. 297.

Bia-

- Bianor** cujus Epigrammata suæ intertextu collectioni Philippus Theſſalonicenſis. Inter alia p. 150. luget Sardium cladem quæ motu terræ concuſſæ ſunt anno quarto Tiberii Imp. teſte Tacito II. 47. Annal. Alius Bianor cujus mentio in Chionis Epiſtola XI.
- Biſantinus** incertum an Beſantinous (Helladius) an Byzantinus (Antiphilus forte.) Huic male etiam in codice MS. quem olim Lipſiæ inſpexi tribuitur diſtichon quod p. 33. edit. Wechel. Theognidi reſtitutum eſt.
- Boethus** Tarſenſis Poeta Straboni XIV. pag. 675. memoratus. Pyladem pantomimum ſub Auguſto Imp. celebrem effert epigramate quod legitur lib. 1. Antholog. p. 23.
- Callias Argivus** cujus unicum tetraſtichon exſtat in Polycritum compoſitorem p. 243.
- Callicerns** Rhodonem Medicum furacem perſtringit diſticho quod legitur p. 217.
- Callimachus** cujus Epigrammatis uſus etiam Meleager ad coronam ſuam contendendam. De iſis dixi capite 19. huius libri.
- Callinus** cujus ἰλνύνα ab Athenæo allegantur XII. pag. 527. Nomerrejus quandoque cum Callimacho confunditur.
- Carphylides** cujus elegans Epigramma in ſenem ſingulari felicitate vitæ & conjugii uſum legitur p. 279. edit. Wechel.
- Carpyllides**, idem ut videtur, cum ſuperiore.
- Cerealis** Epigramma unicum ſed ſcitum ac prudens in Rhetorculos obſcura affectatione ineptos exſtat p. 246.
- Charemon** inter eos laudatus à Meleagro è quibus Coronam ſuam adornavit. Ineditum ejus Epigramma in Eubulum Athenagoræ filium produxit Cangius addendis ad CPolin Chriſtianam p. 193.
- Chreſtodorus** Copites Thebanus, cujus Epigrammata de imaginibus in Gymnaſio CPolitano Zeuxippo dedicatis leguntur libro V. Anthologiæ. Vide Suidam in Ζεύξιππῳ. Vixit Chriſtodorus poſt Leonem Thracem ſub Anaſtaſio Dicoro, ut ex epigrammate in Pompeji ſtatuum collegit præſtantiffimus Cangius in CPoli Chriſtiana lib. 1. p. 91. quem vide de Zeuxippo erudite differentem.
- Claudianus** inter latinos Poetas celebratiſſimus Græca quoque Epigrammata non infeliciter compoſuit, quæ in Barthii & aliis quibusdam editionibus collecta leguntur.

XXX

* Cleo.

* *Cleobulines* ænigma è commentariis Pamphilæ producit Laertius lib. I. sect. 91.

* *Cleobuli* Epigramma in Midæ Mausoleum. ibid. sect. 89.

Cometas Scholasticus & chartularius, idem ni fallor de quo dixi lib. 2. cap. 2. §. 21.

Cornelius Langinus.

Cosmas Mechanicus (leg. *Monachus.*) Præter Cosmam Ægyptium de quo supra c. 25. fuit etiam Cosmas Poeta Hagiopolites (ive Hierosol.) sæculo VIII. post natum CHRISTUM auctor Hymnorum & Psalterii Davidici versibus Politicis redditi, tum Cosmas Βεστίας sive Vestiarius, auctor quarundam Orationum.

Crates Philosophus Cynicus, cujus quædam apud Laertium & Julianum leguntur. Vide quæ de illo supra c. 13. hujus libri.

Crinagoras Philosophus cujus Epigrammata collectioni suæ intexuit Philippus Thessalonicensis.

Cyllenius Petianus.

Cyrillus, Grammaticus ille fortassis cujus Glossæ feruntur & cui vocabulorum diversæ *μετὰ τὴν ῥῆσιν ἐπιτομή* nonnulli tribuunt.

Cyrus Κύριος ὁ πρὸς τὰς ἐπιστολὰς Flavius Cyrus qui CPoli Consulatum gessit Anno CHRISTI CCCCXLI. Est & alius qui vulgo Vocatur Cyrus, cujus verum nomen est Theodorus Prodrumus (Κύριος enim recentioribus Græcis pro Κύριος positum, Dominum significat) qui sub Jo. Comneno vixit & cujus Epigrammata Græca aliæque Poemata viderunt lucem Basileæ 1536. 8. De hujus scriptis dixi infra libro V. Nescio an alius Κύριος ὁ ποιητής lib. IV. Anthologiæ pag. 493.

Damagetus cujus Epigrammatis usus est Meleager cum Coronam suam neceret.

Damocharis sive *Democharis* Grammaticus CPoli vixisse videtur sæculo quinto vel sexto post natum CHRISTUM.

Damascius cujus unicum distichon habemus in funus Zosimæ servæ p. 341. diversus ni fallor à Philosopho de quo Photius ac Suidas.

Daphneas sive *Daphidas* Telsmissensis Grammaticus ob maledicentiam fixus cruci jussu Attali, Pergami Regis. Versiculos ejus Regi injurios servavit Strabo XIV. p. 647. De eodem meminere Cicero de fato, Valerius Max. lib. 1. c. 8. Hesychius illustris & Suidas.

Demones, cujus Epigramma de Theano intermedium ejus maritus Apellichus navigaret mortua exstat p. 336.

Demaratus junior, Spartanus, qui Hadriani vel Germanici Caesaris Epigramma quo Romanos Græcorum victores celebraverat repressit parodia ex Homero & Archilocho. Vide Anthologiam p. 145.

Demetrius Bithynus in Myronis bovem epigrammata scripsit quæ leguntur p. 444. edit. Wechel. Alius Demetrius Poeta cujus versus profert Laertius V. 85.

Democharis. Vide paulo ante, *Democharis*.

Democrius Epigrammatum poeta αὐφής καὶ αἰγιόχος, laudatus Laertio IX. 49. Ejus unicum epigramma superest p. 465. in Venerem è mari emergentem.

Demodoci nomine tria Epigrammata leguntur lib. 2. c. 43. sed primum quod incipit καὶ τὸδε Δημόδοκον apud Strabonem & Eustath. ad Dionys. Phocylidi tribuitur & non de Chiis sed de Leriis agit, ut in Græcis Scholiis notatum. De Demodoco Lero dixi nonnulla lib. I. c. 5. §. 7.

Diodorus Sardinus cujus Epigrammatis Philippus Thessalonicensis suam locupletavit collectionem.

Julius Diocles. Infra in Julius.

Diocris in Myronis bovem p. 444.

Diogenis Phrygis Episcopi Amiseni in tumulum filii. p. 375.

Diogenes Laertius qui in opere de Philosophis, quod exstat, passim Epigrammata ex pammetro suo refert. Pammetrum ipsum non videtur Planudes vidisse, sed epigrammata quæ in Anthologiam retulit è libris de vita Philosophorum petiisse. De Diogene Laertio dicitur infra libro IV. Idem refert & aliorum quædam epigrammata suo loco notata & nonnulla sine nomine, ut in Pythagoram Athletam VIII. 48. in Epicharmum, 78. in Heraclitum IX. 16.

Qui Dionysio p. 32. Anthologiæ tribuitur versus ὦρ' ἐραῦν, ὦρ' δὲ χαμεῖν, ὦρ' ᾧ πεκαύθη, Timonis est apud Athenæum XIII. cui etiam tribuit Grotius in Ecclesiastæ III.

* *Diogeniani Heracleota* Grammatici qui sub Adriano Imp. claruit Ἀθηλαγίου Ἐπιγραμμάτων memorat Suidas.

Dionysius Cyzicenus Eratosthenis Cyrenæi funus Epigrammate decoravit quod legitur p. 420.

Dionysius Saphista, idem fortassis Antiochenus cujus Epistolæ exstant.

* *Dionysii Ænei* (χαλκῆς) Ἐλεγκῆς. Athen. X. p. 443. XV. 668. Sed non
XXXX 2 ma-

magis ea huc spectant quam Critiz, vel Hermefianactis, Melanthii & Xenophanis, quæ apud eundem laudantur.

Dioscorides Poeta Meleagro antiquior qui ejus epigrammatis usus est ad texendam suam coronam.

Diotimus cujus Epigrammatis idem Meleager coronam suam exornavit. Vide & Salmaf. ad Tertull. de pallio p. 262.

Dorion (Δωριεύς ὁ ποιητής) cujus epigramma in Milanem Athen. X. p. 412.

Duris Eleates sive (ut Steph. Byz. in Ἐφεσῶν) Ἐλαίης. Epigramma in Pherecydem è Duridis secundo τῶν ἱερῶν refert Laertius lib. 1. sect. 120.

Empedocles Philosophus cujus Epigramma in Pausaniam exstat apud eundem Laertium VIII. 61. & in Acronem Medicum, 65. Empedoclis itaque nomen addendum in Anthologia pag. 348. edit. Wechel.

Epigonus Thessalus, paucorum sed non inelegantium epigrammatum auctor, quale est illud p. 121. quo ait multos etiam si vinum non bibant insanire, Φεῦ, τίνας ὕδωρ πῖνε(ν) μανίῳ σάφρονι μαινόμενοι!

Eratosthenes junior sub Justiniano Imp. clarus, cui Epigramma in funus Anastasie legitur p. 374. Idem videtur auctor distichi in Xenophontem ebriosum p. 571. Eratosthenes Scholasticus appellatur pag. 606.

Erinna Lesbica cujus Epigrammata Meleager suæ inplexuerat coronæ. De ea dictum lib. 2. c. 15.

Erycius. Vide Puteani diatribam de Erycio cap. 7. & Menagii amoenitates juris p. 198.

Etrusci Messenii Epigramma in Hieroclidam piscatorem. lib. 3. Antholog. p. 359.

Sub *Euclidis* nomine Griphus occurrit inter Epigrammata ab Aldo Anthologiae subjuncta, neque vero Euclides mihi auctor esse videtur, sed ænigma veluti proponi solvendum Euclidi: αἶψά τοι μέγαν αἶψα γὰρ μετέθελες Τριῖσωρ.

Qui deinde sequuntur versus in septem planetas, leguntur etiam in Eclogis Stobæi, & velut ante non editi in Gronovii Viri Cl. notis ad Manethonem.

Eunus cujus Epigrammata Philippus Thessalonicensis in suam collectionem retulit. Huic Eveno tribuebatur etiam in Codice quem evol-

evolvi Lipsiæ, Epigramma quod exstat p. 18. edit. Wechel. & incipit *νήπιος Φάγγης*. De Eveno dicere me memini lib. 2. c. 11. §. 7.

Eugenis jambi in Anacreontem exstant p. 507. ex Leonida ut videntur expressi.

* *Evhemerus* perantiquus scriptor Historiam Deorum contexuit ex inscriptionibus (Epigrammatis) sacris quæ in templis habebantur, ut refert Lactantius lib. 1. c. XL. De Evhemero ipso quem Deorum Ethnicorum contemptorem Atheis plerique accensent, & de ejus opere quod latine olim convertit Q. Ennius, vide elegantissimum scriptorem & eruditissimum Hieron. Columnam ad fragmenta Ennii p. 312. edit. præclaræ Westenianæ.

Evodus *Evod* Ⓞ.

* *Euphemus* cujus Epigrammatis suam se exornasse coronam innuit Melcager. *Ευφήμει ἀμρότερον πέταλον.*

* *Euphorion* cujus Epigrammatis idem usus est Melcager ad coronam suam concinnandam.

Euphrinus Atheniensis Grammaticus ὁ εἰς τὴν καλὴν (scil. τέχνην,) qui Herodiani Grammaticum opus interpunxit & recensuit. Vide p. 35. edit. Wechel.

Euripides Tragicus cujus Epigramma refertur etiam ab Athenæo.

Eustathius in suis ad Homerum commentariis Epigrammata quædam producit sine nomine auctoris, ut in aquas insalubres Dienteses. p. 180. C. edit. Rom. In Ajaxem, è Porphyrio. p. 285. A. In Nestorem p. 296. B. in Timotheum Citharœdum. pag. 313. A. In Eriniam Poetriam. p. 327. A. In Arcadionem. p. 746. C. in Linum p. 1163. C. In Hecaten. p. 1197. B. In tripodem à Diomede Apollini sacratum. p. 1313. C. In Archilochum. pag. 1320. A. In Nioben. p. 1368. In Phyllum Crotoniatem p. 1591, 54. In Medicum Acronem. p. 1634. 10. Vide & p. 1400. 13. & 1457. 23.

Euvodius illustris.

Flaccus (intra in Statiliis.)

Gabriel profectus CPolis, * in cujus imaginem Epigramma Leontii legitur initio libri quarti Anthologiæ. Luit & ipse versibus in Amorem qui in libo pipere in parlo effectus erat dormiens. p. 471.

Gæus nisi sit truncum nomen *Γαῖος*. pro *Γαῖος* ἄλλος.

Gaulinus sive *Gaulicus*. *Lentulus Gaulicus* de quo Plinius lib. V. Epist. 3.

XXX 3.

Mar-

* Vide supra p. 112.

Martialis præf. libri 1. Epigrammatum. Vide Sirmondum ad Sardon. p. 243.

Galli in Tantalum Hexastichon p. 447. edit. Wechel.

Gaurades cujus carmen Doricum postremas singulorum versuum syllabas recitans produxit etiam Politianus. c. 22. Mist.

Geminus infra in *Tullius Geminus*.

Germanicus Caesar quem non latino tantum sed Græco etiam carmine valuisse constat.

Getulius sive *Getulicus*. Vide paulo ante *Getulius*.

Glaucus Atheniensis cujus epigramma in Baccham insanientem à Scopasculptore effictam exstat p. 436. & cum Græci versione apud Franciscum Junium in Catalogo artificum p. 197. Idem mihi videtur cum Glaucos Sophista quem laudat Philostratus 2. de Sophist. pag. 597.

Hedylus Siculus est inter eos è cujus Epigrammatis coronam suam Melæger concinnasse se profitetur. Eadem laudantur ab Athenæo.

Hegeſippus cujus Epigrammata itidem Melæger suæ Coronæ intexuit.

Heraclides Sinopensis Ἐπιγραμμάτων ποιητὴς Λαερτίου V. 64. memoratus.

Hermes Tryphon. Infra in Tryphon.

Sub *Hermes Trismegisti* nomine vel *Orpheus* Carmen ὧς οὐρανὸν legitur in appendice jam ab Aldo libris septem Anthologiæ subjecta. De eo dixi lib. 2. c. 9. §. 7. & cap. 18. §. 6.

Hermocreon cujus bina exstant Epigrammata unum p. 7. in fontem Nymphis sacrum, alterum p. 41. in statuam Mercurialem sub platano dedicatam à Nicagora quodam, dubito an illo qui Ἐλευσίνου ἱερὸν καὶ πύλον vocatur à Philostrato p. 623. de Sophist.

Hermodori. Epigramma in imaginem Veneris, lib. VI. Anthologiæ pag. 464.

Herodicus Babylonius cujus Cratetii Grammatici in Aristarcheos legitur Epigramma apud Athenæum in extremo libri V. Dipnosophist.

Hipponax. Vide p. 31. edit. Wechel.

Homeri in Midam Epigramma pag. 319. exstat, sed integrius exhibet H. Steph. in appendice p. 16. De illo vide Tollium ad Longin. p. 199. De aliis epigrammatis Homero tributis dixi lib. 2. c. 2. §. 5. Omne illud quod apud inferos composuisse sibi cum fingit Lucianus 2. Veræ Hist. T. 1. p. 681.

Ibes

Tiberius Illus. infra in *Tiber.*

Joannes Grammaticus p. 494. forte Tzetzes, qui perinde ut Philoponus hoc venit nomine. Sed è Lambecio & aliis constat plures fuisse olim Johannes cognomento Grammaticos.

Joannes Poeta Barbucallus Hispanus qui inter alia Beryti conflagrationem deſſevit, Synellii Scholaſtici æqualis. Vide lib. IV. Antholog. p. 431.

Jon Chius cujus *Ἄρυστα* laudat Athenæus. Laert. II. 121.

Isidorus Egeates p. 357.

Isidorus Scholaſticus p. 553.

Julianus Imperator, de quo infra libro V.

Julianus Antecessor idem forte cui Priscianus qui ſæculo medio ſexto Grammaticam docuit CPoli, libros ſuos inſcripſit.

Julianus præſectus Prætorio (Ἰουλιανὸς πραιποσίτου) ſub Juſtino Imp. Vid. p. 279. Ægyptius. Fuit & alius Julianus præſectus Ægypti ſub Theodoſio Magno. Confer Jac. Godofredum ad Codic. Theodoſian. T. VI. p. 369. ubi de pluribus Julianis.

Julianus (ſive ut p. 106. Julius) *Diocles* p. 567.

Julius Leonides p. 105. edit. Wechel.

Julius Polyenus p. 50. & 59.

Laurea Tullius infra in *Tullius*.

Leo Philoſophus Imperator de quo infra lib. V.

Leonides Tarentinus cujus Epigrammata quæ plurima ſuperſunt ſux jam coronæ innexuerat Moſeager. De eo p. 94. & 408.

Leonides Alexandrinus ſub Marco Imp. clarus vide p. 562. ſeq.

Leonteus Aetivus, p. 69.

Leontius Scholaſticus CPoli vixit & inter alia Gabrielem præſectum Epigrammate decoravit quod legitur p. 430. Allegatur in Geoponicis.

Cornelius Longinus p. 453. 555.

Lucianus Samoſatenſis de quo dixi lib. IV.

Lucilius cujus plurima Epigrammata exſtant. *ἐκτυττά* pleraque & *ἁπλοῦς* ut notavit Calaubonus c. 6. lect. Theocrit. Cum Lucillo Tarrhazo proverbiorum ſcriptore præter rem ni fallor confundunt Viri docti. Etatem ejus cognoscas ex eo (p. 86. edit. Wechel.) quod fecit in funere Magni Medici, illius ni fallor qui Galenum Epigrammate decoravit p. 485. diu poſt, ſub extremum nempe ſæculi quartæ CHRISTO nato clarus, de quo dixi ad Eunapium. Poëmonem malum Poëtam & Hermogenem chirurgum & Medicum peſſimum perſtringit Lucilius p. 237. 217. Lul-

Lullius Bassus. Supra in *Bassus*.

Macedo. Vide *Philippus*.

Macedonius Consul Agathiae & Pauli Silentarii æqualis, teste Suida in *Ἀγαθίας*.

Quintus Metius sive *Metius* cujus varii in Priapum & Cupidinem lusus exstant, Etrusci Messenii æqualis fuisse videtur, quoniam & ipse Hieroclidem piscatorem epigrammate celebrat p. 117. Alius *Metius Tarpa*, Criticus, auditor assiduus poematum & poetarum qui carmina sua in æde Apollinis vel Musarum prælegebant. De hoc agunt viri docti ad Sveton. Augusto c. LXXXIX. & ad Horatium I. Sat. X. 38.

Magnus Medicus, vide supra in *Lucilio*.

Marcus Argentarius p. 444. & 622.

Marcus Pompejus, infra in *Pompejus*.

Marianus Scholasticus cujus Epigramma εἰς ἑρπύλλαν ἐστὶ Φανουπόλου illustrat Bergerus I. thesauri Brandenb. pag. 39. Alius *Marianus Lupercaliorum* poeta latinus, cujus fragmentum emendatur à Rutgerfio pag. 79. Var. lect.

* *Melanippidis* Epigrammata suæ se coronæ implexuisse testatur Meleager.

Meleager Gadareus Coronæ Epigrammatum quam concinnavit è variis Poetis sua & ipse adnexerat. De eo satis dictum fuit supra §. 1. hujus capituli. Floruit sub Seleuco VI. Syriæ Rege annis ante CHRISTUM natum fere 100. Bina in eum epigrammata leguntur p. 405. seq. Anthologiæ edit. Wechel.

Menandri junioris distichon exstat p. 287. *Menandri Byzantii* Epigramma in *Menandrum Comicum* legitur apud Scholiasten *Hermogenis*, quod produxi supra lib. 2. c. 22.

Menecrates Smyrnaeus, cujus Epigrammatis Meleager suam illustravit coronam.

Melomedis carmen in vitri conflationem p. 517. (lyricis numeris digestum à Salmasio ad Julii Capitolini Antoninum Pium c. 7.) Hic fuit Melomedes Cretensis quem Poetam Hadriano Imp. carum ejusque libertum, præter alia μέλη composuisse laudem Antinoi testatur Suidas. Citharicorum carminum Musicum Poetam vocat Hieron. Chron. ad A. MMCLX. Lyricum Poetam Capitolinus

nus loco laudato, ubi Antoninum narrat salarium ei imminuisse. Ejus Enigma antea ineditum vulgavit Salmasius ad Capitolin.

Metrodorus Joannem quendam alterum veluti Solonem celebrat p. 434. & Posidippi epigrammati de vitæ genere deligendo contradicit p. 28. De variis *Metrodoris* dixi infra in Catalogo Epicureorum. *Merrodorus* vero iste Epigrammatum Poeta Chrestodori & *Juliani Egyptii* æqualis fuisse videtur, liquidem Joannes iste idem est qui à duobus his celebratur p. 279.

Michaelis Grammatici (forte Pselli) Epigramma p. 514. in Agathiam Rhetorem ac Poetam, ejusque parentem Memnonium.

Mimnermus Solonis æqualis, Vide Laertium lib. I. sect. 60. De *Mimnermo* dixi lib. I. cap. 11. §. 7.

Mnasalcas Sicyonius cujus epigrammatis coronam suam veluti flosculis exornasse se scribit Meleager, Laudat & Athenæus IV. p. 163.

Moschus Bucolicon scriptor, de quo supra cap. XVII. hujus libri.

Musicius sub cujus nomine Epigramma existat p. 20. edit. Wechel. quod alii referre malunt ad Platonem.

Myrinus. p. 193. & 410.

Myro Byzantia cujus Epigrammata suæ coronæ intexuisse se testatur Meleager. De ea dixi lib. 2. c. 15.

* *Neoptolemus Parianus* ἐν τῷ ᾧ ἐστὶ τὸ ἐπιγράμματον. Athen. X. p. 455.

Neroni Imp. p. 305. tribuitur vox inhumana ἐν τῷ θανάτῳ καὶ τῷ πνέειν, quæ auctorem habet nec Neronem nec Tiberium, licet utriq; probata. Vide Dionem LVIII. p. 634. Svetonium Nerone c. 38. Excerpta Peiresc. p. 802. Suidam in τὴν ἑρ.

Nestor, idem ni fallor, de quo Hesychus Illustis & Suidas.

Nicanetus Abderites sive *Samius* ἐ cujus epigrammatis Coronæ suæ aliquid decoris afferre conatus est Meleager. Laudatur ab Athenæo XV. pag. 673.

Nicandri versus qui p. 125. Anthologiæ legitur est in Theriacis 767. Epigramma in Othryadem Spartiatam p. 299. De Othryade agit Loenensis II. 5. Epiphyllid. & Meursius IV. 13. Misc. Lacon

Nicarcho cujus plura epigrammata existant. Ex his p. 215. seq. quibus perstringit malos Medicos sui temporis, Phidonem, Diodorum, Agelaum, Alexin, & Zopyrum quo postremo nomine Medicum Epicureum Plutarcho memorari notavit Brodæus. Sed *Nicarcho* hic Plutarcho junior est & sub CPolitanis Imperatoribus scripsit

Yyy

psic

psit ut colligas ex Epigrammate ejus in Dulcitium Procos. p. 278.
 Alius Nicarchus longe antiquior quem ab Aristophane perstringi
 notavit Suidas in μικρὸς γὰ μὴν & Φανῶν.

Niceratus cujus Epigramma in Cratinum vinosum Poetam p. 122.

Nicias Meleagro antiquior qui ejus Epigrammata suæ intexerat
 coronæ.

Nicomedis Epigramma in Hippocratem (quod alii Codices tribuunt
 Basso) p. 85.

Nili Scholastici in imaginem Satyri ex opere musivo p. 480.

Nossus cujus Epigrammata Coronæ suæ inseruisse se testatur Meleager. De
 ea dictum lib. 2. c. 15.

Oenomai (diversi, ut suspicor, à Cynico hujus nominis de quo supra c.
 XIII.) in Cupidinem pateræ insculptum. p. 490

Onefius Corinthius, male alicubi *Orestus*.

Palladas de cujus ætate constat ex epigrammate quod composuit in The-
 mistium, cum præfectus CPoleos factus esset sub Valentiniano &
 Valente. p. 274. edit. Wechel. Meminit Palladæ Tzetzes præf. ad
 Lycophronem.

Pancratius sive *Pancrates* cujus epigrammatis suam se exornasse coronam
 Meleager refert.

Pamphilus cujus Epigrammata itidem suæ coronæ intexerat Me-
 leager.

Pantellii in Callimachum & Cynægirum Epigramma p. 13. omissum le-
 gitur in calce edit. Wechel.

Parmenion Macedo (non ille Alexandri dux sed Parmenio alius junior)
 cujus Epigrammata suæ implexit collectioni Philippus Theffalo-
 nicensis. Erit tamen forte qui duci illi tribuendum non negave-
 rit Epitaphium distichon in Alexandrum quod legitur p. 347. edit.
 Wechel.

* *Parthenis* cujus Epigrammatis ad suam adornandam coronam Melea-
 ger usus est.

Pasius * *Silentiarius* sub Justiniano Imp. clarus, cujus plurima epi-
 grammata referuntur. Sed & in appendice ab Aldo A. 1519. ad-
 juncta comparent ejusdem *ἡμίμβα διμετρεα καταληπτικὰ* in Ther-
 mas Pythias, hæc vero excusa ut bini versiculi juxta in una serie le-
 gendi

* De dignitate & officio *Silentiariorum* in Aula CPolitana vide utrumque Gangii
 glossarium.

gendi positi sint, sed in posterioribus editionibus perperam singuli ad imum paginae pergendo desuper lecti conjunctique sunt & totum poema inde sic perturbatum ut nullus exsculpi possit sensus, quamobrem à Grotio etiam sine interpretatione est omissum. Vide Jo. Clerici Viri Cl. Bibl. selectam T. VII. p. 209. seq. *Federicus* vero *Morellus* ordini genuino restitutum poema edidit separatim eodemque carminis genere reddidit Paris. 1598.8. folio, ut solet, fugitivo. Ante *Morellum* *Bonaventura Vulcanius* idem *Silentiarii* poemationi nitori suo restitutum Græce subjecit *Gregorii Cyprii* encomio maris Lugd. Bat. 1691.8. Henricoque *Stephano* inscripsit his verbis: *Mitto tibi pro Musa tua Principum monitrice ἀντίδορον Pauli Silentiarii carmen, quod in Anthologia Epigrammatum Græcorum pessime ab aliquo typographia tua Ἰπποκρίτης habitum (neque enim adeo crassum αὐδοῦναι in religiosam tuam diligentiam cadere potest) à me restitutum & brevibus aliquot notis Græcis Emanuelis nisi fallor Chrysoloræ illustratum tuo nomini inscripsi.* Exstat & ejusdem *Silentiarii* descriptio sive ἐκφρασις Poetica templi CPolitani S. Sophiae de qua dicam infra lib. V. inter scriptores Historiæ Byz.

Pausanias in descriptione Græciæ plura refert Epigrammata quæ olim anathematis & aliis monumentis antiquis inscripta reperit. Eorum accuratum & pleniorum quam est in præclara editione *Lipsiensi* indicem dabo infra lib. IV.

Perses cujus Epigrammata *Meleager* suæ intexuit coronæ.

Cyllenius Petianus. p. 114. edit. Wechel.

Phacellus. p. 365.

* *Phadimus* inter eos laudatus à *Meleagro* è quibus Coronam suam composuit. Vide & *Steph. Byz.* in Βιβαλίῳ.

Phaennus cujus Epigrammatis *Meleager* coronam suam decoravit.

Phalacus in Epigrammatibus laudatur ab *Athenæo* X. p. 440.

Phanias quo & ipso usum se profitetur *Meleager*.

* *Phileta* *Coi* Epigrammata memorat *Suidas*.

Philiades Megarensis. Vide *Stephanum Byz.* in Ὀῦπναια. *Eustath.* ad *Iliad.* β'. p. 266. edit. Rom.

Philippus Macedo sub *Cajo Casare* scripsit. Vide lib. IV. Anthologiæ c. XI. p. 461.

Philippus Thessalonicensis qui post *Meleagrum* collectionem Epigrammatum

tum ex variis poetis condidit, illisq; sua adjunxit. De ea dictum supra §. 2. Claruit sub Augusto Imp. & post. Vide suprain Bianore.

Philippus junior sæculo quinto vel sexto post natum CHRISTUM clarus, cujus est epigramma p. 472. in amores sibi arridentes CPoli. Confer Cangii CPolin Christianam lib. 2. p. 167.

Philonis in canos hominis stulti p. 33.

* *Philochorus* Atheniensis collegerat *Ἐπιγράμματα Ἀθηναῖα*. Suid.

Philodemus cujus Epigrammatis Philippus Thessalonicensis suam adornavit collectionem. De eo dixi infra inter Philosophos Epicureos.

Philostratus in imaginem Telephi vulnerati p. 452.

Pinytus cujus duo versus in Sapphonem exstant p. 403.

Pisander, Nestoris forte filius Larandensis, de quo Suid.

Plato Philosophus cujus Epigrammatis Meleager coronam suam illustravit. Confer quæ exstant apud Laertium III. 28. seq. Gellium &c. De eo dictum hoc ipso libro c. 1. In Platonem epigrammata varia exhibet idem Laertius III. 43. seq. Sed in Anthologia exstant nonnulla quæ videntur Platonis junioris.

Polemo periegetes *ὡς ἔν τις πόλις Ἐπιγράμματα* Athen. X. p. 436. 442.

Pollianus (Πηλῖανός, Πωλιανός, Πωμιανός) Florum Poetam perstringit p. 236. num Hadriani Imp. æqualem? Meminit ibidem Parthenii & Callimachi ex Homero pleraque mutuatorum.

Julius (MS. Julianus) *Polyænus*.

* *Polycletus* inter eos è quibus Coronam suam concinnavit celebratur à Meleagro.

Polystratus & ipse à Meleagro adhibitus est inter eos è quibus Coronam suam contexuit.

M. Pompeji junioris in Laidem p. 328. in Mycenas. p. 146.

* *Posidippus Siculus* inter eos è quibus Coronam suam confecit, à Meleagro commemoratus. Posidippi Epigrammata laudantur ab Athenæo. X. p. 412. 414. & Schol. Apollonii lib. I. 1289. Ejus Epigramma de vitæ generæ deligendo imitatus Ansonius Idyllio XV. confer Politianum c. 49. Misc. & Franc. Junium catalogo Artificum p. 114.

* *Procli* inter Epigrammaticos Poetas meminit Tzetzes præf. ad Lycophronem.

Rhianus cujus Epigrammata Meleager suæ coronæ intexuerat. De eo dixi

dixi lib. 2. c. XI. §. 7. Ejus poematis delectatum Tiberium auctor est Suetonius cap. 70. Allegat Epigrammata ejus Athenæus XL pag. 499.

Rufinus cujus Epigrammata Erotica XXVIII leguntur p. 615. seq.

Rufus Domesticens p. 615.

Sabinus p. 555. forte Sophista qui sub Hadriano claruit Suida teste.

Samius, Σαμῖς Epigrammatis Meleager suam se ornasse coronam testatur hoc versu: καὶ Σαμῖς δάφνης κλῶνα μελαμπέταλον.

Sammius. Vide infra in *Simmia*.

Sappho cujus epigrammata pauca Meleager coronæ suæ intexuerat. De ea dixi lib. 2. c. 15.

Sarapion p. 302.

Satyrus sive *Satyrus Thyillus*. infra in *Thyillus*.

Secans (Σηκαῖς) p. 624.

Secundus CPoli scripsisse videtur sæculo post CHRISTUM natum quinto vel sexto.

Simmia cujus Epigrammata suæ ornamentum coronæ adjecit Meleager. De *Simmia* dixi hoc ipso libro cap. 17. *Simmia* μῆνις allegantur à Stephano Byz. in Ἀντίκλας. Ejusdem Ἀπόλλωνα laudat Steph. in ἡρίκωτος & Tzetzes Chil. VII. hist. 144. Forte & in Anthologia edit. Wech. p. 517. pro Σαμμῖς legendum Σιμμῖς, nisi malis Σαμῖς.

Simonidis Cei Epigrammata Meleager itidem Coronæ suæ intexuerat. De illis dixi lib. 2. c. 15.

Sinopensium Epigramma in Diogenis Cynici statuam. Laert. VI. 78.

Sophoclis Tragici in Euripidem ex Athenæi XIII. p. 604.

Sophronii Patriarchæ Hierosolymitani in funus Joannis patria Cyprii, Papæ sive Patriarchæ Alexandrini. p. 282. Aliud in Xenodochium ab Eulogio Patriarcha Alex. conditum p. 497.

Speusippi Philosophi in Platonem p. 418.

Statyllius (Statilius) *Flaccus*, cujus sex vel septem epigrammata in Græco florilegio leguntur.

Strato non Philosophus ille Peripateticus, sed Poeta hoc nomine junior, Epicuri ut videtur de grege porcus, Capitonem Medicum perstringit p. 215.

Symeus Philosophus de quo infra libro V.

Symeii Scholastici in Hippocratis imaginem ab Eusebio Byzantio positam. p. 485.

Y y y ;

Thea.

Theatetus. Laert. IV. 25. VIII. 48.

Theatetus Scholasticus sub Justino Imp. claruit CPoli. Vide Cangii CPoli Christianam lib. 2. p. 152.

Theocriti Chii Epigramma in Hermiam. Laert. V. 11.

* *Theodorides* inter eos celebratus à Meleagro è quibus coronam suam contexuit.

Satyrus Thyillus p. 111. &c.

Tiberius Illus p. 62. 63. 64.

Timon è cujus sillis Laertius, Sextus & alii plura referunt.

Trajanus Imp. cujus unicum tantum Distichon legitur lib. 2. Antholog. cap. 13.

Troilus Grammaticus pag. 435. Ab hoc diversus fuit Troilus Sophista de quo dicam lib. IV.

Tryphonis Hermes in Terpem sive Terpandrum citharoedum p. 77.

Tullius Geminus cujus epigrammata Philippi Thessalonicensis collectioni inserta fuerunt.

Tullii Laureæ in Sapphonem p. 404. Vide & supra in *Antistio*.

Tymneus Meleagro antiquior qui ejus Epigr. coronam suam exornavit.

Xenocratis junioris in imaginem Mercurii p. 467.

Xenocritus Locrus Poeta cæcus natus, cujus meminit Heraclides de politiis apud Stobæum. Nescio ejusne sit Epigramma quod legitur p. 367. Anthologia edit. Wechel.

Zanus (an Zonas?) p. 368.

Zelotes p. 113.

Zenobius Grammaticus cujus in Victoris Grammatici imaginem epigramma exstat p. 507.

Zenodorus p. 56. Forte idem cum superiore: quoniam Zenobii & Zenodoti nomina passim confunduntur, ut observo infra lib. IV. ubi de Zenobio proverbiorum scriptore. Epigramma Zenodoti Stoici in Zenonem produxit Laertius VII. 30. Etiam versus quosdam jambicos Zenodoti refert Stobæus serm. 2. & 61.

Zonas cujus Epigrammata collectioni suæ implexit Philippus Thessalonicensis.

Zosimus Ibasius p. 105. 565. 566.

CA-

CAPUT XXIX.

De JESU SIRACHIDE & aliis

Scriptoribus sacris, qui non fuere in Canone Hebræorum, primorumve Christianorum.

De Jesu Sirachidis auctore Panareti Hebræe scripti, quem librum adhuc vidit Hieronymus. Græcam versionem condidit nepos, qua sola hodie exstat. 1. Ejus editiones & interpretes. 2. Obiter de sententiis Hebræice editis Ben Sira ibid. De libro Sapientie. 3. De oratione Manasse. 4. De libro Baruchi Prophetæ. 5. De libris Judith & Tobia. 6. De partibus Danielis & libri Esdræ qua Hebræice vel Chaldaice non exstant. 7. De libro III. & IV. Esdræ. 8. De libris tribus Maccabæorum. 9. Psalmus CLI. Psalterium Salomonis & alia pseudepigrapha Prophetica, de quibus alibi. 10.

I.

QUONIAM de Græcis scriptoribus universis qui in lucem editi sunt dicere hoc in opere institui, non prætereundus à me est JESU SIRACHIDÆ πατριᾶς liber, sed propter dignitatem argumenti & antiquitatem una cum aliis voluminibus Ecclesiasticis, quæ Græce ad nostram ætatem perlata Hebræorum Canonis sacro Biblico antiqui fœderis subjiiciuntur, hoc loco mihi cum maxime memorandus. Ως λίαν εὐχαριστῶ τοῖς πολλοῖς περὶ Σιραχ συγγραφέων καὶ σωτηρίας ἀφ' ὧν ἡμᾶς, celebratur à S. Nilo Epistola CXVII. ad Theoclem presbyterum. Nomen vero auctoris non est Σιραχ * sed Ἰησοῦς, υἱὸς Σιραχ, ἱεροσολυμίτης ut dilerte legitur cap. 50. v. 35. Unde ἡ ἱσθ' σοφία passim audit

* Scribitur & Σιράχ ut apud Syncellum & Σιράχ ut apud Philoponum de creatione p. 10.

audire ut apud Clementem I. Strom p. 206. & alios infinitos. Hujus * Jesu filius ni fallor fuit Eleazar ** quidam, unde nepos, qui avi librum ex Hebraico Græce se vertisse profiteretur, in Aldina editione vocatur Σιραχ *Ελεάζαρ*. At in MSro Palatino cujus lectionum varietatem à Kimendonio habuit Drosius, lectum fuit *Ἰησὺς υἱὸς Σιραχ* *Ελεάζαρ ὁ ἱεροσόλυμις*. Athanasius quoque, non Magnus ille sed ad quem centum annis post Euthalius Sulcensis à Clariss. Zacagnio editas misit recensionem Actuum Apostolicorum & Epistolarum Paulinarum, isdem hinc inde verbis in Synopsi Athanasiana expressam: Ille inquam Athanasius junior in Synopsi S. Scripturæ ex qua petitus prologus alter in editione Complutensi præfixus Sirachidis libro nepotem quoque Jesum appellatum fuisse auctor est. Idem confirmant Epiphanius de mensur. & pond. c. IV. & Damascen. lib. IV. 18. de Orthod. fide. Quamquam in Hebræis scholiis ad sententias Ben Siræ à Fagio editis filius Ben Siræ (qui cum Sirachide idem omnino videtur) vocatur Uziel, nepos Josephus ben Uziel. Si Syncello fides, avus Jesus Sirachi F. Pontifex maximus fuit Hierosolymis. Ita enim ille p. 276. *Ἰσδαίων ἱγ ἀρχιερεῖς τὸν Ἰησοῦς ὃς Σιραχ ὁ τῷ σοφίαν γραψάς τῷ καλῷ ἰδὲ πάλιν πανάρετος, ἐν ᾗ καὶ μένηται θνὶς ὃ πρὸ αὐτοῦ ἐστὶν ὃ ἡ κοίμη ἐστὶν*. Sed haud dubie fallitur Syncellus, nam Jesus sive Jafon iste 2. Maccab. IV. 7. & V. 9. memoratus Ol. CLI. 1. successit fratri Oniæ tertio de quo 2. Maccab. III. 1. IV. 34. At Onias Sirachidi cap. 50. v. 1. laudatus fuit Onias ille primus, Simonis Justī pater, quibus utrisque defunctis scripsisse se docet. Scripsit itaque sub pontificatu Eleazari, quem alioqui non illaudatum præteriiisset. Ad hunc Eleazarum Simonis justī successorē Epistolam Ptolemæi Philadelphi refert Josephus XII. 2. Antiq. p. 392. qua viros idoneos qui legem Hebræorum in Græcam linguam interpretentur ab eo desiderat. Ut cunque vero aliquis narrationem illam de LXX. Interpretibus vocet in dubium, tamen tempus Pontificatus Eleazari Josepho notum fuisse, adeoque Eleazarum Philadelpho qui Ol. CXXXIII. obiit regnante, sacra illa dignitate functum esse non vi-

- * Ne cum JESU hospitore nostro confundatur, Jafonem malunt vocare viri quidam docti, ut Gatakerus p. 124. Adversar. & ad Antonin. p. 106. &c. Sane etymologiae ratione conveniunt nomina Josua, Jesus, Jafon.
- ** Hunc Eleazarum quidam esse suspicantur qui in Pontificatu Simoni Justo successit, quod parum est credibile. Syrus vero interpretes, ut illustris Huetius conjicit, patrem Jesu videtur unum habuisse cum eodem Simone Justo Oniæ filio, vocat certe Jesum filium Simonis Asiro: sed alium Simonem potuit intelligere.

videtur dubitandum. At nepos hujus Jesu, qui librum ab avo Hebraice scriptum Græce interpretatus est, quæ sola Græca interpretatio Hebraico codice perduto ætatem tulit, in prologo affirmat se in Ægyptum venisse sub Ptolemæo Evergete, anno XXXVIII. non primum Evergetem qui Philadelpho, sed secundum * qui Philometori successit libenter intellexerim, cujus initia Ol. CLVIII. à Philadelphi morte ablunt annis nonaginta quinque. Annum vero XXXVIII. putem ** de interpretis annis ætatis, non de annis regni Evergetæ intelligendum, neque enim legimus τὸ ὄνομα καὶ τριακοστῆς ἐστὶ τῷ Εὐεργέτῃ βασιλεῖς, sed τῇ Εὐεργέτῃ βασιλεῖς τῷ δακτυλίδι ἐκ Αἰγυπτῶν, & neuter Ptolemæorum hujus cognominis tot annos regnavit, ut ex Claudii Ptolemæi Canone & Eusebii Chron. constat. Hebraicum codicem, cujus se vim atque pondus Græce interpretando assequi potuisse nepos inficiatur, vidit adhuc suo tempore Hieronymus præf. in proverbias: *Fertur & Panaretos Jesu filii Sirach liber, & alius pseudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inscribitur, Quorum priorum Hebraicum reperi, non *** Ecclesiasticum ut apud Latinos sed parabolas (משלי) prænotatum; Cui juncti erant Ecclesiastes & Canticum Canticorum, ut similitudinem Salomonis non solum numero librorum sed etiam materiarum genere coequaret.* Equidem Josephus Scaliger p. 592. Epist. eximiat in Hebraicam versionem Ecclesiastici ex Græco concimata Hieronymum incidisse; sed nihil est in Hieronymi verbis quod ita esse illa intelligenda necessario evincat, itaque malo assentire Drusio quæsit.

Zzzz

per

- Ita Grotius, Usserius, Labbeus & nuper Clariss. Hody p. 193. seq. de Biblior. textibus Original. E veteribus quoque Eusebius, Glycas &c.
- ** Sic hunc locum acceperunt Nic. Lira, Joach. Camerarius, Jo. Drusius, illustris Huertius & alii. Josephus vero Scaliger 3. Isagog. Can. p. 291. intelligit annum duodequadragimum Jobelei, vel 38. annum periodi Dionysianæ (Dionysii Mathematici Philadelpho cari) Vide IV. de emendat. temp. p. 268. V. p. 434. Alii apud Torniellum ad A. M. 3808. putant in nui annum 38, ab insigni illa relaxatione captivorum Judæorum quæ sub Philadelpho contigit. Bertramus c. 5. Lucubratt. Franckenthal, annum 38, à tempore quo avus Jesus filius Sirachi librum suum Hebraice scripsit. Petavius denique X. 44. de doctrina temp. annum duodequadragimum à tempore quo nepos Jesu in Ægyptum fuit provocatus. Tot eruditorum virorum dissidia unico vocabulo prævenire scriptor potuisset, si ipsi hoc visum fuisset tanti.
- *** De Ecclesiastici titulo vide Vales. ad Euseb. p. 42. Stephanus Moyné not. ad Varia sacra p. 938. Jo. Andreæ Bosium schediasmate de notitia scriptor. Ecclesiast. c. 1. & Phil. Jac. Hartmannum de rebus gestis sub Apost. p. 17.

per Epist. CV. qui ipsum exemplar Hebraicum avi Hieronymo visum sibi persvasit. At de codicibus Ecclesiastici Hebraicis Seb. Munstero qui typis exscriptum à Judæis CPoli fuisse refert, & Paulo Fagio memoratis, recte suspicatur Illustris Huetius, eam esse recentiore hujus libri Hebraicam de Græco versionem, qualis duplex exstat Tobia.

II. Editiones & Interpretes Ecclesiastici.

Ne dicam de Bibliis græcis, in quibus Sirachides, ut notum est, legitur, quæque supra c. 12. §. 6. recensui: eximias hujus libri Græcas vel Græcolatinas editiones debemus (1) *Joach. Camerario* Basil. 1551. 8. & cum latina ejus versione ac notis Lipsi. 1568. 8. (2) *Jo. Drusio* qui ad Hebraismi rationes plura revocavit, versionem novam & notas addidit, Romanamq; editionem cum aliis contulit, variis etiam lectionibus à Jac. Kimedontio * ad Camerarii *ædo* Civ è MS. Codice notatis Franeqv. 1596. 4. (3) *Davidi Hæschelio*, qui Ecclesiasticum edidit Græce recensum ad vetustissimas membranas Bibl. Augustanæ, & quatuordecim præterea exemplaria tum MSS. Codd. Palatinos tum varios editos, addita versione latina vulgata ex edit. Romana & suis notis. Augustæ Vindel. 1604. 8. Hoeschelii editio Græca cum ejus notis exstat quoque in Criticis sacris Anglicanis, Francofurti & in Belgio reculis, adjunctasque habet animadversiones *Claudii Baduelli*, *Seb. Castellionis*, *Jo. Drusii* & *Hugonis Grotii*. Drusii editionem versionemque sed sine notis recudendam dedi Lipsiæ 1691. 8. cum Ecclesiasticum Græce & latine ederem junctum Tobia, Judith, Orationi Manasse & libro Sapientia. Prodiere etiam libri Apocryphi V. T. & in his Ecclesiasticus Græce Antverpiæ ap. Plantin. 1584. 4. & Francofurti 1694. forma octava majore. Græcolatina Ecclesiastici editio cum versione & notis *Matthia Bergii* Brunsvicensis. Helmst. 1580. & Lubec. 1591. 8.

Græcis elegis Ecclesiasticum reddidit *Paulus Dolsius* ** Plauensis, discipulus Malanchthonis, unde Melanchthoni Metaphrasin hanc tribuere videtur Antonius Teisserius Vir Clariss. in elogiis Thuaneis. Prodiit Dolsii Sirachides Lipsiæ A. 1571. 8. apud Io. Rhambam.

Lati-

* Vide Drusium ad Sir. XX 6.

** De hoc Dolsio Medico & Consule Hallensi qui A. 1589. diem supremum obiit, vide si placet eximii viri Tho. Crenii animadversiones Philologico Histor. parte III. p. 234. seq. & parte XI p. 187. seq.

Latinis eligis complexus est eundem librum Jo. Loricinus Hadamarius, Ingolstadii 1515. & centum amplius annis post Martinus Nesselius Emdæ 1654. 8. Jo. Seckervvitzii Paraphrasis Poetica lucem vidit Basileæ apud Oporin. 8. & Henrici Hermanni Lippiani Lipsiæ 1586. 8.

Germanico carmine transtulit Magdalena Haymeteria Ratisbonensis A. 1571. ac 1578. & Norimb. 1609. 12. tum Jo. Hildebrandus Halis Sax. 1662. 8.

Alii interpretes *latini*, præter veterem vulgatum, qui *prosa* reddiderunt, exstant quam plurimi, Camerari⁹ & Bergius supra laudati, tum Victorinus Strigelius qui & notas addidit. Lipsi. 1571. 8. Justus item Jonas & qui universos Sacræ Scripturæ libros interpretati sunt Complutenſes (quos in Sirachide sequuntur editiones Basileenses Græcolatinæ) Xantes Pagninus Lucensis, tum Flaminius Nobilius, Arias Montanus, Sebast. Castellio, & Seb. Schmidius ὁ μακροβύτης: vel qui Apocryphos libros, ut Petrus Cholinus in Bibliis Tigurinis obviis, & cujus versio in Rob. Stephani opere Biblico comparet Claudius Baduellus, & Franciscus Junius; vel qui veterem vulgatam versionem interpolarunt Isidorus Clarius, Thomas Malvenda, Lucas Osiander & Paulus Eberus.

Germanica versiones vel è vulgata concinnatæ sunt, ut quæ ante D. Lutherum prodire in lucem, aut in Romana Ecclesia compositz fuere à Jo. Diitenbergio, Jo. Eccio, Melchiore Brunio, Caspare Ulenbergio & Theologis Moguntinis. Aut vero è Græco sunt derivatæ ut D. Lutheri nostri (qui tamen & ipse è veteri latina frequenter loca quædam versionis suæ inferuit) Tigurinorum, Jo. Piscatoris, & versio nova Germanica Ecclesiastici cum notis Criticis haud contemnendis edita Halæ Sax. 1706. 8. sub nomine quorundam S. Scripturæ studioforum. E Lutheri versione in idioma inferioris Saxoniz, in Svecicam, Danicam, & Belgicam translatus est linguam: licet præterea Sveci, Dani, Belgæ ut nunc Esthones quoque ac Livoni habent & translationes ad Græcum fontem exactas.

In Polyglottis Londinensibus exstant versiones Ecclesiastici *Syriaca* & *Arabica* cum latina singulæ versione, exstat ibi & verus vulgata & recens Flaminii Nobilii latina interpretatio. In Syriaca vero & in vulgata veteri quædam hinc inde aliter & interpolata leguntur, interpretibus ut sit quædam de suo vel ex aliis locis vel ex Salomone adjungentibus.

Habenter & Anglicæ versiones, & Islandicæ, tum Hibernicæ; & Finnica Eschilli Petrazi, & Jo. Tornæi Bothnierſis Lappica, Polonicæ quoq;

zzzz

quoque celebrantur, tum alia tum Jesuitarum Jac. Wieci & Justi Rabi: Hungaricæ præterea ac Bohemicæ & Slavonica atque Ruthenica sive edita illa in Bibliis A. 1581. fol. sive quas ad editionem parasse nuper dicuntur viri laudatissimi Erenestus Glück & Elias Kopyevvius. Denique Armenica.

Hispani variis dialectis Castellana, Valentina &c. versiones à longo jam tempore habuerunt, ut notavit Fridericus Furius Coriolanus in libro quem Bononiam * proscripsit p. 111. ne dicam de translatione Hispanica Cassiodori de Reyna, Cypriani de Valere &c. Lusitanicam nullam vidi. *Galli* Cantabricam olim habuerunt sive Vasconicam, tum Caralonicam, nam de recentibus dicere nihil attinet, quas vel Romanæ Ecclesiæ addicti Lugdunenses & Lovanienses, præterea Parisiis Renatus Benedictus, Franciscus Bessius & Franciscus Friso, ac novissime Haacus de Sacy ediderunt, vel è Protestantium numero Sebastianus Castellio, Jo. Deodatus & Genevenses à variis deinceps recensiti & interpolati, ac recens admodum singulari studio Davidis Martini.

Italica versiones notæ sunt Nic. Malermii Veneti Abbatis Benedictini, Antonii Bruccioli & Jo. Deodati: Nam quæ tempore Sixti V. A. 1589. Romæ typis exscripta, ** mox iterum suppressa fuit.

Jam eos paucis juvat referre, qui notis, animadversionibus, & commentariis Ecclesiasticum illustrarunt, præter eximios illos quos ante memoravi: vel quorum in universos aut plerosq; libros Biblicos industria enituit, ut sunt è nostris Osiander, & χαλκάντης Calovius, è Reformatis Conradus Pellicanus & Paulus Gossanus; è Romanæ Ecclesiæ sociis Menochius, Tirinus & à Lapide, atque his antiquiores Nicolaus Liranus, & glossæ ordinariæ atq; interlinearis auctores Strabus Fuldenfis & Anselmus Laudunensis, Dionysius præterea Carthusianus & Hugo Cardinalis.

Ex vetustioribus Ecclesiæ doctoribus nemo Ecclesiasticum integrum vel majorem ejus partem commentario aut homiliis est interpretatus, licet argumenta ejus compendio referat Athanasius junior Euthalii æqualis in Synopsi Scripturæ, & in loca quædam singula exstant homiliæ Ambrosii, Augustini &c.

Rabani Mauri (qui octingentis & quinquaginta post CHRISTUM.

* Prodiit liber Basileæ 1556. 8.

** Vide quæ Gregorius Leti in vita Sixti V. Tom. 2. p. 399. seq. & Wagenfeilias in telis igneis Satanae p. 25.

STUM annis floruit) expositio Ecclesiastici libris X. ad Otgarium Archi-Ep. Moguntinum. Paris. 1544. & inter opera Colon. 1627. fol.

Alexandri ab Alexandria Ord. minor. (Romæ A. 1313. sepulti) & Jo. Alerii Carmelitæ commentarius, dubito an editus.

Roberti Holkot (circa A. C. 1340.) lectiones in prima septem Ecclesiastici capita Oxoniæ habitæ prodierunt cum ejus lectionibus in Canticum Canticorum Venet. 1509.

Cornelii Jansenii Gandavensis commentarius. Lovan. 1569. 4.

Pauli de Palatio. Colon. 1593. 8.

Octaviani de Tufo, Neapolitani, Soc. Jesu, in primora XVIII. capita. Lugd. 1628. Colon. 1629. fol.

Jo. de Pina Madritensis, commentarii, quatuor tomis. Primus in X. prima capita prodit Lugd. 1630. fol.

Oliverii Bonartii Iprensis Commentarius. Antvverpiæ A. 1634. fol.

Salvatoris de Leon expositio & illustratio in prima XV. capita Antvverp. 1640. fol.

Petri Gorsii explicatio Paris. 1654. 8.

Alphonfi de Flores, in capita XXIV. Antvverp. 1661. fol.

Gasparis Sanctii in capita primora XXIV. & Francisci de Cepeda ineditum commentarium memorat Philippus Alegambe.

His accedunt è Gallis recentibus Sirachidis illustratoribus Bosfretus Episcopus Meldensis, & variis politissimis scriptis notissimus Bellegardeus.

Brevem quoque Ecclesiastici explicationem David Chytræus dedit, quæ plus simplici vice recusa est, ut omittam alios qui sententias Sirachidis in locos communes digesserunt, uti Lucas Geierbergerus & Jo. Kœnigenius: vel qui contulerunt cum dictis Ecclesiastæ ac libri pro-verbiorum & Sapientiæ, vel qui Homiliis ad populum habitis explanarunt aut lingua vernacula Germanica illustrarunt ut Casp. Huberinus 1552. * Jo. Mathesius 1586 Erasmus Sarcerus 1575. Frid. Rothe 1587, Georg. Edelmann 1597. Casp. Hoferus 1599. Jac. Stoeckererus 1616. Erh. Laurerbach. 1619. Jo. Lassenius 1661. & Luc. Frid. Reinhardus 1666.

2223

Sen

* Conf. de Huberini libro Rev. D. Goezii Præfulis dignissimi Lubecensis Bibliothecam Mortuorum II. p. 62. & de Mathesii in Sirachidem Homiliis Vitam ejus à Jo. Balthasare Mathesio Pastore Brocwickensi scriptam p. 171.

Sententia Ben Siræ * בן סירא

In libro Schebeth Jehuda quem latine edidit Gentius, Bensiræ dicitur vixisse post Augustum Imp. Sed hoc argumento qui uteretur ad demonstrandum diversos esse Jesum Sirachidem & Ben Siræ sive filium Siræ, levissimo uteretur. Pessimi enim temporum notatores sunt recentiores Judæi. Itaque David Ganz in suo Zemach pag. 65. seq. audacter eosdem facit, dissentiente quidem Guil. Henrico Vorstio in notis, Drusio ad XXV. 28. (quitamen III. 23. qv. Ebr. aliter senserat) & Nic. Serario ad Bonifacii Epist. 1. sed consentientibus plurimis aliis inter Christianos viris doctissimis, Christophoro Cartwrighto, qui in mellificio Hebraico V. 13. p. 3126. seq. ben Siræ sententias à Talmudicis laudatas confert cum dictis Ecclesiastici: Hugone Grotio ad Ecclesiastici cap. VI. 6. Cornelio Bonaventura Bertramo qui c. 5. lucubrationum Franckenthalensium testatur se in Ecclesiastico enucleando & revolviendo atque cum quibusdam aliis libris conferendo quam accuratissime elaborasse, Hottingero, Huetio aliisque; quibus haud invitus accedo.

Sententias Ben Siræ XLIV. ordine & numero duplicis Alphabeti edidit & prioribus XXII. Hebraicum Perusch sive explicationem nescio cujus auctoris adjunxit *Paulus Fagius*, qui etiam vertit latine. Titulus libri est: *Sententia Morales Ben Siræ vetustissimi auctoris Hebraei qui à Judæis nepos Hieremia Prophetæ fuisse creditur, cum succincto commentario. Tobias Hebraice* &c. Isræ 1532. 4. Hinc sententias omisso Hebraico commentario vulgavit cum versione & notis suis Jo. Drusius Braneqv. 1597. 4. cujus editio in Criticis sacris Anglicanis est recusa Tomo VIII. p. 1869. seq. edit. Lond. Critici ut notum est, deinceps in Belgio & à Francofurtensibus sunt recusati. Exstant præterea sententiæ illæ etiam latine in Cornelii à Lapide commentario in Ecclesiasticum p. 29. seq. & apud L. Euseb. Nierembergium X. 9. de origine Scripturæ. Sunt etiam à me pridem Ecclesiastico Græce & latine edito subjunctæ. Joannes Bartoloccius 1. Bibl. Rabbin. p. 688. meminit editionis Hebraicæ Veneræ A. 1554. 8. Sed exstat & alia antiquior reliquis omnibus CPolitana quam olim habuit Munsterus & deinde Buxtorfius qui in Synagoga Judaica c. 4. de spectro Lilith agens, *Perinet hæc, inquit, historia qua legitur in Ben Siræ,*

* Memoratur etiam quidam Rabbi מרדכי in excerptis Gemaræ. tractat. Chagigah quos nuper edidit Clarissimus Hottingeri nepos p. 40.

Sira, non illo quem doctissimus Paulus Fagius latine redditum excudi curavit, sed eo quem Judæi ediderunt. Et meum quidem exemplar CPoli est excusum, & illud ipsum cujus mentionem facit Sebastianus Munsterus sub finem suæ Cosmographia Latina, ex quo historiam illam Hebraicam de Prestegiani ditione ad extremum librum annexam hausit & depromsit, illudque mihi de Judæo in vicinia, qui ex Munsteri Bibliotheca habuerat, emi. Munsterus enim Basilea lingua Ebraeæ Professor fuit, ibidemque sepultus quiescit. Idem Buxtorfius in Bibl. Rabbinica testatur in illa editione multa fabulosa de sapientia Ben Siræ post sententias ejus morales adpersa legi. Inesse & alios tractatus plures, quos ibidem recenset.

III. Ecclesiasticum excipiat SAPIENTIÆ liber, qui non minus quam ille Panaretus * dictus & Salomoni ** Regi tributus fuit ob aliquam eloquii, ut ait Augustinus, similitudinem. Alcuiaus:

*Tres Salomon libros mirabilis edidit auctor,
His duo junguntur per Paradigma libri.
Quorum quippe prior Sapientia dicitur abba,
Notatur Jesu nomine posterior.*

Librum Salomone dignum nec cum ullo quocunque scriptor humano comparandum vocat Jo. Gregorius, Anglus, præf. ad Observationes in loca S. Scripturæ. Salomoni etiam nuper tribuere non dubitavit Vir Clariss. Nic. Hieronymus Gundlingius Observ. Hallens. V. 13: hujus enim se auctorem diatribæ proficitur in Historia Philos. Moralis part. 1. pag. 73. Sed præstantissimum lectuque ac memoria dignissimum libenter profiteor, Salomonis esse nunquam mihi persuadebo, librum Judæis ignotum, & antiquis etiam scriptoribus Christianis doctissimis consentientibus sub Salomonis persona à pio aliquo & erudito viro compositum, quicunque etiam is fuerit ὁ τῶν παλαιῶν σοφῶν ἐκ αὐτῶν πρῶτος ἀναδείς ut loquitur Eusebius XI. 5. præparat. Scripsisse autem post Judæos à gentibus jam subjugatos patet ex eo, quod memorantur ipsi c. XV. οἱ ἄλλοι δὲ δυναστεύοντες αὐτὸν, ut omittam c. VI. aludi ad recentiora longe Salomonis tempore Græcorum sacra per voces

* Vide Cotelærium ad Clementis Romani Epist. 1. cap. 57. T. I. Patrum Apostol. pag. 178.

** Veterum loca Ecclesiasticum Salomoni tribuentium collegit Serarius ad S. Bonifacii Epist. 1. Similiter & Proverbia & Ecclesiastes, veniunt ipsis titulo Sapientie,

εὐφραριστὴν, βραβεῖον, πενταῖς, πομπεύειν, ἀθλα, αἰγών &c. Neque rem conficit quod Salomonis persona auctor orat capite IX. Perinde enim fit in Plakerio Salomonis, quod vulgavit Cerda, & in testamento ejus adhuc inedito, quæ duo scripta nemo sobrius Salomonis esse contendet. Quemadmodum igitur sub Sapientiæ Salomo, ita sub Salomonis persona loquitur auctor hujus libri. Sic sub Timothei persona scripsit Salvianus. Malo enim cum hoc illum conferre quam cum impostoribus, qui falsis nominibus decipere lectores suos voluerunt, * uti Hetruscarum sutor fabularum sive antiquitatum sub Prosperi nomine: *id ita scio ego Prosperus*. Et pseudo Clementinorum scriptor: *Ego Clementis, Ego Petrus, Nos Apostoli*, ac similia. Nec vero crediderim quod auctor voluerit credi à lectoribus suis Salomo, sed aliquis divinæ sapientiæ Salomoneæ, ut Sirachides in prologo dicitur, ὁπιδός, atq; sectator, perinde ut Salvianus nunquam voluit existimari libros suos à Timotheo esse scriptos discipulo Apostolorum, sed satis ipsi fuit sub nobili hac persona delituisse. Ecquis vero demum sit scriptor pulcherrimi & aurei libelli, nemo affirmare certo potest. Nam quod *Philonem* quidam volunt, illum Alexandrinum cujus scripta plura leguntur, ut contendit Jo. Costabadius libello singulari quem edidit Bredæ 1648. 12. perspicue falsum esse opinor, & veterum testimoniis ac genio scriptorum Philonis contrarium. Pro antiquiore ** recte habent qui Philoni alicui tribuunt seniori. Verum quis ille Philo senior, dicere vix possunt, cum absurdum sit de Philone suspicari quem de Judæis quædam scripsisse ajunt Josephus, Clements, Eusebius: cum enim Ethnicum constat fuisse & Pythagoreum. Nimis quoq; acutum est quod nonnulli, quoniam ירדיון h. e. *amabilis* Salomo dicitur 2. Reg. XII. 25. & R. Azarias Philonem Judæum vicissim in suo Meor Enajim non מילין sed ירדיון appellat, hinc concludunt sub Philonis nomine ipsum latere Salomonem. A *Philone presbytero* græce conversum ait Is. Vossius libro de LXX. Interpretibus pag. 396. neque ex *Hebræo* conversum abnuerim, etsi stylus græcam eloquentiam *** redolere visus est Hieronymo, qui suo jam tempore nul-

luna.

- * Confer si lubet alia exempla apud Jo. Rainoldum de libris Apocryphis prælect. XX, XXI, XXII.
- ** Jo. Drusus de Henoch c. XI. *Sapientia auctorem putarem Philonem non juniorem qui sub Cajo vixit, sed seniore qui vixit sub templo secundo & scripsit librum de anima qui memoratur in libro Juchasin.*
- *** Vide Lud. Cappelli Opera posthuma p. 562.

Ium se Ebraicum exemplar reperire potuisse est testatus. Chaldaice scriptum vidisse se refert scriptor recens R. Moses Nachmanides Gerundensis, Meminit etiam R. Azarias: sed quæ ex illa à Mose producuntur, conveniunt cum versione Syriaca qualis exstant in Polyglottis illamque dialectum referunt, ut Buxtorfio & Hottingero pridem notatum: quam obrem versionem tantum ex Græco factam, neque eam valde antiquam vidit, qualis etiam est Arabica in iisdem Polyglottis excusa, & è Syriaco ut videtur concinnata. Epiphanius vero qui Ecclesiasticum & Sapientiam accenset libris *σιχηνοῖς*, non hoc ipso prodite eos lingua Hebraica carmine adstrictos fuisse, sed tantum in Græcis quos evolvit Epiphanius codicibus scriptos fuisse instar Psalmorum & librorum Salomonis per *σιχης* cum sententia desinentes, non una serie & longitudine procedentes per totum volumen, ut in ceteris libris Biblicis fieri consuevit. In Nicephori *σιχημετρία*, Sapientiæ numerantur *σιχαι* mille & centum, Ecclesiastici bis mille & octingenti.

Versionem vulgatam latinam huius libri, quæ exstat, Hieronymum auctorem non agnoscere, variis argumentis disputat Lud. Capellus p. 563. Opp. Posthum.

Bellatoris presbyteri, sexto post CHRISTUM natum sæculo clari, octo libri in Sapientiam, Cassiodoro c. 5. divinar. lect. memorati pridem perierunt.

Bedæ Venerabilis in unum & alterum locum Sapientiæ commentatio exstat, in qua meminit duplicis latinæ huius libri translationis.

Anonymi expositio latina MS. in librum Sapientiæ memoratur Lambecio lib. II. de Bibl. Vindob. p. 777.

Rabani Mauri libri III. in Sapientiam, ad Otgarium Archiepiscopum A. C. 827. scripti leguntur inter ejus opera.

Jo. Bonaventura Cardinalis & Doctor (ut Scholasticis placeat) Seraphicus scripsit & ipse in hunc librum medio sæculo post CHRISTUM natum XIII. uti centum annis post Robertus Holkot, licet sunt qui hujus commentarium tribuunt Reginaldo de Alna Ord. Cisterciensis.

Petri Nannii scholia quæ Basileæ A. 1552. 4. viderunt lucem, miror non adjuncta esse à Criticorum sacrorum Angl. editoribus ad notas Baduelli, Castellionis, Isidori Clari & Grotii quas exhibent in Sapi-

A a a a

entia

entiz librum, quem Nannio neminem melius elucidavisse notat Paulus Colomesius p. 106. Observatt. sacrarum.

Casparis Barthii commentarius in Sapientiz librum, cujus meminit notis ad Claudianum, nunquam editus est: neque Sixti Senensis, qui libro IV. Bibliothecæ sanctæ inter scripta sua refert Sophias Monotessarum, in quatuor proverbiorum, Ecclesiastis, Sapientiz & Ecclesiastici Volumina: neque Casparis Sanctii denique, cujus commentarium memorat Alegambe.

Nic. Selnecceri editio Græcolatina cum nova versione, argumentis, notisque prodiit Lipsiæ 1568. 8. Victorini Strigelii translatio (quam in mea Græcolatina Apocryphorum editione recudendam dedi) & animadversiones. ibid. 1575. 8. Conradi Dieterici Homiliz præclaræ in hunc librum Germanice editæ Ulm. 1628. fol.

Jo. Lorini eruditus commentarius Lugd. 1607. 4. & deinde Moguntiz atque alibi plus simplici vice. Commentarius brevior Christophori de Castro Lugd. 1613. 4. Prolixior Laurentii de Aponte Paris. 1619. 1640. fol.

Jacobi Calshille metricam expositionem ante paucos annos edidit Vir. Cl. Daniel Guilelmus Mollerus.

Nova versio Germanica libri Sapientiz cum notis Criticis diligenter collectis lucem vidit Halæ Sax. A. 1705. 8. Carmine Germanico reddidit E. S. de Reichenbach.

Præter Bossueti & Bellegardei observationes, non ita pridem Parisiis edita est Anonymi Metaphrasis Poetica Gallica, A. 1696. 4.

Ceteros interpretes plerosque paulo ante in Sirachide notare me memini.

IV. ORATIONEM MANASSÆ Regis quam captivus oravit 2. Paralip. XXXIII. 12 scriptam fuisse in sermonibus Regum Israel & in sermonibus Hozai Prophetæ, sacer scriptor ibidem testatur v. 18. Ea vero quæ hodie Regis illius nomine exstat, verbis Paralipomenon uno veluti tenore subjicitur ab auctore Constitutionum Apostolicarum Clementi Romano tributarum II. 22. atque faciente Coselerio *psittica est ac extra Canonem librorum divinarum collocata: quamvis pro genuina habuerunt etiam Scriptor Sermonis in Publicanum & Phariseum 7. 6. Operum B. Chrysostomi, Antonius Monachus lib. 2. Melisse serm. 94. Theodorus Studia sermonum Catechetica 93. Theophanes Caramanus Homil. 2. & 56. Erculfus, Georgii duo Syncellus & Euantholus in Chronicis suis, atque Suidas in voce Μανασσης, ubi recte*

reſte exemplar Regium numero 130. καὶ τὴν πρὸς Ἡὲζατο πρὸς Κύριον τὸ Κύριον παντοκράτωρ. Quibus accedunt omnes ii apud quos inter Cantica Scriptura legebatur, quod ſacilitatempateſ ex MSS. Alexandrino & Regiis, & ex eo quod eam Freculſus appellet Canticum penitentie, Anaſtaſius Sinaica in Pſalmum VI. τὴν πρὸς εὐχλὴν τὴν ᾠδὴν, Georgius vero Syncellus, Mich. Glycas & Theophanes Ceramens ᾠδὴν. En Græca Theodori Studite: ᾠδὴν πρὸς τὸν θεὸν ᾧ ἕως τὴν σήμερον ἡμεῖς ἀδειῖ ἐκκλησία. Quare ad marginem alterius MS. Georgii Monachi ſeu Hamartoli in Bibliotheca vere Regia ſcholum iſtud comparat: ἰς ἱερὴν αὐτῶν Ἀφρικανῶν ὅτι ἐν τῷ ᾠδὴν τὴν ᾠδὴν τὴν Μανασσῶν πρὸς δις (μὰ) διεργάσαν σιδηρὰ ὄντα. Pro quo in Damasceni Parallelis lib. 2. c. 15. leges: Memoriz proditum eſt ab Aphricano quod dum orationem hanc ſunderet Manasſes, vincula ferrea * contracta fuerint, atque ipſe fuga ſaluti ſuæ conſultuit. Libro III. Commentariorum Pet. Lambecii Caſerci Bibliothecarii p. 39. & Cod. MS. Vindobonenſi inter Theol. Græcos 25. ἰς ἱερὴν αὐτῶν Ἀφρικανῶν ὅτι ἐν τῷ λόγον τὴν ᾠδὴν τὴν Μανασσῶν πρὸς δις (μὰ) διεργάσαν σιδηρὰ ὄντα, καὶ ἐφυγῆν. Græci etiamnum hodie in Pſalterio ſuo inter alia Cantica ſacra hac Manasſis Oratione utuntur, catiſmate ſive ſect. XX. ut notavit Leo Allatius de libris Eccleſiaſtiſcis Græcorum p. 62. ubi refert ſe Joannis Geometra paraphraſin illorum Canticorum habere jambis Græcis concinnatam. Vide etiam Lambecium III. p. 37. & 379.

Orationem hanc nec Græce nec Hebraice reperiri, à viris quibusdam doctis affirmatum eſt, quod merito aliquis miretur in Bonferio p. 14. & in præſtantiffimo du Pinio p. 17. prolegom. Biblic. Conſtitutionum Apoſtolicarum exſtant plures editiones; una Græca Turriani Veneri 1563. 4. & quatuor Græcolatinæ: prima Frontonis Ducæi ad calcem Canonum cum ſcholiis Zonaræ Pariſ. 1618. fol. Secunda in Conciliis Labbei T. 1. Pariſ. 1671. fol. tertia & quarta in Patribus Apoſtolicis Cotelerii Pariſ. 1672. & Amſt. 1698. fol. Non in his tantum Oratio Manasſæ exſtat Græce, ſed etiam in Bibliis latinis Roberti Stephani A. 1540. Græce è MS Victoriano prodiit: Præterea Avenario ſuo Græcolatino ſubjunxit Chriſtophorus Danderſtadius, Jenæ 1628. 8. Angli vero in Polyglottis ſuis ediderunt cum Variis lectionibus Codicis Alexandrini, in quo poſt Pſalmos inter Cantica ſacra exaratam invenerunt. Edidi & ipſe adjuncta veteri latina verſione, Lipſiæ 1691. 8. cum

Aaaaa

Eccle-

* Conſer Targum ad 2. Paralip. XXXIII. 12. ſeq. Auctorem Op. imperfecti ad Matth. I. 10. Syncellum p. 214. Suidam in Μανασσ. Glycam p. 197. Eutychieum &c.

Ecclesiastico, Sapientia, Judithæ ac Tobiaë libris. Addidi quoque Metaphrasin Poeticam duplicem Manassæ Orationis, Græcam unam ante non editam eamque elegantissimam, mei quondam Præceptoris * Jo. Godofredi Herrichen : alteram latinam petitam ex Balduini Berlicomii Sylvaducensis Hierostichis editis A. 1598.8. ex Officina Commeliniana. Reddidit etiam carmine latino quod tunc me fugiebat, præclarus Claudius Espenceus Paris. 1566. Deniq; Oratio Manassæ exstat in libris Apocryphis Græce editis Francof. 1694.8. Homiliis ad populum eandem orationem exposuere Jo. Forsterus, Georgius Albertus aliique.

V. Si Auctori Constitutionum Apostolicar. Vult. credimus. Librum sub nomine BARUCHI hodie superstitem, qui Jeremiæ Prophetæ ** discipulus & amanuensis, fuit, Judæi in Synagogis suis lectitarunt quotannis una cum threnis Jeremiæ, die magna expiationum, decima nempe mensis Gorpiaz qui Septembri respondet. In dubium hoc vocat Jo. Dallæus cui lib. 1. de pleudepigraphis Apostolicis c. 17. p. 199. illud non magis videtur esse verum, quam quod lib. VI. c. 25. ajunt eadem constitutiones, Legem extra Judæam legi prohibitam fuisse ab ipso Moyse. ἀπαγορεύει γὰρ αὐτοῖς ὁ θεὸς ὁ Μωϋσῆς καὶ θυσιάζειν ἐξω Ἰερουσαλὴμ ἰσταν καὶ τὸ νόμον ἐξω τῶραν ὃ Ἰουδαίας ἀναγιγνώσκουσιν. Fortasse vero ex Hellenistis quidam alicubi illa ætate, hoc est tertio post Christum natum sæculo Baruchum legerunt, uti constat alia etiam lecta à Judæis fuisse in Synagogis præter libros divinos, etiam δευτέρων que prohibetur in Justiniani Imp. Novella CXLVI. Similiter Christiani quoque publice legerunt non modo Clementis Romani Epistolam, sed etiam Varia sanctorum Acta, Varias Homilias Doctorum Ecclesiæ. Ceterum S. Hieronymus ad Jeremiam præfatus, *librum, inquit, Baruch, notantibus, qui apud Hebræos nec legitur nec habetur, prætermisimus.* Οὐ καὶ αὐτὰς περὶ Ἑβραίοις Baruchi Epistolas notavit etiam Epiphanius de mensur. & pond. c. V. Conversum tamen esse hunc libellum Græce ex Hebræo, non valde negaverim. Veteres subinde laudant sub nomine Jeremiæ, Inscr Græcos commentariis illustravit Theodorus & auctor *Cætera à Mich.*

* Obijt vir egregius Lipsiæ ubi Rectorem Scholæ Nicolaitanæ gesserat, septuagenario major & rude donatus A. 1705. V. Cal Februarii.

** Josephus XII. 11. p. 343. refert Jeremiæ precibus à Nabusardane liberatum τὸν μαθητὴν Βάρουχον Νήρυτε παιδα ἐξ ἐπιστήμης σφόδρα οὐκίας ἔντα καὶ τῇ πατρὶτι γλώττῃ διαφερότως πεπωδευμένον.

Mich. Ghislerio Lugd. 1623. fol. cum commentariis in Jeremiam editæ atq; ex Olympiodoro, Severo qui p. 245. allegatur & incerto collectæ. Latine vulgatam versionem non agnoscere auctorem Hieronymum, contendit Lud. Cappellus p. 564. Opp. posthum. Alia vetus latina translatio edita est à Clarissimo Viro Josepho Maria Caro Rom 1688. 4. Nicephori Stichometria numerat libri Baruchi *σὶςςς* septingentos, computata simul ut videtur EPISTOLA quæ (*Ψευδονίγραφο* fatente Hieron.) Prophetæ JEREMIAE tribuitur, & jampridem Baruchus subjungit consuevit. In Polyglottis occurrit versio utriusq; Syriaca & Arabica. In Criticis sacris Anglis habes Baduelli, Castellonis & Grotii notas. His ad des Sanctii aliorumq; Commentario s, qui vel totum sacrum Codicem illustrarunt scriptis, urquos supra laudavi in Sirachide, vel qui Jeremiam, ut Ghislerii, Jo. Maldonati, Christophori à Castro: vel denique qui in Baruchum scripsere separatim, ut Petri Maucorsii & Lælii Bisciolæ.

Exstat & in Polyglottis, sub Baruchi nomine quædam Epistola à libro de quo jam dixi diversa, eiq; ab Anglis præmissa: verum exstat non Græce sed Syriace, & illustri Huetio * judice ita de futuro judicio & futuræ vitæ pœnis ac cruciatibus differit, ut Christiani esse hominis foetus videatur, alicujus forte ex his Monachis, qui Syriæ deserta primis Ecclesiæ temporibus incoluerunt. Possit & Epiphanius videri perspectam habuisse hanc Epistolam, quoniam *Epistolas Baruchi*, non Epistolam commemorat. Sed potius Jeremiæ tributas litteras simul intellexit, ne dicam Græcis scriptoribus Epistolas pluraliter etiam de una dici, ut notavit Grotius ad 1. Maccab. XII. 5 & 19. Cotelarius ad Epist. Polybarpi c. 3. Sic & è latinis Plinius XXXIII. 3. *M. Bruti in Philippinis campis Epistola reperitur, frementes fibulas tribumistas ex auro geri*, Justinus XL. 13. 7. *tertias Epistolas*.

VI. In Jo. Malalæ Chronographia T. 1. p. 203. post commemoratam breviter JUDITHÆ Historiam legas p. 203. *ταύτη ἡ ἐν ταῖς Ἑβραϊκαῖς ἐκφύραται γραφαῖς*. Sed *Ἑβραϊκαὶ γραφαὶ* sunt ipsi Historiæ de rebus Judaicis, quales describuntur in libro Judith, quantumvis Græcum Malala legisset: neque enim Hebraico libro hoc nisi sunt Judæi, ut testatur Origenes Epistola ad Africanum: *ὡς τὸ τῶν ἡμῶν ἐκφύω ἱερωνί-*
Ααααα 3
ταῖς

* Vide, si placeat, demonstrationem ejus Evangelicam proposit. IV. p. 450. 451. edit. 1794.

ται, ὅτι Ἑβραῖοι τῷ Ταβία ἔχουσιν, ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Οὐ γὰρ ἔχουσιν αὐτὰ καὶ οἱ Ἀποκρίφους Ἑβραῖοι, ὡς αὐτῶν μαθόντες ἐγνώκαμεν. Sunt qui verba ἡ γὰρ in his Origenis affirmative accipiunt, quo sensu notum est αὐτὰ, ἡ γὰρ & similia poni interdum à scriptoribus Græcis, quasi Origenes testatus fuisset Judæos librum Judith habuisse inter Apocrypha. Atque ita vel apud Hieronymum est legendum præf. in lib. Judith, vel Hagiographa laxius ibi accipienda: *Apud Hebræos liber Judith inter Hagiographa legitur, cujus auctoritas ad roboranda illa qua ad contentionem veniunt minus idonea judicatur, Chaldaeo tamen sermone conscriptus inter historias computatur.* E Chaldaico sensum sensu exprimens latine vertit idem Hieronymus, cujus translationem cum Græco contulit Lud. Cappellus Opp. posthum. p. 574. seq. *Exstat & tersa editio Ebraica libri Judith* (teste † D. Pfeiffero τῷ μακαρίῳ p. 797. Criticæ 6.) *sed à recentiori proculdubio manu Judæi cujusdam.* Syriaca versio occurrit in Polyglottis. Poetæ Hebræi rhythmos de Juditha (recentibus enim Judæis, ut auctori Germinis Davidis aliisque Juditha satis nota est, sed è nostris libris, ut notatum Scaligerop. 96. ad Euseb.) & Maccabæis cum versione sua & notis in lucem edere constituerat, morte ante aliquot annos præventus vir doctissimus * Matthias Frid. Beckius, usurus forte editione Veneta A. 1606. 8. quam in Bibliotheca sua Theologica eximius Lipenius commemorat. De festo in memoriam victoriæ Judith instituto, consules Seldenum III. de Synedriis Hebræorum p. 133. seq. Auctor quem nonnulli è Pseudo Philone Annii, Joachimum vel Eliakimum, vel denique Joachimi parentem Josuam filium Josedeci faciunt, incertissimus est, eritque. Temporum vero & Historiæ difficultates quibus longe maximis narratio ipla est obsepta, novissime monstravit Jo. Christophorus Artopœus ** Argentoratensis nuper Academiæ lumen, in *metemate historica quod narratio de Juditha & Holoferne non historia sit* (Josepho etiam nusquam con-

† Seb. Munsterus præf. ad Tobiam: *Utinam & Hebraice Jehudith exemplar liceret invenire, quod absque dubio C'Polis à Judæis aque ut Tobia exemplar typis est multiplicatum, sicut & Ecclesiasticum, quem Ben Sira vocant, audiam: à Judæis evangelium* A Judæis recentibus pro vera agnoscere historia potavit B. Jo. Ben. Carpzovius T. 2. Concion. funebr. p. 1311. seq.

* Obiit Augustæ Vindelicor. A. 1702. De eo adi Memorias Theologor. à Rev. populari atq; amico nostro H. Pippingio editas p. 911.

** Obiit eodem anno X. Cal. Jul. major septuagenario. Confer nova literar. Hamburgensis A. 1703. p. 189.

comemorata) *sed Epopoeia*. Argentorat. 1694. 4. Dispellere eas conatus erat post Petavii XII. 26. doctrin. temp. & tot aliorum virorum doctorum conatus Bernhardus de Montfaucon Monachus doctiss. Benedictinus in libro Gallico * *la Verité de l'Histoire de Judith* Paris. 1690. 12. cui Arphaxadus est Phraortes Dejocis filius, Nabuchodonosor vero Saosduchinus quem Assaraddino Ptolemæus subijcit. E veteribus non memini qui in hunc librū scripserit ante Bellatorē qui non exstat, & Rabanū. Petri de Riga Cantoris & Canonici Brem. aurora, in qua libros Biblicos plerosq; & Judithā quoq; carmine elegiaco reddidit, à multis promissa nondum vidit lucem. E recentioribus Victorinus Strigelius, Jacobus Zieglerus, Frid. Nausea, Caspar Sanctius, Nic. Serarius, Didacus de Celada, Josephus de la Cerda & alii quidam pauci nominari possunt, qui commentariis vel notis hunc librum illustrarunt, præter illos quorum vel in Apocryphis universis vel in toto sacro Codice explanando versata est industria. Collectio Criticorum sacrorum Anglicana exhibet tantummodo Baduelli notas & Grotii. Ejusdem Baduelli versionem retinui in editione mea Græcolatina Lipsi. 1691. 8. Prætereo Jonæ Heuleri & aliorum in Juditham homilias, vel dramata ac poemata de Juditha quæ latine dederunt Cornelius Schonæus, Sallustius Bartassius, & Bartholomæus Tortoletus: Germanice Martinus Opitius, Gallice Boyerus, cujus Tragedia prodiit Paris. 1695. 12.

TOBIÆ librum rejectum à Judæis jam olim professus est Origenes libro de Oratione p. 47. τῆς τῶν βιβλικῶν ἀντιλήψεως οἱ ἐκ παλαιότητος. Chaldaeo sermone scriptum testatur Hieronymus, quem cum non satis intelligeret, quia vicina est, inquit, Chaldaeorum lingua sermoni Hebraico, utriusque lingua peritissimum loquacem reperiens, unius diei laborem arripui, quicquid ille mihi Hebraicis verbis expressit, hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui. Si cum Græco conferas, jam paraphrastæ jam epitomatoris videtur partibus fungi verus quæ hodie exstat interpretatio: *Hebraum Tobiaz codicē quem ab Osvaldo Schreckenfuchio Rectore Scholæ Memmingensis acceperat vulgavit Basil. 1542. 4. 1549. 8. 1576. 8.* cum latina versione sua & notis *Sebast. Münsterus*. Hunc indubitatum esse textum originarium hujus libri, persuasum est Jo. Gregorio præf. ad Observationes in aliquot S. Scripturæ loca. Sebastianus quoque Castellio ait *Tobiam se ex Hebræo nuper edito, quod sibi visus esset verior, interpretatum, & Gra-*

* Vide Acta Erud. T. 2. supplementi p. 49. seq.

Græca latinaque editionis sententias quasdam ad rem pertinentes & in Hebræo omittas addidisse. Sed Græcismi in Hebraica editione occurrentes documento sunt ex Græco conversam esse, à quo cunque tandem, ut pulchre notavit Mich. Neander in erotematibus lingvæ Hebrææ p. 449. Nec dubito idem pronunciare de editione *Pauli Fagii*, qui aliud Hebraicum Tobiz exemplar, CPoli prius A. 1517.4. vulgatum à Judæis, punctis vocabulis animavit jussitque adjunctum sententiis Ben Siræ recudi cum sua versione, Isræ A. 1542. 4. Utraque Munsteri & Fagii editio versioque in Polyglottis Londinensibus: Munsteri in Tobiam notæ, additis Baduelli, Castellionis, Drusii & Grotii ad Tobiam animadversionibus in Collectione Criticorum sacrorum in Anglia editorum leguntur. Julii Bartolocci versio & notæ quibus editionem Hebraicam Venetam A. 1544. illustrasse se testatur III. Bibl. Rabbin. p. 856. adhuc delitescit manu exarata in Bibl. Vaticana. Prætereo alios Hebraicos Tobiz Codices, à jam dictis alicubi forte diversos, quorum meminere Sixtus Senensis & Serarius, quemq; illustis Huetius penes se esse fuit testatus, denique Hottingerianum, qui universos libros Apocryphos V. T. refert à Judæo se dono accepisse sed è latino in Hebraicam linguam conversos. Græci Tobiz eximia editio est Franequerana sine versione sed cum notis edita à Jo. Drusio 1591. 4. Eam secutus sum in mea editione Græcolatina, & quia ab aliis hinc inde abijt, novam illi versionem adjunxi Lipf. 1691. 8. *Syriacam* versionem evolvere licet in Polyglottis Parisiensibus & Londinensibus, *Arabicam* MS. exstare in locupletissima Bodlejana notavit idem quem paulo ante laudabam Jo. Gregorius cap. 3. Observationum. Ab *Æthiopicis* quoque legi lingua sua Tobiam & reliquos de quibus in præsentia agimus libros, auctor est Ludolfus III. 4. Hist. *Æthiopicæ*: sed translationem illorum *Æthiopicam* in Europa hætenus visam dubito. Alias versiones supra in Sirachide si placet videbis, cum plerique qui illum, etiam Tobiam in alias linguas sint interpretati. Carmine latino elegiaco Tobiadem sæculo medio exeunte scripsit Hieronymi translationem secutus Matthæus Vindocinensis, de quo & de Petri Rigæ Metaphrasi Poetica dixi in meis ad Tobiam prolegomenis. Inter recentiores eundem librum latinis elegis reddiderunt Antonius Ductus & Lambertus Pithopæus, Germanico carmine Godofridus Feinlerus. Bellatoris presbyteri, æqualis sui commentaria in Tobiz librum memorat Cassidorus divin. lect. c. VI. Illis perditis Bedam habemus, cujus meminit & Vindocinensis his versibus:

Trans-

*Transfert Hieronymus, exponit Beda, Mathaus
Metrificat, reprobat livor, amicus habet.*

Huic accedunt commentarii recentiorum ut Nic. Serarii, Fabiani Justiniani & Didaci de Celada, Davidisque Maudeni, ut alios jam prætermittam, & ceteros hujus commatis libros paucis adhuc persequar. Veteres *σχολια* dividunt Tobiam in capita XCIII. *σχο* octingentos. Judithæ librum in capita LX. vel LXIII. & *σχο* septingentos.

VII. DANIELIS Prophetæ * libro & ESTHERIS ** in Græca editione adfutz sunt hinc inde quædam laciniz, quas in Hexaplis suis Origenes, quoniam Hebræi codices illis carebant, obelis confodit ut testatur ipse lib. de Oratione p. 47. Idem fecit in versione sua Hieronymus, ut profitetur præfat. in Daniele, & recte fecisse se adversus Rufinum disputat. Meminit & Hebræi cujusdam, qui additamenta Danielis non modo non probavit, sed à Græco nescio quo conficta variis etiam contendit argumentis. Græca quæ hodie habemus in Danielis laciniz, Theodotionem videntur habere auctorem, Judæos vero narrationes illas ex Hebræis Prophetæ erasisse codicibus, recte à Flavio negatum. Qui enim hoc fecissent aut quando & quem in finem pulcherrimos hymnos & documenta virtutum gentis suæ rescidissent? De Historia Susannæ notissima est Origenis cum Africano disputatio, ad quam eruditæ Jo. Rodolphi Wetstenii commentationes conferri merentur. Basil. 1674. 4. cum dissertatione ejus de Susannæ historia ibid. 1691. 4. Carmen Azariæ & trium puerorum † cum aliis sacris Canticis interpretatur Catena Græcorum Patrum in Psalmos Corderiana T. 3. Narratio de Belo & Dracone in Athanasii Synopsi & Stichometria Nicepho-

Bbbbb

ri

* Dan. III. 24 - 90. carmen Azariæ ac trium puerorum. Cap. XIII. de Susanna, & cap. XIV. de Belo & Dracone.

** Post Esther, X 3.

† Veteres sibi persuadent hosce pueros fuisse filios Jojakimi, Danielis propinquos, qui abscissis genitalibus in regios fuerint Spadones alleati. Cosmas Indicopleustes lib. VIII. p. 307. *ἔτε γὰρ γὰμ* ενὸς ἐξ αὐτῶν φέρεται παρὰ θείας γραφῆς ἔτε τέκνοι ἐτε τι τῶν τοιούτων ἡκούσθη περὶ αὐτῶν. ἀλλ' ἡ παράδοσις καὶ ἡ συνήθεια κατὰ τὴν προφητείαν αἰνεῖται καὶ λέγεται ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀναγράφειν. Confer Abulpharajum p. 45. 48. Huetium ad Origenem p. 66. Meminit horum puerorum etiam Muhamed in Corano sura LXXXV.

ri memoratur sub titulo Prophetiæ Habacuci (diversi ab eo qui inter duodecim Prophetas) Nam ut ex Hieronymo præf. in comment. Daniel. discimus Porphyrio Eusebii & Apollinaris pari sententia responderunt, Susanna Belisque ac Draconis fabulas non contineri in Hebraico, sed partem esse Prophetiæ Habacuc filii Jesu de tribu Levi, sicut juxta septuaginta interpretes in titula ejusdem Belis fabula ponitur : Προφητεία Ἀββακού υἱοῦ Ἰεζά (al. Ἰεζά vel Ἀβδῆ) ἐκ φυλῆς Λευί. Mentio hujus narrationis in * Breschith Rabba sect. 68. & apud Pseudo Gorgonidem lib. I. c. VII - X. Versibus latinis non inelegantibus complexus est Jo. Commirius. Neque inscium hoc Henr. Harderi Epigramma, in quo Susanna loquitur :

Non pudet aterna cænos aspergere labe?

Non pudet hac famam labe notare meam?

Monstra senum! non hic amor est, insana libido est,

Quam furor à stygii fuscis ac igne rogi.

Hic ut in irriguis se mundos & ablutos undis,

Non ut commaculet, nuda Susanna sedet.

At neque fraude minisve labas mentis integra, spernam

Letos nuda, viros femina, sola duos.

Damasceni ἀπῶμα τῷ Σωκράτει memorat Eustathius ad Dionys. quod num ad Susannam nostram spectet & Jo. Damasceni sit, an quod nonnullis placere video † Nicolai Damasceni, alii viderint. Libri Esther editionem Græcam duplicem ex Arundeliana Bibliotheca produxit vir paucis comparandus Jacobus Usserius, Origenicam alteram, qua additamenta obelis confodiuntur; itemq; alteram auctore ut videtur Theodotione. Ad calcem Syntagmatis de LXX. Interpretibus Lond. 1655. 4. recusi Lipsi. 1695. 4. Johannes vero Drusus additamenta libri Estheris de Græco latine transtulit & notis Criticis illustravit, ad calcem annotationum in librum Estheris latine versum à Sante Pagnino. Lugd. Bat. 1586. Leguntur hæ notæ cum Baduelli, Grotiique animadversionibus etiam in Criticis Sacris Londinensibus.

VIII. Librum qui ESDRÆ sub nomine tertius in latina veteri versione ambulat & ex Hebraico translatus videtur Jo. Morino p. 225. Exerc.

* Vide Christoph. Cartwrighti Mellific. Hebr. III. 1. & Bochartum Hierozoic. T. 1. pag. 749 seq.

† Voss. de Poet. Gr. p. 31 Colomtes. ad Gyrard. p. 303.

Exerc. Bibl. Isidorus Hispalensis VI. 2. Orig. vocat *librum secundum*, ne gans eum apud Hebræos haberi; & Esdræ *עזרא שני*, ac divinum Nehemiæ librum qui aliis secundus Esdræ est, pro uno computans, quod apud Hebræos factum testatur * S. Hieronymus. Athanasio autem in Synopsi & in Græcis Bibliorum editionibus est *Liber Esdra primus*, quoniam historiam paulo altius atque ille repetit, ut notat Jo. Rainoldus T. 1. censuræ Apocryphorum p. 238. Lectus est à Clemente Alex. & ab Origene, Cypriano aliisque sub Esdræ nomine allegatus, unde quin bene antiquus sit non est dubitandum. Esdræ autem dicitur non quod ille sit auctor, sed quod magna ejus pars c. VIII. seq. de Esdra agit. Græce exstare negarunt viri nonnulli docti, quia deest in nonnullis Biblior. editionibus. In plerisque vero exstat, & in Polyglottis Parisiensibus ac Londinensibus legitur Græce, Syriacè ac latine. Græci eum diviserunt in capitula CIX. ut in edit. Aldina ac qui eam sequuntur apparet. In Nicephori *στομειν* duobus Esdræ libris (huic tertio nimirum qui Græcis primus est, & Canonico Esdræ itemque Nehemiæ libro qui ambo secundum illis constituuunt) tribuuntur *σχι* quinquies mille ac quingenti. Latine versionis S. Hieronymus non videtur auctor. Sed diu ante Hieronymi tempora latine lectitatum constat hunc librum è Tertuliano, Cypriano & aliis. Germanice noluit transferre D. Lutherus, nam quæ in recentioribus Bibliorum Germanicorum nostrorum editionibus occurrit versio libri III. & IV. Esdræ, atque III. Maccabæorum B. Dan. Cramerum auctorem agnoscit. De quarto Esdræ libro, qui latine tantum exstat, & Græce olim lectus fuisse ex fragmentis in Barnabæ Epistola & Clemente Alex. occurrentibus cognoscitur, dixi in Codice Apocrypho N. T. pag. 936. seq. Monui etiam ibidem de versione Arabica hujus libri MStæ in Bibl. Bodlejana, & de Codice latino itidem manu exarato, qui perinde ut Arabicus ab editis plurimum discrepet. Eos in lucem proferri ab iis qui possunt, fortassis sit pretium operæ, propter non contemnendam libri antiquitatem. Latinum veterem interpretem interpolavit Sebastianus Castellio, Franciscus item Junius, qui notulas quoque adpersit.

B b b b b 2

* S. Hieron. præf. ad Esdram & Nehem. *Nec quæquam moveat, quod unus à nobis editus est, nec Apocryphorum tertius & quartus somniis delectemur, quia & apud Hebræos Esdræ Nehemiæque sermōnes in unum volumen coarctantur, & quæ non habentur apud illos, nec de viginti quatuor senibus sunt (i. e. è numexo XXIV. librorum Canoniceorum V. T. quos cum XXIV. senibus alibi confert) sunt procul abjicienda.*

IX MACCABÆORUM * *sive Hassamonæorum librum primum*

Hebraice reperisse se testatur Hieronymus. Neque abnuierim Hebraice primum scriptum, etsi pro Græca lingua contendit doctiss. Beveregius in Codice Canonum Vindicato p. 277. Titulum Hebraicum servavit Origenes apud Eusebium VI. 25. Hist. Cum enim libros *ἱουδαϊκῶν*, veteris Testamenti commemorasset, *ἔξω ᾧ τέτων*, inquit, *ἐστὶ τὰ Μακκαβαϊκά, ὡς ἐπὶ Πτολεμαίου Σαββῆθ Σαββαὶ ἐλ.* Quod Scaliger ad Euseb. pag. 40. interpretatur *שַׁעַר בֵּית דֵּי שַׁעַר* porta domus & *שַׁעַר בְּנֵי אֱלֹהִים* porta filiorum Dei: vel potius *שְׂרָפִים שְׂרָי בֵּית* principes familia, & *שְׂרָפִים בְּנֵי אֱלֹהִים* principes filiorum Dei. Bochartus: *שַׁעַר בְּנֵי אֱלֹהִים* sceptrum Principis filiorum Dei. Franciscus Junius & Huetius: *שְׂרָפִים שְׂרָי* sceptrum sue virga rebellium Dei. Fullerus minus verisimiliter: *Generatio rebellantium*. Græcam versionem, quæ amisso Hebraico exstat, & Flavio Iosepho forte lecta est, ad varias editiones exegit atque cum versione sua & notis edidit Jo. Drusius subjuncta Alberici Gentilis dissertatione qua tuetur loca nonnulla quæ in hoc libro reprehendi solent. Franq. 1599. 4. Hæc Alberici dissertatio cum Drusii & Baduelli, Grotiique notis occurrit etiam in Criticis sacris Anglis. In Polyglottis Vulgatam veterem & latinam recentem Nobilii, & Syriacam habes versionem. Nicolai Toinardi Harmoniam libri utriusque Maccabæorum quam pridem typis impressam sed nondum publici juris factam ante duo-

- Maccabæus, cognomen Judæ Mathathias filii, *καλυμμένος ὁ Μακκαβαῖος*. I. Maccab. II 4. quod à virtute pater ei dederat. Persica lingua sonare *Κοῖραν* sive *δυσωπὴν* notavit Isidorus Pelus. III. 5. Epist. Mathathias apud Gorionidem; *Yoda, fili mi*, nom: n tuum vocari *מַכְבִּי* Maccabæus. *גְּבוּרָתְךָ* propter fortitudinem tuam. Drusius XI. 14. sacrar. Obs. & initio commentarii in I. Hasmonæorum *מַכְבִּי* *exsistorem* interpretatur, à *כָּבַד* exstingvo. Alii (vide Memorias litterarias Trivult. A. 1701. pag. 370. seq.) repetunt *מָחָד* quod est delere, perdere & *אֲדָבָה* desideravit, Hottingerus *prostratorem* ab Arabico *כָּבַד* prostravit in terram Abraham Ecchellensis, quod miror, *marcentem*. (in Chron. Oriental.) Etiam primæ litteræ verborum Exodi XV. 11. quibus in Symboli vicem usus Maccabæus fertur, nomen *מַכְבִּי* referunt, quæ nominis notatio placet præter Reuchlinum, Junium, Grotiumque & alios Joanni Smetio Antiquitat. Neomag. p. 40. & Petro Possino p. 378. spicilegii Evangelici. Vide et, si juvat, Fulleri II. 13. Misc. ac B. Dörshel pentadecadem p. 397. & Mich. Waltheri quadragenam Misc. Theol. p. 769 seq. De *Hassamonæis* Seldenum lib. 1. de success. in Pontificatum cap. 10. & Christiani Noldii Hist. Idumæam p. 412. seq. Waltheri centur, p. 510.

duodeviginti annos scripsit eminentissimus Norisius de Epochis Syromacedonum diff. 2. c. 1. etiamnum premi existimo. Prætereo Bellatoris perditos in hunc librum commentarios, & quos habemus Rabani, Thomæ Aquinatis, atque ut ad recentius sæculum veniam Serarii, Sanctii, & qui in versu 22. capitis IX. substitit, diffusi Petri Redani.

Liber Maccabæorum secundus post primum scriptus videtur, neque ut primus Hebraice sed Græce, notante etiam Hieronymo præf. in libros Regum: etsi Philonem auctorem esse neutiquam credam Honorio Augustodunensi. Neque Allatio assenserim, cui auctor est Simon Maccabæus sacerdos maximus p. 200. de Simeonibus. Post præmissas Epistolas binas continet Epitomen librorum quinque à *Jasone Cyrenæo* Græce (etsi dubitet Blondellus p. 239. de Sibyllis) scriptorum de Juda Maccabæo. Hæc est *μακκαβαϊκῶν ἐπιτομή* Clementi Alex. laudata V. Strom. p. 595. ut jam Scaligero observatum. Quæ narrantur capite tertio, quarto, quinto, contigerunt ante ea quæ prosequitur liber primus Maccabæorum: Quæ vero liber primus habet post caput septimum, de iis nihil amplius in secundo libro exstat. Syriaca versio libri quoque secundi occurrit in Polyglottis, sed quæ ibidem sub hoc titulo legitur Arabica, nihil aliud est quam versio pseudo Gorionidis, ut notatum Antonio Van Dalen viro acutissimo diff. de Historia Aristæ pag. 136. & Herbeloto in Bibliotheca Orientali p. 523.

Liber tertius Maccabæorum dicitur qui ordine primus est, non alia ratione ut existimat Grotius in prolegom. ad h. l. & appendice de Antichristo p. 477. *quam quia Christianis serius innotuit, nec tam late patentem quam duo illi auctoritatem adeptus est.* Tempora attingit Maccabaicis priora, & in canone ultimo ex illis qui falso ad Apostolos referuntur una cum duobus prioribus adscribitur catalogo librorum sacrorum. Conditus Græce, stylo & charactere Alexandrino, ampulloso, & qui proxime abest à cothurno, quod judicium est Scaligeri, quem si placet vide ad Euseb. num. MDCCXCVII. Latina vetus versio nulla exstat, Syriaca legitur in Polyglottis. Ab Hieronymo vocari hunc librum *Philopatores* præf. in libros Regum, conjectura est Viri Clariss. Marci Meibomii lib. de fabrica triremium p. 45. Alii *Pastorem* legunt & Hermæ librum intelligunt, etsi ab aliis inter Apocrypha Novi non Veteris relatum Testamenti. Franciscus Junius qui librum quoque tertium Maccabæorum latine interpretatus est & de eo locum Hieronymi accepit, maluit *πισσα*, nempe *πῖς* & *πῖσσις* sive *πῖσις* h. e. ab atrio in quo sacer-

B b b b b 3

dos

dos summus cum fideli comitatu suo intercessit ne Rex veniret in sanctuarium. Verum hanc conjecturam merito respuit Steph. le Moyné Epist. ad Ampliss. Cuperum de Melanophoris p. 258. seq.

Philostorgius qui tertium rejicit vocatque *πρωτὸν* lib. 1. c. 1. etiam *quartum Maccabaicorum librum* numerat, eundem innuens quem in quibusdam Græcis & Græcolatinis Bibliorum editionibus legimus, & in Codice Bibliorum Alexandrino Græco MS. exstare testatur Bevergius Codice Canonum vindicato p. 289. brevem sed elegantem ac disertum sub titulo *Ἰωσήφου καὶ ἀντιπροσέτιος τοῦ λογισμῶν*. De eo dixi infra libro IV. ubi de Flavio Josepho. Hunc in Athanasii synopsi & ab aliis veteribus per librum quartum Maccabæorum intelligi, testimonio Philostorgii, Syncelli & aliorum certissime constat, quanquam Sixtus Senensis lib. 1. Bibl. Sanctæ p. 39. refert se Lugduni in Bibl. Sanctis Pagnini apud Prædicatores reperisse librum quartum Maccabæorum longe alium, plenum Hebraïsmis, & historiam XXXI. annorum continentem, atque incipientem his verbis: *καὶ μετὰ τὸ ἀπεκτανθῆναι τὸν Σίμωνα ἐρχομένη Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἱερὴς αὐτῷ αὐτῷ*. Hac ipsa in cæde Simonis definit liber primus Maccabæorum, additurque Joannis filii gesta scripta esse *Ἡ βιβλία ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ*. Qui si fuerit idem liber Sixto inspectus, dolendum sane est non fuisse in lucem editum, antequam Bibliotheca illa conflagraret, quod factum esse haud diu post, è Possevino narrat Seldenus de successionem in Pontificatum lib. 1. c. XIII.

X. Super sunt & alia monumenta Apocrypha sub veterum Prophetarum nominibus ut (1) *Psalms CLI*. *πρὸς τὸν Γολιάθ*, * qui ad calcem Psalterii & in Græcorum Horologio Græce exstat, & Græca Metaphrasi poetica pridem donatus est ab Apollinari. Antiquam ejus latinam versionem edidit Josephus Maria Carus Rom. 1688. Habetur & in versione Syriaca, Arabica, Anglofaxonica. ** Meminit Athanasius sermone ad Marcellinum de Interpretatione Psalmorum, Athanasius junior in Synopsi Scripturæ, Auctor Epistolæ quæ sub nomine Mariæ Castabalitidis exstat ad Ignatium, *** Vigilius Tapsensis in conflictu Arnobii ac Serapionis & Euthymius prologo in Psalmos. Paraphra-

* Vitam Goliathi atque in hoc præsentis Psalmi illustrationem expectamus à Rev. & doctissimo Viro, amico nostro, Paulo Christiano Hilfchero, Pastore dignissimo Palæodresdensi.

** MS. in Bibl. Bodl.

*** Colomesius Obser. sacr. p. 67. Cotelerius ad patres Apostol. T. 2. p. 101.

phrali poetica Græca & latina donavit Olympia Fulvia Morata, iterum latina Adamus Theodorus Siberus, Gallica Blasius Vigenerius. (2) *Additamenta ad librum Jobi* II. 9. seq. XLII. 17. seq. (3) *Psalterium Salomonis* sive Psalmi Salomonis XVIII. à Ludovico de la Cerda editi Græcè è MS. Augustano, & versione ac notis illustrati ad calcem Adversariorum sacrorum Lugd. 1626. fol. obvii etiam in MS. Codice Bibliorum Græcorum Alexandrino ut testatur Beveregius, & memorati Athanasio in Synopsi, Balsamoni ad Can. LIX. Laodicen. atque in Nicephori *synopseis*. (4) *Testamentum Patriarcharum*, (5) *Henochi fragmentum* &c. Longè plura vero deperdita memorantur, quorum partem magnam persecutus est nuper Scipio Sgambatus in Archivis V. T. Neapoli editis, de quo opere paucis forte adhuc viso, sed singulari Rev. doctoris quondam mei Tho. Ittigii benevolentia mecum communicato, consulens Acta Eruditorum Anni 1505. p. 337. Ego quidem ut in Codice Apocrypho Novi Testamenti quam ante quadriennium vulgavi, persecutus sum non exiguo numero scripta quæ vel CHRISTO vel Mariæ Virgini, vel Apostolis atque Evangelistis supposita fuerunt, ita similem in modum singulari libro ejusdem commatis scripta sacris V. T. Patribus ac Prophetis supposita recensere pridem constitui in Codice Pseudepigrapho Veteris Testamenti.

CAPUT XXX.

De POLYBIO & ÆNEA Tactico aliisque rei militaris scriptoribus.

Polybii ætas, dignitas, dictio. 1. Libri quadraginta Historiarum: 2. Quot ex illis supersint, & num excerpta quæ exstant sint ex M. Bruti Epitome. 3. Polybii editiones latina. 4. & Græcolatina. 5. Scripta virorum doctorum quibus Polybiana quadam illustrantur. 6. Versiones Polybii in linguas vernaculas. 7. Scripta Polybii quæ intercederunt. 8.
Alii

Alii Polybii. 9. De Aenea Tactico. 10. De strategico Onofandri. 11. Catalogus scriptorum Græcorum Strategicorum & de re militari quibus Bibliothecis adhuc delitescunt 12. vel plane periire. 13.

I.

POLYBIUS natus est Megalopoli in Arcadia Olymp. CXLIII. 4. (ante CHRISTUM 205.) patre Lycorta (a) stratego sive prætoræ Achæorum, de quo vide, si placet, Justinum XXXII. 1. 9. & Plutarchum in Philopoemene p. 368. Adolescens Philopoemene se adjunxit (Plutarch. p. 791. an seni gerenda Resp.) functus & ipse primum honoribus in patria ac legatione ad Ptolemæum Epiphanem Ol. CXLIX. 4. postea Ol. CLIII. 2. evocatus cum aliis Achæis rerum novarum suspectis Romam, familiaris fuit Scipioni juniori Africano (b) cum quo & Africam adiisse, & Carthaginis eversioni (c) interfuisse traditur Ol. CLVIII. 2. Anno post vidit Corinthum incensam à L. Mummio, qui illam ingenti clade subjecit Romanis. Sane expugnationi Corinthi præsentem fuisse constat ex Plutarchi extremo vitæ Philopoemenis & testatur ipse Polybius apud Strabonem lib. VIII. p. 381. Dehinc Achææ civitates obiens, res eorum, legesque constituit, ac Romanos iratos illis, qui dicto suo audientes esse volebant reconciliavit. (d) In Ægypto quoque postea versatus est sub Evergeta Physcone, ut ex eodem Strabone cognoscere est lib. XVII. p. 797. Sed & alias terras adiit, Galliam & Hispaniam, (e) Alpes mariaque trajecit, ne quam in Timæo reprehendit locorum ignoratione ipse historiam scripturus pectaret. Diem obiit supremum anno ætatis LXXXII. Olymp. CLXIV. (ante CHRISTUM 124.) cum rure domum repetens, ex equo excidisset, & morbo inde

(a) Vide Vossium lib. 1. c. 19. de Hist. græcis & in arte Hist. c. 22. Suidæ Lycortas corrupte est Lycus.

(b) Excerpta Peiresc. è lib. 31. p. 149 Plutarch. IV. 1. Sympol. Vellejus lib. 1. Ælianus Tactic. c. 1. Ammianus XXIV. 2. Pausanias Arcadicis p. 663. ubi ait omnia, quæcunque, è Polybii monitu gesserit Scipio, feliciter ei successisse, in aliis ipsum offendisse.

(c) Appian. Libyc. p. 82.

(d) Excerpta Peiresc. p. 192. seq. Plutarch. Catone Majore pag. 341. Pausanias Arcadic. cap. 30.

(e) Polybius Lib. 3. c. 48. & 59.

de fuisset correptus. (f) Statua ejus memoriam coluere Mantinæ-
ses, teste Pausania in Arcadicis c. 9. Megapolitani id. c. 30. Pallantien-
ses, id. 44. Tegeates id. c. 48. tum Methydrini, id. c. 37. qui hoc addide-
runt elogium: Ἐξ ἀρχῆς μὴ αὐτοφάλλῳ αἰτῶ Ἑλλὰδα εἰ Πολυβίῳ τὰ πάντα
ἐπέειπτο, καὶ ἀμαρτίῃσιν δι' ἐκείνου βοηθῆσαι αὐτῇ ἡμεῖς μόνον. *Nihil ab initia
offensuram fuisse Graciam, si Polybii consilii paruisset; graviter vero afflicta unum
illum praesidio fuisse.* In scribendo laudem tulit viri nec in dictione pror-
sus negligentis, sed bene ac perspicue narrantis & docentis (g) licet
iis qui collocationem verborum non admodum curarunt, annumeratur
à Dionysio Halicarnasseo. (h) At longe majorem habuit rationem re-
rum, quarum peritissimus, & veritatis, cujus amantissimus fuit: usque
adeo, ut Zenonem Rhodium (i) reprehendar, quod dictionis elegan-
tiae magis quam rerum inquisitioni & argumenti sui tractationi studium
impenderit, jubeatque, se (k) sicubi de industria mentiri compertus
fuerit, citra veniae spem increpari, uti vicissim ex ignoratione lapsus sibi
tanquam homini in tam longo praesertim opere dari cupit veniam. Sin-
gulare est, quod Joh. Hoornbeeckius p. 39. Orationum refert de Ca-
rolo Maetio, qui quando ad correctionem interpretationis Belgicae Bibliorum se
accingeret, crebra Polybii lectione mentem imbuebat, quod ejus Phrasin ad Graci in
Novo testamento textus intelligentiam non parum momenti adferre arbitraretur.
Vide &, si placet, Alex. Morum ad Galat. II. 13. ubi notat Paulum Apo-
stolum frequenter vocibus uti Polybianis.

II. Scripsit Ἱστορίων βιβλία μ'. *Historiarum de rebus toto
fere terrarum orbe per annos LIII. (l) gestis (unde ipse opus suum
vocat ἱστορίαι καθολικαί (m)) ab anno primo Olymp. CXL. & initio
belli Punici secundi, ubi desierant Timaeus (n) & Aratus Sicyonius, (o)
ad eversionem regni Macedonici, sive Persen Macedonum (p) Regem
à Ro-*

C c c c c

à Ro-

(f) Lucianus Macrobiis T. 2. p. 474.

(g) Casaub. dedicatione Polybii ad Henricum IV. p. 43.

(h) περὶ συνθέσεως ὀνομάτων T. 2. p. 5.

(i) Excerpt. Peiresc. p. 75.

(k) Excerpt. Peiresc. p. 81. seq. adde lib. XII. c. 5. Uberrus Folieta in dissertatione de si-
militudine normæ Polybianæ, sive utrum Historia non sit nisi verarum rerum
narratio, ut sentit Polybius

(l) Polybius lib. 3. c. 4. Zosimus lib. 1. sub init.

(m) Polybius Lib. 2. c. 37.

(n) Lib. 3. c. 32.

(o) Lib. 1. c. 3.

à Romanis victum Olymp. CLIII. i. *libros quadraginta*, quorum duo primores veluti introductionis loco præmissi strictim persequuntur (q) Reip Romanæ res à capta per Gallos urbe, duce Breno Olymp. XCVIII. ad primam trajectionem in Siciliam, atque inde paulo disertius usque ad initium belli Punici secundi. Ut vero diligentissimus fuit in rebus Romanorum describendis, ita egregie quoque explicavit res Carthaginiensium, Achæorum, Macedoniæ, Syriæ, Egypti, Ponti, Cappadociæ, Persidis aliarumque gentium, multa de ingenio ducum, de re militari, de ratione & forma rerum publicarum, de causis interioribus, initiis ac modo gestorum præclare observavit, ubique præstans recti etiam in hoste laudatorem, inimicum vitii, prudentiæ ac virtuti plus tribuentem quam fortunæ & confictis prodigiis, cultorem tamen Dei divinæque providentiæ religiosum: (r) Historicum denique non minus narratione integra ac fide digna, quam saluberrimis monitis studentem prodesse lectoribus suis, licet ob hoc ipsum non desint, qui eum insectentur, ut post Seb. Maccium Italum satis acerbe nuper fecit Vignolius Marvilius Miscellaneorum T. 2. pag. 21. Latine lingvæ peritus Polybius libros Censuales & alia ejusmodi monumenta Romæ commendatione Scipionis à Capitolina æde utenda accepit, de pluribus ex Lælii ore & memoriis factus est certior, testatur etiam (s) se incidisse in indicem sive tabulam æneam scriptam ab Hannibale, cum in Italia ille versaretur, & hanc se secutum, unde Punice etiam calluisse possis suspicari. Ex historicis, qui ante ipsum scripserunt, plurimum tribuit Arato, minus contra fidendum docet Philino, Fabioque & Phylarcho, Chæreæque ac Sosilo, quorum duorum scripta non historiam sed fabulas ex tonforis officina referre affirmat.

III. Ex illis quadraginta libris (quibus adhuc integris usum Cæsarem Bryennium suspicatur Possinus in notis p. 114.) non plures hodie integri exstant, quam *primores quinque*. E libris VI. usque ad XVII.

(p) Lib. 3. c. 32. Steph. in *μεγάλη πόλις* Suid. in *πολύς*.

(q) Confer Synopsis Chronologica Hist. polybianæ T. 2. edit. Gronov. p. 1586. seq.

(r) Casaub. dedicatione Polybii p. 41. seq. Mottæus Vayerus Tom. 1. Opp. p. 245. edit. in folio. Vide & Xiphilinum in Augusto p. 41. ubi Polybium excusat, quod prodigiorum in historia rationem non habuerit. *Εἰ μὲν ὅδ' αὖ γενέσθαι νομίζων μεμπτῶς, πλήρης γὰρ τῶν ταύτων ἡ ἱστορία. Εἰ δ' ὥς ἔχ' ἰσορῆσας γε αὐτὸς, συγγνωσῶς, συγγράφῃ γὰρ προπεχείρησθαι.*

(s) Polybius lib. 3. c. 33.

XVII. excerpta tantummodo ad nos pervenerunt, quæ *Isaacus Casaubonus* suspicatus fuit esse partem epitomes quam è Polybii opere fecisse extremis vitæ suæ temporibus traditur *M. Valerius*. (1) Sed merito hæc viri docti conjectura parum credibilis visa est *Henrico Valesio*, qui eam refellit & excerpta ab epitome distinguere docet in prolegomenis ad excerpta Peiresciana, licet probatam etiam *Mottano Vayero* Viro ingenioliissimo. In Bibliotheca (u) Augustissimi Imperatoris in codice Historico 25. & 30. atque adeo bis exstant manu exarata excerpta adhuc inedita libri XVIII. & XIX. quæ in lucem protrahi operæ pretium sit. Post hæc enim verba, quæ in editione Casauboni & Gronovii ultima sunt libri XVII. *ὅσα ἐκ τῆς ὁμοῦ διασπείων τὴν ὁμοῦ ἀπολογίαν τὰς ἐξ ἑαυτοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῆς*, sequuntur in illis codicibus: *πολυβίου ἐκ τῆς ἱστορίας*. *Ἐγὼ δὲ καὶ τὴν ἐκ τῶν βιβλίων ἐπὶ παραγὰς κατελιπὼν, ὅτι λαβὼν τὸν ἀρμόζοντα καιρὸν συγκρίψιν ποιήσωμαι τὴν καθολικὴν ῥωμαίων καὶ μακεδόνων. Ὅμοιον δὲ καὶ* &c. Deinde post excerpta è libro XVIII. *πολυβίου ἐκ τῆς ἱστορίας*. *Περὶ τῆς Σκιπίωνος καὶ Ἀφρικανῆς ἡγεμονικῆς ἐμπειρίας*. *Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τῶν νεανίσκων πρὸς τῶν ῥωμαίων ὁπτιχόντες παρὲν καὶ τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ καὶ καλὸν διαφορὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν* &c. Denique excerptum *πρὸς Μιθριδάτην*, quod incipit: *ἐστὶ τοίνυν ἡ Μιθρία κατὰ τὴν τὸ μέγεθος τῆς χώρας ἀξιοχρεὺς* &c. Libri quinque primores & excerpta jam edita è libris sexto usque ad decimum septimum (x) exstant etiam in manuscripto Codice præstantissimo Augustæ Vindelicorum, cujus varias lectiones edidit & illustri viro *Johanni Capellano* dicavit *Johannes Henricus Bæclerus* Vir Clariss. Argentorat. 1670. 4. Harum omnino ratio habebitur in nova, si quando curanda erit, Polybii editione. Alia ex historiis Polybianis excerpta de legationibus jussu *Constantini Porphyrogeniti* (y) pridem selecta, Græce edidit *Fulvius Ursinus* Antvverp. apud Plantinum 1582. 4. ad dictis eruditis suis notis & aliis fragmentis à se collectis, in quibus sunt quædam è *Suida*, quæ ipse ex sola conjectura parum certa, imo ut *Valesius* (z) observavit non raro falsa Polybio tribuit. Denique alias præ-

Ccccc 2

(1) Plutarchus in Bruto p 985.

(u) Nesselius parte V. Catalogi Bibl. Vindob. p. 54. seq. & p. 56.

(x) Decimi octavi quoque excerpta legi in illo codice notavit in suo Catalogo *Elias Phili-gerus*. Sed errore numerorum deceptum virum optimum notavit *Boeclerus*.

(y) De his excerptis ago infra lib. VI.

(z) Valesius præf. ad excerpta Peirescæ.

claras eclogas de virtutibus & vitiis ex eodem Polybiano opere ejusdem Constantini jussu excerptas (a) codice Fabricii Peirescii usus *Henricus Valestinus* vir eruditissimus græce & latine in lucem edidit cum notis Par. 1634. 4.

IV. Editiones Polybii Latinae.

Interprete *Nicolao Perotto* libri V. Rom. 1473. & Brixie 1488. fol. Perottus versionem suam inscripsit Nicolao V. pontifici Max. cujus auspiciis eam adornandam in se susceperat. Prodiit deinde Polybius itidem, (latine ut putare se ait Gesnerus in Bibl.) Basileæ apud Frobenium & Henricum Petri ante Annum 1545. de quarum neutra editione mihi alio testimonio constat. Ceterum editus est iterum Lugd. 1554. 8. Basil. 1557. 8. Genev. 1597. & 1608. 12. in quibus editionibus præter libros quinque à Perotti versione, habentur excerpta è proximis duodecim libris, interprete *Wolffango Musculo*.

If. Casaubono interprete, libri V. & ex libris VI - XVII. excerpta, tum excerpta de legationibus & *Aeneæ* *Tactica*, cum prolegomenis ejusd. Casauboni ad Polybium. Francof. typis Wecheliani A. 1610. 8. Ad hanc versionem suscipiendam plus simplici vice hortatus Casaubonum est *Josephus Scaliger*. Nam illa *Musculi*, inquit, *ridicula est: Perotti ad quinque libros, manca, aliam non vidi*. Epist. 114. Casaubonus ipse Epist. 413. *Perottus latine quidem loquitur, sed longe ab auctore discedit. De Musculo nihil dico, in quo præter egregiam voluntatem nihil invenio, quod laudem. Habeo in manibus Pompeii Amasii versionem eorum, quæ ex interpretatione Musculi vulgo leguntur. Bellem vidisses, ut consilium dares, ac quiescendum ne in ea sit, annon. Elegans profecto est & compta. Sed vir probus hac cautione usus est, ut obscurissimas quasque *ὀξεῖας* non attingeret, contentus lectorem monere, petiposse eorum versionem à Musculo. Nobis vero non licet esse tam securis. Respicit Casaubono*

(a) Quæ in hisce excerptis p. 146 seq. leguntur de Scipione ex *Joh. Henr. Boetlerii* novæ versione & annotationibus illustravit Argentorat. 1699. 4. sub titulo: *Scipio Polybii colloquio Academico accommodatus*. Hæc diatribæ paucis foliis constans non legitur inter dissertationes Boetlerii Academicas junctim editas Argentor. 1701. 4. In *Nic. Bellermontani* dissertationibus Academicis ad optimos veteris & novæ Historiæ Scriptores undiquaque ut *Jac. Thomassinus* §. 239. de plagio obsecrat corrasis, & excusis Francof. 1686. sunt etiam Polybium spectantia quædam pauca.

Calaubonus Eclogam primam & tertiam è sexto Polybii libro de diversis rerump. (b) formis deque Romanæ præstantia, quæ (c) Pompilio Amaseo (Romuli Amasæi, qui Paulaniam & Xenophontis quædam latine convertit, filio) interprete prodierunt Bononiæ A. 1543. 4. Idem Calaubonus Epist. 425. "Tandem imperavi ipse mihi, & versionem à me expressi, vel potius initium versionis. Kalendis enim Novembris (A. 1605.) prima ejus ducta est linea. Scis quam non contemnendus Perottus sit, qui vir, si græcarum literarum cognitionem habuisset, in eo genere scriptionis pæne mihi regnare videretur. Sed rudem fuisse ἑλλωνισμὸν reapseprehendimus, sic tamen ut τὸ καλοκαγαθὸν Musculum, qui fragmenta vertit, multis parasangis anteciret. Epist. 426. *In Polybio scis me nunc esse, cujus versionem ne me paniteat fuisse aggressum, Perotti interpretis fatuitas facit, qui mille amplius locis omisso Polybio Livium descripsit nobis, quare merito Itali sui latinitatem homines sunt admirati. sed de fide illius, quod prædicat Jovius (d) quis ferat a quo animo? irascor & vehementer quidem.* Confer Calauboni præfationem, p. 71. seq. Etiam Vincentio

Cccc 3

Opisq-

(b) Hanc Polybii elegantissimam dissertationem expressisse videri potest Machiavellus lib. 1. diff. in decadem primam Livii cap. 2.

(c) Præter illas duas eclogas ex ejus versione editas Calaubonus in præf. ad Polybium testatur è Sylburgii Bibl. ad manus suas pervenisse schedam parvam titulos XVI. continentem variarum lucubrationum quas hic Vir doctissimus Amulsius illustrando Polybio composuerat. *Postea, inquit, etiam literis viri Magnifici datus est. Et si sumus admoniti exstare adhuc alibi in Italia eorum libellorum nonnullos, qui si ab eruditissimis hominibus fuerint aliquando publicati, fructuosam eorum lectionem studiosa juventuti futuram non dubitamus. Nos eorum nihil vidimus, præter versionem eclogarum quas Musculus sermone Romano expresserat, in quo multum admirati sumus difficilissima quadam fragmenta ab Amaseo non esse versa sed Musculi translationem resertam, à Pompilio Livio percastigatam. Erant tamen in ea. quædam duces, scheda aliquot tituli præfixam applicationem pollicentes & ejus ecloga, quæ Romana militaria declaratur, & omnium penitus locorum hujus secunda partis affinis argumenti, quæ omnia hactenus cum invisa nobis atque incomperta sunt, nihil habemus, quod amplius de iis dicamus.*

(d) Jovius p. 32. *elog. Exinde Roma Græcas literas pertinaci studio confectus (Perottus) fretusque Bessarione genitore suo, adeo exacte feliciterque profecit, ut ab eo Polybii gravissimus historiæ scriptor latinitati daretur. Non desuere tamen ex amulis, qui ejus auctoris translationem antiquissimam fuisse furtoque surreptam existimarent, quod Thucydidem, Diodorum, Plutarchum & Appianum clarissimo ingeniorum certamine converforum Polybii egregia fide latinus æquabili ac prædulci Romanæ sermonis puritate præfatus antecedit.*

Opſopæo notante Perotrus non paucos locos prætermiſit, & interdum totas ſubterſiliit paginas, quavis Franciſcus Sabinus Perotti Polybio nihil affirmat eſſe politius. Confer Anton. Borremannii Varias lect. c.X. p. 117. & Leonhardi Nicodemi additamenta ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi p. 185. ſeq.

V. Editiones Græcolatinæ.

Hagenœnſis librorum quinque, apud Secerium, cum verſione Nic Perotti ſeparatim adjecta A. 1530. fol. Præſationem addidit *Vincenſis Opſopæus*, ex cujus codice hæc editio recensita eſt.

Baſileenſis A. 1549. fol. apud Hervagium, librorum quinque, cum ſeparatim ſubjuncta verſione Perotti, & excerptorum è proximis libris uſque ad XVII. cum verſione *Wolgangi Muſculi*, qui Hervagiano MS. cum codice Auguſtano per Xyſtum Betulejum A. 1548. collatus uſus illam verſionem, cum Tiguri exſularet, adornavit alieno rogatu, ætate jam grandi. Excerptum è libro XVI. de prælio navali circa Chium primus Græce vulgavit illuſtraveratque *Lazarus Bayſius* libro de re navali edito primum A. 1537. & noviffime reſuſc. T. XI. Antiq. theſauri Gronoviani pag. 581. ſeq. Proſitetur autem Bayſius illud accepiſſe ſe à Victore Fauſto. Cujus, inquit, copiam mihi fecit Victor Fauſtus, dum Venetiis à Rege Chriſtianiffimo legatus commoraretur.

Parifiſienſis A. 1609. typis luculentis fol. apud Drouartium, curante Viro incomparabili *Iſaaco Caſaubono*, qui libros quinque primores è codicibus MSS. tribus, Regis Galliæ, Bavarico & Anſonii Verderii, (ſed, in quo duo tantum primi librarii) emendavit, adhibitis inſuper vetuſtiſſimis membranis Urbini Ducis, in quibus excerpta ex primis libris XVII., atque adeo quinque etiam illis continebantur. Excerpta è libris VI - XVII. recensuit ad fidem tum earundem membranarum, tum aliorum codicum MSS. Regii, Memmiani, & Franciſci Piſthoei, quod, inquit, *deprehendimus eſſe illud ipſum unde Baſileenſis editio fuerat deſumpta*. Codicem Cardinalis Joyeuſſii Rothomagenſis Archi-Ep. demum inſpexit abſoluta jam ſua editione. Excerpta legationum à Fulvio Urſino pridem edita emendavit & ſupplevit è codice MS. Andreæ Schotti, & è codice excerptorum à neſcio quo Theodoſio parvo *, quæ tum idem Schottus ad Caſaubonũ miſerat, tum Caſaubonus ipſe in quæ

* Titulus excerptorum in MS. Codice Thuaneco: Ο ἑρμηνεύς τὸ πᾶν τὸν Θεοδοσίῳ ἐστὶν ὁ μικρὸς.

Bibliotheca repererat Thuana. Univerſa jam recensita, & eclogas quidem legationum primus Vir doctiſſimus fide, eruditione, & elegantia inſigni vertit latine, fragmenta non pauca collectis à Fulvio Urſino adjunxit, & Synopſi Chronologica Polybium illuſtravit. Addidit etiam *Æneæ* Polybio memorati Poliorceticum, ineditum hæſtenus, cum verſione & annotationibus, de quo infra hoc ipſo capite dicam.

Hæc editio ad verbum reſuſa eſt eodem anno admodum niti-
de *Hanovia A. 1609. fol. typis Wechelianiſ.*

Ex commentariis vero, quos in Polybium molitus fuit Caſaubonus, illos tantum habemus in librum primum, tanto viro digniſſimos, atque ut vere Morhoſius i. Polyhiſt. p. 220. aureos, qui poſt au-
ctoris obitum lucem viderunt Pariſiis * A. 1617. 8. deinde Bœclero
curante reſuſi Argentorati A. 1654. 8. ac denique in Gronovianam
Polybii editionem, de qua mox, recepti. Ex horum lectione incer-
tum eſt, majoremne uſum & voluptatem capiant ſtudioſi, an dolorem,
quod non minus maxima elegantiſſimi operis parte carere coguntur,
quam *Apparatu* Caſauboni *ad Commentarium Polybianum*, quo militiæ Græ-
cæ & Romanæ aliarumque gentium veterum explicationem, fortunam
& cum hodierna comparationem tradere inſtituerat, tum *indice Græco in*
Polybium & tractatu de ſtylo Polybiano, quæ Parentem ſuum in affectis ha-
buiſſe teſtatur in præfat. ad notas ſuas p. 201. ſeq. & 222. filius Mericus
Caſaubonus. Polybii Caſaubono præmiſſa eſt dedicatio ſive Episto-
la lectu digniſſima ad Henricum IV. Galliæ Regem, qua præclare diſſerit
de uſu ac præſtantia Hiſtoriæ, tum de Polybio ipſo ejusque virtutibus,
quem cum aliis Hiſtoricis veteribus conſert, & ab impietatis crimine
abſolvit.

Amſtelodamenſis A. 1670. 8. 3. Volum. editore *Jacobo Gronovio*
V. Cl. qui Parenti ſuo Joh. Friderico Gronovio eam inſcripſit. Præter
ea, quæ in Pariſienſi & Hanovienſi leguntur omnia, in hac reperies (1)
commentarios Caſauboni poſtumos in librum Polybii primum, (2)
Excerpta de virtutibus & vitiis è Polybiano opere, cum verſione & notis
Henrici Valeſii: (3) *Merici Caſauboni* notas ante hac ineditas in quinque
primos Polybii libros, ex parentis ipſius *Iſaaci* caſtigationibus collectas
quas oræ codicis Baſileenſis vel etiam Pariſienſis ſuæ alleverat, in quibus
modo vera lectio Polybio reſtituitur, modo verſio caſtigatur, quæ in-
ter-

* In Lipenii Bibl. Philoſophica perperam traditur Polybium Caſauboni Græcæ & latine
prodiſſe pariſ. 1617. 8.

terdum jam tum non Græcis editis sed illis correctionibus respondet, (4) *Fulvii Ursini* notas ad excerpta legationum, quibus præcipue confert Polybium cum * *Livio*, qui cum frequentissime est secutus, & non raro ad verbum expressit, licet nonnunquam etiam ab eo dissentit nominatim ut lib. XXXIX. 52. (5) *Jacobi Palmerii* à *Grentemefnil* animadversiones ad varia Polybii loca, quas ediderat in *Observationibus* suis ad scriptores Græcos Lugd. Bat. 1668. 4. (6) Polybii fragmenta, post *Fulvii Ursini* & *Casauboni* curas ab *H. Valesio* & *Jacobo Gronovio* è *Suida* porissimum collecta & ab *Æmilii Porti* hallucinationibus hinc inde vindicata. (7) *Jacobi Gronovii* ad Polybium notas, in quibus *Casauboni* quoque plus simplici vice notatur interpretatio. (8) *Indicem* pleniorē & accuratiorē.

VI. Ab eo tempore nonnulla Polybii loca illustravit *Marcus Meibomius* Vir Cl. in libro de fabrica triremium ** p. 70. seq. castigatis subinde *Casaubono*, Gallico interprete *Ryero* (quem errores augere potius quam tollere affirmat) & *Jacobo Gronovio*. Idem p. 148. seq. exhibet pugnam navalem ad Chium à Polybio lib. XVI. descriptam cum nova sua versione & eruditis animadversionibus, ad quarum calcem subjungit hæc verba: *His perlectis spero judicaturum lectorem antiquitatis peritum, interpretatione, quam edidit Casaubonus & castigationem fieri posse* (hoc aliquot exemplis etiam docuerat *H. Valesius* præfat. ad excerpta *Peiresciana*) & *Romani sermonis perspicuitate aliquanto ornatiorē. Notas hujus viri in primum librum, quod post obitum suum edita, rigidius excutere nolim. An præstare possim in ceteros, quantum ab illo fuit expectatum, mallem, si etiam*

- * De *Livii* & *Diodori Siculi* imitatione, quæ polybium in *Historiis* suis expresserunt, notata etiam nonnulla sunt à *Bœcklero* ad calcem *Variar. Lectionum* è codice polybii Augustano p. 169. seq. Quod vero polybius à *Livio* XXX. 45. non alio elogio maciatur, quam *haudquaquam spernendi auctoris* (h. e. testis, ut vocabulum illud recte intellexit illustis *Grotius*) non duxerim loliginis vel invidiæ esse cum *F. Ursino Palmerio*. Cl. Clerico l. artis Criticæ p. 463. non magis quam impietatis, cum *Forcennius* dixit non contemnendum, sed *ἀντίοιμα* gravitati historiæ convenientem & polybio non minus honorificam, quam quod *Ciceroni* 3. offic. c. 32. audit *Polybius bonus auctor imprimis*, & *Straboni* IX. p. 422. *ἀντὶ τοῦ ἀξιόλογος*. Confer exempla hujus figuræ notata à *Casaubono* p. 1547. seq. edit *Gronovii*. *Vossio* IV. R. 8. *Instit. Orator. Crenio* IV. animadvers. p. 51. seq. *Joh. Rualdo* in vita *Plutarchi* p. 58. seq. *Elia Boherello* ad *Origenem* contra *Celsum* p. 4. *Menagio* ad *Laertii* II. 97. *Joh. Weitzio* ad *Terentium* pag. 644. *Drusio* ad *Sirach*. XV. 13. *Tan. Fabro* ad *Longinum* p. 223. edit. *Tollii*. ** prodiiit Amstelodam. 1671. 4. recensit *T. Is.* thesauri *Antiquitatum Rom.* *Graviani*,

acium esset, in publicum prolato hoc scriptare perpetuis commentariis illustrato præbère, quam varia pollicitatione doctos homines suspensos tenere.

Cum diligentissimus fuerit in re militari Romanorum describenda Polybius libro VI. excerpt. cap. 17 - 40. illum locum separatim latine non infeliciter transtulit *Janus Lascaris* homo Græcus, Basil. 1537. *ΠΕΙ ΤΕ ΑΠΛΟΤΕ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΝ*, postea eruditis commentariis illustravit *Franciscus Patricius* in opere de militia Romana (quod ex Hætrusco idiomate in latinam linguam à præclaro viro Ludolpho Neocoppo translatum in thesauri Græviani tomo decimo habent studiosi) tum *Justus Lipsius* in Libris V. de militia Romana, de quo videnda censura *Casauboni* in Epist. 21. ad Bongarsium, denique *Hermannus Raderus* *Sebelius* in dissertatione de castris & agmine Polybiano, quæ cum aliis hujus argumenti ab eodem viro elegantissimæ doctrinæ concinnatis diatribis in eodem thesauri antiquitatum Romanarum tomo decimo occurrunt.

Interpretibus Polybii quodammodo etiam accensendus *Leonhardus Aretinus* est, ejus enim de bello Punico libri duo Paris. 1512. & Augustæ Vindel. 1537. 4. veluti in Livii supplementum editi magnam partem è Polybio sunt expressi. Prior agit de bello Punico primo, posterior de seditione militis conductitii, & populorum Africæ à Carthaginiensibus defectione, bello item Illyrico & Gallico. Sed illam quidem Livii è Polybio & aliis optimis scriptoribus supplendi spartam longe plenius feliciusque ab eo tempore ornavit *Job. Freinsbemi* Vir egregius, de quo dixi in Bibliotheca latina. Continuationem historiarum Polybii sive libros *τρεῖς πολύβιον* olim composuerat *Strabo*, quorum secundum laudat libro XI. Geograph. p. 515. XLIII. libris illud Strabonis opus constituisse testatur *Suidas* in *Πολύβιου*, ubi addit *Posidonium* quoque Olbiopolitem Sophistam, Polybii historias continuasse. *Scylax* vero Caryandensis Mathematicus & Musicus scripserat teste eodem *Suida* *αἰτιαθεὶς πρὸς τὸ πολυβίου ἱστορίαι*, quod viri docti ita intelligunt, ut adversus Polybium scripserit. Potest & ita accipi, ut composuerit Historiam Polybianæ æmulam, quemadmodum *Alanus* hoc sensu poema suum latinum inscripsit *Anti Claudianum*: & *Homero* Amazones appellantur *αἰπὴναιραι* *Iliad* γ. 189. quod *Scholias* bene explicat *αἱ ἰσχυρὰ δυνάμειν ἀνδράσιν*.

Apud *Vossium* Hist. Gr. libro IV. p. 510. legas è *Suida* referri *Cleoxenum* & *Demeoclitum* egisse de Persis, eorumque historiam ex-

D d d d

orna-

ornatam à Polybio. Sed Suidæ locus ita legendus : κλεινὸν καὶ Δαρμάκλειον, ἐξαίψου παρὰ πυρσῶν (de ratione significandi in bello per fasces elatas sive ignes) ὧν (scil. πυρσῶν) τὴν πραγματείαν ἐπεξηγήσατο Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης. Confer Polybii lib. X. excerpt. c. 42. seq. Colomesium ad Gyraldum p. 403. Suidam ipsum in 'Ανείας.

VII. *Versiones Polybii in linguas vernaculas.*

Germanice è versione Guil. Xylandri Basil. 1574. fol. quæ reliquis vernaculis longe præfertur à Casaubono, dedicat. p. 23. *Non etiam desuere, qui in vulgares linguas tantum Polybii verterent, quantum latine expositum inveniebant : sed tamen vertere est Romana interpretationis sexcentos errores aliis totidem committere, atque interim græca lingua peritiam in prima libri fronte mentiri. Ironicam excipio Germanicam versionem ab homine longe eruditissimo profectam, sed quod res arguit, & alia ejus scripta testantur, variis semper curis occupato.*

Italice per Lud. Dominicum Venet. 1546. 8.

Gallice post veterem versionem è latina Perotti concinnatam qua Polybium libenter & sapius perlectum à Carolo V. Imp. narrat Christophorus Pezelius præf. ad Chronicon Strigellii A. 1586. editum, transtulit Petrus Ryer Casaubonum fere secutus Paris. 1655. fol. 1670. 12. 3. Volum. 1669. 8. 2. Vol.

Anglice interprete Henrico Sheers cum vita Polybii & judicio de ejus scriptis, auctore Johanne Dryden. Lond. 1699. 8. 2. Vol.

Scripta Polybii deperdita.

VIII. Scripserat præterea Polybius libros III. de vita & rebus gestis Philoæmenis ducis Achæorum, ut ipse testatur lib. X. (excerpt. Peitesc. p. 28.) Εἰ μὲν ἂν μὴ κατ' ἰδίαν ἐπιποιήμεθα τὴν περὶ αὐτοῦ (Φιλοποίμην) συντάξιν, οὐδ' ἂν διανουμένη καὶ τίς μὴ καὶ τίνων, καὶ πῶς ἀγωγῶν ἐχρήσασθαι νεώτερον, ἀναγκαῖον ἴσθαι ὑπὲρ ἑκάστη τῶν περιηγημάτων φέρει διηλογοῦμεν. Ἐπει δὲ πρὸς τρεῖς βιβλίους ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως τῶν περὶ αὐτοῦ ἐπιποιήμεθα λόγον, τὴν περὶ παιδικῶν ἀγωγῶν διασφῶντες καὶ τὰς ἡθικαὶς καὶ πολιτικαῖς πράξεις, ὅλην κ. τ. λ.

Suos de instruenda acie commentarios commemorat Polybius lib. IX. excerpt. c. 16. ὑπὲρ ὧν ἡμῶν ἐν τοῖς περὶ ὁπλιστάξεων σημειώμασιν ἀκριβεστέρων δεδιώταται. Etiam inter scriptores τακτικῶν laudatur Polybius ab Aliano c. 1. & Mauricio lib. Tactic.

Sin-

Singulari opere descripsisse bellum Numantinum * colligitur ex his Ciceronis lib. 5. Epist. 12. ad L. Lucejum : Deesse mihi nolui, quin te admonerem, cogitares conjunctene males cum reliquis rebus nostra contexere, an ut multi Græci fecerunt, Callisthenes Troicum bellum, Timæus Pyrrhi, Polybius Numantinum: qui omnes à perpetuis suis historiis, ea, quæ dixi, bella separaverunt, tu quoque item civilem conjurationem ab hostilibus externisque bellis sejungeres.

Epistola suæ ad Zenonem Rhodium de Laconicæ situ, quem perperam ille in historia sua tradiderat, meminit Polybius lib. XVI (Excerpt. Peiresc. p. 80.) his verbis: Περι τῆς τῶν ἀγροῦς τῆς καὶ τῶν Λακωνικῶν, διὰ τὸ μεγάλῳ εἶναι τὴν ἀπόστασιν, ὥστε ἀκνητοὶ γράψαι καὶ περὶ αὐτῆς ζῶντα &c. Ceterum de illa situs Laconicæ ignoratione, eo quod gravis esse error videretur (confer quæ in iisdem excerptis dixerat Polybius p. 73. seq.) ad ipsum Zenonem literas scribere non dubitavi, hominis ingenui esse arbitratus, non ex alienis erratis gloriam captare, quod nonnulli solent: sed non nostris tantummodo, verum etiam alienis commentariis utilitatis publicæ gratia, quantum in nobis est, curam atque emendationem adhibere.

De habitatione circa æquinoctialem, sive quod Zona torrida non sit destituta incolis, singulari libro disputasse Polybium docet Geminus Element. Astronomic. c. 13. Πολύβιος ἐν ὁ ἰσοπελάγῳ πεπερασμένῳ βιβλίῳ ὁ Περὶ τοῦ ἔχει περὶ τῆς περὶ τὸν ἰσημερινὸν οἰκίσεως. Αὕτη ἔστι ἐν μέσῃ τῇ διακεκαυμένη ζώνῃ, καὶ φησὶν οἰκῆσαι τὰς τόπας, καὶ εὐκρατοτέραν ἔχειν τὴν οἰκίαν τῇ περὶ τὰ πέρατα τῆς διακεκαυμένης ζώνης οἰκάντων. Hoc Polybii opus respicit Achilles Tatius in Isagoge ad Aratum c. 31. notans Polybium sex numerasse Zonas. οἱ μὲν γὰρ ἐξ ζώνας εἶπεν, ὡς Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος τὴν διακεκαυμένην εἰς δύο διαιρῶντες.

Librum etiam vel libros de Rebus publicis ab Historiarum opere diversos scripserit Polybius, si credimus Lipsio in præfatione ad Militiam. Sed è loco, è quo hoc repetit vir doctus, nihil tale necessario colligitur. Ecce tibi ejus verba lib. X. excerpt. c. 16. Περὶ τῆς τῆς μέγας ἐρηταὶ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ἡμῶν διὰ πλεονόντων ἐν τοῖς περὶ πολιτείας. De hac re (quomodo milites jurejurando adigantur ad fidem servandam) dicta sunt nobis plura superius, cum de Reip. Romanæ institutis ageremus. Manifesto respicit locum lib. VI. excerpt. c. 31.

Dddd 2

Alii

- * Quo Numantia Hispaniæ decus à Romanis eversa est A. U. C. 620. ol. CLXI, 3, octo vel novem ante obitum Polybii annis.

IX. *Alii Polybii.*

Fuit & alius Polybius Megalopolitanus senior, qui Philopoe-
meni adfuit in prælio adversus Machanidam Lacedæmoniorum Ty-
rannum Olymp. CXLIII. 2. cujus mentionem facit noster lib. XI. ex-
cerpt. c. 13. Alius Polybius itidem Megalopolitanus, cui Iosephus in-
scribit sermonem de Maccabæis, in codice, quo usus est Erasmus. Præ-
tereo Polybum * Medicum, quem Polybium nonnulli appellant, de
quo dixi lib. 2. c. 24. §. 5. tum Polybium quendam ineptum & insulsum
hominem, cui glorianti, quod ab Imperatore civitate donatus esset,
Demonax Philosophus, utinam, inquit, Græcum te potius, quam Ro-
manum fecisset, ut refert Lucianus in Demonacte T. I. p. 867, Poly-
bium Claudii libertum (Sveton. c. 28. Dio LX. pag. 684.) cui Seneca
consolationem inscripsit, fratris mortem lugenti. A. Firmium Poly-
bium è Collegio Puteolano Dendrophorum, apud Sponium pag. 55.
Miscell. Denique Polybium Episcopum scriptorem vitæ S. Epiphaniū
laudatum Meursio Cangioque in glossariis Græco-barbaris,

X. Post Polybium dicendus mihi ÆNEAS, illo licet anti-
quior, (a) *Tacticus* vulgo dictus, cujus librorum Epitomen confecit
Cineas (b) Thessalus, à Pyrrho legatus Romam missus Olymp. CXXV.
2. Com-

- Fuerunt & Polybus è pœcis Penelopes unus, Polybus vates apud Homerum & Cic. I. de divinat. Polybus Corinthiorum Rex, Oedipi expositi nutritor: Polybus Rex Sicyoniorum &c

(a) Non ab re dubitari posse affirmat Casaubonus, sitne hic Æneas ille Stympthalmus Arca-
dum Imperator, qui sicut testatur Xenophon in secundo *ἐλληνικῶν* circa tem-
pora pugne ad Mantinæam h. e. anno 2. Olymp. CIV. (male in editione Æneæ
Amstelod p. 1637 legitur XIV.) vivebat, & res Arcadum non sine laude forti-
tudinis & prudentiæ administrabat. *Idioma sane Peloponnesiacum ac nominatum
Arcadum prob. sibi notum fuisse cap. 27. de voce πόντιον agens ostendit. Equidem
non pro vero affirmare hoc non ausim, ita de eo nullus dubito, Æneam nostrum aut
equalem illorum temporum fuisse, aut non longo certe intervallo ab illis abfuisse.
Argumento sit etiam illud, quod machinas obsidionales commemorans, quæ Aristote-
lis ætate, ut ipse scribit, frequentius paulo usurpari, à grecis hominibus concipiebant,
arieris quidem & ἀντιπύρις nec non catapultæ ac testudinis saltem leviter memi-
nit, belephoros vero & πετροβόλον mangonorum ac similium, quæ posterius sunt
inventa, nullam facit mentionem.*

(b) *Εἰλητός* cap. 1. *Tact.* *ἐπεργάστο δὲ τὴν θωρίαν τὴν ταυτὴν Κινέας τε δὲ Πλά-
τών*

2. Composuerat hic στρατηγικά (c) βιβλία sive *commentarios de arte Imperatoria*, è quibus superest τακτικὸν καὶ πολιορκητικὸν sive *liber tacticus & de toleranda obfisione*, quem in Vaticana Biblioth. manu exaratum exstare pridem testatus est Simlerus: Verba ex illo græca laudato Æneæ nomine produxit Turnebus XXII. 26. & XXVII. 7. Adversar. denique ex codice Biblioth. Regis Galliarum manu Angeli Bergicii hominis græci scripto edidit & versione ac notis illustratum subjecit Polybio *Isaacus Casaubonus*, qui è Vaticano codice Regium manasse suspicatur. Paris. 1609. fol. & Hanov. anno eodem & Amstelod. 1670. 8. Ac latine tantum ad calcem Polybii è Casauboniana versione Francof. 1610. 8. & cum scriptoribus rei militaris Vegetio, Frontino & Æliano à Petro Scriverio recensitis Lugd. Bat. 1633. 1644. 12. In codice Mediceo membranaceo 700. amplius annorum non Æneæ sed Æliano tribuitur, legiturque hoc titulo: *Ἀλιανὸς Τακτικὸν ὑπομνήμα περὶ ὅπως καὶ πόλις πολιορκεῖσθαι ἀντέχειν*. Quod Rigaltio significans Frid. Lindenbrogius in literis datis 20. Jul. A. 1618. addit Judicium suum his verbis: *Casaubonus Æneæ nomine vulgavit, quam bene, ipse viderit, dictionem enim aliud arguere puto*. Sed non dubito veriore esse Vaticani & Regii codicis inscriptionem, & minus notum Æneæ nomen à librario forte mutatum in notius Æliani, præcipue cum in calce Msti Medicei legatur *Ἀνεὶς πολιορκητικὰ ἢ Ἀλιανὸς, καθ' αὐτὴν ἀρχή*. Longe alia quoque scribendi ratione utitur hic scriptor, quam Ælianus, & ad alios commentarios suos hinc inde provocat, ut ad *ὡρασκοευστικῶν βιβλίων* c. 7. 8. 20. *περιστικῶν* c. 14. & *στρατοπεδικῶν* c. 21. tum *ἀγκύσματα* sive *βιβλίων ἀγκυμάτων* exemplorum librum c. 11. 22. 28. 38. & in calce libri acturum se recipit *περὶ ναυτικῆς τάξεως*. Quamplurima exempla affert, sed antiqua omnia & Æneæ ætati congruentia, memorantur siquidem ab illo præter populos varios Aristagoras, Artabazus & Astyanax Lampfaci tyrannus cap. 31. Athenodorus Imbrius c. 24. Chares Athenienſis c. 11. Charidemus Orita c. 24. Datames c. 40. Dionysius

Dddd 3

ty-

ἔσαν ὁ στρατηγικὰ βιβλία ἰκανῶς συνταξάμενοι, ὧν ἐπιτομὴν ὁ θεαταλὸς Κινέας ἐποίησε. De hoc Cineæ opere Cicero IX. Epist. 25. ad Patum. *Summum me ducem intera tua reddidere*. Plane nesciebam te tam peritum esse rei militaris. Pyrrhi te libros ἔχει Cineæ videri lectuisse.

(c) *Suidas*: *Κινέας* ἑὸς ἔγραψε περὶ πυρσῶν ὡς Φησι Πολύβιος καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα. Legendum περὶ στρατηγικῶν ὑπομνήματα ex Polybii X. 40. ubi de facibus pyrsenturum sive περὶ πυρσῶν agit: *Κινέας βουλευθεὶς διαφθάρσασθαι τὴν τοιαύτην ἀπορίαν, ὅτ' αὖ περὶ τῶν στρατηγικῶν ὑπομνήματα συντεταγμένον*. Vide & quæ notavi supra p. 596. & p. 598.

tyrannus c. 10. Euphratas Lacon. c. 27. Glus navarchus c. 31. Iphicrates c. 24. Iphydiades Abydenus c. 28. Istiaus c. 31. Leuco Bospori Rex c. 5. Nicocles praesidii praefectus post navale ad Naxum certamen c. 22. Pisistratus c. 4. Pytho Clazomenius c. 28. Temenus c. 18. & Timoxenus c. 31. Non pauca ex Aenea ad verbum repetit Julius Africanus in Cestis Casaubono observante: sed nominatenus nec ille nec Polyxenus, qui eo aliquando utitur, nec reliqui scriptores rei militaris mentionem ejus fecerunt) nisi in codice Tacticorum Leonis Imp. Vindobonensi, cui praefixa Lambecius uncialibus literis reperit nomina scriptorum, quibus Leo usus est, sub nomine ΜΗΝΑ, quod suspicor, latet ΑΙΝΕΙΑ. Loca quaedam ex Mito Mediceo Aeneae emendavit ac restituit *Jacobus Gronovius* Vir. Cl. in supplementis lacunarum in Aenea Tactico, Dione Cassio & Arriano de expeditione Alexandri. Lugd. Bat. 1675. 8.

XI. De AELIANI & ARRIANI Tacticis dixi infra libro IV. suo loco scripta utriusque referens: De commentariis Urbicii, Leonis & Constantini Porphyrogeniti &c. libro V. Itaque praesenti loco Aeneae tantum à me subjicietur ONOSANDER, Platonius Philosophus, qui scripsit *στρατηγικὸν λόγον* de Imperatoris institutione librum (Suidas vocat *Τακτικά περὶ στρατηγμάτων*, more suo, ut supra in Aenea, confundens *στρατηγήματα* & *στρατηγικά*) ad *Q. Veranium*, illum forte, de quo Tacitus meminit, unde de aetate Onosandri conjecturam licet facere. Memorat librum etiam Leo Imp. in Tacticis p. 215. *Ὀνoσάνδp· ὃ καὶ αὐτὸς στρατηγικὸν σωπάξας λόγον.*

Lucem vidit latine primum interprete *Nic. Saguntino* Basil. 1541. 1558. 1570. 8. qui scriptoris mentem ac stylum minus affecutus, optimo tamen exemplari usus Rigaltio videtur. Ab eo tempore transiit *Joachimus Camerarius* vir doctissimus, cujus versio à filiis edita est Norimb. 1595. 8. Hic unicum eumque corruptissimum librum nactus ingenio quo valebat plurimum & doctrina Onosandrum feliciter & elegantius expressit, sed ita ut veluti partes & membra, quae in codice graeco deerant, in ejus quoque versione non semel desiderentur. Graece primus è codicibus duobus Bibl. Mediceae & tertio recentiore edidit praestantissimus vir *Nicolaus Rigaltius*, & varias ex illis lectiones, quartoque Fed. Morelli subjecit, novam versionem suam & eruditae notas addidit, in quibus, ut in glossario suo Tactico Paris. 1601. 4. edito passim allegat scriptores Poliorceticos Tacticosque tum temporis adhuc ineditos. Prodiit graeco-latina illa Onosandri editio Paris. 1598. 4. & recusa

cusa est à Commelino A. 1600. 4. qui *Emilii Porti* castigationes adjunxit. In titulo memoratur & uberior *Jani Gruteri* commentarius, sed quem in libri exemplis, in quæ incidi, frustra quæsi. Cum dissertationibus quoque Politicis *Johannis à Chokier* editus est Onosander, græce & latine, additis Variis Lect. è codicibus MSS. Romæ 1611. 4. Moguntia 1613. 4. & parte 2. thesauri politicor. Aphorism. Leodii 1643. fol. Versio Rigaltii latina recusa fuit separatim Helmstadii 1619. 4. cum Basilii Imp. exhortationibus ad filium, itidem latine tantum subjunctis, & Ferrandi diaconi Carthaginienfis VII. regulis duci religioso observandis. *Italice* Onosandrum transtulit & commentariis illustravit *Franciscus Coccius* Venet. 1548. 8. quem cum Fabio Cotta Romano eundem esse existimat Gabr. Naudæus in Bibliographia militari p. 88. *Gallice* cum commentario edidit *Blasius de Vigenere* Paril. 1605. 4. *Hispanice* versum debemus *Diego* Gratiano, Barcinonæ 1567. 4.

Onosandri librum non una ex parte corruptum esse queritur Salmasius ad Spartianum T. 1. p. 96.

Commentaria Onosandri in Platonis Politiam Suidæ memorata interciderunt.

Salmasium antiquæ militiæ Græcæ scriptores illustratos atque in his Onosandrum edere constituisse testatur Gabriel Naudæus in syntagmate militari p. 498.

XII. Scriptores Græci de re militari, qui in Bibliothecis adhuc delitescunt.

Alexius.

Anonymus περὶ καταστάσεως ἀσπίδων à Rigaltio allegatus.

Alius *Anonymus*, quem Nicolaus Sophianus latine vertit & dicavit Cardinali Barberino.

Anthemii περὶ τῶν ὁπλῶν μηχανημάτων memoratur à Philandro ad Vitruvium X. 15. & in Vaticana atque aliis Bibliothecis exstat MS: sed de aliis potius quam militaribus machinis agit. Dixi de hoc Anthemio Tralliano qui Justiniani Imp. temporibus clauit, supra p. 548. & 563. Meminit ejus Procopius Cæsarensis lib. 1. περὶ κτισμάτων.

Asclepiodorus sive *Asclepiodotus*, cujus τέχνη μηχανική allegatur à Lambecio ad Codinum, num. 65.

Basilii

Basilii Patricii Naumachica.

Daimachi commentarios obsidionales Mithos ex Creta Venetias adve-
ctos vidisse se testatur Magius II. 8. Misc. T. 2. facis artium Græce-
rianæ p. 1330. confer, quæ supra p. 588. notabam in Athenæo. In
Bibliographiæ militaris Naudæi utraque editione, tum quam G.
Schubartus, tum quam Thom. Crenius curavit, perperam excusata
est *Damiaci*.

Epimachi Helepolin sive descriptionem Helepoleos in Vaticana & aliis
Bibliothecis exstare testatur idem Naudæus.

Leonis Imp. Naumachica.

Dionysii Longini sive *Longiniani* *Tactica* multi laudant & exstare ferunt,
sed ubinam locorum, neminem hactenus vidi, qui diceret, inquit,
Naudæus.

Nicephori Blemmida libellus de officio Imperatoris, quem inter Miscella-
nea edere voluerat Leo Allatius.

Nicephori Imp. de eventibus bellicis & excursione, in pluribus Bibliothe-
cis exstat, Viennensi, Ingolstadiensi, Vaticana, aliisque quas
refert Naudæus.

XII. Scriptores deperditi græci de re militari.

Alexander Pyrrhi F. Ælianus & Arrianus.

Archya *Tactica* ex Æliano memorat Scaliger Epist. 132. sed in Æliano
non reperio.

Bion Ælian. ubi Gaza legit Βρύων, Arcerius Βίτων.

Cincas Cicero, Ælian.

Clearchus Ælian. & Arrianus. Solensem Peripateticum Naudæus intel-
ligit, Arcerius ducem Græcorum in expeditione Cyri. Sed hunc
diserte removet Arrianus.

Demetrius Phalereus. Polyb.

Democritus. Laert. Suid.

Evangelus, cujus *Tacticis* delectatus Philopœmen, existimans τὸ τακτι-
κὸν τὸ ἀκρων τῆς πολεμικῆς τέχνης εἶσαν. Plutarchus Philopoemene
p. 358. 364. Ælian. Arrianus.

Eupolemus. Ælian. & Arrian.

Fronto. Ælian.

Harpocratio. Naudæus ex Æliano, sed apud Ælianum non reperio.

Her-

Hermias Ælian.

Hermolitus Tacticus. Eustath.

Iphicrates Ælian. & Arrianus, qui monet ducem non intelligi.

Macri *militarium libri II.* Index pandectis Pisanis præmiss.

Arrii Menandri lib. IV. id.

Pausanias, Ælian. & Arrianus.

Polybius Ælian. & Arrian.

Julius Pollux *tacticum & strategicum librum promittit lib. I.* Onomast. cap. 10.

Pofidonius Rhodius Stoicus. Ælian. & Arrianus.

Pyrrhus Rex. Cicero IX. 25. Epist. ad Patum, Ælianus, Plutarchus, Donatus in Eunuch. IV. 7. *Pyrrhus peritissimus strategematum fuit, primusque, quemadmodum ea disciplina per calculos in tabula traderetur, ostendit.*

Seraptes Ælian.

Tarrutini Paterni *militarium libri IV.* Index Pandectis Pisanis præmiss.

Xenocrates *tacticus* valde antiquus memoratur Laetio IV. 15.

CAPUT XXXI.

De DIODORO SICULO, aliisque Diodoris.

Diodori Siculi *atas. 1.* Quibus auctoribus profecerit, & qua ratione in scribendo sit usus. 2. *Ejus Historiæ Catholica libri XL. 3.* Librorum XV. qui ex his exstant argumentum. Ex reliquis fragmenta quadam. *Diodorus à variis defensus. 4.* *Ejus editiones atque interpretes. 5.* *Varij Diodori. 6.*

DIODORUS ex Argurio five Agyrlo * Siciliæ opido genus se du-
Eccce xille

xisse ipse testatur, licet Plinio in indice libri V, vocatur Diodorus Syracusanus. Vixit sub Julio Cæsare (ut Eusebius in Chron. ad A. MDCCCCLXVII.) & sub Augustorum Sordas auctor est, certe super-
vixisse videtur annum U. C. 746. quo Augustus ** tricesimo sexto post
interfectum Julium anno, Calendarium culpa Pontificum iterato de-
pravatum emendavit & bisexti non, ut ante post triennium, sed post
quadriennium *** intercalandi rationem restituit, quæ Josephi Scanti-
gæ observado est p. 156. ad Eusebium, probata inidem Vossio lib. II.
de Hist. Græcis c. 2. Post Cæsaris mortem scripsisse se innuit Diodorus
lib. V. p. 208. καὶ ἡμεῖς ὅ γὰρ καὶ ὁ διὰ τὰς πράξεις ἐπιτηδεύειν ὁ
ἐκείνου 211. ὅθεν τὰς καὶ ἡμεῖς χρόνους καὶ ἀποκλήσεις θεῶν. & in pro-
œmio voluit et historiam suam deduxisse usque ad bellum à Romanis
gestum contra Gallos, καὶ ὃν ἡ γὰρ γὰρ τῶν ἑλλήνων κείνων ἐστὶν διὰ τὰς πρά-
ξεις πρὸς ἀγορευθεὶς θεῶν &c. Similiter loquitur lib. IV. p. 158.

II. In eodem procæmio libri primi testatur se quo magis ac-
curatè de singulis scribere posset, nec locorum ignoracione peccaret,
magnam Asiæ & Europæ partem, Egyptum quoque (lib. I. p. 29.)
non absque periculis atque ærumnis perlustrasse, Latinæ etiam linguæ
gnarum ex priscis Romanorum commentariis ἐκ τῶν παλαιῶν ὑπομνη-
μάτων ἐκ πολλῶν χρόνων πετηρημένων res & gesta illorum describenda petiis-
se: quemadmodum res Egyptiorum, Assyriorum, Medorum, Persa-
rum, Græcorum, Callægiensium, Siculorum, Rhodiorum petiit ex
Herodoro, Ctesia, Berofo, Thucydide, Xenophonte, Philisto, Calli-
sthenē, Theopompo Chio, Apollodori Chronicis, Hieronymo Car-
diano & Marfya rerum Macedonicarum scriptore, tum Ephoro, Timæo,
Zenone Rhodio, Antiocho Syracusano aliisque: res Cretensium ex Epi-
menide, Dosiada, Soliscarte & Laosthenide. Nilis frequentem usum
Orationum & Rhetoricationum reprehendit in limine libri XX. ridens
eos, qui προσηύλετο ἐπιήσαντο πλεῖστον ἰσορροπίας, totam historiam
ἐπὶ ἀπὸ κατὰ τὴν συντομίαν fecere: contra præclarum ducit Historiæ enco-
mia

* Diodorus lib. I. c. 4. ἡμεῖς ἐξ Ἀργυρίου τὸ γένος τῆς Σικελίας οὐτες. Philippus Cluve-
rius II. 6. Siciliæ antiquæ contra Fazellum disputat scribendum Ἀργυρίαν & sane
dictum fuit Ἀργύριον, Ἀγύριον, Ἀργύριον, sed Tzetæ quoque ad Lycophronem
vocatur Ἀργυρίον, & hodieque nomen illi est S. Filippo d'Argirone.

** Vide Solinum c. 1. & Peravianum IX. 3. de doctrina temporum.

*** Cum Olympiade h. e. quadriennio bisextum confert Diodorus: ἡ δὲ Ὀλυμπιάς ἀνα-
ρῶνται κατὰ τέτταρας χρόνους, ἵνα δευτέρῃ οἱ Ῥωμαῖοι καλῶς βιάσωνται.

mia digna virorum præstantium, & malorum vituperationes intexere, (lib. XI. p. 266.) quibus iusta de rebus fama constet, & *εις ἀπαντα τὰν αἰῶνα* in omne ævum (p. 262.) posteris tradatur. Quæ vero sola lectorem offendere potest in ejusmodi Opere, universalem plurium gentium historiam per annorum ordinem tradente, interruptio narrationum, eam excusat lib. XX. (T. 2. p. 780.) Providentiæ divinæ assiduus est prædicator, bonis præmia, sceleratis justas, licet quandoq; seras tribuentis poenas: Sed quas præterea memorat hinc inde divinationes, prodigia & innumeras variis populis traditas creditasque fabellas, non ita se illis habuisse ostendit fidem, ut propterea superstitiosus scriptor à Vayero * dici jure meruerit, sed eas fideliter referendo boni historici officium implevit.

III. Scripsit Diodorus Historiam Catholicam sive res ab ultimis inde ætatibus usque ad Olymp. CLXXX. 1. *per cognita loca orbis* (*ἐν τοῖς γνωρίζοις μέρεσι τῆ οἰκουμένης* lib. 19. T. 2. p. 651.) *gestas libris XL.* Tempus Annorum triginta in hoc opere componendo insumsisse se testatur in proœmio, titulumque illi fecit *Bibliothecam*, quod hanc ex quorumcunque superiorum historicorum scriptis contexuisset, ut recte observat Joannes Rainoldus prælect. 100. de libris Apocryphis T. 1. pag. 1233. Plinius præf. Histor. natural. *Apud Græcos desit nugari Diodorus, & βιβλιοθήκην historiam suam inscripsit.* Justinus Martyr Cohortat. ad Græcos p. 10. *καὶ ὁ ἐνδοξότατος ὁ παρ' ἡμῶν ἱστοριογράφων Διόδωρος ὁ πῆς βιβλιοθήκας Ἰππικῶν ἐν τριακοντὰ ὅλοις ἔτεσιν, ** Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην ὡς αὐτὸς γέγραφε διὰ πολλῶν ἀκριβείων πειθελῶν καὶ αὐτόπτης τῶν πλείστων γεγονότων, πρὸς αὐτὸν ὅλα τῆς αἰῶνος ἱστορίας βιβλία γέγραπεν.* Eusebius lib. 1. præparat. c. 6. *ὁ Σικελιώτης Διόδωρος ἡνωμένως αἰετὶ τοῖς Ἑλλήνων λογιστὰς τοῖς ὡς αὐτὸς μίαν συναγροχῶς πραγματείαν ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν βιβλιοθήκην.* Præcipue diligentem rationem habet notationis temporum,

Eccccc 2

COP

* Mottanus Vayerus T. 1. Opp. edit. in fol. p. 302. loquens de Diodoro Siculo: *Si j' avais à le blâmer, ce seroit bien plutôt de la grande superstition qu'il fait paroître dans tous ses écrits, aussi bien que Tit. Live parmi les Latins.* Atqui, Livium ipse alibi Vayerus tuctur & superstitionis notam ab eo removel, ut in latinis scriptoribus notavi.

** Male interpres: *triginta totis annis Asiam & Europam peragravit.* Nam verba *ἐν τριῶντα ἔτεσιν* referri debent ad præcedentia, ut ex Diodori præf. constet.

complexus universis quadraginta libris historiam annorum à Troja † capta 1138. ut ipse in proœmio libri 1. & 13. annotavit. Et quanquam dolendum est, in Romanis præcipue rebus, non semper accuratissime temporum calculum ponere, & nomina, ut queritur Dempsterus corrumpere, pauci tamen scriptores veteres exstant, è quibus tanta lux definiendis temporibus & serici rerum à Græcis & aliis gentibus gestarum affulgeat, quam è Diodoro, licet ne dimidia quidem pars illius operis ad nos pervenit. Exstant enim libri duntaxat quindecim. *primores quinque* nimirum & *undecimus*, quique hunc excipiunt *usque ad viceimum*.

IV. *Primi quatuor* libri Theologiam resque antiquissimas & magnam partem ante Trojanas Ægyptiorum, Babyloniorum, Chaldeorum, Indorum, Scytharum, Arabum, Æthiopum, Libycorum, Græcorumque persequuntur, & in his fabulosa quidem non pauca, sed inter gentes illas pro veris gestis atque Originibus jactata & credita; Liber *quintus* (ΒΙΒΛΙΟΝ ΜΕΤΕΩΡΙΚΟΝ dicta ipsi Diodoro) Insularum celebriorum origines & præcipuas antiquitates perstringit. In quinque proximis erat memoria totius vetustatis regnorum * Orientis, quæ multum Historiæ sacre allucebat, tum Corinthiorum aliorumque Græcorum populorum, Romanorumque origines, & res per totum orbem gestæ à Troja capta usque ad Xerxis in Græciam expeditionem. Sed de illis nihil nobis præter exigua fragmenta superest. Liber *undecimus* incipit à Xerxis in Græciam irruptione Olymp. LXXV. 1. & Annalium more Historiam persequitur notatis ad singulos annos Archonte Atheniensis ac Romanis, quos minus quidem accurate digerit, Consulibus, & ad singulas Olympiades Olympionicis, quam laudatissimam industriam in omnibus reliquis libris adhibet, & res ab illo, quod dixi tempore per totum orbem gestas continuat usque ad tempora Philippi Macedonis, cuius temporibus liber XVI. & Alexandri Magni, qui liber XVII. destinatus, tum Alexandri successorum, quorum bella & varias res illorum ætate gestas, in tribus proximis libris exponit usque ad bellum, quo Antigonus ab æmulis Regibus superatus occubuit Olymp. CXLIX. Romanas res parce & breviter attingit Diodorus in libris, quos habemus, fusius describit de rebus Carthaginensibus, quæq; in patria sua Sicilia contigerunt, fu-

* Trojam captam supponit 408. annis ante Olympiades, secutus Apollodorum in Chron. ad Euseb. p. 158. hæc aliorum alia fuit sententia, ut notavit Joh. Christoph. Artopæus Prof. Argentoratensis Clariss. in diss. de incertitudine notationis temporum per Olympiades A. 1595. edita.

• Scal. ad Euseb. p. 156.

fufiffime de Græcis. In poftremis viginti libris Hiftoriæ telam eodem modo pertexuerat usque ad Olymp. CLXXX. & bellum à Cafare contra Gallos gestum : fed ut dixi, illi jam pridem interciderunt exceptis eclogis nonnullis ac fragmentis ab H. Stephano, F. Ursino & H. Valesio editis. Ex libro septimæ fragmentum de origine urbis Romæ servavit Syncellus p. 194. Dictionem Diodori simplicem ac perspicuam Hiftoriæque congruentem laudat Photius cod. LXX. Contra acerbiores Bordini & Lud. Vivis censuras eum defendunt Gerh. Vossius ac Mottanus Vayerus Gallus de Hift. Græcis, & ante utrumque, Apologiam Diodori scripserat Henricus Stephanus.

V. Primus quinque * libros primores latine vertit Poggius Florentinus, si modo versionis ille auctor, quæ Vincentii Oropœi iudicio non recte Poggio adscribitur. Neque enim verisimile est, inquit, adeo spurciloquum & virulentem lycophantam & visilitigatorem quicquam Græcitatæ calluisse, qui ne latinam quidem linguam, cujus sibi videbatur peritissimus, recte calluit. Nec desunt, qui verum auctorem dicunt fuisse Job. Phreæ ** Anglum Balliolensis Collegii Socium, qui literas elegantiores sub Paulo II. in Italia doctus, & A. 1465. Episcopus Bathoniensis designatus diem obiit supremum. Edita est sub Poggii nomine versio illa Nicolao V. Pontifici inscripta Venet. 1493. fol. & Basil. 1578. fol. additis nonnullis fragmentis cura Seb. Castellionis. Libros XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX. Græcè primus vulgavit Vincentius Oropœus, Basileæ typis Joh. Oporini, sumtu Roberti Winter 1539. 4. *Modestus hæc, inquit Oropœus, Diodori reliquias à Jano Pannonia quondam Quinguecentisænsi Episcopo ab interitu vindicatas ac deinceps ab eruditissimo viro Job. Alexandro Brassicano nobis per Joh. Petrejum communicatas, & nunc tandem à me transcriptas edimus.* Libros quinque primos & undecimum cum quatuor proximis debemus Henrico Stephano, qui additis quinque illis ab Oropœo pridem vulgatis primus ex MS. codice Huldrici Fuggeri quindectim libros Diodori integros Græcè legendos dedit A. 1559. fol. cum sua de Diodori scriptis Diatriba, & Apologia adversus Vivem bro-

vi.

* Numerantur quidem à Volaterrano & antiquis illius versionis editionibus libri sex, sed primus in duos ab interprete divisus est, quia Diodorus librum illum uti decimum septimum quoque in duo τμήματα distribuerat, quorum posterius incipit p. 28. edit. H. Stephani.

** Vide Clariss. Baylii Lexicon edit. 2. in Phreæ, & Vossium Hist. latin. pag. 549. ubi de Poggio.

vibusque in Diodorum notis & castigationibus. Ejusdem Stephani hortatu, universos viginti libros latine vertit vir utriusque linguæ peritissimus *Laurentius Rhodomannus Cheruscus*, nullo alio MS. codice sed sola Stephani editione usus. Neque alia hactenus præstantior Diodori editio lucem vidit, quam *Græcolatina*, quæ ex Rhodomanni hujus recensione cum ejus versione & notis, temporumq; & summorum capitum notatione ad marginem, & indicibus Chronologicis aliisque prodiit *Hanovæ* typis *Wecheliani* A. 1604. fol. Recusæ itidem sunt in hac editione H. Stephani notæ, & pagina in margine libri per totum opus notatæ Græcam Stephani editionem respiciunt. Addidit etiam Rhodomannus cum versione sua eclogas sive fragmenta de perditis Diodori libris, tum illas, quas Stephanus adjunxerat, de libro 31. 32. 34. 36. & 37. tum alias ex libro 6. & 7. ab Eusebio & Syncello servatas, & quas de libro 21. 22. 23. 24. 25. & 26. cum ipso communicaverat *Hoelchellius*, & quas de libro 31. 32. 34. 36. 37. 38. & 40. excerpfit *Photius Patriarcha Cod. CCXLIV.* His addere licebit in nova si quæ curabitur Diodori editione nonnulla ex Eclogis de legationibus, quæ *Fulvius Ursinus* græce edidit p. 313. seq. tum quam plurima quæ ex perditis Diodori libris græce & latine vulgavit *H. Valesius* in *Excerptis Peiresciani* p. 220 - 413. Denique fragmentum de *Cleonide & Aristomene*, quod cum *Polemonis & Himerii* nonnullis græce A. 1567. 4. sine nomine auctoris edidit *H. Stephanus*, sed *Il. Vossius* in codice *Floréntino* reperit sub nomine *Diodori Siculi.* Vide *Vossium Patrem* in addendis de *Hist. Græcis* p. 529. Exstat & *Diodorus* de Rhodomanni versione *latine Hanov. 1611. 8.* quæ editio libros in capita divisos exhibet, sed omiſſa temporis in margine notatione, quam optimo consilio addiderat *Rhodomannus*, & de re lectoris erat in singulis paginis superiore loco annotari.

Nonnulla Diodori loca illustrat *Jacobus Palmerius* in *Exercitationibus* ad optimos auctores græcos: & *Latinus Latinus Tomo II. Bibliotheca.* Præcipue notatu digna sunt, quæ de *Judæis* scriptor ille tradidit & de *Moyſe* in Ecloga * libri XXXIV. & XL. & libro 1. p. 84. seq. licet locum illum aliter longe accepit *Justinus* & *Justino Cyrillus*, quam in rem videndi viri illustres *Huetius* pag. 104. demonstrat. *Evangelic. & Simon Patricius Episcopus Eliensis* ad *Exod. IV. 16.*

Li-

••••• Videtur hæc respicere *H. Stephanus* p. 7. Apologia pro *Herodoto*: *il me paroît qu'il a écrit en une bibliothèque d'Italie un fragment de l'Histoire de Diodore Sicilien, auquel il a écrit de toutes façons.*

Diodorus Antiochenus ad quem Basilii M. Epistolæ. Infra in *Diodoro Tarfi Episc.*

Diodorus Aristophanius. vide infra in *Diodoro Tarfensi.*

Diodorus Aspendius Pythagoreus de quo lib. 2. c. 13. Cynicis cum moribus vixisse notat Athenæus IV. p. 163.

Diodorus Comicus. Vide infra *Diodorus Sinopenfis.*

Diodorus, Jassius cognomento *Cronus*, ab Hieronymo *Socraticus* appellatur & à Laertio refertur lib. II. qui est de Socraticis. Apollonii Dialectici, cognomine Croni auditor fuit, præceptor vero Philonis Dialectici ac Zenonis Sidonii, quem eundem cum Citieo Jonsius suspicatur p. 116. Vide & 119. seq. ubi de quinque hujus Diodori filiabus, item Dialecticis, & de sophismatis ab eo repertis. Aequalis fuit hic Cronus Callimachi, ut constat ex Epigrammatibus hujus, quæ afferunt Sextus I. Mathem. p. 62. & Laertius II. 111. De dogmatibus ejus consulendi idem Sextus, Cicero, Lactantius, Clemens aliique.

Diodorus Crotoniata Pythagoreus de quo feci mentionem lib. 2. c. 13.

Diodorus Cynicus. supra in *Diodoro Aspendio.*

Diodorus Dialecticus sive *Sapientia Dialectica Professor* ut vocatur à Plinio VII. 53. De eo dictum paulo ante in *Diodoro Crono.*

Diodorus Elaites, cujus elegias laudat Parthenius c. 15.

Diodorus Ephesus, qui de Anaximandro scripsit, teste Laertio. Hic mihi videtur laudari à Chalcidio p. 201. Alius Diodorus Ephesus tyrannicida & sub Demetrio Phrurarchus, de quo Polyæn.

Diodorus Epicureus qui sibi ipsi necem conscivit gulamque præsecuit ut refert Seneca de vita beata c. 19.

Diodorus Medicus qui Empirica scripsit, Plin. XX. 12. & XXIX. 12. At XX. 8. Diodoti Petronii antilegomena allegantur, licet & ibi, quidam Diodorum legant: uti apud Athenæum X. p. 434. pro Diodoto Erythræo qui Ephemerides Alexandri scripsit. Diodoti Medici etiam mentio apud Galenum aliquoties, ut jam notavit Tiraquelus p. 355. de nobilitate.

Diodorus Megaricus. Eustath. ad Odyss. d. p. 1397. edit. Rom. Idem cum Dialectico sive Crono de quo supra.

Diodorus Monachus; infra in *Diodoro Tarfi Episcopo.*

Diodorus Periegetes, qui περιηγητῶν scripsit teste Plutarcho in Themistocle, Theleo, Cimone. Hujus esse puto librum περιηγητῶν lau-

laudatum Suidæ in *πάλαντον*. Idem forte qui *περὶ δῆμων* sive populis (non de bellis) Atticis scripsit teste Harpocrat.

Diodorus Peripateticus, Critolai auditor, de quo dixi supra cap. XI. hujus libri.

Diodorus Prienus, qui scripsit de re rustica teste Varrone, Plinio, Columella.

Diodorus Sardinus Rhetor senior. Vide infra in Diodoro Zona. Rhetorices definitionem à Diodoro refert Scholiastes Aphthonii, ut Meursio observatum, quod sit *ἑρπικὴ δυνάμει καὶ ἐμβλυσιτικὴ μὲν κόμῳ τ' ἐνδεχομένων πιθανὴ ἐν παντί λόγῳ*.

Diodorus Sardinus Rhetor junior, Strabonis amicus, qui testatur eum scripsisse *ἱσχυρὰ συγγραμματα*, carmina lyrica aliaque poemata, libro XIII.

Diodorus Sinopenfis Comicus, de quo ex Athenæo & Suida mentionem feci l. 2. c. 22.

Diodorus Socraticus ab Hieronymo i. contra Jovinian. dicitur, qui aliis *Cronus & dialecticus*, de quo supra dixi.

Diodorus Stoicus quem allegat Achilles Tatus in Aratum. Idem forte contra quem scripsit Chrysippus, cujus cum illo controversia *περὶ τῶν ἀδυνάτων* memoratur etiam S. Hieronymo.

Pro Diodoro Stoico Ciceronis Magistro, meliores codices referunt *Diodotum*.

Diodorus Tarsensis Grammaticus cujus esse *ἀπομνημονεύματα* Laertio laudata; *γλωσσας Ἰταλικας & περὶ Λυκόφωνα*, quæ citat Athenæus, tum librum *περὶ γεγραμμένων* à Suida allegatum putat Meursius quem vide p. 21. ad Chalcidium. De ceteris assentior, sed librum *περὶ γεγραμμένων* existimaverim potius esse Diodori Periegetæ, ut supra dixi. Idem Diodorus ut notatum Meursio laudatur ab Erotiano sive Herodiano in *κάρμοις* & Hesychio in *διαζόγῳ*. Eundem existimo qui ab Eustathio *Ἀλκίφρων* appellatur.

Diodorus ex Antiocheno presbytero *Tarsi* Episcopus, clarus sub extremum quarti à CHRISTO nato sæculi, scripserat præter alia (de quibus Photius, Suidas, & à recentioribus clariss. Caveus Hist. lit. Eccles. ad A. C. 378.) commentarios in libros Vet. Test. in quibus sensum historicum sectatus allegorias missas fecit teste Socrate VI. 3. De libris IV. contra Photium vide Theodoritum lib. 2. c. 11. hæret. fab. Liber Politicorum hujus Diodori quem Syriace

FFFF

ex-

existare scripsit Hebed Jesu, haud diversus est à libro ejus de providentia, ut notatum Rich. Simoni III. 19. Epist. select.

Diodorus Tragicus. Vide supra *Diodorus Alexandrinus.*

Diodorus Tryphon presbyter, Manetis quem ignotum prius hospitio exceperat, deinde adversarius. Vide Epiphan. de mensuris ac ponder. c. 20. & hæresi LXVI. c. 11. Ad hunc Diodorū Epistola Archelai edita à Valesio ad Socratē p. 100. & nuper à Clariss. Zacagnio. Idem forte Diodorus quem XXV. libris contra Manetem scripsisse refert Photius Cod. LXXXV. licet video inter scripta Diodori, Tarfi Episcopi, referri etiam ab Hebed Jesu librum adversus Manichæum. Tryphonis inter adversarios hujus hæresiarchæ meminit etiam Photius libro 2. contra Manichæos, cujus opus tetrabibulum etiamnum ineditum mihi olim legendum concessit qui ejus editionem meditabatur D. Abraamus Hinkelmannus ὁ μακαρίτης. Omitto Diodorum Tryphonem qui Syriæ Rex fuit Olymp. CLIX. & Livio aliisque memoratur.

Diodorus cognomento Ζωρᾶς Rhetor. Supra in Sardianus: Strabo. lib. 13. Zonæ cujusdam (hujus ut videtur) Epigrammata Græca leguntur in Anthologia.

CAPUT XXXII.

DE DIONYSIO HALICARNASSENSI, & aliis Dionysiis.

Dionysii Halicarnassensis ætas & Antiquitatum Romanarum opus XX. librorum, 1. Libri priores XI. supersites, & ex aliis fragmenta, 2. Editiones & sup. ni. lib. Interpretes antiquitatis, 3. Joh. Capabutii ineditum in totum Dionysii commentarius Græcus, 4. MS. Antiquitatum Codex in Bibl. Chigiæna, libid. tam. Jacobi Rationis & filii Dionysii, 5. Epirome operis in antiquitatem Dionysii & commentarius æt. Χρον. deperdita, 6.

Cri-

*Critica & Rhetorica ejus scripta, composita ante Antiquitatum li-
bros. 7. Recensentur. 8. - 15. ubi & de singulorum interpreti-
bus. Scripta deperdita Dionysii. 16. Utrum auctor libri περὶ ἐγ-
μῶν ἐκείνων quæ sub Demetrii, & vice Homeri quæ sub Plutarchi no-
mine exstat. 17. 18. Index scriptorum à Dionysio allegatorum. 19.
Alii Dionysii. 20.*

I.

DIONYSIUS Alexandri F. è Caria Halicarnassensis, (a) civis He-
rodoti, Vir doctissimus & Criticus, (b) ac Rhetor sua ætate præ-
stantissimus in Italiam venit (c) post finem bellis civilibus impositum ab
Augusto Cæsare circa mediam Olymp. CLXXXVII. (ante CHRISTUM
anno XXX.) atque ab eo tempore (d) per annos XXII. Romæ ver-
satus latinæ linguæ facultatem & alia ad Historiam Romanam scriben-
dam necessaria monumenta ac subsidia sibi comparavit, partimque è fa-
miliaritate cum viris eruditis, partim è commentariis latine scriptis Por-
cii

Fffff 2.

- (a) Fuit & alius Dionysius Halicarnassæus Adriani Imperatoris temporibus celebris, Ælius prænomine, è nostri posteris, quem Atticistam Suidas vocat. & cujus de Atticis vocibus libros V. recenset Photius cod. 151. De hoc dixi infra libro IV. Sed Dionysius Halicarnassæus ὁ καὶ ἡμᾶς Διονύσιος συγγραφεὺς Straboni XIX pag. 656. ubi de Halicarnasso agit laudatus idem plane est cum nostro, tum cum Strabo ista scriberet jam defunctus, ut notatum H. Dodvvello in diss. de Dionysii ætate p. 326. At Meursius ad Helladium p. 36. Polybîo pro Strabone nominato Dionysium Halicarnassæum commentus est nostro longe antiquiorem. Verum hic recte omissus est in Meursii libro de Dionysio T. 10. Antiquitat. Græcar. pag. 587.
- (b) Eunapius in Porphyrii vita: Λογγίνος δὲ κρίνειν γε τὰς παλαιὰς ἐπιτέτακτο, καθάπερ πρὸ ἐκείνης πολλοῖτινες ἑτέροι, καὶ ὁ ἐκ Καρίας Διονύσιος πάντων ἀριθεύτερος. Etiam Suidæ Dionysius noster dicitur παντοῦ λόγιος, Vir niq̃ueq̃uæ doctissimus.
- (c) Dionysius ipse lib. 1. p. 6. ἐγὼ καταπλέυσας εἰς Ἰταλίαν ἅμα τῷ καταλυθῆναι τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, πρὸς Σεβαστῶν Καίσαρος ἐξουσίας καὶ οὐδοκροσῆς καὶ ἑκατο-
στῆς Οὐλυμπιάδος μεσότης, καὶ τὸν ἐξ ἐκείνων χρόνον ἐτάνδω καὶ ἑκοσι μέχρις
πρὸς τὸν γενόμενον ἐν Ρώμῃ διατρίψας, διαλεκτόν τε τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπιμα-
θὼν &c.
- (d) Fallitur itaque Rogerus Aschamus, qui lib. 1. Epist. 12. Dionysium nostrum confun-
dit cum Dionysio, qui docuit in ædibus Ciceronis, aut cum liberto M.
Varronis,

cit Catonis, Fabii Maximi, Valerii Antiatii, Licinii Macri, Aeliique & Gellii & Calpurnii & multorum aliorum materiam sibi amplam & uberem ad futurum opus digerendum congeffit. Manum admovit operi Olymp. CXCIII. 1. Anno Urbis Condite Catoniano 745. (Varro-
niano 746. Dodv. 747.) ante CHRISTUM VII. & stylo facili ac perspicuo, & singularem elegantiam (e) præ se ferente scripsit *Antiquitatum* sive *Originum Romanarum* Ῥωμαϊκῆς Αρχαιολογίας (f) libros XX. De Romanorum genere, Originibus, Republica & rebus gestis ab Urbe condita usque ad Olymp. CXXVIII. 3. sive initia belli primi Punic, a quo incipit *Polibii* (g) *Historia*, quam *imitatus* videtur Dionysius Herm. Conringio iudice de civili prudentia cap. 14. ut *Josephus* vicissim Dionysii exemplo creditur historiam suam Judaicam libris viginti complexus esse, & inscripsisse Ἀρχαιολογίαν Ἰουδαϊκὴν.

II. E libris (h) XX. Dionysii *Originum* sive *Antiquitatum* non plures existant, quam *priores undecim*, desinentes in Anno Urbis CCCXII. & fragmenta quædam de legationibus, quæ ex posterioribus libris vulgavit Græce *Fulvius Ursinus*, tum fragmenta quædam è libro XII. quæ in excerptis Peireicianis Græce & latine edidit *H. Valesius* pag. 529 - 545. notisque illustravit.

III. Libros XI. latine primum è duobus Codicibus MSS. transulit *Lapus Biragus* Florentinus, dicavitque Paulo II. quem Platina quidem notat summo odio humaniorum literarum studia habuisse. Lucem vidit Biragi versio Tarvisii 1480. fol. recensita Basileæ 1532. fol. ab *Hermanno Glareano* qui 6000. errores sustulisse se profiteretur, & Chronologicis tabulis Dionysium illustravit. *Est vero Lapus* (Sylburgii verba agnoscis) *pleraque parum latine, multa etiam sinistre vertit, tamen, quia*
duos

(e) Photius cod. LXXXIII. Scriptorem vocat τὴν φράσιν καὶ ἔξιν καινοπρεπῆ.

(f) Sunt qui titulum Ἀρχαιολογίας putant tantum convenire primis libris non toti operi. Vide Vossium II. 3. Hist. Gr. Photius quoque illius tituli plane non meminuit sed vocat βιβλία ἱστορικῶν λόγων ἐποσι. At Stephanus Byz. in *Κωνσταντεῖος* laudat Dionysium ἐν νεοανακρίσει τῶν Ῥωμαϊκῆς Αρχαιολογίας, unde patet, totum opus ab eo lectum fuisse hoc titulo.

(g) Notavit hoc etiam Evagrius lib. V. cap. ult. Hist. Eccl. & Photius Cod. LXXXIII. Confer Dodv. ad Chronolog. Dionysii Halic. p. 106.

(h) Falli Gelenium, qui libros XX. à Dionysio absolutos negat, Photii, Stephani Byz. aliorumque testimoniis revincit Vossius II. 3. Hist. Gr. & Martinus Hancinius lib. 2. de Rom. rerum scriptoribus p. 228.

duos vetustos codices in sua versione secutus est, & verbum verbo reddere studuit, sape mihi ad vera lectionis investigationem viam patefecit. Græce primus edidit Robertus Stephanus Paris. 1546. fol. typis vere Regiis ac nitidissimis. Hinc meliorem versionem latinam, sed decem tantummodo librorum (Libri undecimi enim in Græcis Cod. perturbator ordo est) adornavit Sigismundus Gelenius, suadentibus Hieron. Frobenio & Nicolao Episcopo, eamque Johanni Rudolpho Murbacensi & Lutrensi Abbati inscriptam edidit Basil. 1549. fol. addito undecimo libro ex Lapi Biragi versione. Ab eo tempore egregiam Dionysio operam præstitit *Friedericus Sylburgius*, quo vix quisquam melius veteres scriptores tractavit, emendatioresue & ad usum aptiores adornavit editiones. Hic enim Græca ad varios codices MSS. doctorum virorum opera recensita emendavit, atque à Romano potissimum ac Veneto codice supplevit, Gelenii versionem innumeris locis castigavit, librum undecimum & fragmenta de legationibus à Fulvio Ursino edita, & jam recens ad Julii Pacii codicem emendata de integro vertit, Glareani Chronologiam, Aurelium Victorem de Origine gentis Romanæ cum notis A. Schotti, Leges Regias & decem virales cum notis & glossario, notasque à Victorii, Mureti, Brodæi, Leopardi, H. Stephani, Camerarii, Guil. Canteri, Xylandri, Wolfique scriptis excerptas & suas propria industria concinnatas, indices in Dionysium, qualibus solet editiones suas ornare locupletissimos græcos & latinos subjunxit. Francof. apud heredes, A. Wecheli. 1586. fol. Recusa est Sylburgii editio græce & latine Lipsiæ A. 1691. fol. minus emendate, nec verbulo adjecto, quo ex virorum doctorum sæculi integri industria aliquid novi ornamenti Dionysio accederet. Prodiit etiam Dionysius latine, libros undecim Antiquitatum ex versione Geleniana à Sylburgio recensita ac suppleta, & (quod in græco-latina desideratur) capitibus distincta exhibens Hanov. 1615. 8. Sed & *Æmilius Portus* Francisci F. post alios non dubitavit libros Antiquitatum Dionysii latine vertere, & cum notis suis, H. Stephani & H. Casauboni edere Lugduni 1592. fol. apud Vignonium. In hac editione latina solarum Antiquitatum (reliqua enim Dionysii scripta non attigit Portus) excerpta de legationibus occurrunt ex triplici versione & cum notis H. Stephani, Frid. Sylburgii & ipsius Porti. Habeo etiam libros XI. Antiquitatum Dionysii à Porti versione separatim latine recusos cum argumentis librorum & Gnomologia Dionysiana, Genevæ apud Jacobum Stœr A. 1603. 12. Denique præfectus Bibliothecæ Bodlejanæ dignis-

simus *Job. Hudsonus* luculentam & præclarissimam publico bono vulgavit Dionysii editionem è theatro Sheldoniano Oxoniæ A. 1704. fol. inscriptam D. Georgio Hoopero Episcopo Bathonio-Wellensi, in qua Græco textui ad editionem Sylburgii recensito adjungitur Porti translatio hinc inde emendata, & singulis paginis superius adscripta temporis notatio ex mente Viri egregii *H. Dodvvelli*, intra autem præter notas & observationes variorum. substratæ Variæ lectiones Codicis Vaticani ante 700. annos scripti per libros primores decem & per undecimum alterius Vaticani recentioris, quas Viris præstantissimis Laur. Zacagnio & Jac. Perizonio in acceptis refert editor humanissimus. Excerpta de legationibus cum versione H. Stephani & variorum notis, Peiresciana cum Henrici Valesii interpretatione, & observationibus exhibet, operique præmittit veterum recentiumq; (i) de Dionysio testimonia ac iudicia, ad calcem Tomi II. rejectis notis quibusdam Variorum in quædā Dionysii loca prolixioribus F. Ursini, I. Casauboni, H. Stephani, Sylburgii &c. In his p. 323. H. Dodvvelli supra laudati dissertatione de ætate Dionysii, & vocabulo *ῥητά*, (k) tum ab eodem Dodvvello concinnatis & summo studio elaboratis tabulis Chronologicis Dionysianis.

IV. In locum libri 1. Antiquitatum de Insula Samothrace ac Diis Troicis prolixos commentarios Græce scripsit *Johannes Magister* cognomine *Canabutus* sive *Canabuza*, quos memorat Labbeus p. 108. Bibl. nov. MSS. & edere pridem constituerat Leo Allatius. Exstant etiam manu exarati in Bibl. Vindobonensi Imperatoris, distincti in capita XCVI. quorum titulos post Lambecium edidit Nesselius in Catalogo MSS. inter codices historicos p. 165. seq. Sed & Romæ in Bibliotheca Chigiæa asservatur membranaceus & sæculo X. ut videtur scriptus codex Græcus Antiquitatum Dionysii, cum effigie illius in fronte voluminis ex antiquiore codice delineata & minio picta, ut narrat Bernardus de Montfaucon in Diario Italico c. 20. p. 238.

V. Te-

- (i) Plura collegerunt Martinus Hanckius libro utroque de Rom. rerum scriptoribus, Christianus Wilhelmus Eybenius ad Joh. Magiri Eponymologicum, Thomas Pope Blount &c. Præ ceteris lectu jucunda sunt, quæ de Dionysio observat Mottanus Vayerus T. 2. 305 seq. edit, in fol.
- (k) Hac voce plerumque non certum numerum annorum sed stirpes ac successiones notari contendit Vir doctissimus, periinde ut Matthæi primo capite, Confer ejusdem exercitatus, de ætate Pythagoræ p. 170. seq.

V. Testatur Dionysius ipse (l) se in Historia sua voluisse re-ferre ac servare characterem ἐξ ἀπαλῆς ἰδέας μικτόν, ἡραγωνίστα καὶ θεωρητικῆς quiddam ex rerum gestarum narratione & speculatione Philosophica mixtum, itaque ut diligentissime & Romanis ipsis scriptoribus longe accuratius describit Rempublicam Romanam ritusque, & temporis notationem assidue magno studio adjungit, ita hinc inde digreditur, & Orationes quandoque longiores interjungit, quo ipso jucundiores lectu esse judicavit Photius. Stoicæ Philosophiæ fuisse Vossius observat lib. 1. de Idololatria c. 10. Dictione autem utitur tam pura ac dilucida, ut cognitionem Græcæ linguæ consequi cupientibus Dionysii lectionem non ab re præ ceteris commendarit Rev. & doctissimus Vir Hermannus ab Hardt in Studio (m) suo Græco.

VI. Scripserat præterea Dionysius *Epitomen harum antiquitatum* libris quinque Stephano Byz. laudatam in Ἀείκηνα & Κορίλλα, sed illa jam pridem intercidit. De ea videndus Photius cod. LXXXIV. & H. Stephanus operæ 1. in Dionysium c. 5. & 7. Etiam *librum περὶ χρόνων* scripsisse se innuit Dionysius lib. 1. pag. 60. in quo docuit, qua ratione Græcam supputandirationem ad Romanam liceat dirigere. Meminit & Clemens Alex. 1. Strom. p. 320. Παλαιτέρα ἢ ἑλλενικῶν τὰ Ἀργολικά, τὰ δὲ πρὸ Ἰνδῶν λέγω ὡς Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς ἐν τοῖς χρόνοις διδάσκει. Suidas : Ευελπίδης τραγικός, & πρεσβυτέρη ἀδελφεὺς, ὡς Διονύσιος ἐν χρονικοῖς. Sed hæc Clarissimo Hudsono pridem observata.

VII. Nunc ad alia Dionysii scripta accedere par est, Critica & Rhetorica tum illa quæ exstant, tum, quæ perierunt. Exstant vero hæc sane eximia & lectu digna, nisi quod acerbam nimis Criticam quandoque exercere videtur Dionysius, in his scriptis, quæ junior ætate & ferventior edidit, neque enim dubium est, hæc ante Antiquitates ab eo composita fuisse.

VIII. ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ (n) de *structura Orationis* liber, ad Rufum Melitium sive Minucium. Græce primus edidit &

(l) Lib. 1. p. 7.

(m) Editus est Helmstadii 1700. 8.

(n) Etiam Dionysius Longinus hoc de argumento duobus libris scripserat post nostrum Dionysium & longe æcriore atque exquisitioris judicio valuisse videtur Tan. Fabro in notis ad Longin. p. 208. edit. Tollianæ, pollicito hoc se ostensurum in locis quos uterque examinavit.

Aldus inter veteres Rhetoras Venet. 1508. fol. Prodiit & Græce Argent. 1550. 8. & Sylburgio curante in tomo posteriore Operum Dionysii Wecheliana. Latine vertit utcumq; & exempla latina addidit *Samuel Birkovius* Polonus in Academia Samofcensi Professor. Prodiit Græce & lat. Samofcii A. 1604. 8. Eadem Bircovii versio ab *A. Schotto* recensita & brevibus scholiis illustrata exstat in editione Dionysii latina Hanov. 1615. 8. Longe emendatorem versionem edidit, Græca castigavit, & notas Syburgii variorumque & suas addidit *Jacobus Uptonus* Etonensis Vir Cl. Lond. 1702. 8. cujus editionem laudatam, si placet, vide in Actis Erud. A. 1703. p. 44. Denique ex Uptoni editione hunc librum in posteriorem Dionysii sui tommum recepit præstantissimus Hudsonus, versione locis quibusdam interpolata & Græcis castigatis ad Codices binos Regis Christianissimi, & unum Colbertinum, quorumvisum Vir Cl. Michael le Quien ipsi comparavit.

IX. TEXNH, *Ars Rhetorica* ad Echecratem, duodecim capitibus constans & omnium quæ ex Dionysii scriptis exstant Hudsono judice mendosissimum. Græce inter Rhetoras Aldi 1508. fol. & in editione Dionysii Parisiensi H. Stephani, & Wecheliana. Prima quatuor capita *περὶ τῶν πανηγυρικῶν, μεθόδον χαμηλῶν, ὁμοθυλακῶν & ὑπερβαλῶν* latine vertit *M. Antonius Amimachus* Ferrariensis, quæ versio ex edit. Basil. 1539. fol. legitur in calce editionis Wecheliana T. 2. p. 199. At Caput V. *μεθόδον ποσειδωνιατικῶν* & VI. *ὑπερβαλῶν* latina interpretatione donavit *Gvil. Græti* Brugensis Jesuita. Caput VII. *περὶ τῶν ἐν ἀθληταῖς* & VIII. *περὶ ἐκζηματικῶν* transtulit *Andreas Schottus*. IX. *περὶ ἐκζηματικῶν* live de figurata dictione tractatum posteriorem, tum & X. & XI. *περὶ τῶν ἐν μελέτῃ πηλικοῦ καὶ ἐν μελέτῃ ἀτεχνίας* *Gvil. Græti*. Caput XII. *περὶ λόγων ἐξέτασις* *A. Schottus*. Latine hæc omnia leguntur in editione Dionysii latina Hanoviensi A. 1615. 8. sed capita 10. 11. 12. à prioribus male distracta sunt, & rejecta ad p. 168. seq. Hudsonus versionem hinc inde emendavit & græca castigavit ad Codices binos Regis Gallia, tum ad Colbertinum, Jamessii item Theologi Cantabrigiensis & Rogeri Galei. Tan Faber in notis ad Longinum p. 135. *πῶς* Dionysii nostri, quod miror, esse negat, atqui Dionysii dictionem habet ac characterem, pollicetur etiam librum de imitatione pag. 64. quem à nostro scriptum constat. Laudat sane *Nicostratus* dictionem p. 36. *λέγει ὃ χρηστὸν ἀφελῆ μακρονέγγυς ἐνοφῶντος π καὶ Νικοστράτου βαίνοντα*. Sed neutiquam intelligendus Nicostratus Macedo sub M. An-

tonino clarus, de quo Suidas, Philostratus de Sophist. p. 618. & Alciatus II. 49. parergon, non magis quam Sophista junior Trapezuntius, qui historiam scripsit à Philippo Arabe ad Odenatum usque Palmyrenum & Valeriani infelicem in Persas expeditionem teste Evagrio lib. 5. cap. ult. Historiæ Eccles. Constat enim plures floruisse Nicostratos antiquiores, ut illum adversus quem Demosthenes dixit Orationem LIX. ne de aliis in præsentem memorem. Menander quoque sive Alexander Rhetor (Dionysium, ut videtur, nostrum secutus) Xenophontem ac Nicostratum conjungit, eorumque, sed & Dionis Chrysostomi ac Philostrati dictionem ejus, qui Heroica atque imagines scripsit, affirmat ἀνδραστειαν εἶναι καὶ αἰ(φ)αδαστειαν. De Mureti vero errore, qui ex loco τέχνης hujus, quo p. 37. Dionysius Isocratem εἰσαῖρον suum vocat, junio-rem quendam Isocratem est commentus, dixi lib. 2. c. 26. §. 5.

X. ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ sive τὰ ἀρχαίων κείνης Græce primum cum aliis quibusdam Dionysii scriptis Criticis mox commemorandis prodiiit Paris. A. 1554. 8. edente H. Stephano, qui è Cicerone & Quintiliano judicia de iisdem scriptoribus adjunxit. Latine vertit & annotavit Illovius Polonus Basil. 1557. 8. inscripsitque de præcipuis Græca lingua auctoribus elogia. Illovi translatio recula est in editione Wecheliana T. 2. p. 206. & in latina Hanoviensi, & in Græcolatina Hudsoniana. Scriptores, de quibus judicium fert Dionysius in præsentem libro, hi sunt: Homerus, Hesiodus, Antimachus, Panyasis, Pindarus, Simonides, Stesichorus, Alceus, Æschylus, Sophocles & Euripides: Herodotus & Thucydides, Philistus & Xenophon, ac Theopompus, tum Pythagorei & Plato atque iterum Xenophon & Aristoteles. Lysias præterea & Isocrates, Demosthenes, Æschines, & Hyperides.

XI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἈΤΤΙΚΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ ὑπομνηματ(μοι) πρὸς Ἀμμάριον. De Oratoribus Atticis ad Ammæum commentarii. Horum prima pars duntaxat exstat, περὶ τῶν παλαιωτέρων de antiquioribus Lysia, Isocrate, Iso. Ex altera de junioribus Oratoribus Atticis Demosthenes, Hyperide & Æschine superest tantummodo caput initio mutilum & hinc inde hians πρὸς τὴν λεκτικὴν δημοδοῦντος δυνάμει, & tractatio non integra de Dinarcho. Tertia pars de Historicis & ceteris scriptoribus Atticis à Dionysio promissa incertum, an perfecta, certe ad nos non pervenit. Quæ de Lysia & Isocrate commentatus est Dionysius, primus cum Lysia orationibus & Isocratis græce edidit Aldus A. 1513. fol. post Aldum H. Stephanus ad calcem Antiquitatum Dionysii A. 1547. fol. Latine tran-

Ggggg

stulit

stulit Matthias Martinez Middelburgicus, & quæ de Isoerate, Hieron. Wolfius, cujus versionem Sylburgius quoque in Wechelliana editione exhibuit. T. 2. p. 211. Quæ autem de *Isæo & Dinarcho*, P. Victorius Græce vulgavit è Bibl. Medicea Lugd. 1580. 8. apud Tornæf. Vertit latine A. Schottus, ac de Dinarcho idem, quem dixi Martinesius sive Martinus. Quæ de dicendi vi denique, quæ singularis fuit in *Demosthene*, primus è recentiore MS. codice & Ichedis è Lollini Bibliotheca à Donzellino communicatis Græce edidit Frid. Sylburgius, latine Martinesius convertit. Exstant hæc latine in editione Hanoviensi A. 1615. 8. Græce in Wechelliana, græce & latine in Hudsoniana, qui duobus MSS. Bibl. Regis Galliarum ad Græca castiganda usus est, & in *Isæo ac Dinarcho & Demosthene*, codice ex MS. Bibl. Bodlejanz.

XII. EPISTOLA I. AD AMMÆUM (quem *Φίλων* sive amicissimum vocat) de *etate scriptorum Demosthenis & Aristotelis*, sive quod Demosthenes artem Rhetoricam non didicerit ex Aristotele; neque orationibus suis ad ejus præcepta conformatis omnium Oratorum præstantissimus evaserit. Græce primus edidit H. Stephanus 1554. 8. latine vertit in sua Demosthenis editione H. Wolfius, cujus versionem recudi curavit Sylburgius T. 2. p. 223. A. Schotti* translatio cum ejus notis exstat in editione Dionysii Hanoviensi latina A. 1615. 8. & in Græco-latina Hudsoni, qui usus MS. codice Regio ad Græca castiganda.

XIII. EPISTOLA II. AD AMMÆUM *πρὸς τὸν Ἀμμάειον* de *idiomātibus* de iis, quæ Thucydidi propria sunt. Scripta post librum prolixiorum de Thucydide, de quo mox, & græce vulgata ab Aldo inter græcos Rhetoras A. 1508. fol. tum à Joachimo Camerario A. 1540. & aliis quibusdam Thucydidis editoribus, & ab H. Stephano cum Antiquitatibus Dionysii A. 1547. fol. & in editione Dionysii Wechelliana. Latine Matthias Martinez interprete in editione latina Hanoviensi & in Græco-latina Hudsoni, qui ad græca emendanda adhibuit duos Regios Gallicos codices & unum Colbertinum.

XIV. DE THUCYDIDE Liber ad *Q. Elium Tiberonem* *πρὸς τὸν Θουκυδίδην χαρακτήρ* & *καὶ τῶν λοιπῶν ἑσυχναφῶς ἰδιωμάτων*. Græce primus è Codice Andrea Dudithii Pannonii, quem à Paulo Manutio acceperat, edidit Sylburgius in editione Wechelliana. Subjunxit idem T. 2. pag. 241. perelegantem Dudithii translationem quæ prodierat Venet. 1560. 4. apud Manutium & Basil. 1579. 8. Exstat etiam in latina Dion-

* Confer Vitas Demosthenis & Aristotelis comparatas A. Schotto auctore, Augustæ Viæ del. 1603. 4.

Dionysii editione Hanovienſi & in græco-latina Hudſoni, qui uſus ad græca caſtiganda Codice MS. Bodlejaño, erudita H. Savilii manu hinc inde notato. Laudat hunc librum ex merito Rogerus Aſchamus in Epistoſta de imitatione ſcripta ad Joh. Sturmium.

XV. EPISTOLA AD CN. POMPEJUM (*προς Γναίου Πτομαχίου*) de *Plasone*, qua exponit, quid in ejus Philoſophi dictione & quam ob rem improbarit, adjuncto judicio de hiſtoricis, quos præcipue imitatione dignos eſſe putat, *Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Philisto, Theopompo*. Hanc epistoſtam græce primus cum aliis quibusdam Dionysii ſcriptis vulgavit H. Stephanus Pariſ. 1554. 8. latine vertit *Stanislaus Ilwius* Polonus Baſil. 1557. 8. diſiſam in bina opuſcula, quorum unum ſub titulo comparationis excellentiſſimorum Hiſtoricorum inſcriptum dedicavit Joh. Tencinio Comiti, alterum inſcripſit Cælio ſecundo Curioni Præceptori ſuo. Hæc verſio recuſa legitur in editione Wecheliana, T. 2. p. 229. & in latina Hanovienſi, atque in græco-latina Hudſoni, qui Codice MS. Regis Chriſtianiſſimi uſum ſe teſtatur ad Græcum contextum caſtigandum.

Quod Sylburgius in præfat. ad tomum poſtერიorem promittit primi tomii ſpicilegium & ſecundi auſtariũ, lucem non vidit, ſed cum præſtantiffimo auctore intercidiť.

Perierunt etiam ſcripta varia Critica ac Rhetoſrica Dionysii ipſius, ut eidem Sylburgio jam obſervatum.

XVI. Deſiderantur ſane hæc:

1. *Περὶ μιμήσεως de imitatione ad Demetrium ὑπομνηματισμοί* y' Commentarii III. an, & quinam & quomodo imitandi ſint ſcriptores eximii. Dionyſ. Epist. ad Pompej. p. 128. & lib. de Thucydide ſub init. Scholiaſt. Hermogenis 1. *περί ιδεῶν* laudat Dionyſium *περί μιμήσεως χαρακτήρων*, neque aſſentior Meurſio, qui in libro de Dionyſiis ſuſpicabatur duo diſtincta ſcripta *περί μιμήσεως* & *περί χαρακτήρων*. Non abſurde autem Sylburgius horum librorum *ἐκλογὴν* eſſe putabat τῶν τῶν παλαιῶν χαρακτήρων, de quibus dixi ſupra §. 10.

2. *Περὶ τῆς πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος*, De Demoſthenis in rerum tractatione admirando acumine ac vi (ut *περί λεκτικῆς δεινότητος*) ejusdem Oratoris diſſeruit in *ὑπομνηματισμοίς*, quos habemus de Rhetoſricis Atticis ad Ammæum.)

3. De Hyperide & Æſchine, tum Hiſtoricis, Philoſophis, ac ceteris ſcriptoſribus Atticis *ὑπομνηματισμοί*.

4. Liber περί τῆς ἐκλογῆς ὀνομάτων *de delectu verborum*, quem Ruffo promittit in lib. de verborum compositione.

5. Liber de Lysia & internoscendis ejus orationibus ἰδὲ αὖ ἢ περὶ τῶν ῥητορῶν πραγματείαν σωματοτόμῳ &c. Dionysius in Lysia pag. 86. Confer in Isæo sub init.

6. Ἰπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας πρὸς τὰς κατηγέχοντας αὐτῶν ἀδίκως. Adversus eos, qui Politicam Philosophiam injuste reprehenderunt. Dionys. lib. de Thucydide p. 137.

Denique Dionysium Halicarnasæum inter eos qui *Epicuri* famam scriptis lacerarunt refert Laertius lib. X. sect. 4. quod forte in libro jam dicto de civili Philosophia factum.

XVII. Allegatur præterea Dionysius Halicarnasæus περὶ ἐμπρωσίας in Scholiis ad Aristoph. Nubes v. 400. Unde librum de elocutione, qui legitur sub nomine *Demetrii Phalerei*, & in quo locus à Scholiaste Comici laudatus occurrit, Dionysio nostro tribuunt H. Valerius ad excerpta Peiresciana p. 65. If. Vossius ad Catull. p. 153. & in libro de poematum cantu & viribus rythmi, ac Menagius pag. 59. & 242. ad Laertium. Sed hoc de libro dictum à me est infra lib. IV.

XVIII. Dionysio etiam nostro librum *de vita Homeri* qui sub *Plutarchi* nomine exstat, tribuit præstantissimus Vir Thomas Galeus, quæ de sententia vide, si placet, quæ dixi lib. 2. c. 1. §. 4.

XIX. Index scriptorum à Dionysio Halicarnassensi allegatorum accommodatus ad paginas editionis Wecheliana, cujus paginas Oxoniensis, unde hic elenchus depromtus est, in ora paginarum interiori adscriptus habet A. Tomum priorum, B. posteriorem denotat.

Aconilaus Argivus	B. 138.	Alcidamas	B. 111. 120.
Ælii	A. 6.	Amelesagoras (seu Melesagoras)	
Ælius Tubero	A. 67.	Chalcedonius	B. 138.
Agathyllus A. 58. Agathyllus Ar-		Anacreon	B. 26. 158.
cas poeta	A. 39.	Anaxagoras	B. 47. 57.
Æschylus B. 21. 69. 187. Æschylus		Anaxilatus	A. 1.
ἐν προμηθεὶ λυομένη. A. 34.		Anaximenes	B. 111. 120. 167.
Æschines B. 71. 120. 196. 185. ejus		Andocides	B. 82. 161.
locus B. 185. 197. &c.		Antias. Vide Valerius,	
Alceus	A. 336. B. 19. 28. 69.	An-	

Antigonus (seu potius Antiochus)	Aristus vel Arithous ὁ γραμματικὸς
A. 5.	Α. 39.
Antilogus (vel potius Antiochus)	Artamenes
Syracusanus A. 5.	B. 151.
Antimachus B. 68. Antimachus	Asiani oratores
Colophonius B. 21.	B. 80. 81.
Antiochus p. 5. Antiochus Syracusanus A. 10. 18. 27. 59. Antiochus Xenophanis f. 10.	Bacchylidis locus
Antiphon B. 120. 162. 167. Antiphon Rhamnusius B. 9. 12. 111. 161.	B. 30.
Antisthenes Socraticus B. 161.	Cadmus Milefius B. 146.
Aphareus Isocr. f. B. 102. 119.	Cæcilius B. 130.
C. Aquilius A. 200.	Callæschridictum B. 39.
Aratinus. Vise Arctinus.	Callias ὁ πρὸς Ἀρχαγόλας περὶ τῆς αἰσχρολογίας
Archilochi versus B. 16.	Α. 58.
Archinus B. 178.	Callicrates B. 118.
Arctipus A. 55. 56.	Callimachus B. 105. 112. 116. 171.
Argivorum sacerdotum Commentarii A. 50.	Callistratus A. 55.
Aristæus (live Aristæas) Proconnesius B. 146.	Calpurnii A. 6.
Aristocles B. 111.	Calpurnius Piso A. 64. Vide Piso.
Aristophanes B. 23. ejus locus B. 29.	Cato A. 11. 220. quæstæ reliqua in Porcius.
Aristoteles A. 58. B. 2. 27. 28. 192. ὡς ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ sc. πρὸς ἡγετοραρχίας	Censoria tabulæ A. 60. 225.
B. 121. ejus πεπικται, ἀναλυτικαὶ δε μεθοδικαὶ συντάξεις memorantur	Cephalo Gergithius A. 39. 58.
B. 121. 122. locus ejus ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν πεπικται B. 123. 124. 125. ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν μεθοδικῶν πεπικται B. 29. &c.	Cephalodorus B. 118. 120. 127. Cephalodorus Atheniensis B. 102.
Aristoxenus B. 192. Aristoxenus Musicus B. 11.	Charon (seu potius) Charon B. 129.
Ari-	Charon Lampfacenus B. 138.
	Chrysippus Stoicus B. 5. ὁ γραμματικὸς περὶ τῆς συντάξεως τῶν ἑλληνικῶν εἰσὶν
	B. 5.
	Cincius A. 105. 106. L. Cinchus B. 5. 60. 64.
	Cratinus B. 47. 67.
	Cratippus B. 143.
	Critias B. 28. 111. 161.
	Ctesias Cnidius B. 9.
	Damastes Sigensis A. 52. B. 138.
	Deiochus Proconnesius B. 138.
	Dema-

Ggggg 1

- Demades** B. 76. 119. 124.
Demagoras A. 58.
Demetrius B. 127. **Demetrius Calantianus** B. 5. **Demetrius Magnus** ἐν τῇ περὶ τῶν ὁμωνύμων πραγματείᾳ B. 12. **Demetrius Phalereus** B. 113. 127. 166. 195.
Democles Phygaleus (seu potius Phygaleus) B. 138.
Democrides B. 117.
Democritus B. 128.
Demosthenes B. 11. 17. 20. 28. 39. 46. 53. 61. 69. &c. ejus locus B. 7. 8. 30. 44. 71. 168. 196. 197. 180. ἐν τῇ Λακωνικῇ κατηγορίᾳ B. 171. ἐν τῇ Δελφικῶν κατηγορίᾳ B. 28. 129. 171. ἐν τῷ περὶ πᾶν ἑλλήνων B. 71. 72. τῷ κτ' ἐναντίον B. 170. ἐν τῷ περὶ Κτησιφάνους B. 20. 172. 182. 183. ἐν τῷ περὶ ὧν προέβηκε B. 58. ἐν τῷ κτ' ἐκείνου B. 28. 46. 175. 176. 190. ἐν τῷ περὶ τῶν βασιλέων πολέμων B. 182. ἐν τῷ περὶ τῶν βασιλέων B. 18. 56. 57. 124. ἐν τῷ περὶ τῶν συμμοριῶν B. 46. 56. ejus orationes innotescunt B. 110. 113. 124. 125. 116. 171. 191. 197.
Demus (seu potius **Demetrius**) **Magnesium** B. 112.
Dinarchus ὁ ἐκ τῶν ῥητόρων τῶν Ἀττικῶν B. 112. &c. ὁ τὰς περὶ Κρήτην συναγωγὰς μυθολογίας B. 112. ὁ Ἀγλιῶν B. 112. ἐν τῷ περὶ Ὀμήρου λό-
γῶν B. 112. **Dinarchi** rhetoris locus ἐν τῷ κτ' προέβηκε B. 113. orationes ejus recensentur B. 114. 116. 117. 118. 119.
Dion B. 178.
Dionysius Chalcidensis A. 58.
Dionysius ipse Halicarnassensis A. 7. &c.
Duris B. 7.
Empedocles Physicus B. 22.
Ennius, vel Evenus, vel Euxenus A. p. 27.
Ephorus B. 26. 111.
Epicuri dictum B. 18.
Eratosthenes Chronographus A. 27. 60.
Eudemus Parius B. 138.
Euenus, vel Evenus, vel Euxenus. A. 27.
Eugzon (vel Eugeon) Samius B. 138.
Eupolis B. 47. 67.
Euripides B. 18. 26. 69. &c. ejus locus B. 4. 16. 29. 32. ἐν τῷ Ἀλέφ B. 17. ἐν Ὀρίτη B. 10. ἐν τῇ Μεγαλῇ πρὸς Φρῶν B. 47. 57.
Euxenus A. 27.
Fabius A. 67. 70. 105. 106. 107. 211. 210. 234. 261. **Fabius Maximus** A. 6. **Q. Fabius** A. 5. 475. **Q. Fabius Pictor** A. 64.
Gellii A. 6. **Gellius**, A. 131. 211.

349. 416. Cn. Gellius A. 100. 136.
 Gergithius. Vide Cephalo.
 Gorgias sophista B. 92. 94. Gorgias
 Leontinus B. 11. 111. &c.
 Hecataeus Milesius B. 138.
 Hegesias Magnes B. 5. 18. ejus lo-
 cus B. 7. 18.
 Hegesippus ὁ περὶ Παλλήνης γεγραμ-
 μένος A. 39.
 Hellanicus B. 129. 139. 140. Hel-
 lanicus ἐκ τοῖς Τρωικοῖς A. 38. ἐν
 τῇ Ἀθηνῶν Συγγραφῇ B. 141. Hel-
 lanicus Lesbius A. 18. 21. 28. B.
 138. ἐν τῇ Φορωνίδι A. 22.
 Heraclides B. 51.
 Hermippus ὁ τῆς Ἰωνικῆς μαθητὴς
 αἰατογράφος B. 104.
 Herodotus A. 21. B. 3. 26. 28. 51. 69.
 118. 139. &c. ejus locus A.
 23. B. 3. 4. 53. 65. 128. 189.
 Hesiodus B. 26. 33. 68. 188.
 Hieronymus A. 6. B. 45. Hierony-
 mus Cardianus B. 5.
 ἐν τῇ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πρῶτα
 τοῖς A. 5.
 Hieronymus Peripateticus B. 99.
 Hippias B. 126.
 Hippodamas B. 127.
 Historiarum communis auctores A.
 291.
 Homerus A. 36. 476. 479. 480. B.
 15. 61. ejus locus A. 43. 476. 477.
 479. B. 1. 3. 4. 5. 6. 14. 15. 16. 17.
 19. 20. 21. 31. 32. 37. 42. 48. 49.
 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 58. 59.
 60. 67. 87.
 Hyperides B. 71. 81. 112. 114.
 120.
 Iphicrates B. 85. ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης
 B. 85. ἐν τῷ περὶ τῆς ἀποδοσίας B. 85.
 ejus locus ἐν τῷ πρὸς Ἀρμόδιον. B.
 103.
 Ifaeus B. 104. 120. 167. &c.
 ejus locus ἐν τῇ ἀμφὶ Ἰσηθίου ἀπὸ
 χωρὶς ὧν τῶν δημοτῶν καταχρη-
 σμῶν B. 107. ἐν τῷ ὑπὲρ Εὐμέ-
 ρου B. 105. 106. ἐν τῷ ὑπὲρ Εὐφρο-
 νίου B. 110. ejus orationes me-
 morantur B. 105. 107. 108. 110.
 Isocrates B. 10. 26. 30. 81. 49. &c.
 ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως B.
 57. 102. 172. ἐν τῷ Ἀριστοκρατικῷ
 B. 30. 96. ἐν τῷ Ἀρχαίῳ B. 97.
 ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης B. 96. ἐν τῷ
 Παναθηναίῳ B. 94. ἐν τῷ Ἰωνικῷ
 καὶ B. 57. 99. ἐν τῇ ὁμιλίᾳ πρὸς
 τὸν Ἰπποκράτη B. 37. ἐν τῷ πρὸς τὸν
 Λίπωνα B. 96. 57. ejus locus ἐν τῷ
 Ἀριστοκρατικῷ B. 27. ἐν τῷ Ἰωνικῷ
 εἰρήνης B. 100. 102. 172. &c. ἐν
 τῷ Παναθηναίῳ B. 99. 188. ἐν τῷ
 Τετρακτύῳ B. 102. Isocrates
 junior (ut quidam male arbi-
 trantur) B. 37.
 Licinius A. 115. 211. 314. 337. 349.
 417. Licinius Macer A. 6.

Li-

Licymnus B. 82. 133. 148. 179.
 Lycurgus B. 71. 119. 120.
 Lysias B. 39. 82. &c. 162. 164. 165.
 ἐν τῷ περὶ τῆς Ἰφικράτους εἰκόνος B.
 85. &c. ejus locus B. 92. 93. ἐν
 τῷ πρὸς Ἀρχεβιάδην B. 106. ἐν τῷ
 καὶ Διογέτῳ B. 88. 89. 90. ἐν τῇ
 καὶ Νικίᾳ δόξα B. 86. ἐν τῷ καὶ
 Τιστό B. 169. ἐν τῷ περὶ Φερένικου
 καὶ Ἀνδροκλείδου κλήρου B. 105.
 106. ejus orationes memoran-
 tur B. 85. 86. 88. 92. 105. 106.
 169.

Macer. Vide Licinius
 L. Mamius A. 16.
 Melesagoras. Vide Amelesagoras.
 Menander B. 67. 69.
 Menecrates Xanthius A. 38.
 Menelæchmus B. 117.
 Molo B. 115.
 Myrtilus Lesbios A. 19. 22.

Naucrates B. 111. Naucrates Iso-
 craticus B. 39.
 Nicostratus B. 36.

Oraculum A. 16. 55.

Panyasis B. 68.
 Pergamenses Grammatici B. 112.
 Phanodemus ὁ πρὸς Ἀθηναίους γράψας
 ἀρχαιολογίας A. 50.
 Pherecydes Atheniensis A. 10.

Philagrius B. 115.
 Philarchus. Vide Phylarchus.
 Philiscus B. 220. &c.
 Philistus B. 69. 70. 111. 120. 128.
 131. &c. ἐν τῷ περὶ Διονυσίου B.
 131. ἐν τῷ περὶ Σικελίας B. 131.
 ἐν τῇ δευτέρᾳ τῇ περὶ Σικελίας B. 131.
 Philistus Syracusanus A. 181.
 Philochorus B. 119. ἐν ταῖς ἱστορίαις
 B. 113. 118. ἐν ταῖς Ἀθηναίαις ἱστο-
 ρίαις B. 113. ἐν τῇ ὁγδοῇ & ἐν τῇ
 ἐνάτῃ c. Ἀθηναίων ἱστορίων B. 113.
 ἐν 5. τῆς Ἀττικῆς βίβλου B. 122.

123.

Philonicus Dialecticus B. 59.
 Philoxenus B. 19.
 Phylarchus B. 5.
 Pindarus B. 19. 22. 68. 187. ejus lo-
 cus B. 13. 23. 81. 129. 167. 179.
 Piso A. 106. 107. Piso Censorius A.
 105. L. Piso ὁ τῇ πρώτῃ τῇ ἐν-
 αυσίαν ἱστορίας A. 220. L. Piso
 Censorius A. 105. L. Piso Fro-
 gi ἐν ταῖς ἐναυσίαις πραγματείαις
 A. 213.

Plato B. 28. 166. ἐν τῇ Σωκράτους δόξα
 λογία B. 46. 57. 178. ἐν Κρατολέ
 B. 14. ejus locus B. 33. 65. 66.
 178. 179. ἐν τῇ Σωκράτους δόξα
 λογία B. 46. 56. ἐν τῷ Ἐπικλήμῳ (ἢ
 Μινεζέμῳ) B. 8. 17. 78. 175. 180.
 181. ἐν Φαίδρῳ B. 128. 166. 167.
 ἐν Φαίδρῳ B. 177. ἐν τῇ Πολιτικῇ
 B. 30. ἐν τῇ Συμπόσει B. 54.
 Polus B. 82. 126. 133. 148.
 Polybius A. 5. 6. B. 5. Polybius Me-
 galopolitanus A. 25. 60.
 Po-

Polycrates B. 167. Polycrates	Sotadea carmina B. 4.
Atheniensis B. 111.	Stesichorus B. 19. 28. 69. 72.
Pontificum tabulæ A. 525.	Telestes B. 19.
Porcius Cato A. 6. 9. 60. 64. ὁ πρὸς ἡμετέρας τὴν ἰταλίαν πέλειον συναγαγὼν A. 8.	Terentius Varro. Vide Varro.
Priapei versus B. 4.	Theodectes B. 2. 111. 120. 192. ἐν τοῖς Ἀλκμαίωνι B. 125.
Prodicus B. 126. Prodicus Cejus B. 94.	Theodorus B. 120. 126. 167. Theo- dorus Byzantius B. 111.
Protagoras B. 94. 126. 138.	Theophrastus B. 83. 95. 113. 165. ἐν τοῖς περὶ λέξεως B. 15. ejus locus ἐν τοῖς περὶ βασιλείας A. 336. ἐν τοῖς περὶ λέξεως B. 86.
Proxenus, p. 3. Fragmenti Vale- siani.	Theopompus A. 1. B. 26. 111. 128.
Pytheas ἐν τῇ Δημοσθένους κατηγο- ρίᾳ B. 104.	Theopompus Chius B. 131. &c.
Rhetoricarum (seu Oratoria- rum) tabularum auctores B. 121.	Theramenes B. 94.
Rhodiaci rhetores B. 115.	Thrasymachus B. 83. 120. 116. Thra- symachus Chalcedonius B. 111.
Saon B. 5.	165. ejus locus B. 165.
Sappho B. 19. 26. 37. 188. ejus lo- cus B. 26. & B. 29.	Thucydides A. 20. 22. B. 22. 40. 42. 46. 58. 67. 69. 82. 113. &c. 128. &c. 137. &c. ejus locus B. 4. 7. 17. 24. 25. 47. 58. 65. 67. 129. 133. 134. 135. 136. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 164. 187.
Satyrus ὁ τῶν ἀρχαίων μύθους συνα- γαγὼν A. 55.	Timæus A. 6. B. 82. 115. Timæus historicus A. 54. Timæus Siculus A. 5. 60.
Sempronius A. 11. C. Sempro- nius A. 9.	Timotheus B. 19.
Silenus A. 5.	Tisias Syracusanus B. 94.
Simonides B. 26. 62. 69. 72. ejus locus B. 32.	Tubero. Vide Ælius.
Socrates B. 47.	
Sophocles B. 28. 69. 73. ejus locus B. 8.	
ἐν Ἰνάρχῳ A. 20. ἐν Λαοκόωντι A. 38. ἐν Τερπιδόμῳ A. 10.	Valerius Antias A. 6. 86.
Soligenes B. 115.	Varro (Terentius) A. 112. ἐν Ἀρ- χαιολογίᾳ A. 11. 12. ἐν τῇ Ἱστορίᾳ Hhhhh

ἡλικὴ πραγματεία A. 260
Venonius (scu Vennonius) A.
220.

Xanthus Lydus A. 22. ejus locus
A. 22.

Xenagoras A. 58.

Xenomedes Chius B. 138.

Xenophon B. 9. 36. 128. 140. ἐν τῇ
αἰσθητικῇ B. 49. 171. ἐν τῇ αἰσθητικῇ
ἐν τῇ αἰσθητικῇ B. 130. ἐν τοῖς δόμοις

μνημονεύμασι B. 57. ἐν τῇ ἑλληνικῇ
B. 130. ἐν ἰστορίας λόγῳ B. 57.
ἐν τῇ αἰσθητικῇ B. 47. 57. ἐν
τῇ κυρίᾳ παιδείᾳ B. 130.

Zeno B. 138.

Zenodotus Troezenius A. 112.

Zoilus 112. 116. 127. 167. Zoilus ὁ
πρὸς καθ' ὅσον συντάξας παλαιὰ
παιρ B. 111. Rhetor B. 126.

XX. Dionysios alios quam plurimos Jo. Meurfius ad Hellenicam & singulari libro qui in Tomo decimo thesauri Gronoviani pag. 1580. exstat commemoravit, de multis monitum etiam Vossio atque Jonsio III. 8. de nonnullis præterea mihi observatum, itaque Catalogum eorundem hoc loco subungere conveniens instituto meo dixi.

Dionysius Aegiensis Δικτυακῶν scriptor. Phot. Cod. CLXXXV. & CCXI.
Ælius Dionysius Halicarnassensis auctor Historiæ Musicæ libris XXXVI.
ῥητορικῶν ὑπομνημάτων libris XXIV. Μουσικῆς παιδείας ἢ ἡλικίας
libris XX. & de iis quæ Musicæ dicta sunt apud Platonem libris
V. Suid. qui sub Hadriano Imp. clarum & Sophistam ac. Musicum
vocaturn efferefert. Jonsio III. 8. idem videtur cum Ælio Dionysio
qui Lexicon Rhetoricum & Anticum scripsit de quo infra lib.
IV. & cum eo cujus libro de Alexandria usus Sopater apud Phot.
Cod. CLXI.

Dionysius quod Atheniensibus svasit ut numis æneis uterentur dictus
Æneus teste Athenæo XV. pag. 669. poeta & Rhetor perantiquus
Atheniensis, cujus Poemata laudat Plutarch. Nicias, p. 526. Elegias
Aristoreles III. 2. Rhetor. & Athenæus. x. p. 443. & xv. p. 668.

Dionysius Afer à quibusdam dicitur scriptor ὡς ἑλληνιστὴς quæ exstat. De eo
infra lib. IV.

Dionysius Albianns Schol. Apollon. II. v. 660.

Dionysius Alba in Italia Episcopus. Niceph. IX. 33.

Ælius Dionysius Alexandri F. Halicarnassensis. Supra in Ælio Dionysio.

Dis

Dionysius Alexandrinus à plerisque vocatur *ὁ Ἐνϕήρευς* scriptor quam habemus & de qua me dicturum recepi infra lib. IV.

Dionysius Alexandrinus Glauci E. Grammaticus sub Nerone ac deinceps clarus usque ad Trajanum, qui Imperatori fuit ab Epistolis & legationibus ac responsis & Bibliotheca. Suid.

Dionysius Alexandrinus, priore ut videtur antiquior ~~scilicet~~ eo distinguendus (licet apud Suidam confundi videtur) Magister Parthenii Grammatici, Chazremonis vero Philosophi discipulus & in schola Alexandrina successor. Parthenius Dionysii (scilicet discipulus) memoratur apud Athenæum ut notavi supra pag. 678. ubi Parthenium intelligebam Phocensem, quod forte de Parthenio accipiendum erat Nicæno, quem imitatus est Virgilius.

Dionysius Alexandrinus Teri E. Grammaticus, discipulus Aristarchi, & Dionysii Thracis nomine notior, de quo & scriptis ejus dixi lib. IV.

Dionysius Magnus, Alexandria Episcopus, discipulus Origenis, quem ab Alexandro Dionysio cujus commentar. inchoatus in Ecclesiasten memoratur Eusebio; Hieronymo & Suidæ, perperam distinguit doctiss. Meursius. De eo consulendus egregius Vir Gail. Caveus in vitis Patrum Tomo I. & in Hist. literaria scriptor. Eccles. ad A. C. 274. In Bibliotheca Augustana occurrit catena MS. in Epistolam ad Romanos tum ex aliis tum è Dionysio Alex. congesta. vide B. D. Reiseri Cat. logum MSS. p. 9.

Dionysius Alexandrinus Rhetor itidem Christianus, superiore longe junior, cujus sunt commentarii in Dionysium Areopagitam, quos in Bibl. cujusdam nobilis Veneti Lollini manu exaratos existisse auctor est veterum librorum helluo sed non satis accuratus Criticus Franciscus Turrianus. Vide Albertinum de Eucharistia p. 251. & Ephemerides Parisienses A. 1702. 20 Martii.

Dionysius Anthroprognaphus, qui homines tantum pingebat. Plin. XXXV. 10.

Dionysius Antiochenus Sepsista de cujus Epistolis quæ exstant dixi supra lib. 2. c. 10. §. 31.

Dionysius Apollinaris hæretici discipulus. Infra in *Areopagita*.

Aquilius Dionysius. Vet. inscriptio apud Rhodium pag. 296. ad Scribon.

Dionysius Arei Philosophi E. cujus concubarium ipse (Alexandria vel

H h h h h 2

Plu-

* Phalarcho constat) eruditionis Græcæ causa Augustus Imp. testis Sueton. c. 89.

Dionysius Arcopagita cuius Act. XVII. 34. mentio, & sub cuius nomine scripta etiamnum multa exstant, quæ ab Eutycharianis primum edita in lucem observat Morinus de sacris Ecclesiæ ordinat. p. 241. Dionysio Apollinaris hæretici discipulo tribuit illustris Scillingflectus. Vide quæ infra lib. IV.

Dionysius Argivus. Clemens Alex. I. Strom. p. 321.

Dionysius Argivus, statuarius. Vide Francisc. Junium in Catalogo artificum.

Dionysius Aristarcheus, Grammaticus Alexandrinus qui vulgo Dionysius Thrax. De eo infra lib. IV.

Dionysius Ascalaphus. Etymol. M. in *Διονύς*. Idem, iudice Meursio, qui Athenæo XI. p. 475. *λεπιδός* sive *gracilis*, ubi ejus commentarium in Theodoridam sive carmen de Amore memorat.

Dionysius Atheniensis in ταῖς κινήσι Schol. Apollon. II. v. 279. Etymol. in *ἀετοκρότης* & in ταῖς κινήσι, pro quo emendant *κρίσις*. Vide supra p. 536. *κρίσις* scripserat etiam Dionysius Chalcidensis, de quo suo loco. Fuit præterea Dionysius Atheniensis, qui *Aeneas* dictus. Dionysium quoque Atheniensem in numo apud Goleziom Jonsius observavit. Athenis Dionysium Stoicum audivisse Atticus, teste Cic. 2. Tusc. De Dionysio Attico Rhetore infra in *Pergamensis*. De Atticista, in *Elins*.

Aurelius Dionysius. Inscriptio vet. ap. Gruterum p. 845.

Dionysius Bar Salibi, Syrus Jacobita, A. C. 1171. defunctus. De eo leges in Epistolis Huntingtonianis p. 111. seq. 113. seq.

Dionysius Bithynus, Dialecticus Strab. XII. p. 566. auditus à Theodoro Atheo. Laert. II. 98.

Dionysii Byzantii *ἐκδομὰς βροτοῦ* Stephano ac Suidæ memoratum edere promissit tomo tertio Geographorum Græcorum minorum laudatissimus Hudsonus. Initium è MS. Regis Christianiss. Græce vulgavit Cangius in CPoli Christiana. Ejusdem Dionysii Threnos sive poema epicedius refertur Suidas memorat, & alibi in *Διονύς*. *Μακρῶς* Periegesin quoque ait Byzantii Dionysii sibi videri, nisi ibi legendum *Bithynus* pro *Byzantio* ut volunt viri docti.

Dionysius à Caria. Criticus apud Eusebium proem. haud quaquam diversus est à Dionysio Halicarnassi, cuius scripta exstant.

Dionysius Calchedonius Jonsio memoratus nullus est, nam apud Clementem

tem I. Strom. p. 333, inter antiquissimos scriptores memoratur Dionysius ὁ Καρχηδόνιος & Carthaginiensis.

Dionysius Carthaginiensis Laert. II. 106. nisi legendum cum eodem Jonisio χαλκηδόνιος & pro Καρχηδόνιος, ut Dionysius Bithynus intelligatur de quo supra. Chalcedon enim civitas Bithyniae.

Dionysius Carthusianus, de quo Caveus sive Warthonus ad A. C. 1450.

Dionysius Chalcidensis Quinque libros κτίσεων scripsit teste Marciano in periplo. Meminit & Strabo XII. p. 366. Laudatur in Scholiis ad Apollon. & Aristoph. tum à Suida & Harpocrate. Meminit & Plutarchus lib. de Herodoti malignitate p. 860. Respicit Clemens I. Strom. p. 333. ubi ex Dionysio refert Thasum conditam Olymp. XV. Dionysius Halic. lib. 1. p. 58. & forte Zenobius Dionysium Chalcidensem laudans V. 64. proverb. Vide Rutgers. IV. 12. Var.

Dionysius Chalcus, supra Aeneas.

Dionysius Charmide F. Schol. Pindari Nem. VII. p. 381.

Dionysius Chirurgus. Scribon. Largus Composit. Med. c. 212. seq.

Dionysius praeceptor Ciceronis filiorum de quo VIII. 30. ad Atticum: Dionysium dimisi à me ut Magistrum Ciceronum non libenter, ut hominem ingratum non invitum. Confer. VI. 1. VII. 4. 8. 16. VIII. 4. IX. 3. 14. XIII.

1. De eodem forte Cicero XIII. ad famil. 77. Dionysius servus meus, qui meam Bibliothecam multorum nummorum tractavit, cum multos libros surripuisset, nec se impune laturum putaret, aufugit. Hæc è Jonisio p. 251.

Dionysius filius ejus Dionysii qui Ciceronis filium docuit, elegans magis declamator quam vehemens. Sen. Lib. 1. controvers. 4.

Dionysius Colophonius qui sub Menippi nomine libros edidisse fuit creditus. Vide Laert. VI. 100.

Dionysius Colophonius pictor nobilis, de quo Franciscus Junius in Catalogo artificum & Jonisius p. 254.

Dionysius Corinthius Poeta Epicus cujus ἑπεὶ ἦν καὶ, Ἄντια & Μετεωρολογία tum prosa scriptum commentarium in Hesiodum Suidas memorat, testatus etiam Periegesin à quibusdam ad eum veluti auctorem referri.

Dionysius Corinthi Episcopus & Martyr de quo vide doctiss. Caveum ad A. C. 170. & quæ infra libro IV.

Dionysius κελτικὸν scriptor apud Laertium I. 36. non diversus videtur à Dionysio Halicarnasseo cujus scripta exstant.

Dionysius Cyclographus. Vide infra in Dionys. Milesio Historico, & Samio.

H h h h h 3

Dio-

- Dionysius Cyrenus Medicus* insignis *Aegyptius*. Steph. in *πύρ.*
Dionysius Cyzicenus cujus *Epigramma* in *Eratothenis* funus legitur III.
Antholog. p. 420.
Dionysii Delobici filios *Æacidem* & *Aristonimum* æquales suos laudat *Platarchus* de *sollertia animal.* p. 965.
Dionysius Diaconus : infra in *Dionys. Philadelphien.*
Dionysius Dialecticus : supra in *Dionys. Bithyna.*
Dionysius Diogenis F. *Geographus* laudatus à *Marciano* in *Petiplo.*
Dionysius Exiguus auctor *ære vulgaris Christianæ* quæ ab illo *Dionysiana* appellatur. *Floruit* circa A. C. 530.
Flavius Dionysius *Consularis Phœnices* A. C. 328. de quo *Vales.* ad *Euseb.* IV. 42. de *vita Constantin.*
Dionysius Γρυπιάδης scriptor. Steph. in *καλαδωγή* & *Νέστορι.*
Dionysius Glauci F. supra in *Dionys. Alexandrino.*
Dionysius Grammaticus cujus mentio apud *Platonem* & *Platonis* ipsius magister si *Laertio* III. 4. & *Apulejo* fides : licet dubitet *Jon-*
sius p. 250.
Dionysius Halicarnassus Major : de quo hoc capite satis dictum.
Dionysius Halicarnassus junior. Supra in *Alio Dionysio.*
Dionysius Heliopolites. *Artemidor.* H. 71. p. 152. è quo loco *Onirocritica* scripsisse colligitur.
Dionysius Heracleotes Arati præceptor, ut traditur in utraque *Arati* vita. Idem ut videtur cum *Metathemenio* de quo dixi supra cap. XV. & quem anno ætatis LXXXI. ut vita abiret cibo abstinuisse refert *Censorinus* c. 15. *Sophocli* *Pärthenopæum* suppoiuisse *Laert.* V. 92.
Dionysius Ηοκλῆτες *Laert.* IX. 15.
Dionysius Historicus qui sub postremis *Imperatoribus* scripsit & à *Jornande* c. 19. de rebus *Geticis* allegatur.
Dionysius Hydrægogus *Plutarch.* q. æst. nat. p. 914.
Dionysius Jambus. *Plutarch.* de *Musica* p. 136. *Clemens Alex.* V. *Strom.* p. 569. ubi versum *Hexametrum* affert. Ejus *ᾠδὴ δαλεκτων.* *Athen.* VII p. 284. *Aristophanis* *Grammatici* præceptor, circa *Olymp.* CXL. clarus, ut è *Susda* in *Αἰγισφ.* *Jonsius* observavit.
Διονύσιος ὁ Ἰτυκαῖος. ἐστὶ Ἰτύκη πόλις Σικελίας (imo Λιβύης) *Schol. Luciani* T. 1. p. 38. Vide infra *Dionys. Uticensis.*
M. Junius Dionysius Medicus. *Inscriptio* vetus apud *Rhodium* p. 297. ad *Scribon.*

Dionysius Lepus sive *gracilis* supra in Ascalapho.

Dionysius Leuciricus Athen. XIII. p. 609.

Dionysius scriptor *Λιδανός*, poeta idem forte cum Periegete. Eustath. prooemio, sive Epistola ad Jo. Ducas. Maximus ad Dionys. Arc. pagit. de Myst. Theol. c. 2. Suid. in *Αντίοχ.* *Κατωδ.* 6.

Dionysius Longinus, de quo infra lib. IV.

Dionysius Magnus Olymp. CLXXIII. Ciceronis annum XXIX. agentis praeceptor in Asia fuit teste Cic. in Bruto, Plutarcho in Cic. p. 862.

Dionysius Medicus Cell. VI. 6. Plin. XX. 3. & 11. Supra in *Junio* & *Cyrio* ac paulo post in *Milefio*, *Βαλλιστ.* *Σαμ.* 4.

Dionysius Melitensis Plutarchi familiaris IX. 14. sympos. quest.

Dionysius Heracleotes *Μεταχάμενος* dictus quod à Stoicis ad Cyrenaicos vel Epicurum defecisset, ut dixi supra cap. XV. Vide Jonsium p. 250.

Dionysius Milefius Historicus clarus circa Olymp. LXV. teste Suid. in *Εκτατά* 6, *res Darii* (Hystaspis sub quo fuit) scripsit *libris V.* teste rursus Suida in *Αντίοχ.* qui praeter haec ejus *Persica*, Ionica dialecto composita commemorat: tum *libros tres de rebus Trojanis*, itemque *Μυθικά* & *Κύκλον ιστορίας* libris septem (sive ut Clemens in protreptico pag. 30. vocat *μέγας*) At undecimus laudatur in Schol. ad Euripidis Phoeniss. v. 1228. De hoc opere quod *ἱστορίαι* vocat Socrates III. 23. & ex eo Nicoph. X. 36. Tripartita VII. 2. & Samio Dionysio Athenaeus tribuit, dixi supra lib. 2. c. 2. §. 24. Suspicio autem *μυθικά* sive *παρακὰς μυθολογίας* ut vocat Diodorus Sic. III. 66. p. 140. (200) & *ῥημικά* Suidae memorata non fuisse diversa à Cyclo illo historico. Vide Diodorum Siculum lib. III. c. 52. p. 129. (185.) Fortè nec *Persica* quae diversa fuerunt à libris *ἱστορίαι*, quod expono *de rebus Dario imperante gestis*. Sic apud Plutarchum de sera Numinis vindicta p. 163. *ἔγνωμεν πρὸς ἡμᾶς Πρωτογύμνους*, recte Xylander: *qui nobiscum fuit, non qui post nos.* Ceterum *periegesin Orbis* etiam Suidas tribuit huic & mox Samio Dionysio. Berperam sane, si illam quam hodie habemus intellexit, alium enim illa longe juniorem Dionysium auctorem habet, ut dicturus sum infra lib. IV. *Argonauticorum* Dionysii Milefii primum & secundum librum laudat Schol. Apollonii, nisi Mytilenaeum intellexit, quem & ipse alibi & Suida tradit scripsisse Argonautas. Quamquam Dionysium quoque Milefium (sed in Cyclo Historico ut

ut suspicor) de Argonautis scripsisse tradit Diodorus Sic. loco laudato, & respicit ubi de Argonautis loquitur Apollodorus in Bibliotheca sua, Historici ut alibi dixi Cycli epitome.

Dionysius Milesius Medicus cujus mentio ap. Galenum IV. 7. & vides & alibi II. de antidot. Plinium lib XII. & XXII. Caelium Aurel. &c.

Dionysius Milesius Sophista Isæi Assyrii auditor sub Hadriano Imp. clarus. Vide Philostr. I. de Sopist. p. 513. & p. 522. seq. Dionem LXIX. p. 789, De Epistolis quas huic Dionysio male tribuit Meursius, dixi supra lib. 2. c. 10. §. 31. Epigrammata quoq; Dionysii Sophistæ quæ in Anthologia leguntur, Antiocheno libentius tribuerim.

Dionysius Musicus: supra in *Æliis Dionys.* Alius apud Nepotem in Epamin.

Dionysius Musonii F. Samius vel secundum alios Rhodius scripsit Suida reſte ἱστορίας τοπικάς libris VI. Ex his forte fuerunt βασανικά Stephano memorata & Eustathio ad periegeten. Addit Suidas ἱστορίας παιδευτικῆς libros X. & (quæ alterius Dionysii est) οἰκονομικῆς περὶ γῆς. Samio etiam libros περὶ τῆς πόλεως tribuit Athenæus, sed Dionysius ὁ κυκλογράφος aliis Milesius est, ut paulo ante dixi.

Dionysius Mytilenæus. infra in Scytobrachion.

Nestor Dionysius, Novariensis Minorita, auctor dictionarii latini editi Argentinae 1502.

Dionysius Olynthius inter eos qui de Homero ejusque genere & ætate scripserunt laudatus à Tatiano. At χρονικά apud Suidam in ἐνδεκίδης, non hujus sunt Dionysii ut Meursio visum, sed Halicarnassei.

Dionysii duo Ὀψαρτυπικῶν scriptores ab Athenæo allegantur.

Dionysius Oxymachi F. Medicus, à Rufo laudatus libro de partibus humani corporis.

Dionysius Parisiensis quem ab Arcopagita distinguere docuit Jo. Launojus.

Dionysius Pergamenus cognomine *Atticus*, Apollodori Rhetoris qui Augustum Imp. docuit discipulus σοφιστὴς ἱκανὸς καὶ συγγραφεὺς καὶ λογιγράφος. Strab. XIII. p. 625.

Dionysius Phaselites allegatur in Schol. ad Pindarum Od. 2. Pyth. p. 421. edit. Ox. ejus περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως & περὶ ποιητῶν ab auctore Græco vitæ Nicandri.

Dionysius Philadelphiensis sive à Ptolemæo Philadelpho in Indiam missus cum Megasthene, ut vires gentium proderet teste Plinio VI. 17. ὀρνιθιακά illi tributa à quibusdam, refert Eustathius ad Dionysii periegesin, addens illum dictum vulgo δαίκαρον sive *inanem*, δαίκατος ἀκυρολογίαν.

Dio-

Dionysius Platonis servus. Laert. II. 42.

Dionysius Marcus Pomponius, libertus. Cic. IV. 14. ad Attic.

Dionysius Rhodius: supra in *Dionysio Musonii F.* Tereull. de anima c. 46.

Dionysius Episcopus Romanus ab A. C. 259. ex cujus epistola ad Dionysium Alex. legitur fragmentum apud Athanas. de decretis Synodi Nicænæ. Nam quæ ipsi præterea tribuit Lud. Jacobus à S. Carolo in Bibl. Pontificia, atque in his librum de situ Orbis sive periegesin è fabuloso Luitprando, recte explosit præstantiss. Caveus.

Dionysius Sallustius Medicus. Plin. XXXII. 7.

Dionysius Samius Vide supra in *Dionys. Musonii F.*

Dionysius Samius Medicus. Galen. IV. 13. de medic. secundum genera.

Dionysius Scymnaus. Tzetz. ad Lycophronem v. 1247. An forte intelligitur

. *Ælius Dionysius Halicarnassensis junior, qui Scymno Lexicon suum inscripsit?* ita Jonsius p. 242.

Dionysius Sycobrachion sive *Sycæus*, paulo ante Ciceronem vixit, Jonsio observante ex Svetonio de Grammat. c. 7. Auctor fuit historiarum quas alii ad Xanthum Lydum retulere teste Athenæo XII. p. 515. Allegatur ab Eustathio ad Iliad. γ. Huic Dionysio *Coronam* tribuit Jonsius, à Socrate (ipse ex memoriæ lapsu Eusebium citat) laudatam, idemque esse putat opus XXXIII. librorum de Nymphis apud Suid. in Νύμφαι. Sed Coronam illam haud diversam existimem à κύκλῳ Historico Dionysii Milessii, de quo supra. Præterea Dionysius iste Mytilenæus Suida teste scripsit Carmine Epico τῷ Διονύσιῳ καὶ Ἀθλῶας, σερπαί, tum Μυθικά ad Parmenontem, denique Argonautas sex libris sermone prolario, quod opus in scholiis ad Apollon. laudatur.

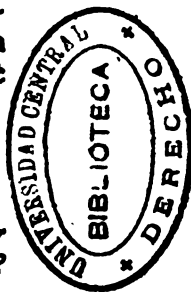
Dionysius Siculus, Syracularum Tyrannus de cujus scriptis videndi præter Suidam viri docti laudati à me lib. 2. c. 19.

Dionysius Siculus junior, luperioris filius Tyrannus & ipse Siculorum, quænam Epistolas & de poematibus Epicharmi scripsisse Suidas testatur. Epistolam ejus ad Speusippum exhibet Laert. IV. 2. De hoc proverbium *Dionysius Corinthi*. Vide Justin XXI. 5.

Dionysius & Cephalo legislatores qui è Corintho in Siciliam venerunt. Plutarch. Timoleonte p. 248.

Dionysius Sidius Etymol. M. in Σιδιῶν, Forte legendum Σιδάιν, pro Σίδι.

Dionysius Sidonius. Varro lib. IX. de lingua lat. & Eustath ad Odyss. α.

Dionysius Sinopenfis Comicus circa Olymp. C. cujus dramata quædam laudari ab Athenæo notabam lib. 2. c. 22.

Dionysii Stoici duo vel tres de quibus supra cap. XV. unus Heracleotes, alter quem allegat Laertius VI. 43. & contra quem scripsit Chrysippus: tertius quem Athenis Atticus audivit teste Cic. 2. Tusc.

Dionysius Syrus Sæculo XII. post CHRISTUM natum clarus. Supra in *Dionysius Bar Salibi*.

Dionysius dictus etiam *Ternus* à patre, & ab ejusdem patria *Thrax*. Grammaticus, Discipulus Aristarchi, de quo infra lib. IV. Videtur etiam pictoriæ peritus fuisse & sculptoriæ. Confer Athenæum XI. p. 489. & Etymol. M. in *Διονύς*. Franciscum Junium Catalogo pictorum pag. 79. Si idem fuit de quo Athenæus, docuit Rhodi.

Dionysius Thebanus Musicus antiquissimus, de quo dictum lib. 2. c. 15.

Dionysius Theophrasti F. supra in *Dionysf. Metathemennus*.

Dionysius Tryphonis F. Grammaticus qui *ὡς ὁ νόμος* scripsit, laudatus Athenæo, Harpocrati & Stephano Byz.

G. Valerius Dionysius cui jus Quiritium sive Civitatis Romanæ à Trajano dari rogat Plinius X. Epist. 105.

Cassius Dionysius Uticensis, qui Magonis Carthaginienfis libros XXVIII. *μαγών* Punice scriptos libris XX. Græca lingua est complexus & Sextilio Prætori misit, teste Varrone. Meminit hujus operis Plinius quoque & Columella & Athenæus. Allegatur etiam Dionysius in Geoponicis lib. 1. c. 11. licet Magonis opus ejusque Epitome tum illa Dionysii, tum altera sex librorum à Diophane Bithyno missa ad Deiotarum Regem, jam periisse videntur cum Geoponica jussu Constantini Porphyrogeneti concinnarentur, tantum abest ut, quod viris quibusdam doctis in mentem venisse video Geoponica quæ exstant sint ipsi illi XX. libri à Dionysio Uticensi è Magone compositi. *Εὐζαρπύνα* hujus Dionysii memorantur in scholiis ad Nicandrum & à Stephano Byz. in *ἰστορίαις*, atque respiciuntur ut Meursius observat, etiam à Servio ad 1. Georgic.

Dionysius Zopyrus. Schol. Aristoph. ad aves v. 1297. Nisi legendum *Dionysius & Zopyrus*. Nam ut Laertius VI. 100. notat, Dionysius & Zopyrus Colophonii sub Menippi Cynici nomine libros ediderunt.

CA-

CAPUT XXXIII.

De EPICURO & Epicureis, Cyrenaicis, Scepticis aliisque Variarum minorum sectarum Philosophis.

De aetate & vita Epicuri. 1. Scripta. 2. Catalogus Epicureorum. 3. Cyrenaicorum. 4. Scepticorum. 5. De Megaricis, qui Dialectici quoque & Eristici dicti. 6. De aliis variis sectis minoribus. 7. De Eclecticis. 8.

I.

EPICURUS Neoclis F. è genere nobili Philaidarum, in Gargetto Atticæ natus est Olymp. CIX $\frac{1}{4}$. Archonte Sosigenæ, ante CHRISTUM 342. (a) Anno ætatis decimo quarto vel duodecimo (b) Philosophiæ operam dare cœpit, cum Sophistas & Grammaticos incassum rogasset, ut Hesiodi sibi chaos interpretarentur. Democriti potissimum scriptis delectatum ferunt, è quibus dogma de atomis, uti ex scriptis Aristippi dogma de voluptate hausisse & pro suo venditasse est insimulatus. Ita enim intelligo locum Laertii X. 4. Præceptorem nullum agnovit, (c) sed Pyrrhonis discipulum Nausiphanem qui Epicuri se doctorem ferebat, gravissimis proscidit probis. Sunt tamen qui Xenocratem, (d) alii qui Lysiphanem & Praxiphanem (e) tradunt audiisse, vel Pamphilum Platonicum (f) in Samo versatum. Ex Antiquioribus Philosophis

liiii 2

(a) Laert. X. 14. ex Apollodoro.

(b) Id. 2. & 14.

(c) Laert. X. 8. 13 14 Sextus initio libror. contra Math.

(d) Euseb. XIV. præparat. p 768. Laert. X. 13. ex Demetrio Magnæso.

(e) Laert. ibid. ex Apollodoro.

(f) Laert. X. 14.

phis plurimum tribuit Anaxagoræ & Archelao. Leucippi ne meminit quidem, nec ipse nec Hermachus. (g) Adolescentiam partim Sami partim Tei exegit, mox versatus Colophonē, Mytilenæ, Lampaci: denique Athenas reversus anno ætatis 36. cum ibi per aliquod tempus esset commoratus, hortum peramœnum in urbe ipsa sibi comparavit in eoq; familiares quos habuit plurimos docuit. In dictione maxime studuit perspicuitati & proprietati verborum: (h) vitam sobriam egisse etiam ab adversariis conceditur, neque Cicero dubitavit de Epicuri scholæ scribere II. 25. de fin. *ut ceteri existimantur dicere melius quam facere, sic hi mihi videntur facere melius quam dicere.* Bodinus in Colloquio Heptaplomere MS. lib. 1. *Multos Deorum contemtores, plures etiam qui nihil à beluis nisi figura differant, Epicureum tamen adhuc reperi neminem, id est, qui Deos nulla præmiorum spe religiose coleret, qui frugalissima ac temperatissime viveret, qui conscientiam, justitiam, fidem, morum integritatem ut Epicurus amplexaretur, mortales tamen animos crederet, nec ullum ab immortalis Deo negotium cuiquam impendere arbitraretur, qui denique summum hominis extremumque bonum non in corporeis voluptatibus, sed in animi excelsi tranquillitate serena collocaret.* Inter dogmata ipsius fuere haud dubie non impia modo, ut qui præmia & poenas & omnē removeret religionem Numinis, sed etiam absurda ut (præter illa ipsa quæ jam dixi) quod negaret fines rerum intentos, oculum v.g. factum ad videndum, aurem ad audiendum; sed casu illa opinabatur quia ad hoc apta coaluissent, videre & audire, quo nihil mihi videtur dici posse ineptius. Denique dogmata ejus quoque fuere ita comparata, ut maxima voluptate homines probos privaret conscientia ac providentia Dei, & in rebus adversis præsens atque maximum eriperet solatium, quod ex Dei voluntate & auxilio percipitur, ut pulchre monuit Plutarchus libro quod non possit suaviter vivi secundum Epicurum. Alioquin non abnuerim per inimicos multa ipsi fuisse & ejus scholæ impacta per calumniam, quæ è veteribus Laertius, è recentioribus præcipue diligenter diluit Gassendus. Præter eundem Gassendum T. 5. Opp. & reliquos eruditos Laertii ac Lucretii interpretes, de Vita ac Philosophia Epicuri consuli possunt Jacobus Rondellus Libro de vita & moribus Epicuri. Amst. 1694. 12. & Bælius in Lexico, T. 2.

Obiit Ol. CXXVII, 2. ætatis 72. Archonte Pitharato (i) statuis in patria sed

(g) Laert. X. 12. 13.

(h) id. 13 Gassend. VIII. 7. de vita & moribus Epicuri.

(i) Cic. de fato c. 9.

æneis sed multo magis decoratus longa (k) discipulorum ac frequenti successione, qui memoriam ejus velut Dei cujusdam coluere, & natalem ejus celebrare (l) annua solenni die decima vel septima Gamelionis, & vicesimo cujusque mensis die in ejus & Metrodori memoriam frequentarent epulas, unde dicti *σιναιδισαί*. *Vultus Epicuri per cubicula gestant, ac circumferunt secum*, inquit Plinius XXXV. 2. Effigiem ejusmodi è veteri gemma post Gassendum exhibet Laertii præclara editio Westeniana, & Gronovius T. 2. Antiqu. Græc. tabula 96.

II. Scripta hujus Philosophi fuere ultra volumina trecenta teste Laertio X. 2 6. neque placuit Epicuro aliena testimonia libris suis inferere, ut contra frequentissime fecit *αὐτογράφως* ejus Chrysippus: sed integra suis verbis ac sententiis implevit. Nihil ex ejus scriptis tulit ætatem, exceptis paucis quæ servavit Laertius, & Petrus imprimis Gassendus illustravit, quem de scriptis Epicuri confules in ejus vita lib. I. cap. IX. X. Adjecit etiam pleraque Græce Lucretio suo Gifanius.

1. *Testamentum*. X. 16. - 22. adde Gassend. lib. 2. c. 1
2. *Epistola ad Herodotum*. X. 35 - 83. de principiis naturalibus.
3. *Epistola ad Pythoclem*. X. 84 - 116. de meteoris.
4. *Epistola ad Menæceum* X. 122 - 135. de vita instituenda.
5. *Epistola ad Idomeneum*. X. 22. quæ latine etiam exstat apud Cic. 2. de fin.
6. *Κύρια δόξα*. Laert. X. 139 - 144.

Alia ejus scripta non pauca memorantur præter hæc quæ exstant, & quibus asteriscum deinceps præfixi:

Περὶ αἰρέσεων Laert. X. 27. & 136. ubi est *περὶ αἰρέσεων καὶ φύσεως*.

Ἀναξίμανδρος Laert. X. 28.

Ἀντίδωρος*, §. Laert. X. 28.

Δεμισύβυλος* Laert. X. 28.

περὶ ἀπίμων καὶ πενέ Laert. X. 27. Cleomedes allegat Epicurum *ἐν ταῖς 7 ὁλῶν ἀρχαῖς* quod Gassendo idem opus videtur.

ὅτι τὸ ἐν τῇ ἀπίμῳ γωνίας Laert. X. 28.

liiii 3

πρὶ

(k) Laert. X. 9. Said in *Φύσις**, Jonsius lib. 1. c. 20.

(l) Athen. VII. p. 298. Plin. XXXV. 2. Cic. 2. de fin. Laert. X. 18.

περὶ αἰφνης. Laert. x. 28. de atomorum tangibilitate corporumve: tangere enim & tangi nisi corpus nulla potest res, ut ex Epicuri mente scripsit Lucretius.

περὶ βασιλείας. Laert. x. 28. Plutarch. quod non possit suaviter vivere secundum Epicurum. p. 1095. D

περὶ βίαν sive βιωτικῶν, δ. Laert. x. 27. & 119. 136.

Διαπείρα. Laert. x. 119. Plutarch. p. 1095. C. πρὸς τὰς μαλακίας. Laert. x. 27.

περὶ δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν Laert. x. 28.

περὶ δικαιοπραγίας Laert. x. 28.

περὶ δόρων καὶ χάριτος. Laert. x. 28. in hoc libro docuit teste Sexto Empirico I. contra Math. p. 11. ὅτι ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς ἀφροῖς μαθημάτων γράμματα.

περὶ εἰδύλων Laert. x. 28.

περὶ εἰμαριδύνης Laert. x. 28.

Ἐπιστολαί. Laert. x. 28.

ad Anaxarchum Plutarch. p. 1117. contra Colotem.

ad Aristobulum (Aristodemum) Laert. VII. 9.

περὶ τῶν Πιπτηδευμάτων Aristocles apud Euseb. xv. 2. preparat. Athenæus VIII. p. 354. Respicit & Laert. in Protag. IX. 53.

ad Eurydicum. Laert. x. 13.

ad Hermacrum. Athen. XIII. p. 588. Cic. 2. de fin.

* ad Herodotum Laert. x. 29. 30. 35.

* ad Idomeneum Laert. x. 22. Seneca Epist. 22. Apostol. XVI. 95. proverb.

ad Leontium Laert. x. 5. 6.

* ad Menæceum Laert. x. 29. 122.

ad Polyenum Seneca. Epist. 18.

* ad Pythoclem Laert. x. 5. 6. 29. 84. Hesych. Illustr. in Ἐπίκρῳ.

ad Philosophos Mytilænos πρὸς τὰς ἐν Μυτιλήνῃ φιλοσόφους Laert. x. 6. 136. Sextus Empir. p. 2. adversus Math.

Ἐπιτομή τῶν πρὸς τὰς φυσικὰς. Laert. x. 27.

Ἐπιτομή μεγάλη. Laert. x. 39. 40. 73. μικρὰ Ἐπιτομή. id 85. 135. ad Herodotum. Haud diversa ut videtur ab Epistola quæ existat.

περὶ ἔρωτος. Laert. x. 27.

Εὐρύλοχος. Laert. x. 28.

Ἡγησιαίας. infra περὶ ὁσιότητος.

περὶ ἡδονῆς de Voluptate Cic. 3. Tusc.

πρὸς

- πρὸς θεόφραστον librum 2. Plutarch. p. 1110. contra Colotem.
 Καλλιγέλας Laert. x. 28.
 Κασίων ἡ περὶ κριτικῆς Laert. x. 27. & 14. 30. 31. Damoxenus Comicus ap.
 Athenæum III. p. 102. *de regula & judicio* Cic. 1. nat. Deor. ubi
caeleste volumen dicitur.
 ἐν τῇ β'. περὶ κόσμου. Laert. X. 74. nisi intelligitur liber XII. περὶ φύσεως.
 * Κύριαι δόξαι Laert. x. 27. & 29. *maxima rata.* Cic. 2. de fin. *selecta bre-*
vesque sententia id. 1. nat. Deor. quæ Sexto Empirico λέξεις ῥηταί, ut
 observat Gassendus quem vide T. V. Opp. p. 180.
 πρὸς τὸς Μεγακλῆς διαμετρίαι Laert. x. 27.
 πρὸς Μητροδώρον Laert. x. 28.
 Μητροδώρου, ε'. Laert. x. 28. ἐν πρώτῃ Μητροδώρου id. 23.
 πρὸς Μίδωλον Laert. x. 28. περὶ νόσων δόξαι.
 περὶ Μυσικῆς Laert. x. 28.
 Νιοκλῆς πρὸς Θεμιστοῦν Laert. x. 28.
 Περὶ νόσων δόξαι Laert. x. 28.
 περὶ ὧν Laert. x. 28.
 περὶ ὁσιότητος ἡ ἱεροσυναισία Laert. x. 27. Cic. 2. de nat. Deor. *At etiam de*
sanctitate & de pietate adversus Deos, libros scripsit.
 περὶ παθῶν δόξαι Laert. x. 28.
 πολυμήδης Laert. x. 28.
 προβλήματα φυσικά. Videtur memorare Laertius & Plutarch. Utrum tan-
 quam distinctum opus, dubito.
 Προγνωστικόν Laert. x. 28.
 προτρεπτικός Laert. x. 28.
 περὶ ἡγεμονικῆς Laert. x. 13. & Schol. Hermogenis, cujus locum produxit
 Meursius in Bibl. Attica.
 Στοιχειώσεων liber XII. Laert. x. 44.
 Συμπόσιον Laert. x. 28. & 119. perstringit Athenæus v. p. 186. 187. Me-
 minit Plutarch. III. 5. sympof. & lib. 1. c. 1.
 περὶ τέλης *de finibus bonorum ac malorum.* Cic. Laert. x. 6. 27. 130. Athen.
 VII. p. 280. XII. 546. Plutarch. p. 1091. Hesych. Illustr.
 De summo bono Cic. 3. Tusc.
 πρὸς Τιμοκράτην Laert. x. 28.
 Τιμοκράτης γ'. Laert. x. 28. & 23.
 περὶ Φαντασίας Laert. x. 28.
 περὶ φύσεως, λγ'. Laert. x. 27 & 7. & 30. 39. 40. 73. 74. 91. 96. 119. Ga-
 len. in 1. Hippocr. de nat. hum. περὶ

περὶ Φυτῶν Laert. X. 27. licet Gassendus pro duobus librorum titulis
 περὶ αἰσθητῶν & περὶ Φυτῶν legit junctim περὶ αἰσθητῶν καὶ Φυτῶν
 Χαλκιδήμου ἢ περὶ θιῶν Laert. X. 27.

III. Catalogus * Epicureorum.

Agathobulus. Meminit Plutarchus lib. non faviter vivi fec. Epicurum p.
 1089.

T. Albutius Cic. 1. nat. Deor. & 3. Tusc.

Alcaus qui Roma cum aliis Epicureis pulsus est Anno U. C. 581. teste
 Athenæo XII. p. 147. & Eliano IX. 12. Var.

Alexander Epicureus à Plutarcho colloquens inducitur II. 3. sympos.

C. Amasinius sive *Amasinius*. Cic. 1. Acad. & 4. Tusc. Cassius Epist. ad
 Cic. xv. 19.

Amynomachus Philocratis F. Laert. x. 16. 17. Cicero 2. de fin.

Pompilius Andronicus. Sveton. de Grammaticis c. 8.

Antidorus. Vide infra in *Aviodoro*.

Apelles cujus meminit Plutarchus f. 1094. de non faviter vivendo fec.
 Epicurum.

Apollodorus Epicureus. Laert. x. 13. καποτίεον dictus, quadringento-
 rum amplius voluminum scriptor. id. 25. Ejus librum 1. de vita
 Epicuri laudat Laertius x. 2. Epicuri servus decem ab eo minis
 emptus id. 10.

Aristion, Atheniensis. Appian. Mithridatic. p. 189.

Aristobulus, Chæredemus, & Neocles tres Epicuri fratres quos cum eo
 Philosophatos refert Laertius x. 3. Aristobuli meminit Plutarch.
 pag. 1103.

Artemidorus num Epicureis addat è Senecæ VIII. 13. quæst. nat. dubitat
 Gassendus T. V. p. 190.

Asclepiades Bithynus Medicus. Galen. de Theriaca ad Pison. c. xi. T. 2.
 pag. 462.

Athenæus Epicuri discipulus. Laert. x. 22. ejus in Epicurum Epigramma
 Laert. x. 12.

Au-

* Plerosque horum notaverat Gassendus de vita & moribus Epicuri lib. 1. c. 8. lib. 2. c. 6.
 & lib. 3. c. 5. Leonhardus Cozzandus Brixianus de Magisterio antiquor. Philo-
 sophorum libro VI. Genev. 1684. 12.

Anfonius Burdegalenfis præter rem ut exiftimo Epicureis adfcribitur.

Antodorus Epicureus. Laert. V. 92. forte leg. Antidorus cujus nomine librum Epicurus infcripfit. id. x. 28

T. Pomponium Atticum tanquam deditum Epicuro infectari quidam solebant, ut ipfe ait apud Cic. 1. de finibus, certe audivit Zenonem ac Phædrum Epicureos. Vide tamen Jonsium p. 212.

Bafilides fucceffor Dionyfii. Laert. x. 25.

L. Thorius Balbus Lanuvinus. Cic. 2. de fin.

Aufidius Baffus. Vide Senecam Epift. xxx.

Boethus Geometra, Epicureus, à Plutarcho colloquens inducitur in Sympofiacis. Mentio ejusdem lib. de Pythiæ Orac.

Calliftolas, cujus nomen libro præfixit Epicurus. Laert. x. 28.

C. Caffius Cæfaris interfector de quo Cic. & Plutarch. Caffii ad Cic. Epiftolæ quædam adhuc exftant, ut illa xv. 19.

Catius Infuber Cic. Epift. ad famil. xv. 16. & 19. Horat. II. fat. 4. Quintil. x. 1.

Celfi duo Epicurei. Origenes lib. 1. p. 8. δύο ἡ παρολιήφαιδι κέλους γενομένοι Φικυρίας. Τον μὲν πρότερον καὶ Νέρωνα, ἔτι καὶ μὲν Ἀδριανὸν καὶ πατέρω. Hic posterior diu post Adrianum clarus (confer Clariff. Dodvvell ad Irenzum p. 32. feq. & 500. feq.) is ipfe eft qui contra Judæos & Chriftianos fcripfit librum fub titulo quem ab Antiphonte mutuatus eft λόγος ἀντιφώνος, quemque egregio opere, quod exftat, confutavit Origenes teftatus eum in hoc Epicureifmum diffimulaffe pag. 141. 163. 200. Eidem Celfo Lucianus fuum in fcripfit Pseudomantem, in quo libros illius καὶ μάγων extollit, eosdem denotans quos Origenes I. p. 53. vocat βιβλία πλῆθον καὶ μαγείαν, ut obfervatum Guil. Spencero in notis ad Orig. quem fi placet vide. Ad antiquiorem ut exiftimo Celfum Epiftola Metrodori memoratur Galeno de libris propr. T. 4. p. 308.

L. Celfius Pius, Rhetor de quo multa ap. Senecam in Controverfiar. libris.

Charedemus. Supra in *Aristophano*. Hujus nomine librum profcripfit Epicurus quo difputabat de Diis. vide Laert. x. 27.

Cleon cujus meminit Epicurus Epift. ad Pythoclem. Laert. x. 84.

Colotes cujus librum Ptolemæo Regi infcriptum περὶ ὧν ἐστὶ καὶ τὰ ἄλλα φιλοσόφων δογματὰ καὶ ζῆν, duobus fcriptis expofit & confutavit Plutarchus quem vide p. 110. & 1086. Idem p. 1117. refert Colotem

Kkkkk

cum

- cum Epicurum de natura rerum differentem audivisset, ad genua ejus protinus accidisse atq; in disciplinam ei se dedisse, quod Epicurus ipse in literas referre non dubitavit, qui hunc Colotem per *ὑποκορισμὸν* vocavit *καλωπία* vel *καλωπία*. Adde p. 1100.
- Damis*. Lucian. in Jove Tragædo.
- Demarchus*. Ambros. x. Epist. 81. ad Vercellensem Eccles. (al. III. 25.) *clamat ergo ille* (Epicurus in Epist. ad Menæceum) *sicut Demarchus asserit, quia non potationes neque comestationes nec filiorum soboles nec familiarum copula nec piscium copia aliorumque hujusmodi qua splendido usui parentur, suavem vitam faciunt, sed sobria dispositio.*
- Demetrius* Laco Epicureus Protarchi discipulus, Laert. x. 26. Strabo, Sextus Empir.
- Democrates* Epicuri plagiarium, Plutarch. p. 1100. de non svaviter vivendo sec. Epicurum.
- Demophilus* ex Plutarch. Phocione p. 759. quem admodum & *Democritus* nescio quis junior male Epicureis adscribuntur.
- Diocles* cujus tertium *Ἰπποδρόμης* laudat Laertius x. 11. allegat. & 12.
- Diodorus* de quo legendus Seneca c. 19. de vita beata: Hic est qui cum sibi gulam præfecturus esset, exclamavit: *Vixi, & quem dederas cursum fortuna peregi.* Perinde ac si præcinderet telam idem esset absolvere.
- Diogenem Laertium* Epicureis passim accenseri video, adeo ut Sam. Parker vir egregius sed in Epicureismo & Atheismo impingendo facilius Laertium appellet virum mediocris judicii, & Epicureæ sectæ immodice addictum. lib. de Deo p. 39. Argumenta tamen quibus permoti hoc faciunt viri docti, ni fallor, non sunt omni exceptione majora, ut infra lib. IV. ostendo.
- Diogenes* è Seleucia Babyloniz, usus gratia Alexandri illius qui Antiochi Epiphanis filius subditivus. Athen. V. pag. 211. ubi plura de eo ejusque in Lysidum foeminam amoribus & quod ab Antiocho Antiochi successore sit ob linguæ petulantiam interfectus.
- Diogenes* Tarsensis ὁ πρὸς Ἀτλίαντες, σχολὰς συγγραφεύς. Laert. X. 26. dogmatum etiam moralium Epitomen scripsit. id. forte Demetrii Laconis discipulus, ex suspitione Gassendi II. 6. de vita Epicuri.
- Diomysius* Polystrati successor. Laert. X. 25. Ipse successit Basilides.
- Dositheus* ad quem scripsit Epicurus. Plutarch. f. 1101. de vita insvavi sec. Epicur.

Epi-

Epicurus Metrodori F. Laert. X. 19. alter Leontis & Themistæ F. id. 26. ubi & alii duo Epicuri Magnesium & alter pugil memorantur.

Eucratides Pisidami F. Rhodius Vet. Inscriptio apud Gruterum, Fulv Ur-
sinum p. 72. elog. & Meursium in Rhodo c. 9. Gassendum II. 6. de
vita Epicuri.

Eurydicus ad quem Epicuri Epistolam memorat Laert. X. 13.

Gabinus de quo Gassendus III. 5. de vita Epicuri accipit hæc Ciceronis
pro P. Sextio c. 10. quæ de Pisone videntur intelligenda: *Laudat ho-*
mo doctus Philosophos nescio quos &c.

M. Fabius Gallus ad quem Cicero VII. 26. ad famil.

Hegesianax cujus nomini librum *περὶ ὁσιότητος* inscripsit Epicurus Laert.
X. 27. mortem luxit in Epistolis apud Plutarch. f. 1101. 2. adver-
sus Colot.

Hermachus Agemarchi filius Mytilenæus Epicuri successor cum eodem
συγκαταγερηρακῶς ἐν φιλοσοφίᾳ. Laert. X. 10. & 15. ubi & Epistolæ
ejus memorantur. Præter domum in Epicuri testamento & libros
omnes, (id. 21.) Hortus ei assignatus Athenis, ut in eo ipse cum
suis & post eum alii *διαδόχοι* Philosophiæ operam darent id. 17. Vi-
de & 24. seq. ubi hæc ipsius scripta quæ vocat pulcherrima refe-
runtur: *Ἐπιστολικά, περὶ Ἐμπεδοκλέους κῆ', περὶ τῶν μαθημάτων, πρὸς*
Πλάτωνα, πρὸς Ἀριστοτέλην. Successor ejus fuit Polystratus.

Hermocles. Theodor. Prodromus in Amarantho.

Hermodorus. Lucian. Icaromenippo.

Hermion. Lucian. Convivio seu Lapithis.

Herodotus inter primos qui obscura adhuc Epicuri dogmata ipso supersti-
te illustrarunt. Laert. X. 5.

2. *Horatius Flaccus* Romanæ Lyre princeps de seipso ita lib. 1, Epist. IV.
ad Albium Tibullum:

Me pingvem & nitidum bene curata cute vises
Cum videre voles Epicuri de grege porcum,

Idomeneus Lampfacenus ad quem scripsit Epicurus Laert. x. 21. Plutarch.
p. 1127. contra Colotem. Ejus assentator Epicurus dicitur apud
Athenæum VII. p. 279. addit Laert. x. 5. 25. & 23. ubi uxor ejus
traditur Batis Epicuri soror.

Leo sive *Leonteus* Lampfacenus Themistæ maritus Laert. x. 5. & 25. pater
filii

Kk kkk 2

illi cui & ipse Epicuro nomen. id. 26. & τῶν ἀντὶ Εὐκλείδου μαθητῶν
Plutarch. contra Colotem p. 1108.

Hippoclidet & Polystratus Philosophi, eodem die nati, ejusdem praeceptoris
Epicuri sectam secuti, patrimonii etiam, possidendi alendaeque Scholae commu-
nitione conjuncti, eodemque momento temporis ultima senectute extincti Valer.
Max lib. 1. c. 8.

Idomeneus Lampfacenus ad quem scripsit Epicurus. Seneca Epist. 12. quis
Idomeneus nosset, nisi Epicurus illum suis literis intidisset?

Lepidus Amastrinus. Lucian in Pseudomante. T. 1. p. 761.

Lucianus τῷ Ἐπικύρῳ αἰρόμενος fuisse notatur à Græco scholiaste ad Pseudo-
mantem & ipse se talem passim prodit Samosatensis.

Lucilius ad quem Seneca Epistolas scripsit, sapius eas ideo quod ad Epicu-
reum scriberet Epicuri vocibus obfignans.

T. Laërtius Carus, qui eleganti ac sublimi simplicitate dogmata Epicuri
primus explicuit latino carmine quod extat & post alios illustra-
tum est egregie ab infelici Thoma Creech, quia in hoc non dissi-
milis fuit Lucretio. Diodoro & aliis hujus sectæ non paucis, quod
sibi manus intulit.

Lycón. infra in Mus.

Lycophron ad quem scripsit Leonteus teste Plutarcho nescio an Epicureis
accenseri debeat.

Lyfias Tarfensis Athen. V. p. 214. apud quem obiit Hermachus. Laert. x.
fuit & *Lyfiades* Phædri Epicurei filius.

M. Valerius Martialis Epicureis accensetur à Boxhornio in Plinii jun. vita,
cui assentitur Cozzandus & fidem faciunt multa Epigrammatum
ejus loca.

Martinius cui Lucretius libros suos dedicavit.

Metrodorus Lampfacenus Epicuri discipulus Laert. x. 22. seq. & alter pro-
pe Epicurus ut ait Cicero. Meminit præter Strabonem & alios
etiam Athen. VII. p. 279. seq. Epicuro prior obiit vide Laert. X.
18. 23. & Gassendum de vita Epicuri lib. 1. cap. 8.

Laudat Metrodorum ἐν τῇ περὶ Φιλοσοφίας, Plutarchus p. 1127. seq. con-
tra Colotem. ἐν ταῖς πρὸς τὴν σοφίαν (libros novem Laert.) Plutar-
chus p. 1091. quod non sècriter possit vivi secundum Epicurum. ἐν
ταῖς περὶ ποιητῶν. id. p. 1094.

πρὸς Τιμαρχον. id. contra Colot. ἐν τῇ περὶ μύλων ἵνα γὰρ τὴν παρ' ἡμῶν αἰτίαν
πρὸς

πρὸς ἰουδαίους τ' ἐκ τ' πραγμάτων. Clemens Alex. 2. Strom.
p. 417.

Alia ejus scripta apud Laert. x. 24.

Περὶ αἰθήσεων.

πρὸς ἀνημέτους.

πρὸς τῆς Διαλεκτικῆς

περὶ τῆς Ἐπικύρου ἀρρώστιας.

περὶ ἐνυπνίας.

πρὸς τὰς ἰατρούς.

περὶ μεγαλοψυχίας.

περὶ τῆς μεταβολῆς

περὶ πλάτης

περὶ τῆς ὅτι σφίαν πορείας.

πρὸς Τιμονερίων.

Metrodorus Stratonicensis ab Epicuro ad Carneadem se contulit. Laert.

X. 9. πάλιν βαρυμῶς ταῖς αὐτοβλήταις αὐτῷ χρηστέσθην forte quod
incomparabilis beneficiis ab eo (Carneade) cumulata esset. Ut Laertii

locum explicat Monnojus apud Clariss. Besium in Lexico T. 2. p.

1130. edit. secundæ. De aliis Metrodoris Jonsius lib. 1. c. 20.

Mithras Syrus cui auxilio occurrit Metrodorus. Vide Plutarch. p. 1126.

contra Colotem & p. 1097. Ad hunc Epicurus περὶ τοῦ δόξας scrip-
psit. Laert. x. 28.

Mus Epicuri servus cum eo philosophatus. Laert. x. 3. 10. Gell. lib. 1. c.

12. Macrob. 1. Sat. c. 11. testamento ejus dimissus liber cum Nicia

& Lycone. id. 2.

Neocles Epicuri frater. Meminit Plutarchus non sicciter vivi sec. Epicu-

rum p. 1089. & 1097. 1100. Vide supra in Aristobulo. Scripsit

de secta sua (h. e. Epicurea) teste Spida. Vide Gassendum de vita

Epicuri lib. 1. c. 8. ubi observat hujus quoque Neoclis esse illud λα-

βίαζας quod singulari libro impugnat Plutarchus.

Nicanor. Laert. x. 29.

Nicias. Supra in Mus.

Aurilius Opilius Sueton. de Grammaticis c. 6.

C. Sergius Orato infra in Postumius. Cic. 3. Offic. Plin. IX. 54. Hist Vale-

rius Max. IX. 1. Macrob. III. Sat.

Orion. Laert. x. 26.

Pansa de quo Cic. in Epistolis & Cassius xv. 19.

Kkkkk 3

L. Pa-

L. Papirius Patus de quo idem Cic.

Patron Epicureus Ciceronis æqualis qui eum Memmio commendat XIII. 1. ad famil.

T. Petronius Arbitor, de quo dixi in Bibl. latina.

Phadrus Atheniensis à Cicerone & Attico frequentatus. Mentio ejus XIII. 1. ad famil. & in quinta Philippica, & in libris de natura Deor. ac de finibus.

Philiscus *Ælian.* ix. 12. Var.

Philodemus Gadarensis (*Strabo* xvi. pag. 759.) Epicureus Ciceronis ætate nobilissimus (*Asconius* ad Orat. in Pisonem cap. 28.) cujus poemata elegantia & arguta sed lasciva olim ferebantur, e quibus supersunt hodie Epigrammata quædam Græca in Anthologia. Aliud edidit *Heinsius* de Satira *Horat.* pag. 136. emendavit *Sam. Petitus* lib. 1. Obl. c. 9. Ejus librum decimum τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως allegat *Laertius* x. 3. Meminit hujus *Philodemi* idem 24. & *Horatius* 1. Satir. 2. v. 121. ubi vide *Vet. commentatorem* & *Menag.* p. 446. ad *Laert.* Alius *Philodemus* sive *Philodamus* *Opuntius* de quo Cic. in *Verrinis*.

Philomarus (in quibusd. edit. *Philuminaris*) Epicuri sectator in *Epitomis* laudatur ab *Ambrosio* lib. x. *Epist.* 82. ad *Vercellensem Ecclesiam* (al. III. 25.) sed *Philodemi* nomen reponendum monet *Menagius* ad *Laertii* X. 3.

L. Pisonem, barbarum *Epicurum* vocat Cicero Orat. in *Pison.* c. 9. & c. 16. Confer nunc *Epicure* noster ex *hæra* productus, non ex schola &c. *Iterum* c. 38. d uos *Epicureos* vocat *T. Albutium* & *L. Pilonem*.

Plato *Sardianus*. Cic. 1. ad *Q. fratrem* *Epist.* 2.

Pollus Felix Surrentinus. *Statius* II. 2. *Silvar.* v. 113.

Polyanus *Athenodori F. Lampiscenus*. *Laert.* x. 24. quem secum in Convivio disputantem induxit *Epicurus* teste *Plutarcho* contra *Colotem* p. 1109. Meminit ejusdem pag. 1098. Obiit ante *Epicurum*. Vide *Laert.* x. 18. magnus *Mathematicus* *Ciceroni* 4. *Acad.* quæst.

Polymedes sub cujus nomine librum scripsit *Epicurus*. *Laert.* x. 28.

Postumius quem *Epicureis* aliis jungit Cicero 2. de fin. c. 22. quid offers cur *Thorus*, *Postumius*, cur *Chius*, cur omnium Magister Orata non juvenis diu sine vixerit?

Polystratus *Hermachi* successor. *Laert.* x. 25. Ipsi successit *Dionysius*. De hoc *Polystrato* supra in *Hippoclide*.

Pro-

Protarchus Laert. X. 26. Bargyleites quem Basilidi successisse suspicatur Gassendus lib. 2. de vita Epicuri c. 6. Meminit Strabo, XIV. p. 658.

Sex. Aurelius Propertius sit ne Epicureis accensendus, minime constat è III. 20. 26. ubi elegantissimus Broukhufius legit: *aut hortis, dux Epicure, tuis: pro quo alii: docte Epicure.*

Ptolemai Alexandrini duo, unus Melas alter Leucus cognomento. Laert.

X. 25. *Pudentianus*. Galen. T. IV. p. 368.

Pyrrhon ad quem scripsit Epicurus. Plutarch. p. 1101.

Pythocles cujus meminit Plutarchus p. 1124. contra Colotem, & p. 1094. quod non liceat svav, vivere sec. Epicurum, Laert. x. 5. & 6. Epicuri ad eum Epistolas commemorat.

Standes Lampfacenus. Laert. x. 22.

L. Saufejus qui cum Attico Philosophiæ studio ductus per plures annos habitavit teste Nepote.

Siron Serv. ad Eclog. 6. Ciceroni in Epistolis & 2. de fin. Syron vel Scyron.

Statilius de quo Plutarch. in Catone minore & Bruto. Dubitat Gassendus II. 6. de vita Epicuri idem ne sit cum Statilio Facco cujus Epigrammata Græca leguntur in Anthologia.

Timocrates ad quem scribit Metrodorus apud eundem Plutarch. p. 1125. Metrodori scilicet frater. id. pag. 1098. 1126. Laert. X. 6. Inter primos qui obscura adhuc Epicuri dogmata illustrarunt. id. 4. Epicuri heres. id. 16. seq. Cic. 2. de fin.

Timarchus ad quem scripsit Metrodorus apud Plutarchum contra Colotem p. 1117.

L. Manlius Torquatus quem Cicero colloqvutorem inducit libris de finibus.

Cajus Matrinus Valens. Vet. Inscript. apud Sponsum p. 128. Mlrc.

L. Varus Cæsaris amicus de quo è Quintiliano Gassendus II. 6.

Quintilius Varus qui docente Sirones sectam Epicuream didicit teste Serv. in Eclog. 6. Necem ejus luget Horatius I. Od. 24.

C. Vellejus Senator cui Cicero collocutoris partes tribuit in libris de natura Deorum.

Verrius Pæti & Attici familiaris. Cic.

P. Virgilius Poetarum latinorū princeps, qui in Epicuri hortulo Philosophiæ edoctum se innuit sub initium poematis cui titulus Ciris. Cum Varo

Varo edoctum à Sirone notat Servius ad Eclog. VI. atque Virgilius ipse in Epigramm. *Magni petentes docta dicta Scironis.*

Xenoclem Plutarchi fratrem fuisse Epicureum suspicor è lib. 2. sympos. quæst. 2.

Zeno Sidonius, *καὶ νοῆσαι καὶ ἐρμηνεύσαι σοφίης.* Laert. VII. 35. Apollodori auditor, *πλὺν γε αὐτῷ αἰῶνι.* id. x. 25.

Zeno Epicureus à Cicerone & Attico frequentatus, quem principem Epicureorum (suæ scil. ætatis) vocat Tullius i. de nat. Deor. confer V. 11. Attic. Diversus hic & junior mihi videtur Zenone superiore qui Apollodorum audivit, Epicuro non multo juniorem: licet eodem facit doctiss. Jonsius, abi quindectim Zenones reconfer lib. 2. cap. 1.

Zenobius contra quem scripsit Alex. Aphroditeus teste Simplicio in III. Phys. comm. 49

Zopyrus Medicus *ἐν μάλα τοῖς Πηκύρεα λόγοις ἐνομιληκώς,* Plutarchi æqualis III. 6. sympos.

Batis Epicuri soror, uxor Idomenei. Laert. x. 23.

Leontium ab Epicuro & Metrodoro amata Laert. x. 4. 5. 6. 23. perinde ut *Marmarium, Hedia, Erotium & Nicidium.* (Plutarcho p. 1097. de non svaviter vivendo *Νικηδίων* ubi & *Βολιδίων* nominat) id 7. Contra Theophrastum scripsit Leontium sermone scito & Attico. Cic. i. de nat. Deor. & Plin. hist. nat. præf. Confer Menagium in mulierum Philosopharum historia & ad Laert. p. 446. seq. Leontium hanc Metrodori legitimam uxorem fuisse & falsa quæ de illa tanquam meretrice feruntur, contendit Gassendus in Epist. T. VI. Opp p. 128. Filiam ejus *Danaen* Sophronis præfecti Ephesi amasiam memorat Athenæus.

Phadrius Epicuri serva, manumissa ejus testamento. Laert. x. 21.

Philenis Samia, in quam Dioscoridis Epigramma qua famam de infana libidine propellere ab ipsa conatur, edidit Illustris Spanhemius de usu numismatum diss. ix. p. 764. Confer etiam Clariss. Flectuvodi inscriptionum antiquarum syllogem pag. 338. seq. qui postremos binos versus ita interpretatur: *At illius quidem nomen expressit sive abolēbie (ἀναπίστευαι) tempus, mea autem ossa, postquam famam iniquam à me amolita sum; περὶ φείνης, placide quiescant.* The-

Themista Zoili filia Leontei Lampfaceni uxor. Laert. X. §. Cicero in Pison.
c. 26. Clemens Alex. Lactant. &c.

Thophila Martial. VII. 68.

IV. De Philosophis Cyrenaicis qui & ἡδονικοί.

Epicureis merito à me subjunguntur CYRENAICI, ἐν μίᾳ τῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ παρακείμες, ex eodem cum Epicuro poti poculo, ut loquitur Plutarchus p. 1089. de non ivav. vivendo sec. Epicurum. Passim quoque cum Epicureis videas conjugī, quia & ipsi in voluptate aiebant summum boni consistere. Hieron. in Ecclesiastæ IX. *Et hoc inquit, aliquis loquitur Epicurus & Aristippus, & Cyrenæici, & cetera pecudes Philosophorum.* Auctor hujus sectæ Epicuro antiquior & ad asotiam projector fuit *Aristippus* Socratis discipulus, de quo vide si placet Suidam & Eusebium XIV. præparat. p. 763. seq. ac quæ dixi lib. 2. c. 23. §. 33. Aristippo successit *Arete* filia, huic filius *μηνεσίδας* & *Aristippus*.

Ex Cyrenaica secta deinceps prodire *Theodorii*, à *Theodoro* Atheo qui Aristippi *μηνεσίδαν* discipulus fuit. Laert. II. 85. 86.

Habuit præterea & alios discipulos major Aristippus, ut *Synallum* * (nisi pro *Συνάλλου* cum Menagio, ut sane videtur, legendum *σινάλλου*) cujus meminit Eusebius XIV. præparat. p. 764. & *Antipatrum* Cyrenæum Laert. II. 86. quem oculis captum fuisse Cicero scribit. 1. Tusculanum *Æthiopem* ex Ptolemaide, Laert. ibid. *Aristotelem* quoque Cyrenæicum qui de poetica scripserit refert Laert. V. 35.

Antipatri discipulus fuit *Epitimes* Cyrenæus, Epitimesidis *Parabates*, Parabataz *Hegesias* Pisithanatus, à quo *Hegesiaci* teste Laertio II. 85. dicti, & *Anniceris* à quo *Anniceris*, ut eidem Laertio traditum. Consen- quæ de Anniceri Laertius III. 19. & *Ælianus* II. 27. Var. ac de universa Cyrenæicorum schola præclarus Vossius libro de Philosophorum sectis cap. IX.

Mnesibratios cum Cyrenaicis & Epicureis conspirare notavit è Posidonio Arhenæus VII. p. 279.

V. De Pyrrhone & Scepticis.

Pyrrho Eleus Anaxarchi discipulus Epicurum ætate paulo antecessit, pictor primum, deinde in Democriti cum incidisset libros, Philo-

LIII

so-

* Fuit etiam *Metallus* quidam præter *Schthya* Dialectici.

sophiæ operatus præceptore Dryfone Stilponis F. sive ut Jonsius p. 191. malit Bryfone. Laert. IX. 61. seq. Varia deinde itinera adiit sapientiæ causa, relictis vero præceptoris & quorumcunque Dogmaticorum placitis nihil prorsus certo sciri posse, in utramque partem de omnibus disputando contendit, neque tamen hæc docuit tanquam plane certissimum, neque in vita communi Scepticum se gessit, ut è variis Laertii Sæptique locis constat. Nihil scriptum reliquit, teste rursus Laertio IX. 102. & Aristocle apud Eusebium XIV. præparat. p. 758. & 763. ubi emendandus eruditus interpret, nam verba *χρησάντων ἑνὶ αὐτῷ ἀντιπρόθετον ἔχειν*, non significant Pyrrhonem in Democriti libris nihil boni reperisse, sed ipsum lectis Democriti libris per se nihil neque invenisse neque scripsisse præclari.

E vita decessit propemodum nonagenarius Laert. IX. 62. quo anno vel qua Olympiade non reperi annotatum. Discipuli ejus fuerunt Timon, Hecætus, Eurylochus, Nausiphanes aliique. Vitam Pyrrhonis Timonisque scripserat Antigonus Carystius (in opere quo & aliorum Philosophorum vitas fuit persecutus) teste Aristocle apud Eusebium XIV. p. 762. seq. Sæctatores ejus non modo Pyrrhonii sed etiam à Philosophandi ratione dicti *Aporètici*, *Sæptici*, *Ephebetici* ac *Zeteticii*. Laert. IX. 69. 70. Cui adde si placet Jonsium p. 235. Alios vero Philosophos veluti certa tantum & explorata dogmata venditantes quæ Sæpticis videbantur incertissima, appellabant communi nomine *Dogmaticos*, quos deinde iterum singulari nomine discriminabant ut apud Sextum lib. 1. Pyrrhon. Hypotypos. p. 14. *καὶ τὰς μάλιστα ἡμῶν ἀντιπρόθετος καὶ δογματικός καὶ τῶν ἄλλων*. Sed post Pyrrhonem age Sæpticos quosdam ordine litterarum in medium adducamus. Sunt igitur qui calamo meo sese obolere, hi:

Αντισθένης Gnosius Herachidis Sæptici auditor Laert. IX. 116. non ita diuante Aristoclem floruit, ut constet ex Eusebii præparat pag. 763. itaque Pyrrhonis *συνήτης* dicitur apud Laert. IX. 102. non quod Pyrrhonem ipsum audierit, sed ejus dogmata fuerit sæctatus. Alexandriæ docuisse ex eodem Eusebio constat. Hinc aliis dicitur *Ανεσίδεμος* Alexandrinus.

Ejus *Πυρρωναίων λόγων* librum primum laudat Laertius IX. 106. quartum Sextus 7. contra Math. p. 258. Ex hoc opere quod in VII. libros digestum fuisse idem Laertius IX. 116. docet, forte novem do-

modorum *ἐπιπύωσι* quibus incerta esse, omnia disputabat, refert Aristocles apud Eusebium XIV. præparat. pag. 760. Vide & Laert. IX. 87. & quæ de iisdem modis Sextus Empiricus lib. 1. Pyrrhon. Hypotypof. Favorini Arelatenfis Academici libros X. *πυρρώνειων προπών* laudat Gellius XI. 5. confer Philostratum 1. de Sophist. p. 495. seq. Ænesidemi *σοιχειώσεις*. Euseb. pag. 761. *ἐπιπύωσι* εἰς τὰ Πυρρώνεια. Laert IX. 78. librum *κτ' σοφίαν* (an *αφιστάς*) & alium *περὶ ῥητήσεως*. id IX. 106.

E Scepticismo non modo *ἀφασίαν* & *ἀπαράξιν* ut Timon, sed plane *ἡδονῶν* consequi aiebat, ut est apud eundem Eusebium p. 758.

Antiochus Laodiceus. Laert IX. 106. *Διὸς Λύκος*, Zeuxidis discipulus. id. 116.

Apellas ἐν Ἀργείῳ allegatur à Laertio IX. 106.

Ascanius Abderites. Laert. IX. 61.

Dioscorides Cyprius, Timonis discipulus. id. 115.

Eubulus Alexandrinus Euphranoris discipulus. Laert. IX. 116.

Euphranor Seleucius Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Eurylochus Pyrrhonis discipulus. Laert. IX. 68. idem forte quem supra retuli in Epicureis.

De *Favorino* & aliis Academicis, qui ad Scepticos accedebant, dixi supra cap. III.

Hecateus Abderites Laert. IX. 69. Pyrrhonis discipulus.

Heraclides Ptolemæi Cyrenæi auditor. Laert. IX. 116.

Herodotus Arici F. præceptor Sexti Empirici, Menodoti auditor. id.

Menodotus Nicomediensis, Antiochi Laodiceus auditor. id. 116.

Mnasæas. Euseb. XIV. præparat. p. 731.

Nausiphanes quem ferunt auditum ab Epicuro. Vide quæ supra hoc ipso capite §. 1.

Nicolochus Rhodius Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Numenius Pyrrhonis auditor. Laert. IX. 114. diversus à Numenio Apameensi, ut notat Jonsius III. 10.

Philo Atheniensis. Laert. IX. 67. & 69.

Philomelus cuius meminit Eusebius XIV. præp. p. 731.

Praxylus Troadensis, Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Ptolemaus Cyrenæus qui Timonis hæresin restauravit, auditor Eubuli. Laert IX. 115 & 116.

Pytho ad quem scripsit Timon.

- Sarpedon* Ptolemæi Cyrenæi auditor. Laert. ix. 116.
Saturninus ὁ Κυθωνίας Empiricus, Sexti auditor. Laert. IX. 116.
Sextus Empiricus cujus scripta exstant. De eo dixi infra libro IV.
Theodas (Θεάδας) Laodiceus. Antiochi discip. Laert. ibid.
Theodosius σκεπτικῶν κεφαλαίων scriptor. Laert. IX. 70. De hoc Theodosio dixi capite quinto præsentis libri §. 16.
Timon Phliasius, discipulus Pyrrhonis, cum antea in theatris saltatorem egisset, animum appulit ad Philosophiam & Stilponem primum deinde Pyrrhonem audivit clarus sub Antigono Rege Macedoniae & Ptolemæo Philadelpho. Summam ejus Philosophiæ breviter exponit Aristocles apud Eusebium XIV. præparat. p. 758.
Timonis πύθων. Euseb. p. 761. Laert. ix. 76. & 105. πρὸς πύθωνα, id. ix. 67. Σίλλοι: libris tribus quibus Philosophos Dogmaticos præcipue derisit, etsi αἱ καὶ πάντων αἰθρώπων βλασφημίαι dicuntur Aristocli apud Eusebium p. 761. adde p. 763. atque ad Laert. ix. 111. & Jonsium II. 3. p. 128. seq. Fragmenta habes in H. Stephani Poesi Philoſ. atque inde in Horatio Dan. Heinſii Lugd. Bat. 1612. 8. Apollonidis Nicæni ὑπομνήματα in Timonis σίλλας Tiberio Cæsari inscripta memorat Laertius ix. 109. Confer Jonsium p. 222. seq. Sotionem περὶ τῶν σίλλων Athen. VIII. p. 336.
Ἰνδαλμοί. Laert. ix. 65. & 105. male apud Sextum p. 442. contra Math. ἐν τοῖσι δῆμοις pro ἰνδαλμοῖς, ut jam viris doctis observatum.
Tragœdiæ LX & Dramata Satyrica ac Comica XXX. Laert. ix. 110. ubi præterea ejusdem ἐπηὶ ἑκιναιδῆς, h. e. Heroica & cinædica carmina commemorat. Quæ porro prosa scripserit, mox ex Antigono Carystio qui ejus vitam composuit, ait accessisse ad ἐπῶν (forte σίχων scripserat Laertius) millia viginti. Ex his fuere ni fallor: Ἀρκεσίλαος ἡ περὶ δέπνυς. Laert. ix. 115.
Περὶ αἰσθήσεων. Laert. ix. 105.
Xanthus Timonis filius ac successor. Laert. ix. 109.
Zeuxippus Ænesidemi discipulus & civis h. e. patria Gnosſius. Laert. ix. 116.
Zeuxis Ænesidemi discipulus & ipse, Laert. ix. 106. ubi allegatur ejus liber περὶ διηκῶν λόγων. Auditor itidem Zeuxippi, cognomento γυνιάπης. id. 116.

De recentioribus quibusdam Scepticis infra in Sexto Empirico dixi lib. iv.

VI. De Megaricis qui & Dialectici postea, atque Eristici dicti.

Euclides Megareus, (diversus à Geometra cum quo passim confunditur ut

à præstantiss. Sponio pag. 141. Misc.) discipulus Socratis, conditor Megaricorum disciplinæ, quam nobilem nec multum à Platone dis-
fensisse tradidit Cicero 2. Tusc. Euclides *id esse summum bonum dixit quod simile sit & idem semper*, ut notat Lactantius III. 12. ex Cic. 4. Acad. quæst. Parmenidis scriptis cum primis delectatus est teste Laertio II. 106. Xenophanis etiam ac Zenonis Eleatæ sectator. Cic. 2. Tusc. Qui & ipse Zeno à quibusdam auctor Eristicæ disciplinæ dicitur, & ἐριστικῆς ἀρχηγός, ut ex auctore Historiæ Philosophicæ quæ inter Galeni scripta legitur jam notarunt viri docti. Vide Vossium de sectis cap. xi. Scripserat hic Euclides dialogos sex, quorum hi tituli apud Laertium II. 108. exstant: Λαμπερίας, Αἰσχίνης, Φοῖνιξ, Κέλτων, Ἀλκιβιάδης, Ἐρωπικός. Reliquorum dialecticorum nomina hæc sunt:

Alcimus Rhetor eximius, Stilponis auditor. Laert. II. 114.

Alexinus, Eliensis, discipulus Eubulidis, propter natum ad contentiones ingenium dictus Ἐλεγεῖν. Olympiacam sectam instituere cum vellet in Olympia, à discipulis desertus periit. Scripsit adversus Zenonem Citieum, cujus professus adversarius fuit, & contra Ephorum Historicum Laert. II. 109. seq. Adversus Alexinum scripsit Aristo Chius id. VII. 163.

Antipater. Cicero Lucullo, Stoicum innuens qui & ipsi pleriq; Dialectici.

Apollonius Cronus Eubulidis auditor de quo supra c. XXI. p. 530.

Archidemus. Cicero Lucullo, Stoicum innuens de quo supra c. XV.

Aristides Laert. II. 113.

Aristoteles dialecticus. Plutarch. Arato p. 1028. Laert. II. 113. Hunc respici in dialogo Stilponis cui titulus Aristoteles, Jonsio visum.

Artemidorus cujus librum adversus Chrysippum allegat Laert IX in Protagora 53.

Clinomachus Thurius. Laert. II. 112. Clitomachus eidem lib. 1. sect. 19.

Clitarchus Aristotelis primum Cyrenaici, tum Stilponis discipulus. Laert. II. 113.

Crates Stilponis auditor. Laert. II. 114. & 117. ubi videtur à Cynico distingui.

Diodorus Cronus Apollonii discipulus, de quo dixi supra c. xxx. p. 776.

Dionysius Bithynus. Strabo XII. p. 566. quem Theodorus Atheus audivit. Laert. II. 98.

Diphilus Bosporianus, Euphanti & Stilponis auditor. Laert. II. 113.

Eubulides Milesius discipulus Euclidis, præceptor Alexini & Rhetoris Demosthenis, ὑπελακός in Aristotelem aliosque. Vide Jonsium p. 350. Captiosa ejus argumenta notant viri docti ad Laert. II. 108. VII. 187.

Euphantus Olynthius, Eubulidis discipulus, scripserat librum insignem de regno ad Antigonom Regem quem instituit, tum tragœdias & temporis sui Historiam. Laert. II. 110.

Heraclides Bargyleites, qui contra Epicurum scripsit. Laert. V. 64. Idem ut videtur Heraclides contra quem scripsit Chrysippus VII. 198.

Ichthyas Metallus F. Euclidis discipulus, ad quem Diogenes Cynicus dialogum scripsit Laert. II. 112. præceptor Thrasy Machi Corinthii id. 113.

Metrodorus ὁ Θερμηδικός Theophrasti primum tum Stilponis auditor. Laert. II. 113.

Myrmex Exaneti F. discipulus ex adversario Stilponis. Laert. II. 113. & Hesychius illustr. in Στίλπων, licet Steph. in Ἐπειὸς male legit ἐξ ἐπει, pro ἐξ αὐτῶν ut If. Casaubono observatum.

Panthœdus Lyconis Peripatetici præceptor. Laert. V. 68. contra quem scripsit Chrysippus. VII. 193.

Pasicles Euclidis discipulus Cratetis Cynici frater. Laert. VI. 98.

Philippus Megaricus. Laert. II. 114.

Philo Diodori Croni discipulus. Laert. VII. 6. Hunc Jonsius p. 119. eundem putat cum Philone Atheniensi, de quo paulo ante in Scepticis. Philonis Dialectici Menexenum allegat Clemens Alex. IV. Strom. p. 523. Eadem referens Hieronymus 1. contra Jovinian. Philonem Carneadis Magistrum appellat.

Philonicus Dionys. Halic. In vita Isocratis T. 2. p. 99.

Phrasidemus è Peripatetico Stilponis auditor. Laert. II. 114.

Simmius Syracusanus, Aristotelis primum Cyrenaiici, tum Stilponis auditor. Laert. II. 113. & 114.

Stilpo Megarensis, de quo dixi lib. 2. cap. 23. §. 43. in addendis. Fuit æqualis Theodori Athei sub Demetrio Poliorcete Antigoni filio & Ptolemæo Sotere, qui ambo patriam ipsius cum cepissent Stilponi propter sapientiam pepercerunt.

Thrasy Machus Corinthius, Ichthyæ discipulus. Laert. II. 113.

Timagoras Gelous, Theophrasti primum tum Stilponis auditor. id.

Zeno Phœnicus Stilponis discipulus. Laert. II. 114. Sed & à Zenone Citiœ

nico auditum Stilponem notat id. 120. quod minus miram, quod inter Stoicos multi fuere qui Dialecticis sive Eristicis tricosarum & subtilium disputationum studio neutiquam cederent. Ita Chrysippus *Ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς*. Laert. VII. 120. & Stoicorum scitum, *Διαλεκτικὸν μόνον ἵνα γὰρ τὸ σφόν*. id. 83. confer doctissimi Menagii notas p. 122. & 296.

Adversus Dialecticos libros III. scripserat Aristo Chius Stoicus. Laert. Dialecticæ fuere filia quinque Diodori Croni, *Argea, Artemisia, Menexena, Pantaclea & Theognis*, ut è Philone Dialectico refert Clemens IV. Strom. p. 523. His addenda *Nicarete* Megarica Stilponis amasia & socrus Simmiae Syracusani Laert. II. 114. Athenæus XII. pag. 596. *Νικαρέτη ἢ ἡ Μεγαρεὺς τοῦ ἀργεννῆς καὶ ἑταίρα, ἀλλὰ καὶ γονέων καὶ τῆς παιδείας ἐπέρας καὶ ἡ κροῶτο ἢ Στ' Ἀπών & Φιλοσόφει*.

VII. Superfunt alia sectæ quædam in veterum libris memorata, quas paucis perstringere juvat. Nam de *Eleaticis* quidem præcipuis Parmenide, Zenone Eleate &c. qui etiam *ἐλεγκτικοὶ* videntur esse appellati (vide Menag. ad Laert. lib. I. 17.) dictum est supra libro II. cap. XXIII. ubi quoq; de *Socraticis* & plerisque ante Socratem Philosophis celebrioribus. De Phædone item Eleo, à quo *Eliacorum* secta, & de Menedemio Eretrio, Plistani qui Phædonem audivit & Stilponis discipulo, à quo *Eretriaci*. De *Pythagoricis* lib. II. cap. XIII. De *Academicis* hoc ipso libro c. III. de *Peripateticis* cap. XI. de *Cynicis* c. XIII. de *Stoicis* c. XV. Præterea *Εὐδαιμονικῶν* mentionem Laertius facit in præmio sect. 17. quos ait *ὡς τὸ διαθεῖσθαι* ita appellatos. Mihi autē verba *ὡς τὸ διαθεῖσθαι* videntur explicanda, ab *instituto*, ut *εὐδαιμονικός* Philosophus sit cujus tota Philosophiæ præ se ferebat disciplinam de felicitate comparanda. Solum vero *Ἀναξαρᾶν* voluptuosum illum Alexandri adulatorem in veterum scriptis *εὐδαιμονικῶν* nomine venire memini, apud Athenæum VI. p. 250. & XII. p. 548. atque ex Athenæo apud Eustathium ad Iliad χ'. pag. 1273. edit. Rom. Sic *Elpisti* Philosophi dicebantur teste Plutarcho IV. 4. sympos. qui nihil magis commendabant atque plenis laudibus efferebant quam spem, hæc enim nisi vitam suavitatem suam perfunderet, illam proles aiebant intolerabilem fore. Sic Pythagoræorum nonnullos vocabant *σβασικῆς*, qui circa *θεωρίαν* rerum divinarum & *τῶν σβασῶν* erat occupati, ut refert scriptor vitæ Pythagoræ apud Photium Codice CCXLIX. Ceteri erant *πολιτικοὶ* vel *μαθηματικοί*. *Ἀναλογιστικῶν* sive ut alii legunt *Ἀπολογιστικῶν*, & qui se *Φιλαλήθεις* profitebantur (quo nomine Antipho Rhe-

tor

tor & Celsus Epicureus etiam libros ediderunt) mentis existat, unde Laetium lib. 1. sect. 16. De Celtarum Druidibus, Bardis, Eubagibus & Σαρμαθείς, Indorum Brachmanibus ac Gymnosophitis, Persarum Magis, de Chaldeis denique & Aegyptiorum sapientibus, differere non est huius loci, & multum hic Hylas jam dictus: pauca illa intelligo quæ de his ex veterum relatione scimus, nam pleraque de illorum dogmatis totaq; disciplinæ ratione nos etiamnum fugere haud difficeor.

VIII. Concludet hoc caput atque adeo totum præsentem librum tertium, brevis sectæ ECLECTICÆ commemoratio, quæ a Potamone Alexandrino initium cepisse traditur. Non repetam in præsentibus quæ de ea monuere viri docti ad Laert. lib. 1. sect. 21. & Vossius libro de sectis cap. ult. Tantum notabo quod res ipsa est antiquissima, nec primo Potamoni qui Augusto Imp. supparsuisse traditur, sed pridem ante eum Pythagoræ ac Platoni in mentem venit, & Aristoteli ac sapientissimo cuique Philosophorum est probata, qui in unius verba Magistri jurare noluerunt, sed cum varia legissent vel audiissent, ea quæ sibi maxime probarentur deligebant atque in unum veluti aptabant corpus Philosophiæ, aliaque proprio Marte observata addebant. Potamon autem primus videtur hoc palam professus esse ac præ se tulisse ipso nomine, favens alioqui Platoni, cuius etiam libros de Rep. commentariis teste Suida illustravit: Cum vero edidisset συγγραμμάτιν suam, quæ ut est verisimile ea quæ ex singulis Philosophis sibi probarentur succincte consignaverat, nemini tamen fere est probatus, quanquam Eclecticam Philosophiam post ejus tempora probarunt innumeri sive Christiani, sive alieni à CHRISTI sacris: at nemo voluit dici Potamonius, sive quod libro ejus, uti Casaubonus * suspicatur, deesset geni⁹, sive quod non optimo esset iudicio usus in deligendo, sive quod cum eclecticum profiteretur, gereret le miscellionem, κλωθήσας ἀσὶ γκλωσσε atque unum quidem vultum Philosophiæ componens, sed ejusmodi, qualis apud Ovidium dicitur habuisse natura, antequam discordia rerum semina non bene junctarum digereret in rectum ordinem DEUS.

- If, Casaubonus diff. 1. ad Dionem Chrysost ubi dicit Potamonem Dionis & paucorum similium exemplo motum, eam Philosophandi viam instituisse. At enim Dionem Potamon ætate antecessit.

ADDEN-

ADDENDA

ET EMENDANDA QUÆDAM.

PAg. 6. in Catalogo *addo*: Politicus. 8.

11. v. 1. *lege*: profanis hominibus.

23. v. 14. *lege*: Philopon. VI. 8. 21. 22. 27. XIII. 15.

26. post verba, expendit Proclus, *addo*: cuius & ipsius intercidit *Π. σκεψις τῶν πρὸς τὸν Πλάτωνα Τιμαίων* καὶ Ἀριστοτέλους ἀπειρηδμένων. *Consideratio eorum in quibus Platonis Timæo contradixit Aristoteles*, quem librum sæpius allegat Jo. Philoponus de mundi æternitate contra Proclum II. 2. IV. 11. 14. VI. 7. 15. 27. 29. VIII. 1. IX. 2. XHI. 1. 15. XVI. 4. XVIII. 5.

Ad p. 27. ubi de Philippo Opuntio, *addo*: Hoc postea vidi etiam notatum accuratissimæ eruditionis viro Lud. Kustero ad Suidam Non prætereundus porro locus Nicomachi Geraseni lib. 1. Arithmet. p. 6. *Πλάτων ἢ Πλάτωνος τρισεκαδικαῖα τῶν νομῶν ὅπερ τινὲς φιλόσοφον ὀπιγραφεῖν, ὅτι ἐν αὐτῇ περικοπῇ περικεῖται δὴ τὸ φιλόσοφον ὅλον.*

p. 43. pro Boethius lib. 1. de Musica, *lege* lib. 2. Ibid: v. 3. *addo*: Albinus quoque alio nomine appellatur Albinus.

p. 52. Notitia Platoniorum, *addo*: & Academicorum. In Amyclo *lege*: Laert. III. 46.

55. Carneades Olymp. CXII. 4. defunctus. *lege*: CLXII. 4.

ibid. Orationem ejus habitam in Senatu, *addo*: Olymp. CLVI. 2.

Catalogo Academicorum addentur hi octo:

Aristander. Procl. III. in Timæum p. 186.

Aristo Alcalonita, frater Antiochi de quo supra. Plutarch. in Bruto p. 984. Aristus Ciceroni, 1. Acad. quæst. c. 3.

Diadumenus quem colloqvutorem inducit Pluarchus adversus Stoicos.

Dio Alexandrinus. Cic. IV. Acad. quæst.

Diodorus præter Adramyttenus. Strabo XIII. p. 614.

Heracleodrus, ad quem Demosthenis Epist.

M m m m m

Jon

- Jon* Platonius. Lucian. Convivio.
Theomnestus quem audivit M. Brutus. Plutarch. Bruto p. 994.
 p. 73. adde M. Antonii Mureti notas ad Xenophontis *Cyropædiam* &
αὐτοκρατορίαν. Ingolstad. 1602. 8.
 Ad p. 91. Verba Suidæ de Isidoro *ὡς τοῖς ἀδελφοῖς* non necesse est de M.
 Aurelio & L. Vero sed de fratribus Isidori intelligere. Et fortassis
 Isidorus Hypsiclis Magister idem fuit cujus vitam Damascius descri-
 psit, quem constat claruisse sæculo quinto post CHRISTUM natum
 exeunte. Allegatur Hypsicles ab Achille Tatio ad Aratum, qui
 Achilles præceptorem suum Isidorianum appellat.
 Ad. p. 92. Græcolatinam Theodosii Tripolitæ editionem Oxoniæ jam
 parat *Jos. Hunt*, A. M.
 p. 93. adde de Conone hæc Probi ad Eclog. 3. Virgilii: *Conon Samius*
Mathematicus Ægyptius natione, Ptolemao libros de Astrologia septem reli-
quis.
 p. 95. v. 19. pro: Equidem Posidonius &c. lege: Equidem epitomen
μεταφυσικῶν Polidonii quem Cicero audivit, composuisse con-
 stat Geminum, è quo nonnulla de Physicæ & Astrologiæ discrimine
 proferuntur à Simplicio in 2. Phys. sect. 10. Gemini librum sextum
 præceptionum Mathematicarum laudat Eutocius ad Apollonii
 Conica. Gemini Mathematici librum de Mathematicarum di-
 sciplinarum ordine Pappus Alex. lib. VIII. p. 448.
 p. 103. v. 17. lege: Basil. 1539. fol. p. 435. seq.
 137. 17. Venet. 1562. 4.
 24. post verba, liber integer, adde: etsi in epitomen contra-
 ctus. *Φέρε καὶ τὸ ἔκτ' αὐτῶν συνιέμενους διὰ τὸ μικρὸν εἶναι τὸ βιβλίον.*
 166. v. 9. pro, ab alio, scribe: ab Abrahamo Levita ben Chasdai circa
 A. C. 1200.
 22. lege: *התפלה*.
 24. adde: Hebraicam versionem nuper cum latina sua in-
 terpretatione ac notis edidit *Jo. Justus Lofius* Hildesienfis,
 Gießæ 1706. 4. qui sola editione Francofurtensi usum se te-
 statur, neque veteris latinæ versionis facit mentionem,
 quam si vidisset & Manfredi ætatem cogitasset, non repre-
 hendisset p. 56. Buxtorfium, quod auctorem Hebraicæ versio-
 nis circa A. C. 1200. vixisse scripsit. 168.

pag. 168. v. 22. lege: Basileensis altera A. 1539. fol. per Jo. Bebelium & Mich. Isingrinium, cum veteri Erasmi præfatione.

170. v. 7. à fine, post: Philo quidam laudatur à Polemone, adde: & Philemonis Physiognomi librum Syriace versum memorat Greg. Abulpharagius Hist. Dynastiar. VI. p. 86. & 56. ubi cum Hippocratis Medici æqualem facit.

172. v. 12. lege: A. 1542. fol. tribus Vol.

21. lege: 1593. 8. typis Wechel. paginis editioni græcæ Sylburgii respondentibus. Hæc editio latina nitida novem est distincta Voluminibus, in quorum antepenultimo occurrunt etiam tria scripta supposititia: 1. de causis, 2. de proprietatibus elementorum, & 3. de Mystica Philosophia secundum Ægyptios.

173. Adde de versionibus Arabicis librorum Aristotelis & variis supposititiis quæ sub ejus nomine apud Arabes feruntur, Barthol. Herbelotum in Bibliotheca Orientali. Persicæ versionis ex Agathia lib. 2. meminit Suid. in *χορρός*.

212. ubi de pseudo Callisthene, adde: Initium & specimen longiusculum hujus libri ex codice MS. Bibl. Lugdunensis Batavorum Græce vulgavit Abraham Berkelius ad Stephanum Byz. p. 237. 238.

225. v. 9. pro plus quam millenis, lege: bis millenis prope.

262. v. 2. pro addita, lege: additis Edmundi Chilmeadi notis & diatribæ &c.

315. v. 6. à fine, pro editione *κοινή*, lege, editione in Hexaplis.

341. v. 11. adde: Nonnulla Aquilæ, Symmachi &c. fragmenta collegit ediditq; in Hieronymo suo nuper Jo. Marcianæus, & diligentissime idem se facturum nuper recepit doctissimus Benedictinus, Bernhardus de Monfaucon, qui commentarios Eusebii in Psalmos & Esaïam edidit, è quibus & ipsis non pauca addi possunt Drusio prætermissa.

p. 343. ad not. f. adde hæc Eusebii ad Esaïa XXXIV. 4. p. 486. *μη κεί-
μαρον ὅτι ἐν τῇ ἐρηρίᾳ τοῦ καὶ παλινοῦται πᾶσαι αἱ διώματα τῆ
νῆς, καὶ ἀστείσκων, ἐκ τῆ λοιπῆς ἐρηρίᾳς ἀποστήθῃ.*

p. 360. v. 12. post verba, cibos ingero, adde: De versionibus Syriacis, Arabicis, Copticis, Armenicis, Slavonicis translatione Græca LXX. Interpretum compositis dicere non est hujus loci. Frag-

M m m m m 3

men-

menta Versionis veteris *Syriaca* sive Græcæ è Syriaco adornatæ collegit vir orientalium litterarum ad miraculum peritus Andreas Mullerus Greifenhagius in Symbolis Syriacis, quibus addi possunt alia pauca è Justino qv. 63. ad Orthodox. Præcopio Gaza ad 1. Sam. XX. 20. & in 3. Reg. 1. pag. 173. & 3. Reg. XII. p. 215. Suida in *επιλωας*, Scholio ad MS. Barberin. in Osee XI. 4. T. VI. polyglott. Walton, p. 133. b. Porro in excerptis Græcis Chronologicis ante Malalam editis p. 12. seq. male tribuit eruditus Interpres Origeni commentarios in Biblia Syriaca.

Cynicorum Catalogo addendi :

Adamas in Epigramm. Ammiani II. 51. Antholog.

Hermodotus in Epigramm. Lucilii, ibid. p. 273.

Menestratus id. p. 272.

Sphodrias cujus *τίχων ἰσχυρὸν* allegat Athenæus IV. p. 162.

Stoicorum Catalogo p. 386. seq. addendi :

Ti. Claudius Alexander Philosophus Stoicus in Vet. inscript. apud Fulv. Urfinum p. 70. eleg.

Cassius. Laert. VII. 34.

Crispinus de quo Acro ad Horatii lib. 1. Sat. 1. Crispini) *Philosophi cujusdam loquacissimi qui Aretalogus dictus est. Hic Crispinus Poeta fuit, qui etiam Stoicam versibus scripsit. Idem ad Sat. 4. Hic similiter ut Lucilius multos sed malos versus faciebat.*

Fannius Stoicus de quo Cicero in Bruto c. 31.

Effigies *L. Junii Rustici* Stoici apud Fulv. Urfinum p. 69. eleg.

Sextus Herius Musolus Philosophus Stoicus in vet. inscriptione apud Fulv. Urfinum p. 70. eleg.

p. 387. v. 19. dele verba : & *Mnesarchus* Stoicus.

p. 436. post v. 21. adde : Parisiis apud Gurmontium A. 1513. 4. Liber dicatus Hieronymo Alexandro Mottenli *trium linguarum doctissimo, Græcæ, Aurielæ litterarum proficui.* Editor est Gellius Hugo Disputus Cavillonus, Celta, earundem nec non Hebraicarum apud Parvhisios interpret.

p. 446. v. 16. post *τοῦτοι*, adde : *Simmia* *μυῖνες* allegantur à Stephano Byz. in *Ἀνύκλῳ*. Ejusdem *Ἀπύκλῳ* à Stephano in *ἡμικύκλῳ* & Tzerza Chil. VII. hist. 144.

p. 449. *Omissa est uacua* : *Manuel Holobolus* Rhetor Rhetorum vixit tempore *Michaelis Palæologi* & *Andronici* filii ad quos scripsit versus
Po-

Politicos qui existant in Codice Colbertino 6044. Vide Pachym-
rem VII. 8. & Cangii glossarium in ῥήτωρ. Michael Palaeologus re-
bus praefuit ab A. C. 1259. ad 1283. Andronicus ad A. 1327.

p. 461. v. 8. pro, aliisque, scribe: & procli, & cum Metaphrasis Ciceronis, Germanici &
Avieni ac Poetico Hygini Astronomico.

p. 475. v. 4. à fine, adde: Timarchum libro quarto πρὸ τῷ ἑξατοσθένει ἔργῳ laudat
Athenaeus XI, p. 501.

p. 477. v. 8. pro μεταρίσεις praestet legere καταμετρήσεις.

p. 496. v. 10. pro, Kircherum, lege Kircheri, & dele, petavii, nam is Manethonis dynastias
explodit.

p. 508. v. 6. à fine. post verba, ad Jamblichum, adde, & H. Dodwellus Epistolica diss. de ani-
ma quam Anglice edidit p. 245.

Porro mirum est, cum Vir hic doctissimus alibi scripserit Vettium Valentem habere
observationes anno CLX. æræ Diocletianæ recentiores, eundem tamen in hac disser-
tatione p. 247. tradere, quod novissima temporis nota in Valentis opere à se reperta
sit annus XXI. Antonini Pii. En ejus verba, in quibus etiam notat quod Βάλης qui-
dam sive Valens in illo allegatur: *This Work is an Anthology collected out of the
eldest and best Authors of the kind together with his own observations and
improvements in this book, to which this preface belongs. This was the way
also of Julius Firmicus, an author whose age is better known. This makes
it very difficult to determine the collector's age from the Astrological calcu-
lations mentioned in it, because it is so difficult to distinguish whose the calcula-
tions are, whether of the collector, or of some of the Authors out of whom he
made his collection. The latest note that I have observed in a cursory view of
him, is of the XXI. year of Antoninus Pius. The collector mentions one Βάλης.
If this be the same with Vettius Valens, the collector cannot be Vettius Valens,
but some later Man, who has excerpted Vettius as well as others.*

p. 511. v. 8. post Paris, 1543, adde: Allegat Cangius Glossar. Græc. in πνεύματα & alibi.
v. 9. à fine adde de Critodemo hunc Valentis locum quem eidem Clariss. Dodwello

debemus: ὁ δὲ ἐκρίβηται ὁ Κριτόδημος ἐν τῇ ἐπιγραφικῇ αὐτοῦ ὁραδὶς συνεκτε-
κατὰ τὴν πολλὰν μαρτυρίαν, ἀρχὴν τοιαύτην ἐποίησάτο. Ἡ δὲ ποτὶ πλεονομασίαν
καὶ πολλὰν ἐπεμνησθέντα ἔκρινεν ὑπὸ θεῶν λιμνῇ ἀκρόνως τυχὼν καὶ μὴν
ἀσφαλές αὐτης.

p. 512. omissa nota: de Canicleo videndus Cangius in glossar. & ad Alexiadem p. 258.
378. Clariss. Boivinius ad Nicephorum Gregoram p. 767.

p. 513. adde: Oracula quodam in Obsoepoi editione haud obvia ex Jo. Laurentii Lydi
fragmentis in Codice Regio Paris. 3367. edidit jam laudatus Boivinius ad Nicoph. p.
786. E Lydio MS. πρὸ πλεονομασίαν ἀρχὴν producit quædam Cangius glossar. latine in
f. 11. r. m. 1.

p. 529. v. 9. adde: Proleptæ Hephæstioni lib. V. memoratur Apollonius Proleptæ Philo-
patoris temporibus ἐν Ἀπονομίᾳ περὶ βότῃ γεγώς qui cognominatus est ἑβδόμη
quod litera hæc accedat ad figuram lunæ, in: cuius ille considerationem plurimum
temporis studiiq. contulisset. Fateor miratum esse hunc me Grammatici locum, sed

suspicio est falsam ab eo cognominis istius rationem redditam fuisse. Nam Ptolemaei Hephæstionis quidem ætate qui sub Antonino Pio scripsit, epsilon ad lunæ figuram semiotundo flexu accedebat, sed ante Domitianii tempora neque in numis neque in aliis monumentis observatur nisi quadratum ut jam pridè notarunt viri doctissimi.

p. 548. adde, Archimedem ἐν τοῖς περὶ κατόπτρικῶν laudari à Theone p. 10, ad Ptolemaum: ibid. de Anthemio qui sub Justiniano Imp. clarus fuit adde locum hunc Procopii 1. περὶ κτισμάτων: Ἀνθὲμιος δὲ ὁ Τραλλιανὸς ἐπὶ σοφία τῇ καλεσμένῃ μηχανικῇ λογιζάται, ὃ τῶν κατ' αὐτὸν μύθων ἀπ' αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων πολλῶν, -- καὶ μηχανισμοὺς σὺν αὐτῷ ἔτερος Ἰσίδωρος ὀνόμα, Μιλησιος γένος, ἔμψρων τε ἄλλως καὶ πρέσβων Ἰουστινιανῷ ὑπεργένεθρασι. Hinc constat de ætate Eutocii Ascalonitæ, qui Isidoro & Anthemio libros suos inscripsit.

p. 561. v. 26. adde, à præstantissimo Edmundo Hallejo prof. Geometriz Saviliano latine editi Oxoniæ 1706. cum libris duobus de sectione spatii ex ejusd. Halleji ingenio restitutus & Pappi Alex. præfatione libri VII. syntaxeos suæ Græce primum vulgata cum ipsius lemmatibus ad hos Apollonii libros.

p. 589. v. 2. adde: Athenæum Mechanicum & reliquos è Codd. Palatinis edere voluit cum versione adolescentis (Salmasii, credo) *Johannes Grægerus*. Vide Jos. Scaligeri Epist. CCCCXX. seq.

p. 599. v. 13. pro p. 495. legendam 594.

p. 613. v. 16. post verba: ex communibus hausit fontibus, adde; Hoc certe malim quam quod Allatius p. 942. de purgatorio, suspicatus est Cosmam Chronici Alexandrini esse auctorem.

p. 617. Scriptis Cosmæ adde Expositionem in Psalmos sive loca difficiliora Psalmorum. Meminit Cangius glossar. in Ἰνδικοπλευσός. Κοσμά Ἰνδικοπλευσὸς ἐξήγησις εἰς τοὺς ψαλμοὺς, ἰσομικῶς τε καὶ ἀνυγωμικῶς, ὃ μὴ κατὰ συνέχειαν ἐπὶ πάντων τῶν τῆς βίβλου χαρτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χαλεπωτέρων, ἐξερανθίσαι ἐκ τῶν τῆς Ἑκκλησίας ἐνδόξων, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ἐν τόποις ἐπιτηδεύσις ἐπεγράφη. Καὶ πρῶτον προειρηταις ἡ ἐξέτασις τῶν αὐτῶν περὶ συστάσεως ψαλμῶν, καὶ ἄλλων τινῶν τῶν εἰς αὐτὰς ἀναγκαίων θεωρημάτων.

In Lucæ quoque Evangelium scripsisse hunc Cosmam conjicit eruditissimus Caveus parte 2 Hist. literariæ Scriptor. Eccles. Sed locus quem affert petitus est è libro V. Cosmographiæ p. 247.

p. 624 v. 13. adde: Sed Thyatirenus Nicandrum à Colophonio laud distinguendum esse colligas è Stephano in Θυσίαις.

ibid. v. ult. lege: Apollodorus ἐν τῷ περὶ θεῶν 14. b. 60. ἐν τῷ περὶ βοτανῶν. 47. b. Et p. 625. v. 1 dele eadem verba male recurrentia.

p. 630. v. 2. pro aulici, lege, alioi.

p. 676. v. 8. lege: sive rectius Διονύσιος ut apud Athenæum & Antonin. &c.

p. 678 v. 17. post verba; Memoratur præterea Parthenius, adde; in veteri Epigrammate Poliani p. 236. lib. II. Anthologię c. 25.

p. 700. v. 3. à fine. pro 1555. lege 1655. p. 712. v. 2. à fine. lege Coptites.

p. 715. v. 7. à fine adde: Dubitat Gassendus II. 6. de vita Epicuri idemne sit cum Statilio Epicureo, de quo in Catone Minore atque in Epicuro Plutarchus.

p. 715. v. 2. à fine, adde: forte Diodorus Zonas, de quo p. 779.

Reliqua ingenio & humanitati Lectoris permittuntur.

F I N I S.

